Dreher-Drentwett

Dréhr Imre dr.

I UJSÁG 928. II 29.

— Az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulat választmányának *Dréhr* Imre dr. ügyvezető elnök elnöklésével ma tartott ülésén elhatározták, hogy a Társulat tiz éven át volt elnöke, *Ráth* György születésének századik évfordulóját méltó módon ünneplik meg. A Társulat ezidei rendes közgyülésén az elhunyt elnök érdemeit *Végh* Gyula főigazgató emlékbeszéddel fogja méltatni. Elhatározták, hogy Rómában és Velencében ezidén megnyiló magyar müvészeti kiállitáson a Társulat a hazai iparmüvészet ujabb alkotásain kivül népmüvészeti gyüjteményének kiváló darabjaival vegyen részt. A Társulat helyiségében a napokban nyitják meg a *Jankovich-Bésán* Endréné grófné giczhathalmi hadiárva szövőiskolájában készült kézi szőtteseknek kiállitását. Ez év folyamán a Társulat még két nagyobbszabásu lakásmüvészeti kiállitásra készül. A folyó ügyek elintézése után huszonhét uj rendes tagot vettek fel.

Uj Idők, 1928. febr. 29.

3

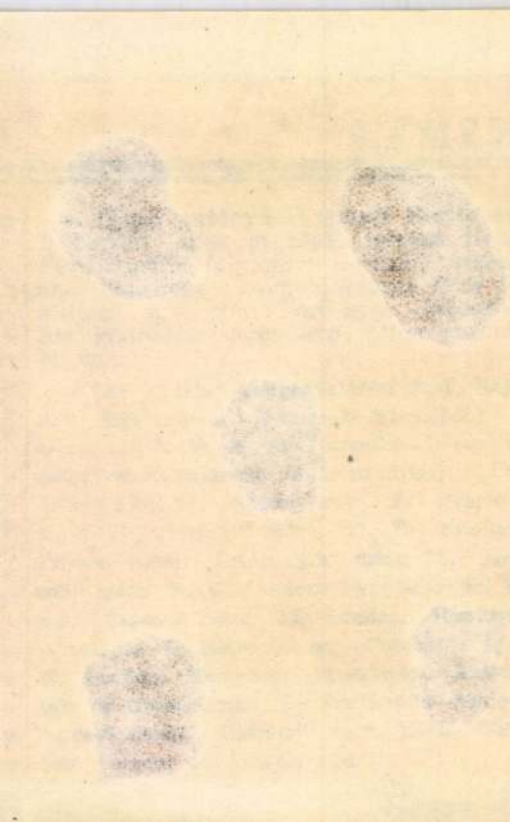

Drélor Imre dr.

* **Magyar iparművészek a római és velencei kiállításon.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat választmányának *Drélor* Imre dr. elnöklésével ma tartott ülésén elhatározták, hogy a társulat tiz éven át volt elnöke, *Rácz* György születésének századik évfordulóját méltó módon ünneplik meg. A társulat ezidei rendes közgyülésén az elhunyt elnök érdemeit *Végh* Gyula főigazgató emlékbeszéddel fogja méltatni. Elhatározták, hogy Rómában és Velencében ezidén megnyiló magyar müvészeti kiállitáson a társulat a hazai iparművészet ujabb alkotásain kivül népmüvészet-gyüjteményének kiváló darabjaival vegyen részt. A társulat helyiségeiben a napokban nyitják meg a *Jankovich-Bésán* Endréné grófné gichathalmi hadiárva-szövőiskolájában készült kézi szőtteseknek kiállitását. Ez év folyamán a társulat még két nagyobbszabásu lakásmüvészeti kiállitásra készül.

—

Magyarság, 1928. febr. 29.

3

Dréher Anna

Kiállít

PH. 1942. IV. 22.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság K
című levéltári publikáció jelent meg,
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőművészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk

"Művészettörténeti Tanulmány
című kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Művészettörténeti Tanulmány
című kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Dréher Anna

Kiákít

Mj M. 1942. IV. 19.

özpont meginditotta rotaprintes for-

ó köteteként a

épzőművészeti Élete"

amely a Közoktatásügyi Népbiztosság

a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es

ltkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható

ok 1954-55."

özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

: a Művészettörténeti Dokumentációs

MDK

Dréher Anna

Fiuakt, tölggfa

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Drehlig János

Csákvárról, 1823-ban 17 éves

Drehlig János, Csákvárról, (Fejér m.), 17 éves korában, 1823-ban iratkozott be.

lása

Fleischer Béc 38. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

A Rákospalotai Múzeum
tisztelettel meghívja Önt

DRÉHER JÁNOS
festőművész

kiállításának megnyitójára
1994. április 12-én 18 órára
a Lila Iskola (XV., Kavicsos köz 4.)
aulájába.

A kiállítást megnyitja:
ÁBRAHÁM RAFAEL
grafikusművész

Közreműködik:
LORENZ DÁVID
gitárművész

Megtekinthető április 26-ig,
hétköznap 10-18 óráig.

Bálványos Huba, Banga Ferenc, Barabás Márton, Breznay András, Cserna Tamás, Csik István, Dréher János, Durkó Zsolt, Erdélyi Eta, Fabók Gyula, Fehér László, Gerzson Pál, Gyémánt László, Gyurcsek Ferenc, Hegyi György, Holdas György, Janzer Frigyes, Józsa Bálint, Kádár J. Miklós, Kántor Lajos, Kovács Péter Balázs, Lévay Jenő, Ligeti Erika, Maracskó Gabriella, Mészáros Mihály, Móder Rezső, Rajki László, Szabó Zoltán, Szakács Imre, Szemethy Imre, Szentgyörgyi József, Szkok Iván, Vígh Tamás

A JÓZSEF ATTILA MŰVÉSZETI CENTRUM ALAPÍTVÁNY
ÉS A PATAKY MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

ÉRTÉKEK A HARMADIK ÉVEZREDBEN

/MÚLT ÉS JÖVŐ/ CÍMŰ

SZAKMAI KONFERENCIA ÉS
KORTÁRS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

BERECZKY LÓRÁND

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

2001. ÁPRILIS 25-ÉN, SZERDÁN 17 ÓRAKOR A PATAKY GALÉRIÁBAN
/1105 BUDAPEST, SZENT LÁSZLÓ TÉR 7-14./

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 2001. MÁJUS 6-IG

JÓZSEF ATTILA

Pataky

Értékek a HARMADIK évezredben

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány,
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány,
Csokonai Művelődési Központ

DRÉHER JÁNOS

A Vigadó Galéria
tisztelettel meghívja Önt és barátait

DRÉHER JÁNOS
festőművész
kiállításának megnyitójára

2002. január 30-án, szerdán 17 órára

VIGADÓ GALÉRIA

Budapest, V. ker Vigadó tér 2.
Telefon: 318-7070

Megnyitja:
Wehner Tibor
művészettörténész

Közreműködik:
Dobozi Eszter költő
Lorenz Dávid gitárművész

A kiállítást rendezte:
Laczkó Ibolya
művészettörténész

Megtekinthető:
2002. január 30-tól február 17-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

A borítón: Újkori relikviák
vegyestechnika 110x80
részlet

Dréher János (Eger)

Gödöllőn nyílt meg az Országos Főiskolai Képzőművészeti Kiállítás, melyen szerepelnek művei, litográfiái.

Lasonci Miklós: Háron nemzedék alkotásai.

Pest Megyei Hírlap, 1975. ápr. 9.

Dréher János

Becsapódás c. művével szerepelt a II ker. Keleti Károly u.22 tanácsteemben rendezett tárlaton.

Magyar Hirlap 1981/3/14/6

Korpé:Kerületi tárlat

Dreiacker Antal

épitész

Zugligeti út 53.

nyaralója

Vállalkozók Köre

1905. aug. 30.

(Magánépítkezési engedélyek

Budapesten.)

Csabdi telek VI. 14.

Dreiacker Ödön

Dreiacker Ödön okl. mérnök,
építőmester, XII. Németvölgyi-út 16.
357-876

Bptávb 1940 szept.
a - 1942 jan.

Draicz F.A./Frantz,Antonius/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:Felssburg*,
Morvaország:Draicz F.A." 121. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosműves égé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.
Évkönyve

Herbert Dreiseitl, építész

Gerle János: A szellem erős, de a hírközlés nem koreti

1987. augusztusában nagyobb építészcsoport keretében Magyarországban jártak Eric Asmussen és munkatársai, a HUS csoport tagjai, Morten Gunge, Herbert Dreiseitl, Alberts amsztedami Sankjának egyik társtervezője Udo Zombok, a stuttgarti konferencia társszervezője Joachim Eble, hogy Makovecz Imre épületeit tanulmányozzák.

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 53-old.

Dreiszler Maria

Ferkèpzomfoiskèvk

1939 – 41. 141. l.

1973. X. 16. Kossuth 12.00

Déli krónika

A Fővárosi Tanács sajtótájékoztatójáról érkezett studiónkba Győrfi Miklós.

Tudósitásának eléggé furcsa cimet adtam: Budapest, 10 percre a párizsi Diadalivtől.

- . . ., Budapest bemutatkozik Párizsnak.

Egy szép kivitelü, öles plakáton olvastam ezt a cimet, ma délelőtt a városházán. A plakátok néhány hét mulva megjelennek a párizsi utcán. Hirül adják a fővárosunkat bemutató kiállitást, amely november 8-án nyilik a Diadal-ivtől 10 perc járásra, a Muzeumban.

A tárlat viszonzása a két évvel ezelőtti Párizs-kiállitásnak, amelyet az Iparművészeti Muzeumban láthattak a budapestiek.

A kiállitás megnyitására Szépvölgyi Zoltán tanácselnök vezetésével budapesti küldöttség utazik a francia fővárosba.

Kétszáz tablón, fényképek mutatjákbe Budapestet, a történelmi

1/c

1923. [illegible]. Nossutn 12.00

Déli krónika

A Fővárosi Tanács sajtótájékoztatójáról érkezett studiónkba Győrfi Miklós.

Tudósításának olágge furcsa címet adtam: Budapest, 10 percre a párisi Diadalivtől.

- . . . , Budapest bemutatkozik Párizsnak.

Egy szép kivitelű, Öles plakaton olvastam ezt a címet, ma délelőtt a vármonhánán. A plakátok néhány hét mulva megjelennek a párisi utcán. Hiszi adják a fővárosunkat bemutató kiállítást, amely november 8-án nyílik a Diadal-ivtől 10 perc járásra, a Muzeumban.

A térlat viszonzása a két évvel ezelőtti Párisz-kiállításnak, amelyet az Iparművészeti Muzeumban láthattak a budapestiek.

A kiállítás megnyitására Szegvölgyi Zoltán tanácselnök vezetésével budapesti küldöttség utazik a francia fővárosba.

Kétszáz tablón, fényképek mutatjákbe Budapestet, a történelmi

Dinner Donald Stetson

102

városrészeket, és az uj városnegyedeket.

A tablók kicsinyitett másán láttam fotókat, amelyek nálunk szerepelt, hires francia művészeket mutattak be, mellettük azok a Magyarországról elszármazott jeles művészek, akik Párizsban élnek, de az egész világ ismeri nevüket.

A fotós Brassai, az építész Dreier Marcell, a képzőművész Schöffer Miklós és Vasarely.

A terem közepén a fából készült, általunk már jól ismert, 20 m²-es Budapest-makett kap helyet.

A kiállításhoz francia nyelvi katalógus is készült, amelyben a párizsiak a mai Budapestről is sok mindent megtudhatnak.

Dreizinger György,csizmadia

Győrben polgárjogot nyert:1778.jun.10.Somfalváról jött.kath.Taksa 6 Ft./Album Neo-Civium 1743-1838. Győrv.lvt./.100.o

Lengyel Alfréd: Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben. 97.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

- -

D r e i z l e r , kőrajzoló a 19.sz.első felében.Művei közül ismeretes Stettner Gábor 4.-r.alaku arcképe.-Sz-Szi.Lex.-

,
-
l,
al, /X/ Schabmanier,Schabkunst.
i

i.
-

t,
x/ / x/ Dorf.Wegw.1827.268.1.
a
vá-
et,
ett,
golt
yt.
lé-
tar-

[illegible]

Dreizler

kőrajzoló

a XIX. század első felében

L.

Szendrey - Szentiványi

398. l.

Cattaneo, Gaetano VI. 216.

Postkarte

Herrn

DREIZLER, kőrajzoló a 19. század első felében. Müvei közül ismeretes Stettner Gábor 4.-r. alakú arcképe. — Sz-Szi. Lex. —

... und Antiquar

Dreizler

Nagyszlik 9/P

LEIPZIG C1

Königstraße 29 • Postschließfach 163

Datum.....

Von ***Karl W. Hiersemann, Leipzig***

erbitte regelmäßige kostenlose Zusendung von Katalogen über folgende Gebiete:

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

Ich suche besonders: — Mes desiderata: — Special wants:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Name: .....

Ort: .....

Straße: .....

D R E I Z L E R ,kőrajzoló a XIX.szá-

zad első felében.Müvei közül ismeretes
Stettner Gábor 4.-r.alaku arcképe.

Szendrey-Szentiványi I.398.
Tört.Képcs.Garfikai gyüjteménye,Budapest.

Drenker János

l.

Schoenkörpvárosh

112. l.

megerva

(2 anos)

Drenker Mátyás (2) ~~II~~

itj.

könnüves mester, sz. 1707. k.

Testen, mh. 1739. 2 aj. 3. u. 0

D. Mátyás ~~[illegible]~~ fia. 1732

l. Kérte ~~ko~~ mesterre avatását, a városi tanácsi

Schoenkörpvarosh

112. l. ajánlatára ~~[illegible]~~ vándorutra azontan ~~[illegible]~~ indult.

Kazatelse után 1735. ugylatszik ~~mesterre avatták~~ elkészítette remekét és bevatták a céhbe.

1739
32
1707

megírva

Drenker Mátyás I.

Kőmüves m. sz. 1654 k. Tirolban
mh. 1729. máj 12. Pesten.
l. 1690-tol Pesten, hol 1690.
szereste meg a polgárjogot.

Schoenkőrpvárosh.

18, 23, 112, 131. l.
1695. a pesti kőmüves és kőfaragó cch
alcchmestere volt.
1702. alapozta a pesti
szthárosság szobor talapzatát, 1703. is ezt épitett.
1717. Schelb Péter kőmüvesmesterrel a pesti szervitak mecset-templomna restaurálásának becslését végezte. Rét I. feltevése szerint

Drenker Mátyás

Kőművesmester Pesten.
+ 1729.

csupa, engem meg nem
győző feltevés szerint [ő ter-
verte ~~volna~~ a pesti palos
(egyetemi) templomot, mellette
dolgozott mint pallér Mayer-
hoffer, aki 1729 után a
templom épitését átvette.]

Réh 29. l

Drencker Matyás

l.

Schmall

1 pesti [illegible]

[illegible]

42 l.

Római szemöldök-festő csontpálcrika

IX - 117.

Drenker Mátyás

pesti építőmester a
XVIII. sz. elején

Reh 22. l

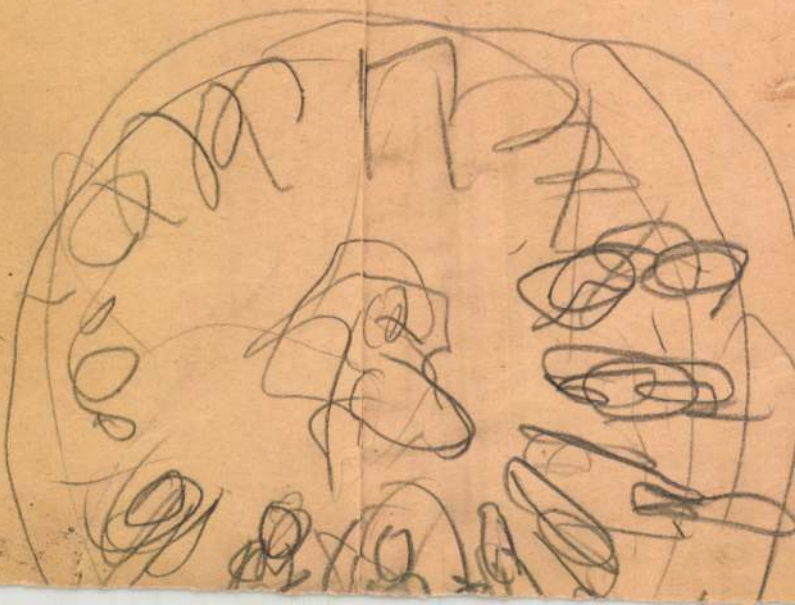

Drenker Mátyás

kőművesmester

1695. a pesti kőműves
és kőfaragó céh alcéh-
mestere

Duray 72. l.

Editto Albertino V. 216.

Drenker Mátyás

1702-ben fenti a pesti Szent-háromság-oszlop alapozását végzi.

Liber Bpest szobrai

33. 1.

RZSÉ

vészek

S KIÁLL

l április 3-

i nincs

Drenker Mátyás

Kőműves
a pesti kőfaragó és kőműves
céh almestere 1695-ben.

Pettkó Béla: A pesti kőfaragó
és kőműves céh 1695-iki ki-
váltságlevele.
Budapesti Építőmesterek-,
Kőműves-, Kőfaragó- és
Ácsmesterek Iparestülete.
VII. Évkönyv. Pest. 1911.
123. l.

Vásárhelyi Géza V. 196

Drenker Mátyás

Laid

Réh 22, 23, 29

Drencker Mátyás

Könnives

Pest 1703

l. Schmall Sajós

A pesti régi városház

tört. Bp. én.

42. l.

MOB kotár

Drenker Mátyás

könnyes

1654 – 1739

l.

Schoenkörpvárosh-

112. l 131. l.

18, 23.

Drenker Mátyás Zőmíves

neve említve a jezsita
rend 1694-es építlezésével
kapcsolatban az 5. oldalon

Művészettörténeti Értesítő
1973/1

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l. 190

Név: Drenker Matthias

Foglalkozás: kőműves mester

Szárm.hely: Tyrol

Hitfelekezet: _____ Csal.állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1690 Jul 26

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Drenker Mátyás

volt 1729-ig az V. Eötvös Loránd u. Egyetemi templom építésvezetője.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferencstb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

2748

Drenker Mátyás

1715-ben kezdte meg az V. Eötvös Loránd u. 7. sz. Papnevelő Intézet építését.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

6121

Drenker Mátyás

Kezdte építeni a volt pálos (:Egyetemi:) templomot 1725-től. 17. n. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

951

1

Drenker Mátyás

volt a bp.-i pálos, utóbb egyetemi „bazilikának" kivitelezője.

Voit Pál: A barokk Magyarországa, Budapest, 1970. 152 l

43 l

Drenkep Mátyás

halála után a céhben helyére került Mayerhoffer András 1729-ben. Hat évig állt kapcsolatban a pálosokkal ez utóbbi.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 p

43 p

Drenker Mátyás MDK

Eötvös Loránd utca 7. /Hittudományi Akadémia/.

1715-ben Drenker Mátyás kezdte épiteni pálos kolostornak, 1744-ben ~~M~~ Mayerhoffer András fejezte be.
Kápolnáját Lippert József épitette 1880-83. Ugyanakkor harmadik emeletet huzott rá és a homlokzatot átalakitotta. Felelős épitésvezető Gottgeb Antal volt.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
102.l.

Drenkes Mátyás

– a pesti Zömüvések és kőfaragók céhmestere –

feltételezni lehet, hogy köze lehetett a pesti Pálos tpl. építéséhez, tervezéséhez. Ő kezdte építeni 1715–1722 között – nyilvánvalóan régi épületmaradványok felhasználásával – a pálosok zéndházát.

Budapest története III. Akadémiai kiadó Bp. 1975

221. old.

Drenkes Mátyás

Pestnek is voltak fogadalmi emlékei. Mikor Pesten 1691-ben óriási pestisjárvány dühöngött, a polgárság fogadalmat tett egy Szentháromságszobor építésére. Ennek felállítására 1692-ben került sor „in der Mitte des Wochenmarktplatzes" (in foro), a tanácsülési jegyzőkönyv szerint valószínűleg a régi Városház téren (az Götvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészeti Karának helyén). 1702-ben Drenkes Mátyás a pesti Szentháromság-szobor alapozásán dolgozik. A emlékmű egy viharban megrongálódott, így lebontották és helyébe 1716-ban fogadalmi- és bírságpénzekből újabb, díszesebb emléket emelnek... Később térrendezés miatt ezt is elmozdították... A régi lebontott szobrot Baja városának adják el.

Budapest VII. évf. 1. sz. 1969. jan., 39. l.

Drenkes Mátyás

verebészével kezdődött az Egyetemi templom építése.

Az Egyetemi templom és rendház.
Budapest, 1971. 6. sz. 1.

Drentwett Ábrahám
augsburgi ötvös

Gróf Esterházy László
a vezekényi hős
(+ 1652) részben aranyozott
ezüst nóbor-
alakja a XVII. század-
ból. Az Esterházy
hercegek kincstára-
ban. 66 cm. magas
Fenti műve
Repr.
Magyarművelődéstört
III. 262. l. 642. l.

Porzellan, mit Reiterblumen. M

1078. ÜLŐ NŐALAK ZENESZER
talapzaton. Kaendler mintája.

sztus mellképét, másik Máriát a fájdalmas
diszü, ovalis, ezüst keretben. Cseh, 1855 k.
n Brustbild Christi, das andere mit der
men. Böhmisch, um 1855.

s szines virágos disszel. „Lippert és Haasz
sse, Porzellan, mit Neobarockdekor. Schla-

ruval. Schlagenwald, 1825 k. — Schale mit
agenwald, Um 1825.

és leveles disszel. Schlagenwald, 1830 k. —
und Blätterdekor. Schlagenwald, um 1830.

szines virágcsokrokkal. Schlagenwald, XIX.
nit bunten Blumensträussen. Schlagenwald,

fakeretben. Cseh, XIX. sz. k. — Porzellan-
tte XIX. Jh.

és aranyfrizzel. Klösterte, XIX. sz. e. f. —
t bunter, Bemalung. Klösterle, XIX. Jh.

ssel, a csészén négyszögletes mezőben tájkép.
e, Porzellan, mit Goldgitterdekor. die Schale

n kék sáv aranyarabeszkekkel, lejebb virág-
(Nem hozzá tartozó aljjal.) — Schale mit,
oldarabesken und Blumendekor. Giesshübel,

nepria

Drenwett Ábrahám

1647–1727. XVIII.

Augsburg

Esterházy László a
vezekényi hős lovas-
szobra, kisplasztika

Fraknó

Jul –

GÖNCZ. (Abauj.)

Régi harang.

Gerecze, 1906, 70 l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Társadalmi Szemle

Drenszka Kraszimira

1978 FEB

1021

Drenszka Kraszimira: Tavaszi titok

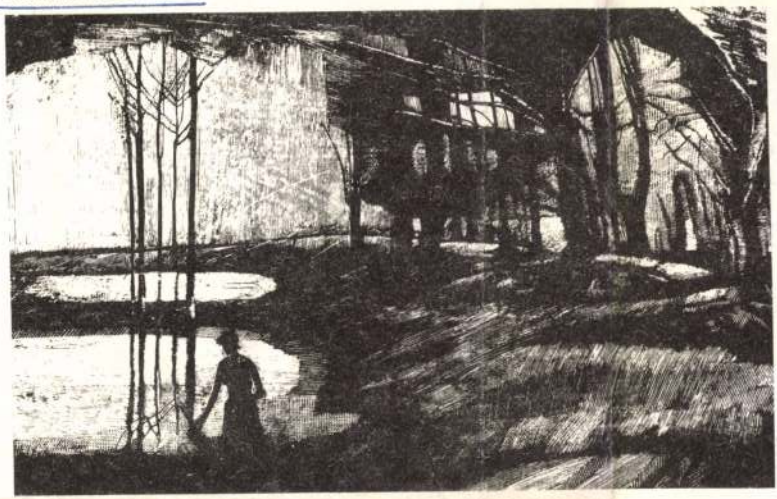

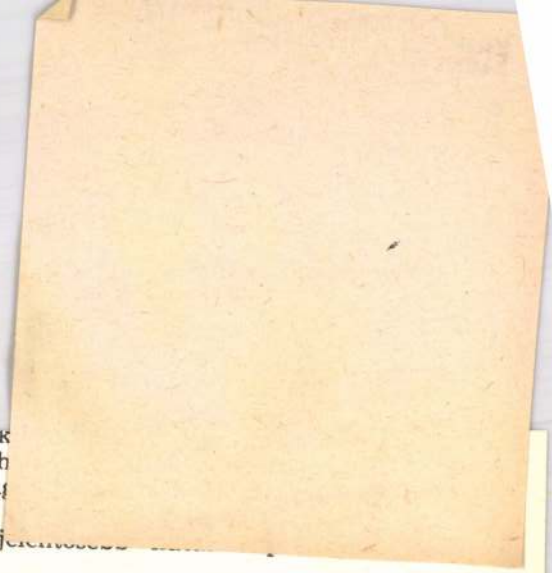

i vezetőkkel, a Hazafias Front h
nér kisebbségnek történő kiváltsá
inyba iktatnák az „egy ember —
seknek számarányuknál sokkal j
gészen a lehetséges vétójogig.)

rlet színhelye *Namíbia* lenne, amelynek „függetlenségét" — az elő-
nd szerint még az idén megadnák. A jogilag ENSZ-mandátum-
ban dél-afrikai gyarmat ezzel kikerülne a világszervezet hatás-
elyzete nem javulna. Hiszen dél-afrikai rendfenntartó erők állo-
erületén, az ország egyetlen mélyvízi kikötőjét s a hozzátartozó
kat, a Bálna-öblöt és környékét Dél-Afrikához csatolnák, a
korlátozott jogkörrel rendelkező kormány fekete-afrikai tagjai
Tornacsarnok-csoport hívei (a dél-afrikai hatóságokkal összejátszó
kezete) közül kerülnének ki. Ily módon a namíbiai népet képvi-
amelyet az Afrikai Egységszervezet is egyetlen törvényes képvi-
el, nem vehetne részt a független ország arculatának kialakítá-

sonló törekvések nyilvánulnak meg *Zimbabwe-Rhodesiában*, ahol
zgalom belső ellentéteit kihasználva, a fajgyűlölők további meg-
következetes hazafiaknak a rendezésből történő kirekesztésére tö-
jelek szerint a harcnak ebben a szakaszában nem egyszerűen
g vagy a többség jogainak papírra fektetése került napirendre,
ben áll a függetlenség tényleges tartalma, a többségi jogok igazi
A megtévesztő manőverek a haladó világ nagyobb figyelmét és

Drentwett, Abraham ötvös

„Bacchus-kocsi" Aranyvsott ezüst, drágalével, zománcal, elefántcsont.

Augsburg. XVII. v. Lézepe

foto 527. old.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975

Abraham, Drentwett

zakona az augsburgi Philipp Jacob Drentwett-nek

Esterházy lázlót ábrázoló lovasszobra emlitve (Augsburg 1654)

foto 515. old.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

252. old.

Abraham Drentwett

Az Esterházy Lincstár ötvösanyagában
lévő XVII. sz.-i stuccetojásból lévő
asztaldíszre emlékve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

49 f. old.

Orentwett, Philipp Jacob
augsburgi ötvösmester

Közel 1 m. átmérőjű aranyozott ezüst talon örökítette meg Esterházy László elestét a vezekényi csatában (1654)

foto.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp. 1975 252-253. old

xx Abraham Drenwett, ötvös

31.kép Abraham Drenwett:Esterházy László lovasszobra. asztaldisz.-Ismeretlen helyen.- Fekete repr. 24.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

JONAS DRENTWETT, festő

Az 1695-ben átépitett pozsonyi városháza freskóinak megfestésére a jeles és népes augsburgi ötvöscsalád tagjaként érkezett Pozsonyba. 88.old. 25.jegyz

HÉJJNÉ DETÁRI ANGÉLA: A metamorphoses témáinak barokk változatai az Estterházy kincstár elefánt agyarán 59.old

Az Iparmü.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv.Múz. Évkönyve. X. 1967.Bpest.

Jonas DRENTWETT (1650-1720)

Augsburgból jött és 1695-ben festette a pozsonyi városháza tanácstermébe az Utolsó ítéletet ábrázoló mennyezethépet.

Agghány. Kária: Magyarországi barokk művészet, Bp. 1960, TIT József A. szabadegyetemének előad.

4.2.

Drentwett, Jonas, festő D Dh

Szül.: 1750 [?]. Megh.: 1720 [?]

[NB. Hibás adatok!]

Augsburgi származású festő. A Rathaus Schranne-jának a mennyezetképeit festette.

(Utolsó ítélet, Salamon ítélete stb)

Franz A. R.: Pressburg, die ehemalige Hauptstadt... 61. l. 72. l.

Berlin-Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t.

Drentwet Johann, festő

Forum, 1935. 219.

J.H. Csákós: Augsburgs künstlerischer Einfluss auf Pressburg

MNK

Drentwett Jonas, festő

pozsonyi városháza menyezetképét készitette a 17. sz-ban.

A magyarországi művészet története. I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 394. l.

Ø Drentwett, Christian
d. Ä.

ötvös
l.
Csat-Frey Öst Kunstt
XXIV-k.

159. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
70

Luschin von Ebengreuth, A. Beiträge zur Münzgeschichte der Steiermark im Mittelalter.
Graz, 1879.

Füz. id.

DRENTWETT ötvöscsalád Augsburgban

Mind a"Vezekényi tál",a "Bacchuskocsi",a Strucc,valamint Eszterhazy László lovasszobra a DRENTWETTEK müvei.Tehát szoros kapcsolat volt müvészi téren közöttük. 43.old.

HÉJJNÉ,DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére,Drentwett müvek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai müv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös, Augsburgban

Az 1889-es bécsi ötvöskiállitáson is szerepelt Esterzy házy László lovasszobra Drentwettől. Ettől kezdve számontartja a szakirodalom, és A.G. müvei közé sorolja. 1919 ben már nem szerepelt a leltárban, vagy elveszett, vagy ismeretlen helyen lappang. 46.old. 71-77. jegyz. 19. kép.

HÉJJNÉ DÉTÁKI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére Drentwett müvek az Esztarházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv. Múz és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve. XI. 1968. Budapest, 1969.

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Philipp Jacob Drentwettwl műhelyi kapcsolatban is áll
Az Esterházyak 1725-ös leltárában szerepel egy strucc
"Egy Tokban Ezüstben foglalt Strucz Tojas, melynek a föl
lin Strucz áll." A.D. jelzett műve, XVII. közepe. 43. old.
61. jegyz. 18. kép.

HÉJJNÉ DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi
csata emlékére Drentwett művek az Esterházy kincstár
ban 23. old.

Az Iparműv. Múz és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv. Múz.
Évkönyve. XI. 1968. Budapest, 1969.

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Döntő érv PID mester kilétére:"...drei weitere Mitglieder der Familie, die den Namen Abraham tragen.. über die Arbeiten, die einen von ihnen gemeinsamen mit Emanuel und Philipp Jacob Drentwett lieferte diesen Art:silberner Kagg wagen mit Fass und Elfenbeinfiguren beim Fürsten Nikolaus Esterházy".42.old. 57.jegyz. 17.kép

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi diaztal a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparműv.Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz. évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DENTWETT, ötvös ?

Philipp Jacob Drentwettről olvashatjuk: "Einen von den Künstlern xxxxxxxxx dieses Namens sass im Rat. Er arbeitete mit seinem Verwandten Abraham/welcher ?/und Emanuel suzammen für grössere Aufftr.ge, König Friedrich I. von Prussen, der dafür eigenartige Vorliebe besass, bestellte bei Ihnen grosses Silbergerät, dessen Ausführung mehrere Jahre dauerte..." 41.old. 55.jegyz

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterhazy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Philipp Jacob Drentwett nemcsak rokoni, de műhelyi kapcsolatban is volt a hat Abraham családtag legidősebb tagjával/első említése 1649. meghalt 1666/, aki stockholmi kir. palota ezüst trónszékét és a müncheni kincstár un. Pfalzi kardján kivül/1653/azt a lovasfigurát és sructojás-foglalatot készitette, amelyet az eszterházy kincstárban tart számon a szakirodalom. 41.old. 58.jegyz. 19.kép. Eszterházy László lovasszobra. Asztaldisz. XVII.s. közepe. Felvétel az 1930-as évek végéről. Fekete repr.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett müvek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, Xi. 1968. Bpest. 1969

DRENTWETT, éremvésnök

Szabadságharc.-16.-Polgár és harcos oltár fölött kezet fog. VEREINIGUNG stb. Hátlap: FRANZ JOSEF I. KAISER VON OESTERREICH stb. VERLEIHT D. H. MARZ 1849. SENEN VÖLKERN EINE OCTROYIERTE VERFASSUNG stb. Ezüst és ón. 37 mm. /Drentwett/. 28. old.

DR. KARNY REZSŐ: A magyar szabadságharc emlékérmei és kitüntetései 25. old.

Az Érem, VIII. évf. BP. 1934. jan-dec

DRENTWTT és RADNITZKY, érmvésnökök

32.-Gúnyérem az 1848-49. zavaros állapotokra: Pápa, legionárius, kozák, lengyel stb. viaskodó gomolyagban. Hátlap forditva hulló csillagok. Villamok közt MDCCCXLVIII-MDCCCXLIX. Ezüst és ón., 40 mm. /Radnitzky és Drentwett 29. old.

DR. KARNY REZSŐ: A magyar szabadságharc emlékérmei és kitüntetései 25. old.

Az Érem, VIII. évf. BP. 1934. jan-dec

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös, Augsburgban

Philipp Jacob Drentwett nemcsak rokoni, de műhelyi kapcsolatba is állt a hat Abraham családtag közül a legidősebbel /első említése 1649. meghalt 1686./, aki a stockholmi kir. palota ezüst trónszékét és a müncheni kincstarun. Pfalzi kardján kivül /1653/ azt a lovasfigurát és struc struccotojás-foglalatotkészitette, amelyet az Esterhazy kincstárban tart nyilván a szakirodalom. 41. old. 56. jegy 18. kép

HÉJJNÉ, DÉTÁRI-ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgból

Philipp Jacob Drentwett nemcsak rokoni, de műhelyi kapcsolatban is állott a hat Ábraham családtag legidősebb tagjával /első említése 1649. meghalt 1666/, aki a stokholmi kir. palota ezüst trónszékét és a müncheni kincstár um. Pfalzi kardján kivül /1653/ azt a lovasfigurát és sruccotojás-foglalatot készitette, amelyet az Esterházy kincstárban tart számona szakirodalom. 41. old. 56. jegyz. 18. kép. Fekete repr. Felvétel az 1930-as évek végéről.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23. old.

Az Iparművm. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgból

Esterházy László lovasszobrát Drentwettől Korabinszky Geographiája után 1853-ban Kubinyi és Vahot is méltatt :"...ezüst asztal-ék egy szép dolgozatu lovasalak ezüs ből ,s erősen aranyozva." Az 1858-59-es Esterházy-leltá ismét Frakno várában rögziti helyét a csataképes tálla lal együtt, a XLVII-XLVIII-as szekrényben:"Ein silberne nes Postament mit einer Reiter Statue. St=I.,M;28,Fl 537,Kr.36.". 45.old. 67-69.jegyz. 19.kép.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterhazy kincstárban 25.old.

Az Iparmüv.Múz. és a Hopp Ferenc Keletazsiai Müv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Budapest. 1969

Abraham
~~Philipp Jacob~~ Drentwett, ötvös

Esterházy László lovasszobrát is ő készitette. 66 cm. magas aranyozott ezüst szobor, a török ellei harcok hősét mutatja be. Abraham Drentwett rokona volt Philipp Jacob Drentwettnek. 24. old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk. 1. old

Műv. Tört. Ért. 1976. XXV. 1. sz. Bp

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgból

Esterházy László asztali lvsaszorrát, Drentwettől Süttörön/Eszterháza, ma Fertőd/, az új kastélyban találjuk Miklós idejében. 1784-ben egy "Beschreibung" szerint:" Eine sehr schön gearbeitete Figur zu Pferde, von Silber und stark vergoldet. -1796-ban Vályi András említi:"... egy ezüstből készült s megaranyozott lovon ülő képzet" 45.old. 65-66.jegyz. 19.kép

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparművm.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgból

Philipp Jacob Drentwett müve a "Vezekényi tál" és Abraham Drentwett alkotásai a "Bacchus kocsi", a "Strucc" és Esterházy László lovasszobra" nemcsak azt bizonyitják, hogy készittetőik a barokk vezető ötvöscentrumának izléséhez igazodtak, hanem azt is, hogy olyan ötvöscsalád tagjaival dolgoztattak, amelyet Európa uralkodói halmoztak el megrendeléseikkel. 47.old.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett müvek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Philipp Jacob Drentwett műhelyi kapcsolatban is állt Ábrahámmal: "Egy Vörös hólyagos aranyos Tokban Egy Triumphalis Arany Szekér Sok Szép Drága kövekkel kirakva, abban Lévő Hordocskán Elefánt Csontbul való Bacchus más három hasonlo Elefántcsontbul való Statuacskákkal ülő." Nádasdy Ferencé volt. Elkobozták és 1725-ben már az Esterházyaké volt. 43.old.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparművészeti Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Philipp Jacob Drentwettel műhelyi kapcsolatban is áll
A XVII.sz.-ban ritka értékű strucctojások befoglalásá
ra nemcsak talpas serlegeket, hanem madáralaku diszedén
nyeket is készitettek. Az Esterházy kincsek között volt
egy ilyen madár. A tojás a háborúban megsemmisült, de az
ezüst foglalat ma az I.M.-ban van. 43.old. 60-61.jegyz
18.kép.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi diszтál a vezekényi
csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstár-
ban 23.old.

Az Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz.
Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös

Három Drentwett, Abraham, Emanuel és Philipp Jakob készítette Esterházy László hercegnek. A kincstár inventáriumában így szerepel: "Ezüst Gallia/gálya!/: Bacchus ül a hordón, poharat tart a kezében : gyertyatartók, sótartókkal: sárkányok viszik." - 42. old. 58. jegyz. - 17. kép. "Bacchus kocsi". Abraham, Emanuel és Philipp Jacob Drentwett müve. Augsburg, XVII. sz. közepe - 2. fele. Fekete repr

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterhazy, kincstárban 23. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Lovasszobra 1725-ben szerepel először a fraknói Esterházy-inventáriumban. A László elestét ábrázoló tálat mosdómedencének nevezi, a Lászlót ábrázoló szobrot mosdónak, azaz viztartónak mondja. Ezeket együtt említik. "... Mosdo Medencze Mosdoval együtt a mellyen Méltóságos Esterházy László lovon ülő képe vagyon, a Medenczében Pedigh a maga elvesztése representaltatik.". 44.old. 64.jegyz. 19.kép.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

ABRAHAM DRENTWETT, ötvös Augsburgban

.....

A múlt század végi kiállitásokon mindig szerepelt az Esterházy László lovasszobor Drentwettől. Az 1884. évi ötvösmükiállitás katáalógusában: "Ezüst, részben aranyos, Öntöt, vert és vésett munka. 46. old. 70. jegyz. 19. kép.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

EMANUEL DRENTWETT, ötvös

Augsburgi meter, Philipp Jacob Drentwettről olvashatjuk "Einen von den Künstlern dieses Namens sass im Rat. Er arbeitete mit seinem Verwandten Abraham/welcher ?/und E Emanuel zusammen für grössere Aufträge, König Friedrich I. von Prussen, der dafür eigenartige Vorliebe besass, bestellte bei Ihnen grosses Silbergerät, dessen Ausführung mehrere Jahre dauerte. 41.old. 55.jegyz

HEJJNÉ, DETARI ANGELA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

EMANUEL DRENTWETT, ötvös Augsburgból

Döntő érv PID mester kilétére:"...drei weitere Mitglieder der Familie,die den Namen Abraham tragen...übe
die Arbeiten,die einem von ihnen gemeinsam mit Emanuel
und Philipp Jacob Drentwett lieferte diesen Art:silber
ner Wagen mit Fass und Elfenbeinfiguren beim Fursten
Nikolaus Esterházy".42.old. 57.jegyz. 17.kép.

HÉJJNÉ,DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi diszmű a vezekényi csata emlékére,Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Kiadt. 1969

EMANUEL DRENTWETT, ötvös

Három Drentwett, Abraham, Emanuel és Philipp Jakob készítette Esterházy László hercegnek. A kincstár inventáriumában így szerepel: "Ezüst Gallia/gálya!/: Bacchus ül a hordón, poharat tart a kezében : gyertyatartók, sótartókkal: sárkányok viszik." - 42. old. 58. jegyz. - 17. kép. "Bacchus kocsi". Abraham, Emanuel és Philipp Jacob Drentwett müve. Augsburg, XVII. sz. közepe - 2. fele. Fekete repr

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett müvek az Estreházy, kincstárban 23. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

DRENTWETT JONAS, festő, 1650-1720

A népes augsburgi ötvös familia egyik festő tagja. Utolsó ítélet freskót festett Pozsonyban, a gótikus városházán, szignója szerint 1695-ben. Csatajelenetes lapjait E. Beck és G. A. Müller metszették lemezre, amelyek a vezekényi csata ismeretlen részletével nem hozhatók kapcsolatba. 40. old. 47-48. jegyz

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi' dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23. old.

Az Iparművészeti Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Esterházy László 1652-ben a vezekényi csatában elesett Esterházy Pál ennek emlékére Drentwett augsburgi ötvössel egy a vezekényi csatát megörökítő, az un. "Vezekényi tálat" csináltatta ezüstből. -10. kép. Esterházy László domborművü képmása a disztálról. 33.old. Fekete repr.

HÉJJNÉ DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére Drentwett müvek az Eszterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv. Múz és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve. XI. 1968. Bpest, 1969.

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Esterházy László halálára készült "Vezekényi tál"-hoz bizonyára kapott metszetlapot Esterházy képmásával, melyet különböző portrékkal való összevetés mellett ruházata is bizonyit. Felső testén jellegzetes szabású inget visel. 39.old. 45.jegyz. 15.kép.

HÉJJNÉ DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv.Múz és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv.Múz. Évkönyve. XI.1968.Bpest,1969.

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös,

A "vezekényi tál" ötvösjegyének PID monogrammja a legnagyobb valószínüség szerint a Drentwett családra utal. Ők a XVI. sz. második felétől több mint 100 éven át működtek. A család 15-16 ötvös tagját tartjuk számon. A dísztál PID jelének feloldását a szakirodalomban említett három Ph.J.Drentwtt közül a "középső" személyéhez kapcsoljuk. x 40.old.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett müvek az Esterhazy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv.Múz. Évkönyve, Xi. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

A "Vezekényi tál" valószínü mestere. Augsburgi mester. 1669-ben házasodott. 1719-ben halt meg. és 22 biztos müvet sorakoztatnak fel oeuvrejében. Poharakat, billikomokat, gyertyatartókat, függőlámpákat, feszületet és egy Szt. György lovasszobrot készitett. 40. old. 54. jegyz

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett müvek az Esterhazy kincstárban 23. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

Ezt olvashatjuk róla: "Er machte grössere Arbeiten, Vasen, Bilder und mancherlei Geräte. Aus Urkunden weiss man von diesen Arbeiten, dass er sich um grösseres Silbergerät /Kessel/ handelte, das Drentwett für den kaiserlichen Hof, aber auch für Auftraggeber in Polen, Danzig und Russland lieferte..." 40.old. 55.jegyz

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös. augsburgból

Ezt olvashatjuk róla: "Einen von dem Namens sass im Rat. Er arbeitete mit ~~XXXXX~~ seinem Verwandten Abraham /welcher ?/und Emanuel zusammen für grössere Aufträge, König Friedrich Wilhelm I. von Prussen, der dafür eigenartige Vorliebe besass, bestellte bei Ihnen grosses Silbergerät, dessen Ausführung mehrere Jahre dauerte..." 41.old. 55.jegyz

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, Xi. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös Augsburgban

Az ő műve a "Vezekényi Tál", és Abraham Drenttwettalkotásai a "BACCHUS kocsi", a "Strico" és "Esterházy László lovasszobra" nemcsak azt bizonyítják, hogy készítetők a barokk vezető ötvöscentrumának ízléséhez igazodtak, hanem azt is, hogy olyan ötvöscsalád tagjaival dolgoztattak, amelyet Európa uralkodói halmoztak el megrendeléseikkel. 47.old.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparműv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

Három Drentwett, Abraham, Emanuel és Philipp Jakob készítette Esterházy László hercegnek. A kincstár inventáriumában így szerepel: "Egy Gallia/gálya!/: Bacchus ül a hordón, poharat tart a kezében: gyertyatartók, sótartókkal: sárkányok viszik." -42. old. 58. jegyz. -17. kép. "Bacchus kocsi". Abraham, Emanuel és Philipp Jacob Drentwett műve. Augsburg, XVII. sz. közepe-2. fele. Fekete repr

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy, kincstárban 23. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös Augsburgban

A "Vezekényi tál" Esterházy László elestét ábrázolja. A háttérben a Zsitva, a hegyen Nyitra vára. Kis aranygyal öntött figurája babérkoszorúval, pálmaággal. Egy másik angyalka és közöttük pajzsban C.P.E.-C.V.E.-1654.- Két oldalon az Esterházyak címerállata, egy-egy griff Majd poncolt betük. Feloldása: Comes Paulus Esterházy Perpetuus De Frakno-Comitissa Vrsula Esterházy De Galánta". A megrendelők neve és a készités dátuma. 27. old.

HÁJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy, kincstárban 23. old.

Az Iparműv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

Esterházy László 1652-ben a vezekényi csatában elesett Esterházi Pál ennek emlékére Drentwett augsburgi ötvössel egy a vezekényi csatát ábrázoló ,az um."Vezekényi talat"csináltatta.Ez a háború alatt megsérült.2.kép. A tál javitás közben,nagyjából kiegyengetve.25.old. Fekete repr.

HÉJJNÉ,DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére,Drentwett müvek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv.múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

Esterházy László 1652-ben a vezekényi csatában elesett Esterházy Pál ennek emlékére Drentwett augsburgi ötvössel egy a vezekényi csatát ábrázoló, az un. "Vezekényi tálat" csináltatta. Ez a háború alatt megsérült.
1. kép. A sérült "Vezekényi tál" a szennyeződésektől letisztítva. 24. old. Fekete repr.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23. old.

Az Iparművm. múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

Esterházy László 1652-ben a vezekényi csatában elesett Esterházy Pál ennek emlékére Drentwett augsburgi ötvössel egy a vezekényi csatát ábrázoló, az um. "Vezekényi tálat" csináltatta. Ez a háborúban megsérült. 3. kép. A tál eredeti méretre kalapálva, a domborművű rátétekkel. 25-old. Fekete repr.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterhazy kincstárban 23.old.

Az Iparműv.múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

Esterházy László 1652-ben a vezekényi csatában elesett. Eszterházy Pál ennek emlékére Drentwett augsburgi ötvössel egy a vezekényi csatát ábrázoló, az un. "Vezekényi tálat" csináltatta. Ez a háborúban megsérült. 5. kép. A helyreállított dísztál. Augsburg, 1654. PID. mester. 27. old. Fekete repr.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23. old.

Az Iparműv. Múz. és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös Augsburgból

Döntő érv PID mester kilétére: "...drei weitere Mitglieder der Familie, die den Namen Abraham tragen...über die Arbeiten, die enien von ihnen gemeinsam mit Emanuel und Philipp Jacob Drentwett lieferte diesen Art: silberner Wagen mit Fass und Elfenbeinfiguren beim Fursten Nikolaus Esterházy". 42.old. 57.jegyz. 17.kép.

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi disztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparmüv.múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Müv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

Esterházy László 1652-ben a vezekényi csatában elesett Esterházy Pál emlékére Drentwett augsburgi ötvössel egy a vezekényi csatát ábrázoló ,az un."Vezekényi tálat"csináltatta.Ez a háborúban megsérült.4.kép.Sérült részletek javitás közben. 26.old. Fekete repr.

HÉJJNÉ,DÉTÁKI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére,Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparműv.Múz.és a Nopp Ferenc életmüvei Műv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

PHILIPP JACOB DRENTWETT, ötvös

Esterházy László 1652-ben a vezekényi csatában elesett. Esterházy Pál ennek emlékére Drentwett augsburgi ötvössel egy a vezekényi csatát ábrázoló, az un. "vezekényi tálat" csináltatta. Ez a háborúban megsérült. 6.kép. A tál jelzései. 28.old. Fekete repr.

HÉJJNÉ, DÉTÁKI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc Ázsiai Műv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Budapest. 1969

Philipp Jakob Drentwett, ötvös

30.kép.-Phiipp Jakob DrenweT:Disztál a vezekényi csat emlékére.-Iparmüv.Múz.- Fekete repr. 23.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőmüvészetünk 1.old.

Müv.Tört.Írt. 1976. XXV. 1.sz. Bp.

Philipp Jacob Drentwett, ötvös

Kitünő augsburgi ötvös. Ő készitette az Esterházy László halálát ábrázoló nagyméretü, domboritott ezüsttálat. /30.kép/. Nádasdy Ferenc udvari ötvöse volt. 23.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk. 1.old

Művtört.Értt. 1976. XXV. 1.sz. Bp

megvia

Drentwett Gottfrid

ötvös

Thieme-Becker

~~IX~~. 552. és

52-52.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
355 /1922. szám
Érk. ... 1922 ... hó ... n.

vatalos Közlöny f. évi junius hó 1-i
1922. eln. sz. körrendeletre, - fel-
rra vonatkozólag, hogy az emlitett
ézési mellett az egyes intézmények
kást élvező alkalmazottak /tisztvi-
tbeni fütésére és világitására vonat-
kasz 13, 14, 15, 16, 17, 18 és 19.
előtt tartanók.
lem, hogy a f. évi julius hó 1-ével
g készlete pontosan megállapittassék,
ttak /tisztviselők, altisztek/ részére
atott és a természetbeni lakások
mennyiségét is. Az intézet tüzelő-

Dreutwell, Philipp Jacob

nevét és az Esterházy-kincstárban őrzött művét említi, ill. ismerteti

Héjjné Détári Angéla: Az Iparművészeti Múzeum kincs-gyüjteménye II. - Budapest, 1970. 9.sz. 23-25. l.

Drentwett Jónás, festő

1702-ban kiutasitották Sopronból, de 25 év múlva, mint Savojai Jenő volt udvari festője itt telepedett le és itt is halt meg. 1726-ban. De magas kora miatt aligha festett már. 66. old. 9. jegyz

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk művészethez. Irész 64. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. évf. 1968 Sopron

1969 JUL 16

Drentwett

Egy soproni tudós érdekes tanulmánya:

Drentwett festőművész soproni élete

1021

Az osztrák művészeti folyóiratban, a „Mitteilung der Österreichischen Galeri, J. G. 1969. Heft 1."-ben érdekes tanulmány jelent meg Csatkai Endrétől a következő címen: *„André Csatkai: Jonas Drentwett in Sopron (Ödenburg)."*

Drentwett Jónás augsburgi művészcsaládból származó festő volt, az 1670 körüli években született. Az akkori szokások szerint mint iparosifjú világot ment látni, vándorolt. Eljutott 1695-ben Pozsonyba, és ott kifestette a városháza dísztermét. A freskó a mai napig teljes épségben, tündöklő színeiben látható. Később, körülbelül 1700-ban Sopronba vetődött el. Szerencsétlenségére ugyanakkor két másik vándorfestő is betért a városba. Itt akkor három helybeli festő működött, arcképet is készítettek, de inkább csak ablak- és ajtókeretet, zászlórudakat festettek, és mázolómunkát végeztek. A vándorfestők megjelenése felkeltette féltékenységüket: rohantak a tanácshoz, hogy ezeket a kellemetlen vendégeket utasítsa ki. Így történt, hogy Drentwett, mint törvénytisztelő ember azonnal elhagyta a várost, nem így a másik két világjáró. Ezek nemcsak hogy itt maradtak, hanem az egyik csapszékben kemény szavakkal bírálták a három soproni mázoló munkásságát, s ezért mindkettőjüket be is csukták.

Drentwett hamarosan Bécsben tűnt fel, ahol a Belvederé palota freskóinak megfestésére kapott megbízatást. Az egyik legszebb terem freskói ma is láthatók. Drentwett 1725-ben elhagyta Bécset, valószínűleg protestáns hite miatt, mint a magyar születésű Kupetzky.

A művészettörténet ettől az időponttól nem tudott Drentwettről adatot közölni, úgy olvasható minden kézikönyvben, hogy Bécsben halt meg. Dr. Csatkai Endrének azonban sikerült nyomára lelni. Kiderítette, hogy Sopronban, abban a városban telepedett le, amelyből egykoron kiutasították. Amikor 1736-ban végrendelkezni kívánt, a város bírója egy városi tanácsos kíséretében megjelent nála. Hamarosan meg is halt. Sok műtárgyat hagyva Bécsben élő két fiának. Minden jel arra mutat, hogy rendezett körülmények között élt az öreg festő, a sors megadta, hogy ahonnan szégyenszemre kiseprűzték, négy évtized múltán a legnagyobb tisztességgel vették körül halálos ágyán. Sok bujdosás után a mai Széchenyi tér és Ifjúság tere között volt evangélikus temetőben, az egyik kriptában lelt örök nyugodalmat.

Az osztrák művészeti folyóiratban megjelent cikk nagy feltűnést keltett osztrák művészettörténészek körében. Dr. Csatkai Endre meghívást kapott Bécsbe, ahol erről a témáról előadást is tart.

(r)

KISALFÖLD
Győr

SZABAD NÉPSZÍNHÁZ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ostromv

Évente sok százezren keresik fel várainkat: vonzza a látogatókat a romantikus táj és a történelmi múltat idéző környezet. Hazánkban mintegy száznegyven várat tart nyilván a műemlékvédelem, de ezek jó része jelenleg rom. A különböző korszakokban létrehozott védelmi építmények zöme az ellenséges támadások következtében tönkrement, s a lakatlanná vált maradványokat pusztította az idő. Más részüket pedig, mivel a magyar szabadságharc tűzfészkeinek tekintették, az osztrák katonai erők romboltatták le.

De más oka is volt a pusztulásnak. Kevesen tudják például, hogy a Bakony egyik legromantikusabb táján fekvő Cseszneki vár — napjainkban rom — a XVIII

a Corvina
ban most jelent meg „Ostrom...
verte várak" című album. Neves fotóművészek — Balla Demeter, Gink Károly, Lőrinczy György és Schopper Tibor — kitűnő képei még azoknak is sok újat mondanak, akik turistaútjuk során már meglátogatták Magyar-

Ernő bevezető
históriákat és anekdotákat idéz fel a kultúr- és művészettörténeti szempontból is értékes műemlékek távoli múltjából. Útmutató térképek és rajzok egészítik ki a kötetet.

Az „erdei ember" megmentése

A földön majomcsemeték hemperegnek, vidáman kötekednek egymással, szüleiket utánozzák. Fürgén f...

a felnőtt állatok az eső elől *kiugrálnak a fák tetején lévő fészkeikből, és száraz ketrecekbe vonulnak.* Amikor már megerősödtek, és kezdenek el-elcsavarogni, Wong mélyen az őserdőbe viszi és egynapi élelemmel otthagyja őket. Ha ez az élelem elfogyott, rendszerint visszatérnek. Újra meg újra az őserdőbe kell szállítani őket mert *nem szívesen mondanak le megszokott „otthonukról".*

A kutatóközpont néhány hónapi munkája alatt mindössze nyolc állat maradt el végleg. Az egyik nőstény például a vadonban talált ugyan magának párt, de visszajött, és gondozói körében hozta világra kicsinyeit. Azóta is gyakori látogatója a tábornak.

A Szahara

A Szahara őskorának egyik legnevesebb és legavatottabb kutatója, ANDRE LHOT a múlt évben Algírban nagyszabású kiállítást rendezett a Tassiliben felfedezett freskókról készített rajzokból. Lhot elmondta, hogy 1934-ben kezdte meg a Szaharában az őskori sziklarajzok felkutatását és tanulmányozását. Negyven év óta járja a sivatagot, és leleteit az őstörténeti művészet kutatói elé terjeszti. (Lhot szaharai kutatásai rendkívül fontosak, mert afrikai művészeten lényegében a Szaharától délre eső területek, Fekete-Afrika népeinek művészetét értjük. Észak-Afrika művészete már ...iszlám művészetéhez tar-

Drentwett Ábrahám, ötvös M.B.K.

Eszterházy László/megh.165z/, ezüst lovasszobrát egykorú arckép nyomán Drentwett augsburgi ötvösmester készítette. 286.o.

V.Amber Mária: Magyar viseletformák a XVI.és a XVII. században. 205.o.

Folia archaeologica;XVIII.1966/67.Bpest.Múzeumi Ismeretterjesző Központ.Bp.

MDK

Drentwett: Kossuth Lajos és Bem József emlékérme.
1849. ón

Árverési Közlöny 1937. okt. rk. sz.

Drentwett Abraham

nevét és az Esterházy-kincstárban őrzött művét említi, ill. ismerteti

Héjjné Détári Angéla: Az Iparművészeti Múzeum kincs-gyűjteménye II. - Budapest, 1970. 9.sz. 23-25. l.

megírva

Drentvett Jónás

atul 1650 k. Augsburg
+ 1720 k. Wien.

Sz-Sz. 398 l.

Schürer 1938. 90. l.

lásd

Garas Klára

Magyarországi festé-
net a XVII. században. Bp. 1953
132. l.

kezés 27-én 16.20 h. ~~80~~ 60.-- "

~~á 510~~.-- ? ~~1530~~.--1100"

nap a 440

esen ~~2050~~.-- kor.

1,580 kor.

tóber hó 31-én.

Sándy Gyula

műegyetemi tanár.

Ezennel dismerem hogy fenti 1580.- Kor. azaz Egyezerötszázny ötvan Koronát a M.O.B. pénztár ából felvettem

Budapest 1923 febr. 22

Sándy Gyula

műegy. tanár

Drenswet Johann

augsburgi festő

a pozsonyi varosháza tanácsterméneck falképe fenszitől

irod 1695.

Csákós, Joseph Hans:

Augsburgs künstlerischer Einfluss auf Pressburg. Forum

1935. 221. l.

Kecskeól, Courbettől IV. 44.

Drentvelt Jónás

l.

Benyov Bratisl.

85. l.

Drentwett

augsburgi festő

pozsonyi városháza

menyezetképe

lásd

Hoffmann Pozsony 5. l

3.

4.

Drentwett

l.

Hoffmann Porsony

23. l.

Drentwett Jónás

festő

l.

Kapbarokk

Reg. Társ. Évk.
II. 254-l.

Drentwett Jonás

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. ~~796~~

1931. 24.

Kapossy Janos:

a magyar barok

európai helyzete.

MM. 1931. 24. l.

T. 625.

várost és várat a császári csa-
ják minden oldalról. Felirata:

ischen Vestung Gross Waradein,
ber von der Kayserlichen Armee be-

A. die Vestung és befejezése:
ssene Schantz.

.8 cm.

Drentwett Jónás

festő

erőd

Kap Ung Jahrb

52. l.

Komárom VIII. 8.

Drentwett Jónás

festő

wód

z

Muzeum města

Bratislavy

Bratislava č. n.

A pozsonyi városi muzeum fegyvertermében lévő freskója 1695; eredetileg városházi tanácsterem) repr.

u. o. XXXVII. tabla

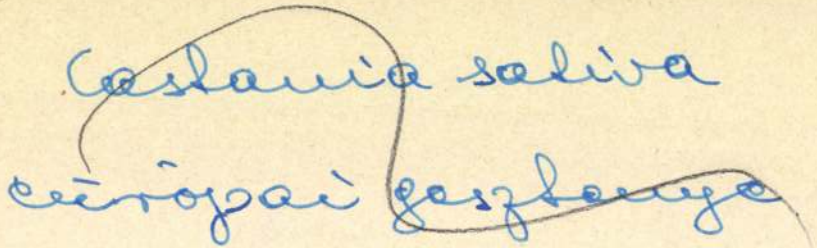

Drentvecet Jonáš

úvod.

Kat Bratislavy

285. l.

Drentwett Jónás

l.

Schürer-Wiese

90.l.

Tekintetes b

Van szerencsém a tekint
hogy a kassai déli to
folyó hó 23ᵃ d.u. tartjuk
A pallérok és munkás
jutalmak mellékelt k
kérem a tekintetes bizo
részletezett jutalmak
illetve az e czélra elő
tás a hiteléből kint

Drentwett Jónás

német festő

L.

Szendrey-Szentiványi

388. l. (Korabbi bibliogr.

Catilus, C. Q VI. 212

Drentwett Jonás

rod Augsburgi származású

Tietze, Hans: A bécsi

osztrák Barokmúzeum.

Ars Una. 1923. I. 1. sz.

29. 33. l.

Tentitöl Groteszk Teren

Jesteszeti dicse

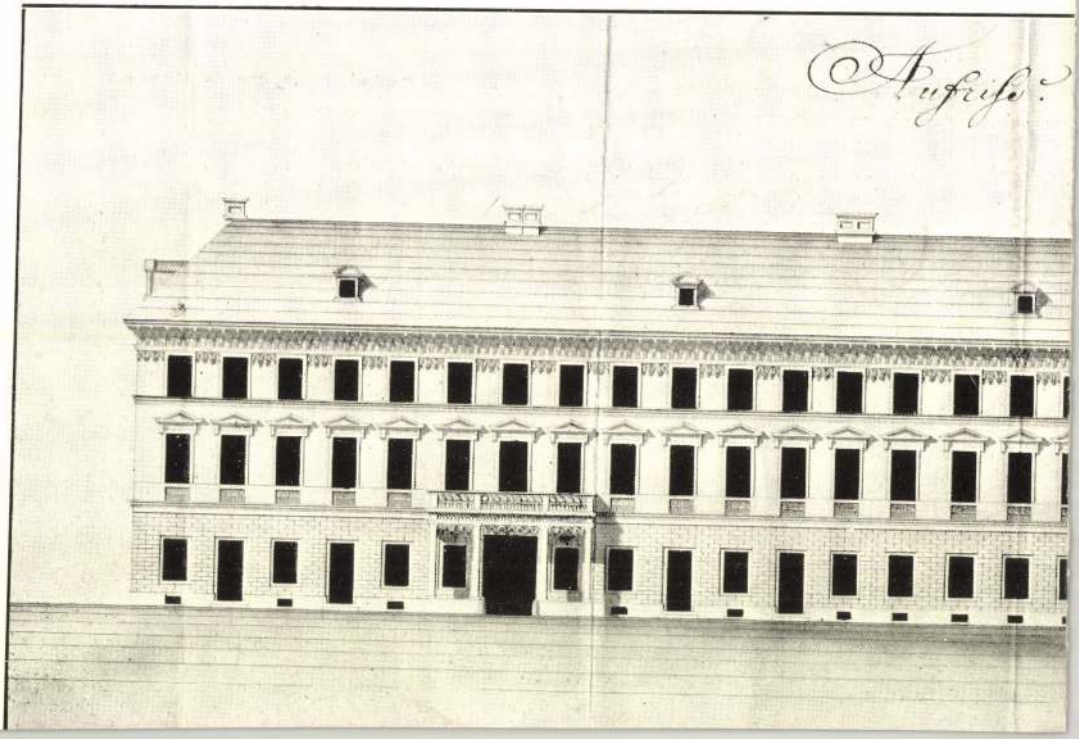
Aufriß.

Drentwett, Jonas

festő

iród

Wey Pressb

137, 138. l. 139. l.

kepekkel

Fenti keresztneve
nem János,
hanem Jónás

Rakovszky tévedése folytán krütt
a János nev az
irodalomba

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Interurb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Interurb.

MDCXCV. Fecit. Az egykorú számadáskönyvnek e festményre vonatkozó tétele a következő: »Den 5. decembris, dem Johannes (így) Drentwerth, Mahler von Augspurg, wegen verfertigter Mahlerarbeit, in der Schrannen, zahlt laut Quittung Gedungener Massen 100 fl. id est 125 Thl.« D. utóbb Bécsbe ment és Szavoyai Jenő herczeg szolgálatában állott, kinek bécsi palotájában több freskót festett.

Borovszky Samu dr.: Magyarország vármegyéi és városai. Pozsony vármegye és Pozsony sz. kir. város. Budapest, é. n. 151. l. — *Divald Kornél:* Ismeretlen képek a XVII—XIX. századból. *Művészet.* 1912. 239. l. — *Henszlmann Imre:* Magyarország csúcsíves stylű műemlékei. Budapest, 1880. 179. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1836. III. 474. l. — *Rakovszky, Stefan von:* Das Pressburger Rathhaus. Pressburg, 1872. 16. l. — *F. Szántó Károly dr.:* Pozsony városháza. *A pozsonyi m. kir. állami felsőbb leányiskola értesítője.* 1906—7. Pozsony, 1907. 9. l. — *Szentiványi Gyula:* Drentwerth János. *Művészet.* 1909. 409. l. — *Thieme—Becker:* Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1913. IX. 552. l.

1736
80
1656
836

Drentwett Jónás, német festő; szül. 1650 körül Augsburgban, megh. 1720 táján Bécsben. A XVII. század végén került Pozsonyba, hol 1695-ben a városház egyik tanácstermének az utolsó ítéletet ábrázoló freskóját festette. A kép jelzése: Drentwet A.

Drentwett Jónás

festő

1736. jan. 23. Sopron-
ban végrendelkezett-
† 1736. jan. 28-án
80 éves korában.
Végrendelete a
soproni városi levél-
tárban.

Házi Jenő dr
közlése

Müemlékek Cr
Konyv

Drentwett Jonas

Magyar Múzeum
1925. 496

Codexek ~~XV~~ VIII. 135.

Duntzwerth János

festő

l. Duntzwerth János

L.

Szinnyei-Szentiványi

398. l.

Cattaneo - Kollekció, római, gemma-
lenyomatai VI. 216.

Dreutwerth János

DREUTWERTH JÁNOS, festő. Augsburgból került Pozsonyba, hol 1695. körül élt. Ugyanez évben „wegen verfertigter Mahlerarbeit in der Schrannen“ 100 frtot kapott a pozsonyi városi tanácstól. (Stefan v. Rakovszky: Das Pressburger Rathhaus. Pressburg 1872. 16 l.)

—318. SZENTIVÁNYI GYULA

Művészet 1909. 409. l.

Kúnágotai gazd. Kvt. IV. 261

Drentwerth János, festő, l. *Drentwett Jónás.*

Drentwett (Drewent,
Trentwet, Trentweth)
Jonás
augsburgi festő 1650-1720
Pozsonyi működéséről:
Toman 105. l.

Drentwet A

Pozsony. A városházán, a múzeum első termében, a mennyezet kagylós, gyümölcsfüzéres stucco díszítésének közepén négyszögletes keretben az utolsó ítéletet ábrázoló freskó. Felirata: Drentwet A. MDCXCV. Fecit. A stuccók mestere Bastiano Corati Orsatti.

Divald Kornél, Isme-
retlen képek a XVII–XIX.
századból. Művészet
1912. 239. l.

Mucs cód.

plébánia-templomban, a hajó falán függ: Krisztus Pilátus előtt, magyar viseletű alakokkal, olajfestmény. Anno 1701 felirattal.

Sverzsó (Sáros megye). A róm. katholikus templomban: Szent Sebestyén vértanúsága, realisztikus XVII. századbeli olajfestmény.

Drentwett

augsburgi éremvéső

L.

Szendrey - Szentiványi

398. l.

C. DESSI bélyeggel ellátott római agyagmécses

VI. 279

Drentwett

l.

Lykanemzromantik
67. l.

Faragó Gyulánó
Mátyásföld

Drentweeth Jonas

l.

Wag Dej

199. l.

é mpela.

l.)

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

Courbet.

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

Drentwett J.

Läsd

Dehio-Ginhart

54. 55, 56, 181,
362. l-

második és a XV. első feleben)

nek Jézussal.

ítható, ~~[illegible]~~ fejét kissé balra
l kezével karolja át.) Fejőket díszfény
ete palástés magasruha
tei 63.3 : 62 cm.
ft 25 kr.

07.

Drentwet János

augsburgi testő

vid 1695

Forum 1935. 135-l.

(Augsburg művészeti
hatása Pozsonyra.)

~~Fibula-töredék VII. 194~~

Drentwerth Johannes

(Drentwett Jónás helyett)

l.

Franz 6. l.

Drentwect Jonas

festo

1695

l.

Forum

1934. 290. l.

Európa,
film. könyv. lapterjesztő
R. T. részére
V. ker. Rothermere ut. 12
III. em. 2.
Budapest,

Drentwet

augsburgi festő

1695-ben festette

a pozsonyi városházának Justitiát ábrázoló freskóját.

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái és terei. Pozsony, 1905. 113. l.

Felolelő nagyobb tanulmányai, amely a Történetkutató Intézet Év-

AUSZTRIAI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Dr. Ecsedy-Bálint Imre (1914, Gyula, róm. kat.), jog- és államtudományi doktor, Budapestről (Gajzágó László professzor). Ösztöndíjas az első félévben. Beiratkozott a bécsi Konzuli Akadémiára s itt éppenúgy, mint a bécsi egyetemen is Verdross professzor intézetében és irányítása mellett főleg nemzetközi jogi kérdésekkel foglalkozott. Vizsgálódásokat folytatott a Peaceful Change témakörében, a nemzetközi jogi bíráskodással és a nemzetközi törvényhozással kapcsolatban a békés változtatások lehetőségeinek kérdései érdekelték. A konzuli akadémián megkezdett tanulmányait a második félévben a saját költségén folytatta, résztvett az akadémia repetitóriumain s az évet befejező vizsgákat kitüntetéses eredménnyel állotta meg.

Dr. Halász Márta (1905, Kispest, ref.), bölcsészettudományi doktor, Budapestről (Tuzson János professzor). Ösztöndíjas a II. félévben. A bécsi egyetemen Knoll professzor előadásait hallgatta s ugyanezen professzor vezetése alatt álló egyetemi botanikus kertben és az egyetem botanikus intézetében algológiai tanulmányokat folytatott.

DRENTWETT, Jonas

Esterházy Pál kései mecénási tevékenységének másik legjellemzőbb területe az *Esterházy család* történetének és dicső múltjának felmutatása, változatos formában történő megörökítése volt. Már a kismartoni kastély-

homlokzat mellszobor-sorozata, vagy az Ádámig visszanyúló családfa is ennek jegyében született. A 17. század végétől azonban a dicső családi múlt az általa készíttetett műalkotásokon még intenzívebben jelenik meg. Pál nádor fiának, a bécsi egyetemen tanuló Mihálynak 1691-ben készült tézislapján mintegy össze is foglalták azokat a jellegzetes vonásokat, amelyeket az Esterházy család múltjából és jelenéből különösen hangsúlyozni kívántak. (29. kép) Ezen a *Jonas Drentwett* rajza nyomán készült metszeten az Esterházy család hőseinek emelt templom áll, oldalában négy hős mellszobra, így Eurs hun vezéré, az Esterházyak őséé, a honfoglalás idejébe helyezett első Esterházyé, valamint Miklós és Pál nádoré. Ám az utóbbi élőként is megjelenik a metszeten, s Esterházy Pál, Mihály fiával együtt, a vitézség antik héroszával, Herkulessel az oldalán a diadalkapun átlovagló I. Józsefnek, s a felhőkön trónoló Lipót császárnak hódol. A háttérben csata zajlik, s az előtér hadi trófeáinak török foglyai is jelzik, hogy a 17. századi hős Esterházyak a török elleni harcból bőven kivették részüket. A diadalkapun át magyar címerrel érkező Hungária babérkoszorúja őket is megilleti.[38]

38 A tézislapból egyetlen példányt ismerek, amely a fraknói várban maradt fenn. Jelzése: „*Johannas Drentwet del. — Kilian sculp.*", s az utóbbi alatt valószínűleg *Philipp* Kiliant kell értenünk. Közzétéve *Galavics* i. m. 122—123.

Galavics Mühtört.Ért. 1988 3:4 157 p.
+ ill

POLOGNE

ETAT DE LA COLLECTION : - Polska Sztuka
Warszawa : Pa
I952 : n° 2
I953 : n° I-6
I954 : n° 5
I955 : n° I à

- Przegląd Arty
Warszawa : Ré
texte traduit
I955 : n° I à
I956 : n° 2
I957 : n° I à
I958 : n° I à
I959 : n° I-2
I960 : n° 2-1
I967 : n° 2-1

- Projekt : War
français, rus
I97I : n° 85
I973 : n° 92

ABONNEMENTS EN COURS : I974

- Kultura : War
- Projekt :

ROUMANIE

ETAT DE LA COLLECTION : - L'art dans la
Bucarest : Ré
I949

29. Jonas Drentwett — Philipp (?) Kilian: I. József és az Esterházyak diadala. Esterházy Mihály tézislapja, 1691. Rézmetszet. Fraknó (Forchenstein), vár

31. Esterházy Pál képmása, 1700. Rézmetszet

DRENTWETT, Philipp J. & Abraham

csak fényképről ismerünk. (3—4. kép) A dísztál- és kannapáros, augsburgi művészek, *Philipp Jakob és Abraham Drentwett* alkotása 1654-ből. Közülük Philipp Jakob udvari ötvöse volt Nádasdy Ferencnek, s kétévenként maga hozta el Augsburgból a magyarországi megbízóknak készített ötvösműveket. A tál a történeti leírásokhoz hűen ábrázolja Esterházy László halálát, míg a kannaszobor, a barokk lovasszobor triumfáló típusának formájára készült. Együttesük az európai ötvösművészet mércéjével mérve is kiemelkedő mű, amelynek az egykorú augsburgi ötvösség történetében is szinte egyedülállóan modern ikonográfiai megoldása volt, hogy Esterházy László alakja a hasonló dísztálakat díszítő ókori hősök, mint például Nagy Sándor vagy Herkules helyére került, azaz Esterházy László is hozzájuk hasonló hősként jelent meg.[10]

Galavics Művtört.Ért. 1988 3/4

140.p. szöveg, 138-139.p. ll

10 A dísztálról (s annak restaurálásáról is) valamint a lovasszobor-kannáról *Héjjné Détári Angéla:* Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére. Drentwett művek az Esterházy kincstárban. Az Iparművészeti Múzeum Évkönyve XI. 1968, 23—50.; továbbá *Galavics* i. m. 86—87, s ugyanott *Philipp Jakob Drentwettről*, mint Nádasdy Ferenc udvari ötvöséről is. A lovasszobor-kanna szerepelt az 1884-es budapesti és az 1889-es bécsi ötvösmű kiállításon. Ám 1919-ben, amikor az Esterházy kincstár átkerült Magyarországra (Fraknó és Kismarton ugyanis Ausztriához került) — eltérően a dísztáltól — a lovasszobor-kanna már nem volt a kincstár ötvösművei között. Közel egy évszázadnyi lappangás után 1989-ben (már a kézirat leadása után) váratlanul a Sotheby's cég genfi árverésén bukkant fel, két darabban: Sotheby's Catalogue, European Silver, Geneva, 8th May 1989. Nr. 173, 174. Új tulajdonosát még nem ismerjük. Az eredeti állapotot őrző üvegnegatív az Iparművészeti Múzeum Adarrárában található. Az Esterházy kincstárról összefoglalóan *Héjjné Détári Angéla:* A fraknói Esterházy kincstár a történeti források tükrében. In: Magyarországi reneszánsz és barokk. Művészettörténeti tanulmányok. Szerk. Galavics Géza 1975, 473—549

mert úgy tűnik valójában ekkor formálódott mecénási habitusának az a *belső értékrendszere*, amely végig meghatározta mecénási tevékenységét. Hat évtizeden át a megbízásából készült műalkotásokon mindig katolikus magyar főúrként, az ellenreformáció neveltjeként, családja hírnevének öregbítőjeként, s mindenekelőtt a török elleni harc propagálójaként tűnik fel; s ezt a 17. század közepén kialakult szemléletmódot haláláig megőrzi.

A nagyszombati diákéveket követő évtizedben Esterházy Pál idősebb kortársainak felfogását követi, amikor egyszerre harcol a török ellen és hirdeti műalkotásokkal is a török elleni harc szükségességét és ünnepli hőseit. Az Esterházy család ekkor teremti meg, s különböző típusú műalkotásokkal és gesztusokkal láthatóvá is teszi, a maga, *tényeken alapuló mítoszát* a vezekényi csata hőseiről. Ekkor készülnek az elesettek ravatalképei, halotti címerei és nagyszombati epitáfiumai, megőrzik a temetésen használt halotti zászlókat, megfestetik az ősgaléria számára egészalakos portréikat, a fraknói kincstárba helyezik Esterházy Lászlónak a csatában viselt páncélingét, s ugyanide készül Esterházy Pál és Orsolya névbetűivel egy hatalmas, közel egy méter átmérőjű aranyozott ezüst tál és a hozzá tartozó lovasszobor-kanna is.[9] Ez volt Esterházy Pál mecénási tevékenységének első reprezentatív darabja. A tál — amely a II. világháborúban súlyosan megsérült, de ma már helyreállítva újra régi fényében ragyog — s a lovasszobor —, amelyet ma már

4. Abraham Drentwett: Esterházy László lovasszobra, 1654. Egykor Fraknó, vár

DRENTWETT, Sebald
Martin

Kossuth és Bem

Huszár: Személyi érmek. Bp. 1999.
Nr. 275.

Nr. 400 (1582)
Nr. 566.

kiegyensúlyozott megjele-
mmetriát megbontó, íves
dő ablaksorokat és faltük-
ektelen és unalmas.
század végi képeslapot,[56]
és a jelenlegitől eltérő ar-
s helyükön lévő, szalagta-
érdekesebb az a két szint
négyzet alakú, a falsíkból
ó, téglány alakú faltükrök
k vonalában viszont egy
övpárkány fedezhető föl,
zemöldökének vonalában
ök egyáltalán nem voltak,
tot módszeresen eltünte-
nelyek alapján gyanítjuk,
később, a 19. század má-
kzatokon[60] (Szombathely:
nt gyakran megjelenő tég-
ődő sorozatba rendezése,
nyes munkáira. A kőszegi
szítését éppen az eredeti
azon a Kőszegről készült
(15. kép) Az eredeti min-
ténck sima oldalhomlok-

ző Hefele életművére. Ez
prizalitját, és az árvaház

Drescher - Drivodiljio

M.D.K.

Drescher Béla

"Budapesti technikus nyerte el a zürichi egyetemen a kétszáz frankos építészeti pályadijat,-közli a "Külföldi Hirek" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. ápr. 3.
3. évf. 27. sz.432. lap

Drescher Eugénia

1893/94 – 1896/97 és 1893/94 II – 1896/97. a Deák Ebner fél. női festőisk. növendéke.

Ferkèpzomfoiskèvk

77. l.

dul meg, Becses emléke e kornak Sumu-ilu király szép steatit-kutyája, amelynek különösen fejtartása figye-

Drescher Eugenia

mit. Arad 1874

1896/97 nöi ontág

Marosvásárhelyi Közművelődési Ház
Építési osztály V. 224

Drescher Eugenia

wiel. Arad 1874, Pk
4 polg., Kisdedovó Lipzó

1893/94 I. nöi ontaly

1893/94 II " "

1894/95 I–II. " "

1895/96 " "

Thaly-Königstein V. 170.

Drescher Eugénia

Nemzeti Szalon 1900 tavaszi kiáll.

Mályvák, olajf., 400 Kor.

Jön már, olajf. 150 Kor.

ugyláttuk magyar.

Veszprémi múzeum könyvtára

X. 4.

MDK

Drescher, pozsinyi festö.

Rajzok. 28 lap.

A Szent György-Czéh aukciója. XI.
1912. Kat. 261.l.

Drescher Ferenc F.M.19.2.

Nagyszombaton rajzt. sok rajz a városról./Ly.N.rloo.

Drescher Ferenc

Föv. képt

Rajz-album

115 alb. vizf., szépia és tusz.

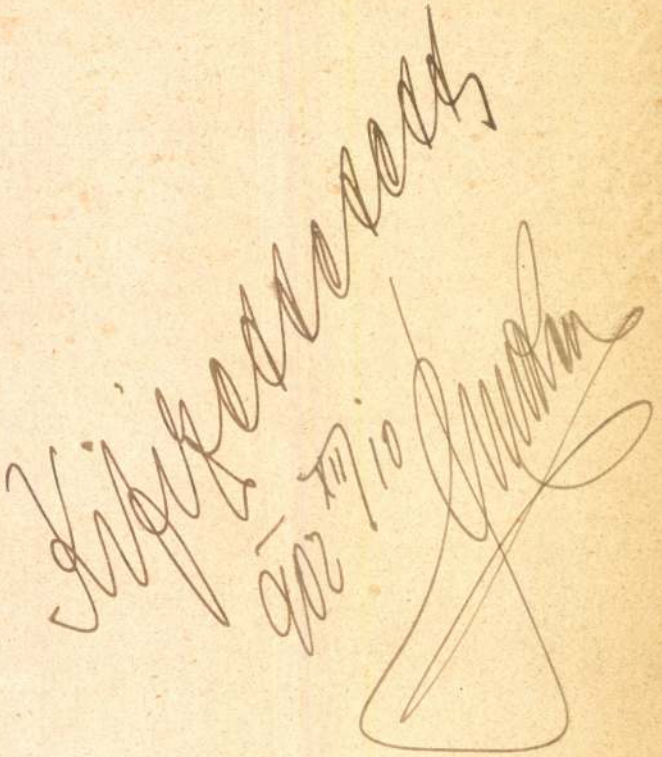

Drescher Ferenc

1865 körül
l. vagy ~~tanár~~ tanító
Nagyszombatban

Lykanemzromantika

100 l.

Stancz József
Bük. Sopron vgye.

Drescher

pozsonyi festő

l.

Szent György Céh

XII. aukc. 139. 4

Drescher

Läsd

Perlajst 180

eretlig
[illegible]

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi min'a.

DRESCHER / Trescher / MIHÁLY, asztalosmester

1828-ban a terézvárosi mester 5 segéddel dolgozott. Még öt pest-budai mester dolgozott öt segéddel.- 40.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban. 39.old.

Az Iparműv. Hopp Ferenc Múz. Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

DRESCHER/Trescher/MIHÁLY, asztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban.-Terézvárosi lakós kós.-Helyrajzi szám 7.-Segédek száma 5.-Összeírási szám 26. 44.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1848-ban 69.old

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉVKÖNYVEI, XIII. 1971.
Népműv. Propaganda Iroda, Bp. 1971.

MDK

Drescher Pál

A Magyar Bibliophil Társ. 8. kiáll.
A rézmetszettel diszitett könyv. Szerk:
Drescher Pál. Bb. 1937, 71 l.

EA ltsz. Gyűjtés he

Péter I: A Román Népköztársaság mai képviselete.
Népszabadság, 1959. dec. 8.

Drescher Pál dr.

Ujság, 932.III.27.

Ujság

VASÁRNAP, 1932 MÁRCIUS 27

ezért kiérzik a szerző őszintesége és körvetlenül rajzolódik elénk egy katona sorsán át ama mozgalmas idők története. A könyv Kassán jelent meg, szép kiállitásban.

(-) **A Fővárosi Könyvtár Goethe-kiadványa.** A Fővárosi Könyvtár a Goethe-jubileumból nem mulasztotta el kivenni a részét. Szép nyomásu, izléses kiállitásu füzetben összeállitotta a Goethe-irodalom magyar bibliografiáját. A bibliográfiába belefoglalta mindenekelőtt a Fővárosi Könyvtárban meglevő Goethe-vonatkozásu irodalmat, sőt ebben odáig ment, hogy az összefoglaló természetü könyvekből, folyóiratokból és napilapokból is kiszedte a Goethére vonatkozó, vele valamiképp összefüggő cikkeket. A gazdag anyagot jól áttekinthető módon csoportositotta a bibliográfia szerkesztője, Drescher Pál dr. Külön-külön főcsoportba került a könyvtár magyar Goethe-irodalma és az idegennyelvü Goethe-irodalom. Az előbbinek keretén belül külön alcsoportban Goethének magyar nyelven megjelent munkái, a Goethéről szóló tanulmányok, a Goethe hatását (a magyar irodalomra) példázó könyvek és cikkek stb. Külön érdekessége az első főcsoportnak a „magyar Faustra", Hatvani professzorra vonatkozó bibliográfia. Az idegen nyelvü kiadásokat számontartó bibliográfiából megállapitható, milyen gazdag és tanulságos a Fővárosi Könyvtár Goethe-anyaga. Az 50 lapos füzet rengeteg munkának az eredménye. Drescher dr. segitőtársai, Ritoók Emma, Jajczay János dr. minden elismerést megérdemelnek érte.

Hangversenyek

HAYDN: TEREMTÉS ÁPR. 1.
FILHARMONIAI DISZHANGVERSENY

Vezényel *Dohnányi* Ernő

Közreműködnek: a *Palestrina*-kórus, *Báthy* Anna, *Székelyhidy* Ferenc dr. és *Kálmán* Oszkár. Jegyek az Operánál és Koncertnél.

*

PÉCHY, FEJES, RÁTKAI ÁPR. 3.
BÉKEFFI VIDÁM ESTJÉN

A nagyszerű vidám műsorban Békeffi uj konferanszok és tréfák. *Radó* Sándor, *Pártos* Gusz-

Samuel Dresonoky debitam eamque modicam summam eo certius jamjam persolvisset, quia mox dictus debitor, uti ex literis sub 4. praeteriti mensis et anni ad nos datis intelleximus, intra quindenam semet soluturum coram appromisisset.

Quia vero nec in hodiernum usque diem promissis suis satisfecisset debitumque etiamnum in exolutum haereret. Pro eo Praetitulatas Dominationes Vestras iterato officiose requirendas duximus, quatenus praedictum civem suum, *ut debitum hocce domino postarum magistro ibidem sine ulteriori mora tandem deponeret*, severioribus remediis adstringere non graverentur taliterque amicae requisitionis nostrae effectum tandem sortiantur, in aliis id occasionibus reciprocaturi perseveramus.

Earundem praetitulatarum Dominationum Vestrarum

Budae die 15 Januarii anno 1737.

amici et vicini ad serviendum paratissimi
N: N: substitutus consul,
iudex primarius et senatus ibidem.

Kívül: Perillustribus ac generosis, prudentibus item et circumspectis dominis N: N: iudici caeterisque senatoribus liberae ac regiae civitatis Cassoviensis, dominis amicis et vicinis nobis colendissimis Cassoviae.

(Eredetije Kassa v. lvt. 18.031. sz. a.)

Közli: Kemény Lajos.

quod etiam dominus Stainhibell supra eodem 1000 exemplaria *Rudimentorum* apud dominum iudicem arestum et inhibitionem divenditionis eorum imposuerit, quod arestum impositione sui ipsius patris cancellarii solutum fuerit, dominus vero Szakmári domino Stainhibell in contentationem deposuit fl. r. 3 et factori 1. Ad secundum dicit affirmative, quod dominus Paulus Szakmári domino Stainhibll contractum de se dederit et quidem subtali praetextu, quod a modo imposterum eidem domino Stainhibll tale impedimentum non sit facturum, nec vero imprimi curabit. Ad tertium dicit omnia affirmative excepto hoc, qualiter id acciderit, dicit se ignorare. Ad quartum dicit simile factum esse illicitum asserto hoc, quod si eodem tempore aliquid opus curaret fieri et alter se eodem tempore ad id ingereret et idem opus curaret imprimi, nomine tali s: v:[1] selma esset dignus nuncupari.

Secundus testis Nicolaus Klapko anno circiter 26 iuratus examinatus fassus est ad primum punctum affirmative, uti praecedens testis omnia. Ad secundum relegat se ad dominum factorem. Ad tertium continentiam puncti affirmative declarat excepto hoc, quod qualiter et quomodo res acciderit, ignorat. Ad quartum. Dicit esse illicitum et non practicum, eodem tempore curare imprimi alteri, nisi vel ante vel expost curet imprimi, quando alter sub praelo opus suum excepit. Actum Cassoviae die 26 Septembris 1727.

Inquisitores
Martinus Jaross.
David Adorjányi.

Kívül: Inquisitio pro parte domini Godefridi Stainhibll adversus dominum Paulum Szakmári.

Eredetije Kassa város levéltárában 15.420. szám alatt.

(1737.) **Buda város tanácsa átír Kassa városához Notenstein budai könyvárus érdekében, akinek Dresonoky Sámuel kassai könyvkötő bizonyos összeggel tartozik.**

Perillustres ac Generosi, Prudentes item et Circumspecti Domini, Amici et Vicini nobis colendissimi.

Sperassemus quidem omnino, quod ad repetitas pro parte et ad instantiam hujatis *bibliopolae Georgii Notenstein* literaliter factas requisitiones Praetitulatarum Dominationum Vestrarum civis et compactor

[1] Salva venia?

Magyar Könyvszemle
1913.

Drezonszky Sámuel
Kassai könyvtáto
1736.
l.

Magyar Könyvszemle
1944. 152. l.

Dresonoky Sámuel

kassai könyvkötő

(1737.)

Lásd

Magyar Könyvszemle

1913. 69. l.

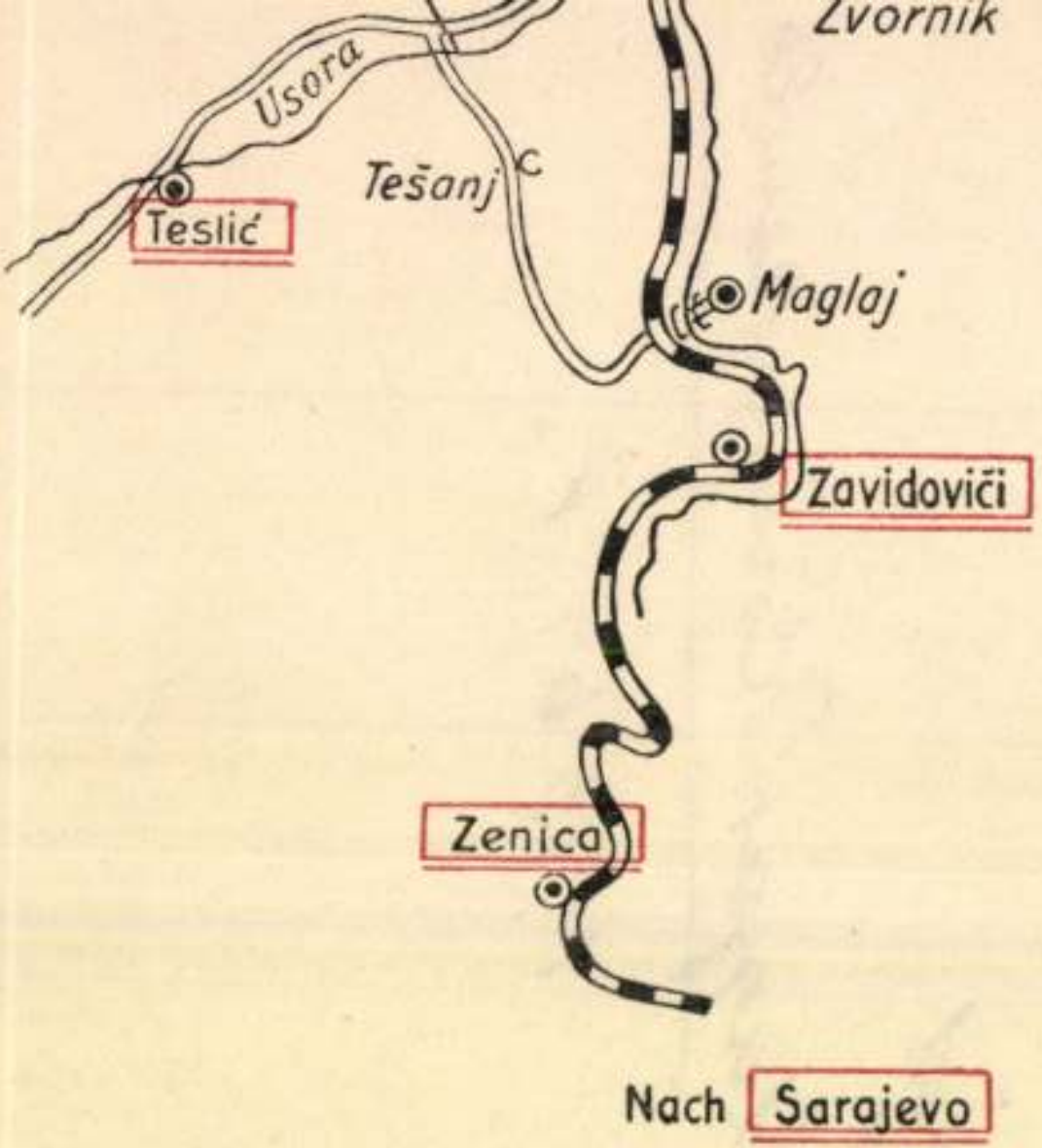

Lukavac

Maßstab

1 : 750.0(

0 5 10 15 20 2

Entwurf und Zei

B. Andraš

Osteuropa · In

1942

e nyaklánczot. Mint ezredes vesz részt az
7-én meghal. Kiállította: Gyóni Halász Béla.
n cseresznyefából készült s közben négy
. A fúvócsap fekete szaruból készült és
képez. Összesen négy nagy, hosszúnyelű

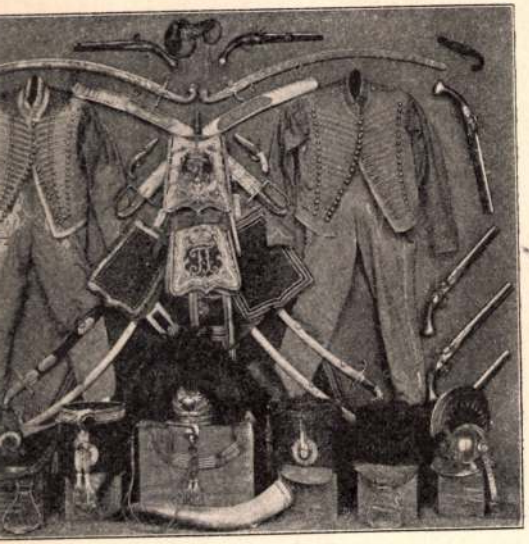

. ábra. Fegyverek a magyar nemesi fölkelés korából.

1.
Magyar Könyvnemle
1913. 66–70. P.

Dresonsky Sámuel
kassai könyvkötő

Már valószínűbb a következő c
triam), valamint: F(ranciscus) R(ákóczy)
ennek is azon hiteles adat, hogy fringiák
fordulnak elő. Kiállításunkon ott láttuk
a fringiák Rákóczy korában terjedtek el
fringiának, az egyenes kardot pedig «dragon
Különben e felirat XVIII-ik századbeli ren
jedésének az az oka, hogy az ilyen régi
keresettek lévén, későbbi időben is azt
kardokba is, hogy ez által értékesebbé tegyé
hogy ilyen hamisított fringiák azok is,
DEMMIN azt mondja, hogy török eredetűek
a Forscher-féle gyűjteményben vannak. Kül
rint, a mint az ilyen föliratokat más-más né
nagyon sok elírásban, illetőleg változatban

Legrégibb eddig ösmert formája a
kardokon a Frangia, később fordul elő ki
egy helyt Francia, azután jön az Inf
Frinia, Fringia stb. formában.

Nincs kizárva a keletről való szár
Ott Frenk, frank, franciának, idegennel
mindent, a mi nyugati. Származhatik elírás

DRESSLER, Franz, pozsonyi avztalonegéd

F. D., Fischlergesell, 5 hetes lánya meghalt. (1790, 1065 l)

—

U. az, 8 napos lánya meghalt (1793, 704 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

DRESSLER, Franz, pozsonyi asztalossegéd

F.D., Tischlergesell

2 kisgyerm. megh. 1790, 1065 l.
1793, 704 "

Pr.Z.

Ø Dressler Gyula

Pest 1849

l.

Ságüvegeszpár

274. l.

magyar

Dreszler, ~~ify~~ János

pesti nobrán

l.

Biró Erdmův

152. l.

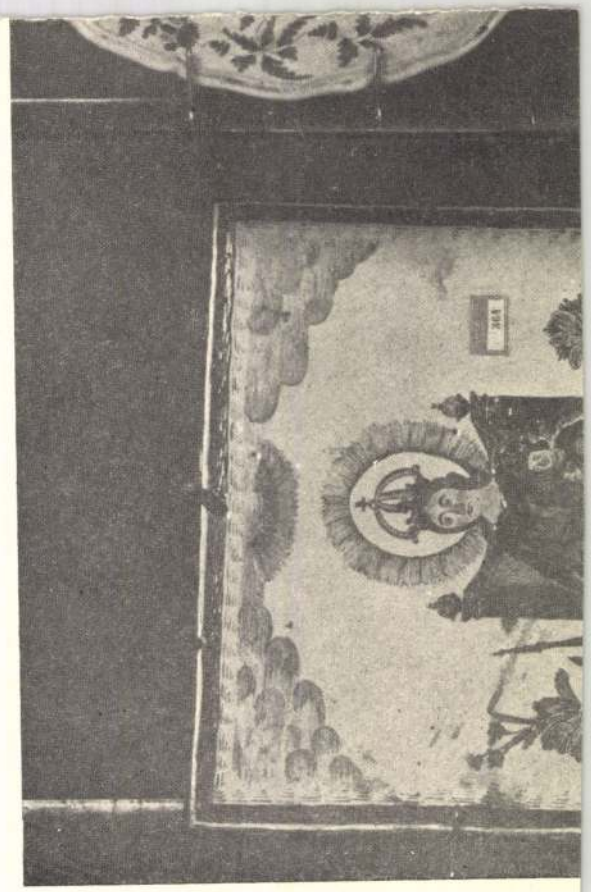

428
449

Dreszler János 211

Schoen Anna temple

Dreszler

Stab III. 22
IV. 92

Bukovina VIII. 233

Dreszler

l.

LykaMagyműI800-50

281. l - 481. l.

Dreszler János

Nep. Szt. János yobra (kő, 1857)

Bp. II./a Pesthidegkút Schönherz Z. u. 1-9.

a rk. templomban.

Rajna György: Elvámolás a külső kerületek műemlékéről I.

Budapest 1982/11

ls. D. K.

DRESZLER Jónos szobrász

Pesthidegkút, rk. plébániatemplom, Vep. Szt. János-mobor (1857.)

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 259. l.

MDK

Dreszler Johann

Schoen A: A budai Szt.Anna-tpl. Bp. 1936.
211 l.

M.D.K.

Dressler Károl, keramikus

A pápai keménycserépgyárban dolgozott."porcellán festő a pápai porczellán gyárban"."A Schwarzburg Rudolfstadti Herczegségben született..."1840. nov.25-én. nősült. 270.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

Dreta Antal

Képzitette a zirci apótsági kert tervét

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

4050

MDK

Drexler László

a Küldöttség fogadását ábrázoló festménye szerepel a fővárosi általános iskolák rajzkiállításán.

Oelmacher Anna: A fővárosi általános iskolák Rajzkiállítása.

Nők Lapja, Bp. 1953. április 16. [13.l.]

M D K

Drexler Lipot
csehországi származásu
győri kömüves /épitő/-mester

neve szerepel a XVIII sz. közepén az uj polgárok közt az Album Dominorum Civium-ban.

Jenei Ferenc: Régi győri házak.
-B p. 1959. 9-1o.o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

LUD, POZSONY

1955 NOV 29

Drexler

610

Pred výstavou akademického maliara K. Drexlera

V utorok, 2. decembra t. r. otvoria v bratislavskej Galérii mladých na Októbrovom námestí výstavu akademického maliara Karola Drexlera. Meno tohto nášho výtvarníka, odchovanca bratislavskej Vysokej školy výtvarného umenia a žiaka G. Mallého, J. Mudrocha a D. Milliho, nie je našej verejnosti neznáme. Drexler sa pravidelne zúčastňuje na kolektívnych svázových výstavách a okrem toho práve pred tromi rokmi — v decembri r. 1955 — usporiadal v Bratislave spolu s akad. maliarom Júliusom Bartom spoločnú výstavu v miestnosti Univerzitnej knižnice. O tomto ich spoločnom podujatí odznelo vtedy veľa hlasov a všetky sa v podstate zhodovali v tom, že obidvaja mladí výtvarníci chápu svoju činnosť vážne a predsavzali si náročné ciele. I keď spolu s maliarom Alexandrom Szabóom tvorili záujmami tesne spätú trojicu, predsa každý kráčal svojou vlastnou cestou, a tak kým Barta na spomínanej výstave predstavil sa s lyricky pôsobivými krajinami z južného Slovenska, Drexler spracoval dve námetové oblasti, a to Poľsko a Bratislavu.

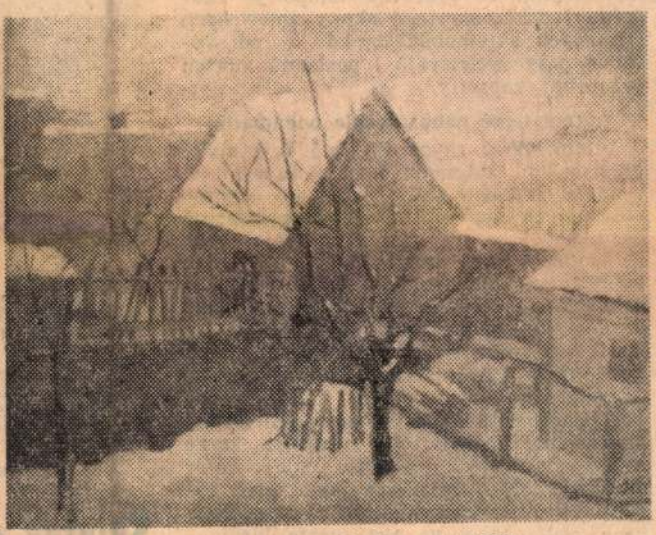

Karol Drexler: Zimná krajina, olej 1937

Z krátkeho pobytu pri Balte priniesol si Drexler rad prímorských krajiniek, ktoré boli zaujímavým osviežením slovenskej krajinomaľby a zvyšok jeho súboru tvorili bratislavské motívy. Ulice a zátišia, osamelé domy, najmä starého mesta upútavali značnú pozornosť a bohatú výmenu náhľadov spôsobilo najmä jeho rozmerné plátno, obraz Bratislavy z hradu, známy námet, ktorý zaujal každého maliara, maľujúceho naše hlavné mesto. Spoločným menovateľom všetkých týchto obrazov bolo vážne úsilie o zvládnutie náročných výtvarných problémov.

Pokračovaním tohto úsilia bude aj prítomná Drexlerova výstava v Galérii mladých. Umelec žije teraz v Jure pri Bratislave a náplň výstavy budú tvoriť zväčša krajiny z tohto svojím spôsobom malebného kraja. Drexlera už niekoľko rokov očarúva táto malokarpatská oblasť a je teda pochopiteľné, že ho provokovala k výtvarnému spracovaniu. Venoval veľa času i úsilia, aby poznal kraj, aby si našiel k nemu taký vzťah, čo by mu umožnil vychutnať a vyhmatať charakter jurskej krajiny, všetko to, čo je pre ňu typické a čo je na nej malebné. No práve tak pozorne všímal si umelec i ľudu tohto kraja a jeho práce. Hoci na výstave nebudú námety figurálne, predsa na Drexlerových krajinách cítime prítomnosť človeka veľmi naliehave. Drexler maľuje na svojich plátnach jurské vinice, úbočia krotkých kopcov, ulice, domy i vinohradnícke dvory a mety, ktoré si v nich kládol, sú každopádne pozoruhodné. A návštevníci výstavy budú mať možnosť presvedčiť sa o tom, že sa umelcovi jeho zámer podarilo uskutočniť a že vytvoril rad zaujímavých a pôsobivých obrazov, ktoré si plne zaslúžia pozornosť a ktoré znamenajú veľa v jeho individuálnom vývine.

Súbor, ktorý Drexler v Galérii mladých vystaví, obsahuje dovedna asi tridsať diel, ktoré množstvo si určuje pomerne malý výstavný priestor. Ak pri výstave v roku 1955 sa dôvodilo, že umelec vystavoval zväčša obrazy malého formátu, pri ktorých sa do určitej miery uľahčuje problém zvládnutia plochy, na prítomnej výstave stretneme sa aj s rozmernejšími plátnami, kde si maliar postavil za cieľ riešiť otázku kompozície a žiadúcej atmosféry. Pritom jeho krajiny sú svieže, pôsobivo farebné a prezrádzajú výtvarnú kultúru svojho autora. Znamenajú obohatenie aj v tom zmysle, že umelec v nich zachytil krásu typického kraja Slovenska a že mu pri tom išlo o viac: aby na týchto krajinách prehĺbil si svoj výtvarný prejav a urobil ďalší krok dopredu vo svojej umeleckej činnosti. Podľa slov Drexlerových obrazy, ktoré na výstave uvidíme, majú byť akýmsi úvodom do jeho novej tvorivej etapy. Sú to skromné slová, no my môžeme povedať, že umelec vykročil na bezpečnú a správnu cestu.

(š)

tomobilke

noduché. Na páse montéri majú na starosti veľa pracovných úkonov. S nimi sa tu nebudeme zaoberať, chceme len toľko konštatovať, že pracovné tempo je skutočne ľudské, nie také ako v amerických Fordových automobilkách, kde z ľudí výrobné pásy vyciciavajú i poslednú miazgu pracovnej kapacity.

Automatické nahusťovanie pneumatík

Automobilový závod ZIL má čulé styky aj s našimi automobilkami, s ktorými si vymieňa pracovné skúsenosti i dokumentáciu nových typov. ZIL teraz pripravuje do sériovej výroby nový typ trojosového nákladného auta, ktoré bude mať jednu veľmi zaujímavú zvláštnosť: automatické nahusťovanie pneumatík vzduchom. Keď vozidlo dostane za jazdy defekt na pneumatikách, šofér si nebude musieť z auta vysadnúť a vymeniť koleso alebo opraviť pneumatiku, ale zo svojej kabíny počas jazdy automaticky bude do prepichnutej pneumatiky vháňať toľko vzduchu, koľko z neho v dôsledku defektu uniká. Šofér pomocou tohto zariadenia bude môcť regulovať aj hustotu vzduchu v pneumatikách podľa toho, na akej ceste ide.

Príkladná starostlivosť

Ako v každom sovietskom závode aj v automobilke ZIL veľkú starostlivosť venujú pracujúcim. Celý systém rozličných škôl poskytuje im možnosť nadobudnúť vyššie odborné vzdelanie, závod má vlastnú poliklinniku s odbočkami v jednotlivých cechoch, pavilón na liečenie tuberkulózy, 18 detských materských škôl s 2000 deťmi a letnú „daču" — prázdninovú osadu pre tieto deti pod Moskvou. Závod má vlastný športový štadión, v prvej lige mužstvo Torpedo, palác kultúry so záujmovými krúžkami, v ktorých 2500 zamestnancov sa zaoberá aktívne umením. Stovky bytov, ktoré závod postavil pre svojich zamestnancov tohto roku rozšíria o ďalších 30.000 m² obytnej plochy (vlani postavili 700 bytov).

Malý pohľad do automobilového závodu ZIL nám presvedčivo ukazuje silu a pracovné nadšenie početného pracovného kolektívu. Závod teraz stojí už pred treťou rekonštrukciou, ktorou získa ďalšie kapacity. Potom

Mladosť — radosť

Sviatok chuligánov — V LONDÝNE

Na Západe je chuligánstvo veľká móda. Len pred nedávnom písali všetky západoberlínske noviny, ako sa skončila návšteva jedného amerického speváka rock' and rollu v tomto meste. Jeho vystúpenie v najväčšej západoberlínskej hale vyvrcholilo masovou bitkou, ktorá mala za následok celý rad zranených a niekoľko desaťtisícové škody na zariadení haly.

Aj Londýn má svoje „chuligánske tradície". Má aj svoj „sviatok chuligánov", ktorý sa mu stal však iba v posledných rokoch. Je zvykom v hlavnom meste Anglicka, že v deň výročia sprisahania Guy Fawkesa, ktorý jedného novembrového dňa pred 353 rokmi chcel pri zasadaní parlamentu vyhodiť tento aj s kráľom do vzduchu, zhromažďujú sa na Trafalgárskom námestí, v srdci Londýna, tisíce občanov. Majú so sebou malé výbušné guličky a búchajúce žabky, ktoré hádžu

MDK

Drexler /Träxler/ Benedek kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek,vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Karol Drexler, csehszlovák festőművész

SOMOGYI NÉPLAP

1984 JUN 2

1024

Karol Drexler kiállítása

Karol Drexler festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás Budapesten, a Népköztársaság útján, a Csehszlovák Kulturális és Tájékoztató Központban. A kiállítóterem falait a művész mértéktartó színvilágú, reálista festői látásmódú képei töltik meg. Hétköznapjainak, környező világunk apró részletei a témái. Falusi tájak, virágzó fák, zöldelő domboldalak. Témában, látásmódban a mi alföldi hagyományainkhoz közelállók a festő hangulatos, a természet szépségeit megragadó alkotásai. Karol Drexler kiállítása június 4-ig tart nyitva.

Juri udvar

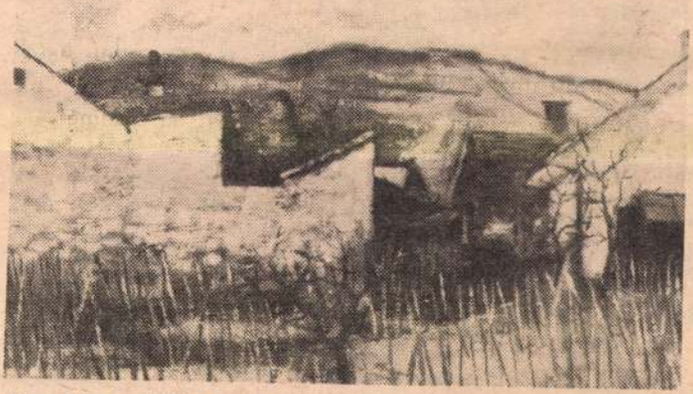

Kunyhó a szőlőben

tívumát.
lt családi in-

mindig von-
nka tisztele-
nem. Örülök,
számon me-
ragóit: *Tóth István*. Ro-
ágot is, ezért
ikor hetven-
néz szakaszá-
szövetkezet
újtott. Előtte
lolgoztam, és
az a vád ért
a nyári nép-
A vizsgálat
ályalanságo-
ethető összeg-
mteni a tán-
szeti munka-
Emlékszem,
t be munka-
Jóska, aki
ért". Új gon-
g: anyagi és
an való szem-
ptevékenység
eghatározója,
nűhely. Ha a
bi munka is
ezetnél nagy
népművelés
ek maradtak
dául megszü-
evigyem meg-
örömömben s
k a bánatom,
ztalódni, erőt

ezen tudja el-
dvű is lehet.
indig jellem-
érzetéről, ke-
em egyszer a
elenyugvás, a
nak keserveit
mai tapaszta-
tta a televízió
kedő somogyi
rmadik helyet
retéllkedőn.
elfi Miklóssal
Hárman há-
azt szerette
farsangi szo-
pásztorhagyo-
rmadik a la-
sában sejtette

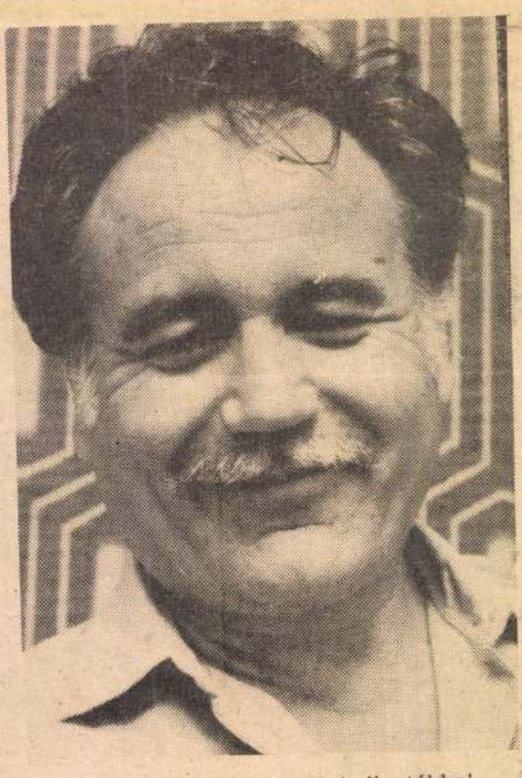

Márta foglalkozik most a hallgatókkal.

— Lassan megtaláljuk az oktatási módszerek igazán jó formáit. Népdalt énekelni például sokkal nehezebb kottából, mint hallás után. A dudaiskola népművészeti táborrá vált. Csaknem hétszáz tagja van már, s a résztvevők életkora négy- és hatvankét év között váltakozik. Nyaranként több külföldön élő magyar is visszatérő vendége a tábornak.

— A helyinek induló kezdeményezés tehát országos méretűvé vált. Miben látja ennek magyarázatát?

— A nyári táborokban semmi sem kötelező. Ha valakinek kedve tartja, leül a korongozó fazekas mellé és beszélget vele. Utána megpróbálhatja a mesterséget, de ha akar, táncot tanul vagy zenét hallgat. Sok olyan fiatalt ismerek, akik kiváltak a zeneiskolából, a táborban viszont a leglelkesebbek közé tartoznak. Munkájuk mozgatója bizonyára ez a kötetlenség, szabadság. A népművészet, pontosabban az anyagi és szellemi kultúra egységes egész. Nem válik ágakra, mint például a képzőművészet. Fontos mozzanatnak tartom, hogy a népművészet mindig közösségbe tartozik, az általa előállított

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Karol Drexler festőművész

1986 JUN 3

NÓGRÁD

1071

Karol Drexler kiállítása

Karol Drexler festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás Budapesten, a Népköztársaság útján, a Csehszlovák Kulturális és Tájékoztató Központban. A kiállítóterem falait a művész mértéktartó színvilágú, realista festői látásmódú képei töltik meg. Hétköznapjaink, környező világunk apró részletei a témái. Falusi tájak, virágzó fák, zöldelő domboldalak. Témában, látásmódban a mi alföldi hagyományainkhoz közelállók a festő hangulatos, a természet szépségeit megragadó alkotásai. Karol Drexler kiállítása június 4-ig tart nyitva.

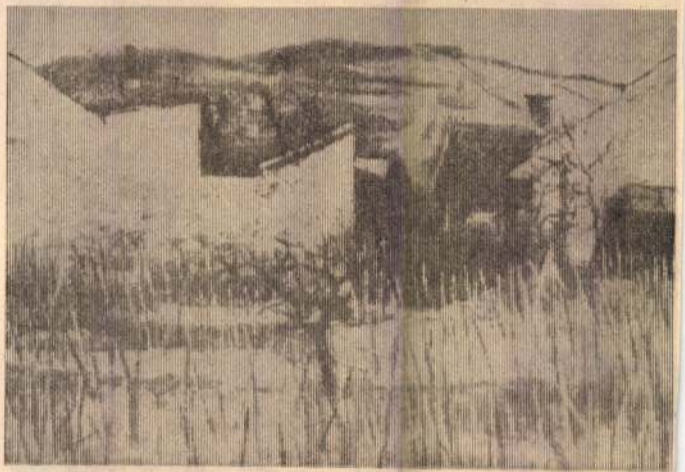

Kunyhó a szőlőben

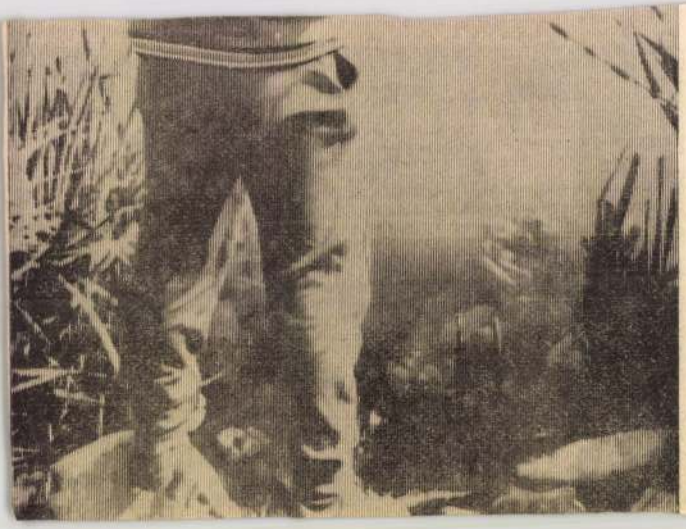

JO

AZ

OTTHO

KEDVE

Otthon kávé

Drexler Vilma.

A Magyar ~~Mv~~ Képzőművésznők Egyesületének kiskunfélegyházi kiállításán művei szerepelnek.

Magyarság, 1927. ápr. 24.

Ø Dreveniak

aranyválasztó adjunktus

1780–1782

l

Körmöcb.

82. l.

diese Blumen zusammen.
auch das ganze Glas Wasser (ein) aus
get durch diesen Teilen.

XXXV. Übung

Übersetzung

lusta gyermek nem akart a

~~O~~ Drevet, Pierre

rezim. XVIII. w

l.

Nyári Kup

106. l.

BÉLYEGMENTES

(11888/1879. P. M. sz. rendelettel
megállapított személyes illeték-
mentesség folytán.)

Drevey Erzsébet

1903/4 - 1907/8

)

Ferképzőmfoiskővk

77.l.

Gotthard Reinhold Drevitz

ötvös 1719.

láid

Gyárfai Brassó 61

[illegible]

Drexler Ferenc

ékszerész

l.

Mihalik pesti ékszerész

32. l.

Ø Drexler József

rézöntő

Kassa 1778.

l.

Arch. Ert. 1915

361. l.

A

FRANCIA AVANT-GARDE MŰVÉSZEK KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

Drexler Károly

festő, szül. 1880 jan. 5.
Pest

Drexler Károly, festő, szül. 1880 jan. 5-én Budapesten, 1897 okt.-től 1899 márc.-ig az ált. festészeti szakosztályon Griepenkerl tanítványa volt.

lás a Fleischer Béés 38. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon: József 8-53.

DREYER, Johann, norvégi asztalosmester

J. D., Tischlergesell, 8 napos lánya meghalt 1790-ben. (1791, 171)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Dreyhann Joseph

Modelliere

XVIII. 22.

l.

Schirek Holitsch

116. l.

73657

Dverdai tört. Museum

Kard hüvelye sod-
vonyrománc dvozi-
tèssel

l.

Arch. Ért. 1887

130. C.

magyar

Dribammer M.

festő 1860.

Sz-Szból

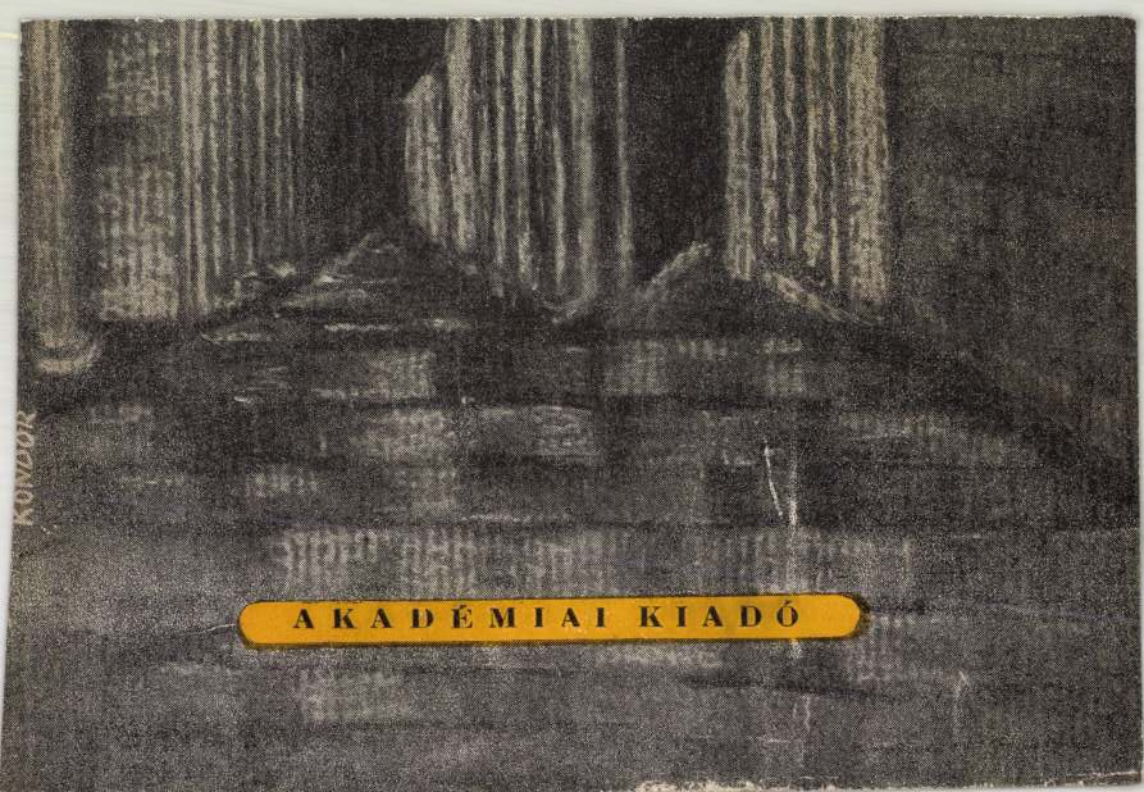
KONVOJOR
AKADÉMIAI KIADÓ

JOH. XSTO: DRIESEL, textilfestőmester

Haupt LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 110.- Herr Joh.Xsto: Driesel
Felvétel ideje: 1789. 14. Sept.
Hová vették fel: Devetscher,/ Devecser/. 156.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Driewalt C./Caspar/,asztaloslegény

Győrben 167.-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:Kőszeg:Driewalt C." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött ~~XXXX~~ XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.pld

Arrabona,9.- Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Gaspar Driewalt, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-től: "Gaspar Driewalt von gin3 gebührtich Tischler gesell". 102.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században. Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez. 93.old

Arrabona, 9. Aantus János Múz. Győr. 1967.-A Győri Múz. évkönyve

Driewalt, Caspar, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosle-gények jegyzéke: "Driewalt, Caspar, Kőszeg, 1676". 115.old. 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztalosle-gények Győrött a XVII. szá-zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

Drinner Károly

pesti zongoraépítő

l

Ezredes kiáll.

I B. 16. l.

2966

27. C. Bühlmayer.

(Sz. Bécsben 1835. augusztus 18-án. † ugyanott 1883. november 30-án.)

Erdei út.

Az erdő sűrűjéből kivezető, jobbra forduló hegyi úton, kettős ökörfogaton, kévékbe kötött szalmát szállítanak, ~~a melyet rúd szorít le~~. Tetejében asszony fekszik, kinek fején kék kendővel ~~kötött~~ és vállkendője piros. Mellette balról három kecskétől körülvéve, gyalogol a gazda, ki menet közben pipára gyújt; jobbról pedig a bőgő fehér borjú mögött és hátul a kocsi után egy-egy tehén czammog. A fekete hajú, kipödrött bajuszú és beretvált arczú ~~fiatal~~ gazda ~~fején~~ kalapban, ingének ~~ujja~~ kézelős mellényét piros, zöld nadrágját és fehér harisnyáját ~~derékig ér~~, ~~cipője~~ csatos. ~~Bal hóna alatt botját viszi, s kabátját vállára vetette.~~ A bekerített erdő sűrűjében jobbról puttont vivő asszony alakja tünik szemünkbe. A háttér sík terület vízzel. Az előtérben balról pocsolya tükrözi vissza a füvet. A derült égbolt kissé felhőzött. Jelzése jobbról a virágzó

Bühlmayer 1878

Ø Drinóczi Katalin

textiles

1928 - 1931

Iparm.Isk.Évk.

1930 - 34. 45. l

Pistoly, revolverové VI. 156.

Drinóczy Katalin

textil

1928 - 29

Éimisk 1930.82.l.

Drimmer László, festő és grafikus;
---
szül. 1925 dec.30. Szombathelyen.
Asztalosnak indult, aztán áttért a
képzőművészetre. 1946-50. a Képző-
művészeti Szabadiskolában Radnóti
Kováts Árpádnál és Burányi Nándor-
nál tanult. 1950 tavaszán elvégezte
a Népmüvelési Miniszterium külön
tanfolyamát és ugyanez év nyarán
a miniszterium képzőművészeti fő-
osztályán nyert beosztást. Azóta
is ott müködik. Számos dunántuli
/ szombathelyi, győri, dorogi, stb./
kiállításon vett részt és több
dijat nyert ezeken. Budapesten a Nemzeti
Szalonban állitott ki 1948-49-50-ben, és
a Világifjusági Találkozó alkalmá-
ból rendezett kiállitáson a Fővá-

Drienovszky László

Népművelési Minisz-
térium művészeti
osztályvezetője

A m.kir. vallás- és közokta
szám alatt s a keb. számv.
deletének másolata:

Utasitom, hogy
út 21.szám/ tanulmányuti
hétszáznyolcvan /427.780/
csekkszámla terhére utal
20-án. A miniszter rende

megnyv

Drimmer László

festő

Szombathely

Szabad Művészet

1952. 1. n. 30. l.

---

ozoktatásügyi Miniszterium.-

A m.kir. vallás- és közoktatásügy
szám alatt s a keb. számvevőség X
deletének másolata:

Utasitom, hogy V
társaságnak a m.kir. póstatakar
lája javára a Műemlékek Országo
porosz szén és 4 q tüzifa ára f
/1,159.000/ papirkoronát a 62.4
utaljon át.- Budapest, 1925.évi
deletéből: Dr. Rónay Zoltán s.k

DRIMMER LÁSZLÓ, festő

1960. nov. 26. A képzőmüv. Szöv. Vasmegyei Csoportja kiállitása. - Tájképi és helyi élményhatásokat nyujtanak Drimmer László müvei. lll. old

SZENTLÉLEKY TIHAMÉR: A Magyar Képzőművészek Szövetsége Vasmegyei Munkacsoportjának 1960. évi Kiállitása 107. old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, 1961. I. köt. Szombathely, 1961

MDK

Drimmel László, festő
Szombathely, Derkovits Gy. isk.

60. Ujgazda.

Magy.Kir.j.Képzőm.Kiáll. /VIT/
Füv.Képt. 1940.aug.16.-szept.10. Kat.

MDK

Drimmer László 24 é. munkás

Szombathely

Belépés a szövetkezetbe, szén

Ifjusági Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950. jun. 14.I.

14.1.

Drimmer László

A szombathelyi Ifjúság Házában képzőművész bizottság bírálta el a Fiatal Vasi Képzőművészek Csoportja kiállítására beküldött munkákat. E bizottság tagja a művész.

Vas Népe, 1969. febr. 5.

DRIMMER LÁSZLÓ festő, grafikus
Szombathely, 1925

1944-49-ig szabadiskolákban, majd 1949-50-ben a Képzőművészeti Főiskolán képezte magát. 1950-54 között a Népművelésügyi Minisztérium, majd 1964-ig a Képzőművészeti Alap, azóta a Képző- és Iparművészeti Lektorátus tisztviselője. 1950 óta szerepel tárlatokon. - Szükebb környezetének élményeit dolgozza fel festményein és szines linómetszetein, kiegyensulyozott, realisztikus stilusban.

Művészéletrajzok 1975

Hitelás megvan

Drinchl János

győri építőmester

l. Trinchl J.

megirva

Drippey Béla

1919. okt. kiáll. IV. szalon

Boglyak, olaj.

Falu vége, olaj.

~~Arch. Ért. VI. 133.~~

Drippey Béla

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Czeydélet, olaff. 4000.–

1920. dec. u. o.

Parkrészlet, olaff. 5600.–

1921. jun. u. o.

Virágos udvar, olaff.

Harsányi István V. 184.

Drippey Béla

1922. máj. MROE

ki 11. Nemzeti Szálonban

Virágos udvar, olaj. 10000.–

Tóreszlet, olaj. 10000.–

Wisniewiczki-Korybuth Szerváczinsz

Mihály herczeg V. 5, 6.

— — Constantin herczeg V. 5

— — Jeremiás herczeg V. 5

— — Ignácz herczeg V. 5

— — József herczeg V. 5.

Drippey Béla

D r i p p e y B é l a .

Nemzeti Szalon

1911 Magy.Graf.és past festők kiáll.

Kopaszgyümölcsfák,cer.r.

1911 Téli kiáll.
Rózsák,olajf,

1912 Tavaszi kiáll.

Szeptemberi délelőtt,olajf,

1919 Őszi kiáll.
Boglyák,olajf,
Faluvége,olajf,

1920 Őszi tárlat.

Csendélet,olajf,

1920 Téli kiáll.
Parkrészlet,olajf,

1921. Tavaszi tárlat.
Virágosudvar,olajf

1922 Rajztanárok Egy.kiáll.

Virágos udvar,olajf,
Tórészlet,olajf,

1928 Őszi tárlat.

Parkrészlet,olajf,

Drippey, Béla, Maler, geb. 1879 in Budapest, absolvierte seine Kunststudien in Budapest, wo er 1901 vor die Öffentlichkeit trat. Er stellt zumeist Landschaften und Stilleben aus.

Knackfuß I. 247. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

DRIPPEY *Béla*, * Budapest 1879. Itt tanult s ugyanitt működik. Közel harminc éve kiállítója a Nemzeti Szalónnak. Tájképeket és csendéleteket fest.

E. G. I. 759 l

545.

s kissé jobbra nézve. Jobb kezével az asztalon
ztott jogar gombját fogja s könyökénél szt. Ist-
démája s függői ékkövesek, rizsporos hajának fürt-
ölbőke barna, szeme kék. Világos-kék ruhájának
gott és ékbe van szabva. Ujai rövidek s valódi csip-
yémánsokkal és gyöngyökkel kirakott broche van
lése piros, brokát. A háttérben oszlop és félrevont
uket.

ászonra, méretei 102:85.5 %m.

gyűjteményéből. 140/95 № 197.

140/95: 197

Drippey Béla, festő; szül. 1879-ben Budapesten. A mintarajziskolában Hegedűs László vezetése alatt tanult. 1901 óta szerepel a Nemzeti Szalon kiállításain.

Nemzeti Szalon Almanach. Budapest, 1912. 162. l.

MDK

Drippey Béla

Parkrészlet, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.
7.1.

MDK

Drippey Béla

Csendélet, of.

N.Szal. Őszi térl. 1920. szept. 8. 1.

MDK

Drippey Béla

Virágos udvar, of.

Tó részlet, of.

M.rajztanárok o.egyes. kiáll. N.Szel. 1922. máj.

9. l.

MDK

Drippey Béla, festöm.

Boglyák. Of.

Falu vége. Of.

Nemz. Szal. 1919.okt. kiáll. Kat. 3.1.

Drippey Béla

MDK

Virágos udvar, olf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

Drippei Kis Géza

MDK

sportkarikaturái inkább illusztrációs szerűek.

Az újabb sportkarikaturák plakátszerűségre törekszenek.

Fahidy József: Sportkarikatura kiállítás. Műterem 1958 I. évf. 6. sz. 40.o.

Driszko J.
farekas

l.

Műveszi Ipar

1893. 118. C

N. de Villacis: Mária a kis Jézussal és szent Terez.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIV. 42. *N. de Villacis:* Mária a kis Jézussal és szent Teréz. — 1873: XIV. 40. *N. de Villacis:* Maria mit dem Jesukinde und der heiligen Theresia. — 1876, 1878, 1879: XVI. 699. *N. de Villacis:* Mária a kis Jézussal és szent Terézia. — 1881: 758. *N. de Villacis:* Szent Terézia. — 1888: XXII. 778. *N. de Villacis:* Szent Rosa. — 1896, 1897: XXII. 778. *N. de Villacis:* Szent Rosa. — 1897: XXII. 778. *N. de Villacis:* Die heilige Rosa. — 1898: XXII. 778. *N. de Villacis:* Saint Rosalie. — 1901, 1904: XXII. 778. *N. de Villacis:* Szent Róza.

DRIVET, mérnök-százados

1866-ban Turinban a Kossuth Ferenc által tervezett és kettejük által rézlemezre kivitelezett 1 magyar forintos Kossuth bankó.-2.ábra. 48.old. Fekete repr.

FEJŐS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950.
Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

DRIVET, mérnök-százados

1866-ban, Turinban a Kossuth Ferenc által tervezett és kettejük által rézlemezre kivitelezett 1 magyar forintos Kossuth bankó. 1.ábra. 48.old. Fekete repr.

FEJÖS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950.
Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

DRIVET, mérnök-százados

1866-ban, Turinban a Kossuth Ferenc által tervezett és kettejük által rézmetszetre kivitelezett 2 váltó garas Kossuth bankó.-5.ábra. 49.old. Fekete repr.

FEJÖS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950.
Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

DRIVET, mérnök-százados

Kossuth Ferenc
1866-ban Turinban az általa tervezett és általa, valamint Drivet mérnök-százados által rézlemezre kivitelezett Kossuth bankók szövege:
I.1 magyar forint/1.ábra/:..."Ezen kincstárjegy minden közpénztárnál készpénzgyanánt elfogadtatik, s az Ország függetlenségének helyreállitása után teljes értékben ércpénzeli beváltása a Közállomány nevében biztositttatik." És "Egy Magyar Forint hason értékü a hajdani váltó Forinttal, vagy is huszon négy krajcárral a Conventiós pénzláb szerint, melynél három ezüst Huszas van egy Forintra számitva." 49.old

FEJÉS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.
NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950. Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

DRIVET,mérnök-százados

1866-ban a Kossuth Ferenc altal tervezett és általa, valamint Drivet által rézlemezre kivitelezett Kossuth bankók szövege./Turinban/.-Az egy forintosnak más szövege:-2.1 magyar forint/2.ábra/:..."Ezen kincstárjegy minden közpénztárnál készpénzgya-nant elfogadtatik,s az Országgx függetlenségének helyreállitásával teljes értékben ércpénzeli beváltása a Közállomány nevében biz tosittatik."Es"Egy Magyar Forint hason értékü a hajdani váltó Forinttal;vagy is huszon négy krajcárral a Conven tiós pénzláb szerint,melynél három ezüst Huszas van egy Forintra számitva." 49.old

FEJŐS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950. Bpest.Egyetemi Nyomda NV. 1950

DRIVET,mérnök százados

Ő készitette el részben 1866-ban Turinban a Kossuth Lajos által rendelt pénzjegyek rézlemezeit.-Drivet nevére a Lexikonokban,Enciclopediákban nem találunk. A Parlamenti Muzeum őrizetében található egy ismeretlen férfi-arcképet ábrázoló heliogravür PROCÉDÉ DRIVET jelzéssel. 6,jegyz. 47.old.

FEJŐS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950. Bpest.Egyetemi Nyomda NV. 1950

DRIVET, mérnök-százados

1866-ban a Kossuth Ferenc által tervezett és általuk rézlemezre kivitelezett Kossuth bankók szövege: 4.-5. 2 váltó garas/4.és 5.ábra/..."mely tiz darabját egy váltó forintra, Huszon-öt darabját egy pengő forintra számitva, az álladalmi pénztáraknál magyar pénzjegyekkel mindenkor beváltatik, s minden Köz-pénztárnál fizetés gyanánt elfogadtatik." 50.old

FEJŐS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950. Egyetemi Nyomda NV. Bpest. 1950

DRIVET,mérnök-százados

1866-ban a Kossuth Frenc által tervezett és általuk rézlemezre kivitelezett Kossuth bankók szövege: 3.10 váltó garas/3.ábra/:...mely Két darabját egy váltóforintra,Öt darabját egy pengő forintra számitva,az álladalmi pénztáraknál,magyar pénzjegyekkel mindenkor beváltatik,s minden Köz-pénztárnál fizetés gyanánt elfogadtatik." 50.old.

FEJÖS IMRE: Az utplsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950. Egyetemi Nyomda NV. Bpest. 1950

DRIVET,mérnök százados

Kossuth Lajos naplójából 1866.jul.12-én:"Megállapitottam a magyar pénzjegyek szövegét.Ferenc fiam vállalta magára az összeállitást,a müvészi és technikai részét a munkának,mely azon fotographure/!/találmánynyal,melyben fiaim is részesek,fog saját házi mühelyënkben DRIVET mérnök százados által effectuáltatni."
6.jegyz. 47.old

FEJŐS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950.
Egyetemi Nyomda NV. Bpest. 1950

DRIVET, mérnök-százados

1866-ban Turinban a Kossuth Ferenc által tervezett és kettejük által rézlemezre kivitelezett 2 váltó garas Kossuth bankó.-4.ábra.48.old. Fekete repr.

FEJŐS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950.
Bpest.Egyetemi Nyomda NV. 1950.

DRIVET, mérnök-százados

1866-ban, Turinban a Kossuth Ferenc által tervezett és kettejük által rézlemezre kivitelezett 10 váltó garas Kossuth bankó. 3.ábra. 48.old. Fekete repr.

FEJŐS IMRE: Az utolsó Kossuth-bankó 47.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, XLVIII-XLIX.évf. 1949-1950. Bpest. Egyetemi Nyomda NV. 1950

M.D.K.

DROBE Virginia

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja
1928.

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 339.l.

Ø Drobil M.

szobrász

Szapáry Péter gróf karrarai márvány-szobra, természet után készült. Az alábbi templomban a főbejárat mellett jobbról, a karzatra vezető ajtó mellett volt elhelyezve. A gróf hátramaradt vagyonán épitetter az orgonát

Szyllaba - 24. l.

~~Pozsonyi vonatkozású nyomtatvanyok~~

~~VI. 172~~

M.D.K.

Drobolka Ferenc, egri kovácsmester

az egri megyei börtönben 1773-ban kitört rablázadás után 400 db. kézbilincset csinált.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 320. old.

DROBOTKA Ferenc egri kovácsmester. Az egri megyeri börtönben 1773-ban kitört rablázadás után 4oo darab kézbilincset csinál.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M. D. K.

DROC leaviozara

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... 336.1.

M.D.K.

DROC Maria

1926-ban Nagybányán a szabadiskola tgja

Réti: Nagybánya.. 337.1.

M.D.K

DROC Mária

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954 338.l.

DROC Ilona M.D.K.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti

Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 195. 339.l.

DRÓCSAY Imre *61*
Csíkszereda, 1912. május 15.
Képz. Főisk. Bpest, és NG Képz. Főisk. Buk.,
grafikus

Banner Erdély

a hirtelen támadt megvil
sal, mert mindkettőben a
rul a lélek előtt. Imre
rendkivüli belső értékei
nek és királyi apjának.
tatás mellett érteni leh
amely, mert gazdája a te
szabad marad, minden emb
ség szolgálatába állitha
mányosa a szerzetesben.
emliti. Gyermek lehetett
lentve még fiatalemberre
tően 1o25-1o3o között tö

Drivodiljić Antal és Márk, XVI. századbeli spalatoi szobrászok, l. *Bacilić Jeromos* életrajzában.

Drocsay Imre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

A Hét
1979 VIII 10

1021

DROCSAY IMRE

Az élet öröme

...xi... Alig telt ki háromezerből. Az érettségi tablóért 200 lejt fizettünk! Kárpótlásul a nyaralást sátorozásra módosítottuk..."

Milyen tabló az, amelyikért 200-at — egy 30-as létszámú osztályra számítva hatezer lejt! — kell lepengetni? Nos: hatalmas intarziás ráma, fehér madárszemű jávor-alapon sötét diógyökér-berakás; a rámán belül két „művészeti alkotás"; az egyik élénk színekben tobzódó nonfiguratív festmény, a másik harcosan jövőbe menetelő figurákat ábrázoló rézdomborítás, naturalista felfogásban. Ehhez jön még a fényképeket elhomályosító aranybetűs felirat — és tökéletes a giccs.

Az elmúlt hetekben több megyében jártam, s így lehetőségem nyílt jobban szétnézni a tablók körül, például Szatmáron, Nagybányán, Zilahon és Nagyváradon. Különösen jónak tartom a nagyváradi 1-es számú ipari líceum és a szatmári közgazdasági líceum XII—A osztályának tablóját. Mindkettő az egyszerűség jegyében készült fenyőlécből, zsákvásznon, minden cicoma nélkül. Azért szépek, mert a fényképek remekül érvényesülnek.

De még mindig tartja magát egy olyan szemlélet, amely a tablót valamiféle képzőművészeti alkotásnak tekinti. S mivel avatott művész nem szívesen adja kézjegyét ilyesmire, maradnak a címfestők, bádogosok, asztalosok, oktatómesterek. Az eredmény — például Bánya, Zilah, Szatmár, Várad kirakataiban — lehangoló.

Óvakodnék receptet adni, de megemlítem még: Sepsiszentgyörgyön „egy iskola — egy tabló" a divat. Vagyis nem készít minden végzős osztály külön tablót. Ha meg a tablót maguk a diákok készítik mint az idén a sepsiszentgyörgyi 1-es számú ipari líceumnál), az külön nyereség.

SIKE LAJOS

Mit „tud" a helynév?

Kisiklódi születésű vagyok. Ha Kolozsvárra vagy Désre mentünk, át kellett kelnünk a Szamoson. Akkoriban még nem volt híd, az átkelés csónakon az **Agyagfyukaknál** történt. Ezt a partrészt azóta

Sóváradi faragott kapuk. Előrebocsátom, hogy tetszett Tófalvi Zoltánnak az Utunkban megjelent **Sóvárad változásai** című riportja. A riport foglalkozott olyan népművészeti témákkal is, mint a citerafaragás, szuszékkészítés, citerazenekar, de ezeken kívül említést érdemelnek még az egyre szaporodó, igen szép és hangulatos faragott kiskapuk a Szováta felé vivő műút mindkét oldalán. Ezek is arról tanúskodnak, hogy a sóvidéki ember szereti a szépet, felkarolja és újjáteremti a népművészetnek ezt a már-már kihalóban lévő ágát.

Kapkodja a fejét az arra járó turista, egyik kapu szebb, mint a másik. Az uralkodó motívum a kapufélfán itt is, akárcsak a környéken máshol, a felfutó szőlőinda vagy a tulipán, a teteje pedig zsindellyel fedett. Meg is állnak a legtöbben (bel- és külföldiek egyaránt), nézik, csodálják, fényképezik, mert ez olyan látnivaló, amivel az ember nem mindennap és nem mindenhol találkozik. Ráadásul: mind újak, 1970 után készültek.

ADAMOVITS SÁNDOR
Marosvásárhely

Szentiváni Mihály idézése. A közelmúltban ismét ellátogattam Nyárádgálfalvára, Szentiváni Mihály, a reformkor egyik legkiválóbb írójának szülőfalujába. Ápolják-e emlékét halála után 137 évvel? Pár lelkes pedagógus kivételével, gondolok itt elsősorban Csiki József iskolaigazgatóra és Tekán Mária magyar szakos tanárnőre — alig akad ismerője a faluban. Antal Árpád 1958-ban megjelent monográfiája óta irodalmunk sem közölt róla vagy tőle. Pedig költészete mélyen népies volt (verseit ma is éneklik a Nyárád menti falvakban), politikusként a népek közötti testvériség, egyenlőség és összefogás elvét hirdette akkor, amikor az uralkodó osztály a nemzeti gyűlöletet szította. És nem utolsósorban rokonszenvét fejezte ki a román jobbágyok iránt. Az ódon kúria — ahol 1813-ban meglátta a napvilágot — szintén megérdemelne egy

csolatok ápolásához.

GRATIAN C. MARCUS,
a Történelmi Társaság zilahi tagozatának tagja

Páros — páratlan? Az Államtanács 1979. július 25-i Törvényerejű rendeletének magyarázatánál több lapban matematikailag és nyelvileg egyaránt pontatlan értelmezés jelent meg. A rendelet szerint vasár- és ünnepnapokon felváltva a páros, illetve a páratlan rendszámú személygépkocsik közlekedhetnek. Ezt úgy magyarázzák, hogy „a nyilvántartási szám utolsó **tagjának** kell párosnak vagy páratlannak lennie", majd lennebb: „... azok a személyi tulajdonú gépkocsik közlekedhetnek, melyek nyilvántartási száma páros számmal végződik". Úgy látszik, hogy a magyarázat megfogalmazói nem ismerik a **számjegy** szót. Egy számnak nincsenek tagjai, a nyelvi szépség pedig kiküszöböli a „szám száma" fordulatot. Minden szám számjegyekből áll, s a tízes számrendszerben az a szám páros, amelynek utolsó számjegye **0, 2, 4, 6** vagy **8** és a többi páratlan. Így egyszerű és világos a magyarázat, hogy melyik vasárnap milyen gépkocsi közlekedhet.

MATEKOVITS MIHÁLY
Arad

A szótárak, kézikönyvek életünk, művelődésünk elengedhetetlen kellékeivé váltak — erre gondoltam, amikor A Hét 25. számában a Magyar Helyesírási Szótár ismertetését olvastam; kár, hogy nem közöl-

Drocsay Imre

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPOK
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-725

A Hét
1979 okt 10

1021

DROCSAY IMRE Mezei virág

... tüzi-
...geben reszesítették Ausztrália lakóit; az el nem olvadt darabok — nyugat—kelet irányban — egy 6400 kilométer hosszú és 160 kilométer széles sávban rázódtak szét Ausztráliától nyugatra, és hulltak be az Indiai-óceánba. Egy tudományos-műszaki kalandokban bővelkedő űrodisszea ért véget ekképpen.

A Skylabot 1973. május 14-én állították Föld körüli pályára egy 101,7 méter magas Saturn—513 hordozórakétával. A Skylab a Föld felszíne felett 435 kilométer magasságban, majdnem kör alakú pályán helyezkedett el; hossztengelye megegyezett a keringés irányával.

Eredetileg az űrkolosszus „kiküldetése" tizenkét évre szólt, de a felbocsátás után nemsokára megkezdődtek a bajok. A Skylab két napelem-szárnya nem nyílt ki, és levált róla a meteor- es hővédő felület, aminek következtében a belső hőmérséklete 49 Celsius-fokra emelkedett. Ezeket a viszonylag súlyos hibákat a hatalmas űrállomás első vendégei Charles Conrad, dr. Joseph Kerwin és Paul Weitz javították ki. A háromtagú legénység 1973. május 25-től június 22-ig, összesen huszonnyolc napot, pontosabban 673 órát dolgozott az állomáson. Közöttük Charles Conrad, a parancsnok már veteránnak számított, amennyiben a Skylab fedélzetére ugyan először lépett, de az űrhajózás történetében már negyedszer teljesített űrszolgálatot!

Az első legénység szerencsés visszatérése után, 1973. július 28-án a máso-

Miért tömik a gyereket?

chológu
a köve
jelenség
között

Drocsay Imre

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

A Hét 1979.
1021

DROCSAY IMRE

Zsögödi táj télen

DRÓCSAY IMRE

DRÓCSAY IMRE festőművész metszeteiből kiállitás nyilt a bukaresti Simeza Galériában.

Utunk, XXXIV.évf. 32. /1606./ sz. 1979 aug. 10. /rövid hir./ 8.old.

Bródy Imre 4

Külföldi vállalatoknál szerepelt:
Moszkva, Bécs, Bejrut, Lodz, Memphis
Barcelona, Milano (1971) Vasi,
Torino, München (1972)

Igar Sto 1972 november
777 old.

Drósay Imre festőművész, grafikus 1
(1912 Csíkszereda –)

Bukarestben el. Tanulmányait
a budapesti Képzőművészeti Főiskolán
és a Bukaresti Képzőművészeti főiskolán
végezte (1940-1953)

Igaz Gó 1977 november
777.old

Dróczay Imre 2

Első nyilvános szereplése

1942 - Csíkszereda. ~~1946~~ 1969-ben

Bukarestben, volt egyéni kiállítása

Igaz Szó 1972 november

777. old

Dróczay Imre 3

Külföldi Ziállításokon szerepelt:

Düsseldorf, Krakkó (1968) Teherán,

Torino, Tel-Aviv, Toronto, Budapest 1969

Igaz Szó 1972 november

777. old.

Drócsay Imre 5

1950-ben Eminescu-
emlékbélyeg tervéért a Postaügyi
Minisztérium Nagydíját Zapta

Igaz Szó 1972 november

777. old

MDK

Drócsay Imre

Falurészlet, o.

Halászbárkák, v.

Képzőm.Főisk. Ifj.körének karácsonyi kiáll. 1943.

MD K

Drócsay Imre, festöm.

Falurészlet, Of.
Halászbárkák. Vf.

Az OMK. Képzőm. Főisk. Ifj.Körének karácsi. kiáll
1943. Kat.

Drócsai Imre, Erdély
Székely falurészlet, olaj
Hazafelé, temp.

Visszatért területek képzőműv. főisk. ifjusága
kiáll. 1942. dec.

Drócsai Imre

festő Erdély

Székely falurészlet
olaj.

Karafélé, tempera

Kat. F. E. D.

Dr. Oscar Stark

Facharzt für Chirurgie

Oberarzt der Chirurgischen Abteilung des Städt. Krankenhauses

Drócsai Imre

festő

l.

Szépmüvészet
1943. 31. l.

Dróczay Imre

1942. képzőmův. fölsk.
ifj. köreinek kiáll.
Székely Zár, Of.

1943. u. o.
Falurészlet, Of.
Halászbárkák,
vízf.

nyngtalbanyára [illegible]
ben ki.-

iegyzem, hogy neverett által
elszámított vasuti viteldijak
adhatók és pedig azért, mi-
birójának Schulek Fri-
észnek a műemlékek orsz. bi-
alma terhére vasuti évi bér-
y, ily esetben a vasúti vitel-
k.-

irottságot tudomás végett és
iásban leendő tudositása

1902. September 12-én
A minister meghagyásából.

Lippich

osztálytanácsos-
ttságának.-

Budapest

~~Czirski Lajos~~

Dróczay Imre

Képzőmův. försk.

itj kiábltás

1942

1949. XI. 15.

Javítás.

Диктáнт.

1949. x. 28.

Лúза лéсом
часовóй закричáл спросúл
Кудá Онú отвéтили
идём пионéрский лáгерь Часовóй про-
сúл иттú вперёд Лúза
пошлú вперёд дéрева стоя́л
часовóй Лúза сказáли Здрáвст-

Ø Drolling

Ltáb II. 132

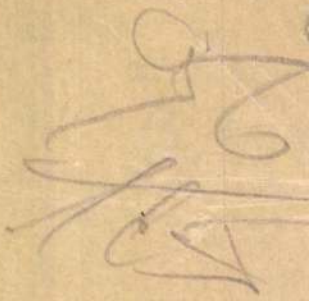

1103

Drommer Dávid, augsburgi származású ötvöslegény. 1583-ban Pozsonyban Steiger Jakab (l. o.) mesternél dolgozott.

Mihalik József: Háromszáz év a pozsonyi ötvösség történetéből. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1911. 112. l.

MDK.

Droppa Judit

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966 jan.18.

Drobe - Droppa

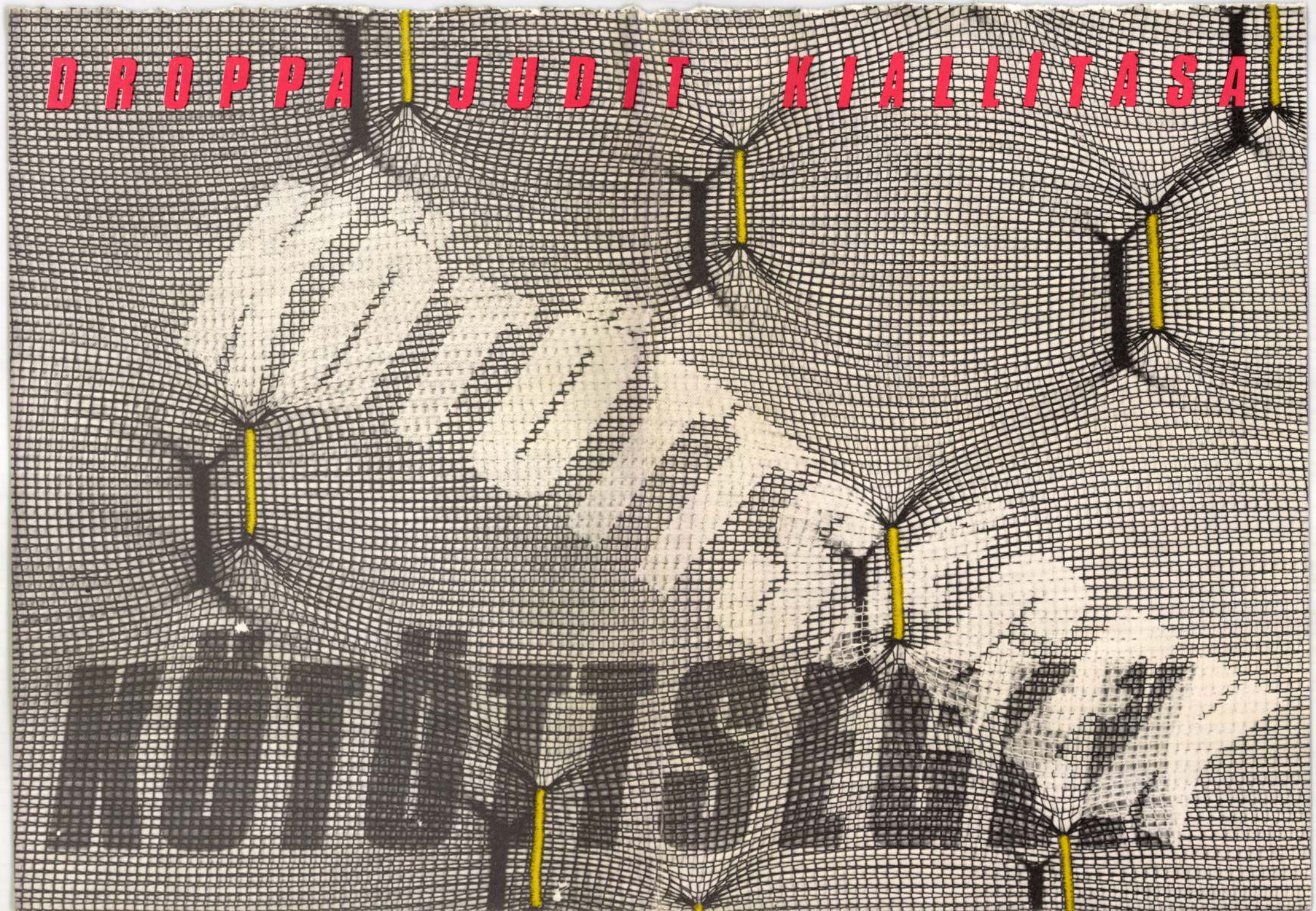
DROPPA JUDIT KIALLITASA

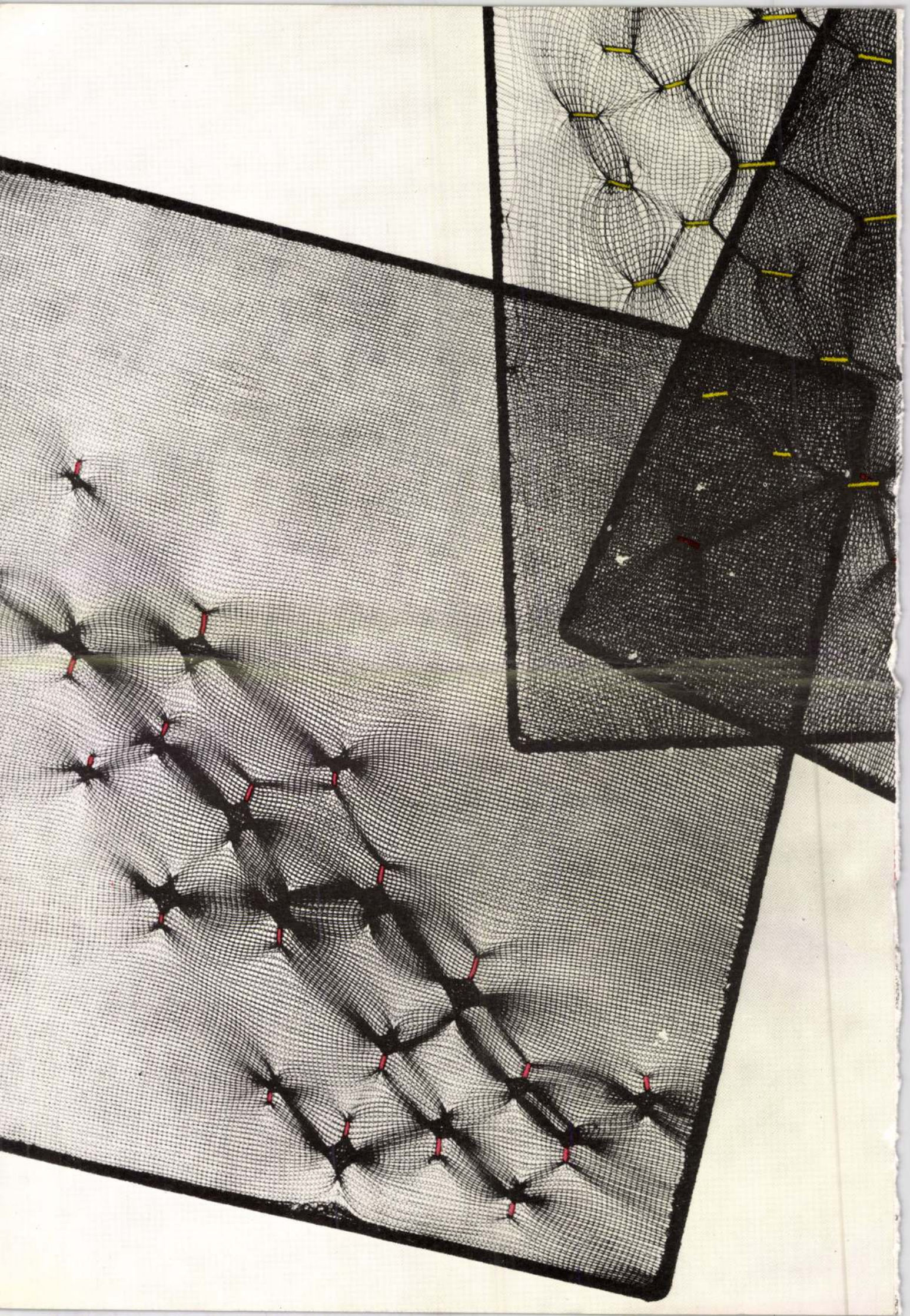

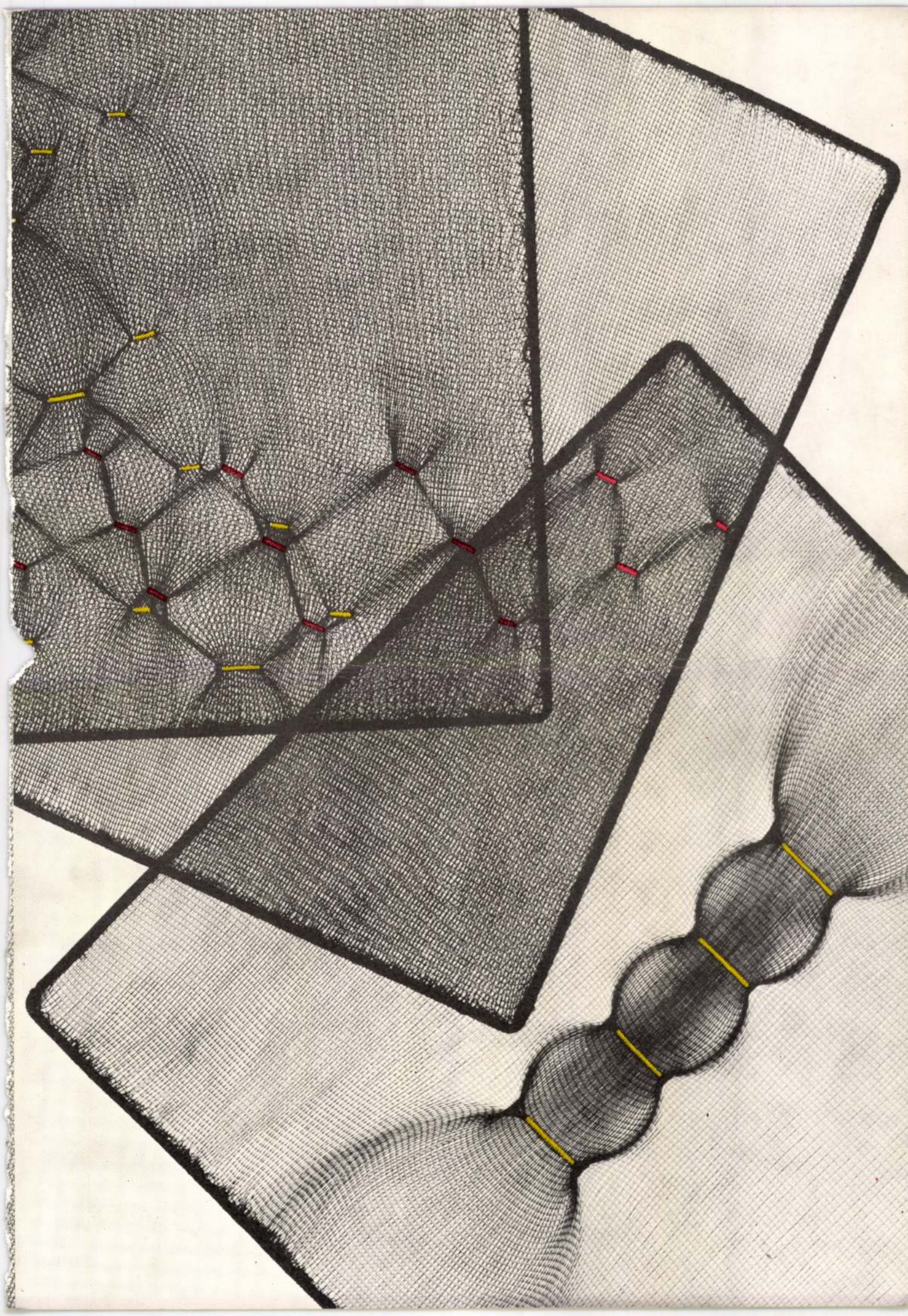

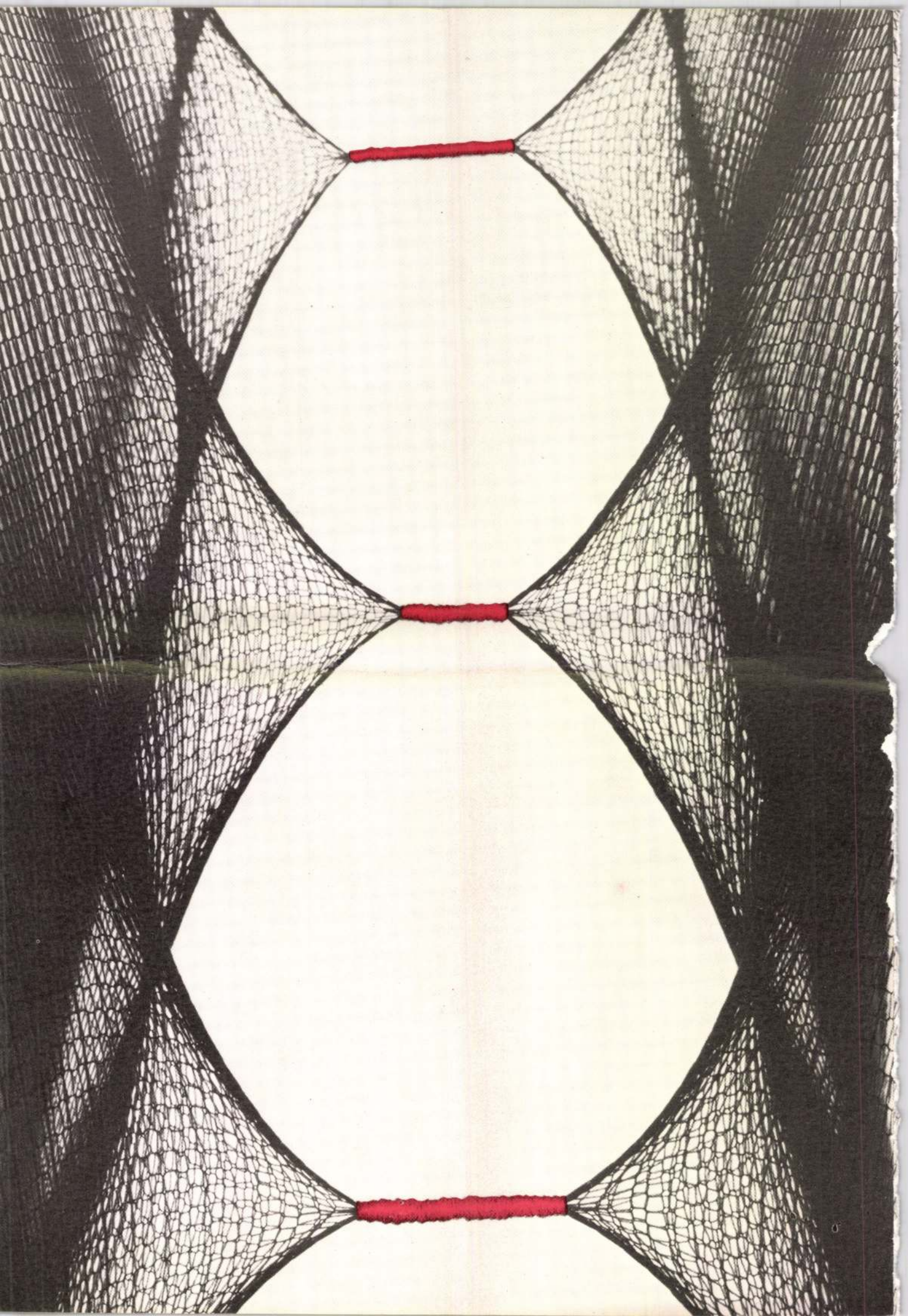

DROPPA JUDIT

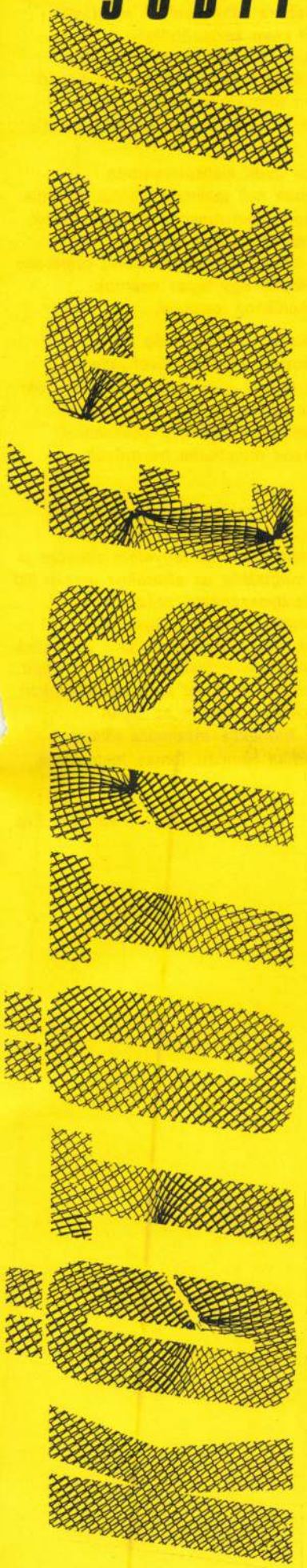

DROPPA JUDIT
1075 Budapest, Kazinczy u. 32.

Tatabányán született 1948. november 15-én. 1973-ban diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskolán. Egyedi és ipari textilek tervezésével foglalkozik.

KIÁLLÍTÁSAI:

1973 - VIT-pályázat, Derkovits Terem, Budapest/III. díj
1974 - Fiatal Iparművészek Kiállításai, Derkovits Terem, Budapest
- III. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
1975 - VII. Nemzetközi Textil Biennálé, Lausanne
- Jubileumi Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
- II. Ipari Textilművészeti Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely/I. díj
- Magyar Miniatűr Textilek, Savaria Múzeum, Szombathely
1976 - IV. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely/III. díj
- Magyar Miniatűr Textilek, Savaria Múzeum, Szombathely
- Magyar Textilművészek Kiállítása, Vigo-Sternberg Galleries, London
- Magyar Iparművészeti Kiállítás, Galleria Lyda Levy, Milano Schloss an der Rotenburg, Windelsbach
- Magyar Miniatűr Textilek, MDM-Galéria, Varsó
- „Lépés", Kőbányai Művelődési Központ, Budapest
1977 - VIII. Nemzetközi Textil Biennálé, Lausanne
- Mai Magyar Iparművészet, Wallstein Palota, Prága
1977 - „Művészet a Művészetben", Dél-balatoni Kulturális Központ, Siófok
- Zwinger, Kőszeg – egyéni kiállítás
- Flags, Banners and Kites, Városi Múzeum, Seattle Elismerő Oklevél
- „Fiberworks", The Cleveland Museum of Art, Cleveland
- Tatabányai Bányász Képzőművészeti Szabadiskola Jubileumi Kiállítása, Tatabánya
- Mai Magyar Textilművészet, Amos Anderson Museum, Helsinki
- Modern Magyar Textilek, Stadtmuseum, Linz
1978 - Modern Magyar Textilművészet, Nordjylands Kunstmuseum, Aalborg
- Modern Magyar Textilművészet, Saint Nicolaus templom, Koppenhága
- I. Nemzetközi Textilkiállítás, Linz
- Szocialista Országok II. Iparművészeti Quadriennáléja, Erfurt/II. díj
- V. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely/Biennálé díj
- III. Nemzetközi Textil Triennálé, Lodz/III. díj
1979 - Kortárs Magyar Textilek, Ruth E. Dowd Fine Arts Gallery, Cortland
- A Szocialista országok II. Iparművészeti Quadriennáléjének kiállítása/erfurti díjnyertesek, Magyar Kultúra Háza, Berlin
- Mai Magyar Textilművészet, Wroclaw, Opole, Varsó
- Komárom Megyei Művészek Kiállítása, Művelődési Ház, Tata
1980 - Kernstok Terem, Tatabánya – egyéni kiállítás
- Művészet és Társadalom, Műcsarnok, Budapest
- Mai Magyar Iparművészet, Moszkva
- Kápolnatárlat, Balatonboglár – egyéni kiállítás
- A Kéz Intelligenciája, Műcsarnok, Budapest
- Modern Magyar Textilek, Hilversum (Hollandia)
1981 - Objektek, szituációk és ellenpontok lágy anyagokkal, Műcsarnok, Budapest
- IV. Nemzetközi Textil Triennálé, Lodz
- Magyar Textilművészet, Norburg
1982 - Magyar Textilművészet, Hamburg
1983 - Modern Magyar Textilművészet:
Musée d'Art Moderne, Le Havre
Collégiale Saint-Pierre La Mans
Espace Pierre Cardin, Párizs
Ecole Nationale d'Art Decoratif d'Aubusson, Aubusson
Centre Culturel des Visitandines, Amiens
Hotel de Ville, Albert
- Tervezés, értékteremtés. Országos Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
1984 - Espace Pierre Cardin, Párizs
- KISZ KB Székháza, Budapest – egyéni kiállítás

Droppa Juditot pályája legelejétől fogva egyetlen terület: a síkhurkolt textília foglalkoztatja, ezzel a technikával – pontosabban: ebből kiindulva – alkot egyre meglepőbb, egyre sokrétűbb, s egyre izgalmasabb műveket.
Különösen érdekesek és egyedülállóak Droppa alkotásai, méghozzá több megközelítésből is. Először is azért, mert a síkkötött anyaggal, amely mindennapjainkban legfeljebb a pulóvert juttatja eszünkbe, rajzolni, sőt újabban szinte festeni tud: egyre könnyedebb, légiesebb, kifinomultabb műveket hoz létre. Ezek a művek pedig sok mindent tudnak: térelemek, tértagolók, meleg, puha belső dekorációk.
Másodszor azért, mert kivételes következetesség, belső koherencia jellemzi egész eddigi műegyüttesét. Ezt egy, a jelenleginél lényegesen gazdagabb, retrospektív tárlat jobban érzékeltetné. Ha az alig több, mint egy évtized alatt készült műveket egymás mellett látnánk, világosan megmutatkozna, hogy Droppát egy és ugyanaz a probléma tartja fogva és vezeti kényszerítő erővel, mintegy saját belső energiáitól hajtva, mindig egy-egy logikai lépéssel tovább, a lehetséges megoldások mindig újabbjaihoz.
Harmadszor azért látom kivételesnek és eredetinek Droppa alkotásait, mert olyasmit mutatnak meg a kötött anyagban, amit eddig senki sem láttatott meg: matematikát és költészetet. Ha nem akarunk kényszeresen definiálni, ne nevezzük Droppa munkáit textilművészetnek. Plasztika ez, amely elvontság és anyagszerűség, logika és érzékletesség találkozásából jött létre. Kiindulópontja a pontos anyagismeret, az a felismerés, hogy ez a szabályos szerkezetű, megszámolható egységekből felépülő anyag éppen arra alkalmas, amit Droppa kezdeni akar vele. 1976-ban írta, hogy „A kötés technológiájából következően a síkkötött anyag azzal a tulajdonsággal rendelkezik, hogy az anyag szerkezetének megbontása nélkül a kötésszemek szabályos elrendeződését torzítással – nyújtással, feszítéssel – meg lehet változtatni. Külső erő hatására az anyag sűrűsödik, illetve ritkul aszerint, hogy a kötésszemek hosszanti vagy keresztirányban torzulnak. A kötött anyag egyedülálló tulajdonsága, hogy a síkban bármely irányban ráható erők erővonalait követi, illetve kirajzolja, valamint a harmadik dimenzióban történő erő hatására gyűrődésmentes torzulással válaszol." Az anyagnak ezeket a sajátos adottságait eleinte grafikai hatások elérésére használta fel. Hogy a kötött anyagban rejlő rajzos lehetőségeket megmutassa, nagyon egyszerű és nagyon szellemes módszerhez folyamodott: csíkos textíliával dolgozott. A csíkokról leolvashatta az anyag sík- és térbeli elmozdulásait, változásait. Ugyanakkor nagyméretű, reliefszerű kompozíciókat készített, amelyekben alapvető szerepet játszott a matematika, Droppának e mai napig is első számú „munkaeszköze". Ezek a dekoratív kompozíciói és ekkori – 1976–77-ben készített – térplasztikái olyan optikai hatásokra épülnek, amelyeket csakis hajszálpontosan kiszámított szem- és sorszámokkal érhetett el.
1977-től Droppa figyelme a grafikai hatásokról egyre inkább a térben elérhető, egyedül az áttetsző textília révén előállítható hatások felé fordult. A vastag, meleg hatású piros-fehér gyapjúról áttért a vékonyszálú, légiesebb karakterű poliészterszál használatára, s számításaiban a szem- és sorszámok mellett most már az anyag szakítószilárdságát is figyelembe kellett vennie. Eleinte egy-egy kötött csíkot feszített fémkeretre, majd egymás mögé helyezte ezeket, hogy a színek (piros vagy fekete) intenzitása is kívánsága szerint alakuljon. Kezdetben falra függeszthető képméretekben gondolkodott: a pontosan kiszámított pontokon kifeszített, egymást hajszálpontosan folytató formák, később pedig az egymás mögé helyezett, különböző színű rétegek révén elért finom, festői színhatások kimagasló dekorativitásukkal és nagyvonalúságukkal keltettek feltűnést.

A következő lépés, 1980 után, a keretek elmozdítása, „lapozása" volt, hogy ne párhuzamos síkokként álljanak egymás mögött a színhatásaikban is egymásra rétegeződő, kifeszített textíliák, hanem, a függőlegestől különböző – szisztematikusan növekvő – szögekben eltérve különleges hatásokat keltsenek, új dimenziót vigyenek a vízszintes-függőleges koordinátáira alapuló térérzékelésünkbe.

A soron következő feladat a textília megszabadítása a fémkerettől. Droppa olyan módon szeretné önállóvá tenni a textíliát – amely egyébként egyre törékenyebb, csipkeszerűbb lesz –, hogy az vegyi kezelés eredményeképpen, sajátos anyagi karakterét megtartva „a saját lábára állhasson". A most már csak mankót jelentő, nem-textil elem kiküszöbölésével szabadabb, levegősebb műveket alkothat. Ha ez a sajátos alkimia sikerül, új anyag születik: a teherbíróképessége végső határáig feszített, meghatározott formába merevített, síkkötött szerkezetű műanyag lemez, amely textil hatású és fal-funkciójú egyszerre.
Nyilvánvalóvá vált, hogy Droppa Judit kiállítóteremben elhelyezhető munkáit maketteknek kell tekinteni. Valódi méretük a két-három méteres magasság, valódi funkciójuk tágas hallok, előcsarnokok, termek terének tagolása, színezése – elvarázsolása. Ez a művészet, amelyben minden hatás pontosan megtervezhető, akár naponta képes egy tágas csarnok hangulatát újabb és újabb funkciókhoz igazítani.

Az az elegancia és nagyvonalúság, szellemesség és kivitelezésbeli tökély, amely Droppa minden művét jellemzi, méltán tette ismertté nevét és műveit – nyugodtan mondhatjuk: – világszerte. Eddig háromszor kapott meghívást a textilművészet legrangosabb seregszemléjére, a Lausanne-i Biennáléra, s számtalan kiállításon mutathatta be műveit Japántól Amerikáig.

A szép és frappáns látvány mellett valószínű, hogy e művek hatásának egyik titka az, hogy erős és örömteli élményből fakadnak, amely óhatatlanul, minden formai fegyelem ellenére is sugárzik a művekből. Droppa megtalálta az alkatához igazán illő anyagot, amely lenyügözte szabályosságával, szépségével, egyszerűségével és sajátos variálhatóságával. Olyanfajta művészet kel életre a szemünk előtt, amelyet sokszor ismertünk már meg hidegnek, sterilnek, túlságosan kiszámítottnak: Droppa művei a geometrikus absztrakciónak nem az üres kalkulációkon alapuló szeriális alkotásaival rokonok, hanem az olyan személyes töltésű, a minimális formákba maximális töltést hordozó alkotásokkal, mint például Hencze Tamás festményei.

Forgács Éva

Ein einziges Gebiet, das der flachgewirkten Textilien beschäftigt Judit Droppa von Anfang ihrer Laufbahn an. Mit dieser Technik – richtiger gesagt: von dieser Technik ausgegangen – schafft sie immer überraschender, vielfältiger und spannender wirkende Werke.

Besonders interessant und einmalig sind die Schöpfungen von Droppa, auch von mehreren Aspekten gesehen.
Zuerst, weil sie mit dem flachgewirkten Material – das uns in unserem Alltagsleben höchstens an Pullover erinnert – zeichnen, neulich sogar malen kann; sie schafft immer ungezwungenere, ätherischere, raffiniertere Werke. Diese Werke haben mehrere Funktionen: die der räumlichen, raumtrennenden Elemente und warmen, weichen Dekorationen.
Zweitens, weil ihr bisheriges Lebenswerk sich durch aussergewöhnliche Folgerechtigkeit, innere Kohärenz auszeichnet. Eine wesentlich reichhaltigere Ausstellung, als die jetzige, eine retrospektive Ausstellung könnte das besser veranschaulichen. Wenn wir die während eines knappen Jahrzehntes geschaffenen Werke nebeneinander sehen könnten, ergäbe es sich, daß Droppa von einem und demselben Problem festgehalten und mit zwingender Kraft, Schritt für Schritt zu immer neueren der möglichen Lösungen geführt wurde, getrieben etwa durch ihre innere Energie.
Drittens halte ich die Schöpfungen von Droppa deshalb für außergewöhnliche und originelle Schöpfungen, weil sie in dem gestricktem Material solche Dinge wahrnehmbar machen, die noch niemand versinnlicht hat: die Mathematik und die Dichtung. Wenn wir nicht gezwungen definieren wollen, betrachten wir die Arbeiten von Droppa nicht als textilkünstlerische Arbeiten. Sie sind Plastiken, die durch das Zusammentreffen von Abstraktion und Körperlichkeit, Logik und Sinnlichkeit entstanden sind. Die Ausgangspunkte dieser Plastik sind die präzise Materialkenntnis, weiters jene Erkenntnis, daß dieses Material von regelmäßiger Struktur, bestehend von abzählbaren Einheiten, eben dazu geeignet ist, was Droppa damit ausdrücken will. Im Jahre 1976 hat sie geschrieben: „Aufgrund der Technologie der Stickerei, das flachgewirkte Material hat die Eigenschaft, daß man ohne die Zerrüttung seiner Struktur die regelmäßige Anordnung der Maschen durch Verzerrung – Dehnung, Spannung – verändern kann. Infolge der Einwirkung einer äußeren Kraft verdichtet oder verdünnt sich das Material, davon abhängig, ob die Maschen sich in Längst- oder Querrichtung verzerren. Die einzigartige Eigenschaft des gestrickten Materials bedeutet, daß das der Kraftlinie der in der Ebene, von irgendwelcher Richtung einwirkenden Kräfte folgt bzw. sie veranschaulicht, ferner, daß das sich unter der Wirkung einer Kraft in der dritten Dimensionen knitterfrei verzerrt." Am Anfang hat sie diese eigenartige Gegebenheiten des Materials zur Erzielung grafischer Effekte angewandt. Um die immanenten, grafischen Möglichkeiten des gestrickten Materials darzustellen, hat sie eine sehr einfache und geistreiche Methode ergriffen: sie hat mit gestreiftem Material gearbeitet. An den Streifen hat sie die ebenen und räumlichen Verschiebungen, Änderungen des Materials ablesen können. Sie hat gleichzeitig umfangreiche, reliefartige Kompositionen gemacht, an denen die Mathematik eine grundlegende Rolle gehabt hat; für Droppa ist die Mathematik auch heute ein „Arbeitsinstrument" von ersten Range. Diese dekorativen Kompositionen und die Plastiken von dieser Zeit – von den Jahren 1976–77 – sind auf solchen optischen Wirkungen komponiert, die sie nur mit Hilfe von haargenau berechneten Maschen- und Reihenzahlen erreichen konnte.

Von 1977 an wendet sich die Aufmerksamkeit von Droppa immer mehr auf die im Raum erreichbaren Effekte, die allein durch die transparenten Textilien darstellbar sind. Von der Anwendung der dicken, warm wirkenden, rot-weißen Wollfaser ist sie auf die der dünnen, ätherischeren Polyesterfaser übergegangen und in ihrer Kalkulation hat sie schon – neben den Maschen- und Reihenzahlen – auch die Zerreissfestigkeit des Materials in Betracht nehmen müssen. Anfangs hat sie je einen Streifen auf Metallrahmen gespannt, dann sie hat diese hintereinandergereiht um die Intensität der Farben (rot oder schwarz) nach ihrem eigenen Wunsch gestalten zu können. Am Anfang hat sie die Maßen der Wandbilder bevorzugt: die einander haargenau ergänzenden Formen, die an genau berechneten Punkte befestigt waren, später dann die feinen, malerischen Farbeffekte, erzielt durch die hintereinander gelegten Schichten von verschiedener Farben, durch ihre Dekorativität und Großzügigkeit großes Aufsehen erregt haben.

Der nächste Schritt – nach 1980 – ist die Verrückung, „das Umschlagen" der Rahmen gewesen, die nicht als parallele Ebenen von gespannten Textilien dastehen sollten – welche Textilien auch in ihren Farbeffekten aufeinander bestimmt waren – sondern von der Senkrechten in verschiedenen, systematisch zunehmenden Winkeln abweichend besondere Effekte ausüben und in unser, auf horizontale und vertikale Koordinaten basierendes Raumgefühl neue Dimensionen bringen sollten.
Die nächste Aufgabe ist die Befreiung der Textilie von ihrem Metallrahmen. Droppa möchte die Textilie derart selbststehend machen, daß sie die Textilie – die übrigens immer zarter, spitzenartiger wird – einer chemischen Behandlung untergezogen „auf ihre eigenen Füße stellt". Durch die Beseitigung der Nicht-Textilelemente, die von jetzt an nur als Krücken dienen, sie könnte ungezwungenere, undichtere Werke schaffen. Wenn diese eigenartige Alchimie Erfolg hat, wird ein neues Material entstehen, eine Kunststoffplatte von flachgestrickter Struktur, gespannt bis zum Grenzwert ihrer Zerreisfestigkeit, gestarrt in einer bestimmten Form; eine Kunststoffplatte, die als Textilie erscheint, gleichzeitig aber als Wand funktioniert.
Es ist offenbar geworden, daß wir die in Ausstellungsräumen vorgestellten Arbeiten von Judit Droppa als Maketten betrachten sollen. Ihre wahren Höhen sind 2–3 Meter, ihre wahren Funktionen sind die Teilung, die Beschönigung, die Verzauberung der Räume von weiten Hallen, Vorhallen, Sälen. Diese Kunst, in der alle Effekte präzis berechenbar sind, kann die Atmosphäre einer weiten Halle sogar täglich den immer neueren Funktionen anpassen.
Die Eleganz und Großzügigkeit, der Geist und die Perfektion der Ausführung, die für alle Werke von Droppa charakteristisch sind, haben ihren Namen und ihre Schöpfungen wohlverdient – und mit Recht gesagt – weltweit bekannt gemacht. Bisher ist sie dreimal zur Lausanner Biennale eingeladen, und an unzähligen Ausstellungen hat sie ihre Werke vorstellen können, von Japan bis Amerika.

Eines der Geheimnisse der Wirkung ihrer Werke ist wahrscheinlich, – neben dem schönen und frappanten Anblick – daß sie von intensiven und freudevollen Erlebnisse entstanden sind, die sie trotz aller Formdisziplin unvermeidlich ausstrahlen. Droppa hat das in ihrer Beschaffenheit wirklich passende Material gefunden, das sie mit seiner Regelmäßigkeit, Schönheit, Einfachkeit und eingenartigen Variabilität überwältigt hat.
Eine derartige Kunst wird vor unseren Augen lebendig, die wir mehrmals für kalte, sterile, übermäßig berechnete kennengelernt haben; die Werke von Droppa sind nicht mit den serialen Schöpfungen der geometrischen Abstraktion verwandt, die auf leere Kalkulationen basieren, sondern mit solchen, persönlichen Ausdruck tragenden Schöpfungen, die in minimale Formen maximale Ladung haben, z.B. mit den Gemälden von Tamas Hencze.

Éva Forgács

JUDIT DROPPA
H–1075 Budapest, Kazinczy u. 32.

1948 geboren in Tatabánya.
1973 Diplomarbeit an der Ungarischen Hochschule für Kunstgewerbe. Entwerfen von individuellen und industriellen Textilien.

AUSSTELLUNGEN:

1973 - Wettbewerb anlässlich des Treffens der Jugend der Welt (III. Preis)
- III. Textil-Biennale, Savaria Muzeum, Szombathely
1975 - VII. Internationale Textil-Biennale, Lausanne
- Jubiläumsausstellung der Kunstgewerbe, Kunsthalle Budapest
- II. Biennale der industriellen Textilien, Savaria Muzeum, Szombathely (I. Preis)
- Ungarische Textil-miniaturen, Savaria Muzeum, Szombathely
1976 - IV. Textil-Biennale, Savaria Muzeum, Szombathely (III. Preis)
- Ungarische Textil-Miniaturen, Savaria Muzeum, Szombathely
- Ausstellung der Ungarischen Textilkünstler, Vigo-Sternberg Galleries, London
- Ungarische Kunstgewerbe-Ausstellung, Galleria Lyda Levy, Milano und Schloss an der Rotenburg, Windelsbach
- Ungarische Textil-Miniaturen, MDM-Galerie, Warschau
- „Lépés" (Schritt), Kőbányai Művelődési Központ, Budapest
1977 - VIII. Internationale Textil-Biennale, Lausanne
- Zeitgenössische Ungarische Kunstgewerbe, Wallstein-Palast, Prag
- „Kunst in der Kunst", Dél-balatoni Kulturális Központ, Siófok
- Ausstellungen in Dresden/DDR und Kőszeg/Ungarn
- „Flags, Banners and Kites", Städtisches Museum, Seattle (Anerkennungsdiplom)
- „Fiberworks", The Cleaveland Museum of Art, Cleveland
- Jubiläumsausstellung der Freischule für Bildende Künste, Tatabánya
- Zeitgenössische Ungarische Textilkunst, Amos Anderson Museum, Helsinki
- Moderne Ungarische Textilien, Stadtmuseum, Linz
1978 - Moderne Ungarische Textilkunst, Nordjylands Kunstmuseum, Aalborg
- Moderne Ungarische Textilkunst, Saint Nicolaus Kirche Kopenhagen
- I. Internationale Textilausstellung, Linz
- II. Quadriennale der Kunstgewerbe der Sozialistischen Länder, Erfurt (II. Preis)
- V. Textil-Biennale, Savaria Muzeum, Szombathely (Biennale-Preis)
- III. Internationale Textil-Triennale, Lodz (III. Preis)
1979 - Zeitgenössische Ungarische Textilien, Ruth E. Dowd Fine Arts Gallery, Cortland
- Ausstellung der Preisträger der II. Quadriennalle der Kunstgewerbe der Sozialistischen Länder, Haus der Ungarischen Kultur, Berlin
- Zeitgenössische Ungarische Textilkunst, Wroclaw – Opole – Warschau
- Ausstellung der Künstler von Komitat Komárom, Kulturhaus, Tata
1980 - Einzelausstellung, Kernstok Terem, Tatabánya
- Kunst und Gesellschaft, Műcsarnok, Budapest
- Zeitgenössische Ungarische Kunstgewerbe, Moskau
- Einzelausstellung, Kapelle-Ausstellung, Balatonboglár
- Intelligenz der Hand, Kunsthalle, Budapest
- Moderne Ungarische Textilien, Hilversum
1981 - Objekte, Situationen und Kontrapunkte in weichen Materialien, Kunsthalle, Budapest
- IV. Internationale Textil-Triennale, Lodz
- Ungarische Textilkunst, Norburg
1982 - Ungarische Textilkunst, Hamburg
1983 - Moderne Ungarische Textilkunst, Musée d'Art Moderne, LeHavre – Collégiale Saint-Pierre, La Mans – Espace Pierre Cardin, Paris – Ecole Nationale d'Art Decoratif d'Aubusson, Aubusson – Centre Culturel des Visitandines, Amiens – Hotel de Ville, Albert
- „Planung, Wertbildung", Landesausstellung der Kunstgewerbe, Kunsthalle, Budapest
1984 - Einzelausstellung, Espace Pierre Cardin, Paris – Zentrale der ZK des KJV, Budapest

DROPPA JUDIT

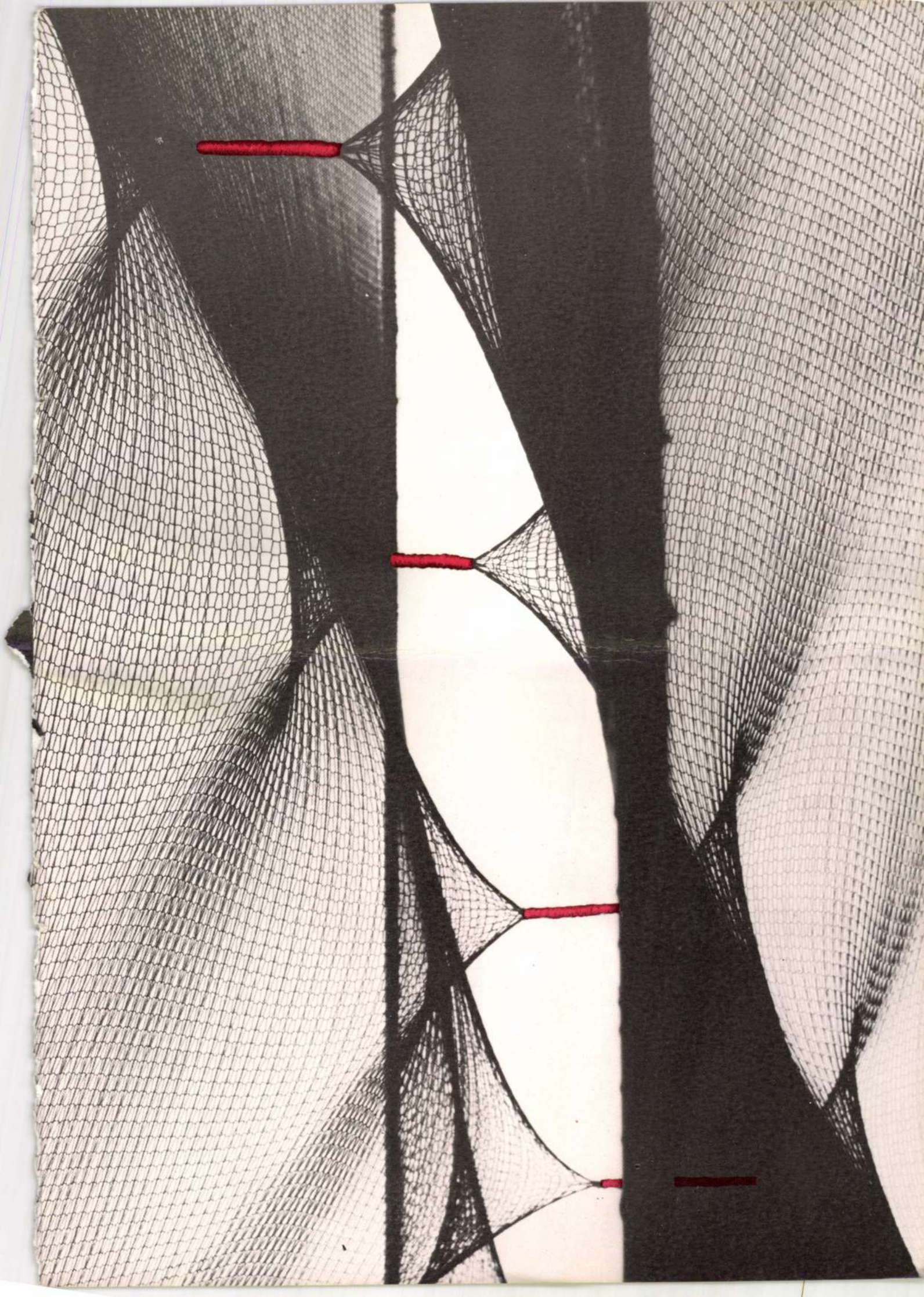

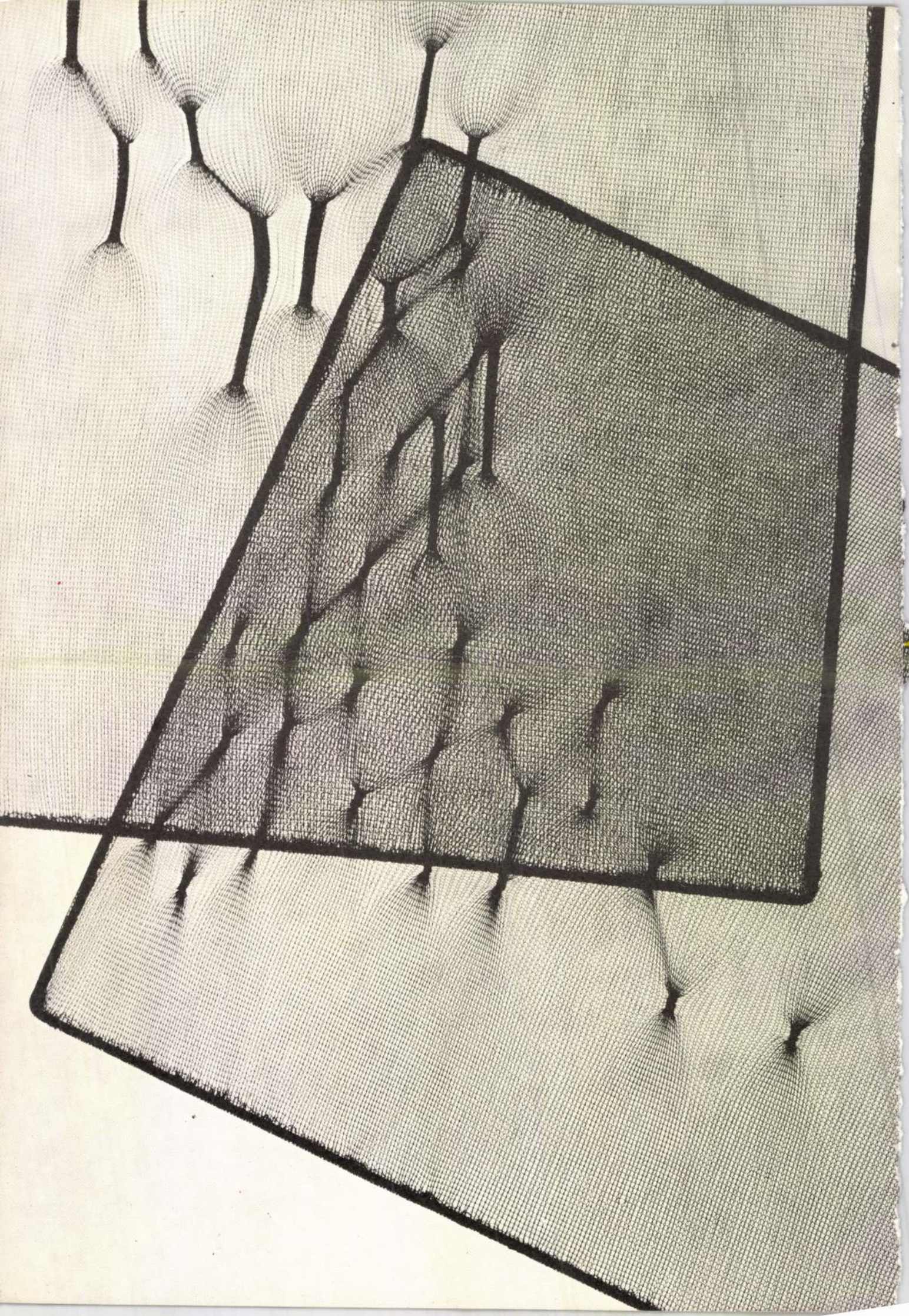

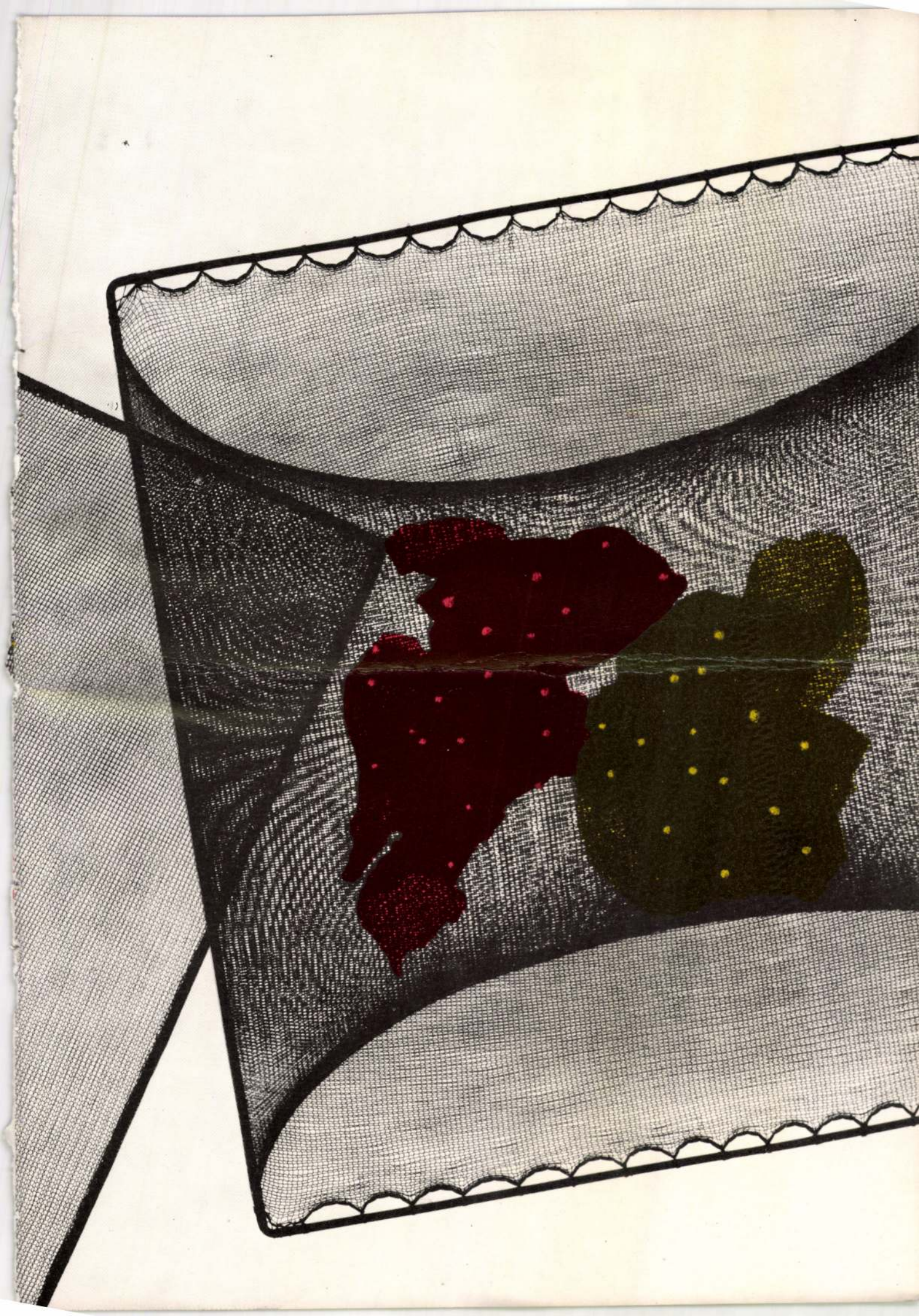

KÖTÖTTSÉGEK
DROPPA JUDIT
KIÁLLÍTÁSA

1984 DECEMBER 7 – 1985 JANUÁR 6.
DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM
BUDAPEST, V. DOROTTYA U. 8

A MŰCSARNOK KIADVÁNYA
FELELŐS KIADÓ:
NÉRAY KATALIN IGAZGATÓ
ISBN 963-7161-39-2

A KATALÓGUST TERVEZTE: KARA GYÖRGY
A FOTÓKAI KÉSZÍTETTE: MOLNÁR GÉZA
A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: HERCZEG IBOLYA
NYOMDA: MAHIR-ZALAI NYOMDA Zalaegerszeg 84 4464 0

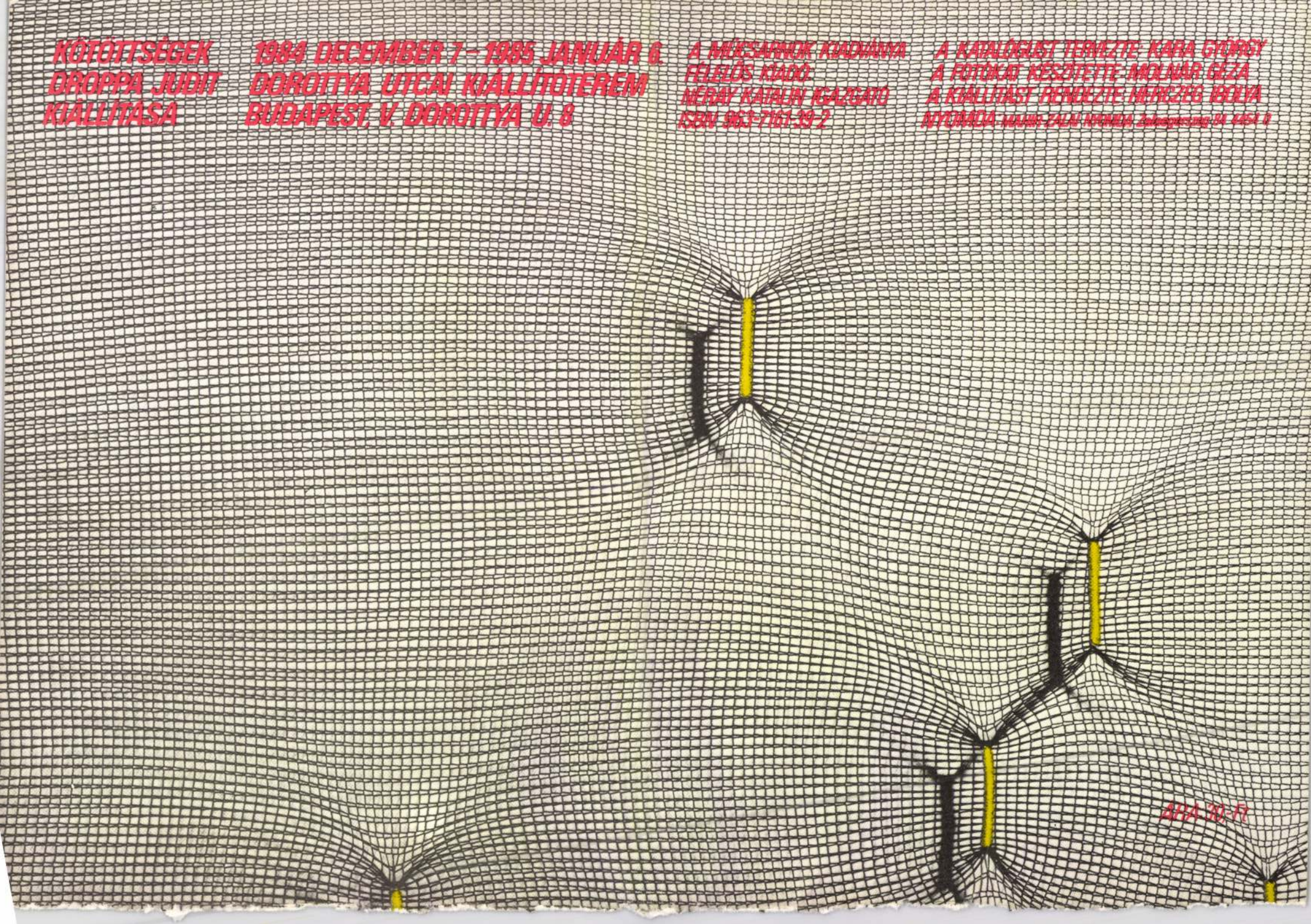

ÁRA 30 Ft

DROPPA JUDIT

Visszaadni az egyéniség méltóságát

Találkozás Droppa Judittal

Droppa Judit textilművész, egyetemi tanár 1982 óta tanít a Magyar Iparművészeti Főiskolán. Tavaly rektorrá választották, ám az eljárást megóvták, s kirobbant egy máig elhúzódó botrány: a megválasztott rektorjelölt kinevezésére vonatkozó felterjesztést csupán a napokban írta alá az oktatási miniszter. Droppa Judit úgy látja, hogy a jövő környezettervező szakembereit oktató tanároknak különösen nagy a felelősségük.

Balogh Gyula

– Az utóbbi hetekben sokat olvashattunk a Magyar Iparművészeti Főiskola elhúzódó rektorválasztási botrányáról, de arról szinte semmit nem tudunk, hogy a tavaly decemberben a legjobbnak bizonyult pályázatában milyen szakmai koncepciót fogalmazott meg.

– Nagyon sajnálom, hogy az elmúlt időszakban az egyetemmel kapcsolatban nem arról esett szó a sajtóban, hogy milyen színvonalú a képzés, hanem kizárólag a rektorválasztás körüli botrány került reflektorfénybe. Nos, én nem tartanám jónak, ha csupán egyetlen ember személyisége határozná meg egy olyan iskola életét, mint az iparművészeti; itt ugyanis sok szakterület képviselője dolgozik együtt. Nem akarom az intézményre ráerőltetni a saját kézjegyem, a részleteket tartalmazó oktatási stratégia kialakításánál figyelembe veszem a kollégáim véleményét is. Ami pedig a hosszú távú szakmai koncepciót illeti, mi sem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a századvégi tendenciát, hogy a verbalitás egyre jobban háttérbe szorul, és egyre nagyobb teret hódít magának a vizuális nyelv, hiszen az információk túlnyomó része már kép formájában, vizuális jelként jut el hozzánk. Ezzel a ténnyel pedig egyelőre nem nagyon tudunk mit kezdeni, zavarban vagyunk. A vizuális jelek nagy részét ugyanis még meg kell tervezni. Mert ezek ma olyan stádiumban vannak, mint amikor negyven évvel ezelőtt a rádiók még a bútort utánozták. A számítógépes grafikák is hasonlítani akarnak valamire, és tervezésükben megfigyelhető egyfajta kapkodás. Senki nem elemzi, hogy ezek miként hatnak az érzékszerveinkre, mennyire érthetőek. Tehát nagyon nem mindegy, hogy a jövő század környezettervező szakemberei milyen képzést kapnak, és tudvalevően a Magyar Iparművészeti Főiskola az egyetlen állami intézmény Magyarországon, ahol tervezőművészeket tanítanak. Ezért az itt dolgozó tanároknak különösen nagy a felelősségük.

– Az iparművészeti egyetemnek mit kell azért tennie, hogy az intézményből kikerült növendékek megfeleljenek a XXI. század szakmai elvárásainak?

– A szakmai alapokon túl az a legfontosabb, hogy a hallgatók műveltségét olyan szintre emeljük, amelyen a tehetségüket és a meglévő képességeiket a legjobban hasznosíthatják. A vizuális információk különbözőképpen hatnak a fogyasztókra – „simogathatnak vagy fejbe vághatnak", tehát elsősorban a tervezők műveltségén, emberi kvalitásán múlik, milyenné alakítják a jövő tárgyainak formai és vizuális világát.

Fotó: Isza Ferenc

– És mennyire tud megfelelni ezeknek a követelményeknek ma a hazai művészképzés?

– Az intézmények elsősorban a tradíciókra építenek, de ez már nem elegendő. Ki kell dolgozni újfajta oktatási módszereket. A jövőben szerintem megváltozik a főiskolák és az egyetemek szerepe, mert az információk többségéhez a hallgatók már nem közvetlenül, hanem elektronikus úton, számítógépen keresztül juthatnak majd hozzá. Az egyetemnek tehát olyan élettérré kell válnia, ahol sokkal nagyobb szerep jut a személyességnek, ahol lehetőség van a szakmai vitákra, a polemizálásra. De ennek a változásnak nemcsak a tárgy- és térművészeket képző intézményekben kell bekövetkeznie. A többi művészképző intézménynek is át kell alakulnia.

– Nemrég egy szakmai előadására összeállított listán felsorolja a művészképzésben legfontosabb 21 alapfogalmat. Szerepel itt például a „kapcsolatteremtő" egyetem és a „hagyománytisztelet", de miért került a felsorolás élére éppen az „anyagérzékenység"?

– Mondhatnám, hogy a lista betűrendben szedi össze az általam fontosnak tartott fogalmakat. De ettől eltekintve, a tervezőművészek többsége szoros kapcsolatban van az alkotásához felhasznált anyaggal. Én például textillel foglalkozom, és a produktum egy részét – mondjuk egy pulóver mintáját –, megtervezhetem számítógéppel. De amikor dolgozom, nem hagyhatom figyelmen kívül az alkotás anyagának tapintásérzetét s más tulajdonságait. Mi tervezzük a tapintható világot. Mi lenne hát fontosabb, mint az anyagérzékenység?

– Nézetei megosztják a szakmai köröket. Némelyek támadják újító törekvéseiért. Konkrétan mi az, ami ellenállást vált ki?

– A konfliktusok többsége nem szakmai eredetű. Magam is fontosnak tartom például a tradíció tiszteletét – a textilszakon tanítjuk a népi hagyományok ismeretét –, de lényegesnek tekintjük az úgynevezett polgári, építészeti és tárgykultúra hagyományait is. Ennek az intézménynek a sajátosságait megőrizve magyar, közép-európai jegyeket hordozó iskolának kell maradnia. De ne legyünk idegen test Európában. A tradíciók tiszteletén túl mindenekelőtt markáns egyéniségeket képezzünk, hogy visszaadjuk az egyéniség méltóságát. A számítógép nagyon jó rabszolga, de működtetéséhez kell az ember kreatív tehetsége.

– Milyen eszközöket igényel ez a szemlélet a mai oktatásban?

– A minőségi művészetoktatás szellemi háttere Magyarországon bőven adott, de a XXI. századi technika megteremtése, mely ennek érvényesítéséhez kell, komoly finanszírozási gondot jelent az intézmények számára. Ezért feltétlenül újra kell gondolni a művészeti egyetemek finanszírozási kérdéseit. A négy művészképző intézményt az államnak kiemelten kellene támogatnia, hiszen a közös Európában épp a sajátos kultúrák megjelenítése rendkívüli jelentőségű lesz.

– A tervezőművészek közül mind többen a reklámszakmában helyezkednek el. Mit tehet az egyetem azért, hogy a reklámok elérjék az elvárható esztétikai minimumot, és ne csak az üzleti szempontok érvényesüljenek?

– Említettem már, de nem hangsúlyozható eléggé, hogy az iskolának hatnia kell a fiatal művészek műveltségére és emberi habitusára. Tudatosítani kell bennük, hogy a művésznek különösen nagy a felelőssége. Mert egy tervezőművész is rombolhat, és bizony elkövethet vizuális környezetszennyezést.

– Többször elmondta, hogy javítani kell a művészképző intézmények egymás közötti kapcsolatait. Erre milyen lehetőségeket lát?

– Természetesen a különböző intézmények képzési metódusait nem lehet egységesíteni. Másként kell oktatni a kommunikációs szakembert, az építészt, a színészt, a szobrászt. De mindenekelőtt meg kell teremteni a hallgatók számára az információcsere lehetőségét, az intézmények közötti szabadabb átjárást.

– A már említett 21 kulcsfogalom között szerepel a „pozitív életkép" is. Miként lehet erre törekedni manapság, amikor az alkotóművészek is egyre kiszolgáltatottabbak?

– A mai társadalmi értékrend a kultúra helyett kétségtelenül nagyobb hangsúlyt fektet a politikára és a gazdaságra. Nekünk mégis csak az lehet a feladatunk, hogy megerősítsük a hallgatókban a művészpálya értékébe vetett hitet.

Magyarországnak már most készülnie kellene az újjáépítésre – állítja Nógrádi György egyetemi tanár

Évtizedekig tarthat a koszovói konfliktus

Évtizedekig tarthat még a koszovói konfliktus, mert egyelőre egyetlen béketerv sem képes valamennyi fél számára elfogadható megoldást kínálni – mondta az MH-nak Nógrádi György, a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem tanára. Arra azonban felhívta a figyelmet: Magyarországnak már ma el kellene kezdenie a felkészülést, hogy szerepet kaphasson a háború utáni újjáépítésben. A szakértő nem tartja egyértelműnek, hogy Koszovó önállóvá válása után hamarosan egyesülne Albániával.

• Van, aki meg tudná jósolni, meddig tarthat még a koszovói konfliktus?

Évtizedekig, hiszen a jelenlegi közvélekedés szerint még a boszniai konfliktus végleges megoldása is ennyi ideig tarthat. Az az alapvető probléma, hogy minden béketerv, amit eddig kidolgoztak, elfogadhatatlan valamelyik fél számára. A „nyolcak" által kidolgozott javaslatot például a Koszovói Felszabadítási Hadsereg (UCK) nem fogadja el, mert annak keretében Koszovó Jugoszlávia része maradna. Márpedig ők azért harcolnak, hogy Koszovó elszakadjon Jugoszláviától – amit viszont a szerbek nem fogadnak el. Egyelőre inkább úgy tűnik, hogy a konfliktus tovább fog terjedni, először a Szandzsákra, majd Macedóniára, ahol hihetetlenül megnőtt az albánok aránya, az állam pedig, finoman szólva is, gyengén működik. Ráadásul állandó nyomásként nehezedik rájuk a görögök területi igénye. Egyes görög csoportok szerint a macedónok minden problémája megoldódna, ha az ország egy része Görögországhoz csatlakozna, hiszen abban a percben az Európai Unióban és a NATO-ban találnák magukat. Kérdés azonban, mit szólnának ehhez a szomszédok: a bolgárok, az albánok, akik igényt tartanak Macedónia albán többségű részére, illetve a törökök.

• A végtelenségig azonban csak nem lehet harcolni. Ön szerint hogyan lehet ezt a háborút befejezni a gyakorlatban?

Háromféleképpen. 1. Addig bombázzák Jugoszláviát, míg Szlobodan Milosevics föl nem adja. Ennek a valószínűsége jelenleg csekély, mert megsemmisült ugyan a jugoszláv üzemanyagkészlet körülbelül 70 százaléka és a távoli célokat felderítő radarrendszer, viszont nem semmisültek meg az utánpótlásvonalak – hiába bombázták le a hidakat –, és a hadsereg csupán mennyiségi, nem pedig minőségi veszteségeket szenvedett. A jugoszláv hadsereg mintegy 70 százaléka intakt, míg az kérdéses, meddig képes a NATO 19 állam kohézióját működni.

2. Néhány héten belül kidolgoznak egy tartós békét garantáló megállapodást. Erre játszik mindenki, ám ennek a valószínűségét is 50 százalék alá teszem.

3. Legkésőbb a nyár közepén nem marad más lehetőség, mint szárazföldi csapatok bevetése. E döntés meghozatalakor azonban egyrészt tudni kell, hogy a katonáknak hosszú-hosszú évekig Koszovóban is kell maradniuk, hogy biztosítsák a békét, másrészt ugyanolyan parancsot kell kapniuk, mint a Boszniában lévőknek: teljesen mindegy, ki szegi meg a békét, azt szét kell verni. Adott esetben tehát nemcsak a szerbeket, hanem az albánokat is. Egy ilyen erő felállítása és fenntartása pedig hihetetlen összegekbe kerül. Egyetlen NATO-katona állomásoztatása ma 485 dollár naponta; ezt tessék megszorozni százezer katonával és néhány évvel, horribilis összeg jön ki. A finanszírozásról tehát előre meg kell állapodni – sok minden más mellett.

• Más megoldás híján elkerülhetetlennek nevezte szárazföldi csapatok bevetését. Honnan célszerű indítani ezeket a csapatokat?

Rengeteg irányból lehet támadni. Elvileg szóba jöhet Macedónia, Albánia, Horvátország, Bosznia-Hercegovina – hangsúlyozom: elvileg.

• Elképzelhető felvonulási terepként hazánk is? Ki tudna-e védeni egy ilyen tervet a magyar külpolitika?

A NATO független államok szövetsége. A magyar kormány véleményem szerint eddig kiválóan képviselte az ország érdekeit. Egyértelművé tette, hogy bár katonai szempontból talán előnyös lenne Magyarország felől támadni, ennek ránk nézve komoly hosszú távú konzekvenciái lennének. Egyetértek ugyanakkor Egon Bahr egykori NSZK-s miniszterrel, akivel a napokban Brüsszelben találkoztam. Azt mondta, egy kis ország soha ne üzengessen egy nagyhatalomnak, soha ne a sajtó útján juttassa el véleményét. Egy kis országnak legyen ügyessége és diplomáciája, hogy az érdekeit egyértelműen, világosan, de ne provokatívan közölje.

• Van valami jele, hogy a NATO, illetve egyes tagállamok kezdenék felfegyverezni az UCK-t? A sajtóban megjelentek olyan találgatások, hogy az UCK folyosókat vág Koszovóban, és ezzel gyakorlatilag előkészíti a terepet a NATO-csapatoknak.

Az teljesen nyilvánvaló, hogy ha Macedónia, illetve Albánia felől kerül sor katonai támadásra, akkor bizonyos dolgokat egyeztetni kell az

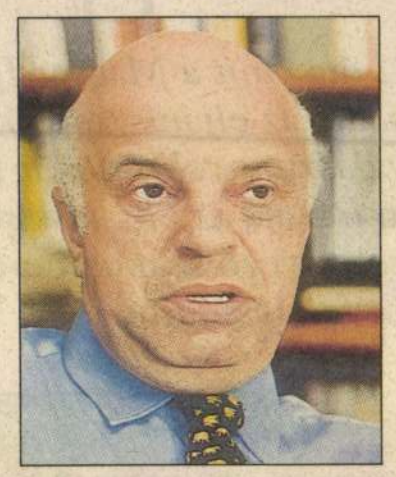

UCK-val. Látni kell ugyanakkor, hogy az UCK sem egységes.

• Bár lehetnek előnyei, de komoly veszélyeket is rejt magában az UCK felfegyverzése. Mert akkor a döntésben is szava van.

Ez nyilvánvaló, hiszen konfliktushelyzetben annál van a hatalom, akinél a fegyver. Ráadásul ha az UCK-t felfegyverzik, abból egyértelműen következik, hogy Koszovó nem marad Jugoszlávia része.

• És az is valószínű, hogy Koszovó nem sokáig maradna önálló állam, előbb-utóbb egyesülne Albániával…

Az összes koncepció ezt mondja, de nincs rá garancia. Ne felejtse el, hogy Koszovó mindig gazdagabb volt Albániánál, a koszovóiak lenézték a túloldaliakat. Ráadásul mihelyt Koszovó és Albánia egyesülne, felmerülne az igény Nagy-Albániára, ami Albániából, Koszovóból és Macedónia egy részéből állna. Ekkor pedig máris új helyzet van. Az első igazi európai határváltozás egyrészt egy sor afrikai államot fog a határok megváltoztatására, területi igények benyújtására ingerelni, másrészt belpolitikai leckét ad föl az ENSZ Biztonsági Tanácsa öt állandó tagja közül kettőnek, hiszen Kína és Oroszország sem tudja kezelni a nemzetiségeit.

• Nem lenne időszerű leszámolni végre azzal, hogy a határokat nem lehet megváltoztatni?

A határokat meg lehet változtatni, csak az a baj, hogy ez a térségünkben soha még békés úton nem sikerült. Megegyezéses területcserére volt ugyan példa Európában – például Skandináviában –, ott azonban a határnak nincs jelentősége, hiszen nem elválaszt. Kelet-Európában, a Közel-Keleten, a Balkánon azonban ilyesmit még föltételezni is lehetetlen. Ezekben a térségekben az emberek jelentős része abból indul ki, hogy számára kizárólag a nemzeti állam, a kisebbségek nem léte a garancia.

• Ön szerint Milosevics elfogadhatónak tartaná, hogy Koszovó és a Vajdaság helyzetét egy csomagban rendezzék?

Persze, de csak egy későbbi szakaszban. Számomra egyébként inkább az a kérdés, képes-e, hajlandó-e a nemzetközi közösség arra, hogy Milosevicsel kösse meg és tartsa fenn a békét. Ez azért nem mellékes, mert – kár tagadni – a daytoni szerződés aláíróinak jelentős részét is nyugodtan a hágai bíróság elé lehetne állítani. A térség több vezetője ugyanúgy gondolkodik, mint Milosevics, csak éppen most a front másik oldalán áll. Jugoszláviában nem is lehet demokratizálódásról beszélni, de ezért a nemzetközi közösség is keveset tett.

• Kiválhat-e Jugoszláviából Montenegró? Kihasználhatja-e a Belgráddal sok kérdésben szemben álló podgoricai vezetés a NATO-támadást a szakításra?

Montenegró önként lett a két állam szövetségeként létrejött Jugoszlávia tagja, és nincs szüksége katonai eszközökre, erőszakra a kiváláshoz. Ráadásul ha Jugoszlávián belül megindulna a demokratizálódási folyamat, talán célszerű sem lenne Podgorica számára a válás. Ha azonban ez nem következik be, és folytatódik, ami korábban, vagyis a megtermelt jövedelem nagy részét ismét Belgrádba viszik, az más kérdés. Hiszen Montenegrónak nagyszerű lehetőségei vannak a gazdagodásra. Kevés a lakosa, csodálatos a tengerpartja, vagyis békeidőben a szlovénekkel és a horvátokkal is felveheti a versenyt.

• Előbb-utóbb mindenképpen véget ér a háború. Akkor azonban újabb, nem kevésbé nehéz kérdés merül majd fel: ki építse újjá az egykori Jugoszláviát, és főleg miből?

A legoptimálisabb megoldás egy új, óriási Marshall-segély lenne, ám ennek esélyét egyelőre igen csekélynek látom. Hihetetlenül nagy összeg szükséges ugyanis az újjáépítéshez, a költségeket minimálisan 85-120 milliárd dollárra teszik. Az újjáépítésből nyilvánvalóan az Egyesült Államok nyeli le a leghatalmasabb falatot, de Magyarországnak is meg kell próbálnia betörni a résekbe. A boszniai újjáépítésben igen periferikus szerepet játszunk. Elemezni kellene ennek az okait, és levonni belőle a tanulságokat. Úgy gondolom, már most fel kellene venni azokkal a multikkal, konszernekkel a kapcsolatot, amelyekről előre sejteni lehet, hogy nagy szerepet kapnak majd az újjáépítésben.

• Medgyesi Csilla

Esküvő a háború árnyékában

A menyasszony pityereg, mert sok rokon nem jöhetett el, ők a Vajdaságban élnek, ott most nem jól mennek a dolgok, nem kaptak vízumot. Horvátország és Jugoszlávia között ugyanis most, vagyis a szétszakadás óta, vízumkényszer van. És a kishatárforgalom sem működik. A háború miatt. Nem is olyan régen szinte naponta jártak át egymáshoz. A batinai hídon olyan egyszerű volt minden, aztán jött a háború. Nem ez, hanem az előző, a hatéves kelet-szlavóniai, baranyai szerb megszállás. Szóval nem jöhettek a rokonok.

Ne sírj, ott most háború van, mondja a leendő férj, majd nyomatékkal hozzáteszi, hát nem érted? Már hogyne értené, ő is végigélte az előzőt, az elejét itt Baranyában, aztán a szülők kimenekítették őket Horvátország szabad területeire, „meg Magyarba és Németbe". Ki hová mehetett.

Ez a zenekardolog is rosszul fog elsülni, és már veszi is elő az újabb zsebkendőt az ara. Zenészeket is a Vajdaságból rendeltek, ott jól ismerik a magyar lakodalmas szokásokat. Mondták pedig az idősebbek, háború lesz, ez a Milosevics nem nyugszik, a Nyugatnak meg elege lesz belőle és odacsap. Hallgatni kellett volna az öregekre. Két héttel ezelőtt aztán megrendelték Magyarországról a muzsikusokat, de most ők is késlekednek. Már telefonáltak a határról, mobilon, hogy jönnek, csak a határnál van egy kis macera, a horvátok részletes listát akarnak a hangszerekről. Azt írják, és a nyomtatvány bonyolultabb, mint a harmonika.

> A szertartás horvátul zajlik, méltatlankodnak is többen, de a menyasszony papája megnyugtat, így van ez jól, attól mi még magyarok vagyunk, de tudnunk kell azt is, hogy itt, Horvátországban élünk.

Kicsit késve, de megjönnek a zenészek. Éppen időben, indul a menet a hercegszőlősi katolikus templomhoz. A falu népe kint áll az utcán, integetnek. Nézik a hófehér, gyöngyökkel hímzett ruhát, az uszály többméteres, az ünneplőbe, csipkébe öltöztetett kicsik vigyázzák, nehogy a porba érjen. Drága holmi, 1700 márkáért kölcsönözték.

A szertartás horvátul zajlik, méltatlankodnak is többen, de a menyasszony papája megnyugtat, így van ez jól, attól mi még magyarok vagyunk, de tudnunk kell azt is, hogy itt, Horvátországban élünk. Nincs is baj a pappal, rövid, tömör, tárgyilagos.

Hamarosan indulhat a menet vissza, aztán be az autóba, irány Laskó, a fiú szüleinek háza, a majdani otthonuk. Ők hozzák rendbe a tetőteret, addig az egyik szobában húzzák meg magukat. Segít majd az apa is, neki a háború idején sem volt munkája, de azóta sem sikerült találnia, mióta kitört a béke a horvát Baranyában. Az arának sincs munkája, lenne ugyan mit csinálni, de a cégek nem tudnak fizetni.

A fiú mamája, Juliska, tanítónő a helyi iskolában, szereti a menyét mint lányát, de van igazi lánya is, nemrég volt az eljegyzése. Juliska a lagzit megelőző héten éjjel-nappal sütött, harminc, néha ötven asszony segédkezett.

„Nem értem hozzá a tévéhez, a távirányító elromlott, a nyomógombokat meg nem értem el, mert a nappali tele volt a tortákkal" – így a papa, a ház gazdája. A gyerekek eljöttek, és azt mondták, imádkoznak, hogy mielőbb leteljen ez az egy hét, mert hiányzik a tanító néni – meséli Juliska. „Csütörtökön 102 tortát számoltam meg – kapcsolódik a beszélgetésbe az örömapa –, és akkor még nem voltak készen. Ötven csirke bánta, meg öt malacot is levágtunk."

Laskón, csakúgy mint Hercegszőlősön, megy a menet végig a falun, úgy másfél kilométernyire a háztól a díszvacsora helyszíne. Ételre már senki nem tud gondolni, mert a déli vegyes pörkölt és túrósrétes mindenkit eltelített. Így aztán csak egy kis cigánypecsenyét tálalnak zöldsalátával uzsonnára, alig néhány száz szelet repked körbe.

„Kétszázhatvan emberre terítettünk" – mondják, aztán megint csak előjön a kesergés, hatvanhetven vajdasági rokon rekedt otthon.

Lazításnak szól a lakodalmas rock, az idősebbek táncra perdülnek, mielőtt magukba erőltetnek néhány szelet tortát. És ez még nem a vacsora, azt majd kilenc felé.

A menü tyúkhúsleves, házi tésztával, zöldséggel, a benne főtt húst paradicsommártással kínálják, aztán töltött káposzta, malac- és csirkesült, saláta, majd a torták. Százkettő biztosan, de valószínűleg több.

Az udvaron a férfiak politizálnak. Annak idején Laskón az iskolához vitték a szerbek az ágyúkat, onnan lőtték Eszéket, bent pedig folyt a tanítás. Juliska mesélte, hogy hideg volt, nem tudtak fűteni, de tanultak, aztán az épület hátsó részébe vitték a gyerekeket, ott guggoltak a hidegben, és nagyon féltek az ágyúzás miatt. Énekeltek, hogy ne féljenek.

Ennek emléke még ott él a laskóiakban. Tartanak tőle, hogy Koszovóval nem áll meg Milosevics, a jugoszláv elnököt semmi nem rettenti el, aztán nehogy a Vajdaság legyen a következő. Gyakran beszélnek a rokonokkal, nem mondanak semmi jót, a férfiak nem mernek az utcára menni, attól félnek, egy teherautó megáll mellettük és elviszik őket.

A vajdasági bombázások áthallatszanak a horvát területre is, nem ritka, hogy egy-egy detonációnál itt is kitörnek az ablakok.

A humor elpusztíthatatlan. Kínjukban viccelődnek. Odaátról való a „vicc": a jó napot, a dobar dan átváltozott bombar danra, a jó éjszakát, a laku noc NATO nocra. És milyen közlekedési tanáccsal látja el a mama gyerekét, ha iskolába indul? Nézz fiam, balra, nézzél jobbra, és nézzél fel az égre.

Az elmaradhatatlan menyasszonytánc és menyasszonyrablás után lazítanak a nyakkendőn a férfiak, félrecsúszik a fodor a szoknyákon, elkenődik az arcfesték. Senki nem veszi észre, hogy néhányan eltűnnek, csak másnap derül ki, hajnaltájt, merre is jártak. Csupán szokásokat őriztek, mondják ártatlan vigyorral, az ifiasszony ne henyéljen az első napon. Szalmával szórták be az ifjú pár otthonának kertjét, a teraszokat, letaposva néhány tő rózsát. Jó tréfának szánták.

Miközben Juliska a házban a messziről jött és indulni készülő vendégeknek reggeli gyanánt újramelegíti a töltött káposztát, a menyasszony, akarom mondani az egynapos asszony söpröget és pityereg. De az is lehet, hogy csak a kimerültségtől vörös a szeme.

FORRÓ EVELYN

Droppa Judit textilmüvész

Torday Aliz: A tizedik textilbiennálé
Lausanne-ban

Müvészet, 1982. január

Droppa Judit

A fiatal, most végzett iparművészek kiállitását ismerteti Vadas József: "Kézzel vagy géppel" c. beszámolója. A Derkovits Teremben bemutatott textiljeiről elismeréssel nyilatkozik a kritika. A müvészeket gyári-ipari munkára képezték ki, de mivel nem találtak állást, az Iparmüvészeti Vállalat és a Képcsarnok számára kézmüves munkát végeznek,-mondja elégedetlen hangon,-a müvészek jelenlegi munkájával foglalkozó kritikus.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 9.
XVIII. évf. 6. sz. 12. lap.

Droppa Judit textilművész

A szombathelyi Savaria Múzeumban
júl. 12.-én nyílik meg a III. Fal.-
és Körtextil Biénnálé, melyen látha-
tó műve, kötszövő technikával készí-
tett faliképe. (említve).

Képes Krónika.

1974. VI. 6. TV. 18.35 Ka.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 ÁPR 30

Nógrád

Droppa Judit textil-
művész

Fiatal iparművészek bemutatója

1974

Hat fiatal iparművész bemutatójának ünnepélyes megnyitójára kerül sor május 2-án Békéscsabán, a Munkácsy Teremben. Az országos jellegű, Képcsarnok által rendezett tárlatot Buzás Árpád, az Iparművészeti Főiskola tanára nyitja meg. Bemutatkozik a közönségnek Droppa Judit, textilművész, Fogel Mária, Kecskeméti Sándor, Kollár Éva keramikus művész, Péter Vladimir és Simai Lajos ötvösművész. A Képcsarnok és az Iparművészeti Vállalat feladatának tekinti, hogy támogassa a pályakezdő művészeket, ennek jegyében nyitják meg ezt a bemutatót is.

tak csak
csatárok — és ez elgondol-
koztató. Támadásaik tervsze-
rűtlenek és lassúak. A vas-
utascsapat mely minden
részben jobb volt, megérde-
melten nyert. Jó: Horváth,
Domonkos, Márton, Szabó, ill.
Sasvári, Aranyosi Nagy.

(Győri)

Teke

Vereség fakülönbséggel

— Ceg-

Drappa Judit textillervező

A Derkovits-teremben megnyílt a főiskolát 2-3 éve befejezett, vagy most végzett iparművészek kiállítása, melyen szerepel munkája; hurkolt anyagai nemcsak öltözkodésre, hanem lakástextilként is felhasználhatók. /említve/

Molnár Zsolt: Fiatal iparművészek bemutatója.

Magyar Ifjúság, 1974. febr. 22.

Droppa Judit

„Kapucnik a májusfán" cimmel Vadas József ismerteti a szombathelyi Savaria Muzeumban rendezett III. Fal és Tértextil Biennálén szereplő müveket. A müvész munkáját a tárlat egyik legjobb darabjának tartja, mely "azt szemlélteti meggyőző erővel, hogy a céltudatos design gondolkodásának nagy lehetőségei vannak a diszitésben is."

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31.
XVIII. évf. 35. sz. 13. lap.

Drappa Judit iparművész

Fiatal iparművészek kiállítása nyílt meg ma a Derkovits-Teremben, ahol munkái szerepelnek: ágytakarót, párnákat szőtt a piros ésa sárga árnyalataiból. (emlitve)

Esti Krónika II.

1974. I. 24. 20.00 Petőfi/11/V.

Droppa Judit
ipamüvész

Droppa Judit és pályáró társai
készítettek az első kerosorozatot,
„0763" jeligével.

Fekete György: Klubberendezések - problémákkal.
MŰVÉSZET, 1973. február - 37. oldal

Droppa Judit
textilművész

Fiatal Iparművészek Bemutatója, Derkovits A. Pp. 1974

Droppa Judit

Fogel Mária, Kecskeméti Sándor, Koller Éva, Droppa Judit, Péter Vladimir és Szimay Lajos fiatal iparművészek alkotásaiból rendezett kiállitást nyitották meg V.1.-én Békéscsabán a Képcsarnok Vállalat Munkácsy-bemutatótermében.

Magyar Hirlap 1974/12o 8.o.

Droppa Judit

Droppa Judit: Petra mintacsalád (Kőbányai Textilművek), II. Ipari Textilművészeti Biennálé. Kiemelt I. díj

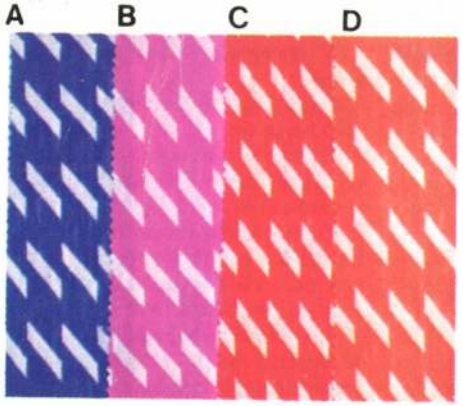

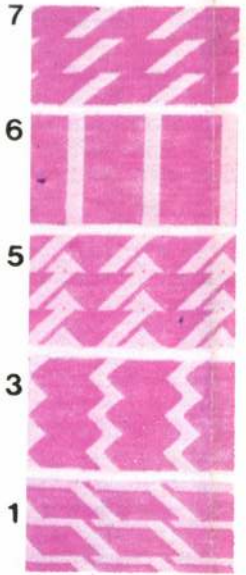

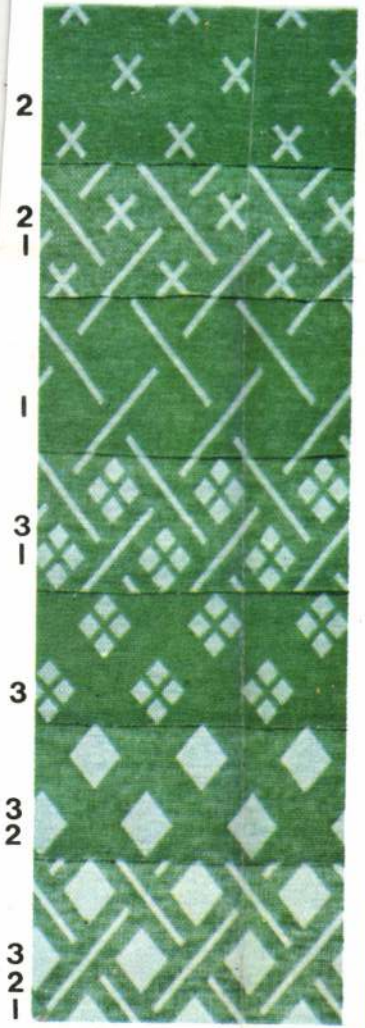

Művészet, 1974. 4.

I. kategória I. díj

3 Finster Györgyné: Agrigento (Pamutnyomóipari Vállalat Kispesti Textilgyára), I. kategória II. díj

4 Szabóné Katona Györgyi: Albion (Pamutnyomóipari Vállalat Kispesti Textilgyára), I. kategória II. díj

5 Szakács Imre–Lay Márton: Natália (Magyar Selyemipari Vállalat Szentgotthárdi Szövőgyára), I. kategória II. díj

6 Mózer Pálné: Viki (Kőbányai Textilművek), I. kategória III. díj

7 Molnár Mária: Erosz (GRABOPLAST Gyári Pamutszövő és Műbőrgyár), I. kategória III. díj

8 Szebényi Béla: Hellén (Hazai Fésűsfonó és Szövőgyár Angyalföldi Gyára), I. kategória III. díj

9 Szebényi Béla: Solano (Hazai Fésűsfonó és Szövőgyár Angyalföldi Gyára), II. kategória II. díj

10 Bánkus Mihály: Pirán (Magyar Gyapjúfonó és Szövőgyár), II. kategória III. díj

11 Kádár Anna: Gavardo (Magyar Posztógyár), II. kategória III. díj

12 Csizmadia Edit: Erik (RÁBATEXT), II. kategória III. díj

13 Kádár Anna: Pilaszter (Magyar Posztógyár), III. kategória II. díj

14 Földesi Mária: Kornélia (Pamutnyomóipar Vállalat Kispesti Textilgyára), III. kategória III. díj

15 Hársné Szántó Aranka: Fábián (Budapesti Finomkötöttárugyár Rákospalotai Gyára), III. kategória III. díj

16 Jőrös Andrásné: Körös (Hazai Pamutszövőgyár), III. kategória III. díj

17 Markovitsné Almásy Angéla: Misi (Pápai Textilgyár), IV. kategória I. díj

18 Gyarmati László: Racka (Lakástextil Vállalat), IV. kategória II. díj

19 Varsányi Mária: ABC (Budapesti Finomkötöttárugyár), IV. kategória III. díj (fotók: Milos)

magatartásának helyességét, „tartósságát" időben is bizonyíthassa a Biennálét követő, két év múlva megrendezésre kerülő kamarakiállításon.

Minden, a Biennálén első díjat nyert tervező két évvel később a kőszegi Zwingerben kamarakiállítást rendezhet, ahol fejlődését, újabb elképzeléseit tárhatja a bírálók, a szakemberek és a közönség elé.

Az idén a II. Ipari Textilművészeti Biennálé mellett – melyen öltözködési textileket láthatunk – *Hegyes Béláné*, a Lenfonó és Szövőipari Vállalat nyomottanyag-tervezője, valamint *Bajkó Anikó*, a Pamutnyomóipari Vállalat Kispesti Textilgyárának nyomottanyag-tervezője lakástextíliáiból készül kamarakiállítás.

Hegyes Béláné, miután 1973-ban a díjazással szemléletében megerősítést nyert, ismét tematikus terveket, ill. kész mintákat mutat be. Témája újra a virágmotívum, stilizált növény, szalagmotívum még gazdagabb, még variábilisabb feldolgozása. A rapportálás módja most is a lakásokban való alkalmazás sok variációját teszi lehetővé.

Bajkó Anikó szintén folytatja a rend-

sz
m
A
sa

hely, vagyis komplex térrendszerek egységes, de változatos kialakítását teszi lehetővé.

Mint a két tervező példáján látható, a Biennálén kapott elismerés olyan további töltést és bizonyosságot ad az alkotó koncepciójához, hogy az sokkal intenzívebben tud elgondolásaiban fejlődni.

Az ebben az évben megrendezett II. Ipari Textilművészeti Biennálé az öltözködési kelméket mutatja be Szombathelyen, a Savaria Múzeumban.

A Biennáléra beküldött pályaművek a következő ipari szempontok figyelembevételével készültek: a használati funkciónak megfelelően, korszerű nyersanyag-összetételűek, technikailag és technológiailag felhasználják a könnyűipari rekonstrukció új gyártási lehetőségeit, és megfelelnek a legkorszerűbb fizikai, fiziológiai követelményeknek.

Esztétikai szempontból a tervezőknek törekedniök kellett olyan – a leg-

A kiállítás témája – az öltözködési kelmék műfaján belül – az alábbi kategóriák szerint került meghirdetésre:

I. kategória – női felsőruházati kelmék;

II. kategória – férfi felsőruházati kelmék;

III. kategória – teenager felsőruházati kelmék;

IV. kategória – bébi felsőruházati kelmék.

Mindegyik kategóriában szövött, kötött-hurkolt ill. nyomott kivitelű termékkel lehetett részt venni. A terméket beküldhette egy tervező, de egy tervezőkollektíva is. A kiállítási részvétel feltételeihez tartozott még, hogy a Biennáléra beküldött termék előzőleg sem más kiállításon, sem pályázaton nem szerepelhetett. A kiállításra elfogadott kelmék – kereskedelmi megrendelés esetén – csak 1975. III. negyedévétől kerülhetnek kereskedelmi forgalomba. A Biennálé díjával kitüntetett anya-

Droppa Judit

A Dekoritas teremben 1974. jan. végén rendezett
fiatal iparművések kiállításán részt vett.

Népszava, 1974. febr. 1. 102 elf. 26 sz. Hp.

Droppa tudit

Droppa Judit

Az Iparművészeti Főiskola végzős hallgatói ma kiállításon mutatják be diplomamunkájukat, Droppa Judit kötött ruháinak anyaga olcsó is, egy ruha kb. 300 ft. körül lenne és egyetlen kjukkártyával 255 különböző mintát készíthet a gyár.

Déli Krónika.

1973. I. 17. Kossuth 12.00 (Szné).

Droppa Judit iparművész

kerepel a III. nemzetközi biennálén.
(Feltextil c. műve!)

Rózsa Gyula: A textil gondját keresi

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 14.

Droppa Judit

Részt vett a szombathelyi szavária Múzeumban rendezett III. Fal és tértextil Biennálén.

Bereczky tóránt cikke.

Kritika 74/10 30. o.

Droppa Gudit
textilterverő

„Petra" mintacsalád a
„kiemelt I. díjat nyerte el.
(repro)

Kovács Anikó: II.Ipari Textilmüvészeti Biennálé.
Müvészet, 1975.augusztus - 27.oldal.

Dr. Pap Judit
textiltervező

Rita mintacsalád a bicuett
I. díjat nyerte el. (repro)

Kovács Anikó: II.Ipari Textilmüvészeti Biennálé.
Müvészet, 1975.augusztus - 27.oldal.

Droppa Judit

Lakástextil tervező, részt vett a kiállításon

Jubileumi iparművészeti kiállítás Miskolcon, 1975. jún – júl.

Droppa Judit /Kőbányai Textilmüvek/

A II. ipari textilmüvészeti biennálén a kiemelt első dijat kapta

Magyar Hirlap 1975/219/6

Droppa Judit, textilművész

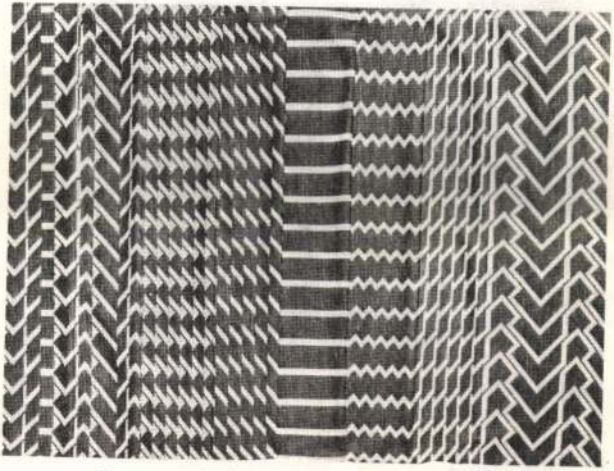

Droppa Judit: Jersey kelmék, 1975

59

Dro

dá

59.

Droppa Judit

az erfurti nemzetközi iparmüvészeti bemutatón
II. dijat nyert.

Mq gyar Hirlap 1978-154-8

Wagner:Merre tart az iparmüvészet

Droppa Judit

Erfurtban a nemzetközi iparművészeti bemutatón szerepelt, második dijat nyert.

Magyar Hirlap 1978-154-8

Wagner: Merre tart az iparművészet?

Droppa Judit, iparművész

FAL- ÉS TÉRTEXTIL-BIENNÁLE nyílt meg a szombathelyi művelődési és sportházban. A modern textilművészet már hagyományos seregszemléjén 25 művész 70 munkája látható. A biennále azonos értékű díjait Kelecsényi Csillának, Nagy Juditnak, Droppa Juditnak, Lovas Ilonának és Golovits Erzsébetnek ítélték oda

-: Hír

8

Népszabadság, Bp. 1978 aug. 26

Droppa Judit
taxtiltervező művész

— A Második Ipari Textilművészeti Biennálé díjnyerteseinek hagyományos kamarakiállítása nyílt meg szombaton a kőszegi Zwingerben. Most az 1975-ös seregszemle díjnyerteseinek — Droppa Juditnak, a Kőbányai Textilművek és Almásy Angélának, a Pápai Textilgyár textiltervező művészeinek alkotásait láthatja a közönség.

Alkotásaiból kiállitás nyilt a
Kőbánxai Textilművekben.

NÉPSZAVA, 1977.augusztus 7.
12.oldal.

/:lásd x Almásy Angela
cimszó alatt is.

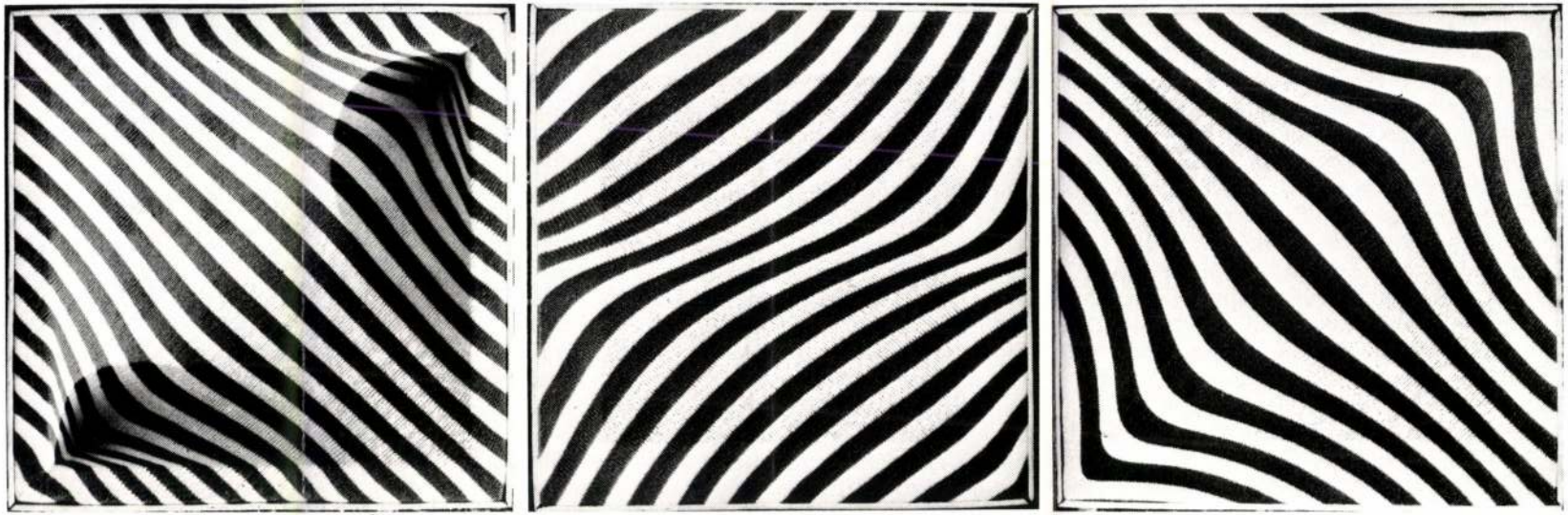

Droppa Judit

Droppa Judit: Kötött-hurkolt kelme kísérletek, 30x30, illetve 35x35 cm

Művészet, 1974. 2.

bronzplakettje. E csöppnyi kis éremben mély hatásteremtéssel érzékelteti a bélapátfalvai ciszterci apátsági templom háromhajós-kereszthajós tömegének tájba illeszkedő harmóniáját, a táj és az építmény közös szép énekét. Nyilván őt is megindította az egyik legsikerültebben tájba épített műemlékünk valamikori látványa, amit maguk a ciszterek úgy terveztek, szerkesztettek, hogy az emberi építmény jól együtt hasson a tájjal, mint ahogy Czinder Antal is úgy tervezte, szerkesztette plakettjét, hogy előidézze a látvány hatását, de a szerkesztés gondja, bravúrja sem az építményben, sem az éremben nem tolakszik elő. Mindkettőnek van fontosabb mondanivalója, üzenete: az ember harmónia-keresése környezetével.

A kiállítás legnagyobb ellentéte a II. díjas *Paizs László Akryl plasztika* címmel nevezett kockái és *Szlávics László Proletár eskü*, valamint a *Bor és kenyér csodája*

igényt tarto[illegible] a tény késztette e beszámoló íróját arra a monológra, amit most vallomásként közzétételre javasol. Úgy tetszhet, hogy a szerkesztett műveknek több a valóságos társadalmi-közösségi tartalma, hiszen a társadalmak tényleges anyagalakító gyakorlatához kapcsolódnak, abból természetszerűen következnek. Ám nagyon egyszerűen igaz ez. Vajon a kiállító művészek többsége csakugyan így hiszi, hogy logikai tudatunk teremtheti csupán azt az értéket, amire a társadalomnak szüksége van, hogy szerkesztéssel, spekulációval minden megoldható, még a költészet is? Nem gondolnak arra, hogy a szerkezet nem önmagáért van, hogy az mindig valaminek a szerkezete, s hogy a szerkezetnek mincsen költészete, mint ahogy az emberi csontváznak sincsen, csupán némely anatómus számára. Hogy költészete a csontvázra szövődő test nedveinek van, amik az agyvelő csodás szirmaival érzékelik a világ

Deim Pál: Lelet a XXII. századból, festett fa, 41x5x59 cm, 1972 (fotó Gajzágó)

- Ugye beszélgetésünk azzal indult, hogy mi a helyes szerepe az iparmüvésznek. Mi nagyon jelentősnek tartjuk, különösen az uj technika és az uj technológia esetében. Példa erre a mellettem ülő Droppa Judit, aki akkor került hozzánk, amikor mi egy ujtechnikával, egy uj technológiával, egy körkötött termék nagyüzemi gyártásával kezdtünk el foglalkozni. És ez azt is jelenti, hogy az Ő szerepe végeredményben meghatározó lett a gyártmányfejlesztésben is, mert az Ő mintáival kezdtük el a piackutatást, és miután az Ő mintái jók voltak, ez nekünk azt az eredményt hozta, hogy ma már ennek a technológiának a továbbfejlesztésével foglalkozunk, és további gépeket tudunk vásárolni.

- Tulajdonképpen akkor megéri nagyon is, hogy a gyárnak megéri, hogy legyen a gyárnak egy iparmüvésze.

- Feltétlen, feltétlen!

- Na most viszont Kispesti Textilgyár is jelentős összegekkel hozzájárul ahhoz, hogy azért a termékeik szép legyen, Ha csak arról beszélek, hogy egy mütermet tart fenn, vagy könyveket vásárol, de mégis ugy érzem, hogy kevesebb lehetősége van beleszólni Önöknél az iparmüvésznek a végső eredménybe, a termék létrejöttébe.

- A Kispesti Textilgyárnak jelenleg a mütere vezetője vagyok, mi az Ő vállalatukhoz képest egy mammutvállalat vagyunk.

- Hatvanhárom tervezővel dolgozik a pamutnyomóipari vállalat. Körülbelül 60 országgal áll kapcsolatban, hatvan országban jelentkező divatigényt, izlésigényt kell ahhoz kielégiteni, hogy a termékeink azok eladhatók legyenek.

- Magyarország hányadik helyet foglalja el?

- Egy olyan kollekciókészlet áll rendelkezésünkre, ami kb. 8 ezer mintát reprezentál. A 8 ezer mintából 4 ezer hengernyomott és 4 ezer fémnyomott minta. Ebből a 8 ezer mintából évenkénti átlagban 2 ezer minta kihal és 2 ezer minta születik. De a 2 ezer mintából kb. ugy 1500, az ami a tervezők ÁLTAL elkészitett rajzok alapján kerül kiválasztásra és kerül kollekcióba, s körülbelül 500 minta, ami határozott vevő-kivánságra kerül, vagy külföldről érkezett vagy külföldről érkezett rajtból és anyagvágatból születik nálunk uj minta.

- Sajnos el kell mondanom, hogy vannak olyan időszakok, ami-

1947. márc. 22. Petőfi 12:33 Lué.
Ipari gép- szép termék?

Dr. Papp Gyula építőipari szakmunkás

kor még, hát mi ugy mondjuk, hogy jön egy ilyen vevős hullám, amikor a külföldi vevők megszállják a Bányolt, és akkor aztán nem győzi mind a három müterem gyártani nekik az ő igényeiket, és az ő kivánságukat. Nem megvetendő tény, mert valutát kapunk érte.

- Az a kérdésem lenne, hogy pl. egy olyan tervezővállalatnál, ahol 63 tervező dolgozik, három müteremben, hogy van meg a lehetőség arra, hogy az ujjonan bevezetett technológiákat, az ujjonnan megvásárolt gépeket a tervezők megismerjék, és kisérleteket végezzenek és ellenőrizzék a kisérleteik eredményét?

- Nem raktárra termelő gyártás folyik. Közvetlen vevőrendeléses gyártás folyik, és ez is egy alapvető meghatározó tény.

- Hozzájátszik a kereskedelemnek a megrendelése is, nagyon sokrétü mondom, mert sajnos előfordül olyan, hogy egységesen eldöntjük, hogy gyönyörü, az a minta, de vana amikor viszont a kereskedelem még nem mer. Egy ujat lát, esetleg nem merválalkozni rá, és ilyenkor előfordulhat egy ilyen eset is, mint ahogy Bajka Anikó az előbb elmondta, hogy bizony egy centit sem rendelt még a kereskedelem még a mai napig sem.

- Na most nem tudom, azt hiszem a minták számából is következő, hogy ezeket a feladatokat nem szükséges, hogy Iparmüvészeti Főiskolán tanult tervező végezze el, hanem egy egyszerüen jókezü rajzoló, aki megtudja csinálni háromnegyed héttől háromnegyed háromig. Meg hát azért, hogyha elfogadja az a társadalom, hogy egy müvész van, mint ilyen emberfajta, tehát a maga vágyaival és szellemi kulturájával, hát akkor mért kényszeritjük bele olyan kötelékekbe, amikre tulajdonképpen nincs is szükség, csak éppen a rend miatt, vagy szabályosság miatt.

- Ez a lényege a problémának, hogy milyen karakterü és milyen mélységü feladatok azok, amelyeket az iparmüvész kap, és milyen mélységü feladat az, amit egy technikai rajzoló kap. Nyilvánvaló, hogy egy technikai rajzoló, aki megkapja azt, hogy itt van ez a motivum, és ebből tessék rapartot készitení, és itt vannak ezek a szinek kiszámozva, ezeket tessék megcsinálni, annak nem arra van szüksége, hogy könyvtárba járjon, és nem arra van szüksége, élményeket gyüjtsön, hanem arra van szüksége, hogy jó kondiciója legyen, és becsületesen, tisztességesen 8 óra alatt azt a munkát elvégezze, amit rábiztak. Tehát a munkák minősége között kell különbséget tenni, és abban a pillanatban nem lesz semmi probléma. S nem lesz probléma, hogy valaki történetesenkötetlen munkában dolgozik. És ez a bizonyos szociális elégedetlenség is eltünik mert én sem értek azzal egyet, hogy az egyik embernek kelljen blokkolni, a másik embernek nem, haugyanazon feladatokat kell, hogy elvégezze.

- Én is csak egy ember vagyok a Pamutnyomóipari Vállalaton belül, ezek a formák, mint olyanok, még előttem, talán még még sem születtek, már így voltak, sajnos ezt állítom a mai kollektiv szerződésünkre is, mert elavult már a tervezők részére. Ezen kell javitani.

- Szabad legyen egy kicsit más vágányra terelni a szót, nagyon beleragadunk ebbe, hogy hol ül az iparművész, mikor áll föl, kifuthat-e egy körre, az udvarra és a többi. El nem tudom hinni, hogy az utca képe, ahogyan az emberek öltözködnek, s ahogyan kinézünk, csak ilyen képességgel rendelkezünk a háttérben. Ennél sokkal jobb képességekkel rendelkezünk, nem akumuláljuk össze ezeket a képességeket, nem találjuk meg azt a módszert, hogy ez a sok elszigetelt okosság, elszigetelt okos gép egybeálljon és egy egységes kulturát képezzen.

- Nem elég az, hogy a tervező egy mintát megtervez, és hogy jó hangulata van, vagy nincs jó hangulata, vagy azt most kisvirágos vagy nagyvirágos, vagy ilyen, vagy olyan, hanem egy pár művészeti kollekcióba kell, hogy tulajdonképpen beleilleszkedjék.

- Hát a Panyón belül nem először van ilyen felvetett probléma, de szóval valahogy a jelenlegi körülmények között mégnem oldódott meg, többek között most felmerült az ugyc, hogy mondjuk egy lakótelep épül, most annak az ottani tervezőjével, az ottani méreteket mondjuk áttekintve, elmenne egy iparművészünk, megnéznénik az igények, hogy s mint csináljon, szóval egyszerüen nincs rá lehetőség. Hát ezt meg kell érteni jelenleg.

- Ezt nem lehet megérteni! Nincs megoldva. Akkor azt kell rá mondani, hogy nincs rá lehetőség.

- MÉrt lehet megoldani egy évben egyszer, hogy a butorok, a szőnyegek és a függönyök olyan jó összhangban, hozzáértő művészek kezc alatt, amit legyártottak, megjelennének egy kiállitáson? Ebben tulajdonképpen iparvezetés és vállalatvezetési probléma, ez nem az iparművészek, hogymondjam, gondja, hogy ez megoldódjon, illetve gond az övéké is, de ez egy olyan vállalati felfogást igényel, hogy erre szükség van, és akkor meg kell csinálni.

- Kicsiben azért megleheť oldani. Amikor én a céghez kerültem, az volt az első, hogy a piackutatóval elküldtek az összes gyárhoz, akinek gyártunk. Tehát az ottani tervezőművészekkel, Debrecenbe leutaztam, más helyre, és az ottani tervezőkkel megismertettek. Tudom, hogy mit gyártanak körülbelül. Ezt még időnként nyilván meg kell ismételni, mert ez idővel változik, de az ember egy képet kap.

- Én magamnak felrajzoltam ide egy ilyen hevenyészett kis váz-

latot, azt irtam a vázlaton fölé, hogy kinek terveznek és mit? Hát adott először is az ipar és a gyárak technológiai adottságai. Másodsorban van a kereskedelem, mert hiszenők döntik el, hogy egy prototipusból hogyan legyen széria. És harmadszorban jöhet csak a fogyasztó, és a fogyasztónak sem az igénye, hanem csak a szükséglete.

- Talán itt kellene az iparnak különbséget tenni, kiknek termel, milyen közönségnek termel, és az a közönség mit vár el tőle, sőt, ön még olyat is megnéznék, hogy a közönség most pillanatnyilag milyen szinten van, és hogyan lehet befolyásolni, hogyan lehet az izlését nevelni, hogyan lehet hozzájárulni ahhoz a szándékhoz a ami tulajdonképpen minden iparmüvész szándéka és ez nyilván, hogy valahol belefér egy közös kulturális szándékba is, hogy olyan tárgyakat készitsen, amik tényleg nevelik az embert.

- Én inkább azt kérdezném meg, hogy érzi-e a gyár, hogy itt valami baj van? Van-e olyan információja a gyárnak, hogy az, amit termel, esztétikai szinvonalában, általános minőségében, nem felel meg a magyar közönségnek? A másik kérdés, hogy vajon a kereskedelem mit érzékel ebből a konfliktusból, van-e egyáltalán itt konfliktus, és ha igen, akkor mi ennek az oka?

- A tömegigénynek a mai körülmények között már nemnagyon mellőzhető tényezője, hogy megvesszie a terméket. Nem veszi meg olyan mértékig ma már, mint ahogy a különböző tervekben ugye ez elvan határozva, hogy szóval célul van tüzve. Elég lassu a ruházat a textiltermékek fogyasztásának a növekedése. Tehát egy szint van, amely egy adott életszinvonalhoz kapcsolódik, de lehetne valamivel több és ebben tényleg a választék és minőség jelenlegi szinvonala xxx nyilvánvalóan meghatározó.

- Mielőtt még hát azért tovább bönyolitanánk, azért egyet szeretnék leszögezni. A textilgyárak nem kiállitásra termelnek, ők vevőszolgálatot teljesitenek,

- Hát attól függ, mitértünk kiállitásnak!

- Ők vevőszolgálatot teljesitenek, nincs módja a Pamutnyomóipari Vállalatnak az évi 164 milliónéteres feladata mellett, még egy olyan kockázatvállalás, hogy az egyébként a piacfenntartáshoz szükséges kollekción kivül mégegy olyan gyártási feladatot is vállaljon, amit vagy eltud adni, vagy nem.

- Egyébként most a dijazásról egy olyan véleményt mondott, hogy egy olyan termék lett nagydijas, amelyet nem érdemes termelni. De valószinüleg, akik értékelték, azt nem mérlegelték,

- De honnan derült ki, hogy nem érdemes? Hát ez nem derült ki!

- A 164 millió néterbe, megitélésem szerint egy díjas terméket presztizs okokból is be kell tenni! Egy vállalat nemnagyon engedheti meg magának, ugyanis elhangzott az előbb, hogy 2 ezer körüli minta, ha a 2 ezer körüli mintából végülis megfendelésre kerül, ha jól tudom, olyan 25-3o %-a, tehát az már egy jó esztendő, amikor annyi jön,

- Igy van!

- Hát akkor az még mindig 5-6oo minta. Hát, ha ebben egy nagydijas terméknek nincs helye, akkor ezt elég nehéz megmagyarázni!

- Régen egy agyagos edénynél ugye már az akkori kor technológiai szintjét le lehetett mérni, akkor én nem akaron elhinni, hogy ezek az anakrolisztikus minták és szinek és anyagok, a mai nagyüzemi technológiai szinvonalat is jellemezné.

- Magyarországon tényleg ez az anakronisztikus látvány mindenütt, mert hogy aztmondjuk, hogy nem a kiállitásokra dolgozunk, hát végeredményben az egész életet fellehetugy fogni, mint egy kiállitás. Hát én itt most speciál ebben a milliőben egy kiállitott tárgy vagyok. Én igy és igy jelenek meg, ezt Önök két óra hosszatt, ha rámpillantanak, ezt látják, tehát a kiállitás, talán átkéne értékelni ezt a dolgot, az egész élet tulajdonképpen egy kiállitás, mert egymáselőtt élünk, és egymást látjuk, hát az élet egy látvány.

- A mintakészités is felvetődött, hogy hat hónapig tart, de hát amikor a Panyova vezérigazgatóhelyettesének egy ilyen kérdést feltettünk, egy külkereskedelmi tanácskozáson, Ő közölte, hogy akkor, ha Ő mintát készit, akkor azon a gépen egy nap alatt 5 %-át tudja legyártani, mintha az folyamatos termelés alatt egy. Ezeknek a szembeállitása megint egy konfliktus, ugyanis minta nélkül nem tud gyártani. A presztizst egy kell felfogni, hogyha egyszer ez a feltétel, hogyhát ez a termelésnek a költsége, a bérmintakészitésnek a költsége.

- Szóval a kölcsönös informáltságnak a hiánya az egész biztos, hogy itt az egyik legalapvetőbb kérdés.

- Valahol össze kellene ülni az ipari főembernek, a kereskedelmi főembernek, és a tervező főembernek, valamiféle hármas egységben, és kikellene értékelni, de nem pillanatnyi impulzusokra alapozva, hanem komoly társadalmi vizsgálatokra, alapozva, kikellene munkálni azt, hogy mi az, amit tenni kell, mik azok az igények, amiket várnak az emberek.

- Az egész beszélgetésben a diferenciálódásnak a gondolata az egy, majdnem azt mondhatnám, hogy egy nagyon jó és stabil értéknek tünik, mert azt hiszem, azon a ponton biztosan, hogy

ennek a beszélgetésnek igaza van, hogy sokkal differenciáltabban kellene a tömegigényt felfogni, a tömegízlést felfogni,

- És befolyásolniis.

- És ezt bizonyos léptékben, amilyen módon lehet, befolyásolni is.

- Ezen mindenképpen szeretnénk változtatni, néhány gyapjuipari vállalattal pl. a közelmúltban folyt erről eszmecsere, nehéz a felismerés, és a vállalati közösség sem nagyon türi el, azt, hogy valaki kilógjon, vagy ilyen kötetlen munkaidő is legyen, de azért a társadalmi szervekkel is próbálkoztunk ezt megértetni, nem sikertelenül. Na ehhez az kell, hogy produkció legyen, az a legjobb érv. Ha van produkció, akkor szóval van ennek hitele is.

- - -

Droppa Judit

"Formatervezés az iparban" c. kiállításról ir Vadas József: "Formatervezés, tartalommal" címmel. A több részre osztott cikk külön alcimekkel szerepel és a tervezők nevét sorolja fel. A "Mi a design?" c. rész tulajdonképpen arra ad feleletet, hogy mi nem a design. Három nevet említ: Gergely István, Gaul Emil épitészt és Zsóter László grafikust, akik "az ötletesen tervezett kiállitással" válaszolnak. A "Mi a magyar design?" c. rész Horváth László itthon és külföldön dijat nyert "Szaturnusz készletét, Droppa Judit textilterveit említi meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 23. XXI. évf. 17. sz. 7. lap.

Dropa Judit, textilművész

L: Nagy Judit

Rózsa Gyula: Folyamatok.

7.

Népszabadság, Bp. 1978. szept. 22.

Droppa Judit

Király József belsőépitész, buterterveső mellett egyenrangu társként szerepel Heinez Gábor, Rácz Lajos és Weiger Béla a "Garzon nevü bútorcsalád tervezői.
Szalay István diplomamunkáját, a MÁV uj emblémáját is kiemeli a beszámoló, valamint Pinta Lászlót az Ikarisz autóbusz karosszériáinak tervezőjét, Tóth Ferencet, a Medicor Müvek állandó munkatársát és Szabó Károlyt a Videoton formatervezőjét.
Ezután, még két kérdés következik: "Mi a szocialista design?" és "Miért nem luxus a design?" címmel, melyekre részletes választ ad a cikkiró.
Király József neve mellett látható a fenti cimü Vadas József-beszámoló.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 23. XXI. évf. 17.sz. 7. lap.

Droppa Judit, iparművész

– AZ IPARI TEXTILMŰVÉSZETI BIENNÁLÉ díjnyerteseinek hagyományos kamarakiállítása tegnap a kőszegi Zwingerben megnyílt. Az 1975-ös seregszemle díjnyerteseinek, Droppa Juditnak, a Kőbányai Textilművek és Almásy Angélának, a Pápai Textilgyár textiltervező művészeinek alkotásait láthatja a közönség.

–:Hl

14

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 7.

Droppa Judit, iparművész

9.

JELEN LENNI

Lausanne-i jegyzetek textilről, kultúracseréről, üzletről

SZÍNFOLT VOLTUNK Helvéciában. Igaz, hogy a *Die Weltwoche* munkatársa nyelvtani nemeket kevert a kiállítás sillabusza alapján, de azért így is igen szép dolog, hogy velünk kezdte a lausanne-i tudósítását. *„Die Korrespondentin von »Nepszabadsag« aus Budapest war zugegen"*, ott volt a budapesti Népszabadság tudósítónője — ez az első mondata a jól informált zürichi hetilapnak. A második, hogy a L'Humanité, a Le Figaro és a Le Monde is elküldte specialistáit, a harmadik pedig, hogy a nemzetközi textilbiennálé valóban nemzetközi; ezt voltunk hivatva illusztrálni, mi, női tudósítónkkal.

Magam ugyan jobban örültem volna, ha helyettünk *Droppa Judittal* példálózik a nagy tekintélyű hetilap, nemcsak azért, mert ő sokkal vonzóbb nő, hanem, mert ő volt ennek a biennálénak a magyar főszereplője; — de a svájci kolléga, Hans-Joachim Müller (férfi) tartózkodott a kiállítók név szerinti méltatásától. Holott Droppa valóban magyar főszereplő volt Lausanne-ban, olyannyira, hogy magyar mellékszereplők nem is voltak a *8. nemzetközi textilbiennálé* termeiben. A magyar mellékszereplők csak a sillabuszon voltak jelen, szám szerint harmincketten, mert a hivatalos lista szerint harminchárom magyar jelentkező közül fogadta el a nemzetközi zsüri az egyetlen Droppát. Vigyázat, nem rossz arány. Jugoszláviából tizenöten pályáztak, és az egyetlen, világhírű, Lausanne-ba „hazajáró" *Jagoda Buic* kapott csak meghívást, Angliából két művész képviselt huszonhatot; a világ 1095 pályázójából hatvannyolcat, negyvennégy jelentkező országból tizenkilencet fogadott el a bíráló bizottság — és ezzel a statisztikával azért fárasztom az olvasót, hogy én is illusztráljak: nagyon erős nemzetközi ambíciók között, nagyon szigorú nemzetközi zsüri előtt kellett helytállnia annak, aki bejutott a lausanne-i szépművészeti múzeum termeibe.

Droppa *Szalagok három dimenzióban* című munkája — hogy visszatérjek a hazai színekhez — valóban állja a versenyt egyszerűségével, szellemességével, rafinált szerénységével. A hazai színek egyébként ezúttal: vörös és fehér; rőtvörös, nemesen tartózkodó gyapjúból kötötte, fehérrel csíkozta Droppa nehezen leírható háromméteres tértextiljét, amely valóban csíkozott és hajtogatott szalagokból áll össze laza, tekintettel játszó, különleges optikai élményeket kínáló hasábszerű gyapjúépítménnyé. Mint egy szétnyitható, összecsukható óriás lampion: a négyzetes alapú szalagrendszer harmonikázó tömböt alkot, nyúlik és nyílik, és lapjai összecsukva egymásra fekszenek, mint a leporelló. A lapok árnyjátékát, a különböző nézetek plasztikai érdekességeit, tér- és formaritmusát nem részletezem, inkább arról szólnék néhány avatatlan szót, hogy ez a formai egyszerűség-bonyolultság milyen szépen hétköznapi anyag és technika révén valósul meg. „Tricot de bonneterie", magyarul duplakötés — ez a katalógus szakszerű közleménye. én annyit látok ebből, hogy éppolyan egyszerű gépi kötéssel készült a tértextil, mint a kiskosztümök akármelyik „tricotage"-nak nevezett budapesti kötődében.

ÉS ALIGHANEM ez az egyszerű formához alkalmazott, nemesen egyszerű technika és anyag Droppa lausanne-i sikereinek titka. A még huszonéves művész — nagy szó — másodszor szereplője a nemzetközi kiállításnak, két éve is komoly-nemes kötött kompozícióval szerepelt. Nehéz ilyen józanul mindennapi eszközökkel feltűnni, a drasztikus hatásoktól nem riad a textilmezőny. A biennálé első termében két és fél méteres *szövött* vörös kézplasztikával nyúl a japán *Onagi Yoichi* a belépő felé, sárga, lila, zöld a vörös ujjak körme, zöld, meg kék, meg sárga a harsányszínű körmök holdja. Még kevésbé tartózkodó a textil amerikai sztárja, a hatszoros biennálé-részvevő *Sheila Hicks*, aki korántsem hagyományos, de termékenyítő, eredeti művek után ezúttal valóságos Patyolat-kirendeltséget rendezett be a számára biztosított terjedelmes teremrészben, felhalmozván tekintélyes mennyiségű összehajtott frottírtörülközőt (rossz minőség), mosott lepedőszerűséget (jó lenvászon), csak úgy, a textil-koncept-art titokzatos céljából kifolyólag.

A lengyel világsztár, *Abakanowicz* keményített zsákvászonból készít pop art szobrokat néhány éve, honfitársa, *Poplawski* és az angol *Phillips* hiper-foto-realizmust próbál erőltetni klasszikus gobelinbe, van svájci op art és francia video- (tévé-) irányzat a nemes hangzású Gobelin Manufaktúrából — általában a tíz-tizenöt éves képzőművészeti izmusok minden fajtájának megvan a textil-vezérképviselete.

S jelen vannak a valóban maradandó vagy valóban megtermékenyítő eredeti alkotások. A lényegében *René Berger* által karbantartott intézmény (a kiváló lausanne-i művészettörténészt népszerű könyve révén tiszteli a magyar kiállításlátogató, és a pesti nemzetközi kisplasztikai biennálék zsüritagjaként a szakmai közönség) jó arányérzékkel és szigorral ügyel arra, hogy extrém sztárötletek és megbízható maradandóságú mesterművek kerüljenek a sztárötletek és mesterművek bemutatására rendszeresített biennáléra. Amelyen — sztárötletekért és mestermunkák miatt — valóban megjelenik a teljes nemzetközi szaksajtó és a nemzetközi műkereskedelem New Yorktól Sapporóig, Párizstól Montrealig.

A NEMZETKÖZI műkereskedelmet a délelőtti sajtómegnyitóra még nem engedték be, de délután, az ünnepélyes verniszázson, s kiváltképp este, a Genfi-tavon adott körhajókázás-díszvacsorán már kritikusok, galériások, művészek, menedzserek és múzeumigazgatók olyan felvonulása látható, hogy az olvasó engedelmével nem is folytatom a számára nem feltétlenül olvasmányos kiállításméltatást, hanem erről a látvány mögötti látványról ejtek majd szót. Ami a látványt illeti, sommásan: a lausanne-i biennálé az idén is nívós, változatos, kitűnő kiállítás, a kiállítás tanúsága szerint a nemzetközi textilművészet pillanatnyilag nem szolgál korszakalkotó szenzációkkal, következésképp a művészek azokat az eredményeket fejlesztik szép csendben vagy ismétlik csendes monotóniával, ami három-négy éve látható a jó textilkiállításokon Lausanne-tól Szombathelyig, Varsótól Londonig.

Hogy aztán a nemzetközi mezőnyből mi fut fel a világhírre Varsóból, Londonból, Szombathelyről és Lausanne-ból, az — gyanítom — egyebek között az ilyen, egyébként nagyszerű hangulatú, fúvószenés körhajózásokon dől el. Magam ugyan egyetlen üzleti tárgyalásban sem vettem részt, de annyival is megelégszem, hogy kollégákon és művészeken kívül egy rokonszenves és láthatóan nagy tekintélyű New York-i galéria-tulajdonosnőnek módot adtam láthatni egy magyar művészeti tudósítót, kiváltképp pedig azzal, hogy ez a japánoktól, hollandoktól, svájciaktól körüldongott galériás asszony megkereste a katalógus-fényképe alapján és látnivalóan tárgyalt a magyar kiállítóval.

Erről volna némi feljegyeznivalóm. A lausanne-i biennálé igazán tartalmas szakmai élményein kívül ugyanis a legfontosabb benyomásom ismét az volt, hogy ott kell lennünk, lehetőségeink és művészeink képességei szerint jelen kell lennünk a nemzetközi fórumokon. Tudom, hogy ez nem túl eredeti megállapítás. De ha hozzáteszem, hogy a nagy versengésben nyertes magyar kiállító magyar állami napidíjjal volt kint Lausanne-ban, hogy az anyagát gondozza, kollegiális kapcsolatokat kössön és galériásokkal tárgyaljon; ha megtoldom azzal, hogy ezt az állami napidíjat az állami műkereskedője, ha úgy tetszik, saját állami menedzsere, az *Artbureau* folyósította, anélkül, hogy állami-vállalati delegációt adott volna az őrzésére; továbbá, hogy ugyanez az állami menedzser több száz példányban Droppa-katalógust nyomatott, amit éppúgy elvihetett a megnyitó és a sajtómegnyitó közönsége a Droppa-mű mellől, mint a módosabb nyugati kiállítók saját költségen nyomtatott prospektusait — akkor a szakmabelieknek talán már érthető a mondandóm.

NÉMELY SZAKMAI FÓRUM pedig azt válaszolhatja, szép statisztikákkal megtüzdelve, hogy így volt ez eddig is: évente ennyi kiállítást rendezünk külföldön, azokra emennyi delegációt küldünk ki, katalógust is nyomatunk idegen nyelven, mi ebben az eredeti. A különbség pedig óriási. Mert hivatalos kiállításaink közül a jók is — hivatalosak. Túl hivatalosak. Kiállításnak látszanak, de jobbára alkalmi múzeumok. S noha ilyenekre is szükség van — még többre volna szükség —, nem ez az egyetlen jelenlét. Az is jelenlét — igazi jelenlét —, hogy belemerészkedünk a nemzetközi versenybe és belemerészkedünk a párbeszédbe. Amely párbeszédben általában most még minket hallgatnak többet, ha beszélünk művészetünkről. Ehhez azonban az is kell, hogy tegyük félre az álszemérmet, beszéljünk csak *az üzletről is.* Sok külföldi kiállításunk után, amelyeken magyar mesterműveket akart venni külföldi gyűjtő, de nem vehette, mert nem volt hivatalos magyar eladó, sok kommersz kínálat után, amelynek révén tételszám vehetett selejtet a külföldi kereskedő, mert arra volt hivatalos magyar eladó — egyszóval évtizedes rossz tapasztalatok után azért tetszett nekem ez a természetes lausanne-i közjáték. Mert természetes volt. Volt jó mű, jelen volt a művész, jelen volt a reménybeli vásárló, a művekről tárgyalások folytak, és a művész megadhatta a menedzsere nevét, az *Artbureau* névjegyét a részletes tárgyalásokat lebonyolítandó. Úgy, ahogyan ez világszerte szokás. Mert — azt hiszem, ez a lényege a dolognak — ebben az esetben végre észrevettük, hogy a művészet bizony *üzlet is.* Nem valami magasztos dolog ez, de így igaz. És ha mi *szellemileg* akarunk betörni a nyugati szellemi piacokra, bizony, tudomásul kell vennünk a nyugati szellemi piacoknak mindig *anyagias* hátterét. Amelynek tudomásulvétele nélkül talán-talán messziről tisztelnek bennünket, de a helyszínen nem vesznek komolyan. És amelyet tudomásul véve viszont hasznot is kaphatunk.

Úgy, amint most Lausanne-ban igérkezett. Nem akarok én a magyar műtárgyexportáló cégnek reklámot csinálni, éppoly kevéssé akarok, mint annak a New York-i galériásnak. Azt sem tudom, nem egyedi jelenséget láttam-e Lausanne-ban, fogalmam sincs róla, ilyen jól mennek-e a dolgok már mindig Artbureau-éknál. De ez a példa jó példa volt. Szaporítani kéne.

E JEGYZETEK ÍRÓJÁT igazán nem lehet azzal gyanúsítani, hogy túlértékeli a mai magyar képzőművészet teljesítményeit. Mégis megkockáztatom: volna keresnivalónk a piacon, ha igényes eszközökkel és igényes „áruval" csinálnánk. (A textilművészetben például — minden lausanne-i jel szerint — volna. A biennálé idején mutatták be a Léman-tó partján az 1976-ban Londonban összegyűjtött, s azóta vándoroltatott *második nemzetközi minitextil-kiállítás* kollekcióját, és ezen az exkluzív bemutatón sem kellett elégedetlenkednünk a magyar tudósítóknak. A minitextil egyik értelme az ötletcsiholáson, a szakmai bravúrra ösztönzésen felül, hogy modell, „jelentkezési lap" lehet nagy művek majdani kiállítására, és négy „jó lappal" jelentkezett négy művészünk a nemzetközi szakmai hírnév versenyére: *Cságuly Klára, Farkas Gabriella, Gólaits Erzsébet és Nemes Mária.*)

És az lesz majd a jó állapot mégis, ha nem a magyar művészet kritikai fórumai lesznek jelen színfolt gyanánt, hanem a magyar művészek lesznek jelen *méltatottként* a világlapok kulturális oldalain.

Rózsa Gyula

Bent azzal fogadtak, hogy mit szólok ehhez a példátlan áramszünethez, rengetegen bentrekedtek a liftekben, a külvárosokban feltörték és kifosztották az üzleteket, kirabolták a járókelőket, a gyújtogatók szembeszálltak a rendőrökkel, a félelem éjszakája volt ez tízmillió ember számára, és még mindig nincs villany.

A legfurcsább az volt, hogy miközben mindezt hallgattam, a helyiségben égett a villany, és szörcsögött egy elektromos kávéfőző. Arról nem is szólva, hogy a békésnél is békésebb utcán jöttem végig, fel pedig lifttel, emlékezetem szerint egyetlen helyen láttam csődületet, a Corvinnál, ahol azonban turistaszezonban nyitás előtt mindig nagy a tömeg, amely nap nap után törvényes fizetőeszköz segítségével rámolja ki az áruházat.

Határozottan rossz érzés, ha az ember azt veszi észre, hogy körülötte mindenki tud valamit, a beavatottak cinkosságával félszavakból is érti a másikat, csak egy valaki áll értetlenül, mint a harminc éven át a dzsungelben bujkált japán katona a mai Tokióban. Úgy látszik, az én agyamban is áramszünet lett.

Végre valaki kibökte, hogy sajnálja a szegény amerikaiakat, pasztán nép vagyunk, sokat megéltünk és tudjuk, hogy még mindig elviselhetőbb az ideiglenes áramhiány, mint a tartósan nagy feszültség.

Este azért megkönnyebbültem, amikor otthon felkattintottam a kapcsolót, és kigyulladt a villany. A tévéhíradóban megnéztem a New York-i tudósítást, és örültem, hogy nálunk nincs áramszünet, eszerint a mi villámhárítóink megbízhatóbbak. Aztán nézni kezdtem a főműsor folytatásos filmjét és már nem is örültem annyira, hogy nincs néha legalább helyi áramszünet, mondjuk ott, ahonnan ezt sugározzák. Meg ott, ahol éppen átvenni készülnek az ilyen filmeket. Továbbá ott, ahol eldöntik, hogy ez heteken át jó lesz esti főműsornak.

Azóta már arról is értesültem, hogy New York polgármestere szigorú vizsgálatot követel az áramszolgáltató társaság ellen. Utóbbi viszont azzal vádolja a polgármestert, hogy drámai fellépésével csupán politikai tőkét igyekezett kovácsolni magának a közelgő választásokra.

Elképzeltem hasonló összecsapást Szépvölgyi Zoltán és az Elektromos Művek között és ekkor láttam be véglegesen, hogy Budapest és New York helyzetét összevetni tökéletesen értelmetlen.

gyünk föl egy e

„harmadik tudományág" rejtélyei — A

tematika ne vol-
sok ezer érettsé-
vizsgára készülő
őket, hiszen —
ánk — sokunk-
visszatérő rossz
ijból felelni kell
Ott állunk a tábla
a kréta és —
égre — a törlő-
alljuk is a rémí-
vegyünk föl egy
újból feltámad
álkozással vegyes
niféle egyenest
És honnan? És
ez az egész, azzal
mi nincs is, csak
vennünk"?
st nem mi „vesz-
diák, sem a ta-
ikkje van ránk".
van.

Az a különös tudomány, amelyet *geometriának* neveztek — de amely *ma már a matematikának egy ága* — ilyen egyenesekből nőtt ki. De azok valóságos egyenes vonalak voltak, például földterületek, földbirtokok vagy akár birodalmak határai, esetleg csatornák alapvonalai vagy épülő piramisok alapjai. A geometria, amint neve is mutatja, a földmérésből fejlődött ki.

Csakhogy ez az alma nagyon messze esett a fájától. A geometriában dolgoznak „kiterjedés nélküli pont"-tal, „vastagság nélküli vonal"-lal — márpedig ilyenek nem léteznek.

Ezt a matematikusok nem is tagadják, sőt: ez tudományuk egyik különlegessége, amelyre büszkék is, mint az emberi szellem egyik csodálatra méltó alkotására. A kiterjedés nélküli pont ugyanis a valóságos, tehát a ceruza vastagságától függő nagyságú pontnak *az általánosítása, elvonatkoztatása: absztrakciója.* Ez az — az absztrakció —, ami az emberi gondolkodást *igazán* magasrendű szellemi tevékenységgé teszi.

egészségi állapotát és még sok más adatát ismeri, előreláthatólag hány fog meghalni öt éven belül. A második kérdés: egy lombikban kétféle gáz van. Térfogatuk, összetételük, nyomásuk, hőmérsékletük ismert. Kérdés, hogy egy bizonyos idő alatt hányszor fognak a gázok molekulái összeütközni egymással.

Látszólag ezek egymástól nagyon távol eső kérdések: halak „mindenki harca mindenki ellen" és vegyületek, biztosítottak életkora és molekulák ütközése. Mégis van a két kérdéspárban közös. Ez pedig az, hogy két-két kérdést ugyanolyan matematikai *módszerekkel* lehet megválaszolni. A halastópéldát az olasz matematikus éppen azért találta ki, hogy illusztrálja, milyen jellegű folyamatok leírására alkalmasak azok a differenciálegyenlet-rendszerek, amelyeket kidolgozott. De ugyanezek alkalmasak a vegyülő anyagok várható átalakulásának a kiszámítására!

A matematikus számára ugyanis — éppen az absztrakció következtében — „mindegy", hogy halakról vagy vegyületekről, biztosítottakról vagy molekulák ütközéséről van szó. Ő annyira elvonatkoztat az anyagi minőségtől, hogy megtalálja a közöset és ugyanolyan egyenletekkel tud válaszolni a halakra és a vegyületekre, a biztosítottakra és a molekulákra. *Amíg* számol velük, érdektelen, hogy mik a számítások *tárgyai:* a mozgásukra, viselkedésükre vonatkozó közös törvényeket egyforma matematikai formulák írják le. A számítások végén azután újból előkerülnek a halak és a vegyületek meg a többi.

Az absztrakció mezőin

Ezek után joggal vetődik föl a kérdés: *miféle tudomány is ez a matematika?* Hová tartozik? *Természettudomány vagy társada-*

EMBEREK ÉS ESETEK

(Egy okos autós figyelmeztetése: „Ügyelj arra, hogy a melletted levő ülésen a biztonsági öv mindig feleséged méreteinek feleljen meg!")

Komfort

Nem magyar történet, de tanulságos. Az üdülőhelyen szobát akar bérelni egy család. A tulajdonos szerint ez lehetséges, s közli az árat is.
— És hol az istálló? — kérdi az üdülővendég.
— Miféle istálló?
— A lónak, amelyik megfizeti a maga által kért összeget.

Abszolút

Könnyű nyári nadrágot keres egy férfi. Mutatnak neki néhányat.

— Ez különösen előnyös — mondja az eladó.

— És valóban könnyű? — tétovázik a vásárló.

— Hogy könnyű?! A kedves vevő önkéntelenül is állandóan lefelé fog nézni, hogy biztos legyen benne, van-e rajta nadrág.

Specialista

Mamák beszélgetnek.

— Jó neked. A lányod, ha jól tudom, az idén végez. Kész orvos, ugye?

— Ne hidd, hogy ezzel vége. Szegénynek tovább kell tanulnia. Ma szakosítás nélkül semmire sem megy egy orvos. Ez nagyon fontos.

— Mi akar lenni a gyerek?

— Fülspecialista.

— És bal fülre, vagy jobb fülre?

Új változat

... régi témára. A társaságnak lelkesen magyaráz egy férfi:
— Nekem a mai fiatal nemzedéknél legjobban az engedelmesség szelleme imponál, ami a szülők és a gyermekek kapcsolatát jellemzi a mi időnkben.
— Komolyan mondja?
— Hogyne. Gondoljuk csak végig, volt-e valaha is, hogy a szülők így engedelmeskedtek a gyerekeknek?

Óhaj

Sportkocsis fiatalember kanyarodik a járdához, egy csinos fiatal lány mellé. Megszólítja:

— Két hétre a Balatonhoz megyek kempingezni. Nem érdekli?

— De igen. Hozzon egy keszeget.

Terület

Vannak még megértő főnökök. Mint az is, aki behívatja az egyik kartársnőt. Mosolyogva mondja neki:

— Most, hogy a munkahelyén, a pénzügyi osztályon már mindenki ismeri a maga gyermekének mondásait és anyósa viselt dolgait, áthelyezem másik részlegbe.

Dicsekvés

Két asszony trécsel.
— A férjem tegnap három vagon csokoládét hozott.
— Kolosszális. Mi a férje, hogy ezt megengedheti magának?
— Mozdonyvezető.

Ijedelem

Ismerősöm mondta el.

Osztályon felüli helyen vacsoráztunk. A felszolgáló kihozta a tálat, s egy cédulát is, ezt a hamutartó alá tette, diszkréten. Persze az volt rajta, mit fogyasztottam, mennyit kell majd fizetnem. Már régen érdekel, miért fordítják mindig lefelé ezeket a fontos cédulákat.

— Azért, hogy legalább a vacsorát tessék nyugodtan végigenni.

V. J.

VADAS JÓZSEF:

DROPPA JUDIT

Textilbörze

Az az érzésem: elkéstünk Lausanne-ból. Nem a tiszta, kényelmes és gyors vonat késett; — menetrendszerű pontossággal érkezett meg a Léman tó mellett fekvő kisváros pályaudvarára —, hanem ez a híradás.

★

Lausanne a nemzetközi konferenciák és a bankok városa. Az útikönyv azt írja: a klímája mediterrán. Ezen kívül még a textil fővárosa. 1962 óta itt rendezik a világ legjelentősebb textilművészeti seregszemléit, az idén már a nyolcadikat.

Hogy valami történt Lausanne-ban, hogy körülbelül mi történt Lausanne-ban, azt a magyarok eddigi szereplésén is lemérhetjük. Kritikánk ugyan most első ízben képviseltette magát, személyes tapasztalataink tehát nincsenek, de a CITAM, vagyis a biennálét gondozó Centre International de la Tapisserie Ancienne et Moderne összefoglaló katalógusa pontos adatokkal szolgál. Innen tudjuk: az összesen nyolc seregszemlén hat magyar szerepelt. Az elsőn *Bán István*, a másodikon *Széchenyi Lenke*, a negyediken *Hajnal Gabriella*, az ötödiken *Cságoly Klára* és *Tóth Sándor*, a hetediken és a nyolcadikon *Droppa Judit* képviselte színeinket.

A nevek szemléletet jeleznek. Bán, Széchenyi és Hajnal a hagyományos gobelinművészet művelői — nemcsak 1962-ben, 1965-ben és 1969-ben, de még ma is. Ezzel szemben Cságoly, Tóth és Droppa a textil új, — nálunk tértextil néven ismert — mozgalmának képviselői. Ha nem is éppen ők hárman, de ők hárman is állandó részvevői a magyar — a szombathelyi — textilbiennáléknak. Lausanne-i szereplésük azt jelzi: fordulat következett be. Mégpedig valamikor a negyedik és az ötödik kiállítás idején, mert egy világ választja el Cságoly, Tóth és Droppa modern plasztikának is modern textilszobrait — mondjuk — Hajnal Gabriella reneszánsz szépségideált követő kárpitjainak hagyományos képzőművészeti ábrázolásaitól.

De nemcsak a magyarok mutatnak változást. A lausanne-i textilközpont és a biennálé gondolatát Jean Lurcat, a század egyik legnagyobb művésze, a régi gobelintechnika és a mai szürrealista festészet mestere vetette fel. Akarva, nem akarva az ő s az ő művészetének szellemisége hatotta át az első éveket. Ma viszont, tizenöt évvel az első kiállítás után gobelinnek csak a nyomát találjuk: a hatvanöt műből mindössze hat készült ezzel a korábban kizárólagosnak tekintett technikával. Helyettük tárgyak, domborművek, konstrukciók és plasztikák töltik meg a lausanne-i múzeum s egyetem közös épületét, a Rumine palotát.

Itt van a kezemben André Kuenzi nevezetes kézikönyve, a *La nouvelle tapisserie*, tehát az új textil. Benne sok ismerős név, sok ismeretlen, vagyis csupán reprodukcióról ismerős művel. Fényképről levén szó, ezek megítélésére nem vállalkozhatom. De szívesen idézek a könyvből, amely szintén azt mondja: nemcsak a magyar anyagban van vízválasztó a negyedik és ötödik biennálé (a hatvanas-hetvenes évek fordulója) körül. „Az első biennálé szabályzatának ötödik cikkelyében a következő megkötés áll: szövés haute lisse (gobelin) vagy basse lisse (aubusson) technikával. A második biennálé kiírásában már ez olvasható: haute és basse lisse, hímzés és szövés. Két évvel később a zsüri megengedi, hogy a művészek különféle applikációkkal és kísérletekkel pályázzanak... Végül az ötödik biennálé a következő célt szabja: mai textilbemutató bármilyen mai technikával és kifejezési eszközzel."

★

Cságoly, Tóth és Droppa művészete része a magyar textil megújhodásának, amelyet a valamivel idősebb pályatársak: Szilvitzky Margit, Attalai Gábor, Szenes Zsuzsa kezdeményeztek. Mégis, lausanne-i műveik, a Lausanne-ban szereplő magyarok nem a hazai helyzetről adnak képet.

Fő oka ennek, hogy a seregszemlén személyek vesznek részt. Tervvel vagy makettal pályáznak, s egy már kész munkájukat ábrázoló fényképpel, hogy a zsürorok láthassák: kivitelezni is képesek elképzeléseiket. Nem országok jönnek tehát Lausanne-ba, nem a résztvevő nemzetek ilyen meg olyan bizottságai szelektálják ilyen meg olyan szempontok szerint az anyagot. Hanem a nemzetközi zsüri, amely nagyszámú pályamunkából, tehát a nemzetközi termés alapján mond igent vagy nemet. Az idén például ezerkilencszázötvennégy műből választották ki a látható hatvanötöt. Harminchárom magyar közül Droppa Juditot.

Bár Droppa az őt legfiatalabb résztvevő közé tartozik, rangos helyet foglal el a mezőnyben — felfüggesztett s harmonikaszerűen összecsukható kötött csuklyasorával. Idei sajtóvisszhangjáról még nincs tudomásunk, két éve viszont több helyi és külföldi lap írt róla. Öröm volt látni, személyesen érzékelni is lehetett, sikerét. Az azonban elgondolkodtató, a szombathelyi biennálék ismeretében pedig szinte már költői kérdés: vajon, csupán ez az egyetlen magyar volt méltó a kiállításra?

Igazságtalanság nem ért bennünket. Kétszáztizenhárom amerikaiból tizenegy, hatvankét nyugatnémetből három, kilencvennyolc lengyelből hat került a biennáléra. Ha már két magyar szerepel, részvételi arányunk jobb a fent említett textilnagyhatalmakénál. A japánokkal egyetlen ország sem veheti fel a versenyt. Harmincöt jelentkezőből tizenegy jutott Lausanne-ba, s mind a tizenegy mű méltán — a legjobbak között.

Sértődésre egyébként sem lehet okunk. Nekünk is van nemzetközi biennálénk: a kisplasztikai. Ez azonban alapvetően különbözik a lausanne-itól. Ez a nézőknek szól, a magyar közönségnek, beleértve az összes szakértőt. Lausanne-ban ezzel szemben — a művészeken és az újságírókon kívül — egy harmadik hivatalos stáb is működött: galériások sündörögtek a kiállított munkák körül. A nyugati műkereskedők a biennálén való szereplést amolyan belépőnek tekintik; s a maguk részéről lehetőségnek: az ilyen nemzetközi seregszemléken kötnek a művészekkel ismeretséget és esetleg szerződést. Ebben az értelemben a lausanne-i biennálé-vásár. Ha tetszik: börze, amelyen jó művekkel legfeljebb feltűnést lehet kelteni. A sikerhez aktív művészeti külkereskedelem is kell.

★

Az idei vásárnak két sztárja volt: az amerikai *Sheila Hicks* és a lengyel *Magdalena Abakanowicz*.

Abakanowicznak a biennálé előestéjén nyílt meg önálló tárlata, ugyancsak Lausanne-ban. Ez a kiállítás a lehető legszemléletesebben mutatta meg a lengyel művész törekvéseit; azt, hogy honnan hova tart. Mert mit láttunk az Alice Pauli Galériában? Korábbi munkái közül néhány domborművet, durván szép anyagokból, érdes hasítékokkal, bizarr leffentyűkkel. Ezek mellett — a földön — hatalmas golyóbisokat, amelyek azonban ahhoz túlságosan szabályosak voltak, hogy gömböknek nevezhetnénk őket. Antropomorf formáikkal átmenetet alkotnak az emberi figurákhoz. E kar és láb nélküli, vagy legalábbis csonkolt emberi figurákat látjuk viszont a biennálén. Tizanhat ülő alak veszi körbe a képzeletbeli tábortüzet.

MŰVÉSZET

Sheila Hicks-szel nem ez az első találkozásom. Láttam már tőle egy káprázatosan szép tértextilt, az amszterdami modern múzeum előcsarnokában. Ennek alapján többékevésbé magam elé tudom képzelni, szívesen képzelem magam elé az előző biennálékon kiállított munkáit: egy örök körforgásra utaló nagy kört *(A kedvenc feleség betölti éjjeleit)*, amelyről színes fonalak válnak le és hullanak a földre; s a szinte önmagától feltekeredő, agysejteket idéző rácsszőnyeget *(Emlékezés)*. Mostani munkája azonban meglepetés. Meglepetés már a katalógushoz képest is, ahol Hicks neve alatt talán egy összegyűrt, majd kisimított, ezáltal tehát artisztikus hatású fényes papírdarab szerepel. E szép faktúrajátékot igénylő terv helyén a múzeumban lepedők és törülközők fogadnak. Több száz darab, mosás utáni és vasalás előtti állapotban, összehajtogatva, majd felstószolva. Patyolat-raktár ez; én legalábbis ilyennek képzelem a tisztító műhelyt, amelyet még sosem láttam.

★

Korántsem sziporkáznak a sztárok: Abakanowicz figurái — több részletükben — elnagyoltak, inkább csak a durva anyag rejtelmes tónusaival és az egymás mellé ültetett figurák értelmet nélkülöző misztikájával hatnak ránk. Ezért van az, hogy a felületjátékot közvetítő fényképen jobban hat a kompozíció, mint a valóságban. Hicks pedig egyértelmű csalódás. Itt már nincs szó esztétikumról — sem az eredendő szépség, sem az eredendő csúnyaság értelmében. Még azzal sem akar hatni, hogy műalkotásnak állít be vagy nevez ki valamit, ami nem az. Hecc — mondanák pestiesen —, hogy ez a világnagyság, akinek nevétől zajos a szakma, annyi végletesen raffinált mű után most a végletes jelentéktelenséget hirdeti.

Abakanowicz emberei és Hicks ágyneműi így is jelképek. Félreérthetetlenül jelzik: a bűvös kör bezárult, a textil visszakanyarodott az induláshoz. A hatvanas évek második felében, a hetvenes évek elején megmutatta: mi mindent lehet textilből csinálni, amit *csak* a textilből lehet megcsinálni. Ma azonban a textil ismét képzőművészet. (Miként volt a gobelin, amely voltaképp szövött festmény.) Az idei biennálén op, pop, minimal és koncept art művek sorakoznak. (Hogy az erőtlen expresszionista és álexpresszionista munkákról ne szóljak.) A japán *Yoichi Onagi* hatalmas vörös kezet állított ki, lila és zöld körmökkel; az olasz *Cerantola Bandiera* színes fonalakból szerkesztett szemvibráltató fülkét; a francia *Daniel Graffin* fallikus szimbólumokat rakott ki madzaggal átkötve; a nyugatnémet *Rolf Brenner* három olyan képpel mutatkozott be, amelyek alakját cipzárral variálhatjuk. A sort folytathatnám a keményített fotóval, a forgatott kalappal, a hatalmas gyufaskatulyával, a leletként kiállított csipkével — de nem érdemes. Az idei biennálén valami másra kellett felfigyelni: kevés az olyan munka, amely a textilben rejlő kifejezési lehetőségekre épít. Még kevesebb az olyan, amely eddig nem látott új megoldásokat vet fel.

Ráadásul ezoterikusabbá is vált a biennálé. Néhány éve, például Sheila Hicks művei révén, a textil újfajta értelmezésének a célja is látszott: berendezni, átalakítani, a magunkévá formálni vele a teret. Ez az építészetté váló — falat díszítő domborműként, térelválasztóként, útbaigazító jelzésként szolgáló — textil mára úgyszintén eltűnt. Helyét hatalmas nyugágyak és szfinxsoroknak álcázott kötelek foglalták el. Kár veszni hagyni ezt a lehetőséget. Hiszen a textil — eredendően — mindig is építészet volt: sátor, függöny, válaszfal, majd a hideg falat burkoló kárpit. A mai — a textilnél nem kevésbé ellentmondásos építészetben — azonban még keresi a helyét. Ezért olyan képlékeny a formája, az anyaga, a funkciója.

★

Lehet, hogy — késve is — korán értem Lausanne-ba? Mert ez az építészeti textil egyelőre a jövő zenéje.

Élet és Irodalom, Bp.

1977. JÚNIUS 25.

XXI. évf. 26. sz. 12. lap.

A túloldalon lásd: Kőnig Róbert: "Építkezés" c. képét.

Kőnig Róbert

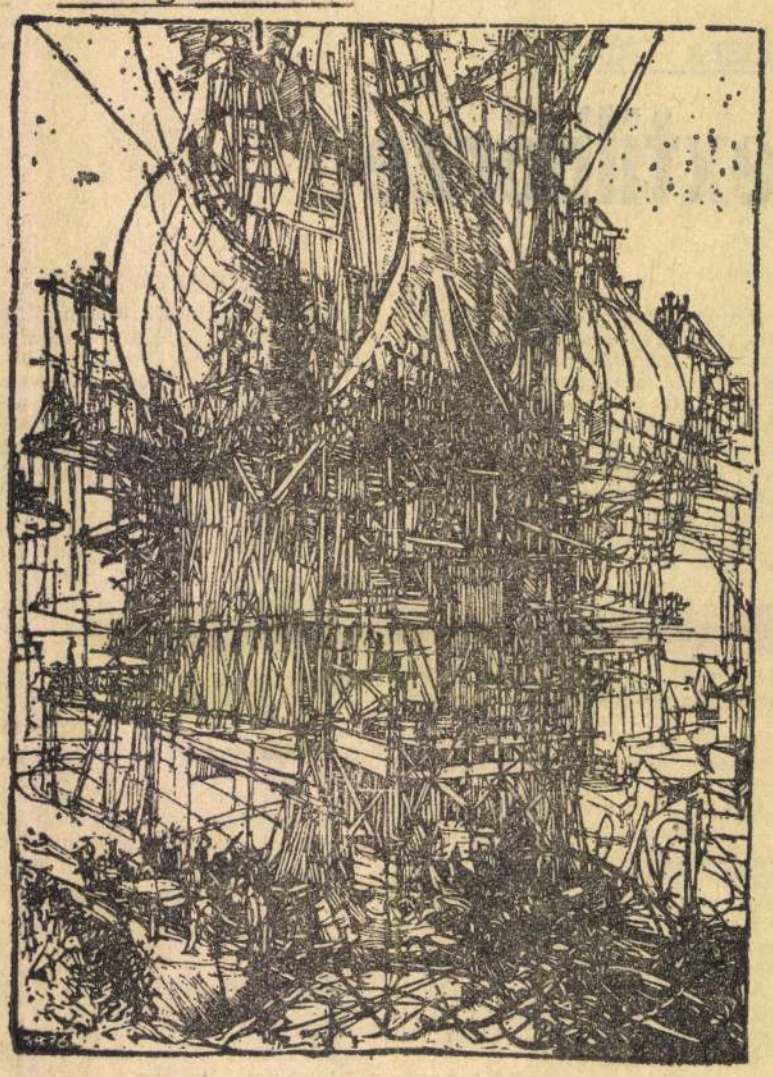

Kőnig Róbert: Építkezés

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juni. 25.
XXI. évf. 26. sz. 11. lap.

Háborús csevegés

■ *Thury Zsuzsa: Októbertől februárig (Szépirodalmi, 284 old.)*

Ez a nehéz korszakra visszaemlékező írás a válás után a volt férjnél maradt nászajándék történetével kezdődik. *Thury Zsuzsa* a háború felé sodródó, humanista polgári értelmiség életét ábrázolja kedves nosztalgiával önéletrajzi írásában.

Az *Októbertől februárig* az emberségnek elkötelezett bohém életforma és a fasizmus egyenlőtlen összecsapásáról szól. A családi történetek, irodalmi pletykák különös súlyt kapnak, ha óvóhelyen hangzanak el. Bizonyos, talán modorosnak tűnő viselkedés, manír kifényesedik, ha a közvetlen életveszélyben is ragaszkodunk hozzá. A könyv könnyed, bájos és rendkívül kulturált csevegés a háborúról. Ez a könnyed csevegés nemcsak az önkény, a zsarnokság, a gyilkosok fenyegetéseit, csalhatatlanságát, erejét vonja kétségbe. Az ellenálló, hamis igazolványt gyártó és viselő, minden pillanatban a feljelentéktől, igazoltatástól rettegő bujkálók és bújtatók hősiességét is emberméretűvé teszi: még a „bezzeg az én időmben, az ostrom alatt" típusszövegektől és hivatalosan fogalmazott tankönyvleckéktől megcsömörlött fiatalok számára is hihetővé, mi több, átérezhetővé, tisztelhetővé válik.

Az írónő, aki mindvégig bújtatóként vett részt az iszonyú bujócskában, a könyv vége felé igyekszik megérteni azoknak az embereknek esetleges ellenérzéseit, akiken segített, s akik így szenvedő alanyai voltak jóságának és — a visszaemlékezésekben sokat emlegetett — szeszélyeinek. Ez a manapság ritka, bölcsességből és beleérzésből adódó, de önéletrajzi programként vállalt szerénység („Az ember nem állítja magát hősi pózban szobor talapzatra, ez az utókor feladata") a könyv egyik legrokonszenvesebb vonása.

A visszaemlékezések sorát látszólag rendszertelenül megbontják a hetedik évtizedében járó írónő mai életéről beszámoló naplójegyzetek. Mégsem véletlenül kerültek ide. A hajdan már bevált módszerek, a tartás, a cselekvés, az öregség szörnyei ellen is hatásosak. Persze az időt megállítani ráolvasással nem lehet. Marad a vállalt és intenzíven átélt öregség, sajátos bölcsességével, humorával. A könyv talán legmeghatóbb, legkedvesebb jelenete a kártyaparti, melyen az idős hölgyek egymásnak és a kártyának alig szenteltek több figyelmet, mint két „erős egyéniségű" kutyának.

A két szál végül magától értetődően kapcsolódik össze: a hajdani bújtatók és bujkálók újra és újra elmondják egymásnak a harminc évvel ezelőtt történteket, s az írónő megfigyeli az egyéni variánsok apró eltéréseit. Elmeséli, hogy a vendégek ezüstkanállal veszik ki a cukrot a cukortartóból, a családtagok viszont kézzel nyúlnak bele, és mindjárt elmeséli az ezüstkanál megrendítő történetét. Így, kelengyék és ezüstkanalak között megtörténik az élet, háborúval, uzsonnákkal, szerelmekkel, színházi előadásokkal. Amikor a világ üldözőkre és üldözöttekre válik szét, mindig lesznek, akik az üldözöttek mellé állnak. Olyan természetesen, ahogy az ember — kézzel vagy kiskanállal — belenyúl a cukortartóba. Ezt tanúsítja Thury Zsuzsa élete, életrajzi regénye.

Mezei Ferenc

SÜKÖSD MIHÁLY:

■ *Magyar elbeszélők, 20. század (Szépirodalmi, 756, 1075, 1061 old.)*

Adatok.

Ha jól számoltuk: 112 elbeszélő 200 elbeszélése. Ambrus Zoltán a legidősebb, született 1861-ben, Rónay György és Sőtér István a legfiatalabbak, születtek 1913-ban. Élők és holtak. A *Magyar Remekírók* sorozatának korábbi ikerantológiája, a *Magyar elbeszélők, 19. század* Gárdonyival és Tömörkénnyel zárult. Az e századi magyar elbeszélők (egyszer majd) következő gyűjteménye feltehetően Cseres Tiborral indít (született 1915-ben) és *mostani* jelenkorunkhoz érkezik. Amely addigra irodalmi múltidő lesz.

Nevek.

Az újkori magyar novellisztika remekműveit, a remekművek szerzőit mindenki ismeri. Móricz, Kosztolányi, Krúdy, Tersánszky, Tamási Áron, Gelléri Andor Endre, Déry Tibor. Már inkább csak a szakma értékeli a tágabb közönséghez soha (eddig soha) el nem érkezett remekműszerzőket: Csáth Gézát, a két Cholnokyt, Török Gyulát, Pap Károlyt. De ki volt Kortsák Jenő, Kádár Endre? És Pataki Dezső? Az intellektuális kamaszkor félhomályából emlékszem Mariay Ödönre: egy lóról írt; szuggesztív kellett, hogy legyen, ha az emlék feldereng. Most újra megjelent, ki tudja, hány év után: *Nyalka élete és halála*. Ha *akkor* angolul írják, *ma* világszerte emlegetik.

Még mindig a szerzőnévsor. A gyűjtemény úgy szerepelteti Kós Károlyt és Szirmai Károlyt, Aszlalos Istvánt és Sinkó Ervint, ahogy azt rangjuk és szerepük megkövételi. A két világháború közötti „kisebbségi" írókat. A második világháború utáni romániai és jugoszláviai magyar írókat. Magyarul fogalmazó magyar írókat. Nemigen emlékszünk antológiaszerkesztőre, aki mostanában ilyen magától értetődően válogatott volna.

Arányok.

Mit jelent antológiát szerkeszteni? Hetven év magyar elbeszélésanyagából, három kötetben, 3158 könyvoldalon? Az ilyen gyűjtemény hosszú évekre *alapkönyv* kell hogy legyen. A boldog nemhivatásosnak sokáig tartó, lassan fogyasztandó olvasmány. A közép- és felsőiskolásnak nélkülözhetetlen szöveggyűjtemény. A szakmabeli novellaírónak, novellakritikusnak mérce és segédeszköz. Mindezek okából az ilyen antológia válogatójának kettős a feladata: érvénye-

„MATEMATIKA S RÉVÜLE

■ *Görgey Gábor: Légifolyosó (Szépirodalmi, 59 old.)*

Miért nem becsülik egy idő óta nálunk a költő mesterségbeli tudását? Miféle furcsa előítélete az országos irodalmi köztudatnak, hogy a formaművészet inkább gyanúba kever, mint babérokat szerez? Túlságosan alkalmassá vált volna nyelvünk a különféle versformák bravúrjaira? Túl sok a sima léptű jambus mesterdalnoka, s a bonyolultan tagoló, hangsúlyos verset üllőn kalapáló rímkovács?

Korunk dúsan tenyésző dilettantizmusa, sőt a viszonylag tehetséges első-, második és sokadik kötetes költők átlagteljesítménye nem ezt bizonyítja. Sokszor meglepően iskolázatlan, rossz hallású, képzavarokba bonyolódó, néha éppenséggel magyartalan nyelvű költőkbe botlunk.

Nem a csillogó-villogó, de pávahangon rikácsoló, „művelt" dilettánst védem — épp olyan ellenszenves, mint a tudatlanságával kérkedő ál-garabonciás. Csakhogy vigyázzunk: ha az emberi test csúfsága meztelenül mutatkozik meg, akkor a vers torzsága leghamarabb furcsamód, rímekbe öltözötten, kötött formák fűzőjébe kényszerítve lepleződik le! S nem ettől a fordított sztriptíztől félnek-e némely pohos és girhes szabadvers-mutatványosok?

Korunk növekvő poétikai műveletlenségére nézve, mindenképp szimptomatikusnak tartom, hogy *Görgey Gábor* kitűnő, 1970-es kötete, a *Köszönöm, jól* csaknem visszhangtalan maradt. Kezdő kritikusként én ezt jegyeztem fel róla szerény recenzióimban: „... hexameterben, disztichonban, aszklepiadészi, alkaioszi, szapphói és egyéb antik formákban írt versei egy szép hagyományt elevenítenek fel. Azt, amelyet Csokonai, Fazekas, és Berzsenyi idejében műveltek költőink általánosan, s amivel ma józserével csak Weöres, Csanádi, Devecseri és Takáts Gyula él. A klasszicizálás és az oldott versbeszéd egymásnak feszülő ellentétében a hagyománytisztelet és a gondolatformáló korszerűség próbáit látom". Ezt ma így mondanám: a hagyományos formák nem kötik meg, hanem feloldozzák a költő képességeit, s ez már önmagában hivatott művészre vall.

Szigorúan kötött formát az idén megjelent *Légifolyosó* verseiben viszonylag ritkán használ. Ehelyett két irányban is közelebb jutott egyénisége kiteljesítéséhez: az epikai, parabolikus verstípusban, s a groteszkben. A *belső* kötöttség jellemzi őket. Az, hogy a gondolat *csak így* mondható ki pontosan, meg nem változtathatóan. Olyan puritánság ez, ami a dolgok végiggondolását sejteti. Módszere a kemény intellektualizmus; ezt ellenpontozza az erős személyesség, ami átüt, szinte átvérzik a szavak sűrű szövetén.

Paradox műveletnek tekinti a versírást, s ez nem is lehetne

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975
9
IFJÚ KOMMUNISTA
Budapest
Droppa Judit, textiltervező
1021

IFJUKOMMUNISTA
GALÉRIA

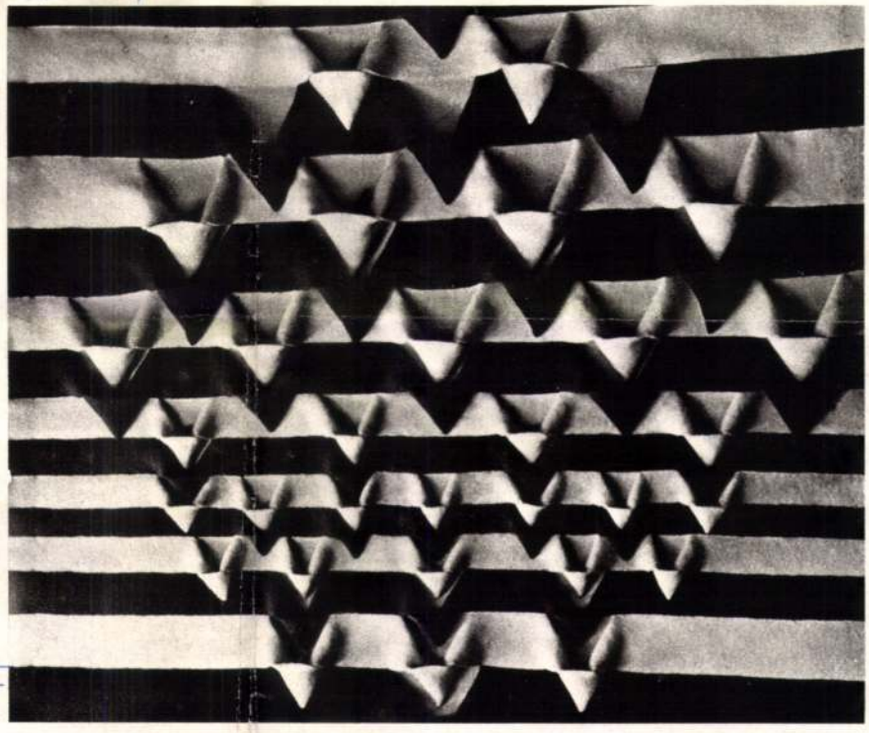

Droppa Judit

Droppa Judit 1973-ban kitüntetéssel diplomázott az Iparművészeti Főiskola „kötött-hurkolt alapanyag és formatervező" tanszakán.

Jelenleg a Kőbányai Textilművek tervezője. Már diplomamunkájának témaválasztása azt bizonyította, hogy felkészültsége megfelel a korszerű ipar igényeinek. A diplomára készített tanulmányában közgazdászok, műszaki szakemberek és tudományos kutatók körében jól ismert és alkalmazott rendszertervezés módszereit alkalmazta. Ezzel új lehetőségekre hívta fel a figyelmet az ipari tervezőművész munkájában.

Droppa Judit jól ismeri a felhasználó, vásárló és a gyártó szempontjait, s ezeket egyeztetve készíti terveit. A Kőbányai Textilművek vezetői felismerték a fiatal iparművész szemléletében rejlő lehetőségeket és ennek megfelelően előnyös munkafeltételeket biztosítottak számára. Ezt azért érdemes hangsúlyozni, mert ma még igen ritka eset, hogy a jól felkészült tervezőt az ipar úgy alkalmazza, hogy szellemi energiái kellőképpen kamatozzanak. Az eredmények a Kőbányai Textilművek vezetőit igazolják. Ez évben a szombathelyi Ipari Textil Biennálén kiemelt első díjjal jutalmazták Droppa Judit terveit, melyeket a Kőbányai Textilművekben kiviteleztek. Reméljük, hogy ezt az elismerést követi majd a kereskedelmi szakemberek megrendelése és hamarosan az üzletekben is kaphatók lesznek ezek a jó minőségű és esztétikus hurkolt anyagok.

Droppa Judit hivatásának tartja az ipari tervezést. Érzi a benne rejlő lehetőségeket és azt a felelősséget, hogy az iparral együttműködve megvalósult tervei széles körben jutnak el a közönséghez. Alkotó munkája mégsem korlátozódik csupán erre a területre. Tehetsége egyedi falitextilek tervezésére és készítésére is inspirálja. Egyedi textiljei is kimagasló eredményeket hoznak számára. Már a múlt évben, egy évvel diplomájának megszerzése után szerepelt alkotásával a Szombathelyi Tér- és Falitextil Biennálén. Munkájának hazai elismerését ez évben nemzetközi siker követte. A rangos lausannei Nemzetközi Textil Biennálén 760 beérkezett pályamű közül a nemzetközi zsüri döntése alapján a kiállításon is szereplő legjobb 60 alkotás között tartják számon piros-fehér 6 négyzetméteres plasztikus falikárpitját.

KEVE MÁRIA

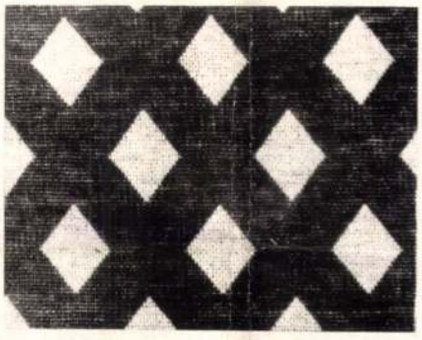

HALÁLOZÁS

Végh Gyuláné, az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat személyzeti vezetője hosszan tartó, súlyos betegség után 1975. július 8-án elhunyt. Végh elvtársnő 1951-től 1972-ig az MTI-nél dolgozott felelős beosztásban. Az ILV személyzeti vezetőjeként nagy ügyszeretettel, megértéssel, emberséggel végezte munkáját. Munkatársai mindig bizalommal fordultak hozzá: elvhűsége, igazságérzete alapján mindenki szerette, tisztelte. Halála nagy veszteség számunkra, akiknek oly sokszor és önzetlenül nyújtott segítséget.

MAGYAR ÉS SZOVJET KATONAFIATALOK BARÁTKOZÁSA A JUBILEUM ALKALMÁBÓL BUDAPESTRE ÉRKEZETT FEKETE-TENGERI FLOTTA EGYIK HAJÓJÁNAK FEDÉLZETÉN

1975. VIII. 24. 9.46 Petőfi

Láttuk, hallottuk....

- Fekete Judit írását olvassuk fel a szombathelyi Savaria Múzeumban rendezett II. Ipari Textil Biennáléről:

- Semmi meglepő sincs abban, hogy Szombathely lett a mai magyar textilmüvészet központja, hiszen ezen a vidéken találjuk Nyugat-Dunántúl legfejlettebb textilüzemeit. Kézenfekvő, hogy a falikárpit kiállitások után ugyanazt mutassák be az ipari textileket is.

Dr. Fekete Judit
textilművész

A falikárpitok kiállitása persze látványosabb. A nagyméretü textilek szeszélyes formákat alkotnak, kiemelkednek a fal sikjából, vagy súlyos függönyként omlanak le a menyezetről. Mindez érdekesebb, mint egy sottis ruhaszövet, egy aprómintás kelme vagy a teenagerek kedvenc farmer anyaga. De jelentőségét nézve ez a textil biennálé a fontosabb. Egy biennálé esztétikai szinvonala egy egész iparág mércéje lehet. És müszaki, technikai újdonságai milliós hasznot hozhatnak. Az idén a pályamunkák értékelésekor figyelembe vették azt is, hogy a tervezők mennyire éltek a könnyüipari rekonstrukció új gyártási lehetőségével és a tervek megfelelnek-e a legkorszerübb technológiai követelményeknek? Már a két évvel ezelőtti biennálé is azt mutatta, hogy a legjobb tervek nemcsak esztétikai jelentőségüek. Akkor a legszebb tervek egyben müszaki újdonságot is jelentette. Most meggyőződhettünk róla hogy azok a lakástextiliák, amelyek ilyen tervezői szemléletből születtek, két év után is frissek maradtak. A Szavária Múzeum nagy kiállitásához ugyanis az idén újjabb tárlat is járult. A kőszegi Zwingerben viszont láthattuk azokat a kelméket, amelyek 1973-ban az Ipari Textil Biennálén I. dijat kaptak. Ez a visszapillantás ezentúl rendszeres eseménye lesz a biennáléknak. Az idei biennálé öltözködési textileket vonultatott fel. A pályázatra a huszonkét gyár, százharminckét tervezője jelentkezett. Ez a szám akkor mond sokat, ha figyelembe vesszük, hogy összesen körülbelül kétszáz textiltervező dolgozik az iparban. A tárlatrendezőnek ezuttal ne héz feladata volt. A több mint száz féle textilt úgy kellett bemutatn i, hogy a kiállitás kiállitás marad jon, s a sokféle ruhakelmétől se támadjon olyan érzésünk, mintha valamelyik árúház méterárú osztályát látnánk. A rendezés sikerült, az összkép azonban mégsem érte el azt a hatást, amit a biennálétól várni lehetett. Elsősorban a szinek hiányoztak. Öltözési textiljeinken-legalábbis ezen a tárlaton - eluralkodtak a sötét árnyalatok, a tompa szinek. Csak elvétve találkoztunk üde, friss, tiszta szinü kelmével. Búskomor szövetek, fáradt nyári anyagok sorakoztak egymás mellett. A szinárnyalatok alig érvényesültek. A nőiruhaanyagok kinálták itt is - akár csak az üzletekben - a legtöbb választékot. Ezek között találhattuk a legsikerültebb terveket. Bébi holmit keveset láttunk a biennálén. A férfiszövetek tervezői pedig alig távolodtak el az évtizedek óta uralkodó divatszinektől. A zsüri a legkisebb kezdeményező tervet is örömmel jutalmazta, s igy a tizenkilenc dijjazott pályamunka között - ha alacsony szinvonalu nem is - sok olyan terv akadt, amely csak közepes szinvonalat képviselt. A kiállitás legmagasabb diját a kiemelt I. dijat azt most is olyan fiatal tervező kapta, aki mintáját a gép lehetőségeire épitette. Az ilyenf ajta tervezés már beleszól a gyártási folyamatba. Doppa Judit mindkét tervén a körkötőgép adottságait hasznositotta. Ezt alakitotta, szinezte, varriálta. A biennálé jelentőségét ez adja, hogy olyan elgondolásokra inspirálhatja a tervezőket, amelyek gazdaságosak és maximálisan figyelembe veszik a technikai adottságokat, sőt mindenek előtt arra alapoznak.

1975. VIII. 24. Petőfi
Láttuk, hallottuk...

Droppa Judit

volt a főfalon *Droppa Judit* há-
rom dekoratív trikolórja, rátétes
textíliákból. (De hiába kerestem

Magyar Hirlap 1980/4/29/6

Wagner: Ipari forma és diszitőmüv szet

Droppa Judit (Tatabánya, 1948.-

textiles

1973-ban végzett az Iparművészeti Főiskolán

Művei szerepeltek az V. Fal és Téxtil Biennálén

1978-ban - Szombathelyen a Savaria Múzeumban.

- Tatabányán a Bányászban -

BIURO WYCINKÓW GŁOB PRASOWYCH

Prasowe Wydawnictwo Dokumentacyjne RSW „P-K-R"

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

GŁOS ROBOTNICZY
Łódź, ul. Piotrkowska 96

1021 Judit Droppa:

wydanie

2 2 6 — 3 -10- 78
Nr ..... z dn. .....

Spotkanie artystów z całego świata

Otwarcie III Triennale Tkaniny Unikatowej i Przemysłowej Łódź-78

Wczoraj, w salach Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, otwarte zostało III Triennale Tkaniny Unikatowej i Przemysłowej, zorganizowane — pod patronatem ministrów kultury i sztuki oraz przemysłu lekkiego — przez Związek Polskich Artystów Plastyków — Okręg w Łodzi, Centralne Muzeum Włókiennictwa i Biuro Wystaw Artystycznych w Łodzi. W wielkiej wystawie tkaniny artystycznej i wytwarzanej przemysłowo bierze udział 185 artystów z 29 krajów świata. Jest to więc jedna z największych międzynarodowych imprez plastycznych, organizowanych w naszym kraju.

W uroczystości otwarcia uczestniczyli: sekretarz KŁ PZPR — **Z. Faliński**, wiceminister przemysłu lekkiego — **F. Hernas**, wiceprezydent m. Łodzi — **J. Morawiec** i przedstawiciele Wydziałów Kultury oraz Nauki KC PZPR. Przybyli ponadto ambasadorzy: Australii — **R. Laurie**, Danii — **H. A. Biering** i Szwajcarii — **I. Nussbaumer**, przedstawiciele innych ambasad oraz innych instytucji zagranicznych w Polsce, członkowie międzynarodowego jury, z przewodniczącą — **D. Tuczna** z Czechosłowacji, autorzy wystawianych prac, a także przedstawiciele świata artystycznego i kulturalnego z całego kraju.

Ogłoszone zostały wyniki obrad jury. W dziale tkaniny przemysłowej postanowiono nie przyznawać złotego medalu, ze względu na niepełną reprezentatywność wystawy dla obecnego stanu tej dziedziny sztuki. Dwa srebrne medale przyznano: **Yamagishi Masafumi** i **Hisoshi Awatsuji** z Japonii, a trzy brązowe medale otrzymali: **Chiqui Mattson** (Szwecja), **Natalya Zhovtis** (ZSRR) i **Kari Skogstad** (Norwegia).

W Dziale Tkaniny Unikatowej złoty medal otrzymała **Berit Hjelholt** z Danii, dwa srebrne medale: **Irma Kukkasjarvi** (Finlandia) i **Archie Brennan** (Wielka Brytania), a trzy medale brązowe: **Judit Droppa** (Węgry), **Yanic** (Francja) i **Renata Rozsivalova** (Czechosłowacja).

Ponadto odrębne jury przyznało medale Związku Polskich Artystów Plastyków 10

(D) DALSZY CIĄG NA STR. 2

Spotkanie artystów z całego świata

(D) DOKOŃCZENIE ZE STR. 1

autorom. Z Polski otrzymali je: **Janina Tworek-Pierzgalska** i **Stefan Popławski.**

W godzinach wieczornych otwarta została, w Galerii Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych, Ogólnopolska Wystawa Tkaniny Unikatowej, zorganizowana przez Ministerstwo Kultury i Sztuki, ZPAP i BWA w Łodzi. Stanowi ona przegląd aktualnego rozwoju polskiej tkaniny artystycznej, przez co możliwa jest konfrontacja naszego dorobku w tej dziedzinie z osiągnięciami światowymi.

H. P.

Droppa Judit textilművész

A művész munkái szerepeltek az idei Fal- és Tértextil Biennálé V. országkathelyi kiállításán

"(más)" „Folyamatok" c. cikke
Pesti Műsor 1978. IX. 13

Dropp a Judit

Megbízták a művésznőt, hogy hé-
rítsen textil falikepet, a tatai MSzMP
Városi Birottsag Székhaza elő csarno-
ka részére.

----:Köztéri munkák.
MŰVÉSZET,1979.december - 47.lap.

FOLYAMATOK

Az idei *Fal- és Tértextil Biennálé* jubileumnak is tekinthető Szombathelyen: ötödik alkalommal szervezték meg a *Savaria Múzeum* munkatársai. A rendezők — felmérve az előzők eredményeit — ezúttal nem a mindenkori tendenciák bemutatására vállalkoztak. Mintegy feltételezve a várható apályt — mely a tendenciák ismétlődéséből előbb utóbb monotóniát eredményezett volna —, már a kiírás megtörte a hagyományokat: a *Folyamatok* címszóval megjelölt program szemléletileg kívánta mederbe terelni az eddigi heterogén törekvéseket. A meghirdetők ez alatt a textil olyan megközelítését értették, amikor is a folyamatok (sorozatok, szekvenciák, szériák) összefüggő rendszerben értelmezhetők. Tehát nem egy, hanem *több egymással tartalmilag összetartozó, komplex, egymást értelmező munkával lehetett pályázni.*

Az ötödik biennálé kezdeményezése kétségtelenül meghatározó lehet a továbbiakra nézve. Mindenekelőtt azzal, hogy a textil kilépett a saját keretei közül. Már nemcsak az anyagszerűség dominál, nemcsak a szinte matematikailag kiszámított tűrési határok (feszítés, roncsolás, égetés, térkonstrukció) határozzák meg a „textil utáni textil" létét, hanem az a szükségszerűség is, hogy a műfaj adta lehetőségek kitágultak. A hagyományos szövés és kötés (egyben a nyomott anyag is) ebben a válogatásban anakronisztikusnak tűnik. Tévedés ne essék, nem az alkotók világképe változott meg a kiírást követően, hanem annak az euforiás hangulatnak lett vége, amely a tértextil feszültség- és szabályoldó berobbanását, illetve a minitextilek önfeledt játékosságát követte.

A tíz esztendeje nemzetközileg is jegyzett magyar textilművészet újabb próbaköve a mostani biennálé. Az újszerűség nem egyenlő az eddigi eredmények megtagadásával, inkább arra épülve új igényeket, tartalmilag összefogottabb, de egyben összegezést megelőző analisztikus változásokat sejtet. Az összkép ezúttal a társművészetekhez való kapcsolódás és együttélés hangsúlyozása helyett az önálló műfaji lehetőségek megsokszorozódását mutatja, azaz a *textil strukturális és térbeli helyzeteinek további feltárását helyezi előtérbe.*

A sorozatművek gondolatserkentő, tartalmi megújulást igénylő létjogosultsága legpregnánsabban a díjazottak munkáin követhető nyomon. *Droppa Judit* feszült-

Droppa Judit: Feszültség (műszál, síkkötés)

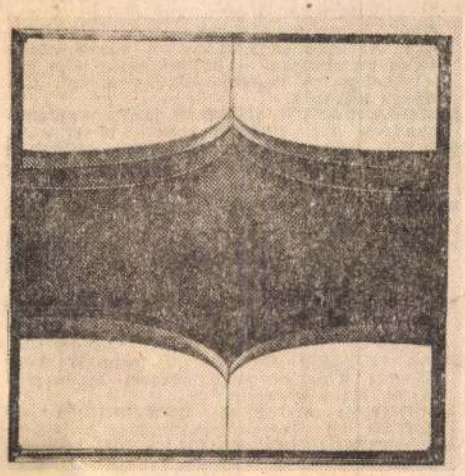

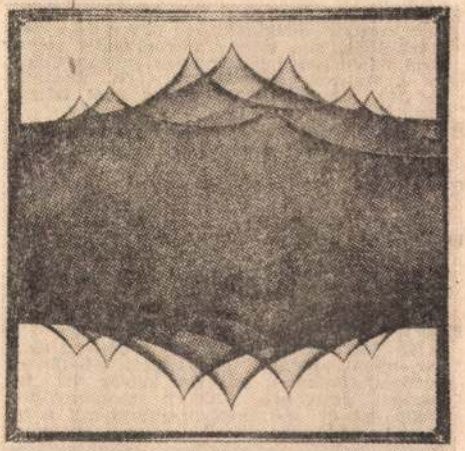

MÚZEUMOK

A budapesti múzeumok általában 10—18 óráig tartanak nyitva. Hétfőn szünnap. — Az ettől eltérő nyitvatartásokat külön jelezzük.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 15—16. Tel.: 134—400). Magyarország népeinek története az őskőkortól a honfoglalásig (régészeti állandó kiállítás). Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig (történeti állandó kiállítás). A magyar koronázási jelvények — kiállítás a díszteremben. Megtekinthető: **csütörtökön: 12—20 óráig!**

KIÁLLÍTÁSOK A VÁRBAN:

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Szent György tér 2. Tel.: 160—100). A középkori Buda királyi várpalotája és gótikus szobrai. „Így élnek a budapestiek a XVIII. századtól napjainkig III. Szabadidőben."

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40. Tel.: 160—184). Magyarország hadtörténete a honfoglalástól a XVII. század végéig. A Rákóczi-szabadságharc (1703—1711). Az 1848—49-es forradalom és szabadságharc. A monarchia és az első világháború. A kézifegyverek története, vadász- és céllövő fegyverek. A magyar néphadsereg története. Magyar internacionalisták a szovjet hatalomért, bolsevikok a Magyar Tanácsköztársaságért. (A Munkásmozgalmi Múzeummal közös rendezésben.) Nyitva: 9—17 óráig, vasárnap 10—18 óráig.

MAGYAR MUNKÁSMOZGALMI MÚZEUM (Budavári Palota „A" ép. Tel.: 160—030). A magyar munkásmozgalom története a múlt századtól napjainkig.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA B, C, D. ép. (Budavári Palota. Tel.: 160—170). Barokk művészet a XVIII. században. Magyar éremművészet és kisplasztika. XIX. századi festészet. Nagybányai festészet. XIX. és XX. századi magyar szobrászat. Naiv művészet. A Magyar Nemzeti Galéria X. csoportkiállítása. Műhelysorozatban: Helényi Tibor grafikusművész kiállítása. Elekffy Jenő rajzai és akvarelljei. Reismann Károly Miksa festőművész kamara emlékkiállítása. Endre Béla emlékkiállítás. Mai román iparművészet szept. 10-ig Vajda Lajos festőművész emlékkiállítása. A Galéria volt épületében (V., Kossuth tér 12.): Munkácsy Mihály és Paál László festményei.

MÁTYÁS TEMPLOM (I., Szentháromság tér) Egyházművészeti gyűjtemény. Nyitva: **minden nap 9—19 óráig.**

ORSZÁGOS MŰSZAKI MÚZEUM (Budavári Palota. „A" épület, a Munkásmozgalmi Múzeum épületében).

KÖZÉPKORI ZSIDÓ IMAHÁZ (I., Táncsics Mihály u. 26.). Nyitva: hétfő kivételével naponta 10—14 óráig, szomb.-vas. 10—18 óráig.

* * *

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa Gy. út 41. Tel.: 429—759) Egyiptomi kiállítás. Görög—római kiállítás Régi képtár (14—18. sz. európai festészet). Modern képtár (19. sz. európai festészet). Modern szoborgyűjtemény. (19—20. sz-i európai szobrászat.) A 20. század művészete. Goya grafikai kiállítás. Thrák kultúra és művészet. (Vendégkiállítás.)

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth L. tér 12. Tel.: 326—340). Magyar pásztorművészet. Magyar népviseletek: a szűr. Ausztrália őslakói. Mezőtúr fazekassága 1813—1914-ig. 25 éves a Népi Iparművészeti Tanács. Palesztin népművészet — a KKI-vel közös rendezésben.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33—37. Tel.: 175—222). Az európai iparművészet remekei. Európai kerámiaművészet. Design — ipari formák a lakásban. Új szerzeményeink I. Elő-ázsiai szőnyegek. Régi kaukázusi szőnyegek. Lengyel műkincsek magyar gyűjteményekben.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi Mihály u. 16. Tel.: 173—611) Petőfi Sándor, József Attila, Radnóti Miklós, Gábor Andor emlékkiállítás.

ADY EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4—6.).

JÓKAI EMLÉKMÚZEUM (XII., Költő utca 21.). Nyitva: 10-től 14 óráig.

JÓZSEF ATTILA EMLÉKMÚZEUM (IX., Gát u. 3.). Nyitva: 10—12 és 16—18 óráig.

KASSÁK EMLÉKMÚZEUM (III., **Fő tér 1.** Tel.: 687—021).

A KMP MEGALAKULÁSÁNAK EMLÉKMÚZEUMA (XIII., Visegrádi u. 15. Tel.: 314—342). Állandó kiállítás

LISZT FERENC EMLÉKSZOBA (VI., Liszt Ferenc tér 8. III. em.) Nyitva: hétfő és csüt.: 14—16.30 óráig.

NYUGAT IRODALMI EMLÉKMÚZEUM (XII., Városmajor u. 48/b.).

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM. A Nemzeti Múzeumban: Magyarország állatvilága. Az őslények világa. Ásványok és kőzetek világa. Bemutató Afrika állatvilágából. A földtörténet emlékei Magyarországon. Nyitva: **csütörtökön: 12—20 óráig!**

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Tel.: 428—728) Állandó kiállítások: A vasút története a lóvasúttal 1945-ig. A mai vasút. A repülés története. A hajózás története. Az autó és a motor. A városi közlekedés kialakulása. — Az űrkutatás húsz éve bélyegeken. A nagycsarnokban eredeti járművek láthatók.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Vajdahunyad-vár Tel.: 420—573) Nyitva: 10—17 óráig.

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Apród u. 1—3. Tel.: 351—934) Nyitva: 10.30—18 óráig.

FÖLDALATTI VASÚTI MÚZEUM (V., Deák téri metróállomás).

HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM (VI., Népköztársaság útja 103. T.: 228—476)

BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM (XII., Stromfeld A. út 16.). Nyitva: kedd, csütörtök, szombat 15—19 óráig, vasárnap 10—18 óráig.

KÍNA MÚZEUM (VI. Gorkij fasor 12. Tel.: 423—916) Kínai porcelánművészet. Japán művészet. Kínai festészet.

AQUINCUMI MÚZEUM ROMTERÜLET ÉS KÖTÁR (III. Szentendrei út 139.)

AQUINCUMI HERCULES VILLA (III., Meggyfa u. 19—20.).

GÜL BABA TÜRBE (II., Mecset u. 14.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PESTI MŰSOR

1978 SEP 13

ségelemző, a műszálas síkkötés tűrési határait, valamint a fény-árnyék viszonyokat kutató keretein, amelyek szinte a holografikus térszemléletet vetítik elénk. *Golarits Erzsébet* vászon szerigráfiája (egy mintaelem forgatása) az op-art elemeit gyúrja újjá a részletek finomságától az egységgé összeálló egész felé. *Kelecsényi Csilla* bujtatott jutaszálai plexi keretekben (*Áramlatok*) a tükröződést helyezik előtérbe, míg *Lovas Ilona* fémszálas szövött damil alkotása (*Vonalak*) a lírai gondolat kiteljesedésének szép példája. A díjazottak közül egyedül *Nagy Judit* maradt meg a hagyományos gobelinnél; *Így repült a pillangóm az ablakomra* című háromrészes műve akár egy grafikai sorozat textil változata is lehetne.

A biennálétól immár elválaszthatatlan *a miniatűr textilek bemutatója*. A szombathelyi művelődési és sportpalotában látható nemzetközi anyagban (Japántól Svájcig, a Szovjetuniótól Angliáig, Romániától Finnországig, az Egyesült Államoktól Spanyolországig szerepelnek kiállítók) is megfogalmazódik a „folyamat" igénye, legkivált *Ana Lupas, Kelecsényi Csilla, Polgár Csaba, Nagy Judit, Sharon Hoffman* és *Beatrix Sitter-Liver* tárgyaiban. A mini textil jó pár esetben már nemcsak briliáns ötlet, hanem átgondolt, önálló értékkel bíró műalkotás is, többek között *Szenes Zsuzsánál, Lilla Kulkánál, Marie Vankovánál*

(már)

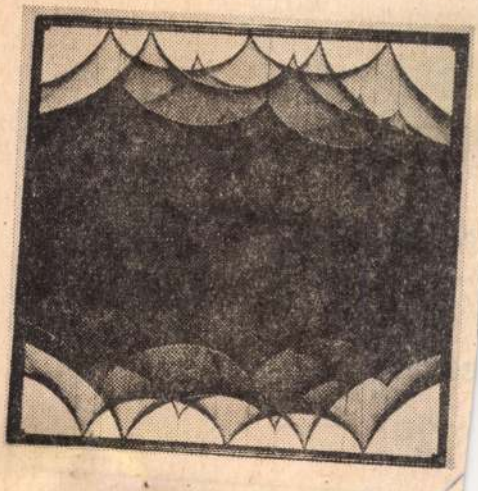

elentkezni lehet:

KTATÁSI OSZTÁLY
on: 690—900/531-es mellék,

EGYSÉG

yalég u. 2.
110.

Droppa Judit

Áthatások

Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak, művészeti technikák, műfajok, mű?...
MŰVÉSZET, 1979. szeptember - 32.lap

művészeti é
melyet fog
ekelőtt a
teágazó é
gobelinis
ő hozta
újti a nép
Állami M
zívvel em
igazi text
inden teri
létrejött
n egyarár
iak a gob
gyéforrottsága és a litván folklór elmélyült inter-
sságok kölcsönöznek még a legmodernebb mun-
nemzeti jelleget. A művészek a népdalokból és
nek témát, például a kígyókirály vagy a Nap és
k mesés figuráit. A formák és színek megválasz-
za, a kompozíció struktúrája, ritmusa analógiákat
zeti tárgyak ornamentikájával, a litván nép élő
ak és zenéjének ritmusaival. „Állandó közelség
észethez, sőt ennek bizonyos megszemélyesítése
t lényege" – mondja Iusztinasz Martinkiavičusz.
noz való elszakíthatatlan, állandó kötődés külö-
zik a litván iparművészek munkáiban. A hagyo-
erősek – Litvániában ősidők óta foglalkoznak
gy a gyapjú szövéshez történő előkészítése, maga
a litván parasztasszony életében oly sok időt

a faktúra finom fény- és színjátékát visszaadja.
a színskála egymáshoz közelálló tónusait. Ezért
azonos színű forma, faktúra és sík felület. Ezért gya
építkezési elvek, melyek a színes csíkok váltakozás
összesűrűsödnek, hol szétáradnak, sajátos erőtere
magához vonzza és formálja az ábrázolást. Balčiko
lalkoztatja az a probléma, hogyan lehet a vonalat
vibrálását a textilen visszaadni. Ebben az útkeresésb
kísérletei nagyszerű textiltechnikával párosulnak.
repet itt természetesen a művész virtuóz mesterségb
aki a vázlatban csak az elgondolás körvonalait jelz
tást mindig saját kezűleg végzi. Ezért válnak idő
győzővé Balčikonisz legváratlanabb kísérletei is.

Balčikonisz mellett olyan nagyszerű egyénisége
gobelinművészetben, mint *Mina Babianszkene-Levit*

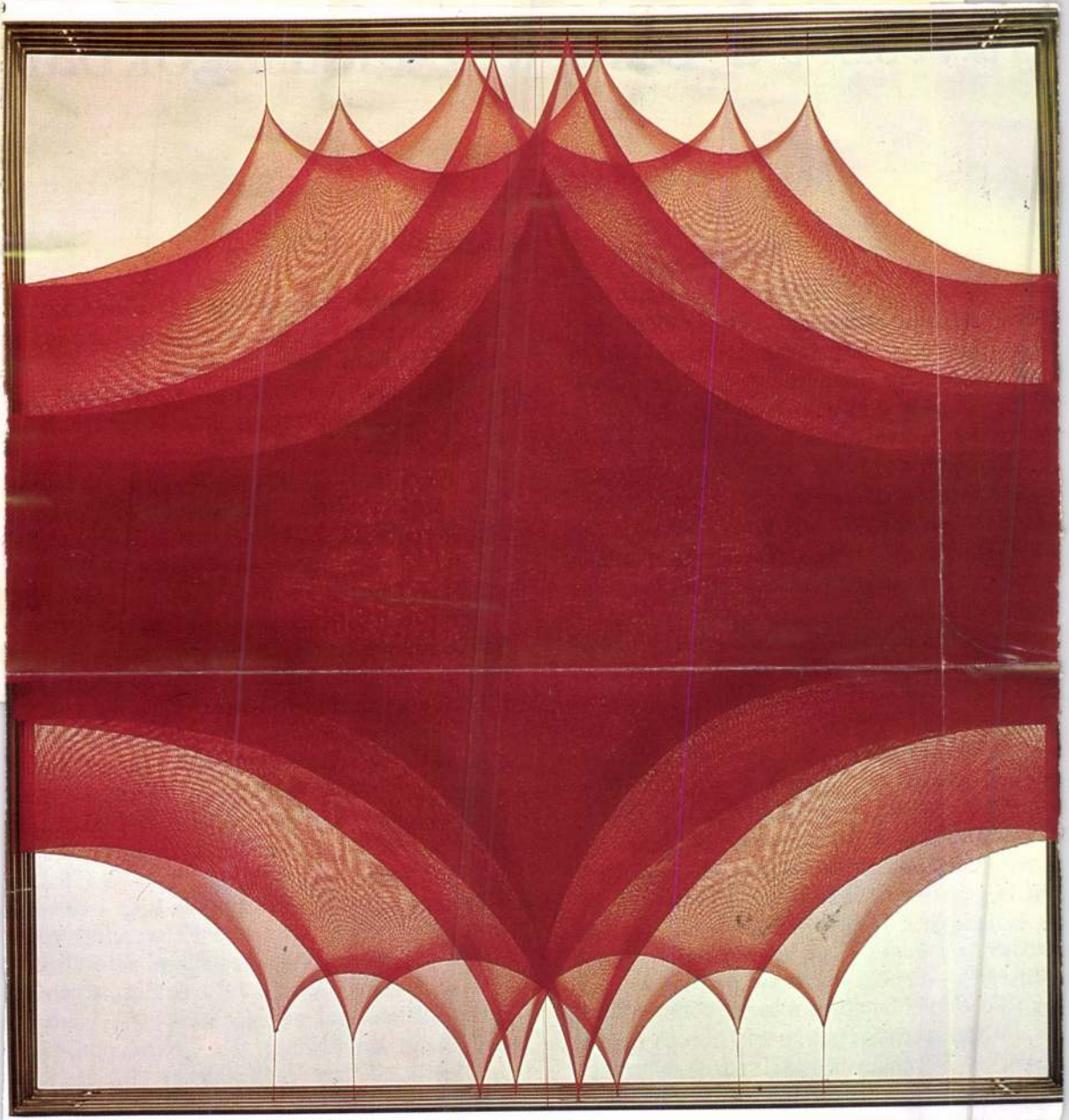

Droppa Judit

Droppa Judit sikhurholt
anyagszerkezetét hutatta.

Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak...
Művészet, 1979. ~~augusztus~~ szeptember – 34. lap.

Dioppa Judit

A jelenleg dolgozó textilművészeink közé sorolható a művész is.

Fonjácsová: Művészetek, művészeti ágak...
Művészet, 1979. szeptember – 34. (ap.

Droppa Judit

DROPPA JUDIT textilművész gyűjteményes kiállítását nyitották meg pénteken Tatabányán, a Kernstok-teremben.

Magyar Hirlap 1980/10/11/19

Droppa Judit

Az ötödik éve eredményesen működő velemi alkotóműhely tagja [illegible] Droppa Judit is.

Forgács Éva: Válasz Menyhárt Lászlónak.
MŰVÉSZET, 1980. február - 46. lap.

Droppa Judit, [ ]

L. Attalai G.

K. Kovalovszky M: V. Fal és Tértextil Biennálé 21.

Kritika, B p. 1978. nov. 78/11

Dr. Oppa Judit

A szombathelyi biennálén
díjat nyert a művésznő.

— : Szombathelyi biennálé.
Új Tükör, 1978. szeptember 10–43. lap.

Droppa Judit, textilnűvén

L: Gulyás Kati

Tordoy Aliz: Farmerben a textilképen 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979 jún. 8.

Droppa Judit

Komárom megyéből elszár-
mazott művészek köre tartozik.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május - 36. lap.

Droppa Judit

Transzparencia,
részlet

----Napló
MÜVÉSZET, 1979/6. - 45.oldal

Droppa Judit: Transzparencia, részlet, jersey, egyéni technika, 300×150×150 cm, 1977 (fotó Bán)

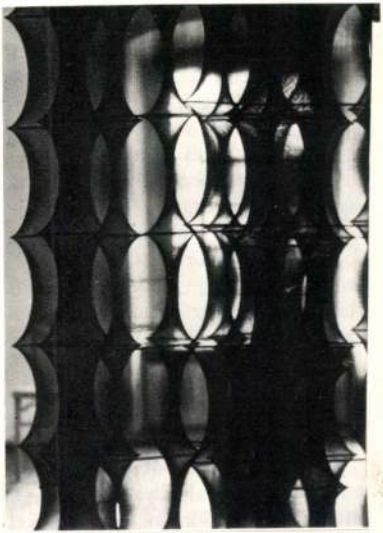

Droppa Judit, textiltervező

L. Szenes Zsuzsa

Torday Aliz: Velemi textilek Grozban 2.

Esti Hirlap Bp. 1979 máj. 19.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 JUN

Droppa Judit

Művészet

textiltervező művész

1021

Contemporary Hungarian Textiles

Új textilművészetünket bemutató reprezentatív kiállítás nyílt áprilisban New York állami egyetemén, a College at Cortland szépművészeti központjában. A több mint félszáz mű – *Barbara Kuhlman* professzor és az Artex Artbureau válogatása – textileseink dekoratív és radikális törekvéseiről egyaránt reális áttekintést ad. Sok művésztől, például *Szilvitzky Margittól, Attalai Gábortól, Solti Gizellától* vagy *Kelecsényi Csillától* szerepelt több mű, nagyobb műegyüttes, hogy a magyar textil karakterén túl az egyéni törekvésekre is ráérezhessenek a látogatók. Példaszerű szervezéssel a kiállításnak már előzetesen híre terjedt az amerikai szaksajtóban; magán a tárlaton pedig – a katalógus mellett – hatalmas, kommentált diaanyag mutatja be textilművészetünk egészét. Kortárs iparművészetünknek ez az első nagyszabású bemutatkozása az Egyesült Államokban, és várható sikerét jelzi, hogy sorra érkeznek az újabb meghívások: a vendéglátók New York után más államokban is szeretnék kiállítani a kollekciót.

Droppa Judit: Transzparencia, részlet, jersey, egyéni technika, 300×150×150 cm, 1977 (fotó Bán)

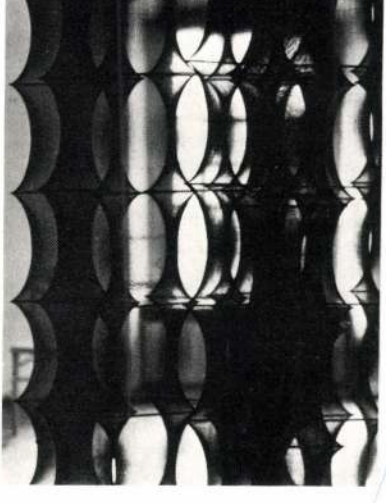

kezében, mert már keze és lába is van. Régóta gyanakodtam arra, hogy szegről-végről rokonok a gombák és a törpék, de ki hitte volna, hogy ez a sejtésem egy háromévesnek maga a bizonyosság.

Az erdei manókák, törpék valaha még maguk is gombák voltak tehát, akiket az erdő finom neszei és mocorgása tanított meg emberi beszédre, és erdőjáró őseinket ezen a kecses, zizegő hangon szólította meg a rengeteg. Apáink e hangtól először féltek, mert mindig változott és kiismerhetetlen volt, de lassan nyeltek egyet (hogy legyőzzék a félszüket), s körülnéztek a környéken. Letérdeltek a fűbe, és észrevették, hogy ott lapul egy kalapos kis ember, ő szólt hozzájuk. Elütött a többi zöld növénytől is, az állatoktól is, valami különös titok vette körül a parányi lényt, s így történt, hogy kicsit magunkra ismertünk bennük, és örök szövetséget kötöttünk a gombákkal. A szövetségi szerződés lényege az volt, hogy ők segítsenek nekünk erdei sétáink során, kivezetnek a sűrűből és táplálékul szolgálnak. Ezzel szemben mi felruházzuk őket mindenféle emberi dologgal, ami jó, ami kedves, ami bájos. A törpék egyesítették magukban azt, ami a gombákban és ami az emberekben előnyös, de ők mégsem elégedettek, és a fejlődést folytatni akarják – a csillagokig.

Elszakadtak tőlünk, és önálló mozgalmuk is van már: a giccs. Megindították a harcot az egyszerű gombák ellen és ellenünk.

A törpéből óriás lesz

A gombák furcsa szerzetek, nagyon különös népség. Jobban oda kellene figyelni rájuk, élősködőkre! Általában ott jelennek meg, ahol valami oszlani, korhadni kezd. Finom gyökereikkel

Droppa Judit

Droppa Judit: Feszültség I–IV., műszál, sikkotés, 4 db 70x70x10 cm, 1978 (fotó Molnár G.)

48

Művészet, 1978. aug. 32. old.

ет в ходе своеобразного анализа скрыть как можно больше ошибоч-ых, неясных и лживых явлений, крывающихся за декоративностью, тремящихся отгородиться ею.

ЫСТАВКИ

Миклош Сабо: Фракийское искусство 36

ОСМОТРИМ ВМЕСТЕ

артину Джорджо де Кирико Победа над философом» (Марианн лмаши) 40

КНО В МИР

Тони П. Спитерис: Изобразительное скусство современной Греции 42

ЫСТАВКИ 48

На первой странице обложки Енё Сервациус: «Дядя Эмре». Береза, 47 см, 1939 год (фото Тахина)

На второй странице обложки Енё Сервациус—Тибор Сервациус: «Памятник Тамаши». Трахит, 1972—1973 гг.

На последней странице обложки Ференц Банга: «В сатиновых трусах». Масло, пластина из прессованных древесных опилок, 70x56 см, 1974 год (фото Дёрдя Макки)

Открытка: «Пъета», Турку, ок. 1400 (фото Иштвана Раца)

Droppa Judit

Feszültség

Droppa Judit: Feszültség I–IV., műszál, síkkötés, 4 db 70x70x10 cm, 1978 (fotó Molnár G.)

- - - -: Kiállitások.

Művészet, 1978. augusztus - 48. oldal.

Droppa Judit (Tatabánya, 1948 -

1973 végzett az Iparművészeti Főiskolén, mint textiltervező.

Azóta a Kőbányai Textilművek Tervezője.

Számos hazai és Külföldi Ziállításon vett részt és nyert díjat munkáival:

1974. Fiatal Iparművészek Ziállítása, Bp. Békéscsaba

III. Fal- és Testextil Biennálé, Gyombathely

1975. II. Ipari Textilművészeti Biennálé - Gyombathely

- Ziernelt I. díj.

7. Nemzetközi Textil Biennálé, Lausanne, Magyar Miniatúr Textilek Gyombathely.

1976. IV. Fal- és Testextil Biennálé, Szombathely III. díj

Vigó Sternberg Galleries, London; Galléria Lyda Levi, Milano

Magyar Mini Textilek, Varsó 1977. Mai Magyar Iparművészet, Praga

8. Nemzetközi Textil Biennálé, Lausanne

szerepelt a II. Ipari Textilművészeti Biennálé díjnyerteseinek

Zamara Ziállításán, Kőszeg (Zwinger) 1977.

VIII. 6 - IX. 30.

- Katalógus a Könyvtárban -

Droppa Judit
textilterező

Droppa Judit tervező pályamunkájának kimagasló értéke a rendszertervezés megvalósítása a design területén. A rendszertervezés ugyanis az egyetlen lehetőség arra, hogy a nagyipar termelékenységén, gazdasági előnyein belül olyan variációs gazdagságot lehessen kialakítani, amilyent az emberi pszichológiai tényezők igényelnek.

Az eddig, általánosan alkalmazott tervezési formában a mintacsaládok legfeljebb színe'kben variálódtak. A nagyipar a megváltozott körülményeket új módszerrel és új tervezési szisztémákkal tudja kielégíteni. A mintaképzés hagyományos és drága formája egyre inkább elavul. A változó igények a tervezés ésszerűbb, rugalmasabb és szellemesebb megoldásait kívánják. A tervező feladata is változik. Háttérbe szorul az ötszönös munka, a csak ötletszerű formaképzés, egyre inkább a tudatos iparesztétikai program szerint végzett tervezésre van szükség. A tervező koordináló szerepet tölt be az emberi igények, a gazdasági és műszaki lehetőségek között. Együttműködik mérnökkel, matematikussal, pszichológussal és sok más szakemberrel. Ugyanakkor megtartja alkotómunkájának szuverenitását, és ez nem ösztönösséget jelent, hanem az alapelgondolás és az emóció eredetiségét. A szuverenitás ellenére viszont nem nélkülözheti a segítő társtudományokban való tájékozottságot és a szociológiai szemléletű tervezést. A rendszertervezés módszertana hatékony megoldásokat ad a tervezők kezébe az igényes feladatok igényes elvégzéséhez.

Droppa Judit iparművész.

Bovács Anikó: II. Ipari Textilművészeti... Művészet 1975. augusztus - 27 oldal

Droppa Judit
iparművész

Horváth Anikó: II. Ipari Textil...
Művészet, 1975. augusztus - 27 oldal

Droppa Judit *Petra* elnevezésű mintacsaládja Terrot körkötőgépre készült. A mintacsalád lényege, hogy a minta eleme részmotívumokra bontott. A részmotívumok viszont más és más variációkban sorolhatók és kapcsolhatók egymáshoz. A kapcsolási variációk más és más mintaelemet alkotnak, további színváltásokkal pedig még szélesebb skálán bomlik ki a mintacsalád. A létrejött minták – mivel egy motívumból épülnek fel vagy bontódnak le – rokonjellegűek, és így a konfekcionálásnál, de egyáltalán az öltözködésnél finom és elegáns játékokra adnak lehetőséget.

A *Rita* elnevezésű mintacsalád Mayer körkötőgépre készült. A Petra konzervatívabb ízlést kielégítő motívumaival szemben ez attraktívabb megjelenésű. Ennek a mintának a sorolhatóság a variációs lényege. A motívumok különböző sorrendben kapcsolhatók és így mindig újabb és újabb variációk képezhetők. A több színállás itt is szellemes kombinációkra ad lehetőséget.

Droppa Judit, iparművén

L: Orosz János

[Hit]

P. hűcs J. Tegnapi örömeink – mai hiányaink 7-8

Népszabadság, Bp. 1979 febr. 9

Droppa Judit

Letisztult intellektuális és magas szintű formakultúrát hordozó művei összhatásukban feszesek és dinamikusak.

Forgács Éva: Magyar textilkiállítás Kalbovgban. Művészet, 1978. november - 22. lap.

Droppa Judit

"Ipari denevérszárnyak" címmel Vadas József ir az V. Fal- és tértextil-biennáléről, melyet a Savaria Muzeum rendezett Szombathelyen a városi sportcsarnokban.
A kiállitó művészek közül az elsők között "a szakma krém"-jét sorolja fel: Szilvitzky Margit, Attalai Gábor és Szabó Mariann nevét.
A fiatalok közül: Doromby Mária, Holb Margit és Kubinyi Anna szerepelnek a tárlaton.
A már ismertebbek közül: Bajkó Anikó, Droppa Judit, Golarits Erzsébet, Lovas Ilona, Pauli Anna és Szilasi Anna mutatták be műveiket.

A fenti cimü Vadas-kritikát lásd: Szilvitzky Margit nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. szept. 30.
XXII. évf. 39. sz. 12. lap.

Droppa Judit, textiltervező.

A tatabányai „Bányász Képzőművészeti Szabadiskola" 30 éves jubileumi tárlatán szerepel~~nek~~ a művész két textilfaliképe. (említve)

Wéhner Tibor: A jövő.
Dolgozók Lapja, 1977. okt. 16.

Droppa Judit

"Textilminta készitők" cimmel Vadas József részletesen ismerteti a III. Ipari Textilművészeti Biennálét, melyet Szombathelyen a Savaria Muzeumban rendeztek. A különböző textilanyagok felsorolása mellett a tervezők nevét is megemliti:
Kovács Lajosné, Gyöngyösi Gergelyné, Payer Emilia, Bartók Éva, Horváth Mihályné, Gremsperger Bea, Katona Gyöngyi, Kovács Péter, Zámbóné Pöllermann Judit, Buzás Árpád, Attalai Gábor, Szabóné Ehrsam Éva, Pauli Anna, Droppa Judit, Markovitsné Almási Angéla szerepelnek müveikkel a tárlaton. Fenti cimü beszámolót lásd: Attalai Gábor nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. szept. 3.
XXI. évf. 36. sz. 12. lap.

Droppa Judit, textiltervező művész

Másodszor rendezik meg Miskolcon a Művészet a Művészetben c. kiállítást, melyen szerepel a művész „Horizont" c. műve. (említve)

M–: Művészet a Művészetben.
Déli Hírlap, 1977. aug. 15.

EUDAPEST, IX.,
Telefon: 387-748, 340-736

1977 JUL 4

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Judit Drappa

1021

Kunst in der Kunst

Ausstellung der Zeitschrift Művészet (Kunst) vom Jahrgang 1976

Die Zeitschrift der Ungarischen Bildenden Kunst und des Kunstgewerbes *Művészet* (Kunst), hat sich zum zweiten Mal vorgenommen — obgleich fast jede Ausgabe einer Ausstellung gleichkommt —, in den Monaten Juni-Juli mit einer effektiven Ausstellung vor das Publikum zu treten. Sie fand in diesem Bestreben in der Kulturzentrale des Süd-Balaton, Siófok, einen bereitwilligen Hausherrn und Verbündeten.

Auch diese zweite Schau — in der 65 Schöpfungen von 34 Künstlern zu sehen sind — gibt ein möglichst vollständiges Bild über die Früchte der zeitgenössischen ungarischen bildenden Kunst eines Jahres.

Die Kunst in der Kunst ist eine außergewöhnliche Ausstellung. Es sind nämlich nicht nur die originalen Kunstgegenstände zu sehen, sondern daneben auch die in der Zeitschrift erschienenen Kritiken der betreffenden Schöpfungen, Fotodokumente, Ars poetica usw. — um einen besseren Überblick zu gewinnen. Desgleichen findet man im Katalog in russischer, deutscher und ungarischer Sprache neben einem kurzen Lebenslauf der Künstler auch eine künstlerische Selbstdarstellung.

Der Jahrgang 1976 von Művészet hat sich als sehr vorteilhaft erwiesen. In diesem Jahrgang wurde nämlich die Architektur, die bildende Kunst und das Kunstgewerbe der Komitate *Nógrád* und *Vas* vorgestellt. Ebenso die Werke zweier hervorragender Vertreter der zeitgenössischen ungarischen bildenden Kunst, der „großen Alten": des 71jährigen *Miklós Borsos*, Munkácsy- und Kossuth-Preisträger, Verdienter und Hervorragender Künstler, bzw. des 73jährigen *Menyhért Tóth*, Verdienter Künstler. Die Hauptattraktion der Ausstellung liegt in den Werken der beiden Künstler. Besonders in den großflächigen, sog. weißen Bildern von Menyhért Tóth.

Es ist interessant, die Worte des Künstlers zu zitieren, die im Katalog und auch auf der Ausstellung zu lesen sind: „Wie ich zu meinen jetzigen Bildern gekommen bin? Sie haben begonnen, als ich nach Hause in mein Dorf kam, nach Miske, um endlich in Ruhe mit mir selbst zu sprechen. Dieses Gespräch hat viele Jahre gedauert. Ich habe gefragt: Was wills du der Welt geben? Denn geben mußt du. Ich glaube daß die Kunst dem Menschen hilft, daß er wirklich ein vollkommenes Leben leben kann. Vollkommenheit. Das ist mein größter Traum."

Judit Drappa: Bewegung aus der Ebene, Raumtextil (1976)

Als wenn diese Feststellung der von Miklós Borsos ähneln würde, wenn auch auf anderer künstlerischer Grundlage formuliert, doch auf alle Fälle in der Absicht eines übereinstimmenden ästhetischen Bekenntnisses: „Die Natur hat sich vor mir ausgebreitet, der Begriff des künstlerischen Realismus hat sich geklärt. Das Keimen einer Pflanze, die Form einer sprießenden Knospe ist ebenso Natur und der Wiedergabe würdig, wie der Körper des Menschen oder sein Gesicht. Was für mich allerdings am interessantesten bleibt, ist das menschliche Gesicht. Es gibt so viele Möglichkeiten, daß nicht nur die abgebildete Person, sondern auch „Du", auch „Ich" zu sehen sein sollen."

In der Galerie im ersten Stock fand das graphische Material seinen Platz, Werke der angesehenen Vertreter dieser Kunstgättung. Wir erhalten eine Kostprobe aus der Serie *Karancslejtős* von *Gyula Feledy*. Die Bestrebungen der jungen Graphiker-Generation (*Ferenc Banga, Imre Szemethy, András Miklós Sáros, Győző Somogyi* usw.), geben Gelegenheit zu interessanten Vergleichen.

In unseren Tagen ergibt sich nämlich durch die umfangreiche Vereinheitlichung der Informationen, daß zwei oder mehr Künstler gleichzeitig, doch voneinander völlig unabhängig, ja, sogar von einem ganz anderen Standpunkt ausgehend, unerwartet zu ähnlichen bildlichen Lösungen kommen.

László Menyhárt

ISCHE

Woche

INFORMATIONEN DER BR

Bummel durch Ungarn

Neptun – Speisebar – Konzertschiff

Eröffnung des Hotels „Neptun". In Balatonföldvár wurden die Bauarbeiten am schönsten Hotel des Balaton, am „Neptun", beendet. Schon im Juli können die ersten Gäste einziehen. Hotel „Neptun" ist 10stöckig, hat eine Dachbar und 215 Zimmer mit 430 Betten.

Speisebar mit Selbstbedienung. Neben dem Strand von Balatonfüred wurde eine Speisebar mit Selbstbedienung eingerichtet. Den Gästen steht eine große Auswahl von Gerichten in Folie zur Verfügung, sodaß sie sich schnell und kultiviert bedienen können.

Konzertschiffe. Neben den Fähren und Vergnügungsdampfern werden in diesem Sommer am Balaton auch Konzertschiffe verkehren. In Balatonföldvár legen die Schiffe abends 21.00 Uhr ab, während der Fahrt können die Passagiere Konzertmusik hören, u.a. Händels Wassermusik und Werke von Bach.

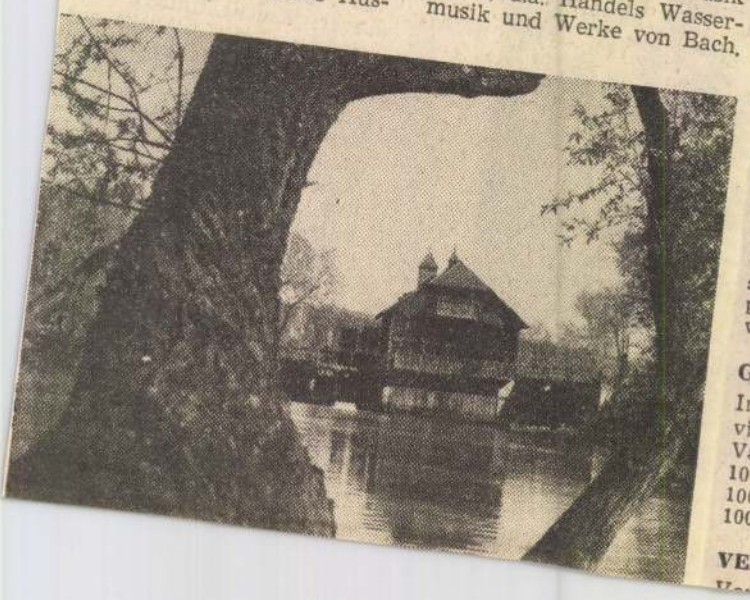

Unterkunft, Verkehr, Geldwechsel, Preise

Wo Sie informiert werden

AUSKUNFT:

In Budapest: Auf West-, Ost- und Südbahnhof, auf Flughafen Ferihegy, der internationalen Schiffsstation (Vigadó tér) und in den Reisebüros, die sich gleichzeitig mit der Unterbringung von ausländischen Touristen, Veranstaltungen, Stadtrundfahrten, Landestouren, Ausflügen, kulturellen und sonstigen Programmen — unter Mitwirkung von Fremdenführern — befassen.

IBUSZ (Hauptstelle: V, Felszabadulás tér 5)
EXPRESS (Jugendreisebüro, V. Szabadság tér 17)
MALÉV (Luftverkehr, V. Váci utca 1)
VOLANTOURIST (Autobusverkehr, V. Oktober 6. u. 13)
COOPTOURIST (Reisebüro, V. Kossuth tér 13)
BUDAPESTTOURIST (V. Roosevelt tér 5)
SIOTOUR (Balaton-Reisebüro, VII. Wesselényi u.26)
WAGGONS-LITS (COOK — Internationale Schlafwagen- und Fremdenverkehrsgesellschaft, V. Pilvax köz 1—3)

In der Provinz: Auf den Bahnhöfen, den Zweigstellen der Fremdenverkehrsbüros, in Hotels, bestimmten Campings, bei größeren Veranstaltungen (Sommeruniversität, Festwochen, und -spiele, Festivals, wissenschaftliche Beratungen usw.) an Ort und Stelle, an wichtigen Grenzübergangsstellen bei den Angestellten der Reisebüros.

UNTERKUNFT:

Hotelreservierung: Hungarhotels, (V. Petőfi S. u. 14 und VII, Lenin krt. 49).
Pannonia Service (V, Kígyó u. 4—6),
Danubius Service (V, Martinelli tér 8),
Privatquartier: Zimmernachweis, BUDAPESTTOURIST, (V, Roosevelt tér 5, VI, Bajcsy-Zs. út 55, VIII, Baross tér 3),
Camping: VI, Tanács krt. 3c, V, Kossuth tér 13—15, Felszabadulás tér 5

PREISE:

Hotelpreise: nach Klassen, sie gehören in die freie Preiskategorie C, deshalb nicht einheitlich
Kategorie I.: 370—720 Ft.; A II.: 280—500 Ft.; Kategorie B: 220—350 Ft.; C I.: 60—190 Ft.
In Urlaubsorten und Budapest gibt es in der ersten, der Vor- und der Nachsaison gewöhnlich Preisermäßigungen zwischen 20—60%.

Zimmernachweis: I. Klasse pro Person 80 Ft. Bei den Privatzimmern, die bei den Reisebüros und Fremdenverkehrsstellen reserviert werden können, müssen Badezimmer, Fernseher- und Telefonbenutzung extra bezahlt werden.
Camping: In den Luxus-Campings werden Preise frei festgelegt, in den anderen muß pro Person und pro Tag ein Reservierungspreis gezahlt werden. Auch die meisten Bungalows stehen auf Campingplätzen, Luxusbungalows kosten täglich pro Person 70—150.— Ft., die übrigen je nach Lage und Niveau der Dienstleistungen 20—50 Ft.

GELDWECHSEL:

In den Banken und Zweigstellen, Hotels, den Budapester, Provinz- und Grenzzweigstellen der Reisebüros.
Valutakurs vom 21. März 1977.
100 Mark 484.— Ft.
100 DM 857,47 Ft.
100 öSch 120,70 Ft.

VERKEHR:

Droppa Judit

Részmotívumokra bontott textil-mintaelem. (repro)

Pálosi Judit: A szövött falikárpitról.

Müvészet, 1977. augusztus - 20. oldal.

Droppa Judit

Droppa Judit 1972-től fog-
lalkozik újfajta tervezési
módszerekkel kiológépben.

Bárkányi Attiláo
~~[illegible]~~: Minta-Csalódok.
Műbészet, 1977. augusztus – 14 lap.

Droppa Judit

„Textil minitallem"
(vepro)

Pálosi Judit: A szövött falikárpitról.
Müvészet, 1977. augusztus - 20. oldal.

Droppa Judit

A Hárgyári kollektíva, honyhoz textiliának tervezője.

Bárkányi Attila: Minta-családok.

Művészet, 1977. augusztus- 14.oldal.

1021

Was ist Textilkunst?

Neue Wege an der Biennale Industrieller Textilkunst in Szombathely (Steinamanger)

Seit 1970 ist der Name der Stadt Szombathely (Steinamanger) eng mit der Textilkunst verbunden. 1970 wurde die erste Wand-Textilbiennale veranstaltet, und seither hat sich die Zahl derartiger Ausstellungen bedeutend vermehrt. 1973 fand beispielsweise die erste Biennale der Industrietextilien statt. Die dort ausgezeichneten Werke erhielten in der nahegelegenen Stadt Kőszeg (Güns) eine selbständige Ausstellung. In der Reihe der Erfolge muß erwähnt werden, daß man in dem malerisch gelegenen Velem bei Kőszeg ein Atelierhaus für die Textilkunst einrichtete.

Im Laufe der ersten drei Wand-Textilbiennalen spannte sich der Bogen von anfänglichen Schritten und oberflächlicher Verspieltheit zur Geburt von eleganten, zurückhaltenden Werken, die tiefen, gedanklichen Inhalt tragen. Vorherrschend waren natürliche, rustikale Rohmaterialien und die Webtechnik. Und dann kam die vierte Biennale.

Auf dieser Schau zeigten die Künstler, daß sie sich an der Wand und im Raum gleichermaßen zu Hause fühlen. Materialien und Techniken wiesen eine überaus große Skala auf. Monumentalität, Farbigkeit, Vielfältigkeit!

Im Katalog der vierten Biennale steht zu lesen: „. . . neben den Feinheiten und ehrwürdigen Tönen der vorangehenden Biennalen vernehmen wir immer häufiger stählerne Klänge. Jetzt ist alles irgendwie lauter, frischer, fröhlicher. Im Textildesign ist die Ironie im Vormarsch, hat auch der Humor Platz erhalten, manchmal sogar die stichelnde Kritik an geschmacklicher Rückständigkeit. . . In Szombathely dominieren mit ihren Proportionen, ihrem Gewicht jetzt die ausgezeichneten Werke".

In Szombathely nahm 1973 eine neue Textilbiennale ihren Anfang, der Name: Biennale Industrieller Textilkunst. Sie mußte künstlich geschaffen werden zur notwendigen Herausbildung einer nichtvorhandenen Kunstgattung.

Es scheint eine Forderung unserer Zeit zu sein, daß die Großindustrie, die ja eigentlich den engen Kontakt zwischen Gesellschaft und Kunst zerriß, daß eben diese Industrie Kunst auf einer Ebene schafft, auf der sich Gesellschaft und Kunst erneut treffen können: bei der Gestaltung der alltäglichen Umgebung, der gegenständlichen Welt. Hier muß der Künstler die Reproduzierbarkeit in sein Werk hineinkomponieren. Zwar zeitigten die ersten Biennalen industrieller Textilkunst noch recht wenige konkrete Erfolge, wenn wir jedoch das bisherige Schaffen der jungen Designer, die auf der ersten und zweiten Biennale jeweils den ersten Preis errangen, betrachten, so finden wir darin nahezu die Garantie, daß eine moderne, industrielle Kunst im Entstehen ist. Wir sprechen von den Werken Anikó Bajkós und Judit Droppas.

Die funktionelle Verwendungsmöglichkeit ist kein Kriterium der Kunst, also auch nicht der Textilkunst, zumindest nicht im praktischen Sinne. In der industriellen Kunst ist sie jedoch das höchste Kriterium. Die Meister der Volkskunst alter Zeiten fertigten im allgemeinen ihre Gebrauchsgegenstände alle selbst an und arbeiteten doch nicht allein. Es war eine Kollektivarbeit, da man alle Kniffe seines Gewerbes, die Motive und selbst die Feinheiten der erprobten Verwendbarkeit von den Eltern, Mitmenschen, Lehrmeistern erlernte. Die maschinelle Großindustrie gibt es aber noch nicht lange. Da sich die maschinelle Herstellungsweise der Gegenstände fast vollständig veränderte, nahmen auch die Gegenstände selbst eine andere Form an, ja es entstanden massenweise neue. Heute geht dies in einer recht komplizierten Kollektivarbeit vor sich. Über Erfahrungen auf diesem Gebiet können wir nur in Ländern sprechen, die schon eine längere Zeit industriell entwickelt sind, dort weiß man bereits um Resultate. Bei uns bereitet der Mangel an Erfahrungen und Traditionen vorläufig noch Schwierigkeiten. Die bewußte und umfassende Tätigkeit von Museen und in-

Textil-Relief von Judit Droppa

dustrieästhetischen Organen beschleunigt den Entwicklungsprozeß gewiß, doch können auch die Designer viel dazu beitragen.

Vorher erwähnten wir Judit Droppa, die beispielsweise für ihre individuellen Textilwerke flachgestricktes Material verwendet, mit dem sie auch in der Fabrik arbeitet. Dieses tatsächlich nicht sehr anziehende und abwechslungsreiche, aber nützliche und moderne Material wird nun gezwungen, sich in ein Kunstwerk zu verwandeln.

Anikó Bajkó hingegen möchte die tatsächlichen Dimensionen der Textilien sprengen. Wenn das Grundmaterial dazu nicht ausreicht, erprobt sie, wie man das Licht und den Schatten — seien sie natürlichen oder künstlichen Ursprungs — zu Hilfe nehmen kann. Beruflich entwirft sie bedruckten Gardinenstoff. Während sie darum bemüht ist, Lösungen für ideale, moderne, künstlerische Gardinen zu finden, bereichert sie gleichzeitig auch die Textilkunst und nähert sich der industriellen Lösung des Problems.

Auch in diesem Jahr luden hervorragend entworfene Plakate die Besucher zur dritten Biennale Industrieller Textilien in das Savaria-Museum. Der große Preis der diesjährigen Biennale wurde den Möbelstoffen von Margit Prohászka und den bedruckten Gardinen von Katalin Ványai verliehen.

J. T.

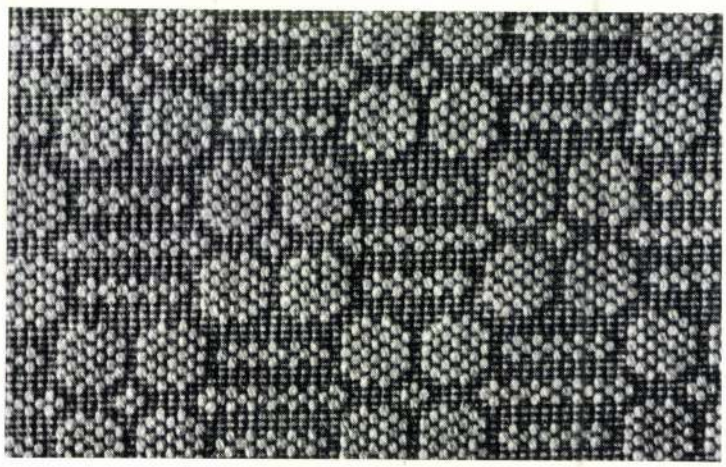

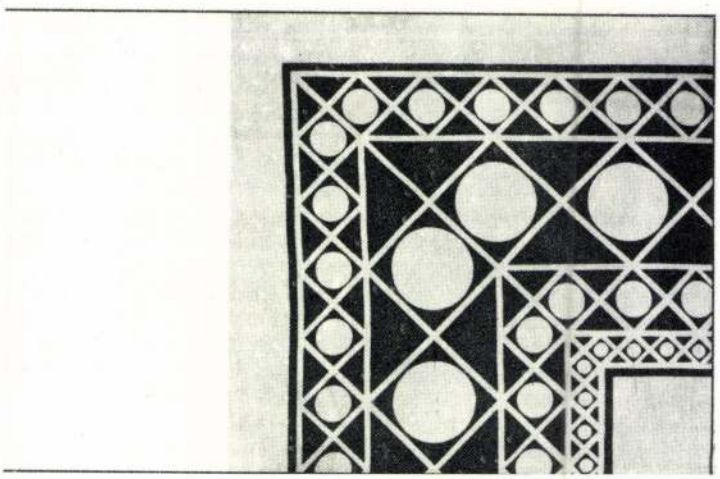

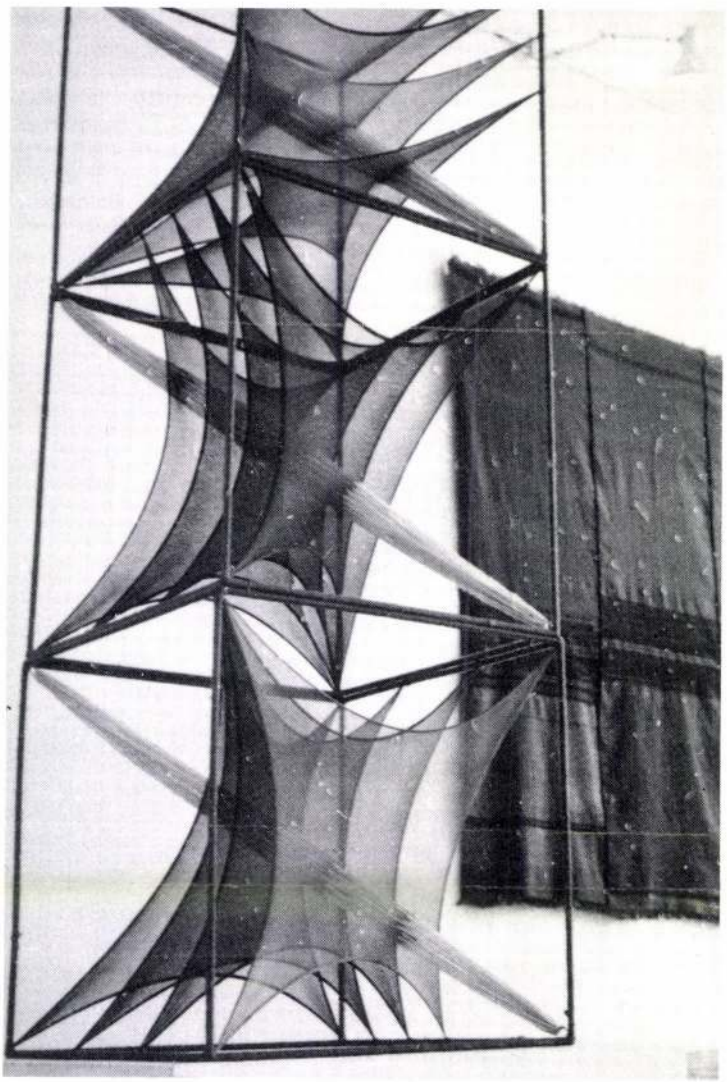

Dreidimensionale Textil-Struktur von Anikó Bajkó

Oben links: Margit Prohászka

Oben rechts: Katalin Ványai

Rechts Mitte: Eine preisgekrönte Arbeit der dritten Biennale industrieller Textilkunst: Spitzenmöbelstoff, Entwurf: Margit Prohászka.

Rechts unten: Ebenfalls auf der dritten Biennale industrieller Textilkunst mit einem Preis bedacht, Katalin Ványai: „Geometrie" — bedruckte Tischservietten.

textiltervező

021

Vágyam, hogy közelebb kerüljek Tatabányához

Látogatóban Droppa Judit textiltervezőnél

A két éve elkezdett beszélgetés fonalát igyekszem felvenni. — Hol is hagytuk abba? — kérdezi *Droppa Judit* textiltervező.

A fiatal művész tatabányai, jelenleg Pesten él, és sorra arat sikereket nemzetközi kiállításokon és pályázatokon tértextiljeivel.

Nos, a beszélgetés ott maradt abba, hogy Judit képviselte Magyarországot a svájci Lausanne-ban megrendezett 7. nemzetközi textilbiennálén, 1975-ben.

— *Mi történt azóta?*

— Nem régen érkeztem haza Lausanne-ból, a 8. nemzetközi biennáléről — mondja természetes egyszerűséggel.

S hogy ez mit jelent, annak érzékeltetésére álljon itt néhány adat. A hivatalos lista szerint 33 magyar közül fogadta el a nemzetközi zsüri őt egyedül. Hogy jó-e, vagy rossz ez az arány, arról a számok vallanak. A világ 1095 pályázójából hatvannyolcat, negyvennégy jelentkező országból tizenkilencet fogadott el a bíráló bizottság. Droppa Judit ismételt meghívása így mindenképpen szép sikernek számít.

— *Szalagok három dimenzióban* című munkám makettjét küldtem el, amely egy piros-fehér színösszeállítású, harmonikaszerűen nyitható-csukható lampionra emlékeztet. Tavaly decemberben kaptam az értesítést, hogy a kiállítók között leszek. Májusra el kellett készülnöm a háromméteres tértextillel. A csíkozott és hajtogatott szalagok összeállítása hatalmas munka volt, aki csak megfordult nálunk, mindenki segített varrni, tűzni a csíkokat.

A közelmúlt felidézése előtt lássuk szigorúan időrendi sorrendben az eseményeket. Az eligazodásban segít a kétnyelvű Droppa-katalógus.

— 1975-ben a II. ipari biennálén Szombathelyen, munkahelyem, a Kőbányai Textilművek számára tervezett gyári anyagokkal szerepeltem. Olyan jersey alapanyagú sorozatot készítettem, melyekből női ruhák, blúzok, ingek készíthetők. *Kiemelt első helyezést* értem el.

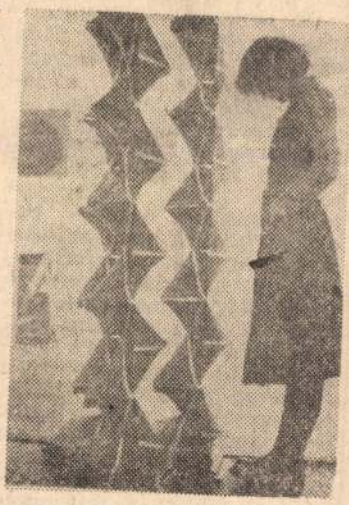

... hatalmas munka volt

— Munkám alapja a *rendszertervezés*. Elemekre bontom a motívumokat. A variációkat a színek átkötésével hozom létre a programozott gépen, így egy lyukkártya-program hét mintát foglalhat magában, szemben a hagyományos egy program — egy mintával.

Újra visszakanyarodunk időben, hiszen ugyancsak '75-ben volt a BNV *Korszerűség, divat* című pályázata, amellyel *második díjat* nyert. Ott volt a mini textilkiállítók között még ugyanebben az évben Szombathelyen. A tavalyi év is bővelkedett sikerekben, hiszen Jutka elmondta, hogy a IV. Faltextil-biennálén Szombathelyen *harmadik díjat* nyert, *Kilépés a sikból* című munkájával.

— Varsó, Milánó, Windelsbach, London — sorolja a galériákat, ahol megismerték textiljei révén a nevét.

— Textiljeim állandóan vándorolnak, járják a világot, hónapok telnek el, mire egyikmásik hazakerül. Két textillel szerepeltem a prágai és pozsonyi magyar textilkiállításon. Az USA-beli Seattle-ben nemzetközi zászlókiállításra pályázatot hirdettek. Nos, nem a szó szoros értelmében vett zászlókra kell gondolni, hanem szabadban elhelyezhető, stilizált textilekre. A 200 résztvevőből 16-ot díjaztak, közülük az egyik én voltam. Nemzeti színeinket, a piros-fehér-zöldet variáltam.

Miközben a versenyekre készül, szorgalmasan készíti a textilművek számára a *mintakollekciókat*. A kiállításokon, amelyeken sikereket arat — Lausanne kivételével nem volt jelen, az utólagos sajtóvisszhangból, katalógusokból értesül munkái fogadtatásáról. Laussane-ról már szóltunk, s hogy mennyit jelent a személyes bemutatkozás — bizonyítja, hogy azóta sorra érkeznek a meghívások. San Francisco, Chicagó, Dánia, Finnország kér textileket. A clevelandi Művészeti Múzeum nemzetközi kiállításán is ott lesz *„Hullámok pirosban és fehérben"* című faltextilje, ugyancsak pályázat eredményeként.

— Alig tudok dolgozni itthon — mondja. VII. kerületi otthonában a telefon állandóan cseng. — Vágyam, hogy közelebb kerüljek Tatabányához. Tatán szeretnék valamilyen könnyűszerkezetes, hangárszerű műhelyt, ahova elvonulhatnék egy-egy nagyobb munkám megvalósítására.

— Először mutatkozom be a megyében, több megyéből elindult művésztársammal együtt. *Szeptember 18-tól az újvárosi V-ös iskolában* ismerkedhet a közönség textilmmel.

V. Román Marian

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR MEDIETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 SEP 17
DOLGOZÓK LAPJA

Magyar függetle[illegible] és a dunai népek öss[illegible]ogása

— 175 éve született Kossuth Lajos —

A polgári átalakulás irányába a XIX. század első felében reformok útján elinduló Magyarország már három évszázada a Habsburg-birodalom része volt. A reformkor liberális programadóinak tehát lényegében feudális birodalom jelenlétével kellett számolniuk. Az országos politikába 1832-ben, *országgyűlési tudósításaival* bekapcsolódó *Kossuth* külpolitikai tájékozódását is e tény befolyásolta. A *Pesti Hírlap* szerkesztőjeként, 1841-től nézeteinek hirdetésére jelentős fórum kínálkozott. Lapja hasábjain elsősorban a belső gazdaságitársadalmi reformok kérdésével foglalkozott, s Magyarország önállóságának bővítéséről ugyan le nem mondva, de folyvást a Habsburg-birodalom keretei között küzdött reformjavaslatainak elfogadtatásáért.

Az 1840-es évek derekán a feudális rendben megmerevedő Habsburg-birodalom súlyos válságba jutott, most belülről a polgári fejlődés és a nemzeti mozgalmak, kívülről a *már* fejlett polgári országok vagy a feudalizmus válsága által *még* nem érintett hatalmak létét kétségessé tették.

1848-ban a népek tavaszának lendülete azonban nem a Habsburg-birodalom felbomlását, hanem alkotmányos átalakulását hozta meg. Kossuth még március 3-án, néhány nappal a forradalom kirobbanása előtt, a pozsonyi országgyűlésen hatalmas beszédben követelt alkományt a birodalom valamennyi népe számára. A forradalmi átalakulást azután a király által szentesített törvény is rögzítette: a polgári alkotmányos Magyarország széles körű önállóságra tett szert a birodalmon belül.

Kossuth arra gondolt, hogy az európai hatalmi egyensúlyozó szerepet — Németországgal szövetségben — az új, erős, alkotmányos Magyarország fogja betölteni A német egység meghiúsulása — a magyarországi tragikus nemzetiségi konfliktustól függetlenül is —, egyelőre lehetetlenné tette e koncepció megvalósulását. Amikor pedig a szabadságharc során kiderült, hogy az ellenforradalom nem hajlandó figyelembe venni Magyarország még 1848 előtt élvezett különállását sem, Kossuth számára világossá vált: *Magyarország és a Habsburg-birodalom érdekei tartósan nem egyeztethetők össze.* Indítványa nyomán, a tavaszi hadjárat győzelmeire alapozva, *1849. április 14-én kimondották a Habsburgház* trónfosztását. Az új, független magyar állam, melynek kormányzó-elnöke Kossuth Lajos lett, fennmaradásához, önállóságának biztosításához csak semlegességet igényelt — ezt azonban nem kaphatta meg. A cári intervenció megpecsételte Magyarország sorsát.

A vereség után *a Kossuth-vezette emigráció a magyar függetlenség megteremtésének előfeltételein munkálkodott.* A cár beavatkozását 1849-ben tétlenül szemlélte Európa, mert a Habsburg-hatalom fennmaradását a haverrel is visszaszerző *Magyarország (s vele Horvátország és Erdély) az önkéntesség és bármikori felmondás elvei alapján védelmi szövetséget alkot a már önálló Szerbiával és Romániával.* Kossuth alkotmánytervében a nemzetiségek számára messzemenő politikai jogokat biztosított.

A tervezett államszövetség nem Magyarország felosztásán alapult, hanem majdani megvalósulásának *előfeltétele volt, hogy a Kárpát-medence népei az adott történelmi államkeretek között egymásra találjanak.* A magyar uralkodó osztályok elutasították a megbékélést a nemzetiségekkel, s uralmuk fenntartása érdekében *a Habsburgokkal kötendő kompromisszum mellett döntöttek. Az 1867-es kiegyezés végérvényesen egybekapcsolta a történelmi Magyarország és a nemzetek felett terpeszkedő osztrák birodalom sorsát.* Mint arra Kossuth Deákhoz intézett híres *Kasszandra-levelében* rámutatott: Magyarország olyan döntésre szánta el magát, amely *a jövendő kedvező lehetőségeit zárja el előle.* Eddig kényszerből osztoztunk a birodalom sorsában, most minden látszat szerint önként vállaljuk azt. *S ez a sors a pusztulásé, mert a nemzeti fejlődés mindenütt szétbomlasztja a középkori eredetű államalakulatokat. „Magyarország lesz a máglya, melyen az osztrák sas megégettetik".*

Az érett férfikora óta hazájától távol élő, kilencvenkét

Drappa Judit textiltervező művész

A művész 1945-ben jelentkezett először itt, Szombathelyen, a biennálin és akkor rögtön díjnyertes lett. Napjainkban Kőszegen, a Zwingerben, önálló tárlattal jelentkezik. Körkötött yerseiket állított ki a Kőbányai textilgyárnak az anyagait, 1973 óta ott tervező a művész. Ugyancsak a művésszel állított ki Almási Angela pápai textilgyár tervezője, szövet anyagokat.

Művészeti magazin

1977. VIII. 25. 21'25 TV, D.

IV. Fal- és Tértextil Biennálé, Szombathely, 1976. Droppa Judit: „Kimozdulás a sikból"
Műveszet, 1976. S. 15 old, gyapjú, mursál, kötött, 160 x 160 cm.

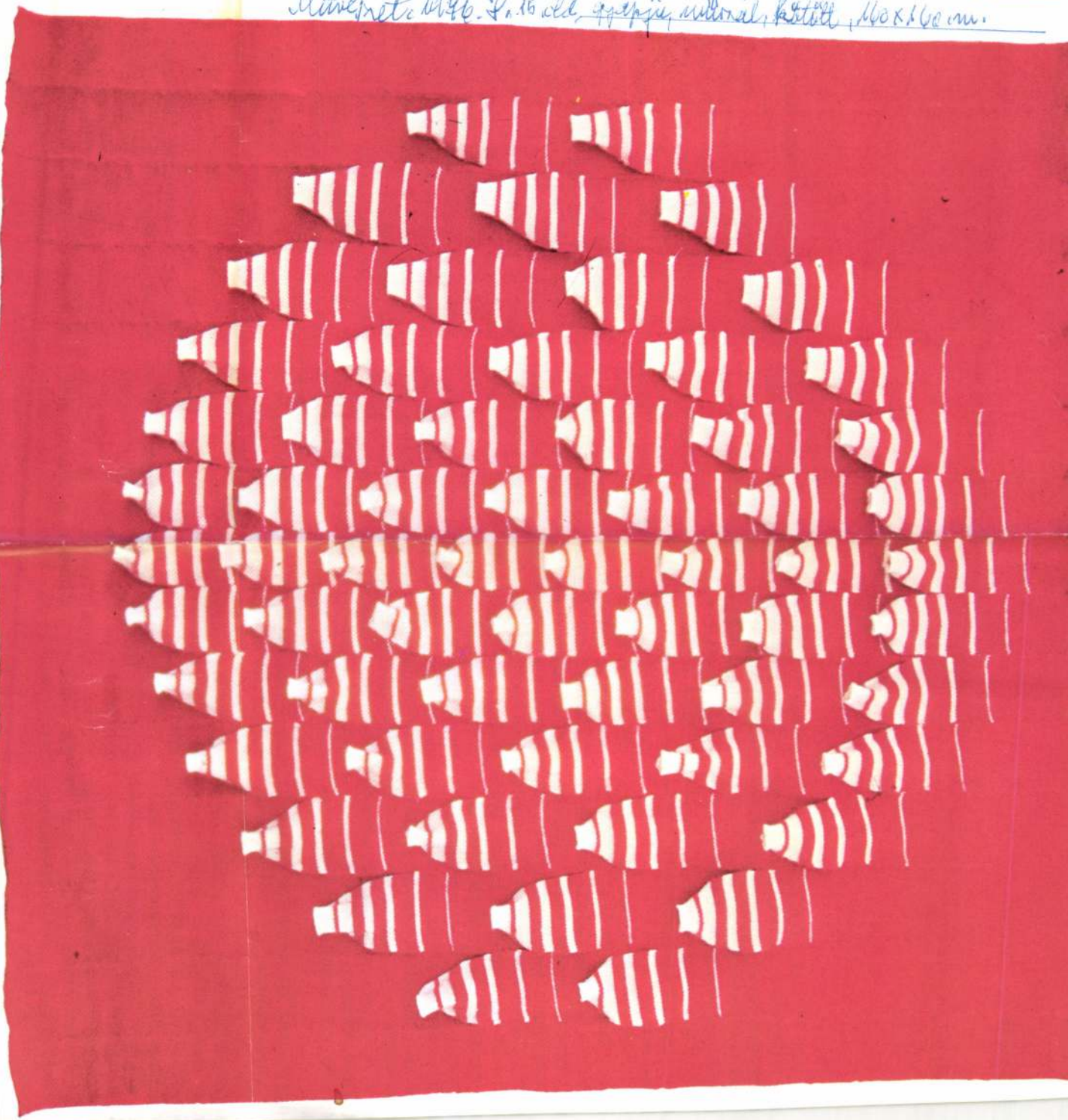

rnyékot. Kísérleteit ő is egyedi textil-
ben végzi. Mint mesterember nyomott
nyanyagot tervez. Így igazán helyén-
ezek a kísérletek. Miközben az ideális,
zi, mai függöny megoldásán fárado-
yszerre gazdagítja a textilművészetet
egyre közelebb kerül az ipari probléma
dásához is.

ét terület kölcsönhatása nemcsak e
ővészt jellemzi. Ennyire tudatos egy-
azonban inkább csak a fiataloknál
nk. Vannak egészen fiatal művészek,
hozzáállásuk, alkotó módszerük, te-
ük az ipari tervezésre is predesztinált,
nem találnak maguknak helyet, mert
ég igazán kevés az olyan gyár, ahol
ló kaliberű tervezők alkotni tudnának.
biztos, hogy a rajzoló teremben való
órai ülés kapcsolatot teremt a terme-
lyamattal is, de egy biztos, hogy a
ők szabadságát és fantáziáját, alkotó-
t elveszi. Persze e negatív eredménye-
ég más módszerekkel is megtámogat-
khelyütt.

már az ipari biennálék első díjasairól
tesebben szóltam, itt említem meg,
1975 óta a biennálék egy járulékos
ással gazdagodtak, melyeknek azon-
nem lekicsinylendő a jelentőségük.
egelőző biennálé elsődíjas művésze,
művészei önálló bemutatkozási lehe-
et kapnak, a következő megfelelő
ú biennáléval párhuzamosan, *Kő-*
n, a *Zwinger bástya* középkori kőfalai
t. Első alkalommal *Bajkó Anikó* és
es Béláné függönyanyagainak kiállítá-
került sor, a II. Ipari Textilművészeti
nálé idején. Ebben az évben állítanak
ménye a nagyméretű textilműveken is érez-
teti hatását. Most a negyedik biennálén,
külön szekcióban, minitextilek is szerepel-
nek, sőt ide néhány külföldi művészt is meg-
hívtunk bemutatkozásra.

Mint látjuk, az 1975-ös év bőven termő
év volt Vas megyében a textilművészet te-
rén. És októberben beindult a *Velemi Textil-
művészeti Alkotóműhely.* A biennálék köre
bezárult és rendszerbe állt. Mi a múzeumban
hozzákezdtünk a muzeológiai vetület ki-
munkálásához: megalapítottuk a modern
magyar textilgyűjteményt (fal- és tértextilek,
ipari textilek, első miniatűr textil kollekció),
kidolgozzuk ez újfajta anyag raktározási,
megóvási módozatait, nyilvántartását, do-
kumentálását. A magyar textilművészetre –
de lehetőség szerint a külföldire is – vonat-
kozó irodalmat igyekszünk a *Savaria Mú-
zeum Iparművészeti Gyűjteménycsoportján*
belül összegyűjteni, idővel feldolgozni. Az
egyes biennálék katalógusait is olyan szem-
pontok szerint készítjük, hogy a muzeoló-
giai munkát elősegítse. Kapcsolatot igyek-
szünk teremteni a világ textilművészettel
foglalkozó múzeumaival, intézményeivel,
kiadványcserét létesítünk velük. 1975-ben a
*grazi Künstlerhaus*ban első ízben állítottuk
ki fal- és tértextil gyűjteményünket külföl-
dön.

Ha a biennálékat rendszerező erőként
kívánjuk felfogni, akkor a biennálékhoz
közvetlenül kell kapcsolódnia a rendszere-
zett munkafolyamatoknak is. Ezért került az
alkotóműhely vezetése is a Savaria Mú-
zeum kezébe. Az épület üzemeltetésére
nincs gondunk – a Megyei Művelődési
Központ tartja fent. A művészek ellátását,
vásárlásra kapott összeg megváltása fejében
egy-egy művüket a Savaria Múzeum textil-
gyűjteményének adták. Nem közömbös
számunkra, hogy *Gecser Lujza Hídja*, mely
a negyedik biennálén díjat nyert, a Velemi
Textilművészeti Alkotóműhelyben készült.

Velemről sokat lehetne még mondani.
Úgy tudom, hogy a művészek között is jó
visszhangra talált. Mindenesetre az idei
nagyszámú jelentkezés is ezt bizonyítja.
Többen jelentkeztek ismét azok közül, akik
az első alkalommal részt vettek az alkotó-
műhely munkájában. A pályázatos módszer
azért is hasznos, mert a művészeket kon-
cepciójuk pontos és átgondolt megfogal-
mazására kényszeríti, ez pedig a művészi
fejlődés alapfeltétele. Velemben a csoportos
munkára is megvan a lehetőség.

Az alkotóműhelyben két évet tekintünk
egy periódusnak, ez idő alatt az alapszabály
sem módosul. Két év munkájáról adunk ki
munkakatalógust is, melyben igyekezni fo-
gunk elemző módon ismertetni az ott folyó
kísérletezést és munkát.

Végezetül annyit, hogy a Vas megyében
kialakult textilművészeti programnak jelen-
tős intézményi segítőereje van. Mindkét
biennálénkat, elsősorban az iparit, anyagilag
és eszmeileg támogatják. Gyűjteményünk is
nagyrészt a Művészeti Alap vásárlásából, a
gyárak és a Magyar Divat Intézet adományo-
zásából, illetve a művészek ajándékaiból
állt össze. Ugyancsak komoly segítséget
adtak a művészek a dokumentáció kialakí-
tásában – *Szenes Zsuzsá*tól egy egész doku-
mentációs gyűjteményt kaptunk.

A díjakat adományozó vagy egyéb segít-
séget nyújtó intézmények nevét katalógu-

Droppa Judit, iparművész

III. IPARI TEXTILMŰVÉSZETI BIENNÁLE

Szombathelyen befejezték a III. ipari textilművészeti biennále zsürizését. A Savaria-programban augusztus 5-én nyíló biennálén lakás- és öltözködési textíliákat egyaránt felvonultatnak. A legutóbbi, II. biennále két első helyezettje — Droppa Judit és Almásy Angéla — textiljeiből augusztus 6-án Kőszegen kamarakiállítás nyílik. A velemi textilművészeti alkotótáborban készült munkákat a fővárosban mutatják be, a Művészet című folyóirat Hollós utcai kis galériájában.

III. Ipari Textilművészeti Biennálé

12

Esti Hírlap, Bp. 1977. ápr. 19

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 OKT 11

Budapester Rundschau

Judit Droppa

1021

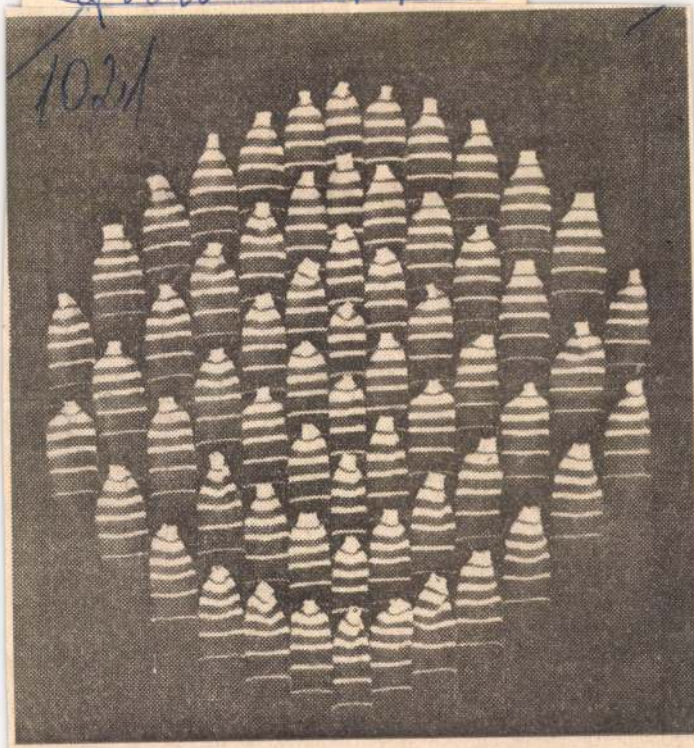

Kunst im Komitat Vas: Judit Droppa: Textilkomposition

SZABAD FÖLD

Diese kom
vielfältige Ak
die zahlenmä
eines Jahrze
nicht restlos
doch liefern si
nen gewissen
zur Beurteilu
schritts. Es ist beispielsweise vielsagend, daß die Zahl der Länder, die mit der Ungarischen Volksrepublik diplomatische Beziehungen aufrechterhalten, in 10 Jahren von 70 auf 114 gestiegen ist. Imponierend ist auch die zunehmende Zahl der internationalen Verträge. Im letzten Jahrzehnt wurden 1460 Abkommen geschlossen, in ihrer überwiegenden Mehrheit mit sozialistischen Partnern, mit denen uns 846 neue Verträge über Freundschaft, wirtschaftlich-technische, kulturelle und wissenschaftliche Zusammenarbeit verbinden. Eine hervorragende Rolle steht hierbei dem mit der Sowjetunion geschlossenen Vertrag über Freundschaft, Zusammenarbeit und gegenseitigen Beistand zu, der am 7. September 1967 für weitere 20 Jahre verlängert wurde. Eine erfreuliche Entwick-
lung in den vergangenen

Lage betrachten wir vor allem, wie wir in unserer natürlichen Umwelt, in der Gemeinschaft der sozialistischen Länder eingeschätzt werden, welche Rolle wir im Warschauer Vertrag und im Rat für Gegenseitige Wirtschaftshilfe spielen.

Ohne diese unsere Rolle überschätzen zu wollen, können wir behaupten, daß wir nach Möglichkeiten den Erwartungen der internationalen kommunistischen Bewegung, der fortschrittlichen Welt nachkommen. Als Beispiel sei unsere brüderliche Hilfe erwähnt, die wir dem kämpfenden und nun wiederaufbauenden Vietnam leisteten, unsere Solidarität mit den fortschrittlichen arabischen Kräften, die Unterstützung der Völker, die um ihre Freiheit oder Konsolidierung ihrer unlängst er-

Dr. Papp Judit

Méltatás

Mihály Mária: Szombathely - textil.
Művészet, 1976. augusztus - 14.oldal.

Droppa Judit

Droppa szinte természettudományos alapossági erőtérpróbákat végzett a színezett anyaggal.

Bán András: Megjegyzések a textiles alkotómühelyről.
Művészet, 1977. február - 8. oldal.

Droppa Judit

Méltatás.

Torday Aliz: Első ésjaki textilművészeti triennále...
Művészet, 1977. február – 37. oldal.

Droppa Judit textiltervező

Szombathelyen a IV. Fal- és Tértextil Biennálén Droppa Judit most harmadik díjas lett. A II. Ipari textilművészeti biennálén kiemelt első díjat kapott.

M. Zs. Textilek Szombathelyen.

Pesti Műsor, 1976. szept. 8. 42. old.

ajós-kereszthajós tömegének tájba illesz-
edő harmóniáját, a táj és az építmény közös
ép énekét. Nyilván őt is megindította a
gyik legsikerültebben tájba épített mű-
nlékünk valamikori látványa, amit magul
ciszterek úgy terveztek, szerkesztettek
gy az emberi építmény jól együtt hasso
tájjal, mint ahogy Czinder Antal is úg
rvezte, szerkesztette plakettjét, hogy elő
ézze a látvány hatását, de a szerkeszté
ndja, bravúrja sem az építményben, sen
z éremben nem tolakszik elő. Mindkettőne
an fontosabb mondanivalója, üzenete
ember harmónia-keresése környezeté
l.
A kiállítás legnagyobb ellentéte a I
jas *Paizs László Akryl plasztika* címme
vezett kockái és *Szlávics László Proleté*

Droppa Judit

Kötött-hurkolt textil kísérletek.

Bán András: Megjegyzések a textiles...
Művészet, 1977. február - 8. oldal.

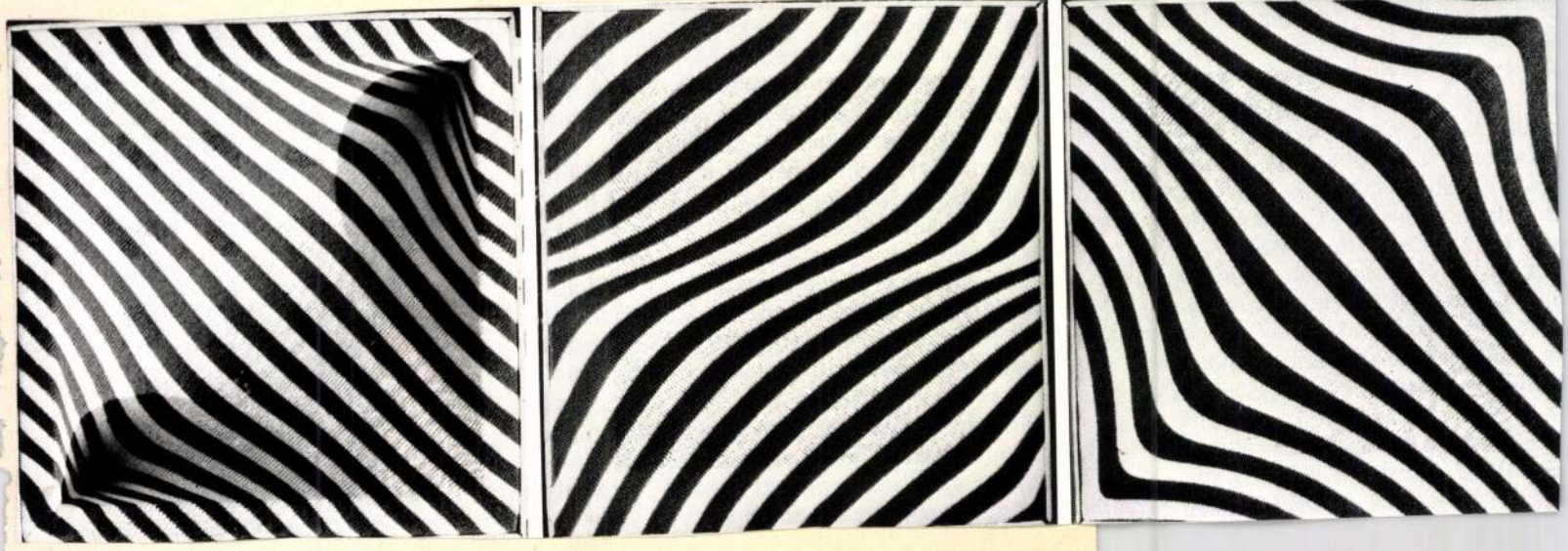

Droppa Judit, iparművész

Kiállítás az ipari formatervezésről

(Tudósítónktól.)

Formatervezés az iparban címmel kiállítás nyílt tegnap Budapest főváros tanácsa kiállító termében (V. kerület, Tanács körút 6.. szám alatt). A kiállítást rendező Ipari Formatervezési Tájékoztató Központ vezetője, *Pohárnok Mihály*, a pénteki sajtótájékoztatón elmondotta, hogy ezúttal nem a formatervezett tárgyak felvonultatása és a nagyközönség tetszésének megnyerése volt a cél, hiszen erre már jó néhányszor sor került; elég, ha csak az 1975-ben megrendezett iparművészeti kiállításra, vagy a BNV bútorkiállításaira utalunk. A közönséget egyébként sem kell meggyőzni arról, hogy az esztétikusabb, praktikusabb tárgyakat vásárolja meg. Az ilyen bemutatók után eddig még mindig megostromolták a rendezőket, akik a — *mikor, hol lehet kapni?* — kérdésre nem tudtak válaszolni, illetve távoli határidőket adtak meg.

A Finomkerámiaipari Művek Szaturnusz étkészlete, amely 1974-ben a faenzai nemzetközi kerámiakiállításon aranyérmet, az 1975-ös őszi BNV-n vásári díjat nyert. Formatervező: Horváth László.

A mostani kiállítás ezért elsősorban az ipari vezetőkhöz, a műszaki fejlesztőkhöz és a kereskedelmi szakemberekhez kíván szólni, őket akarja megnyerni az ügynek, meggyőzni arról, hogy *a formatervezés nem szórakoztató játszadozás, nem a felületek öncélú csinosítgatása, hanem értékteremtő tevékenység.* A jó forma gazdasági érték. A kereskedők, akik közvetlenebb kapcsolatban állnak a vásárlókkal, jól tudják, mekkora forgalomnövekedés köszönhető egy-egy praktikus formának. Mindezt számokkal bizonyítani elég nehéz, de néha kimutatható, hogy a formatervezés mennyivel növelte a vállalat nyereségét. A Kőbányai Textilművekben például Droppa Judit formatervező megoldása egyben a technológiai lehetőségek jobb kihasználását és a költségek csökkentését is jelentette. A kiállítás ilyen példákkal, fényképekkel, adatokkal, tárgyakkal érvel, és gazdasági eredményekre hivatkozva sürgeti, szorgalmazza a formatervezés felkarolását.

Megtekinthető április 21-ig, naponta 11 órától 19 óráig. A kiállítás anyagát az év végéig további öt nagyvárosban, *Győrött, Miskolcon, Debrecenben, Szegeden* és *Pécsett* is bemutatják.

— : Kiállítás Nézsz

9.

08

FIATALOK TALÓZSIA

Mindig állott volt a levegő, mindig kevés a hely. A sarokban voltak a papucsok, a tornacipők, a szekrényekben lógtak a kimenőruhák.

Melegítős, rövid hajú fiúk voltunk. Voltak köztünk értelmesebbek, butábbak, ügyesebbek, félénkebbek, erőszakosabbak. Olyanok voltunk, mint bárhol másutt a hasonló korúak. Talán kicsit érzékenyebbek, edzettebbek, önzetleneb-

viselőjeként kaptam ezt a szép és magas kitüntetést.

Elhallgat.

Aztán bánatosan:

— Öregszem — panaszkodik. — Már elmúltam huszonkilenc éves. Ez pedig már szép kor.

A „vigasztaló" szavakat elhárítja magától, s csak akkor folytatja önvallomását, amikor eddigi pályafutása a téma.

A Bartók Béla zeneművészeti szakközépiskolában végzett zongora szakon, a vizsga után a magyar popzene ős- (mondhatnánk hős-) korában az Omega együttes tagja lett. Aztán, akár a futballisták, „átigazolt" a Scampolóba, hogy újabb fordulattal visszatér-

Droppa Judit, iparművész

L: Szalontai Éva

P. Szücs J: Ámek nélkül. 7

Népszabadság, Bp. 1976. nov. 16.

Drappa Judit, textilművész

1975 októberében indult a „Velemi Textilművészeti Alkotóműhely". A tavaljihoz hasonlóan az idén is tíz textilművész vendégeskedett Velemben 6 béten át. Idei vendégként itt volt a művész, aki a második ipari biennálén nyert első díjat sikkötött anyagával.

-Kulcsár-: Textilművészeink között Velemben.
Vas Népe, 1976. nov. 7.

Droppa Judit, ipari t. Herend

Ipari textilművészeti biennálé Szombathelyen

Az iparban dolgozó tervezőművészek feladata ma igen sokrétű: a gépesítés, az új alapanyagok és kikészítési módok korszerű követelményeihez igazodva nekik kell őrködniük a tömeggyártás igényességén, esztétikai színvonalán — előmozdítva ezáltal a közízlés fejlődését, mindennapi környezetünk kulturálódását.

A textilipari tervezők két fő területe a lakástextilek és az öltözködési kelmék köre. Ezeknek kétévenkénti seregszemléjét, a „számadást" és előrejelzést hivatott összefogni a *Savaria Múzeum* tárlata. Idén az öltözködési anyagok számára teremtett fórumot a szakmai védnökség, s ehhez fog kapcsolódni a jövőben az öltözködési formatervezés is.

A kiállításra 20 gyár 74 tervezője került be 147 kelmével, s a bírálók 19 díjjal jutalmazták a legjobbakat. A rendezés hangulatosan, vonzóan oldotta meg a sokféle rendeltetésű, technikájú és alapanyagú termék bemutatását: a falak mentén hosszú, hullámzó menetben, meg kisebb, kör alakú csoportokban, feszes redőkbe szedve vonulnak a különféle minőségű és mintázatú kelmék, a paletta színsorát követve. Zömük csak ezután fog forgalomba kerülni.

A válogatott termés egyben az 1969—72 között végbement nagy textilipari rekonstrukció hatását is érezteti: a modern gépsorok, a nagyobb volumenű termelés a tervezést is új irányba lendítik. A jövő a nagy mennyiségben előállítható, jól konfekcionálható, mégis változatos és variálható termékcsaládoké, a gépi programozásra legalkalmasabb mintarendszerek tervezéséé.

Ezt az elvet érvényesítette a legszebben a kiemelt első díjjal jutalmazott „*Petra*" mintacsalád, a Kőbányai Textilművek könnyű, hurkolt-nyomott kelméje, *Droppa Judit* terve. Hasonló elgondolásból született a Pamuttextilművek „*Barbara*" mintacsaládja (*Gremsperger Bea* terve), a Pápai Textilgyár nagyon kedves „*Mini*" jacquard-anyaga (*Almásy Angéla* munkája), a Hazai Pamutszövő „*Roccó*" szövete (*Bácsi Emília*), a Hazai Fésűsfonó „*Hellén*" mintacsaládja (*Szebényi Béla*) és a Budapesti Finomkötöttárugyár több hurkolt kelméje — valamennyi díjazott, nívós, szép termék.

A hagyományos eljárások legnagyobb választékával a Lenfonó és Szövőipari Vállalat vonult fel; különösen szépek *Bellosevich Sándorné* és *Tanko Józsefné* munkái, melyek az anyag természetes adottságait, fényét, tartását a szövés módja és a minta rajzolata révén külön is kiemelik.

Tetszetős, praktikus ruházati műszőrméket állított ki a Lakástextil Vállalat; legszebb a második díjas *Gyarmati László* „*Racká*"-ja volt.

Dicséretet érdemel a Pamutnyomóipari Vállalat sok terméke újszerű díszítményeik és üde színhatásaik miatt. Meglepően kis választékot mutatott be viszont néhány jó nevű gyárunk, így a Richards Posztógyár, a Rábatext és a Habselyem Kötöttárugyár.

A Selyemipari Vállalat korábban sokat bírált termékeinél mintha jó irányú változás mutatkozna, különösen *Dobrotka Lászlóné* jacquardja, valamint *Lay Márton* és *Szakács Imre* szövött kelméje tetszett, melyek anyagukban és mintázatukban egyként eltértek a szokványostól.

Bár a bemutató színvonala a válogatás eredményeképpen egységesnek látszik, a szereplő termékek és a közreműködő tervezők számaránya jelzi, mennyire szükség van az időnkénti közös szempontú minősítésre és koordinálásra. Az egyre bonyolultabbá váló tervezői munka: együttműködés a gépet programozó mérnökkel, matematikussal, a fiziológiai és pszichés követelményeket tolmácsoló szakemberrel, mind nagyobb tervszerűséget kíván, s az igények lassan világméretekben egységesednek. Ilyen körülmények között az iparművészet átfogó környezet- és emberformáló célkitűzése csak a szakma *tudatos összefogásával* valósítható meg, amelyhez jó gyakorlati lehetőséget biztosít ez a frissen kezdeményezett biennálé.

Horváth Teréz

Csapatban: 1. Magyarország 3068 pont. 2. Lengyelország B 3022, 3. Litván SZSZK 2956.

...ető duplázik ...da-fordulóban

vezeti: Vuszek. FTC—SZEOL, Sportuszoda, 18 óra, vezeti: Ferenczi.

Vasárnap: Izzó—FTC, Újpest, 11 óra, vezeti: Samu. SZEOL—Bp. Spartacus, Szeged, 16 óra, vezeti: dr. Somoczy. Szolnok—Bp. Honvéd, Szolnok, 17 óra, vezeti: Kántor. OSC—Szentes. Sportuszoda, 17 ...

dotta Gorski, a lengyelek szövetségi kapitánya. — *Mindenki már biztosra veszi a csoportelsőséget, s nem győzöm eleget hangoztatni, hogy az első helyen maradáshoz még nagyon kemény mérkőzéseket kell játszani. A győzelemre egyébként számítottam, de nem gondoltam*

George Knobel, a holland kapitány véleménye: — *Cruyff és Neeskens indiszponált volt, ez rányomta bélyegét az egész csapat teljesítményére. A visszavágón egészen más felfogásban küzdő holland válogatott küzd a lengyelek ellen, s biztos vagyok abban, hogy revansot veszünk.*

Tizenkét ország már jelentkezett

A szegedi nemzetközi asztalitenisz-bajnokságra

ha nemcsak a lebonyolítás lenne sikeres, hanem a külföldiek szép emlékekkel utaznának haza. Végleges, hogy a bajnokság előtt, november 12-én ugyancsak az új sportcsarnokban lesz a Magyarország—Franciaország Európa Liga-mérkőzés.

A sportcsarnokban 12 asztalt tudnak úgy elhelyezni, hogy ideális körülményeket biztosítanak a versenyzőknek; két edzőteremben hat asztal lesz, tehát a bemelegítést itt oldhatják meg. A külföldieket a Royal-szállóban helyezik el, míg a mezőny magyar sportolói a sportcsarnok szállodájában kapnak otthont.

Droppa Judit

Droppa Judit nikor egyedi textil
műveit hívúti, sikhölött alapanya-
got használ, Ert az anyagot „hány-
szeríti" arra, hogy műalkotás legyen.

Mihály Mária: Szombathely - textil.
Müvészet, 1976. augusztus - 14.oldal.

Drappa Judit: „áthatás I." kötött, 15x15x15 cm, 1975.

Művészet, 1976. 8. 17. old.

Droppa Judit

„Áthatás I."

Mihály Mária: Szombathely-textil.
Művészet, 1976. augusztus ~17. oldal.

gye

kot. Kísérleteit ő is egyedi textil-
égzi. Mint mesterember nyomott
vagot tervez. Így igazán helyén-
a kísérletek. Miközben az ideális,
ai függöny megoldásán fárado-
rre gazdagítja a textilművészetet
közelebb kerül az ipari probléma
hoz is.
erület kölcsönhatása nemcsak e
zt jellemzi. Ennyire tudatos egy-
nban inkább csak a fiataloknál
Vannak egészen fiatal művészek,
záállásuk, alkotó módszer
az ipari tervezésre is predes
találnak maguknak helye
gazán kevés az olyan gyá
aliberű tervezők alkotni tud
os, hogy a rajzoló terembe
ülés kapcsolatot teremt a
mattal is, de egy biztos,
szabadságát és fantáziáját,
veszi. Persze e negatív eredr
más módszerekkel is megtá
lyütt.
r az ipari biennálék első dí
ebben szóltam, itt említen
75 óta a biennálék egy já
l gazdagodtak, melyeknek
n lekicsinylendő a jelent
őző biennálé elsődíjas m
vészei önálló bemutatkozás
kapnak, a következő me
biennáléval párhuzamosa
a *Zwinger bástya* középkori
Első alkalommal *Bajkó A*
Béláné függönyanyagainak
rült sor, a II. Ipari Textilm

ménye a nagyméretű textilműveken is érez-
teti hatását. Most a negyedik biennálén,
külön szekcióban, minitextilek is szerepel-
nek, sőt ide néhány külföldi művészt is meg-
hívtunk bemutatkozásra.

Mint látjuk, az 1975-ös év bőven termő
év volt Vas megyében a textilművészet te-
rén. És októberben beindult a *Velemi Textil-
művészeti Alkotóműhely*. A biennálék köre
bezárult és rendszerbe állt. Mi a múzeumban
hozzákezdtünk a muzeológiai vetület ki-
munkálásához: megalapítottuk a modern

vásárlásra kapott összeg megvált
egy-egy művüket a Savaria Múz
gyűjteményének adták. Nem
számunkra, hogy *Gecser Lujza*
a negyedik biennálén díjat nyert
Textilművészeti Alkotóműhelyben

Velemről sokat lehetne még
Úgy tudom, hogy a művészek k
visszhangra talált. Mindenesetr
nagyszámú jelentkezés is ezt
Többen jelentkeztek ismét azok
az első alkalommal részt vettek

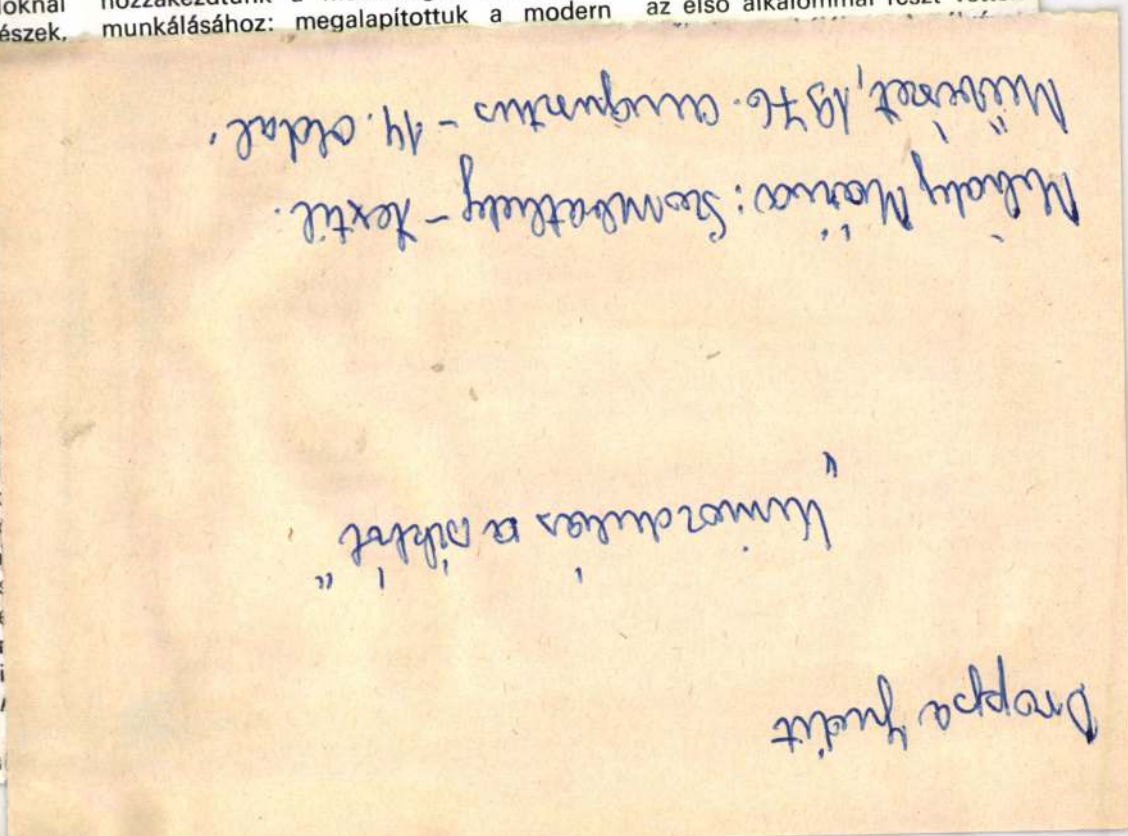

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MŰVÉSZET
Budapest

Droppa Judit
1979 SEP
textiltervezőművész

9

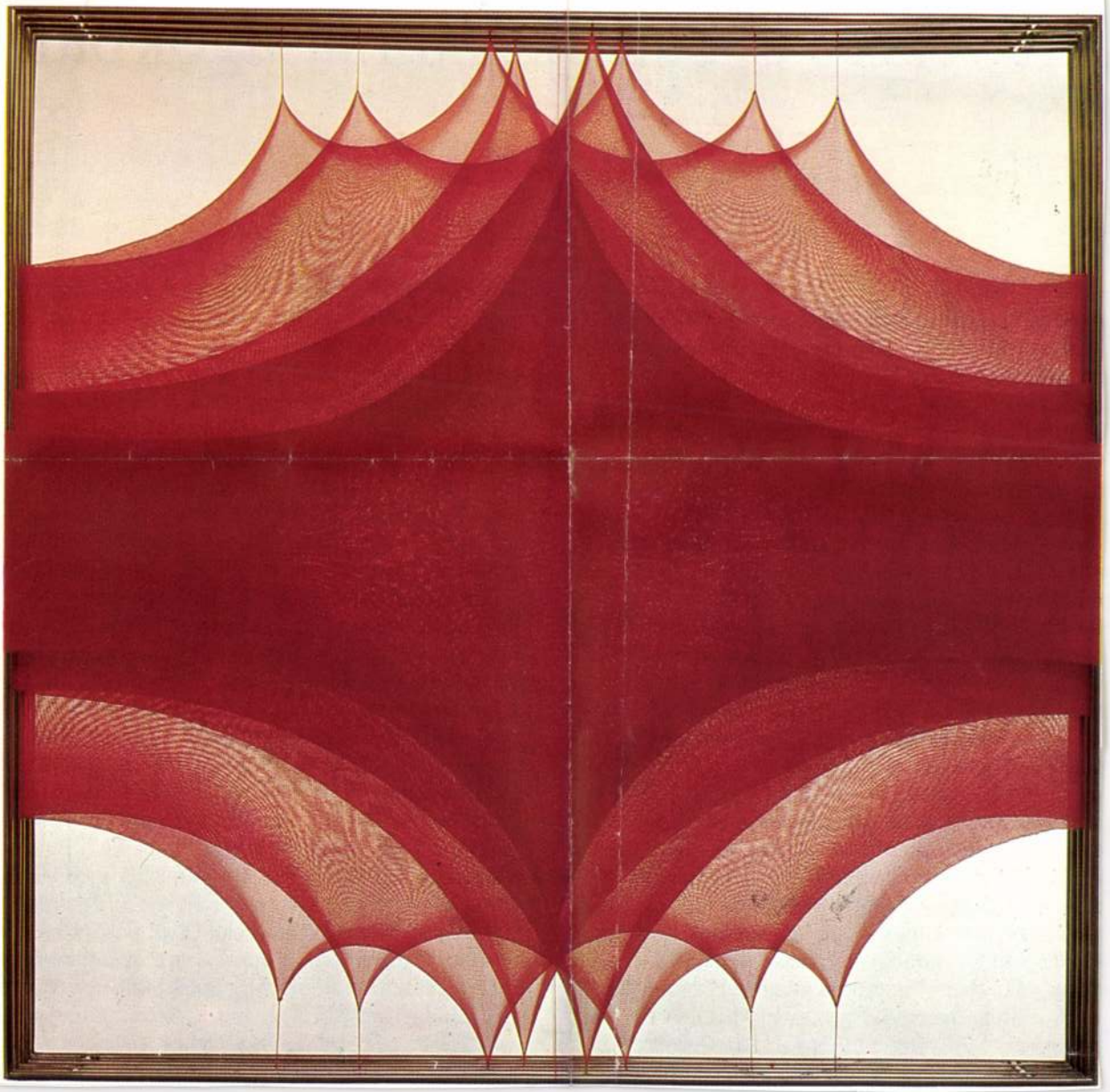

„Áthatások" – sík-
„kötött textil lemkerete
1978. 37. old.

művészet a balti köztársas

művészeti életében az iparművészet rendkívül jelen-
helyet foglal el. A szép és hasznos tárgyak iránti
enekelőtt a gazdag népművészeti örökség magya-
erteágazó és mély gyökerekből táplálkozik.
in gobeliniskola létrejötte *Iožas Balčikonisz* nevével
e, ő hozta létre az iskolát. Már hosszú ideje nagy
yűjti a népművészeti alkotásokat. Negyedszázada
Állami Művészeti Főiskola textiltanszékét. Volt
szívvel emlékeznek professzorukra, aki arra taní-
az igazi textilművésznek biztosan kell tájékozódnia
minden területén.
ola létrejöttében és Balčikonisz alkotói egyéniségé-
an egyaránt nagy szerepet játszott a népművészet.
ának a gobelinjeire jellemző a festői és zenei indít-
ggyéforrottsága és a litván folklór elmélyült inter-
tosságok kölcsönöznek még a legmodernebb mun-
s nemzeti jelleget. A művészek a népdalokból és
enek témát, például a kígyókirály vagy a Nap és
nek mesés figuráit. A formák és színek megválasz-
ajza, a kompozíció struktúrája, ritmusa analógiákat
észeti tárgyak ornamentikájával, a litván nép élő
inak és zenéjének ritmusaival. „Állandó közelség
mészethez, sőt ennek bizonyos megszemélyesítése
zet lényege" – mondja Iusztinasz Martinkiavičusz.
ához való elszakíthatatlan, állandó kötődés külö-
ezik a litván iparművészek munkáiban. A hagyo-
on erősek – Litvániában ősidők óta foglalkoznak
agy a gyapjú szövéshez történő előkészítése, maga

Néhány litván faluban még ma is él az a népszokás, hogy a meny
asszony minden esküvői vendéget saját szövésű terítővel, lepedőve
inggel ajándékoz meg.

A kézi fonás és szövés régi mesterségéből táplálkozik a moder
litván gobelinművészeknek az a képessége, hogy egységes harmó
niába tudják olvasztani a világos és a homályos, a sima és az érde
a tömör és az áttört részek ellentéteit. Az ősi boszorkánykonyhá
ból – ahol természetes anyagokból: virágokból, levelekből, gyök
rekből, mohából, fakéregből, tőzegből és vasércből házi módszere
kel nyertek természetes festékeket – öröklődött a litván gobeli
művészek hajlama a bonyolult színmegoldásokra.

A hagyományoknak ez a fajta átvétele nagyszerűen megfigyelhe
Balčikonisz *Alkonyat, A borostyánvidék dala, A homok és a v*
fúgája, a *Tél* című munkáin. Munkásságában figyelmet érdemeln
a kifinomult festői lelemények. Különösen vonzza a feladat, ho
a faktúra finom fény- és színjátékát visszaadja. Ezért alkalmaz
a színskála egymáshoz közelálló tónusait. Ezért van nála sokfé
azonos színű forma, faktúra és sík felület. Ezért gyakoriak az azon
építkezési elvek, melyek a színes csíkok váltakozásán alapulnak: h
összesűrűsödnek, hol szétáradnak, sajátos erőteret alkotnak, me
magához vonzza és formálja az ábrázolást. Balčikoniszt régóta fo
lalkoztatja az a probléma, hogyan lehet a vonalat és a vonal felül
vibrálását a textilen visszaadni. Ebben az útkeresésben festői-grafik
kísérletei nagyszerű textiltechnikával párosulnak. Az elsődleges sz
repet itt természetesen a művész virtuóz mesterségbeli tudása játssz
aki a vázlatban csak az elgondolás körvonalait jelzi, és a megvaló
tást mindig saját kezűleg végzi. Ezért válnak idővel teljesen me
győzővé Balčikonisz legváratlanabb kísérletei is.

Balčikonisz mellett olyan nagyszerű egyéniségek jelentkeznek

Droppa Judit

Petra mintacsalád

Horváth György: A korral szembesülve.
MŰVÉSZET.1980.április - 5.lap.

Droppa Judit, Textilműcsín

L. Attalai G.

Aradi N. A textil mint alibi 733-736

Jelenkor, Pécs, 1981. júl-aug XXIV/7-8

Droppa Judit

Droppát 1975-ben és 77-ben is
meghívták Lausanneba. Máso-
dik jelentkezésére térplasztikát ho-
zott létre, úgy hogy a piros-fehér csi-
kós szalagokat minden második
csík szélén összecsippentette.

Torday Alix: Textilművészeink motívumválasztása
Művészet, 1980. május - 25. lap.

Droppa Judit

Szalagok három dimenzió-
ban (repro)

Torday Aliz: Textilművészetünk motivum ...
Művészet, 1980. május – 25. lap.

Droppa Judit

Tatabánya, Családi Ünnepeket
Szervező Iroda
Droppa Judit: textilfaliképek, 3 db, egyenként
180×220 cm; megbízás: 1978. IX.

—: Közös munkák.
Művészet, 1980. augusztus – 47 kép.

Droppa Judit

Droppa a Feszültsége című mű-
ve 78-ban már a hevelet is be-
építi. Ez a kötött darabok lehető-
ségeinek hevele, hódar és cél is egy-
ben.

Torday Aliz: Textilművészeink motivumválasztása
Művészet, 1980. május – 25. lap.

Droppa Judit

A 78-as biennalen Droppa új módszerrel gazdágítja a képet, ki húzott kötött anyagai az áttetszőség szinváltozásait is felsorakoztatja.

Torday Aliz: Textilművészeink motivumválasztása
Művészet, 1980. május – 25. lap.

Droppa Judit

Strukturák létrehozásával fog-
lalkozik a művésznő a 78-as
biennalen.

Torday Aliz: Textilművészeink motivumválasztása...
Művészet, 1980. május - 25. lap.

Droppa Judit

Droppa Judit „Feszültség"-e a kötés anyagszerűségében megvalósult motivum szépséget jelent.

Torday Aliz: Textelművészeink motivumválasztása.. Művészet, 1980. május - 25. lap.

Droppa Judit

Droppa Judit nevét vett a Minitextil
kiállításon Szombathelyen.

Tasnádi Attila: Minitextil kiállítás.
Népnava, 1976. február 1 - 9 oldal.

Droppa Judit textiltervező 1)

Kibontakozóban van egy olyan generáció, amely művészi céljait csakis a nagyipari gyártásban tudja megvalósítani és egyedi munkáiban is az itt szerzett tapasztalatokat hasznosítja, mint Ambrus Éva, Droppa Judit, Szekeres Károly.

Nagy Ildikó: II. Ipari Textilművészeti Biennálé.

Kritika, Budapest, 1975. 10. 29. old.

Droppa Judit

A Lausanne-ban rendezett Biennale International de la Tapisserie magyar résztvevője Droppa Judit volt.

-----: Hirek.

Müvészet, 1976.január - 42.oldal.

Droppa Sudit ipanúvész

művészi céljait a nagyipari gyártásban tudja megvalósítani és egyedi munkáiban is az itt szerzett tapasztalatokat hasznosítja.

Kritika 1975/10

29. oldal

Droppa Judit
(Kőbányai Textilművek)

„Petra" nevű Zelméje, és „Rita" elnevezésű anyaga szerepel a II. Ipari Textilművészeti Biennálén, Szombathelyen

Kritika 1975/10

30. old.

Droppa Judit textiltervező 2.) Folytatás

(Kőbányai Textilművek)

a szombathelyi kiállításon „Rita" nevű anyaga szerepelt, melynek motívumai sorolhatóan variálhatók, ezenkívül mindkét esetben színváltások is lehetségesek. (mulitve)

Nagy Ildikó: II. Ipari Textilművészeti Biennálé. Kritika, Budapest, 1975. 10. 30. old.

Droppa Judit, textilművész

DROPPA JUDIT textilművész kiállítása nyílik meg ma délután 5 órakor Tatabányán, a Kernstok-teremben. A művész válogatott alkotásait tekinthetik meg a látogatók.

8

Hír

Napsugár BP 1930 okt. 10.

Droppa Judit

Az 1974-es Tértextil és Fal Biennalen jelentkezett a művész először.

Torday Aliz: Textil művészenk motivumválasztása
Művészet, 1980. május - 26. lap.

Droppa Judit

Méltatás.

Tonday Aliz: Textelmű vészénk motívum választása.
Művészet, 1980. május-26. lap.

Droppa Judit

A művésznő 74-ben, kötött szalagjait hullámosan rögzíti, úgy, hogy a hullámok közepén egy kört alkossanak.

Torday Alex: Textil művészeink motívumválasztása
Művészet, 1980. május – 25. lap.

Droppa Judit

Droppa Judit kötött anyagot
valaszt – pirvs – fehér szinállásban –
hogy a kötés lehetőségeit kifejtse.
A csikvs anyagot is maga hiszíti,
majd nyujta, feszíti ej formákat
hozva létre belőle.

Tondag Alis: Textilmüvészeink motivumválasztása
Müvészet, 1980. május – 25. lap.

Droppa Judit, textiltervező

Amikor találkoztunk, egy kiállítást rendezgetett Droppa Judit iparművész. Ő a művészeti színvonalú gyári sorozattervezésben és az egyedi textíliák tervezésében nyújtott kiemelkedő teljesítményéért kapta a díjat.

— A Kőbányai Textilgyárban dolgozom 1973 óta. A gyárban a kötött méteráruk tervezése a feladatom. Itt a bizonyítás lehetőségét az elkerülhetetlen korlátokon belül eddig is megkaptam, s remélem, hogy ez ezután is így lesz. A korlátokat az jelenti, hogy néha a gyár vezetői vagy én, a tervező, hiába akarunk újat, divatosabbat, szebbet gyártani, ha nem tudjuk meggyőzni a kereskedőket. Az ő szavuk a döntő, mert ők a megrendelők. Elég sok energiám elmegy arra, hogy a kereskedők ízlését is formáljam egy kicsit a magam módján. Erre ragyogó lehetőség egy-egy kiállítás szervezése, vagy biennálén való megjelenés. De nemcsak ipari célú terveim vannak, hanem egyéni textilképeket is csinálok, nem lehet okom panaszra, hiszen munkámat a világ sok részén — Amerikában, Európában, Ázsiában — bemutathattam. Tatán, Tatabányán középületeket díszít egy-egy textíliám. Tervek? Még többet akarok dolgozni. A gyárban még inkább szeretném elérni, megvalósítani az álmaimat. Jó lenne hozzájárulnunk minden, hogy szebb legyen körülöttünk minden, hogy szépen öltözködjenek az emberek és hogy ízlésesen díszítsék otthonaikat. Csak ennyit akarok.

Kívülállóként nézem a kiállítás képeit. Szívesen díszíteném magam is ezekkel a textíliákkal a lakásomat. Tetszik az iparművész ruhája is. Tetszik, mert nem hivalkodó, egyszerű, divatos és praktikus. Kívánc siskodom.

— A ruhát én terveztem, és én is kötöttem. Örülök, hogy szépnek látja.

A [illegible] a KISZ-díjakat 5.

[illegible] Bp. 1981. márc. 21.

»...a gyermekek, a jövő szocialista

Droppa Judit, textilművész

A NAGYKÉPŰ TEXTIL

A Műcsarnok „Objektek, szituációk és ellenpontok lágy anyagokkal" című kiállításáról

A nagyképű textil pont olyan, mint a normális textil, csak nem tud viselkedni. Éppúgy puha anyagokból és applikációkból, éppúgy szellemes és szellemtelen ötletekből, éppúgy „időbeliség által" teremtve és „téri viszonylatoknak kitéve" létezik, mint a szerény elődd. A szerény elődnek azonban nem futotta sem ontológiára, sem gnoszeológiára, sem más úri társadalomtudományra; örült, ha a mindenkori kereslet-kínálat törvényeit követni tudta. Elengedettebb pillanataiban ugyan kicsit esztétizált, de ezt sem úgy értették, mint manapság. Tudták: ha a textil szépeleg, ennek oka van. Nyilván kialakult egy olyan új vásárlóréteg, amely kifinomult ízlését ily módon szeretné leszőve, kihímezve, megfonva látni, és ha erre nem sajnálja a pénzt, akkor valószínűleg a díszletezés költségei megtérülnek az élet más vonatkozásában.

A nagyképű textiltől azonban mi sem áll távolabb, mint sorsközösséget vállalni a praktikummal paktáló és a díszítéssel kacérkodó szolgalelkű elődd el. A *Műcsarnokban* ugyanis látható néhány majdnem-szobor zsákvászonból, több ál-festmény anyagra fotózva, pár mű-emléktárgy halványlila selyemből és egy-két „valami". A majdnem-szobrok és álfestmények, a mű-emléktárgyak és „valamik" felvonulási hadműveletének fedőneve: *Objektek, szituációk és ellenpontok lágy anyagokkal.*

Ezért szűkkeblű merkantil szellemről él meg nem értésről tesz tanúságot az a néző, aki a felhasított piros filclepedőt mint lehetséges térelválasztót szemléli. Letapad a látványnál az, aki a patentzáraakkal kombinált rongybabákat játék közben szeretné kipróbálni. És éretlenkedik, ha a befőttesüvegekbe gyömöszölt gyapjú-dinnyékbe és fonadék-almákba nem a popművészet leleményeinek „vissza- és továbbforgatását" látja, hanem csak elneveti magát, mint vicchelyzetben általában.

A nagyképű textil továbbá felvállalja a kiérdemesült műfajtársak egzisztenciális problémáját, komolyan elgondolkodik „a művészi attitűdben létrehozott tárgy" sajnálatos közlésképtelenségén, és ezért mindent megtesz, hogy „verbalizálja" az attitűdök teremtette szituációkat. Hol csak egy címet dob oda a gyengébbeket eligazítandó *(Kórházat a virágoknak!)*, hol pedig egész faliszőnyeget szentel a textillel foglalkozó elméleti író nevének, bízva a betűkép sötét erők felett győzedelmeskedő mágikus-misztikus hatásában.

A nagyképű textil mindezeken túl erkölcsi felelősséget érez a civilizációs jólétben elpuhult társadalom lelkiismerete iránt. Egész vezércikknyi erő rejlik a mohácsi textiltemetőben talált szomorú, megszenesedett hulladékgöngyöleg felmutatni akarásában. Több publicisztikányi indulat található a *Téli kokárdában*, amely a márciusi jelvény és a hűvös időjárási viszonyok között keres bolyhokkal kompromisszumos megoldást. De aktív és etikus magatartásunkra számítanak a hímzett gázálarcok és a szardíniásdobozba rejtett selyemhengerek, a jutaketrecek és a huzatba rejtett puskák is. Hiszen szimbólumok és allegóriák, gesztusok és manifesztációk, experimentumok és állásfoglalások ők valamennyien. Mellesleg textilből vannak, de ezt épp olyan illetlen észrevenni, mint a több nyelven beszélő művelt és elegáns szépasszony konkrét anyagi forrásait.

A nagyképű textil mindazonáltal kellemes jelenség, csak nem nagyon tud róla. Bár mindent elkövet, hogy kékharisnyás túlműveltségével megutáltassa magát a társaságban, formás alapadottságai, szándékától független szexepilje átsegítik az igazán kínos pillanatokon. A romlás, a pusztulás, az elembertelenedés jelképezése néha nagyon is komolyan veendők boldogtalanul szilárd médiumok undok eszközhasználata nyomán. De hát ki sértődne meg a mutatós szizálfonal láttán még oly tépett állapotában is? Vagy ki háborogna a rossz amatőrfotón, ha végül is párnák huzatára kerül, hívogató enyhet adva? E sok filozófia és olvasottság, meditáció és kísérlet végül is fazonalakító elemmé szelídül. Szép észrevétlenül beolvad a formába, és ott fejti ki többnyire áldásos működését.

Mert lehet, hogy az alkotó a negatív térre, a gravitációs erő felmutatására, a festészet plasztikává válására gondol akkor, amikor felhasít egy darab filcet, és jó kompozíciós érzékkel fellógatja azt a terem egy pontján. De mindebből csak a drapéria kellemes alakváltozása, esetleg fény-árnyékjátéka, esetleg térformáló szerepe válik élménnyé. A néző már ilyen: vizet iszik és nem hákettőt. De különös módon a néző így sem marad szomjas. Az *Attalai Gábor* által rendezett, „konceptualizált", előszavazott és produkcióval bőven felszerelt kiállítás legnagyobb érdeme nem az „objektek, szituációk és ellenpontok" bemutatása. Még akkor sem, ha a művész az elméleti írókat megszégyenítő szakzsargonnal mindent elkövet a látvány egyértelműsítéséért és a paródiát súroló fejtegetések mindent megtesznek a „köznép" elriasztására. Az Attalai-show-ban az a legjobb, ami az iparművész magától értetődő szakmai becsületére, leleményére és — meglepő módon — hagyománytiszteletére épít. Ahogy *Droppa Judit* piros-fehér síkkötései egy merész mozdulat nyomán átfordulnak bonyolult, dekoratív térráccsá, ahogy *Hübner Aranka* plisszírozott felületei kihasználják a vonalban rejlő ritmuslehetőséget, ahogy *Preiser Klára* összevarrogatja és a szó szoros értelmében ráncba szedi fényes és matt anyagait, az látványkultúránkat gazdagítja, akár akarják ezt a művészek, akár nem, akár forradalmároknak vallják magukat, akár iparművészettel foglalkozó kisiparosoknak.

Rejtély csak egy marad. Voltaképpen mi az a folyamat, amely a szerény textilből nagyképű textilt szőtt? Szakszerűbben fogalmazva: mi hívta életre az igényekhez szorosan odasimuló iparművészet mellett (néha helyett) a puszta elmélet továbbítására alkalmas, direkt társadalmi igényektől „megszabadult" autonóm műfajt? És ha már életre hívta, miért kötődik mégis azokhoz a tárgyi feltételekhez, amelyeket minduntalan eltagadni vágyik?

A válasz — mint annyiszor — némi közelmúltismeret nélkül lehetetlen. Ha ugyanis az eset előzményeit figyelve nem tudnánk a hagyományos képzőművészet több évtizedes indokolatlan és intézményesített konzervativizmusáról, az iparművészet és ipar közismerten rossz viszonyáról, aligha értenénk meg: miért éppen ártatlan gobelinesek, ügyes dekoratőrök, szakmailag jó felkészültségű textilfestők játsszák végig nemzetközi kiállítások kihívásait — persze fáziskéséssel. Zsugorított méretben és a puha anyagok süppedő rezervátumában. Igaz is, a rosszul — mert hermetikusan — berekesztett nagykapu mellett a boldog-boldogtalannak kinyíló kiskapu levezet némi feszültséget. Van már neoavantgardunk. Ha nem is hegynagyságú, hát néhány rőfnyi. Ha nem is sokkol, legalább dörzsöl, akár a keményített vászon. És ha még azt sem teszi, még mindig lehet belőle alkalmazott művészet. Mintha normális textil lenne. Addig is: kínálat már van, jelenleg kereslet kerestetik.

P. Szűcs Julianna

ÓLA JÁNOSNÉ, a Szocialista áért Érdemrend kitüntetettje éves korában elhunyt. Hamtás utáni búcsúztatása június én, hétfőn 15 órakor lesz az sti Megyeri úti temetőben. — *MSZMP VI. kerületi Bizott-*

VÁCS ANDRÁS, az állatorvosányok doktora, az Állatorvosányi Egyetem tanszékvezető 56 éves korában, rövid, súlyos ég után elhunyt. Személyében yar állatorvos-tudomány nemileg is elismert szaktekintélyét tte el. Hamvasztás előtti búása június 9-én délután hárrom órakor lesz a Farkasréti temetőben.

HÁROMEZER OSZTRÁK TURISTA tartózkodott az elmúlt napokban az IBUSZ vendégeként hazánkban. Budapesti városnézésen, múzeumlátogatáson vettek részt, s a 60 csoport számára sokféle vidéki kirándulást is szerveztek.

MEGJELÖLIK A FÁCÁNCSIBÉKET a Győr-Sopron megyei vadásztársaságok. Így a mesterségesen keltetett és szabadon engedett csibék vándorlását nyomon követhetik, s választ kapnak a tenyésztés, a vadászat eredményességére, a veszteségek okaira és egyéb szakmai kérdésekre.

AUSZTRIAI VENDÉGSZEREPLÉSRE utazott csütörtökön a Szakszervezetek Vas megyei Tanácsának madrigálkórusa. A szombathelyi dalosok az osztrák munkás dalos szövetség 90. évi jubileuma alkalmából rendezett fesztiválra kaptak meghívást.

TELEPÍTIK A SÜLLÖT a Felső-Duna vízrendszerében és a Fertő-tavon. Félmillió előnevelt, 3—6 centiméteres halat helyeznek ki két hét alatt.

TEMPUS STROUGAL csehszlovák külkereskedelmi miniszterhelyettes Vas János külkereskedelmi miniszterhelyettes meghívására a BNV alkalmából néhány napot Budapesten töltött. Értékelték az idei magyar—csehszlovák árucsere-forgalmi jegyzőkönyv teljesítését és előkészítették a következő év kereskedelmi munkáját.

A GOTHARD ASZTROFIZIKAI OBSZERVATÓRIUM fennállásának századik évfordulóján háromnapos emlékülés kezdődött csütörtökön Szombathelyen. Az alapító, Gothard Jenő asztrofotográfus tudományos munkásságáról tartanak előadásokat hazai, valamint csehszlovák, jugoszláv, NDK-beli és osztrák szakemberek.

A MECSEKI ÉRCBÁNYÁK épülő Vös üzemében, Magyarországon újdonságnak számító biztosítóberendezést állított munkába a Bányászati Aknamélyítő Vállalat. A vágatok ideiglenes biztosítására szolgáló hidraulikus berendezést svájci licenc alapján Jugoszláviában gyártották.

MAKRISZ AGAMEMNON Kossuth-díjas szobrászművész munkáiból nyílt meg kiállítás csütörtökön a Pécsi Galériában. A tárlaton az utóbbi három évtizedben megformált fontosabb munkái láthatók: csaknem félszáz portré, egész alakos szobor és emlékműterv.

FEJLESZTIK a vezetékes ivóvízellátást, s hozzáfogtak a központi szennyvíztisztító telep 3. ütemének az építéséhez Székesfehérváron — jelentették be csütörtökön a város ivóvízellátásával, valamint a szennyvízlevezetés és -tisztítás gondjaival foglalkozó ankéton.

hangja akkor szólal meg, ha a lámpa zöldre vált. Később a város több forgalmas csomópontján is felszerelik ezeket a figyelmeztető hangjelzőket.

MUNKAHELYI KÖNYVTERJESZTŐKET tüntettek ki az ünnepi könyvhét alkalmából, kiemelkedő munkájukért csütörtökön a SZOT székházában. Nyolcan Munkahelyi könyvterjesztésért emlékplakettet, 148-an pedig oklevelet és jutalmat kaptak.

GYERMEKORVOSOK TANÁCSKOZÁSA. Egerben csütörtökön megkezdődött az északkelet-magyarországi gyermekgyógyász-szakcsoport kétnapos tudományos ülése. Borsod, Hajdú, Heves, Nógrád és Szabolcs megyéből mintegy kétszáz gyermekgyógyász vitatja meg az urológia, az ortopédia, a fül-orr-gégészet, a szemészet és a sebészet időszerű kérdéseit.

GYÓGYKENYÉR. A vese- és cukorbetegekre, a magas vérnyomásban szenvedőkre gondolva, bővíti választékát a Nyíregyházi Sütőipari Vállalat. Fehérjeés sószegény kenyeret és süteményeket készít részükre burgonyakeményítőből. A cukorbetegek részére sütött kenyeret szorbittal ízesítik.

HARMINCKÉT BORT aranyéremre, hatvanhetet ezüstre, hatvankettőt pedig bronzéremre talált érdemesnek a zsűri, a móri történelmi borvidék központjában, a Móri Állami Gazdaságban megrendezett, s csütörtökön befejeződött Fejér megyei borversenyen.

A KÖNYVHÉT KÖNYVEI: Írószemmel 1980. Riportok, szociográfiák — Kővágó László: Nemzetiségek a mai Magyarországon — Ancsel Éva: Írás az éthoszról — Kozma Ferenc: Az emberi tényező a gazdasági fejlődésben (Kossuth). — Örkény István: Lágerek népe —

Írók a könyvsátraknál

A ma megnyíló ünnepi könyvhét alkalmából a Magvető Könyvkiadó sátránál, **a Váci u. 1—3.**, a SAS Légitársaság üzlete előtt du. 4-től fél 5 óráig Cseres Tibor, 4 és 5 óra közt Bor Ambrus, Csoóri Sándor, Illés Endre, Kolozsvári Grandpierre Emil; 5-től 6-ig Esterházy Péter; **a Vígszínház előtt** du. 4-től Esterházy Péter, 5-től 6-ig Bor Ambrus; **a Liszt Ferenc téren** (az Ady-szobor előtt) fél 5-től 5 óráig Cseres Tibor dedikál.

Az AKV Könyvjelző Szolgálatát a 173—007-es telefonszámon hívhatják az érdeklődők.

A budapesti színházak

Droppa Judit, textiltervező művész: „Petra mintacsalád."

(Kőbányai Textilművek).

d II. Ipari Textilművészeti Biennálé kiemelt I. díjas munkája.

MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM **7**

Művészet, 1980. Apr. 7. old.

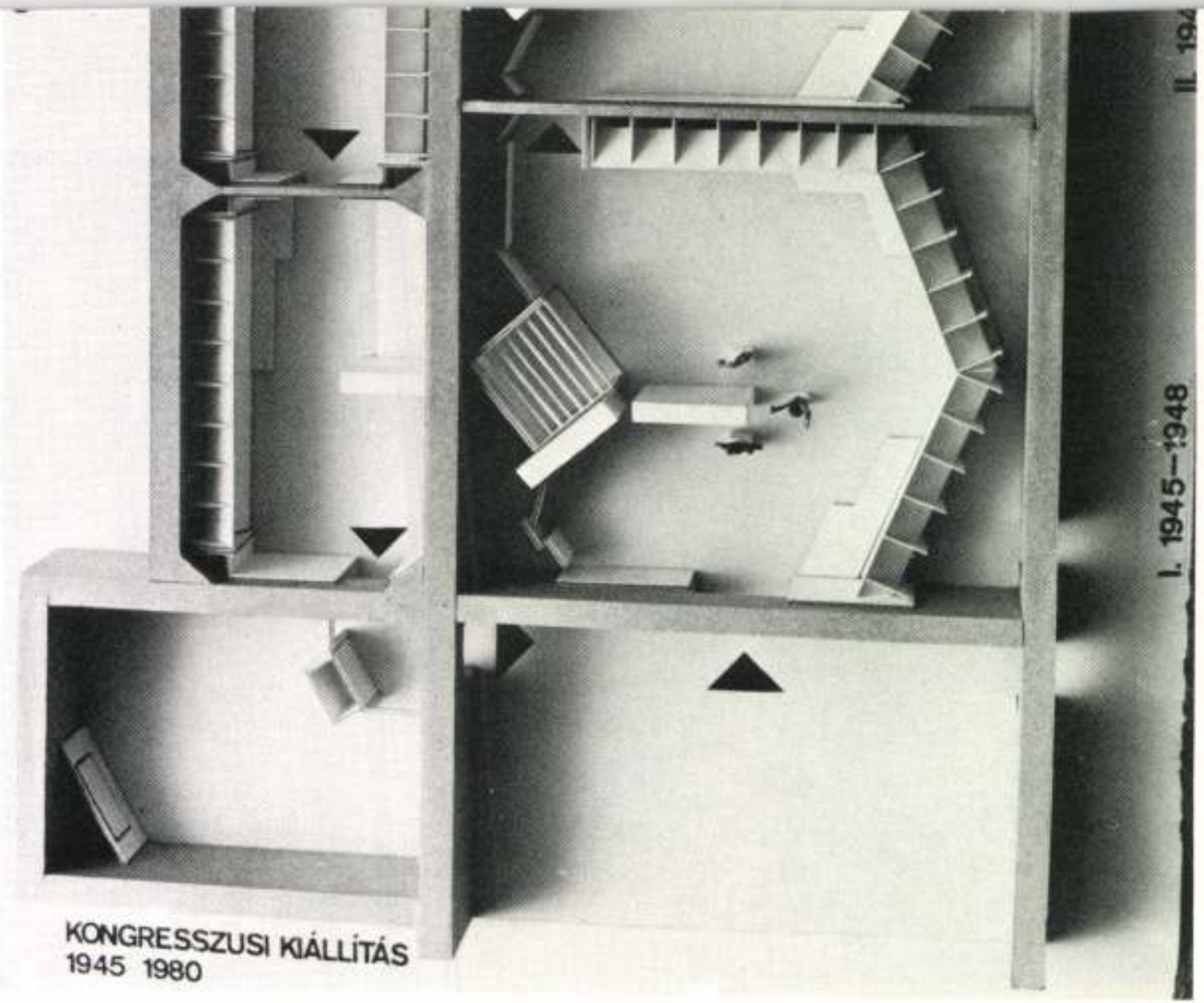

8 MŰVÉSZET ÉS TÁRSADALOM

Droppa Judit, textiltervező

„Művészet és társadalom 1945–1980" ümmel megnyílt a Műcsarnokban hazánk felszabadulásának 35 évfordulója és az MSZMP XII. kongresszusának tiszteletére rendezett kiállítás. –

Droppa Judit munkái szerepelnek a kiállításon.

Wehner Tibor: Ünnepi kiállítás a Műcsarnokban. Dolgozók Lapja, 1980. márc. 30.

Stoppa Judit, textilművész

„Szalagok három dimenzióban", kötött gyapjú,
50 × 150 × 350 cm, 1978.
(repr.)

Művészet, 1980. máj. 28 old.

Droppa Judit

Droppa Judit munkássága
csíkos gyapjúszalagokhal és
kötegekhel való kísérletezés

Schenk Lea: Droppa Judit textiljei.
Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

"Vörös faltextil részlet"
(repro)

Scheuk Lea: Droppa Judit textiljei.
Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

„Szérna I. – VI. rész"

(repro)

Schenk Sara: Droppa Judit textiljei.
Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

A művésznő munkái
közöljejtem ény ebben,
az Iparművészeti Múze-
umban. A szombathelyi
Savaria Múzeumban stb.
láthatók.

Schenk Leia: Droppa Judit textiljei.
Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

„Szalagok harám di-
menzióban"
(repro)

Schenk Lea: Droppa Judit textiljei
Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

Droppa Judit díját nyert az V. Fal és Teitextil Biennalen Szombathelyen.
Biennale díjat nyert Lodzban ban.

Schenk Lea: Droppa Judit textiljei.
Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

1977 az USA-ban nyert díjat Droppa Judit 1978-ban Szocialista országok II. Sparművészeti Quadriennaléjón II. díjat nyert.

Schenk Lea: Droppa Judit textiljei. Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

Droppa Judit díjai:

Szombathely – kiemelt I. díj, 1976. IV. Fal- és Tér-textil Biennálé Szombathely – III. díj.

Scheuk Lea: Droppa Judit textiljei. Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

A „Művészet" díjai: 1973.
VIT pályázat III. díjja.
1975. II. Ipari Textil Művészeti Biennálé.

Kerub Lea: Droppa Judit textiljei.
Művészet, 1981. április — 26. lap.

Droppa Judit

1973-ban nevezel Droppa Judit hazai és nemzetközi kiállitáson.

Schenk Lea: Droppa Judit textiljei.
Müvészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

A Főiskolán a „Művészi" egyedi és ipari textiltervezéssel foglalkozott.

Scheuk Lea: Droppa Judit textiljei.
Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

Droppa Judit 1948 novemberében született Tatabányán, 1973-ban diplomázott az Iparművészeti Főiskolán.

Scheuk Lea: Droppa Judit textiljei. Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

A nyers anyagszerű-
ségtől a groteszk játé-
kosságon át egy átszelle-
mült költészethez érkezett
a művészű textil művei.

Schenk Lea: Droppa Judit textiljei.
Művészet, 1981. április – 26. lap.

Droppa Judit

A vastag gyapjúcsíkok csi-
kos rusztikusságától a
kompozíciókban az át-
szellemült anyag könnyed
áthatásaihoz jutott el a
művész.

Schenk Lea: Droppa Judit textiljei
Művészet, 1981. április — 26. lap.

Droppa Judit

Eredeti ek a művésznő
áthatás okhal játszó, le-
helet ko nagyú textiljei!

Schenk Lea: Droppa Judit textiljei
Művészet, 1981. április — 26. lap.

Dr. Pepa Judit

A művésznő textildobozán az op art hatású hang, a játékosság látható.

Dr. Oppa Judit, textiltervező

Az Erdei Ferenc Műv. Központban a funkcionális művészeti ágakban alkotók – köztük Kun Éva keramikus, Csete Ildikó és Dr. Oppa Judit textiles – is bemutatkozási lehetőséget kapnak.

Kiállítási tervek.

Petőfi Népe, 1983. febr. 9. 5. old.

Droppa Judit

Nemzet 1985. VIII. 8.

Művészeti szimpóziumok eredményei

Textil

MIÉRT IS OLYAN HÍRES az új magyar textilesség? Mitől vált olyan legendássá a textilművészek velemi alkotótelepe? Nem könnyű választ adni ezekre a kérdésekre a budapesti Műcsarnokban most látható kiállítás alapján.

A mostani szimpozionbemutató utolsó termében kopottas textilművek sorakoznak, nem egynél aligha érthető, hogy miért került egyáltalán kiállításra. Mintha kiragadott idézetek lennének egy szövegből, mely szöveget így, töredékei alapján szinte lehetetlen rekonstruálni.

A velemi textiles alkotótelep 1975-ben alakult, és 1983-ig minden ősszel megrendezték, hat-hat héten át. Egy alkalommal általában tíz művész dolgozott az Alpok-aljai kis faluban. A telep fenntartója, szakmai gondozója a szombathelyi Savaria Múzeum volt, amely az új magyar textilesség gazdája. A művésztelepen készült művek közül minden alkotó egyet a múzeumnak adott, így alakult ki az a kollekció, amelyből ez a kiállítás is válogatott.

A kötöttségek nélküli kísérletezés, a műteremtés parancsát nélkülöző szabad és kreatív próbálkozások terepe volt a velemi műhely. Erre a kötetlenségre a textilművészetben igen nagy szükség volt, hiszen a műfajnak ki kellett szabadulnia a különféle, általában megkövesedett iparművészeti konvenciókból; az alkotók egy részének pedig ki kellett szabadulniuk a textilgyárakban végzett, többnyire lélekölő tervezői robotból. Így a műhely működése sokirányú volt, egyaránt magába foglalta az autonóm textilesség képzőművészettel egyenértékű próbálkozásait, a tiszta anyagszerűség feltárását, a mediális próbálkozásokat, valamint a gyakorlatra vonatkozó kísérleteket, az új, nagyipari alapanyagok lehetőségeinek feltárását.

Mindeme tevékenységi formák közös vonása a műhelyszellem, az a különleges állapot, mely nem a produktivitást erőlteti, mint általában a „hétköznapi" művészi tevékenység, hanem szellemi erőfeszítésekre serkent. Így jöttek létre az évek folyamán olyan munkák, mint *Droppa* Judit síkkötött anyagokkal való foglalkozása, amely később nagyszerű nemzetközi szerepléshez segítette őt; *Gecser* Lujza próbálkozásai a textilszálak merevítésével — az eredmény nem kisebb siker —, vagy *Lovas* Ilona kísérletei mesterséges szálas anyagokkal (az ő újabb, e próbálkozásokon alapuló műveiről e hasábokon is lelkesülten emlékeztünk meg).

Egy korrekt Velem-történeti kiállítás párhuzamosan sorolná fel ezeket a műhelymunkákat és a későbbi fejleményeket. Így ugyanis, Droppa elkoszolódott képecskéi, Lovas költői, kicsiny damil-ablaka alapján igazán semmi sem érthető meg a „Velem-jelenségből". Márpedig a közönség most a Műcsarnokban csak ezeket az apró morzsákat láthatja.

A VELEMI ALKOTÓTELEP két évvel ezelőtt, a körülmények szerencsétlen alakulása miatt, befejezte működését. A közeljövőben talán mód lesz a telep újjászervezésére — más Vas megyei helyszínen. Ez a kényszerű szünet, meg a mostani kiállítás remélhetőleg lehetőséget ad arra, hogy kiküszöbölhető legyen a telep működéséből mindaz, ami eddig nehezítette a munkát.

A textiles alkotótelep mögött nem volt ipari háttér eddig sem, és feltehetőleg a jövőben sem lesz. Ez a hátrány csak akkor fordítható az ellentétére, ha konkrét, a termelésben-tervezésben közvetlenül felhasználható eredményeket még kevésbé várnak a mecénások az alkotóteleptől, mint eddig. Épp a velemi telep nyolc éve a bizonyság arra, hogy az „alapkutatás" hatásai egészen meglepő helyeken, művekben, tervekben bukkannak fel aztán.

Ez a következő pont, ahol változtatni kellene: nem a kész műveket érdemes bemutatni a közönségnek, a szakembereknek — köztük az ipar képviselőinek és az építészeknek —, hanem a műhelymunkát; nem a „képek", hanem a tevékenység révén kellene meggyőzni őket, hogy igenis feloldható a művészet érthetetlen fennköltségének és az alkalmazás olcsó megoldásainak kettőssége.

És még egy tanulság. A velemi alkotótelep látszólag igen demokratikus módon működött: évről évre pályázat útján lehetett jogosultságot szerezni a részvételre. Valójában azonban néhány alkotó szinte folyamatosan jelen volt Velemben. *Bajkó* Anikó, Gecser Lujza, *Gink* Judit, *Gulyás* Kati, Lovas Ilona, *Solti* Gizella, *Szenes* Zsuzsa művészete itt kapott új lendületet, vagy itt összegződött az évek folyamán. Más művészeknek viszont csupán ritkán volt igényük ilyesfajta alkotótelepi munkára. A folyamatos működés záloga — akárcsak a Makói Grafikai Alkotótelepen — a rendszeresen ott szereplő művészekből alakuló vezetőség lehetne.

A mostani műcsarnoki kiállítás sajnos nem tekinthető fényes bizonyítéknak sem az új textilesség, sem a velemi alkotótelep mellett. Arra mindenesetre alkalmas, hogy egy szakma helyzetéről és lehetőségeiről elgondolkozzunk.

(bán)

Kerámia

NÉHÁNY ESZTENDŐVEL EZELŐTT — talán egy nemzetközi kiállításon nyert aranyérem hallatán — valami ilyesmit írtam e hasábokon: a magyar kerámia olyan, mint egy felül frakkba, cilinderbe öltöztetett, alul azonban pucér férfi. A Műcsarnok mostani, szimpozionokbéli alkotótelepi munkákat felsorakoztató kiállítása a „klakkot-frakkot" hivatott bemutatni (az alsó részt, jelképesen, vasedény boltokban, butikokban, áruházak kerámiaosztályain lehet megtekinteni).

A Műcsarnok két terme, a két alkotóműhely — Siklós és Kecskemét — csaknem pontos időbeli egymásutánját is reprezentálja. A *siklósi kerámiaszimpozion 1969-ben* kezdte meg munkáját, hathetes—kéthónapos kurzusokkal, és az átépítés miatt bezáró telepnek mintha folytatása született volna meg 1977-ben, Kecskeméten. Az első, 1968-as pécsi kerámiabiennálé és a Zsolnay-gyár százesztendős jubileuma nyomán Baranya megye nagyvonalúan, dicséretre méltó buzgalommal adott helyt a kerámiatelepnek. Segítség, hathatós állami támogatás soha jobbkor még nem jött hazai művészeti életben, mint ebben az évtizedben a magyar kerámia számára. Világra nyitott, kísérletező kedvű, jó szakmai felkészültségű fiatal alkotók formálódtak ki és értek be a hetvenes években — nem ritkán éppen Siklós, majd Kecskemét termékeny alkotói légkörének köszönhetően.

Kecskemét — ahogyan ezt neve is mutatja: a *Nemzetközi Kerámia (Kísérleti) Stúdió* — már nemcsak a zavartalan alkotást és a közösségi munka ösztönző többletét nyújtotta, hanem tudatos technikai, technológiai kísérletek elvégzését, dokumentálását, új, illetve rég elfeledett anyagok és égetési módok kidolgozását szorgalmazta. A tavalyi évben közben újra megnyílt, immár újjáépített és kibővített siklósi telep pedig kisszériás sorozatgyártást is lehetővé tesz a művészek számára, segéderőt és magasfokú technikát nyújtva számukra.

KEVÉS LÁTSZIK mindebből ezen a kiállításon. Mintha kiszippantották volna a tárgyak közül a levegőt — magányosak ezek a darabok e közös tárlaton. Egyenként bizonyára jól illeszkednek készítőjük életművébe, egy-egy alkotói periódusba vagy épp valamely telep kísérleti munkafázisába, de az együvé hordott tárgyak *nem állnak össze egy kiállítássá*. A Siklóson és Kecskeméten folyó *munka megjelenítését* hiányoljuk a Műcsarnokból. Szépek e művek, szinte kivétel nélkül szakmai remekek, ám nem többek, mint puszta bizonyítékai annak, hogy a művészek ott jártak, dolgoztak, tanultak és kötelezően hátrahagytak egy-egy darabot az ott készült művekből. A műveket azután faforgácsba, papírvattába csomagolták és beszállították a Műcsarnokba. Soha ennyi forgácsdarabot, törmeléket, horribile dictu, pókhálót időszaki kiállítás műtárgyain, mint ezeken a kerámiákon! Kár volt bolygatni szegényeket, annál is inkább, mert nem hiszem, hogy szerencsés dolog ilyen „igazoló jelentés" céljára használni az ország első kiállítócsarnokát. A tanácsi és a minisztériumi dolgozók győződjenek meg a stúdiók színhelyén arról, hogy nem volt hiába az ösztöndíj, az anyagi támogatás; a nagyközönségnek pedig a műhelymunkát, az *alkotás folyamatát* kellene bemutatni és csak végtermékként, részletként a kész műveket.

Az, hogy a magyar kerámia a hetvenes években nemzetközi hírnévre tornázta fel magát, többrétegű, vizsgálódásra érdemes jelenség. Az alkotótelepeknek ebben a folyamatban játszott szerepével, munkájával, annak magyarázatával vagy értelmezésével — akár egy kiállítás formájában — továbbra is adós művészeti életünk.

Hajdú Éva

NAPI KRÓNIK

A levesfőzés királya

Kártyáztak az „urak" azon a nagy messzeségbe tűnt nyári estén a siófoki Fogas Szálló üvegtetős teraszán. Szándékosan jeleztem macskakörmök közé az urak szót, mert Krúdy Gyula, sőt Purgly Sánor, a halászati vállalat nagy emlékű szakembere és apám egyáltalán nem tartotta a szó rossz értelmében magát annak. No és a játék negyedik tagja, Cservenyi Józsi bácsi egyenesen csak a főszakács nevet igényelte.Pedig ez az ősz öregember, aki negyvenöt évnél tovább bérelte a veszprémi káptalan szállóját és főzte a pompás ételeket, oklevéles vendéglős mester volt. Őseire mint céhbeliekre hivatkozott. Többnyire záróra után ült le a kártyaasztalhoz, amikor az éppen szerződtetett valamelyik híres primás már letette a vonót, s az étterem is üres lett.

Az éjféli utáni vonattal egyetlen férfivendég érkezett. Megkereste a még abrosszal borított sarokasztalt és letelepedett mellé. A pincér odalépett Józsi bácsihoz és nagyon halkan mondta: — Mester úr, kérem, az az új vendég húslevest akar enni.

— Hát adjatok neki!

— Csak az a baj, mester úr, hogy éppen a húslevesünk fogyott el. Már csak egy kis kotyvalék zöldségünk van.

— Akkor fussatok át Kárpe-

— Az első országos gyermekvédelmi konferencia szerdán befejezte munkáját Pécsett. Az Országos Pedagógiai Intézet és a Művelődési Minisztérium által rendezett háromnapos tanácskozáson pedagógusok, jogászok, szociológusok és államigazgatási szakemberek vettek részt és a gyermekvédelem és a családgondozás időszerű feladatait vitatták meg.

— Középiskolai információs központot hozott létre a KISZ KB középiskolai és szakmunkástanuló tanácsa a középfokú oktatási intézményekben kifejlesztett, az oktató munkát segítő számítógépes programok elterjesztésének, illetve az iskolák közötti cseréjének a megkönnyítésére. Az információs központ szeptembertől áll a középiskolás tanulók, illetve tanáraik szolgálatára.

— Tessék rajtam segíteni! Teljesen belebonyolódtam!
(Vasvári Anna rajza)

— A magánlakás-építés és -értékesítés helyzetéről tárgyalt szerdán Szombathelyen a Vas Megyei Tanács V. B. A tervidőszakban eddig 6430 lakás épült a megyében, ebből 5309 magánerőből. Jelentősen nőtt a családi házak száma. Kivitelezői kapacitásgondok csak helyenként és átmeneti jelleggel jelentkeztek, de kedvezőtlenül hatott a lakosság vállalkozó kedvére a folyamatos építőipari áremelkedés.

— Hatvanadik házassági évfordulóját ünnepelte szerdán népes család körében Földesi Gyula és felesége, Varga Julianna Debrecenben. A nevezetes évfordulón két gyermekük, öt unokájuk és nyolc dédunokájuk köszöntötte őket.

— Közöljük, hogy a Magyar Nemzet jogi tanácsadása augusztus 12-én, hétfőn — szabadság miatt — szünetel.

— Marx és Engels gránitból készült hatalmas szobrát avatták fel Sanghajban, Friedrich Engels halálának kilencvenedik évfordulója alkalmából, jelentette kedden az Új Kína hírügynökség. Kínában ez a marxizmus megalapítóinak első szobra.

— Japán űrhajósok: a japán űrhajózási hivatal szerdán közzétette annak a három jelöltnek a nevét, akik közül két év múlva kiválasztják az első japán űrhajóst. A három jelöltből kettő férfi, a harmadik nő. Kétéves kiképzésüket japán és amerikai űrközpontokban kapják. A kiválasztott 1988 januárjában egy amerikai űrrepülőgép fedélzetén indul el a világűrbe.

— Születésnapját a levegőben ünnepelte Erzsébet angol királynő 85 éves édesanyja. Születésnapi kívánsága az volt, hogy repülhessen a francia—brit együttműködéssel létrehozott Concorde utasszállító gépen. A kétórás sétarepülés a Concorde-ot üzemeltető British Airways születésnapi ajándéka volt az anyakirálynőnek.

— Az USA legnagyobb nyilvánosházát, a Nevada állambeli Reno közelében levő, száznyolc szobás Mustang Ranchot tizennyolcmillió dollárért adta el tulajdonosa. A vevő a Strong Point kaliforniai részvénytársaság, az első, a tőzsdén is jegyzett cég, amely beszállt ebbe az üzletágba. A prostitúciót hivatalosan is tűrő Newadában negyven nyilvános ház van.

— A kivénhedt autók, s a fusiző szerelők műhelyéből kikerülő autók gyakran okoznak balesetet, írja a La Stampa. Olaszország ezen a területen igen hátul kullog az európai mezőnyben, írja a lap, csak ebben az évben végzik el az 1974-es kocsik első kötelező vizsgálatát, míg sok országban a műszaki felülvizsgálatot évente tartják.

— A sörök idei világversenyén szép sikert aratott a Nagykanizsai Sörgyár. Brüsszelben, a Monde-selection elnevezésű hagyományos vetélkedőn a Helikon harmadszor, a Kanizsa extra pedig először érdemelte ki a legjobbaknak járó aranyérmet, az itthon közkedvelt Platán pedig ezüstérmet kapott.

— Műszív három változatát kísérletezték ki a moszkvai szervátültetési és mesterséges szervek intézetének tudósai. A Grec—02 műszív fémből készült, belseiét műanyaggal bélelték. A szívet működtető hőmotor, amihez az energiát tisztított plutóniumizotóp adja, a testre erősíthető tarisznyában van.

Számok, tények

A következő években a Szovjetunióban 22 újabb mélyfurást terveznek 15 000 méterig, a földkéregbe. Ezek elősegítik a Föld belsejének és összetételének megismerését: a földkéreg szerkezetének, az ércképződési folyamatoknak, valamint az ásványlelőhelyeknek a mélybeli és a felszíni eloszlásának komplex geológiai és geofizikai vizsgálatát. A Szovjetunió ezzel egyúttal részt vesz a nemzetközi Litoszféra programban, amelyben 1981 óta 86 ország tudósai dolgoznak a Föld kérgének és köpenye felső rétegeinek kutatásán. A Szovjetunióban végzett mélyfúrásoknak természetesen az is céljuk, hogy érclelőfordulásokat derítsenek fel, s új kőolaj- és földgáz telepeket kutassanak fel.

(v. é.)

— A Fővinform közli, hogy a XV. kerületben, a Dózsa György úton, a **12-es villamosok** végállomásánál, a Juhos utca és a Kossuth utca között félpályás útlezárás lesz augusztus 8-án, csütörtökön 8 órától augusztus 15-ig. Autóbuszok szállítják az utasokat: augusztus 8-án, csütörtökön és 9-én, pénteken 8.05 és 15 óra között **19-es és 49-es villamosok** helyett a Móricz Zsigmond körtér és a Kenyérföldi végállomás között.

Ó MŰSORA

20.50 Panoráma
21.55 Tévétükör
22.05 Tévéhíradó
22.15 Himnusz

2. MŰSOR

17.43 Műsorismertetés
17.45 Képújság
17.50 A chip forradalma
III/1. rész
18.30 Telesport
Úszó Európa-bajnokság
19.25 Franciaország kastélyai
20.00 Berlioz:
Fantasztikus szimfónia
21.00 Tévéhíradó 2.
21.25 Jerzy Kawalerowicz-sorozat — A fáraó
Lengyel film
23.50 Képújság

Népszabadság
1984. december 14., péntek

KÖTŐDÉSEK

Droppa Judit kiállítása a Dorottya utcában

Amikor *Droppa Judit* a kilencszázhetvenhetes lausanne-i textilbiennálén bemutatta a *Szalagok három dimenzióban* című földtől plafonig kompozícióját, Nicolas Schöffer épp egy műanyag csövekből szőt kockás szőnyeget, egy nyugatnémet művész-professzor négyzetmintás finom len- és pamutkárpitot s egy lengyel részvevő egyebek között vászonra géppel hímzett vonalhálózatokat állított ki. Ők voltak az igazi konstruktívak. Még és már eléggé benne voltunk a konstruktivizmus újraélésében, de az akkor huszonkilenc esztendős egyetlen magyar kiállítót a harmonikaszerűen széthúzott piros-fehér szalagrendszerével, a puhán szabályos, kötött gyapjúsávjaival aligha soroltuk Lausanne-ban a stílustiszta újrafelfedezők közé.

Mindezt azért érdemes fölemlegetni, mert Droppa tárgyai láttán a *Dorottya utcai teremben* most az az érzésünk: a Bauhaus, a Vhutemasz és minden fél évszázada volt irracionalistán racionális konstruktivista mozgalom mesterei, ha tehették volna, ilyesféle textilművészetről álmodoztak volna. Ha tehették volna, azaz, ha marad elegendő idejük, elszántságuk, ha van megfelelő anyaguk, technológiai ismeretük, s hozzá merszük, hogy a konstruktivista eszményeket a hurkolótechnika mélységeibe-magasságaiba vigyék. Hiszen testetlenül lebegők, a valóságból a káprázatba áttűnőek ezek a térformák, az egymásba örvénylő kúpok, a feszesen ívelő palástok, a merész kiöblösödések és a fenséges síkok. S az áttetsző alakzatoknak, a finoman egymásra vetülő rétegeknek nemcsak felületük, színük is van. Természetesen elemi színük, főként piros és fekete, s néha világító sárgák és türkizek is, de az utóbbiak különösen mértékkel; ha illik ide ez a szó, szigorú eleganciával. Nem is viselnének el többet, hiszen ezek a térharmóniák és finom diszharmóniák, mint említettem, csaknem testetlenek. Mint a hologram — írhatnám, ha ezt az ábrázolási-kutatási technikát nem igyekeznének már az első kísérletek óta oly kellemetlen és ízetlen művészkedésekkel hírbe keverni.

Droppa éteri kompozíciói egyébként nem hologramok, hanem kötések. Aki eléggé közelről nézi egy-egy sűrűbb piros sávját, annak bizony látnia kell, hogy szemtől szembe az anyag is, a technika is inkább a harisnyanadrágokat juttatja eszünkbe, mint Moholy-Nagy fényfestészetét, vagy a korai szovjetek transzparenciáját, s aki nem fél a prózai felismerésektől, hurkolt szemeket, sorokat, s egyéb, női piperevilágból ismert formációkat kell hogy észrevegyen a sötét és csillogó hálózatokban is. Márpedig aki kíváncsi ennek a művészetnek a lényegére, annak mindezt fel kell fedeznie, lévén ez a művek titka. Droppa mindössze tízesztendős pályáján azzal vált nevezetessé, hogy a legszabadabb kompozícióiban is ragaszkodik az iparian monoton, de iparian következetes kötéstechnikához, jó ideje a finom-erős poliészterszálból köt, mint a fehérneműgyárak. Aztán ezt a hálósan kötött finom-erős anyagot húzza össze és feszíti szét, nyújtja keretre és terheli meg súllyal, olykor sűrítve, azaz erősítve, olykor a vakmerőségig ritkítva a hurkok számát.

Mintha építészeti szerkezeteket alakítana ki és mutatna meg a kötött szállal. Hogy a gótikus boltozatok erőjátékának élményét kínálják a hálók, azt magyarázni sem kell. Izgalmasabb a rokonság a modern építészeti szerkezetekkel. S pontosabb

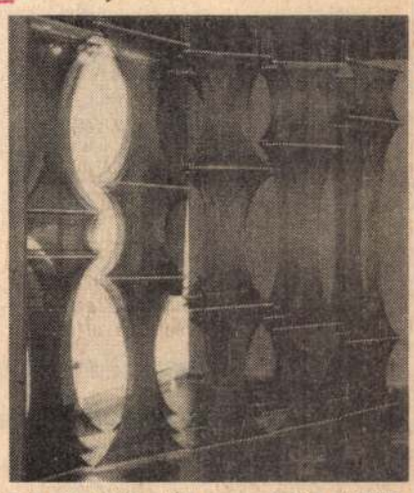

Fekete-vörös térkompozíció a kiállítóteremben.

is a párhuzam, mert ugyanaz a lehetőségek határát tudó, de erőviszonyokat a határokig kihasználó alkotó erőszak formálja a hálóit, amely az ipari építészetét. Egy pontba húz felkapott, csúcsban megrögzített síkokat, egész felületek megtartására kipányvaz sarkokat, párhuzamosra feszített palástok közé szilárd, nyomásnak ellenálló testeket szorít. Ezek a könnyednek látszó, mesteri erőszaktételek kényszerítik aztán domborulatokká és kicsúcsosodásokká, ívesen hullámzó szélűvé és cső- meg kúpszerűen háromdimenzióssá a kötött síkot, amely csak egyenletes szemű, kétdimenziós és józan maradna az intervenció nélkül.

Ám ez az intervenció teszi, hogy a kikötött, megfeszített hálórétegek falsíkokat életre keltő különleges *plasztikákká*, tereket áttetszően is elválasztó ritmikus *tárgyrendszerekké*, titokzatosan gyönyörködtető *belsőépítészeti elemekké* váljanak. Magyarul: hogy szellemi-gyakorlati funkciójuk legyen. Teljesítménynek ugyan az sem volna kevés, amit az eddigi leírási kísérlet érzékeltetni kívánt, hogy tudniillik Droppa kötött művei a látvány gazdagságában és a szerkezet-anyag gondolatiságában valóban továbbívelnek a klasszikus konstruktivisták nagyművészetétől, olyan messzeségbe, ahová az alapítók történelmi kötelékeik miatt nem szárnyalhattak. Droppa azonban abban is hű az első generáció szelleméhez, hogy mindezzel használni kíván. A szép formációk, a költőien pontos színek és a titokzatos anyaghatások önmagukban nem volnának kevéssé hasznosak, de Droppa ebben az öntelten szégyenlős korban nemcsak hogy nem röstelli az iparművész voltát, hanem vállalja is, és követeli a jogait. A kiállítása tele van javaslatokkal. Ajánlatokkal, térképző és elválasztó kompozíciókra, kínálattal hangulatátalakító textilplasztikára, díszletre, látványelemre, felületborítóra.

Tisztelni kellene a jogait, s kihasználni az ajánlatait ennek a művésznek, aki ugyan kiállításának a *Kötöttségek* címet adta, de aki ezen a kiállításon a kötődéseiről számol be. Kötődéséről egy merészen humanista gondolatisághoz, annak hagyományaihoz, technikájához és merész alázatához. Ha tudjuk, hogy az alkotó kötődés meghaladást jelent az igazi művészet szótárában, már nem is kell külön kiternünk a gesztus időszerűségére. Arra, hogy a művészet, az iparművészet s benne a textilművészet mily tanácstalan és céljait kereső korában készültek el ezek a szakmaszerűen tiszta, hiánytalanul átlelkesült, szárnyaló józan ajánlatok.

R. Gy.

Kulturális feladatokról tárgyalt az Országos Közművelődési Tanács

Csütörtökön az Országházban *Győri Imre* elnökletével ülést tartott az Országos Közművelődési Tanács. A testület — *Virizlay Gyulának*, a SZOT titkárának előterjesztése alapján — megvitatta a szakszervezetek kulturális nevelő munkájának helyzetét és eddigi eredményeit. A széles körű vita részvevői hangsúlyozták, hogy a négy és fél millió szakszervezeti tag általános és szakmai műveltségének ápolása a mozgalom hagyományos, ma is fontos feladata. Jelenleg az a legfőbb cél, hogy a dolgozók szellemi javaik gyarapításával mindinkább megfeleljenek a társadalom és a gazdaság növekvő követelményeinek.

Kiemelték: szükséges erősíteni e tevékenység sajátos vonásait, mert a szakszervezetek ösztönző, szervező munkája a további haladás rendkívül fontos tényezője. (MTI)

Hazaérkezett Szófiából a fővárosi tanács küldöttsége

Szépvölgyi Zoltán, a fővárosi tanács elnöke, aki *Petr Mezsdurecskinek*, a szófiai népi tanács elnökének meghívására küldöttség élén a bolgár fővárosban tartózkodott, csütörtökön hazaérkezett Budapestre. A magyar tanácsi delegáció szófiai tartózkodása során tárgyalást folytatott a bolgár főváros vezetőivel az együttműködés további bővítéséről.

A küldöttség fogadására a Ferihegyi repülőtéren megjelent *Boncso Mitev*, a Bolgár Népköztársaság budapesti nagykövete is. (MTI)

Kamarai delegáció az Arab Emírségekben

Befejezte tárgyalásait *Beck Tamás* elnök vezetésével a Magyar Kereskedelmi Kamara delegációja az Egyesült Arab Emírségekben.

Beck Tamás és *al-Ganin* gazdasági és kereskedelmi államtitkár nyitotta meg Abu-Dzabiban az önálló magyar kiállítást, melyen 28 vállalat képviseltette magát. Abu-Dzabiban folytatott tárgyalásokat a kereskedelmi kamara küldöttsége *Ahmed al-Tajer* szövetségi pénzügyi és iparügyi államminiszterrel és *al-Otaiba* elnökkel a helyi kamarában, majd részt vett Sardzsában az ottani kereskedelmi és iparkamara elnökségi ülésén. Dubaiban Beck Tamás megbeszélést folytatott *S. Dzs. al-Nabudahhal*, a dubai kereskedelmi és iparkamara elnökével, és részt vett a kamara elnökségi ülésén. Itteni tartózkodása alatt *Hamdan bin Rasid al-Maktum* sejk, szövetségi pénzügyi és iparügyi miniszter fogadta a Beck Tamás vezette kamarai delegációt.

Az Emírségekben folytatott tárgyalásokon nagy hangsúlyt kaptak a vegyes vállalatokra vonatkozó magyar elképzelések és a kölcsönösen előnyös kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésének kérdései. Beck Tamás és vendéglátói egyetértettek abban, hogy a kétoldalú forgalom bővítésének jelentős tartalékai vannak.

Külügyi megbeszélések Irakkal

Garai Róbert külügyminiszter-helyettes december 10. és 13. között hivatalos látogatást tett Irakban. Megbeszélést folytatott Taha Jaszin al-Ali iraki külügyminiszter-helyettessel a nemzetközi helyzet és a kétoldalú kapcsolatok időszerű kérdéseiről. Garai Róbertet fogadta *Tarik Aziz* miniszterelnök-helyettes, külügyminiszter. (MTI)

163 EZER SZOVJET ÉS MAGYAR UTAS

Eredményes évet zár az Aeroflot

(Munkatársunktól.)

Az elmúlt esztendőben ünnepelte 60. születésnapját a legendás hírű szovjet légitársaság, az *Aeroflot*. Történetének útját valamikor olyan nagy tudósok egyengették, mint *Mengyelejev* és *Ciolkovszkij*, akiknek álmait híres szovjet repülőgép-konstruktőrök és bátor pilóták váltották valóra.

Az Aeroflot és az *Intourist* utazási iroda ismét befejezett egy turistaszezont, amelynek tapasztalatairól tegnap Budapesten közösen tartottak sajtótájékoztatót. Képviselőjük elmondta, hogy a légitársaság 32 ország száztizenhat városába szállít utasokat menetrend szerinti gépeivel. Sok külföldi irodájuk közül az egyik a magyarországi vezérképviselet. Ennek dolgozói az idei tervet már november 25-én teljesítették; járataikra 78 ezer magyar és 85 ezer szovjet utast fogadtak. Az utasok létszámát a téli turistaszezonban kölcsönösen szeretnék növelni.

Az Aeroflot képviselője elismeréssel szólt a magyar utazási irodák, vendéglátóegységek és a *Malév* munkájáról. Kiemelte: valamennyien mindent megtettek azért, hogy a szovjet turisták megismerjék Magyarországot, és itt-tartózkodásuk alatt jól érezzék magukat. Az Intourist és az Aeroflot ugyanígy erősítette munkájával a népeink közötti barátság kötelékeit. Teljesítették ez évi szocialista munkavállalásukat, mintaszerűen szolgálták ki például a *Budapest—Moszkva* közti barátságjáratokat, valamint a Malévval közösen üzemeltetett *Budapest—Szocsi* és *Budapest—Szimferopol* útvonal utasait. Jó eredményekkel zárja az évet a *Moszkva* és *Buenos Aires* közötti járat is, amely légi hidat alkot fővárosunk és Argentína között.

TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

22.17: Holland népdalok és néptáncok.
22.38: Barangolás régi hanglemezek között.
10.35: Játékos időtöltések. NSZK—kanadai—francia rövidfilmsorozat.
11.00: Képújság.

Droppa Judit, textiltervező

Több mint 10 éve kísérhetjük figyelemmel textilművészetünk megújhodási kísérleteit. Az új technikai lehetőségekkel és anyagokkal éve néhányan, – így elsősorban Droppa Judit, Kelecsényi Csilla, Lovas Ilona – valóban végrehajtották egyénre szabott és méretezett forradalmukat a textilművészet határait kitágítva új, szokatlan harmóniákat, meglepő szín- és fénybatású kompozíciókat teremtettek.

Sz. L.: Ürsi Zsuzsa gobelinjei és vázlatai.
Zalai Hírlap, 1980. nov. 5.

Droppa Judit, textiltervező

A Műcsarnokban rendezett tárlaton láthatók Szilasi Anna, Droppa Judit, Galarits Erzsébet, Gulyás Katalin, Lovas Ilona, Szabó Marianne művei.

Molnár Zsolt: A kéz intelligenciája.
Magyar Ifjúság, 1980. aug. 15.

SAJTOFIGYELO

MAGYAR HIRDETO

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Droppa Judit, textiltervező-művész

MŰVÉSZET

Budapest

1981 APR 27. old.

2 Droppa Judit: Széria I–VI., részlet, poliészter, 120x11 cm, 1980

2

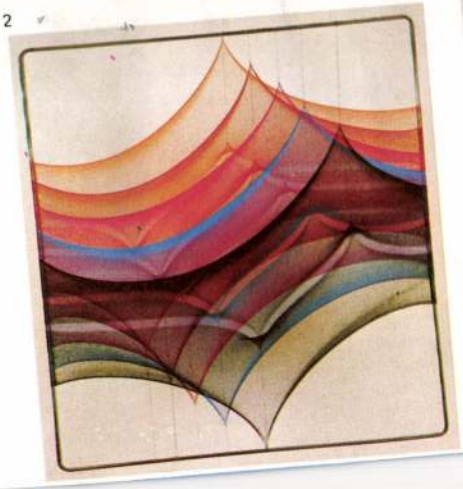

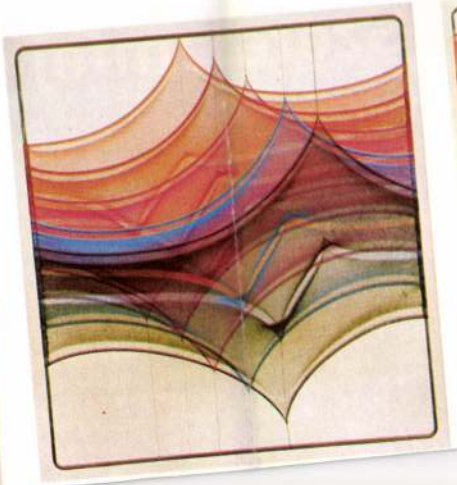

Szerelemfej

Koffán Károly Ádám és Évájáról

A Magyar Nemzeti Galériában az elmúlt évben megrendezett Koffán életmű-kiállításon a sok remekmű közt – elsőül – az *Ádám és Éva* című faragvány ragadta meg a figyelmemet. A mű voltaképp egy somfaág, fölállítva, tetején pedig egy gyökérből faragott fej. Somfaágat mondtam, nem vesszőt, mely utóbbi, kit ha valaha

Nem férfias nőé vagy nőies férfié? Nem, hanem az elegyítést a mesteri kéz úgy hozta létre, hogy egyik pillantásunk Ádámot, a másik Évát ragadja ki az egy-arcból, miközben bármelyik vonás bármelyiké lehetne. Egy és mégis külön érzékelhető a férfiarc keménysége, feltörő forradalmisága, illetve a nőinek bűvös bája, de még

Droppa Judit
textiltervezőművész

Hiszen az iparí formatervezés területén egyelőre még nem kaptak igazán zöldutat az ipermüvész tervezők.Pedig jó és izléses cikkeket nagyobbzzá tömeges méretekben,csakis az ipar képes előállitani.Nálunk azonban még mindig komoly ellentétek vannak a kézmüves ipermüvészek és design ,az ipari formatervet készitő formatervezők között.Fábián László négy ipermüvésszel beszélgetett Bohus Zoltán,Droppa Judit, Lugosy Mária és Szenes suzsa,fémmel,üveggel és textillel dolgoznak.Es munkáikat közterekről,vagy az ipermüvészeti boltokból is ismerhetjük.

-Kezdjük ott,hogy egyáltalán mi az,hogy ipermüvész?

-Nálunk az ipermüvészet cimszó alá tartozik a kézmüves ipermüvészet és az iparí tervezés a design néves emlegetett müfaj is.Általában kettő választják,kettő osztják, négpedig azért mert mind a kettőnek más a háttere.A kézmüves ipermüvészetnek amit nálunk legtöbbnyire,azonositanak az ipermüvészettel,van egy kézmüiparí háttere.Egy olyan kézmüiparos réteg amelynek a legmagasabb szintjét, legmagasabb nivóját nevezhetjük kézmüves ipermüvészetnek, az iparí tervezés viszont,pont a nagyiparí,nagy szériában termelő ipernek a tervezését jelentené.

-A társadalmi igényeknek tul jdenképpen melyik felelne meg inkább,a kézmüves ipermüvészet,vagy pedig a design, vagy pedig mind a kettőre egyaránt szükség van,amely a kettő együttlétét indokolja.

-Igen ez optimális és mindenképpen azt jelenti,hogy az iparban készülő tárgyakat ipermüvészek tervezik,mert nagyon megfér a kézmüves technikáknak a továbbélése,de mindenképpen társadalmilag nagy tömegben csak az iparí formatervezés oldja meg a problémákat.

-Igen ez optimális és mindenképpen az,hogy az iparban kész tárgyakat müvészek,ipermüvészek tervezik,mert nagyon megfér a kézmüves technikáknak a továbbélése, de mindenképpen társadalmilag nagy tömegben,csak az iparí formatervezés oldja meg a problémákat,

-Droppa Judit az előbb azt mondta,hogy optimális esetben iparí tervezés lenne az amelyik,kielégithetné a tárgykulturával kapcsolatos igényeinket.

-Nagy részét ,hiszen vannak olyan területek,amit egy gyári termékkel sohasem lehet kielégiteni,pont az épitészettel kapcsolatos,millió feladat,de a butorgyártástól kezdve a tárgy alkotásig ez tóhyleg a gyárnak a feladata.

-Minekünk elsősorban csak mennyiségi problémáink vannak?

1980 IX. 14. Kossuth 14.05 /54 Sué/.
Gondolatjel.

-Inkább minőségi.Hát ón a textilipert ismeren valameny nyire,ott a legnagyobb gondot,most szerinten nem a tervezés okozza,hanem pont a minőségi problémák.

-Azt gondolom,hogyha valami annyira tökéletes,hogy nem folyik,nem törik,majdnem olyan értékeket képvisel,majdnem esztétikus,annyira jó szándékkal van csinálva,de hát még erről sincs szó.És azt gondolom,hogy nem lehet kettő választani ezt a két területet,hogy iparí termelés és kézművesség,mert csak vegyük azt,a példát,hogy azok a technikailag fejlett országok ahol azniparí termelés, fejlett technikai szinten történt,annak a jóvoltából bejövő tárgyak kerülnek az emberek kezébe,ott talán éppen a legnagyobb igény van,arra,hogy kézműves tárgyak is, kerüljenek ugyanazokba a kezekbe,

-Erre mindjárt idézhetném,a bécsi kézműves világszervezet konferenciáját,ahol a kézművesség fejlődésével kapcsolatos előadás után,amit előadó európai szemszögből állitott be az előadó,azt taglalva,hogy az iparilag fejlett társadalomban milyen szerepe,milyen jövője lehet a kézművességnek,felállt az indiai küldöttség vezetője és közölte,hogy számukra ezek a kérdések,problémák számukra abszolut érthetetlenek,és ott nálunk Indiában például a kézművesség az iparral egyenlő,ott most van kifejlődőben egyáltalán most alapitanak különböző iparágakat, a piacon,boltokban kapható tárgyak nagy része igenis kézműves eszközökkel,készül,iparilag legfejlettebb társadalmakban az iparosodás elleni visszahatásként indult meg egy nagyon intenziv kézműves,reneszánsz ugyanakkor a világ másik felében az iparosodáshak az alapvető problémái okoznak gondot,Most be ebben a skálába próbáljuk behelyezni Magyarországot és a mi szituációnkat,akkor egy sajátosan magyar helyzetet tapasztalhatunk,nálunk sem akkal régebben indult meg az iparosodás,de az első lépcsőkön talán már tul vagyunk,de még az emlitett fejlett országoktól igen távol vagyunk.

-Visszatérve a bécsi kongresszuson szerzett tapasztalatokra, ugy érzem,hogy amennyire hazánkban forszirozzák az ipari formatervezés ügyét,jogosan,éppen annyira táncoztatni kell az egyedi kézművesség területét is.

Droppa Judit, textiltervező-művész

3 Droppa Judit: Vörös faltextil, részlet, síkkötött gyapjú, 150x150x5 cm, 1975 (fotók Molnár G.)

Művészet, Budapest, 1981. ápr. 27. old.

Textil. Pá[illegible]ban, a Galerie Sin'Paorában 19[illegible]májusában mai magyar fal[illegible]emutatója volt nyolc művész re[illegible]télével. Ugyanitt rendezték meg Pécsi László egyéni kiállítását októberben; 1976 tavaszán pedig Hübner Arankának és Bódy Irénnek lesz önálló tárlata. A kiállításokat magyar részről az Artex Artbureau szervezi. Júniusban rendezték meg Lausanne-ban a 7e Biennale International de la Tapisserie-t. A tárlat magyar résztvevője Droppa Judit volt. Az Angers-i Nemzetközi Művészeti Fesztiválnak is voltak magyar textiles vendégei: Pierre Dacquin, a szervező, Pauli Annát és Farkas Gabriellát hívta meg 5 hétre. Lengyelországban új textil kiállítássorozat indult. Az októberben megnyílt lodzi triennálénak hat magyar résztvevője volt: Cságoly Klára, Pászthy Magda, P. Szabó Éva, Szenes Zsuzsa, Szilvitzky Margit és Tóth Sándor. A Kulturális Kapcsolatok Intézete nemzetközi kulturális munkatervének keretében modern magyar faliszőnyeg kiállítás nyílt decemberben Rabatban. A tárlatot 25 textiles műveiből rendezték. A kiállítás anya-

41

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 Művészet 1

gát Marokkó után Algériában és Tunéziában is bemutatják.

A szombathelyi Savaria múzeum a fal- és tértextil, illetve az ipari textil után új műfajt mutatott be decemberben: a minitextilt, mely a későbbiekben a Fal- és Tértexil Biennálék külön szekciója lesz. De Vas megye a kiállítások mellett a textilművészet támogatásának más formáit is igyekszik kimunkálni. Ugyancsak a Savaria múzeumban kapott helyet a Textil Dokumentációs Központ. A Velemi Alkotóműhely pedig több intézmény – a Vas megyei Múzeumok Igazgatósága, a Vas megye Tanácsa VB. Művelődési Osztálya és a Képzőművészek Szövetsége Textil Szakosztálya – együttműködésével jött létre. 1975. őszén. Az alkotóműhely célja, hogy kísérleti és kutatási lehetőséget biztosítson a textilművészet számára. Az első szezonban 10 művészt láttak vendégül pályázat alapján öt héten át – a kollektív munka, az együttműködés megteremtése érdekében – egy turnusban: Bajkó Anikót, Farkas Gabriellát, Fürtös Ilonát, Gaál Zsuzsát, Gecser Lujzát, Kozó Erzsébetet, Lovas Ilonát, Pauli Annát, Szilasi Annát és Temesy Ildikót. A művészek itt készített munkáik egyikét, az alapszabályok értelmében, a Savaria múzeumnak ajánlották föl. A vasi textilcentrum továbbfejlesztésének útja, úgy gondoljuk, az alkotótelep nemzetközivé tétele lehetne.

zon

szerelem'' jelkép-elem-
, akárcsak a madár,
alamb képében jelenik
művészeti alkotásokon,
eken, faragványokon.
nbólumok legfőbb je-
párválasztás[11]. Ez na-
a nagykőrösi mángorló
immetrikusan egymás-
kedő két galamb a *nőt*
tehát a párválasztás, a
zasság ,,eredményét''.
osszanti oldalsó fazet-
elemek között fellel-
hasonló jelentésű a
szilvamagnak'' pedig
vonzata van, s ezáltal
n-, illetve jelrendszeré-

hangsúlyoznunk kell,
gyául választott nagy-
9-ben készült. Az eltelt
endő gazdasági és tár-
agymértékben befolyá-
ultúrkincs átalakulását
hiedelem-, illetve szo-
rulását, feledésbe me-
nagyarázható, hogy a
ntéstartalma már nem
Úgy érezzük, vizsgáló-
étű párhuzamok felve-
gtelen. A népművészet,
áinak tekintetbe vétele
et, hogy a mángorló
relem-párválasztás-hé-

2 Kós Károly:
In. Népélet
3 Lükő Gábor
skk.; Vö.: E
mányban. A
XII–XIV. Bu
4 Lükő Gábor
5 Lükő Gábor
6 Rapaics Ra
296, 306–3
7 Szabó T. At
Újváry Zolt
gyöngyvirág
8 Lükő Gábor
9 Malonyay
1907. 66. sk
szíves segít
közlésére.
10 Lükő Gbáor
11 Lükő Gábor
12 Kós Károly i

DROPPA Judit

VADAS József: MI van a ruha alatt? Egy öltözködési kiállítás kapcsán a magyar iparművészetről. = Kritika, 1991.2. február 24 - 25. p.

Droppa Judit textiljei

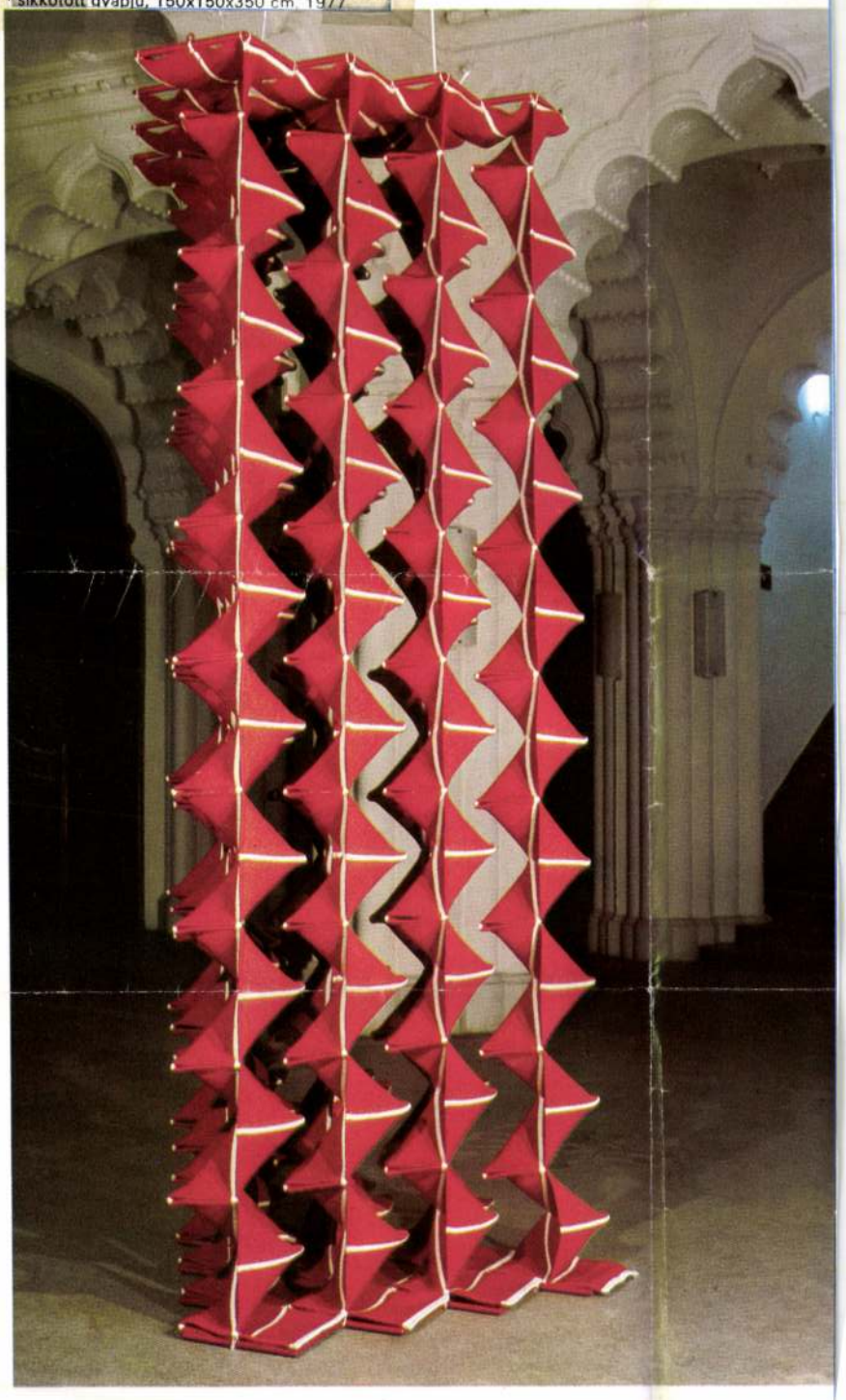

1 Droppa Judit: Szalagok három dimenzióban, síkkötött gyapjú, 150x150x350 cm, 1977

Ferencvárosi Pincetárlat (1976), Helikon Galéria (1978), Stúdió Galéria (1979).

7

DROPPA Judit

Kötöttségek : Droppa Judit kiállitása, Dorottya utcai Kiállitóterem 1984 december 7 - 1985 január 6 / [bev. Forgács Éva] . [a kiáll.rend. Herczeg Ibolya]. - Bp. : Múcsarnok,1984 [12] p.ill. G

DROPPA Judit

R. Gy. [Rózsa Gyula]

Kötődések

Droppa Judit kiállítása a Dorottya utcában

XLII. 293

Népszabadság, 1984. dec. 14. 7.

uan, Erdei Zoltán, Bartha József, Toader Man), Sepsi-
zentgyörgyre *(Baász Imre, Kiss Béla, Fazekas Gyula,*
Deák Mária, Üttő Gusztáv, Varga József, Baász Szigeti
Pálma). A fiatal nemzedék bizonyos köreiben rendki-
üli tekintélye van egy különös egyéniségnek, *Ion Gri-*
*orescu*nak, aki egy személyben fest, fotózik, esszéket
r, performance-okat rendez, egyformán otthonosan
nozog lumpenproletár környezetben és a magas kultú-
a régióiban, kipróbálta a konceptualizmust, de az exp-
esszionizmust is, vallásos eszméket tett magáévá, és
nem tér ki semmilyen vita elől. Nem csoda tehát, hogy
számos fiatal gondolkodását termékenyítette meg.
Emezek egy része felnőtté érett ugyan, de (számításból?
bizalmatlanságból?) ragaszkodik ahhoz, hogy éretlen-
ként kezeljék. Nagy kérdés, hogy a maguk útját még
csak félszegen keresgélő legfiatalabbak találnak-e majd
számukra kellően radikális, vonzó példaképeket az
előttük járó nemzedék soraiban. Ne legyünk azonban
türelmetlenek. Rögös a vizuális művészetek útja, meg-
járásához bölcsnek kell lenni.

Dan Čalin

Fordította: Mezei József

DROPPA Judit

Torday Aliz

Droppa Judit textilképei
Dorottya utcai kiállítóteren

Új Tükör 1984 dec. 16. XXI. évf. 51. sz. 3-4.

ETE
sei

Columbia Pacific University doktorátussal tüntetett ki – nem más, mint a lírai konceptualizmus eszméjének kicsiráztatása, illetve továbbgondolása. A polihisztor Hartal cáfolja *C.P. Snow Két kultúra* című dolgozatának azt a feltevését, hogy a tudomány és a művészet létalapja egymás kizárólagosítása. Ennek ellenkezőjét bizonyítandó visszanyúl a reneszánsz korába, *Leonardóig* és *Piero della Francescáig*, majd jelentős tanulságot von le a barokk kori fizikus, tudós és festő, *Galileo Galilei* pályaképéből. A fizikus *Newton* és a festő *Constable* alkati tulajdonságait elemezve egyben e két kiváló személyiség kreatív megnyilatkozásainak és szenzibilitásának a dialektikáját bontakoztatja ki. Míg Constable tanulmányait a festő tudományos vonzalmával magyarázza, addig az a kuriozitás sem kerüli el figyelmét, hogy a fizikus Newton tudományos felismerései sok esetben a misztikus meditáció állapotában, vagyis egy poétikai hangulat közepette születtek meg.

A tudomány és a művészet éles elkülönüléséért Hartal elsősorban az ipari forradalom szakosodási törekvéseit hibáztatja, azzal vádolva a tudományt, hogy képleteivel túlontúl leegyszerűsíti és sematizálja a valóságot. Az ipari forradalom munkamegosztási diktátumának következtében a művész elvesztette a reneszánsz idején betöltött szerepét, amikor is egy-egy közösség a szellemi vezért tisztelte benne. Már akkor felismerték, s ennek érvényessége máig is szilárd, hogy a kiemelkedő

DROPPA Judit

Vadas József

Ferete mágia

[Droppa Judit, Kertészfi Ágnes]

Helikon G.

Dorottya cs ~~Kotottséget~~ Kotottséget c. Zirill

Élet és Irodalom, 1987. dec. 14. '50

13.

DROPPA Judit

Vadas József

Három napra egy-egy tevő

[Droppa Judit] [interjú]

Új Tükör 1984. jún. 1. XXI. évf. 27. sz. 27.

) 15.53 FILE:MU2 L:2-1 KEI759a 2

óráig, szo: 10–13

EIMRAD BÄCKER:
áció

ergasse 6.
áig, szo: 10–13

'ERNER
sztikák
: 9 új viaszkép

rgasse 5/1
áig, szo: 10–13

ZOGMAYER:
k

tephan
rgasse 1/2,
áig, szo: 11–14

r: IMI KNOEBEL

k
ortgasse 22
ig, szo: 10–12

RND ZIMMER

RICH WAIBEL

er
sgasse 8 és

Droppa Judit, textilmüvén

L. Makovecz Ime

Vadas J: Félójuttan 13

Élet és Irodalom 3 n. 1983. szept 23. XXVII/38

Droppa Judit iparmüvész

A Népmüvelési Intézet, a KISZ Központi Bizottsága,egyéb szervekkel együtt pályázatot hirdetett ifjusági klubok és müvelődési otthonok berendezésének megtervezésére. "Club design" cimmel /vadas/ sign.-val a lap -Képzőmüvészet c. rovatában- ismerteti a Salgótarjáni Müvelődési Központban rendezett kiállitáson szereplő iparmüvészeket, közöttük a müvészt, aki pályamüvével első dijat nyert.
Élet ésx Irodalom, Bp. 1972. dec. 9.
XVI. évf. 5o. sz. 12. lap.

Droppa Judit, ipari művész

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Fekete mágia

Félhomály és sötét falak. Erős színek, melyeket a fény tölt meg élettel. Ebben az egyszerű mechanizmusban rejlik az üvegablak varázsa. A hatása és misztériuma. Színes üvegablakok ma már ritkán készülnek. Varázslatuktól azonban egyelőre nem szabadulhatunk. Se nézőként, se művészként.

Droppa Judit kötöttanyag-tervezést tanult az Iparművészeti Főiskolán. Nem lett hűtlen a szakmájához. Kötött kelméket tervez vállalatoknak, kötött térplasztikáival aratott sikert idehaza és külföldön. Most is kötéseket látunk tőle a *Dorottya utcai kiállítóteremben*, ahol *Kötöttségek* címen mutatkozik be a közönségnek. Mágikus atmoszféráit sugárzó munkáiról mégis az üvegablakok jutnak az ember eszébe.

A katalógus-előszó utal rá: Droppa a mai művészektől szokatlan — pontosabban: a művészet mai zűrzavarában különösen ritka — következetességgel dolgozik. Piros-fehér mintás darabokkal kezdte, amelyek szellemes ritmusai az op art játékosságát idézték. Droppa ennek ellenére nehéz utat választott. Nem a divatos stílus látványosan tetszetős megoldásainak tanulságait kamatoztatta, figyelme a valóság mélyebb struktúrái felé fordult. Azt vizsgálta az elmúlt évtizedben, egyre szabadabb felépítésű és összetettebb hatású kompozícióiban: milyen módon lehetséges a legegyszerűbb elemek felhasználásával a lehető leggazdagabb tónusokat előállítani. Míg az op art — tiszta színeivel — hadat üzent a festőien lágy átmeneteknek, Droppa hasonlóképpen triviális logikával éppen a felszínes dekorativitás ellenében teremtett rafináltan gazdag felületeket.

A laza kötésű anyagokat fémkeretre feszítette és egymás mögé helyezte. Így bravúrosan látványos transzparenciához jutott. A kék, a narancs, a lila, a vörös keveréséből elbűvölően finom tónusok keletkeztek. Sugárzó szivárvány-színek. Nem tudom: kié az érdem. A művésznek jutott-e eszébe: jó volna ezeket a légies kompozíciókat éppen ezért világító ablakok elé helyezni; vagy Frank János rendezői leleménye volt, hogy egy francia kisváros kápolnájában üvegablakok előtt feszítette ki a térben a kötött hártyákat. Bárhogy történt is, az ötlet telitalálatnak bizonyult.

A rendező — *Herczeg Ibolya* — ezt a gondolatot fejlesztette tovább. Elsötétítette a helyiséget, a műveket, mintha ablakok volnának, a paravánokra akasztotta. Mögéjük erős spotlámpákat tett. Az átvilágítás Droppa művészetében is változást hozott. Ma ismét kevesebb színnel dolgozik. Feketében a piros és a kék dominál. Változatlanul két vagy három hártyát használ. Ezeket általában ugyanarra a keretre helyezi, a színes pöckökkel vagy merevítő drótokkal azonban domborművet formál, és így az egymásra vetülő felületek ritmikus rajzolatot adnak. Kevés azt mondani, hogy festékkel szinte előállíthatatlan árnyalatok keletkeznek; látnunk kell: a színek játéka egyúttal a formák kavalkádja is. Pazar méghozzá. Domborodnak, hajolnak, ívelnek a lágy idomok.

Amennyire nyilvánvaló tehát az üvegablak inspiráló ereje, olyannyira tény a különbség is. A középkori mesterek egykor felületet képeztek, Droppa textiljei viszont teret formálnak. Ebben a lehetőségben rejlik a jövőjük. Ha a művész szabadulni tud a merevítő keretektől. Ha majd a textil — más szakmától kölcsönözve a kifejezést — önhordó architektúrává válik.

★

A *Helikon Galéria* ugyancsak sötét, a fekete térben szintén tiszta színek csillognak. Ezúttal azonban más az anyag. Jobbra-balra dűlő, tíz-húsz centis üvegcsákókból összerakott kompozíciót látunk a földön, *Kertészfi Ágnes* egyetlen műből álló tárlatán.

Kertészfi fiatal művész, de nem ismeretlen. Gyakran állít ki. Láttam már tőle ízléstelenséggel kacérkodó, romantikus üvegplasztikákat és nagyszerűen formatervezett hőálló edényeket. Akárcsak Droppa, ő sem tekint vissza a múltjára: egy harmadik arcát mutatja nekünk. Innen kezdve azonban már a különbségek a szembeötlőek. Nála nem az anyag, hanem a fény színes, ez festi meg az üveget. Továbbá: ő nem az anyag tulajdonságait vizsgálva jut el új kifejezési formákhoz, sokkal inkább a különböző anyagok összekapcsolásával próbálkozik. Innen adódik a kísérlet ezoterikussága. A *Kompozíció rogyasztott elemekből* címre hallgató mű — részleteiben — szép: vibrálnak a megfonnyadt piramisok és szinte csordogál oldalukon a színes fénysugár. Egészében azonban nem tudunk mit kezdeni ezzel a foszforeszkáló csodabozóttal. Azaz: más a műfaj. Droppa munkái hovatovább építészeti alkotások, Kertészfi domborműve dekoráció. Sziklakert, amit csak nézni lehet.

13.

14. XXIII/50

…g, mint én, hogy hallhassa az …
… terebélyesedett fák csupasz á…
…tását. Nem láthatja a ritmiku…
…rk végén a szőlőskertek alat…
…dt patak, lucskosan csillog eb…

…sodik háború utáni béke. A m…
…zerre özvegyített meg engem …
…or is, ilyen lucskos ősz, mikor…
…st. Srapnelek vijjogtak a szőlő…
…ával, első feleségemmel éppen …
…amit a gyermekeknek, amikor …

…vel második Anna-Éváék még…

…k csak annyiban más, mint …
…letre iker gyász, iker halál vár…
…t. Világháborúkat megelőző és…
…s magányos felvételeinket néz…
…n azt a felvételt, melyet üvegler…
…ér sarkán első háborús szene…
…lé tartja vállához emelt karabé…
…emezt nagymama személyes ap…
…dik háború után. Gyászkerete…
…n dátum: 1919. augusztus 10. E…
…Az a felemelt karabély az ex…
…megöli apámat.

a fakószínű esküvői képet, … készített, úgy, hogy a templom gót pillére egyik képen a bal, a másik képen a jobb oldalon volt látható. De mindhiába, mert képtelen volt arra, hogy felismerje: melyik ő és melyik Pali, apám, a képen.

Majd' harminc évvel később ugyanígy faggatom a gyermekkori képeket, melyeken nem tudom eldönteni, hogy melyik Gyuri öcsém és melyik vagyok én.

Anyámék esküvői képe kontármunka volt, s a madárcseresznyefából készült kazettában nagyon sokáig kellett keresgélnünk (régente Gyurival is), hogy szokványos műtermi felvételek mellett valami természeteset is találjunk.

Gyurival kibővítettük az ősi Paniti-portát, megtoldottuk egy szárnnyal, úgy, hogy a hajdani L-alakú épület U-alakúvá vált.

És most bármily nehéz is kimondanom, anyám és Péter apa halála után Gyurival egyazon napon nősültünk. Iker lányokat vettünk el, s asszonyaink ugyanazon a napon betegedtek le. Így születtek lányaink: második Anna-Éva.

Néhai Gyuri öcsémmel szinte mindig ugyanarra a dologra gondoltunk. Így lehettek ezzel apáink is. Egyformán szerettük a kertet, a fákat, s olyan elválaszthatatlanok voltunk, hogy még szakmát is egyformát választottunk, ne kelljen elválnunk egyetlen percre sem egymástól. Még most, évekkel halála uán is úgy érzem, itt ül mellettem, nézi az egykedvű esőt, aztán a hatalmas nagyító alatt vizslatja a

…aplóját olvasom, aztán nagym…
…zését.

„Istennek hála, Pál fiam is kigyógyult a t…
…nekülnie kellene, mert a kommün alatt Lenin-f…
Péter fiam viselkedése is aggaszt. Egész nap fo…
…sinájával járja a várost, és fényképezi az ántán…
…patait."

Ennyi.

A szenegáli lovasok képét Péter készítette. …cenése után néhány másodperccel Paniti Péter volt.

Mi következik ebből?

Nagybátyám, Péter apja, Pál volt. A Gyuri ap…

Döbbent felismerés.

A szürke őszi esőben látom az arcát, engen… csóválja, mintha intene, hogy ne lessem ki a ho…

Nyílik a szoba ajtaja. Kétszemélyes tálcán ho…
…teát.

Döbbent felismerés. Rászólok.

— Krisztina.

Fölkapja fejét, aztán átszellemülten néz rá… megadás a szeme, olyan, mint az esőterhétől me… fellegek, melyek immár veszélytelenül csüngenek… fölött. Belső könny áztatta szem. Most felém ford…

— Tessék, Gyurikám — hebegi.

Droppa Lívia
textiltervező

Ruhaterveh

— : Tavaszra ? : Jersey :
Nők Lapja, 1973. febr. 14 - 16 lap

Dr. Oppa Judit

A MAGY. K. MŰV. AZ EREDETISÉGRŐL

64.l.

Droppa Kivia
die attesvero

Modell.

L.M.: Magyar rulák
Tükör, 1974. márc. 5 – 19 oldal

Droppa Lívia

Ruházati formatervező, részt vett a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás Mucsarnok, 1975. jún–júl.

DROPPA JUDIT

emlitve ld.Szenes Zsuzsa

Székely András: Hazánk Hamburgban.Müvészeti kiállitások

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.17.sz.28-29.o.

mely létrejött egyrészről a MTA Művészettörténeti Kutató Cso
u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri besorolás

Droppa Judit, textiltervező iparművész

Hírek:

Droppa Judit iparművésznek márc.-ban a bécsi Collegium Hungaricumban kiállítása a Műcsarnok rendezésében.

Műcsarnok és Kamaratermei.

1985. márc.

Droppa Judit, textiltervezőművész

„Kötöttségek" c. kiállítása 1985. jan. 16.-ig látogatható, a Dorottya u.-i kiállítóteremben.

Műcsarnok és Kamaratermei.
1985. I. hó.

Droppa Judit

Droppa Judit textilművész Kötöttségek című tárlata december 7-én, pénteken délután 5 órakor nyílik meg a Dorottya utcai kiállítóteremben.

Magyar Nemzet 1984. XII. 5.

Droppa Judit

Textil Biennálé kombatholgen

Moggan Nemzet 1984. IX. 23.

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Droppa Judit, textiltervező
iparművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1984 FEB 18

1021

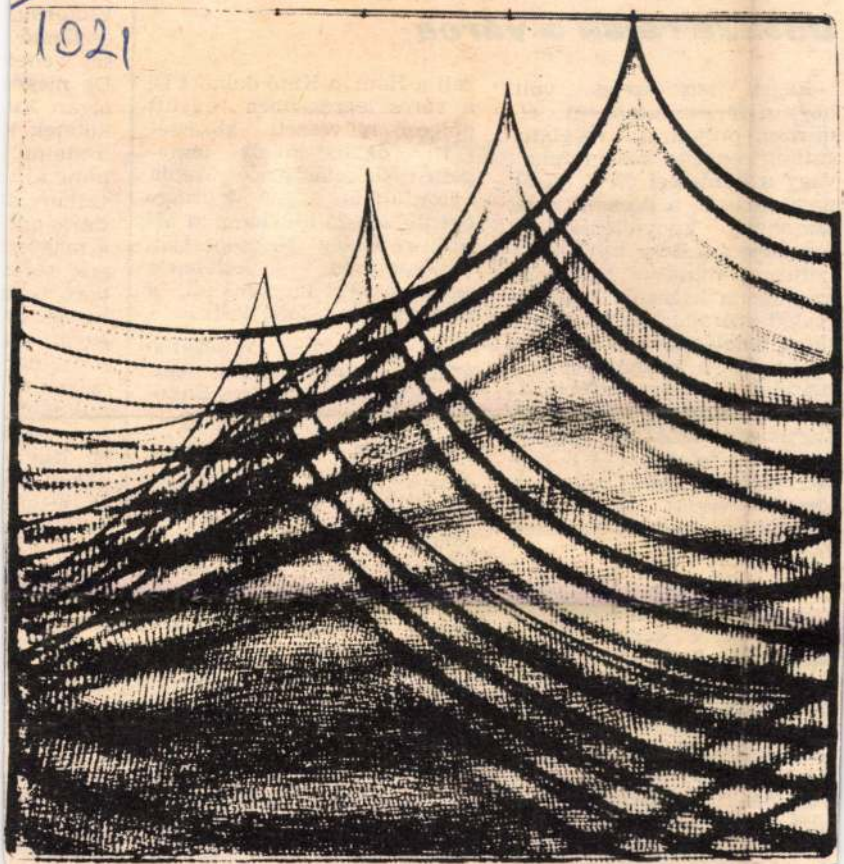

Droppa Judit: Áttetszőség

Produkció csak
Büszke rájuk a

Régen természetes vo
hogy a férjek esténként
mentek otthonról, meglá
gatták kedvenc kaszinójukat,
vagy a közösségi élet másik
nagy bázisát, a kocsmát. Az
asszonyok kénytelen-kelletlen beleegyeztek, mit is tehettek volna. Manapság azonban a házaspár vagy a család szórakozásának számtalan lehetősége van. Mi történhet, ha a családfő mégis egyedül távozik otthonról? Tiszafüreden a férfikórus tagjai nem szokták magukkal vinni feleségeiket a próbákra, de az összetűzések elkerülése végett „családvédelmi törvényeket" szerkesztettek.

— Fontos törvény — meséli Tóth Béla cipészmester, a kórus egyik alapítótagja —, hogy este nyolcra mindenkinek otthon a helye. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy együtt maradhassunk. Mert mit mondanak az asszonyok, ha tíz órakor illuminált állapotban tér haza a férj? „Hát ez az a híres kórus! Na, apukám, mától kezdve nincs éneklés!" A szabályzat persze tréfás, de mi komolyan

gét. A dalkör tavaly ünnepelte alakulásának tizedik évfordulóját. A karnagy évente 20—25 alkalommal állítja közönség elé csoportját. Rendszeresen föllépnek, együtt a népi táncosokkal, a környék kis településein.

Az országos minősítőn ezüst fokozatot elért népitánc-csoport vezetője Bakonyi István.

— Azért nem egészen. Nem egyedül vezetek, besegít Kabai Robi is. Mindketten táncoltunk, és mindketten a Jászsági Népi Együttesben. Pénzt az áfésztól és a művelődési központtól kapunk. Rendezvényeken gyakran fellépünk, 1982-ben meghívták a csoportot Csillebércre, ott töltöttünk tíz napot. Az úttörők már vettek részt országos kulturális seregszemlén is. Az idén áprilisban megyünk minősítőre a pedagóguskórussal együtt.

mint a k
Gábor n
fiára adt
a magyar
gek sors
bert Gáb
veltje, al
együtt él
Az elnép
szekre ne
zetiséget
ron, mess
is, legelő
gókat. *En*
ta történe
ve címlap
Lélekeme
boré: egy
vertikális
san Magy
csak a m
élés idősz
gi sváb-s
vígságát,
megszenv

Az emb
mája *Bak*
ráfiai kö
terápia,
hazai va
ismert sz

Kötöttségek

Droppa Judit kiállítása a Dorottya utcában

AZ „ÚJ TEXTILESSÉG" másfél évtized után még mindig az egyik legszínvonalasabb áramlata a kortárs magyar művészetnek. A most 36 esztendős *Droppa* Judit a magyar „új textilesség" nemzetközileg talán legelismertebb alakja. Minden jelentősebb nemzetközi kiállításon szerepel 1975 óta, a szakma legméltányoltabb bemutatójának, a lausanne-i biennálénak kétszer is meghívottja volt.

Droppa Juditnak ez az első önálló kiállítása Budapesten. Ha „nagy pénzek" forognának a képzőművészet-üzletben mínálunk is, akkor már hetek óta egész oldalas hirdetések adnák tudtunkra ezt az eseményt. Droppa Judit kiállítása azonban csendben, minden különösebb hírverés nélkül zajlik le a Dorottya utcai kiállítóteremben, sem a nézőket, sem a kritikusokat nem befolyásolja az eddigi sikerek „nyomása": nem láttuk a műveket unalomig a művészeti magazinokban s a nagy példányszámú képeslapokban, újdonságként fogadhatjuk azt, ami évek óta elismert és megbecsült szakmai körökben. Minden különösebb előzetes megfontolás, előítélet nélkül tetszhetnek vagy nem tetszhetnek ezek a textilművek.

A nagyközönségnek többnyire tetszhetnek — legalábbis így gondolom. Hiszen rendkívül mutatós, „érthető" az, amit Droppa Judit csinál. Kiindul egy textilipari eljárásból, a síkhurkolásból — amit én férfiszemmel egyszerűen csak kötésnek mondanék —, és ezeket az egyszínű, élénk koloritú, rugalmas „síkhurkolt" textildarabokat különféle esztétikai alakító hatásoknak teszi ki: összehúzza a szálakat, formás tárgyakkal domborulatokat képez, fény- és téreffektusokkal manipulál, tükröket alkalmaz.

S MOST KÖVETKEZZÉK a magyarázat? Hogy ezek a különféle eljárások az anyag olyan sajátosságait mutatják meg..., s ezáltal a kifejezés olyan mélységei bukkannak elő... Nem, Droppa Judit szakmai elismertségének titka nem az ilyesfajta „mélységekben" rejlik, hanem abban a lefegyverző egyszerűségben, abban a bájos könnyedségben, ahogyan elfogulatlanul és boldogan kezeli anyagát. A kreativitásnak olyan alapkurzusa ez, melyet ha akárki végigcsinál, legyen textilipari gyári munkás vagy művésztelepen dolgozó képzőművész, általános iskolás gyerek vagy művésznövendék, végül felszabadultabb, bátrabb kapcsolatba kerül környezetével.

Túlságosan egyszerű dolog ez? Meglehet. De nálunk talán Droppa Judit az egyetlen, aki ezt ilyen következetesen, mesterkéletlenül, s ilyen elegánsan végigcsinálta.

(bán)

— A Vasi Baráti Kör „Kőszeg bemutatkozik" rendezvényét nem január 9-én, a MEM-ben tartják meg, hanem január 23-án, a nagyobb befogadóképességű Metró-Klubban.

— A VATIKÁN BÍRÓSÁGA tizenegy év után először ismét bűnügyet tárgyal, jelentik Vatikánvárosból. A vatikáni múzeum egyik alkalmazottja ugyanis hét darab etruszk korból származó pénzérmét lopott a katalogizálás alkalmával. A vétkest felfüggesztették állásából, a tárgyalásra ezután kerül sor.

— VASÚTI BALESET TÖRTÉNT hétfőn délután Ostffyasszonyfa közelében: a Budapest—Szombathely között közlekedő gyors mozdonyának áramfejlesztő gépe — valószínűleg konstrukciós hiba miatt — levált, s a vonat első kocsiját megrongálta. A balesetnél Haraszti István MÁV-dolgozó súlyosan

a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola főigazgató-helyettese és tanszékvezető tanára, a történelemtudomány kandidátusa, 57 éves korában. A magyar társadalom és mezőgazdaság történetének kutatásával foglalkozott, alelnöke volt a Magyar Történelmi Társulatnak és 1957 óta felelős szerkesztője a Szabolcs-Szatmár megyei Szemlének. Temetése január 10-én, 12 órakor lesz Nyíregyházán, az Északi temetőben.

— **Fájdalommal tudatjuk,** hogy Szász Istvánné született Kowalinsky Mária, Myra, hosszú szenvedés után, gyógyíthatatlan, betegségé[illegible]

1021

Droppa Judit textilművész

1983. XII. 8. TV. 2. müsor 20$^{01}_{--}$/Berger T.

Nyitott mühely

A költők időnként verssel hódolnak elődeiknek, és ez a költői tiszteletadás szinte külön müfajjá lett. Rákos Sándor egy ilyen költeményt hozott a Nyitott Mühely mai müsorába.

- Kell szeretni Arany Jánost, mert lenyügözően nagy költő, lenyügözően nagy és szeretetre méltó ember volt. De nehéz őt követni ebben a mi széguldó és szaggatott idejü századvégi, sőt, évezredet záró jelenünkben. Hiszen Arany, ha töprengve, ha önmagával viaskodva, ha hosszú hallgatások árán, mégis csak meg tudott valósitani valamiféle egységet, átfogó egyetemességet a müveiben, s még előbb világlátásában a valóság jellegzetesen Arany Jánosi, a valóság megragadásának jellegzetesen Arany Jánosi módján. A mi modern töprengéseinkből, hallgatásainkból, vivódásainkból viszont úgy látszik, nem születhetik meg az egyetemesség, legfőljebb kemény és kegyetlen főlismerések születhetnek, s néha talán egy-egy vers is. Igy született meg Arany halálának 100. évfordulója tájén ez a versem.

- Droppa Judit 10 éve végezte az Iparmüvészeti Főiskolát, de az elmúlt évtized már arra jó volt, hogy nemzetközi hirnevet is szerezzenmagának, méghozzá a legrangosabb textilmüvészeti biennálén meghivták, nem is egy alkalomra.

- Lausenne-ben van két évenként a textilbiannálé, én három alkalommal pályázta meg, és mind a három alkalommal szerepeltem, a legutolsó 81-ben készült munkám ez, ami itt látható...

- Ami előtt állunk, ugye...

- Igen, egy poliészter textilszerkezet, és ez tükrözi is egyben, hogy mivel foglalkozom.

- Ez egy kicsit hivatalosan, hogy úgy mondjam, gyárian hangzik, maga gyári tervező, és abból következik, hogy tulajdonképpen a nagyipari módszerrel készíti a müveit?

- Igen, én gyári tervező is vagyok, 73-ban, mikor végeztem, azóta dolgozom, a Kőbányai Textilmüvek tervezője vagyok, és mellette készitek faltextileket, ugyanazzal a technikával, tehát én kötős vagyok a faltextilmüveimet is kötöm, , az anyagterveim is kötöttek, és ehhez a technikához ragaszkodom, számomra az természetes, hogy a gyárba korszerü gépekkel dolgozom, akkor utána otthon, amikor a munkáimat készitem, az is, hogy a legkorszerübb technikával és a legnagyobb anyagokkal készüljön.

- Hát annyit én is látok férfi létemre, hogy ez itt nem a nagymama kötéstechnikájával készült, hanem nagyon finom, áttetsző modern anyag ez.

- Ez poliészterből készül, a poliészternek a szálformájából, nagyon érdekel a poliészternek a másik, tehát a tömörebb formájának az alakithatósága, ez egy későbbi fázis, amikor azzal szeretnék majd foglalkozni, én nagyon szeretem a kor anyagait, müanyagokat, acrylt, poliésztert, fóliákat, mindehhez csak ma juthat hozzá egy müvész.

- Tehát akkor magára nem jellemző a napjainkban annyira divatos nosztalgia?

- Nem vagyk egy nosztalgikus alkat semmibe, én ragaszkodom a koromhoz, igyekszem ragaszkodni.

- Hát még valamit, ami elmondható ennek a készitési technikának az érdekességéről. Keretre füzi ezeket a szálakat, vagy ezt a szálanyagot, nem is merek megszólalni, annyira nehéz ez a mai modern textilszakma, meghatározni nehéz, hogyan csinálja?

- Ezek vékony, áttetsző anyagok, fél kereteken vannak, és ezeknek a játékosságával próbálok müveket létrehozni, ezek egymást tartják a textilanyagok, kereteknek az önhordozója, ez egy összecsukható textil, kicsi dobozba rakható, és tulajdonképpen csak a kiállitáson válik élővé, amikor körbeveszi levegő, körbe lehet járni, átlátszó, nagyon szeretem azokat a dolgokat, ahol bejátszik a környezet, tehát a levegő, a fények, akár ennek a poliészternek az a formája, amikor térben helyezem el, és a kiállitás látogatók is látszanak a szinek mögött.

- Decsényi János is azok közé a zeneszerzők közé tartozik, azt hiszem, akiknek a költők látatlanban irják már a verseiket, annyi kiváló költőt és szép verset zenésitettél meg eddig is, és most a Nyitott műhelyben egy rendkivül izgalmas, különleges vállalkozásodról számolhatunk be, a mü cime Nyolc etüd szopránhangra és zongorára, és valahogy úgy tünik, hogy rögtön egy kis müfaji megjelölés is ez, nem?

- Müfaji megjelölés is, és az etüdök kifejezése arra utal, hogy a mü mindegyik tételében lényegében egy zenetechnikai probléma kerül feldolgozásra. Ha már a cimről beszélünk, akkor azt is elmondanám, hogy a főcim az Utak, az kettős értelmü. Egyrészt a megzenésitett versek közös gondolatára utal, tehát arra, hogy az emberi élet és minden élet az elmúlás felé halad. Ebben a kompozicióban egyébként ez nem valamiféle tragikus vagy szomorú kicsengést jelent, hanem inkább egy bizonyos természetességet,

hogy ez a dolog természetes, mint ahogy a versek legnagyobb része is természeti képpel áll kapcsolatban, és valamiféle természethez kapcsolódó gondolatkört jár körül maga az egész kompozició is. Az utak kifejezés másik értelme pedig aztjjelenti,hogy ahogy az egyes versek szerzői,más-más népek fiai voltak, ugyanúgy az eredeti nyelvre megkomponált versek zenéje is egy kicsit hordozza annak a népnek a zenei intonációját.

- És egy versciklusról is szó van, ami dalciklussá és zongoraszólóvé is fejlődött?

- Igen. A zongorának nagyon fontos szerepe van, önálló etüdöket is játszik, és azután természetesen együtt is szerepel az énekhanggal.

- Kik a költők?

- Az első Petőfi. A következő Jeszenyin, azután
, a svájci és végül Quasimodo.

- És végül még egy nevet kell mondanunk, akinek a tiszteletére és emlékezetére is iródott ez a mü, Szervánszky Endréét.

- Amikor ezt a versciklust összeállitottam és az anyaggal foglalkoztam, akkoriban valahogy nagyon sokat járt a fejembe második zeneszerzés tanáromnak Szervánszky Endrének az emléke, nagyon szerettem őt, és nemcsak azért ajánlottam az ő emlékének, mert valahogy egy kicsit az ő gondolatvilágához és gondolatköréhez érzem közel mindazt, amit ebben kifejezni szerettem volna, hanem az első vers, a Petőfi-vers, a Hová lesz a kacaj? az ő nyolc Petőfi-dalának is az egyik dala, és a dalnak a hangvétele, intonációja egy kicsit Szervánszky Endrét is idézi.

- Következik tehát egy részlet az Utak-ból, a Nyolc etüd szopránhangra és zongorára cimü Decsényi-müből Csengery Adrienne és Fellegi Adám előadásában.

Zene

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 FEB 25
NÉPÚJSÁG (TOLNA)
Droppa Judit, textil-tervező-iparművész

1021

SZOT-ösztöndíjasok kiállítása

1982. március 15-én határozta el a Szakszervezetek Országos Tanácsának titkársága, hogy a több éves múltra visszatekintő irodalmi ösztöndíjak kiegészítéseként megalapítja a SZOT képző- és iparművészeti ösztöndíjat is, amely 1982. július 1-ével kezdődően évente 10 alkotó számára biztosít egy esztendős időtartamra havi 5000 forintos anyagi támogatást értékes, a munkásosztály mai életét és törekvéseit kifejező műalkotások: festmények, szobrok, grafikai és fotóciklusok, illetve közösségi célzatú használati tárgyak létrehozására. Az ösztöndíj megalapításával és adományozásával a szakszervezeti mozgalom újabb jelét adta annak, hogy a dolgozók kulturáltságának emelését kiemelt feladatként kezeli, s a maga módján mecénási szerepet vállal azért, hogy ez a kulturáltság minél korszerűbb és tartalmasabb, elmélyültebb és demokratikusabb legyen. A művészi munkálkodás erkölcsi és anyagi befolyásolásával a SZOT olyan műalkotások létrejöttét kívánja elősegíteni, amelyek híven tükrözik napjaink társadalmi, gazdasági és politikai törekvéseit, illetve nyilvánvalóvá teszik azokat a problémákat, amelyek megoldása és kiküszöbölése az egész magyar társadalom, sőt a tágabb emberiség érdeke.

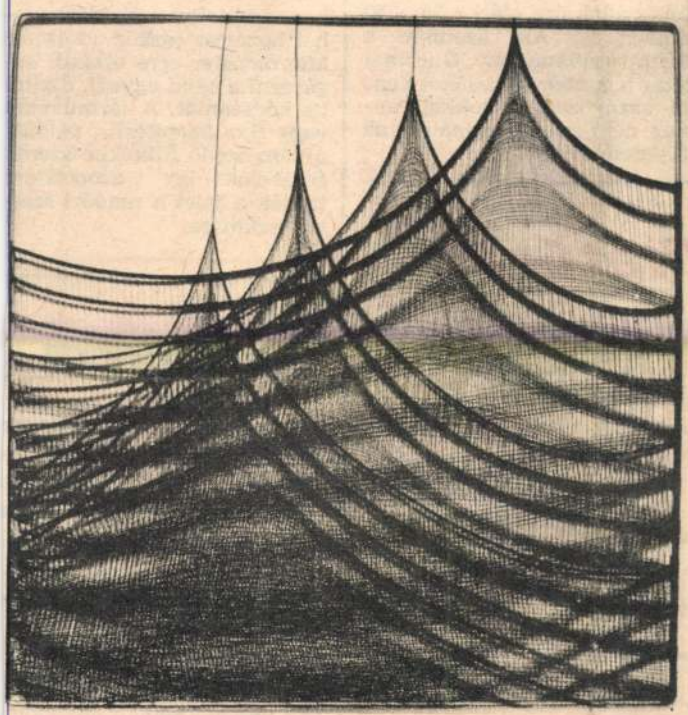

Droppa Judit: Áttetszőség

Az ösztöndíj elsősorban azokat a művészi elképzeléseket szándékozik honorálni, melyek realista szemlélettel, közösségi elkötelezettséggel közelítik meg a valóságot és formanyelvi megoldásaikban olyan módszerekkel élnek, melyek számolnak a befogadók műveltségszintjével, vizuális felkészültségével.

Az 1982/83-as ösztöndíjakra közel 160 művész nyújtott be pályázatot, köztük jelenkori művészetünk sok jó tehetségű képviselője, ismert és kevésbé ismert mesterek, fiatalok és már beérett alkotók.

A szakbizottság tíz művész kérelmét fogadta el. Az ő munkájukból rendeztek kiállítást a Fővárosi Művelődési Házban.

...egnozza szerte Amerikában. „A hátizsák mindenütt fellelhető — írja a New York Times —, parkokban, bárokban, sugárutakon, még a Wall Streeten is."

A lap becslése szerint egyedül Manhattanben naponta 500 000 hátizsák fordul meg. A titkárnők ezt hordják kézitáska helyett, tanárok ebben cipelik könyveiket, fotómodellek a sminkkészletüket, sőt, ügyvédek az aktáikat, a tőzsdei alkuszok pedig hátizsákban viszik haza a Wall Street Journalt.

A Bloomingdale's, New York leghíresebb áruháza ez év első hat hónapjában nem kevesebb mint 1,2 millió hátizsákot adott el. Az árak 20 és 150 dollár között mozognak.

ban megválto... kora óta: ner... nem a műan... legkedveltebb... hátizsák.

Grace Mira... kai Vogue fő... vélekedik: „I... döbbentő, d... praktikus."

Már a vezető divatdiktátorok, például Norma Kamali, Calvin Klein, sőt Fiorucci is bekapcsolódtak a hátizsáklázba. Az általuk tervezett hátizsákok ára eléri a 75—250 dollárt is. Aki azonban a Fifth Avenue-n, Guccinál akar borjúbőr hátizsákot venni aranyozott csatokkal, annak nem szabad sajnálnia az 500 dollárt sem.

Normális körülmények között az elrejtett Micromaster hallgat. De ha bejelentik, hogy egy Micromasterrel fölszerelt valamit elloptak, akkor rádiójellel működésbe lehet hozni az eszköz adóját. A Micromaster erre elkezdi sugározni a saját egyedi, digitális kódszámát. A járművekre vagy fix beépítésű, például útvám-szedő fülkékbe szerelt érzékelők így azonosítani tudják a jelet a rendőri szervek számára.

A hét karikatúrája

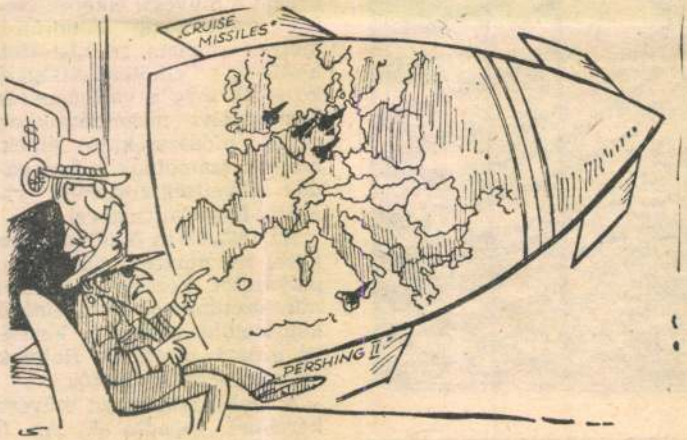

Nukleáris térkép

Könnyű szemüveg

A mainzi üveggyárban olyan üvegeket kísérleteztek ki, amely erősen töri a fényt ugyanakkor csekély a súlya. E tulajdonságokat egy kiválóan fénytörő, könnyű fémoxidokat tartalmazó üvegge érték el. Az üveg nagyon szilárd, és vegyileg állandó. A új üveggel a súlyos látási hibák esetén használt erős dom borulatú és kis látómezej vastag szemüveglencséke könnyebbekkel és laposab bakkal lehet majd felcseréli

Droppa Judit ipm, textil
(kötött)

→ Gorka Géza ipm

MŰVÉSZET 1985/10/8

Droppa Judit, textiltervező-iparművész

Az adásban Droppa Judit és Bárkányi Attila iparművészek a lakószobákhoz szükséges butorokról beszélnek, – amit a butorüzletekben kaphatók – és amik kellenének, de nem kaphatók.

A beszélgetés a művészek lakásán történik, Incze Zsuzsa riportja.

Galádi tükör.

1984. II. 18. Kossuth 8.30 (Zné).

Droppa Judit, textiltervező

„Áttetszőség" c. / repr.

SZOT-ösztöndíjasok kiállítása a Főv. Műv. Házban.
Somogyi Néplap, 1984. febr. 18.

Drapapa Judit textiltervezőművész

A textilművészet 1968-as fellendülése után Vas megye és Szombathely városa karolta fel a továbbfejlesztés ügyét. 1970-ben indult meg a Savaria Múzeumban a textilművészek sora. Megalakult a velemi alkotóműhely, hogy újabb lendületet adjon a kísérletező textilművészetnek. A történet innen indult, Drapapa Judit kísérletei a lausanne-i textilbiennálén való részvételig vezettek.

Torday Alíz: Textilművészeti alkotóműhely Vasban.
Kalai Hírlap, 1984. jan. 4.

DROPPA Judit (textil)

"A másik vonal az analitikus vizsgálódások sora: ezek anyagi és technikai közelitésüek, mint Droppa Judit kötöttanyag tanulmányai, Lovas Ilona szövött és egymásba font szalag-felületei, Golarits Erzsébet pszeudo-textil felületei, Bajkó Anikó textilkémiai kisérletei, vagy ahogy Dobrányi Ildikó az eltérő sürüségü anyagok térbeli elhelyezkedéseit vizsgálta."

In. FITZ Péter: A magyar textil kalandjai I.
Életünk, 1986/11. 1028.p.

Dropppa Judit, textilművész

L. Solti Gizella

12.

Vadas József: Talon várva

Élet és Irodalom Bp. 1986 aug. 8. xxx/32

Droppa Judit, textilművész

L: Bot Pál

Vadas József: Számítógép

Élet és Irodalom Bp. 1986. dec. 12. XXX/50

12.

Droppa Judit textilművész

Magyar tárlat Berlinben

„Kötöttségek", Droppa-módra

Noha a külföldi magyar intézetek igazgatói a napokban itthon jártak — mert Budapesten vettek részt közös értekezleten — utána mégsem vették ki „évi, rendes szabadságukat", hanem posztjaikra visszatérve gondoskodnak továbbra is arról, hogy a nyári vakáció idején se legyen „kulturális őrhelyükön" uborkaszezon.

Így van ez a berlini Magyar Kultúra Házában is, ahol most Droppa Judit budapesti textilművész nyitja meg saját maga rendezte egyéni tárlatát. Bár alig másfél évtizede végezte az iparművészeti főiskolát, mégis korán betört az élvonalba, és azóta is a sokat és sikerrel szereplő alkotók közé tartozik — itthon és külföldön egyaránt. Ebben nem kis része van annak, hogy kísérletező kedvű, folyton újat kereső alkat, aki frappáns, egyéni formanyelvet alakított ugyan ki magának, de korántsem akar megrekedni ennél, hanem időről-időre ismét megújítja önmagát. Ő például gyári tervezőként sem „szárnyai megnyírbálásán" kesergett — mint egynémely pályatársa —, hanem megtalálta a módját annak, hogy éppen a technika segítségével, a gépi eljárásokkal folytatott kísérletezések révén alakítsa ki *saját — sikkötött — stílusát.* És ezt nemcsak idehaza, hanem az országhatárokon túl is „honorálják".

Annak idején magam is örömmel tudósíthattam lapunk olvasóit arról, hogy *a szocialista országok második iparművészeti quadriennáléján* díjat nyert és második helyezett lett *Erfurtban.* Ennek köszönhette második NDK-beli „vendégszereplését" is, mert a következő évben — 1979-ben — éppen jelenlegi kiállítóhelye — a berlini Magyar Kultúra Háza — mutatta be az erfurti magyar díjnyertesek munkáit — sokrétű, reprezentatív csoportkiállítás keretében.

Mint a *Műcsarnok* propagandarészlegén megtudtam, Droppa Judit mostani, berlini kiállításának anyaga lényegében megegyezik azzal a tárlattal, amelyet — a szellemes-humoros *„Kötöttségek"* címmel — *ez év elején láthatott a Dorottya utcai Galériában a budapesti közönség.* Jelenleg ugyanis már nem a piros-fehér gyapjú, hanem az egyszínű — fekete vagy piros — és áttetsző poliészterszál az, ami foglalkoztatja. Ezekből a fémkeretre feszített „fátyolképekből" szervez mértani formájú, mérnökien precíz rendszereket. Sőt, újabban a drótráma teljes mellőzésével azon kísérletezik, hogy önmaga anyagában keményítse a textilt és tegye alkalmassá monumentális belsőépítészeti funkciók ellátására — például félig-meddig áttetsző, mégis teret lezáró válaszfalak formájában.

Az év eleji, budapesti kiállításhoz képest újdonságot jelent az NDK fővárosában, hogy ott most, elsőként állítja ki hatrészes kompozícióját — Kápolna-ablakok címmel. Mivel eddig már három alkalommal kapott meghívást a textilművészet legrangosabbnak számító nemzetközi seregszemlélejére — a Lausanne-i biennáléra — most *másik újdonságként bemutatja monumentális méretű, mintegy négy négyzetmétert kitevő Lausanne-i textiljét is.* Mindez — a többi, korábbról is ismert, fekete vagy vörös textilkompozíciójával együtt — minden bizonnyal szépen „öltözteti" a berlini Magyar Kultúra Házának földszinti, üvegfalú kiállítótermét ahol — eme legfrissebb híradás rá a bizonyíték — a nyaralási szezon csúcsán, a szabadságolások idején sincs vakáció.

(wagner)

volt, kifejezetten értelmiségi város, megyeszékhely. Itt volt a megyeháza, a bíróság, az iskolák, itt a bankok, e városban jeles orvosok és patikusok éltek, s valószínűleg itt varrták a megyebálra készülő hölgyek legszebb toalettjeit.

Megmarad a városnak

Apropó, *megyeháza!* Nos, e megyeháza volt egykoron *Madách* és *Mikszáth* munkahelye is... Sőt! A Tragédia szerzője e falak között mutatkozott be későbbi nejének, *Fráter Erzsébetnek*. És most ugorjunk a mába! A megyeháza *romos*... No, nem azért, mintha magára hagyva állna, hiszen végül is építik. A gyönyörű klasszicista épület 1834 óta díszíti Gyarmat főterét. Most felújítják, s beszélik: *százmilliónál is többe kerül. Megéri.* A városiak csak azt sajnálják — ám azt hiszem ebben nincs igazuk —, hogy majd katonai kollégium lesz, s

múltban épült két tornacsarnok mi került 34 millió forintba?.. Az egészségügy fejlesztésére i milliók mentek a jelenlegi ötéve tervciklusban — pontosan 25(millió —, s a következőben i még legalább ennyi kell. És tetemes pénzeket követel a csatornahálózat fejlesztése ugyanúgy mint a szennyvíztisztító telep bővítése, illetőleg az ívóvíz vastalanítása, ami Balassagyarmaton nélkülözhetetlen.

Honismereti Híradó

A balassagyarmati honismereti körben nem ritkán hangzik el a szó: *nélkülözhetetlen*. A lelkes városvédők közül hárommal ismerkedtem meg: *Kovalcsik András* középiskolai tanárral, *Vojtkó István* dekoratőrrel és *Reiter László* gyógyszerraktárossal. A helyszín Vojtkó lakása, a gazda betegségből lábadozik.

Kezembe nyomtak egy 150 oldalas *Honismereti Híradót*,

Droppa Judit,
textiltervező –
művész

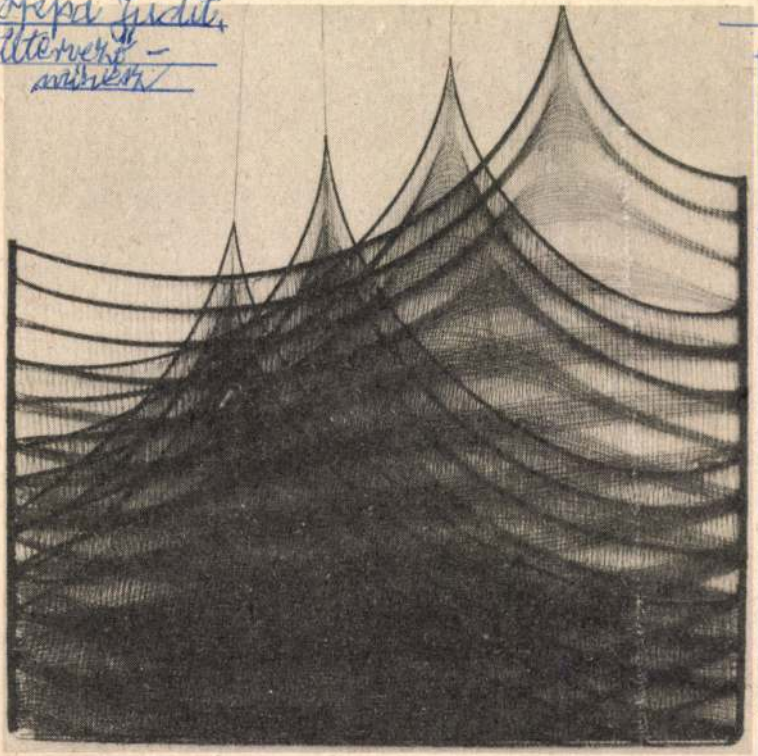

Dropp Judit:
Átlátszóság

Kiállítása szakszervezetek
Fővárosi Mű. Házában.
szot-öntöndíjasok.
Népművelés, 1984. márc.

be. Legjobb, ha a kozmu-
ánítják segítőkészségüket,
megvárják, míg a klubok
t. Ez nagyon sokféle lehet
ezdve, mint például szem-
gészen a tervezésig). Fon-
, a klubtagok, -használók
ata jusson érvényre.
t kapott például abban a
sak egyetlen fórumot ren-
an, hogy érdemes lenne –
érdekvédelmi szövetséget
dványt megjelentetni, több-
eti lapokban, a szakmai-

ölcsönös egyetértésben le-
ó volt, mert a klubok kép-
ét kivétellel – jelen voltak
pártbizottság, fővárosi ta-
pművelési Intézet és más
kiküldöttei, akik tehetnek
megkönnyítik megalakulá-
k valóban a közművelődés

di Béla

kat tartalmaz a belső demokratizmusra, körvonalazza a felelősségvállalás és az ellenőrzés lehetőségeit.

Gyakorta problémás a lakóklubok, közösségek *gazdálkodása*, a vitákat, nézeteltéréseket néha nehéz kiküszöbölni. Javasoljuk, hogy minden közösség határozza meg a bevételi forrásokat és felhasználásuk módját. A rendszeres pénzgazdálkodáshoz OTP-számla vagy takarékbetét szükséges. A népfrontbizottságok minden lakóklub, baráti kör, közösség számára nyithatnak csekkszámlát, ha a közösség megtartja a pénzgazdálkodási előírásokat.

Még egy lényeges gondolat az irányelvekből. Azt javasoljuk, hogy a lakóklubok, baráti körök a belső életükkel foglalkozó közgyűlések vagy más, szükségszerűen *zárt rendezvények* mellett *egész tevékenységüket tegyék nyilvánossá*. Így megsokszorozzák a közéleti feladatot vállalók számát, újabb közösségek születéséhez adhatnak indítást. Ezek a közösségek a helyi társadalmi élet bázisai lehetnek, ha tapintatosan, módszeresen segítjük őket.

Kirschner Péter

Művé

Acsay Judit rovatvezet
Kartal Zsuzsa munkatár
Kovács Gyula főmunka
Lóska Lajos rovatvezet
Menyhárt László rovatv
Nagy Zoltán munkatárs
Rideg Gábor főszerkesz
Sebestyén Ilona mb. ol
Sinkovits Péter rovatve
Somfai István képszerk
Székely Ágnes tervező

DROPPA JUDIT textiltervező (1)

Művészet 1985/3/63,64.l. iparművész

Textiltér
Droppa Judit kiállítása
Budapest, Dorottya utcai kiállítóterem, 1984. XII. 7.–1985. I. 6.

Feketébe öltözött 1984 decemberében a *Dorottya utcai kiállítóterem:* a fekete színű paravánok között, a teret lezáró fekete lepel alatt éles fényű lámpákkal megvilágított fekete textilkompozíciók fogadták a látogatókat, amelyeket néhol bontott csak meg egy-egy vörös és kék folt, ív vagy sáv. A termet – *Herczeg Ibolya* alkotó részvételével – *Droppa Judit* rendezte be, aki 1973-ban végzett az Iparművészeti Főiskolán, s aki vidéki – Boglárlellén és Tatabányán rendezett – önálló kiállítások után most mutatkozott be első ízben jelentősebb anyaggal Budapesten. *Kötöttségek* – hirdette ezúttal a kiállítás címe, amely megjelölés kétértelmű volt, kettős tartalmat hordozott: hivatkozott az anyag megmunkálására, a módszerre, s egyúttal utalt a korlátokra, a lehetőségekre: a síkkötött anyag adottságai által behatároltan ennyi volt megvalósítható. Az állítás eme második részét ironikus hangsúly színezte, ugyanis a „kötöttség" – mint Droppa kollekciója tanúsította – óriási energiákat szabadított fel, ösztönző erőket összpontosított, valamifajta szabadságérzetet keltett és árasztott.

A fekete közegben megjelenő fekete textilek kapcsán, illetve e Dorottya utcai mű terében – hiszen bizonygatni sem kell, nyilvánvaló volt: a tárlat részletelemei a nagy egészben jelentek meg, térberendezés volt a művész elsődleges célja –, nos, e nagy fekete mű közegében elsősorban az uralkodó tényező, a fekete szín lényegét, alakváltozásait, a feketén megjelenő fekete, a feketére rétegződő feketék titkait kell megfejtenünk. A párhuzamok adottak: felmerülhetett *Babits Mihály Fekete ország* című verse, a monoton kattogású „...fekete, fekete, fekete világ", és felbukkanhatott az emlékképek között *Malevics Fekete négyzet fehér alapon* című kompozíciója. De míg Babits látomása és Malevics zseniális tagadás-állítása biztos pontokat jelöltek meg, végletesen és véglegesen zárt, változtathatatlan szférákat teremtettek és mutattak fel, addig a Dorottya utca fekete sugárzásában áttetsző, sejtelmes, bizonytalan és bonyolult tereket mozgósítottak Droppa Judit textiljei.

Iparművészetünk ezen ágazata – ha van még értelme képzőművészetről és iparművészetről mint különálló ágazatról szólni – a kerámiával karöltve immár tizenöt esztendeje nem a síkban teremti meg az illuzionisztikus teret, hanem a valóságos teret ostromolja, kebelezi be: a teret, amelyben az alkotások meggyőző erővel nyilváníthatják ki jelzéseiket és jelentéseiket, amelyben kisugározhatnak és amelyben magukhoz vonzhatnak. A hatásmechanizmusok – a jelzések és a jelentések sokrétűsége miatt – szükségszerűen sokfélék, szerteágazók napjaink textilművészetében. E világ feltérképezése, birtokba vétele során Droppa Judit is – szívós következetességgel, vívmányait egyre meghaladón – olyan terrénumot tárt fel, amely csak az övé, amely egyetlen kézhez köthető csak. Már a szombathelyi

Részlet a kiállításról

./. 63.

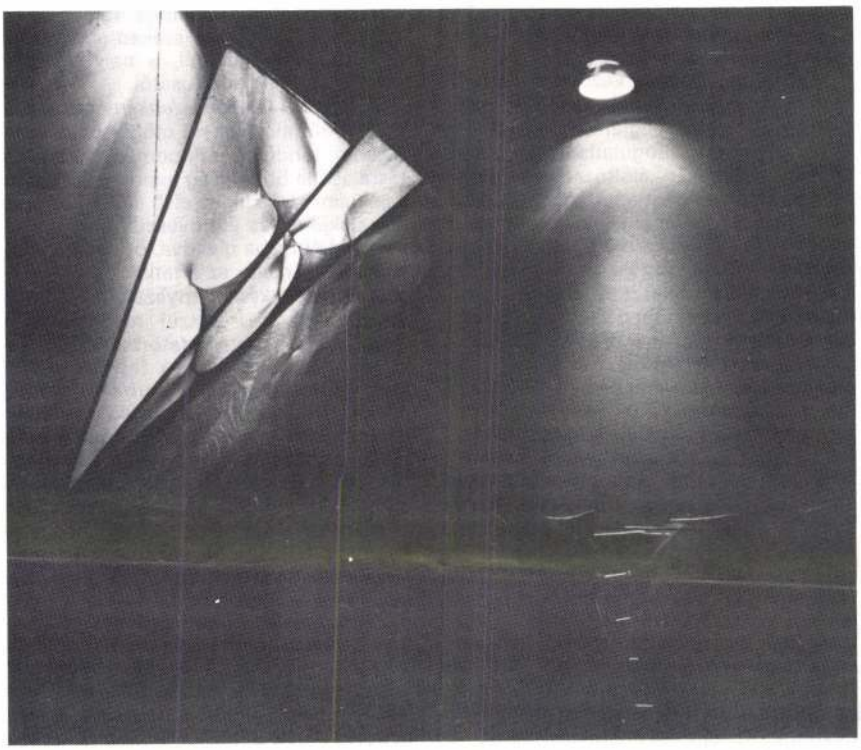

Részlet a kiállításról (fotók Sulyok M.)

biennálék díjnyertes műveit, már a lausanne-i kompozíciókat, a boglárlellei kápolna ablaktextiljeit és a tatabányai kocka-textileket is a síkkötött alapanyag színforma-szerkezet mesteri összhangzattan-manifesztációiként minősíthettük. (Milyen idegen, furcsán csengő a textilről szólva: szerkezet – de használnunk kell a kifejezést, mert mérnöki pontossággal szerkesztett, precízen felépített rendszerekkel szembesültünk.) Ez a Dorottya utcai gyűjtemény a korábbi kis rendszerek megújított variációinak egészbe, egyetlen műbe való integrálásának reprezentálása volt.

A művész már a síkkötött anyag felhasználásának kísérleti fázisában megfogalmazta alkotómódszerének lényegét: „A kötés technológiájából következően a síkkötött anyag azzal a tulajdonsággal rendelkezik, hogy az anyag szerkezetének megbontása nélkül a kötésszemek szabályos elrendeződését torzítással – nyújtással, feszítéssel – meg lehet változtatni. Külső erő hatására az anyag sűrűsödik, illetve ritkul aszerint, hogy a kötésszemek hosszanti vagy keresztirányban torzulnak. A kötött anyag egyedülálló tulajdonsága, hogy a síkban bármely irányban ráható erők erővonalait követi, illetve kirajzolja, valamint a harmadik dimenzióban történő erő hatására gyűrődésmentes torzulással válaszol." A Dorottya utcai művek – fémkeretekre rögzített, áttetsző felületek és függesztett, aláhullva megcsavarodó formációk – a nyújtások, a feszítések, a torzítások hatására hajlékony ívekkel megbontottak, s az egymás mögé, mellé, fölé helyezett síkok és a kapcsolódások feszült téri rendszereket alakítottak ki. A színes szálak mellett a kompozíciókba épültek sík- és térgeometrikus elemek is: színes gömbök, elfordított négyzetek: az általuk létrehozott felületek, a téri áttűnések a fény, a megvilágítás segítségével bontakoztatták ki szépségüket.

Ha az elemekből építkező, az egész kiállítótermet átfogó kompozíció gondolati töltetét, tartalmát kutatjuk, nehéz feladat megoldása vár ránk, mert vizsgálódásaink tárgyai rejtőzködők, nehezen megragadhatók, egyre kicsúsznak fogalmaink közül: absztrakt, elvont motívumokkal fogalmazott üzenet jeleit kell feltárnunk. Nem a formai megjelenés, megjelenítés definiálhatatlan, hiszen pontosan leírhatók az anyagok, a dimenziók, a méretek, a síkok, az ívek, a hajlatok, a színek, a foltok és az iszonyúan feszes és mégis labilis – már-már elpattanó – kapcsolódások. De leírható-e a fénysugarakat megszűrő rácsszerkezet-rendszer sugárzása, az áttűnések, az átváltozások közege, az átmenetiség állapota a bizonytalan és a bizonyos között, meghatározhatók-e a feszültség, a feszítettség színpadán felmerülő sejtések, sejtelmességek? Úgy tetszik, értelmezési kísérleteink mármár kudarcba fulladnak, amikor felcsillan egy halvány reménysugár: a költői szándékokra, az emocionális tartalmakra kell hivatkoznunk. És ezzel megleltük Droppa Judit műveinek, Dorottya utcai együttesének kódját: az érzetek és az érzelmek mélységei oldódtak fel a könnyed játékosság és a végtelen komolyság vibráló ellentétpárja között.

Alig több mint tíz esztendő munkájának pillanatnyi végeredménye volt ez a tárlat. Visszapillantva a közelmúlt teljesítményére, most csak részeredménynek tűnhet minden hazai és külföldi kiállításon szerepelt, a világ oly sok múzeumában és galériájában sikert, elismerést aratott mű. Minden bizonnyal ez az 1984. decemberi bemutató is idővel majd a múltba hullik, hogy leleménye új alkotásokba – vagy csak egyetlen alkotásba – épülve ismét pillanatnyi végeredménnyé szintetizálódjon. No de hát a nagyívű életművek épülésének ez a rendje.

W. T.

Droppa Judit, ipormüvén

L. Sass Géza

Vadas József: A másik arc 12.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. szept. 27. XXIX/39

Droppa Judit, textiltervező művész

DOROTTYA-UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM

V., DOROTTYA UTCA 8.
TELEFON: 183-890

„KÖTÖTTSÉGEK" DROPPA JUDIT

kiállítása

1984. december 7–1985. január 6.

Droppa Juditot pályája elejétől a sík-hurkolt textília foglalkoztatja. Kiindulópontja a pontos anyagismeret: „A kötés technológiájából következően a sikkötött anyag azzal a tulajdonsággal rendelkezik, hogy az anyag szerkezetének megbontása nélkül a kötésszemek szabályos elrendeződését torzítással – nyújtással, feszítéssel – meg lehet változtatni. Külső erők hatására az anyag sűrűsödik, illetve ritkul a szerint, hogy a kötésszemek hosszanti vagy keresztirányban mozdulnak. A kötött anyag egyedülálló tulajdonsága, hogy a síkban bármelyik irányban ráható erő erővonalait követi, illetve kirajzolja, valamint a harmadik dimenzióban történő erő hatására gyűrődésmentes torzulással válaszol." – írta a velemi pályázatában 1976-ban. Poliészterből kötött fal- és tértextiljein az anyag és a technika segítségével grafikai, festői és plasztikai hatásokat tud elérni. Műveit a nagyvonalúság, szellemesség és kivitelezésbeli tökély jellemzi. Méltán lett ismert Magyarországon és világszerte. Most Budapesten láthatjuk legújabb munkáit.

Megnyitja: Wehner Tibor művészettörténész, 1984. december 7-én 17 órakor.

A kiállítás rendezője: Herczeg Ibolya

FÉNYES ADOLF TEREM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30.
TELEFON: 225-818

FORMATERVEZŐK LESZNEK

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA ALAPKÉPZÉSI PROGRAMJA 1983–84.

1985. január 6-ig

A Magyar Iparművészeti Főiskolán 1983-ban bevezetett új képzési rend egyik lényeges eleme az egyéves általános alapképzés. Célkitűzésünk, hogy az értékes oktatási hagyományokat felhasználva hatékonyabb tantervi programot valósítsunk meg . . . Elfogadjuk azt a megfogalmazást, hogy a formatervezés olyan gondolkodási forma, mely a környezeti viszonyok tárgyiasuló igényét a kor szellemében igyekszik megoldani és mint ilyen, tárgy- és szemléletformáló . . .

Az alapképzés feladatkörét és célprogramját úgy alakítottuk ki, hogy az vizuális, tudományos, technikai és emberi tartalmat kapjon.

Az alapképzés nem törekszik – mert nem is törekedhet – teljességre. Mérlegel és a szakma számára az adott időben, adott helyen a nélkülözhetetlen alap-információkat szolgáltatja . . .

A kiállítás rendezője: Dobai Ágnes

Droppa Judit

textiles

Kiállít a Műcsarnokban. Lásd: Hübner Arankánál (P. Szücs J.: Régi divszőrégünk: a textil)

Népszabadság, 1988. szept. 3.

Droppa Judit

A Szépművészeti Múzeum tisztelettel meghívja

A sokszorosított grafika története

I.

A fametszet

című grafikai kiállításának megnyitójára
2002. július 4-én, csütörtökön 16 órára

A kiállítást megnyitja
DROPPA JUDIT
a Magyar Iparművészeti Egyetem rektora

The Budapest Museum of Fine Arts
cordially invites you to the opening of the exhibition

The History of the Print

I.

The woodcut

Thursday, July 4, 2002, 4:00 p.m.

The exhibition will be opened by
JUDIT DROPPA
Rector of the Hungarian University of Craft and Design

Grafikai Kiállítóterem
Szépművészeti Múzeum
Budapest, Hősök tere
A kiállítás megtekinthető 2003. január 5-ig
The exhibition will be open until January 5, 2003

NKÖM

DROPPA JUDIT

Uj Tükör,1984.27.

IFJ. LOSONCZI PÁL FOTOKIÁLLÍTÁSA DUNAÚJVÁROSBAN

MUNKÁSHÉTKÖZNAPOK

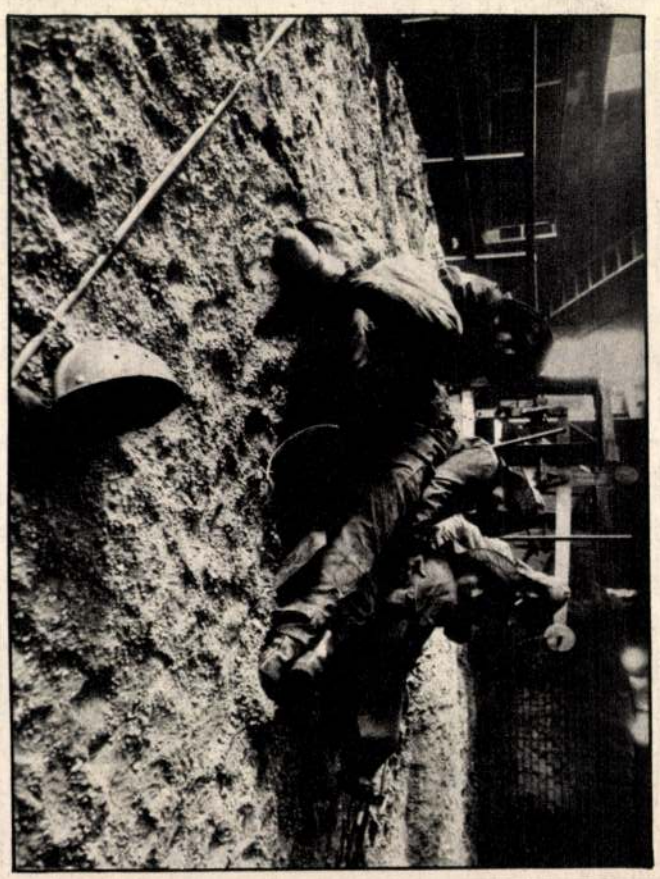

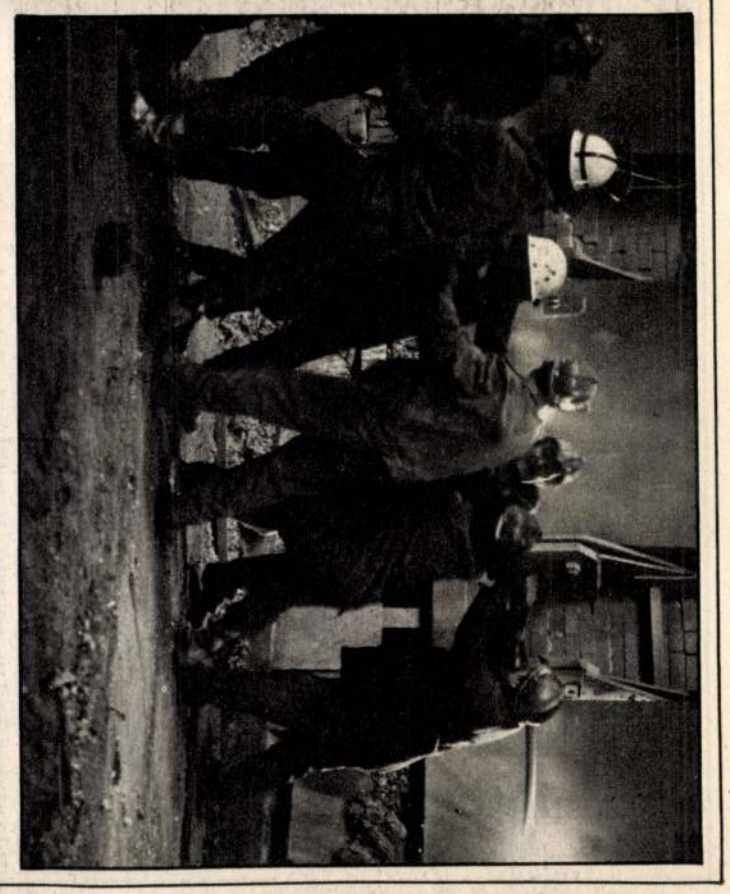

Három napra egy-egy terv

Szerencsés művésznek mondhatja magát Droppa Judit. A hatvanas-hetvenes évek fordulóján, Pogány Frigyes rektorságának fénykorában végezte el az Iparművészeti Főiskolát. S az induláshoz sem voltak kevésbé kedvezőek a körülmények. 1973-ban, amikor kézhez kapta a diplomáját, egyszerre kecsegtetett kibontakozással a magyar design és ugyanakkor a hazai művészeti élet egyik legdinamikusabb ága, az úgynevezett tértetil.

— Nekem már nem kellett napi nyolc órát az üzemben töltenem, kevés terveznivalóval és sok nem ránk tartozó mechanikus vagy adminisztratív munkával, mint legtöbb pályatársamnak. A Kőbányai Textilművek olyan szerződést ajánlott fel, hogy az üzemnek, de otthon dolgozhatok.

— *Mit tartalmaz a szerződés?*

— Évi százhúsz tervet kell készítenem, különféle kötöttanyagokra.

— *Sok ez vagy kevés?*

— Ha azt veszem, hogy tíz-tizenkét javaslat valósul meg, akkor nem lehetek túlságosan elégedett. Ez a mennyiség az új termékeknek is csak elenyésző hányada. Nem vagyok igazságos azonban, ha elhallgatom az okát. Többnyire a gyárakat — vezetőiket — hibáztatják az üzletek szegényes kínálatáért. De nem arról van szó, hogy nem tetszenek a terveink. A jelenlegi gazdasági helyzetben a gazdasági vezetők is kényszerpályán vannak. Ha exportról van szó, a megrendelők előírják, mit kérnek; a hazai kereskedelem szerkezete pedig ugyancsak nem kedvez annak, hogy sokféle és szép áru legyen a boltokban.

— *Miként lehetne jobban?*

— Jelenleg az üzleteknek nincs arculatuk. Olyasfajta karakterük, amilyen — hogy a szinte egyetlen kivételt említsem — a Fehérhajó utcai Téka üzletnek. Még a jó áru forgalmazására hivatott Domus Áruháznak sincs kialakult véleménye arról, hogy milyen legyen a lakástextil. Márpedig ők a megrendelők. Néhány évvel ezelőtt a Textilértékesítő Vállalat megbízásából tanulmányt készítettünk kolléganőmmel, Ruttka Andreával a magyar lakástextil helyzetéről. Végignéztük a boltokat, úgyhogy nem esetleges impresszióim vannak. Kiderült, hogy akinek ideje engedi és szeme is van, meg szerencséje, az biztosan talál magának jót és szépet. Csakhogy ez elvész az árurengetegben. Ahhoz, hogy érvényesüljön és a vásárló is megtalálja, az üzleteknek szakosodniuk kellene. Az volna a jó, ha más bolt kínálná például az antik bútorhoz való, és megint más a skandináv szellemben készült szöveteket.

— *Mi lett a tanulmány sorsa?*

— Az igazgatónak tetszett, a munkatársai azonban kevesebb fantáziát láttak benne.

— *Szóval, „talonba került". Úgy gondolom, s nem valamiféle kincstári optimizmusból, nem sokáig. Előbb-utóbb a kereskedelem rákényszerül arra, hogy a középszer felé hajló, kiegyenlítő tendenciával leszámoljon. Ha lesz verseny, akkor nem engedheti meg, hogy, mint eddig, kényelmes legyen. De Droppa Judit nemcsak szellemes ruházati anyagokat készít, hanem már-már képzőművészeti alkotásnak tekinthető textilplasztikákat is. Már 1974-ben részt vett a szombathelyi országos kiállításon, a rá következő évben pedig szerepelt a lausanne-i biennálén, a szakma legrangosabb nemzetközi seregszemléjén. Ide a zsüri a vázlatról készült színes dia alapján hívja meg a világ minden tájáról a legjobb művészeket. (Droppa Juditnak még kétszer, 1977-ben és 1981-ben sikerült bejutnia közéjük.) Ruhaanyagok után nagyméretű textilkompozíciók. Nincs itt ellentét?*

— Én nem látok. Mindig vonzott az építészet, aztán megigézett a díszlettervezés, ami határterület az építészet és az iparművészet között. Végül textiles lettem, de ez nem azt jelenti, hogy feladtam volna eredeti elképzeléseimet.

— *A tértextil, amely épületek dekorálására is alkalmas, ezt látszik igazolni...*

— Tovább mennék. Azért választottam a kötést, mert bonyolult technika. Kötött anyagból minden elképzelhető.

— *Droppa Judit lakásában a fekete könyvespolc és a hasonlóképp sötét ülőgarnitúra mellett két szín dominál: a piros és a fehér. Még a konyhában is. Fehér a földön a csempe, piros a konyhaszekrény. Első korszakának művei szintén piros-fehér kompozíciók. Játékosan vibrálnak a felületei, és ez a kellemes vibráció a művek következetesen végiggondolt szerkezetéből adódik.*

— Ez utóbbi jellemzéssel inkább egyetértenék. Sokan hoztak kapcsolatba az op art-tal, de engem nem az vezet, hogy elkápráztassam a nézőt. Azért redukáltam a színeket, hogy hangsúlyozzam a formát.

— *Ha újabb munkáit nézem, akkor ez még inkább így van. Az elmúlt években megváltozott a színvilág: sárga, lila, kék, piros poliészter kártyákból alkotja kompozícióit. Ezek a többnyire Feszültségnek keresztelt művek szemléleti változást is mutatnak. Mintha most már nem pusztán néznivaló műveket készítene.*

— Valóban ez a célom. Építkezni szeretnék. Olyan tereket létrehozni, ahová be lehet sétálni. Nem fali dekoráció, hanem bejárható tér képzete lebeg a szemem előtt.

— *Puha textilből?*

— Miért ne? Egykor sátor volt a házunk. De komolyra fordítva: a kötés olyan struktúra, amelyből, néhány szál meghúzásával a lehető legbonyolultabb idomok hozhatók létre. Egy nagy bökkenő van: a puha anyagot meg kell szilárdítani. De ez sem lehetetlen. Ha a kemény poliészter meglágyítva fonallá alakítható, miért ne próbálkozhatnánk meg a folyamat fordítottjával is?

— *Bizakodást érzek a szavaiban.*

— Optimista alkat vagyok. Már elkezdtem a kísérleteket és az év végén már nyílik a kiállításom. Ez lesz első önálló bemutatkozásom.

VADAS JOZSEF

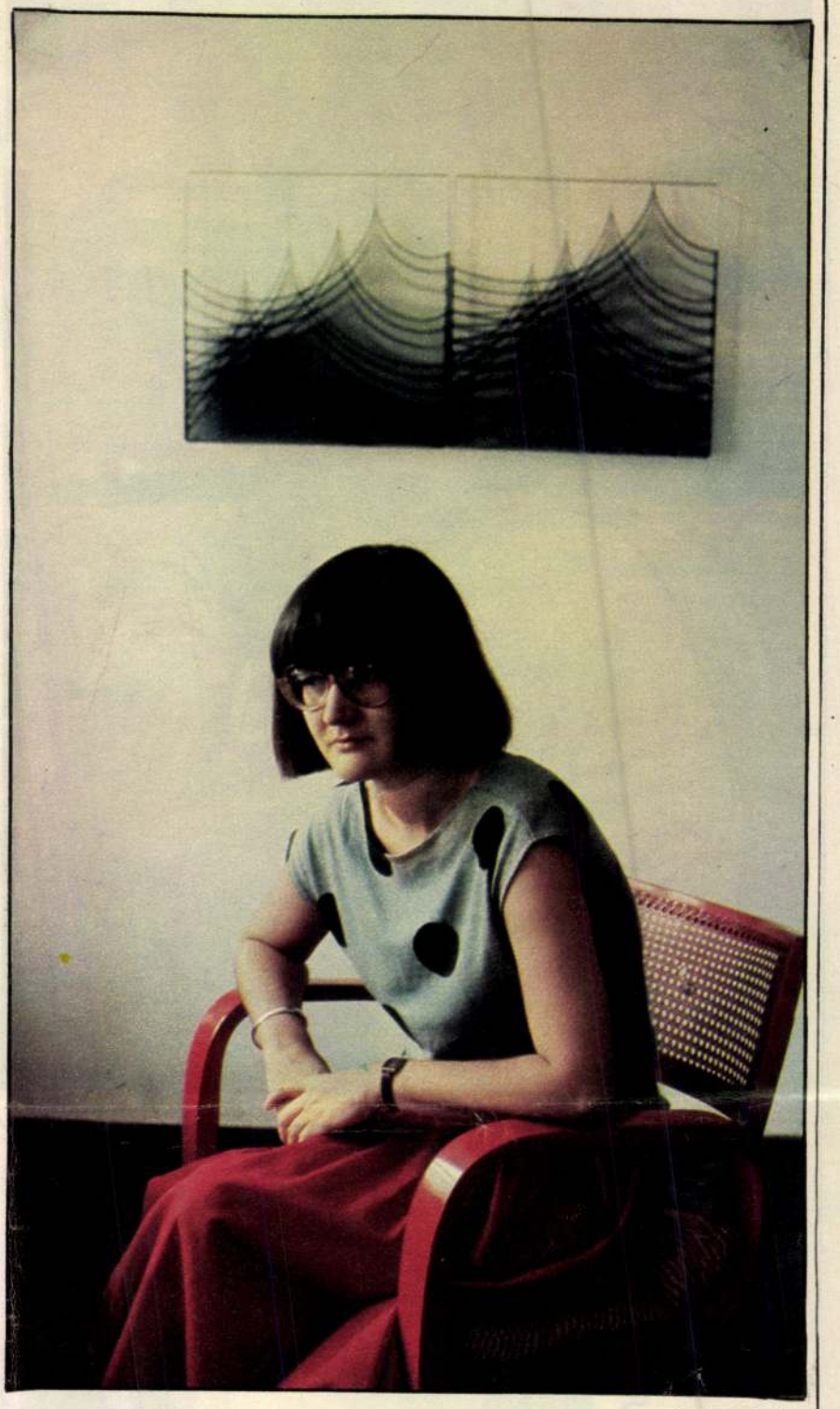

Droppa Judit

SOLTÉSZ ÉVA FELVÉTELE

DROPPA JUDIT

6 1021

SZOT-ösztöndíjasok között

Droppa Judit és a kötött kötetlenség

Droppa Judit kötöttanyagtervezőként végzett 1973-ban az Iparművészeti Főiskolán. A cím azonban mégsem erre a „kötött"-ségre utal csupán. Sokkal inkább arra a tudatosságra, ami Droppa sajátja; joggal nevezhető a jelenidejű textilművészet legkövetkezetesebb és megfontoltabb alkotójának. Textilművei mérnöki pontossággal, matematikai számítások, sőt, statikusi mérlegelés segítségével és főképp kimeríthetetlen feltalálói leleménnyel születnek. Persze minderre szüksége is van egy olyan *művésznek*, aki „mellesleg" foglalkozását tekintve *ipari formatervezője* a Kőbányai Textilnek; a művészi invenció, az ötlet és a pontosság mindkét műfajban elengedhetetlen (azt már nem is tudom, melyiknél van szükség több feltalálói leleményre).

Mindenesetre Droppa Judit azon szerencsések közé tartozik, aki nem kényszerül meghasonlásra, ha ipari tervezőként kötött anyagot tervez, vagy ha textilműveket alkot.

1974-ben valósággal berobbant Szombathelyen a III. textilbiennálé kiállításán a textilművészi közéletbe. Egy éve végzett a főiskolán, a most-érkezettek friss elfogulatlanságával, egy, piros-fehér csíkos kötött szalagokból komponált textilképet mutatott be. A kötött szalagokon diagonál vonalként haladt a csík, kívül fehér volt a vastagabb, s a piros a keskeny, s szalagonként menetelesen lett fehérből a keskeny, pirosból a széles. Ezeket azután úgy varrta össze, hogy ritmusosan kis hullámokat képzett, amelyek a falikép viszonylatában kerek formát adtak ki. Ekkor két problémát old meg; a csíkok átmeneteinek, egymásmellettiségének harmóniáját és a kitüremkedések egymással rímelő ritmusát. Szó szerint „tapintható" az a változás, ami a

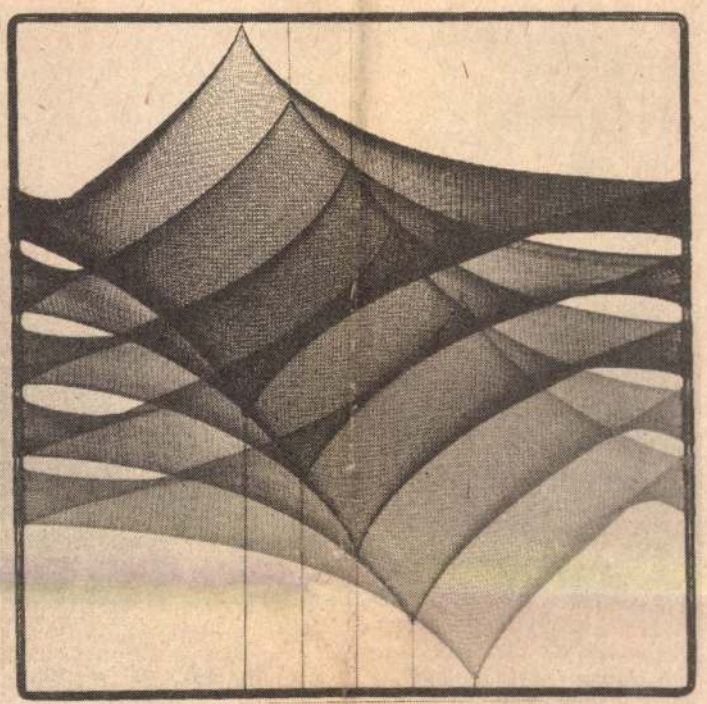

Poliészter falikép Molnár Géza felvétele

felpúposodó felületeken a csíkok látványában végbemegy: hullámvonallá rendeződnek.

1975-ben még az első művészi bemutatkozásnál is nagyobb sikerrel szerepel a II. ipari textilművészeti biennálén, ahol kiemelt első díjat kap. Kötött ruhaanyagot mutat be PETRA elnevezéssel. E munkájával olyan igényeknek felelt meg, amelyek még meg sem születtek! A kötött anyag ugyanis, a Kőbányai Textil új gépére terveződött. Egészen egyszerű elemek variációira épült terv volt, amely lehetőséget biztosított (volna) arra, hogy ugyanannak a gépnek az átprogramozása nélkül új motívumot gyártson. Az egyes motívumokat ugyanis egyenként és egymással variálva is lehetett volna alkalmazni. És a meg nem született igények? Az azonos minőségű és színű motívumcsalád kiválóan alkalmas lett volna egymással variálható kötött ruhák konfekcionált készítésére, „örök" darabok, egyszerű kötött ruhák céljára, hiszen az aprókockás, a hálómintás nem megy ki a divatból. Ám az anyagból nem rendelt a kereskedelem.

A textilművészet azonban befogadta. Még 1975-ben, egyetlen magyar résztvevőként elfogadták jelentkezését a világ legnagyobb seregszemlélére, a VII. lausanne-i nemzetközi textilbiennáléra is. A VIII.-on is részt vett. Ez a munkája újabb előrelépés volt: a piros, fehér csíkos kötött szalagokat *térbe* rendezte, azaz minden másodikat összecsippentette, és így függesztette fel: egy—három—öt—hét szalag egymás mellett hatalmas, monumentális textiloszlopot képezett, izgalmas térjátékot. És itt megint feltalálói leleményre volt szükség. Tudta ugyanis, hogy a külföldre szállítás, az ottani felfüggesztés milyen nehézkes. Kitalálta hát, hogy a szalagok — amelyek összecsippentettségüknél fogva maguktól összehajtódnak — egy fémkeretben helyezkedjenek el, másik végük ugyancsak fémkeretben végződjék, tehát kihúzható és a felső keret egy ponton felfüggeszthető legyen.

Ezek után a műszállal kezdett kísérleteket. A fémkeret szigorúsága megkötötte, a poliészter könnyűsége, lágysága elindította fantáziáját. A kísérleti munkákon aprólékosan kiszámolta, lejegyezte a feszülés helyeit, az abból adódó ívet, de még a lekötött szemek számát is. Több kötött darab egymásra helyezése markáns formai átmeneteket adott (képünkön), a különféle színek pedig különleges színváltozatokat. Így születtek meg azok a fémkeretes textiljei, amelyeket Balatonalmádiban a kápolna ablakaiban helyezett el — később láthatók voltak a Műcsarnokban is.

Most, amikor sikeres textilművészként szinte havonta tesz eleget kiállítási, gyakran külföldi meghívásoknak, ismét gyári lehetőségei izgatják legjobban. A sikeres-sikertelen Petra után újra rendszerteremtő sorozattal próbálkozik, ezúttal azonban úgy, hogy Pauli Annával — aki ugyancsak a Kőbányai Textil tervezője — kollekciót készít *kötött és szövött* anyagokból.

A programozható kötőgép a geometrikus feladatok megoldásával hallatlanul sok variációra képes. Ahogyan a keresztszemes minták kötöttségéből a népművészet létre tudja hozni gazdag virágoskertjét, úgy tervezi meg a művész mértani pontossággal a lágy, formálható, alakra és fémkeretre egyaránt otthonosan simuló kötött anyagát.

Torday Aliz

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 JUL 1 3
NÉPSZAVA

Közélet

Anker Jörgensen, a Dán Szociáldemokrata Párt elnöke, a Dán Királyság miniszterelnöke július 13-án tölti be 60. életévét. Ebből az alkalomból Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára és Lázár György, a Minisztertanács elnöke, levélben fejezte ki jókívánságait Anker Jörgensennek.

Raul Roa Garcia, a Kubai Kommunista Párt Központi Bizottsága és a kubai Államtanács tagja elhunyta alkalmából Katona Imre, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára, Nagy Gábor, az MSZMP KB külügyi osztályának helyettes vezetője és Házi Vencel külügyminiszterhelyettes hétfőn részvétlátogatást tett a budapesti kubai nagykövetségen.

Arturo Rodriguez kubai felsőoktatási miniszterhelyettes, aki magyarországi látogatása során megbeszéléseket folytatott a Művelődési Minisztérium vezetőivel, és Korcsog András államtitkárral, aláírta a két minisztérium közötti együttműködés 1982—1985. évi munkatervét, hétfőn elutazott Budapestről.

A Magyar Izraeliták Országos Képviseletének teljes ülése Héber Imrét elnökké, Bárdi Dezsőt, Bakos Lajost és Farkas Artúrt alelnökké, dr. Seifert Gézánét főtitkárrá választotta meg. Megválasztásukhoz az Elnöki Tanács az 1957. évi 22. sz. törvényerejű rendelet alapján az előzetes hozzájárulást megadta. Az ülésen részt vett és felszólalt Straub István, az Állami Egyházügyi Hivatal elnökhelyettese is.

Hazánkba érkezett a Belga KP elnöke

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására hétfőn hazánkba érkezett *Louis van Geyt*, a Belga Kommunista Párt elnöke és *Daniel Fedrigo*, a párt központi bizottságának tagja.

A városrésszé formálódás útja

Fejér Gábor felvétele

A *Havanna úti lakótelep* az egyik legfiatalabb új negyede a fővárosnak. De nem elsősorban erről híres. Sokan némi túlzással, elborzadva emlegetik. A Havanna? Hát, ott aztán cifra dolgok történnek! Nincs nap, hogy ne menjen ki az URH. A lumpen családok gyűjtőhelye. Itt tartják nyilván a legtöbb veszélyeztetett gyereket. Nem fizetnek lakbért, a fél telepen kikapcsolták már az áramot, a gázt. A díjbeszedők csak kettesével mernek becsöngetni a lakókhoz...

A szóbeszéd alapján indultam el a XVIII. kerületbe, pontosabban a Havanna úti lakótelep tízemeletes házai közé: *milyen közelről Budapest egyik legifjabb lakótelepe?*

Többen lesznek

Az első benyomás olyan, mint bármelyik új negyedben, bár annyiban talán más, hogy az itteni házak *lényegesen szebbek, változatosabbak,* mint például a kelenföldiek, a békásmegyeriek. A bára fiatalok, és *segítünk egymásnak, amiben lehet.* Inkább az a baj, hogy most a tanácstagi beszámolón megtudtuk: *újabb házak épülnek a telep szélén, s ez azt jelenti, hogy még többen leszünk.*

Az egyik ház előtt többen is üldögélnek a padon. Amint megtudom, a ház előtt viruló kertet az itt lakók építették, ők ápolják nagy gonddal, és a padokat is ők tették ki, hogy legyen hol elüldögélni, beszélgetni.

— *Molnár Albert* vagyok — mutatkozik be egyikük —, nyugdíjas tanár. — Mint kiderül, ő mindent tud a lakótelepről, régi pestlőrinci, aki a kertvárosi részből került ide. Szívesen végigkalauzol a környéken. Ahogy mondja:

— A lakótelepi életforma tanulmányozása az én legkedvesebb hobbim — mosolyodik el, mert úgy érzi, fellengzősen hangzik ez a megfogalmazás. — Annyi rosszat hallani arról, hogy a panelházakban elidegenednek, eldurvulnak az emberek. Nem törődnek egymás-

hogy baleset történt. Kimentek a rendőrök, behatoltak a lakásba és mit látnak? *Egy lovat trancsíroznak a fürdőszobában.* Kérdezem a lelkesen mesélő fiatalembert, mondja meg, hol történt mindez? Ott volt ő is, látta? Erre nem tudott mit válaszolni, *ő is csak hallotta az egészet, ezt beszélik, meg ilyesmi. Hát így születnek a rémmesék.* Azóta arra biztatom a többieket, ha ilyesmit hallanak, kérdezzék meg, hogy látta-e az illető azt, amit olyan buzgón ecsetel. Csak így lehet elvenni a kedvüket a rosszindulatú pletykálkodástól.

— Én is hallottam ezt a lehetetlen lóvágási mesét — neveti el magát *dr. Tancsik Rudolf,* a XVIII. kerületi Tanács elnöke, aki talán a legillетékesebb abban, hogy megítélje, átérezze e formálódó negyed mindennapjait. — *Ismerem a nem éppen hízelgő vélekedéseket,* hozzám is jönnek olykor: „Mennyi probléma van nálatok", „mi van ott, mit csináltatok?". Én akkor rögtön rákérdezek: „Egyet mondjál!" S itt van

DROPPA Jacket

Meghívó

Péter Pál Galéria

meghívja Önt

az ETN Konferencia keretében
1994 június 14-június 28. között

a Magyar Iparművészeti Főiskola
Textil Tanszék tanárainak
kiállítására
Abaházi Katalin, Bényei Tünde, Droppa Judit,
Jankovics Zsuzsanna, Kisfaludy Márta, Nyári Ildikó,
Paull Anna, Penkala Éva, Polgár Csaba, Sárváry Katalin,
Szilvitzky Margit

Megnyitó: 1994 június 14-én este 20 órakor

2000 Szentendre, Péter Pál u. 1.
telefon: 06-26-311-182

DROPPA Judit

kiáll. Bp., 1984

ism. FORGÁCS, Éva: Decorative and functional te
textiles. = NHQ, 26, No 99, 1985 177 -
179., ill.

DROPPA Judit

Vall. Berlin, Magyar Hír, 1985

ism. Wagner István: „Bindungen" a la Droppa.
= Bud. Rund. 26. August 1985 9.

DROPPA Judit

Rückl. Berlin, Magyar Kultúra Háza, 1985

(wagner)

„Kötöttségek", Droppa-módra

Magyar tárlat Berlinben

Magyar Hírlap 1985. juli 25. 6.

vagy krigli sörért adja". (Dési Huber István: Levelek a szülőföldre, Kriterion, Bukarest, 1982., 157. o.) A motívum a

DROPPA Judit

kiáll. Bp.,Dorotty u. 1984/1985.

ism. W.T.[WEHNER Tibor]: Textiltér. =
Művészet, 26, 1985, 3. 62 - 63., ill.

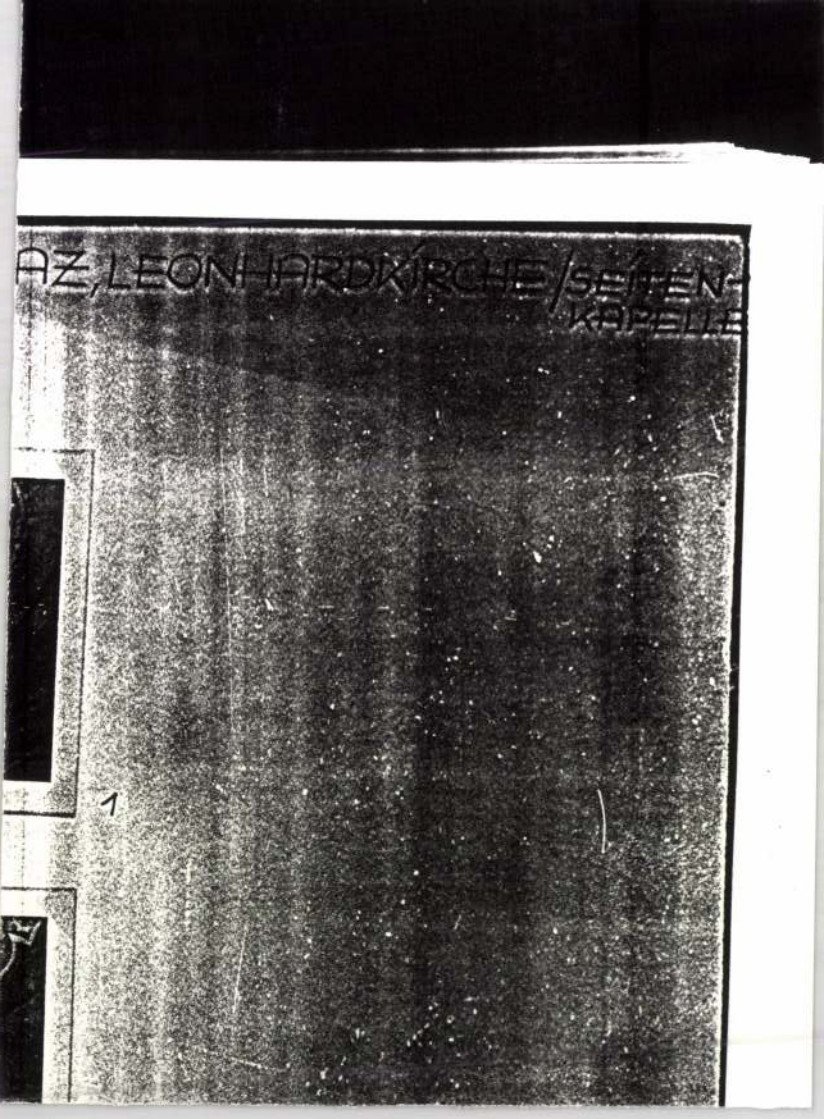
AZ, LEONHARDKIRCHE/SEITEN-
KAPELLE
1

Droppa Lívia

Formatervező, részt vesz a Kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – júl.

DROPPA Judit

Rutinosabb jelentkezés – de hány jelentkező?

Jól működött a számítógépes rendszer

A tavaly bevezetett új felsőoktatási felvételi rendszerben az érettségizett diákok annyi helyre jelentkezhetnek, ahányra akarnak. Az összes adat (A és B jelentkezési lapok, pontszámok, ponthatár-megállapítás) feldolgozását a *Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetemen* működő központi számítógép végzi, amely már az első „éles bevetésben" jól működött, és eddig az idén is jól vizsgázott.

Most *úgy látszik,* hogy a következő tanévre többen jelentkeztek egyetemre, főiskolára, mint tavaly. A Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetemre például – amint azt *Csépai* János oktatási igazgatótól megtudtuk – az elmúlt évben 3060-an próbáltak bejutni, az idén közel 3700-an. Vannak olyan főiskolák, ahol tavaly csupán több százan jelentkeztek, az idén néhány ezren. Tavaly átlagosan két helyre jelentkezett egy-egy diák, az idén ennél általában többre. Hogy ez a növekedés minek tudható be, azt sokan, sokféleképpen fogják értelmezni. De nem feltétlenül jelent több jelentkezőt, csupán nagyobb számú jelentkezést, amit nem kismértékben az magyaráz, hogy a diákok és a szülők már jobban értik a tavaly még újdonságnak számító rendszert. Értik, hogy az „átirányítás" megszűnt. Értik, hogyha anyagilag van rá módjuk, elküldhetik B lapjaikat három-négy-öt helyre is (minden lap után ki kell fizetni a jelentkezési díjat). Hogy valójában hányan jelentkeztek az idén, azt akkor lehet megállapítani, ha tudjuk, hogy hány A lap érkezett az egyetemekre és főiskolákra.

A jelentkezőknek meg kellett adniuk hova, milyen sorrendben szeretnének bejutni. A számítógép az összes vizsgaeredmény feldolgozása után ezt a sorrendet figyelembe véve keresi meg, hogy ki hova vehető fel.

Az idén vezették be az úgynevezett *költségtérítéses (önköltséges) képzést,* ezért a diákoknak most először arról is nyilatkozniuk kellett, hogy vállalják-e ezt az oktatási formát, ha az *„államilag finanszírozott"* keretbe nem kerülnek be. Ez azt is jelenti, hogy ahol ilyen képzés indul, ott az egyetem vagy főiskola *két ponthatárt* állapít meg: egy magasabbat az államilag finanszírozott keretbe kerülőknek és egy alacsonyabbat az önköltségeseknek. Hogy ebből milyen anomáliák származnak majd, azt egyelőre csak sejteni lehet. Nagy kérdés, hogy meghúznak-e az intézmények az önköltséges képzésre olyan *elvi ponthatárt,* amely alatt akkor sem vesznek fel senkit, ha még lenne helyük.

Az A lapokat tavaly minden egyetem és főiskola maga dolgozta fel a saját számítógépén, de mivel ez több helyen kissé lassan ment, az *Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda* (OFFI) az idén adatrögzítő cégre bízta ezt a feladatot. A pontatlanul kiállított lapokat a cég visszaküldte a jelentkezőknek.

Április 1-jéig kellett kiderülnie annak, hogy egy-egy főiskolán vagy egyetemen van-e olyan B lap, aminek nincs meg az A párja. Ezeket beküldték az OFFI-nak. Április 15-ig van lehetőség bizonyos javításokra. (Előfordult ugyanis például, hogy a diákok olyan egyetemnél vagy főiskolánál is bejelölték, hogy vállalják a költségtérítéses képzést, ahol nem indítanak ilyet. Ekkor levélben megkérdezték tőlük: ehelyett hova szeretnének menni.)

A ponthatárok megállapítása július közepére várható.

Húzódik a tandíjkompenzáció

A *Pénzügyminisztérium* (PM) április 1-jén küldte meg a *Művelődési és Közoktatási Minisztériumnak* (MKM) a tandíjhitelről szóló javaslatát, amely válasz az MKM korábbi elképzeléseire. A PM az MKM által szorgalmazott *előtakarékosságot* piaci konstrukcióként látja megvalósíthatónak, *ezért támogatást nem javasol hozzá* – tudtuk meg *Kiss* Kornéliától, a PM munktársától. A tandíjhitelt, amint arról már hírt adtunk, *korlátozott állami garanciával* képzelik el a PM szakértői oly módon, hogy ez a hitel csak a tandíjfizetési kötelezettségre terjedne ki, az egyszerű (nem készfizető) kezességvállalás felső határa a hallgatói normatíva kétszerese lenne. Javaslatuk szerint a legalább ötéves futamidejű és a tanulmányok befejezése után legalább egy év türelmi időt biztosító hitelt csak a tanulmányok második évétől vehetnék igénybe a diákok. A PM fontosnak tartja azt is, hogy meghatározzák, mennyi ideig szüneteltetheti tanulmányait a hallgató, és javasolja, hogy maximálják a hitelkamat nagyságát.

Úgy tűnik azonban, hogy a tandíjkompenzáció ügye nem sokat haladt előre. A művelődési minisztériumban tegnap szakértői ülésen tekintették át a PM javaslatát. A tárgyaláson jelen volt *Dinya* László helyettes államtitkár, *Skrapics* Krisztina, a kabinetiroda felsőoktatási referense, egy bank képviselője, valamint (az MKM által felkért?) *Boján* Dénes és *Poczkody* Balázs, akiknek alapvetően az *előtakarékosságra* épülő javaslatát a művelődési tárca támogatta. A *Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának* képviselőit tudomásunk szerint erre a tárgyalásra nem hívták meg. Dinya Lászlótól azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a minisztérium május végére szeretné a kormányrendelet-tervezetet elkészíteni, és levélben fordul a PM-hez, kérve, határozzanak meg, mennyi volt, az előtakarékosságnál 2% ?

Amikor a tanár mérettetik meg

Habilitáció az Iparművészeti Főiskolán

Az *Országos Akkreditációs Bizottság* megerősítette az *Iparművészeti Főiskola* egyetemi rangját, felruházta a mesterképzés, a mesterfokozatot igazoló DLA (Diploma of Liberal Arts) diploma kiadásának jogával. Ezzel most először lehetővé vált, hogy a művészképzésben is bevezessék a tudományegyetemeken szokásos, a magyar felsőoktatásból hosszú időre kiveszett *habilitációs* eljárást, amely az egyetemi tanári kinevezés előfeltétele, a minőségi felsőoktatás fontos része. Az oktatóknak a habilitáció során nemcsak szakmai felkészültségükről kell tanúbizonyságot tenniük, hanem előadókészségükről, tanári rátermettségükről is.

Az Iparművészeti Főiskolán tegnap fejeződött be a kétnapos habilitáció. *Scherer* József (alapképző intézet, formatervezés), *Jankovics* Marcell (rajzfilmrendező), *Péter* Vladimir (formatervezés, ötvös), *Sárváry* Katalin, *Droppa* Judit és *Pauli* Anna (textil) előadásait hallgatták meg a főiskola oktatói és diákjai.

Schrammel Imre keramikusművész-rektor bevezetőjében azt kérte a hallgatóktól: vegyék komolyan a habilitációt, jöjjenek el a vitákra, hiszen ha részesei akarnak lenni az iskolaépítésnek, ez jó alkalom arra, hogy felelősséggel mondjanak véleményt.

A szakma elismert személyiségeiből álló hattagú bizottság előtt vizsgázó tanárok először negyedórás előadásban számoltak be szakmai tevékenységükről, majd válaszoltak a bizottság és a közönség – köztük a hallgatók – kérdéseire. Ezután a bizottság pontozott. Ha a jelölt elérte a minimum 12 pontos határt, továbbléphetett. Mindegyiküknek három harmincperces előadással kellett készülnie, a bizottság választotta ki, melyiket adják elő először magyarul, majd tíz percben idegen nyelven is, majd ismét kérdésekre kellett válaszolniuk. Ezt követően a hallgatóság is szavazhatott, az ő véleményük adta a hat bizottsági tag voksa mellett a hetedik szavazatot.

Mind a hat tanár sikerrel „vette az akadályokat". Külön örömünkre szolgál, hogy lapunk szerkesztőbizottsági tagjának, *Jankovics* Marcellnek a habilitációjára megtelt a főiskola díszterme, és harmincöt hallgató is mellette voksolt.

Zajlik a XXIII. országos tudományos diákköri konferencia

Vizsgáztatunk – vizsgázgatunk

Tizennégy szakmai szekcióban, tizenkét felsőoktatási intézményben napjainkban zajlik, és április 12-ig tart a *XXIII. országos tudományos diákköri konferencia* (OTDK). A konzultánsokkal és zsűritagokkal együtt több mint ötezer tanár vesz részt a felkészítésben és a bírálatban. Amint arról már hírt adtunk, az idén negyvenöt határon túli magyarlakta területekről érkező fiatal is indul a versenyben. A konferencián legjobb eredményt elérő diáktudósok legmagasabb kitüntetését, a *Pro Scientia Aranyérmet* ősszel adják majd át a kiválasztottaknak a *Magyar Tudományos Akadémián.*

Agrártudomány: Keszthely – *Pannon Agrártudományi Egyetem Georgikon Mezőgazdaság-tudományi Kar;* **Állam- és Jogtudomány:** Szeged – *József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar;* **Hadtudomány:** Szentendre – *Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Katonai Főiskolai Kar;* **Humán tudomány:** *Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézet;* **Informatika:** Szeged – *József Attila Tudományegyetem Természettudományi Kar;* **Kémia és Vegyipar:** Pécs – *Janus Pannonius Tudományegyetem Természettudományi Kar;* **Közgazdaság-tudomány:** Budapest – *Kereskedelmi, Vendéglátó-ipari és Idegenforgalmi Főiskola;* **Műszaki tudomány:** Pécs – *Janus Pannonius Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar;* **Orvostudomány:** Szeged – *Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem;* **Pedagógia, pszichológia, közművelődés és könyvtártudomány:** Szekszárd – *Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola;* **Tantárgypedagógia és oktatástechnológia:** Szeged – *Juhász Gyula Tanárképző Főiskola;* **Társadalomtudomány:** Eger – *Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola;* **Természettudomány:** Nyíregyháza – *Bessenyei György Tanárképző Főiskola;* [illegible] *Tanárképző Főiskola.*

Az egyetemisták és a főiskolások egyre komolyabban veszik a TDK-t, mint a minőségi értelmiségi képzés, a tudományos utánpótlás felkészítésének fontos fórumát. Ezt jelzi az is, hogy évről évre több dolgozatot adnak be. Írásunk címét is az egyik dolgozat szerzőjétől kölcsönöztük.

Ha újra meg újra fölmerül is az OTDK megújításának, a színvonal emelésének szükségessége, az vitathatatlan, hogy minden alkalommal, azaz kétévente elkészül jó néhány remek dolgozat, megjelennek kiemelkedően tehetséges diákok. És az sem elhanyagolandó, hogy ez a néhány nap jó találkozási, ismerkedési és szórakozási lehetőséget is teremt a fiataloknak.

Az oldalt írta:

Az OECD-csatlakozás egy éve

Javul hazánk megítélése

OECD-csatlakozásunk első évében megtettük azoknak a *liberalizációs lépéseknek* a döntő többségét, amelyekre a nemzetközi szervezet szabályai kötelezik országunkat. A legközelebbi intézkedés az lesz, hogy jövő év január elsejével engedélyezzük külföldi vállalatok *magyarországi fióknyitását*. Ugyanezt később az *OECD-tagállamok* bankjaira is ki kell terjesztenünk. Minderről az *MTI* szerint *Vargha* Ágnes főcsoportfőnök beszélt a *Pénzügyminisztérium* tegnapi sajtótájékoztatóján. A tagfelvételt követően tovább *javult* Magyarország nemzetközi megítélése. Hazánk ígéretet tett arra, hogy a belépést követő három éven belül a *tőkejavak mozgására* ugyanazokat az előírásokat érvényesíti majd, mint amelyeket a legfejlettebb országokban követnek. A portfólióbefektetések terén is jelentős liberalizálás történt már eddig. Vargha Ágnes kiemelte: az OECD elismerte, hogy a nemzetközi szervezet gyakorlatának, elvárásainak a legtöbb tekintetben *megfelel* hazánk adórendszere, így azon nem kell lényeges változtatásokat végrehajtani.

Naponta többször változik az értékhatár

Ellenőrzött szja-bevallások

A személyi jövedelemadóbevallások feldolgozásával egy időben az adóhatóság folyamatosan ellenőrzi a meghatározott értékhatár feletti visszaigénylések jogosultságát – mondta el *Kovács* István, az APEH bevallási osztályának vezetője csütörtökön az *MTI* érdeklődésére.

Az egyeztetés nélkül visszautalható összeg nagyságát az APEH illetékese nem kívánta közölni, de jelezte, hogy a kiválasztási rendszerben naponta akár többször is változtathatják az összeghatárt. Az eddigi tapasztalatok alapján a beérkezett mintegy 750 ezer visszaigénylés többsége csak kisebb, átlagosan 17 ezer forint körüli összegre vonatkozik. Ezeknek zömét, összesen 11,7 milliárd forintot már vissza is utalt az adóhatóság.

Az értékhatár alatt csak abban az esetben egyeztetnek az adózókkal, ha hibát találnak a bevallásban. A szakember hangsúlyozta, hogy a visszautalások előtti egyeztetés a legtöbb esetben *nem* minősül adóellenőrzésnek. Utóbbira csak akkor kerül sor, ha szándékos visszaélést gyanítanak.

Az adóellenőrzés – szemben a visszautalás előtti egyeztetéssel – lezárja az azt megelőző időszakot, amit többet az adóhatóság nem vizsgál.

Magyar–lengyel megállapodás

Közösen a vámbűnözés ellen

A magyar és a lengyel kormány megbízásából vámegyüttműködési megállapodást írt alá tegnap *Arnold* Mihály altábornagy, a vám- és pénzügyőrség [illegible] csempészet, hamis okmányokkal való visszaélés – *a vámszervek gyors és közvetlen együttműködését*, a másik ország területén be- [illegible] apo-

Vasutastervek a telefonpiacon

A MÁV távközlési céget alapít

(Folytatás az 1. oldalról)

Mint megtudtuk: a Pan Telben mintegy negyvenszázalékos részesedést szerző külföldi befektető, a *Unisource* azt megelőzően küldte szét április 2-ára a meghívókat az aláírási ceremóniára, hogy ahhoz a közlekedési miniszter hozzájárulását megkapta volna.

A kormány állásfoglalására azért van szükség, mert *gazdasági és távközlés-politikai szempontból* is igen jelentős kérdés egy olyan új cég megalakulása, amely a Matáv mellett *alternatív szolgáltatóként* lenne jelen a piacon – fogalmazott a helyettes államtitkár. Ez az oka, hogy *Lotz* Károly közlekedési miniszter a kormány állásfoglalását is kéri, mielőtt hozzájárulna a társaságalapításhoz. A Pan Tellel kapcsolatos anyagot a kormány-előterjesztések szokásos menete szerint készítik elő. A közigazgatási államtitkárok már megtárgyalták az előterjesztést, s újabb egyeztetést kértek az érintettektől. A gazdasági kabinet és a nemrég létrehozott távközlési kormánybizottság április 11-i ülésén foglalkozik a cégalapítással.

Európában minden vasúttársaságnak saját telekommunikációs hálózata van. A magyar vasút távközlési hálózata a vasúttal együtt épült ki az 1800-as évek közepétől, folyamatosan mindig a legkorszerűbb technikát alkalmazva. Ez a rendszer fokozatosan elavult, az igényeket nem elégíti ki. A korszerűsítés megkezdődött, már több mint 600 kilométer nyomvonalon korszerű optikai rendszerek segítik a vasút tevékenységét. Először 1992-ben merült fel, hogy a szükségszerűen kiépülő többletkapacitások kihasználására, üzleti hasznosítására egy önálló társaságot kellene létrehozni, az előzetes számítások ugyanis azt mutatták, hogy a legkisebb költséggel ez a megoldás járna. *Gál* Istvántól, a MÁV távközlő, erősáramú és biztosítóberendezési szakigazgatójától megtudtuk: ha a Matávtól rendelné meg a vasúttársaság mindazokat a szolgáltatásokat, amelyeket a saját távközlési szakág biztosít, az *négyszer annyiba* kerülne. Az optikai kábelhálózat a MÁV háromezer kilométeres törzshálózata mentén épülne ki. A piackutatás azt igazolta, hogy a távközlésben a fejlesztési igény olyan rohamos mértékben növekszik, hogy a piac bőven elbírja az új szolgáltatót. A többletkapacitást előbb vállalatok, intézmények *zárt láncú adatátviteli igényeinek* kielégítésére, 2002, a Matáv-monopólium megszűnése után pedig nyilvános helyközi távközlési szolgáltatásokra is felhasználnák. Mint megtudtuk, több olyan cég érdeklődik a szolgáltatások iránt, amelynek sok telephelye van az országban. Már konkrét tárgyalások is folytak esetleges megrendelésekről. Előzetes számítások szerint a hálózatrekonstrukció néhány év alatt megtérül.

(h. cs.)

A kishitelezők ismét bizakodhatnak

Megállapodás a Port Rt.-ről

A *Co-Nexus Rt.* végelszámolója csütörtökön megállapodott a *Port Rt.* eladásáról – tájékoztatta *Bródy* Péter végelszámoló közleményben az *MTI-t*. A közlemény szerint a Port Rt. igazgatósága az új tulajdonos garanciájával kérni fogja az eljáró bíróságnál a csődeljárás megszüntetését, mivel *képes a hitelezők, különösen a kishitelezők kielégítésére*. A Port kártyatulajdonosok levélben kapnak értesítést, hogy mely városokban fizetik ki részükre a nyilvántartott követe-

A Providencia elégedett

Megelőzés mindenekelőtt

Elégedett tavalyi eredményeivel a *Providencia Rt.* – derült ki a biztosítótársaság tegnapi sajtótájékoztatóján. Az 1989-ben 1,5 milliárd alaptőkével létrehozott biztosító a hazai piac harmadik legnagyobb társasága mintegy 11 százalékos részesedéssel. Tavaly év végén 804 ezer szerződést kezeltek, az évet 17,7 milliárd forintos díjbevétellel zárták, ami az előző évhez képest 31 százalékos fejlődést jelent. A befektetések állománya 13,6 milliárd forintról 20,5 milliárdra emelkedett, a befekte-

biztosítások kötését, ma már ez a veszély elmúlt, olyannyira, hogy a Suzukik után az Opeleket is a Providencia fogja biztosítani. A casco-szerződések számát 1996-ra a kétszeresére, mintegy harmincezerre növelték.

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás terén is elmúltak a korábbi égető problémák. A *díjképzéssel* kapcsolatban elhangzott: a biztosítók javaslata az, hogy három év alatt *fokozatosan* kell áttérni a szabad díjképzésre. A jelenlegi szisztéma alapján megállapított díjaktól az első év-

RÖVIDEN

KISSÉ NŐTT a hat hónapos kincstárjegyek hozama. A csütörtöki aukción mérsékelt túlkereslet mutatkozott, a hozam 20,89 százalék lett. Két héttel korábban 20,51 százalék, egy hónapja 20,67 százalék volt a hat hónapos kincstárjegyek hozama.

MEGALAKULT a Dél-alföldi Agro-Bio Innovációs Centrum Közhasznú Társaság, melynek célja kidolgozni az agrárszféra fejlesztési lehetőségeit.

MEGNYÍLT az Agro-Food mezőgazdasági kiállítás és vásár csütörtökön Nyíregyháza-Sóstógyógyfürdőn. A szakvásár április 6-ig, naponta 10 és 17 óra között fogadja a látogatókat.

A NEMZETI MINŐSÉGI DÍJ elnyerésére az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter ez évben is pályázatot hirdetett.

AZ ÉRDEKEGYEZTETŐ TANÁCS (ÉT) kormányzati oldala támogatja, hogy a gazdasági kamarák lehetőséget kapjanak az ÉT-ben zajló társadalmi párbeszédben való részvételre. Elveti viszont a gazdasági kamarák által szorgalmazott lépést, hogy az ÉT mellett jöjjön létre független intézmény, egy újabb érdekegyeztető fórum a kamarák részvételével.

A PRIVÁT PROFIT (PP) című lap 16 ezer példányban újra megjelenik. Kiadója a Bos Mutus Kft., főszerkesztője Fóti Péter. Az újság havonta, több mint száz színes oldalon üzletembereket, közép- és nagyvállalkozókat kíván megnyerni olvasóinak. A PP az első magyar regionális üzleti információs és szórakoztató magazin.

MÉRSÉKLŐDÖTT március folyamán a munkanélküliség. A hónap végén 493 ezer regisztrált munkanélkülit tartottak nyilván, ami négyezer-nyolcszáz fővel kevesebb, mint február végén volt.

AZ IBM és a Matáv által aláírt

DROPPA Judit

Győzelemmel búcsúzott az MTK és Egervári Sándor vezetőedző a Hungária körúti közönségtől

UTE: ahol érem, bronz az érem

Hiába unjuk untalan a PNB csapnivaló színvonalú meccseinek sorát, olykor a mérhetetlen csalódások sem rettentik el attól az embert, hogy önsorsrontással felérő passzív cselekménysorra vetemedjen, értsd, első osztályúnak mondott magyar futballt nézzen élőben. S ha már választani lehet, akkor a bajnok MTK stadionját keresi fel – a már fordulókkal ezelőtt bajnok csapat produkálta mértékadó feljegyzések szerint az 1998–99-es bajnokságban a legmagasabb nívójú futballt. Elöljáróban és a szombati MTK–UTE relatív csapnivalósága dacára picit a kék-fehérek dicsőségét is zengve, nem elképzelhetetlen, hogy a Hungária körútiak végül akár több mint húszpontos előnnyel végeznek az élen. Köztük és az ezüstérmes Ferencváros között a differenciális feltételek teljesülése (MTK-győzelem Győrben, Fradi-zakó vagy iksz a Kispest ellen az utolsó fordulóban...) esetén tetemesebb lehet tehát a különbség, mint ahány pontot a kétségtelenül „nem mértékadó gázlómélység" kompánia III. Kerület 34 pályára lépése alkalmával összesen szerzett.

Élünk a gyanúperrel, ha nem válaszoltattak volna meg már hetekkel ezelőtt a magyar élvonalbeli labdarúgás kardinális kérdései, akkor most nagyobb várakozással tekintenénk jobb mecscsek elejibe. De nagy dolgok akkor sem történtek például a legutóbbi fordulóban, ha tesszük azt, némely egylet még sanszos volt jobb helyezésre, és ez idáig még nem is papoltunk a honunkban drámaian semmitmondó kifejezés, az önbecsülés jelentéstartalmáról, mondván, „tegyük már oda magunkat, gyerekek, hátha jobb érzéssel mehetünk a zuhany alá..." Mert mit is konstatálhattunk szombaton? Az FTC úgy lett (persze nem csak eme egyetlen meccs alapján) ezüstérmes, hogy kikapott, a Győr nem tudott megfeszülni Óbudán a bronzzal kecsegtető győzelemért, és az Újpest is vereséggel bizonyosod-

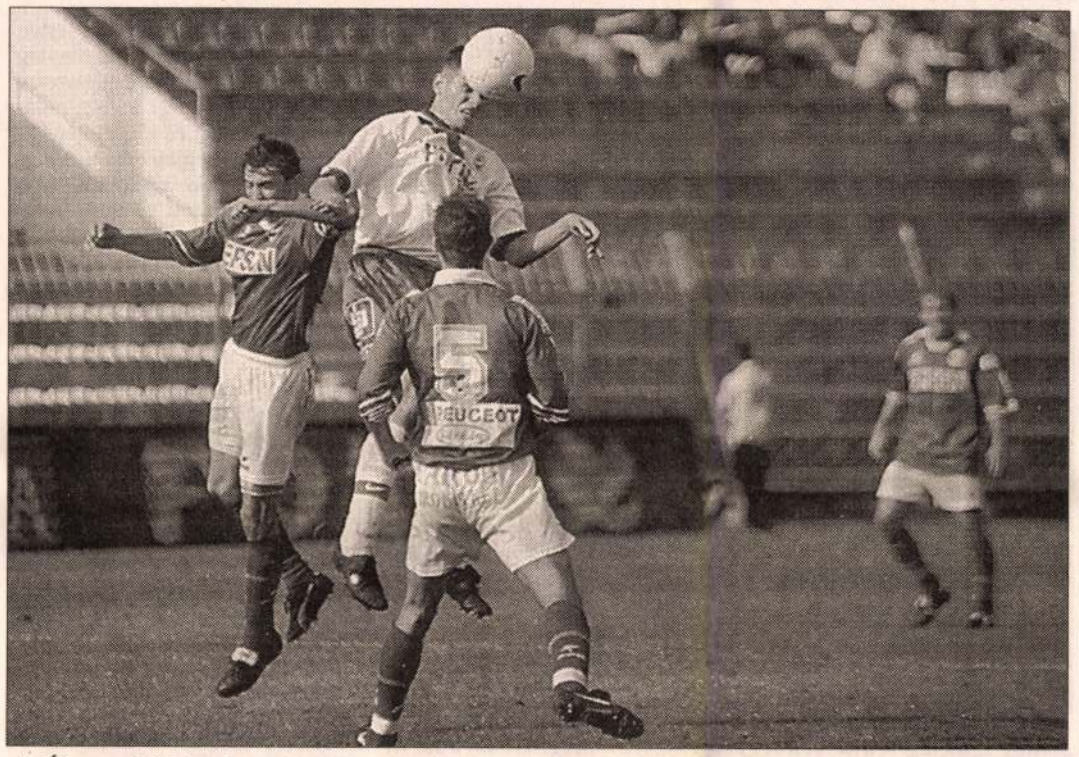

Az Újpest védői (sötét mezben) legtöbbször csak szemlélői voltak az eseményeknek

FOTÓ: BURGER ZSOLT

Frick Heckert gépgyár és a vendég Carl Zeiss Jena szakmunkásai részvételével holmi szakszervezeti juniális jegyében lezavart sörmeccs jutott eszébe, azzal az elhanyagolhatatlan különbséggel, hogy a Hungária körúton nem volt sör –, mert nézzük csak a hátráltató körülményeket! Az ütőképes MTK-sok közül *Illés* és *Halmai* sérülés miatt, a Dunaferrbe távozó *Orosz* és *Molnár* a klubvezetés neheztelésétől terhelten nem futballozhatott. A riválisnál legalább fél tucat, gyepen maradandót már alkotott játékos nem kezdhetett hasonló vagy még faramucibb okok miatt – alább leközöljük a vendégek második félidőbéli összeállítását, lehet szörnyűlködni, hitetlenkedni, helyeselni, ki-ki cselekedjék leghitelesebb meggyőződése szerint –, elvben tehát determinált volt a kilátás a mérkőző felek mélyrepülésére.

aztán *Preisingerét*), hogy a 17. percben ne tudjon mit kezdeni csapattársa, a Preisinger elől menteni igyekvő *Urbán* szerencsétlenül helyezett passzával (öngól és 1-0). Átellenben *Kerényi* vágta fölé *Tóth* szögletét, *Szanyó* meg melléfejelt, és ért labdába bármikor Urbán, a hazai futballistákért szorító közönség ütemesen, nem csekély éllel skandálta: „Flóri! Flóri!" Alighanem tette miatt pécéztetett ki a lila bekk: míg társai a bajnok MTK focistáit (stílszerűen: lila!) csokor virággal köszöntötték a két klub lehetséges fúziójáról hallva több mint gesztusértékűen, addig a renegát Urbán az újpesti szektorhoz vágtatott, hogy fehér ruhás nőnek hajíthassa a bokrétát... A meccs voltaképpeni utolsó említésre érdemes mozzanata a félidő vége előtt másfél perccel zajlott: *Madar* balról ívelt a hosszú oldalra szögletet, és az érkező, a megsérült

dasági és szakmai stábja) már nem bonyolódtak hamvába holt vitába néhány, esernyőjét bőszen rázó nyugdíjassal, inkább nyugtázhatták megnyugvással, a Bíró – Szlezák – Kerényi, Lőw – Kovács B., Némedi, Kvasz, Szélesi, Tóth N. – Szanyó, Tokody tizenegy nagyobb ellenállásra képes az első szakaszbélinél. Pedig a rutinosabbja közül Szanyónak például momentuma nem akadt... Várhidi a mérkőzés után azt mondta, azért cserélte le Urbánt, *Herczeget* és *Kopunovicsot* a szünetben, mert úgy érezte, a meccs már elment, és nem akarta, hogy a sérült Herczeg és a korábban két-két sárgával fenyített Urbán, valamint Kopunovics a szerdai, a harmadik hely megszerzésében döntőnek ígérkező Gázszermeccsen ne játszhasson. Neki legyen mondva, *Némedivel* és *Tokodyval* jobban járna...

Ez a szombat késő délutáni

Bayern-blamázs Berlinben

A Werder Bremen nyerte a német kupát

Aki sokat markol, keveset fog – ezzel a keserű igazsággal zárta az 1998–99-es labdarúgóidényt a Bayern München, holott a bőrnadrágosok magasra törő reményekkel rajtoltak: a bajnoki cím, a német kupa, illetve a Bajnokok Ligája-serleg megszerzése volt a cél. Végül maradt a Bundesliga-győzelem.

A barcelonai BL-döntőben a Manchester Unitedtől elszenvedett emlékezetes vereség után a „milliomosok klubja" a hazai kupafinálét is elvesztette azzal a Werder Bremennel szemben, amely két héttel ezelőtt még a kiesés ellen küzdött. A berlini Olimpiai stadion majd hetvenhatezer főnyi közönsége nem látott ugyan futballgálát, viszont kriminek lehetett szemtanúja – drámai fordulatokkal, önmagukat felülmúló hősökkel és tragikus áldozatokkal. A Bremen mindössze egyetlen csatárra – *Bodéra* –, de annál átgondoltabb kontrákra épített taktikáján megbukott a Bayern lendülete, és az ukrán *Makszimov* 4. percben elért találatára a válogatott *Jancker* csak az első félidő utolsó pillanataiban tudott választ adni (1-1).

A második játékrész során a Werder kapusának, *Frank Rostnak* jutott a főszerep – világklasszis alakításokkal, bravúros reflexekkel tette ártalmatlanná a bajorok próbálkozásait. A tragikus figurák a müncheniek soraiban szerepeltek: *Baslert* fegyelmezetlensége miatt a 114. percben második sárga lapja után kiállították; *Effenberg* a 120 perces csatát követő tizenegyesek során viszont fölébombázta az utolsó büntetőt, amely a Bayern győzelmét jelentette volna; a harmincnyolc éves *Matthäus* együttese fáradhatatlan motorjának bizonyult, de ereje már nem maradt a meccs eldöntésére, az első öt tizenegyes után engedett társai rábeszélésének, és vállalta az újabb büntetőt – miután előzőleg Rost bevette kollégája, *Kahn* hálóját –, s a brémei kapusba rúgta a labdát. A tizenegyesrúgásokat ezzel a Werder nyerte, mégpedig 5-4-re.

„A csapat tagjai fizikai erejüket messze túllépve küzdöttek, és ezért megkapták a jogos jutalmat. Elismerem, a szerencse mellénk szegődött" – hangoztatta *Thomas Schaaf*, a Werder szakvezetője. Kollégája, *Ottmar Hitzfeld* a bajnoki szerepléssel vigasztalta önmagát: „A csapat nagyszerű teljesítményről gondoskodott a Bundesliga-idény során, és legalább nyugodtan mehetünk nyaralni." Frank Rost, a meccs legjobbja kijelentette: „Ez volt az év legfontosabb mérkőzése. Nagyon örülök annak, hogy sikerült a Bayernt elmozdítani a szobortalapzatról."

A kupadöntő hordaléka: brémai szurkolók örömükben az utcára tódultak, s az egyik kereszteződésben 500 fiatal a villamossínekre ült, és akadályozta a jármű közlekedését. A rendőrök felszólítására kőzápor volt a válasz, mire a rendfenntartók vízágyúkkal locsolták szét a fanatikusokat. Az összecsapásnak két könnyebb sérültje volt, egy randalírozót őrizetbe vettek.

A vereség után jelentették be a müncheniek, hogy a klub iráni csatára hétmillió márkáért a Hertha BSC-hez igazolt.

A. A.

Királyi szenvedés

A Real Madrid mindenható és igen kritikus elnöke, *Lorenzo Sanz* most minden bizonnyal legszívesebben elzavarná futballcsapata teljes játékoskeretét a szakmai stábbal együtt. A Real ugyanis előbb szerdán a spanyol kupában 6-0-ra kapott ki a Valenciától – amit még meg lehe-

sze három alkalommal tudott diadalmaskodni. *Radomir Antics* legénysége azonban a legmegfelelőbb alkalomra várt, hogy elégtételt adjon szurkolóinak, ez pedig nem volt más, mint a Real elleni találkozó. az Atlético 1-1-es félidő után 3-1-re nyerni tudott, s ezzel nemcsak saját magának tett

Egy „bonsaiegyetem” kis-nagy gondjai

Beszélgetés Droppa Judittal, az iparművészeti főiskola rektorával

A december 4-i elnökválasztás után majdnem fél év telt el, míg június 1-jén megkezdhette munkáját az iparművészeti főiskola új rektora, Droppa Judit textilművész – érvek és ellenérvek, érdekek és ellenérdekek összeütközése után Pokorni Zoltán oktatási miniszter a jogszerűség alapján kezdeményezte a kinevezést. Droppa Judit tizenhat éve tanít a főiskolán, az elmúlt években a Kinizsi utcai textilműhelyben töltötte ideje java részét. Nevét azonban a főiskolán s az országhatárokon túl is jól ismerik, hiszen aktív részese volt a magyar textil, s ezen keresztül a kortárs magyar művészet egésze megújulásának. Felvetődik a kérdés: sikeres oktatóként, művészként mi ösztönözte, hogy harcba induljon a rektori cím megszerzéséért?

– A helyzet ambicionált. A főiskolán kevés olyan művésztanár dolgozik, aki rendelkezik a pályázati feltételt jelentő egyetemi tanár címmel, s ők sem igen akarták vállalni a megmérettetést. Az ugyan jó néhány kollégám számára világos volt, hogy változásokra van szükség, s hogy a meglévő vezetés talán túlságosan is régen van hivatalban ahhoz, hogy újítani tudjon. Azt sem egyedül gondoltam úgy, hogy fontos lenne, aktív művésztanár legyen a rektor a következő években. A magyar finanszírozási rendszer sajátosságait például az érzi igazán, aki a saját bőrén tapasztalja meg. Külföldön, hasonló főiskolánál gyakori, hogy elméleti ember vezeti az intézményt, sőt Oslóban, úgy emlékszem, irodalomtörténész a rektor. A magyar viszonyok azonban mások.

– Mi jellemzi azt a bizonyos finanszírozási rendszert?

– Meglehetősen ellentmondásosak a finanszírozási rendszer kategóriái. A filmet például a legmagasabb kategóriába sorolják, a mi video szakunkat azonban nem. Az egyik főiskola grafikai szaka az egyik, a másik másik kategóriába tartozik. Az iparművészetet általában alacsony kategóriába sorolták (kérem, ez nem is művészet, hanem csak ipar!), s ez meglátszik műhelyeink felszereltségén, nyersanyagain. Nagy szükség lenne vendégprofesszorok meghívására is, hiszen a technika segítségével manapság ugyan rengeteg információt meg lehet szerezni, a művészeti oktatásban azonban a személyes kontaktusok elengedhetetlenek. Ahogyan persze annak a szemléletnek a megváltoztatása is, amely különbséget tesz művész és iparművész között. Külföldön ilyen rangsor nem létezik.

– Hasonló mondatok hat éve is elhangzottak, a művészképzés rangjának visszaállítása benne volt az előző rektor programjában is.

– Igen, ez az előző program része is volt. De a megvalósításhoz egy aktív és éppen ebben az időszakban sok új művészi lehetőséget kapó alkotó számára talán nem mindig maradt elég erő, energia. A rektorhelyettesek vitték persze a dolgokat, s azt is nehéz lenne mondani, hogy az új művészi feladatoknak az ilyen időszakban feltétlenül hátat kell fordítani. El is indult például a korábbi, elaprózottabb stúdiórendszer helyett a tanszékrendszer visszaállítása, ami a miénkhez hasonló kisebb intézménynél hatékonyabban működhet, de a szükséges pénzeket nem sikerült megszerezni. A részletekkel nem vagyok persze tisztában, nem tudom, mi hogyan történt, illetve nem történt meg, hiszen mezei művésztanár voltam a Kinizsi utcában, a textilműhelyben. Nem is igazán a múlt részleteire vagyok kíváncsi. Inkább előre szeretnék nézni, hogy a főiskola az eddigitől kissé eltérő, dinamikusabb, pozitívabb irányba mozduljon el.

„Nagy szükség lenne vendégprofesszorok meghívására is, hiszen a technika segítségével manapság ugyan rengeteg információt meg lehet szerezni, a művészeti oktatásban azonban a személyes kontaktusok elengedhetetlenek”

FOTÓ: SOMOSKÖVY BÉLA

– Milyen elképzelésekkel kezdi meg a munkát?

– December óta fél év telt el, s én egy hónappal ezelőtt kaptam meg a köztársasági elnök aláírásával ellátott, június 1-jei hatállyal érvényes kinevezési oklevelemet. Más országokban, például Hollandiában, Németországban egy évvel előre tudja a rektor, mikor kezdi meg működését, bőven van ideje előkészíteni a munkát. Komoly megbeszéléseket tehát csak mostantól kezdhetek, a problémák, tervek átgondolása a nyári időszakra marad. Szeretném, ha szeptemberben felállna az új – elsősorban persze belső tanárokból álló – vezetőség, addigra megtalálom azokat az embereket, akikre a rengeteg munkát jelentő és igen kevés pénzzel járó általános és oktatási rektorhelyettesi munkát bízhatom.

– Elképzelései szerint miben lesz más az iparművészeti főiskola két-három év múlva, mint ma?

– Olyan frissülésre van szükség, amelyet már a XXI. század igényei határoznak meg. A vizuális környezet alakulása, a vizuális kommunikáció jövője szempontjából meghatározó jelentősége van az iparművészeti főiskolának. S ez nemcsak az új, de a tradicionális szakokra is érvényes. Mindig az az elmélyültség, tárgyközpontúság volt rá jellemző, amely például a bécsi, berlini társintézményre is. Nem szeretném, ha például a Glasgow-ra jellemző, a design által erősen meghatározott szellemiség dominálna, hiszen mások az adottságaink. Az iparművészeti főiskola Magyarország egyetlen ilyen jellegű iskolája, viszonylag kevés diákkal, ahol egyszerre kell fejlesztenünk a hagyományos szakokat, és elősegíteni az új médiák megjelenését. Az új kommunikációs csatornák nem csak a művészeti oktatást befolyásolják majd. Sok információ érkezik technikai eszközökön keresztül, így felértékelődnek a személyes jelenlétből következő értékek. Alkotó légkör, egyféle fórumjelleg kialakítására van szükség, arra a jó hangulatra, amely nélkül a művésztársadalmat alkotó különleges érzékeny emberek aligha dolgozhatnak eredményesen. A középpontba a szakmaiságnak kell kerülnie. Azt szeretném, ha nyugalom lenne körülöttem és az egyetemen. És hogy igazi, közép-európai intézmény legyen a főiskola, amely érdekli a világot, amelyért idejönnek, hogy sajátos értékeit megismerjék. Igazán sajátos értékek ezek, annyira azok, hogy feleslegessé teszik különállóságunk hangsúlyozását.

– Hány diák tanul, milyen szakok működnek az iparművészeti főiskolán?

– Összesen ötszáz hallgatónk van, ebből százhúszan tanulnak a vizuális kommunikáció szakon (amely az álló- és a mozgóképet, azaz a klasszikus grafikát, fotót, videót, animációt egyaránt magában foglalja), százan a textil szakon, hetvenen a formatervezőn, ötvenen a szilikáton és negyvennyolcan az építészeten. A kereteket központilag szabályozzák, de az az igazság, hogyha egyes területeken jóval nagyobb is lenne az érdeklődés, mint amilyen, nagyon jelentős létszámemelésre nincsenek meg a feltételek.

– Azt szokták mondani, hogy az iparművészeti afféle bonsaiegyetem: elég kicsi, csak a problémái óriásiak. A hallgatók külföldi sikerei azonban mégiscsak az itteni teljesítmények elismeréséről beszélnek.

– A magyar iparművészek nemzetközi reputációja jó, a tőlünk kimenő diákok nemcsak hoznak, de visznek is információt a világba. Sok fiatal dolgozik külföldön vagy külföldre, láthatóan nincs baj a tehetséggel, csak az kell, hogy a megfelelő csatornákba belekerüljenek. A londoni College of Fashionre például nemrégiben két magyar fiatalt hívtak meg tanárnak, három diákunk a friss diplomások svájci pályázatán szerepelt sikerrel. Azt lehet mondani, mindenütt az élmezőnyben vagyunk ott, ahol a szellemiség a fontos, és kevesebb szerepe van az anyagi, technikai feltételeknek. Igen, éppen a feltételek megteremtése az alapvető feladat, s nemcsak az anyagiakat illetően. Át kell gondolni, mit jelentenek például a XXI. században a tradicionális műfajok. Az információs társadalmak korában bizonyosan máshová kell tenni a hangsúlyokat a művészeti főiskoláknak is.

– Ön mondta: a rektori és a művészi elképzeléseket nehéz párhuzamosan megvalósítani...

– Természetesen számoltam ezzel a következménnyel, s bízom benne, hogy később pótolni fogom az elmaradást. De korábban sem voltam a műkereskedelem rendszeres szereplője, akkor dolgoztam, ha mondandóm van, ha kiállítást rendeztek műveimből. Nem vagyok kényszeres művész, nem használok olyan technikákat, amelyek nem adnak lehetőséget a tévedésre. Három évre mindenképpen a rektori teendők határozzák meg az életem, ennyi idő alatt kell produkálnom valamit, de tudatában vagyok annak, hogy munkát vállaltam föl, s nem örök ideig tartó posztot. Utána is jól kell éreznem magam a munkámban, s lehetőleg nem érezni csalódást, mert már nem vagyok vezető.

P. SZABÓ ERNŐ

Dropa Lívia

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Miskolc, jún – júl.

MDK

Droppa Livia

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Ø Droppa Gyula

kőfarago

1867. megujitetta

az 1772. készült Szeplőtlen Szűz körzobrát Felsőzsemberben a falun kívül.

Fábián János =

Felső-Zsember.

Magyar Sion

1868. VI. évf. 754. l.

Kiu. postatakalekpénztártól

BUDAPEST 47 I. 21 12

16136

MÜEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest.

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
díjátalányozva

Droppa Vladimir

l.

Wagner Profil

64.l

Werke geschulter städtischer Meist
ungarischen Renaissance sind die K
Kolozsvár, in der Farkas-utca /164
weiterhin die Kanzel von Magyarval
Baron Franz Wesselényi und seiner
von David Sipos hergestellte und m
zierte Kanzel von Hadad /1754/. An
Fensterrahmungen am Hause Gabriel U
mänischen Behörden gerade unlängst
wähnte Klausenburger Kanzel hatte
Minoritenkirche in der ~~Szilas~~-Farkas-Gasse
Fürst Georg Rákóczi I. errichten la
und die geschnitzten Blumen des unt
Renaissance-
Kőfaragó zurück, während die mittle
scheren Stile der berühmte sächsisc

Droppa Vladimír

szlovák festő

szül. 1907 okt. 13.

Vlachoch (Liptov.)

Prágában és Romában végezte tanulmányait.

Olasz- és Németországban volt tanulmányúton.

A turócszentmártoni szlovák múzeumban egy

olajfestménye

Sprievodca

20.l.

ÚJSÁGBIZOMÁNYOS
MARCALI

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Drost -
Drozsnyik
Drose
Dryweghen

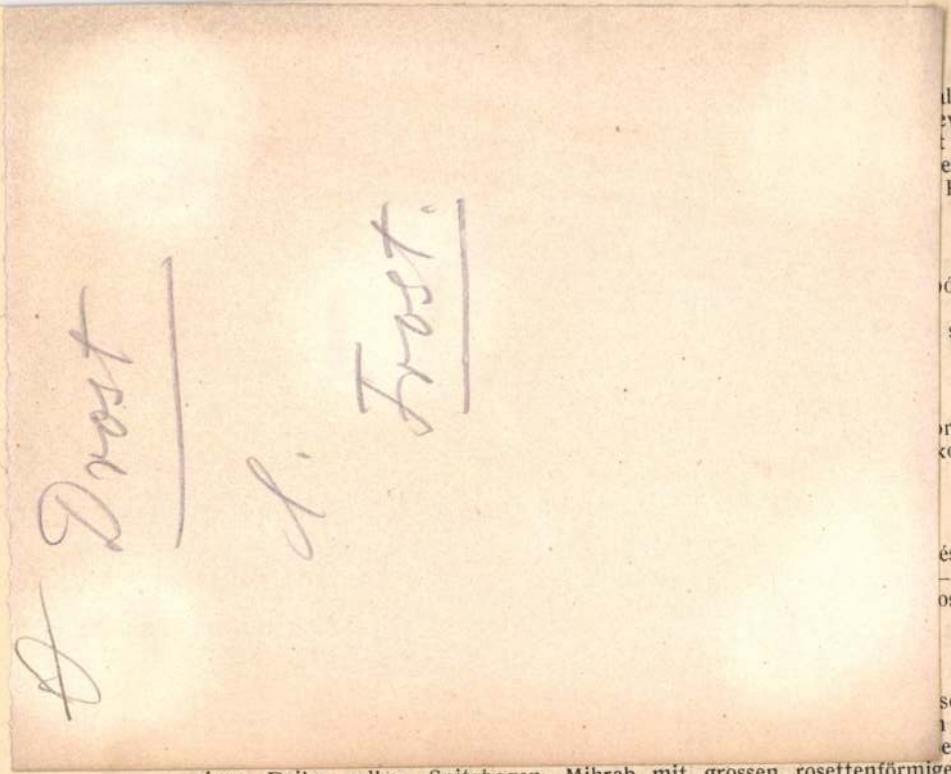

ilt virágtő,
evelek sora.
t stilisierter
en Reihen,
Kleinasien,

ól alkotott
Im Mittel-
schwarzem

rai. Közép-
kor Rauten,

és rozetták,
–130 cm. —
osetten, im

sora, a bolt-
törtvonalu
etnische mit

einer Reihe gelber Spitzbogen. Mihrab mit grossen rosettenförmigen Blumen. Schmale Borte mit Wellenranke auf gelbem Grund. Kleinasien, Ende XVIII. Jahrh.

871. **Vállkendő,**

fekete gépcsipke, gazdag virágmustrával. — UMHÄNGTUCH, schwarze Maschinspitze mit reichem Blumenmuster.

872. **Pluviale,**

ezüstbrokát, sárga alapon nagy virágos mustra. XVIII. sz. — PLUVIALE, Silberbrokat mit von grossen Blumen gebildeten Muster. XVIII. Jahrh.

873. **Madonna della Sedia,**

petit point-himzésü kép felirattal: VOM INSTITUT DES KOE IOSEPHS II. Egykoru brokátkeretben. XVIII. sz.v. Kilényi-aukció 688. sz. — MADONNA DELLA SEDIA, Petit-Point-Stickerei mit Inschrift: VOM INSTITUT DES KOE IOSEPHS II. In gleichzeitigem Brokatrahmen. Ende XVIII. Jahrh.

874. **Abrosz,**

selyemdamaszt, borvörös alapon fehér, virágindás kerét, tükrében virágindák közt talapzatos diszedény. XIX. sz. e. f. — TISCHTUCH, Seidendamast, weinroter Fond Bordüre mit Blumenranken in Weiss, im Mittelfeld eine Sockelwase. Erste H. XIX. J

875. **Szegély,**

sárgás alapon géphimzéssel. — STREIFEN mit Maschinstickerei auf gelblichem Fond.

876. **Pluviale,**

ezüstbrokát, kék alapon csúcsives mezőkben vázából kinövő virágcsokor. — PLUVIALE, Silberbrokat, in Spitzbogenfeldern Blumenvasen.

877. **Lótakaró fele,**

vörös posztó alapon applikált domboru ezüsthimzés: indás keret, a sarkokban diszedényből kinövő stilizált virágtő. Magyar, XVII. sz. (Gróf Vay gyüjteményéből.)

Drost/Trost/ György, építőmester

Soproni mester. 1768-ban tervezi a kórházi, 1775-ben a kelénpataki/Klingenbach/fogadót. 1782-ben az övé lett a mai Szigetköz, akkor Szakonyai ház, amelyet 1779 körül ő épített. 172.old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez III. Az ifj. Dorfmeister, építészet, kőfaragók, szobrászok 168. old és a művészet egyéb ágaihoz

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. 23. évf. 1969
Sopron

Drost/Trost/ György,építőmester
---- ------

A cseh Egerben született.Élt 1722-1804.1759-ben lett soproni polgár.1762-ben rajzolta a borkötő/Fassbider/ Haus/ alaprajzát az Előkapunál.1766-ban eladta a Fövény v verem 29.sz.házát/a mai poncihter szobával/Brunnmayer péknek/Tjk.141-142.lap/. 172.old

X Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez s a művészet egyéb ágaihoz III.Az ifj.Dorfmeister Építészet,kőfaragók,szobrászok 168.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

DROST György építőmester

VERBÉNYI László: A soproni rajziskola története.
Bp., 1940 23-24.p.

MTA MKCS Kvt. 23.061

Drost György, kőművesmester

1776. máj. 12-én a telkek felmérését végezte Sopronban
Azért készitette ő, mert mert nem volt a városnak
mérnöke. 71. old

Hiller István: Soproni oklevelek és telekkönyvek mint
a mérnöki munkák kiinduló pontjai 69. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965
Sopron

Ø Drost György János

soproni építőmester

Külföldön végezte tanulmányait, nemcsak gyakorlatilag, hanem elméletileg is képzett a rajzolásterén. 1799-ben pályázik az alábbi iskola rajztanítói állásárade nem nyerte el azt.

Verbényi (Veszelka) László dr:

A soproni rajziskola története.

Soproni Szemle

1938. 300, 301-l.
302. l.

55

NÉMETALFÖLDI, HOLLAND ÉS FLAMAND KÉPEK.

K ANTWERPENI ~~ISKOLA~~ / XVI. század eleje — / FESTŐ,
Madonna Jézussal (126 kép)
Fa, olaj, 75×60 cm.
Hatvany Ferenc báró ajándéka
Gerevich: Az Újság 1916. júl. 20., 3. l. — (Antwerpeni festő.) — Gerevich PA, 243. l. (Antwerpeni festő.) — Benesch Belved. 70. l. (Ambrosius Benson.)

BALEN, HENDRIK VAN (flamand festő, 1575—1632)

Drost János

körnivesmester

1784. háza volt Sopron-
ban (ma Szentlélek
u. 13.)

Endrédy 25. l.

23. kép.

Ø Drotleff Josef

Könyvmdász

Krabs Róbert festő
könyvmdéját vette
át Nagyszebenben
1899-ben.

lásd Bielz Graphik
16. l.

Drotleff József

nyomdász

l.

Kertész nyomtatott

276. l.

festő, 1827—1869)

Falusi táj

Vászon, olaj, 48×55 cm.
Jelezve lent balra: Mahlknecht. München, 1852.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 110. l. — Maszlaghy II., 233. szám.

MAULBERTSCH, ANTON FRANZ (osztrák festő, 1724—1796)

Szent Család (142. kép)

Vászon, olaj, 166×115 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Alakban gazdagabb, de nyersebb változata a bécsi Barockmuseumban. 132. szám. 1755 körül. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. l. (Képe 221. l.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Gerevich: L'arte antica Ungherese. Roma, 1929., képe XXVI. tábla. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 24. szám. — Gerevich IPGY, 94. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Szentháromság

Fa, olaj, 65×41 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1934.
Lepold—Lippay 56. l.

MAYER, LUDWIG (osztrák festő, 1834—1917)

Műteremben

Vászon, olaj, 58×65 cm.

megirva

Drottleff György

önontó 1774

l.

Árv. Csamok 111. anke

Eal

bev. és lajstr.

Halaváts: Kovesd

Magyar

Drobleff Tamás

építőmester

1738 Nagyszeben

Szendrei Károly

M.D.K.

Drotschmid (Drosmid), egri kőműves család tagjai közül András 1775-85 között, Mátyás 1800-ban, Pál 1814-45 között szerepel az összeírásokban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 320. old.

DROTSCHMID /Drosmid/ ~~András~~ egri kőmüves család. 1./ András 1775-$17^{8}5$ között. 2./ Mátyás $1^{8}oo$-ban. 3./ Pál $1^{8}14$-$1^{8}45$ között szerepel az összeirásokban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

DROTTNER Joseph murariorum (magister

Korpona

1952

Müvért: Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 135.1.

Jean Germain Drouais festő

"Marius Minturnaeban"c.képének Darcis által készitett metszete volt előképe Kisfaludy Károly hasonló cimü és tárgyú képének. 58.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Adalékok Kisfaludy Károly művészi pályájának alakulásához. 51.o.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve. 7.1967-68. Bpest.Múzeumi Ismeretterjesztő Központ.Bp

Fénykép. Milgré

Iparmüvészeti Főiskola: 27 ltr.

Ugomott anyagot a tervvel hasonlítják össze.

(Rozsbudac tanár, Domoes katalin

tervét hasonlítja össze a kész anyaggal)

Magyar Fotó / PÁ 2314/3/

Fénykép.

Negatívcinek.

Ø Drovics Matthias

farekas I és II.

l.

Haberlandt

27. l.

szövetkezetnél VII. Baross tér
s.k. Tóth István s.k./Hátlapon
mint szövetkezet rendeletére
a váltón kitett telephelyen f
zás folytán folyó évi február
mentem az Erzsebetvárosi Népb
ross ter 18 szám alatt levő ü
a váltót Kemény Lázár pénztár
nyertem: ,,fedezet nem érkezet
jogai megóvására és fentartás
Budapesten, 1906 Szerkilenczsz
napján. Szabó Albert s.k. kir. k

----------$$$

Másolat: Postai föladó vevény.
küldeményről portó 16 f. aláir

Másolat: Postai föladó vevény.
ajánlott küldeményről portó 3

M.D.K.

Drózdy Győző

Az Esti Kurir vezérigazgatója, "országos hirü politikus, aki mint lapszerkesztő, regényiró, szinmüiró..Most festőállványa előtt a müvészetnek szenteli szabad perceit," irja róla sv.: "Drózdy Győző - mint fest"müvész" c. beszámolójában. A lap bemutatja "Dunaparti tá c. képének repr.-ját és magát a müvészt egy más sik képe előtt munka közben.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. szept. 29.-okt.5. VI. évf. 41. sz. 25. lap

Drozdik Orsolya performance
Édesanyám Koczkás Erzsébet rétese
Performance
Der Strudel meiner Mutter Erzsébet Koczkás

A Szombathelyi Képtár katalógusai 47. 1997.

ISSN 0239 1910
ISBN 963 8368 25 x

Szombathelyi Képtár
Kunsthalle Szombathely
9700 Szombathely, Rákóczi F.u.12.
F.k.: Dr. Fabényi Julia

A kiállítás és katalógus támogatói
Förderer der Ausstellung und des Katalogs

Szombathely Megyei Jogú Város Kulturális Bizottsága
Nemzeti Kulturális Alap
Kulturamt der Stadt Leipzig
Mobiles Büro für Erdangelegenheiten Leipzig e.V.
The British Council, Budapest
Gazdag Erzsi Alapítvány
Wagner Vendéglátóipar
Szombathely Megyei Jogú Város

Koncepció: Fabényi Julia
Fotó: Németh Attila
Szervezés: Polgár Katalin és Szakály Magdolna
A kiállításokat megnyitották/Die Ausstellungen wurden eröffnet von
Prof. Dr. Zelimir Koscevic, Zagreb;
Dr. Dragomán Pál, Szombathely

DROZDIK Orsolya

Egyéni kiállítások / Válogatás 1990-től
Einzelausstellungen / Auswahl von 1990

1990 Fragmenta Naturae,
Tom Cugliani Gallery, New York
Kaland a technikai Dystopiumban, Ernst Múzeum, Budapest
Cynical Reason I.,
Hans Knoll Galéria, Bécs
Cynical Reason II., Richard Anderson Galéria, New York

1991 Cynical Reason,
Gemeentemuseum, Arnhem, Hollandia

1992 Science Fiction,
Egy évtized munkája a tudo-mánnyal,
retrospektív kiállítás,
List Visual
Art Center, Massachusetts Institute

1993 Az Én Fabrikálása: Medikai Erotika,
Tom Cugliani Galéria, New York
Az Én Fabrikálása: Agyak magassarkú cipőben,
Sydney Biennial. Boundary Rider:
Anthony Bond igazgató Sydney, Ausztrália
Az Én Fabrikálása: Kolostor, Maubuisson Abbey,
Saint-Ouen L'Aumone, Franciaország
Az Én Fabrikálása: A tizenkilencedik századi Én,
Second Tyne International Newcastle,GB
Az Én Fabrikálása, Medikai Erotika,
GalerieD'Art Contemporain, Herblay,
Franciaország

1994 Richard Anderson Galéria,
New York
Az Én Fabrikálása: Testi Én, Peter Klichmann Galéria, Zürich

1994 Kaland a technológiai
Dystopiumban, retrospektív fotókiállítás 1984-1994,
Kaland a technológiai
Dystopiumban, retrospektív fotókiállítás 1984-1994,
Az Én Fabrikálása: Medikai Erotika, Anderson Galéria Commonwealth University, Richmond, VA
Az Én Fabrikálása: A Testi Én, Hans Knoll Galéria, Bécs

1995 Az Én Fabrikálása: A Patalogikus
Test, Musee Des Beaux Arts de Nantes, Nantes, Franciaország
Az Én Fabrikálása, Testi Én, Műcsarnok, Budapest

1996 Az Én Fabrikálása: A Testi Én,
Ludwig Múzeum, Budapest

1997 Oshi Ohashi, Szép és Fiatal,
Confident Kozmetikumok,
Goethe Intézet, Budapest

Csoportos kiállítások / Válogatás 1990-től
Gruppenausstellungen / Auswahl von 1990

1995 CAVA kiállítás, Az Én Fabrikálása,
A hajas szűz, All Quiet on the Western Front,
Antonie Candau, Paris

1996 Háromszor három
Magyarországról, 3x3 from Hungary, Bard College Museum, Center for Curatorial Studies, Annandale-on, Hudson, NY

1997 Leblicher Logos, Ludwig Múzeum
Kortárs Múzeum, Budapest

i időközönként. Mel-
rainknak nyolc-tíz ne-
e van. (Éliás hím vere-
özött: Éli, Béni, Édes
ibukka, Abos, Juszuf,
bi Petőfi után.)

**néven bestsellerszer-
rei ott vannak valahol
nűvei között. Első két
odern líra egyik megte-
t jelent önnek a krimi**

ne az első „érvényes",
ozott. Mármost ami a
itassuk (miben)létét.
osztmodern Irodalmi
Hajnali...-járól, melyet
zából máig sem jelent
yesen kezdtem forma-
írni (én a képjellegű
képződményekkel is,
, máig úgy tudom, a
elhető maximális határ-
ez bosszant ösztönö-
a vállveregetéssel elin-
láthattam: sokak szá-
rs kissé idejétmúltnak,
a megint nagyot válto-
fiatalabb lírára pillogni.
et illeti: tényleges regé-
endesen „kitökölve",
nt Chandler, csak nem
ek. Meg hát Chandler
n azonban: valódi cse-
láltam ki, valódi „jelle-
m itt nem merném azt
ívregény határáig men-
ól beszélhetek.

gy szerepjátékos?

nyelvzsonglőr. Dehogy
n ez a fogalom: eviden-
épp. Az próbálok lenni,
al próbálok foglalkozni,
oznom. Olyan dolgok-
lkozásra rászorulnak.
stményeket, nem aka-
megmenteni, nem já-
isztelem és kedvelem

járnak", Egy regény hány halott...?, Egynyári vakjátszma.

TD: Emberek, állatok... élet, halál... közellét, távollét... Alapkérdések. Hogyan teljen egy napom egyáltalán? Mit tegyek? A görög filozófusok után nehéz újat feltalálni. De nálam az alapkérdésekről volt és van szó mindig. Ez kicsit nevetséges lehet. Vagy hihetetlen. Azt mondta egyszer valaki: „Tudod, Tédé, olvasgattalak, a nevezetes vicceiddel... nekem valahogy nem voltak elsöprő erejűek... mélyek... mellébeszélésnek hatottak. És akkor rájöttem: te ezt véresen komolyan gondolod. S akkor a helyére állt az egész." Nagyobb bókot sem kaptam életemben. Persze rémes volna, ha mindig így lenne. Eszembe jut erről a másik híres lószakíró, David Ashfort barátom, ő mondja: „Miután négy évig hiábavalóan üldöztem fogadóként a szerencsét, láttam, tippadó irodát kell nyitnom, más reménynem nincs..." Íme, élet és irodalom.

MN: Bármikor, ha találkozunk, ömlik magából a szó. Tudja, hogy mégis nagyon zárkózott embernek tartják?

TD: Zárkózott is vagyok. A munkához idő kell. Bizonyosfajta munkavégzéshez bizonyosfajta alkat kell. (Búvár, sziklamászó, kaszkadőr – ők is mások.) Az alkat nem csupán az élet üdve, hanem az élet „átka" is. Érdesebbnek, elzárkózottabbnak tűnik fel az olyan ember – ha következetes próbál lenni (úgyse tud) – ‚amilyen én vagyok. Én a sétálgató, „dumálós", vaker filozófusok közé tartoznék (ha filozófus lennék). Félreértés ne: attól én húsz emberrel is boldogan elbeszélgetek naponta, hogy nem bírok találkozásokat megbeszélni! Nem bírok! Próbálom menteni a bőröm, elsősorban önmagamtól. Hogy úgy akkor túl sok lenne a szó, az ital, az elcsavargás, pár nap alatt tönkre tudom élni magam így. Viszont öt napig képes vagyok ki se mozdulni itthonról, és mert ilyenkor semmi szénhidrát, folyékony alakban sem... hát a teljes mozgáshiány „mellett" is leadok másfél kilót. Egyébként ez nagy boldogtalanságom! Hogy könnyen felkapom a kilókat. Hogy a vizet is könnyen felkapom? Sebaj, hamar visszaáll a szívem nyugalma. De a kilók... Boldog emlék, mikor 182 centim mellett 1993–96 közt 57-58 kiló voltam. Lementem 90-ről. Most 78 vagyok. Ezek nekem

rűek. (S hallo
mes Nagy Ág
vellát írni pél
nak, amilyen
le prófétasá
például a *Köd*
járól nem nag

**MN: A hát
sirée-nek hívj**

TD: Sosem
nak. Én 1965
„Tédé" elnev
ben. Termész
krumpliorrú...
a kerékpáros F
tudom-én. De
az ember. Gor

**MN: Mit je
sok? A Tabán
ran tartózkodi**

TD: Hű, de
dapest... azaz
így mondják.
dani az imén
aktuális válas
„vegyük úgy,
„vegyük úgy,
így van. Nem
madarunk, Sz
den elutazás
belebetegedte
angliai útra.
egy „cicánk"
főleg a feleség
még vagy tize
hatók másra,
volna ezt is?
(már nem érd
„balhét" (hm
rosok. Egy da
ga elkezdett
nap táján. (K
zem, ötvenév
Bécsben. Kez
tendő élet. A
A pályák. A m
tengerpart. M
szintén, össz
pontból). Fe

MAGYAR NARANCS 2001. július 13.

DROZDIK ORSOLYA

■ **TÁRGYAK (1996–2000)** „Mi az a jelentésrendszer, ami megkülönbözteti a művészeti tárgyakat a többiektől? Lehetséges-e a jelen túlfokozott tárgytermelésében még egy új jelentéssel teli művészeti tárgyat létrehozni, amely még kommunikálni képes a nézőjével?" – ilyen kérdéseket tesz fel Drozdik Orsolya *Tárgyak (1996–2000)* című installációja a Knoll Galériában (Budapest, Liszt Ferenc tér 10.; megtekinthető március 31-ig). Drozdik Orsolya 1978 óta New Yorkban él, a koncept arton keresztül jutott el a posztmodern teóriák művészeti felhasználásáig, s ő szerkesztette a *Sétáló agyak – Kortárs feminista diskurzus* című tanulmánykötetet (Kijárat Kiadó).

■ **DÍJESŐ A FILMSZEMLÉN**
vits Tamás díszlettervező, re
tásvezető és Palásthy György
kezők kaptak elismerést a 32.
Béla (játékfilmes fődíj és külfö
kowitz díja: *Werckmeister harm*
heti Narancsban); Csillag Ádá
tohák); Sopsits Árpád (játékfil
Pohárnok Gergely (korábbi ké
díj: *I love Budapest; Szortírozot*
(operatőri különdíj: *Werckme*
Szabolcs (elsőfilmes rendezői
Ágnes és Török Ferenc (mego
Budapest, illetve *Moszkva tér*);
ti film díj: *Beszélő fejek*); Mund
díj: *Afta*); Czabán György, a
Buglya Sándor, Győri Csilla, F
gatókönyv: *Feri és az édes élet*)
ós rendezői díj: *Ahogy az iste*
Börcsök Enikő és Hollósi Fri
Gothár Péter: *Paszport*, illetve
édes élet); Pápai Erzsi és Mác
ták: *Moszkva tér*, illetve *Torzók*)
vágás: *Macerás ügyek*); Márku
mérnöki munka: Tímár Péter
Gabriella (művészeti portré díj:
ga Ágota (történelmi dokume
gány holocaust); Török Ferenc
zönségdíja: *Moszkva tér*); Kaba
lin (a Mozisok Országos Szö
legnézettebb magyar filmért: *Hy*

■ **JIMMY, AZ ABSZOLÚT** A j
zötti héten kizárólag a január
dozatává lett Zámbó Jimmy a
Hanglemezkiadók Szövetsége
tájának első tizenhárom helyén
1. Zámbó Jimmy: *Dalban mor*
2. Zámbó Jimmy: *Karácsony Ji*
3. Zámbó Jimmy: *Best of 2* (M
4. Zámbó Jimmy: *Best of 1* (M
5. Zámbó Jimmy: *Fogadj örök*
6. Zámbó Jimmy: *Koncert a E*
(Magneoton)
7. Zámbó Jimmy: *Mit akarsz a*

DROZDIK ORSOLYA

1946 -

Festő, grafikus, akcióművész. A Képzőművészeti Főiskolát 1970-1977 között végezte Iván Szilárd és Raszler Károly irányítása mellett. Grafikái szerepeltek a krakkói és ljubjanai biennálékon, alkotásai jelen voltak Kanadában, Japánban, Franciaországban, Hollandiában, az Egyesült Államokban, Jugoszláviában rendezett tárlatokon. Jelenleg idejét megosztja az Egyesült Államok, Hollandia és Magyarország között.

INDIVIDUÁLIS MÍTOSZ III., 1977
papír, szitanyomat, 395x375 mm.
j.b.l.: Individuális mítosz 977.
k.l.:/III.Szita
j.l.: Drozdik Orsolya
Ltsz.: K. 85.4.1.

A MÚZSÁTLAN KÖLTŐ, 1979
papír, tus, 189x305 mm.
j.b.l.: 1979. Drozdik Orsolya
k.l.: A múzsátlan költő
Ltsz.: K. 85.364.1.

INDIVIDUÁLIS MÍTOSZ VI.
papír, ofszet, 500x390 mm.
j.j.l.: Drozdik Orsolya
Ltsz.: K. 85.493.1.

"A fiatal magyar művészek között a konceptuális grafika figyelemre méltó képviselője Drozdik Orsolya. Gondolatébresztő témáit gondos technikával viszi át a nyomófelületre, nem szegvén meg a mesterségbeli szabályokat. Az ő és társai működése új lehetőségeket tárhat fel a grafika előtt" -

Pogány Gábor

IRODALOM

P.Szűcs Julianna: Játszani is engednek. Népszabadság. 1978. december 10.
Vadas József: Húszévesen. Élet és Irodalom. 1978. december 16.
Pogány Gábor: Fiatalok Párizsban. Művészet/78. Corvina Kiadó, Budapest, 1979. 270-273.o.
Hajdu István: Stúdió National. Művészet/79. Corvina Kiadó, Budapest, 1980. 64-66.o.
Bán András: Történt valami? Művészet/79. Corvina Kiadó, Budapest, 1980. 67-69.o.
Pataki Gábor: Művészet a dobozban. Művészet/79. Corvina Kiadó, Budapest, 1980. 77.o.
Drozdik Orsolya kiállítása. Budapest - 1990. Katalógus.
Sturcz János: Beszélgetés Drozdik Orsolyával. Új Művészet. 1990. I. évf., 3. sz., 51-54.o.

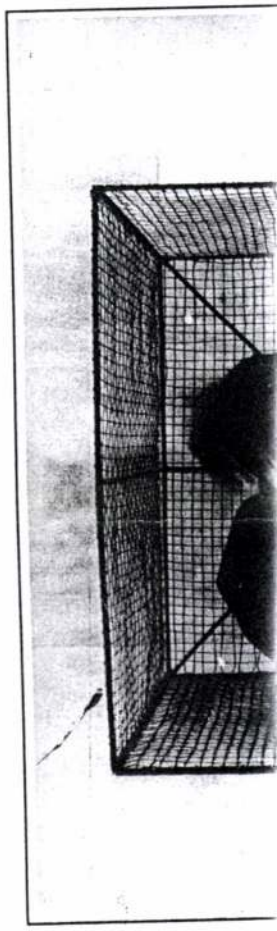

Indi

DROZDIK Orsolya munkái.

Kódolt rendszerben élünk

Beszélgetés Drozdik Orsolya művészettörténésszel

Sokszor azt gondolom, a romantikus regényt csak azért találták ki, hogy a csajokat hülyítsék és egy mesterkélt fantáziavilágban tartsák – jelenti ki Drozdik Orsolya, akinek láthatóan nem kell átsétálnia a szomszédba némi polgárpukkasztásért. Drozdik Orsolya művész és művészettörténész. Megannyi hazai és nemzetközi kiállításával azt igyekszik megmutatni, hogy milyen megnyomorított, férfiaknak alárendelt szerepkényszerekben ábrázolja a nőt a kultúra, a tudomány, a művészet. Változtatni akar azon az évszázadok óta öröklődő, a külvilág által újra és újra megerősített kódrendszeren, amely a nőket személyiségük fejlődésében, az önmegvalósításban akadályozza.

A Patologikus Test című kiállításán vörösvértestek felnagyított fotói láthatók, másik munkájának ihletője egy meztelen nőt ábrázoló szobor, amely az anatómia és a boncolás tudományának fénykorában, a XVIII. század végén készült orvosi szemléltetésre. A csupasz viasztest körül fémrúdra helyezett ezüstözött tányérok, belejük vésve angol nyelvű szerelmes levelek. Fotós, szobrász, kölnigyártó. Mikor mire van szükség a műtárgyegyüttes, az installáció elkészítéséhez.

Drozdik Orsolya munkái a kortárs művészet értői körében is meghökkenést keltettek, de ez nem rettentette el a kiállításrendezőket attól, hogy szívesen látott vendégként hívják tárlataikra. Nantes, New York, Sydney és a világ más művészeti fellegvárai mellett újabban egyre többet állít ki Magyarországon. A budapesti Goethe Intézet szervezésében nemrég programsorozat kezdődött a nők kulturális és társadalmi helyzetéről, az egyik nyitóesemény Drozdik Orsolyának az a kiállítása volt, amely a szépségipart kritizálja.

Művészként aligha számíthat arra, hogy valaha is a nagyközönség dédelgetett kedvencévé válik, de gondolatai a szélesebb nyilvánosság számára is érdekesek lehetnek. Ha másért nem, azért, hogy vitázzunk róluk.

A képzőművészeti főiskolát – meséli – 1977-ben végeztem el, egy évre rá elhagytam az országot. Amszterdamba, majd 1980-ban New Yorkba költöztem. Azóta ott élek, de igazából nem telepedtem meg sehol.

Tízéves koromban meghatározó élményt jelentett, hogy anyám kezembe adott egy német kiadású művészeti világlexikont, s abban egyetlen magyart és egyetlen nőt sem találtam.

(Miért olyan megrázó ez egy kisgyereknek?)

Sokan azt hiszik, hogy felnőtt fejjel találtam ki az egészet. Gyerekként hetente kétszer négy órát, a főiskolán aztán napi négy órát rajzoltam, méghozzá elsősorban női aktokat. Ellentmondásos munka ez egy nő számára, hisz az aktmodell tulajdonképpen a férfi vágyának a tárgya. Idővel rájöttem arra a nagyon érdekes tényre, hogy a rajz jobban hasonlít rám, mint a modellre. 1974-ben ezért sorozatot kezdtem készíteni arról, hogy valójában én vagyok-e a modell. Talán ez volt az első komoly lázadásom az oktatás, a nevelés és az intézmények ellen.

(A magyar származás menynyire fontos a művészetében?)

Engem inkább általánosságban az foglalkoztat, hogy milyen lehetőséghez juthat a világon egy kis nép kultúrája. A történelmet a nagyhatalmak határozták meg. Tetten érhető ez a művészeti ágakban is. A művészet tükrözi a múltat, példaképeket állít elénk. Jórészt a tudáson és a könyveken keresztül tanuljuk meg önmagunkat, vagy éppen telítődünk kisebbségi érzésekkel. A kis országokban élő nőkben különösen könnyen kialakulhat a kisebbségi érzés. A műalkotások többségét férfiak hozták létre, így azokat a férfiak szemlélete hatja át.

(Van női művészet?)

Igen. Az általános humanista filozófiának és gondolkodásmódnak megfelelően én is azt az útravalót kaptam, hogy a művészetben nincsenek kulturálisan meghatározott nemi szerepek, csak jó és rossz művészet létezik. Bizonyos élményeimre azonban nem találtam visszhangot a múltban. Nem tudtam eldönteni, hogy ez a hiányérzet egyéni sajátosságokkal magyarázható-e vagy összefügg a társadalmilag meghatározott nemi különbözőségekkel. Olyan voltam, mint egy rádió, ha zavarják az adást. Hosszú folyamat eredményeként jutottam el a megoldásig.

(Vagyis?)

A feminista, nőszempontú felfogás és a női egyéniség fejlődése számára rendkívül fontos az a bizonyos szubjektív hang, amitől sokáig én is csak megszabadulni igyekeztem. A személyes hangot nagy munkával, tudatos önneveléssel lehet felszínre hozni. Ha ez nem történik meg, akkor a nő nem találhatja meg a lelki egyensúlyát. A másik lehetőség, hogy az érvényesülni vágyó nő azonosul a férfi szerepével, de így éppen női mivolta szűnik meg.

A jelek szerint a férfiak egy része ragaszkodik a hagyományos szereposztáshoz. Az egyik harvardi tudós kitalálta például, hogy a párkapcsolatban élő nő kiegyensúlyozottabb, mégpedig azért, mert a férfi hónaljmirigye olyan szagot bocsát ki, amely biztonságot és nyugalmat ad a nőnek. Ez egy tudományos kutatás megállapítása volt! Megjegyzem, én is kiegyensúlyozottabb vagyok, ha férfival élek, de remekül tudom magam érezni egyedül is.

„A világlexikonban egyetlen nőt sem találtam" SZABÓ BARNABÁS FELVÉTELE

A nők egyéniségének a fejlődése, az önmegvalósítás csakis úgy képzelhető el, ha a kulturális közeg önbizalmat ad a képességek kibontakoztatásához. Igen fontosak például az irodalmi élmények.

(Férfi alkothat-e nőirodalmat?)

Nem. Az a nőirodalom, amit a nők írnak. A férfi akár remekművet is létrehozhat női főszereplővel, mégsem adhatja vissza teljesen a nők tapasztalatait.

(A férfi nem élheti át hitelesen a nő helyzetét?)

Nem a hitelesség kérdése a leglényegesebb. Nagyon szerettem volna úgy felnőni, hogy nők által írt női szereplőkkel találkozom a könyvekben. Ezzel szemben kénytelen voltam férfi szerzőket olvasni.

A férfiak fantáziája kialakított egy képet a nőkről, a valóságban aztán a nők megpróbálták bepréselni magukat ebbe az öntőformába, szuverenitásukat félretéve meg akartak felelni az elvárásoknak. Gyerekként kizárólag tragikus nősorsokból, a kétségbeesés és a véletlenszerűség áldozataiból válogathattam. A Bovaryné mai szemmel gyönyörű regény, de a tizenéves lány számára olyan szerepmodell, amelyhez a saját egyéniségét igyekszik igazítani. Micsoda őrület ez! Amerre csak néztem az irodalomban, mindenhol női kudarcot, bukást, reménytelenséget láttam. És senki sem mondta, hogy az önmagát megvalósító nőnek nem feltétlenül muszáj elpusztulnia. Sokszor azt gondolom, hogy a romantikus regényt csak azért találták ki, hogy a csajokat hülyítsék, tudatlanságban és egy mesterkélt fantáziavilágban tartsák.

A mai lányokat már valószínűleg nem Bovaryné és a regényhősnők, inkább a hirdetések, a reklámok frusztrálják. A reklámban a fogyasztói társadalom összes pszichológiai eleme megtalálható. A lány olyanná szeretne válni, mint a szépségápolási termékek reklámjaiban látható nő, s ha ez nem sikerül, akkor összeomlik, legalábbis pocsékul érzi magát. A reklámokra jóval nagyobb a nők fogékonysága, mint a férfiaké, mert sokkal régebbi a hagyománya annak, hogy a nőnek szépnek kell lennie. A szépségápolási termékek fogyasztója a boldogság ígéretébe fekteti be pénzét és reményét.

Kódolt rendszerben élünk, ami évszázadokon át kritika nélkül ismételte meg önmagát. Az a dolgunk, hogy észrevegyük ezeket a kódokat, felhívjuk rájuk a figyelmet és meggátoljuk, hogy tovább öröklődjenek.

(Mit értek el eddig?)

Egyetlen esetet hadd említsek. A Gerilla Lányok nevű New York-i alkotócsoport tagjai a nyolcvanas években megnézték, hogy melyik galéria hány női művésszel dolgozik, s az eredményt plakátokon tették közzé. Addig senkinek sem tűnt fel, hogy tíz kiállítóból átlagosan kilenc a férfi és mindössze egy a nő. A plakátok kínossá tették a helyzetet. Aki nem akart rossz hírbe keveredni, sietve nőket hívott meg a galériájába.

Czene Gábor

HÓCIPŐSAROK

A munka frontján

Az osztályharc fokozódik. Úgy is mondhatnánk: kísértet járja be hazánkat, a kapitalizmus kísértete. A jelenlegi állás szerint a Pólus Center vezeti a harcot, a Váci út (munkásmozgalmi fedőnevén: Duna Plaza) felel neki.

Lehet-e dolgozni május 1-jén, a munka ünnepén? – ez itt a kérdés. Természetesen lehet, hiszen nagyon sokan vannak, akik eddig is dolgoztak: virslit, sört, törökmézet, lufit és vietnami papucsokat árusítottak a majálisokon, villamosokat vezettek, közlekedést irányítottak, gyomrot mostak, tüzet oltottak, tilosban parkoló autókat szállítottak el, életbiztosítással ügynököltek, nyilvános vécéknél szedték a belépődíjat, vagy pártrendezvényeken voltak napidíjas tömeg.

Az újsütetű munkásmozgalmi dilemma inkább akként fogalmazható meg: kinyithatnak-é a boltok május 1-jén, a munka ünnepén? Természetesen kinyithatnak, hiszen eddig is kinyitott jó néhány, ahol tejet, kenyeret, venezuelai fügebort, púpos tetejű kefírt, eurokompatíbilis karikásostort, tajvani gyártmányú cifraszűrt, cigarettát, kalmopyrint, matyóhímzéses Rambomellényt, kacsintós pénztárcát, orosz kitüntetéseket, mobiltelefont lehetett venni, vagy pornókazettákat kölcsönözni.

A modern osztálytársadalmak mostanában úgy pontosítják ezt a nagy jelentőségű történelmi-társadalmi kérdésfelvetést, hogy: május 1-jén, a munka ünnepén, kinyithat-é egy bevásárlóközpont a város szélén, a hamarosan fizetővé váló M3-as autópálya mellett? Természetesen nem nyithat ki! És erre az 52. szabad május 1-jén kellett rájönnünk. (Igaz, az előző 51-et nem zavarhatták meg az újonnan létesített bevásárlócentrumok.)

A Munkaügyi Minisztérium viszonylag keveset közszereplő politikai államtitkára már odáig is elment, hogy hivatalosan deklarálta: kifejezetten jogszabálykell, mert a minisztérium – fennállása óta először – ebben a kérdésben maga mögött tudhatja a nemzetközi tekintélyű magyar szakszervezeti mozgalom feltétel nélküli támogatását.

Ez azért nagy horderejű dolog, mert a Pólus Centernek sikerült – Gáspár Sándor óta először – egységbe forrasztania a munkavállalói érdekképviseleteket.

A bevásárlóközpont ennek ellenére kinyitott május 1-jén, és nyilván lerágták a körmüket, hogy a fogyasztói társadalom legöntudatosabb elemei nem fogják-e bojkottálni az illegális, munkásnyúzó akciót? Nos, ehhez sajnos, még nem nőttünk fel. Mert aki nem a tömeggyűléseken vett részt, az mind a Centerben shoppingolt. Ami persze nem jó jel, hiszen modern korunk társadalompszichológusai szerint a csalódott és frusztrált emberek vagy az alkoholban keresik a vigaszt, vagy a vásárlásban. Jó hírem van: igen sokan az utóbbival kompenzáltak.

Persze, az újkori osztályharc dilemmáit nem szabad nyeglén kezelni, és az sem célszerű, ha a kereskedők nyíltan provokálják a hatalmat. Az államot is meg lehet érteni – bár ehhez a szokásosnál is nagyobb empátia kell! –, mert az adminisztráció mindig a tökéletességre törekszik. Gyakorlatilag minden problémát meg is oldottak, csak egyetlenegy maradt: ez a május 1-jei nyitva tartás.

A kormányzat – mint mindig – most is következetes és elszánt: végigviszi az akaratát, hiszen úgy sem sokáig tehet már ilyet. Maga a munkaügyi miniszter kérte fel hivatalosan az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőséget (tényleg van ilyen szervezet, bizonyságul: fővárosi távbeszélőnévsor II. köt. 302. oldal), hogy tartson vizsgálatokat a Pólus Centerben a május 1-jei nyitva tartás kapcsán.

Ezzel fel is adták a leckét a következő kormányzatnak: va-

Az építtető ma is azt csinál, amit akar

A jelenleg érvényben lévő építésügyi törvény 1964-ben született. A megalkotása óta eltelt több mint három évtized alatt olyannyira elavult a jogszabály, hogy a szakemberek szerint módosításokkal sem felelne meg a mai követelményeknek. Emiatt volt szükség egy új törvény megalkotására, amely már nevében is jelzi – törvény az épített környezet alakításáról és védelméről –, hogy új szemlélettel közelít a területhez. A tervezet módosító indítványairól ma szavaztak a képviselők, a törvény várhatóan jövő januárban lép életbe.

A tervezetben először jelent meg az az elv, hogy a műemléki épületeken túl valamennyi létesítményt védeni kell. (Hazánkban a műemléki szempontból óvott csaknem tízezer épületen túl további négymillió építmény található.) *Kovács Imre*, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium főosztályvezetője lapunknak elmondta, a tervezethez benyújtott képviselői módosító indítványok között egy sem volt, amely a törvény létjogosultságát, szükségességét kérdőjelezte volna meg. A pártok szakmai ügynek tekintették az előterjesztést. A szakember fontos eredménynek tartja, hogy a törvénnyel lényegesen szakszerűbb viszonyokat teremthetnek a tervezéstől az építésig.

Az építésügyi hatósági munkának alapelve lesz, hogy az épített, illetve a természeti környezet nem szemben álló, hanem egymást alakító, befolyásoló tényező. Mindkettő esetében lényeges a szabályozottság. A minisztérium szakembere elmondta, olyan alaptörvény születik, amelyet számos végrehajtási rendelet egészít ki. Példa erre, hogy az országos építési szabályzatot is újra kell alkotni.

Az, hogy miként változik meg a jelenlegi helyzet, amelyben az egyes építtetők, nem törődve az előírásokkal, azt csinálnak, amit akarnak, főként az elsőfokú hatóságok működésének minőségétől függ. A tervezet szerint ez a hatóság a városokba települ, de néhány kiemelt fontosságú település is rendelkezhet ilyen jogkörrel. Ez persze csak akkor lehetséges, ha a kisebb település is biztosítani tudja a megfelelő szakmai hátteret. Az építésügyi hatósági döntés meghozatala állami feladat, ezt 1990 óta a jegyzők gyakorolják. A jegyzők hatékony működéséhez viszont elengedhetetlen, hogy a település rendelkezzen érvényes településrendezési tervvel, mert csak az ott lefektetett elveket kérhetik számon.

Mivel az építésügyi bírság 1994-ben megszűnt, s így a hatóságok elvesztették legfontosabb szankcionáló eszközüket, ezt a jogintézményt a törvény visszaállítja. A bírságolás azonban csak végső eszköz lehet. Kovács Imre szerint a hatóságoknak a korábbinál rendszeresebben kell az építkezéseket ellenőrizniük, hiszen ha valami szabálytalanul épült, az ellen utólag nagyon nehéz bármit tenni. A minisztérium elképzelése szerint a szabálytalanul végzett munka értékének akár negyven százalékát is elérheti a bírság, ellenben ha védett épület átalakításáról van szó, a büntetés akár száz százalékra is rúghat. Végső soron tehát milliókat fizethet a renitens építő.

Ö. Z.

A mi generációnk fő feladata a helyreállítás lesz

Az Építészeti értékeink megőrzése címmel megrendezett III. országos szakközépiskolai diákkonferencia a napokban fejeződött be Veszprémben.

Az Építéstudományi Egyesület által immáron harmadik alkalommal életre hívott konferencia elsődleges célja az – miként azt Seenger Páltól, az egyesület főtitkárától megtudom –, hogy elősegítse a szakmai utánpótlás képzését.

Miként látják saját jövőjüket, s hogyan értelmezik a konferencia mottóját, az építészeti értékek megőrzését a részt vevő, 14–18 év közötti diákok – kérdeztem Szűcs Tamástól, a veszprémi Táncsics Mihály Építőipari Szakközépiskola negyedik osztályos diákjától, valamint Bartók Gábortól, a szegedi Vedres István Építőipari Szakközépiskola harmadikos hallgatójától.

– Még soha nem gondoltam át, mit is jelenthet valójában az építészeti értékeink védelme. Egyrészt valószínűleg azt, hogy

GÁRDI BALÁZS FELVÉTELE

LUDWIG
KORTÁRS
MÚZEUM
MŰVÉSZETI
BUDAPEST
MÚZEUM

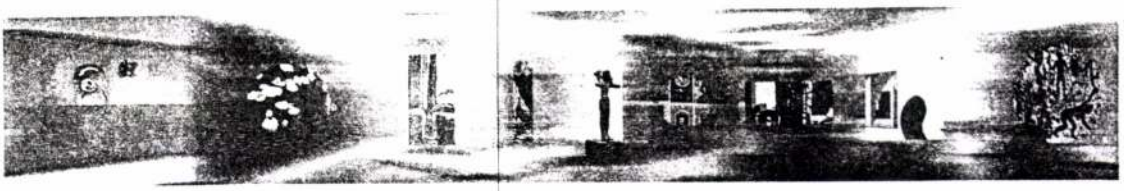

Budavári Palota, "A" épület, 1014 Budapest, Szt. György tér 2.
Telefon: 375 9175, 375 7533 • Fax: 212 2534
1250 Budapest, Postafiók: 23.

A KIJÁRAT KIADÓ, a LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST és a
PRO HELVETIA OST/WEST ALAPÍTVÁNY

tisztelettel meghívja Önt a

SÉTÁLÓ AGYAK

/kortárs feminista diskurzus/
című könyv bemutatójára

A könyvbemutató vendége:

Drozdik Orsolya képzőművész
a kötet szerkesztője

A könyvbemutató és sajtótájékoztató időpontja:
1999. február 9. 11 óra.
Helyszín:
Ludwig Múzeum Budapest / Kortárs Művészeti Múzeum
Budavári Palota "A" épület
Budapest, Szt. György tér 2.
1014

Drozdik Orsolya

HUNGARY

Orshi Drozdik

Curator: Suzanne Meszoly

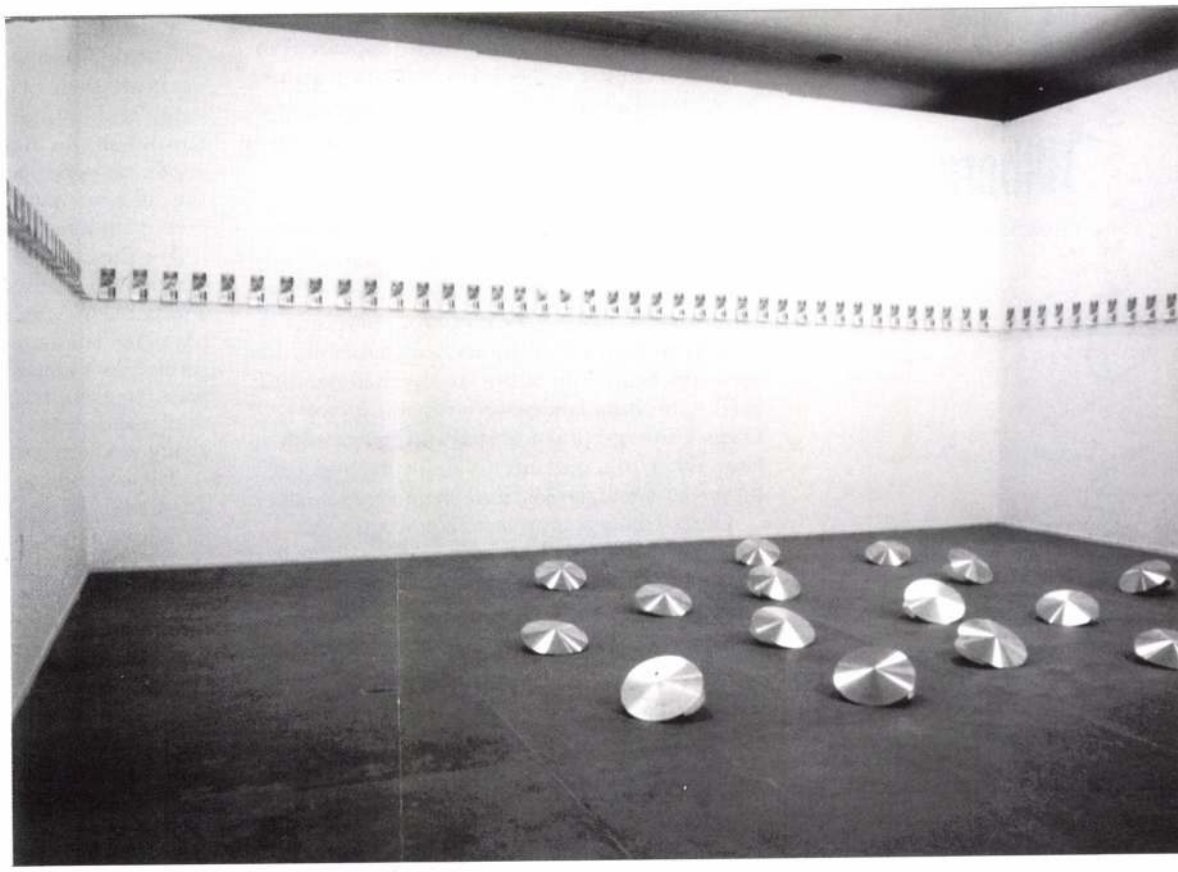

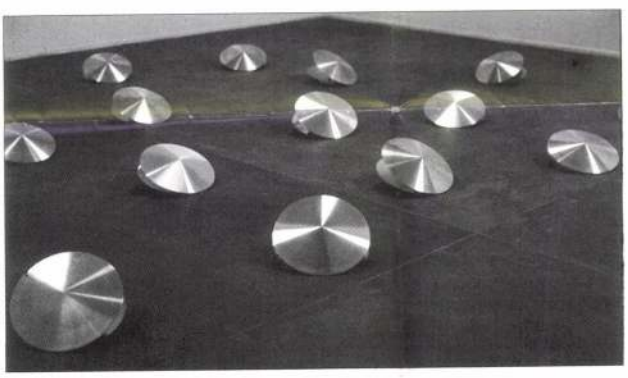

Orshi Drozdik: *Manufacturing the self: Hairy Virgin*, 1994, wax, metal, glass, hair removal kits. (Photo: Orshi Drozdik)

Orshi Drozdik: *Manufacturing the self: Hairy Virgin*, 1994, detail from installation, wax, metal, glass, hair removal kits. (Photo: Orshi Drozdik)

The power of medicine and science constructs the female body in a Hungarian artist's work, as Suzanne Meszoly reveals.

In the 1980s Orshi Drozdik's work dealt with the displays in science museums. Her personal experience with the history of science led her to question what discursive strategies constitute the objects displayed in mythology-creating institutions, museums preeminent among them. She started to photograph science museums a decade ago and, through that work, began to create an alter ego, a woman pseudo-scientist who lived two hundred years ago in 18th-century Philadelphia.

Adventures in technos dystopium is similar to *Manufacturing the self*. It comprises a series of exhibitions shown under a variety of titles in different installations. The work as a whole deconstructs the scientific representation of nature, body, and technology and the power of scientific discourse. It analyzes the authority of rationality and deals with the language of power. She investigates the epistemological constructions surrounding the historical concepts of man, nature, and science in Western culture. Her work is an interrogation of systems of thoughts and the power structures inherent in them. Its intellectual rigor is joined with high aesthetics and a wide range of material usage. She employs photography, traditional figurative castings, and writings in various genres, including love letters.

Her work *Manufacturing the self: body self* was inspired by photographs she took of a medical wax model in the medical museum in Vienna in 1984. The model was created in the 1780s as a result of of the Medicis' intellectual fascination with anatomical discourse; it was commissioned from the sculptor Susini, who completed medical wax models for the anatomical museum in Florence. The figure, part of a collection illustrating the female body, is a wax sculpture of a woman whose body is wide open. A woundlike seam reveals her inside; her neck is decorated with a pearl choker and her body is in sexual ecstasy. The figure includes a fetus attached to the womb.

Orshi Drozdik wrote love letters to the model, whom she called "Medica Venus"; she cast her own body in the same pose. Drozdik's sculpture is not dissected: the cast rubber body is again in ecstasy, however, and is surrounded by love letters engraved in silver plates. This work is closely linked to the work *Hairy virgin*, which also deals with the history of gender identity.◀

—Suzanne Meszoly is executive director of the SCCA Network and director of the SCCA-Budapest

LATVIA

Olegs Tillbergs

Curator: Helena Demakova

Olegs Tillbergs' large-scale collages combine the natural and the unnatural. Helena Demakova stops to admire his moving inquiry into rest and motion.

Olegs Tillbergs convincingly "appeared" in Latvian art in the mid-80s. His exhibition activity has taken place in an atmosphere highly conductive to creation. He has developed unhindered by censorship or censure, in spite of the fact that the state does not subsidize this type of artwork, and that no Latvian museum has ever acquired any of Tillbergs' objects. There was—and is—a lack of information in his community about the sort of spatial imagery he employs. However, exhibition spaces have always been available, and up to the beginning of the 90s the materials utilized in his installations were very inexpensive. Olegs Tillbergs' practical skill and finesse with a large range of tools, and his ability to "organize" the necessary materials, have been very valuable.

Olegs Tillbergs is an installation artist par excellence. He also has to his credit a number of collages in which he has utilized existing photographs and found objects. Most of Tillbergs' work consists of ready-made stratifications. At the end of the 80s there were two apparent trends in his work. First, there were influences from the social and political environment, in which he used various forms of ideological symbolism.

Secondly, there were poetic installations which featured the interplay between industrial materials (metal plates, oil, and tools) and natural materials (tree trunks and branches). From the beginning of his creative process the artist has used all sorts of animal remains. In the early 90s he started to "pull" various objects into focus, and these arrangements of materials became powerful existential witnesses to human memories, longings, inclinations, and moods.

Olegs Tillbergs is the Latvian artist most in demand among non-commercial foreign museums and projects organized by various institutions. He is the first Latvian artist to be invited by a foreign modern art museum or state exhibition gallery to mount an individual exhibition in a large space.

PARKING

The outstanding features of Olegs Tillbergs' works are their huge scale (approximately 15m long), and untraditional materials. They are mostly collages made of engine grease, silk paper, tar paper, and various "added" materials (i.e., airplane parts, boilers, rugs, skeletons and even a 5m long whale bone).

For the 22nd Sao Paulo Biennial, Tillbergs decided to create an emotional image indicating a wide overview of the idea of parking. Parking has many emphatic connotations, perhaps overridingly as a hiatus in the world's rapid pace (a pace felt even in the art world). But at the same time it shows that a stop is a transitory period, giving way to renewed directional movement.

Tillbergs uses the materials of our own industrial age to underline the contemporaneity of his subject. But strikingly, his materials—plywood, engine grease, different mechanical parts of a car, white sheets, all covered with thin, transparent "skin" (oil paper)—suggest a very traditional, "Rembrandt-like" arrangement and composition. Up-to-date issues are balanced with continuity of message.

As we know, the only message which survives, even when culture and civilization disappear, is that about man as a mortal and sexual being. But an individual in contemporary culture is also a being endowed with choice.

In connection with parking, this choice can reveal the will of a strong and courageous man who has chosen speed as his objective in life. For aficionados of speed, parking can prove tragic. Then man ceases to be a mortal and sexual being; but his idea of culture still contains room for the rest-stops of parking, a temporary halt to be preserved. It should survive as the ideal of a group or a generation, which is why the huge 36 meter-long painting, *Parking*, was dedicated to Brazilian "Formula 1" racer Anton Senna, who tragically died during a competition in Spring 1994.◀

— Helena Demakova is an art critic and SCCA-Riga board member.

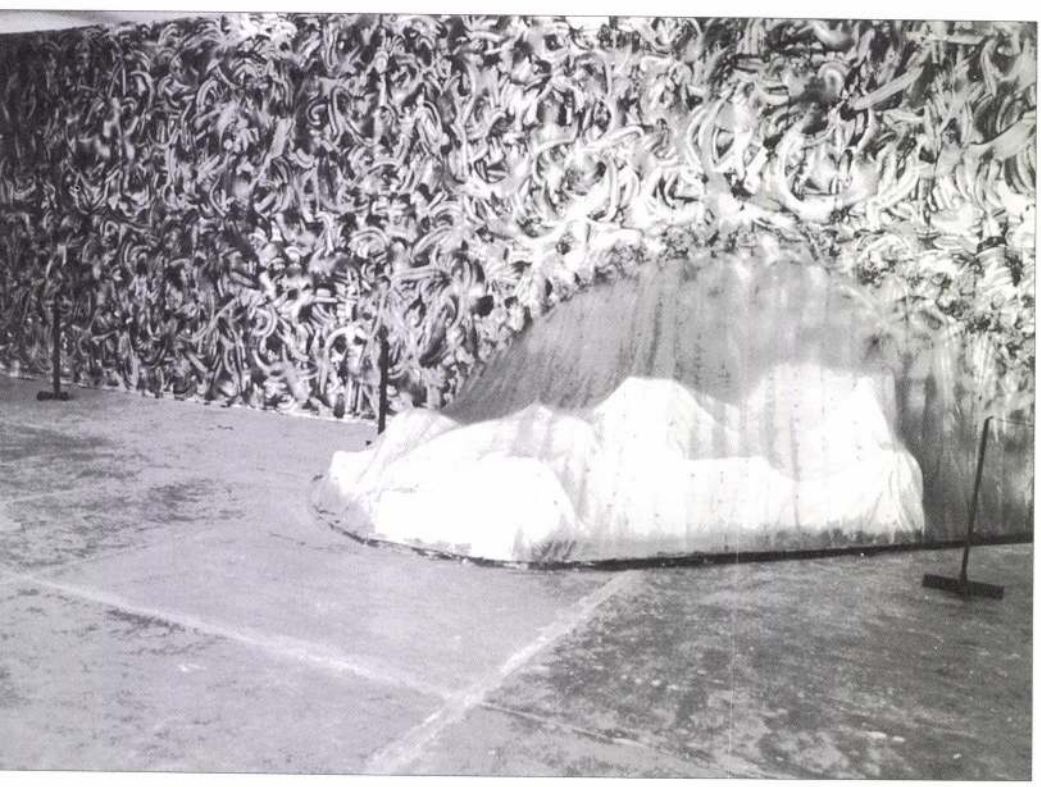

Olegs Tillbergs: *Parking*, 1993, installation detail, plywood, engine grease, tar, oil paper, boilers, rugs. (Photo: Angus Schaal)

Olegs Tillbergs: *Parking*, 1993, installation view, plywood, engine grease, tar, oil paper, boilers, rugs. (Photo: Orshi Drozdik)

DROZDIK ORSI

Béteshúzás Studelziehen

Drozdik Orsi

Bloomsday 1997 június 16. **14 h**
Szombathelyi Képtár / **Kunst**halle Szombathely

A műről beszél **Dr. Dragomán Pál**
Zum Werk spricht Dr. Pál Dragomán

Közreműködik: Mariska néni
Unter Mitarbeit **von** Tante Marischka

4

Sütés: **Wagner Vendéglő** / Backen: Restaurant Wagner

Drozdik Orsolya

„Én voltam a modell és a modell rajzolója”

– Drozdik Orsolyával beszélget Forián Szabó Noémi –

Drozdik Orsolya (Orshi Drozdik) retrospektív kiállítása, amely végigkíséri pályáját a 70-es évek közepétől napjainkig, 2001. december 12-én nyílt meg a budapesti Ludwig Múzeumban. Drozdik Orsolya 1977-ben fejezte be Budapesten a Képzőművészeti Főiskolát. 1978 óta külföldön, kezdetben Amszterdamban, majd Kanadában, 1980-tól pedig az USA-ban, New Yorkban él. A 90-es évek végétől a Római Magyar Akadémián és Budapesten a Közép-európai Egyetemen genderkurzusokat (a nemek társadalmi szerepével foglalkozó tudomány) vezetett. Állandóan utazik Budapest, Róma, Amszterdam és New York között. Három évtizede rendszeresen kiállít Magyarországon és külföldön. Kifejezőeszközül számos médiumot használ: fotó, video, rajz, akvarell, olajfestmény, sokszorosított grafika (ofszet, rézkarc), szobor, installáció, environment, performance, akció. Vizuális művészete elválaszthatatlan írói tevékenységétől: naplóbejegyzéseitől, esszéitől, statmentjeitől, verseitől és leveleitől.

– Ahhoz, hogy a Képzőművészeti Főiskola növendéke legyen, el kellett sajátítania a rajzművészet tradicionális gyakorlatát. Hogyan fordult szembe az akadémikus szellemű stúdiumok normáival?

– Mindez nagyon lassan bontakozott ki. A főiskolán az első két évben többnyire aktot festettünk. Tanárom, Iván Szilárd, Tizianóra hivatkozva állandóan az akt erotikusságát hangsúlyozta, vagy a fény erotikusságát az akton. A feladat egyre nehezebbé vált számomra, a baráti beszélgetések, a kritikus „ránézések”, a nemi szerep elvárásai és a festészeti örökség egyre inkább kérdésessé tette számomra az aktrajzolást. A nő „nézve van”. A szépség, csinosság a nő nemi szerepének része. Tehát „a nő értéke a szépsége”. A modell, a nő, aki a férfi erotikus vágyának tárgya, meztelen. Én pedig mint nő rajzolok egy női aktmodellt, és a rajz hasonlít rám is. Az 1975-ös főiskolai év végi kiállításon már tisztázni akartam a saját viszonyomat az akthoz. Ebben a sorozatban, melynek címe *Identitás* volt, modellről készített kiradírozott rajzokat és alattuk írott szövegeket állítottam ki: „Nem vagyok azonos a modellel, a modell nem azonos velem”, „A modell azonos velem, én nem vagyok azonos a modellel”, „Azonos vagyok a modellel, a modell nem azonos velem”, „Azonos vagyok a modellel, a modell azonos velem”. Igaz, ezek a rajzok többnyire nem aktok voltak, hanem portrék, de művészeti programomat tulajdonképpen ekkor, az aktmodell-rajzolás során alakítottam ki.

– Voltak olyan kollégák a főiskolán, akiket hasonló problémák foglalkoztattak, és akikkel erről beszélgetni is lehetett?

– A fiúk valójában nem értettek meg, mivel nem tudtak a problémámmal azonosulni. Azok a lányok, akiket hasonló elméleti kérdések érdekeltek, más utakon jártak. El Kazovszkij arról beszélt, hogy ő tulajdonképpen androgin. Herényi Gabriella pedig, aki most Koren Gabi, fiúkat keresett magának modellnek a szobrász szakon. Senki sem gondolkodott ilyen értelemben programszerűen: így az aktrajzolás problematikája nem volt megosztható.

– Miért nem választotta azt az utat, hogy férfiakat erotizál?

– Inkább szembesülni akartam a tradíció okaival és hatásaival. Akkori elméleteimben és írásaimban is sokszor ismételtem azt az igényemet, hogy „a nőiességemet” szeretném művészetté tenni. Viszont nagyon nehéz volt számomra a „nőiséget” meghatározni. Hol kezdődik a nőiességem, és hogyan fejeződik ki? Tulajdonképpen a „női látásmódot”, akkoriban erről sokszor beszéltem, szerettem volna felszínre hozni és kifejezni. Nem akartam demagóg lenni, sem ellenzéki. (Féltem, hogy az ellenzékiség megkeményíti azt a lágyságot, amelyre vágytam.) Meg akartam érezni azokat a rezdüléseket, amelyek engem mint megfigyelőt érnek. Azt akartam tudni, hogy hogyan érzem, figyelem és értem meg a világot mint nő. Ez számomra mélyen átélt konfliktushelyzetet okozott a művészeti örökséggel.

– Hogyan sikerült ezt a konfliktushelyzetet áthidalni?

– Nehéz volt megoldást találni. Szerettem volna a „nő”, a „modell”, a „vágy tárgya” és az én mindehhez való viszonyom kérdését megoldani, a művészi örökséget a nőiség szempontjából látni, az alkotó nő szerepét meghatározni. Amikor elkezdtem magamat rajzolni, fotózni, nagyon sokszor kijavítottak a fiúk, és azt mondták: „csináljunk rólad egy szép fotót!” „Szebb is lehetnél a fotóidon!” De nekem nem az volt a célom, hogy „glamourizáljam” magam. Féltem a szépség szerepét felvállalni; így a szocialista kultúra emancipációs törekvésének és a hollywoodi glamournak a visszautasítása egybeesett a szándékommal. Én is a nemi szerep örökségét igyekeztem megtagadni, de mégsem a „traktorosnő” szerepét tekintettem ideálnak. Nem akartam felvállalni a női szépség erotikusan szórakoztató szerepét sem, kiszolgálni a férfiak igényeit, mégis kerestem magamban, a művészetemben a nőiségből adódó különbözőséget.

– Azokon a fotóin például, ahol egy táncoló fiatal nő látható [Drozdik Orsolya – F. Sz. N.], a képek, akarva-akaratlan, a fiatal női test szépségét rögzítik...

– Táncosnők fotói alapján állítottam be magamat. Nem annyira a mozdulatokat próbáltam utánozni, hanem inkább belülről képzeltem el magamat táncosnőnek, és erről akartam fotókat készíteni.

– Belehelyezkedett a táncosnő, Isadora Duncan szerepébe, hasonlóképpen, mint a rajzolás során az aktmodell szerepébe... hogy a szerepeken át a saját pozícióját felismerje?

– Igen, mind a két feladatba magamat helyeztem bele, én voltam a modell és a modell rajzolója. A modell és a művész viszonyával nagyon sokáig foglalkoztam: a modell, ahogy hagyományosan használták, és a modell, ahogy én használtam, a női aktmodell és az én viszonyom volt a kérdés. A „modell” szisztematikus feldolgozására törekedtem. Egy nőművész szerepmodellt kerestem, így választottam Isadora Duncant, aki rendkívül szenvedélyes, felszabadult személyiség volt. Egyébként az összes szabad táncot táncoló táncosnő érdekelt, nemcsak Isadora Duncan.

– Külföldön hogyan folytatta művészeti programját?

– Nagyon következetesen. Makacsul követtem azt, amit 1975–1978-ban itthon elkezdtem. A test és a művészeti hagyomány, az individuum és a determináció kérdéseivel foglalkoztam. 1984-ben megteremtettem egy pszeudoperszónát, Edit Simpsont (aki egy bordélyházban született, majd Benjamin Franklin mostohalányaként élt), és az ő fiktív személyiségén keresztül hoztam létre a tudományos reprezentáció női nézőpontú kritikai elemzését. Később pedig a női test medikai reprezentációja érdekelt, ezt elemeztem installációimban, teoretikus írásaimban; a szerelmesleveleim pszeudovallomásaiban.

– Ha rettenetesen kövér és csúnya lett volna, nem foglalkozhatott volna így a női szerep kérdéseivel Nem félt, hogy a testi vonzerő munkái megítélésében is szerepet játszik?

– Nem féltem, inkább önbizalmat adott, hogy magamat fotózzam. Az a kulturális örökség, amely szerint a nőnek szépnek kell lenni, valahogy része lett a munkámnak. De nem a szépnek elfogadott nő kereste magának az igazolást, amiben ő magát mint embert és mint nőt felismerheti, hanem a művészt kerestem a nőben, illetve az alkotóban a nőt. Kisajátítottam saját magamnak a saját testemet, és újraértelmeztem azt mint női testet. Az egyik korai írásomban úgy beszéltem a nőkről általában, mint önmagamról: „Én vagyok a szépség, én vagyok a fiatalság.” Folyamatosan minden olyan feladatot, szerepet, amit a nemi szerep öröksége rám ruházott, magamra vállaltam, és onnan, arról a helyről „beszéltem vissza”, ebből a helyzetből megszólalva ábrázoltam magamat. Ez a nézőpont végigkíséri az egész munkásságomat. Az 1984-es óbudai festészeti kiállításomon „biológiai metaforák”-ként állítottam ki a saját felboncolt testemet: az agyamat, a vesémet, a tüdőmet, a belső részeimet, és két portrét. Az egyik amerikai üzletember, a másik orosz párttitkár, és mind a kettő önarckép. A kiállítás katalógusában vallomást teszek, miszerint én „személyiségek, és lehetőségek halmaza” vagyok.

Úgy néztem magamat, a testemet, mint emberi mivoltom, mint nemiségem kifejeződését, de ők, a férfiak, úgy néztek engem, vagy úgy nézték általában a nőt, hogy az erotikus vágyukat kielégítse, szórakoztassa őket.

– Akkor ez a tárgyilagosság tagadás, ellenkezés a férfitekintetekkel?

– Igen, azt mindig visszautasítottam.

– De ez a magánéletben nem így volt, hiszen ott a teste erotikussága tetszést, elismerést kellett, hogy kapjon.

– Hát igen... Bökkenő. Nem nőként akartam elismertetni magamat, hanem művészként. Arra vágytam, hogy egy olyan szerelmet találjak, amelyben művészként és nőként is értékelnek. Viszont az a művészeti keret, amiben a művészetemet és magamat is meg akartam valósítani, tulajdonképpen nem egyértelműen kapott támogatást. (Ezt a nők sokkal könnyebben megadják a férfiaknak). Hosszan tartó nagy barátságaim viszont voltak és vannak, és azok megerősítettek.

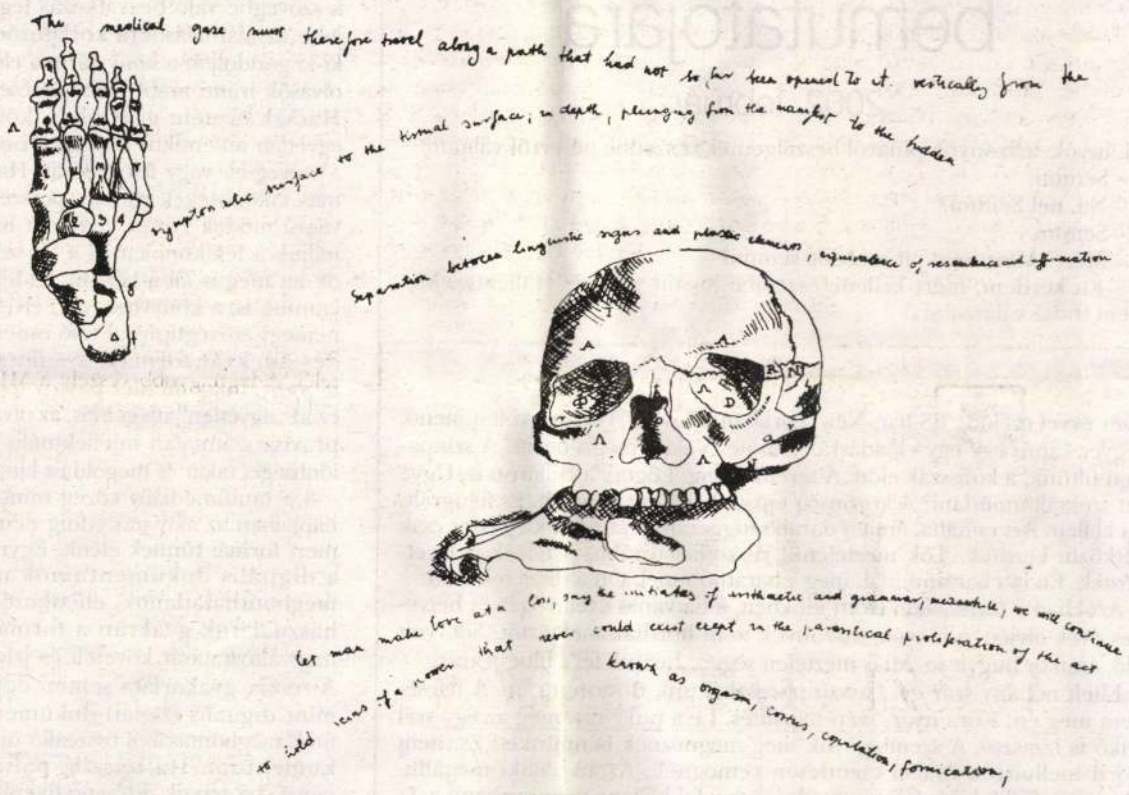

Drozdik Orshi rajza

– A nőiség a művésznő pozíciójában determináló. De az ön számára miért ez a legfontosabb szerep?

– A vágy a tekintetben rejtőzik. Az egyik legerősebb irányítónk, mozgatónk a vágy. Látásmódunk és a látásmódunkból kialakított művészet tükrözi a vágyunkat. Nézünk, és vágyunk arra, amit látunk. A vágyunk tárgya az, amit nézünk. Tehát a kép már egy ábrázolt vágy. És én a magam vágyának tárgya kívántam lenni! A férfitekintet engem mint nőt a vágya tárgyának látott, és hiányzott a művészeti örökségből a nők vágyának a kifejezése, „az én látásomat képviselő erotika”, ezért szadomazochista önöleléssel válaszoltam. Az 1978-as *Pornó*-sorozatomról van szó: egymásra fotóztam magamat: magam ölelem magamat. Öntudatlan mozdulataimban, a narcizmus tükrében jelen volt az erotika.

– Az anatómia és a patológia hogyan vált munkái alaptémájává? Analóg módon, a szövegdekonstrukciókhoz hasonlóan test dekonstruálásáról lenne szó?

– Az anatómiát dekonstruktív testmegközelítő módszernek tartom. A testet, amit egységesnek látunk az életben és a művészetben, az anatómia szétválasztható testrészekre bontja, hogy jobban megismerhesse. Az anatómia a boncolás paradigmája: kifelé fordítja a test felületeit, belső térképét. A marxizmus is dekonstruktivista gondolkodási forma volt, mert újraértelmezte a politikai nézőpontokat, és újraértelmezte a pénz és a munka viszonyát. A freudizmus is dekonstruktív módszert használt, érzelmi, erotikus, szexuális életünk megértésére és újraértelmezésére. Ugyanúgy, mint ahogyan a boncolás teszi. Munkáimban tovább mentem ezen a fonalon. Az anatómiai boncolással való foglalkozásom része a testtel való szisztematikus munkámnak, amely gyerekkoromtól a legutolsó műveimig végigkísér. Filozófiai értelemben a testiség és az elméleti létezés viszonya érdekelt. Mivel női testben élek, ezért a női test reprezentálásának problematikájával foglalkoztam főként. Újból és újból ugyanazt mutatom be, felhíva a figyelmet arra, hogy a „tekintetbe zárt vágy” a „tárgy” megközelítésének módszere.

– Korábban azt mondta, hogy a medikai fotók is dekonstruktívak. Hogy érti ezt?

– A 80-as években végigjártam (majdnem) az összes európai és amerikai medikai és fizikai múzeumot, és több mint háromezer fotót készítettem bennük. A Semmelweis Orvostudományi Múzeumban fotóztam le először a *Medikai Vénuszt*, 1977-ben. Megdöbbentett a medikai női modellen a nőiség ábrázolása. Félelemmel eltelve mentem végig a tudományos múzeumokon. A félelmet az ott felhalmozott poros tudás okozta bennem. Szorongok, mert megközelítem a tudományt, ami a nőiség részvétele nélkül jött létre, a világot, amiből én ki vagyok zárva. Ezért erotizálom a „másikat”. Nézem a tárgyakat, amelyeket a patriarchális tudományszemlélet hozott létre, és a kamerámmal fényképezek. Részvételem erotikus, ugyanakkor analizálom, amit a múzeumban találok. Erotizálom a tudomány történetét. Ezért szerelmes verset írok a leydeni palackhoz. Ez nem ábrázoló, inkább dekonstruktív tevékenység. Úgy nézem, amit látok, mint a „másiknak a történetét”. És én leszek az „egyik”, aki reprezentálja a „másikat”.

– Hisz-e abban, hogy Magyarországon is hathat az a gondolkodásmód, amit az elmúlt három évtized folyamán képviselt, és jelenleg is képvisel?

– Hát persze, a mai magyar művészetben van igény az önkifejezésre. Azt gondolom, hogy művészeti programom egyedülálló, mert megpróbáltam összefoglalni azt, ami korábban darabokban volt. Egy előző generációnak a képviselőjeként, kezdetben a feminizmus elméleti segítsége nélkül, a magyar művészettörténetben egyedülálló programként a női nézőpontnak egy összefoglaló megfogalmazására törekedtem. Mindezt a nyugat-európai törekvéssel egy időben, teljesen egyenrangúként kezdtem el Magyarországon, és folytattam külföldön. Ma már Magyarországon is új generáció nőtt fel az *Art in America*n, az *Art Forum*on, és a nemzetközi médián. A hirdetések által forszírozott nemi elvárásokkal bombázva ők már képileg kommunikálnak az egész nyugat-európai feminista gondolkodással, illetve az annak hatására született vizuális művészettel. Az új generációnak nem kell elméletekben elmélyednie, csak reagálni és megérteni saját magát. Az én feladatom más volt, és továbbra is megmaradt mint feladat.

– Akkor mondhatom azt, hogy a tevékenysége misszió?

– Minden művészetnek van missziójellege. Én is úgy gondolom, hogy misszió osztódott rám, mert úgy hiszem, én vagyok az a képzőművész, aki Magyarországon erről írt, és aki egyértelműen értelmezte a női nézőpont problematikáját. Fel is merült a vád, hogy mindezt nyugatról importáltam. Pedig én az indíttatást itthon kaptam, innen vittem magammal, és később a kinti tapasztalatokkal gazdagodott művészi eredményekkel tértem ismét vissza.

GYÖRGY PÉTER:

Élő archívum IV.

– szövegek, hangok, képek –

Az írás mindenkori aktuális használatát, jelentését, társadalmi szerepét elsősorban az elhangzó szavak által uralt tér nagysága és funkcióinak gazdagsága determinálja. Az írásbeliség és szóbeliség gyakorlata együtt jár, s pusztán teoretikus megfontolások végett radikálisan nem különíthetjük el azokat. Ugyanakkor tény, hogy a Gutenberg-galaxis a médiumok elkülönítésére épült: az írott mondatok a nyomtatott oldalakon kerültek megőrzésre: s a könyvtárakban évszázadokon át a néma olvasás csendje uralkodott. Mindazok a kijelentések, amelyek valaha elhangzottak, vagy bekerültek az írás majd a nyomtatás technológiája uralta intézmények világába, vagy lassan elsüllyedtek az időben. A szóbeli hagyomány mindig csak retorikai formákba rendezve maradhatott fenn: s mindaz, ami nem esett át az orális tradícióteremtés nyelvi metamorfózisán – az a mindenkori jelenben élők elől eltűnt.

Abban a – szó technologizálásával jellemzett – forradalomban, amelynek kortárs tanúi vagyunk, a digitális multimediális technológia ismét egy keretben állítja elénk a szót és az írást – az elhangzót és annak képét. A multimediális egység, írás és szó egy technológiai összefüggésrendszerben való rögzítése (elkerülhetetlen egyszerűsítéssel) a XIX. században kezdődött el. A gramofon és az írógép körülbelül egy időben terjedt el: az 1870-es évek Amerikájában. A multimediális forradalom által teremtett, aktuálisnak ítélt és tekintett összefüggésrendszer tehát régebbi, mint azt első pillanatban hinnénk. A gramofon elsőrendű célja az emberi hang közvetlen rögzítése volt: Edison találmányának története során a zene csak később lett uralkodóvá. A gramofon az *írás* számára teremtett új helyzetet: ekkor történt először, hogy az elhangzott szó megállítható volt a múló Időben. Aki a fonográf és írógép között ült, s a rögzített hangok sorát követte írásban, munkája során fordulópont tanúja lehetett. Az auralitás világa ekkor szabadult ki a közvetlen környezetbe zártságból s lett egyben *visszajátszható*. (A rádió ugyancsak alkalmas a tér addig nem ismert dimenzióinak áthatására, ám önmagában az írás helyzetét közvetlenül nem befolyásolja.) A gramofonról történő lejegyzés gyakorlata az autenticitás addig nem ismert dimenzióit tárta fel: legyen szó a pontosság jogi, közgazdasági jelentéséről, illetve – kihívás a művészettudomány számára – a népzenei rögzítés új gyakorlatáról. A gramofon feltörte az oralitás közvetlen terét: immár nemcsak a betűk voltak alkalmasak arra, hogy más térben és máskor is olvashatóak legyenek, hanem mindaz, ami odáig a folyamatosan múló mikrotörténelem elveszendőségébe zárta s ahhoz kötötte a hallgatót és beszélőt. Az írógép ugyanakkor megbontotta a kézírás hagyományát: a grafológia a személyes kézjegy nyomainak felkutatására épült: s jó pár évbe került, amíg a kriminológusok az új masinák billentyűinek leütési technikájában is kimutatták a félreismerhetetlen egyediség jeleit. Ettől eltekintve a gépiratok elterjedése a szöveghez való viszony új formáját kínálta és követelte: minden egyébtől eltekintve az írógép nagyban hozzájárult az írástudás privilégiumainak további lebontásához. Logikus lépés volt a két masinéria, a hangok és betűk rendszerének összekapcsolása is: a diktálás alapján való lejegyzés a kiváltságos politikai és irodalmi elit férfimunkája helyett rövid évek alatt tömeges és női munka lett. Az írógépek elterjedésének első évtizedeiben a kiváltságos titkárok helyét a titkárnők légiója foglalta el. Mindaz, ami odáig a kiváltság vagy drága pénzen megvehető szolgáltatás volt, hirtelen a bürokratikus mechanizmusok alapja lett. „Diktálok", kiáltott fel megannyi bürokrata szerte a világon, s kővé dermedt tipmamzelek tízezrei ültek és várták az elhangzó szavakat. A diktált mondatok áradata a szöveghez való új viszonyt eredményezett: a magányos írás szokásrendszere mellett ismét tömegesen jelentek meg a „szolgák", a szó szoros és átvitt értelmében. Mindenki, aki ír, tudja, hogy másként formálódik a mondat, másként jár az elme, ha a kézírás ritmusához alkalmazkodik a szerkesztés, a szöveg formálása, s megint másként, ha az írógép betűi felett jár a kéz. S diktálni egy szöveget végképp eltérő tapasztalat és mechanizmus. A kimondott szó *lefordítása a gramofonról írógép által gyártott szövegtestre* a modernitás komolyan veendő fordulata. Bizonyos fokig ennek vagyunk a tanúi ma is, amikor, Jay David Bolter szavával élve, a remedializáció folyamatát követjük nyomon. Ezen azt értjük, hogy mindaz, ami az egyik médiumban keletkezett, az közvetlenül, pontosabban a közvetítés érzékelhető formái nélkül formálódik újra a másikban. A tévé képe a számítógépen, a rádió hangja az MP3 lejátszóban, a számítógépen írott szöveg gyakorlatilag azonnal „nyomtatható". A különböző mértékben interaktív hálózatok korában élünk a XIX. század óta. A multimediális, hibrideredetű archívumok azért nem könyvtárak többé, mert már nincsenek bennük zárt és pontosan definiált dokumentumok. Egy könyvhöz – az olvasáson kívül – nemigen nyúlhatunk hozzá, a szövegbe való beavatkozás legfeljebb az aláhúzásokra korlátozódik, ki-ki gondoljon a könyvtárban előtte olvasók iránti ambivalens érzéseire. Hacsak el nem égetjük, a könyv egyetlen autentikus dialógust ismer: a szöveg el- vagy felolvasását. Hatalmas különbségek vannak persze olvasási módok között, másként használjuk a lexikonokat és a verseket, de ha meg is áll a kéz, ha fel-felpillantunk is, a könyvben való elveszés nemegy szövegtípussal való ismerkedés adekvát formája. Senki sem mondja, hogy mindez passzív lenne, ez az „egyetlen" megoldás, az olvasás praxisa számtalan intellektuális különbséget takar és megoldást kínál.

S a multimediális közeg mindennapjaiban az aktivitás eddig nem ismert formái tűnnek elénk. Egyrészt a digitális dokumentumok nem megbonthatatlanok, ellenkezőleg: használatuk gyakran a formájuk megváltoztatását követeli és jelenti. A remix gyakorlata semmi egyéb, mint digitális (zenei) dokumentumok megbontásából összeálló új dokumentum. Ha tetszik, palimpszeszt, ha tetszik, idézetgyűjtemény, ha kell, radikális montázs. Amit a dadaista képzőművészet korszerű formaként ismert fel, a szövegek dekontextualizását, azt a hypertext mindennapjai milliók számára teszik napi praxissá. Ami egykor avantgárd alkotás volt, az ma kommunikációs létmód lett. Folyamatos az átjárás szövegek, képek és hangok között. Minden médium minden médiummal kapcsolatba léphet. A médium nem üzenet többé: a kommunikációs csatorna a lehető legkevésbé determinálja az általa hordozott üzenet jelentését. Mindez nem hagyja érintetlenül a fennálló médiák gyakorlatát. Itt van azonnal a Filmmúzeum című adó példája, amely arra a felismerésre épül, hogy egy audiovizuális archívumban pár évtized alatt minden múzeumi tárgy lesz, azaz dokumentumból monumentummá változik. Ami egykor némán lapult a polcokon, annak minden egyes kockája érdekes – az archívumból múzeum lett. A 70-es évek tévétornája a Kádár-korszak múzeumának fontos leleteként áll elénk. A metamorfózis ebben az esetben két dolognak tudható be, egyrészt a radikális kronológiai váltást is tartalmazó Időnek, másrészt a multimediális világban való megjelenésnek. Ma a Filmmúzeum a legevidensebb művészetszociológiai kérdések sorát kényszeríti ki. Ott vannak mindjárt a jogi problémák, kié is a copyright: a használat határai és módjai az egykori szerződéses viszonyok között vélhetően nem voltak ismeretesek. (Sem kábeltévé nem volt, sem műhold, mindazok az eszközök, amelyek ma ezt a rendszert működtetik.) Kié Kazal László hangja, képe stb? S ott van a kontextus kérdése. A Filmmúzeum – amely mára nagy és nyilvános történeti forrás lett, a rendszerváltozás történetében az egyik legfontosabb privát tulajdonban lévő közintézmény, olyan, ami a Kádár-korszakhoz való viszony újradefiniálását segíti – s folyamatosan új műsorokat alkot régi dokumentumokból. S ezt helyesen teszi. A Kádár-korszak (van már egy nemzedék, melynek a szó szoros értelmében semmiféle érzéki ismerete nincs erről) ennek a csatornának révén ismét kézzelfogható evidencia lett, a technikai csoda: a visszajátszás egyszerre jó a későn születetteknek és a nosztalgiázóknak, és mindenesetre épp annak a szélsőjobboldali tébolynak vet véget, amely úgy beszél az ancien régime-ről, ahogy a kommunisták beszéltek a Horthy-korról. Hirtelen mintha úgy tűnne, hogy a polgári Magyarországon kívül is volt élet egykor, s nem is rossz talán. Kádár Magyarországa a két világháború közötti Magyarország érzékelhetetlenné tételében volt érdekelt, a múlt végleges lezárulása elsősorban a kulturális formák feletti totális hatalomátvételt jelentette. Ami egykor történt, az kutatható volt, de nem átélhető. Ezért voltak az olyan hisztériák, mint például a Karády-mítosz, amelynek kirobbanását az MSZMP már tehetetlenül szemlélte. A mediális határzárnak az Idő két oldalán azonban ma nincs esélye. Most a hangok és képek kontrollálhatatlan özöne árasztja el a világot. Továbbá a Filmmúzeumban a Kádár-korszak magaskulturális teljesítményének vizuális világa mögött felsejlik az irodalmi újramedializásából következő fogyasztás eddig nem ismert vonatkoztatási rendszere. Gáti József Szabó Lőrincet mond, Déry Tibort Fábri Zoltán és Latinovits Zoltán hozza vissza, Esztergályos Károly Gelléri Andor Endrét. A mai irodalmi kánonra hat vissza, hogy sokak számára alig ismert neveket, épp nem olvasottakat, láthatják, hallhatják százezrek. S ez figyelemreméltó. Tény, hogy a magyar nyelvű írásos magaskultúra az elmúlt évtizedben elveszítette olvasói jelentős részét. Mindez elkerülhetetlen volt: a média uralta társadalomban a szövegek szerepe mindig csökkent. Csakhogy most épp a médium segíthet a szövegek kultúráján, amely egyébként tevékenyen hozzájárul annak háttérbe szorulásához. Ami egykor képi fordítás volt, az ma primér élmény, amely visszavezethet a textuális világhoz. (Attól tartok, a Filmmúzeum – főként ha digitális változatát, azaz honlapját is használnák végre – többet tehet az olvasás évéért, mint a szomorú és eleve reménytelen kampány, amelynek tanúi lehettünk.) A lényeg ugyanis a szövegek új médiumok közötti új interpretációjában áll. Pár éve nemigen képzelhettük volna, hogy a televízió – különös fordulatok után – épp úgy siethet a textuális kultúra segítségére, ahogyan azt a 60-as évek elején Németh László is elképzelte, illetve elvárta volt. Az sem volt épp előre sejthető, hogy a vizualitás történetének egy-egy fejezete működése közben lesz látható. A *Táncdalfesztivál* egykor például a képek hatalmát jelentette a zene felett. Attól a perctől fogva, ami nem volt látványként érvényes, az hangként sem volt többé: sem autentikus, sem forradalmi. Az új nemzedék ekkor még nemigen tudott zenélni ugyan, de hogy is nézett ki? Függetlennek és veszélyesnek látszott. Aki a populáris ikonográfia magyarországi történetét akarja tanulmányozni, nézze a *Táncdalfesztivál*t. Nem a nosztalgia az egyetlen kérdés itt, messze nem. Ellenben: a történelem egyes metszetei replayben láthatóak. Újra visszajátszhatóak. Alig várom, hogy egyszer láthassam végre például Csurka *Deficit*jét, vagy a *Döglött aknák*at. Az egyikben a kommunista forradalmár nosztalgiáját, a másikban az egyaránt régmúltnak tekintett őskommunistát és jobboldalit. Ennek fényében talán többek számára felismerhető lesz, hogy pár év múlva a MIÉP mai filmjeit már senki sem fogja ugyanígy visszanézni. Nem lesz miért.

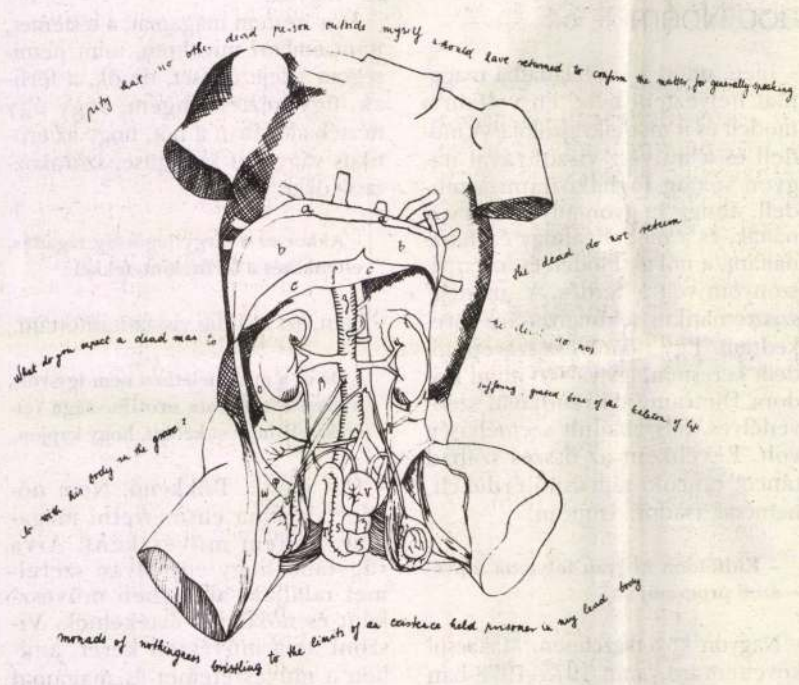

Drozdik Orshi rajza

A *Vagina Monológok* bemutatójára

2002. február

– Lányok, asszonyok pináról beszélgetnek. Eszedbe jut erről valami?
– Semmi.
– Na, ne! Semmi?
– Semmi.
– Mért? Mért nem jut eszedbe semmi?
– Én kérdem, mért kellene eszembe jusson valami? Hallgatsz. Mi? Nem tudsz válaszolni.

*

Ezer évvel ezelőtt, '68-ban New Yorkban a Living Theatre volt a menő. Jegyet kapni egy-egy előadásra? Na, ne. Valaki mégis bevitt. A színpadon ültünk, a kulisszák előtt. A terem dugig. Lógtak a csilláron is. Ugye ezt szokták mondani? A közönség tapsolt, ordított, énekelt. És felugrált, ha kellett. Azt csinálta, amit a darab szuggerált. A színészek egyszer csak vetkőzni kezdtek. Tök meztelenül játszottak tovább. A nézők is levetkőztek. Én is a barátommal, meg a barátnőmmel. Ott a díszletek előtt.

Azokban a történelem előtti időkben, a hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején, a lányok, asszonyok nem hordtak melltartót. Sőt, volt idő, amikor bugyit se. Mi is meztelen seggre húztuk fel a blue-jeanst.

Eltelt néhány száz év. Lassan poroszkáltunk Boston utcáin. A feleségem meg én. Kora nyár, szép napsütés. Le a pulóvert, még az egy szál trikó is izzasztó. A szembejövők meg-megnéznek bennünket. Zs. nem hord melltartót, mellei csendesen remegnek. Aztán valaki megállít. Hogy nem illik kihívóan viselkedni, hogy fel kellene venni valamit a T-shirt alá... Nem puritán, ősöreg pionír asszony, nem, nem ő szólít meg. Fiatal, mosolygós, szőke. Diáklány, a '68-asok gyereke.

O tempora, o mores!

*

Dokumentumfilm. Kint a téren a magyar korona. Szentnek nevezik. Mióta is? A történészek biztosan tudják. Libasorban vonulnak előtte. Tizenéves lányok, fiúk keresztet vetnek, van, aki térdet is hajt.

Kellenek a mítoszok. Kellenek a szimbólumok, minden kell, amivel meg lehet fékezni az egyszerű ember csapongó gondolatait. Ne gondolkozz a mindennapokról! Ne gondolkozz az élet értelméről! Se más efféle hülyeségekről! De, ne ám, mert baj lesz!

Pináról beszélgetni? Ugyan, nem bánt senkit! És akit bánt, nem megy el meghallgatni. Ha nagyon bántja, kiabál. Tiltakozik. Megtiltja a feleségének, a gyerekének, a munkásainak, a családjának. Aztán törvényt hoz, törvényt hozat. Büntet és megtorol.

Az ég alatt megjelent az árnyék. Közeledik, ránk települ.

Addig beszéljetek a pináról, amíg lehet.

*

Ja, hogy ezen kívül mondjak még valamit? Hogy tetszik-e? Persze. Nekem tetszik. De ez nem kategória, hogy nekem tetszik. Kisebbségi vagyok. Na, nem a származásom miatt. Nem vagyok se zsidó, se cigány. Csak félig román. A románt még nem üldözik, ugye? Mégis kisebbségi vagyok. A nézeteim kisebbségiek. Meddig tolerálnak? A fene tudja. Ti mindenesetre beszélgessetek a pináról. Lesz, akinek tetszik majd. És akinek nem? Tehet egy szívességet! Nem?

*

Csak így tovább!

Mind a vízig szárazon! Ezt mondták az ősök. Szárazon. Hogy mit jelenthet? Aki tudja, mondja meg nekem is, nem szeretnék bután szédülni a sírba!

Hahó! Beszélgessetek a pináról!

Jancsó Miklós

BPR
Budapest
FM 88.1 Rádió

DROZDIK ORSOLYA

1946 -

Festő, grafikus, akcióművész. A Képzőművészeti Főiskolát 1970-1977 között végezte Iván Szilárd és Raszler Károly irányítása mellett. Grafikái szerepeltek a krakkói és ljubjanai biennálékon, alkotásai jelen voltak Kanadában, Japánban, Franciaországban, Hollandiában, az Egyesült Államokban, Jugoszláviában rendezett tárlatokon. Jelenleg idejét megosztja az Egyesült Államok, Hollandia és Magyarország között.

INDIVIDUÁLIS MÍTOSZ III., 1977
papír, szitanyomat, 395x375 mm.
j.b.l.: Individuális mítosz 977.
k.l.:/III.Szita
j.l.: Drozdik Orsolya
Ltsz.: K. 85.4.1.

A MÚZSÁTLAN KÖLTŐ, 1979
papír, tus, 189x305 mm.
j.b.l.: 1979. Drozdik Orsolya
k.l.: A múzsátlan költő
Ltsz.: K. 85.364.1.

INDIVIDUÁLIS MÍTOSZ VI.
papír, ofszet, 500x390 mm.
j.j.l.: Drozdik Orsolya
Ltsz.: K. 85.493.1.

"A fiatal magyar művészek között a konceptuális grafika figyelemre méltó képviselője Drozdik Orsolya. Gondolatébresztő témáit gondos technikával viszi át a nyomófelületre, nem szegvén meg a mesterségbeli szabályokat. Az ő és társai működése új lehetőségeket tárhat fel a grafika előtt" -

Pogány Gábor

IRODALOM

P.Szűcs Julianna: Játszani is engednek. Népszabadság. 1978. december 10.
Vadas József: Húszévesen. Élet és Irodalom. 1978. december 16.
Pogány Gábor: Fiatalok Párizsban. Művészet/78. Corvina Kiadó, Budapest, 1979. 270-273.o.
Hajdu István: Stúdió National. Művészet/79. Corvina Kiadó, Budapest, 1980. 64-66.o.
Bán András: Történt valami? Művészet/79. Corvina Kiadó, Budapest, 1980. 67-69.o.
Pataki Gábor: Művészet a dobozban. Művészet/79. Corvina Kiadó, Budapest, 1980. 77.o.
Drozdik Orsolya kiállítása. Budapest - 1990. Katalógus.
Sturcz János: Beszélgetés Drozdik Orsolyával. Új Művészet. 1990. I. évf., 3. sz., 51-54.o.

Indivi

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

A LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST – KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM
tisztelettel meghívja Önt 2001. december 12-én, szerdán 18 órára

Drozdik Orshi

retrospektív kiállításának megnyitójára. Bevezetőt mond **Bacsó Béla** esztéta.
A kiállításhoz kapcsolódó szimpóziumra 2002. január 25-én kerül sor.
Megtekinthető 2002. január 27-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

The LUDWIG MUSEUM BUDAPEST – MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
cordially invites you to the opening of the retrospective exhibition of

Orshi Drozdik

on 12th December, 2001 at 6 p.m. Opening speech by **Béla Bacsó** aesthetician.
Accompanying the exhibition a symposium will be held on 25th January 2002.
Open until 27th January 2002, from 10 a.m. to 6 p.m. daily except Mondays.

LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST – KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM
Budavári palota „A" épület
LUDWIG MUSEUM BUDAPEST – MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
Royal Palace, Building "A"
telefon / phone: (36-1) 375 91 75, fax: (36-1) 212 25 34
info@ludwigmuseum.hu • www.ludwigmuseum.hu

A múzeum fenntartója:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

Mondrian Stichting

Magyarországi Ludwig Alapítvány

Drozdik Orshi

retrospektív

Béteshúzás Studelziehen

Drozdik Orsi

Bloomsday 1997 június 16. **14 h**
Szombathelyi Képtár / **Kunst**halle Szombathely

A műről beszél **Dr. Dragomán Pál**
Zum Werk spricht Dr. Pál Dragomán

Közreműködik: Mariska néni
Unter Mitarbeit **von** Tante Marischka

4

Sütés: **Wagner Vendéglő** / Backen: Restaurant Wagner

DROZDIK ORSOLYA

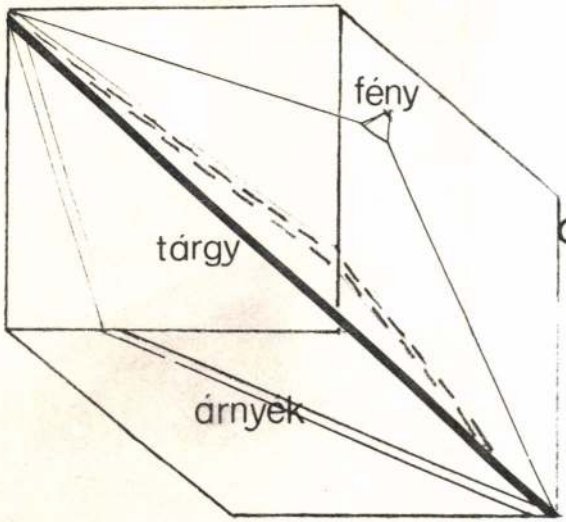

DROZDIK ORSOLYA

árnyékelterítés

INSTALLATION
és
PERFORMANCE

megnyitó: jan. 28-án 7 órakor a stúdió galériában

LUDWIG
KORTÁRS
MÚZEUM
MŰVÉSZETI
BUDAPEST
MÚZEUM

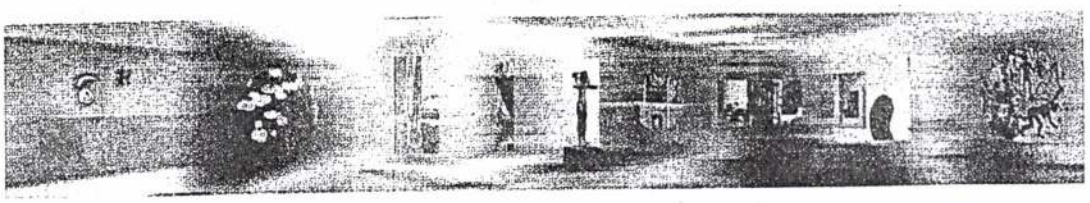

KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM – LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST

DROZDIK ORSOLYA (ORSHI)

Drozdik Orshi retrospektív
2001. december 12 – 2002. január 27.

Drozdik Orsolya egyike a meglehetősen kevés számú nemzetközi hírnévvel rendelkező kortárs művészeinknek. Pályája Budapesten indul, s gyors sikerrel kecsegtet, de ő a nemzetközi megmérettetést vállalva 1978-ban Amszterdamba, majd 1980-ban New York-ba költözik. Rendszeresen kiállít New York-i és hazai galériákban és múzeumokban, résztvevője nagyszabású nemzetközi rendezvényeknek (São Paolo-i Biennálé, Sydney Biennálé), művészeti főiskolákon, konferenciákon gender tematikájú előadásokat tart és 1999-ben szöveggyűjteményt ad ki *Sétáló agyak* címmel.

Életműve, mely a posztstrukturalista filozófiákon, Derrida, Foucault és Lacan dekonstrukciós elméletein és a posztfeminista tanokon alapszik, a nyolcvanas-kilencvenes évek nemzetközi diskurzusának szerves része. Párhuzamosan többféle műfajban is dolgozik: kezdettől fogva rajzol, fest, fotózik, tárgyegyütteseket és installációkat készít a legkülönfélébb anyagokból, üvegből, porcelánból, gumiból, fémből. Munkásságát a női nézőpont következetes alkalmazása fogja egybe. Drozdik főiskola alatt készült művei a normatív modernista művészeti kánonra és avantgarde stratégiára, továbbá a női szerepvállalás lehetőségeire, határaira kérdeznek rá egy olyan művészeti közegben, amely számára e kérdésfelvetések meglehetősen idegenek voltak, és még jó ideig azok is maradtak. Az *Individuális mitológia* című fotósorozatában (1976) a szabad tánc női szerepmodelljeit felhasználva - többek között Isadora Duncan mozdulatait rögzítő fotókból kiindulva - próbál egy nőművész (táncosnő) szerepébe bújni.

New Yorkba költözésével Drozdik művészete új fordulatot vesz. A korai munkák konceptuális, minimalista jellegét egyre inkább egy szisztematikus, analitikus alkotói és egyben kritikus kutatói módszer váltja fel. Az emberi test, továbbá a természet és kultúra hagyományos dichotómiája a tudományos reprezentáció szemszögéből foglalkoztatja. Egy objektívnek tekintett diskurzus dekonstrukcióján keresztül mutatja be azt a felvilágosodás korában induló folyamatot, melynek során bizonyos elemek felmagasztosításával, mások kirekesztésével, eltagadásával az emberi viszonylatok, tulajdonságok hierarchikus viszonylatokba rendeződtek, s mely axiómáknak tekintett tételek később meghatározták gondolkodásunkat, világképünket, identitásunkat. A *Végtelen disztópia* című fotósorozat Drozdik talán egyik legnagyobb kalandja a tudomány berkeiben: 1984-től a mai napig fotókat készít természet- és orvostudományi múzeumokban kiállított tárgyakról. A látószög eltolása, a dolgok új kontextusba való helyezése Edit Simpson tudósnő kitalált személyében tetőzik: Drozdik a női nézőpontot honosítja meg egy alapvetően patriarchális közegben. A fiktív tudósnőt nemcsak életrajzzal, hanem pszeudoműszerekkel is felruházza, valamint szerelmeslevelek formájában próbálja meg áttörni e tárgyak tekintélyt parancsoló hűvösségét.

A kilencvenes években megkezdett, az *Én fabrikálása* főcímet viselő munkák alkotják a kiállítás harmadik részét. Drozdik az én-kép, és ezen belül is a női identitás kialakulásának módjait kutatja, belehelyezve önmagát különböző kulturális, történelmi és földrajzi helyzetekbe. A természet- és orvostudományi múzeumokban folytatott vizsgálódásokat az *Én fabrikálása: A Test én* című installáció viszi tovább. A mű központi eleme az a művészről készült gumiöntvény, amelynek előképe Clemente Susini 18. századi *Medikai Vénusza*. Drozdik a boncolásra váró (a 18. századtól fogva egyre inkább használatos orvosi modellek esetében a boncolást szemléltető), a férfi tekintetnek, ez esetben az orvosi tekintélynek kiszolgáltatott női test szerepén keresztül fogalmazza meg egyik *Test-énjét*.

A kiállítás az elmúlt 25 év munkaiból válogat, bemutatva Drozdik korai fotómunkáit, festményeit, festmény-installációit, a 80-as években megkezdett fotósorozatot, a tudományhoz kapcsolódó installációkat, végül a 90-es évek női identitással foglalkozó műveit. Tematikájának összetettségén túl szeretnénk a nézők előtt is feltárni azt az innovatív attitűdöt, melynek segítségével Drozdik Orsolya a legkülönbözőbb műfajokat kombinálja, kiegészítve például a szobrászat lehetőségeit a szoborként értelmezett szövegeivel.

Sajtófotó letölthető: www.ludwigmuseum.hu
További információ: Zólyom Franciska, Hegyi Dóra kurátorok, Fehér Zsuzsanna PR manager.

Budavári Palota, "A" épület • 1014 Budapest, Szt. György tér 2. • 1250 Budapest, Postafiók 23.
☐ Titkárság: 375 9175, 356 0657 fax: 212 2534 • ☐ Gyűjteményi és kiállítási osztály: 375 7848 fax: 375 7048
☐ Gazdasági osztály: 356 0727 • ☐ Biztonsági osztály: 375 9575
Bankszámlaszám: Magyar Államkincstár 10032000-01425107

LUDWIG
KORTÁRS
MÚZEUM
MŰVÉSZETI
BUDAPEST
MŰZEUM

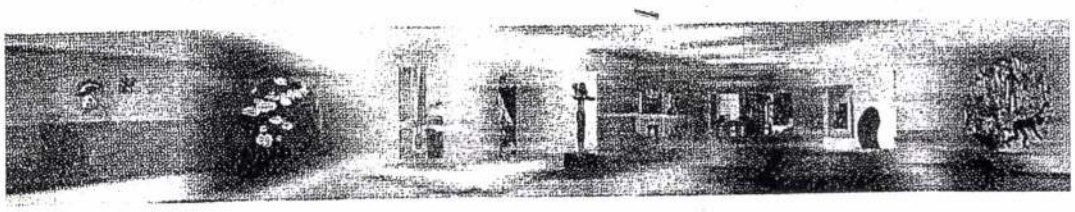

KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM – LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST

Drozdik Orshi retrospektív
2001. december 12 – 2002. március 3.

Drozdik Orsolya egyike a meglehetősen kevés számú nemzetközi hírnévvel rendelkező kortárs művészeinknek. Pályája Budapesten indul, s gyors sikerrel kecsegtet, de ő a nemzetközi megmérettetést vállalva 1978-ban Amszterdamba, majd 1980-ban New York-ba költözik. Rendszeresen kiállít New York-i és hazai galériákban és múzeumokban, résztvevője nagyszabású nemzetközi rendezvényeknek (São Paolo-i Biennálé, Sydney Biennálé), művészeti főiskolákon, konferenciákon gender tematikájú előadásokat tart és 1999-ben szöveggyűjteményt ad ki *Sétáló agyak* címmel.

Életműve, mely a posztstrukturalista filozófiákon, Derrida, Foucault és Lacan dekonstrukciós elméletein és a posztfeminista tanokon alapszik, a nyolcvanas-kilencvenes évek nemzetközi diskurzusának szerves része. Párhuzamosan többféle műfajban is dolgozik: kezdettől fogva rajzol, fest, fotózik, tárgyegyütteseket és installációkat készít a legkülönfélébb anyagokból, üvegből, porcelánból, gumiból, fémből. Munkásságát a női nézőpont következetes alkalmazása fogja egybe. Drozdik főiskola alatt készült művei a normatív modernista művészeti kánonra és avantgarde stratégiára, továbbá a női szerepvállalás lehetőségeire, határaira kérdeznek rá egy olyan művészeti közegben, amely számára e kérdésfelvetések meglehetősen idegenek voltak, és még jó ideig azok is maradtak. Az *Individuális mitológia* című fotósorozatában (1976) a szabad tánc női szerepmodelljeit felhasználva - többek között Isadora Duncan mozdulatait rögzítő fotókból kiindulva - próbál egy nőművész (táncosnő) szerepébe bújni.

New Yorkba költözésével Drozdik művészete új fordulatot vesz. A korai munkák konceptuális, minimalista jellegét egyre inkább egy szisztematikus, analitikus alkotói és egyben kritikus kutatói módszer váltja fel. Az emberi test, továbbá a természet és kultúra hagyományos dichotómiája a tudományos reprezentáció szemszögéből foglalkoztatja. Egy objektívnek tekintett diskurzus dekonstrukcióján keresztül mutatja be azt a felvilágosodás korában induló folyamatot, melynek során bizonyos elemek felmagasztosításával, mások kirekesztésével, eltagadásával az emberi viszonylatok, tulajdonságok hierarchikus viszonylatokba rendeződtek, s mely axiómáknak tekintett tételek később meghatározták gondolkodásunkat, világképünket, identitásunkat. A *Végtelen disztópia* című fotósorozat Drozdik talán egyik legnagyobb kalandja a tudomány berkeiben: 1984-től a mai napig fotókat készít természet- és orvostudományi múzeumokban kiállított tárgyakról. A látószög eltolása, a dolgok új kontextusba való helyezése Edit Simpson tudósnő kitalált személyében történik: Drozdik a női nézőpontot honosítja meg egy alapvetően patriarchális közegben. A fiktív tudósnőt nemcsak életrajzzal, hanem pszeudoműszerekkel is felruházza, valamint szerelmeslevelek formájában próbálja meg áttörni e tárgyak tekintélyt parancsoló hűvösségét.

A kilencvenes években megkezdett, az *Én fabrikálása* főcímet viselő munkák alkotják a kiállítás harmadik részét. Drozdik az én-kép, és ezen belül is a női identitás kialakulásának módjait kutatja, belehelyezve önmagát különböző kulturális, történelmi és földrajzi helyzetekbe. A természet- és orvostudományi múzeumokban folytatott vizsgálódásokat az *Én fabrikálása: A Test én* című installáció viszi tovább. A mű központi eleme az a művészről készült gumiöntvény, amelynek előképe Clemente Susini 18. századi *Medikai Vénusza*. Drozdik a boncolásra váró (a 18. századtól fogva egyre inkább használatos orvosi modellek esetében a boncolást szemléltető), a férfi tekintetnek, ez esetben az orvosi tekintélynek kiszolgáltatott női test szerepén keresztül fogalmazza meg egyik *Test-én*jét.

A kiállítás az elmúlt 25 év munkaiból válogat, bemutatva Drozdik korai fotómunkáit, festményeit, festmény-installációit, a 80-as években megkezdett fotósorozatot, a tudományhoz kapcsolódó installációkat, végül a 90-es évek női identitással foglalkozó műveit. Tematikájának összetettségén túl szeretnénk a nézők előtt is feltárni azt az innovatív attitűdöt, melynek segítségével Drozdik Orsolya a legkülönbözőbb műfajokat kombinálja, kiegészítve például a szobrászat lehetőségeit a szoborként értelmezett szövegeivel.

Sajtófotó letölthető: www.ludwigmuseum.hu
További információ: Zólyom Franciska, Hegyi Dóra kurátorok, Fehér Zsuzsanna PR manager.

Budavári Palota, "A" épület • 1014 Budapest, Szt. György tér 2. • 1250 Budapest, Postafiók 23.
☐ Titkárság: 375 9175, 356 0657 fax: 212 2534 • ☐ Gyűjteményi és kiállítási osztály: 375 7848 fax: 375 7048
☐ Gazdasági osztály: 356 0727 • ☐ Biztonsági osztály: 375 9575
Bankszámlaszám: Magyar Államkincstár 10032000-01425107

LROZDIK ORSHI

Drozdik Orsolya

Gépesített sánta kutya

Hamarabb utolérik a hazug embert, mint a sánta kutyát. Különösen így lesz (?) ez, ha a műveletet gépesítik. A poligráf, leánykori nevén: a hazugságvizsgáló „polgári” alkalmazása riasztó víziót vetít elénk. Néha még egyetemisták sem okvetlenül értik, mi ezzel a probléma. A rövid válasz: az, amit szabad Jupiternek… klasszikus elve. Ha ugyanis a gép túlléphet a krimik világán, akkor az betörhet a munkahelyre, az iskolába, a templomba, a klubba, a kórházba, egyéb szolgáltatókhoz, sőt a teljes magánéletbe, akár a hálószobákba is. Talán csak – erőhatalma révén – a kormányzat, az imázsépítés, a közpénzköltés és általában a pártélet rekedne kívül?! Szép új világ.

A magyar közszolgáltatások „beteg embere”: a posta hazugságvizsgálóval keresi az „árulóját”. Azt a személyt, aki a cég és a Defend Kft. között – adóforintokból – létrejött szerződések dokumentumait megszellőztette. Állítólag latolgatják, hogy üzleti titok megsértése miatt büntető feljelentést is tesznek. Ez tiszta sor is lenne. Hivatkoznak – úgymond – a küldemények biztonságának fokozott védelmére, valamint a dolgozók teherbírásának sajátos ellenőrzésére is. Kreatív mó(d)szerként erre szolgálna a poligráf.

Normális helyen és miliőben egy részvénytársaságnak befelé nem kell demokratikusnak lennie. Védje csak meg a javait, akár rúgja is ki azt, aki árt neki. Kettős jogi-etikai mérce persze itt se lehetne, ám jogában áll mindent megtenni, amit a törvény nem tilt. Két kérdés. Egy: aki rendszeresen 15-20 perceket áll sorban a postán, az ott elsősorban nem árulót keres. Hanem elemi színvonalat, empátiát, egy csöpp XXI. századi technikai és munkakultúrát, továbbá azt, hogy legalább perspektivikusan egyszer majd náluk is a „vevő” [illegible] a király. Legalább szemlél- [illegible] tudják: hol szorít a ci- [illegible] változtat-

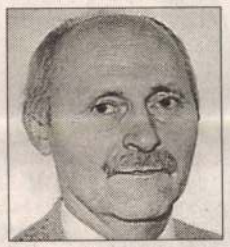

KOLLÁTH GYÖRGY

„Módjában, jogában áll-e vajon a postának, hogy a rendőrséget korlátozottan megillető törvényi felhatalmazást (l.: »műszeres ellenőrzés«) a postásokkal szemben egyszer s mindenkorra kikövetelje magának és alkalmazza is? Ehhez nincs joga.”

ságát, intézkedésének pedig pl. arányosnak kell lennie. A poligráf használatához kellő garancia, hogy nyilván csak az ad ehhez hozzájárulást, aki ebben érdekelt. A műszeres személyellenőrzés (!) eredménye alkalmasint egy tényező a további nyomozati munka, végeredményében pedig a bizonyítás láncolata szempontjából. Ennyi és nem több. Nálunk (is) szabad bizonyítási rend van, ezért azt mondja egy másik törvény, hogy „a bizonyítás eszközeinek nincs előre meghatározott bizonyító ereje”.

A személy adatvédelmi önrendelkezését – kriminális esetekben – a törvény tisztességesen, indokoltan korlátozza. Ott viszont, ahol ilyen jogi előírás nincsen – érdekes módon pl. a nemzetbiztonsági ellenőrzés során –, a parben sem lehetne, mint ami a rendőrségi alkalmazás kapcsán van. Ám ez valójában nem is mennyiségi, hanem elsősorban minőségi, jogbiztonsági kérdés.

Három megold(hat)atlan probléma van itt.

1. A személy által aktuálisan, egyetlen alkalomra nyújtott, tájékozott beleegyezés, illetve az igazán önkéntes poligráfos tisztázás (mely a célt, a vizsgálati kört, a mértéket és a kapott ismeret védelmét is szavatolja) jogilag talán elképzelhető. Ezt akár a munkahelytől független bázison is elvégezhetik. Alakulhat úgy, hogy éppen ez a dolgozó belátása is, tehát ekként senki joga és érdeke nem sérül. De ha erről nincsen szó, akkor nem lehet eltekinteni az adatvédelem és -kezelés klasszikus követelményeitől (így: célhoz kötöttség, elengedhetetlenül szükséges mérték, idő és az ún. módszerbeli alkalmasság követelménye). Különben eleve gyanús lesz, aki az együttműködést megtagadja, mi több: közvetve szinte önmaga ellen vall, s ezért ki is rúghatják. Így válnék „istenítélet” egy el sem végzett vizsgálatból. Ez még a bűnök világában is képtelenség. Ha pedig tényleg a titoksértés fáj, tegyenek feljelentést, s akkor a hazugságvizsgálat a nyomozati főcsapás mentén akár be is következhet. De balkézről, kajakból azt megcsinál(tat)ni nem fair.

2. Nem kizárt, hogy ez a taktika sima nyomásgyakorlás, egyszerű megfélemlítés. Tanulják csak meg, merre lakik az úristen! Pontosan az adatvédelem hoz világszerte sok rossz példát arra, hogy nyomás alatt a legtöbb ember elkezd „viselkedni”, bármi áron alkalmazkodni. Éppen emiatt kell kőkemény törvényi korlát. Van is, ergo csak be kell tartani!

3. Azt is tekintetbe kell venni, hogy a munka világa – elvileg – szabad szerződő felek egyenjogú és mellérendelt kapcsolata, de jaj annak, aki ezt komolyan is venné! Valójában sokszor a cég a maga (túl)erejét a dolgozóval szemben önkényesen is beveti. Ennek próbál meg ellentéte(le) lenni a Munka törvénykönyvének 4. §-a, mely kizárná a rendeltetésellenes joggyakorlást. A törvény szerint ilyen – törvénysértő – eset volna az is, ha az amúgy létező jog munkáltatói gyakorlása „mások jogos érdekeinek csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségeik korlátozására, zaklatására … irányul, vagy erre vezet”. Nincs tehát joga a postának hazugságot „gépesített lövészként” vizsgálni, de még ha ez – egyszer majd – másként is lenne, annak célja, módja, gyakorlata akkor sem lehetne visszaélésszerű.

Mindezeknek a jogi szempontoknak a tükrében az intézkedés elfogadhatatlan, szerintem [illegible]

MH-ÁLLÁSPONT

Toppant a törpe

A második világháború idején, német szövetségesünk oldalán hadat üzentünk az Egyesült Államoknak – rettenetesen meg voltak ijedve.

Kanadának most nem hadat üzenünk, csak azt, hogy kölcsön kenyér visszajár, beee, valamint, hogy aki másnak vermet ás, maga esik bele. A magyar kormány egyelőre csak elvi állásfoglalást hozott arról, hogy vízumügyekben a viszonosság elvét fogja érvényesíteni.

A pontos megfogalmazáson még dolgoznak az illetékes bel- és külügyesek, a lényeg, hogy a kabinet elvileg döntött: Magyarország vízumkényszert fog bevezetni Kanadával szemben.

Előzménye, hogy Kanada Magyarországgal szemben újra bevezette a vízumkötelezettséget, mégpedig a térségből nagy számban oda érkező roma menekültek miatt.

Ennyiből is látszik, hogy a dolog lényegében bel- és nem külügy. Ha az érintett országok belátható időn belül képesek komoly, perspektivikus, nemcsak kampánycélú és nemcsak látszólagos romapolitikát kidolgozni, akkor a tengerentúli vízumkényszer egyszer ismét meg fog szűnni (és ez lesz a legkevésbé fontos hozadéka).

Hogy addig mi van?

Addig ki kell váltani a kanadai vízumunkat úgy, ahogyan korábban is tettük. Kellemetlen? Természetesen igen. Ennél csak az kellemetlenebb, ha e „haragjában toppant a törpe”-féle válaszlépéssel a helyzetünkön még rontunk is. Nem csupán azzal, hogy dacos visszavágásunk Kanadában maximum némi derültséget, illetve bosszúságot okoz. Hanem hogy amúgy sem túl virágzó idegenforgalmunknak is sikerül bevinni egy pofont.

Lehet, hogy az a kanadai, aki itthoni rokonait szokta meglátogatni, ezután is jönni fog. És jön az is, akinek isiászával (köszvényével, reumájával) szinte csodát műveltek a magyar gyógyfürdők. Előfordulhat persze, hogy ritkábban jönnek és kissé fogcsikorgatva, mert a bürokráciát, ráadásul, ha értelmetlen, ők sem szeretik. Lesznek azonban kanadaiak – talán nem kevesen –, akik az egzotikus Magyarországra tervezett kirándulásukról éppen emiatt fognak lemondani. „Kihúznak” a zsebünkből némi valutát, amire pedig akkora szükségünk lenne.

Holott a magyar kormányzat úgy is kikerülhetett volna e helyzetből, hogy se a méltóságán ne essék csorba, se kisebbrendűségi érzéséből fakadó dühét ne mutassa ki. Lehetett volna mind kül-, mind belföldi fogyasztásra olyan közleményt fogalmazni, amely a jövőre helyezi a hangsúlyt. A remélhetőleg nem túl távoli jövőre, amikor Kanadának nem kell tartania a nemkívánatos migrációtól, s visszaállhat a vízumkényszer nélküli bizalom légköre. Ez mutatná azt, hogy a magyar kormányzat önmagában és a már elkezdődött jövőben egyaránt bízik.

GALLÓ BÉLA

Pszicho

[illegible] Péter boszorkányos gyorsaságú kvázi megvádolása a

Ricciarelli az operabál sztárvendége

Katia Ricciarellit várják a február 16-ai Budapesti Operabál szervezői. A világhírű operadíva, aki legutóbb Franco Zeffirellivel dolgozott, eddig harmincnégy lemezen énekelt.

A színpad és a nézőtér alaposan átalakul az operabálra. A széksorok eltávolításával hatalmas méretű táncparkettet alakítanak ki, ez ad helyet annak az ötvenhat nyitótáncos párnak, akik egy keringővel nyitják meg a rendezvényt.

A programot Itália művészete határozza meg. Az olaszos ételek és italok mellett az itáliai zene szórakoztatja a sokadalmat. A nyitótáncos lányok és fiúk már tanulják Sárközi Gyula koreográfiáját, amelynek alapjául nápolyi dalok szolgálnak.

A sztárvendég ezúttal Katia Ricciarelli lesz, aki 1985-ben, Zeffirelli híres operafilmjében Desdemonát énekelte Placido Domingo Otellója oldalán. A bál házigazdái Korcsmáros Nóra és Szellő István.

A rendezvény egyik meglepetésének szánják a szervezők, hogy bemutatkozik az operaház szólistái által alapított KFKI Balett. Sárközi Gyula Presser Gábor LGT-dalaira készített koreográfiát. Ezek a táncok vezetik be a tombolasorsolást. A bálkirálynő választására viszont éjfél utánig kell várni a jelenlevőknek.

Az étlap is meglehetősen különleges kínálattal csábít. Lesz Gundel libamáj szarvasgombával, fenyőmagos vadszárnyas, prosciuto dinnyével, kemencében sült rozmaringos pulykamell parmezánköntösben, padovai borjúkaraj zsályával fűszerezve, zöldség lasagne-val, végül tiramisu és csokoládés gesztenye. Mindezt Zsolnay barokk tányérokon és tarjáni kristályokon szervírozzák. *KA*

Utazás a tudomány és a nőiség körül

Drozdik Orshi huszonöt évet felölelő életmű-kiállítása a Ludwig Múzeumban

A Ludwig Múzeumban január 27-éig tekinthető meg a magyar származású Drozdik Orshi retrospektív kiállítása, mely az elmúlt negyedszázad munkáiba enged bepillantást. A nemzetközileg elismert művész a posztmodern elméletek alapján, multimediális és innovatív szemlélettel teremti újra a tudományhoz és a női identitáshoz való viszonyt.

Rénes Judit

Drozdik Orsolya (Orshi) Budapesten végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, majd annak mesterképzőjét, s a neves progresszív szellemi műhely, a Rózsa presszó körül kialakult alkotócsoport tagja volt. Itthoni pályája gyors sikerrel kecsegtetett, de ő a nemzetközi megmérettetést vállalva, a hetvenes évek végén Amszterdamba, utána New Yorkba költözött. Egyike a meglehetősen kevés, nemzetközi hírű kortárs művészeinknek, aki Amerika és Magyarország között osztja meg életét. Rendszeresen kiállít New Yorkban, a legnagyobb művészeti biennálék résztvevője, főiskolákon és konferenciákon tart előadásokat a társadalmi nem (gender) témájában. Kezdettől fogva többféle műfajban dolgozik: a Ludwig Múzeum bemutatott retrospektív tárlata festményekkel, grafikákkal, fotókkal, szobrokkal és installációkkal érzékelteti a művész sokoldalúságát. Drozdik Orshi folyamatosan tágítja művészete határait. Merész intellektuális kalandokba bocsátkozik, önmagát megtéve alanynak és tárgynak. Egyszerre szubjektív bennfentes és objektív kívülálló, aki a minimalista konceptualizmustól a kritikai rendszerszemléleten keresztül az érzékeny metafizikai felfogásig jut el.

Életműve Derrida, Foucault és Lacan dekonstrukciós elméletein és a posztfeminista tanokon alapszik, melyet a választott médiumtól függetlenül a mindent megkérdőjelező, kompromisszumot nem tűrő szellemiség és a női nézőpont következetes érvényesítése jellemez. Mint mondja, a posztfeminizmus nem elkülönítésre, hanem szintézisre törekszik, s noha az ideológia Nyugatról származik, bennünk régen megszületett, csak még nem dolgoztuk fel ezt a belülről jövő örökséget. Drozdik Orshi már a főiskolán „el szeretett volna emelkedni a földtől": Individuális mitológia című fotósorozatában táncosnők és saját mozdulatainak összemontírozásával törekszik a szereplehetőségek kitágítására. Másutt videofilmen kettőzi meg saját arcát, kapcsolatot teremtve a benne rejlő dualitással. Később a pornográfia tabuit döntögeti, s művei még Hollandiában is óriási visszhangot váltanak ki. Nála az éndefiníciót az énkonstrukció váltja fel, mely soha nem öncélú, hiszen az egyéni identitással folytatott kísérletei a kollektív lét kérdéseit fogalmazzák meg szakrális térben. Célja a nőiség teljes kibontakoztatása, amelyben a logika és az intuíció komplementer fogalmak.

A nyolcvanas években a tudomány mint patriarchális terület dekonstrukciója kerül érdeklődése középpontjába. A leydeni palackhoz írott szerelmesleveléből szexuális-emocionális tartalmakkal ruházza fel a racionális szimbólumokat, visszájára fordítva az erotizálás férfikiváltságát. Munkáiban a szöveg egyenértékű a képekkel, a verbalitás vizuális elemmé válik. Egyik legösszetettebb projektjével, a Végtelen disztópiával megteremti Edith Simpsont, a „tökéletes" nő fiktív alakját, aki képes a férfi és a női princípium integrálására, ráadásul a felvilágosodás korában, amikor a nők előtt zárva maradt a tudományok kapuja. Edith – Benjamin Franklin kortársaként – a személyiségfejlődés minden stációját megvalósítja: árvaházban nő fel, hetérává válik, intellektuálisan képzi magát, elismert tudós és sokgyerekes anya, majd bölcs öregasszony lesz belőle. A művész az életrajz mellett tárgyi világot szervez Edith köré, műszerekkel, találmányokkal és más eszközökkel avatja be a látogatót a XVIII. század szellemiségébe. Nyelvhasználatával is megfoszt az egyértelműségtől: a nemiség és a filozófia metaforájaként alkalmazott virágokhoz játékos pszeudolatint teremt, melyben összemossa a hím- és a nőnemű szavakat. Másik műve, a tűsarkú cipőbe töltött „agyvelő" szintén a prekoncepciók lebontását szolgálja.

A kilencvenes években összekapcsolja a tudomány és az énkép vizsgálatát. Az Én fabrikálása főcímet viselő installációinak központi eleme az a saját testéről készült gumiöntvény, amivel Clemente Susini Medikai Vénuszának mintáját továbbfejlesztve, különböző kulturális és földrajzi közegekbe helyezi önmagát. Új perspektívából, a megszokott elemek átrendezésével mutatja be a férfitekintetnek, ez esetben az orvosi tekintélynek kiszolgáltatott testet. Lombiküvegbe zárt, maszkszerű fejei, a gyöngysorral és a csábítás egyéb kellékeivel felruházott, boncolásra váró nő fotói meghökkentő, mégsem sokkoló, hanem nyitottságról és empátiáról árulkodó alkotások. A Budapesten bemutatott legfrissebb munkák lágyabbak, és ismét egy új korszakot vetítenek előre. A művész teljesen más színekkel fotózta újra tanár édesanyja egykori ajándékait, a XXI. századba transzponálva az emlékezet rekvizitumait. Mint mondja, ezután valószínűleg római élményeinek megjelenítése, metafizikai jellegű művek következnek. Bárhogyan lesz, annyi biztos, h[a] Drozdik Orsolya mé[g] meglepetést tar[t] ségnek.

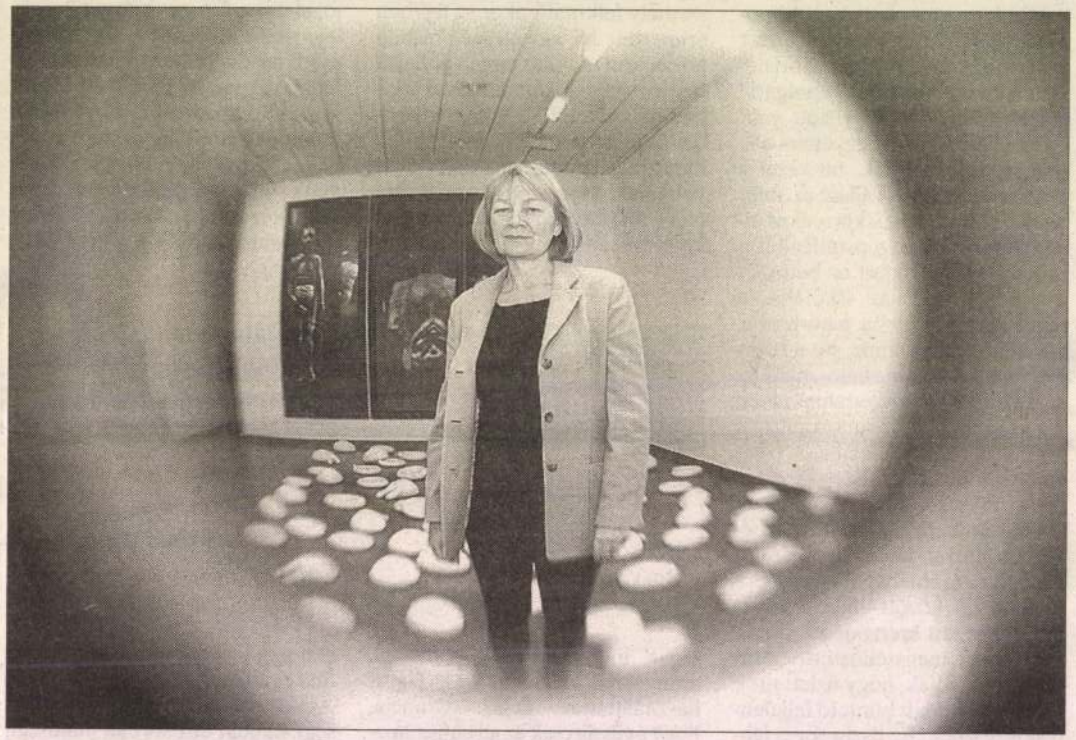

Drozdik Orsolya művei a női lét lehetőségeit kutatják Fotó: Hegedűs Márta

Drozdik Orsolya

Új Mův. 2001. 12. p. 20-21.

od for the in vivo measurement of local anti-
nd systemic side effects of different

rile cotton pellets (20-40 mg/pellet) were
back of male SPRD rats (200-230 g). The
s (30 or 300 μg) dissolved in a standard
days after implantation body weights were
sacrificed. Spleen, thymus, adrenals were
rmined. Parts of the livers were dissected
re stored at -70°C until tyrosine-amino-
Cotton pellets were recovered, and their
te drying.

ts induces the formation of an inflammatory
oportional to the extent of the inflammation.

Gépesített sánta kutya

Hamarabb utolérik a hazug embert, mint a sánta kutyát. Különösen így lesz (?) ez, ha a műveletet gépesítik. A poligráf, leánykori nevén: a hazugságvizsgáló „polgári” alkalmazása riasztó víziót vetít elénk. Néha még egyetemisták sem okvetlenül értik, mi ezzel a probléma. A rövid válasz: az, amit szabad Jupiternek... klasszikus elve. Ha ugyanis a gép túllépheti a krimik világán, akkor az betörhet a munkahelyre, az iskolába, a templomba, a klubba, a kórházba, egyéb szolgáltatókhoz, sőt a teljes magánéletbe, akár a hálószobákba is. Talán csak – erőhatalma révén – a kormányzat, az imázsépítés, a közpénzköltés és általában a pártélet rekedne kívül?! Szép új világ.

A magyar közszolgáltatások „beteg embere”: a posta hazugságvizsgálóval keresi az „árulóját”. Azt a személyt, aki a cég és a Defend Kft. között – adóforintokból – létrejött szerződések dokumentumait megszellőztette. Állítólag latolgatják, hogy üzleti titok megsértése miatt büntető feljelentést is tesznek. Ez tiszta sor is lenne. Hivatkoznak – úgymond – a küldemények biztonságának fokozott védelmére, valamint a dolgozók teherbírásának sajátos ellenőrzésére is. Kreatív mó(d)szerként erre szolgálna a poligráf.

Normális helyen és miliőben egy részvénytársaságnak befelé nem kell demokratikusnak lennie. Védje csak meg a javait, akár rúgja is ki azt, aki árt neki. Kettős jogi-etikai mérce persze itt se lehetne, ám jogában áll mindent megtenni, amit a törvény nem tilt. Két kérdés. Egy: aki rendszeresen 15-20 perceket áll sorban a postán, az ott elsősorban nem árulót keres. Hanem elemi színvonalat, empátiát, egy csöpp XXI. századi technikai és munkakultúrát, továbbá azt, hogy legalább perspektivikusan egyszer majd náluk is a „vevő” legyen a király. Legalább szemléltetnék, hogy tudják: hol szorít a cipő.

KOLLÁTH GYÖRGY

„Módjában, jogában áll-e vajon a postának, hogy a rendőrséget korlátozottan megillető törvényi felhatalmazást (l.: »műszeres ellenőrzés«) a postásokkal szemben egyszer s mindenkorra kikövetelje magának és alkalmazza is? Ehhez nincs joga.”

A büntetőeljárásban vagy körözött személy felkutatásakor az ügyben érintettet, ha előzetesen írásban hozzájárul ... műszeres (poligráfos) vizsgálat alkalmazásával is ellenőrizheti”. Ez egy fajtája a rendőri intézkedéseknek, melyeknek masszív általános előfeltételei is volnának. Még a rendőrség is csupán a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja a magánélet szabadságát, intézkedésének pedig pl. arányosnak kell lennie. A poligráf használatához kellő garancia, hogy nyilván csak az ad ehhez hozzájárulást, aki ebben érdekelt. A műszeres személyellenőrzés (!) eredménye alkalmasint egy tényező a további nyomozati munka, végeredményében pedig a bizonyítás láncolata szempontjából. Ennyi és nem több. Nálunk (is) szabad bizonyítási rend van, ezért azt mondja egy másik törvény, hogy „a bizonyítás eszközeinek nincs előre meghatározott bizonyító ereje”.

A személy adatvédelmi önrendelkezését – kriminális esetekben – a törvény tisztességesen, indokoltan korlátozza. Ott viszont, ahol ilyen jogi előírás nincsen – érdekes módon pl. a nemzetbiztonsági ellenőrzés során –, a partizánakciónak egyszerűen semmi jogalapja. Ez a helyzet – de legalábbis a veszély – a kétségbeesett postai felderítő munka alkalmával is. A legkevésbé sem korrekt ugyanis az, hogy/ha jó előre aláíratnak egy papírt a delikvensekkel arról, hogy majd alávetik magukat mindennek. Kisebb, kevesebb garancia e körben még jóhiszemű és jogszerű esetben sem lehetne, mint ami a rendőrségi alkalmazás kapcsán van. Ám ez valójában nem is mennyiségi, hanem elsősorban minőségi, jogbiztonsági kérdés.

Három megold(hat)atlan probléma van itt.

1. A személy által aktuálisan, egyetlen alkalomra nyújtott, tájékozott beleegyezés, illetve az igazán önkéntes poligráfos tisztázás (mely a célt, a vizsgálati kört, a mértéket és a kapott ismeret védelmét is szavatolja) jogilag talán elképzelhető. Ezt akár a munkahelytől független bázison is elvégezhetik. Alakulhat úgy, hogy éppen ez a dolgozó belátása is, tehát ekként senki joga és érdeke nem sérül. De ha erről nincsen szó, akkor nem lehet eltekinteni az adatvédelem és -kezelés klasszikus követelményeitől (így: célhoz kötöttség, elengedhetetlenül szükséges mérték, idő és az ún. módszerbeli alkalmasság követelménye). Különben eleve gyanús lesz, aki az együttműködést megtagadja, mi több: közvetve szinte önmaga ellen vall, s ezért ki is rúghatják. Így válnék „istenítélet” egy el sem végzett vizsgálatból. Ez még a bűnök világában is képtelenség. Ha pedig tényleg a titoksértés fáj, tegyenek feljelentést, s akkor a hazugságvizsgálat a nyomozati főcsapás mentén akár be is következhet. De balkézről, kajakból azt megcsinál(tat)ni nem fair.

2. Nem kizárt, hogy ez a taktika sima nyomásgyakorlás, egyszerű megfélemlítés. Tanulják csak meg, merre lakik az úristen! Pontosan az adatvédelem hoz világszerte sok rossz példát arra, hogy nyomás alatt a legtöbb ember elkezd „viselkedni”, bármi áron alkalmazkodni. Éppen emiatt kell kőkemény törvényi korlát. Van is, ergo csak be kell tartani!

3. Azt is tekintetbe kell venni, hogy a munka világa – elvileg – szabad szerződő felek egyenjogú és mellérendelt kapcsolata, de jaj annak, aki ezt komolyan is venné! Valójában sokszor a cég a maga (túl)erejét a dolgozóval szemben önkényesen is beveti. Ennek próbál meg ellentéte(le) lenni a Munka törvénykönyvének 4. §-a, mely kizárná a rendeltetésellenes joggyakorlást. A törvény szerint ilyen – törvénysértő – eset volna az is, ha az amúgy létező jog munkáltatói gyakorlása „mások jogos érdekeinek csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségeik korlátozására, zaklatására ... irányul, vagy erre vezet”. Nincs tehát joga a postának hazugságot „gépesített lövészként” vizsgálni, de még ha ez – egyszer majd – másként is lenne, annak célja, módja, gyakorlata akkor sem lehetne visszaélésszerű.

Mindezeknek a jogi szempon-

Fenyőszezon

MH-ÁLL

Toppani

A második világháború idején, né
üzentünk az Egyesült Államoknak
Kanadának most nem hadat üzer
visszajár, beee, valamint, hogy aki
A magyar kormány egyelőre csak e
vízumügyekben a viszonosság elvé
A pontos megfogalmazáson m
külügyesek, a lényeg, hogy a kabine
zumkényszert fog bevezetni Kanad
Előzménye, hogy Kanada Magya
te a vízumkötelezettséget, mégpedi
kező roma menekültek miatt.
Ennyiből is látszik, hogy a dolog
az érintett országok belátható időn
vikus, nemcsak kampánycélú és ner
dolgozni, akkor a tengerentúli vízu
szűnni (és ez lesz a legkevésbé font
Hogy addig mi van?
Addig ki kell váltani a kanadai v
is tettük. Kellemetlen? Természetes
nebb, ha e „haragjában toppant a t
tünkön még rontunk is. Nem csupá
Kanadában maximum némi derülts
nem hogy amúgy sem túl virágzó ic
vinni egy pofont.
Lehet, hogy az a kanadai, aki itth
ezután is jönni fog. És jön az is, aki
májával) szinte csodát műveltek a r
persze, hogy ritkábban jönnek és k
ráciát, ráadásul, ha értelmetlen, ők
nadaiak – talán nem kevesen –, akik
vezett kirándulásukról éppen emiat
zsebünkből némi valutát, amire pe
Holott a magyar kormányzat úg
ből, hogy se a méltóságán ne essék
ből fakadó dühét ne mutassa ki. L
földi fogyasztásra olyan közlemény
zi a hangsúlyt. A remélhetőleg nem
nak nem kell tartania a nemkívána
zumkényszer nélküli bizalom légkö
kormányzat önmagában és a már el

GALLÓ BÉLA

Pszi

Utazás a tudomány és a nőiség körül

Drozdik Orshi huszonöt évet felölelő életmű-kiállítása a Ludwig Múzeumban

A Ludwig Múzeumban január 27-éig tekinthető meg a magyar származású Drozdik Orshi retrospektív kiállítása, mely az elmúlt negyedszázad munkáiba enged bepillantást. A nemzetközileg elismert művész a posztmodern elméletek alapján, multimediális és innovatív szemlélettel teremti újra a tudományhoz és a női identitáshoz való viszonyt.

Rénes Judit

Drozdik Orsolya (Orshi) Budapesten végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, majd annak mesterképzőjét, s a neves progresszív szellemi műhely, a Rózsa presszó körül kialakult alkotócsoport tagja volt. Itthoni pályája gyors sikerrel kecsegtetett, de ő a nemzetközi megmérettetést vállalva, a hetvenes évek végén Amszterdamba, utána New Yorkba költözött. Egyike a meglehetősen kevés, nemzetközi hírű kortárs művészeinknek, aki Amerika és Magyarország között osztja meg életét. Rendszeresen kiállít New Yorkban, a legnagyobb művészeti biennálék résztvevője, főiskolákon és konferenciákon tart előadásokat a társadalmi nem (gender) témájában. Kezdettől fogva többféle műfajban dolgozik: a Ludwig Múzeum bemutatott retrospektív tárlata festményekkel, grafikákkal, fotókkal, szobrokkal és installációkkal érzékelteti a művész sokoldalúságát. Drozdik Orshi folyamatosan tágítja művészete határait. Merész intellektuális kalandokba bocsátkozik, önmagát megtéve alanynak és tárgynak. Egyszerre szubjektív bennfentes és objektív kívülálló, aki a minimalista konceptualizmustól a kritikai rendszerszemléleten keresztül az érzékeny metafizikai felfogásig jut el.

Életműve Derrida, Foucault és Lacan dekonstrukciós elméletein és a posztfeminista tanokon alapszik, melyet a választott médiumtól függetlenül a mindent megkérdőjelező, kompromisszumot nem tűrő szellemiség és a női nézőpont következetes érvényesítése jellemez. Mint mondja, a posztfeminizmus nem elkülönítésre, hanem szintézisre törekszik, s noha az ideológia Nyugatról származik, bennünk régen megszületett, csak még nem dolgoztuk fel ezt a belülről jövő örökséget. Drozdik Orshi már a főiskolán „el szeretett volna emelkedni a földtől": Individuális mitológia című fotósorozatában táncosnők és saját mozdulatainak összemontírozásával törekszik a szereplehetőségek kitágítására. Másutt videofilmen kettőzi meg saját arcát, kapcsolatot teremtve a benne rejlő dualitással. Később a pornográfia tabuit döntögeti, s művei még Hollandiában is óriási visszhangot váltanak ki. Nála az éndefiníciót az énkonstrukció váltja fel, mely soha nem öncélú, hiszen az egyéni identitással folytatott kísérletei a kollektív lét kérdéseit fogalmazzák meg szakrális térben. Célja a nőiség teljes kibontakoztatása, amelyben a logika és az intuíció komplementer fogalmak.

A nyolcvanas években a tudomány mint patriarchális terület dekonstrukciója kerül érdeklődése középpontjába. A leydeni palackhoz írott szerelmesleveléből szexuális-emocionális tartalmakkal ruházza fel a racionális szimbólumokat, visszájára fordítva az erotizálás férfikiváltságát. Munkáiban a szöveg egyenértékű a képekkel, a verbalitás vizuális elemmé válik. Egyik legösszetettebb projektjével, a Végtelen disztópiával megteremti Edith Simpsont, a „tökéletes" nő fiktív alakját, aki képes a férfi és a női princípium integrálására, ráadásul a felvilágosodás korában, amikor a nők előtt zárva maradt a tudományok kapuja. Edith – Benjamin Franklin kortársaként – a személyiségfejlődés minden stációját megvalósítja: árvaházban nő fel, hetérává válik, intellektuálisan képzi magát, elismert tudós és sokgyerekes anya, majd bölcs öregasszony lesz belőle. A művész az életrajz mellett tárgyi világot szervez Edith köré, műszerekkel, találmányokkal és más eszközökkel avatja be a látogatót a XVIII. század szellemiségébe. Nyelvhasználatával is megfoszt az egyértelműségtől: a nemiség és a filozófia metaforájaként alkalmazott virágokhoz játékos pszeudolatint teremt, melyben összemossa a hím- és a nőnemű szavakat. Másik műve, a tűsarkú cipőbe töltött „agyvelő" szintén a prekoncepciók lebontását szolgálja.

A kilencvenes években összekapcsolja a tudomány és az énkép vizsgálatát. Az Én fabrikálása főcímet viselő installációinak központi eleme az a saját testéről készült gumiöntvény, amivel Clemente Susini Medikai Vénuszának mintáját továbbfejlesztve, különböző kulturális és földrajzi közegekbe helyezi önmagát. Új perspektívából, a megszokott elemek átrendezésével mutatja be a férfitekintetnek, ez esetben az orvosi tekintélynek kiszolgáltatott testet. Lombiküvegbe zárt, maszkszerű fejei, a gyöngysorral és a csábítás egyéb kellékeivel felruházott, boncolásra váró nő fotói meghökkentő, mégsem sokkoló, hanem nyitottságról és empátiáról árulkodó alkotások. A Budapesten bemutatott legfrissebb munkák lágyabbak, és ismét egy új korszakot vetítenek előre. A művész teljesen más színekkel fotózta újra tanár édesanyja egykori ajándékait, a XXI. századba transzponálva az emlékezet rekvizitumait. Mint mondja, ezután valószínűleg római élményeinek megjelenítése, metafizikai jellegű művek következnek. Bárhogyan lesz, annyi biztos, hogy Drozdik Orsolya még rengeteg meglepetést tartogat a közönségnek és önmagának.

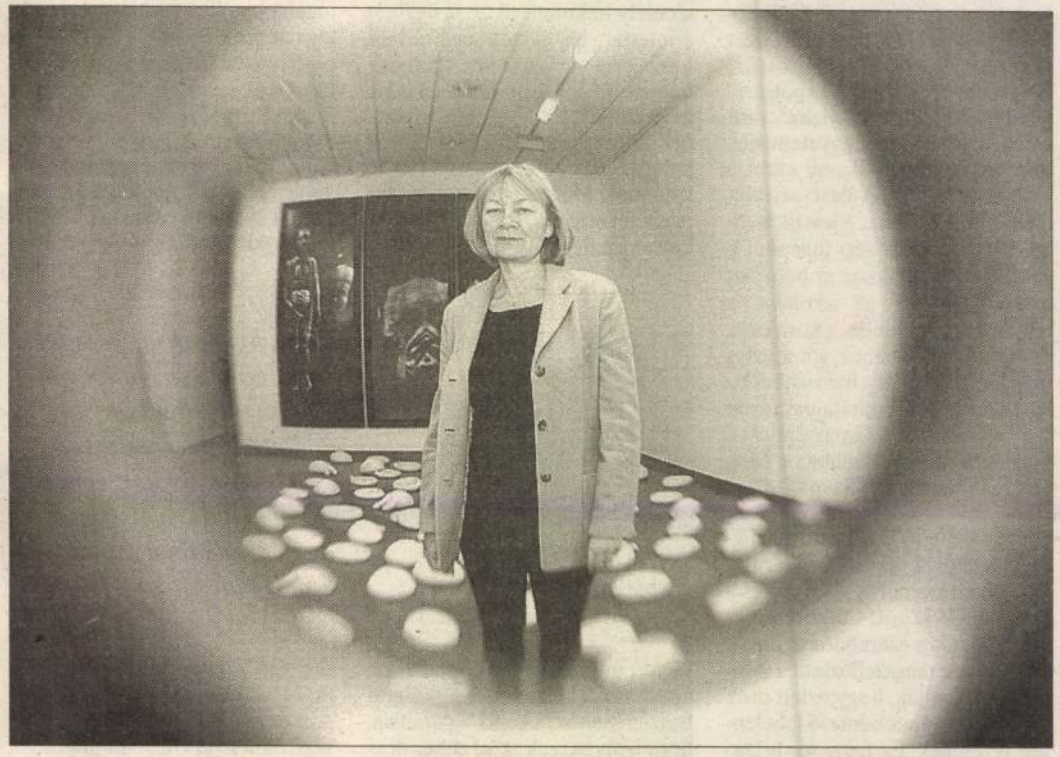

Drozdik Orsolya művei a női lét lehetőségeit kutatják

Fotó: Hegedűs Márta

A Ludwig Múzeum Budapest – Kortárs Művészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt 2001. december 12-én, szerdán 18 órára

Drozdik Orshi

retrospektív kiállításának megnyitójára. Bevezetőt mond **Bacsó Béla** esztéta.
A kiállításhoz kapcsolódó szimpóziumra 2002. január 25-én kerül sor.
Megtekinthető 2002. január 27-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

The Ludwig Museum Budapest – Museum of Contemporary Art
cordially invites you to the opening of the retrospective exhibition of

Orshi Drozdik

on 12th December, 2001 at 6 p.m. Opening speech by **Béla Bacsó** aesthetician.
Accompanying the exhibition a symposium will be held on 25th January 2002.
Open until 27th January 2002, from 10 a.m. to 6 p.m. daily except Mondays.

DROZDIK Orshi

Drozdik Orshi
retrospektív

LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST – KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM
Budavári palota „A" épület
LUDWIG MUSEUM BUDAPEST – MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
Royal Palace, Building "A"
telefon / phone: (36-1) 375 91 75, fax: (36-1) 212 25 34
info@ludwigmuseum.hu • www.ludwigmuseum.hu

A múzeum fenntartója:

Mondrian Stichting

Magyarországi Ludwig Alalpítvány

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

„virtuális tárlatvezetésének" tekinthető előadást is meghallgattak a megnyitó résztvevői.

A kiállítás és a kiadvány létrehozását, valamint a magyar konstrukciójú Nyírség-2 eredeti repülőgép megvásárlását a Nemzeti Kulturális Alapprogram és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának támogatása tette lehetővé. A kiállítást az érdeklődők – terveink szerint -2004. február végéig láthatják.

Szabó Attila

GYŐR

Individuális mitológia – Medikai Vénusz – Szép és fiatal

Drozdik Orsolya gyűjteményes tárlata

Városi Művészeti Múzeum

2004. január 17. – március 15.

Ritka esemény Győr életében, hogy egy jól ismert világhírességet, s egyszersmind a város vonzáskörzetéből származó művészt és életművét mutathatjuk be.

Drozdik Orsolya a kortárs magyar és egyetemes művészet kiemelkedő személyisége, akinek munkásságát összegző alkotásai először kerülnek bemutatásra Győrött. Az abdai születésű művész a magyar konceptuális művészet korai képviselője, az egyetemes kortárs művészet jól ismert alkotója, a nőiség, a női nem lényegi kérdésével foglalkozó művészek közül a világon élő legkiválóbbak egyike. Munkásságát szigorú következetesség, a nőművész lehetséges szerepmintáinak teljességre törekvő kutatása, az önazonosság mibenlétének sokoldalú elemzése és feltárása, a női nem társadalmi szerepének kritikus szemlélete és szisztematikus vizsgálata jellemzi.

Békési Leó és *Alexovics László* szakkörét követően, 1970 és 1977 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte művészeti tanulmányait, majd Amszterdamon és Kanadán át New Yorkba emigrált, ahol ma is él. Jelenleg Svájcban tanít. Kiállításait és a róluk írt szakirodalmakat oldalakon keresztül olvashatjuk, egy-egy alkotói korszakára jellemző műveit remek katalógusok sora mutatja be.

Művészetében a kezdetektől rajzokat, akvarelleket, festményeket, fotókat, verseket, szövegrészleteket, hagyományos és nem hagyományos képzőművészeti elemeket használ, videofilmeket, performanszokat, installációs műveket készít. Eszközhasználata rendkívül széles, s ma is folyamatosan bővül.

A főiskolán az első két évben festészetet tanult, majd grafikus lett és a pszichoanalízis eredményeit tanulmányozta. Korai műveiben önmagát igyekezett meghatározni. Először 500 lapból álló rézkarcsorozatával tűnt fel, amelyek hangnemét *Kondor Béla* és *Goya* grafikáinak hatása alatt személyes monológra és naplószerű költői utalásokra építette, majd 1975-77 között megalkotta az Identifikáció, Szituációk, Közhelyszimbólumok, Szempillantás és sóhajtás és Individuális mitológia I-VII. című műveit, bemutatta Akt című kiállítását, amelyhez már performansz is társult. Ezekben Magyarországon elsőként vetette fel a női testábrázolás férfi szemszög szerint kialakult kliséiben rejlő problémákat és a gender-specifikus nőművészet létezésével kapcsolatos alapvető kérdéseit, továbbá a személyes, kulturális és intellektuális emancipáció szükségességét. 1976–77 között a Rózsa-kör tagjaként tevékenykedett.

1975-től 1980-ig főleg performanszokat és videofilmeket készített, amelyekhez modellek, táncosnők és saját testének fotóit használta fel. Előbb a női test és a nőművész testének helyét vizsgálta a művészettörténeti hagyományban, majd a nemi hovatartozás és a képzőművészeti diskurzus kapcsolatát elemezte. Önábrázolása nem szokványos önarckép,

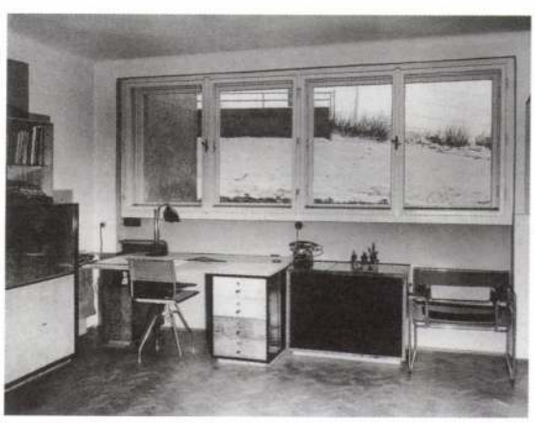

Molnár Farkas lakása. Rajzasztal

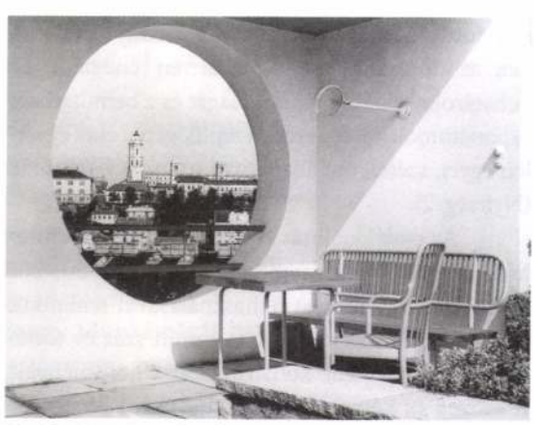

Bérház, Bp. XII. Kékgolyó u. 10. Kilátás a tetőteraszról

Új állandó kiállítások

SZEGED

„Csak egy Földünk van" – állandó természettudományos kiállítás

A kiállítás Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum épületében nyílt meg, egy kétszintes, galériával ellátott teremben. Alapterülete 170 m².

Az első változat 1990-ben készült (rendezte és a forgatókönyvet írta: *dr. Gaskó Béla*, művészeti vezető *Kamarás Borbála*, koordinátor *Bánkuti Albin* volt.)

A teljes átrendezésre 2000 és 2004 között került sor. Az új változatot rendezte és a forgatókönyvet írta: dr. Gaskó Béla. A kivitelező *Antal Tamás* volt. A munkálatokban közreműködtek: *Csehó Gábor, Földes Sándor, Gaskó Béla, Tóth László* és *Varga András.*

Az 1990 óta eltelt idő alatt a környezet- és természetvédelem ismeretanyaga tetemesen kibővült, amit mindenképp követnünk kellett. Az új kiállításban az információkat igyekeztünk tárgyi anyag–centrikusan és közérthetően megjeleníteni. A tájékozódást kétnyelvű (magyar és angol) feliratok, magyarázó táblák és szövegblokkok könnyítik meg.

A terjedelem szabta határok miatt nem törekedhettünk teljességre. Célunk mindvégig az érdeklődés felkeltése volt, az egyes témaköröket továbbgondolásra érdemes jelzéseknek szántuk.

A kiállítás körbejárható, melyet egy időspirállal ellátott forgó földgömb indít. Mivel az élet kialakulását követve az egyszerűbb rendszerek felől a bonyolultabbak irányába haladtunk, időutazásunkat kezdjük az élettelen természet birodalmában. Fantáziavilágba illő csodái közül a különféle ásványok és kőzetek egyedi szépségükkel vonják magukra figyelmünket.

Az ásványokat az ősnövények követik, különös tekintettel azokra a Karbon kori fajokra, amelyekből a feketeszén kialakult. A lenyomatok mellett színes tájrekonstrukciók segítenek felidézni az egykori „erdőket".

A sarokban betekintést nyerhetünk egy szénbánya tárójába. Ezután rég elpusztult őslények mészvázai és lenyomatai emlékeztetnek a múló időre.

Az Alföld geológiai szerkezetének ismertetése talán kevésbé látványos, de szakmailag rendkívül érdekes színfoltja kiállításunknak. Furatmintáink a dél-alföldi kőolajkutatások során kerültek elő.

Az alapszinten lévő információs blokk egyben térosztó elemként is funkcionál. Egy fűzfa odvába építettük be a számítógépet. CD-k segítségével nagyon sok kiegészítő információt tudunk közölni a látogatókkal. A „varázsfa" körül található ülőkék a szegedi Széchenyi-tér platánjaiból készültek. A fa körül a teret úgy alakítottuk ki, hogy ott kisebb szakmai konferenciákat is tudjunk tartani.

Az élet földi formája a vízhez kötött. Jelentőségét már az ókori filozófusok is felismerték. Napjainkban bolygónk több mint kétharmadát (71%) borítják tengerek. A víz körforgását a természetben grafikai modell foglalja össze. Akváriumainkban néhány, trópusi vizekben előforduló halfaj látható.

Fontosnak tartottuk a tengerek puhatestűinek (Mollusca), az átlagosnál részletesebb bemutatását. Szerepük a vizek biológiai derítésében vitathatatlan. A csigák és a kagylók különleges indikátornak tekinthetők, mivel testükben és vázaikban számos környezetünket szennyező anyag halmozódik fel.

A galéria alsó szintjén lépjük át a vízi és a szárazföldi élőhelyek hajdan mérföldkőnek számító határát. Ezt a törzsfejlődés szempontjából minőségi fordulatot a különféle teknősökkel érzékeltetjük. A tengeri fajok közül az álcserepes teknőst és a cserepes teknőst, az édesvíziek közül a vörösfülű ékszerteknőst és a mocsári teknőst, a szárazföldiek közül a görög teknőst mutatjuk be.

A felső galérián, Kárpát-medencei körképünket – kissé önkényesen – szűkebb pátriánkkal a Dél-Alfölddel kezdjük. 3 kisebb méretű diorámát alakítottunk ki. Ezek a következők: a szikes tavak, a tiszai hullámtér és a homokvidék.

A Duna-Tisza közi ős-szikesek legnagyobb tava a Szegedtől 8 km-re fekvő Fehér-tó, melynek 280 holdját Szeged törvényhatósága 1938-ban védetté nyilvánította. Ez volt hazánk első madárrezervátuma. Diorámánk háttérfotója az Őseszéki-tóról készült.

Csongrád megye másik meghatározó élőhely–típusa a hullámtéri fűz-nyár ligeterdő. A Tisza völgy önmagában is különleges természeti értéknek számít, hiszen a közép-európai madárvonulás egyik legfontosabb útvonala. Diorámánkban az odvas, lábon halódó botolófüzesek madárvilága tárul a látogatók elé. Sajnos a korszerűnek mondott erdőgazdálkodás egyre kevésbé tűri meg ezeket a „túltartott" állományokat. A fák előtt kialakítottunk egy víz alatti világot is.

A kiskunsági „Homokország" jelenlegi erdei kevés kivétellel telepített társulások. A telepítés ténye semmit nem von le természeti értékükből. Megfelelő termőhely megválasztással természet közeli szürkenyár, vagy tölgy állományok alakíthatók ki. Az előbbi-

Bérház, Bp. XII. Kékgolyó u. 10. Udvari homlokzat részlete

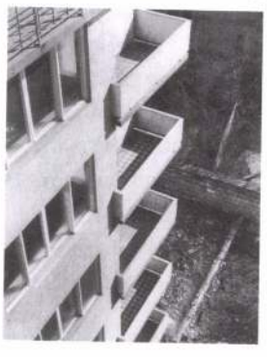

Drodil Orsolya

Drozdik Orsolya

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

www.budapestgaleria.hu

A Budapest Galéria meghívja Önt

ORSHI DROZDIK ORSOLYA

képzőművész

VÉNUSZOK

DRAPÉRIÁK, TESTHAJLATOK

című kiállításának megnyitójára

a Budapest Kiállítóterembe

(V., Szabad sajtó út 5.)

2007. február 22-én, csütörtökön 17 órára.

A kiállítást megnyitja: Dr. Schuller Gabriella

A kiállítás megtekinthető 2007. március 25-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

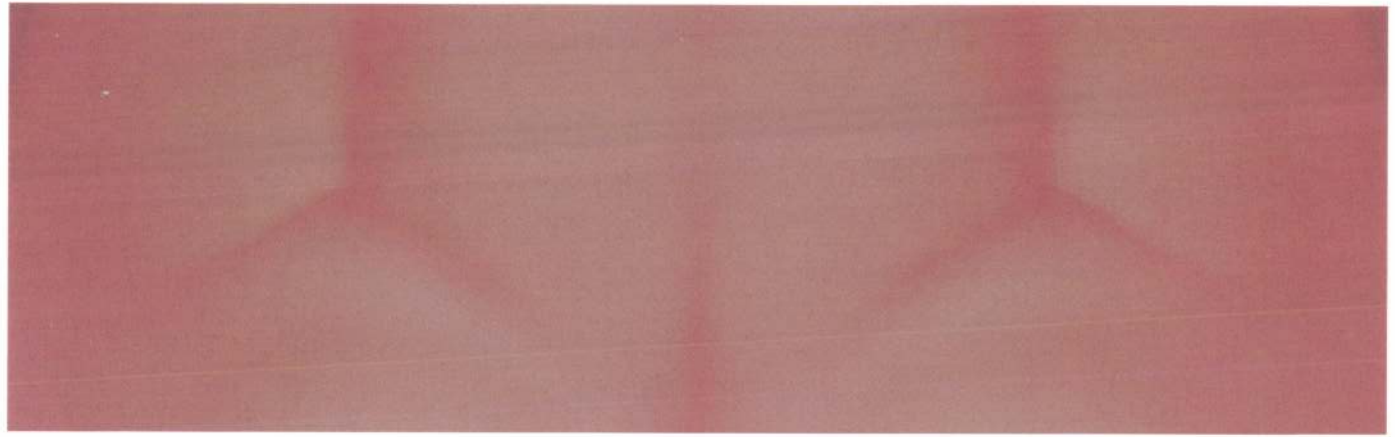

Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest

Ludwig Museum Budapest / Museum of Contemporary Art

RONDO

A kiállításon résztvevő művészek névsora
Exhibiting artists

Beöthy Balázs · Veronika Bromová · Bukta Imre · Jiří Černický · Chilf Mária
Drozdik Orsolya · Forgács Péter · Aleksandar Ilić · Zuzanna Janin
Ivan Kafka · Matej Kren · Zbigniew Libera · Ana Lupas · Németh Hajnal
Roman Ondák · Dan Perjovschi · Mariola Przyjemska · Nedko Solakov
SI-LA-GI · Várnai Gyula · Jana Želibská · Artur Żmijewski

DROZDIK ORSOLYA

A Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest
tisztelettel meghívja Önt
a **RONDÓ** című közép- és kelet-európai művészek alkotásait bemutató kiállítás megnyitójára,
1999. március 26-án 18 órára.

A kiállítást a művészek jelenlétében megnyitja Németh Gábor, író

Megtekinthető 1999. május 16-ig.

The Ludwig Museum Budapest / Museum of Contemporary Art requests the pleasure of your company at the opening of the exhibition **RONDO**, a selection of works by Central and Eastern European artists, at 6 p.m. on 26 March 1999.

The opening speech will be held by writer Gábor Németh in the presence of the participating artists.

The exhibition is on view until 16 May 1999.

LUDWIG MUZEUM BUDAPEST
KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM

Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest
Budavári Palota 'A' épület
tel.: 375 9175 fax:212 2534
e-mail: ludwig@c3.hu
nyitva tartás: hétfő kivételével 10-18 óráig

Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest
Royal Palace, Building 'A'
phone: 375 9175 fax: 212 2534
e-mail: ludwig@c3.hu
open 10 a.m. to 6 p.m., except Mondays

LUDWIG MUSEUM BUDAPEST
MUSEUM OF CONTEMPORARY ART

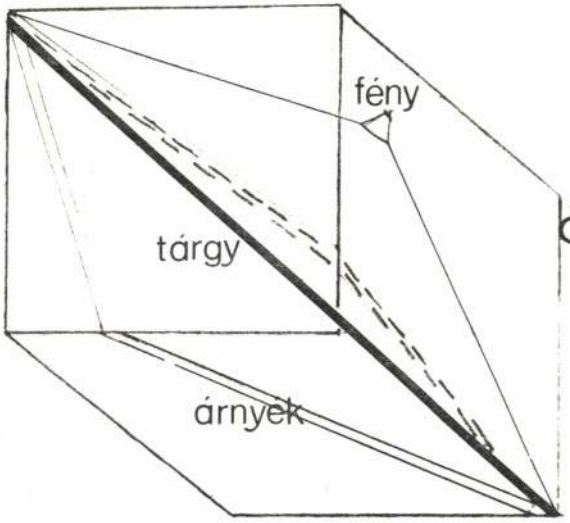

DROZDIK ORSOLYA

árnyékelterítés

INSTALLATION
és
PERFORMANCE

megnyitó: jan. 28-án 17 órakor a stúdió galériában

DROŽIK ORSOLYA

ÚJ MŰVÉSZET

1998/márc.

P-9396

29.o.

846. FÜLEP LAJOS

Kedves Barátom!

Köszönöm a megtisztelő szi
nem engedik, hogy személyesen
lehetek Veletek a 25 év nagy
nyájatokat szeretettel

és 25 éves barátsá

Fülep Lajos

P.S. Genthon "Régi magy. festő
mulva recenziót küldök - talá

„Én voltam a modell és a modell rajzolója”

– Drozdik Orsolyával beszélget Forián Szabó Noémi –

Drozdik Orsolya (Orshi Drozdik) retrospektív kiállítása, amely végigkíséri pályáját a 70-es évek közepétől napjainkig, 2001. december 12-én nyílt meg a budapesti Ludwig Múzeumban. Drozdik Orsolya 1977-ben fejezte be Budapesten a Képzőművészeti Főiskolát. 1978 óta külföldön, kezdetben Amszterdamban, majd Kanadában, 1980-tól pedig az USA-ban, New Yorkban él. A 90-es évek végétől a Római Magyar Akadémián és Budapesten a Közép-európai Egyetemen genderkurzusokat (a nemek társadalmi szerepével foglalkozó tudomány) vezetett. Állandóan utazik Budapest, Róma, Amszterdam és New York között. Három évtizede rendszeresen kiállít Magyarországon és külföldön. Kifejezőeszközül számos médiumot használ: fotó, video, rajz, akvarell, olajfestmény, sokszorosított grafika (ofszet, rézkarc), szobor, installáció, environment, performance, akció. Vizuális művészete elválaszthatatlan írói tevékenységétől: naplóbejegyzéseitől, esszéitől, statmentjeitől, verseitől és leveleitől.

– Ahhoz, hogy a Képzőművészeti Főiskola növendéke legyen, el kellett sajátítania a rajzművészet tradicionális gyakorlatát. Hogyan fordult szembe az akadémikus szellemű stúdiumok normáival?

– Mindez nagyon lassan bontakozott ki. A főiskolán az első két évben többnyire aktot festettünk. Tanárom, Iván Szilárd, Tizianóra hivatkozva állandóan az akt erotikusságát hangsúlyozta, vagy a fény erotikusságát az akton. A feladat egyre nehezebbé vált számomra, a baráti beszélgetések, a kritikus „ránézések”, a nemi szerep elvárásai és a festészeti örökség egyre inkább kérdésessé tette számomra az aktrajzolást. A nő „nézve van”. A szépség, csinosság a nő nemi szerepének része. Tehát „a nő értéke a szépsége”. A modell, a nő, aki a férfi erotikus vágyának tárgya, meztelen. Én pedig mint nő rajzolok egy női aktmodellt, és a rajz hasonlít rám is. Az 1975-ös főiskolai év végi kiállításon már tisztázni akartam a saját viszonyomat az akthoz. Ebben a sorozatban, melynek címe *Identitás* volt, modellről készített kiradírozott rajzokat és alattuk írott szövegeket állítottam ki: „Nem vagyok azonos a modellel, a modell nem azonos velem”, „A modell azonos velem, én nem vagyok azonos a modellel”, „Azonos vagyok a modellel, a modell nem azonos velem”, „Azonos vagyok a modellel, a modell azonos velem”. Igaz, ezek a rajzok többnyire nem aktok voltak, hanem portrék, de művészeti programomat tulajdonképpen ekkor, az aktmodell-rajzolás során alakítottam ki.

– Voltak olyan kollégák a főiskolán, akiket hasonló problémák foglalkoztattak, és akikkel erről beszélgetni is lehetett?

– A fiúk valójában nem értettek meg, mivel nem tudtak a problémámmal azonosulni. Azok a lányok, akiket hasonló elméleti kérdések érdekeltek, más utakon jártak. El Kazovszkij arról beszélt, hogy ő tulajdonképpen androgin. Herényi Gabriella pedig, aki most Koren Gabi, fiúkat keresett magának modellnek a szobrász szakon. Senki sem gondolkodott ilyen értelemben programszerűen: így az aktrajzolás problematikája nem volt megosztható.

– Miért nem választotta azt az utat, hogy férfiakat erotizál?

– Inkább szembesülni akartam a tradíció okaival és hatásaival. Akkori elméleteimben és írásaimban is sokszor ismételtem azt az igényemet, hogy „a nőiességemet” szeretném művészetté tenni. Viszont nagyon nehéz volt számomra a „nőiséget” meghatározni. Hol kezdődik a nőiességem, és hogyan fejeződik ki? Tulajdonképpen a „női látásmódot”, akkoriban erről sokszor beszéltem, szerettem volna felszínre hozni és kifejezni. Nem akartam demagóg lenni, sem ellenzéki. (Féltem, hogy az ellenzékiség megkeményíti azt a lágyságot, amelyre vágytam.) Meg akartam érezni azokat a rezdüléseket, amelyek engem mint megfigyelőt érnek. Azt akartam tudni, hogy hogyan érzem, figyelem és értem meg a világot mint nő. Ez számomra mélyen átélt konfliktushelyzetet okozott a művészeti örökséggel.

– Hogyan sikerült ezt a konfliktushelyzetet áthidalni?

– Nehéz volt megoldást találni. Szerettem volna a „nő”, a „modell”, a „vágy tárgya” és az én mindehhez való viszonyom kérdését megoldani, a művészi örökséget a nőiség szempontjából látni, az alkotó nő szerepét meghatározni. Amikor elkezdtem magamat rajzolni, fotózni, nagyon sokszor kijavítottak a fiúk, és azt mondták: „csináljunk rólad egy szép fotót!” „Szebb is lehetnél a fotóidon!” De nekem nem az volt a célom, hogy „glamourizáljam” magam. Féltem a szépség szerepét felvállalni; így a szocialista kultúra emancipációs törekvésének és a hollywoodi glamournak a visszautasítása egybeesett a szándékommal. Én is a nemi szerep örökségét igyekeztem megtagadni, de mégsem a „traktorosnő” szerepét tekintettem ideálnak. Nem akartam felvállalni a női szépség erotikusan szórakoztató szerepét sem, kiszolgálni a férfiak igényeit, mégis kerestem magamban, a művészetemben a nőiségből adódó különbözőséget.

– Azokon a fotóin például, ahol egy táncoló fiatal nő látható [Drozdik Orsolya – F. Sz. N.], a képek, akarva-akaratlan, a fiatal női test szépségét rögzítik...

– Táncosnők fotói alapján állítottam be magamat. Nem annyira a mozdulatokat próbáltam utánozni, hanem inkább belülről képzeltem el magamat táncosnőnek, és erről akartam fotókat készíteni.

– Belehelyezkedett a táncosnő, Isadora Duncan szerepébe, hasonlóképpen, mint a rajzolás során az aktmodell szerepébe... hogy a szerepeken át a saját pozícióját felismerje?

– Igen, mind a két feladatba magamat helyeztem bele, én voltam a modell és a modell rajzolója. A modell és a művész viszonyával nagyon sokáig foglalkoztam: a modell, ahogy hagyományosan használták, és a modell, ahogy én használtam, a női aktmodell és az én viszonyom volt a kérdés. A „modell” szisztematikus feldolgozására törekedtem. Egy nőművész szerepmodellt kerestem, így választottam Isadora Duncant, aki rendkívül szenvedélyes, felszabadult személyiség volt. Egyébként az összes szabad táncot táncoló táncosnő érdekelt, nemcsak Isadora Duncan.

– Külföldön hogyan folytatta művészeti programját?

– Nagyon következetesen. Makacsul követtem azt, amit 1975–1978-ban itthon elkezdtem. A test és a művészeti hagyomány, az individuum és a determináció kérdéseivel foglalkoztam. 1984-ben megteremtettem egy pszeudoperszónát, Edit Simpsont (aki egy bordélyházban született, majd Benjamin Franklin mostohalányaként élt), és az ő fiktív személyiségén keresztül hoztam létre a tudományos reprezentáció női nézőpontú kritikai elemzését. Később pedig a női test medikai reprezentációja érdekelt, ezt elemeztem installációimban, teoretikus írásaimban; a szerelmesleveleim pszeudovallomásaiban.

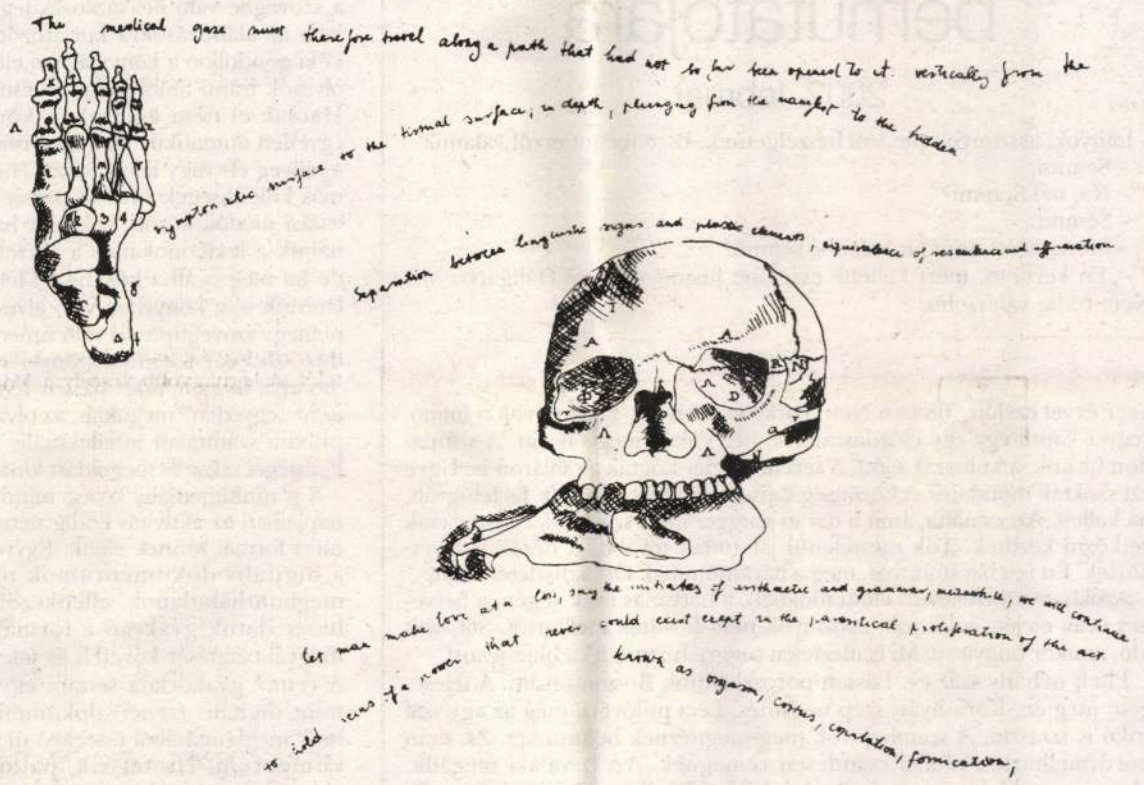

Drozdik Orshi rajza

– Ha rettenetesen kövér és csúnya lett volna, nem foglalkozhatott volna így a női szerep kérdéseivel Nem félt, hogy a testi vonzerő munkái megítélésében is szerepet játszik?

– Nem féltem, inkább önbizalmat adott, hogy magamat fotózzam. Az a kulturális örökség, amely szerint a nőnek szépnek kell lenni, valahogy része lett a munkámnak. De nem a szépnek elfogadott nő kereste magának az igazolást, amiben ő magát mint embert és mint nőt felismerheti, hanem a művészt kerestem a nőben, illetve az alkotóban a nőt. Kisajátítottam saját magamnak a saját testemet, és újraértelmeztem azt mint női testet. Az egyik korai írásomban úgy beszéltem a nőkről általában, mint önmagamról: „Én vagyok a szépség, én vagyok a fiatalság.” Folyamatosan minden olyan feladatot, szerepet, amit a nemi szerep öröksége rám ruházott, magamra vállaltam, és onnan, arról a helyről „beszéltem vissza”, ebből a helyzetből megszólalva ábrázoltam magamat. Ez a nézőpont végigkíséri az egész munkásságomat. Az 1984-es óbudai festészeti kiállításomon „biológiai metaforák”-ként állítottam ki a saját felboncolt testemet: az agyamat, a vesémet, a tüdőmet, a belső részeimet, és két portrét. Az egyik amerikai üzletember, a másik orosz párttitkár, és mind a kettő önarckép. A kiállítás katalógusában vallomást teszek, miszerint én „személyiségek, és lehetőségek halmaza” vagyok.

Úgy néztem magamat, a testemet, mint emberi mivoltom, mint nemiségem kifejeződését, de ők, a férfiak, úgy néztek engem, vagy úgy nézték általában a nőt, hogy az erotikus vágyukat kielégítse, szórakoztassa őket.

– Akkor ez a tárgyiagosság tagadás, ellenkezés a férfitekintetekkel?

– Igen, azt mindig visszautasítottam.

– De ez a magánéletben nem így volt, hiszen ott a teste erotikussága tetszést, elismerést kellett, hogy kapjon.

– Hát igen... Bökkenő. Nem nőként akartam elismertetni magamat, hanem művészként. Arra vágytam, hogy egy olyan szerelmet találjak, amelyben művészként és nőként is értékelnek. Viszont az a művészeti keret, amiben a művészetemet és magamat is meg akartam valósítani, tulajdonképpen nem egyértelműen kapott támogatást. (Ezt a nők sokkal könnyebben megadják a férfiaknak). Hosszan tartó nagy barátságaim viszont voltak és vannak, és azok megerősítettek.

– A nőiség a művésznő pozíciójában determináló. De az ön számára miért ez a legfontosabb szerep?

– A vágy a tekintetben rejtőzik. Az egyik legerősebb irányítónk, mozgatónk a vágy. Látásmódunk és a látásmódunkból kialakított művészet tükrözi a vágyunkat. Nézünk, és vágyunk arra, amit látunk. A vágyunk tárgya az, amit nézünk. Tehát a kép már egy ábrázolt vágy. És én a magam vágyának tárgya kívántam lenni! A férfitekintet engem mint nőt a vágya tárgyának látott, és hiányzott a művészeti örökségből a nők vágyának a kifejezése, „az én látásomat képviselő erotika”, ezért szadomazochista önöleléssel válaszoltam. Az 1978-as *Pornó*-sorozatomról van szó: egymásra fotóztam magamat: magam ölelem magamat. Öntudatlan mozdulataimban, a narcizmus tükrében jelen volt az erotika.

– Az anatómia és a patológia hogyan vált munkái alaptémájává? Analóg módon, a szövegdekonstrukciókhoz hasonlóan test dekonstruálásáról lenne szó?

– Az anatómiát dekonstruktív testmegközelítő módszernek tartom. A testet, amit egységesnek látunk az életben és a művészetben, az anatómia szétválasztható testrészekre bontja, hogy jobban megismerhesse. Az anatómia a boncolás paradigmája: kifelé fordítja a test felületeit, belső térképét. A marxizmus is dekonstruktivista gondolkodási forma volt, mert újraértelmezte a politikai nézőpontokat, és újraértelmezte a pénz és a munka viszonyát. A freudizmus is dekonstruktív módszert használt, érzelmi, erotikus, szexuális életünk megértésére és újraértelmezésére. Ugyanúgy, mint ahogyan a boncolás teszi. Munkáimban tovább mentem ezen a fonalon. Az anatómiai boncolással való foglalkozásom része a testtel való szisztematikus munkámnak, amely gyerekkoromtól a legutolsó műveimig végigkísér. Filozófiai értelemben a testiség és az elméleti létezés viszonya érdekelt. Mivel női testben élek, ezért a női test reprezentálásának problematikájával foglalkoztam főként. Újból és újból ugyanazt mutatom be, felhíva a figyelmet arra, hogy a „tekintetbe zárt vágy” a „tárgy” megközelítésének módszere.

– Korábban azt mondta, hogy a medikai fotók is dekonstruktívak. Hogy érti ezt?

– A 80-as években végigjártam (majdnem) az összes európai és amerikai medikai és fizikai múzeumot, és több mint háromezer fotót készítettem bennük. A Semmelweis Orvostudományi Múzeumban fotóztam le először a *Medikai Vénusz*t, 1977-ben. Megdöbbentett a medikai női modellen a nőiség ábrázolása. Félelemmel eltelve mentem végig a tudományos múzeumokon. A félelmet az ott felhalmozott poros tudás okozta bennem. Szorongok, mert megközelítem a tudományt, ami a nőiség részvétele nélkül jött létre, a világot, amiből én ki vagyok zárva. Ezért erotizálom a „másikat”. Nézem a tárgyakat, amelyeket a patriarchális tudományszemlélet hozott létre, és a kamerámmal fényképezek. Részvételem erotikus, ugyanakkor analizálom, amit a múzeumban találok. Erotizálom a tudomány történetét. Ezért szerelmes verset írok a leydeni palackhoz. Ez nem ábrázoló, inkább dekonstruktív tevékenység. Úgy nézem, amit látok, mint a „másiknak a történetét”. És én leszek az „egyik”, aki reprezentálja a „másikat”.

– Hisz-e abban, hogy Magyarországon is hathat az a gondolkodásmód, amit az elmúlt három évtized folyamán képviselt, és jelenleg is képvisel?

– Hát persze, a mai magyar művészetben van igény az önkifejezésre. Azt gondolom, hogy művészeti programom egyedülálló, mert megpróbáltam összefoglalni azt, ami korábban darabokban volt. Egy előző generációnak a képviselőjeként, kezdetben a feminizmus elméleti segítsége nélkül, a magyar művészettörténetben egyedülálló programként a női nézőpontnak egy összefoglaló megfogalmazására törekedtem. Mindezt a nyugat-európai törekvéssel egy időben, teljesen egyenrangúként kezdtem el Magyarországon, és folytattam külföldön. Ma már Magyarországon is új generáció nőtt fel az *Art in America*n, az *Art Forum*on, és a nemzetközi médián. A hirdetések által forszírozott nemi elvárásokkal bombázva ők már képileg kommunikálnak az egész nyugat-európai feminista gondolkodással, illetve az annak hatására született vizuális művészettel. Az új generációnak nem kell elméletekben elmélyednie, csak reagálni és megérteni saját magát. Az én feladatom más volt, és továbbra is megmaradt mint feladat.

– Akkor mondhatom azt, hogy a tevékenysége misszió?

– Minden művészetnek van missziójellege. Én is úgy gondolom, hogy misszió osztódott rám, mert úgy hiszem, én vagyok az a képzőművész, aki Magyarországon erről írt, és aki egyértelműen értelmezte a női nézőpont problematikáját. Fel is merült a vád, hogy mindezt nyugatról importáltam. Pedig én az indíttatást itthon kaptam, innen vittem magammal, és később a kinti tapasztalatokkal gazdagodott művészi eredményekkel tértem ismét vissza.

GYÖRGY PÉTER:

Élő archívum IV.

– szövegek, hangok, képek –

Az írás mindenkori aktuális használatát, jelentését, társadalmi szerepét elsősorban az elhangzó szavak által uralt tér nagysága és funkcióinak gazdagsága determinálja. Az írásbeliség és szóbeliség gyakorlata együtt jár, s pusztán teoretikus megfontolások végett radikálisan nem különíthetjük el azokat. Ugyanakkor tény, hogy a Gutenberg-galaxis a médiumok elkülönítésére épült: az írott mondatok a nyomtatott oldalakon kerültek megőrzésre: s a könyvtárakban évszázadokon át a néma olvasás csendje uralkodott. Mindazok a kijelentések, amelyek valaha elhangzottak, vagy bekerültek az írás majd a nyomtatás technológiája uralta intézmények világába, vagy lassan elsüllyedtek az időben. A szóbeli hagyomány mindig csak retorikai formákba rendezve maradhatott fenn: s mindaz, ami nem esett át az orális tradícióteremtés nyelvi metamorfózisán – az a mindenkori jelenben élők elől eltűnt.

Abban a – szó technologizálásával jellemzett – forradalomban, amelynek kortárs tanúi vagyunk, a digitális multimediális technológia ismét egy keretben állítja elénk a szót és az írást – az elhangzót és annak képét. A multimediális egység, írás és szó egy technológiai összefüggésrendszerben való rögzítése (elkerülhetetlen egyszerűsítéssel) a XIX. században kezdődött el. A gramofon és az írógép körülbelül egy időben terjedt el: az 1870-es évek Amerikájában. A multimediális forradalom által teremtett, aktuálisnak ítélt és tekintett összefüggésrendszer tehát régebbi, mint azt első pillanatban hinnénk. A gramofon elsőrendű célja az emberi hang közvetlen rögzítése volt: Edison találmányának története során a zene csak később lett uralkodóvá. A gramofon az *írás* számára teremtett új helyzetet: ekkor történt először, hogy az elhangzott szó megállítható volt a múló Időben. Aki a fonográf és írógép között ült, s a rögzített hangok sorát követte írásban, munkája során fordulópont tanúja lehetett. Az auralitás világa ekkor szabadult ki a közvetlen környezetbe zártságból s lett egyben *visszajátszható*. (A rádió ugyancsak alkalmas a tér addig nem ismert dimenzióinak áthatására, ám önmagában az írás helyzetét közvetlenül nem befolyásolja.) A gramofonról történő lejegyzés gyakorlata az autenticitás addig nem ismert dimenzióit tárta fel: legyen szó a pontosság jogi, közgazdasági jelentéséről, illetve – kihívás a művészettudomány számára – a népzenei rögzítés új gyakorlatáról. A gramofon feltörte az oralitás közvetlen terét: immár nemcsak a betűk voltak alkalmasak arra, hogy más térben és máskor is olvashatóak legyenek, hanem mindaz, ami odáig a folyamatosan múló mikrotörténelem elveszendőségébe zárta s ahhoz kötötte a hallgatót és beszélőt. Az írógép ugyanakkor megbontotta a kézírás hagyományát: a grafológia a személyes kézjegy nyomainak felkutatására épült: s jó pár évbe került, amíg a kriminológusok az új masinák billentyűinek leütési technikájában is kimutatták a félreismerhetetlen egyediség jeleit. Ettől eltekintve a gépiratok elterjedése a szöveghez való viszony új formáját kínálta és követelte: minden egyébtől eltekintve az írógép nagyban hozzájárult az írástudás privilégiumainak további lebontásához. Logikus lépés volt a két masinéria, a hangok és betűk rendszerének összekapcsolása is: a diktálás alapján való lejegyzés a kiváltságos politikai és irodalmi elit férfimunkája helyett rövid évek alatt tömeges és női munka lett. Az írógépek elterjedésének első évtizedeiben a kiváltságos titkárok helyét a titkárnők légiója foglalta el. Mindaz, ami odáig a kiváltság vagy drága pénzen megvehető szolgáltatás volt, hirtelen a bürokratikus mechanizmusok alapja lett. „Diktálok", kiáltott fel megannyi bürokrata szerte a világon, s kővé dermedt tipmamzelek tízezrei ültek és várták az elhangzó szavakat. A diktált mondatok áradata a szöveghez való új viszonyt eredményezett: a magányos írás szokásrendszere mellett ismét tömegesen jelentek meg a „szolgák", a szó szoros és átvitt értelmében. Mindenki, aki ír, tudja, hogy másként formálódik a mondat, másként jár az elme, ha a kézírás ritmusához alkalmazkodik a szerkesztés, a szöveg formálása, s megint másként, ha az írógép betűi felett jár a kéz. S diktálni egy szöveget végképp eltérő tapasztalat és mechanizmus. A kimondott szó *lefordítása a gramofonról írógép által gyártott szövegtestre* a modernitás komolyan veendő fordulata. Bizonyos fokig ennek vagyunk a tanúi ma is, amikor, Jay David Bolter szavával élve, a remedializáció folyamatát követjük nyomon. Ezen azt értjük, hogy mindaz, ami az egyik médiumban keletkezett, az közvetlenül, pontosabban a közvetítés érzékelhető formái nélkül formálódik újra a másikban. A tévé képe a számítógépen, a rádió hangja az MP3 lejátszóban, a számítógépen írott szöveg gyakorlatilag azonnal „nyomtatható". A különböző mértékben interaktív hálózatok korában élünk a XIX. század óta. A multimediális, hibrideredetű archívumok azért nem könyvtárak többé, mert már nincsenek bennük zárt és pontosan definiált dokumentumok. Egy könyvhöz – az olvasáson kívül – nemigen nyúlhatunk hozzá, a szövegbe való beavatkozás legfeljebb az aláhúzásokra korlátozódik, ki-ki gondoljon a könyvtárban előtte olvasók iránti ambivalens érzéseire. Hacsak el nem égetjük, a könyv egyetlen autentikus dialógust ismer: a szöveg el- vagy felolvasását. Hatalmas különbségek vannak persze olvasási módok között, másként használjuk a lexikonokat és a verseket, de ha meg is áll a kéz, ha fel-felpillantunk is, a könyvben való elveszés nemegy szövegtípussal való ismerkedés adekvát formája. Senki sem mondja, hogy mindez passzív lenne, ez az „egyetlen" megoldás, az olvasás praxisa számtalan intellektuális különbséget takar és megoldást kínál.

S a multimediális közeg mindennapjaiban az aktivitás eddig nem ismert formái tűnnek elénk. Egyrészt a digitális dokumentumok nem megbonthatatlanok, ellenkezőleg: használatuk gyakran a formájuk megváltoztatását követeli és jelenti. A remix gyakorlata semmi egyéb, mint digitális (zenei) dokumentumok megbontásából összeálló új dokumentum. Ha tetszik, palimpszeszt, ha tetszik, idézetgyűjtemény, ha kell, radikális montázs. Amit a dadaista képzőművészet korszerű formaként ismert fel, a szövegek dekontextualizását, azt a hypertext mindennapjai milliók számára teszik napi praxissá. Ami egykor avantgárd alkotás volt, az ma kommunikációs létmód lett. Folyamatos az átjárás szövegek, képek és hangok között. Minden médium minden médiummal kapcsolatba léphet. A médium nem üzenet többé: a kommunikációs csatorna a lehető legkevésbé determinálja az általa hordozott üzenet jelentését. Mindez nem hagyja érintetlenül a fennálló médiák gyakorlatát. Itt van azonnal a Filmmúzeum című adó példája, amely arra a felismerésre épül, hogy egy audiovizuális archívumban pár évtized alatt minden múzeumi tárgy lesz, azaz dokumentumból monumentummá változik. Ami egykor némán lapult a polcokon, annak minden egyes kockája érdekes – az archívumból múzeum lett. A 70-es évek tévétornája a Kádár-korszak múzeumának fontos leleteként áll elénk. A metamorfózis ebben az esetben két dolognak tudható be, egyrészt a radikális kronológiai váltást is tartalmazó Időnek, másrészt a multimediális világban való megjelenésnek. Ma a Filmmúzeum a legevidensebb művészetszociológiai kérdések sorát kényszeríti ki. Ott vannak mindjárt a jogi problémák, kié is a copyright: a használat határai és módjai az egykori szerződéses viszonyok között vélhetően nem voltak ismeretesek. (Sem kábeltévé nem volt, sem műhold, mindazok az eszközök, amelyek ma ezt a rendszert működtetik.) Kié Kazal László hangja, képe stb? S ott van a kontextus kérdése. A Filmmúzeum – amely mára nagy és nyilvános történeti forrás lett, a rendszerváltozás történetében az egyik legfontosabb privát tulajdonban lévő közintézmény, olyan, ami a Kádár-korszakhoz való viszony újradefiniálását segíti – s folyamatosan új műsorokat alkot régi dokumentumokból. S ezt helyesen teszi. A Kádár-korszak (van már egy nemzedék, melynek a szó szoros értelmében semmiféle érzéki ismerete nincs erről) ennek a csatornának révén ismét kézzelfogható evidencia lett, a technikai csoda: a visszajátszás egyszerre jó a későn születetteknek és a nosztalgiázóknak, és mindenesetre épp annak a szélsőjobboldali tébolynak vet véget, amely úgy beszél az ancien régime-ről, ahogy a kommunisták beszéltek a Horthy-korról. Hirtelen mintha úgy tűnne, hogy a polgári Magyarországon kívül is volt élet egykor, s nem is rossz talán. Kádár Magyarországa a két világháború közötti Magyarország érzékelhetetlenné tételében volt érdekelt, a múlt végleges lezárulása elsősorban a kulturális formák feletti totális hatalomátvételt jelentette. Ami egykor történt, az kutatható volt, de nem átélhető. Ezért voltak az olyan hisztériák, mint például a Karády-mítosz, amelynek kirobbanását az MSZMP már tehetetlenül szemlélte. A mediális határzárnak az Idő két oldalán azonban ma nincs esélye. Most a hangok és képek kontrollálhatatlan özöne árasztja el a világot. Továbbá a Filmmúzeumban a Kádár-korszak magaskulturális teljesítményének vizuális világa mögött felsejlik az irodalmi újramedializásából következő fogyasztás eddig nem ismert vonatkoztatási rendszere. Gáti József Szabó Lőrincet mond, Déry Tibort Fábri Zoltán és Latinovits Zoltán hozza vissza, Esztergályos Károly Gelléri Andor Endrét. A mai irodalmi kánonra hat vissza, hogy sokak számára alig ismert neveket, épp nem olvasottakat, láthatják, hallhatják százezrek. S ez figyelemreméltó. Tény, hogy a magyar nyelvű írásos magaskultúra az elmúlt évtizedben elveszítette olvasói jelentős részét. Mindez elkerülhetetlen volt: a média uralta társadalomban a szövegek szerepe mindig csökkent. Csakhogy most épp a médium segíthet a szövegek kultúráján, amely egyébként tevékenyen hozzájárul annak háttérbe szorulásához. Ami egykor képi fordítás volt, az ma primér élmény, amely visszavezethet a textuális világhoz. (Attól tartok, a Filmmúzeum – főként ha digitális változatát, azaz honlapját is használnák végre – többet tehet az olvasás évéért, mint a szomorú és eleve reménytelen kampány, amelynek tanúi lehettünk.) A lényeg ugyanis a szövegek új médiumok közötti új interpretációjában áll. Pár éve nemigen képzelhettük volna, hogy a televízió – különös fordulatok után – épp úgy siethet a textuális kultúra segítségére, ahogyan azt a 60-as évek elején Németh László is elképzelte, illetve elvárta volt. Az sem volt épp előre sejthető, hogy a vizualitás történetének egy-egy fejezete működése közben lesz látható. A *Táncdalfesztivál* egykor például a képek hatalmát jelentette a zene felett. Attól a perctől fogva, ami nem volt látványként érvényes, az hangként sem volt többé: sem autentikus, sem forradalmi. Az új nemzedék ekkor még nemigen tudott zenélni ugyan, de hogy is nézett ki? Függetlennek és veszélyesnek látszott. Aki a populáris ikonográfia magyarországi történetét akarja tanulmányozni, nézze a *Táncdalfesztivál*t. Nem a nosztalgia az egyetlen kérdés itt, messze nem. Ellenben: a történelem egyes metszetei replayben láthatóak. Újra visszajátszhatóak. Alig várom, hogy egyszer láthassam végre például Csurka *Deficit*jét, vagy a *Döglött aknák*at. Az egyikben a kommunista forradalmár nosztalgiáját, a másikban az egyaránt régmúltnak tekintett őskommunistát és jobboldalit. Ennek fényében talán többek számára felismerhető lesz, hogy pár év múlva a MIÉP mai filmjeit már senki sem fogja ugyanígy visszanézni. Nem lesz miért.

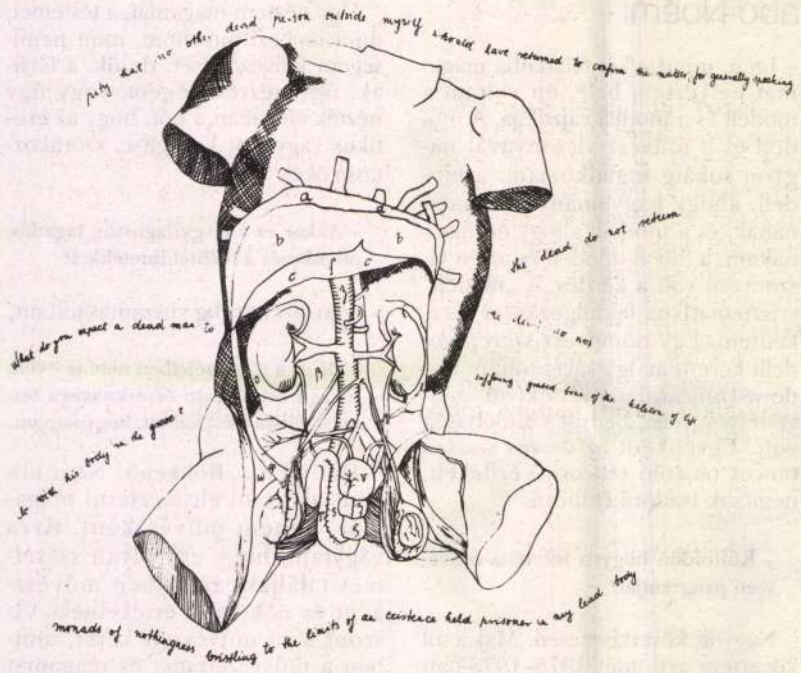

Drozdik Orshi rajza

A *Vagina Monológok* bemutatójára

2002. február

– Lányok, asszonyok pináról beszélgetnek. Eszedbe jut erről valami?
– Semmi.
– Na, ne! Semmi?
– Semmi.
– Mért? Mért nem jut eszedbe semmi?
– Én kérdem, mért kellene eszembe jusson valami? Hallgatsz. Mi? Nem tudsz válaszolni.

*

Ezer évvel ezelőtt, '68-ban New Yorkban a Living Theatre volt a menő. Jegyet kapni egy-egy előadásra? Na, ne. Valaki mégis bevitt. A színpadon ültünk, a kulisszák előtt. A terem dugig. Lógtak a csilláron is. Ugye ezt szokták mondani? A közönség tapsolt, ordított, énekelt. És felugrált, ha kellett. Azt csinálta, amit a darab szuggerált. A színészek egyszer csak vetkőzni kezdtek. Tök meztelenül játszottak tovább. A nézők is levetkőztek. Én is a barátommal, meg a barátnőmmel. Ott a díszletek előtt.

Azokban a történelem előtti időkben, a hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején, a lányok, asszonyok nem hordtak melltartót. Sőt, volt idő, amikor bugyit se. Mi is meztelen seggre húztuk fel a blue-jeanst.

Eltelt néhány száz év. Lassan poroszkáltunk Boston utcáin. A feleségem meg én. Kora nyár, szép napsütés. Le a pulóvert, még az egy szál trikó is izzasztó. A szembejövők meg-megnéznek bennünket. Zs. nem hord melltartót, mellei csendesen remegnek. Aztán valaki megállít. Hogy nem illik kihívóan viselkedni, hogy fel kellene venni valamit a T-shirt alá... Nem puritán, ősöreg pionír asszony, nem, nem ő szólít meg. Fiatal, mosolygós, szőke. Diáklány, a '68-asok gyereke.

O tempora, o mores!

*

Dokumentumfilm. Kint a téren a magyar korona. Szentnek nevezik. Mióta is? A történészek biztosan tudják. Libasorban vonulnak előtte. Tizenéves lányok, fiúk keresztet vetnek, van, aki térdet is hajt.

Kellenek a mítoszok. Kellenek a szimbólumok, minden kell, amivel meg lehet fékezni az egyszerű ember csapongó gondolatait. Ne gondolkozz a mindennapokról! Ne gondolkozz az élet értelméről! Se más effélé hülyeségekről! De, ne ám, mert baj lesz!

Pináról beszélgetni? Ugyan, nem bánt senkit! És akit bánt, nem megy el meghallgatni. Ha nagyon bántja, kiabál. Tiltakozik. Megtiltja a feleségének, a gyerekének, a munkásainak, a családjának. Aztán törvényt hoz, törvényt hozat. Büntet és megtorol.

Az ég alatt megjelent az árnyék. Közeledik, ránk települ.

Addig beszéljetek a pináról, amíg lehet.

*

Ja, hogy ezen kívül mondjak még valamit? Hogy tetszik-e? Persze. Nekem tetszik. De ez nem kategória, hogy nekem tetszik. Kisebbségi vagyok. Na, nem a származásom miatt. Nem vagyok se zsidó, se cigány. Csak félig román. A románt még nem üldözik, ugye? Mégis kisebbségi vagyok. A nézeteim kisebbségiek. Meddig tolerálnak? A fene tudja. Ti mindenesetre beszélgessetek a pináról. Lesz, akinek tetszik majd. És akinek nem? Tehet egy szívességet! Nem?

*

Csak így tovább!

Mind a vízig szárazon! Ezt mondták az ősök. Szárazon. Hogy mit jelenthet? Aki tudja, mondja meg nekem is, nem szeretnék bután szédülni a sírba!

Hahó! Beszélgessetek a pináról!

Jancsó Miklós

BPR
Budapest FM 88.1 Rádió

Az Óbuda Galéria 1984-ben katalógusa

DROZDIK Orsolya

PRELUDES OF THE ALTER EGOS
AZ ALTEREGOK PRELŰDJE

ORSOLYA DROZDIK
DROZDIK ORSOLYA

. . . my strange incapability to force myself into a single personality, my irresistible desire to start from a specific formula, to search for variations, without monotonous repetitions. . . .

... Különös alkalmatlanságomat arra, hogy bezárkózzam egyetlen egyéniségbe, ellenállhatatlan vágyamat, hogy egy sajátos képletből kiindulva variációkat, egyhangúság nélküli ismétlődéseket kutassak...

Conversation between Orsolya Drozdik and Patrick Mc Grath

IMAGERY

Drozdik: Imagery is all around us. It emerges from the memory and from the everyday. It is the just-seen and the déja vu. It accumulates and awaits projection. It surges over itself like waves, and slips sleekly over meaning, and covers it totally, and becomes meaning. Our being is heavy with it.

Patrick Mc Grath beszélgetése Drozdik Orsolyával

KÉPVILÁG

Drozdik: Képekkel vagyunk körülvéve. Az emlékekből és a mindennapokból törnek ránk. Az éppen most látott és a „déjá vu". Felgyülemlenek és kivetítésre várnak. Egymásra torlódnak, mint a hullámok és ráúsznak a jelentésre, teljesen betakarják, és ez válik jelentéssé. A létezésünk elnehezül tőle.

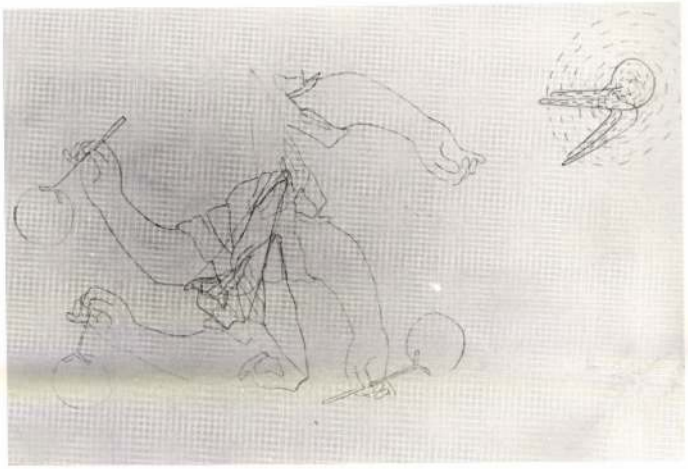

Mc Grath: Deep in the gloomy vaults of a late twentieth century mind, a slick and sticky sludge of semiotic information began silently to rise, lapping gently against the fungoid and crumbling walls of obsolescent knowledge. The mind was turning into a sign swamp!

A psychohydraulic operation was needed, and fast. Meaning was going under as with gloopy slurps the sludge rose. Desperately pumping hallucinations into the void, the bogy mind floundered about in search of living's meaning. All the corpses were drowned and bloated, and spectral fishy entities slid in and out of the corpses of dead meaning drifting to and fro in the sign swamp. It was a bad scene.

There was no hope. Signs began leaking through the organs of the mind, and the hallucinations tumbled forth in a frenzy. The walls collapsed, and with a last semantic gasp the mind went under, and there it lays today, the lost city, somewhere at the bottom of a thousand tons of mud.

Imagery is a shifting field of myths and symbols which overlays the natural and mediates out contact with it.

Mc Grath: A késő huszadik századi agy borús, boltozatos pincéi mélyén, a szemiotikai információnak sima és ragadós iszapja kezd csendesen emelkedni, gyengéden nyaldosva az elavuló tudás penészgombás, omladozó falait. A tudat egy jelmocsárrá vált. Pszichohidraulikus megoldásra volt szükség és mégpedig gyorsan. Ahogy a jelentés elmerült, úgy emelkedett a cuppogó, szörcsögő üledék. Hallucinációt pumpálva az ürességbe, a leblokkolt tudat kétségbeesetten evickél körbe-körbe, az élő jelentést keresve. Kísérteties halszerű lények siklottak ki és be a halott jelentés felduzzadt tetemeiből. Rossz volt nézni.

Nem volt remény. A jelek a tudat szervein keresztül kezdtek kiszivárogni, és hallucináció bukdácsolt elő az őrületben.

A falak összedőltek és a tudat egy utolsó szemantikai lélegzettel elmerült és ma is ott fekszik mint elveszett város, valahol ezer tonna sár mélyén.

A képvilág a mítoszok és a szimbólumok változó mezője, amely elfedi a természeteset és a vele való kapcsolatunkban közvetít.

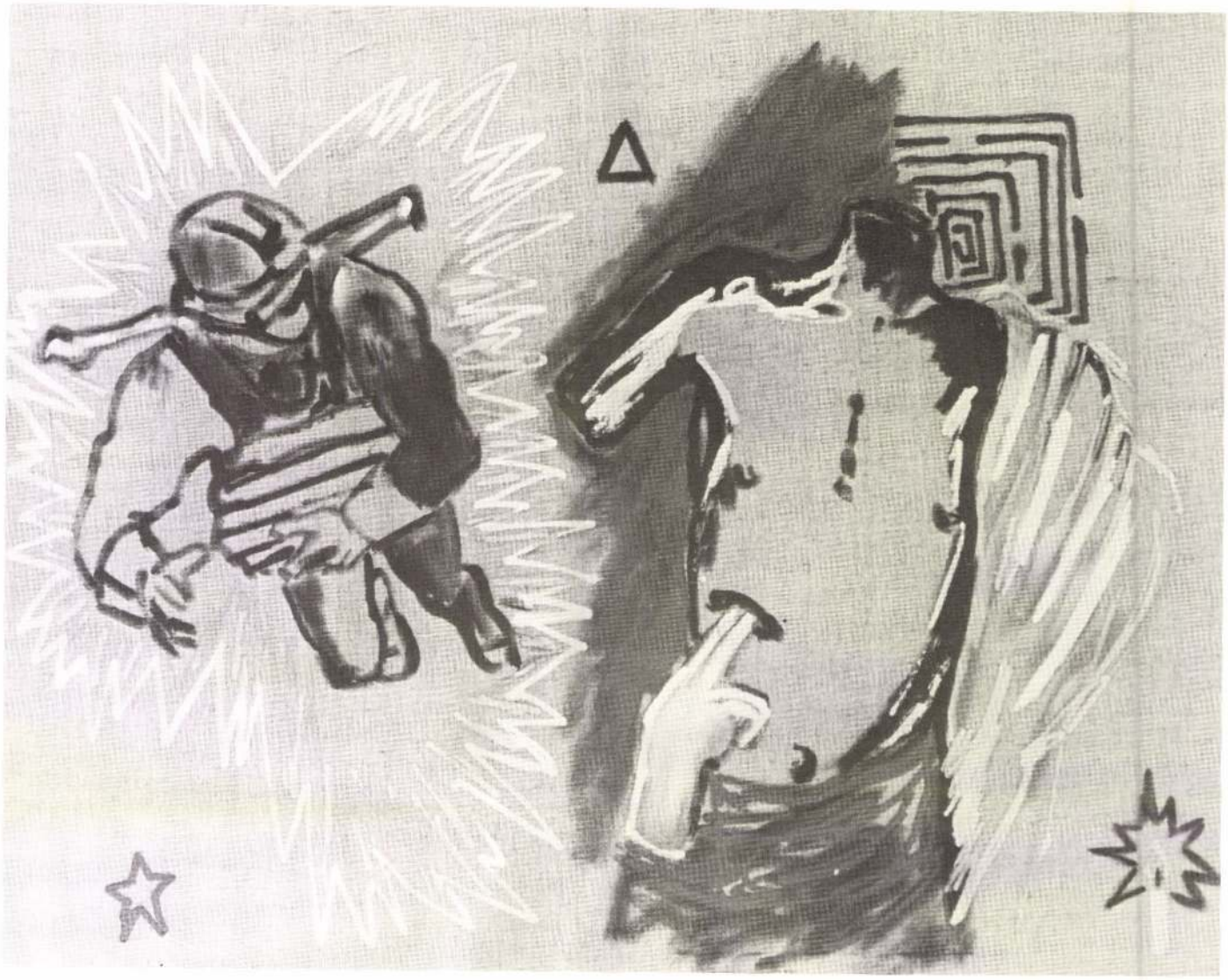

Drozdik: How to decide what to take from the offered chaos of imagery is very complicated. The cultural mood leaks through the noise of the artist's internalized meaning and this influences the decisions.

Intellectual curiosity forces metaphors to bind onto the unknown. (A metaphor is a set of terms and relations built around a concept; it functions as a master code of our cultural systems.) The binding of metaphor onto chaos restructures the metaphor into a new image bulk.

New moods energize, reorganize, regroup the imagery – for example, the perpection of the possibility of an imminent holocaust stimulates the articulation of preexisting primitive, romantic, and apocalyptic images.

Drozdik: Nagyon bonyolult választani – mit és hogyan – a képek káoszából. Kulturális hangulatok szivárognak keresztül a művész bensőségessé tett jelentésein keresztül – ez befolyásolja a választást.

Az intellektuális érdeklődés metaforákat kényszerít az ismeretlenre. (A metafora úgy értendő, mint egy csoport meghatározás és utalás egy fogalomra épülve, amely kulturális rendszerünk irányító kódja.) A metaforák rákényszerítése a zűrzavarra, új képcsoportba rendezi a metaforákat.

Az új hangulat energiát ad, újrarendez, újracsoportosít, pl.: a közelgő holocaust lehetőségének észrevétele ösztökéli a már meglevő primitív, romantikus és apokaliptikus képek elemzését.

ORIGINALITY

Mc Grath: Originality, like the self, never truly disappears. Novel combinations, resurrected genres, image banks long dormant and suddenly reflourishing – we will always find the new, what was never seen before. And the self: who operates without a self? Life becomes psychologically impossible without the structural supports of the self. The point is, neither originality nor the self are fundamental to one's working practice any more. They have no place in our philosophical or formal equipment. We are too well aware that we move among echoes and hallucinations.

Drozdik: Why do we need originality? Can we have it? Originality is semi-transparent dimly see through it to its precursors. The known and the familiar can be glimpsed. Sometimes you hear the prompter. The artist mediates between culture and style.

But there are degrees of mediation. In some work there appears to be more mediation than is other. At some degree, the prompted meaning gets distorted. Sometimes' original copies are produced; then the degree of mediation is almost zero.

EREDETISÉG

Mc Grath: Az eredetiség akárcsak az én, soha nem tűnik el igazán. Újszerű kombinációk, újjászületődő műfajok, „kép-bankok" – hosszú ideig lappangó és hirtelen újrafelvirágzó kép-bankok – és mi mindig meg fogjuk találni az újat, amit soha nem láttunk azelőtt. És az én? Ki működik én nélkül? Az élet pszichológiai értelemben lehetetlenné válik az én strukturális támogatása nélkül. A lényeg az, hogy sem az eredetiség, sem az én nem alapvető az ember munkagyakorlatához. Nincs helyük filozófiai és formális eszközraktárunkban. Nagyon is tudatában vagyunk annak, hogy visszhangok és hallucinációk között mozgunk.

Drozdik: Miért van szükségünk eredetiségre? Vajon birtokolhatjuk-e? Az eredetiség alig átlátszó, rajta keresztül homályosan lehet látni az előzményeket. A tudott és az ismerős pillantható meg rajta keresztül. Néha hallod a súgót. A művész közvetítő a kultúra és a stílus között.

De a közvetítésnek fokozatai vannak. Bizonyos művekben mintha több áttétel lenne, mint másokban. Bizonyos fokozatokban a súgott jelentés teljesen eltorzul. Időnként „eredeti másolatok" készülnek, ebben az esetben a közvetítés fokozata zéró.

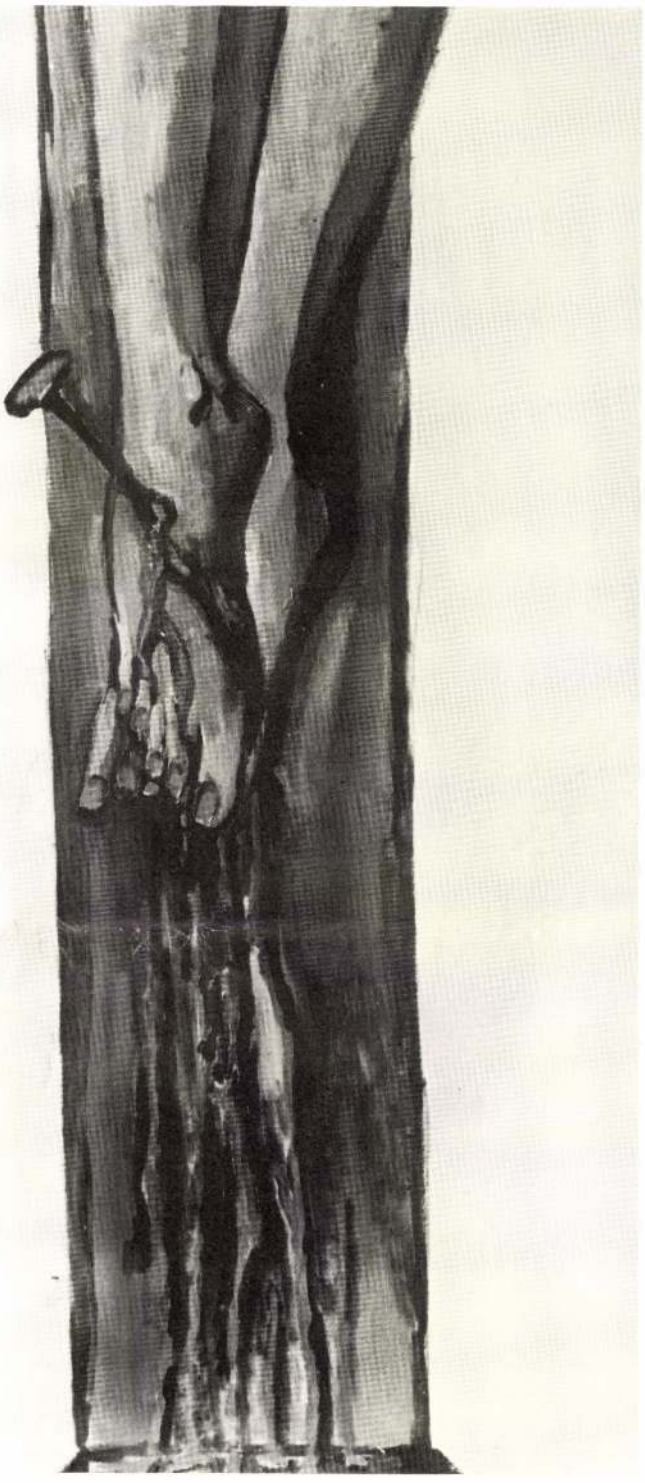

QUALITY

Quality is generally understood in a commercial sense as a label, like 'Quality 100 % English Wool' – the real thing has not been replaced by the synthetic; or, the meaning of quality is linked to the sense of the 'original brand' – SONY – or (quality paintings sold by Mary Boone, brand name:) Julian Schnabel.

MINŐSÉG

Drozdik: A minőséget kommerciális értelemben többnyire védjegynek tekintik, pl.: „minőségi 100%-os angol gyapjú" – a valódi dolog, amit nem helyettesítettek szintetikussal, vagy a minőség jelentése összekapcsolódott az „eredeti márka" értelmével, pl.: SONY, ugyanúgy (minőségi festmény, árusítja Mary Boone, márka neve:) Julian Schnabel.

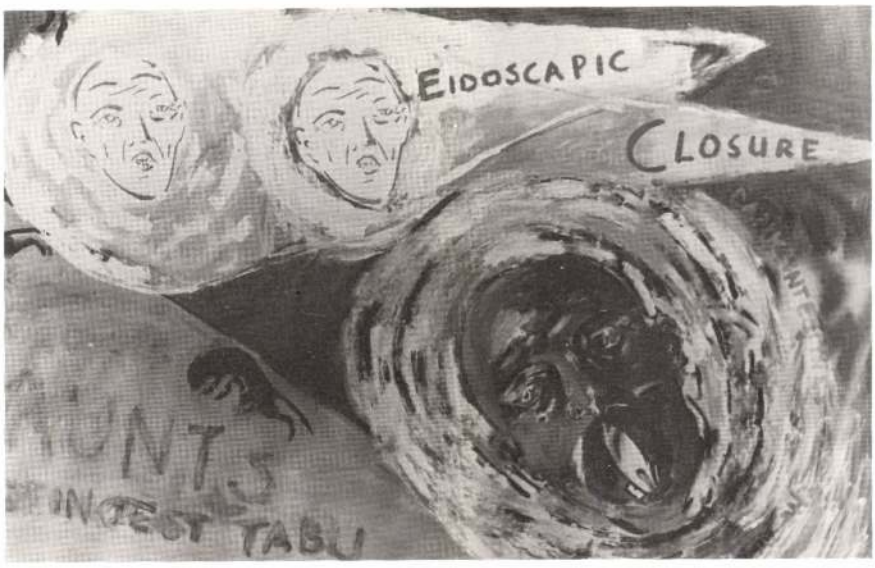
EIDOSCAPIC
CLOSURE
INCEST TABU

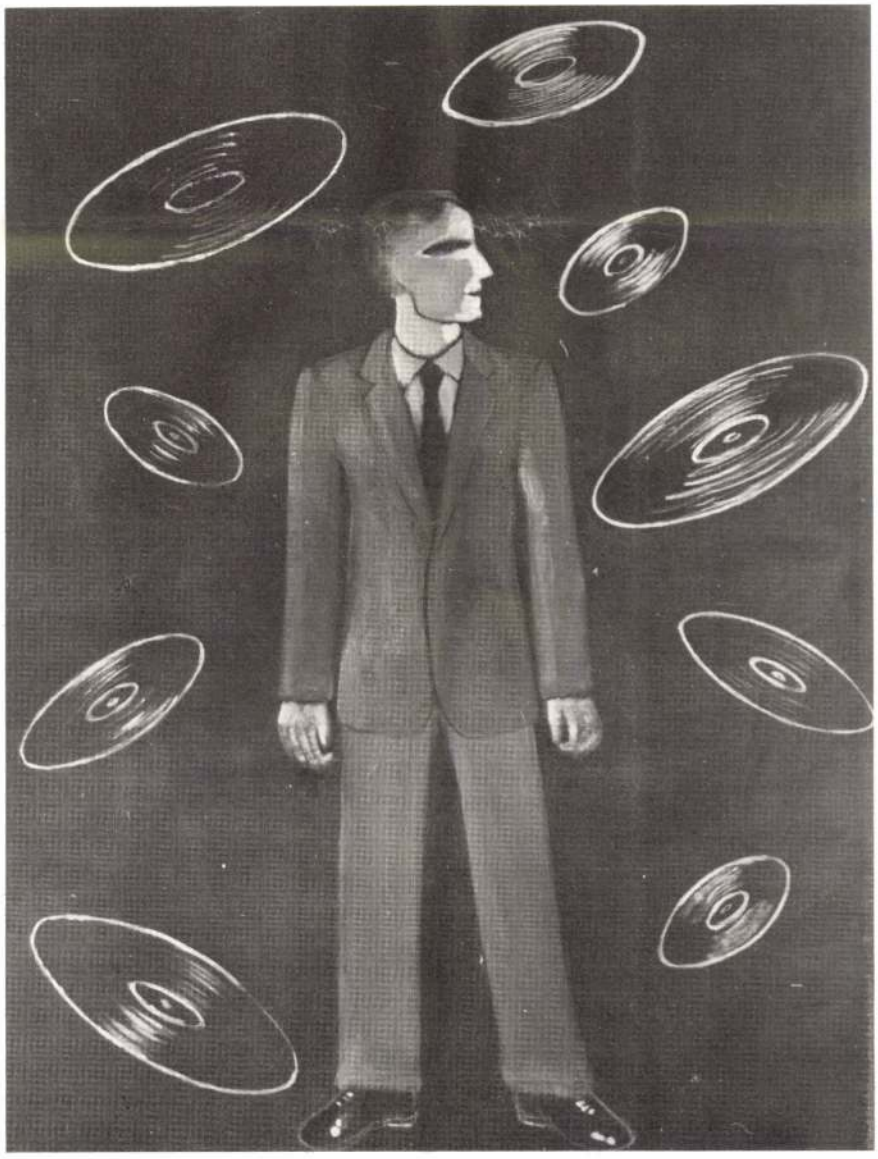

STYLE

What we hear and see are the echoes and hallucinations, and style is the overcoat on the hallucination.

To paint is to execute style. When style stops raising new questions forme and starts to work by itself, it becomes automatic and boring; then it is time to leave it, like a lover who raises no new questions for the senes or for consciusness. New questions lead to other questions which demand new style.

There is no difference between abstract and figurative images because both are part of the image vocabulary with which we are provided.

What we see and hear are hallucinations. The hallucinations are built into the mind, and they whisper into the ear; they are the echoes of the heard and the seen. Dressed hallucination; dressed for the ball of ambition. Dressed for an appointment with its own limits, dressed for the separation of sexes. Dressed for the void and questions. New questions arise, new colors begin to be born in the imagination.

Does each question demand a new style?

THE SELF

Mc Grath: The self is a dying metaphor.

Language present itself as a medium of an original persona, an 'I'; but this is our oldest illusion. 'I' am a conduit of 'my' language – it flows through 'me' and patterns its passage in the constructs of subjectivity. The subject is an artifice of language: 'I' do not speak, 'I' am spoken. 'I' do not write, 'I' am inscribed.

The void: having glimpsed it, 'I' return to a life that is only a skin, a membrane stretched tight across the mouth of the abyss, to keep the smell out of it. I have nothing that is not artificial.

STÍLUS

Drozdik: Amit látunk és hallunk, azok visszhangok és hallucinációk, és a stílus pedig a hallucináció kabátja.

A festés a stílus kivitelezése. A stílus automatikussá és unalmassá válik, amikor megszűnik új kérdéseket feltenni, és önmagától kezd el működni. Ez az az idő, amikor ott kell hagyni, mint egy szeretőt, aki nem tesz fel új kérdéseket az érzékeknek és a tudatnak. Az új kérdés bizonytalanságot okoz és a kísérlet a bizonytalan feltárására új stílust hoz létre.

Absztrakt képek és figurális képek között nincs különbség, mivel mindegyik annak a képi szótárnak a része, amivel el vagyunk látva. Amit látunk és hallunk, hallucináció. A hallucináció be van építve a tudatba, a suttogás pedig a fülbe; ezek a látottak és a hallottak visszhangjai. Felöltöztetett hallucináció; az ambíció báljára cicomázva, a saját korlátaival való találkozásra öltöztetve, a nemek szétválasztására öltözötten. Az űrre és a kérdésekre öltözötten. Új kérdések merülnek fel, új színek kezdenek születni a képzeletben.

Vajon minden új kérdés új stílust is követel?

AZ ÉN

Mc Grath: Az ÉN egy haldokló metafora.

A nyelv az „ÉN"-nek, mint egy eredeti személyiségnek a médiumát képviseli, de tulajdonképpen a legrégebbi illúziónk. „ÉN" az „én" nyelvemnek a vezetője vagyok – az keresztül áramlik „rajtam" és történetének mintáit a szubjektivitás építményeiben mintázza meg. A tárgy – az „ÉN" – a nyelv szüleménye: „ÉN" nem beszélek, „ÉN" beszélve vagyok. „ÉN" nem írok, „ÉN" meg vagyok írva.

Az üresség: megpillantva azt, visszatérek az életbe, ami csak a bőr, egy membrán a semmi száján szorosan kifeszítve, hogy kiiktassa a szagot. Nekem semmim sincs, ami ne lenne mesterséges.

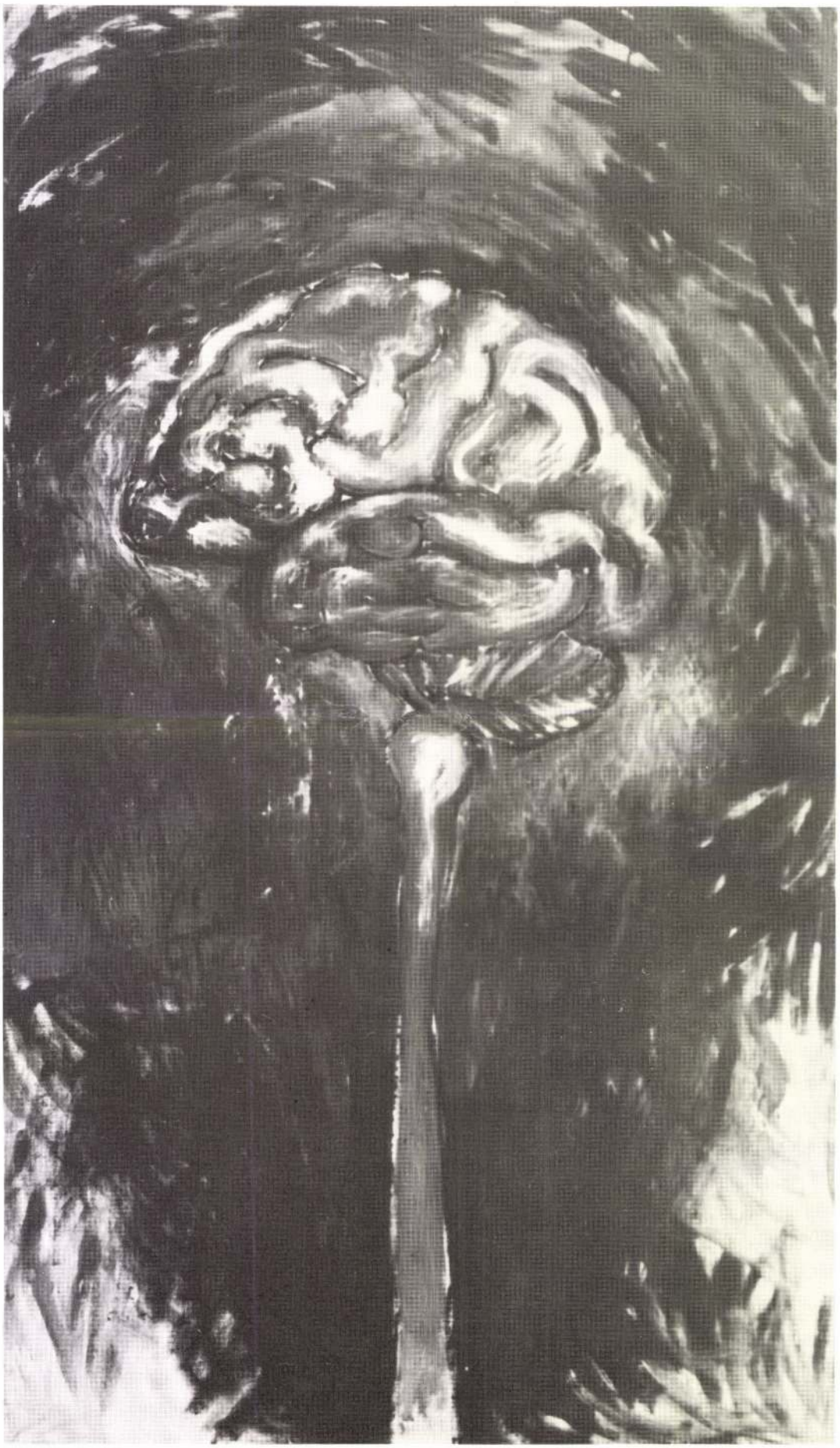

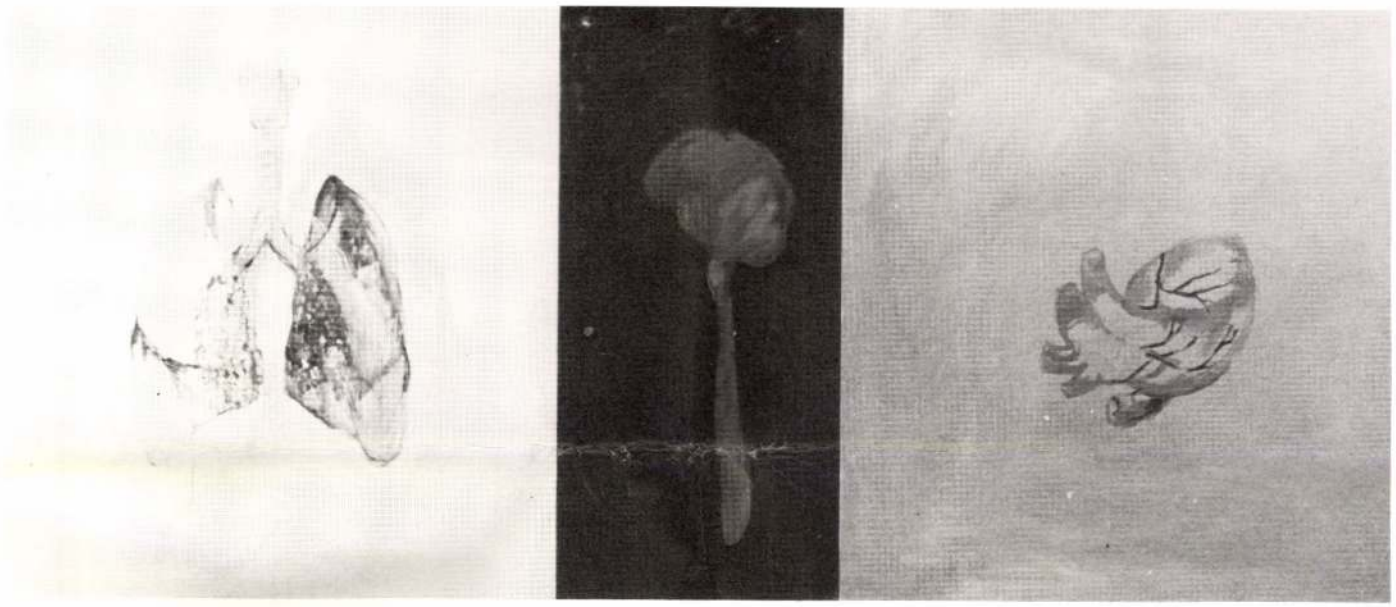

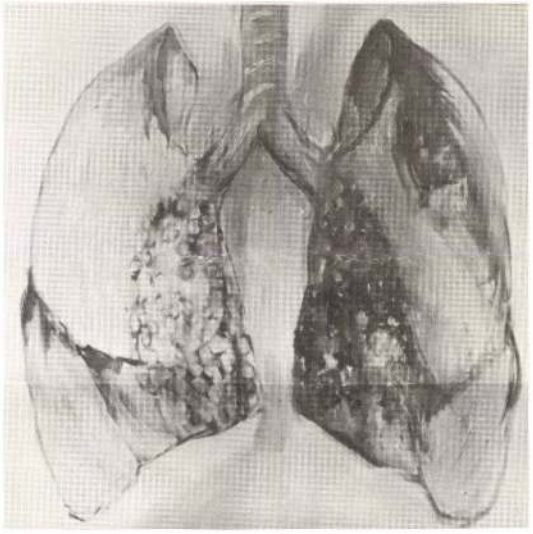

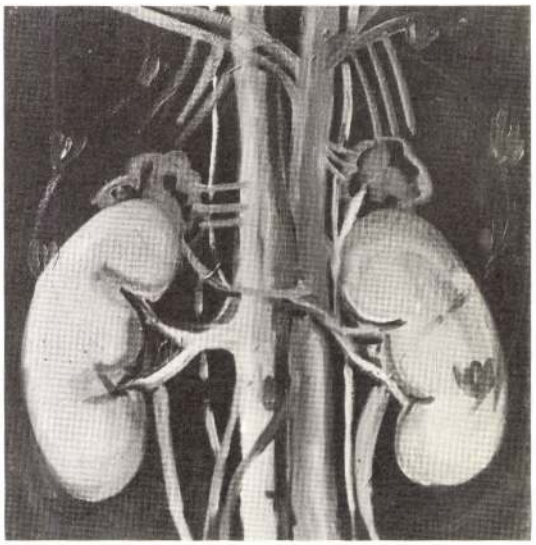

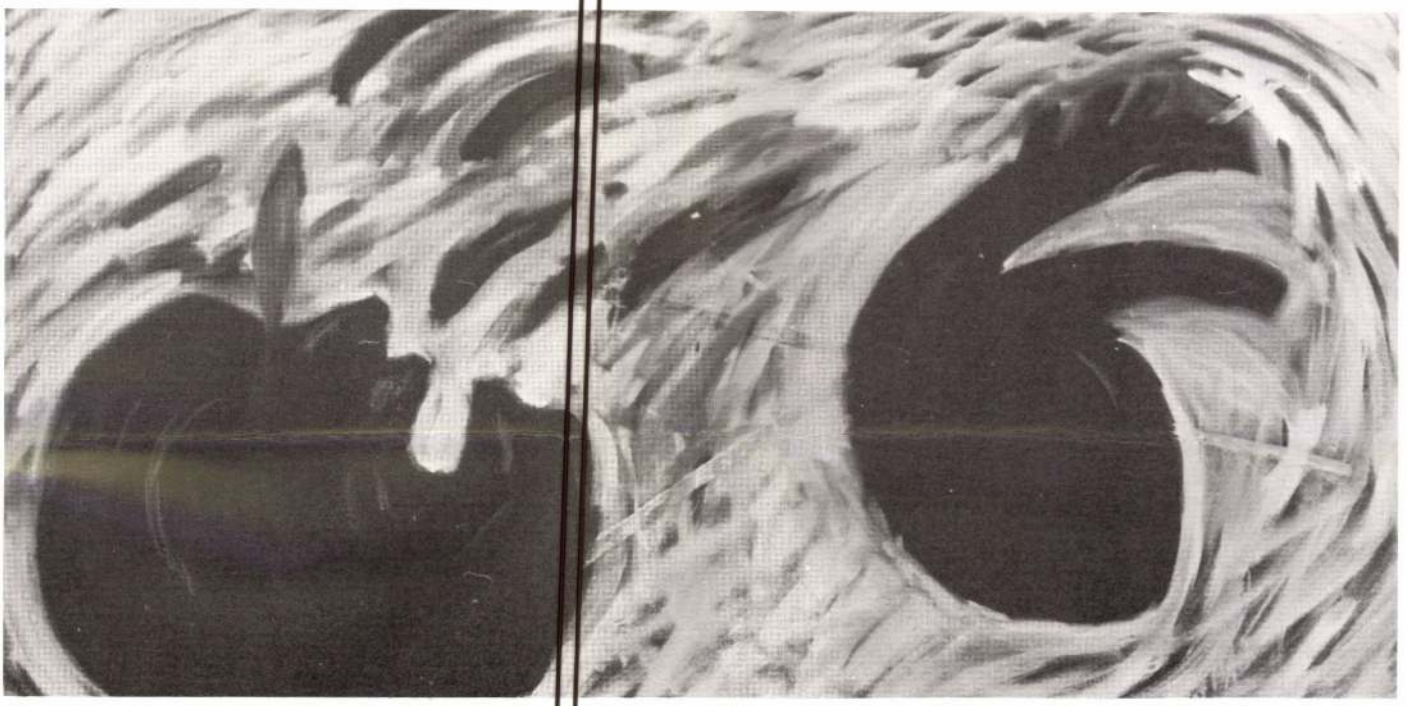

Patrick Mc Grath
SELF AND STYLE

The idea of a unique and individuated self is central to modernism, and is intimately linked to its approach to style. For the modernist, faced with a changing and accelerating world, no recourse to tradition was possible, for no traditional style could express the conditions of modern existence. The forging of a new style was imperative, and this was work for an individuated self: it must directly express the authenticity and originality of the creator. This was the link then: style expressing a unique self.

Style thus possessed a sort of innocence and transparency in early modernism. But by the late 20th century, modernist styles, and the whole avant-garde project, had entered the cultural system to which they had been originally opposed. Artists understand that today, that authenticity which style enjoyed for a brief moment in cultural history has vanished. The world is an overcoded surface of styles, none of which has a prerogative upon some deeper, higher, transcendent authenticity.

All styles thus become elements in the cultural vocabulary at the artist's disposal. Work springs up in which a multiplicity of styles has been liberated, in which references clash and contradict themselves. Style thus sheds its mediating function, between observer and creator, and can only point to its own activity.

Implicit in all this is a negation of the self. The individual, in this society, is offered a range of identities, of existential uniforms. The appeal of these lies in their stylization, their masked references to preexisting personae. The appeal of a determined identity cannot, by definition, reside in its uniqueness and authenticity. It resides instead in the subtle evocation of cultural stereotypes.

Our alertness to these phenomena is sharpened when the attention is forced into the void that lies beneath a surface of clashing references. In her work, as she slides across the stylistic continuum, the artist subverts the idea of a fixed and stable identity prior to its expression.

PATRICK MC GRATH
AZ ÉN ÉS A STÍLUS

Az egyetlen és individualizált Én központi elképzelése volt a modernizmusnak és szorosan kapcsolódott magához a stílus elképzeléséhez. A modernistáknak szembe kellett nézniük a változó, rohanó világgal, nem volt lehetőségük a tradíciókhoz menekülni, mert a tradicionális stílus nem tudta kifejezni a modern létezés viszonylatait. Elkerülhetetlen volt az új stílus kialakítása, amelynek az alkotó művész hitelességét és eredetiségét kellett közvetlenül kifejeznie. Ezt a feladatot az individuális ÉN-nek kellett végrehajtania. Más szóval: a stílusnak a különös Én-t kellett kifejeznie. A korai modernizmusban a stílusnak tehát egyfajta ártatlansága és átlátszósága volt, de a 20. század végére a modernista stílus és általában az avantgarde vállalkozás egésze belelépett abba a kulturális rendszerbe, amivel eredetileg szembenállt. A művészek ma felismerik, hogy az az ártatlanság, amellyel a stílus a kultúrtörténetben egy rövid ideig rendelkezett, eltűnt. A világ a stílusok rejtjelezett felszíne, amelyek közül egyiknek sincs kiváltsága, mélyebb, magasabb és transzcendens hitelessége. Minden stílus a kulturális szótár elemeivé vált, amely a művész rendelkezésére áll. Felmerült a lehetősége egy olyan munkának, amiben a stílusok sokasága szabadul fel, amiben az utalások összecsapnak és ellentmondásossá teszik önmagukat. A stílus elveszti a néző és alkotó közötti közvetítőszerepét és csak saját aktivitására utal.

Mindebbe bele kell érteni az ÉN visszautasítását. Az identitás nagy választéka áll az individuum rendelkezésére és ezeknek az egzisztenciális egyenruháknak a tetszetőssége a stilizációjukban rejlik, és azok rejtett utalásaiban a már korábban létező személyiségekre. Az előre meghatározott identitás tetszetőssége e meghatározás szerint nem a különbözőségben és az antentikusságban rejlik, hanem a kulturális sztereotípiák finom felidézésében.

Éles éberséggel kell figyelnünk arra a jelenségre, hogy az összecsapódó utalások felszíne alatt üresség van. A művész a stílusok sorozatán siklik keresztül a munkásságában és így aláássa a művészi kifejezést megelőző, rögzített és szilárd identitásról alkotott mítoszt.

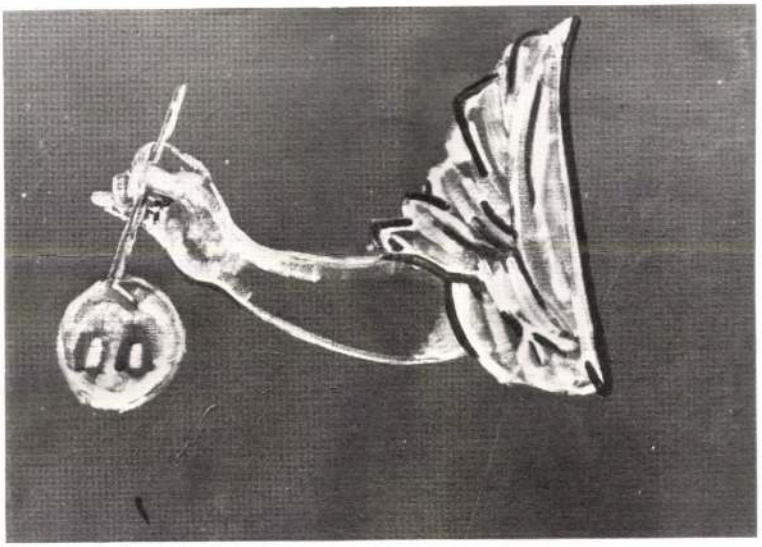

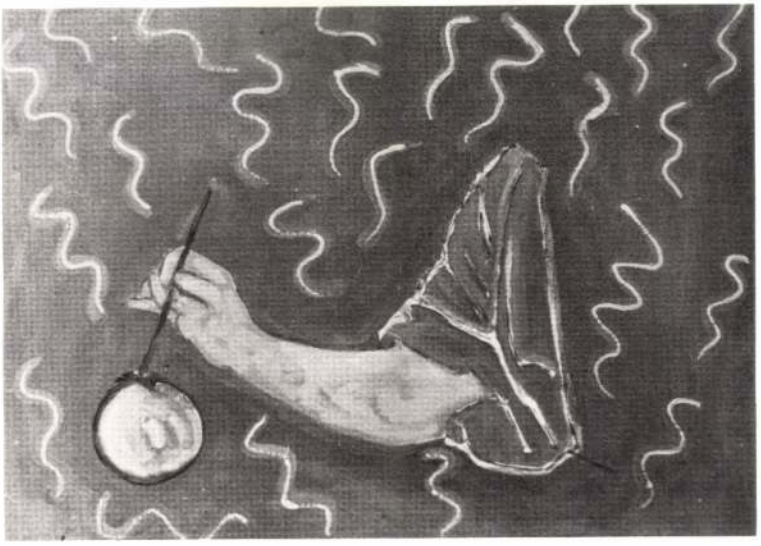

LOGOS
ABIOTIC
WARFARE-
deplo
NATURAL

A Műcsarnok meghívja Önt és barátait
1995. március 9-én 18 órára

Drozdik Orsolya

New Yorkban élő magyar művész

„Az Én Manufaktúrálása, a Testi Én"
című előadására

Műcsarnok Előadóterem • Budapest, Hősök tere

MH SAJTOFI
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., U.
Telefon: 337-748, 340
GYF

Drozdik Orsolya, művész

DAILY NEWS
1984 AUG 16

1021

PHOTO MAGDOLNA SZABÓ

ORSOLYA DROZDIK'S pictures in Óbuda Gallery: "I am singularly incapable of turning inward and closing up, as I feel irresistibly attracted to search — based on a specific formula — for variations and repetitions, without succumbing to uniformity," says the painter, whose latest works are currently on show at the Óbuda Gallery in 1, Fő tér, Budapest. She graduated from Budapest's College of Art in 1977, having studied under the hand of Szilárd Iván and Károly Raszler. Her work is characterized by experimentation. Her offset graphic series termed "Mythology of Myself" scored signal successes at international biennials in Poland and Yugoslavia. She married a Dutchman in 1978 and moved to Holland. She then lived for a time in Toronto, Canada, and at present she is a resident of New York. Abstract illustrations of her outlook on life also appeared on video films. She exhibited her works repeatedly in Hungary, this time she is illustrating her "biological metaphors." Her next show in Toronto will open in the Mercer Union on Sept 22, then she will exhibit in New York, and later on in Amsterdam (text by Endre Barcs)

WS

Thursday, 16. 8. 1984
Vol. 18. No. 160 6,50 Ft

PHOTO MTI — IMRE FÖLDI

of Culture Béla Köpeczi on Aug. 15 as of distinguishing titles, to Hun- ons who excelled in the dissemina- occasion was held in advance of ugust 20, the Day of the Constitution. awardees, members of folk dance

TARY ANNOUNCES N 13 YEARS

Bogota — Two major Colombian rebel groups have said they would agree to a ceasefire with the government this month despite a recent upsurge of violence.

Spokesman for the M—19 Movement and the People's Liberation Army told radio stations they would sign the truce on August 23 and ceasefire on September 1.

Drozdik Orsolya

1984.VIII.31. Petőfi S.Gyné

Láttuk, hallottuk

- Drozdik Orsolya kiállitása az Óbuda Galériában látható és Bojár Iván nal ma ilyen kettős feladatot látunk el, hiszen egy könyvről is szólunk, Tanbold könyvéről, a Festett malacról és látom, hogy jegyzetekkel, széljegyzetekkel ellátta a füzetet is és a könyvet is és hosszas felolvasásokra készül.

- Igen, mert szokásomtól eltárőleg, amely szokásom egyébként az, hogy bemegyek egy kiállitásra, megnézem a mütárgyakat, s kialakul bennem a vélemény. Ezuttal kénytelen voltam elméletieskedni, értvén alatta, hogy a katalógusnak a szövegét, állitólagos interjuját elolvasni.

- Ezen a kiállitáson nem volt olyan tul sok kép, hogy azon érdemes legyen elmélkedni.

- Egyátalán, ez egy más kérdés, hogy érdemes-e, nem-e?

- Ezt halasszuk későbbre.

- Ez majd kiderül, hanem itt a következőről van szó. A Drozdik Orsolya és Meggeras nevezetü nyugati férfiu szemmel láthatóan képzőmüvészeti elméleti iró, egy kritikus, u.n. párbeszédet folytat. Ugynevezett azért, mert ez inkább olyan, mint a párhuzamos csehovi monológok, ahol ki-ki mondja a magáét. Az érdekesebb az, hogy mit mond. Ebből elsősorban a Meggrasnak a szövege az érdekes. Hadd idézzek egy részletet. "A késő XX.sz.-i agy borus, boltozatos pincéi mélyén, a szemiotikai információnak sima és ragadós iszapja kezd csendesen emelkedni, gyengéden nyaldosva az elavuló tudás penészgombás, omladozó falait."

- Nagy levegővel kellett ezt elmondani, ezt a szöveget, vagy van még hátra?

- A következő szintén megkivánja a hallgató figyelmét. "A tudat egy jelmocsárrá vált, pszichohidraulikus megoldásra volt szükség és mégpedig gyorsan." Most ha én erre magam válaszolnék, akkor esetleg azt gondolják, hogy afféle közép-európai bakafántoskodás és éppen ezért ugy gondoltam, hogy inkább egy amerikai müvészeti ellenirónak, ennek a Thomas Wolffnak a könyvéből idéznék, mintegy válaszul. "... Times legfőbb kritikusának ilyen értelmü nyilatkozatára nyilott. Festményre tekintve ma, a meggyőző elmélet hiánya sorsdöntő." Elolvastam ujra. Nem azt mondja, hogy az elmélet eligazitünk, gyámolunk, vagy éppen fehér botunk lehet. Nem. A hiánya sorsdöntő. Más szóval: manapság az a helyzet, hogyha elmélet nem jár a festményhez, én nem is látom.

- Hadd füzzem ehhez hozzá irónikusnak szánt bevezetőnkből, feltehetőleg a hallgatók egy része egy kukkot sem értett, mármint az idézett riportázsból. Ezt a, én amikor megnéztem a kiállitást, akkor a teremőr bácsi azt mondta, hogy jól megnézte a képeket? Mondtam, hogy köszönöm szépen, megnéztem a képeket. - Tudja ám, itt arról van szó, hogy az atom és a rák az ember rákfenéje. És ez a hires festő erről festette a képeket. Tehát még a teremőr bácsi is

ugy érezte, hogy engem, az egy szem látogatót el kell igazitani ebben, a tulajdonképpen nem tul komplikált illusztrativ képecskék között.

- Elég nagyok ezek a képecskék és csunyák. Tekintettel arra, hogy Drozdik Orsolya ahhoz a csoporthoz tartozik, amelyet ma uj vadnak neveznek, és ezek az uj vadak világszerte általában ilyenek, ezeken belül Drozdik egy fokkal tehetségtelenebb. Egy fokkal jobban akar, tulságosan sokmindent akar, női emancipációról oly módon óhajt szólni, hogy Jézus Krisztust, azt nőnek ábrázolja és kiállit két férfiportrét azzal az aláirással, hogy önarckép. A képek csunyán megfestett, szándékosan, jelszerüen egy vászonra oda dobott mondani valót hordoznának és valóban annyi itten a bél, a velő, a belsőség, hogyha nálunk a hentesnél ennyi belsőséget kapnának a háziasszonyok, akkor boldogok lehetnének.

A müvelődéspolitikai rovat müsorát ma Szakács Ildikó készitette.

DROZDIK Orsolya
1990 1. 8.
3. 51-54

Új Művészet

Drozdik Orsolya

Gosztola Gábor festőművész a Kassák Klubban /XIV., Uzsoki u.57./
Balla András fotoművész kiállitása a Ferencvárosi Pincetárlaton március 16.-tól,
Zoltán Mária Flóra festőművész/a Fényes Adolf Teremben március 16.-tól /kiállitása/
Kass János szoborkiállitása a Fészek Művész-Klubban március 26.-ig,
Bak Imre grafikáinak kiállitása a budaörsi Jókai Művelődési Házban március 30.-ig,
Drozdik Orsolya grafikai kiállitása a miskolci József Attila Könyvát kiállitótermében április 8.-ig látható, -mint a kulturális eseményeket ismertető rovatában közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. márc. 18.
XXII. évf. 11. sz. 8. lap.

Drozdik Orsolya, grafikus

● KIÁLLÍTÁSOK. Gábor Emil festményeiből a győri Műcsarnokban, Drozdik Orsolya grafikáiból a miskolci József Attila Könyvtárban, Benedek György festőművész képeiből pedig Szegeden, a Kárász utcai bemutatóteremben nyílik ma délután 5 órakor tárlat.

8.

-: O. Kiállítások
Esti Hírlap, Bp. 1978. márc. 9.

DROZDIK ORSOLYA FÉNYKÉPEI

Stúdió Galéria

A Stúdió Galéria kicsiny terme ezúttal szokatlanul levegősnek hat. A kirakatban levő plakát Drozdik Orsolya bemutatkozását, pontosabban xerografikáit ígéri, ám a helyiségbe lépve az ember egy pillanatra meglepetten néz körül, hol is vannak azok a bizonyos opusok...? Aztán lassan világossá válik a dolog. Egy ferde, igen magasra tartó, egy függőleges, valamint egy vízszintes fényképsorból álló csík a tárlat. A képek fekvő női aktot ábrázolnak különböző helyzetekben és megvilágításban, s a felvétel természetétől függően mindig más-más test-

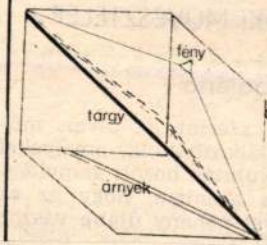

DROZDIK ORSOLYA
árnyékelterítés
INSTALLATION
és
PERFORMANCE

. 4. o.

részre esik a fény. A minden bizonnyal padlóra borított vászon (?) valamely részén heverő hölgy látványa a fölülről rábocsátott fénnyel valamiféle szándékot sejtet. Talán azt, hogy a megvilágítástól függően hányféle hatással bírhat a nézőre egy akt.

A Stúdió Galériában kiállítást rendezni, egy fiatal művésznek bemutatkozni, még ha tudjuk is, hogy e kis terem nem túlságosan forgalmas helyen található, lehetőség — és feladat. S azt hihetnők, hogy a művész társainak és a betévedő látogatónak egyaránt bizonyítani akar, azért kérte a tárlatrendezés lehetőségét, mert vannak alkotásai. Sajnos, Drozdik Orsolya „tárlatát" nem tudom értékelni: ezek a különböző testhelyzeteket ábrázoló, kis formátumú, technikailag sem kifogástalan felvételek nem tekinthetők művészi produktumnak. De végül is csak újra azt mondhatom: az ilyen tárlatokért nem annyira a minden áron szenzációra vagy botrányra éhes művész kárhoztatható (bár ő is), hanem a stúdió vezetősége, amely előszeretettel veszi pártfogásába a művek nélküli alkotó[illegible]

...gező Márta

megismerése jelent, nem válik-e

T 3

Hanglemez

TOSCA

Sokan hajlamosak lebecsülni Puccini *Toscáját*: a *Tosca imája*, a *Levélária* alapján szentimentálisnak mondják, sőt naturalizmussal is vádolják — a kínzási jelenet miatt. Valami igazság van is benne, de mindez nem árnyékolhatja be az opera nagy erényeit: szuggesztív drámaiságát, érzékletes szituációfestését, ragyogó színes hangszerelését. Persze hogy ezek a kivételes kvalitások hiánytalan érvényesüljenek, ahhoz olyan előadásban kell hallgatni a Toscát, mint az az 1953-ban készült Tosca-felvétel, amelyet az EMI-cégtől átvett és nemrég nálunk is kibocsátott a Hungaroton. A század első fe

Victor de Sabata dirigálja a produk

Drozdik Orsolya.

- Az Óbuda Galériában a New Yorkban élő Drozdik Orsolyának nyílik kiállítása, míg a Pécsi Galéria új tárlata a Párizsban lakó Major Kamill festőt mutatja be.

Láttuk, hallottuk.

1984. VII.26. Petőfi 10.45 /Tamé/.

DROZDIK Orsolya

Drozdik Orsolya kiállitása Az alteregok prelüdje. : Óbuda Galéria, 1984.julius 23-szeptember 16. 2o p. ill. Bp.:Budapest Galéria, 1984

benne Patrick Mc Grath beszélgetés Drozdik orsolyával ez a bev.

DROZDIK Orsolya

Az alteregok prelűdje : Drozdik Orsolya : Óbuda Galéria, 1984. julius 23-szeptember 16. / [a kiáll. rend. Török Tamás] . [bev. Patrick Mc Grath] . - Bp. : Budapest Galéria, 1984 [20] p. ill. E

Beszélgetés Drozdik Orsolyával

58

, 200, 388, 393, 401, 453

355, 428, 464

257, 461

DROZDIK ORSOLYA festő

Ernst M.-ban rendezett kiállitásáról ld.

Magyar Hirlap. 1990. szept.8. Melléklet

3. p. Chikán Bálint cikke

Drodzik Orsolya

DROZDIK ORSOLYA grafikusművész tárlata csütörtökön nyílt meg a miskolci József Attila könyvtárban. A fiatal művész két sorozatát mutatja be a kiállításon. III.9.

"agyar Hirlap 1978-59-8

DROZDIK Orsolya.

(kép): Biológiai metafora : Drozdik Orsolya kiállítása az Óbuda Galériában. = MN XLVII. 206. 1984. szept. 2. 7.p.

Gy. Óbuda Galéria

jelent meg. Wölfflin munkásságából a déli és észak
műnek, az *Italien und das deutsche Kunstgefühl*nek v
sajátos magyar kvalitások Gerevich megfogalmazás
túlzások kerülése, a valóság nagyobb tisztelete és nyu
magyar lelkiségből és a kialakuló magyar művésze
északi és déli pszichikum ellentétében ennek meg
latinsághoz való nagyobb közelséget tulajdonito
szakirodalmi forrásra felhívja a figyelmünket. A
elsősorban a Gerstenberg-féle „Sondergotik"-fo
Németország késői gótikája nem más, mint az itáli
másik fontos előzményt Louis Courajod-nak a franc
művészet protoreneszánsz jellegéről szóló elmélete j
ellentétben Heklerrel és körével) a késői gótikát ha
„Sondergotik"-ot a reneszánsz elemeinek korai megj
is fordított rendkívül nagy gondot az itáliai műv
hangsúlyozta igen erőteljesen az Anjou-kor jelent
neszánsz jelleg mellett élt a német irodalom által a

Ez a sajátos, a romantikus művészettörténetírás
módszertani apparátus kezdetben erőteljesen elle
Gerevich 1932-ben *A magyar történetírás új útja*
szellemtörténetet lényegében a kultúrtörténettel a
alkalmazott módszertani fokozat, ideális, de nem r
elsősorban pszichikai habitus, szellemiség lehetett, e
nevező magyar művészettörténetírás tárgyává. Ge
szellemtörténeti művészettörténetírás magyar fő

Drozdik Orsolya

A művész 1977 májusában kiállítást rendezett a Gaus-Mávag Művelődése Központban.

Bebe László: Dátumok a magyar avantgarde művészetről. Művészet, 1980. Alóbra - 20. lap.

Drozdek Orsolya

Drozdek Orsolya a 1977 februárjában a Fiatal Művészek Klubjában volt.

Bereczky Lóránd: Évtizedes léptekkel.....
Művészet, 1980. október - 2. lap.

Drozdik Orsolya

Az ujabb generácio első csoportos fellépésén a Rózsa espressóban szerepelt a művész.

Bereczky Lóránd: Évtizedes léptekkel.....
Művészet,1980.októner - 2.lap.

MDK

Drozdik Orsolya

szerepelt a győri Kazinczy Gimnáziumban a Kazinczy napon rendezett rajzversenyen

Tájai és a H,boru is Béke hőseinek /főleg Natasának/ alakjai.

Folkner Ernő: A jövő művészei között.

KISALFÖLD , 1962. máj. 4.

Drozdik Orsolya

Vallomás a Heliconban

Magyar Nemzet 1983. X. 25.

DROZDIG ORSOLYA grafikus

Bogdány Dénes,Drozdig Orsolya,Halász András, Károlyi Zsigmond,Kelemen Károly,Sarkadi Péter, Tolvaly Ernő kiállitása : Ganz MÁVAG Müvelődési Központ, 1977.május 28. megnyitja Beke László

ld. kat. Bogdány

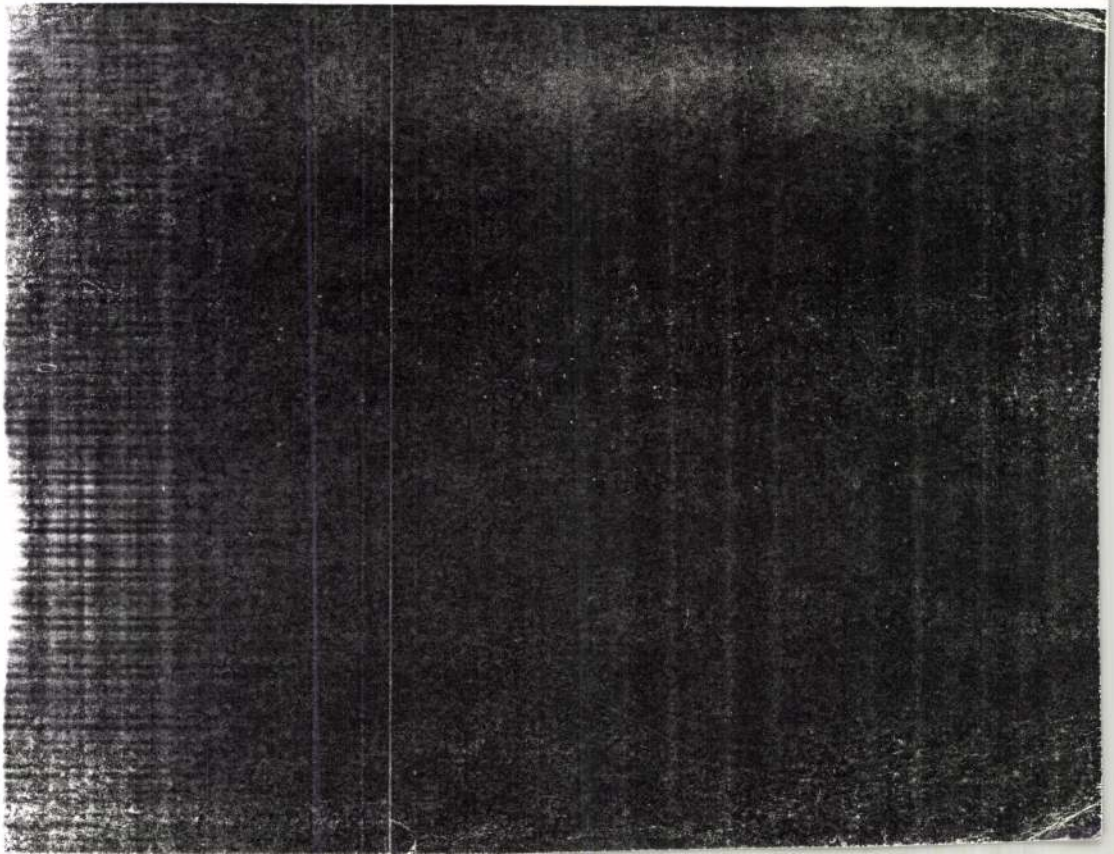

Drózdik Orsolya

A "Képzőművészet" c. rovat hozza Vadas József: "Vonalhálóban" c. kritikáját a Miskolci Képtárban megrendezett kilencedik Országos Grafikai Biennáléról. Értékeli a tárlaton bemutatott műveket és felsorolja a művészek nevét: Barabás Márton, Decsi Ilona, Drózdik Orsolya, Kovács Tamás, Lacza Márta, Lukovszky László, Mezey István, Muzsnai Ákos, Orosz János, Rékassy Csaba, Sáros András Miklós, Somogyi Győző, Szabados Árpád, Szemethy Imre, Sziráki Endre. Művészetük elismerése mellett külön említi meg zárójelben azokat, akiknek művészi fejlődésében bizonyos eltérést lát, vagy korábban tünt fel: Almásy Aladár, Csohány Kálmán, Pásztor Gábor és Valkó László. Fenti c. kritikát lásd: Rékassy Csaba nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 17. XXI. évf. 51. sz. 12. lap.

Prozdik Orsolya

A győri Képzőművészeti Kör jubileumára megnyílt a „Húsz év alatt történt" c. kiállításon szerepelnek munkái.

(g. b.): Elindulás és beérkezés.
Kisalföld, 1973. nov. 22.

Drozdik Orsolya

Box

Bán András: Történt valami? /Naplójegyzetek/
Művészet, 1979. április/4. szám/ 15. oldal

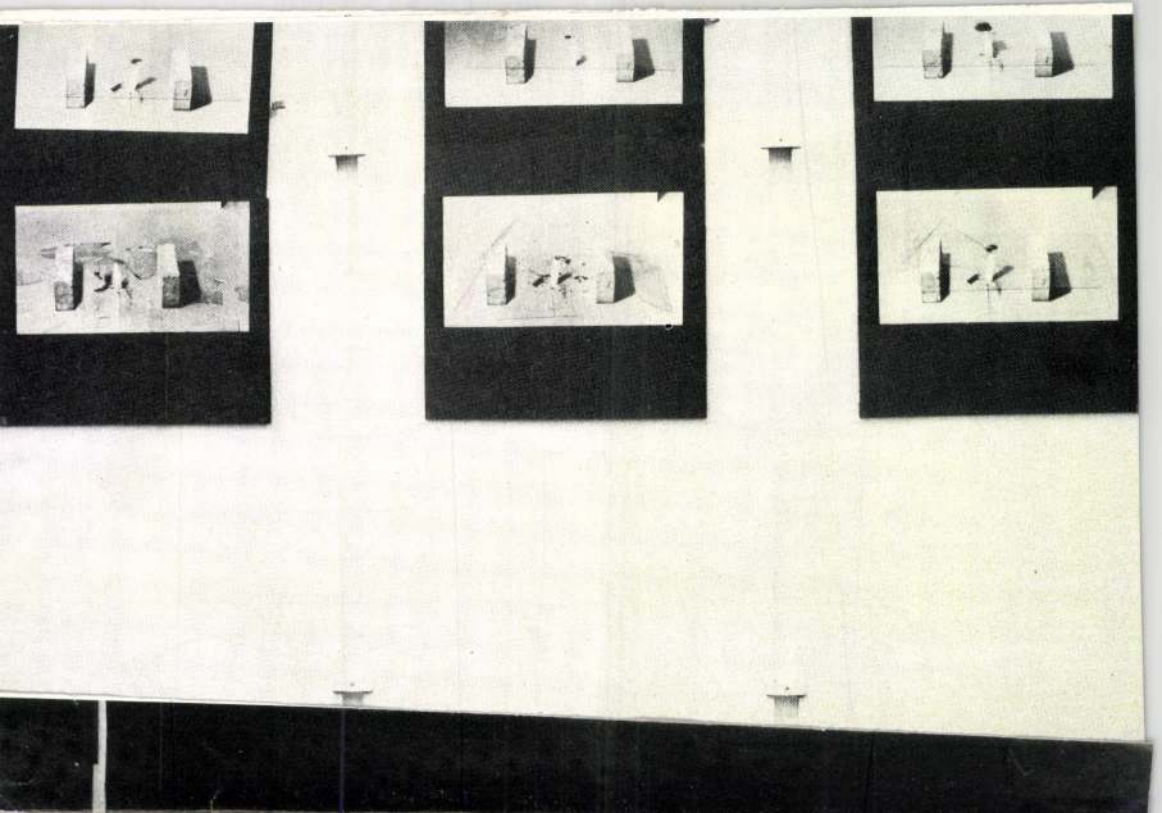

Dročdik Orsolya

A művész részt vett a

tárlaton.

Haydée Setéan: Studio Nacional

Művészet, 1979. április - 12. lap.

MDK

Drozdik Orsolya

A Győr-Sopron megyei KISZ-bizottság pályázatának biráló bizottsága / Alexovits László, Holly Tibor, Zuber Titusz/

"Vízparton" akvarelljét

600 forintos dijazásra fogadta el.

—: AKISZ-bizottság foto- és képzőművészeti pályázatának eredménye.
Kisalföld, 1963. ápr. 7.

Drózdik Orsolya

"Akt" c. rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. aug. 15.
XIV. évf. 33. sz. 13. lap

/102/ Drozdik Orsolya

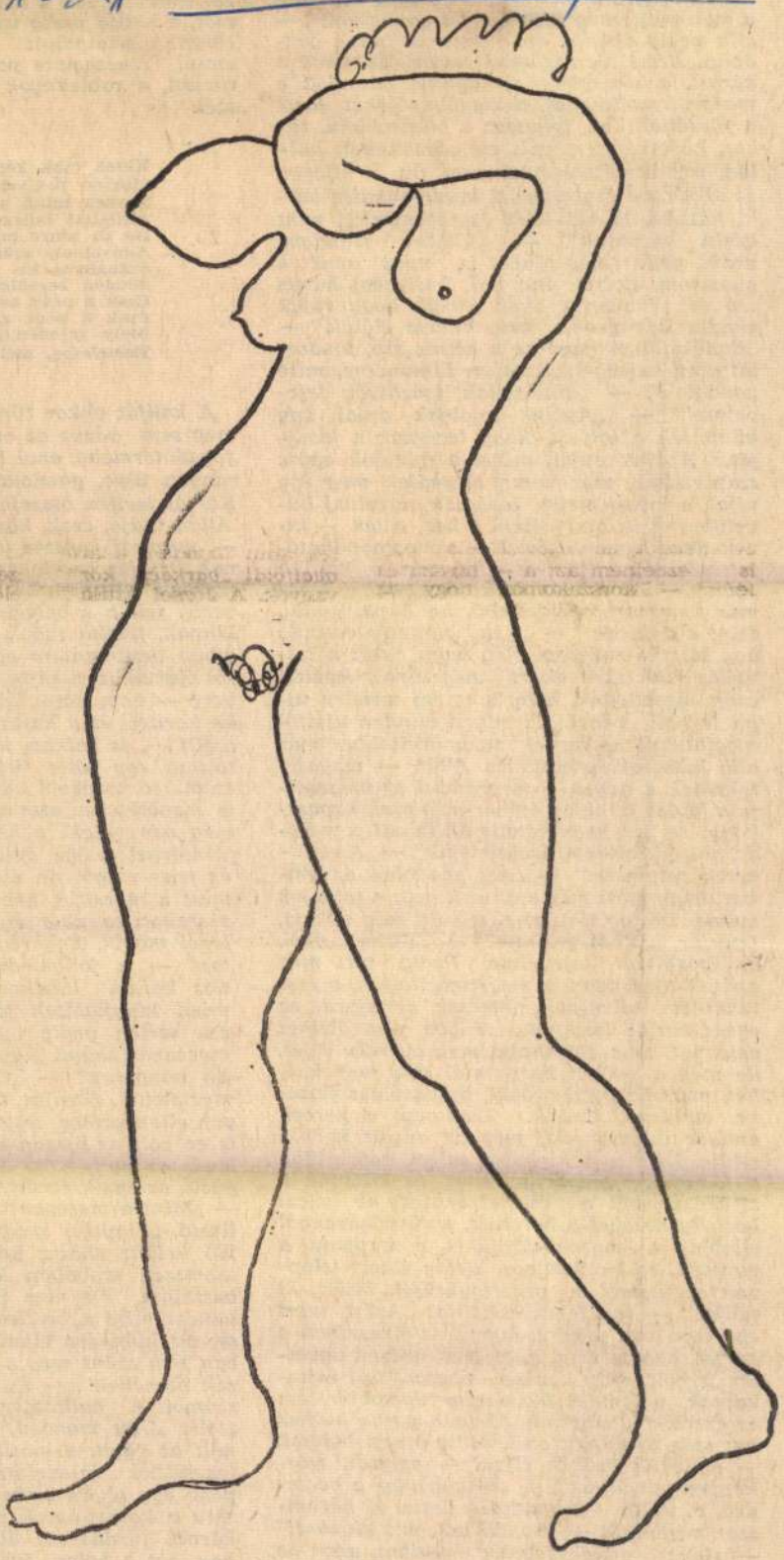

Drozdik Orsolya : Akt

AUG 1 5
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

nyebb az elkobzásnál, lefoglalásnál, elárverezésnél" ... — „Vetés nélküli ...
szólsz, ó, igazhívők fej...
a mai napig még csak ...
„Én pedig éjszaka óta ...
dolni. Ezért hivattalak, ...
várost, a tömegbe el...
majomtáncoltatókat, a ...
a fürdőházakba, tolong...
kon követheted a vál...
lod, mit beszélnek oda...
és álkulcsod segítségéve...
ki házába, többet látsz...
bárki közülünk". — ...
uram, néha még többe...
gyomrom elvisel. Bú, ...
szó és fondorlat akad...
akadni könnyebb, min...
„Emlékeidben most ne ...
lat után keresgélj, Dzsa...
gondolok". — „Hallgat...
delme!" — „Apáink a...
büntették a tolvajt, hog...
ját. Apáink apjai, miv...
szaporodtak, már nem ...
ujjal, a kisujj mellé le...
velykujját is, ami nélkül...
nek neve legyen áldott! ...
ja, már alig kéz". — ...
gyöngye, aki hüvelykujj... elvesztette, fogni már nem tud, legfeljebb, ha kapaszkodni, mint a denevér." — „Nagy büntetés volt, de úgy látszik, mégsem elég nagy, mert a tolvajlás csak nem akart megszűnni. Apáink ezért elrendelték, hogy a tolvaj minden ujját le kell vágni. Az ilyen minden ujjától megfosztott embernél nyomorultabbat már alig lehet elképzelni. Ha Alláh — magasztaltassék a neve! — megrendíti és megnyitja a földet, az ilyen ember még csak kapaszkodni se tud, menthetetlenül lehull a mélybe, ahol a saitánok ízekre tépik". — „A rettenetek rettenete!" — „Azt gondolná az ember, hogy most már csak csökkent a tolvajok száma. De így történt-e, mondd meg nekem, Dzsafár, kedves vezírem?" — „Bizony, nem, ó, igazhívők fejedelme. Pedig mi még apáink törvényeit is megszigorítottuk, a rajtakapott tolvajnak nemcsak az ujjait, az egész karját levágjuk. Többé nem ölelhet asszonyt, nem simíthatja meg gyereke fejét, de még a veszett kutya elől sem menekülhet, mert ha futni próbál, egyensúlyát vesztve, menten felbukik. Elátkozza a percet, amikor világra jött, még az anyját is, aki szülte. És mégis, ki tudja, miért, egyre több a tolvaj. Az ember félrenéz, és kilopják a zirbádzsejéből a csirkeszárnyat, az utcai borbély kezéből a beretvát, a fürdőházakból ellopják a mosdókesztyűket, a szappant, a mosuszt, és ha Salamon király élne, lelopnák az ujjáról a pecsétgyűrűjét. Miért, ki tudja?" — Így felelt a kalifa: „Azért, mert egy sem arra gondol, hogy ő is elvesztheti a karját, hanem arra, hogy lám, milyen ügyetlen is volt, mily kevéssé óvatos, akit rajtakaptak, no, majd ő százszor ügyesebb lesz és ezerszer óvatosabb. Minden porba hullott kar száz új tolvajt szül, pedig a régi bölcsek — emlékük örökké éljen! — egészen másképpen gondolták". — „Igazgyöngy, a beszéded, ó, kalifa — mondta a vezír, és háromszor meghajolt —, mondd hát, mit kívánsz!" — „Idézz emlékezetedbe mindent, amit az elmúlt napokban láttál, vagy hallottál! Emlékszel-e olyasmire, amikor valaki lophatott volna, de nem lopott. De ez még nem is elég. Lophatott volna, de nem lopott, de nem azért, mert úgy érezte, hogy esetleg valaki

... enyhültebben —, ülj
dőlj a gyékénynek, hunyd
emlékezz a kérdésemre. É...
áll...
ra,
elh...
yö...
s,
...é...

...
nyílnak, mintha a hosszú ál...
vezír, feláll, s beszélni kezd...
lóhnak, felelni tudok a kérd...
giben besurrantam egy házb...
ről elárulkozott rajta, hogy n...
beré — nem vette körül cifr...
ke kerítés, és a karavánutak...
szállt —, és halkan, mint egy...
tottam egy sötét fürdőhelyis...
szomszéd szobából hangokat h...
is megéreztem azonnal, hogy...
még van valaki a helyiségbe...
fürdőlepel mögé rejtőztem ...
és friss szagú, de olcsó bazá...
mint a macskáé, néhány pill...
zászokott a sötétséghez. K...
lepel mögül. Egy régimódi f...
tam — a jobbmódúak az ...
nos körmű lábakon álló ...
mind kihajigálták fürdőháza...
zsa szélén pedig egy fiatal...
moccanástalanul figyelt az ...
dő hangokra" — „Csak n...
meztelenül, Dzsáfár, te nagy...
pen ellenkezőleg, teljesen fel...
is ez volt az igazán különös...
lönös az volt, hogy amint o...
gyelt, az egyik szeme sírt, a ...
— „Mint a mesében!" — ne...
Rasid. „Figyelni kezdtem én...
idő kellett ahhoz, hogy m...
szomszéd szobában két ve...
beszélget. De nem is bes...
hanem mint a birkózók egy...
se, ha időnként elhallgattak...
ban sem szűnt meg a küzdel...
mit beszéltek". — És Dzsafá...
számolt a hallottakról. M...
szólt: „Úgy mondod, száz a...
nált az egyik a másiknak?"...
igazhitűek fejedelme, és h...
pénz egy olyan ember szám...
zára a karavánutak pora sz...
körmű fürdődézsa áll sötét...
ban, azt a bölcs ítéletedre...
Pici Ke nevezetű versenyha...
hatott volna, de nem lopott...
tos lehetett-e abban, hogy ne...
le, ha mégis ráállt?"

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 SEP 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Drozik Orsolya

1021

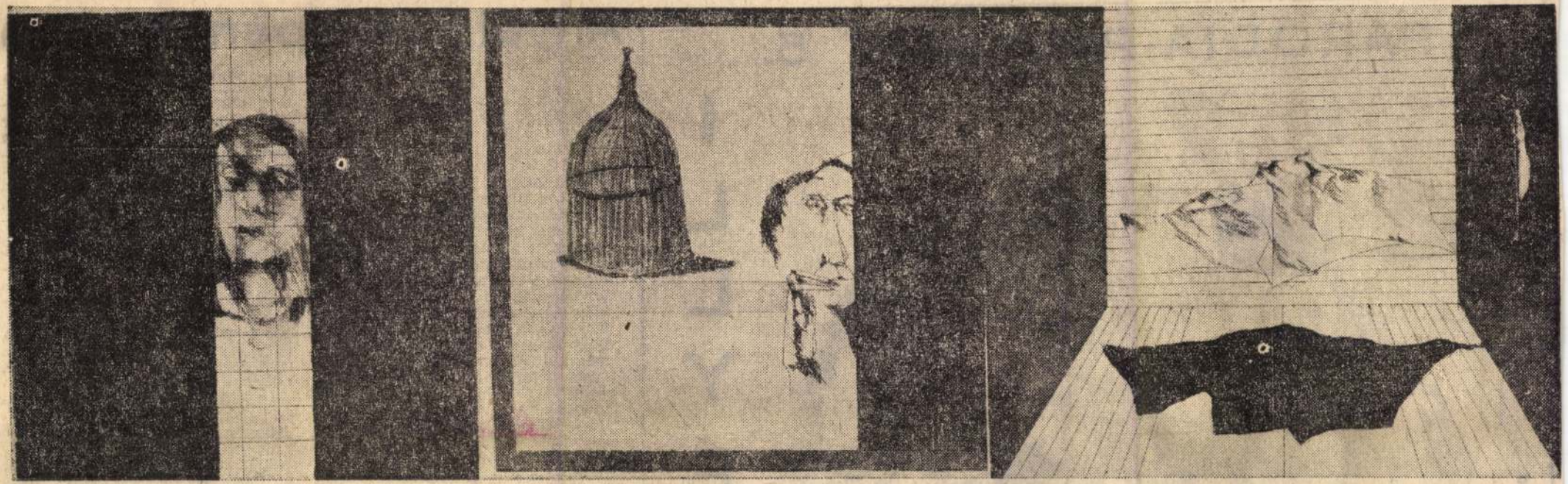

Drozik Orsolya: Árnyék

PARÓDIA-PÁLYÁZAT 5.

rajza

ILLYÉ

Anyai szépa

(Íme egy remek

Az emlékezés negyven-évmétermély kútjából rántottam fel ezt az élményt, s nem csupán a magam alkotásszomjúságát oltandó, hanem hogy a lelkiaszálytól tikkadó népem is kortyolhasson.

(Hol, s miként dőltél kút kávájára emelt favödör, vagy forrásból buggyanó hűs, tiszta víz fölé, csak úgy, mint a pusztai béresek, vagy a Nap hevétől tikkadó — országhatárokat is átaraszolo — vándor, s én megmondom ki vagy. Az én, még íróvá nevelő pendeles koromban Huzna vármegyében — igaz, hogy jobbadán csak a pusztákon — még tudtunk szomjúhozni.)

Már gyermekkoromban is lábatmozdítón vonzottak a messzibb források. A mehetnék akkora bátorságot dagasztott bennem, hogy egy nyári vasárnap délután bugyogós cserépkorsóval a karomon — juhász nagyapám kampós végű botjával — elindultam a cecei templomtorony iránt azzal az örökmécsesként bennem égő gondolattal, hogy kell lenni a pusztán túl is

ereztem is azt a magasságokba emelő lelki készséget, amit a céhen kívüliek — fellengősen — ihletnek mondanak, s tollam belemártván abba a porfolyamba, amelyből a templomépítő prédikátor szépapám hamvá is füstölgött, teremtéshez fogtam. Soha — alkotás közben — olyan könnyű, repdeső szívvel, mint most. Később azért csak mozdult az élet: szekér döccent a porfolyam medrében, széttördelve a fehér libatorlaszt, hogy e rebbenéssel felszálló őseim pora (írókoronaként szinte) glóriát rakjon a fejemre.

Most, hogy felidézem a mnemotechnikai fölvételeinek ömlesztett anyagából ezt a történetet, elsőként nem is prédikátor ősöm, s a templom képe jelenik meg, hanem az előbb említett fehér libák. Rácegrespusztán, sőt Párizsban, de még Pesten és Tihanyban sem álmodtam soha arról, hogy falusi por-

Drozik Orsolya

"Árnyék" c. -három képből szerkesztett- művét hozza a lap.
Repr.

Fenti müvet lásd: Lengyel Gyula nevénél, a müvész-Illyés Gyulát ábrázoló-karikaturá jának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 18.
XX. évf. 38. sz. 16. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 MÁJ 24
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Drozdik Orsolya
1021

Drozdik Orsolya: Tánc

HALA

Öt évvel ezelőtt Nepálban három televíziós, Rockenbauer Rácz Gábor és Kocsis Sándor, filmet készítsen az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete, a FAO számára, a Hetaura mellett működő, és a Birganj közelében akkor épült haltenyésztő telepről.

A római FAO-központ filmkatalógusa még egy tőlünk származó mezőgazdasági oktatófilmet kínál. Ez Szarvason készült.

Sok egzotikus, távoli téma küzül miért éppen a nepáli haltenyésztés megörökítését bízta a FAO magyar filmesekre? Mert az ottani munkát akkor FAO-szakértőként a tőlünk kiutazott dr. Woynarovich Elek irányította. (Most — Venezuelában van kiküldetésben.)

És mi érdekelte a FAO-t Szarvason? Ugyancsak a hal.

●

Ha grafikusként az élelmezési világválságot kellene érzékeltetnem, először alighanem én is csontbőr, égőszemű gyeremeket rajzolnék, aki mohón nyúl egy karéj kenyér után. Ám ez a plakát nemcsak azért rossz, mert a legkézenfekvőbb, már közhellyé szürkült gondolatot láttatja. Hanem azért is, mert az éhezés világproblémáján éppen mi, az éhes — a fehérjére éhes — emberiségnek?

— A FAO-t sokáig a tengeri hal érdekelte. De a túlnépesedett országok sora tengerrel, tengerparttal nem rendelkezik, vagy onnan nagy a szállítási távolság. Az édesvízi haltenyésztés mindenhol — már kevés vízzel is — megteremthető. A tengeri halászat különben is: betakarítás. Az édesvízi: termelés, gazdálkodás. Tengerünk nem lévén, mi csak az utóbbiakban jeleskedhetünk. Igaz, itt sokat kell beruházni. Pénzünk sem lévén sohasem elég, előtérbe kerül a hazai leleményesség. Módszereink általában olcsók, nem tehetős országokba is átvihetők. Amit mi itthon esetleg ezer nehézség közepette

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 8
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Drozdik Orsolya

1021

Drozdik Orsolya: Emlék

Szinte

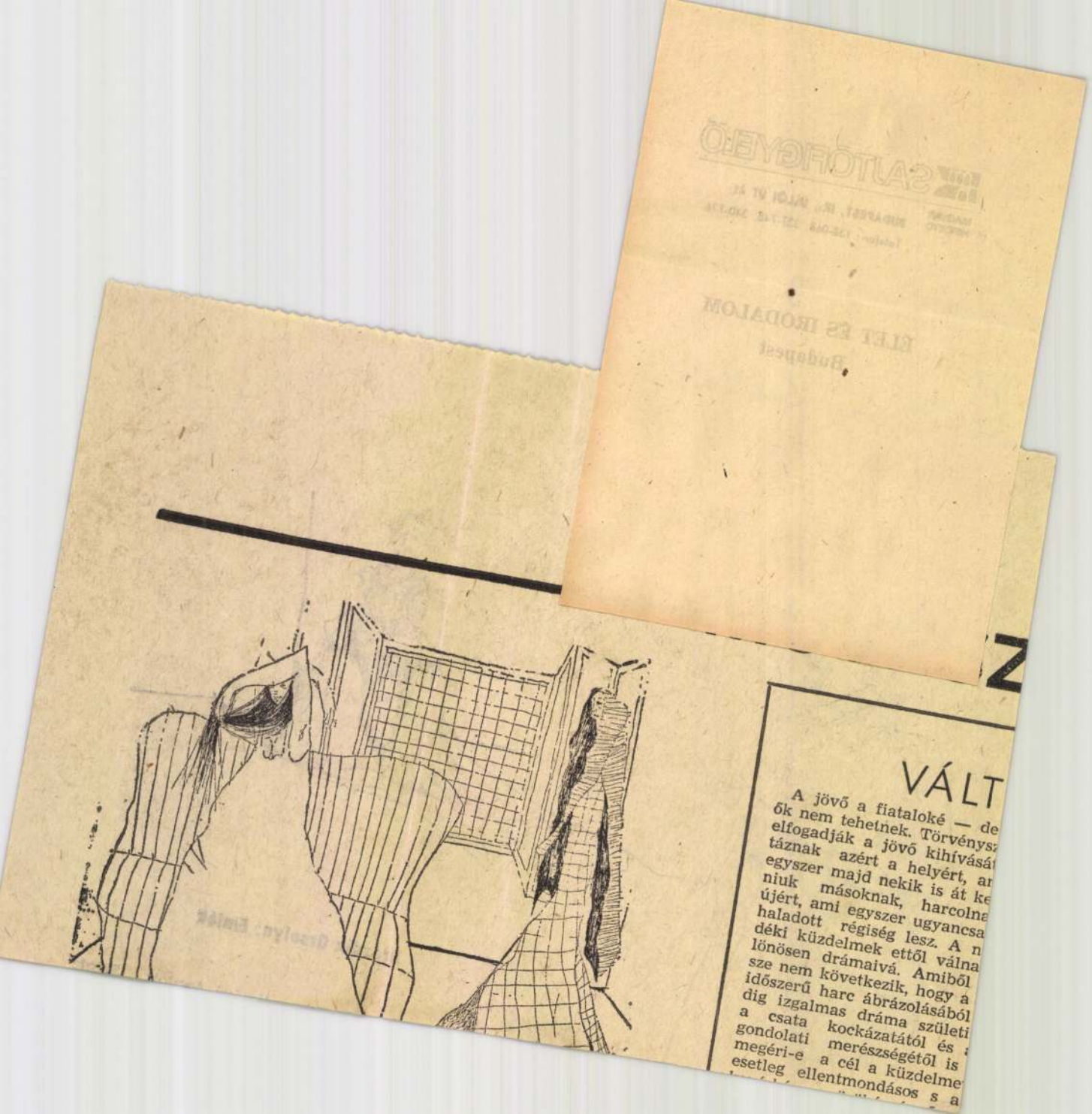

VÁLT

A jövő a fiataloké — de
ők nem tehetnek. Törvénysz
elfogadják a jövő kihívását
táznak azért a helyért, ar
egyszer majd nekik is át ke
niuk másoknak, harcolna
újért, ami egyszer ugyancsa
haladott régiség lesz. A n
déki küzdelmek ettől válna
lönösen drámaivá. Amiből
sze nem következik, hogy a
időszerű harc ábrázolásából
dig izgalmas dráma születi
a csata kockázatától és
gondolati merészségétől is
megéri-e a cél a küzdelme
esetleg ellentmondásos s a

Drozdik Orsolya

"Emlék" cimmel két alakot ábrázol a kép.
Az egyik ül, a másik elmélázva áll.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 8.
XIX. évf. 10. sz. 11. lap.

Drozdik Orsolya

Drozdik Orsolya: Tánc

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24,
XIX. évf. 21. sz. 15. lap.

KÁLNOKY LÁSZLÓ

LÁZÁR ISTVÁN RIPORTJA:

HAL A

Öt évvel ezelőtt Nepálban járt három televíziós, Rockenbauer Pál, Rácz Gábor és Kocsis Sándor, hogy filmet készítsen az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete, a FAO számára, a Hetaura mellett működő, és a Birganj közelében akkor épült haltenyésztő telepről.

A római FAO-központ filmkatalógusa még egy tőlünk származó mezőgazdasági oktatófilmet kínál. Ez Szarvason készült.

Sok egzotikus, távoli téma küzül miért éppen a nepáli haltenyésztés megörökítését bízta a FAO magyar filmesekre? Mert az ottani munkát akkor FAO-szakértőként a tőlünk kiutazott dr. Woynarovich Elek irányította. (Most — Venezuelában van kiküldetésben.)

És mi érdekelte a FAO-t Szarvason? Ugyancsak a hal.

●

Ha grafikusként az élelmezési világválságot kellene érzékeltetnem, először alighanem én is csontbőr, éhségszemű gyeremeket rajzolnék, aki mohón nyúl egy karéj kenyér után. Ám ez a plakát nemcsak azért rossz, mert a legkézenfekvőbb, már közhellyé szürkült gondolatot láttatja. Hanem azért is, mert az éhezés világproblémáján belül a kenyér — a gabonafélék, a szénhidrát — hiánya bárha súlyos, százmilliókat érint, csak a legszembetűnőbb baj, de nem a legnagyobb. Ennél is égetőbb, milliárdokat sújtó gondja

éppen mi, az éhes — a fehérjére éhes — emberiségnek?

— A FAO-t sokáig a tengeri hal érdekelte. De a túlnépesedett országok sora tengerrel, tengerparttal nem rendelkezik, vagy onnan nagy a szállítási távolság. Az édesvízi haltenyésztés mindenhol — már kevés vízzel is — megteremthető. A tengeri halászat különben is: betakarítás. Az édesvízi: termelés, gazdálkodás. Tengerünk nem lévén, mi csak az utóbbiakban jeleskedhetünk. Igaz, itt sokat kell beruházni. Pénzünk sem lévén sohasem elég, előtérbe kerül a hazai leleményesség. Módszereink általában olcsók, nem tehetős országokba is átvihetők. Amit mi itthon esetleg ezer nehézség közepette kínlódtunk ki, az máshol követendő példaként szolgálhat.

— S újabban már a tengeri halászat korszerű eszközei, például a radaros halkövetők is drágák, mi-

TÁJÉKOZÓD

Drozdik Orsolya

Drozdik Orsolya rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. június 14.
XIX. évf. 24. sz. 7. lap.

~~ILLÉS LÁSZLÓ~~ %

~~LÉKAI JÁNOS ÉVFORDULÓI~~

Lehetne talán jelképesnek is tartani: miképpen válik egy életmű *jelentőségében* fontosabbá, mint az élet egyes, mégoly meghatározó mozzanatai. Lékai János kettős évfordulójára emlékezve elsőül éppen arról kell hírt adnunk: a történeti kutatás csak mostanában derítette fel pontosan, mikor is született és hol látta meg a napvilágot. Mindezek az adatok, hasonlóan a pálya sok lényeges mozzanatához, mindezideig elrejtőztek, s csak növelték a titkát ennek a szeliden mosolygó gyerekembernek, aki min-

Átrepültem az óceánon,
aztán lehulltam és leroskadtam
a Mount Sion előcsarnokában...
Ó mindent összefogva:
a börtönöket,
az egereket és a patkányokat
és az éhséget és a robotot
és az egész életet
mégiscsak szép volt.
Az egész emberiség benne volt
parányi életemben...
Ó menjetek lankadt seregek,
Valaki elhunyt az úton,
Mount Sion Hospitalban.
De az élet van. És ragyog.
És sorakoznak az új seregek!

lágrész sajtójában jelentek meg regényei, drámái, költeményei, riportjai. Lunacsarszkij kísérte figyelemmel írásait, ő írt oroszul megjelent egyfelvonásosai elé bevezetőt. Forradalmárként, íróként talán legboldogabb napja lehetett, amikor Ék Sándor társaságában ott izgulhatott azon a színházi esten (Meyerhold színházában), amelyen Majakovszkij Misztério-Buffjával együtt az ő művét is bemutatták a Komintern III. kongresszusa alkalmával 1921 júniusában. Verseiben formailag az

ÖG A HARASZT

A rémhír mai szerepéről

más személyben tér vissza.) Rudolf trónörököst 1889-ben szerelmével, Vecsera Máriával holtan találták a meyerlingi vadászkastélyban. A trónörökös előbb lelőtte szerelmét, majd öngyilkosságot követett el. A megdöbbentő hír számtalan változatban járta be az országot.

„Azt beszélték a bécsiek, hogy nem Rudolf fekszik a koporsóban, hanem egyik viaszbábúja. Rudolf kiment Amerikába." (R. L-né, a katonakarmester felesége, aki Bécsben is volt. Bfüred, 1972.)

Ez a Rudolf helyett eltemetett viasz („viaksz") bábú a trónörökös személyéről áttevődik másokra is.

„Háború után beszélték, hogy újból lesz háború, mert nem halt meg Hitler. Elszökött és álruhában járkál. Valamelyik szárnysegédjét ölték meg helyette." (H. K.-né, téesz dolgozó, 62 éves, Hajmáskér, 1972.)

„Ostrom után pár éven keresztül azt mondták, hogy Hitler nem halt meg, hanem Spanyolországban él. Innen irányítja a világot. Hogy a csodafegyvert tovább csinálják Spanyolországban. Majd egy szép napon elő fog jönni." (R. L.-né, Bfüred, 1972.)

A legutóbbi években John Kennedyről terjedt el az USA-ban, majd Nyugat-Európában, hogy nem halt meg. A hír szerint nem lőtték le, hanem Onassis a lövöldözés nyomán támadt pánikban (amelyet ő rendezett meg) elrabolta az elnököt és fogva tartja Skorpió szigetén, más verziók szerint egy hajó fenekén.

Az élőnek mondott halott legismertebb megtestesítője Mao Ce Tung: „Figyelje meg a fogadásokról, felvonulásokról készített képeken soha nem látni az arcát... mert Mao már régen nem él, egy dublőzt szerepeltetnek helyette." (R. K. 40 éves újságíró, Budapest, 1972.)

1940. április 9-én Oslót megszállták a nácik. Közvetlenül utána elterjedt egy hír, amelynek valódiságában akkor senki — Solheim professzor sem — kételkedett. E szerint a németek ráparancsoltak egy norvég autóbusz-sofőrre, hogy szállítsa őket Oslótól 50 kilométerre. A sofőr az autóbuszt egy szakadékba vezette és a náci tisztekkel együtt maga is szörnyethalt. Közvetlenül a háború után gyűjtést indítottak a buszvezető családjának megsegítésére. Akkor derült ki, hogy az eset nem történt meg, csupán egy régi legendát aktualizált a tragikus történelmi helyzet.

★

A folklórkutató számára ezek a képtelen történetek több szempontból is tanulságosak. Bizonyítják, hogy *az írásbeliség mellett a szóbeliség még hosszú ideig szerepet játszhat.* Úgy vélem, a szájról szájra terjedő híresztelések bizonyos fokig a tömegkommunikáció mai fejlettsége mellett is befolyásolják a közvéleményt.

Ez az igénytelen, szapora „műfaj" bizonyítéka annak is, hogy a folklór nem korlátozódik kizárólag a parasztságra. Rémhírek falun és városban egyaránt szárnyra kelhettek, ahogyan bizonyosra vehetjük, hogy a ma már csak falvainkban hallható történeti mondák nagy részét a vidéki „úri" emberek és a városlakók is ismerték.

A falusi és városi rémhírek élettartamában és megjelenési formájában már eltérések mutatkoznak. A nagyvárosokban, *az információ bő áradása következtében* egy-egy rémhír hamar „lefut".

Emlékeztetni szeretnék itt egy tíz-tizenöt éve rendkívül elterjedt *abszurd rémtörténetre.* A sztori, amelyet annak idején több tízezren elhittek, így szólt:

Egy házaspár egy gyermekkel és a nagymamával a Balaton mellett

Váli Dezső

Váli Dezső: Képvázlatok

Élet és Irodalom, Bp. 1975. június 14. XIX. évf. 24. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 JUN 14
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Drozdik Orsolya

TÁJÉKOZÓD

1021

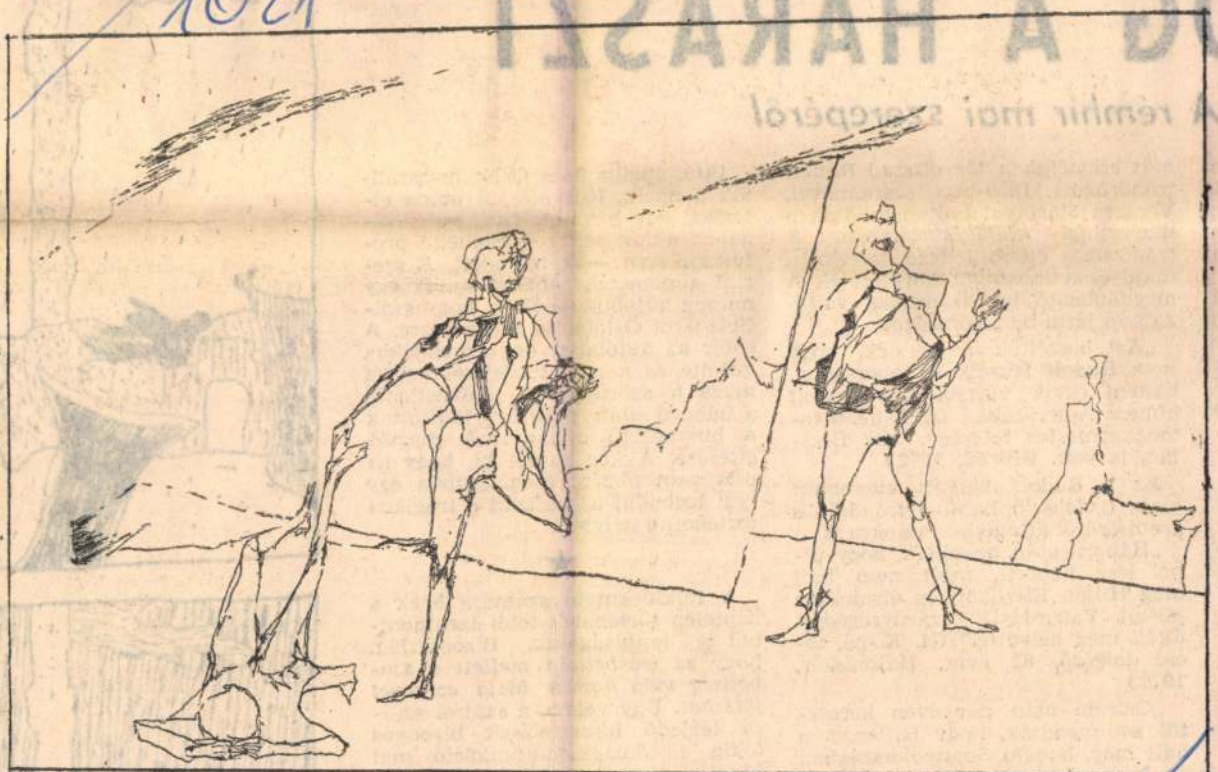

Drozdik Orsolya rajza

ÓG A HARASZT

A rémhír mai szerepéről

más személyben tér vissza.) Rudolf trónörököst 1889-ben szerelmével, Vecsera Máriával holtan találták a meyerlingi vadászkastélyban. A trónörökös előbb lelőtte szerelmét, majd öngyilkosságot követett el. A megdöbbentő hír számtalan változatban járta be az országot.

„Azt beszélték a bécsiek, hogy nem Rudolf fekszik a koporsóban, hanem egyik viaszbábúja. Rudolf kiment Amerikába." (R. L-né, a katonakarmester felesége, aki Bécsben is volt. Bfüred, 1972.)

Ez a Rudolf helyett eltemetett viasz („viaksz") bábú a trónörökös személyéről áttevődik másokra is.

„Háború után beszélték, hogy újból lesz háború, mert nem halt meg Hitler. Elszökött és álruhában járkál. Valamelyik szárnysegédjét ölték meg helyette." (H. K.-né, teesz dolgozó, 62 éves, Hajmáskér, 1972.)

„Ostrom után pár éven keresztül azt mondták, hogy Hitler nem halt meg, hanem Spanyolországban él. Innen irányítja a világot. Hogy

1940. április 9-én Oslót megszállták a nácik. Közvetlenül utána elterjedt egy hír, amelynek valódiságában akkor senki — Solheim professzor sem — kételkedett. E szerint a németek ráparancsoltak egy norvég autóbusz-sofőrre, hogy szállítsa őket Oslótól 50 kilométerre. A sofőr az autóbuszt egy szakadékba vezette és a náci tisztekkel együtt maga is szörnyethalt. Közvetlenül a háború után gyűjtést indítottak a buszvezető családjának megsegítésére. Akkor derült ki, hogy az eset nem történt meg, csupán egy régi legendát aktualizált a tragikus történelmi helyzet.

★

A folklórkutató számára ezek a képtelen történetek több szempontból is tanulságosak. Bizonyítják, hogy *az írásbeliség mellett a szóbeliség még hosszú ideig szerepet játszhat.* Úgy vélem, a szájról szájra terjedő híresztelések bizonyos fokig a tömegkommunikáció mai fejlettsége mellett is befolyásolják a közvéleményt.

Dr. Radics Orsolya

Méltatás

Baracs Dénes: Hun látomások Párizsban.
Új Tükör, 1978. április 23 - 10. lap.

Drozdik Orsolya

A 70 év előtti kubista fiatalokra emlékeznek Párizsban a Szalon keretében megnyílt retrospektív kiállításon. Ha van mit tanulni tőlük, az nem a kubista formavilág, hanem a bátorság és az újítás. – Bukta Imre, Farkas Ádám, Drozdik Orsolya és a többi magyar művész ezt látja bennük.

Baracs Dénes: Kultúránk a világban.
Tükör, Budapest, 1978. ápr. 23.

Drozdik Orsolya

Munkája |bot|

|repr.|

Művészet, 1979. ápr. 16. old.

Drozdik Orsolya

Méltatás.

Baracs Dénes: Hűn látomások Párizsban.
Új Tükör, 1978. ápriltis 23-10. lap.

Drozdik Orsolya grafikus

„Individuális művek"

sokszorosat, 47x68 cm

szerepelt a Studió 1978-as kiállításán

-katalógus a könyvtárban-

Drozdik Orsolya, [ ]

L: Lóránt Zsuzsa

P. kücs J.: Játszani is engednek 11

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 10

Drozdik Orsolya

Vadas József: "Huszévesen" címmel beszámol a Fiatal Képzőművészek Studiójának jubileumi kiállitásáról, melyet a Nemzeti Galériában rendeztek. A részletes kritika felsorolja néhány művész nevét, s tájékoztat műveikről: Benkő Marianna, Erdős Julia és Martos Katalin textiltervezők, Eskulits Endre, Helényi Tibor, Rényi Katalin és Szykszmian Wanda plakátgrafikusok, Buczkó György, Mészáros Mária üvegtervezők neve szerepel először. Fentiek közül csak Buczkó György munkáját ismerteti a beszámoló. A tárlat rendezői külön boxokat bocsátottak a művészek rendelkezésére, ahol tetszés szerint rendezkedhettek.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 16. XXII. évf. 50. sz. 13. lap.

Drozdik Orsolya

A boxokkal rendelkező művészek között szerepel Drozdik Orsolya, Bernáth Sándor, Zámbó István , Lengyel András.Mindegyikük munkáját eléggé erélyesen birálja a kritika, mint leszögezi, hogy nem lehetett -azok látván- arra gondolni, hogy „megszületett a várva várt uj, magyar képzőművészet."
A grafikusok közül kiemeli: Banga Ferenc és Lacza Márta, a szobrászok közül Lóránt Zsuzsa munkáját. Mindhármuk művészetéről elhangzik egy-egy elismerő méltatás.
A legkomolyabb értékelés a festőknek jutott Dienes Gábor, Kárpáti Tamás és Nagy Gábor művészete rászolgált a dicséretre.

Fenti kritikát lásd: Dienes Gábor nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 16.XXII. évf. 5o. sz. 13. lap.

Drozdik Orsolya

Illusztráció

Nemere István: Tahiti nők.
Új Tükör, 1978. április 9 - 8. l ap.

DROZDIK ORSOLYA

Sturcz János: Szétesett metafórák : Beszélgetés
Drozdik Orsolyával. = Uj Müvészet, I.évf. 3.sz.
1990 51 - 54.p. ill.

éélllléélléllélllllllllllllllllllllllllllllllllllllllllll

Brestyánszky 1983 Brest
gek k
113.

Bunt 1962 Bunt,
1962.

Bunta 1971 Bunta
Musei

Bunta 1973 Bunta
of Tr

Bunta 1977 Bunta
Kükül

Cat. 1912 A kis
Céh M
tikai
Exhib
Arts]

Cat. 1918 Magya
szeti
rian

DROZDIKORSOLYA

ld. Élet és Irodalom 1990.35.sz. 12.p.

Vadas József kiállitásismertetése

8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

DROZDIK ORSOLYA

Kiállitás enteriőr,1990, Bp.,Ernst Muzeum - 90.3.51

52,53,54.p.

Új Művészet

Drozdik Orsolya, grafikus

L: Kovács Tamás

Rózsa Gyula: Jó tárlat, kék körben 7

Népszabadság, Bp. 1977. dec. 21.

Drozdik Orsolya, grafikus

L. Bujdosó Enő

(Schiffer) - Studio de Budapest.

Este Kurlan!

Br. 1978 márc. 17.

2.

Drozdik Gisolya, grafikus

h.: Somogyi József

–: Tanévnyitó . . . . 9.

Népszabadság, Bp. 1976. abt. 2.

Dróždik Orsolya grafikus

Megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen a „Andúletes kezdeményezés"-t a grafikusok képviselik. – Szerepelnek a művész művei. Az idei Kordor-plakettes művész érzékeny rajzai.

Tandi Lajos: Hagyományok és kezdeményezések.

Dél-Magyarország (Szeged), 1976. okt. 14.

Beszélgetés Drozdik Orsolyával

Sturcz János

Uj Művészet, I.3.1990

– Beszéljünk először az életedről, mivel úgy látom, hogy művészetedben fontos szerepet játszanak gyerekkorod élményei, a tárgyakhoz való viszonyodban, az egész intellektusodban megőriztél valami gyermeki naivitást, jó értelemben vett infantilizmust. Annak a szemléletnek, amivel visszaálmodod magad a XVIII. századba, a tudományok kezdetéig, vannak-e gyökerei a gyerekkorodban?

– Az az elhatározás, hogy a tudományos gondolkodást kívánom elemezni, nem magyarázható gyerekkori érdeklődéssel, hanem abból ered, hogy olyan területet akartam kitalálni, ami a „destructure" fogalmával jellemezhető. Ezt a szót nem tudom, hogy fordíthatnánk le magyarra, talán szétépítésnek nevezhetnénk. Mindenesetre destrukturálni akarok egy gondolkodási formát, ami ebben az esetben a tudományos gondolkodási forma. Engem ez érdekelt, a kultúrát amúgy is nagyon sokan elemzik. A „destructure"-t Foucault-tól tanultam meg, ő tanított meg jórészt arra, hogy életben maradjak. Mármint úgy értve, hogy elmentem Magyarországról, és ahhoz, hogy New Yorkban életben tartsam intellektuálisan és érzelmileg is magamat, ehhez az ő segítségére volt szükségem, ő volt az, aki meg tudta mutatni nekem, hogy különböző kulturális struktúrák különböző gondolkodási formákat termelnek ki. Ha valaki a periférián, Közép-Európában nőtt fel és hirtelen a központba kerül, akkor ez konfliktust okoz benne, ám ez a konfliktus valójában nem benne van, hanem a szituációban, a kulturális hierarchiában, abban, hogy a világnak van egy központja, ami eldönti a mértéket és a mércéket, és van perifériája, ahol ezeket a mértékeket és mércéket megpróbálják betartani.

– De ettől még nem gondoltad azt, hogy a periférián termelt értékek alacsonyabb rendűek lennének, mint a központban létrehozottak. Vagy igen?

– Nem, mert ezt valamennyien megéltük. Lévy-Strauss mondta azt, hogy van egy eredeti, naiv, primitív vagy még inkább preindusztriális, és van, ami ebből következett, ami későbbi. Azonban a későbbi és fejlettebbnek nevezett nem felsőbbrendű az előzőhöz és a romantikusan értelmezett originálishoz képest. Derrida pedig megtanította nekünk azt, hogy nincs originalitás, a dolgok egymás mellett élnek, és eszerint kell megérteni azokat. Ezután következett Foucault, aki nem fogadja el a patriarchális hierarchiát, ami meghatározza a kultúra hierarchiáját, belső rendjét. Végigelemzi, hogyan változtak sorra a gondolkodási formák. Már Kuhn is végigelemezte a tudományt, s megállapította, hogy

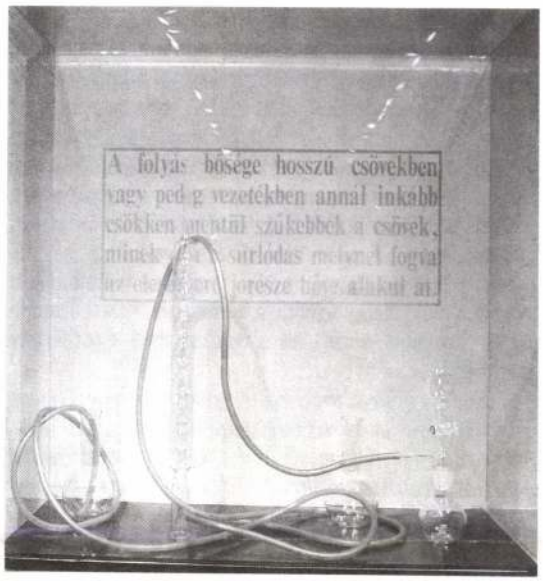

Kiállítási enteriőr, 1990, Budapest, Ernst Múzeum

van egy paradigma, amely csak addig érvényes, amíg hiszünk benne, amíg összetartja magát. Tehát az, hogy a Föld körül keringenek a bolygók, vagy a bolygók keringenek a Nap körül, ez egy paradigmaváltás eredménye. Minden, így például a betegségekről való szemléletünk is ugyanígy változik. A betegségnek transzparenciája van a halálhoz, tehát a halállal való viszonyunk is más a különböző kulturális paradigmákban. Így például ma úgy tudjuk, hogy a DNS magában hordozza a betegséget, ez a legkisebb egység, amelyben kódolva vannak az adott egyén számára lehetséges betegségek. Ugyanakkor a XVII. században az emberi test még nem a DNS paradigmája, hanem a bonctan szerint volt értelmezhető; kiveszem a szívét, kiveszem a veséjét, kiveszem a tüdejét, a tüdő betegsége a tüdőbaj, a szív betegsége a szívbaj. Ma egészen másképp látjuk a tüdőbaj okait. Nem a tüdő betegségéről beszélhetünk, hanem egy sokkal komplexebb kódolási rendszerről. Meggyőződésem szerint a XX. század végi, XXI. századi gondolkodás biológiai gondolkodás lesz, míg a XX. századi technológiai volt.

– Amelyben a komputer, a komputerizált gondolkodás mechanikussága volt a meghatározó?

– Nem tudom, de az biztos, hogy a XIX. század végéig

a lencse volt a fontos, tehát ami meghosszabbította az emberi szemet, ami felnagyította a tárgyat...

– *Ezért jelenik meg az egyik kiállításodon szereplő zászlón a lencse működésének tankönyvi ábrája.*

– Sokszor használom, mert a lencse a gondolkodás szimbóluma, egy önmagát néző szem, s ami a szem és a világ között van, az egy filter. Ez a szűrő a tudatunk. A lencse, a nagyítás, a XIX. századi szemlélet meteforája. A XX. században már nem lencsékben, hanem komputervetületekben látjuk a világot. Nem is a komputer és a lencse érdekes itt, hanem az ehhez kötődő absztrakció. Egy sokkal magasabb, komplikáltabb matematikai absztrakcióval állunk szemben a megértés szempontjából, mint a XIX. században, tárgyak helyett megszámolt vörös vértesteket, megszámolt rákos daganatokat vagy agyrészleteket látunk. Ez a modern kor, ami a nincset és a vant, a bizonyosságot a rációval választja szét, a XVIII. században kezdődött, tehát én ezért azt választottam magamnak. A ráció, ami a XVIII. században nagyon lelkesítő, naiv ügylet volt, a XX. században kiábrándulást okoz bennünk, mert elnyomta a természetet, s ezzel bennünket is elnyomott, s mert mi magunkat ezzel a perifériára szorítottuk.

– *S ezzel együtt az irracionális, intuitív képességeket, ami ősi rétege ugyan az emberi megismerésnek, de legalább olyan fontos, mint a ráció. A másik kérdés, amit szeretnék feltenni, hogy úgy látom, a tudomány a XVIII. századi állapotát – amit egy naiv, költői tudománynak tekinthetünk – szembe állíthatjuk a XX. századi tudománnyal, amiben ez az érzelmi, költői, érdek nélküli réteg kihalt. Kialakult helyette egy technikaorientált, specializált, politikailag-hatalmilag manipulált tudomány. Amikor a XVIII. századig mentél vissza, akkor saját tudománymítoszodat, „művészi tudományparadigmádat" szembe akartad-e állítani a XX. századival?*

– Nem, nem akartam. A XX. század felismeri magát a XVIII-ban, akkor kezdődött minden. Csak most erős a csalódásunk, mert nem demokratikus a tudás. Bizonyos tudásrészek túl felülre kerültek a hierarchiában, és hatalmat képviselnek, míg más rétegek elnyomódtak. Én csak erre szeretnék ráébreszteni, mert nem akarok elmondani semmit, már régen nem hiszek az originalitásban, tehát én nem fedezek fel, nem mondok semmit, amit írok vagy felhasználok, az már mind meg van írva, én csak szelektálok.

– *Mint a* Leydeni palack*ban.*

– Az a Virginia Woolf az *Orlandó*jában szereplő szerelmes levél átalakítása. Amit találtam, azt másképp építem össze, játszom vele, és ha eredetinek néz ki, ennek az az oka, hogy van vizuális tértréningem, amit a főiskolán tanultam, és az, hogy tízéves korom óta művészettel foglalkozom.

– *Tehát ott tartottunk, hogy a tudománnyal s ezen belül a természettudománnyal való foglalkozásod egy késői és intellektuális döntés eredménye. Mikor született meg ez az elhatározásod?*

– Az 1984-es óbudai kiállításomon kezdtem el, ahol azzal a problémával foglalkoztam, hogy a test hogyan jelenítődik meg a kultúrában. Akkor még festettem, és elkezdtem végigelemezni, miként viszonyulunk a saját testünkhöz vagy a társadalomhoz mint testhez. A testnek ugyanis van egy imázsa, egy megjelenési formája, ahogyan magát be akarja mutatni. Ebben a vonatkozásban biztosan át fogunk élni egy komoly paradigmaváltást, amikor majd nem az agyat látjuk az emberi tudás csúcsának. Legalábbis, mint dilettáns, így látom. Én ugyanis magamat a specialistákkal szemben dilettánsnak tartom. Az ember nem tudja átfogni az egész gondolkodást, de lehetnek róla elképzelései.

– *Hogy lezárjuk a tudomány-művészet kérdését, azt szeretném megtudni, mennyiben tekinthető a művészeted nosztalgikusnak, tragikusnak vagy optimistának, ezen a skálán belül hol helyezném el? Mert én még látok benne egyrészt egy infantilis vonást, másrészt pedig iróniát is, így például a* Cipő *című művedben, ami mellesleg egy* Joseph Kosuth*-persziflázs is.*

A másik kérdésem ahhoz kapcsolódik, amit Foucault mondott a tudomány hatalom általi kisajátításáról, és arról, hogy ki szerezheti meg a tudást. Ez a politikum mennyiben befolyásolt, játszott-e szerepet abban, hogy elmentél Magyarországról? És végül még szeretném megkérdezni, hogy mennyire erotikusak vagy érzéki jellegűek a műveid, milyen mértékben viszonyulsz érzékileg a műveidben felhasznált tárgyakhoz?

– Hogy mennyiben menekülés a művészetem a mai tudományos paradigma elől? Nagyon tudatosan választottam a visszatérést a történelembe.

– *Tehát alapvetően racionális alkat vagy?*

– Azt hiszem. Mindent eldöntök előbb, és csak utána

Kiállítási enteriőr, 1990, Budapest, Ernst Múzeum

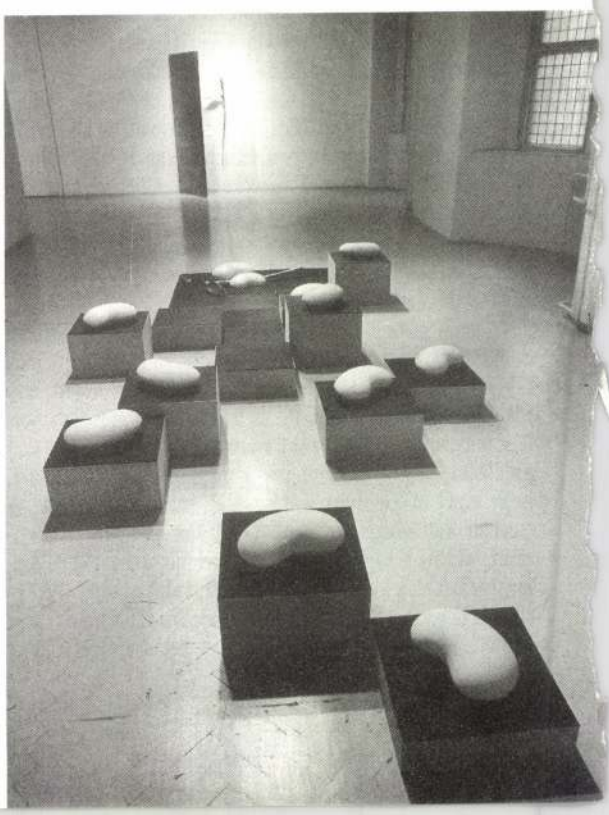

Kiállítási enteriőr, 1990, Budapest, Ernst Múzeum

csinálom meg, nem intuitívan dolgozom, de az irányulásban mindig van intuitivitás. Így a legutóbbi munkám alkalmával, ami a természetről és a babról szól, fél évig Linné növényelméletét, rendszertanát tanulmányoztam (könyvtárba jártam és olvastam erről), mire összeállítottam magamban egy képet, és a kiállítást magát három hónap alatt csináltam meg. Amikor elkezdtem a történelemmel foglalkozni, ez abból a felismerésből fakadt, hogy rádöbbentem, mindenki, aki Magyarországon nőtt fel, az a XIX. századi humanizmusban gondolkodik, a XIX. századi regények alapján képzeli el magát, és a világot is ugyanezzel a humanista, predemokratikus gondolkodásmóddal konstruálja meg. Először ezt az itthon élő magyarokon ismertem fel, de aztán észrevettem magamban is, hogy az alapműveltség, az alapgondolkodás, amit a kulturális tréning, az iskolázottság, az olvasottság, az olvasmányok szelekciója eredményez, XIX. századi bennünk.

– *Tehát ezt válaszolod a nosztalgia problémájára.*

– Mit mondhatnék erre? Különben nagyon szeretem a régi rajzokat, a főiskolán grafikus voltam, és most is nagyon szeretek rajzolni.

– *Ki volt a tanárod a főiskolán?*

– *Raszler Károly.*

– *A grafikusok közül kik hatottak rád?*

– Nagyon fontosnak éreztem *Goyát* és a kezdetekkor *Kondor Bélát*.

– *Én is őrá tippeltem. Ismerted személyesen?*

– Egyszer találkoztam vele egy kiállításon, de nem tartoztam a vonzáskörébe. Én ugyanis kezdettől fogva egy erős nőszemélyiséget kerestem volna magamnak, olyat, aki akkor nem létezett Magyarországon.

– *Nagyon örülök, hogy ezt szóba hoztad. Én ugyanis imádom* Laurie Andersont *meg* Marina Abramovičot, *mert okosak, és közben mégis nők maradtak, nem száraz, racionális férfiokosságot próbálnak meg utánozni, ami tönkretenné a nőiességüket, hanem a saját, a férfiésznél hajlékonyabb, intuitívabb női bölcsességüket követik. Szerintem ugyanis van egy jellegzetes, a nőiségből következő női okosság. Mit gondolsz erről?*

– Én azt gondolom magamról, hogy rendkívül férfias alkat vagyok, erősek a férfias, intellektuális vonásaim. Viszont nagyon tudatosan támogatom a feminin jegyeket, tehát nagyon tudatos feminista vagyok. Nem mozgalmi, hanem intellektuális feminizmus az, amit képviselek. Amikor hímzést vagy porcelánt használok, akkor azt mint a perifériára szorult „második nem" munkáit használom fel. Először szükségem volt arra, hogy férfias elemeket használjak, mert ez az áttörésnek az első lépése. A következő lépés, amikor már megengedheted magadnak, hogy tudatosan használjál hímzést, mert ahogy Közép-Európa a kultúra perifériájára szorult, ugyanúgy szorult ez a művészet is a nők kezére. Mert miért jobb egy nő a hímzésben? Ez csak egy társadalmi paradigma, ami megváltoztatható, például a gay-mozgalmak követelik maguknak a jogot ezekhez a nőies elemekhez. Amikor egy tudós nőt választottam magamnak pszeudoszemélyiségként, ezt az is motiválta, hogy a nők által megteremtett nő alakja hiányzik a kultúrából. Ez is egy hatalmi struktúra függvénye. A miatt a tény miatt, hogy kelet-európai vagyok, nő vagyok és Amerikában építem a karrierem, nagyon át kellett gondolnom, hogy hogyan működik az a hatalom, amivel szembe kell szállnom. Ezt pedig csak tudatosan lehet, mert a sztereotípiák szerint a periférián kellene maradnom.

– *Térjünk vissza a főiskolás évekhez, kikkel tanultál együtt, kik hatottak rád? Nagyon sok hasonlóságot látok* Bódy Gábor *és a te gondolkodásod között, így a különös műszerek, kísérletek, anatómiai ábrák használatában, a természettudományok iránti érdeklődésben. Egyáltalán, kik voltak a szellemi partnereid? Kik voltak számodra tekintélyek az előző generációból?*

– Előbb el szeretnék mondani valamit, amit most fedeztem fel. Nekem tulajdonképpen két életem van, s ezzel a kiállítással ezt a kettőt akartam egymáshoz közelíteni. Az egyik életemet Magyarországon éltem, és ez intellektuálisan és egyébként is teljesen más, mint az, ami azon kívül történt. Az első sokkal hosszabb, mint a másik, tehát valószínűleg erősebb is. Úgy tíz éven keresztül a múltammal való kapcsolatom elvékonyodott. Mikor Magyarországra jöttem, a múltammal konfliktusban álltam.

– *Milyen irányú konfliktusok voltak ezek? Abból fakadtak, hogy miközben az amerikai életforma iránt identitásodat akartad erősíteni, féltél, hogy a visszaemlékezés gyengít?*

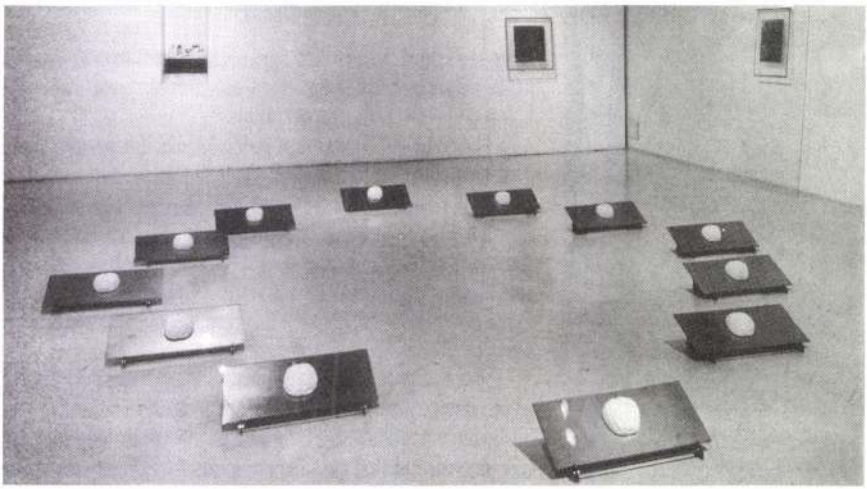

Kiállítási enteriőr, 1990, Budapest, Ernst Múzeum

– Magyarországon annyira más a gondolkodás alapja és szerkezete, a kulturális referenciák rendszere, mint Amerikában, hogy a kettő együtt nem használható. Mint ahogy a két nyelvet sem tudom közös nevezőre hozni, és nem fordítom a magyart angolra vagy az angolt magyarra, hanem teljesen szeparáltan használom őket az agyamban, úgy szeparáltam a gondolkodást is. Az, ami velem Magyarországon történt, nincs szerves kapcsolatban azzal, ami velem Amerikában történt. Ott az életem nagyon redukált, nincs is igazán életem, mert a munkámra szorítkozik. Viszont pár évvel ezelőtt rájöttem, hogy nem tudok a XX. század posztindusztriális amerikai, vásárlói társadalmára választ adni. Akkor nagyon tudatosan absztraháltam mindazt, ami Magyarországra vonatkozik. Amit 3 éve csinálok, az egy zsugorított kelet-európai gondolkodás. Arról szól, de úgy van megformálva, hogy olvasható legyen egy amerikai szemével. Mitológiaromboló az egész tevékenységem, így például a tudomány mitológiáját is nagyon szarkasztikusan boncolom, játékosan, finom esztétikával akarom megmutatni állításainak, hőseinek, struktúrájának ellentmondásait.

– *Ez az, amire azt mondod, hogy a metaforák szétépítése, valahogy úgy, mint* Duchamp *esetében a tudomány ironikus kezelése, az üveg használata, a „phisica buffo", a nevetségessé tett fizika. Hatott-e ő rád?*

– Igen, iszonyú hosszú időbe telt, míg megértettem, és 1980-ban, még Torontóban készítettem egy rajzsorozatot, ami az ő munkáit dolgozta fel. A transzparenciát és az üveget ugyan nem Duchamp-ban fedeztem fel, de volt egy gondolatom, hogy a kultúrák transzparensek. Csináltam is egy performance-ot Torontóban, megpróbáltam transzparens lenni, és felfeküdtem az üveglapra.

– *Térjünk inkább vissza még egy kicsit a régebbi időkre. Kialakult a 70-es években közöttetek egy konceptuális művészettel foglalkozó kör, az úgynevezett Rózsa-presszó kör.*

– Jó barátságban voltam *Károlyi Zsigmonddal*, *Halász Andrással* és *Kelemen Károllyal*. *Erdély Miklós* is nagyon fontos volt, aki lágyságával, kívülállásával és absztrakt megközelítési módjával nagyon érdekes hatást gyakorolt rám. Ő ébresztett rá, hogy a XIX. századi akadémia egy sztereotip gondolkodás váza, s ma csak egyfajta zsánerként, műfajként fogható fel. Amivel valójában nekem természetesen már meg is volt a konfliktusom a női akt rajzolása közben, mivel nő lévén, erotikus viszonyt kellett volna kialakítanom a női modellek iránt, lévén a ruhátlan női test a művészetben a vágy tárgya. Volt is egy ilyen akcióm, az *Akt*, ebben aktot rajzoltam úgy, mint egy identifikációs problémát. Amikor ugyanis magamat rajzoltam le aktban, akkor nem a vágy tárgyát rajzoltam, hiszen azzal azonos voltam. Csináltam is egy ilyen munkát, hogy „Én nem vagyok azonos a modellel, a modell nem én vagyok". Később pedig megcsináltam az aktkiállítást. Az elszigeteltségről, a vágyról, a másikkal való kapcsolatról, annak lehetetlenségéről, ezekről a nagyon erős kelet-európai pszichológiai sztereotípiákról szóltak ezek a munkák, az önkifejezés és az öntetszelgés egy formájaként. Ha Miklós nem rúgott volna egy olyan nagyot belém, hogy majdnem elájultam, akkor reakcióm a XIX. századi akadémia ellen későbbre tevődött volna. A többi barátomtól is sokat tanultam, de inkább mint tükrökből, melyekben erősítést láttam. De ez az erősítés ugyanakkor gyengítés is volt. Amikor elmentem, akkor nekem valamilyen módon el is kellett mennem, mert nagyon erős volt az a konfliktushelyzet, ami az ambiciómnál, a csoporton belül játszott szerepemnél fogva kialakult. Fontosak voltak számomra, mert gondolkodási tréningen jutottam át, amelyen keresztül kliséktől segítettek megszabadulni. Ennek a szakasznak a törvényszerű vége az volt, hogy nekem el kellett innen mennem messzire. Soha nem gondolkodtam rajta, de amikor eszembe jutott, megcsináltam.

– *Minek tudod be azt, hogy látszólag legalábbis olyan könnyen, átmenet nélkül be tudtál illeszkedni a nyugati intellektuális közegbe?*

– Nem átmenet nélkül, hanem nagyon komoly, szívós munkával. A döntés, hogy elmegyek, gyors volt, de ezt a döntést tíz évig szolgáltam, tíz évig rabszolgája voltam, amíg megértettem a formákat, helyzeteket, és használni tudtam őket.

A Műcsarnok meghívja Önt

DROZDIK ORSOLYA
képzőművész

kiállításának megnyitására
1990. szeptember 5-én szerdán délután 5 órára

ERNST MÚZEUM
Budapest VI., Nagymező utca 8.

A kiállítás nyitva:
augusztus 17-től szeptember 16-ig
naponta 10–18 óráig
kedden 12–20 óráig
Hétfőn zárva

1946-ban Abdán születtem.
1970–74-ig a Képzőművészeti Főiskola hallgatója voltam, Iván Szilárd és Raszler Károly volt a mesterem.
1974–77 Mesterképző – grafikai szakon
1976 Kondor Béla-ösztöndíj
1970–77 Főiskolás éveim alatt rendszeresen állítottam ki a főiskolai szervezésű kiállításokon Magyarországon és külföldön.
1977 Ganz-Mávag szituáció és individuális mitológia csoport kiállítás
1977 Akt – Ifjú művészek klubja, önálló és csoportos kiállítás
1978 Miskolc, könyvtár kiállítóterme, önálló kiállítás
Individuális mitológia rajzok és ofszetek
1978 Műszaki Egyetem kollégiuma, csoportos kiállítás
1978–79–80 Krakkói Grafikai Biennálé
1978 Grand Palais Paris, Franciaország (Stúdió szervezés)
1978 Iparművészeti Múzeum, Új tendenciák
1979 Ljubljana, Grafikai Biennálé
1980 Rijeka, Modern Művészeti Múzeum
Kyoto, Japán, csoportos kiállítás
Factory 77, Toronto, Kanada, egyéni kiállítás
1981 Stúdió Galéria – egyéni kiállítás, Budapest
Toronto – Canada Mercer Union, egyéni kiállítás
Skopje, Modern Múzeum
Bilbao, Spanyolország, Nemzetközi grafikai kiállítás
1983 Washington (USA) Ritz-Olab csoportos kiállítás
New York (USA) Small Walls csoportos kiállítás
New York (USA) Stúdió 54 csoportos kiállítás
New York (USA) Dancetéria csoportos kiállítás
New York (USA) Fasion-Moda csoportos kiállítás
1979 végétől 1983-ig állami vásárlások, Amsterdam, Hollandia

CIKKEK:

1981. február (Toronto – Canada) Artmagazin. Patrick Mc Grath
1981. június (Újvidék /Novi-Sad/, Jugoszlávia, Új symposion
György Péter, Pataki Gábor

A katalógusban szereplő képek jegyzéke:

1. ÖNARCKÉP 1984, olaj, vászon, 30x30 cm
2. ÖNARCKÉP 1984, olaj, vászon, 30x30 cm
3. SIRONE ÉS ÉN 1981, olaj, vászon, 182x141 cm
4. TOLLRAJZ 1981, 61x72 cm
5. TOLLRAJZ 1981, 61x72 cm
6. TOLLRAJZ
7. A SEB ÉS A SZUPEREMBER, 1981, 91x72 cm
8. ENDÜMION MÍTOSZA 1981, 182x260 cm
9. A SEB 1983 (részlet), 45x150 cm, olaj, vászon
10. A ROBBANÁS LEHETŐSÉGE (részlet), 280x182 cm
11. HANGLEMEZ EMBER 1982, 182x141 cm, olaj, vászon
12. A FIGURA 1982, 182x141 cm
13. BELSŐRÉSZ 1984, 182x280 cm, olaj, vászon
14. SZERVEK I–II–III. 1984, 315x102 cm, olaj, vászon
15. SZERVEK (részlet) 1984, olaj, vászon
16. FEJ ÉS SZERVEK 1983, 225x102 cm, olaj, vászon
17. SZAPPANBUBORÉK I–II–III. 1981, 71x91,5 cm, olaj, vászon
18. FIGURA ÉS SZERV 1983, 82x157 cm, olaj, vászon
19. A FIGURA LÁTÁSÁNAK MEGHOSSZABBÍTÁSA 1983, 182x157 cm, olaj, vászon
20. NEM BIOTIKUS KISZIVÁRGÁS 1983, 182x157 cm, olaj, vászon

Ára: 25,– Ft

Drozdik Orsolya kiállítása
Óbuda Galéria
Budapest III., Fő tér 1.
Nyitva: 1984. július 23–szeptember 16.

MAHIR – Zalai Nyomda Z

Örömük a festészet

Mégiscsak van a szónak varázsa! Ha másként nem, hát negatív értelemben. Mert mivel lehetne különben magyarázni, hogy a győri műcsarnok legújabb tárlata iránt kevesen érdeklődnek. Az embereket elriasztja a hivogatónak szánt felirat: Győri Képzőművészeti Kör tanulmányi kiállítása. Csak a „tanulmányi" lehet a bűnös. Kinek-kinek élményeitől függően veszi el a kedvét, nem sok jóval biztat. No, meg az előtér tárlóiba helyezett képek! (Vagy csak a nappali rossz megvilágítás rontja hatásukat?) Nagyobb érték rejlik benn, mint amennyit ez a kóstoló sejtet.

▦▦

Komolyra fordítva a szót: Nem mintha kevesellném, ha valaki kedvtelésből festeget, rajzolgat, és ha az eredmény sohasem lesz jobb a műkedvelő szintjénél. De ezen a tárlaton többnek az igéretét láthatjuk. Még akkor is, ha gondosan kerülöm a művészekkel való összevetést, még akkor is, ha egészen más szempontok szerint ítéltetnek meg ők, mint a hivatásos képzőművészek. (Amiben igen kis része van az óvatoskodásnak, hogy hátha megsértődik az illető művész a hasonlításért. Meggyőződésem, hogy senki nem fogadja ilyen indulattal a fiatalnak címzett buzdítást.) Szeretném valóban hitelesnek hinni azt a bizonyos „riasztó" szót — a tanulmány-t, amely nem lehet annyira riasztó, hogy művészetet kedvelő, pártoló ember lemaradjon e kiállításról.

Különbségről szóltam, a művészek és a Képzőművészeti Kör tagjai elbírálásának különbségéről. Kezdjük a legfontosabbal: a művésztől számon kérjük az egyéni hangot még kísérletező periódusaiban is. A Képzőművészeti Kör tagjaitól viszont szívesen látjuk az egymásnak ellentmondó megoldásokat is. Sarkítva a kérdést:

Drozdik Orsolya grafikája

szinte az „gyanús", ha lezárt, kialakult modorban fest, ha a képek stílusa nagyon is hasonlít egymáshoz. Fiatal emberek, akik a legjobb megoldást találták meg a választásra — kipróbálják a különböző irányzatokat. Ami persze nem zárja ki azt, hogy némelyiküknél már most észrevehető legyen, hogyan tudja legjobban megmutatni környezetét, hogyan tudja kifejezni önmagát.

▦▦

A képek zöme csendélet, utcarészlet, táj. A témaegyezés gyakori, a megformálás azonossága ritkább. Más tárlaton megütközve szemlélnénk a megfestett tárgyak mesterséges csoportosítását, itt örömmel nyugtázzuk bennük a mesterség tanulását. Ujjgyakorlatok nélkül nincs út a mesterműhöz. Azért sem aggályoskodhatunk, hogy kevés a figurális alkotás (pontosabban az embert ábrázoló festmény, és grafikából arányosan sok portrét láthatunk). A fantázia után rajzolt gyerekművekről áttérni a természet utánira — talán a legnehezebb váltás. Az emberábrázolás, a mozgás megfestésének nehézségi fokáról meg, azt hiszem, felesleges részletezően elmélkedni.

Ugyancsak az egyéb tárlatoktól eltérően ennek a benyomásait nem kritikai értékelés összegezi. Az a néhány név, amelyet megemlítek, a pillanatnyi teljesítmény alapján tűnt fel. Lehet, hogy már fél év múltán a most erényként emlegetett sajátosságokban túljut a fiatal festő, magasabb szintről jog visszapillantani rá. Röviden: a mostani értékrend holnapra gyökeresen megváltozhat.

A nevek élén Koller. Éva A soproni művésztelep kiállításán már találkoztunk képével. Most a kiállítók közül legszélesebb skálán mutatta meg tehetségét. Vállalkozott a portréra is, sikerrel. Az, amit itt láthatunk tőle, nemcsak a többihez mérten jó. Egyébként is a többiek: Gyimesi Ildikó, Drozdik Orsolya, Szász Péter, Szombathelyi László, Tőke Péter méltó vetélytársak. Gyimesi Ildikó pasztellszíneinek egységes hatásával, Drozdik Orsolya grafikáival, Tőke Péter két zárt kompozíciójú hangulatos képével, Szombathelyi László mértani formákhoz közelítő festményeivel, Szász Péter mozgalmas, jól tagolt alkotásaival.

▦▦

Az értékrend — ismétlem — holnapra megváltozhat, a jövő évi tárlaton azonban érdemes lesz újra keresni a felsorolt neveket. (Egyikükmásikuk addigra esetleg a képzőművészetet választja hivatásul, s nem kevés, mint amit a Körből magával visz.)

(—s —ó)

taktikája került előtérbe. Mind a technikai fejlődése, mind az erőnlét növekedése a támadást erősítette. Ennek az lett a következménye, hogy a labdamenetek rövidültek, és a játék élvezhetősége a néző szempontjából vesztett érdekességéből.

Az olimpiai játékok idején Tokióban tartott kongresszuson néhány szabályt módosítottak ebben a sportágban. A szabálymódosítások célja a védelem erősítése.

A tokiói kongresszuson a következő szabálymódosításokat fogadták el:

1. A sáncolás új szabálya szerint a sáncolók átnyúlhatnak kezükkel a háló fölött, de nem érinthetik a labdát az ellenfél térfelén azelőtt, mielőtt az ellenfél támadója nem érintette. E szabállyal részint a játékvezetők feladatát könnyítették meg, mert az átnyúlásra nem kell olyan gondosan figyelni. De növelték az ütések hárításának, kivédésének lehetőségét is.

2. A sáncolásban részt vevő játékos másodszor is jogosult érinteni a labdát, és ez második labdaérintésnek számít. Tehát a következő érintésre át kell juttatni a háló felett a labdát az ellenfél térfelére. Ez a módosítás megszünteti az oly gyakori „lecsurgást", mert a sáncról lepattanó labdát másodszor is érinthetik, még akkor is, ha ez nem lecsapás, és szándékosan helyezett labdának sem minősíthető.

E szabálymódosításoktól a szakemberek azt várják, hogy a labdamenetek hosszabbak lesznek és a játék élvezetesebb. Megjegyzem, hogy a fenti módosított szabályok alapfokon nem változtatnak a helyzeten. A módosítások hatását inkább csak nemzetközi és nemzeti bajnoki mérkőzéseken lehet majd észlelni.

F. E.

gömbérzékük
volt, ziccerek
kihasználatlanu
zavarta őket,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD

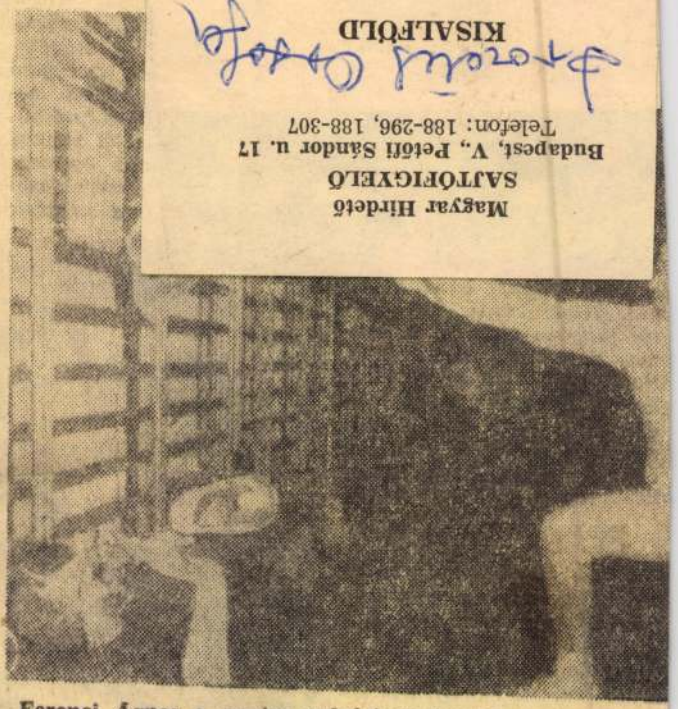

Ferenci Ágnes a pontos szúrást gyakorolja

da-játékban nem akartak különösebb tudásra szert tenni a Vasas ETO vívói. Csupán edzés előtti bemelegítésnek, erőnlétgyűjtésnek szánták.

A több mint fél óráig tartó labdajáték után a szereken mozgatták meg izmaikat. Mesterük csak elegendő előkészület után engedte pástra lépni fiait, leányait. Karddal kezükben, sisakkal a fejükön sokkalta jobban érezték magukat, biztonságosabbá vált a mozgásuk. Beliczay Sándor edző az iskolák ki tetszésüket vagy felháborodásukat.

Győrött a tanítóképző tornatermében villogtak, csattogtak az acélpengék, s akinek nem jutott társ, az önedzéssel képezte magát. Mint a karikacsapás, úgy ment minden.

— Öröm dolgozni ilyen tettrekész fiatalokkal — mondtam az edzőnek.

— Nem panaszkodhatok, a versenyzők ebben az esztendőben beváltották a hozzájuk fűzött reményeket — mondta az edző. — Helytálltak a megyei és területi bajnokságokon. Az országos ifjúsági vidéki bajnokságon Faludy László kard-egyéniben első lett, csapatunk a második helyen végzett. Az eredményesség tekintetében nincs baj, sőt a férfi kardcsapatunk aránylag jónak mondható.

— Tőrözőkből vagyunk híján. Szombaton és vasárnap a fővárosban kerül sor az országos vidéki ifjúsági tőrbajnokságra. Csapatban és egyéniben. Nem sok eséllyel vesszük fel a

SZIGETKÖZI KUPA

Első esetben fordult elő Győr-Sopron megyében, hogy egy községében kupaküzdelmet rendeztek. A dunaszegi tsz sportkör elhatározta, hogy asztalitenisz és sakk sportágakban járási kupamérkőzéseket rendez. Az elhatározást tett követte. **Dudás László** szakosztályvezető időt és fáradságot nem kímélve szervezte a versenyt. Az elmúlt vasárnap 38 fiatal találkozott Dunaszegen, hogy összemérje tudását. Az ünnepélyes megnyitó után megkezdődött a vetélkedés. A versenyt megtekintette **Takács András**, a MESZÖV megyei elnöke és **Liszes Sándor** főosztályvezető is.

Ez a verseny a falusi tehetséges fiatalok bemutatója volt. Osztatlan sikert aratott **Horváth Ferenc** dunaszegi asztaliteniszező: öt számban szerezte meg a győzelmet. A verseny végén **Takács András** osztotta ki az érékes tiszteletdíjakat, majd a fiatalok közösen szórakoztak, táncoltak a község művelődési házában.

A kezdeményezés feltétlenül helyesnek bizonyult. Követésre méltó. A rendezés és a verseny lebonyolítása nagy hozzáértésről tanúskodott. A résztvevők szerint helyes lenne, ha jövőre a téli holt időszakban megyénk többi járása is követné a dunaszegiek példáját.

A csapatversenyt asztaliteniszben Dunaszeg csapata nyerte meg Nagybarát, Nagyszentjános, Ravazd, Hédervár és Nyúl csapata előtt. A tehetséges fiatalok közül **Gölöl Jolánt** (Nagybarát), **Horváth Ferencet** (Dunaszeg), **Varga Antalt** (Dunaszeg), **Fajkusz Lászlót** (Nagyszentjános), **Torma Annát** (Dunaszeg) és **Dubi Gizellát** (Dunaszeg) kell kiemelnünk.

Az asztalitenisz-versenyek után a sakkozók mérték össze tudásukat. Az ifjúsági csoportban Dunaszeg csapata, a férfi felnőtt csoportban Nyúl csapata, az egyéni versenyben pedig **Józsa Csaba** (Nyúl) és **Kovács László** (Tét) bizonyult a legjobbnak.

IKCEDIK OKSHI

Új Művészet
2004. Ápr. XV/4.

26. old.

Nem tudott viszont meggyőzni Drozsnyik István — az ő tárlatát láthattuk ugyanebben az időben a Galéria másik termében — a maga igazáról, nem tudott, mert Drozsnyik Istvánt az elmúlt esztendőkben mindinkább a külsőségek kerítették hatalmukba, a divatos műtermekbe való „bekukucskálások", a varázspálca elcsenésének izgalma, az olyan „aktuális" eszközök, kifejezésmódok mindenáron való megszerzésének szenvedélye, amelylyel végre megkérdőjelezhetetlenül demonstrálhatná önnön művész-létét. És épp ebben a kapkodó igyekezetében maradt le a belsőleg intellektuálisan megszenvedett tartalom és a manuálisan kigyakorolt technika, mint forma egyidejű birtoklásáról. Felületesség, ami a megfigyelést illeti, az esetlegességre bazírozás az anyagkezelésben, és banalitás a következtetésekben — ez a pillanatnyi végeredmény. A három mozzanatot nehéz különválasztani, s egyenként kimutatni Drozsnyik opuszaiban, ám éppen azok komplex együvétartozása teszi felismerhetővé az említett alkotóelemeket is. Nem döntőek, de jellemzőek maguk a műcímek is: hit, sors, gondolat, golgota — ezek bennük a leggyakrabban előforduluó szavak. Aztán a parafrázisok, ahol közismert nevekre bukkanunk: Goya, József Attila, Picasso, Bartók stb. Vagyis egyfelől a közhelyek, másfelől a „dúsítás" mozzanata. Az anyagválasztás, az alkalmazott technika pedig olyan, ami egy ponton túl teljesen ellenőrizhetetlen, alkalmas a blöffölésre. Ilyenek például a fotogén anyagoknak — pl. az ofszet-nyomdatechnikában használatos filmek — felhasználótól független tulajdonságai, maguk a fotóeffektek, a negatív-pozitív játékok, a filmek külső manipulációi, a belekarcolások, ráfestések, s a megvilágításfogások. Ráadásul ezekhez —, mert az eddigiek már ismertek voltak Drozsnyik korábbi tárlatairól — most újabb ellenőrizhetetlen eszközök társultak, szögek, gyufaszálak, fonalak és a „bedobozolás", vagyis mindazok a neoavantgarde manírok, amelyek ebben az oeuvre-ben igen gyanúsan feszengenek, s kevéssé alkalmasok arra, hogy leplezzék a valódi mondanivaló hiányát, a felületnél mélyebbre soha nem ereszkedő valóságlátás bátortalanságát. Épp ezért végképp nem érthető az az ön-corpusbeli megfeszítettség annak a galériának a falán, ahová —, hogy egyszer önálló kiállítással megérkezzen — oly lelkes és tiszteletreméltó ambícióval indult el néhány évvel ezelőtt az amatőr Drozsnyik István. És most megérkezett, ám úgy tűnik, az út megtétele túlságosan sok energiáját emésztette fel, s arra már nem volt ereje, hogy néhány profi trükkön kívül többet hozzon annál, mint amivel elindult.

D. SZABÓ EDE

Ára: 11 forint

V·Á·R A·R·T

GALÉRIA

H-9021 GYŐR, KÁPTALANDOMB 3.
TELEFON / FAX: 36 · 96 · 29 · 228 TELEX: 24 · 662

MEGHÍVÓ

EINLADUNG

Tisztelettel meghívjuk Önt

DROZSNYIK ISTVÁN

képzőművész

kiállításának megnyitójára
1993. április 23-án, 17 órára
a

VÁR ART GALÉRIÁBA

Megnyitja:
N. Mészáros Júlia művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
1993. április 23-tól május 14-ig

Dsbanszki –
Dualszky –
Dubovszky

SZEKÉR ENDRE

Költői arcok és álarcok

A költői egyéniség határai napjainkban nagymértékben kitágultak. A múlt században már a romantika idején is jelentkezett a költői én megsokszorozása, különböző alakokban való megjelenése. De különösen fontossá vált ez a XX. században. Eliot egyik tanulmányában arról ír, hogy a költészet nem egyszerűen a „szenvedélyek zsilipjeinek felnyitásából áll", az érzelmek sokszínű áradásából, hanem sokkal inkább az „elzárkózásból", a személyesség visszafojtásából, szinte a személyiség megszüntetéséből. Ez az elzárkózás, a lírai én sajátos visszaszorítása jelentheti a modern költészet egyik kifejezési lehetőségét. De amikor Eliot a költészet erőteljes koncentrációjáról vall, amely mögött nem csupán a hétköznapi emberek számára szokásos élmények rejtőznek, érezteti a költői beleérzés, alakváltozás, elrejtőzés és kinyilatkozás nem mindennapi voltát. A költő ideje, jelen ideje a bergsoni értelemben vett idő, mely magában foglalja a múltat és a jövőt is. Nincs korlát a költői egyéniség számára: időben és térben átalakulhat, bárkivel találkozhat, felveheti magára a múltban élt személyek maszkját. S így hirtelen megkettőzi költői énjét, egyszerre szól az idegen álarc mögül a költő és a másik személy. Nem hasonlítható ez leegyszerűsítve a színész ezerarcúságához. A költő eredeti arcvonásai mindig markánsabbak, mint a maga elé helyezett álarcok. Nem tudja elrejteni a maga vonásait. De nem is akarja. S ugyanakkor ezzel a kettősséggel, a költői arc és álarc együtt jelentkezésével olyant is ki tud fejezni, amit másképpen képtelen lenne. Az önmagától esetleg távolabb levő lelkiállapotot, a tudatalatti határán bizonytalanabb módon jelentkező mozzanatokat — melyről Bowra is ír — így jobban, természetesebben, hűségesebben meg tudja ragadni, képes költői formába önteni. Az utóbbi évtizedek magyar költészetében mind határozottabban a költői én ezen megsokszorozásának lehetünk tanúi. A történelmet átélő költő a messzi múltba is eljut. Mások a képzelet és a valóság elemeiből építik világukat. Sokan keresnek egy-egy történelmi személyt, konkrét történelmi helyzetet közvetett és közvetlen lírai mondanivalójuk kifejezésére. Néha a költői maszk elfödi az igazi arcot. Máskor csak egy farsangi játék lehetőségét rejti magában az álarc viselése.

Juhász Ferenc a költészet hatalmáról és reményéről írva — az örök változékonyságot veszi észre. Egy meg nem állítható mozgás, folyamatos megújulás, újrateremtés, természet- és emberteremtés a költészet. Ezt nemcsak vallomásában látja ilyennek, hanem a maga költői alkotásában is ez vehető észre. Nem felejtheti a múlt idő aranyágát, a magyar történelem régi századait, nagy pillanatait. A múlt átélése olyan nagymérvű, hogy „egy ismeretlen vándorköltő krónikája 1514-ből" jelzéssel adta közre A tékozló ország című művét, melyben a történelmi események epikus részeit természetesen szakítja meg a fájdalmas panasz lírai vallomásával. Mintegy Jeremiás siralmait idézi, Mária-himnuszt illeszt a műbe, s a maga keserveit fogalmazza meg a Dózsa parasztháború kavargó képei mellett. A vándor-költő fájdalmas hangján szól a költő, de a Dózsa-korabeli hang mellett ott a XX. századi is. Ettek Dózsa húsából, a „szabadság eleven húsából" a szerencsétlen kiéhezettek, ő is látta Dózsa halálát, a „csillag-omlást", hallotta a papok hallelujáját. A költő átéli a hajdani parasztok és a képzelet-alkotta vándor-költő sorsát, szenvedését. S mint a szimfóniák végén felszárnyal a költemény, a pesszimizmusból felemelkedve — reményt szeretne sugallni: „Ó, ember, a hitedet ne veszítsd el, őrizd meg a lélek nagy hitét! / Ki volna nálad nagyobb, nem lehetsz vágytalan, ne tűrd a szenvedést. / Ha kell, hát százszor újrakezdjük, vállalva ezt a legszebb küldetést, / mert a szabadság a legtöbb, amit adhat önmagának az emberiség!" — Juhász Ferenc később A halottak királya című lírai eposzában hatalmas látomásözönnel idézte fel a tatárjárás korát, IV. Béla királyt. A költő az Adriai-tengerig, Dalmáciáig menekülő király öltözékét veszi magára, az ő tudatának rejtelmes világát szólaltatja meg, a királlyal azonosulva. A pusztulás, a halál, a dermedtség, a csend vízióit örökíti meg. Elmossa a történelmi konkrétság adatait. A benső világ a lényeges számára. A király „Csontváz-pokolban" él, mindenütt a „Kristály-Pusztulást" látja, hitét, holnapját perelné vissza, a Csönddel megküzdve. Majd „Lángoló Zöld Királycsillagként" fölpáncélozott lován maradék népével újrakezdi a hazaformálást, mint IV. Béla király. Juhász Ferenc költői énje ebben a lírai eposzban teljesen magába olvasztotta a történelmi hős alakját. Az „én" elnyomta a másik személyt, az arc erősebb volt az álarcnál.

Kálnoky László költészetének nagy megújulása szorosan összefügg költői énjének különös kitágításával. Költői önéletrajzot írt a groteszk lírai emlékirat formájában. Homálynoky Szaniszló könyvtáros hányattatásait írta meg. Mint Réz Pál jegyezte meg, valamiféle byroni, puskini verses regénnyel van dolgunk, de Kálnoky műve nem igazi regény és a formája sem hagyományos vers. A költő és a magánzó vitázik önmagában és a művében, Kálnoky és Homálynoky kitűnően érzi magát ebben a magánzó-öltözetben, hisz szabadon lehet egyszerre önmaga és másvalaki is. Mindketten ott állnak az igazoló bizottság előtt a felszabadulás után, hogy aztán „méltó" munkát végezzen a könyvtárrendezéskor — a Dewey-féle egyetemes tizedes osztályozás szabályait követve. Mindketten állástalanok lesznek később, majd versfordításból élnek, s közösen álmodnak a végzet asszonyáról. Ahogy Szaniszlót kiűzik a kufárok a templomból — hisz „Egy író eleve gyanús személy!" —, eljut a Koponyák Hegyére, úgy Kálnoky is megjárja a maga kanyargós útját a vidéki lét keserveitől — a mindezeken való felülemelkedés és megírás szintjéig. Kálnoky László be akarta fejezni „magánzótörténeteit", le akarta venni a maszkot, mondván: elég volt. De az olvasók nem engedték. Így Kálnoky kénytelen volt újra és újra felvenni Homálynoky Szaniszló dunántúli születésű költőtársának álarcát, hogy még többet áruljon el igazi arcából. Kálnoky iróniával, öniróniával tekint a múltba: az ítéletnap főpróbáját játsszák le, hajdani balga szűzekre emlékezik, az egri nőegylet jelmezbálját idézi, egy régi sörlap paleográfiáját rajzolja meg. S míg bajlódik az álarccal, mely újra és újra elcsúszik arcán, kivillan csillogó szeme, ránk mosolyog. Kálnoky költői arcát utolérhetetlen derűvel gazdagította a „magánzó" maszkja. Az elmosódott feliratú sörlapra, mint a hajdani palimpszesztre, papírtakarékosság céljából ő is újabb szöveget ír. Például egy hajdani reklámversikét: „Bánat ellen ősi szer / Haggenmacher őszi ser". Ehelyett ez talán jobb lett volna, írja Kálnoky: „Bánat ellen ősi ször / Haggenmacher őszi sör". S ezek kapcsán így folytatja a költő-magánzó szellemes szójátékkal, e versike sem tetszett, mert az idő tájt már több volt a „szőrözők" száma, mint a sörözőké.

Szerencsére ma már irodalomtörténeti közhely Weöres Sándor költői alakváltozásairól szólni. A Psyché korszakos jelentőségű műve, melyben egy költőnő életét, sorsát, költészetét teremtette meg a költői beleérzés szinte páratlan hitelességével. Weöres már régóta becsülte a régi magyar irodalom elfeledett műveit és alkotóit, a Három veréb hat szemmel című gyűjteménye is jelezte ezt. Ebben a kötetében is idézte Ungvárnémeti Tóth László verseit, Pálóczi Horváth Ádám Leány A. B. C.-jének vaskos sorait, a debreceni diákköltészet pajkos versszakait. De nem elégedett meg a költő a gyűjtéssel, újraközléssel. És az e századba való beszorított helyzetével. Kitörni akart. Beleképzelte magát a múlt század elejének vidéki nemesi világába, klasszicista költői ideáljába. De nem tudta elviselni az akkori szokásokat, szabályokat, ízlést és hitelességet. Megtartott neveket, színhelyeket. Követte a korstílust, az akkori helyesírást. S a legnagyobb kalandra híva önmagát — női mezbe bújt, a Psychében Lónyay Erzsébet sorsát idézi — költői regényt formálva köré. A nyelvi bravúr, a nagymérvű archaizálás mind fokozottabban jelzi a „hitelességre" törekvést, a Psyché álarca mögé bújást. Weöres elrejtezik ebben a költői játékban. S még azzal is fokozza a „valóságérzetet", hogy Kazinczy-, Goethe-, Zedlitz-verseket illesztett az Ungvárnémeti-versek és a Nárcisz tragédia részlete mellé. Ez a mű természetesen több egyszerű költői „játéknál". A költői teremtés különös esetével van dolgunk: Weöres egységes, múlt század eleji költői világot teremtett. (Pl. Gabónak, kissebbik édes ötsémnek / Bimbótska, gombotska, / Tegnap esi tsillagotska / Reggelre ma rósátska. / Szép legyen, ép legyen, / Úgy jere, hogy fogd a' kezem / Fel az égi országba." Tállyán, 1808 tavaszán. A' kertben dajkálkodva dudulgatám tizen-három esztendős fővel.") Weöres Sándor eredeti költői világában a Psychének megvolt a maga előzménye. A költő szinte kezdettől fogva híve volt az állandó alakváltozatoknak, a stílus- és a hangváltás csaknem valamennyi kötetében nyomon követhető. „Ismeretlen" szerzőként óegyiptomi himnuszokat írt, Jeremiás siralmait folytatta, amerikai néger spirituálét szólaltatott meg, maláj ábrándokat, a Gilgamest elevenítette meg, Csontváry-vásznakat festett versben. Költő-varázslóként rongyszőnyeget terített lábunk elé, szinte a Shakespeare-drámákból ismert Szentiván éj bűvös pillanatait és a Vihar különös bűbájait tudta versbe foglalni. A vers-zene határtalan lehetőségeit járta be; dalt, népdalt, varázséneket, toccatát, korált, szimfóniát, stb. írva. S a Kodály Zoltán sugalmazására írt ritmusjátékok — leegyszerűsítve „gyermek-verseknek" mondják igaztalanul mindig újabb gyermeknemzedéket nevelnek a jó vers szeretetére az óvodában és az iskolában. Weöres Sándor minden maszk nélkül, örökifjú arccal nevet a kancsal rímen és üti a rumba ritmusát.

Társasmonológ címmel adta ki verseit 1982-ben Rákos Sándor. Már a címben is jelezni akarta, hogy e kötet nemcsak az övé, hanem a maga által választott társaké is, főleg Catullusé és Berda Józsefé. „Mikor vagyok én — inkább én? Ha föltárom, vagy ha elrejtem magam? Hiszen az is én vagyok, aki föltár, s az is, aki eltitkol...", jegyzi meg Rákos Sándor. Aztán így folytatja: „az arcunk is álarc — s arc az álarcunk is." A költő önéletrajzot ír, Berda-liturgiát teremt. Megkeresi Berda elődjeit, anakreoni, villoni, verlaine-i verset ír. Kosztolányi- és Szőnyi-emléket foglal versbe, és közben prózában közbeszól, Berda legendás kajla kalapjáról be-

szél stb. A bakancsban, hátizsákkal mindig útnak induló, a bor és a csók „tüzénél" kipirosodott arcú Berda alakjába bújik. S mint megjegyzi Rákos Sándor, Párizsban, a Follain-nel töltött esték után születtek e Berda-versek, Rákos Sándor tollából természetesen. S itt már nem szójáték, névcsere Rákos és Berda „keverése", hisz Rákos Sándor figyelte és követte Berda pózait, mozdulatait, témáit, útjait. („Rövidnadrágban csetlett-botlott / színed előtt, mert jelre várt, megbocsátó / mosolyodra, intésedre, bohócod" —). — Aztán Rákos Sándor Catullust idézi meg költői színpadára. A költői monológ kettejüké, hiszen „bajtársak a szerelemben". Szegény Catullus, mennyit szenvedett Lesbiától! De most a versekben a hűség és a hűtlenség játékait mindnyájan eljátsszuk, Catullussal és Rákossal együtt. („Mikor ölelünk Lesbia / két partján állunk Lesbia / az Óceánnak Lesbia / de eggyé forrunk Lesbia / harsog a tenger)." A szenvedélyes, a szomorú, a boldog, a káromkodó, az átkozódó, a szerelmes Catullus valóban jelen van Rákos Sándor kötetében: a lábjegyzetben eredetiben és a Rákos-versekben pedig szellemében. A történetet tovább folytatja, a játékot is. Catullust másolja valaki, egy pap és egy lelkes olvasó megjegyzéseket fűz hozzá, majd egy középkori magyar deák latin nyelvű versét fordítja magyarra, Asszonyok dicsérete címmel. És végül „beágyazza" Catullust a magyar költészetbe, egy ál-Balassi verset ír, Kiben Júliához hasonlítja Lesbiát. Később Rákos Sándor Töredékeket közöl Raszkolnyikov, aztán Szvidrigaljov és Porfirij naplójából. A költő újra használja a maszk szót. E versek elé ezt írja: Három Dosztojevszkij-maszk. Majd a „maga" versei következnek a kötetben, Arcok maszk nélkül címmel.

S előfordulhat az, hogy a költő maszkját tudatosan annyira sűrűn váltogatja az arca előtt, hogy ebben a gyors mozgásban nem látunk világosan, az arcvonások elmosódnak. Károlyi Amy Kulcslyuk-lírájáról van szó. A költőnő bevallja, hogy megunta a maga és a mások verseit is. Elhatározta, hogy valami mást csinál. Lehajol, beles a szűk kulcslyukon, a körvonalak nem biztosak, a hangokból kevés szűrődik ki. Önmaga költői egyéniségét elnyomja, tudatosan fordul a környező világ, holt és élő írótársai, barátai felé. Őket vallatja, velük beszélget, s ezekből a villanásokból és vallomásokból áll össze ez a kollázshoz hasonlítható kötet. Híres személyek (Bornemissza Péter, Kazinczy Ferenc, Mikszáth Kálmán), a környezetben élők (Sándor azaz Weöres Sándor), ismeretlen alakok (öreg emberek, Jóska) beszélnek. S közben „megszólal" a víz, a tűz, a szorongás, a magyar nyelv, a diófa, egy fénykép stb. Tehát Károlyi Amy különös költői kollázsa a „magasztos", „fennkölt" költő-egyéniségről való ideiglenes lemondást jelentette. Természetesen a válogatás és a „kulcslyuk-líra" eredeti látásmódja — mégsem jelenti tagadását a költő egyéni arculatának. (Pl. „Én mondom; — Öregségemre megkaptam a mennyboltot, az égtájakat, a felhőket. Akkor se lehetnék gazdagabb, ha már meghaltam volna.")

Szabálytalan, szokatlan verskötetet adott közre Tornai József 1981-ben. A címe ez volt — Veres Péter-énekek. Tehát nem megszokott formában, más alakjában, mezében jelent meg a költő, hanem Veres Péter halála után megkísérelte alakját, szellemét, gondolatvilágát versekben idézni a maga költői egyéniségének megfelelően: „Nem féltem mitikussá növelni Veres Péter alakját", vallja be a költő. Ez kicsit rokon ez a Rákos Sándor költészetében megfigyelhető Berda-liturgiával. Tornai valamiféle Veres Péter-liturgiát teremt; gyászában Hozzá fordul, fiának tekinti magát, hívja vissza, mint a régi népi siratókban, „szegény voltál, mint én, lenézett, mint én", írja. A választott Apával, Példaképpel, azonosul a költő, s most már szinte életkorában is közeledik Veres Péterhez, hull a haja, ráncosodik, öreg lesz, mint Ő. A történelmi helyzetet is rokonnak, csaknem azonosnak érzi a költő, hisz mindketten hasonlóképpen ütközhettek a falba, Adyt idézve, megküzdve a „bamba, gatyás társakkal". Kősziklának nevezi Őt, s a költő-utód ezen kősziklán állva ír és sír, hiába próbálja föltámasztani. Az idő végtelenné válik, ezer év sem elegendő, hogy Veres Péter lábánál ülve mondja az utolsó zsoltárt. Természetesen ritka az az eset, amikor egy kötetre való verset egy költőről ír valaki. Gyakoribb az, hogy az elhunyt költő-baráthoz fordulnak, a mesterüket idézik. A mai magyar költészetben szinte páratlan eset, hogy egész költő-nemzedékek József Attilához fordulnak, Tőle kérnek segítséget, költői léptüket Hozzá igazítják. A Megtartó varázslat című kötet a József Attiláról írt verseket tartalmazza (Szakolczay Lajos szerkesztésében.) Kassák Lajos Meghajtott zászlóval közeledik Hozzá, „Műben az embert ünnepeljék", kiáltja Nagy László Az örök hiány köszörűjén című versében József Attila 50. születésnapján. Vészi Endrétől Buda Ferencig és Nagy Gáspárig költőink elzarándokolnak József Attila sírjához, az Ő nevében és a maguk nevében szólnak, Őhozzá szeretnének hasonlítani. A nagy mesterek közül még kiemelhetnénk Radnótit, egy kötetnyi vers szól Hozzá, Róla (Radnóti koszorúja, Z. Szabó László szerkesztésében) Kormos István Fehér virág című versétől Kovács István költeményéig, a Razglednicák utánig. Ugyancsak a nagy életmű és nagy emberi példa vonzotta a költőket például a Bartókhoz vagy Kodály Zoltánhoz írt versekben.

A most következő költeményekben elkülönül, csak néhány műre vonatkozik, esetleg egyetlen alkotásra szűkül csupán a más szemléllyel való azonosulás. A költői arc annyira erős, hogy elnyomja az efféle sokarcúságot. A korábbiakhoz kapcsolhatjuk azokat a verseket, melyekben egy-egy költő-mestert idéznek, az ő sorsát élik át, az ő „bőrébe bújnak". Illyés Gyula többször fordult Zrínyihez, a költőhöz. Korábban objektívebben, nagyobb távolságból közelítve rajzolta meg alakját, egyéniségét. De később, amikor a maga őszikéit írta meg, újra a Zrínyi-gondolat jutott eszébe (Sors bona...) S ahogy Zrínyi, ő maga is „perorációt" ír, záróbeszédet illeszt műveihez. „Viszem vége felé rosszhírű munkámat", vallja kesernyésen, öniróniával Illyés. Majd átfogalmazza Zrínyi-gondolatát „Ne bántsd a magyart!" — „Ne bánts magyar magyart!"-ra. A nemzetért aggódó Zrínyi—Illyés eggyéváltak. Féltésük, magyarságérzésük rokon. A kicsit régiesre fordított stílus egyértelműen Zrínyire figyelmeztet, s az ő szavainak újrafogalmazása pedig a mához való szólásra. „Mert lehet aliud, ha az a sors bona: / Hullj pajzsnak holtan is megszabdalt honodra". Illyés—Zrínyi a végszót keresve azonosul, a költői-emberi küzdelemben eggyé válva. A fiatal költők közül Baka István fordul újra „tűzbe vetve evangéliumát" Vörösmartyhoz. A szabadságharc leverése után elkeseredett, megroppant költőt idézi Baka István. „Azt hittük, sorsunk szálait / jövendővé szövi e kor. / Megszőttek szőnyeggé, mire / a hódító tipor", írja. Veress Miklós pedig egy szokatlanul kettős maszkban szólal meg, Kosztolányiról ír verset, de Marcus Aurelius halotti maszkjában. A költői szenvedés mérhetetlenségét érezteti, megküzd a közeli halállal. Arca — csak fájdalom-arc, „mint a bolondé / a többi bronz / Marcus Aurelius / köd szobra / és fekete csönd / a Capitoliumon". Lászlóffy Csaba pedig Eminescut érzi közel magához, az ő nevében ír újra levelet, hisz már száz éve virraszt egymaga, mert a költőnek megszállottan kell mondani igazát. (Eminescu hatodik, apokrif levele.)

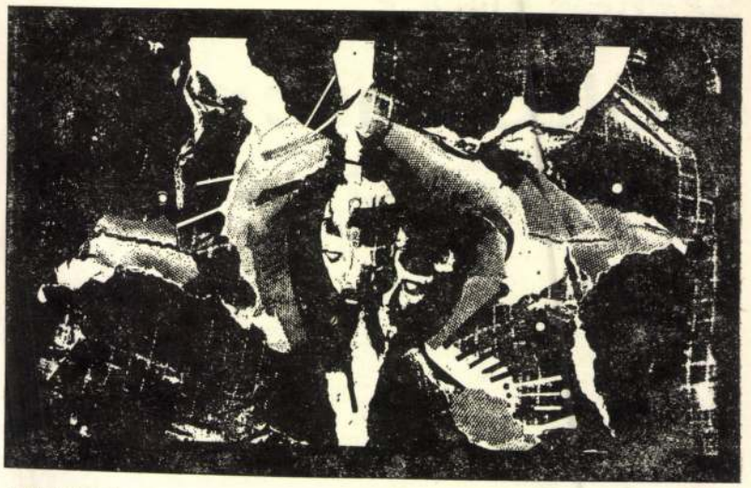

ÁTVÁLTOZÁS

DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

Zágoni leveleket ír Tamás Menyhért. Költői álarca most Mikesé Édes nénjéhez fordul, a „vesztett föld terhét" érzi, fáj neki „honi száműzetése". Több száz év telt el, válaszadásra rest újra, pedig nénje az otthoni tájról érdeklődik. A leveleket olykor rövid sorú versszakok szakítják meg, majd a levélnek megfelelő búcsúzással fejezi be a verseket („jó éjt, kedves néném, oltalmazza az Isten".) Szilágyi Domokos egyik legjelentősebb verse a Bartók Amerikában. A messzire sodródott mester sorsával azonosul („Fáj az otthon, ki megtagadott / Fáj az otthon, a megtagadott".), a végtelen óceánra gondol, a sok idegenre, az estélyi ruhás hölgyek-urak seregére a hangversenyteremben, a „fából faragott fájdalomra" és a népdalok „szivárvány havasára". A bartóki példa neki — igazi költői példa, átélt valóság. Az álarc nem álarc számára. Hasonlóképpen több egyszeri „játéknál", keresett költői hangnál Benjámin László Buga Jakab énekei című verse. A kuruc idők hajdani szegénylegénye újraéled. A költő azonosul a halottait siratóval, hitét vesztő, megkeseredett Buga Jakabbal. De mint Ady verseiből is a kuruc vitézek keserű panasza és forradalmár hite egyszerre szólt, ugyanezt mondhatjuk Benjámin László—Buga Jakabról is. Le kell győznie a magányt! Tartani kellene magát, de ez tettetés. Szerepet játszik, erősnek mutatja magát a gyöngék előtt. De le kell vetnie álarcát. Össze tudna esni, ha lehetne, meg kéne mutatni a maga gyengeségét. S maga-foglyaként, Buga Jakabként őrzi a hitét. „Mit búsulsz, kenyeres? / Szóltál — ha már mást nem tehettél", írja. Váci Mihály is más mezbe öltözik, Che Guevara naplójának kimaradt részének nevezi egyik versét. A napló — a legbensőbb vallomás. A költői azonosulás természetes, Váci, a forradalmár költő felveszi a legendás forradalmár ruháját. Így vall. Elfogynak a hajdani harcosok, a „tömegsírok fölött ordas diktátorok". Magas he-

padra helyezte a közönséget és a játszókat. A díszlettervező, Menczel Róbert hatalmas üvegablakkal zárta ki a külvilágot. Az idő múlását jelző néhány stilizált mozdulaton kívül minden valóságos. A tárgyak és az emberek apró örömei, nagy tragédiái. A stúdióelőadásban szokatlanul sok — tizenkét — szereplő élettel tölti be a teret. A szürke tucatemberek szépen kidolgozott, kiváló együttes munkával válnak érdekessé és egyéniesítetté. M. Horváth József az egyik hétfő merev részeg munkását a következőre úgy változtatja buzgó élmunkássá, hogy közben a „semmi sem változott" belső ürességét is megérezteti. Csendes László örök komédiását magánéleti kudarca darabokra töri szét, s ezt a szétesettséget a színész pontosan kopírozza át a munkájára is. Győrváry János öreg munkása felett a megszokás uralkodik, míg Agárdy Ilona a munkahelyhez öregedett vénlány manírjait hozza szemléletesen. Tunyogi Péter érzékenyen, de fegyelmezettséget magára erőltetve adja a raktár lelkét, míg a másra született, belső konfliktusait szép lassan az italos pohárba fojtó fiatal munkást Szatmári György úgy játssza el, hogy közben finoman kibontja az ír ember örök idegenségérzetét is.

Sziki Károly alakításában szinte már csodaszámba megy, hogy a színész ezekhez a naiv emberekhez még új eszközökkel tud közeledni. Most ismét másképp kedves és meggyőzően tiszta.

Csizner Ildikó

Kiállítás

SZOT-ÖSZTÖNDÍJASOK KIÁLLÍTÁSA
Pataky Galéria

A Szakszervezetek Országos Tanácsa hatodik éve tekinti feladatának képző- és iparművészek ösztöndíjjal való támogatását. E nemes kezdeményezés eredményét évente kiállításon ismerheti meg a közönség: az 1986—87. évi támogatottak (öt festő, két grafikus, két szobrász, egy belsőépítész, egy textiles és egy fotóművész) munkáiból az idén Kőbányán nyílt tárlat.

„A SZOT-ösztöndíjasok — írja a katalógus — sorsközösséget vállalnak a dolgozó ember életével, a valóság igazi arcát keresik, értő és elemző módon jelenítik meg korunkat." Ehhez képest a kiállított anyag, művészi értékét tekintve meglehetősen középszerű. Erről persze legkevésbé a kiállító művészek tehetnek, ők csak azt csinálják, amit egyébként is — se jobbat, se roszszabbat. Tételezzük fel, hogy a bíráló szervek valóban a legjobbakat részesítették ösztöndíjban, akkor a nem pályázókkal van a baj. Miért nincs igazi szakmai presztízse egy szakszervezeti ösztöndíjnak? Hiszen, aki adja, cserébe alig kér valamit.

Azért akad olyan mű is ezen a kiállításon, amelyet egy rangosabb tárlaton is el tudnék képzelni: Paulovics Iván bronzszatírái, Heitler László olajfestményei, Nikmond Beáta gránitportréi bárhol megállnák a helyüket.

A mecénésnak szíve joga, hogy kit támogat. A művésznek pedig, hogy mit pályáz meg. A kultúra szűk esztendeiben még inkább szükség lenne arra, hogy a két oldal a korszerűség és minőség jegyében találkozzék. Különösen, ha az ösztöndíj, amiről szó van, Kassák Lajos nevét viseli.

Boros Géza

DROZSNYIK ISTVÁN GRAFIKÁI
Művelődés Háza, Sárospatak

A Makovecz Imre tervezte épület emeletén található az a kisgaléria, ahol kortárs (zömmel megyei) alkotók munkáit mutatják be a nagyközönségnek. Ebben a meghitt kamarateremben rendezték meg Drozsnyik István tárlatát is.

A Miskolcon élő grafikus műveivel egyéni kiállításai mellett eddig is találkozhattunk a Fiatal Képzőművészek Stúdiója éves bemutatóin, legutóbb pedig a Miskolci Grafikai Biennálén, illetve — az év elején — a Fiatal Művészek Klubja által rendezett *Művészet ma II.* című nemzetközi seregszemlén.

Drozsnyik Sárospatakon elsősorban fotó alapú grafikákat, rétegelt képeket mutat be; tematikusan nézve önarcképeket, kereszteket, újságszövegek felhasználásával készült munkákat.

Roncsolt vagy egymás mögé rétegelt önportréi nem pszichologizálóak, hanem személytelenek, a hétköznapok mitológiáját kifejezők.

A korpusz, a keresztény kultúrkör legismertebb jelképe, Drozsnyiknál nem a feltámadó és megújuló, hanem a szenvedő emberre utal. A málló, széthasított, töredezett korpuszok a morális tisztaságot jelképezik a szellemet és a természetet sújtó környezetszennyezéssel szemben. Tépett újságpapír-grafikái szintén ehhez a témakörhöz kapcsolódnak, a manipulálhatóságról, a tömegkommunikáció csődjéről szólnak.

Drozsnyik István az előző évtized végén indult művészeknek abba a csoportjába tartozik, akiket nem befolyásolt az új festészet szín- és gesztuskavalkádja, s továbbra is a 70-es évek avantgárdjának formaeszközeivel alakítják művészetüket.

Lóska Lajos

Heitler László festménye

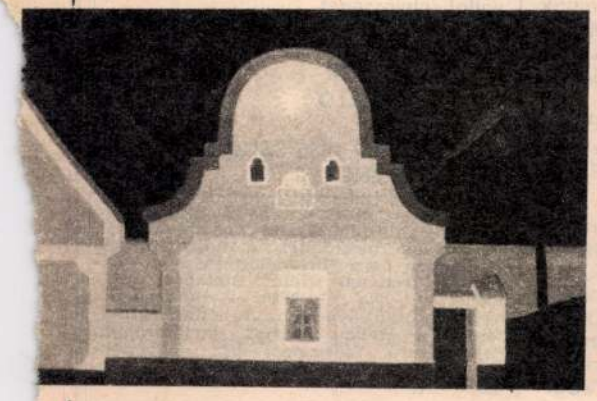

Film

SZERETEM A DENEVÉREKET
Lengyel film

A denevérekkel nekem sincs semmi bajom, nem úgy Grzegorz Warchol alkotásával. A fiatal pályakezdő rendező ugyanis kissé zavaros, vontatott, s ami ennél is nagyobb baj, meglehetősen érdektelen filmet készített. Pedig a valahol Európában játszódó történet jól indul. A gyönyörű főhősnő, Iza, kettős életet él: nappal egy régiségkereskedésben unatkozik, éjszakánként azonban vámpírrá változik, és vérét veszi az őt megkívánó férfiaknak. Számtalan áldozatot követelő káros szenvedélyéről csak egy híres és jóképű pszichiáterprofesszor kedvéért szokik le. A szerelem kigyógyítja vámpírságából, sorsát mégsem kerülheti el. Tulajdon kislánya lép a denevérek fölött titokzatos hatalmat gyakorló, férfiölő vámpír örökébe.

A jól ismert és nagy népszerűségnek örvendő vámpírmotívum elevenedik meg Warchol misztikum és realitás határán egyensúlyozó filmjében. A valóságos és szürreális elemekből építkező, abszurdba hajló történet az emberekben rejlő másik énről kíván szólni. A mondanivaló azonban elsikkad, a szépen fotografált, ügyesen felépített jelenetek csupán öncélú látványosságot kínálnak. Warchol meglepő mesterségbeli tudásról tanúskodó filmje egyenetlen és stílustalan: paródiának nem elég mulatságos, horrornak nem elég félelmetes. Az idő múlásával már épp úgy unatkozunk, akárcsak Iza a munkahelyén. Izgalmat szinte kizárólag a főszerepet alakító Katarzyna Walter „jelenései" váltanak ki. Azt hiszem, e szépséges vampnak közülünk is sokan áldozatul esnének.

Hollós László

FELTÁMAD A VADNYUGAT
Amerikai film

A western népmese: pótlék. Azért szeretjük, mert elhiteti velünk, hogy az győz, aki az ügyesebb, az eszesebb, a bátrabb. Az életben ez nincs így, de néha jólesik hinni benne. Michael Crichton forgatókönyvíró és rendező nem ringat minket illúziókba. A régi Vadnyugat már nem létezik. Egy utazási iroda azonban felépíti korhű mását, ahogy újrateremti az ókori Rómát és a középkort is. Jó pénzért lehet itt üdülni. Minden úgy hat, mint az igazi, mintha a veszélyek is valódiak lennének, az itteni emberek élethű robotok, mindig a vendégek győzedelmeskednek, mindig ők puffantják le a támadókat, mindig sikerül elcsábítaniuk a fiatal szépségeket. Pénzért elhitetik velük, hogy képesek arra, amire nem képesek. Fehér köpenyes alkalmazottak ülnek egy szobában, s monoton kedéllyel figyelik és irányítják az eseményeket. Dermesztő boncteremre emlékeztető, hosszú teremben, futószalagszerűen javítják a lelőtt, a megölt robotembereket. Egyre gyakrabban hibásodnak meg a masinák. Egy robotkígyó megmarja az egyik vendéget, a szépség nem enged a csábításnak. Szóba kerül: le kéne állni, mindent át kellene vizsgálni. Az üzlet azonban fontosabb. A robotok megvadulnak. Függetlenednek teremtőiktől, mint ahogy a XX. század sok tudományos eredménye is feltalálója szándékától. A filmben tömeghalál ennek a vége. S ami a westernekben nem divat: lelövik az egyik főhőst. A másikat az a robot üldözi, akit többször lelőtt. Most valóban összemérhetik az erejüket. A robot már szénné égve, darabos mozgással (mint az elszabadult Frankenstein) üldözi hullahegyeken, korokon át hősünket. Aki végül is győzedelmeskedik, de nem telepszik le (mint ahogy ezt megszoktuk), hű szerelmese oldalán, és nem megy más városokba sem rendet teremteni. Kiábrándultan bámul bele a kamerába, a felégetett világ romjain.

Bóta Gábor

ÜDVÖZÍTŐ KEGYELEM
Angol film

Kivételes szerencsében részelteti a filmforgalmazás azt a nézőt, aki Robert M. Young rendező alkotását szemeli ki a kínálatból. Ritka ugyanis az olyan alkalom, amikor ilyen vegytiszta formában találkozhatunk a *giccs* minden ismérvével. Az *Üdvözítő kegyelem* iskolapéldája az olcsó hatásokra törekvő, gondosan csomagolt érzelgős semmitmondásnak, a gondolati ürességnek. A rafináltan kimódolt történet hőse kortársunk, a soha nem létezett XVI. Leó pápa, aki a legfőbb katolikus egyházi méltósággal járó kötelezettségek és protokolláris előírások szorításában mind messzebbre kerül attól, hogy a szó teljes értelmében pap lehessen. A véletlen és a belső kényszer hatására elindul tehát, hogy ornátusát kopott gúnyára cserélve egy távoli olasz falucskában találja meg lelki békéjét, a maga és mások javára. Az elmaradott településen hitével példát mutat az embereknek, akik képesek gyökeresen megváltozni, és az álruhás Leó irányításával és a karizmájától megtáltosodva összefognak a félbehagyott faluszéli kerekes vízvezeték befejezésére. Félreértés ne essék, nem a blaszfémia

Feltámad a Vadnyugat

Szeretem a denevéreket

pökhendi szándéka mondatja velem, hogy ez az angol produkció mintaszerű giccs. Olyan ez a történet, mintha Franco Zeffirelli Assisi Szent Ferencről szóló alkotásának párdarabja lenne, ám a *Napfivér, Holdnővér* ábrázolásmódjának művészi hitele nélkül. Young ugyanis egyetlen pillanatig sem képes elhitetni velünk, hogy amit látunk, az nem nyúlósan érzelgős, ügyes hatásvadászat, hanem a vallásos hitről, a példaadó lelkierőről szóló elmélyült elemzés. Fernando Rey, Erland Josephson és Tom Conti színészi rutinja sem elég a csodához: a közhelyek nem változnak át művészetté.

Az *Üdvözítő kegyelem* című filmet elsősorban azoknak ajánlom, akik hitetlenkedve ingatják a fejüket, ha ezt a szót hallják: giccs.

Gáti Péter

Hanglemez

POPPARÓDIÁK
Voga–Turnovszky

Új műfajt honosít meg a Voga—Turnovszky duó: a zenélő-nevetőlexikont. Korra, nemre, érdemre való tekintet nélkül mindenki helyet kap a lemezen, aki az elmúlt öt évben letett valamit a magyar pop- és rockzene asztalára (sőt azok is, akik főleg elvettek onnan). Egymás mellett halljuk a múlt kedvenceit (Apostol, Korda), a jelen felfedezettjeit (Első Emelet, Z'Zi Labor, Névtelen Nulla), és az „állócsillagokat" (LGT, Omega, Bródy).

Középütt a Hungária utódegyüttesei és a Bikini állnak. Az is D. Nagy Lajoséknak köszönhető, hogy a Status Quo is felkerült a lemezre (az egyik Bikini-sláger Vogáék szerint is gyanúsan hasonlít a Status Quo *In the Army Now* című dalára). A szerzők nem hagyják ki azokat az „egyopuszos" énekeseket sem, akik csak egy rövid kirándulást tettek a popszakmába (Hernádi Judit, Csongrádi Kata).

Egyik alaphiba: túl sok címszót akartak beilleszteni a „lexikonba". Hogy a kevesebb több lett volna, azt a szerzők maguk is bizonyítják az album B oldalán, ahol nemcsak felvetnek ötleteket, hanem egyet-egyet végig is visznek.

Másik alaphiba, hogy eldöntetlen maradt: milyen koncepció szerint osztotta fel a duó két csoportra a feldolgozott előadókat. Vannak ugyanis, akiket saját énekstílusukban parodizálnak, másoknál megmaradnak Vogának és Turnovszkynak. *(Bravó)*

Ballai Attila

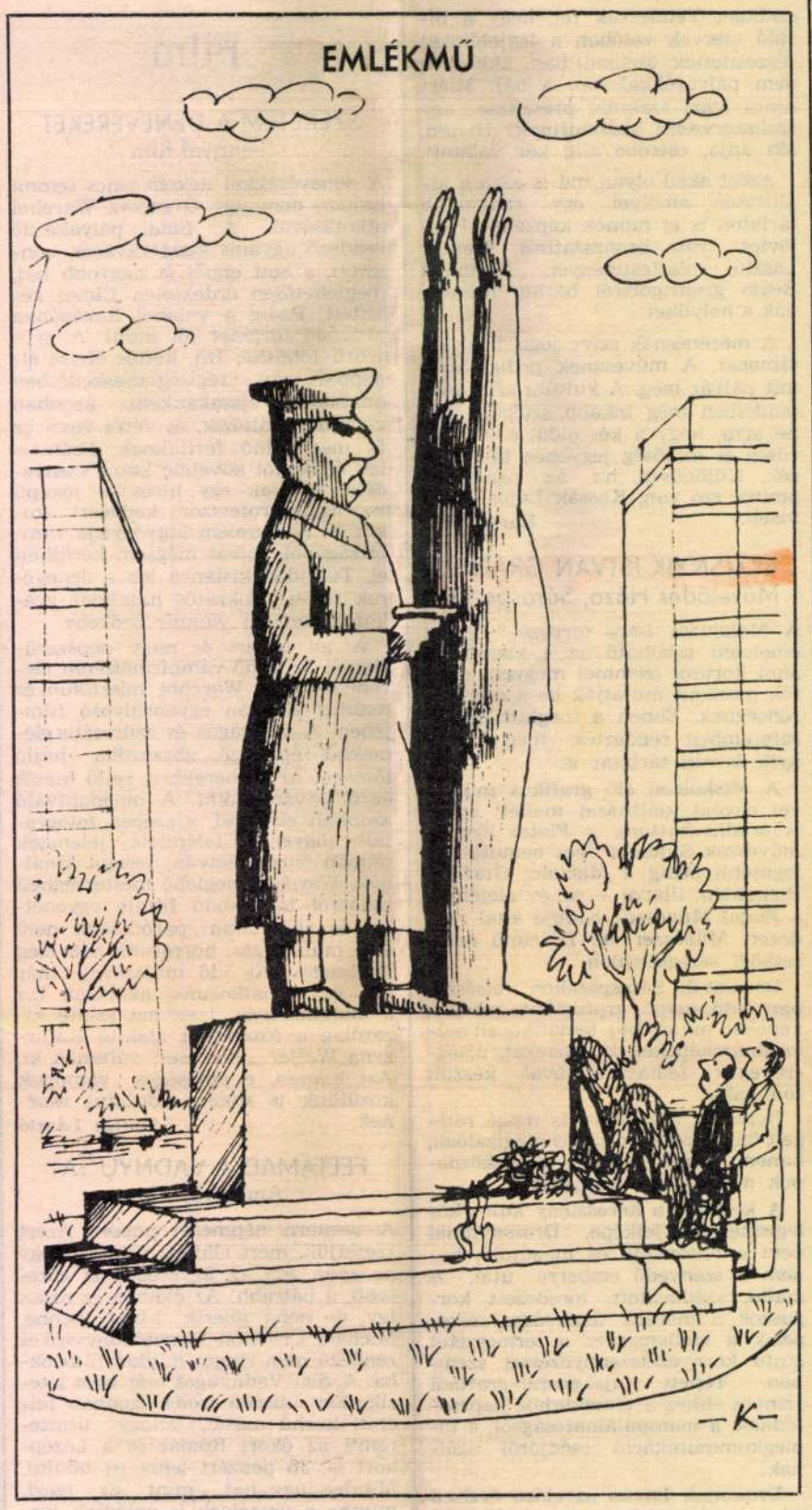

Folyóirat

BUDAPEST

A főváros folyóiratának márciusi száma az *idus*hoz igazodik, abban is, hogy a 48-as pozsonyi és bécsi események hősének frissen helyreállított, romantikus-szecessziós portréját hozza a címlapon. Sőt, mind a Duna másfél száz év előtti jeges árjára emlékezve, mind a főváros újabb kori árvízvédelméről cikkezve egy-egy Petőfi-idézetet ad címül. Jól hangzanak, s a versekben már igen kevéssé járatos mai olvasó talán észre sem veszi, hogy az egyik a Tiszáról, a másik meg az elnyomott népről beszél („S tengert láttam, ahogy kitekinték". Illetve: „Azért a víz az úr" — a végén kérdőjel van az utóbbi esetben, Petőfi felkiáltójele helyett, idézőjelben; ezen éppenséggel lehetne mélázni, helyes-e így).

A szerkesztőség rosszul ismerné Petőfit? Ugyan. Csak épp klasszikusunk olyan *kézenfekvő* sorokat tud szállítani. Halála, illetve túlélése pedig örök téma. Most Kiss Károly írt *Egy legenda nyomában* címmel Balajthy András „amatőr" kutató burjátföldi útjáról és levéltári kutatásairól. Alekszandr Petrovics azonos volt-e Petőfi Sándorral, s a Bajkál-tó melletti Barguzin temetőjének sírja az 1856-ban elhunyt Petőfi holttestét rejti-e? Ki tudja? Petőfi bizonyára ragaszkodott magyar nevéhez, de volt-e beleszólása abba, mit írjanak sírja fölé? Vagy épp jó oka volt rá, hogy letagadja nevét? Az újabb kutatások szerint a cári sereg ejtett hadifoglyokat. S elég logikus, hogy Miklós cár a Puskin-szerű egyéniségeket legszívesebben a Bajkál-tó mellett tudta. De miért Petrovics néven, amikor *Petőfi* a veszedelmes ország-, sőt, világháborító? Nemsokára exhumálni akarják a sírt, és antropológiai alapon rekonstruálni az arcot. Olyan lesz-e, mint a híres daguerrotípia? S ha igen — *élő* Petőfi-e az, akinek 1849 és 1856 közt írt sorait nem ismerjük?

Székely András

ÚJ TÜKÖR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 222-408
Főszerkesztő: **FEKETE SÁNDOR**
Főszerkesztő-helyettes:
GYURKÓ LÁSZLÓ, KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR

Kiadja: **PALLAS LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11. 1906
Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT,** a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361

88.0631 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **SZLÁVIK ANDRÁS** vezérigazgató. Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

A szerkesztőbizottság tagjai:
FEKETE SÁNDOR
GYURKÓ LÁSZLÓ
KELETI ÉVA
KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR
NÁDAI FERENC

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) Budapest XIII., Lehel u. 10/a. — 1900 —, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Helir 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyedévre 120,— Ft, fél évre 240,— Ft, 1 évre 480,— Ft.

KOZHIR-PSZ
BUDAPEST
1900

01.U.14 NAPJA 1 .PLD

MTA MÜVÉSZETTÖRTÉNETI

KUTATO CSOPORT

BUDAPEST I.

PF.27 URI U 62
1250

S MŰVELŐDÉSI LAP

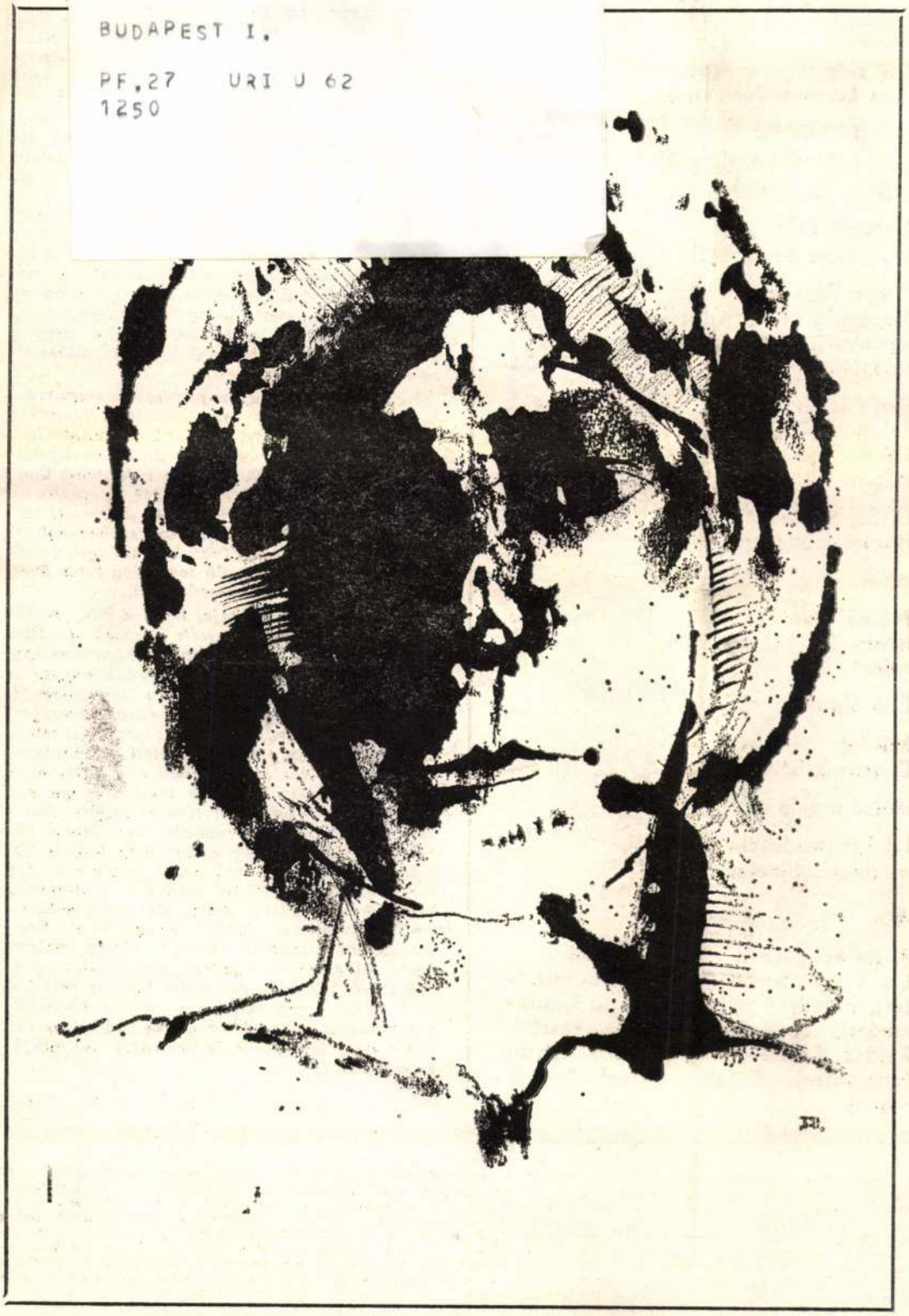

SZÍNESEDÜNK.
BRÁCKÓ ISTVÁN ÍRÁSA

A VADORZÓ, VAGY A VISSZHANG BECSÜLETE.
PÁSKÁNDI GÉZA DRÁMÁJÁNAK BEFEJEZŐ RÉSZE

VITA AZ ÉRTELMISÉGRŐL.
KERÉKGYÁRTÓ ISTVÁN,
TÓTH IMRE LÁSZLÓ, MADARÁSZ IMRE HOZZÁSZÓLÁSA

MIÉRT LETT ÖNGYILKOS APA?
BERKOVITS GYÖRGY DOKUMENTUMNOVELLÁJA

VITÁNYI JÓZSEF 1848-AS HONVÉDTISZT LEVELEI ÉS FELJEGYZÉSEI.
VITÁNYI IVÁN KÖZLÉSE

DROZSNYIK ISTVÁN ÉS MEZEY ISTVÁN RAJZAI

Tartalom

Lapszélre (Ruszoly József) 2

Brackó István:
Színesedünk 3

Tornai József versei:
A nagy optimista
Lemegyek a kertbe
Három töredék 5

Páskándi Géza:
A vadorzó, vagy a visszhang becsülete
(A dráma harmadik része) 6

Büki Attila verse:
Kalligrafikák a kölyökkorból 13

Zentai László verse:
Fohász Nauszikaa tisztaságához 13

Bodnár István verse:
Sóstói séta 13

Valkó Antal verse:
A csönd kezdete 13

VITA AZ ÉRTELMISÉGRŐL

Kerékgyártó István:
Esélyek és korlátok 14

Tóth Imre László:
Van-e esélyünk? Így nincs! 15

Madarász Imre:
Értelmiség? Közművelődés? 15

Csorba Piroska versei:
Apám
Ez a nyár megölelt 17

Parázs István versei:
Visszarettentő délibáb
Pár suta perc 17

G. Nagy Ilián verse:
Remény-magányom 17

Berkovits György:
Miért lett öngyilkos Apa? (dokumentumnovella) 18

Tornai Mária versei:
Lehetőség
Negyven
Eknaton
Talán 21

Vekerdi László:
Tornai, a prózaíró 23

Vitányi Iván:
Vitányi József levelei és feljegyzései 24

Hörcsik Richárd:
A békés együttélés útján 28

Takács Péter:
„Tanulni kell a hazát szeretni . . ."
Szemere Bertalan nyugat-európai útinaplója
Deák István: Kossuth Lajos és a magyarok 1848–49-ben 30

Laczkó András:
Haza nélküli honvágy
(Cs. Szabó Lászlóról) 32

Dankó Imre:
Ami széppé tette házunkat
(Kiss Lajos Emlékkönyv) 33

Szilágyi Miklós:
Van népi dráma-hagyományunk
(Újváry Zoltánról) 34

Nemcsik Pál:
Mozgalom és hivatal 35

Varga Csaba:
Népességünk fogyásáról
Egy statisztikai kiadvány margójára 36

Éles Csaba:
Feladatul kapott gondolkodás
Lukács György és a magyar kultúra 37

D. Szabó Ede:
Három kiállításról 38

Hírek 39

Mezey István (3, 9, 15, 19), Drozsnyik István (7, 14, 16), Szujó Zoltán (23) rajzai

Első oldalon:

Női fej
Drozsnyik István rajza

Hátsó oldalon:

Újságreprodukció 1936-ból, a miskolci hetekről

✶

A szerkesztésben közreműködnek: Cs. Varga István (főszerkesztő-helyettes), Feledy Gyula (szerkesztő-főmunkatárs), Serfőző Simon (szerkesztő), Kalász László (líra), Brackó István (széppróza), Ruszoly József (tanulmány)

Lapszélre

Negyvennyolc reneszánszáról tanúskodnak évek óta könyvkiadók, lapok, folyóiratok. Különösen áll ez a napló- és emlékirat-irodalomra. Olyan, egykor publikált, ma már hozzáférhetetlen dokumentumok váltak ismét közkinccsé, mint Vukovics Sebő, Görgey István, vagy újabban idős Degré Alajos memoárjai, s mellettük még mindig akad felfedezésszámba menő olyan első közlés is, mint a szegedi Kováts István, vagy a hódmezővásárhelyi Garzó Imre visszaemlékezése, nemkülönben Jókai Mór elveszettnek hitt naplója.

Olykor egy évszázad alatt családjaik körében is elhalványult emlékű személyek, a Történelem mellékszereplői lépnek elénk a kéziratok lapjairól, emlékezetünkbe idézve örömeiket, bánataikat, mindennapi gondjaikat. Mert a szabadságháború csatáinak közepette is gondolni kellett a honmaradtakra; nem csak fegyverre és egyenruhára: alsóruházatra is szüksége volt a honvédnek . . . Majd miután Világost követően besorozták a császári seregbe, ha tehette, akár családjának súlyos anyagi áldozata révén is, menekülni próbált. Oly kevés emlék maradt fenn ezekről a köznapi eseményekről, hogy nem csupán megőrzésre, de — egy összefoglaló írás és két kort idéző recenzió társaságában — közlésre is alkalmasnak véljük Vitányi Józsefnek, a megyaszói születésű honvédtisztnek szerencsésen fönnmaradt leveleit, hézagaikat kiegészítendő pedig feltehetően még 1851 nyarán papírra vetett naplószerű hadifogoly-visszaemlékezéseinek első és utolsó lapjait.

Nincs terünk arra, hogy bírálva magyarázzuk Vitányi József följegyzéseinek keserűen vádló megállapításait, például ott, ahol Görgey Artúrt egyszerűen csak árulónak titulálja; különben is nehéz lenne eldönteni, hogy mikori ítéletét rögzíti: az 1849. augusztusit, avagy inkább a hadifogság és kényszerkatonáskodás utánit. Az önvédelmi szabadságharcot letörő cári csapatokról sem nyilatkozik hízelgően. Ő, a szenvedő tanú, így látta őket, hadifogolyként, tele keserűséggel.

Itt lenne már az ideje, hogy a magyar olvasó is megismerkedhessék ne csak az Illés Béla költötte „Guszev-üggyel", hanem az egykori orosz visszaemlékezésekkel is; hogyan is látták azok a magyarokat: a visszavonuló, vert csapatokat és a sorsára váró lakosságot. A népi emlékezet bizony keveset őriz róluk. Kétségtelen, hogy az északkeleti országrészek szláv ajkú lakossága körében volt némi népszerűségük. Aligha hihető viszont, hogy egy olyan polgárváros, mint Kassa, őszinte örömmel fogadta volna bevonulásukat, lévén különben a lakosságnak akkor még kisebb hányada szlovák. Ezt csak azért jegyzem itt fel, mert a Magyar Rádió miskolci stúdiójának 1984. január 19-én sugárzott felszabadulási emlékműsorában olyasmi hangzott el, hogy Paskievics csapatait annak idején valami nagy szívességgel fogadták volna Miskolc ez idő szerinti testvérvárosában. 1849 és 1945 között különbséget nem tenni súlyos történeti, sőt politikai hiba akkor is, ha mástól átvett, szó szerint lefordított és beolvasott műsorszóvegről van is szó.

R. J.

NAPJAINK

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács irodalmi és művelődési lapja. Főszerkesztő: Papp Lajos. Szerkesztőség: Miskolc, Korvin Ottó u. 1. 3530 Telefon: 15-881. Kiadóhivatal: Kiadja a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat, Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. sz. 3527 Felelős kiadó: Veres Mihály. Postacím: Miskolc, Pf.: 178. 3531. Telefon: 36-131. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál. (KHI, Budapest V., József nádor tér 1. 1909) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96162 pénzforgalmi jelölőszámra. Postacím: Posta Központi Hírlap Iroda, Budapest 1900. Előfizetési díj egy évre: 102 forint. Megjelenik minden hónap elsején. Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Borsod megyei Nyomdaipari Vállalatnál, Miskolcon. Felelős vezető: Killián Béla. Index: 25 913 — ISSN 0547 — 174

junk, ismét csevegtél valamelyik öreg *ipszével.* Attól szédültél meg.

IBOLYA: Igen. Csevegtem. És kiderült: minden sokkal egyszerűbb, mint ahogy te mondtad... ahogy te akartad... Sokkalta egyszerűbb... és nagyobb öröm. *(Más hang.)* Nem érdekel, ki volt az?

GEORG: Ha nem Hansi volt — megbocsátom. Más nem érdekel.

IBOLYA: Nem ő volt.

GEORG: Akkor menj és fürödj meg. És szent a béke.

IBOLYA: Már megfürödtem egyszer.

GEORG: Háromszor kell megfürödnöd. Egyszer magadért, egyszer értem és egyszer a jövendőnkért. Hiszem, hogy lesz jövendőnk... Hátha egyszer... egyszer én is... félelem nélkül élhetek... pánik nélkül... S akkor megváltozik minden. A gondolataim is. Menj és fürödj meg... *Én csak most kezdtem el félelem nélkül élni.*

(Kisurran az ajtón.)

(Fény. Ibolya berohan a fürdőszobába, dúltan. Zuhany zaja. Szekérzörgés. Kisvártatva jön Kódor.)

KÓDOR *(hallván a zajt):* Rámnéztél a szebbik szemeddel, uramisten. De eddig tartott a pillantásod. Mindent lefürdik magáról, ami én voltam... mindent... *(Suttogva. Ibolya kilép, még vizes az arca.)*

IBOLYA *(kelletlenül):* Maga az? Hát nem ment el?

KÓDOR: Csak levegőzni mentem... Olyan édesdeden aludt, olyan fáradtan, nem volt szívem felkölteni...

IBOLYA *(metsző):* Csak nem sajnál?! Nem hagyom, hogy bárki is sajnáljon. Sem engem, sem Georgot, mégha... mégha ő gyáva is. Nem hagyom, érti? Nem hagyom!

KÓDOR *(nyugtatóan):* Én mondom, Georg nem gyáva... És különben se tartom oly sokra a bátorságot, mint mások. A bátorság néha olyan, mint a fiatal állat... nem bátorság az, ami benne van, csak tapasztalatlanság. Nem ösmeri föl a veszélyt. Attól bátor. Egy kölyökkutya merészen megugat egy nagyot, mert nem ösmeri annak erejét, harapását. Szóval, csak nem ösmeri a félelmet, de attól még nem bátor.

(Kis csend.)

IBOLYA *(hirtelen):* Engem is ilyen... ilyen vakmerő... fiatal állatnak tart.

KÓDOR: Félreért... bárónő...

IBOLYA: Meg kell értenie engem. *(Halk.)* Van az emberben kihagyás... Izgalmak, alkohol, fáradtság. Minden zavar összegyűlt... dühösség, bosszú... amiért itthagytak... Félelem az egyedülléttől. És félelem az ébredéstől. Reggel mellettünk egy idegen alszik. *(Kis szünet.)* Kérem, felejtsen el mindent.

KÓDOR: Nincs mit elfelejtenem.

IBOLYA *(mint aki szeretné is, nem is a másféle választ):* Nincs?

KÓDOR *(mint aki épp ezt akarja a másikba sulykolni):* Nincs, mert nékem nem jut eszembe, semmi. Semmi más, csak az, hogy az ura elfutott, és hogy a vadorzó után lőtt s talán a vadorzó is reá...

IBOLYA: A... vadorzó... reá? Ezt eddig nem mondta! Ezt mikor találta ki... Ez már... ez már *hanyadik változat...*? *(Új gyanakvás, kétség, hisztéria, balsejtés. Hirtelen.)* Én... *minden* után annyit megérdemlek magától, hogy mondja meg... az igazat... ennyit megérdemlek magától. *Ma reggel* az éjszaka fejében.

(Kis csend, Kódor méregeti: elbírja-e az igazat?)

KÓDOR: A szekeres itt járt. Ő hozta a hírt...

IBOLYA: Mit?

KÓDOR: A hadnagy úr halott... *(Sietve, meggyőző erővel.)* Nem volt tehát gyáva, harcolt a vadorzóval. A halál ellen küzdött, s a halál vitte el. Bátran harcolt azért, hogy gyáva maradhasson. Tehát nem volt gyáva. *(Kis csend. Eleinte Ibolya nem is fogja fel a szavakat.)*

IBOLYA: Georg! *(A földre zuhan.)*

KÓDOR *(felindultan):* Ibolya, drága Ibolya! *(Föléhajol)* Ébredjen... Tudom én, hogy egyszer volt Budán kutyavásár... tudom én... nem is lehet többé soha... *(kiegyenesedik, maga elé).* Mert meghalt Mátyás király. Egy orvvadász egyszer arra vágyott, hogy kövér túzok legyen a zsákmánya. Ehelyett a bozótból egy csoda-karcsú őzike ugrott eléje... S a vadász nem akarta elhinni. Pedig már el is ejtette, már meg is ette s még mindig nem hitte a vadász. S akkor arra gondolt: *bár futni hagytam volna, mert úgysem hiszem el...* bár futni hagytam volna, hiszen alig emlékszem valamire... *(Ismét föléje hajol. Csak most veszi észre, hogy Ibolya szeme már nyitva, bámulja őt, hallgatva, amit mond. S az asszony átfogja a nyakát, s megcsókolja. Kódor ijedten ugrik fel ezután, lihegve, felindultan.)* Ez... ez miért?

IBOLYA: Hogy higgye el a vadász... És *ezzel* — befejeztük. *(Hirtelen felugrik.)* És most menjen ki! Maga hullarabló, menjen ki! Mert nem ő a hulla... nem ő... hanem én... ó, Georg, hogy szerettelek, hogy adtam volna néked egy kis erőt magamból... hogy élhess... félelem nélkül.

KÓDOR: Ne kínozza magát! Ő nem érdemli meg, érti, nem érdemli meg!

IBOLYA: Átkozott! Menjen ki! Vele akarok lenni gondolatban! *(Kódor gyorsan kimegy a középső ajtón.)* Georg! Néked akarom elmondani, az emlékednek. Én nagyon reméltem... hinni akartam, hogy minden rendbe jön. De nemcsak azért, mert szerettelek, hanem mert gőgös voltam: és nem akartam volna egész Pest előtt bevallani, hogy irigyelt házasságom... csupa kudarc... álmatlan várakozás... Kínzatás... Hát nem... ezért nem lehet bűntudatom... De másért igen... mert lehet, te épp akkor hunytad le a szemed, mikor én is lehunytam. *(Kis szünet.)* Csak te a halál és én... az örömöm miatt. Te is feljajdultál — én is. És mindketten — másért. *(Némán sír. Hirtelen.)* Bácsi! Bácsi! *(Kódor óvatosan kinyitja az ajtót.)*

HARCOS DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

KÓDOR: Beljebb jöhetek?

IBOLYA: Jöjjön. Bocsásson meg, de tisztáznom kellett valamit... *(Szinte babonásan.)*

KÓDOR: Nemsokára... én is elköszönök magától.

IBOLYA: Meg kell várnia... Ulrikékat... Nem mehet el addig.

KÓDOR: Addig nem... addig nem is lenne szerencsés dolog.

IBOLYA: Ők még nem tudnak semmit.

KÓDOR: Telefonáltam Füredről nekik. Ne érje őket váratlanul.

IBOLYA: S maga honnan tudta a...

KÓDOR: A hajnalban leírtam a telefonszámot... a noteszéből... Ulrik bácsiék már nincsenek Pesten...

IBOLYA: Micsoda? Hát hol vannak?

KÓDOR: Azt nem tudták megmondani. Majd csak előkerülnek... Az is lehet, itt éjszakáztak a közelben...

(Kis csend.)

IBOLYA: És maga... maga mért nem vállalta el?

KÓDOR: Mit?

IBOLYA: Hogy... a kezét... megcsonkítja. *(Nehezére esik kiejteni.)* Mért hagyta arra az idegen vadorzóra?

KÓDOR *(maga elé, tűnődve):* Arra gondoltam: ha még át is lőném a kezét, lehet, a hatóság előtt rám fogna valamit. Így is, úgy is bemártana. Éreztem, ez az ember annyira fél a világtól, a háborútól, a haláltól, hogy alig van eszénél, s ettől minden kitelik. Láttam: beteg ennek teste-lelke. Saját magának is csak bajt okozott volna örökké. És magának is, Ibolya. Eszembe jutott: baj-e, ha az ember megrázza a fát, s a férgese lehullik. Eszembe jutott, hogy mindig csak kínozni fogja magát. Hiába lőném át a kezét... nem lenne ebből ember már soha. Ennek már így is, úgy is csupa reszketés lesz az élete. Ha nem ettől fél, akkor attól. És eszembe jutott a lányom és az a bécsi őrmester... Egyek voltak már maguk négyen: a lányom és maga, a hadnagy és az őrmester. Egyek... és nem tudtam ezt a fejemből kihessegetni... Én jót szerettem volna magának... *(Hangja közben felizzott, de észbe kap: tán túl sokat mondott.)*

(Csend.)

IBOLYA: Krisztusom! *(Lihegve)* Ez... ez... úgy hangzott, mint egy...

KÓDOR *(feszült, gyanakvó):* Mint egy — mi?

IBOLYA: Mint egy... vallomás...

KÓDOR *(felocsúdik iménti révültségéből, nyers):* Miféle vallomás?

IBOLYA *(mint aki egyre élesebben látja át):* Ha nem vallomás, akkor miért mondta mindezt *ilyen* hangon?

KÓDOR: Mert nem akarom, hogy gyászolja. Tudja meg, milyen volt. Ezért.

(Kis csend.)

IBOLYA: A vadorzó... kitalálta a vadorzómesét, kitalálta!

KÓDOR: Kitaláltam? Akkor is: — kitaláltuk! Véle együtt! Hiszen hallotta az ő szájából is. S lehet, maguk szervezték ezt az egészet: maga, Ulrik bácsi s a többiek! Höfferrel. Hogy engem... bajba keverjenek...

IBOLYA: Maguk találták ki! S hogy én majd tanúsítsam... nékem is azt mondták... itt van egy vadorzó... És... Lehet, hogy a vadorzó... lehet, hogy maga volt... maga! *(Szinte sikítva fejéhez kap.)* És én magával... magával... magával... magával...! Egy fedél alatt! Jézus Krisztusom! *(Az ajtó felé rohanna, Kódor keményen ragadja meg.)*

KÓDOR *(majdnem nyugodtan):* Még ha így is történt volna... még ha így is... mi valamennyien egy gyilkossal hálunk, Ibolya. Csak

nem tudunk róla. S mégha egyedül hálunk is, lehet, mi vagyunk azok. Vagy még lehetünk...

IBOLYA *(felkiáltva):* Beismerte! *(Kódor még mindig szorítja karját.)*

KÓDOR: Nem. Semmit se ismertem be. De még ha öltem volna is, nem gyilkoltam. És ha gyilkoltam? *(Dal)* Valakinek végső csendességet adtam. Valakinek, aki nem tudta, vagy nem akarta tudni, hogy ha idegen ember házába lép, le kell törölnie a csizmáját, s tisztelettudóan azt kell mondania: Jónapot, békességet! Aki nem tudta, hogy meg kell várnia, amíg a nagy asztalnál kijelölik a helyét. Hiszen ott már minden helynek régi gazdája van. Egy ilyen embernek bárki szívesen a kezébe lő. S aztán, mivel az az ember szinte óhajtja a halált, a szívébe is kap egy ajándék golyót. Lehet, a fejébe kellett volna, amelyik a legtöbb bajt okozta. Ez az ember arra való, hogy ne éljen többé. Még az emléke se. És ha mindezt átlátod, még ha nem is akarod, valami meghúzatja a ravaszt veled... valami erő... valami...

IBOLYA *(halkan s szinte vacogva):* Mi?

KÓDOR *(apró szünet után):* A kegyelem. *(Kis szünet.)* Engem, ágrólszakadtat, üldöznek saját hegyeim között. Ha lelövöm a vadakat, amelyek az én földemen jöttek világra — vadorzónak hívnak. A bécsi urak nyíltan vadásznak, sőt kényszeríthetnek, hogy átlődd a kezüket, ha épp nem akarnak részt venni abban a háborúban, amit ők indítottak.

IBOLYA: Átkozott! Georg nem akart háborút!

KÓDOR: Nagyjából ő is közéjük tartozott. Ha egy parasztfiú átlövi a tenyerét, elfogják és becsukják. Ő megúszta volna... Mert nagyon előkészített mindent... a terve jó volt. Sose jöttek volna rá. Ugyan ki tudta volna elfogni azt a titokzatos vadorzót, akinek eltévedt vagy szándékos golyója az ő kezét megsebezte. Ez volt a terve... Keményen üldözi a vadorzót, az pedig visszalő s eltalálja a kezét. S akkor megmaradt volna a hazafias család jó híre is. A fiú egy vadorzó üldözése közben sebesült meg. Milyen bátor ifjú! És a frontra se küldték volna ki. Hiszen Ulrik bácsinak könyörgött, hogy mentesse fel az orvossal. De az öreg nem állt kötélnek.

IBOLYA: Mit beszél?

KÓDOR: Ő mondta nekem. A hadnagy... mert én ki akartam bújni mindenképpen, hiába próbált... erőszakoskodni. S azt mondtam, miért nem intézteti el magasabb körökben, hogy felmentsék... Ekkor mondta... hogy a nagybácsi elutasította... Olyan lázasan és gyorsan beszélt, hogy megrémültem. Az ember fél az olyan embertől, aki minden titkát kifecsegi az első jöttmentnek. Mert az ember nem szívesen tudja a másik titkát, pláne, ha az veszélyes titok. De rám fogta a puskát és meg kellett hallgatnom.

(Kis csend.)

IBOLYA: Énistenem, énistenem.

KÓDOR: Így hát, ha épp tudni akarja, valójában a maguk Ulrik bácsija ölte meg, ő, aki nem akarta neki elintézni az orvosi felmentést.

(Apró szünet.)

IBOLYA *(rémülten):* Miért is hallgatom? Amikor tudom, hogy maga ölte meg. Maga!

KÓDOR *(szinte durván):* Verje ki a fejéből! A hadnagyot egy vadorzó ölte meg, akit kergetett. *Ezt jól jegyezze meg.*

IBOLYA *(maga elé, révülten):* Meg fogom mondani, bármi is lesz...

KÓDOR *(élesen, feszülten):* Mit?

IBOLYA: Ha megjönnek ők... nem tudok hazudni. Magára kell mutatnom... magára, aki tette, nehogy mindörökre elsüllyedjek önmagam szemében...

KÓDOR: Mondtam: egy szót se szólhat.

IBOLYA *(megborzong):* Megöl?

KÓDOR: Az éjszaka megtehettem volna. De imádkoztam: nehogy eszébe jusson, hogy én tettem... imádkoztam ezért...

IBOLYA: Min múlott az életem? *(Fáradt tűnődés.)*

KÓDOR: Hogy gyanútlan volt. A szépsége, a melege is gyanútlan. Ezen múlott.

IBOLYA: Átkozott! Georg is gyanútlan volt, Georg is!

KÓDOR: Őt most már békén hagyhatjuk. *(Kis gyanú.)* Az arca előbb csodálkozó *lehetett*... gondolom... aztán megenyhült... a lányom emlékére esküszöm, a hadnagy arca hálás *lehetett* akkor..., mint a lesántult ló... mint a nagybeteg, aki úgyis tudja: sokáig nem húzhatja már, csak kínlódik. Hálás lehetett a szeme s könnyes... Esküszöm, így *történhetett*... A hála suttogásával halt meg... Esküszöm, így történhetett... meg akarta ragadni a gyilkos kezét, hogy megcsókolja... Esküszöm... *(Csend.)* A kegyelem ujjait, a kegyes halál kezét akarta megcsókolni... esküszöm...

IBOLYA: Bocsásd meg a mi vétkeinket... most és mindörökké... *(Most távolról automobilzaj.)* Jönnek. Most már nyugodt vagyok. Biztonságban vagyok. És ha megjönnek: magára kell mutatnom... Másképpen nyugtom nem lehet.

KÓDOR: Azt hiszi, nyugta lesz? Maga nem azért akar engem feljelenteni... hanem: el akarja tüntetni-pusztítani örömének egyetlen forrását: engemet.

IBOLYA *(fulladozva):* Hallgasson... szégyentelen... rabló... verejtékszagú rabló... Nyissa ki az ajtókat... ablakokat... *(Önmaga nyitja ki, a másik hagyja.)*

KÓDOR *(háborítatlan):* El akar tüntetni engem, és mindent, hogy ne emlékeztesse többé semmi és senki erre az éjszakára. Megtévedésére. Az öröm egyetlen tanúja én vagyok. És én szégyellni való tanú vagyok... Mert maga most legszívesebben elsüllyedne, hogy legelső örömét végül is nem ő okozta, akit imádott..., hanem egy... senki... egy erdei ember... egy vadorzó... egy ősz fejű, keserű özvegyember... akinek senkije sincs... és akit nem volna nagy kár elpusztítani. Magának áldozat kell a másik áldozatért... és a legkönnyebb, legolcsóbb áldozat én vagyok. Mindig az öreg, a beteg, vagy a serdülő kölyök hull el a falkából is. Azt ragadja ki a támadó... S a beteget és a vént lökik ki a többiek is. A társak!

IBOLYA: Gyűlölöm! Gyűlölöm! *(Veri a Kódor mellét, szinte esztelenül, majd hirtelen lecsendesedik.)*

KÓDOR: Gyűlöli, mert nékem adta, amit neki szánt. Néki, akit szeretett. A gyöngyöt disznó elé szórta valaki. Már csak az a kérdés: ki itt a gyöngy és ki a disznó?

(Kis csend.)

IBOLYA: Georg is... Georg is ilyen volt, mint maga!

KÓDOR: Nem hiszem. Én azután születtem nem sokkal, hogy a szabadságharcot leverték. Apám bujdosott Haynau és Bach rendőrei elől, akik elevenen megnyúzták volna... Egyszer bujdosásából egy napra hazajött. Ebből lettem én. De ezt már meséltem. Igen: mintha a bőrömre írta volna a természet a nagy körözvényt: Élve vagy holtan — elfogni.

IBOLYA: Georg is bújdosott, igen bujdosott! *(Szinte diadalmas, hogy a hasonlóságot felfedezte. E hasonlósággal magát menti, választását.)*

KÓDOR: Csak azért mondja, hogy hasonlítunk, mert nem akar szégyenkezni. De nem hasonlítunk. Ő a törvény diktálói között volt, én meg az apám törvényen kívüli életét örököltem. Az övét, aki meghalt bujdosás közben. Tiszt volt. Magyar katonatiszt. Én már csak egy senki lehettem ő utána. Apámat Bécs törvénye küldte sírba, a lányomat meg Bécs dalai és tánca. A nagyváros könnyelműsége. Maga Georgot siratja, én a lányomat, apámat, magamat, a feleségemet, a visszhangot... a földet... mindent. Nincs szánalom a szívemben. *(Csend.)* Maguknak Bécs sétahajózást jelent... majálist... bálokat... De kérdezze meg, mit jelent nekünk.

IBOLYA: Bécsben... Bécsben sem mindenki egyforma, s ha maga ezt nem tudja: akkor épp oly beteg... épp olyan beteg, mint...

KÓDOR: Mint?

IBOLYA: Mint Georg. Szegény Georg! *(Az autó zaja közelről, elhal, emberi hangok.)* Muszáj magára mutatnom, értse meg: a lélek nyugalmáért, muszáj. Nem hagyhatom elszökni bűnével. De mielőtt még megjönnének, arról, ami az éjjel volt... azt mondhatom... az isten áldjon meg mindkettőnket... uram... *(Áll, nem mozdul, Kódor leroskad egy székre.)*

HANSI *(hangja):* Mégis csak gyors kocsi ez a Chevrolet...

IBOLYA: Hallja, a Chevroletről beszél. Milyen boldogan ültünk benne. A tavaly vették... Milyen boldogan száguldoztunk benne... *(Ránéz.)* Maga remeg. Ha fél, miért nem öl meg... még van ideje...

KÓDOR: A lányomat sem öltem volna meg, bármit is tesz ellenem.

IBOLYA: Legalább meneküljön, az istenért, Ezen az ajtón... *(A középsőre mutat.)* Talán még van ideje... Menjen! De értse meg, nekem muszáj beszélnem. Menjen!

KÓDOR *(feláll):* Nem... Aki menekül, az félig bevallotta bűnét, vagy majdnem egészen. De énnekem nincs bűnöm, bárónő. S ezt Ulrik bácsi fogja tudni leginkább. Menjünk elébük. *(Kilép a tornácra. Ibolya is. Megjelenik Hansi és Ulrik.)*

ULRIK: Ibolya! Hogy történt? Mi történt? *(Izgatott. Kódorra.)* Ez ki?

IBOLYA *(kis szünet):* A ház mindenese... A telefon... elérte magukat a telefon? *(Hogy kérdezzen valamit.)*

ULRIK: Semmiféle telefon nem ért el. Innen visszamentünk Pestre. Vasárnap délelőtt elvégeztem a maradék dolgomat, Hansi pedig kitalálta, mi volna, ha nem hétfő reggel indulnánk, hanem vasárnap kora délután. Mindig a kényelmesebb megoldást keresi...

HANSI: Te pedig a megnyugtatóbbat, ami szintén kényelmesség.

ULRIK *(elereszti):* A füredi hotelben szálltunk meg éjszakára... *(Maga elé)* Ha meggondolom, itt voltunk a közelben, amikor...

IBOLYA: Kitől hallották a hírt? *(Fél szeme Kódoron, feszült.)*

ULRIK: Hisz a falun keresztül jöttünk. Fent a faluban már mindenki tudja... nekünk az a szekeres ember hadarta el, aki épp a csendőrőrsre futott...

(Apró csend.)

HANSI: Mikor valakit a csendőrhöz futni látok, mindig a köpenyeg jut eszembe — eső után. És a patkó — a döglött lovon.

ULRIK: A cinizmusod... A kezedre simul, mint a... *(Kezére pillant.)* Ma persze otthon felejtetted.

HANSI *(rebben a szeme):* Mit?

ULRIK: Hát a kesztyűdet, ami annyira jellemző rád.

HANSI: Ebben a cirkuszban... csoda? *(Nem néz rá.)*

KÓDOR *(előhúz egy fél kesztyűt):* Erről jut eszembe... ezt ma reggel találtam... errefelé... *(Úgy általában int körül a fejével.)* Az úton.

ULRIK *(csak most néz jobban az eddig alázatosan álló parasztra):* Maga az, aki szombaton az utat megmutatta... Hansi, ez a te fél kesztyűd.

HANSI: Biztos tegnapelőtt veszítettem el. *(Sietve venné el, Kódor zsebrevágja.)*

KÓDOR: Egy kicsit sáros. Majd én kimosom. *(Hansi tikkadtan nyel.)*

HANSI: A kesztyűről jut eszembe. Ibolya, nem akar felöltözni? *(Hogy kivágja magát.)*

Vita az értelmiségről

KERÉKGYÁRTÓ ISTVÁN

Esélyek és korlátok

Tóth János vitaindító írásának alapkérdése — melyet egyesek akár rosszindulatú provokációnak is minősíthetnek, vagy éppenséggel nyugtalan bizonytalansággal élhetnek át — nem ok nélkül fogalmazódik meg. Súlyát jól jellemzi az a tény, hogy csak kevesen mernek szembenézni vele még azok közül is, akik egyébként károsnak tartják az értelmiségre már-már végzetszerűen ránehezedő kényszeralkalmazkodás gyakorlatát. És mindeddig még azok sem tettek kísérletet értelmiség és politika felemás viszonyának megvilágítására (elméleti körülírására), akik különben nem kárhoztathatók a kialakult helyzetért. Valójában csak olyan tanulmányokat olvashatunk, melyek több-kevesebb sikerrel veszik számba az értelmiség kívánatosnak tartott funkcióit és szerepeit. De hogy ezek megvalósítása milyen sok akadályba ütközik, arról többnyire szemérmesen hallgatnak. Ezért is örülhetünk annak, hogy végre akadt valaki, aki kikerülte az oly sokszor kísértő taxonomikus értelmezés és leírás csapdáját, s — a kritikai magatartás jó néhány védelmezője által kipróbált szerepét vállalva magára — *a szűk lehetőségek kényszerpályáin mozgó értelmiségi létezés sajátosságainak feltérképezésére vállalkozott.*

Nem kis kockázat nélkül annak módját kereste, hogy az infantilis értelmiségi lét bizonyos jelenségeit azon történelmi okok szempontjából írja le, melyek ugyan kiváltói voltak ennek a helyzetnek, de nem végérvényesen és megszüntethetetlenül. Akármilyen történelmi véletlenekből, vagy szükségszerűségekből teremtődött meg ugyanis a „magas kvalifikáción alapuló önállóság" hiánya, az értelmiség hosszú időn keresztül semmiképp sem élhet megtűrt statisztaként. Mert ha igaz az, hogy a tárgyi szakszerűség térhódítása mindenfajta társadalmi megújulás alapfeltétele, akkor az értelmiség „magára találásának", ill. önaffirmációjának segítése politikailag is egyre elkerülhetetlenebbé válik. Épp az uralmi szakértelem növekedése kínál kedvező feltételeket az értelmiség öntudatra ébredéséhez, a demokratikus akaratérvényesítés lehetőségeinek elmélyítéséhez. S az így kényszerűséggé vált politikai „háttér" szélessége és annak a felismerésnek a realitása, hogy *a szellemi tevékenység valódi presztízsének megteremtése nélkül a szocializmus fejlődése csak lassúbb lehet*, olyan helyzetet hoz létre, mely szükségképpen az értelmiségi lét egzisztenciális feltételeinek kialakítására is hatással van. Még ha sokszor úgy tűnik is, hogy az értelmiség számottevő része semmi másra nem képes, mint csupán kényszeralkalmazkodásra, a „csönd kritikáját, a közönyt és a passzivitást" mégiscsak egyfajta kényszerítő körülményként kell felfognunk.

Kényszerítő körülményként abban az értelemben, hogy éppen a piramisra emlékeztető társadalomszerveződés képes a legkevésbé elviselni a szakmailag és ideológiailag egyaránt elengedhetetlen értelmiségi affirmáció (megerősítés) tartós hiányát. Ha egyre több értelmiség megnyilatkozásban és tevékenységben pusztán a közöny, vagy a meghunyászkodó belenyugvás válik meghatározóvá, a politikai irányítás előbb-utóbb *önáltatásra* kényszerül, s ezzel egyidejűleg olyan stratégia megválasztására, mely aggodalmas körültekintéssel igyekszik megnyerni az értelmiség töredékét, miközben a többségtől szeplőtlen távolságban marad. *Ez az, ami a kényszerpályára került politika kiszámított szigorúságát láthatatlanul és ironikusan vezeti.* Csakhogy a kényszerítő körülmények nemritkán veszedelmes viszonyokká is válhatnak, hiszen az említett „töredékértelmiség" egyre kevésbé tud megfelelni a tárgyi szakszerűség és az uralmi szakértelem közötti transzmissziós feladatoknak. Gramscival szólva: létezési módja legfeljebb az „ékesszólás, az érzések és szenvedélyek külsőleges és pillanatnyi mozgatóerejében" csúcsosodhat ki. Ebből adódóan a hierarchikus tagozódást, a demokratikus érdekérvényesítés hiányát, az egyirányú érdekartikulációt olyan társadalomszervező törvényszerűségként fogja fel, melyet megszüntetni sem akar. Sokkal inkább vállalja a kiüresedett, vagy látszattevékenységet, semmint a konfliktusokkal járó kritikai magatartást.

Ám a politikai irányítás számára ez az állapot korántsem kedvező, még ha kénytelenkelletlen számolnia kell is vele. Mert minden társadalmi megújításra (innovációra) tett kísérlete szükségképpen kudarcba fullad, ha az intelligencia nem tömegesen, nem szakmaiközéleti önérzete alapján vesz részt ebben a folyamatban. Bár voltak olyan idők — egyes „állásfoglalások" még mindig őrzik ennek nyomait —, amikor a szakmai tárgyszerűséget kisebb, vagy nagyobb mértékben figyelmen kívül lehetett hagyni, napjainkban azonban — éppen a társadalomirányítás különböző szintjein és a gazdasági élet egészében lezajló változások következményeképpen — ez teljességgel lehetetlen. S ha mégoly nehéz is megjósolni, hogy a demokratizmus milyen formái között jelenik meg szükségképp az igény arra, hogy az értelmiség kritikusan reflektáljon önnön létezésére, *a gazdasági szférán belül megnyíló mozgásterek* —, melyek bizonyos értelemben az értelmiségi szaktudást is kanalizálják — *semmiképp nem képzelhetők el gazdaságon túli társadalmi következmények nélkül.* Mindenekelőtt azért nem, mert ha valaki szabadon dönthet szaktudása, képzettsége hasznosításáról, az nyilvánvalóan döntési lehetőségeket igényel állampolgári mivoltában, a közügyekben is. Az önrendelkezés kiszélesedése, a visszavett szabadság növekedése saját és közös dolgaink intézésében persze jelentős mértékben összefügg a társadalmi nyilvánosság tartalmának módosulásával.

A közelmúlt bürokratikus nyilvánossága mindennél ékesebben bizonyítja, hogy a monolitikus szemlélet csaknem egyenértékű egy merev társadalmi gyakorlattal, amelyben minden „felülről" rögzített és megváltoztathatatlanul kötődik a fennálló társadalmi-politikai viszonyok konzerválásához, amelyben a szabad választásnak, kezdeményezésnek, az újszerűségnek és az előre nem látható eredményű kísérletezésnek semmiféle helye nincsen. Olyan társadalmi gyakorlat, amelyik az értelmiségtől is azt követeli, hogy az adott struktúra politikailag kialakított normatíváinak minden mást feláldozzon. A közvetlen apológia persze nem is követelhet mást, mint dogmatikus beállítottságot. Ezzel szemben az érdekek különbözőségével és az értelmiségi autonómia növekedésével számot vető társadalmi nyilvánosság helyet ad az „alulról" jövő kritikának csakúgy, mint azoknak a törekvéseknek, melyek a cselekvési alternatívák kiterjesztésében öltenek testet. Elfogadja az egységet ott, ahol rátalál, de egyáltalán nem törekszik arra, hogy a szellemi törekvések nagymértékű különféleségét egyetlen aktuálpolitikailag racionális mintába kényszerítse. *S erre annál is inkább nagy szükség van, mert az értelmiség és a politika közötti „bizalmi viszony" helyreállításának ez lehet az alapfeltétele.*

Míg a politika a demokratizálódást is kizárólag a jogok valamiféle aufklárista kiszélesítésében látja — akár annak felismerése alapján is, hogy erre megérett az idő, eljöttek a feltételek —, addig az értelmiségi részvétel érdekeltsége és motívumai egyáltalában nem, vagy csak igen korlátozottan jelenhetnek meg. Így a létező ellentmondások feloldását nem csupán a kényszeralkalmazkodásra „ítéltetett" értelmiség helyzetének megváltoztatásától kell várnunk, hanem sokkal inkább a politika kényszerítő mechanizmusainak átalakításától-átalakulásától. Ha más nem, a gazdaság decentralizálódása, a politikai irányításnak a hétköznapi élet tényleges szabályozásában csökkenő szerepe figyelmeztet arra, hogy *a társadalom működőképessége egyre inkább feltételezi az értelmiségi szaktudást.* Tettetett, vagy őszinte jóhiszeműséggel félreérteni ezt a kibontakozó folyamatot persze éppannyira kockázatos lehet, mint amennyire kivételt és engedményt remélni olyan társadalmi körülmények között, amikor a „belső gazdasági-társadalmi és a nemzetközi helyzetből következő objektív kényszerpályák magát a létező teret változtathatják vákuummá". Ha ennek ellenére az értelmiség továbbjutására mégis esélyt látok, meggyőződésem abból következik, hogy mind ez idáig egyetlen társadalmi forma sem létezett új szellemi értékek létrehozása és közvetítése nélkül.

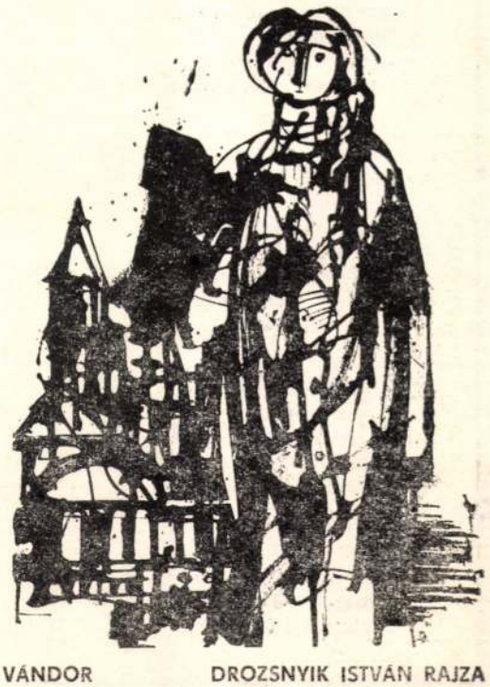

VÁNDOR DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

BÜKI ATTILA

Kalligrafikák a kölyökkorból

I.

hasábfa sistereg
világot tájoló
mogyorófapálca
suhog a katedrán
éles szél sodor
alpoknyi hófelhőket
s az úttesten
a lódenkabátosok
egyre fehérebbek
a tanterem
mint adventi oltár

II.

növekszik a tél
a csillagos istállók
szalmakazlai közé
behúzódnak a farkasok
hó alól barnállnak
a hasábfarakások
karácsony és szilveszter
cukorrépái púposodnak
a porcelántálban
regősök újév köszöntők
lépdelnek a küszöbök
szálkás torkában
anyám szemében könny
tehetetlen vagyok
a vigasztalásban

III.

szegekkel átütött
hasábfa-korcsolyánkkal
mind messzebb és messzebb
siklunk a Fekete-ér
ragyogó jégpáncélján

vattás hó-keretben
bacilusos madarakra
figyel apám
isszák tekintetét
megzavart ágakkal a fák

IV.

lélegezni kezd
az akácerdő
mint ama két diófa
Jánosék földszeletén
amikor ujjainkról
késeket vagdosunk
a dűlőutakba

naponta csupán
a kolorádóbogarak
szaporodnak
s a vézna kezünkből
kihulló
dunsztosüveg-törmelékek

V.

hold ugató kutyák
tördelik a kerítéseket
kazlak lobognak

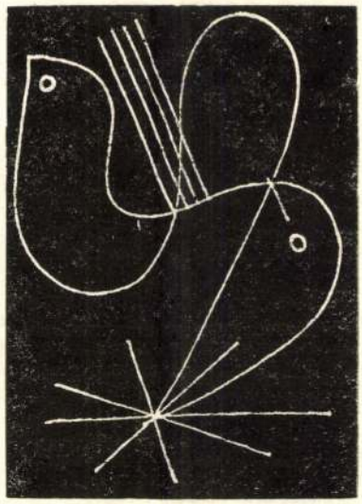

hétszeres JAJ-t tanulok
majd látni
szárnyszegett
sörétes madarakat
eltörpülő jákobi létráról
lecsurgó esőcseppeket
lassan lépdelő
halottvivőket
a szivárvány-szemöldökű
temetőkbe

VI.

a fémhuzalú ruhaszárítón
baboskendő
diófatörzsnyi árnyék
odébb jégverem
levélkontyos fák

s a katedra nélküli
hálószobában
— hol hegedülni tanulunk —
disznósivitásra
csúsznak le ujjaink
a hegedűhúrokról
majd Joli
reszkető keze érint
s a kottatartók körüli
levegőben
széthulló gyantapor

VII.

tutul a szél
kotyog a kiszikkadt
öregasszony-világ

felszökik a föld alól
hallgatni nemzete nyelvét
— „a magyar Cato" —
Felsőbüki Nagy Pál

ZENTAI LÁSZLÓ

Fohász Nauszikaa tisztaságához

Elérhetném végre a csodát!
Tán megszólíthatnám mosolyát,
de haszontalan vagyok:
ködfátyolos nappalokban
éjszakákat álmodok!
Ilyen lenne hát a csodakincs?
A harmónia, ami nincs,
s bennünk mégis létezik,
bilincs-sebei között
lefojtottan lélegzik?
Haragvóbban ellene
ki ágálhatna jobban,
mint a pokol-pörlekedés,
a szavainkat ótvarozó
ösztön-gyűlölködés.
Nauszikaa! Elhervad a csoda,
ha nem vallod meg, hogy hova
küldhetem lélek-rongyaim!
S hol van az öblöd,
ahol megfürdőzhetem?

BODNÁR ISTVÁN

Sóstói séta

A bokron
egy nyírfa halkan földalol.
könnyű csipkekendő,
A tölgyek
templomívei alatt
Krúdy sétál valahol.

A tisztáson
fölszálló pára,
talán egy színésznő álma.
A séta is
idebenn könnyebb,
pálmazöld szövi a csendet.

Elfogynak
lassan a cserjék.
Nyomodban megannyi emlék.
Tűnnek
a tegnapba veszve.
Hűvös az alkony az este.

Nyíregyháza-Sóstó, 1983. szept. 18.

VALKÓ ANTAL

A csönd kezdete

Amikor a tudatalattim
tudatja tudatommal
az utolsó nemtudottat is
bekövetkezik az abszolút 0 pont
a csönd kezdete

lehet hogy még valahonnan
a felszínre vetődik
egy nem elemzett mozdulat
vagy egy a hideg víz hatására
görcsösen vett lélegzet
előtti állapot

de ez már a legvégső pillanat
a teljes önmegfejtés és önfeledés
katartikus hiábavalósága

LOVAK

DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

talommal szemben? A szövetségi politika — amit a párt folytat —, nem a hatalom megosztása. Alá- és fölérendeltség eszmei célok érdekében! Az értelmiség képtelen elhelyezni magát ebben a világos kapcsolatrendszerben?

A hatalomnak való alárendeltség — tény. Mértéke attól függ, hogy az értelmiség mennyiben ismeri föl önmaga érdekében „magáért való" érdekeit. Valamint az, hogy ezt hogyan és milyen mértékben képes tükrözni. Az értelmiség mindaddig „... atomizálódik, egyedeire esik szét, tehetetlen tömeggé formátlanodik, ..." (Hankiss E.: Diagnózisok), amíg nincs önálló tudata. De nem valami ellen kell fölismernie saját tudatát, hanem mal, követel jogokat, kinyilatkoztat, makacskodik, kéreti magát, dacos lesz és haragos. De ettől nem változik semmi. Legkevésbé a hatalom, amelynek éppen ilyen értelmiségre van szüksége. Ha eltorzult az értelmiség, akkor a társadalom is eltorzulhatott. Ezért nincs hatalom kontra értelmiség vita. Csak hatalom van és dezorganizált tömeg. Csak hatalom van és végletesen atomizálódott intelligencia. Csak hatalom van és az „értelmiség" által tükrözött össztársadalmi probléma. Még rétegproblémák sincsenek, csak formális szervezetek vannak, amelyek a nép helyett is képviselik a nép érdekeit, jóllehet nem tudni, hogy a nép igényei valóban a nép igényei-e. Így aztán az is megmódon az „értelmiség" nem szívesség vagy kérdése, hanem csak a h levő osztályhoz való visz természetesen a hatalm osztály viszonya hozzá.

Az „értelmiség" hajlar hinni — áltudata, nev miatt —, hogy uralkodik sadalom szellemi termél lött. Ezt szeretné is be tani önmagának, ezért zik. Csakhogy az uralko tály már felismerte önm datát. Ezért képes uralko pen ezért szorgalmazza kat. Mert tudja, hogy a nem vita kérdése..." A kodó osztály gondolatai korszakban az uralkodó latok, vagyis az az osztál

Értelmiség? Közműv

Értelmiség. Van ebben a szóban valami önteltség; az értelem kisajátításának igénye. Mintha az ide tartozó emberek lennének egyedül képesek az összemberi értelem eddigi eredményeinek őrzésére, ápolására, továbbadására. Az értelmiség, aki lát és láttat — ha nem is az abszolút igazság tulajdonosaként, de legalábbis az elérhető legmagasabb szinten.

Ugyanakkor van valami mentegetőzés, valami bocsánatkérés is ebben a kifejezésben. Nem vagyok fizikai munkás, nem vagyok fizikai munkások gyermeke — jobbik esetben az vagyok, de gyermekeim számára ez már nem mentség —, nem végzek értéktermelő munkát, vagy legalábbis nem izzadságos, gerincet roppantó, „joule"-okban kifejezhető munkát. Egyáltalán; munka-e az, amit csinálok? Miben fogható meg az eredménye? Vagy pedig csak kizsákmányolom a társadalom termelő rétegeinek munkaerejét, miközben — akár az ő nevükben is — sóhajtozom egy demokratikusabb, emberibb, ésszerűbb világért?

E kizsákmányolás szerény eredményeként megélek. No nem valami fényesen, de még mindig sikerült egyik hónapról a másikra valahogyan prolongálnom az összeomlást. S mindezen közben végzem felvilágosító tevékenységemet, hogy a tudás hatalom, hogy milyen előnyei vannak a tanulásnak, a tudásnak, hogy az igazán hasznos a társadalom, de önmaga számára is az, aki tud és tanul folyamatosan. Mert a világ megértéséhez nem elég a köznapi tapasztalat, hanem a tudatos, tudományos megismerő tevékenység kell.

S az értelmiségi, aki mindezt hirdeti, sokszor nem érti, miért mosolyognak az emberek olyan jóindulatúan, bólogatnak, hogy persze-persze, biztos így van.

Vajon van a tudománynak kapcsolata a

Drozsnyik István – képzőművész

1996. nov. 5.

TÁRLAT

A székkakasok éneke

Tiszaújváros (ÉM) – A székkakasok éneke címmel Drozsnyik István képzőművész alkotásaiból nyílik kiállítás november 6-án, szerdán délután 5 órától a Derkovits Kisgalériában (Tiszaújváros, Széchenyi u. 2.). A november 28-ig látogatható tárlatot Dobrik István, a Miskolci Galéria igazgatója ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

A Miskolcon élő Drozsnyik István nemigen tud betelni a modern kor kaotikus, drasztikus és lehangoló emberi viszonyainak vizsgálatával. Hol az önzés, az agresszivitás pusztító energiáit észlelhetjük képein, hol a közöny, kiégettség vagy a szexualitás felemás jelenségeit. Máskor meg történelmi, biblikus példákhoz fordul, minthogy egyetemesebb távlatokat akar biztosítani emberi színjátékainak. De különben is: a középkorú alkotó léptennyomon közvetetten, metaforikusan szemléli a világot. Számára hosszú évek óta a szék jelenti azt a formát, amelyen keresztül figurális diagnózisait megfogalmazza. Nála a jámbor ülőalkalmatosságok minduntalan átlelkesülnek, életre kelnek, hogy aztán kedvükre öldököljenek, szeretkezzenek, dulakodjanak vagy éppen mulatozzanak.

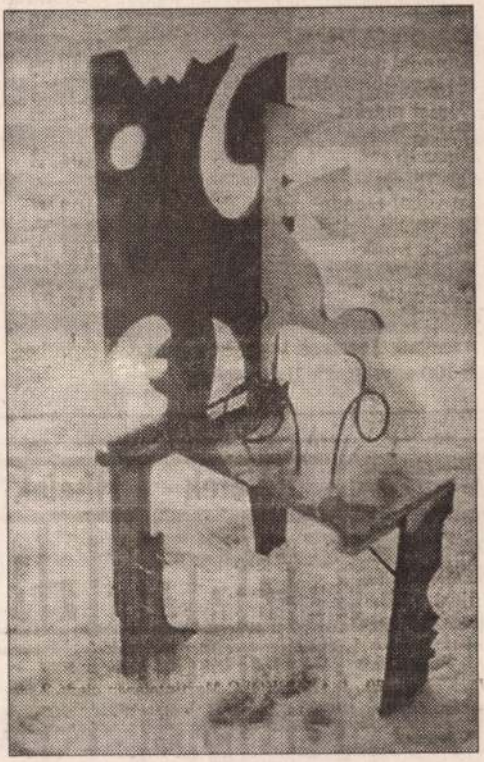

Drozsnyik István: Székvirág

ÁRFOLYAMOK

Kárpótlási jegy

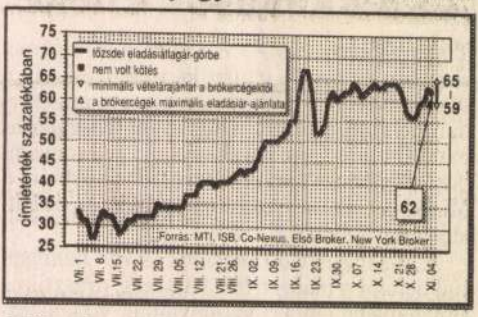

Tőzsde

Index nov. 4.: 3606,82 –7,38

Hivatalos árfolyamok (MNB)

Érvényben: 1996. nov. 4.

Pénznem	Valuta Vétel	Valuta Eladás	Deviza Középárf.
Angol font	258,05	262,81	260,46
Ausztrál dollár	124,15	126,55	125,20
Belga frank*	504,87	514,89	509,80
Dán korona	27,07	27,61	27,33
Finn márka	34,73	35,41	35,02
Francia frank	30,78	31,38	31,08
Holland forint	92,79	94,63	93,67
Ír font	258,15	263,09	260.55
Japán yen*	139,18	142,00	140,49
Kanadai dollár	118,12	120,34	119,05
Kuvaiti dinár	526,17	536,37	531,14
Német márka	104,02	106,08	104,99
Norvég korona	24,70	25,18	24,94
Olasz líra**	103,68	105,70	104,53
Osztrák schilling	14,78	15,08	14,92
Portugál escudo*	102,89	104,89	103,87
Spanyol peseta*	123,44	125,86	124,72
Svájci frank	124,14	126,66	125,27
Svéd korona	23,95	24,41	24,10
USA-dollár	157,48	160,54	158,97
ECU (Közös Piac)	199,45	203,33	201,41

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban
*: 100 egység, **: 1000 egység

Pénzintézetek irányadó kamatai

1996. 11. 04

	Betétek: Gazdálkodó szervezetek 3 hó	Betétek: Gazdálkodó szervezetek 12 hó	Betétek: Magánszemélyek 3 hó	Betétek: Magánszemélyek 12hó	Hitelek 3 hó	Hitelek 12 hó	Hitelek éven túli
1. Budapest Bank	18,0 19,5	17,0 19,0	18,0 –	20,5 –	– –	– –	– –
2. MHB	20,0 től	20,25 től	20,50 től	20,75 től	23,75 –	23,75 –	24,75 26,0
3. Postabank	–	–	17,0 től	21,0	–	–	–
4. OTP Bank	18,5	20,0	17,0 20,0	19,0 22,0	28,0 –	31,0 –	32,0 –
5. Mezőbank	19,5 től	20,5 től	18,5 től	20,25 től	26,0 –	26,0 –	26,0 –

való visszatérése azonban — mint elmondja — korántsem volt törésmentes:

— A pályát ott kezdtem, ahol iskolába jártam. Az az igazgató és tantestület fogadott, amelyik általános iskolai tanulmányaim alatt tanított, nevelt. Ebből következően — különösen az igazgatóm — továbbra is úgy kezelt, mint egy gyereket. Ha úgy hozta a sors, tanítványaink előtt rám kiabáltak, kioktattak. Igazgatómtól modora, emberi magatartása miatt nem mertünk segítséget kérni. Annál kevésbé, mert az idősebb kartársak szívesen gúnyolódtak. Így aztán a pályakezdők egymás között cserélték ki nehezen szerzett tapasztalataikat. Az igazgató csak adminisztrációs feladatok ellátásához adott tanácsokat, valamint néhány alapvető fogalmat értelmezett előttünk. Munkám kezdetén tanítóképzős könyvekre támaszkodtam. Legtöbb gondom a neveléssel volt. Abban a tévhitben éltem, hogy a gyerekeknek „prédikálni" kell ahhoz, hogy megjavuljanak. Senkitől nem kaptam gyakorlati útmutatást. Kezembe adták a Nevelési Tervet, valamint a Tanterv és Utasítást, hogy tanuljam meg, s akkor nem lesznek gondjaim. Az oktatómunkában is mindent saját bőrömön tanultam meg. Az igazgató ritkán jött segítő szándékkal órát látogatni. Inkább akkor, ha valakivel ki akart „szúrni". Velem is előfordult. Egy alkalommal a családlátogatási feljegyzéseket kérte tőlem, azonnal. Minthogy messze laktam az iskolától, csak másnap tudtam behozni. Erre az igazgató kiküldött és fegyelmit ígért. Ezután hosszú ideig szóbeszéd volt a tantestületben, hogy az órán milyen „bakikat" követtem el...

Ez a rosszindulatú alapállás az egész tantestületre jellemző volt. Egyszerűen nem lehetett pedagógiai témákról beszélni. Az idősebbek pesszimisták voltak, s általában gúnyolódtak azon, aki valamit kérdezett. Minden testületi értekezleten dresszírozás volt. Mindenki összehúzta magát: „Na, mit fognak rólam mondani?" Volt olyan eset, hogy egy félévi munka beszámolójának bírálatát az igazgató azzal intézte el, hogy szavakon lovagolt. Az egyik fiatal kartársat megszégyenítette, mert munkára nevelés helyett politechnikát mondott...

A kartársi viszony meghatározta az emberi kapcsolatokat is. A magatartást az állandó gyanú, titkolódzás jellemezte. S ez etikailag tette lehetetlenné helyzetünket. A tanítóképzőben hozzászoktunk, hogy véleményünket, nézeteinket *nyíltan* elmondjuk, vitára bocsássuk. Ezt a tantestületben nem lehetett megtenni. Mert a nyíltságban oktalan lázadást, a vitában szükségtelen dacosságot látott munkatársaim legtöbbje. Azt hiszem, nem értették meg azt a követelményt, hogy *nyílt, becsületes, bátor, szókimondó, igazságos emberré csak az tudja nevelni a diákjait, aki maga is az*, akinek nem kell szerepet játszania ahhoz, hogy a morális követelmények realitását önmaga igazolja.

Sokunk számára (jó néhány fiatal kartárssal beszélgettem) úgy tűnik, hogy a dilemmából nincs kivezető út; alkalmazkodunk a hagyományos légkörhöz, vagy más pályán próbálunk szerencsét.

*

Első pillantásra talán egyoldalú (vagy valós?) sérelmek alapján formálódott nyilatkozatok ezek. De nem szabad figyelmen kívül hagyni; tényeket említenek. Olyanokat, amelyek a beilleszkedést gátolják. S hogy ilyenek vannak, annak igazolására álljon itt egy idézet egy nevelőtestületi értekezlet jegyzőkönyvéből.

„A tantestület mindenkit egyformán fogadott? Lehet. De, azt is figyelembe kellett volna venni, hogy milyen *ember* az, akit fogadtunk. Mert abban az esetben, ha valaki nem tudott beilleszkedni, a hibát csak őbenne, a pályakezdőben láttuk. Vajon helyes ez a szemlélet? Úgy vélem, nem. Hiszen minden hozzánk kerülő más és más személyiség, akit ebből következően egyéniségének megfelelően kell fogadni. Ezt soha nem tettük. Nem ártana már ezen változtatni."

*

M. FERENC képesítés nélküli nevelő: — A középiskola befejezése után két lehetőség közül választhattam; közigazgatási pályára megyek vagy pedagógusnak. Az előbbi nem sikerült, így lettem nevelő. Választásomban persze az is közrejátszott, hogy nagyon szeretem a gyerekeket, bármit meg tudnék értük tenni. Gyakorlati munkámban elsősorban az vezérelt, hogy megismerjem a gyerekek érzelmi életének összetevőit, kitapintsam a ragaszkodás, a személyhez kötődés forrását, hogy ezekre alapozva taníthassam, nevelhessem őket. A cél érdekében arra is képes voltam, hogy amikor vége volt az órának, nem a tanáriba mentem beszélgetni, hanem a gyerekekkel az udvarra játszani. A játékos foglalkozások, a sok együttlét a tanórai munkát tette könnyebbé. Ez a lehetőség elsősorban az alsó tagozaton adott. Itt a gyerekek még nyíltabbak, ragaszkodóbbak, a tanítóikat — eszményképként — nagyon sokszor szüleik elé helyezik. Ez kötelezettségeket ró a pedagógusra az iskolán kívüli életben. Nem arra gondolok, hogy a tanító — amint azt faluhelyen gyakran hangoztatják — ne menjen be a presszóba; inkább arra kell vigyáznia, ha a gyereket figyelmezteti, maga se dobja el a papírt az utcán. Ezzel már arra is utaltam, hogy — nézetem szerint — az iskolán kívüli nevelőmunkával többet kell törődni. Nem elégedhet meg azzal, hogy ismereteket átad, figyelemmel kell lenni a társadalom által támasztott nevelési igények kielégítésére is. A kérdés persze úgy is megfordítható: milyen feltételeket teremt a társadalom az igények kielégítéséhez? Itt kapcsolódik a hivatástudathoz az anyagi oldal, hogy kevés a fizetés. Ez a tény, de véleményem szerint a fizetések rendezése nem oldja meg a nevelők önfejlődésének kérdését, nem növeli a felelősségérzetet. Szerintem az anyagi oldal és a hivatástudat nem függ szorosan össze. Akik eddig becsületes, jó munkát végeztek, azok ezután is hivatásuk tudatában fognak dolgozni, akik pedig rosszul dolgoztak, azoktól a fizetésemelés után sem várható jó munka. Így van ez az önképzés területén is. Tudom, hogy erre éppen a képesítés nélkülieknek van legnagyobb szükségük, a felkészületlenség kényszerít a „búvárkodásra".

TANULMÁNY DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

*

T. ZOLTÁN szakfelügyelő: — Szaktudományi érdeklődés hozott a pedagógus pályára. Családi életünkben 1945 után bekövetkezett változás a történelmi mozgás figyelésére ösztönzött. Már középiskolás koromban „búvárkodtam" a történelemben, aminek eredménye egy pályamunka lett. Ennek ellenére a szaktudományban nem a kutató, feltáró jelleg ragadott meg, hanem az átadó, ismeretközlő lehetőség. A történelmi folyamatból elsősorban a jelen és a jövő összefüggése izgatott; hogyan tudok megmutatni valamit a jelenben alakuló, csírázó jövőből. A szándék megvalósulása nem ment könnyen. A család orvost látott bennem. Miért lettem mégis pedagógus? Mert az orvosokról keveset tudtam, ezt a pályát nem képviselték számomra konkrét, sikeres emberek. A pedagógus munkáról volt legtöbb ismeretem. Végül is eljutottam ide. Pedig sokan ellenezték döntésemet, mondták: *kicsi a pénz, nehéz, hálátlan pálya.* Ennek ellenére vállaltam...

Utólag visszatekintve, úgy tűnik, választásomban a közvetítő szándék volt a döntő. Ismeretek, információk közvetítésével kívántam (és kívánok) embereket formálni. Ez már arra is utal, hogy az emberformálást közvetetten képzelem, a szaktárgyakon keresztül, sok érdekes, új dologgal. Ez egybevág a társadalom igényeivel. A társadalomnak olyan emberekre van szüksége, akik a napjainkban alakuló jövőért akarnak dolgozni. Az igény kielégítése csak oktatáson keresztül történhet. Így irányíthatók az emberek az önmegtalálás és az önformálás felé.

Az igények szakadatlan tökéletesedést kívánnak a pedagógustól. S ez szerintem lényeges eleme a hivatásnak. Hogy miért? Mert még azok is, akik valamilyen oknál fogva nem képesek az állandó megújulásra; mindig új szellemi arculatú gyerekekkel találkoznak, mindig friss anyaggal dolgoznak, és így valamilyen formában fejlődnek. A fejlődés követelményei dokumentumokban, új tankönyvekben, tantervekben megfogalmazódtak (és a gyerekek is igénylik ezt), de számonkérésüket a társadalom nem tartja eléggé kézben. Adottak a megújulás objektív feltételei (könyvek, folyóiratok, tapasztalatcserék), de nagyon sok az elvonó tényező is. A továbbfejlődés így csak önigény alapján tud megvalósulni...

*

A vallomások egyik lényeges vonása az önelégületlenség. Ez arra figyelmeztet, hogy a pályakezdőkben megvolt az igény helyzetük, az előttük álló lehetőségek tisztázására. Ez csak az egyik oldal. Minden szándék csorbát szenvedhet a közömbösségen, a segítőkészség hiányán. A már elfoglalt helyzetből nem mindig tűnik indokoltnak a támogató jó szó, az iránymutató figyelmeztetés. Sokszor érzések és gondolatok gátját kell legyőzni ehhez. De meg kell tenni; mert mindenki volt fiatal...

A hosszú távú és másodlagos megelőzési programok megvalósításának első időszakában csak az ún. többletdeviancia, a kritikus tömeg visszaszorítása képzelhető el. Ezután energikus másodlagos prevencióra van szükség. Hatékony bűnüldözési és igazságügyi eljárásokra. Mindez nem valósul meg máról holnapra. Be kell rendezkednünk a tartós együttélésre.

Szembe kell nézni a társadalomfelelősség kérdésével, és ez szorosan kapcsolódik a nemzettudatunk „történelmi egyensúlyzavaraihoz."

Rendkívül fontos szerepe van a szocializációs folyamat zavarainak. A konfliktusmegoldási készség hiányában fellépő primitív megoldások, a regresszó magyarázza a deviáns közösségekhez való csapódásokat. Itt teret kaphatnak az indulatkormányozta primitív viselkedési módok, és ez valamiféle sikerélményt is biztosít.

A szocializáció zavaraihoz vezethet a szülők elvesztése, válás, állami gondozásba vétel; a szülők szeretetlen, agresszív bánásmódja. Sajnos, ezek társadalmunkban megszaporodtak. Jelentősen megrövidült a szülőknek a gyermekeikkel töltött idejük, amiben nagy szerepe van az anyák munkavállalásának. Gyengülnek a rokonsági kapcsolatok, iskolai közösségek szerepe, de erősödött a deviáns közösségeké. Az iskola, és a családi kör által adott magatartási szabályok, örökségek ellentmondással terhesek. Maga a társadalmi értékrend is bonyolultabbá vált. Megállapítható bizonyos elbizonytalanodás a felnőtt nemzedéknél is.

Átrendeződtek a családi kapcsolatok. Jelentősen eltér egymástól a felnőtt és felnövekvő nemzedék gondolkodásmódja. Mind gyakrabbak a felemelkedés elmaradásával járó kudarcélmények. Az életszínvonal javulásával, az általános elérhetőség tudata következtében, akik ebből kimaradnak, azoknak mélyreható kudarcélményt okoz.

A társadalom peremére szorult deviáns szubkultúrák a hozzájuk csapódottaknak a közösségi azonosulás lehetőségét kínálják, és spontán szerveződnek a kortársi csoportok. Ezekkel szemben a Tudományos Tanács a türelmetlen, erőszakos fellépés helyett, türelmet és megértést ajánl. Keresni kell az utat.

Az alkalom, az ellenőrzés hiánya szerepet játszik a deviáns magatartások elterjedésében. A városok több lehetőséget adnak e téren is, mint a falvak. Mit lehet tenni, nyilván nem a kínálati oldalt kell korlátozni. Tehát a gyógyszerforgalmat, vagy a ragasztó árát emelni. A megbélyegzés sem járható út, mert megerősítheti a deviáns kultúrához való tartozást. Az önigazoló nézetek sajátos ideológiává nőhetik ki magukat.

Kétségtelen, hogy a városokba áramlás lassítása, kedvezően hatna. Jelentős a közerkölcs javításának kérdése. Ebbe beletartozik a környezetvédelem, a korrupció, illegális cselekvések köre, és a nem enyhülő protekcionizmus kérdése. A kiszolgáltatott függése a hatalmasság(ok)tól, az ügyintézés kulturáltsága. A demokratizmus nemcsak szavakban, hanem tettekben való erősítése. El kell érni, hogy az igazságosság és méltányosság érzését tömegélménnyé emeljük.

Befejezésül: a bandába verődött kulcsos tizenévesek, ma csak verebeket, macskákat irtanak ki jobb szórakozás hiányában. Elgondolkodtató, mi teszi ezt élménnyé számukra. Eléggé vigyázunk-e a felnövekvő nemzedékben jövendőnkre.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Dr. Pál László: Deviáció — deviáns magatartás Igazságügyi Minisztérium Tudományos és Tájékoztatási Főosztály, 1980.

Szabó András: Társadalmi beilleszkedési zavarok és bűnmegelőzés.

Kriminológiai Közlemények 2. sz.

Dr. Vavró István: A gyermek- és fiatalkorúak bűnözésének változása, kapcsolata gazdasági, társadalmi fejlődésünkkel.

Dr. Vabrik László: A gyermekkorúak és az állami gondozottak bűnözéséről. Kriminológiai Közlemények 5. sz.

A bűnözés alakulásának főbb jellemzői Magyarországon 1968—1982 között. Igazságügyi Minisztérium, 1983.

LACZKÓ ANDRÁS

Vallomások a pályakezdésről

A fiatalság — mint időélmény — meghatározását sokan belső tényezőktől teszik függővé. „Ifjú vagy, amíg annak érzed magadat" — ez már-már közhelyszerű mondat. A pszichológia, az életkor, a szociológia mellett van még valami, ami fogódzót, vagy legalább alapot ad a fiatalság határainak észrevételéhez. A pályakezdés. Nem kizárólagos elem, de mindenképpen számontartásra érdemes. Nem közömbös, hogy valakit munkatársai meddig tartanak pályakezdőnek. Ez ugyanis státusát, anyagi és erkölcsi megítélését és helyzetét egyaránt befolyásolja. A közgondolkodás, a bérrendszer, a morális normatívák egyaránt úgy épültek fel, hogy a munkába állástól a nyugdíjig növekvő súllyal hassanak. Magyarán az elviselhetőség határán billegő fizetéssel és tiszta lappal indulhat a fiatal. Ha indulhat... Mert egyre inkább jelentkezik a telítettség. Ezzel most nem foglalkozok, túlságosan messzire vezetne. Nézzük meg inkább konkrét példák alapján, hogy mennyi segítséget, támogatást vagy gúnyt, kárörömöt kapott néhány fiatal, pályakezdő pedagógus.

*

H. FERENC képesítés nélküliként kezdett. Tanult és tanított. Így a kezdeti segítségre még inkább szüksége lett volna. Tapasztalatait így összegezte:

— Az érettségi után két hónapot dolgoztam a N-i konzervgyárban. Ezután vettek fel képesítés nélküli nevelőnek. A gyakorlati munka megkezdése előtt beiskoláztak egyhónapos előkészítő tanfolyamra. Szeptember elején a munkát K-ban kezdtem el, részben osztott iskolában. Össze volt vonva a 2—4, 1—3—5. és 6—7—8. osztály. Én a 2—4. osztályos gyerekeknek lettem osztálytanítója, és a testnevelője mindhárom tanulócsoportnak.

A pedagógus társadalomba való beilleszkedés már a kezdet kezdetén bonyodalmakkal járt. Eredetileg ugyanis egy másik községbe neveztek ki, s augusztus végén kaptam meg az értesítést arról, hogy K-ba kell mennem. Szeptember elsején, a tanévnyitó ünnepélyre érkeztem meg. A fogadtatás hangulatilag közömbös volt. Úgy láttam (mint később kiderült, ez volt az igazság), hogy a kartársak megszokták a cseréket. Az igazgatónk — mint képesítés nélkülinek — nem engedte meg a szokásos tegezést, sőt még azt sem, hogy Béla bácsinak szólítsuk. Csak az „igazgató úr" titulust volt hajlandó elfogadni tőlünk. Engem azonnal a „mély vízbe" dobott. Nem mondta el a követelményeket, nem tartott eligazítást, nem ellenőrizte munkánkat. A tanévnyitó értekezleten megmondta, hogy a 2—4. osztályos csoport lesz az enyém, és ezzel az „útmutatással" kellett megkezdenem a munkát...

Az iskolánál dolgozott az egyéves „gyakorlattal" rendelkező kartársnő, aki segített szakmai dolgokban. Tőle tudtam meg, hogy mi a hetiterv és hogyan kell elkészíteni. Szükségem volt a támogatására, mert az előkészítőn csak osztott iskolákra készítettek fel bennünket. Ő igazított el a naplóvezetésben, adott kézikönyveket a hetitervek elkészítéséhez.

Úttörőcsapat-vezető, KISZ-titkár, propagandista voltam egy személyben. Közben főiskolára jártam úgy, hogy igazgatónk kikötötte: minket nem hajlandó helyettesíteni. Ha egy héten két napot kellett konzultációra járnom, ez annyit jelentett, hogy társammal felváltva helyettesítettük egymást. Egyik hónapban én tanítottam egész nap (délelőtt és délután), a másikban ő. Emellett elláttam a csapatvezetői funkciókat is. Esti iskolában is tanítottam, így tanulásra csak éjjel jutott idő. Csapatvezetői munkámhoz sem kaptam semmiféle útmutatást. A gimnáziumban ifivezető voltam, s az ott szerzett tapasztalatokból „éltem". A próbarendszert akkor még nem ismertem; tevékenységem spontán volt. A tervszerűség igényét nem közvetítette senki. Problémát okozott, hogy a felsősök „kilógtak" a szervezetből, és nem láttam módot fegyelmezésükre. Nekem sem, de a kollégáknak sem fogadtak szót. *Segítséget nem kaptam!* Az órára való felkészüléshez sem. Mindent a kézikönyvekből szedtem ki. A kézikönyvből tudtam meg, hogy milyen az óra felépítése, vagy azt, hogy miképpen kell elkezdeni a szorzótábla megtanítását, milyen módon tárgyaljuk a helyesírási kérdéseket. Az órára — jobb híján — másolással készültem. Kiírtam a kézikönyv szerzőjének az elképzelését és több-kevesebb sikerrel megvalósítottam. Legtöbb gondom az írás tanításával volt. A kézikönyv végzett pedagógusoknak szólt, nekem nem adott annyit, hogy megértsem belőle a tanítás menetét, az oktatás folyamatát. Egy-egy betűt vagy éppen az összekapcsolást csak nagyon nehezen sikerült megtanítanom. Emiatt sem tudtam eleget tenni a tantervi követelményeknek, sok gondot okozott az értékelés. Nem tudtam, mit követeljek, hogyan alkalmazzam a gyakorlatban az utasítást. Az iskolán kívüli társadalomba, a falu közösségébe a beilleszkedés ennél jobban sikerült. K. eléggé elzárt falu, ahol még néhány éve is őrizték a közösségi hierarchiát. S velem, a tizennyolc éves tanítóval, tisztelettel, megbecsüléssel beszéltek idősebb emberek is.

*

SZ. FERENCNÉ kis faluban kezdett. Abban a környezetben, ahol nevelkedett. Tanítóként

szájúságával. Krasnodębski mintha egyetlen tollvonással írta volna az egész könyvet. Az akadálytalanul hömpölygő mondatok lavinájában nem akar rendet tenni. Minek, mikor az életben úgyis „rumli" van. Nem szelektál, látszólag nem tesz különbséget a lényeges és lényegtelen dolgok között. Úgy rémlik, hogy tudatosan kötődik a modern lengyel próza azon vonulatához, amelynek fő képviselője Miron Białoszewski volt, akinél egyforma súlyt kapott például az ebédfőzés és a légitámadás, tehát a fontos és kevésbé fontos. Krasnodębskinél sem tudjuk biztosan, hogy az eseményáradat mely pontjai lesznek döntő befolyással a szereplők további sorsára. A szerző ironikus képet fest a lengyel egyetemisták életviteléről, gondolkodásmódjáról. Az irónia mellett itt-ott szemet hunyó jóváhagyás is érezhető.

Az előbbi alkotókon kívül még számos tehetséges írót és költőt sorakoztathatnánk fel, akik jelentős esztétikai értékekkel bíró művekkel járulnak hozzá a lengyel irodalom gazdagításához. Korukról csak annyit, hogy — mint nálunk — a lengyeleknél is negyvenéves korában még fiatalnak számíthat egy író. Köztük illik megemlékeznünk a költő és prózaíró *Małgorzata Gołąbek*ről, a „csak" prózaíró *Tadeusz Koziurá*ról, vagy az igen eredeti lírikus *Feliks Netzről*. Ez utóbbi egyébként a *Tak i Nie* irodalmi rovatának vezetője. Nyelvünket jól ismeri. Ezt bizonyítják műfordításai, amelyek a legújabb magyar költészeti antológiában jelentek meg. Többek között Juhász Ferenc, Radnóti Miklós és Vas István verseit ültette át lengyelre.

Felső-Szilézia régóta jelentős szerepet játszik Lengyelország gazdasági életében. Úgy tűnik, minden esély megvan arra, hogy a nemzeti irodalomban is hasonló súlyt kapjon.

NAGY LÁSZLÓ KÁLMÁN

A kultúra „vidéki" centruma

A katowicei kulturális élet körképe

Katowice nemcsak Felső-Szilézia ipari központja, hanem e vidék kulturális életének is meghatározó színtere.

A kultúra előrehaladása mindig is függött a gazdasági-társadalmi viszonyoktól. Felső-Szilézia esetében sincs ez másként. Rohamos fejlődése a felszabadulás után az oktatás általánossá tétele révén indult meg, majd a színházak, könyvtárak, kultúrházak és egyéb kulturális létesítmények megteremtésével teljesedett ki.

A hetvenes évek végének gazdasági válsága Katowice és környéke kulturális életében is érezhette hatását. Két-három éve azonban a helyzet megváltozott, s a kultúra ügye újra kezdi elfoglalni méltó helyét az emberek, a közösségek életében. A megváltozott helyzet megváltozott igényeket és lehetőségeket teremtett, így az elmúlt néhány évet úgy is értékelhetjük, mint a kultúra újrameghódításának éveit.

ÖREG FA

DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

A leglátványosabb haladás talán az oktatás területén figyelhető meg. Számos líceumon és technikum kívül (Lengyelországban meg sem szűnt a technikusképzés!) immár hét felsőfokú oktatási intézmény látja el a vajdaságban a szakemberek képzését. 1968 óta működik — és azóta oktató-, valamint tudományos tevékenységével országos jelentőségűvé vált — a Sziléziai Tudományegyetem Katowicében, az 1945-ben létesült zeneművészeti, illetve a képzőművészeti főiskola, a közgazdasági egyetem és az 1948-ban létrehozott orvostudományi egyetem. Később megindult az oktatás a testnevelési főiskolán is. Lengyelország nagyságrendben második műszaki egyeteme pedig Katowice szomszédságában, Gliwicében működik. Az egyetemeken kívül tucatnyi kutatóintézetben folyik tudományos munka.

Magyarországon többé-kevésbé jól ismerik a lengyel filmművészetet, ami méltán vívott ki magának világhírnevet. Ismert és elismert rendezői között találjuk az egykori újhullámhoz tartozó Kazimierz Kutzot, Felső-Szilézia szülöttjét. Az egyéni stílusú, mindig az egyénre, a személyiségre összpontosító, a természetességre, póztalanságra törekvő rendező már első filmjével felhívta magára a figyelmet. Pályája kiteljesedését jelenti két sziléziai témájú alkotása, a *Fekete föld sója* (1969), aminek írója is ő volt, valamint *A korona gyöngye* (1971) című film. A sziléziai bányászok mindennapjait, az életért és a munkáért vívott harcukat szerelmi történetbe ágyazva mély líraisággal ábrázolja. A film megkapó szépsége magáért beszél.

A katowicei vajdaság színházi és zenei élete is változatos és mozgalmas, hiszen területén hét színház működik, melyek között van külön opera- és operettszínház, illetve önálló gyermekszínház is. A legjelentősebbek közé tartozik a katowicei Sziléziai Színház, a Sziléziai Opera Bytomban és a gliwicei Sziléziai Operettszínház. A Sziléziai Színház elsősorban lengyel klasszikus és modern darabokat mutat be, mint pl. a romantikus J. Słowacki, a századelőről, S. Żeromski, a korán groteszk W. Gombrowicz és a nálunk is jól ismert követői T. Różewicz és S. Mrożek vagy I. Iredyński műveit. Szerepel műsorukon Molière, Gogol, A. Strindberg. O. Wilde, T. Williams, P. Schaffer egy-egy darabja, hogy csak az utóbbi hónapok sikereiből említsünk néhányat. Az operaszínházban ez év elején a lengyel S. Moniuszko mellett G. Verdi, G. Donizetti, G. Puccini, P. Csajkovszkij alkotásai voltak műsoron. Az operettszínpadon J. Strauss, Kálmán I., Lehár F. művei aratnak esténként nagy sikereket.

Katowice zenei életében nagy szerepet játszik a Sziléziai Filharmonikusok zenekara, valamint az a tény, hogy itt működik a Lengyel Rádió és Televízió Szimfonikus Nagyzenekara. Nem csoda hát (legalábbis a lengyeleknél), ha a hangversenyélet nemcsak havonta egy-két napra szorítkozik, hanem hetenként négy-hat koncert is szerepel a zenei programtárban. A felső-sziléziai nagyvárosoknak természetesen saját filharmonikus zenekaruk is van. Több helyen, gyakran nagy sikerű orgonaesteket rendeznek, amelyeken többek között messziről jött vendégművészek (pár hónappal ezelőtt egy japán és egy argentin) hangversenyeznek.

Egész Lengyelország zenei életébe új színfoltot hozott a katowicei modern zenei fesztivál, amit először 1983-ban rendeztek meg két tehetséges fiatal művész kezdeményezésére. Az akkor hu-

szonkét éves Piotr Grella zeneszerző inspirátora, Andrzej Schaefer grafikussal együtt szervezője volt a nagy visszhangot és elismerést kiváltó zenei eseménynek. A minden hagyományt, középszerűséget és akadémizmust tagadó avantgarde zeneszerzők művei kiváló művészek tolmácsolásában hangzottak el. Az immár évente sorra kerülő esemény a nem konvencionális zene központjává teszi-teheti Katowicét, nemcsak országos, hanem nemzetközi viszonylatban is.

A vajdaságban imponálóan sok, csaknem harminc múzeum kínálja a látnivalót. Ezek többsége a helytörténeti anyagon kívül elsősorban a bányászattal kapcsolatos emlékeket mutat be. De van itt tűzoltómúzeum Mysłomicében, Olkuszban Afrikamúzeum, több bányaskanzen és néhány képzőművészeti kiállítóhely.

A Lengyelország könyvkiadásának egészében is jelentősnek mondható katowicei Szilézia Kiadó tavaly ünnepelte fennállásának harmincadik évfordulóját. „Vidéken" a krakkói Szépirodalmi Kiadó után a második legrégibb ilyen intézmény — számottevő múlttal és hagyományokkal. Kezdetben tudományos-technikai könyvekkel kellett ellátnia a környék iparvidékét, ám ez túl szűk profilnak bizonyult. 1956-tól — amikor is mai nevét kapta — társadalmi-irodalmi kiadóvá lett, tehát eredeti funkciójának ellátása mellett elsősorban a helyi írók-költők műveit gondozza. Nem zárkózik el azonban más vidékekről való szerzők elől sem. Szépirodalmi kiadói tevékenységén belül az utóbbi években további specializálódásra való törekvés figyelhető meg. Az útkeresést egyre újabb, nagy sikerű sorozatok jelzik, valamint az, hogy már nemcsak prózai művek és versek jelennek meg, hanem egyre több esszé és irodalmi kritika is.

A saját kiadóval nem rendelkező magyar testvérváros, Miskolc könyvbarátai számára talán nem felesleges, ha számadatokat is idézünk. Eddig 1270 szépirodalmi kötet jelent meg itt, összesen harmincmillió példányban. Ezenkívül csaknem másfél ezer bányászati és kohászati szakkönyv — öt és fél milliós, valamint közel hétszáz társadalmi-politikai jellegű kiadvány — négy és fél milliós példányszámban. Akár irigykedhetnek is az északmagyarországiak!

Az ilyen arányú tevékenység a kiadónak nemcsak szerepét, de felelősségét is növeli. Felső-Szilézia határain jóval túlmutató jelentőségét mutatják az irodalom klasszikusait népszerűsítő sorozatok, a tudományos-fantasztikus, az ifjúsági irodalmi kiadványok, az életrajzi művek és egyéb ismeretterjesztő könyvek sikere

A tömegtájékoztatás még erősebben megérezte a válságéveket. A katowicei televízió programszerkezete leszűkült és — elsősorban anyagi okok miatt, a rosszabb körülmények következtében — országosan már nem játszik olyan fontos szerepet, mint korábban. A programskála „elszegényedése" figyelhető meg a katowicei körzeti rádióadót központosító tendenciák mögött, bár adásideje így is jóval meghaladja mondjuk a miskolci és más vidéki adók idejét. Sajnos, a lapkiadás terén is rosszabodott a helyzet. Megszűnt egy újság és a *Poglądy* (Nézetek) című kulturális hetilap. Ez utóbbi húsz éven keresztül jól szolgálta Felső-Szilézia kulturális hagyományait és mindenkori jelenét. Az így keletkezett hiányt a katowicei irodalmárok azóta már pótolták.

A. PORCSALMY ÉVA

Norwid és a lengyel romantika

Az 1883-as év nem volt kegyes a szellem európai óriásaihoz. Ekkor hunyt el a német Karl Marx és Richard Wagner, az orosz Ivan Turgenyev és — a lengyel Cyprian Kamil Norwid. Ide soroljuk, mert nemzete irodalmának kiemelkedő alakja. Azért ismerik jóval kevesebben, mert franciaországi emigrációban alkotott, három részre osztott hazájában nem értették meg, elfelejtették, hogy újra felfedezhessék. Életművével számos kutató foglalkozik. Világirodalmi rangú művész, amit idegen nyelvű könyvek és tanulmányok is bizonyítanak. A romantikus hagyományokon nevelkedett, de százada második felében „modernné" lett, a Jövő gondolat- és érzésvilágát mutató, kifejező költő, próza- és drámaíró, publicista, esztéta, valamint szobrász és festő munkásságának ismertetése és értékelése az utóbbi másfél évtizedben nálunk is elkezdődött. Erről több tudományos és népszerűsítő célú írás tanúskodik. A Lengyel költők antológiájában (1969) és az Új Írásban (1977/1.) közölt műveit tavaly Verseinek kiadása követte. Utószava jó tájékoztatást ad a magyar olvasóknak. Életművének bemutatása az Ez most a divat c., tanulmányokat, cikkeket, rövid szépirodalmi alkotásokat tartalmazó kötetből sem hiányzik. Norwid jó értelemben válik „divatossá" Európa-szerte.

A rendkívül sokoldalú alkotó hosszabb időt töltött Itáliában és az Egyesült Államokban is. Az előbbi országban a művészet csúcsteljesítményei voltak ihletői. Az Újvilágban a civilizáció fejlődésének eredményei ragadták meg képzeletét, de féltette az embert a kapitalizálódás elidegenítő hatásától. Ezt példázza első magyarra fordított elbeszélése. A múlt században írták, de mondanivalója ma sem időszerűtlen.

CYPRIAN KAMIL NORWID

Az oroszlánok elé!

Nem volt se keveset ígérő tehetség, se kis dolgokra hivatott ember az a rőt szakállú szobrász, aki munkaidő után majd minden este a Caffe-Grecóba járt nagy kirgiz nőstény agarával. A határozottan kidomborodó izmaiban bájt és erőt egyesítő állat kiválasztása kedvező véleményt alakított ki a felületes szemlélőben e személy szellemi nagyságáról, akinek éppen ez és nem más teremtmény tetszett meg...

A lehető legtermészetesebb és legegyenletesebb mozdulatokkal úgy ugrálta át a kávéház üvegekkel teli asztalait, hogy semmit se lökött meg. Nem várt semmiféle elismerést, mintha csak arra gondolt volna, hogy az itt ülők közül bárki meg tudja ezt csinálni.

Értékelte is mindenki a nagyszerű agarat. Amikor azt mondom mindenki, ez azt jelenti, hogy egy bizonyos csoport... Ez a csoport, a rőt szakállú szobrász társasága, egyúttal a biliárdasztal egyik sarkát is alkotta, mely az irodalmi-politikai lap szerkesztőjéből, egy szép énekesből — aki külföldieknek adott órákat —, egy tehetséges festőből és egy ifjú turistából állt, akit a szülei küldtek ki, az ő szavaival élve azért, hogy „a dolgok megítélésében képezze magát". Ő pedig egy elérhetetlen nevelővel volt, hiszen állandóan egymást keresték a városban, mindenütt egymás után érdeklődtek és csak este találkoztak a Caffe-Grecóban.

Egy olyan figurát, mint a Szerkesztő, nyilvános szereplése miatt is ismerhettek, mégis élénk tekintete, s az a tulajdonsága, hogy szívesebben fejezte ki magát könnyű, udvarias gesztusokkal, mint szavakkal, valamint seszínű, bíboroséhoz hasonló esernyője segített felismerésében, s alig kezdett el beszélni, rögtön rá lehetett ismerni tolla stílusáról. Ha megfigyelte már valaki azokat az üvegfúrókat, melyeket rejtett szerkezetük forgat és a megtévesztésig utánozzák a forrásvíz futását, és ha már látott olyan üvegdarabokat, melyeket a virágokkal és zöld növényekkel körülvett gipszoroszlánok szájában forgattak meg, és ha már gondolt arra, hogy egyetlen virág levele sem érzi meg a vízcsepp közeledését, se hűvösségét, se az életet — akkor tökéletes elképzelése van a Szerkesztő stílusáról és ékesszólásáról.

Vajon mivel van most elfoglalva?... természetesen valami kivételes dologgal, hiszen gondosabban van felöltözve, mint általában és szokatlan időben ugrik be a kávéházba néhány röpke pillanatra. Az énekes, kabátjával hol karján, hol vállán, ápolt bajsza alatt morogva, egy kottatekercscsel kezében, nem hordozott magában semmi rendkívülit.

Kevésbé kifejező típus volt a nevelő, gyors beszédű, de nem ékesszóló, kicsit selypített és fröcskölte a nyálat, ahányszor csak tűzbe jött. Sokkal megközelíthetőbb és érthetőbb lett volna, ha a *tudományos* jelzőt nem használja olyan gyakran. Mégsem sietett tollat ragadni, mivel valaki, nem a legdiszkrétebb, vagy éleslátású ember, egy évvel ezelőtt nála járva, miközben a fehér papírra szórt dohányból cigar ttát sodort magának, elolvasta a kézirat címének első két szavát: „Szem-pillantás". — Még tegnap is, ugyanott és ugyanolyan körülmények között csak ennyit sikerült neki elolvasni. Mégis tudták, hogy a Szem-pillantáson dolgozik, de hogy mi volt a legfurcsább ebben a mindig tudományos emberben, hát az, hogy amikor nem jól lökte meg a biliárdgolyót és az eltűnt szeme elől, testének egész súlyát rögtön a kívánt irányba döntötte lábának, sarkának mozdulatával, sőt még tekintetével is segített, hogy másképpen guruljanak a golyók... Ami pedig éppolyan eredménytelen, mint amennyire nem tudományos, mivel ellenkezik a gravitáció törvényeivel...

Katowice, a testvérváros

Észak-Magyarországon sokan tudják: Miskolc lengyel testvérvárosa Katowice, régóta tartó kapcsolatuk pedig a Borsod-Abaúj-Zemplén megyét és a katowicei vajdaságot összekötő szálakat is sokszorozza.

Eddig a szélesen értelmezett gazdasági együttműködés volt élénkebb. Nem csoda, hiszen a két város és vidéke egyaránt a bányászat és kohászat, a nehézipar terén játszik meghatározó szerepet a két ország életében. Hasonlítanak tehát, mint testvérvárosokhoz illik, de különböznek is egymástól. Főleg a mennyiségek és arányok tekintetében, hiszen Katowicében csaknem két miskolcnyi ember lakik, a felső-sziléziai vajdaságban pedig három és félszer annyian, mint a legnagyobb észak-magyarországi megyében. Katowice és a nagy települést övező iparváros-konglomerátum olyan, mintha Miskolc máris összeépült volna Kazincbarcikával, sőt – kis híján – Ózddal.

A testvérvárosi-testvérmegyei kapcsolatok arra valók, hogy két ország nagyvárosának, azok környékének lakossága kölcsönösen jobban megismerkedjen, közeledjen egymáshoz, és amiben lehet, működjön együtt. Az utóbbi években a katowiceiek tanulhattak többet magyar gazdasági partnereiktől. A kulturális életben, annak szervezésében alighanem fordított a helyzet. A közeledés érdekében hasznos, ha Észak-Magyarországon jobban megismerik Felső-Szilézia múltját, irodalmát, mai kultúráját.

Szilézia történetéhez

Hogy Szilézia bonyolult etnikai és határproblémáiban eligazodhassunk, egy pillantást kell vetnünk a távoli múltba.

Szilézia az Odera felső folyása mentén fekvő, természeti kincsekben gazdag, Dunántúl nagyságú terület. Európa régi kultúrtájai közé tartozik. A középkori lengyel állam 1138-ban kezdődött szétdarabolódásával itt is részfejedelemségek alakultak, amelyek politikailag a virágkorát élő cseh királyság érdekszférájába kerültek. E földek etnikai arculatát a német bevándorlás és a több évszázada tartó asszimiláció formálta. A XIV. században újraegyesített Lengyelország már kénytelen volt lemondani a sziléziai fejedelemségekről. Uralta a területet rövid ideig Mátyás király is, majd II. Lajos magyar-cseh király halála (1526) után a Habsburgoké lett. 1742-ben II. Frigyes porosz király a tartomány legnagyobb részét elragadta Mária Teréziától, és az osztrákok soha nem tudták viszaszerezni. Ugyanerre az időre esik az össznémet nemzettudat kialakulása, másrészt Lengyelország hanyatlása, majd többszöri felosztása. Mindez elősegítette a sziléziai lengyelség fokozódó németesedését, de még az 1878-as adatok szerint is Német-Szilézia 3 843 699 lakosából 825 000 lengyel, a kis Osztrák-Sziléziát pedig a kevés cseh mellett felerészben lakták németek és lengyelek.

A határok a XVIII. század végétől az első világháborúig stabilizálódtak. A Német Birodalom germanizáló intézkedései ellenére a mai Felső-Sziléziában a lakosság zöme — elsősorban a szegényebb néposztályok — megőrizte lengyel voltát, bár nemzeti tudata fejletlenebb volt, mint galíciai és orosz-lengyelországi testvéreié.

Az első világháborút lezáró békeszerződések kimondták a független Lengyelország létrehozását, de a lengyel határok kialakulása igen sok politikai esemény és diplomáciai tényező együttes eredménye volt. A sziléziai határvonal kijelölésében a három sziléziai felkelés és Felső-Sziléziára kitűzött népszavazás játszott döntő szerepet.

A német kézen lévő más lengyellakta területeken már a háború vége felé felkelések robbantak ki. Sziléziában 1919 nyarán a nemzeti célkitűzések mellett a szociális forradalom csírái is megjelentek. Az etnikailag szinte teljesen lengyel és mezőgazdasági jellegű Poznań-vidékről a német kormány elég könnyen lemondott. Mindenképpen meg akarta akadályozni azonban a hasonló fejleményeket a gazdag és régóta a birodalom részének tekintett Szilézia esetében. Itt a nemzeti elnyomást súlyosbították a szociális feszültségek, mert a gyár- és bányatulajdonosok, a hivatalnoki kar, a földbirtokos réteg és a gazdag polgárság mint németek és mint munkaadók is szemben álltak a többségében lengyel munkássággal, kispolgárokkal, parasztsággal. Az államapparátus mellett az iskola és az egyház is a németesítést támogatta, csupán az alsópapság és a tanítók egy része segítette a lengyel közművelődési tevékenységet.

ILLUSZTRÁCIÓ DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

1918-ban a német hatóságokat elsősorban a forradalmi szituáció nyugtalanította. Az opolei kerületi kormányzó jelentésében ezt írta: „A felső-sziléziai helyzet feltarthatatlanul a teljes káosz felé halad... Az iparvidék területén egyre nagyobb tért nyernek a Spartacus-szervezetek." Eközben a terület lengyel lakossága egyre nagyobb rokonszenvvel figyelte a megalakulóban lévő lengyel államot. 1918 októberében Wojciech Karfanty képviselő, a sziléziai lengyelség vezetője a Reichstagban bejelentette népe elszakadási igényét.

1919 augusztusában egy bányaüzemben sortűz dördült és kitört az első sziléziai felkelés. A néhány napos harcot a katonaság leverte.

1920 februárjában Opolébe érkezett a Szövetséges Kormányzó- és Népszavazási Bizottság, élén Le Rond tábornokkal. A bizottságban Franciaországon kívül Anglia és Olaszország képviseltette magát. Ezután hatalmas propagandahadjárat kezdődött. A német felet erősítette az államapparátus és a kezében lévő gazdasági kulcspozíciók. A helyben lakókhoz érkezett még kb. 200 000 itt született, de máshol élő német. A tájékozatlan lengyel lakosság több okból is alig számíthatott a születő Lengyelország segítségére. 1920 nyarán a lengyel szervezetek és vezetők ellen elkövetett akciók nyomán kitört a második fegyveres felkelés. A harcok a sziléziai lengyelek és németek átmeneti megegyezésével végződtek.

A népszavazás 1921 márciusában zajlott le. Németországra szavazott 707 ezer, a Lengyelországhoz tartozás mellett voksolt 479 ezer személy. Ha csupán a helybelieket tekintjük, akkor Németország 51,6%-ot, Lengyelország 48,4%-ot kapott.

Ezután feszült várakozás következett. A német gyáriparosok 1921. áprilisi nagygyűlésükön a Lengyelországhoz csatolás eshetőségére kimondták, hogy „... az üzemeket azonnal le kell állítani, és így meg kell mutatni a világnak, hogy Sziléziában semmire sem lehet menni a német műszaki szakemberek nélkül". Közben rossz hírek érkeztek a Szövetségi Bizottság szándékairól. A szö-

vetségesek közt nem volt egység. Csak Franciaország akart igazán helyt adni a lengyel követeléseknek. A lengyel állam katonailag keleten volt lekötve, és nem merte komolyan támogatni a sziléziaiakat, mert tartott Németország fegyveres fellépésétől. A nyugati szövetségesek jóindulatát sem akarta kockára tenni. A sziléziai lengyel vezetők értesítették a lengyel kormányt arról, hogy az események menete bármikor olyanná válhat, amelyet majd sem feltartóztatni, sem irányítani nem lesznek képesek. A kormány félt a szociális forradalomtól, de engednie kellett a közvéleménynek is, amely követelte a sziléziaiak katonai megsegítését. Megindult az önkéntesek Sziléziába áramlása. A kormány mindenképpen arra ösztönözte a felső-sziléziai vezetőket, hogy a mozgalmat a nemzeti követelések felé irányítsák, hogy így is nyomást gyakoroljanak a szövetséges hatalmakra.

Amikor kiderült, hogy a Szövetségi Bizottság a népszavazási terület legnagyobb részét Németországnak szándékozik ítélni, W. Korfanty általános sztrájkra hívta fel a munkásságot. Ezzel kitört a harmadik felkelés. A lengyel szempontból sikeres harcokat követően a nyugati szövetségesek katonai kordonnal választották el a hadviselőket és sor került a határvonal kismértékű kiigazítására. Lengyelországhoz került Katowice és a bányavidék egy része, és már csupán 600 000 főnyi lengyel lakost csatoltak Németországhoz.

Nemrég megjelent könyvében J. Przewlocki, a téma jeles kutatója így ír a III. sziléziai felkelésről: „Az európai diplomáciai játék fontos eleme volt. Kimenetelére és az egész terület sorsára nézve rendkívüli jelentőséggel bírtak a diplomáciai dolgozószobák csöndjében hozott döntések."

Más vélemény szerint a lengyel történettudomány hosszú ideig „kikerülte, sőt meghamisította" az akkori lengyel államszervek és a társadalom, valamint a sziléziai felkelések egymáshoz való viszonyának problémakörét. „A történetírás . . . nem akarta, vagy nem tudta észrevenni a különbségeket a politikusok, a katonai vezetők és a társadalom állásfoglalása között."

Szilézia egész területe a második világháború után került vissza Lengyelországhoz.

KOVÁCS CSABA

„Keressetek barátokat!"

Képek a felső-sziléziai irodalom múltjából

Katowicében és vidékén a lengyel irodalmi élet csak a sziléziai felkelések, a környék Lengyelországhoz csatolása után bontakozhatott ki. Korábban is dolgoztak itt írók, de tevékenységük nehezen hangolódhatott össze, műveiket a porosz cenzúra nem engedte nagyobb nyilvánosság elé. Olyan alkotókra gondolok, akik a mai katowicei és a vele régen összeforrott, ám egy évtizede önálló közigazgatási egységgé tett cieszyni vajdaság területén éltek. Azokról sem szabad megfeledkezni, akik más vidéken laktak, de Felső-Szilézia adott nekik témát.

Már a XVII. század elején feltűnt itt egy lengyel költő, *Walenty Rożdzieński* (1560—1622) körül). Katowicei kézműves családból származó kohászként a lengyel polgári irodalom megalkotóinak egyike volt — az erősen németesedő vidéken. 1612-ben kinyomtatott terjedelmes költeményében a bányászok és kohászok munkáját írta le. Úttörő szerepet vállalt azzal, hogy a sziléziai ipar kialakulásának történetét és korabeli állapotát, szervezetét, technikáját, anyagainak, a bányászat és kohászat különféle ágainak megismertetését, mint témát a szépirodalomba emelte. Mégpedig a hagyományok, a nemesi szerzők érdeklődése, ízlése ellenére. Nemcsak a munka hasznát látta, hanem a bányászok, kohászok, kovácsok fizikai erőfeszítéseinek szépségét is felfedezte. Elődeitől eltérően azt tartotta, hogy a vas „minden gazdaság kezdete", és „a vasnak dicső művességét maga Ádám agyalta ki", mert a földműveléshez kapa és balta kellett.

Az aprólékos realizmussal ábrázoló szerző büszkesége a bányászfolklór jellemzője, amelyből legendákat, babonákat, a föld gyomrában dolgozóknak megjelenő rémekről mesélő történeteket kölcsönzött. Segítségükkel változatosabbá tette a korabeli tudományos értekezésekhez közelítő költeményét. Érdeme, hogy a bányász-kohászéletnek nemcsak a szépségeit mutatta be, hanem, atyáskodó együttérzés nélkül — a vidéki-nemesi verselők népieskedő stilizálásával ellentétben — nehézségeit is.

A Felső-Szilézia iránti lengyel irodalmi érdeklődés csak a XIX. század végén, az irodalom új korszakával élénkült fel ismét, mégpedig a fokozódó germanizálás elleni mozgalom részeként. Nem véletlen, hogy az utolsó évtizedben hét esztendőn át a Katowice melletti dąbrowai szénmedence egyik bányájában hivatalnoki munkát végző *Andrzej Niemojewski* (1864—1921) éppen a latin *Polonia irredenta* címet adta annak a kötetének, amelynek a *Föld alatt* ciklusában számos versből a bányászok és kohászok életének képei rajzolódnak ki. A *Kovácsolóműhely* befejezése így hangzik: „Forognak a kerekek, fröcsköl a hőség, dühöng a munka, Az üstök alá dobták az utolsó reményt... Óriások! Hej, bátran! Most dobjátok A tűzbe az elkeseredést, ha egyszer nincs remény." A fiatal Niemojewski a szocialista ideológia szószólójaként a századvégen igazi társadalmi költészetet művelt, de ezt tette sok novellájában, a munkáséletről festett részletesebb, kevésbé patetikus hangulatú képeiben is.

Ugyanekkor, más vidéken szerzett tapasztalati anyagából és rövidebb sziléziai tartózkodásának élményeiből a szinte teljesen elfelejtett *Artur Gruszecki* (1852—1929) egy-egy naturalista regényt is írt az említett nagy szénmezők bányászairól, illetve a vidék kohászairól. Ő a kizsákmányolást és a tőkések konkurrenciaharcát állította reflektorfénybe. „Kívülállóként" túlságosan is egzotikusnak láttatta még Sziléziát.

A két világháború között ismét lengyel Katowicében és környékén nemcsak az irodalmi élet pezsgett újult erővel, hanem végre valóban élvonalbeli alkotókat is adott vagy legalább rövid időre idevonzott a rohamléptekkel fejlődő nehézipari övezet. Az utóbbiak egyikét érdemes először említeni: a háború előtt nyelvünkre is fordított *Juliusz Kaden-Bandrowskit* (1885—1944). Nem volt sziléziai, de ő rajzolta a legkritikusabb képet a dąbrowai szénmedencében akkor uralkodó gazdasági, politikai és erkölcsi viszonyokról. A ma már ismét a lengyel irodalom legjobbjai közé sorolt, az expresszionizmus követőjének is mondott író a húszas évek derekán alapos helyszíni anyaggyűjtést végzett és hónapokig vájárként dolgozott, mielőtt papírra vetette *Fekete szárnyak* című regényét. A bőséges cselekményű műben a dolgozó emberek sérelmének, a tőkés kizsákmányolásnak, a szocialista munkásvezérek árulásának, a különböző polgári politikusok sötét mesterkedéseinek eseményszála van előtérben. Annak ellenére, hogy megalkotója nem tartozott a baloldali írók közé. A regény népszerűségét bizonyítja, hogy a hatvanas években film készült belőle. Emlékezetem szerint hazánkban is bemutatták.

Hosszú ideig Cieszyn közelében élt viszont a híres festődinasztiából származó neves prózaíró, *Zofia Kossak-Szczucka* (1890—1968). A sziléziai tematika a húszas évek közepétől fontos szerephez jutott műveiben. Elbeszéléskötetében, főleg az *Ismeretlen vidék* címűben, a középkor óta más államok birtokolta országrész már nem egzotikus sziget többé. Ezek és Kaden-Bandrowski említett regénye előtt

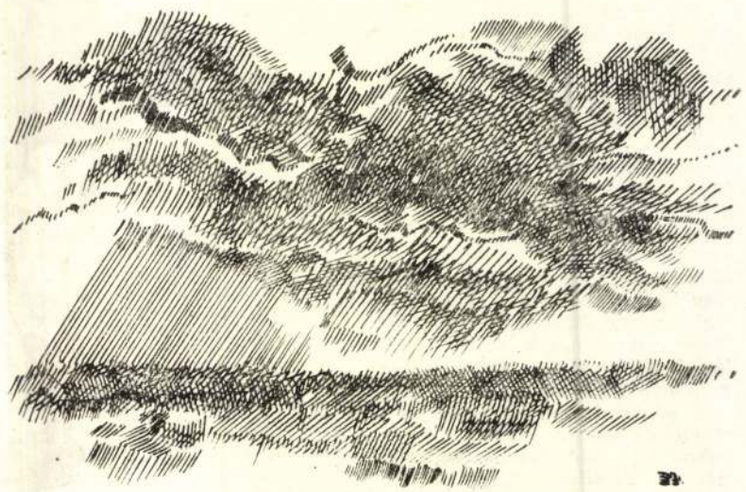

ESŐ

DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

várkastélya rom, de áll a diósgyőri kohászati kombinát és a gépgyár. Szegény Bükk, neki ilyen ellentmondásos szerep és siker jutott: kohászat, üvegipar és fakitermelés tette a magyar technikai kultúra bázisává, s a XX. század második felére ugyanez sodorta válságba természeti létét magát, ezzel együtt pedig önnön tájesztétikai identitását. Az ember az anyagi javak változatosságának megszerzéséért pusztítja a természeti táj változatosságát, a szemével felszívott mindennapi táplálékot, amely nélkül eltikkad és emberi minőségét elveszti.

Egyszer eljött azért a Bükk-vidék számára az „idők teljessége": az a kor volt ez, amelyben oly robusztus egyéniségek fedezték fel a hazai tájak kínálta és akkor még kiaknázatlan történelmi, természeti és néprajzi szenzációkat, mint Jókai Mór, Herman Ottó és Orbán Balázs. Ami hármukban közös, az a romantikus alapállás, a kifogyhatatlan elbeszélőkedv, az információadás kényszere és a cél: modern nemzetet, polgári nemzetet, európai nemzetet alkotni az „inclyta gens Hungarica"-ból, a termőtalajból, amelyet akkor még televénynek éreztek. S nem utolsósorban az optimizmus, hogy ezt véghez is tudják vinni, s amely elfordíttatja fejüket Torinóról, ahol Kossuth integet: az utat rózsaszínű fény borítja be, de végén a kárhozat gödre.

Orbán Balázs végig a Székelyföldé maradt, Herman Ottó nem volt kizárólagosan a Bükké. De életét végül is ott élte le, a Hámori-tó partján, a Fehérkő alatt (Petőfi még látta a későbbi Lillafüredet érintetlen, természetes állapotában s így nyilatkozott róla: „Olyan, mint Helvécia valamelyik szebb vidéke"), s a hazai ornitológia megalapítója, természettudós létére, volt annyira költő, hogy mint önnönmagát a magyarsághoz, a *valóságot önmagához* asszimilálja: Hámort szülőhelyéül *választotta* (a valóságban Breznóbányán született), átültette magát a Szepességből a Bükkbe, mint egy sűrű lombot hajtó gyökeret. S mert magyarrá lényegítette át magát, a Bükköt tisztelte meg azzal, hogy ennek az átlényegülésnek szentségtartója legyen.

Jókai viszont akkor fedezte föl a Bükköt, amikor életét mentette Tardonán. Így hát ő újraszülőhelyének tekintette a hegyvidéket, amelyben ő kezdett el gyönyörködni, amelyre ő tekintett először, mint szépre, hiszen mindaddig csak kitermelték. Jellemző, hogy az egyik legszebb szurdokvölgyre a kitermelőszemlélet a „Csúnya-völgy" nevet ragasztotta reá. *A tengerszemű hölgy* két regény: az egyik a félig elképzelt Erzsikéé, a másik a teljesen, tetőtől talpig valóság Bükké. S végül is az Örvénykő a ködben, illetve mint ködtengerből kiemelkedő sziget, olyan leírás, amely gondolkodóba ejt: nem a Bükk maga-é a tengerszemű hölgy? S hátha az Erzsikére öltött félig sikamlós, félig romantikus novellafüzérrel — mint a könyvpiac jó ismerője — csak a Bükköt akarta, ügyes árukapcsolással, eladni? S aki valaha is olvasta „A barátfalvi lévitát", lehetetlen, hogy eszébe ne jusson, ha a Farkasnyakban, vagy az Örvénykő alatt a Farkasgödörben jár, s ha a bércekről letekint Ómassára vagy Répáshutára.

Fent, az örvénykői magányban, a képzelet minden bizonnyal nemegyszer varázsolt oda egy hirtelen megjelenő nőalakot (s ennek a paradicsomkert-nosztalgiának az Évája minden bizonnyal nem mindig Rózácska volt). Ezért lép ki a sűrűből — a regényben — Erzsike. A költő ezúttal féket rak fantáziájára: abban a helyzetben még gondolatban sem csalhatja meg Rózát. De nem különös, hogy nyolc évtized múltán, a huszadik században is, a bükki hegyek sörénye egy női homlok fényét villantani egy másik költő szemében, akinek életét viszont sem nő, sem Bükk, se semmiféle menedék nem fogja megóvni? Az ókori görögök képzeletében is tűnékeny, karcsú hegyi lányok képévé sűrűsödött a szépség, mely Hellásznak végtelen szín- és alakváltozataiból, akkor még erdős hegykombinációiból oly pazarló bőségben ömlött belénk látóidegeiken át. A „montják" voltak a hegyi lányok, későbbi kiejtéssel: a „műszák" vagyis a *múzsák*.

A formák és árnyalatok nyújtotta esztétikai élvezetben van valami erotikus.

Az Óda, a világ szerelmi lírájának egyik utolérhetetlen remeke, a Bükk ódája is; ritka szép magányos orchidea, amely csak a Bükk rejtett lápáiban terem; a költő, egy hegyi asszony (igazán tűnékeny, soha többé nem kerül elő) és a Bükk találkozása. Ritka pillanat, amikor egy költő úgy tud eggyé válni a tájjal, mint aznap József Attila, amikor életet kapnak és hullámzó női keblekké forrósodnak a hűvös hegyek, nevető női arcból kivillanó fehér fogakká válnak a hegyi patak kövei. Mitológiai kép: a Bükkben megjelent a Múzsa. Ezt a verset csak ott, azon a csillámló sziklafalon lehetett megírni, nem teremhetett volna ilyet sem a Börzsöny, sem a Tátra, sem a Retyezát, sem az Alpok, sem a Himalája. S ez ugyanaz a Bükk, mely Herman Ottó számára a nemzetet naggyá tenni hivatott tudomány kimeríthetetlen archívuma, a polihisztor számára, aki a pókoktól és a vizek mikrovilágától a Szeleta-barlang kőkori emberéig roppant információ- és adathalmazzal fejezi ki ugyanazt, amit József Attila költőien tömör szavai: „bogár, hínár, a mindenség és a jóság, tartalmaidban ott bolyong az öntudatlan örökkévalóság!"

Mégsem maradt ki hát oly végzetesen a Bükk és a Mátra egymáshoz olyannyira szomszéd, de egymástól mégis oly egyénien különböző tája a magyar szellemi atmoszféra passzát áramlásaiból. Egy-egy táj s a tájnak egy-egy részlete irodalmi önkifejezésekben és festők vásznán növekszik mitikussá, amint mitikus — és nem természeti — mivoltukban váltak közkinccsé a klasszikus görög tájak: az Olympos, a Parnassos, a Helikon, a Tempé völgye és az Argoszi síkság. Így kapott mitikus fényt Tamási Áronnál a Hargita, Gárdonyinál az egri vár, Sinkánál a Korhány vize, Illyésnél a tolnai dombság, Ozora és a puszták.

A Bükk a maga mitikus arcát József Attila egyetlen, de világot érő versében, s Herman Ottó érzelmek fűtötte, titkon romantikus indíttatású, interdiszciplináris és enciklopédikus életművében kapta meg. Ennek finom utórezgései Türk Frigyes publicisztikai és Tömörkény-hűségű lejegyzései, s halk betyártörténeteiből — mert jócskán rezignáltak és nosztalgikusak a Sobri- és Rózsa Sándor-modellekhez képest — kibontakozik a bélapátfalvi Vidróczki és átlép Kodály univerzumába, a magyar népzene magasba emelt csillagképeinek makrokozmoszába.

Így hatol be, a szem idegsejtjein és a fül hallócsontocskáin át a természeti táj az ember személyiségébe, hogy ne mondjuk: a lélekbe. A legendák szemünk előtt születnek: Simon Menyhért születése is bükki mítosz, az erdész elhangzott szavaiból Lakos György, az alföldi születésű publicista formálta meg a valósághű mondát („Ilonka születését"), Déry Tibor szülte meg a legendát, az irodalmi művet. S ez immár a mozgó kép valóságszimuláló varázsában kapta meg a végleges formát, mely elraktározódik milliók emlékezetében.

Fülep Lajos, aki Toszkána dombjain szívta magába a Dante-élményt és az umber hegyek között értette meg — a forrásnál — az assisi szentet, sokat kapott a hegyektől. Az Alföld átlátható, világos és végtelen síkjával szemben a hegyek megteremtik és újratermelik az emberi lélekben a láthatón túli sejtést: a metafizikát. Az ő „progresszív-idealista kommunizmusa" — amint Tőkei Ferenc jellemezte szemléletét — föllelhető kevésbé tudós, de a természettel nagyon bensőséges viszonyban élő hegyi emberek ezreiben és ezreiben.

Fülepből viszont már hiányzott Jókai és Herman Ottó optimizmusa, belőle már a feltarthatatlan tragédiák előérzete kiált.

Nem vagyunk nyugodtak. Nem szólunk most már részletesen arról, amiről Fülep Lajos szólt és változatlan érvénnyel szól ma is. Egyetlen Ormánság az ország, s ehhez *hozzátartozik* a viszonylagos anyagi jólét és a hedonizmus. Előttünk a táj, amelyben élünk. Sorsa, mint nemzeti parké, jelkép. A táj nemcsak ökonómiai és ökológiai fogalom. A táj emberi és kulturális érték. A tájban benne van az ember, amiképpen a táj is az emberben él. A Marsnak nincsenek tájai és tájak nélkül való volt a Föld a dinoszauruszok korában. Így hát a táj rombolása, új-merkantilista ürügyek védőpajzsa alatt, több mint természetrombolás: emberrombolás és kultúrarombolás az. Eljövendő nemzedékek kirablása. A tájban lakó mai emberek megcsonkítása.

Mert nem lehet ember, csak robot, akire soha egyetlen táj sem hatott, akin egyetlen táj sem épített valamit.

Amiképpen az emberiségé sem lehet az, és értelmetlen annak minden nemzetköziség, aki egy nemzethez sem tartozik.

SÁNDOR ANDRÁS

TISZTÁS

DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

Hogyan csináltunk újságot?

Egészen személyes visszaemlékezések Miskolc 1945-ös tavaszára

1945 tavasza. A felszabadulásé, a végre beköszöntött békéé; a reménység és a tiszta hit tavasza. Miskolc is várakozásban és tenni akarásban lobogott. Mi, akkori tizen- és huszonévesek — magam is éppenhogy elmúltam huszonegy — megalapítottuk a MADISZ-t, s az ifjúsági szövetség második otthonunkká vált. Viták, tervezgetések, végtelen beszélgetések — miden forrt, minden alakult. A természet is; valóban sosem láttam olyan szépnek a várost, az Avast, a Bükköt, mint akkor. Csupa üdeség, virág, ígéret. És komoly, életre szóló elhatározások.

Korábban is írogattam prózát is, verset is — ugyan ki nem tette meg ennyi idős korában —, de a végső elhatározás ezen a tavaszon született meg. Ma, amikor negyvenéves újságíró-írói pályára tekinthetek vissza — nem véletlen a szavak sorrendje! — emlékeimből két ember tekint vissza rám; egyikük sincs már közöttünk, túl korán távoztak el. De ma is úgy érzem, ha tudok valamit az írás, szerkesztés mesterségéből, ha érzékeny vagyok az igazságra, a világos döntésekre, a világnézeti tisztaságra — akkor azt, édesapámon kívül, ennek a két embernek köszönhetem. Pődör Lászlónak, aki tanárom volt a miskolci Fráter György Gimnáziumban és Fazekas Györgynek, aki főszerkesztőm volt az ugyancsak miskolci Szabad Magyarországnál. Két önzetlen embernek, akiknek szigorúságán mindig átsütött a támogató szeretet, akik azért emelték magasra a mércét, mert minduntalan próba elé akartak állítani. Diákkoromban szép magyar dolgozatokat, színes karcolatokat írtam; dicsértek, az iskolaév végén megkaptam jutalmul a Szent István ötpengőst, amely ezüstből volt — országos pályázatot is nyertem — könnyedén, erőlködés nélkül. Vonzott az irodalom, írók közül választottam magamnak eszményképeket, már regényírással is kezdtem kacérkodni — tizenhét évesen! —, de mindezt ösztönösen csináltam, egyszerre habzsolva, emészthetetlenül tömve magamba mindazt, amihez irodalom címén hozzájutottam. Olyan voltam, mint aki át akarja magát rágni a kásahegyen, de mindig más oldalról lát neki. Parttalanságomat Pődör László próbálta meg szabályozni. Először tanácsokat adott, kevés sikerrel, azután iskolainak tűnő feladatokat — műfordítás, könyvkivonat, könyvek eszmei mondanivalójának összefoglalása és hasonlók — s ezek jó minőségű teljesítését óráról órára szigorúan megköveteltte, ellenőrizte. Keserves kínok közt, lázadozva, de rákényszerültem arra, hogy rendszeresen kezdjek dolgozni. Ez volt az egyik kiinduló pont. A másikat — már a felszabadulás után — első főszerkesztőmtől, Fazekas Györgytől kaptam. Vérbeli újságíró volt, aki utált minden dilettáns munkát. Nem az én „szép lelkemre" volt kíváncsi, hanem az újságírói produktumra. S ezt ugyanolyan kemény következetességgel, engedményeket nem ismerve hajtotta végre, mint néhány évvel korábban, azóta már baráttá vált egykori tanárom. Rendszeresség, elvi tisztázottság, pontosság, s ehhez íráskészség — ezek voltak két tanítóm és barátom útmutatásai.

A jósors úgy hozta, hogy a felszabadulás után ez a hozzám oly közelálló két ember együtt és egyszerre alakíthatta további sorsomat: Pődör László, a MOKAN Komité egyik szervezője, a miskolci Nemzeti Bizottság elnöke lett, s nyomban maga mellé vett elnöki titkárnak, majd késő tavasszal, amikor a Szabad Magyarország (a mai Észak-Magyarország elődje) a kommunista párt észak-magyarországi területi bizottságának hivatalos lapja lett — átirányított az újsághoz, Fazekas György védőszárnyai alá.

Hogy a lapnál hogyan dolgoztunk, arról Fazekas György részletesen ír a „Miskolc—Nyizsnij Tagil—Miskolc" című könyvében:

„Rövidesen kitűnő szerkesztőség állt össze. A külpolitikai rovatot Vajda Gábor szerkesztette és természetesen írta. Pál Tamás, régi, gyakorlott újságíró belső munkatárs lett. Csató István — régi kollégám, a Felsőmagyarországi Reggeli Hírlapnál, s gyerekkori barátom — belpolitikával foglalkozott... Két fiatal munkatárs is szorgoskodott a redakcióban..." Ezek egyike én voltam, a másik — néhány hónappal később — az akkor frissen érettségizett Fekete Sándor volt.

Napilapot csináltunk — öten. Ma ez már elképzelhetetlen, pedig így volt; s ehhez még hozzátehetem, hogy az olvasói, tördelői és korrektori munkát is mi végeztük.

Arról pedig, hogy milyen körülmények között készült napilapunk, ismét Fazekas György visszaemlékezései szólnak: akkoriban ugyanis még gyakori volt az áramszolgáltatási zavar. A lapot petróleumlámpa fényénél még csak ki lehetett szedni, de a rotációs gép megindításához áram kellett — volna. De ez is megoldódott.

„Vasgyári elvtársaink hosszú vasrudakat készítettek a rotációs meghajtó kerékbe... Az öntőgép alatt fával és koksszal táplált tűz olvasztotta az ólmot, hogy az öntvények elkészülhessenek. A rotációst végül az internáló táborból kölcsönzött fiatalabb emberek — egymás csoportjait ötpercenként váltva — tekerték. Lassan, zörögve forgott ugyan, de kész újságot dobott ki. ...MTI-szolgáltatás nem volt — írja Fazekas György. — Mi tehát már kora hajnalban nyaggatni kezdtük a rádiókészüléket. Kora délelőtt összegyűltünk a szerkesztőségben és egyeztettük a híreket. Nógrádi Sándor (az MKP északmagyarországi titkára volt akkor. A szerk.) minden délelőtt elmondta, hogy ő mit hallott a különböző rádióadásokból, és milyen egyéb értesülésekhez jutott. Elosztottuk a teendőket."

Ez akkor — például számomra — a következőket jelentette: reggel hat órakor tájékozódtam a Búza téri piacon a felhozatalról és az árakról. A szerkesztőségben ebből nyomban meg kellett írnom a hírt az egyetlen, ezeréves, emeletes Underwood-masinán. Nyolc órakor már a volt vármegyeházán, a Nemzeti Bizottság titkárságán jelentkeztem; mint az elnök volt titkára, sok mindenről kaptam tájékoztatást a Nemzeti Bizottság aznapi és tervezett munkájából. Ismét a szerkesztőség következett, s a hír, vagy glossza. Délelőtt a közmunkákról, rendőrségi ügyekről kellett minden értesülést beszereznem, és tudósítást írtam a Népbíróság aznapi tárgyalásáról. Délután például részt vettem az akkor alakuló szimfonikus zenekar próbáján, estefelé a Vasgyárban a bizalmi testület viharos ülésén, este az újra megnyílt Miskolci Nemzeti Színház előadásán. Reggelre ezekről is kész tudosításnak, vagy kritikának kellett lennie a főszerkesztő asztalán. S érdekes: közben ráértünk megalapítani a MADISZ-t, részt venni programjaiban, olvasni, sőt szépirodalmi hobbinak is hódolni, előadásokat tartani és szervezni. (Emlékszem, Pődör László például az alakuló szimfonikus zenekarban csellózott —, pedig munkája nem volt könnyű a Nemzeti Bizottságban sem...). Sőt a felszabadulás évének boldogságos, szikrázó tavaszán még egy kéthetenként megjelenő lapot is „gründoltunk", a MADISZ teljes támogatásával és védőszárnyai alatt. Molnár László — későbbi nagykövetünk —, akkor MADISZ-titkár, szabad kezet adott nekünk.

Először összeállt a szerkesztőség: Gergely Mihály — azóta ismert író, József Attila-díjas — volt a felelős szerkesztő, Sípos István fiatal közgazdász, Juhász József vasgyári munkás-költő, és jómagam alkottuk a szerkesztőbizottságot. A felelős kiadó Kovács Tibor volt, akinek egész sor funkciója volt: a Borsodi Népjóléti Szövetkezet igazgatója, a MADISZ területi titkárságának tagja és diósgyőri titkára — mindez húszévesen. S a szerkesztőbizottság legidősebbja is „már" huszonhárom volt...

Ötletünk rengeteg volt, pénzünk meg semmi. Így aztán Oszip Istvánhoz, a megye első kommunista főispánjához fordultunk segítségért. „Oszip István főispán az okos, értelmes, magát művelő munkás példája volt — írta róla Fazekas György. — Bölcs és mérsékelt a tanácskozásban, fáradhatatlan a munkában". Pénzt nem tudott adni, de lapengedélyt és papírt igen. Hófehér, csodaszép papírt. Fekete Pál, a nyomdatulajdonos, akit valamennyien ismertünk és becsültünk — önzetlenül segítette a MOKAN-t, a pártot — egyetlen szóból megértett bennünket.

— Csináljátok, majd egyszer elszámolunk — mondotta, s így „hitelbe" segítettek a nyomdászok is. Csak így történhetett, hogy néhány izgalommal, vitával, néha veszekedéssel, is terhelt szerkesztőbizottsági ülés után —, ahol Gergely Mihály a maga mackós módján csillapítgatta a kedélyeket — megjelent az „Új utakon", Miskolc első felszabadulás utáni „társadalomtudományi, irodalmi, kritikai és ifjúsági" folyóirata. A címbetűket én terveztem —, azóta is szégyellem, hogy az új-ról hiányzott az ékezet...

A lapot magunk írtuk, szerkesztettük, korrigáltuk —, sőt a Széchenyi utcában a Nemzeti Színház környékén magunk is árusítottuk önkéntes rikkancsként...

Az „Új utakon" hét számot élt meg, s utólag is azt mondhatom: nagy sikere volt. Pedig ugyancsak kezdők voltunk, tele lelkesedéssel, ösztönös forradalmisággal,

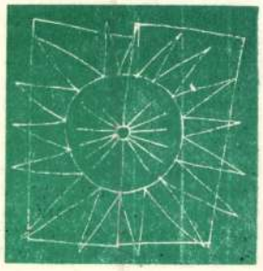

BORSODI TÁJ

DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

ifjúi türelmetlenséggel, és borzalmasan kevés elméleti tudással, tapasztalattal. Mégis, a lapot beharangozó röpcédulán azt hirdettük, hogy az Új utakon „a magyar demokrácia szolgálatában új utakon haladva, új utakat törve tanít, nevel, irányt mutat és nemesen szórakoztat". Hozzánk hasonlóan ifjú felelős szerkesztőnk, Gergely Mihály pedig programadó vezércikkében a többi között így írt:

„Felszabadultunk... Ez annyit jelent, hogy megadatott a lehetőség, hogy olyanná legyen az ember, amilyenné formáljuk, hogy felszabaduljon az ember. Ma nekünk kell megszülnünk, megteremtenünk önmagunkat. Az embert. Ez a mi munkánk. S ez lesz a ma emberének igazi győzelme és igazi diadala."

Mai szemmel nézve e szavak bizonyára fellengzősnek tűnnek. De akkor, a felszabadulás tavaszán hittünk e célokban és biztosak voltunk gyors megvalósításukban: „...ma már ezek az új ember, a nagy cél felé vezető új, tiszta, jó utak. Ezeken az új utakon akartunk haladni, dolgozni, teremteni, egyre jobban kibontani a felszabadult ember büszke lobogóját és betölteni a régóta váró ember türelmetlen sok-sok vágyát."

Ez a kor, és a mi életkorunk közhangulata volt. Gyönyörű, szívdobogtató érzések, vágyak és álmok üde, sokszínű csokra, amelyet őszinte, megingathatatlan hit fogott össze. Az Új utakon ma már sárguló lapjait forgatva mégis az tűnik fel, hogy — bár az akkori mindennapokban kavargó sokféle kérdéshez szóltunk hozzá a tárgytalan festészettől a parasztság helyzetéig —, mindkét lábunkkal a földön álltunk, sőt egyik-másik cikkünkben máig is megszívlelendőkre tapintottunk rá. Az Új utakon volt az első, amely állást foglalt Miskolc iskolavárossá fejlesztése mellett, s követelte, hogy az országnak (akkor) harmadik legnagyobb városa kapjon nehézipari egyetemet és jogi egyetemet. A mi lapunk ostorozta a hivatalok bürokratikus voltát és közigazgatási reformot követelt, amelynek „főcélja, hogy egyszerű és gyors legyen közigazgatásunk. Elérhetjük ezt hatáskörök önállósításával, a közigazgatás rövid úton való elintézésével, a szakképzés nagyvonalú, demokratikus újjáépítésével, a népképviselet tökéletes kiépítésével." Egy másik cikk az új gazdasági rend alapvonalait vázolta fel a lenini példa alapján, s ma ismerősen csengő következtetésekre jutott, például kiemelve, hogy „minőségi termelést kell alkalmaznunk", és „az ipari termelést illetően tekintetbe kell vennünk nyersanyagforrásainkat", majd hozzáfűzi: „Az új termelési rend automatikusan maga után vonja eddigi oktatási módszerünk teljesen gyökeres megváltoztatását is. Minden eszközzel lehetővé kell tenni, hogy a nép nagy tömegei hozzájussanak a városi civilizáció technikai és társadalmi vívmányaihoz."

Mérges glosszában foglalt állást akkori lapunk a MADISZ-on belül létrehozandó kultúrális alosztályok mellett, miután egy ifjúsági gyűlésen egy felszólaló demagóg módon kijelentette, „az ifjúsági mozgalomban nincs szükség irodalomra, képzőművészetre, vagy szociológiára. Hiszen minek mindez? A munkásifjú úgysem érti, a diák pedig úgy is tudja."... „Pedig hidd el, kedves pajtásom, aki a kultúralosztályok felállítása ellen szóltál, hogy soha egyenlőség, soha demokrácia és soha független Magyarország nem nő ki másból, mint abból a kultúrmunkából, amely eggyé kovácsolja a háromrétegű ifjúságot." Így a glosszaíró. Szinte ezzel egy időben a lap bírálta azokat a MADISZ-osokat, akik csak a táncmulatságokra tévednek be az ifjúsági szövetségbe. „Lehet-e ilyen esti táncosokkal az új közösségért, a demokráciáért harcolni? Lehet-e ilyen ifjakkal kívánni az új sorsközösséget, az új kultúrát?"

Az Új utakon — komolyan véve ígéretét — propagandafeladatokat is vállalt; cikkek jelentek meg a kapitalizmus történetéről, a csehszlovák—magyar viszonyról, Délkelet-Európa népeiről, a második világháború partizánmozgalmairól, az iskolareform szükségességéről, a felnőttek iskolájának létrehozásáról, az ipari tanulók helyzetéről egykor és most, a magyarság európai szerepéről —, s természetesen sok irodalmi tanulmány, vers és novella tette olvasmányossá a folyóiratot. Büszkén mondhatom, hogy Gergely Mihály mellett innen indulhatott Juhász József, Fekete Sándor és mások irodalmi pályája, Roszik Gyula filmesztétikai és alkotói pályája, a magam újságírói életének megalapozása.

Mai szemmel nézve és mai fejjel ítélve — jó negyven év után — talán hályogkovácsok módján nyúltunk hozzá az ország, a nemzet ólomsúlyú sorskérdéseihez. De azt is hozzátehetem, hogy ugyanígy hályogkovácsok módján éreztük, hol kell segíteni, alakítani, fekélyt fakasztani és sebeket gyógyítani a mi újságírói-írói eszközeinkkel. Egy biztos: egyikünknek sem kell bármit is megtagadnunk abból, amit akkor ifjúi lelkesedéssel leírtunk. A kor gyermekei voltunk és akkori érzékenységüket — azt hiszem, mindazok, akik ennyi év után még életben vagyunk — mindvégig megőriztük. Tulajdonképpen szerencsés emberek vagyunk: van jelenünk, és vannak emlékeink — s a kettő összhangban van egymással.

Hétszer tizenhat oldal nemcsak miskolci történelem. Ez volt az Új utakon 1945. június 10-től szeptember 15-ig. Hétszer tizenhat oldal — üdeségét megőrző színfoltja Miskolc felszabadulás utáni szellemi életének, kulturális-politikai hagyományainak. Tanúja és bizonyítéka akkori ifjúságunk első tudatos lépéseinek a felszabadulás-jelölte új utakon. És szép emléke azoknak az önzetlen, lelkes embereknek, akik — bármi is lett később a sorsuk — tiszta szívvel és tiszta szóval indítottak el ezeken az új tájakra vezető új utakon.

HAYNAL KORNÉL

ÍTT A MISKOLCI NYÁR / JÚNIUS 3–SZEPTEMBER 3. KÖZÖTT GAZDAG MŰVÉSZETI ÉS KULTURÁLIS PROGRAM / AZ ESEMÉNYEK FŐ SZÍNHELYEI: TAPOLCA ÉS A DIÓSGYŐRI VÁR / HANGVERSENYEK AZ AVASI TEMPLOMBAN ÉS A MUZSIKÁLÓ UDVARBAN / A KALÁKA NEMZETKÖZI FOLKNAPOKAT ISMÉT MEGRENDEZIK JÚLIUS 13–14-ÉN A DIÓSGYŐRI VÁRBAN / MEXIKÓ FOLCLORICO MAGISTERIAL / ŐSI MAYA ÉS AZTÉK MISZTÉRIUMOK DALBAN ÉS TÁNCBAN: SZÍNHELY DIÓSGYŐRI VÁR, JÚLIUS 18-ÁN / MISKOLCI NYÁRI SZÍNHÁZI ESTÉK / A VÁRBAN: MÁGNÁS MISKA, TURAY IDA VENDÉGSZEREPLÉSÉVEL / TAPOLCÁN: DUNAKANYAR, CERTALDOI VÁSÁR JÚLIUS 20-ÁN NAGYSZABÁSÚ VÍZIKARNEVÁL A TAPOLCAI TAVON

Ára: 11 forint

BARÁTH LAJOS

Seröntő Gyuri egynapos szabadsága

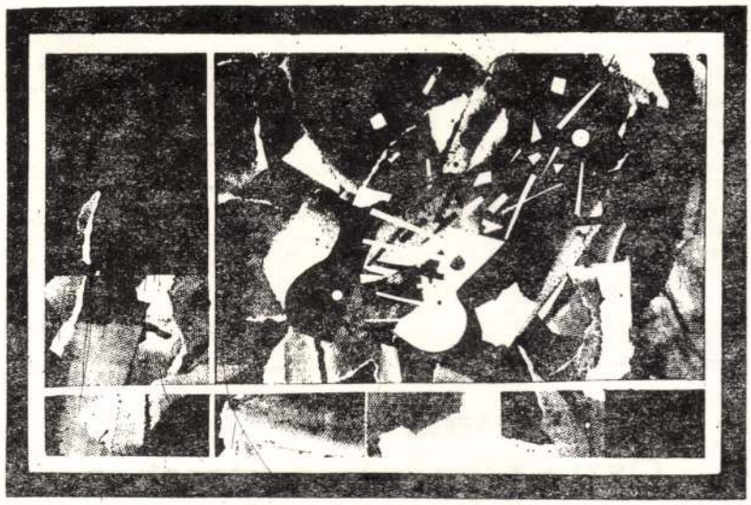

VOLT EGYSZER EGY ÁLMOM — DROZSNYIK ISTVÁN RAJZA

Két dologról volt nevezetes Seröntő Gyuri a falujában, de még azon túl is, a bányaüzemben, ahol dolgozott. Az első — amiért őt senki meg nem szólta —, hogy emberemlékezet óta pontosan végezte a rábízott munkát, a másik pedig — hiába, no, gonosz a világ! — a pipogyasága. Hogy az egyik miként következhet a másikból, s hogy a másik mennyire tételezi fel az elsőt, az már a filozófia tárgyába tartozik, de ehhez Seröntő Gyuri annak ellenére sem értett, hogy minden létező és meghirdetett szakszervezeti szemináriumon részt vett, ott sikerrel vizsgát tett (kalendáriumnyi oklevéllel igazolhatja). Még olyan oklevelek birtokosaként is vallhatja magát a mi barátunk melyekért kéthetenként végig se kellett ülnie a szemináriumi órákat. „Menjen haza, Gyuri! — mondták neki olykor. — Egy embernek nem tarthat előadást az előadó elvtárs... Meg a buszt se tartjuk vissza..." Az üzem vezetői ugyanis a szemináriumok sikere érdekében visszatartották a távolsági járatokat. Ez a módszer mindaddig sikeres is volt, amíg nem kezdett el szaporodni az autók száma. Télidőben azok is a jól fűtött kultúrterembe húzódtak be, akiket fel se írtak a szemináriumisták listájára. Ám tavasszal, meg nyáron?

Ilyen időkben egyedül Gyuri várakozott türelemmel az előadó elvtársra...

Természetesen hazudnánk, ha azt állítanánk Seröntő György vájárról, hogy a filozófia, mint észcsiszoló fogalom, teljességgel elkerülte az életét. Ha például a cimborái ugratták, hogy majd kap az asszonytól, ha a fizetését nyomban és haladék nélkül nem teszi le a konyhaasztalra.

— Asszonnyal, ördöggel nem szerencsés vitázni...! — legyintett a semmibe súlyos ujjaival. Óvatosan, mint aki érzi szavai és ujjai roppant súlyát. És természetesen a szavak erősségét és a kilendülő kéz ívét. Mert akármit is hordtak össze Borka asszony zsémbességes házsártosságáról, Gyurka minden fizetéskor betért cimboráival a falu sörözőjébe, felhajtott két korsóval, közben még lecsúsztatott egy fél portorikóit, s már indult is haza, a kertek alatt. Italban, hangerőben, kézmozdításban kimért és precíz volt Seröntő; a rossznyelvek szerint azért, mert a kocsmához mindössze ötháznyira lakott, s nem akarta, hogy a felesége megtudja, miként is filozofál ő, a többszörösen szemináriumot végzett.

— Délután szeminárium! — szokta mondani, ha eljött az ideje.

Az asszony hátrasimította csepűszínű haját, beleszagolt a levegőbe (keskeny, kaba orra ilyenkor még hosszabbnak tűnt Gyuri szemében, mint egykoron, olyannak, mint egy vércse csőre) és csak annyit mondott.

— A rosseb beléjük eshetne!

— A főaknász parancsa!

— Abba esne bele legelsőnek!

Ha kevesebb pénzt vitt haza Seröntő György, akkor is a főaknász került terítékre.

— Hát nem ott lopod a napot délutánonként a szemináriumon? Kérj tőle jobb munkát! Megérdemled!

...A szemináriumból több jutott a Seröntő család életére, mint a rossz munkahelyből és a keskenyedő pénzből, így hát az asszony átkozódása soha nem fogott a férje főaknászán. Gyuri belenyugodott abba, hogy őt kérdezés nékül is felírják a listára, az asszony kéthetenként átkozódhatott egy keveset, mely — ha jól meggondoljuk — olyasfajta megkönnyebbülés lehet napjainkban, mint a régieknél az érvágás. A cimborák megjegyzéseit is megszokta Seröntő, legyintett rá, magában azt gondolta: ezek is csak a kocsmában legények. „Otthon, a heverő alatt meg, állva söprögetnek..." Aztán meg — védte életét a derék ember — mire jó az a nagy ivászat? No, két krigli sör, egy feles portorikó rum, az igen! Annyi kell, hogy kipucolja az ember gyomrát! De ha már a fejbe is felszökik, abból jó nem sül ki! Nem volt idegen az enyhe részegség Seröntő Györgytől sem. Kétszáz méternyire a portájukhoz, közvetlenül a szőlősdomb elején, ott állt a présházuk, a pince. Benne a bor, kisüsti! Ha ideje engedte, délutánonként ment kapálgatni, metszeni, permetezni a szőlőt. Aztán meg a szüret, a préselés, meg mennyi jó és vidám foglalatosság! Iyenkor elcsalta a ráérőket, a szomszédokat. „Kóstoljuk már meg! Nincs ennek valamiféle oldalíze?" Ravasz kérdés volt ez Seröntőtől! Nagyon ravasz! Egy: mert az ő borának sem volt más íze, csak amit mindenki boríznek nevezhet. A másik pedig: miféle ember az, aki a potyát, a csupán szívességből kapott italt leszólja? Viszont tény: az ő Borkája soha még egy szót se szólt azért, ha cimborákat hívott a présházába. „Igyátok, hogy fulladnátok bele...!" mondogatta, s így is gondolta. Bár az idő, a három gyerekszülés, meg a rengeteg munka megfakította, elszárította Winter Borbálát, ám az egykori lánypajtásai is elismerték: Borinak aranykezű férjet adott a sors. „Becsüld meg az ilyen derék embert!" Becsülte is, a maga módján. „A pénz, Gyuri, nem azért van, hogy a kocsmába vigyék. Ott a pince, van borod, pálinkád, annak osztod szét, akinek akarod... Ha pénzt kapsz, igyá meg két korsó sört, no, még ráadásnak valamiféle snapszot, ne mondják ezek a részeges disznók, hogy az én uramnak nem szabad bemenni egy kicsit diskurálgatni a cimboráival... De aztán gyere haza, mert akkor te egy rendes ember vagy!"

Borka asszony nem járt ugyan soha életében egyetlen szemináriumot se, de olyan filozófiája volt, amin vitatkozni se lehetett. Ellentmondani neki? Az meg kész öngyilkosság lett volna. Fiatal házas korukban megesett, hogy Gyurka képét kidekorálta. „Hé, te Seröntő! Már megint költözködtetek, és te vitted a macskát?" — ugrasztotta a főaknásza; ez a sváb ember igen nagy finesszel rendelkezett, ezt többször is megállapította róla Seröntő: csak úgy felír a listájára, már évek óta. „Az asszony is hiába átkozza...!" De nem hagyná szó nélkül, ha az asszony véletlenül megkarmolja.

Nem haragudott Seröntő a főaknászra. Azokra a cimborákra se, akik ugratták a feleségével. És Borkára sem haragudott. Egyáltalán, Seröntő az a fajta ember volt, aki senkire se tudott haragudni. A gyerekei is! Ha kellett valami? Nem mentek az anyjukhoz. Nem! „Apa, kellene ez, vagy az!" Ilyenkor Seröntő eltűnődik.

— Nem tudom, anyátok mit szól majd!

S ad! A maga kontójára. Pénzt, oldalszalonnát, vágni való csirkét, krumplit, mindent.

— Már megint oda az a szép kendermagos jércém!

— Oda? Nem oda! A nagylányodnak adtam...

— Mindent csak visznek, visznek, de soha nem hoznának semmit — óg-mög Borka asszony.

— Visznek! Mert van honnan vinni! Ha nem lenne, nem kérnének. Mert akkor ugyan miből vinnének...?

Tulajdonképpen ez is filozófia. Kapja is ilyenkor a csípéseket a csendes férfi.

— Ezt is a szemináriumon tanultad?

— Ott bizony!

Ennél hosszabb és mélyebb vita aligha akad a Seröntő házaspár között. Az utóbbi évtizedekben különösen. S hát a szemináriumok sem múltak el nyomtalanul Seröntő felett. Ha élesedett a vita? Veszi a bekecsét, vág egy darab szalonnát, vagy sonkát, kenyeret hozzá, hagyma, savanyúság bőviben van kinn, a pincében. S megy ki! A vastag, kétszárnyú présházajtót szélesre tárja, tölt magának egy pohár italt, s kiáll a küszöb elé. A bejárati küszöb olyan már, mint egy agyonrágott csontdarab. Dédapja, nagyapja is koptatta, s azok cimborái se kerülték el ezt a portát. Kortyolja, közben les jobbra, les balra.

— Izlik? Izlik? — jön az egyik is, másik is.

— Hát... Mintha egy kis oldalíze lenne. No, kóstold már meg, ha nem utálod!

A nagyhangú kocsmai cimborák, akik kinevetik, mert ő két korsó sör és egy fél portorikói után hazaindul... S mondja az egyik is, másik is: „Hát nem otthon felejtettem a pincém kulcsát?" Otthon bizony az asszonynál! Merthogy azt ti csak sátoros ünnepeken kapjátok kézhez! Vagy ha az asszony itt áll a grádicsok alatt és számlálja a

Felöltöztették és fóliába csomagolták, aranybetűkkel feladónak őt írták erre a faládás küldeményre, melynek címzettje ismeretlen. A pap meg a kántor sietősen darálta az egyházi szöveget; az ég jeget ígérő sötét felhőktől volt vemhes. Dörgött, sárgán megrepedt a fekete égvászon. Senki sem mondta, hogy kevés aranybetűs napja elenére boldog ember lehetett, mert tehetsége volt arra, hogy azt a keveset élvezze. Sohasem tudhatja meg, mennyien fogadták el, s becsülték olyannak, amilyen volt; eljött a végtisztességet megadni a hentes, a kőműves, a borbély, a nyugdíjas postás, a vasúti, a fűszeres is. Elégedett volna, ha lehetne... Dölyfös emlékmű-kripták között egy „szegény rokon" fakereszt cövekel. Vesztergombi apátplébános, Bart igazgató tanító úr, Orient Ignác főhivatalnok mellett — mögött — előtt ő, a cselédasszony nyugszik.

Milyen tudás szállt alá vele? Tudta, melyik nap jó a palántázásra, mikor kell az ásózást, kapálást kezdeni, krumplivermet bontani, kotlóst megültetni. Hány kapa, ásó, söprű, fejsze, meszelő, dióverő pózna nyele, edény füle sajog a keze után? Hány súrolókefe, mosószappan, öblítőszer?

Benne nemcsak nagyanyámat gyászolom. A cselédsorsúakat, akik az irgalmatlan hátrányt életük végéig sem dolgozhatták le, s csak unokáikban emelkedtek másokkal egy szintre, ha emelkedtek... Az *ácslajosnék* ezekben az években mennek el. Emlékezzünk rájuk, korunk győztes veszteseire.

TAKÁCS IMRE VERSEI

Őszi szabadság a városban

Nem tüzes volt a pokol, bár égető.
Homályos inkább, szürke, poros.
A gyönyör hogyan élt meg zugaiban...?
Talán ha a természetrajzát tudnám...!

Most a város fölvilágít a felhőre,
aki oldalt fátyolosodik;
fönt csillagok.
Rengeteg! -
a Cassiopeia huszonnégy év után is —
magfúziós hővel a vonzás-rácsozatba belefagyva -
kimondatja velem a nevét.
Elemeket előállító, nagy tűzgömbök
üzemelnek milyen Mindenség miféle jövőjének...?
Efféle ragyogással
az ember távolmaradni — sajnos — nem tud.
Valószínű: így vannak ők is közel.
Kifürkésznivalónak végigszenvednivaló körül.
Értlmem is csillag a mérgek fürdőiben.

Megröptetem csak figyelmemet,
nem dísznek tartott sólymot.
Gubbasztott és károgott inkább jó ideje,
toliával rongyosodott.
Vén varjú: tűrni kezdte az emberi
rosszat, mely agysejt-milliárdokat pusztít el naponta,
és a gyilkolásból már ki nem keveredik.
A lakótelep egy sötét négyzetébe
megyek be, mint drámai színész a színpadra,
a járdén fölötem álló csillár alá.
Elgondolkodni, nem szavalni,
kiválasztani a megértendőt.
Nem suttogom: „Meghalni — elszunnyadni — és alunni!"
Ma érzem az öntudatom kíváncsiságát, a kezem akaratát,
mert megszabadultam, mert szabad vagyok,
mert nem tudom, miféle sorsra várok,
a meghatározottságom a nulla.

Titkolt esélyeivel nézi egymást
A és B,
alfa, béta.

A talált csont

Itt lakik velem valakinek a jobb felső lábszárcsontja,
eltéve szem elől, mivel szembeötlően antropomorf.
Nem afféle közönséges csont, ami akár megmunkálható is
lehetne...
Nem kívánom fűrészelni vagy faragni.
Elborzasztó se nekem, mint inkább tapintatot követelő.
Haza se azért hoztam, hogy itt majd a gyűjteményembe
tartozzon;
inkább, hogy tovább ne rugdossák;
bár amikor fölvettem a bontás-terepről,
nem gondoltam, hogy ember csontja,
de hazáig fölvilágosítottak —
múzeumossal is találkoztam —,
és aztán látva láttam,
a magam felsőlábszárához odamértem.
Ő termetesebb volt, és talán egy
antropológus azt is megállapíthatná, hogy melyik népből
való
Szörnyű sorsot érhet az ember! —
felületesen úgy is eláshatták,
mint bűnjelét önvédelemből csinált gyilkosságnak.
...Most ha reccsen egy bútor, ha ablakomat a szél becsapja,
fölrémlik: a lakásban csontvázak iddogálnak.
Képzeletemhez tapintatlan az elporló múlt,
és annak a valakinek ezt az egy csontját
tisztességgel eltemetni se lehet már.

BISZTRAY ÁDÁM VERSEI

Évről évre

Évről évre mulasztom az írást,
levélről levélre hallgatok,
nem tudom a címzést,
de hajnal óta értem a rosszat,
miattad nincs torkomban ének.

Hogy házamon az ajtón nincsen zár,
hűlő kályha mellé tettem hasított fát,
kék-mázas kannába kútvizet,
kenyérhez kinyitott, réznyelű késem,
ha nem vagyok otthon, vendégem légy.

Óra üt, nyiss takarót ágyon,
szél támad, sötét alkony,
kezed ügyében a könyv, a gyertya,
dióval gurigáznak padlás egerei,
amit elhagytam, mind a tied volt egykor.

Latin tavasz

Gianni Buozzinak

Fél kezével Menenius Agrippa elengedi épp az ekeszarvat,
a küldöttség téblából messzi a mezsgye szélén
szájukat s orrukat huzigatják a ganédomb mellett,
finom saru talpára, szíjára, fel, vörös, nehéz sár ragad,
még korai az öröm, hogy feltalálják az új esőt lógató
határban,
hívják is felemelt karral,
és hosszú mondatokat bíznak a szélre,
SALVE,
de az nem mozdul,
lassú, sötét ökreit fogná vissza helybeli nyelven,
hátradől, feszíti magát,
fejével int szőke fiának, villázzon elébük szénát,
s azok nem jönnek be az útról, a puha föidre,
várnak,
a kérdezett pedig visszakérdez lépegetvén,
letűzött ostorát odahagyva,
hosszú útjuk, esti szállásuk felől,
senki nem érti, megkésett a vetés,
a búzával várni nem lehet.

Két szék közt a padra

Elegem van a képes beszédből. Amikor a művelődési minisztériumban rendezett könyvszakmai tanácskozás előtt azt hallom a folyosón, hogy *a huszonötödik órában vagyunk*, az ingerültség és a csüggedés ismerős elegye tör rám, legszívesebben hátat fordítanék az egésznek, és percekig tart, hogy se cinikusnak, se fennköltnek ne érezzem maradásomat, ami aztán külön bosszant, hogy mit hezitálok; meghívtak, itt vagyok, két írótársammal ötvensoros javaslatot hozok a témához, mely ezúttal is a könyvszakma állami szektorában dühöngő válság csillapítását, netán a föltápászkodás módját keresi egy *alapítványtervezet* formájában. Konkrét dolgokról van szó, a lelkizést mellőzzük — illetve emeljük magasabbra, és úgy kapcsoljuk a tényekhez.

Talán nem tévedek, ha azt mondom, hogy a kulturális vezetés kellő toleranciával fordul a szakmához; érdemes választ kell hát adni, sokféle ajánlatból formálni meg a viszonylag elviselhetőt. Csakhogy: nincs sokféle, de még többféle jó megoldás sem. *A posztszocialista és prekapitalista nyúlványok egybeolvadása, a zavaros átmenetiség összeadja a két rendszer hátrányait* — az előző előnyeit fölszámolja, az újét pedig nem képes hasznosítani. Két szék közt legjobb esetben is csak a padra — kispadra, igen! — juthat a válságba került ágazat. S hiába van elegem a képekből, lám, újabbat gyártok én is, ami talán mégsem a foglalkozási ártalom és a tehetetlenség következménye csupán. A pad pedig a cselekvésre és egy szükséges szemlélet kialakítására is utal: *be kell látni, hogy nincs olyan út, amelyen a megrázkódtatás és a veszteség elkerülhető.* A könyvszakma munkatársainak belátásával azonban a gazdasági-pénzügyi szférának nem szabad visszaélnie.

Az állami könyves vállalatok pillanatnyilag nehezen áttekinthető konglomerátumot alkotnak. Szerintem nemcsak elfogadható, de *üdvös, ha a minisztérium a tulajdonformák átalakításában a szakmához fordul*, hogy — az értékvédelem, a kulturáteremtés érdekeit keresve — együtt ügyködjenek. Kérdéses azonban, főlöttébb veszélyes a könyvkultúrában olyan mamutalapítványt összehordani, ahol a gazdálkodói és a mecénási szerepek, lehetőségek és feladatok összevontak!

A két szerepkört — amely tervszerint érdekképviseletivel is tetőzödne — már azért is szét kell választani, mert a forintban számoló gazdálkodásnak és az értékteremtés támogatásának szempontjai különböznek, ügyintézőinek mentalitása is eltér. A minisztériumnak éppen arra kellene ügyelnie, hogy *a kettő közt legalább viszonylagos egyensúly álljon fenn*, hogy sem a gazdaságilag lehetetlen (sokszor pazarló) megalomániák, sem a racionalizmusra hivatkozó értékrombolások ne kapjanak szabad utat.

Külön kell választani a kettőt azonban azért is, hogy *a kultúra támogatásának állami kötelezettsége semmilyen módon ne legyen lazítható*, és a támogatások odaítélésében a demokratikusan felépített testületek maximális önállósággal dolgozhassanak. Alapvető célként kellene elfogadni, hogy a kuratóriumok és az egész alapítvány *az együttműködést segítse* (oldja fel például a szétfolyó kiadók és terjesztők áldatlan feszültségeit), és *ne lehessen újabb terepe a különféle érdekek, politikai törekvések csatáinak*. A szakmai csoportok tehát ne saját embereiket próbálják benyomni a kuratóriumokba — ahol aztán vagy működőképtelenségre vezető birkózás vagy korrupt kölcsönösség alakul ki —, hanem az egyes területeken tájékozott, hiteles szakembereket válasszanak, akik a nyilvánosság előtt kötelesek számot adni döntéseikről. Kérdés, hogy *a megosztottságát különféle alakzatokban tárgyiasító szakma képes-e ennek az elfogadására és megvalósítására.* A magyar könyv leendő alapítványának pedig nincs semmi esélye még arra sem, hogy a kispadra jusson és tisztességes minimumot érjen el, ha nem támaszkodhat legalább egy kvázivegyetétésre, vagy ha új központosítási vágyakat szolgál.

Egyetlen érve sem lesz elfogadható a kikerülhetetlen kisebbik rossz végrehajtásában, ha nem vállalhatja a teljes nyíltságot. Mert fogyatkozás, bizonyos szellemi és anyagi javak elveszítése nélkül az átrendez(ődés nem úszható meg. De hiszen tudja ezt mindenki — benne vagyunk már nyakig. S újra meg újra szükséges megjegyezni, hogy sok helyütt a lebontás nemcsak elviselhető, hanem kívánatos. Még akkor is, ha esetenként rosszul megy végbe, és nem azok hullanak ki a rostán mindenkor, akik alkalmatlanok stb.

Minden veszteség fáj, de szóvá tenni szerintem csak azokat érdemes, ahol valamilyen — bármilyen! — hatalmi elfogultság kimutatható. Konkrét példát említve: teljesen *egyetértek Spiró Györggyel*, amikor az *Egyetemi Színpad* ügyében érvel, de nem hiszem, hogy a Vörösmarty téri úgynevezett Elizélt Palotából és a New York-palotából kiköltöztetett kulturális vállalatok gondja — akár „épületileg" — ide kapcsolható. Arról nem is szólva, hogy egyénileg fűzhetik bármelyikünket ezekhez a palotákhoz — és a bennük székelt vállalatokhoz a *Magvetőtől* az *Új Írás*on át a *Szépirodalmiig* — pozitív szellemi emlékek: ezek csak esetlegesek lesznek, s mindig szembefordítható velük *egy* másik élménysor. Én például nem siratom ezeket az intézményeket, noha baráti szálak is kötnek egyik-másik munkatársukhoz. Nem siratom a cezaromán vagy jóviális vezetők köré épült kulturális hivatalokat, ahol soha, a legharmonikusabb pillanatban sem érteztem otthon magam, akkor sem, amikor nem ledarálták, hanem éppen kiadták írásaimat.

A magyar könyv értéketeremtő ügyeit intéző alapítvány — vagy bármilyen más formában dolgozó testület — megítélésem szerint akkor működik majd optimálisan, ha gazdasági-szellemi szervezetei *összehangoltan és szétválasztva* dolgoznak. Ilyen alapon mérlegelhető a *kiadók és könyvesboltok*, vagy a *kiadók és nyomdák* házasságának értelme — utóbbi egy korszakon át sikeresen működött. Ennek a formának a támogatása — különösen a kis, többek közt folyóiratokhoz kapcsolódó nonprofit műhelyek esetében — elsőrendűen fontos, hiszen itt *az értékmentés és a gazdaságosság* világosan egyezik.

Végül és újra: bármilyen konkrét jelenséget vagy általános elvet érintünk — döntőnek tetszik, hogy *az ügyintéző szervezet ne hatalmi centrumként, kinevezések révén, és ne alku vagy akár harc eredményeként* jöjjön létre mert akkor az érték rosszul jár. Ne az erősebb kutya nyerjen, hanem a könyvkultúra, tehát valamennyien. Meggyőződésem, hogy ez nemcsak demagóg jelszó, hanem gyakorlatiasan közelíthető cél lehet.

POLITIKAI HIRDETÉS

A 35 szakmai tudományos egyesületet képviselő Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége szükségét érzi annak, hogy kifejtse véleményét a pénzügyminiszter által, a kormány részére, az adórendszer átalakításáról készített előterjesztésről.

Az adókoncepcióval kapcsolatban ugyanis az MTESZ álláspontja szerint több ellenvetés is megfogalmazható, mind *társadalmi*, mind pedig gazdasági szinten. Ezek közül a *legfontosabbak*:

A koncepció tartalma bizonyítja, hogy az elsődlegesen nem a társadalmi értéktermelő folyamatok, azaz nem az innováció hatékony, hosszú távú elősegítésének, nem a társadalmi-gazdasági progresszió mielőbbi megvalósításának érdekében jött létre, hanem az ország egyre súlyosbodó pénzügyi gondjainak rövid távú megoldásáért.

Így a közeljövőben szükségesnek ítélt állami többletbevételeket a koncepció nem a hatékony társadalmi értéktermő folyamatok elődleges megvalósítása nyomán kívánja előteremteni, hanem a társadalom – és azon belül is elsősorban a már teherbírásuk végső határáig jutott bérből és keresetből élők – elviselhetetlen továbbterheléséből.

A koncepció nem számol a társadalom szociális teherbíró képességével és a javasolt adórendszer által indukálódó társadalmi feszültségekkel. Ahelyett, hogy elsődlegesen a tömegméretűvé vált adóeltitkolások, adócsalások hatékony felszámolására és a már számolatlan méretűvé nőtt láthatatlan jövedelmek adózásba történő bevonására koncentrálna, a társadalom azon részére kíván további terheket róni, akik eddig is a terhek fő viselői voltak.

Az az adórendszer, amely Európa közepén, a XX. század végén egy államháztartás pénzügyi gondjának megoldását úgy képzeli, hogy már a „szociális segélyeket" is adóztatni kívánja – önmaga bizonyítja elfogadhatatlanságát!

Elfogadhatatlan, hogy amikor a koncepció fő célja az, hogy az államháztartás egyre meredekebben növekvő költségeinek fedezetét, ideig-óráig, bármi áron előteremtse, érdemben nem is foglalkozik a társadalmilag nem vagy csak részben indokolható költségek megelőzésének, elkerülésének és megakadályozásának kérdésével.

A koncepció az adópolitikát szinte kizárólag az államháztartás költségei fedezetének megoldására kívánja szűkíteni, méltatlanul kezelve az adópolitika széles körű, hatékony orientációs szerepét a gazdaság – különösen egy „átmeneti gazdaság" – gyakorlatában (szerkezetváltás, technológiai megújulás, műszaki, fejlesztés stb. orientációi).

A koncepció épp akkor kívánja megszüntetni a kutatás-fejlesztés kedvezményezettségét, amikor – éppen az innováció hatékonyságának segítése érdekében – annak minden eddiginél nagyobb támogatása volna szükséges. A kutatás-fejlesztés kedvezményezettségének tagadása, magának az innováció kedvezményezettségének tagadását jelenti.

Az amortizációs mérték vállalkozók által történő szabad meghatározási lehetőségének visszavonása, jelentős visszalépés volna gazdasági gyakorlatunkban, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy az amortizáció ilyen rendszerű meghatározását megelőzően a számviteli törvény már biztosította. Ezen túl, a piac által is elfogadott amortizációs mérték központi megakadályozása, a technikai-technológiai fejlődés és megújulás központi fékezését is jelenti.

A környezetvédelem és a műemlékvédelem beruházási kedvezményezettségének megszüntetése, saját országunkotthonunk fokozot védelmének feladását, ugyanakkor európaiságunk ezen a téren történő tagadását is jelentené.

A koncepció az alkotások vonatkozásában, társadalmilag elfogadhatatlan diszkriminációt alkalmaz. Elismeri a művészi alkotások eddigi kedvezményezettségét, ugyanakkor diszkriminálja a társadalmi értéktermelő folyamatokban létrejött mérnöki-reálértelmiségi alkotásokat. A koncepció kézitője még ottól sem riadt vissza, hogy mindezt érdemi indoklás nélkül vezesse elő.

Úgy gondoljuk, hogy a szakmai érdekképviseleti szervek és köztük – a 160 ezer tagot tömörítő – szövetségünk véleményének megismerése jelentős mértékben módosítani fogja a javasolt adórendszer elfogadhatóságát. Ezért e véleményünket levél formájában eljuttattuk Antall József miniszterelnök úrhoz.

Budapest, 1991. szeptember hó

KI NE MARADJON: SZEPTEMBER

Elrepülök a rosszullét elől

Ez a hónap a természetrajz jegyében telt. A budapesti kiállításokon — mintha csak összehangolt tüntetésről lenne szó — a történelmi-társadalmi élményt leváltotta az általános ökohangulat. Kint döglenek az angolnák — a tárlatokon vergődnek a madarak. A Velencei-tóban elszaporodnak a kék algák — a műteremben felrémlik a sav marta flóra. A Körúton ólomlevegő hűlyíti a száz centi alatti lakosságot — a galériában elindul az erdő, mint a Macbethben a birnami. Valószínűleg nem véletlen, hogy avantgárd installációtól neopolgári lakberendezési kellékig, hagyományos táblaképtől szokatlan objektig a szemlézett hat tárlat *ugyanarról szól*. A rossz időt prognosztizálják. Madár — madár, agónia — agónia? A látvány azért nem ilyen egyszerű: a tárlatok olyan különböző minőségűek, mint a hasonló transzparenseket cipelő legkülönbözőbb emberek a tüntető felvonulás egyneműsítő közegében.

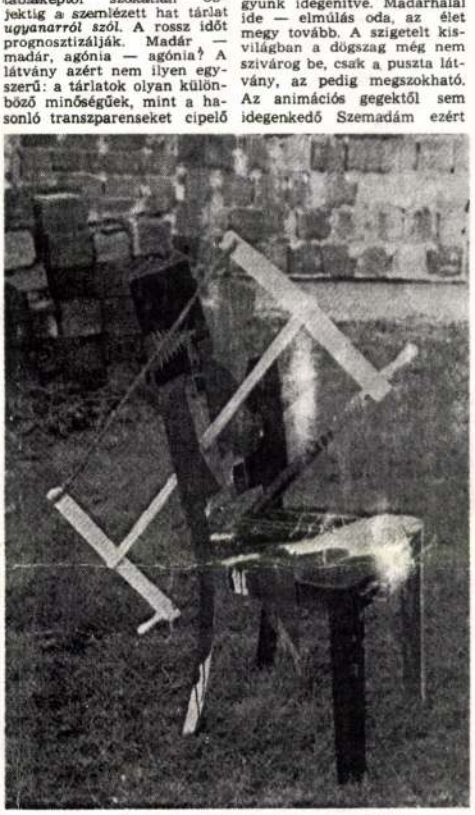

Drozsnyik István: Kettévágott hatalom (1990.).

1. Finomkodóan

Madarassy István (Vigadó Galéria) művei a legszebb ünneplő ruhájukat húzták a demonstrációhoz. Ravasz kemikáliákkal mart rézlemezek és kecsesen pöndörített fémrudak játszanak irizáló fényben és kanyarognak hízelgő artisztikusan. Ha én környezetromboló mamutiparos lennék, csakis ettől a mestertől vásárolnám az irodadekort. A *Kivágott fenyők* édes-bús kompozíciója alatt, a *Tudás fája* melankolikus növényhalászobrának tövében valahogy feloldozóbb legyalult hegyekről megfordított folyókról, beszántott fenyvesekről szóló szerződéseket aláírni. Ilyenkor egy cseppet könnyíteni lehet a lekiismereten. Ez a vezeklés már maga is a komfort része.

2. Bánatosan

Földi P[illantás] Csontváry Terem[ben] f[estmények] hendikepes állítólag szólnak. Emberből az[ok]eket dobták le a spartaiak a Taigetoszról. A művész láthatóan együtt érez a bájtalan szenvedőkkel, akikről egészen biztosan nem tudható, hogy szárnyasok-e vagy rágcsálók. Még leginkább kacsacsőrű emlősöknek látszanak, ami rendben is van, mert a faj kihalóban — így megfelelően szimbolizálhatják az állatvilág egészét. Földi szemlélmegy, és ez szép tőbánata ne lenne oly általán egyhangú, szőkeztető ecsetjárávelgően aprólékos, oly keresetten lakályossá rendezi természetkatasztrófa-vízióját. Emitt egy konzolasztal, amott egy régi (ámbár performanszosan behasított) családi portré. Emitt egy gigászi karácsonyfadísz — amott egy váza. Kissé minden tegnapdivatúan értelmiségi, fékezett habzással felháborodott. Jó az ilyen mérsékelt elenzék a tüntető tömegben. Lehet vele tárgyalni.

4. Dühösen

Drozsnyik Istvánnak (Ernst Múzeum) mindenből elege van. Jelképesnek is tekinthető, hogy egyik alapmotívumát, a Thonet széket addig üti-veri, mázolja-vandálkodja, ameddig a tárlatenteriőr

3. Cinikusan

Szemadám György (Budapest Galéria) festményén a vadréce utolsót sikolt, és a háttérben a venetői lagúnából felsejlik San Michele, a halottak szigete (óh, Böcklin!). Az ég baljós krómoxid zöld páráktól terhes, és a tükörkép megtörik a végső tusa kínjában. Már éppen alélnánk, de nem lehet, a művész nem engedi: a víztükröt és az eget laza, svungos tengerészöltéssekkel fércelte össze. El vagyunk idegenítve. Madárhalál ide — elmúlás oda, az élet megy tovább. A szigetelt kisvilágban a dögszag még nem szivárog be, csak a puszta látvány, az pedig megszokható. Az animációs gegektől sem idegenkedő Szemadám ezért

Szemadám György: Nyílfarkú réce — részlet (1983)

nem kezd hasonlítani, egy olyan ívó atmoszférájához, amelyben Terence Hillt korábban megzavarták a babfőzelék nyugodalmas elfogyasztásában. Pedig az abaújszántói eredetű autodidakta művész kérges művészete alatt tényleg érző szív dobog. *Jaj istenem* — fohászkodik őszinte riadalommal huzalból, deszkából, szegből formált Krisztusához. De sem emlék, sem varázslat itt már nem segít a bepiszkolódott életen *(Falragaszok)*, a hulló állatokon *(Madárének)*, az elfogyott oxigénen. *(Levegőt!)*.

5. Kétértelműen

Türk Péter (Obudai Társaskör Galéria) csak két szót, a *kenyeret* és a *vizet* írja monomániásan — egy folyamat részeként — papírlapokra. Az írást egy vegyi anyag eltünteti. A most egyszer már eltüntetett szót egy másik vegyi anyag mellyel-közzel láttatni engedi. Minden egyes lap a feszes konstrukció és a véletlen, a mélység és a mustra metszéspontjában keletkezik. Szépek. De ne felejtsük: mindez a kenyér és a víz ürügyén történt, a büntetés és az életben maradás közös jelképének felhasználásával. Miért is tüntetünk? Mi ellen is tüntetünk?

6. Erősen

Palkó Tibor (Dorottya Galéria) egyik művét választottam a beszámoló címéül. Egyrészt mert a maguk mestersége nyelvén valójában mindanyian erről szólnak, másrészt mert neki mindezt tényleg el is lehet hinni. Palkó újabb képeire tollat, szalmát mindenféle alomholmit hord, majd szorosan behúzza az egészet fóliával (végül is Bukta Imre „mezőgazdasági művész" tanítványának számít.) Az így nyert felület egyszerre organikussá és ordenárévá válik, amelyet felfokoz a „rajz" a lascaux-i barlangfestmények modorában alkotott sebzett patások látványa. A rajzokat varrógéppel alkotta Palkó. A fóliához nagyon illik: hasonló a hasonlónak örül, nemtelen anyag a nemtelen technikával egyesül. Az egészből mégis kibomlik a telitalálat: itt és most, így és nálunk a világ ilyen vacak, ilyen esendő testű. De a lelke szeretne gyönyörű lenni.

P. Sz. J.

TANÁCSTALANSÁG UTÁN

Marad a két színház Szegeden

Nem volt könnyű dolguk a szegedi önkormányzati képviselőknek, amikor arról kellett dönteniük, hogy összevonják-e a Szegedi Nemzeti Színházat és a Szabadtéri játékokat. Az ülésen 38-an voltak jelen, s 17-en nem vállalkoztak véleménynyilvánításra, tartózkodtak. A 21 igenlő szavazat viszont kevés volt az összevonás eldöntéséhez.

Majdnem egy esztendeje foglalkoztatja a várost a színházak ügye. A polgármesteri hivatal a múlt év végén felmérte a színházak működését. A vizsgálat eredménye szerint a két intézmény struktúrája elavult, sok esetben hasonló, gyakran megegyező feladatokat látnak el — külön-külön. Később az új színházi szerke[zet kialakításának] gazdasági szempontok és pénzügyi adatok. Azok kidolgozására kulturális és gazdasági szakemberekből megalakult az [ideiglenes] bizottság, amely [most] közzétette az egységes művészeti szükségességét, továbbá azt, hogy az összevonás csökkentené a kiadásokat. A képviselők a közgyűlés előtt megkapták a Szegedi Nemzeti Színház társulatának levelét, amelyben a szükséges feltételek hiányára hivatkozva kérik a városatyákat, hogy ne döntsenek az összevonás mellett. Az önkormányzat alpolgármestere pedig elismerte, hogy az összevonás nem csökkentené a kiadásokat.

Az ülésen részt vevő képviselők többsége tanácstalan volt, s nem vállalta a döntés

DROZSNYIK Istvan

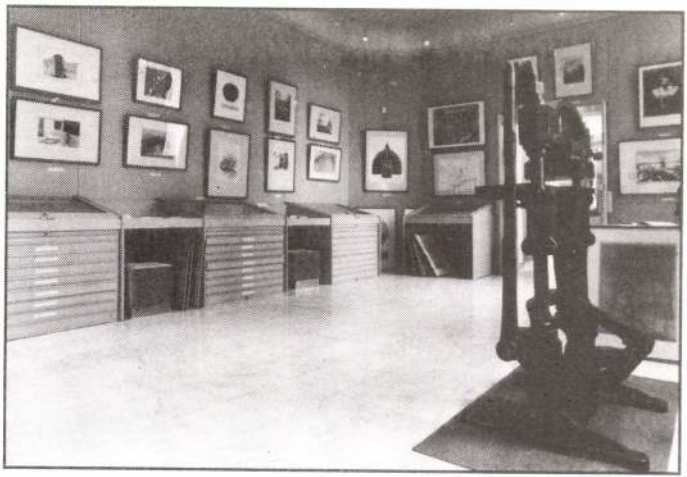

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
GRAFIKAI ÉS ÉREM KABINET

A Magyar Grafikusművészek Szövetsége
és a Képcsarnok Vállalat

tisztelettel meghívja
Önt és kedves családját

DROZSNYIK ISTVÁN

grafikusművész
kiállításának megnyitójára

1993. márc. 8-án 17^{00}

A kiállítást megnyitja:

Budapest V. ker. Váci u. 25. Tel.: (36-1) 118-25-92

DROZSNYIK István

ISTVÁN DROZSNYIK

3519 Miskolc, Kiss József u. 19. HUNGARY

He was born in 1951 in Miskolc. Since 1977 he has been a member, and since 1989 the honorary member of the S.Y.A. At the moment he is a member of the H.F.A. He is engaged in graphics, paintings, ceramics, sculptures, photos and video-films.

One-man shows:

1979 Mini Galéria, Miskolc
NME, Miskolc
1980 Balmazújváros, Sátoraljaújhely, NME, Budapest, Alsózsolca
1981 Szigetvár, Székesfehérvár
1982 Mini Galéria, Miskolc
Lila Iskola, Budapest
1983 FMK, Budapest
1985 Miskolci Galéria, Miskolc
1991 Medgyessy Terem, Debrecen
Aba-Novák Terem, Szolnok
Műcsarnok, Budapest

Group exhibitions:

1978, 1982 Mini Galéria, Miskolc
1979, 1980, 1982, 1984, 1986, 1988, 1990 Miskolci Galéria, Miskolc
1979, 1981-1989, 1991 [illegible]aszi Tárlat, Salgótarján
1979, 1985, 1989, 1991 O[illegible]ágos Grafikai Biennálé, Miskolc
1981, 1986, 1988 Nyári Tárlat, Szeged
1981-1686, 1989, 1991 Stúdió-kiállítások, Budapest
1983, 1984 Soproni Művésztelep
1984, 1986, 1988 Rajzbiennálé, Salgótarján
1984, 1986, 1987, 1988, 1989 „ezüst Gerely'', Budapest, Moscow
1985-1989 International group exhibitions, Prága, Brno, Rychnov, Majdenek, Torun, Radom, Moscow, Lodz, Tampere, Santa Caterina, Wien, Köln
1988-1991 Őszi Tárlat, Hódmezővásárhely
1987-1988 Honvédelmi Pályázat, Szentendre
1989 „Papir Art'', Tatabány
1991 II. Zempléni Tárlat, Sátoraljaújhely

Awards:

1978-1984 Sholarship of Studio
1982 Special Prize, Országos Ezüst Gerely-Pályázat
1984 Felszabadulási Pályázat
Scholarship, Miskolc, VT VB.
1987 Miskolc, VT-prize
1988 Award for the „Szocialista kulturáért''
1989 SZOT-scholarship

Bibliography:

Csutorás Annamária/É-Magyarország, 1975. nov. 7. 1979. jún. 28., 1980. dec. 17.B. Lázár István/Borsodi Művelődési, 1979. 4 sz.
D. Szabó Ede/Nehézipari Műszaki Egyetem Lapja, 1979
D. Szabó Ede/Napjaink, 1985 nov.
Horpácsi Sándor/Déli Hírlap, 1984. jan. 13.
Szabados Gábor/Déli Hírlap, 1988 június 28.
Dobos Klára/É-Magyarország, 1988. márc. 8.
Lóska Lajos/Új tükör, 1988. márc. 27.
Gyöngyössy Gábor/Környezetalakító művész 1989. júl. 25.

Exhibited works:

The way of Christ I. 1990 xerox 270x125
Krisztusi út I. 1990 xerox 270x125 mm
The way of Christ II. 1990 xerox 360x135 mm
Krisztusi út II. 1990 xerox 360x135 mm

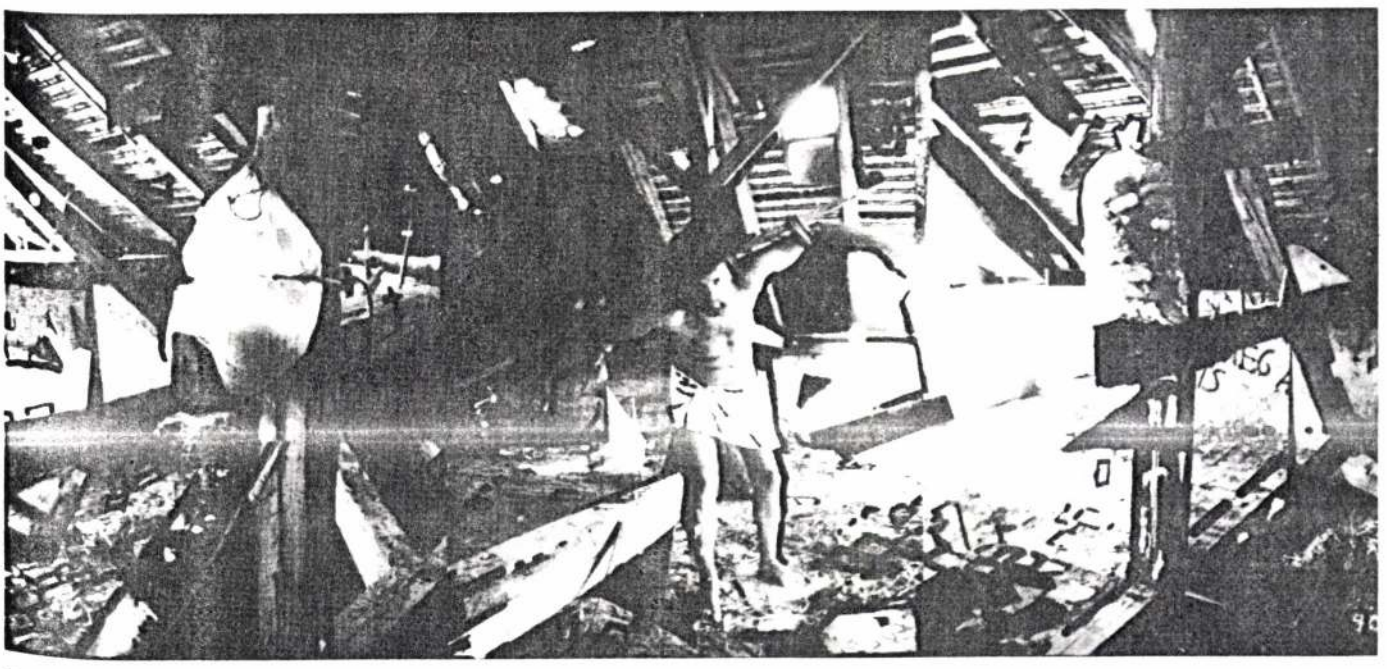

DROZSNYIK István

1. NGB

DROZSNYIK ISTVÁN

Új művészet

1996/aug

64.o.

10

Csűry Bálint bírálatát. Az Akadémiához
lattal (Mészöly, Csűry akad.[émiai] ta
nyomatékosan próbálta rábeszélni, hogy
báljon kijárni a V[allás és] K[özoktat
démiától. A könyv fonallal fűzött lesz
képest. Közöltem a nyomdával azt a kív
és előzetes ára egyaránt 1o P[engő] le
okolással, hogy se a nyomdának se neke
abból a pénzből tudok fizetni, ami az
fog előre jegyezni, ha ugyanazért a p
amikor már a boltba kerül s látja, mi
b.[elül] ezen dől el a könyvem sorsa
időig. Igy aztán az előzetes árat 9 P
ben) állapították meg. Ez az egész elő

DROZSNYIK István

Új Művészet 1993.5.

Korpuszok és székszobrok

Drozsnyik István vásárhelyi kiállítása

Drozsnyik István a hetvenes évek második felében jelentkezett alkotásaival a magyar képzőművészeti életben. Munkásságának akkori időszakában főleg grafikai munkáival tűnt fel, melyek a kortárs grafikai törekvések mellett erős akcionista jellegükkel vonták magukra a szakmai figyelmet.

Legfrissebb kiállítását, mely a hódmezővásárhelyi *Tornyai János Múzeum*ban tavaly december 6-án nyílt meg, festményeivel és a művész által „székszobroknak" nevezett alkotásaival rendezte be. Ezek az alkotások a legutóbbi két-három év terméséből kerültek kiválogatásra, és hűen tükrözik a művész legfrissebb törekvéseit. A festményeken és részben a székszobrokon is, kettős törekvést lehet nyomon követni. Az első benyomások mindenképpen arról árulkodnak, hogy Drozsnyik festői nyelvezete a „frissen festés" erős, és meglehetősen tartósnak bizonyuló hatása alatt áll. Ez nem csupán a rendkívül erőteljes színek dominanciáját jelenti, hanem azt is, hogy e színekkel mindenkor úgy bánik, mint belső energiáinak és érzelmi állapotainak hű kifejező eszközével. Ennek másik, nem kevésbé jelentős megnyilvánulása az, hogy a nagy, egységes színfelületeket megbontja kisebb formákkal és firkákra emlékeztető rajzolatokkal, mely formák és rajzolatok gyakran színkontrasztot alkotnak az alapfelületek színével. Ebben az alkotói módszerben teljességgel helyénvaló az az eljárás, ahogy a nagy színfelületek közé — a pop-art emlékezetét idéző módon — nagyméretű betűformákat helyez el (*Utca-kép*, I—IV.), melyek élein csúcsfényeket és csillanásokat utánzó, nagy fehér csillagok jelennek meg. Ez az alkotás szinte mintaértékűen jelzi, hogy a nagyvárosi szubkultúrák (bevallottan-bevallatlanul is) a pop-artból eredeztethető, legfrissebb törekvései milyen módon alkalmazhatók a közép-európai művészeti közegben. *Tájrajz* című festményén is az alapfelület meghatározó zöldjét olyan, jól lehatároló és éles kontúrral körülvett formákkal szabdalja fel, amelyek bár visszaidéznek bizonyos környezeti formákat, mégis inkább tekinthetőek a művész lelkülete kivetülésének, mintsem valós, tárgyias elemeknek.

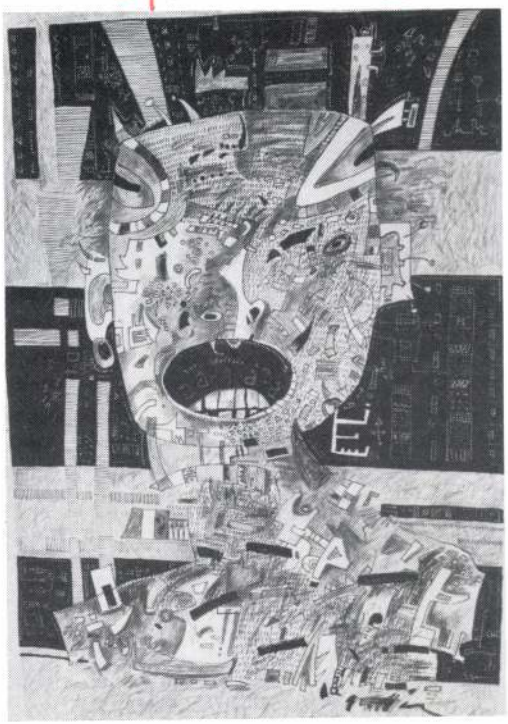

Drozsnyik István: Kiáltás I., 1992, színes ceruza, grafit, tus, papír, 100×70 cm

E rövid formai áttekintés mellett a másik megkerülhetetlen vizsgálati mód a tematikai-ikonográfiai mustra. Ennek során szembeötlő az, hogy Drozsnyik munkásságában mennyire meghatározó szerepet játszik a keresztény hagyomány, abban is a megfeszített Megváltóval foglalkozó hagyománykör. Az 1989-es, majd az 1990-es performanszaiban is alaposan körüljárt, és sokszorosan kiérlelt téma festményein a *Korpusz-sorozat*ban tanulmányozható teljes terjedelmében. E sorozat darabjaira nem csupán egyetlen képzőművészeti téma szín- és formavariánsaiként kell tekintenünk, hanem úgy is, mint a művész ikonográfiai forrásainak tükörfelületére. Itt olyan, az európai festészeti hagyományban több évszázadon keresztül érlelődött formakincsre és annak motívumvariációira támaszkodhat a művész, amely szinte tálcán kínálja a végtelen változatok lehetőségét. A *Korpuszok* között találunk olyat, ahol a kereszt maga is egyetlen fájdalmas, görcsbe rándult test, ahol a reáfestett emberi(?) figura tovább fokozni már képtelen e fájdalmi állapotot. Esetleges zavarunkat csak növeli, hogy a megfeszített alak gyakran hordoz olyan felületi, dekoratív elemeket, melyek nehezen egyeztethetőek össze az ismert ábrázolástípusokkal. Egyik-másik *Korpusz* szemlélésekor az a benyomásunk támad, mintha a megfeszített Anti-Krisztus ábrázolására tekintenénk: kékes testű figura vigyorog reánk a keresztről, és elbizonytalanodunk, hogy amit a feje körül látunk, azok a tóviskoszorú tüskéi-e, vagy egy ör-

utakon. Számos hazai kiállításán túl csoportos tárlatokon szerepelt Angliában, Ausztriában, Japánban, Olaszországban és Svájcban. Művészi munkásságát 1975-ben Munkácsy-díjjal, 1984-ben „Érdemes Művész" kitüntető címmel ismerték el. A képzőművészet több technikai műfajában is bebizonyította tehetségét. A táblaképeken kívül készített rézkarcokat, különféle grafikákat és murális kompozíciókat: kerámia falképeket, mozaikokat, pannókat. (Egy-egy pannójával Debrecen és Győr városa büszkélkedhet — kis szégyenkezéssel is az eredeti terv csorbulásáért.)

A kisebb művészeken a téma (vagyis a külvilág esetlegessége) uralkodik, munkáik sora ezért is nem áll össze egységes egésszé. A jelentős művészeknél, így Berki Violánál is, ez éppen fordítva van: ők uralkodnak — mint jó karmesterek — témavilágukon. Berki Viola már nem kér „impulzusokat" a külvilág poklából és mennyországából. A maga privát poklán és purgatóriumán túljutva, megformálhatta saját, külön bejáratú édenét. Határai változtathatatlanok: elvenni nem enged belőle, hozzátenni nem óhajt, csupán föltáratlan kincseire kíváncsi. A külvilág tehát kívül rekedt, de a fák, virágok és állatok, a ligetek, rétek és paloták között bolyongó művészlélek mindenestől emlékeiben — és lekicsinyítve érzékeiben — tudja azt. Ami egy térbeli időből eltűnt, az csak mítosszá varázsolva, egy különös pszeudo-történelmi mesevilág jelmezeiben és díszletei között térhet újra vissza. Ha a köznapi értelemben vett valóság drasztikusan rombol vagy csúnyítva deformál, akkor ott egy művésznőnek varázsolnia kell. Mára megtanulhattuk, hogy a *Csipkerózsika* ellenszenvesnek beállított „gonosz" tündére a mi legnagyobb jótevőnk lehetne.

Berki Viola az egyetlen jó tündére ennek a mába érő mesének. S ebben a Rózsakirálysáq-béli édenben jól megfér egymás mellett Mátyás király és Beatrix, a Hunyadi-reneszánsz a török világgal és a kuruc vitézekkel, Dante és Kálmán lovag, Krisztus, Mária Magdolna és az ókori Róma Via Appiája stb. Megfér, mert Berki Viola fölmutatja az ellentéteket természet és civilizáció, bűn és erény, a kereszténység és más vallások, a vidámság és szomorúság, a gyökerek és az ágak között. Megfér, mert az álmoknak az a sajátossága, hogy bennük mindenfajta kontraszt föloldódik, egymásba csúszik.

Berki Viola: Pannoniától a Via Appiáig, 48×70 cm (Fotó Sándor Margit)

Az ellentétek kibékítése azonban igazából festői síkon történik meg: a festőiség az, amely mértékén belül tartja a tematikában hordozott ún. irodalmiasságot, a szó szerinti vagy kvázi illusztrációkat. Sok színt használ, de ez nem vezet rosszízű tarkasághoz. Nem tolakszik az előtérbe egyetlen szín sem — kivéve a főszereplők (Jézus, Magdolna vagy Kálmán lovag) foltját. Az „irodalmiasság" és a „festőiség" Berki Viola művészetében valójában epikus jelleg és dekorativitás harmóniáját jelenti; egyszóval minden ízében aszszonáns képi kompozíciókat. Ezzel cseng össze az esztétikai egyszerűségről vallott ars poeticája: tisztaság és dekorativitás. Itt újból fölmerül és föl is oldódik egy sokadik ellentét: bizonyos keleti és nyugati reminiszcenciák az ornamentikában és a komponálás mikéntjében. A „kelet" talán grúz, török, indiai elemeket — a „nyugat" bevallottan az itáliai korareneszánszot jelenti. A quattrocento azon képviselőit — Fra Angelicót, Uccellót, Pisanellót, Piero della Francescát, Mantegnát és másokat —, akik éppúgy nem tudtak mit kezdeni a „szürkeséggel", mint kortársunk: kései csodálójuk. (Más kérdés, hogy ők a színességet még a jelenben is megtalálhatták.)

Berki Viola újabb művészete abba a folyamatba illeszkedik, amely a XIX. században az angol preraffaelitákkal (vagy talán még korábban a német romantikusokkal, a nazarénusokkal) kezdődött, majd a francia Paul Gauguinnel, Henri Rousseau-val és a mi Gulácsy Lajosunkkal folytatódott. (Gulácsyval szemben Berki képein megnyugvás és lelki békesség honol.) Kétségkívül integráns és izolált világ ez, amelyet még a képkeretek külön dekorativitása is kiemel a mindennapok szürkeségéből: szélesek, többsávosak, kőberakásosak. Mint jó határkövek, figyelmeztetnek: Ki itt belépsz, váltass meg minden reménnyel... *(Debrecen, Kortárs Galéria, 1992. X—XI.)*

ÉLES CSABA

dögábrázat szarvacskái. Maga a sorozat erős ábrázoló jellege miatt kötődik az „új figuralitás" köréhez, ám ebben a kötődésben sajátos elemek is fellelhetőek. Ezek között olyan, az egyetemes emberi kultúrkincsből jól ismert motívumokat fedezhetünk fel, mint a holdsarló, a sugarakkal ékített napkorong, vagy a kígyó. Ami azonban Drozsnyik István kompozícióiban teljesen önálló gondolati tartalmakat hordoz, az e motívumok és képi elemek csak reá jellemző kombinációja.

Ugyancsak e sajátos variációban megjelenő motívumok hordozói Drozsnyik „székszobrai". Ezek, egyéni formagazdagságuk mellett izgalmas tartalmi problémák megoldására is vállalkoznak. Az emberi tudat mélyrétegeiben rögzült archetípusok kifejezésére, az egyetemes emberi kultúra visszatérő gondolatainak újrafogalmazására törekszik a rendhagyó formákkal, és assemblageokkal. Erőteljesen jelentkeznek itt a szexualitással kapcsolatos gondolati asszociációk. Nem pusztán a formai megoldások — az elsődleges női és férfi nemi jelleg explicit kifejezőinek hangsúlyos megjelenítése, de a többrétegű jelentést sugalló címválasztások is erősítik ezt a benyomásunkat. Az erőteljes, már-már agresszív szexualitás különösen a *Szívkirály* című székszobra esetében vágja mellbe a szemlélőt, hiszen a tükör rafinált elhelyezése és a direkt nemi jegyek „modern", „felvilágosult" korunkban is provokálóan hatnak reánk. Igaz ugyan, hogy e szobrok a képeken megjelenő világ háromdimenziós megvalósulásai, hiszen a motívumok és műelemek ismétlődései nehezen tudják e megállapítás igazát cáfolni, mégis a székszobrok megtekintése után érezhető az a formai és tartalmi többlet, mely az eredeti műtípus lehetőségeinek maximális kiaknázásából fakad. Nem pusztán a székforma tárgyszerűségének kihasználásáról van ebben az esetben szó, hanem arról az invenciózus anyaghasználatról is, mely a székszobrokban megfigyelhető. Hagyományos gondolkozásunk szerint egymással szinte összeházasíthatatlan anyagok kerültek itt egymás mellé. Fa és szivacs, pléhlemez és gyufaszál, drót és falemez sajátos összeházasításai keltenek a nézőben friss tapintási és érzékelési ingereket. Azon túl, hogy ezen ingerek szokatlansága porvokálja a nézőt, e provokatív elem további megerősítéseket nyer abból a körülményből, hogy az anyagok rendhagyó használata és kapcsolata nehezen összeillő gondolati elemeket kényszerít egymás mellé. Az asszociációk szokatlanságát azonban az anyaghasználat rendhagyó voltán túl az is fokozza, hogy a székszobrok téri jellegéből fakadóan Drozsnyik szabadon változtatja az „ábrázolatok" fő nézeti irányát. Így türemkedhet ki a *Másállapot* című alkotás festett, hajlított pléhhasa oldalirányba, ami nemcsak a szobor általános téri karakterének drasztikus kiterjesztése, de az egyértelműsített, konkrét jelentés felszámolására tett kísérlet is. Ugyanígy robbantja szét saját művi auráját a *Széklovag* vagy a *Keletkezés*, és vonja be a kiállítás nézőjét az alkotás kiterjesztett mezőjébe. Rendhagyó és mindenképpen tanulságos kiállítás volt Drozsnyik István tárlata. Nem csupán friss festői látásmódja miatt jelentett izgalmas élményt, hanem a térről, szoborról, és műben megfogalmazódott gondolatokról kialakult véleményeket is átalakító szemlélete miatt.

NAGY IMRE

Fénygyógyászat

Maria Frank Abrams képei

Fény és festészet legalább annyira összetartozó páros az emberiség történetében, mint a mitológiában fény és költészet kettőse. A Fény az ember számára szabadságot és reményt, a bajba jutott ember számára megszabadulást és újjászületést jelentett. A történelem előtti ember mítoszaiból mára csak egy néhai aranykor aurájának tudása maradt. Az egyik első, írásban fennmaradt himnuszban Szetna egyiptomi királyfi — küldetését feledve — csupán egy lelke mélyéről felfénylő gyöngy által ébred vissza univerzumhoz tartozó tudatának isteni adományára. Ez a titok a költészet ősidőktől adott lehetőségei által gyakrabban fogalmazódik meg közhelyként, míg a festészet viszonylagosan késői technológiai-technikai kiteljesedése még őrzi a hiteles fényélmény közvetítésének esélyét. Ha a transzcendencia egyáltalán megközelíthető racionális magyarázatokkal, úgy az igazán autentikus fényérzékenység mögött a sötétség eleven élményének is jelen kell lennie. Ez azonban furcsa módon nem úgy tárgya a létnek, mint képnek a fény, hanem birtok és birtokos felcserélődésével maga az élet válik a Sötétség tulajdonává.

Maria Frank Abrams kiállítása a *Vizualart Galériá*ban megfelel ennek a képletnek. Képeit valódi Fényből komponálja. Seattle egyik szigetén él, a táj, a tiszta sugárzás mindennapos gyönyörűségében. Reflexiók és ködök, levelek transzparenciája, a villódzásból szerkesztett geometrikus formák mégis többet sejtetnek a felszín érzékiségénél. Frank Máriát kislányként érte a Sötétség: a haláltáboré. Már elismert amerikai festőként ismerte meg egy másik, hasonló sorsú kislány versét, amely arról szól, hogy nincsenek többé pillangók. A sötétségről ugyan soha nem készített képet, de a kislány emlékére többször is megfestette a lepkeszárnyakon átsütő napfényt. A múlt század festészetében is akadt ilyen „visszaébredés". *Monet* az 1871-es párizsi Kommün öldöklése elől *Pisarró*val együtt Angliába menekült. Annak ködéből visszatérve festette meg a *Reggeli a szabadban*t. Addig az akadémisták egyáltalán nem jártak ki az erdőbe temészet után festeni. Egy kritikus gúnyos értelemben beszélt az impressziók, a

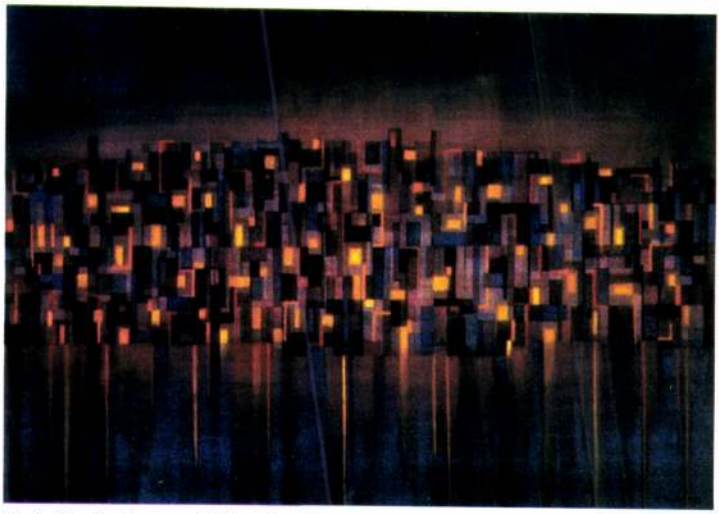

Maria Frank Abrams: Reflexiók, 1983, kazein

lelki vetületek festészetéről. A huszadik század „lélektani" kifejezése valóban szűk keret a tájban rejlő fényélmény megragadásának kísérletére. Transzcendens vágy ez, amelyben benne rejlik az a ma kevesek által ismert igazság, hogy ember és természet nem két külön létező és egymásnak ellentmondó szükségszerűség. A táj él, és az élet misztériuma a legfelsőbb titok, amit a művészet örökösen fürkész.

Maria Frank Abrams művei különleges egységben tartják a kortárs festészet két sarokpontját. E tárlaton is jól megfért egymással az azonos technikai bravúrral megfestett lírai absztrakt képköltészet és egy racionális képi konstrukció. Előbbiben az elhasználódó élet gyűrődéseiből a fény és az imagináció által egy megtisztulás-újjászületés folyamatot láttunk. Míg a kristályvilág látszólag halott rendjét sugárzó sorozatban az ember kis világa, más szóval mikrokozmosza jelenik meg. A holt struktúrában benne élnek mégis az égi bolygók, a Föld természete és gyümölcsei, az ércek, a folyók, a levegő sajátosságai, az egész makrokozmosz. A lélekben ott tükröződik a világ összes csodája, a lepkék és csillagok pályája, „astrum in corpore" — vagy ha tetszik, pillangók pedig vannak.

SZEGŐ GYÖRGY

□

KNOLL GALÉRIA
1061 Budapest Liszt Ferenc tér 10.
Telefon és Fax: 142-0444

TONY CRAGG
(Nagy-Britannia/Német Szövetségi Köztársaság)

1993. május 8—június 27.

Múltból maradt szép tárgyak

A győri ötvösség emlékanyaga a Xantus János Múzeum kiállításán

A győri ötvösség múltjáról, tevékenységéről és fennmaradt néhány munkájáról *Jankó László* Győri Szemlében publikált tanulmányai alapján szerezhettünk tudomást, amelyek a 30-as, 40-es években jelentek meg. Hogy milyen jelentős társadalmi presztízst élveztek ötvöseink, azt *Gecsényi Lajos* és *Horváth József* győri vonatkozású társadalomtudományi tanulmányai alapján ismerjük. Hogy miket készítettek, milyen színvonalon dolgoztak, milyen hatásokat követtek, kitől tanultak, és valójában milyen tárgyi és dokumentációs anyag maradt fenn működésükkel kapcsolatban, arról csak a mostani, a *Xantus János Múzeumban* megrendezett kiállításon szerezhetünk ismereteket. A győri ötvösök emlékanyagát az eltelt 50-60 évben senki nem kutatta azzal a szándékkal, hogy teljes képet alkosson ipartörténeti és művészettörténeti jelentőségekről, és összegyűjtse az eltűntnek vélt tárgyakat. A május 8-ig látható kiállítás, és a készülő tanulmánykötet erre vállalkozik.

A tárlaton az eddig ismertnél jóval gazdagabb anyagot láthatunk: liturgikus szertartásokon használt kelyheket, mostranciákat, és egyéb tárgyakat, viseleti darabokhoz készített ezüst kiegészítőket – mentekötő láncot, pityke- és mentegombokat, filigrános kalaptűt és övcsatot, az étkezéshez használt kanalakat, késeket, villákat, sótartót és lábast, remekművű gyermekszablyákat, és szépen megmunkált pecsétnyomókat, köztük az ötvöscéh legkorábbi, a cég védőszentjét ábrázoló, Győr feliratú pecsétnyomóját.

A gazdag anyagot *válogatott dokumentumok* teszik teljesebbé. A komáromi ötvösöknek adott céhprivilégium megőrizte *a győriek első céhszabályzatát*, amelyet 1603-ban Hetesi Pethe Márton püspök hitelesített a győri, esztergomi, érsekújvári és komáromi ötvösmesterek közös céhe számára. Az ötvösök peres ügyeiről és a céh kontárokkal szembeni ellenállásáról több 17-18. századi dokumentum tanúskodik. Látható a győriek *legényszegődtetési könyve*, számos mesterről és tanítványaikról csak ez alapján tudunk. A XIX. századi dokumentumok között iskolai bizonyítványokat, remekrajzot, számlákat, leveleket találunk. Hihetetlen, de fennmaradt a győri céhmesterek esküszövege is, amelyet a Szent György-napi vásár másnapján, a választás után mondtak el a céh vezetésére felkért mesterek. A kézzel írt szöveg a XVIII. századból való.

A díszes aranyozott ezüst és ezüsttárgyak között kiemelkedő jelentőségű *Peresztegi János* XVII. századi mester *két kelyhe*, három remekmunkaként készített pecsétnyomódúc, Johann Michael Crinnesz, Joseph Liebl, Thomas Leffler, Hoseph Niegl, Zalay Imre, Johann Christopher Roth és Salabak József munkái, Christian Raab korai tárgyai. Legtöbbjüket ma is használják a kölcsönadó egyházak, mint ahogy rendszeresen zarándokolnak a székesegyházban őrzött, a kiállításon megszakításokkal szereplő, ezüstkeretbe foglalt Verejtékkendőhöz is, amely az Irországból ide menekített Máriakép vérrel verejtékezésére emlékeztet bennünket 1697 óta. Keretét Johann Goffried Hentsch győri ötvösmester készítette.

A liturgikus tárgyak mellett ugyancsak kiemelkedő jelentőségű Josephus Liebl két *gyermekszablyája*. Egyiküket még Tatán készítette a mester, és Amade László báróé lett. Gazdag rokokó díszе ma is ámulatba ejt mindannyiunkat.

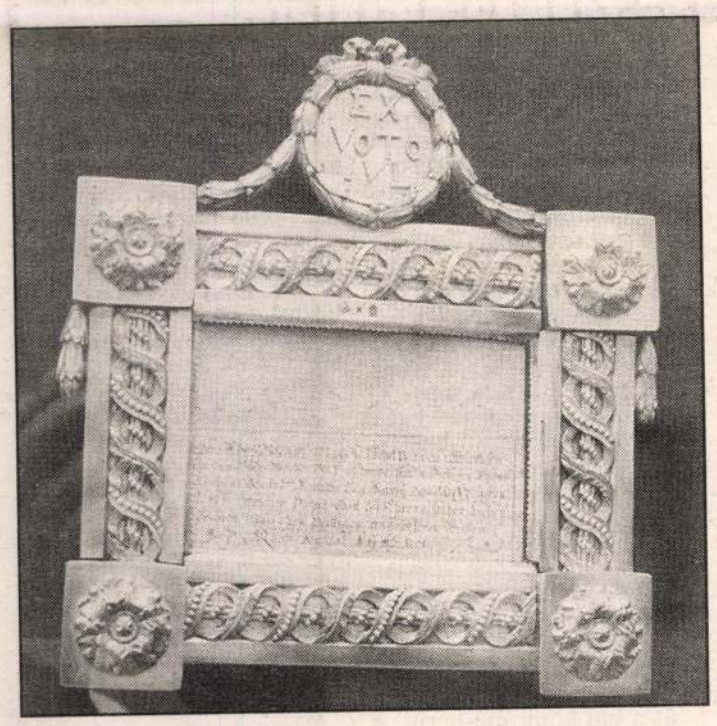

N. M. J.
Fotó: Sz. Ö.

A hét végén sikerrel mutatta be a Győri Balett az Egy, kettő, három, négy című darabját. Az előadást a közönség nagy tetszéssel fogadta, szűnni nem akaró tapssal jelezte elismerését. A premier vendégei között a hazánkba akreditált nagykövetségek képviselői, a művészeti életből ismert személyiségek jelentek meg. A bemutató utáni fogadáson (felvételünk) Kiss János balettigazgató köszönte meg a társulatnak azt a nagyszerű munkát, ami a darab sikerét eredményezte. Újra együtt vagyunk, az új Győri Balett továbbra is a táncművészetet szolgálja majd – mondta. Megköszönte a város minden polgárának, hogy itt dolgozhatnak. A társulat eredményes működését, mint ismeretes, a Phillip Moris cég segíti, mindezt a jelen lévő G. H. Courtier – a cég ügyvezető igazgatója – jelenlétével megerősítette.
Fotó: *Bertleff A.*

Vár Art Galéria

Szenvedélyes önkifejezés

Drozsnyik István tárlata

A kiállításon egy gazdag életműből látunk válogatást. Különösnek tűnhet gazdag életműről beszélni fiatal alkotónál, *Drozsnyik István* azonban *szenvedélyes önkifejező*. Páratlan intenzitással dolgozik, egyszerre több műfajban, és rendkívüli érzékenységgel formálja meg világgal kapcsolatos gondolatait, létérzéseit.

Az a követelmény, hogy a művészetben a mai világ érdeklődésének és életérzésének megfelelő konzekvenciák érvényesüljenek, itt maradéktalanul teljesül.

Drozsnyik István szeizmográfszerű pontossággal érez rá korunkra, e szélsőséges korra, ahol a modernizmus hite és eszményei már nem nyújtanak fogódzókat, ahol a tudat dedifferenciál és az érzelmek beszűkülő terük elleni tiltakozásként abszolutizálódnak. Még alig volt idő a modernizmus eszméinek, eredményeinek befogadására és értelmezésére, s már érezzük az *új korszak* minden *negatívumát*. A technika hatalma megváltoztatja életünk minden pillanatát. Darabokra szedi létünk elemeit és új világot tár elénk, amelynek csak töredékeit vagyunk képesek megérteni. *Kódolt nyelve* elfedi az absztrakciókon keresztül befogadott valóságot, tovább absztrahálja mágikus képeinket, amelyek bizonytalanná, határozatlanná válnak. *Rejtjeles áttételek keletkeznek*, s csak az tud eligazodni, aki a kódokat ismeri. Semmi sem biztos, csak az átélt dolgok, az érzetek. Nincsenek egyértelmű, tiszta helyzetek, abszolút értékek, megingathatatlan prioritások, elfogadható ideák. Minden illúzió elveszett. Csak vágyak vannak, amelyek erőszakos és sokszínű formában törnek utat. Képzelet van, amely a saját, és mások által megélt tapasztalatokból nem képes egészet összerakni. Határozatlan formákat, érzéseket, töredékképeket hív elő. E töredékképekből rekonstruálódik a világ, múlt és jelen. Töredékképekből nem lehet jövőt építeni. A kép elfedi a valóság hiányát, az igaz, az átélt, megélt valóság. Az *objektivitás helyét a személyes tapasztalás* igazsága veszi át. Eltűnik a szubsztancia és a tárgy. A kép belülről jön, és az érzékekre hat. Szubjektíven láttat, és szubjektíven értelmezhető. Valóság és tárgy egymást fedi, a művész az érzelmeit transzcendentálja.

Drozsnyik István művészete *szubjektív művészet*. Személyes élményelemekből táplálkozik, átélt érzelmeket, szorongást, félelmet, szeretetet és gyűlöletet, félelmeket és vágyakat közvetít.

A művész nem használ fogalmakat. Jeleket teremt, amiket sorsára hagy. Nem akarja a szemlélőre ráerőltetni a maga igazát.

Elfogadja az esetlegességet, abszolutizálja az Alanyt. A szubjektivitást, intimitást, kötetlenséget, szeszélyességet, kiszámíthatatlanságot, a jelválasztás szabadságát, az élményt helyezi előtérbe. Nem kíván kitaposott utat járni, mindennel kísérletezik, és mindent megszemélyesít. A mindennapi élet tárgyait formálja érzékletes átélésjelenetekké, személyes tulajdonságokkal felruházva a személytelent.

Tagadja a stílus következetességét, egyszerre kíván az utca emberéhez és a kiművelt szellemhez szólni. Mindent felhasznál, és mindent átlényegít. Figurativitás és nonfiguratívitás egymást ellensúlyozzák. A cél az érzés, az észlelet elbeszélése, meghatározása, egyfajta dialektikus *párbeszéd önmagával*, és az anyaggal. Az alkotás során a belső harmóniára épülő spontaneitásnak nagy szerepe van, minden művében önmagát kívánja adni.

Színvilága élénk, erőteljes, formái között az ember, mint motívum szerepel. Talán ettől tűnnek ironikusnak művei, s groteszknek azok, amelyeken a tárgyak kapnak emberi jegyeket. Éles formáik veszélytelenek, *a művész sohasem ítél*. Meséi magukkal ragadják a szemlélőt, de aztán bizonytalanságban hagyják. Rafinált megcsináltságuk egyszerre vonz és taszít. A szépet a töredékképek töredékeiben keressük!

N. Mészáros Júlia

* *Elhangzott a megnyitó alkalmával.*

Megjelent a Műhely

A napokban megjelent *Műhely* legújabb számában Rainer Marie Rilke osztrák költő Öt kései levél (1921–1926) című munkájával ismerkedhet meg az olvasó. A XX. század kiemelkedő lírikusa a most közölt írásában az élet lényegét keresi, méltatja. *Ferencz Győző, Pusztai Zoltán, Kelemen Lajos, Erdélyi Z. János, Mózsi Ferenc, Finta Éva, Neményi Zsolt, Jánosy István, Hárs Ernő, Csekő Csilla, Zalán Tibor, Orbán Ottó* versei jelzik: igazi választékot kínálnak a szerkesztők a költészetet kedvelőknek. Töredékeket mutat be a Műhely, *Győrkös Lászlónak*, A Perez-ciklus prózai munkájából.

***Stanislas Breton* francia teológus A metaforális rendről értekezik: így a létről, a mindenségről, a metafora szemantikai problémáiról. Varga Imre, Szavak a csendről címmel adja közre gondolatait. R. Várkonyi Ágnes tollából olvashatunk tanulmányt Erasmus és tanítványai Közép-Európában (Alternatívák Mohács után) címmel. A rendkívül érdekfeszítő dolgozat új, mindannyiunk számára felhasználható ismereteket tartalmaz. *Lanczendorfer Zsuzsanna* dr. Barsi Ernővel, az ismert győri néprajzkutatóval, zenepedagógussal készített interjút. A Műhely utolsó oldalain *Gelencsér Gábor, Tóta Benedek, Vajda András, Király Edit, Kerék Imre, Baán Tibor, Gülch Csaba* írásaival találkozhatunk. Megszívlelendő kritikát írt *Vásárhelyi Anzelm* A kettő kevesebb mint az egy címmel a Győri Balett legutóbbi előadásáról.**

A kulturális folyóiratból megtudhatjuk azt is, hogy hamarosan megjelenik Magyarország a Monarchiában című dupla terjedelmű különszámuk. A Műhely ez évi második számában *Farsang Sándor* festményeivel ismerkedhetünk meg.

P. A.

JEGYZET

Hölgyeim és Uraim!

Sokat gondolkodtam azon, hogy írjak-e jegyzetemben a közelgő társadalombiztosítási önkormányzati választásokról. Nem mintha nem tartanám alapvetően fontosnak, hogy mi lesz a sorsa azoknak a milliárdoknak, amiket a dolgozók szívós munkával megtermelnek, s havonta beledobnak a feneketlen nagy közös kalapba. Csakhogy itt egy eldöntött kérdésről van szó, szavazás lesz, ha tetszik, ha nem. Persze nem várhatjuk el, hogy a népszavazás előtt megint tartsanak egy szavazást arról, hogy legyen-e egyáltalán választás. Már azon is kár keseregni, hogy nem lett volna jobb helye valahol máshol annak a 800 millió forintnak. Mert ha esetleg szükség is van a majdan megválasztandó testületekre, talán olcsóbb lett volna azt a jövő évi parlamenti választásokkal egy kalap alatt intézni. Nem hiszem, hogy ezen a hátralevő pár hónapon már olyan sok múlna.

Szóval én azt hiszem, hogy jobb ha mindenki szépen fogja a kis cédulájá (én is azt fogom tenni) és elmegy szavazni. Persze tökmindegy, hogy a hetet-havat ígérő ismeretlenek közül kire szavazunk. Csak arra gondoljunk, hogy egy pótszavazás (amit aztán a sikertelenség esetén doszt rendeznének) rengetegbe kerülne. A többi aztán majd kiderül. Lehet ülésezni!

Mindenesetre nem fér a „bögyömbe", hogy most akkor minek is kell ez a bizottság. Ha jól értettem, rajtuk fog múlni, hogy majd annak idején mennyi nyugdíjat, táppénzt, satöbbit fogunk kapni. Miként osszák majd fel a befolyt pénzeket. Magyarán bizonyos társadalmi csoportok egzisztenciája megint csak X és Y jóindulatától fog függeni, demokratikus alapokon altatva. Mert ugyebár talán korrektebb lenne egy „nyugati típusú" biztosítói rendszer bevezetése, különösebb hercehurca nélkül. Ha már egyszer több helyen is bevált. Nem? Aminek alapján az ember kiszámíthatná, hogy ha rendesen fizeti a kiszabott tételeket, milyen apanázsra számíthat betegség és nyugállományba vonulása idején.

Persze felmerül a kérdés másik oldalról, hogy: talán eddig suskusok voltak a társadalombiztosítási befizetések elosztása körül? Magyarán nem odavaló emberek végezték nem megfelelően a feladatukat? Ebben az esetben (bár ez részemről csupán fikció), de olcsóbb lenne egyszerűen leváltani őket.

Kétségtelen, hogy az egészségügy, a szociálpolitika, a társadalombiztosítás még egy alapos, átgondolt átalakítás előtt áll.

Egyelőre csupán a gondolat hiányzik. Pedig azt hiszem, hogy elég szegények vagyunk már ahhoz, hogy a kapkodástól feltétlen óvakodjunk.

Viszlát! Kedden ugyanitt.

Dr. Dési Gabor András

KONZÍLIUM...

... az urológussal

A vesegörcs

Ha a vese üregrendszerében keletkezett kisebb kő a vizeletáramlattal a vesevezetékben sodródik, 28–30 centiméter hosszú utat kell megtennie, míg eljut a húgyhólyagig. A kő menet közben, a vékony vezetékben megszorulva többször elzárja a vizelet útját. A vesemedence és vesevezeték falának összehúzódásaival továbbítaná a folyamatosan termelődő vizeletet, de az elfolyási akadály ezt nem engedi, így az üregrendszerben 15 Hgmm-ről 90 Hgmm-re emelkedik a nyomás. Az üregrendszer falában levő izomelemek görcsös erőlködése és a vesében jelentkező feszülés vesegörcsöt vált ki. Ez hirtelen keletkezik, és órákig eltarthat. Felnőtteknél deréktájékon, illetve valamelyik oldali hasfélben jelentkezik a heves fájdalom, mely előrefelé és lefelé sugárzik. A húgyhólyag felé közelítő kő okozta fájdalom lefelé vándorol, és gyakran kisugárzik a húgycsőbe vagy az azonos oldali herébe. Kisgyermek vesegörcs esetén a köldökére mutat, hogy ott fáj neki. Minél közelebb jut a kő a hólyaghoz, annál kifejezettebb vizelési ingereket okoz. Görcs idején a bélműködés szinte teljesen leáll. A has puffadt lesz. Hányinger, hányás jelentkezik. Ez az állapot a szervezet kiszáradásához vezet, ami szintén hozzájárul az igen rossz közérzethez. A vesegörcsölő beteg nyugtalanul fel-alá járkál, összegörnyed majd kiegyenesedik, vagy a földön fetreng. Bőre sápadt és verítékes. Gyakran van hőemelkedése. Vizelete lehet véres. Számos hasüregi szerv, a derék-, csípő- és keresztcsonttájék, a női nemi szervek, férfiaknál a heretájék heveny betegségei okozhatnak hasonló tüneteket. Nagy adag görcsoldót és fájdalomcsillapítót tartalmazó injekcióval meg lehet szüntetni a görcsöt, ami azonban addig, míg a kő el nem távozik visszatérhet. Sürgős orvosi beavatkozást igényel, ha a vesevezeték elzáródás okozta görcshöz magas láz és hidegrázás társul, mivel ez szövődmény kialakulását jelzi.

Dr. Törzsök Ferenc
főorvos

...a kardiológussal

A szívbillentyűkről és betegségeikről

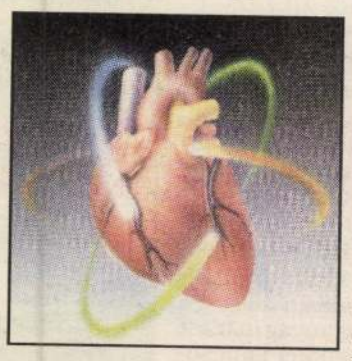

A szívünket leegyszerűsítve olyan szívó-nyomó pumpának tekinthetjük, mely egész életünk folyamán biztosítja, hogy valamennyi szervünk kellő mennyiségű vért és ezáltal oxigént kapjon. A szív percenként mintegy öt liter vért továbbít, azaz egy óra alatt 300 litert, egy nap alatt 7200 litert. Mivel egy teljes körforgás alatt a vér kétszer áramlik át a szíven, ez azt jelenti, hogy összesen naponta mintegy 14–15 ezer liter vért kell továbbítania. Ebből is látható, hogy életünk folyamán milyen hatalmas munka hárul szívünkre.

A szívbillentyűk a szívpumpának az egyenirányító szelepei: biztosítják, hogy a szív összehúzódásakor és elernyedésekor a vér csak a megfelelő irányban tudjon áramolni az erekben.

A szervezetből összeszedődő „fáradt" vér a nagy vénákba gyűlve a szív jobb pitvarába ömlik. A háromhegyű billentyűn keresztül a jobb kamrába kerül a vér, a kamrák elernyedt állapota (diasztole) idején. Ha a kamrák összehúzódnak (szisztole), bezáródik a háromhegyű billentyű, és megnövekvő nyomás a tüdőerekbe juttatja a vért, az ekkor megnyíló félhold alakú tűbillentyűkön keresztül. A következő elernyedéskor a vér már nem tud visszafolyni, mert a bezáródó tüdőbillentyűk ezt megakadályozzák. Hasonló folyamat játszódik le a bal szívfélben is. A tüdőkben felfrissült vér a bal pitvarba, majd elernyedés idején a kéthegyű billentyűn át a bal kamrába kerül. A bal kamra összehúzódása igen nagy erejű, bezárja a kéthegyű billentyűket, és a vér nagy nyomással – az általunk is könnyen mérhető, mintegy 120 Hgmm-es „szisztolés" vérnyomással – a szervezetbe áramlik. A következő diasztole, elernyedés idején a vér nem tud normális esetben visszafolyni, mert ezt a bezáródó félholdbillentyűk meggátolják.

A szívbillentyűk tulajdonképpen a szívbelhártya kettőzetei, melyeket különböző porcok és rögzítő „kötelek" az úgynevezett ínhúrok erősítenek, hogy a rájuk háruló nagy feladatoknak eleget tudjanak tenni.

A szívbillentyűk betegségei alapvetően a szelepfunkció károsodását jelentik. Ha a beteg billentyű nem tud teljesen bezáródni amikor kellene, akkor rajta keresztül ellentétes irányú áramlás jön létre. Ez az állapot a billentyűelégtelenség, inszufficiencia.

A másik kóros helyzet akkor adódik, ha betegség következtében a billentyű nem tud kellő nagyságúra kinyílni, és szűkületet (sztenózis) okoz a normális véráramlásban. Gyakran előfordul, hogy a szűkület és elégtelenség egyszerre van jelen, ezek az úgynevezett „kettős" billentyűhibák.

A rossz billentyűműködés – súlyosságtól függő mértékben – a szívet állandó felesleges többletmunkára kényszeríti. A túlterhelt szív előtt-utóbb kimerül, és a szívelégtelenség különböző tünetei jelennek meg. A klinikai tünetek és a szívhangok változásai attól függnek, hogy melyik billentyű beteg, és milyen súlyos az elváltozás.

(Folytatjuk)

Dr. Mézes Péter
főorvos

... a gasztroenterológussal

A fekélybetegségről

❸ Milyen szövődményei lehetnek a fekélybetegségnek?

A fekélyből származó heveny vérzés a leggyakoribb szövődmény. Ez vérhányás, vagy emésztett vér székelése, úgynevezett szurokszéklet formájában nyilvánulhat meg. Vérzésre utaló tünetek esetén sürgős endoscopia szükséges a vérzés helyének, okának és ütemének mielőbbi pontos meghatározása céljából. Újabban endoscopon át beadott vérzéscsillapító injekciókkal a vérzés azonnal megállítható, vagy üteme lényegesen csökkenthető. Ezáltal idő nyerhető a gyógyszeres kezelés hatásának beálltáig, vagy – ha elkerülhetetlen – az operáció megkezdéséig. A heveny, fekélyből származó vérzés súlyos, életveszélyes állapot, csak kórházban kezelhető és gyógyítható.

Ritkább, de hasonlóan súlyos szövődménye a fekélybetegségnek a fekély átfúródása, gyomor-, vagy nyombéllukadás. Ilyenkor sürgős műtét indokolt. A gyomorcsukó (pylorus) szűkülete jellegzetes nyombélfekély-szövődmény. Legtöbbször ételmaradék-hányással jár és operációt igényel.

Hogyan kezeljük a fekélybetegséget?

A szövődménymentes nyombélfekély legtöbbször gyógyszeres, diétás és életmód-változtatásos kezelést, és ami talán még fontosabb, ellenőrzést, gondozást igényel. A ma már széles körben rendelkezésre álló korszerű savtermelést gátló gyógyszerek (pl. Histodil, Ulceran, Losec, stb.) és savközömbösítő gyógyszerek (pl. Tisacid, Nilacid, Ulcogant, stb.), továbbá a gyomorürülést szabályozó szerek birtokában a nyombélfekélyek mintegy 85–90 százaléka 4–6 héten belül gyógyítható. Fontos azonban tudni, hogy a tünet- és panaszmentes nyombélfekélyek 80–90 százaléka egy éven belül kiújul, újból panaszokat okoz, ha a fekély kezelését a gyógyulás után teljesen felfüggesztjük. Ezért manapság már úgynevezett fenntartó vagy másnéven megelőző kezelést is indokolt ajánlani a nyombélfekélyeseknek a tünetmentes időszakban is. Csökkenti a kiújulási hajlamot a dohányzás elhagyása, a napi többszöri (4–6 alkalom) kis mennyiségű, füszerszegény étkezés is. Ha a gyomorban speciális baktérium jelenléte volt kimutatható, akkor baktérium-ellenes gyógyszerkombináció is ajánlott néhány hétig. Mindezen kezelési stratégia megtervezéséhez specialisták javaslatát érdemes kikérni. Nyombélfekélyek esetén műtétet legtöbbször csak szövődmények esetén és az igen ritka, gyógyszerre nem reagáló esetekben végeznek.

Gyomorfekélyek esetében, ha a gyógyszeres kezelés 3–4 hónap után nem hozza meg a várt fekélygyógyulást, műtét indokolt. Ezt a rákos elfajulás ilyenkor megjelenő magasabb kockázata teszi indokolttá. Minderről csak rendszeres, általában 4 hetente végzett ellenőrző gyomortükrözés tájékoztat megfelelően.

Mindezek alapján elmondhatjuk, hogy korunk egyik népbetegsége, a fekélybetegség a korszerű diagnosztikus módszerekkel biztosan kórismézhetővé vált. Az egyre növekvő számú és nagyhatású gyógyszerekkel a betegség gyógyítható, kiújulása, fellángolása megelőzhető. Kevés olyan kórkép van azonban, amelynek teljes leküzdéséhez olyan kitartó együttműködés, kölcsönös bizalom, elszántság szükséges a beteg és orvos részéről egyaránt, mint a fekélybetegség.

Dr. Rácz István
főorvos

Kertreform – Cukkinireceptek

Kefires cukkinileves

Hozzávalók: 60 dkg cukkini, 1 közepes fej vöröshagyma, 2 gerezd fokhagyma, 2 dl kefir, 1 evőkanál liszt, 1 húsleveskocka, 2 evőkanál olaj, fél citrom leve, só, borsikafű, 1 csokor petrezselyem.

A hagymát felaprítjuk és kevés olajon megfonnyasztjuk. A cukkinikat megmossuk, a végüket levágjuk, és egy kisebbet félretéve a többit héjastól karikákra szeljük, majd a hagymával összekeverjük. Sóval, borsikafűvel, a szétnyomott fokhagymával fűszerezzük, pár percig kevergetve pároljuk, utána kb. 1 liter vízzel felengedjük. Beletesszük a húsleveskockákat és puhára főzzük. Ezután az egészet turmixoljuk, belekeverjük a kefirt és felforraljuk. A félretett cukkinit gyufaszál vékonyságú hasábokra reszeljük, megforgatjuk lisztben és kevés olajban ropogósra sütjük. Tálalás előtt citromlével ízlés szerint savanyítjuk, apróra vágott petrezselyemmel és a sült cukkinivel megszórva tálaljuk.

Cukkinivagdalt

Hozzávalók: 50 dkg héjastól megreszelt cukkini, 1 nagy fej vöröshagyma, 3 gerezd fokhagyma, 2 tojás, 1 zsemle, 4 evőkanál szójagranulátum, 2 evőkanál szójaliszt, só, őrölt bors, 1 evőkanál Vegeta, 1 csokor petrezselyem: a bundázáshoz zsemlemorzsa, a sütéshez bőven olaj.

A szójagranulátumot a felhasználás előtt kétszeres mennyiségű – Vegetával ízesített – vízzel leforrázzuk és 15 percig állni hagyjuk. A zsemlét külön vízben áztatjuk. Felhasználás előtt mindkettőt jól kinyomkodjuk. A felaprított vöröshagymát az olajon megfuttatjuk, az elkapart fokhagymát hozzáadjuk. A reszelt cukkinit jól kinyomkodjuk, megsózzuk, megborsozzuk, és a zsemlével, a szójagranulátummal, a szójaliszttel, a tojásokkal, meg a finomra vágott petrezselyemmel jól összedolgozzuk. Legalább fél óráig állni hagyjuk, majd vizes kézzel lapos pogácsákat formálunk belőle, és zsemlemorzsába forgatva, az olajban erős lángon ropogósra sütjük. Ha a masszát lágynak találjuk, egy kevés zsemlemorzsával sűríthetjük.

Megyei Tisztiorvosi Szolgálat
Egészségvédelmi Osztály

KARDIREX

Értesítjük Betegeinket, hogy
KARDIREX belgyógyászati és kardiológiai szakorvosi rendelőnket
május 3-án megnyitottunk.

A rendelő helye: Győr, Nádor tér 12. sz.

Rendel:
Dr. Hegyi Ilona belgyógyász-kardiológus szakorvos,
Dr. Vasas István általános belgyógyász szakorvos,
Dr. Vályi Péter belgyógyász-kardiológus szakorvos,
osztályvezető főorvos.

Betegeinket előzetes előjegyzés alapján fogadjuk.
Bejelentkezés a 96/12-552-es telefonszámon.

Rendelési idő: hétfőtől péntekig 17–19-ig,
szombaton 9–11 óráig.

(44926/1K)

A Derkovits Kisgaléria

(Tiszaújváros, Széchenyi u. 2. Tel.: 49/341-378)

szeretettel meghívja Önt, családját
és barátait

DROZSNYIK ISTVÁN

képzõmûvész

A székkakasok éneke c. kiállítás
megnyitójára

1996. november 6-án, 17.00 órára

A tárlatot megnyitja :

DR. DOBRIK ISTVÁN

a Miskolci Galéria igazgatója

A tárlat látogatható :
november 6-tól november 28-ig hétköznap 9-18 óráig

Meghívó

A Kecskeméti Képtár és Tóth Menyhért Emlékmúzeuma
tisztelettel meghívja Önt és barátait

1995. április 14-én (péntek) 17 órára

DROZSNYIK ISTVÁN

képzőművész kiállítására

A kiállítást megnyitja:

Nagy Imre
a Hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum
igazgatója
művészettörténész

A megnyitón levetítésre kerül a művész ETÜD c. filmje
(video performance)

Megtekinthető: 1995. május 28-ig (hétfő kivételével)
naponta 10–18 óráig

A kiállítást a Nemzeti Kulturális Alap támogatta!

DROZSNYIK ISTVÁN

DROZSNYIK ISTVÁN

Drotszyk Istvan

Uj Muv. 2053. 9. p. 42.

3. sz. melléklet

tására szolgáló adatlap

egelőző szakmai/tudományos tevékenységének

: .....

ek éve: ....

.....

.....

.....

.....

.....

DROZSNYIK ISTVÁN képző-művén

ÉMo.

A részekre bontott életműrész

Drozsnyik István képzőművész hét egyidejű kiállítása elé

Miskolc (ÉM – DK) – A Rákóczi-házban a székek... A Mini Galériában egy installáció, feketefehér rajzokkal... A megyei könyvtárban színes rajzok, a Fotógalériában pedig fotók, kollázsok, diák... A kiállítás folyamán videovetítések, a megnyitón – holnap délután 5 órakor a Miskolci Galéria Rákóczi-házában – egy variációs játék... Az alkotó, a szerző: Drozsnyik István.

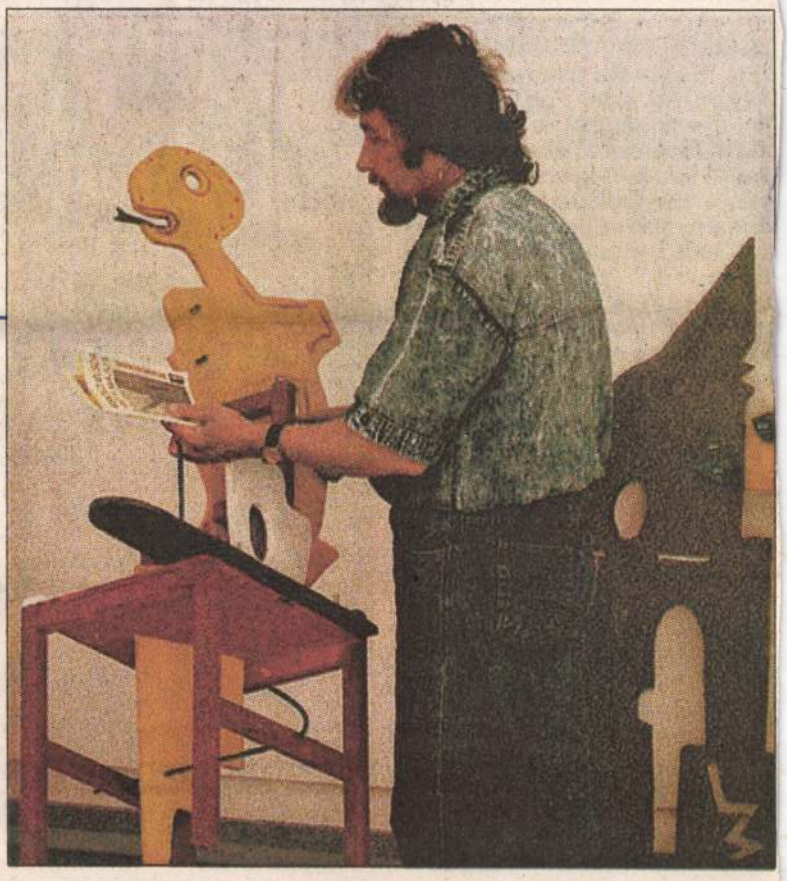

Készül a kiállítás a Rákóczi-házban — *Fotó: Dobos Klára*

● Muszáj sok mindennel foglalkoznom a képzőművészeten belül is. Ha nem így csinálnám, belelőrülnék, hogy nem tudom megmutatni azt a sok gondolatot, ami a fejemben van. Bennem tombol az exhibicionizmus. Mindig készen állok. Ha azt mondja valaki, hogy holnap gyere hozzám kiállítani, ha nincs is anyagom, holnapra meglesz.

❑ *Párhuzamosan foglalkozik az összes művészeti területtel?*

● A pénz erősen befolyásol. Ha több pénzem van, jönnek a szobrok, azok kerülnek a legtöbbe. Ha pedig nincs pénzem, akkor nem fotózok, mert drága a nyersanyag, hanem festek. Vagy még olcsóbb a ceruza...

❑ *És ha nincs kedve rajzolni?*

● Akkor elfoglalom magam a ház körül, vagy a gyerekeimmel vagyok.

❑ *Ha Drozsnyik István nevét halljuk, a szék-szobrok jutnak eszünkbe...*

● A széket már '84-ben „megtaláltam", aztán eltelt néhány év, amíg úgy gondoltam, hogy komolyabban foglalkozom a témával. Először kidobott, elnyűtt székekből fabrikáltam, aplikáltam a szobrokat. Ma már alig használok régi széket, az a jellemző, hogy leskiccelem és „legyártom". Amíg élek, a szék-szobrok születni fognak. Ez olyan csont, amin el lehet rágódni egy egész életen keresztül. A Rákóczi-házban most sok széket kiállítok.

❑ *Nem nagyon emlékszem, megtörtént-e valaha, hogy a város jelentős kiállítótereiben egyetlen művész alkotásait lehetett látni...*

● Én sem emlékszem. Nemcsak a városban, de az országban sem. Hozzáteszem azt is, hogy két győri kiállítóteremben is az ÉLET-MŰRÉSZEK darabjai láthatók.

❑ *Tehát egyszerre Miskolcon és Győrben...*

● És Szekszárdon. Egyidőben három városban hét kiállítás. És ez még nem takarja az egész életművet. Mivel rengeteg munkám van, ezért vált szükségessé a több kiállítóhely, részekre kellett bontani az életművet. És persze erősen meg kellett szűrni. A hét helyszínen mintegy ötszáz munkám látható. Ezek nagy része a közelmúltban készült.

❑ *Miért érzi most fontosnak ezt a nagy megmutatkozást?*

● Több apropó is van. Egyrészt elég hosszú ideje, 12 éve nem állítottam ki önállóan a városban. Aztán meg benne vagyok abban a korban, amikor érzi az ember, illő jobban megmutatnia önmagát...

❑ *Ilyen nagy kiállításokat főleg jubileumokhoz szoktak kötni...*

● Van az is: húsz éve kezdtem a pályát. Amíg 12 évig távol voltam szűkebb hazámtól, addig körbejártam az országot, rengeteg helyen megfordultam. Ha a művészember tartja magát valamire, akkor nemcsak szűkebb környezetében kell bemutatkoznia, hanem az ország más pontjain is vállalnia kell a megmérettetést. Ez nemcsak az alkotóművészekre vonatkozik, de mindenkire, aki ilyen habitussal rendelkezik, van benne valamilyen istenadta tehetség, vagy szerencse, vagy bánat, vagy keserűség, fontosnak érzem, hogy ne csak itthon labdázzon az illető, hanem messzebb is.

❑ *De labdázzon itthon is!*

● Természetesen. A jubileumot például, akárhány éves, mindenkinek illik abban a városban megünnepelnie, ahonnan szakadt, ahova visszatér mindig. Ezért ajánlottam fel Miskolcnak egy

1997. MÁJUS 7., S

Közösen készülő kocsik

További megrendelésekre számít a MÁV-Tiszavas Kft. vezetősége

Miskolc (ÉM – MB) – Megérkezett Miskolcra az első – nyolc vagonból álló – szerelvény, amelynek alvázát és kerekeit a MÁV-Tiszavas Miskolci Járműjavító Kft.-ben készítették, a további tartozékokat és a végső összeszerelést pedig Németországban végezték. A MÁV számára száztizenöt tehervagon kooperációs gyártására van megrendelésük, de az elmúlt két hónap nemzetközi ipari vásárainak tapasztalatai alapján a Kft. vezetése további megrendeléseket vár.

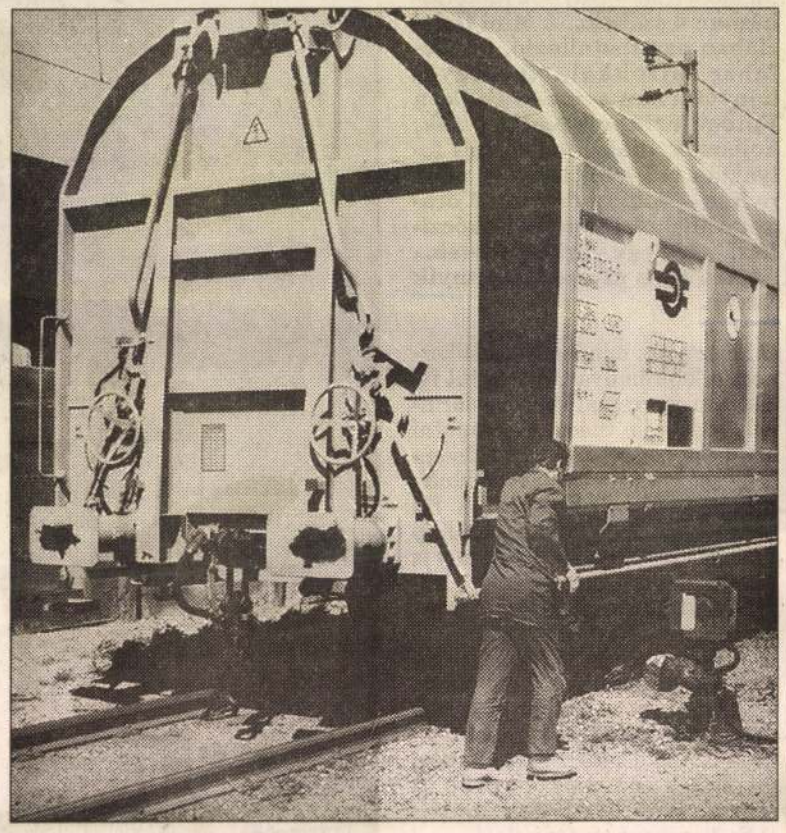

A hannoveri nemzetközi vásáron is sikert arattak a kooperációban gyártott vasúti kocsik *Fotó: Vajda János*

– Nagy sikere volt a közös gyártmányú kocsinak a hannoveri nemzetközi vásáron – mondta Németh Sándor, a MÁV-Tiszavas Miskolci Járműjavító Kft. vállalkozási ügyintézője. – Végleges szerződéskötésekre ugyan még nem került sor, de a kiállítás jó alkalom volt a cég vezetésének, hogy fölmérhesse a kocsik piaci esélyeit.

A könnyűvázas, eltolható oldalfal-tető megoldással készített vagonok alvázainak gyártása ez év elején indult meg, ami új lehetőséget kínált a járműjavító életben maradásához. A MÁV-Tiszavas Kft. a megalakulása óta végzi a régi elavult kocsik felújítását, illetve egyedi kocsik tervezésével, gyártásával is foglalkoztak. Az új vagonok gyártásának beindításához azonban mintegy 80 millió forintos beruházásra volt szükség. Miskolcon készítik a vagonok komplett alvázát, a vonókészülékeket, a futóműveket és a fékszerkezeteket, valamint a vég- és elválasztó falakat. Ezután szállítják ki Németországba, a DWA (német vasútikocsi gyár) niesky gyárába, ahol végső formába öntik a kocsit. A németországi mérések alapján arról is tárgyalásokat kezdtek, hogy az itteni munkálatokat kiegészítve, helyben szereljék össze az alvázat, és azok saját kerekeiken guruljanak Németországba.

– A vagonok legközelebbi bemutatkozására az Industria '97 keretében lesz lehetőség – jegyezte meg a szakember. – Ha a kocsik külföldön aratott sikere itthon is folytatódik, akár a kiállítás nagydíját is elhozhatjuk.

De már az eddig jelzett további megrendelések is bizakodással töltik el a céget, mivel a MÁV Rt. további 200, a DW (német vasút) 500 vagon vásárlását jelezte.

IFABO: számítástechnikai gála

Rendhagyó módon kezdődött kedden az IFABO '97 7. Nemzetközi Számítástechnikai, Kommunikációs és Irodaszervezési Szakvásár hivatalos megnyitója a Kőbányai Vásárközpontban. Magyar Bálint művelődési és közoktatási miniszter megnyitó beszédét megelőzően a Magyar Rádió Kamarakórusa adott rövid hangversenyt a megjelentek-

gítót tartalmazó folyadékot (egy tűzveszélyes folyadék tűzével,

DROZSNYIK ISTVÁN

P. Szabó Ernő műkritikus egy szokatlanul sokoldalú művész kiállítását nyitotta meg tegnap a győri Városi Művészeti Múzeumban a délutáni órákban. Az Élet-mű-részlet című kiállítás – mely június 24-ig tart – egy nagyszabású sorozat része, *Drozsnyik István* eddigi teljes alkotói munkájáról kíván átfogó keresztmetszetet adni.

A művész éppúgy foglalkozik grafikával, fotózással, mint festészettel, valamint otthonosan mozog a szobrászat, az installációs művészet, a kerámia- és a videofilm-készítés világában is. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Magyar Grafikusművészek Szövetségének, állandó tiszteletbeli tagja a Fiatal Alkotóművészek Stúdiójának. Számos önálló kiállítása közül kiemelkedik az 1991-ben, az Ernst Múzeumban és az 1996-ban Szegeden, a Móra Ferenc Múzeumban rendezett kiállítása, valamint a miskolci Országos Grafikai Biennálén és a salgótarjáni Országos Rajbiennálén és a különböző országos festészeti tárlatokon való szereplése.

Drozsnyik István teljes kiállítássorozata – nagyjából azonos időszakban – látható mind a győri Városi Művészeti Múzeumban, mind a Napóleon-házban, a Miskolci Galériában (Rákóczi-ház), a Fotógalériában, a Mini Galériában és a II. Rákóczi Ferenc Megyei Galériában.

(9721/4852/4/4)

Fotó: SZ. Ö.

'97. máj. 24. Kisalföld

Öt napig lámpák nélkül

A Győr-Moson-Sopron Megyei Állami Közútkezelő Közhasznú Társaság hétfőn megkezdi a 14-es számú főút (Győr–Vámosszabadi) Bácsai úti csomópontjában üzemelő jelzőlámpás forgalomirányító berendezés korszerűsítési munkálatait. Miután a jelzőlámpák előreláthatólag öt napig nem üzemelnek, ajánlatos különös figyelemmel és türelemmel közlekedni a csomópontban, esetleg lehetőség szerint elkerülni.

Ha jelzőtábla vagy útburkolati jel nem engedélyezi, szabad-e megállni személygépkocsival járdán?

a) Igen.

b) Nem.

Tegnapi feladványunk helyes válasza: c).

Lélekvarázs

„Egészséges életmód a Távol-Keletről" címmel tart előadást hétfőn délután öt órakor *Farkas István* a Vasutasok Arany János Művelődési Házában (Hotel Szárnyaskerék). A Lélekvarázs névre keresztelt női klubban ingyenesen vehetnek részt a hölgyek a bemutatóval egybekötött előadáson. Mindenkit szeretettel vár a klubvezető, *Fodorné Marica*.

Gyarapodó beruházások

A költségvetési intézmények és a tíz fő feletti vállalkozások az első negyedévben 202 milliárd forintot fordítottak beruházásokra. A KSH legfrissebb jelentése szerint ez közel 4 százalékos volumennövekedést jelent az előző év azonos időszakához képest.

Az átlagot meghaladóan nőtt a gépberuházások értéke (17 százalékkal), ezen belül kiemelkedően magas volt az importgépbeszerzések növekedése (24 százalék).

A feldolgozóipar beruházásainak összege 51 milliárd forint, ami 6 százalékos emelkedést jelent, az építőipari beruházások 11 százalékkal haladták meg az előző évit. Folytatódott viszont a pénzügyi szektor invesztícióinak csökkenése, az első negyedévben mindössze a felét tették ki a tavalyinak. Az átlagnál kisebb mértékben ugyan, de növekedtek az oktatási beruházások (3,1 százalékkal). Az egészségügy, a szociális ellátás, valamint a közigazgatás és a társadalombiztosítás terén a beruházások szintje 5, illetve 7 százalékkal alatta maradt 1996 első negyedévi szintjének. (MTI)

103.1MHz Rádió BMC

SZOMBAT

Műsorvezetők:

Szikra József
Kocsis Rozi
Horváth Zsóka

VASÁRNAP

Műsorvezetők:

Kszel Attila
Horváth Zsóka
Szikra József

Naponta 6–18 óráig, FM 103,1 MHz; kábelen 100, 7 MHz.
BMC Rádió, 9023 Győr, Magyar u. 9. Tel.: 96/444-222

DROZSNYIK ISTVÁN

ÚJ MŰVÉSZET
2000/dec.

P - 9765

31.o.

2711

1951-ben születtem Abaújszántón kilencedik gyerekként. Tagja vagyok a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának. Tanulmányaimat magánúton végeztem.

Jelentősebb egyéni kiállításaim:

1979 Miskolc, Mini Galéria
1980 Balmazújváros
1982 Miskolc, Mini Galéria; Budapest, Lila iskola
1983 Fiatal Művészek Klubja

Csoportos kiállítások:

1978 „Rajzok", Miskolci Galéria; Stúdió pályázat: Ember és környezete, Győr
1979 Tavaszi Tárlat, Salgótarján; „Rajzok", Miskolci Galéria; Stúdió pályázat „Gyermekév", Győr; „Gyermekév", Miskolc; X. Országos Grafikai Biennálé, Miskolci Galéria
1980 József Attila pályázat, Budapest; Stúdió pályázat „Duna", Győr, Téli Tárlat, Miskolc
1981 Tavaszi Tárlat, Salgótarján; Szegedi Nyári Tárlat; Stúdió '81, Szeged
1982 Hagyomány I. Stúdió pályázat, Budapest; Tavaszi Tárlat, Salgótarján; Stúdió pályázat: „Animáció és képzőművészet", Kecskemét; Stúdió pályázat: Kollázs, Szentendre; Stúdió pályázat: Madách, Győr; Stúdió '82, Műcsarnok; Téli Tárlat, Miskolci Galéria
1983 Tavaszi Tárlat, Salgótarján; Mai Magyar Grafika és Rajzművészet, Magyar Nemzeti Galéria; Stúdió pályázat: Realizmus, Hódmezővásárhely; Stúdió '83, Budapest, Ernst Múzeum; Soproni művésztelep (Butak, Drozsnyik, Kalmár, Fehér, Bodor)
1984 Tavaszi Tárlat, Salgótarján; Országos Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest; Soproni Művésztelep, Sopron; „Ezüst Gerely" pályázat, Budapest; „Felszabadulási pályázat", Miskolci Galéria; II. Országos Rajz Biennálé, Salgótarján; Stúdió pályázat: „Anyag", Fényes Adolf Terem; Stúdió '84, Budapest; Téli Tárlat, Miskolci Galéria; VIII. Országos Debreceni Tárlat
1985 Tavaszi Tárlat, Salgótarján; „40 alkotó év", Műcsarnok; VIT-pályázat: Fiatal Művészek Fesztiválja, Budapest; Stúdió '85, Budapest

Külföldi csoportos kiállítások:

1985 Fiatal Képzőművészek Csehszlovákiai vándorkiállítása (Prága, Brno, Rychnov)
Lublini Képzőművészeti Triennálé „A Háború Ellen" (Majdaneki Állami Múzeum)
VIT-pályázat, Moszkva
Fiatal művészek a békéért — Nemzetközi Képzőművészeti Kiállítás (Lengyelország, Torun)

Díjak:

Stúdió-ösztöndíjak 1978—1984-ig
Szakmai ösztöndíj 1982. 1 év
Ezüst Gerely Pályázat — 1984. Különdíj
Felszabadulási Pályázat — 1984. KISZ-díj
Miskolc Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztály — művészeti ösztöndíja, 1984. 1 év

FALUVÉGI FESZÜLET

Tisztelettel meghívjuk Önt barátaival,
ismerőseivel együtt
1994. április 29-én (pénteken) de. 11 órára
a
Nógrádi Történeti Múzeumba
(Salgótarján, Múzeum tér 2.)

DROZSNYIK ISTVÁN

képzőművész kiállítására

A kiállítást megnyitja:

Dr. Feledy Balázs
a Világkiállítási Programiroda
kulturális igazgatója

Megtekinthető: 1994. július 30-ig

Vasárnap és hétfő kivételével naponta 9–16 óráig
Szombaton 9–13 óráig

Alig lépte túl Drozsnyik István „az emberélet útjának felét", s ez azt jelenti, hogy hivatalosan is, gyakorlatilag is fiatal művésznek nevezhető. Ahhoz a generációhoz tartozik, amely nagyjából akkor indult, amikor a világban, s itthon, Magyarországon is mintha hirtelen megszaporodtak volna az ellentmondások, mintha egyre több lett volna az egymást tagadó jelenség, folyamat, amelyeket azonban külön-külön és együttesen is figyelembe kell vennie annak, aki valóban el akar indulni valamilyen pályán. Megtorpanás a világpolitikában, a gazdasági életben, később megtorpanás a szellemi, művészi progressziót illetően is. Kezdetben a lehetőségek ugrásszerű növekedése az egyéni létfeltételeket illetően, majd visszaesés ezen a területen is. A másik oldal sem hanyagolható el; a világ művészetével kapcsolatos információk számára ugrásszerű növekedése, a hagyományos – konzervatív – esztétikai normák lassú, utóvédharcok közötti visszavonulása, a fiatalok előtt álló kifejezési lehetőségek, anyagok, technikák, megközelítési módok gyors megszaporodása. Ami tíz-tizenöt évvel ezelőtt tiltott gyümölcs volt, ma bárki számára élvezhető, igaz, hogy az „új" felfedezésével együttjáró izgalomból egyre kevesebben részesülhetnek.

Mondhatni – hogy konkrétabb példával éljek – az az újság, amely egyfelől a kevés jó hír mellett igen sok komor beszámolót közöl a világpolitikáról, fegyverkezési versenyről, másfelől bármilyen módon felhasználható eszközzé vált a képzőművészet számára. Szerepelhet a maga természetes valójában, festői eszközökkel minimális mértékben megmunkálva, megjelenhet úgy, hogy szövegét, képeit gondosan átmásolja a művész a rajzpapírra, s persze úgy is, ahogyan Drozsnyik István lapjain szerepel, hogy a fontosnak érzett, fotós eszközökkel megragadott információ mellé erőteljes hatású grafikai elemek társulnak. Azt is mondhatjuk azonban, hogy az utóbbi időben olyan gyorsan szaporodnak az ijesztő hírek, hogy lassan immunissá válunk velük szemben, s ha csupán az új eszközök mennyiségi gyarapodása jellemzi, a művészet változásaival szemben is könnyen közönyössé válhatunk. Drozsnyik István művészetében sokféle anyag, kifejezési módszer jelenik meg, ezek azonban szervesen látszanak kötődni egymáshoz, megjelenésük indokolt. A pályakezdés tusrajzai a fekete-fehér drámai hatású ellentétével azokat az ellentmondásokat előlegezik, amelyeket később vegyes technikájú, fotót használó lapjain is megfigyelhetünk, a keresztmotívum például ugyanúgy megjelenik ezeken a munkákon, mint későbbi „újsághír-asszociációin", plasztikai kísérletein, vagy éppen színes fotósorozatain, diáin, amelyek egy-egy akció dokumentumai. A huszadik századi ember helyzetét – esendőségét, kiszolgáltatottságát – jelképezi ez a motívum, ahogyan persze, évezredes szimbólum lévén, az „örök" ember sorsát, lehetőségeit is. Az örök emberiről beszélni – nagy merészség kell ehhez a vállalkozáshoz, hiszen nem elsősorban az a kérdés, hogy mit fogalmaz meg maga a felhasznált motívum, hanem az, hogy mit tesz hozzá, hogyan hitelesíti, hogyan vonatkoztatja saját korára az általános érvényű jelentést valaki. Drozsnyik István néhány lapján megfigyelhető, hogy túl sokat bíz a felhasznált motívumra, ezekben az esetekben inkább dekoratív, mint saját korát, környezetét elemző részleteket társít hozzá, többnyire azonban hatásosan társítja a mű örök érvényű és aktuális elemeit. Kérdés persze, hogy azok az aktualitások, amelyek a mai Magyarországon élő fiatal művészek számára fontosak, mit jelentenek a világ számára. Azt hiszem, ha maga a jelentés hiteles, nem baj, hogy esetleg csak kishírként kerül be az úgynevezett „világlapokba". Arról, hogy hogyan éltünk itt és most Magyarországon, egyszer talán az ilyen „kishírek" mondják el a legtöbbet.

P. Szabó Ernő

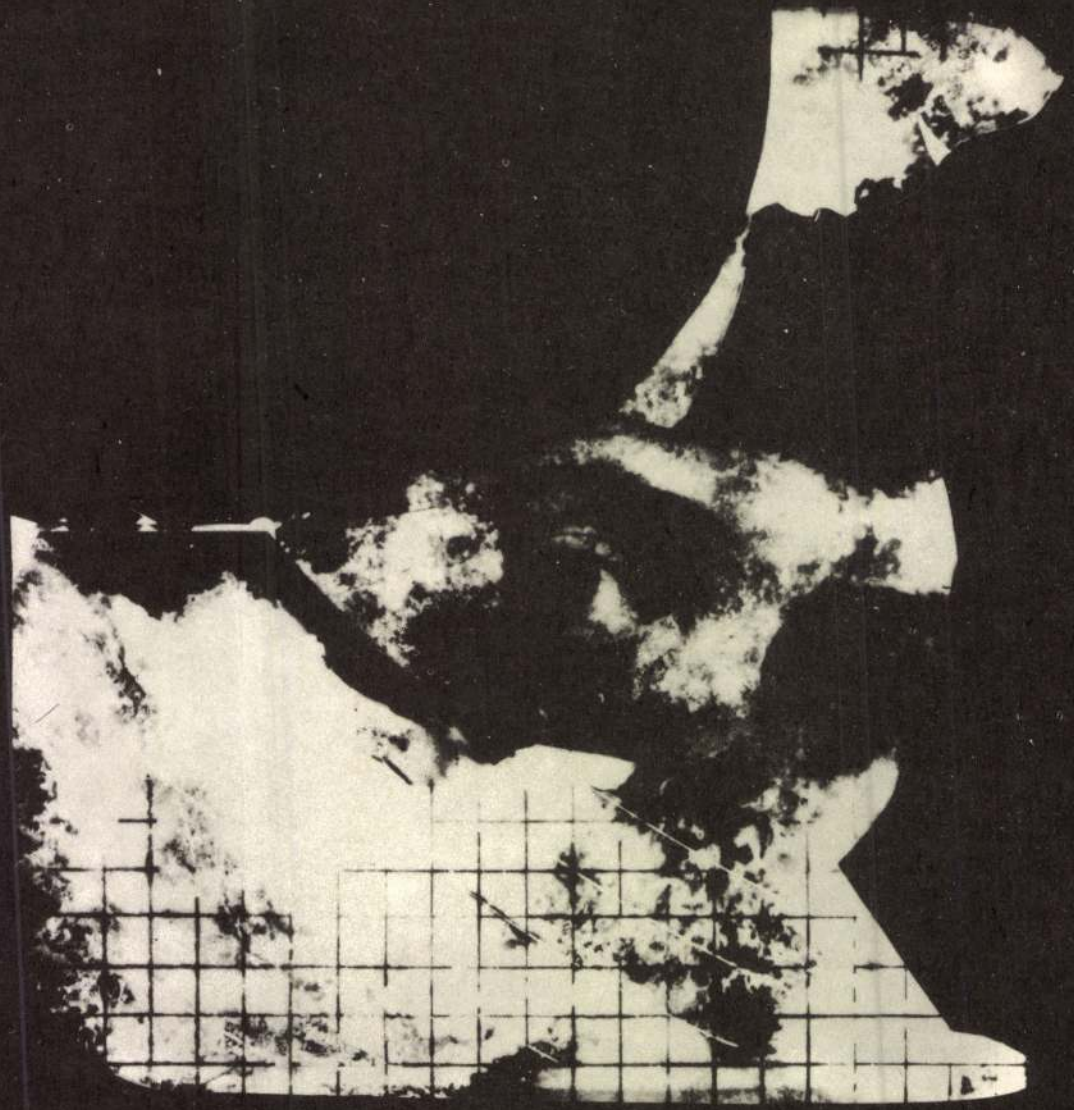

DROZSNYIK ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA

MISKOLCI GALÉRIA 1985. augusztus 30.—szeptember 29.

A kiállítást rendezte: Jurecskó László A reprodukciókat készítette és a katalógust tervezte: Bogár György Felelős kiadó: Dusza Árpádné

Drozsnyik István

MISKOLCI GALÉRIA

1997. május 8 - június 15.

" ÉLET-MŰ-RÉSZEK "

DROZSNYIK ISTVÁN

kiállítása

A művész további kiállításai Miskolcon:
Fotógaléria (Győri kapu 27.) V.8-VI.30.
Mini Galéria (Kossuth utca 11.) V.8-VI.30.
II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár (Görgey Artúr út) V.8-VI.4.

A **Miskolci Galéria**
tisztelettel meghívja Önt és családját
a kiállítás megnyitására
a **Rákóczi-házba**
(Rákóczi u.2., bejárat a Széchenyi utca felől)

1997. május 8-án, csütörtökön délután 5 órára

A megnyitón bemutatásra kerül a művész

„Álmaimban sírnak értem a csillagok"

című variációs játéka

Közreműködnek:
Kónya Erzsébet
balettmester növendékei és
Szabó József
hegedűművész

Tisztelettel és szeretettel meghívjuk
Önt és Családját

ROZSNYIK ISTVÁN

képzőművész

Élet-mű-részek

című kiállítása

megnyitására
1997. május 23-án 18 órára,

a

Városi Művészeti Múzeumba
/Győr, Rákóczi u. 6., bejárat: Nefelejcs köz 3./

A kiállítást megnyitja:
P. SZABÓ ERNŐ
újságíró, műkritikus

Megtekinthető:
1997 június 24-ig, hétfő kivétlével naponta
10-től 18 óráig.

Tisztelettel és szeretettel meghívjuk
Önt és Családját

DROZSNYIK ISTVÁN

képzőművész

Élet-mű-részek

című kiállítása

megnyitására
1997. május 23-án 18 órára,

a

Városi Művészeti Múzeumba
/Győr, Rákóczi u. 6., bejárat: Nefelejcs köz 3./

A kiállítást megnyitja:
P. SZABÓ ERNŐ
újságíró, műkritikus

Megtekinthető:
1997. június 24- ig, hétfő kivétlével naponta
10- től 18 óráig.

VÁROSI MŰVÉSZETI MÚZEUM GYŐR

Tisztelt Főszerkesztő Úr /Úrhölgy!

Tisztelettel felhívom szíves figyelmét következő új kiállításunkra, amelyet Drozsnyik István alkotásaiból rendezünk Élet- mű- részlet címmel intézményünkben,
1997. május 23- tól június 24- ig.
A kiállítást P. Szabó Ernő műkritikus nyitja meg 1997. május 23- án, 18 órakor.
Mellékelve a meghívót, tisztelettel kérem, szíveskedjék segíteni munkánkat tájékoztatásukkal, hogy minél szélesebb körben tudjnak rendezvényünkről.

DROZSNYIK Kiállítás

Drozsnyik István kiállítása egy nagyszabású sorozat része, amely a művész eddigi teljes munkásságáról kíván átfogó keresztmetszetet adni.
Győrött a Városi Művészeti Múzeumon kívül a Napóleon- házban, továbbá Miskolcon a Miskolci Galériában /Rákóczi Ház/, a Fotógalériában,
a Mini Galériában és a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban
látható - nagyjából azonos időszakban - a művész teljes kiállítássorozata.

Drozsnyik István 1951- ben született. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Magyar Grafikusművészek Szövetségének, állandó tiszteletbeli tagja a Fiatal Alkotóművészek Stúdiójának.
Grafikával, szobrászattal, festészettel, kerámiával, installáció művészettel, fotózással és videofilmkészítéssel foglalkozik.

Számos önálló és csoportos kiállítása közül kiemelkedik az 1991- ben, az Ernst Múzeumban és az 1996- ban, Szegeden, a Móra Ferenc Múzeumban rendezett kiállítása, valamint a miskolci Országos Grafikai Biennálén és a salgótarjáni Országos Rajzbiennálén és a különböző országos festészeti tárlatokon való szereplése.
Győrött a Vár Art Galériában volt látható 1993- ban önálló tárlata. 1995- ben és 1996- ban tagja volt a győri nemzetközi Művésztelepnek.

A tájékoztatásban való együttműködését, segítségét megköszönve, tisztelettel:

N. Mészáros Júlia

N. Mészáros Júlia
múzeumigazgató

Győr, 1997. május 15.

A Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és barátait
a Képtárba (Szeged, Horváth Mihály u. 5. I.e.)

DROZSNYIK ISTVÁN

képzőművész

SZÉKVARÁZSLAT

c kiállítására

A tárlatot NAGY IMRE a Tornyai János
Múzeum igazgatója, művészettörténész
nyitja meg
1996 április 26 -án. 16^{30}-órakor

A kiállítás április 26 - május 27. tekinthető meg
hétfő kivételével 10-17 óráig.

Drozsnyik István

MEGHÍVÓ

A kiállítást megnyitja:
BAKY PÉTER
festőművész
a Művészetek Háza igazgatója

Közreműködik:
SZŐTS JUDIT
hegedű
LÁNYI PÉTER
zongora

A kiállítás megtekinthető:
1997. június 20-tól-július 20-ig,
hétfő kivételével, naponta
10.00 -18.00-ig.

A Művészetek Háza tisztelettel meghívja

1997. június 2o-án 17.00 órára

DROZSNYIK ISTVÁN
képzőművész

FÁTYOL ZOLTÁN
festőművész

URBÁN TIBOR
festőművész

kiállításának megnyitójára
a
MŰVÉSZETEK HÁZÁBA
(Szekszárd, Mártírok tere 28)

MŰVÉSZETEK HÁZA
SZEKSZÁRD

MEGHÍVÓ

A Kecskeméti Képtár és Tóth Menyhért Emlékmúzeuma
tisztelettel meghívja Önt és barátait

1995. április 14-én (péntek) 17 órára

DROZSNYIK ISTVÁN

képzőművész kiállítására

A kiállítást megnyitja:

Nagy Imre
a Hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum
igazgatója
művészettörténész

A megnyitón levetítésre kerül a művész ETÜD c. filmje
(video performance)

Megtekinthető: 1995. május 28-ig (hétfő kivételével)
naponta 10–18 óráig

A kiállítást a Nemzeti Kulturális Alap támogatta!

DROZSNYIK ISTVÁN

DROZSNYIK István

Drozsnyik István kiállítása, Miskolci Galéria, 1985. aug 30. - szept. 29. A kiáll. rend. bev. Jurenka Lajos. Miskolc: Miskolci G, 1985 [16] p. ill

Drozsnyik István Műértő 2002. júl.-aug.

Ha arra jár Sárospataki Képtár

Zárt(szelvény) terek

Van a pataki képtárnak egy apró, kövezett, enyhén lejtős udvara. Több mint tizenöt évvel ezelőtt a Xertox 104/A számú „dolgos meditációja" alkalmából, göcsörtös ágakból, Bodrog-parti uszadékfákból emeltek itt hevenyészett hajlékot – az akció címe szerint: Kalyibát – a csoport tagjai. Amikor elkészült, üggyel-bajjal, de valahogyan mégiscsak otthonosan összehúzták magukat a varjúfészekre emlékeztető tákolmányban.

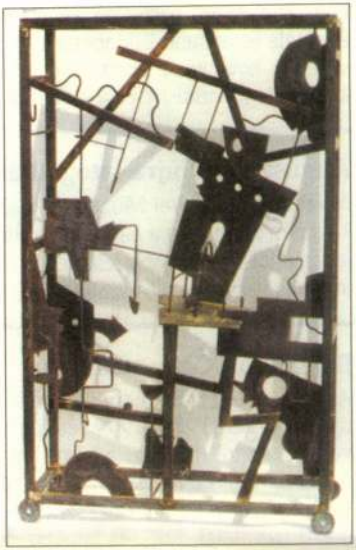

Drozsnyik István: Futnék, de hová?
vas, 212x130x50 cm, 2001

Néhány héttel ezelőtt a Miskolcon élő festő-szobrász Drozsnyik István vette birtokba az udvart, hogy a kiállítását megnyitó performansz kellékét – fából és talált tárgyakból összerótt, festett feszületszobrát – ott elhelyezze. Ez az archaikus hatást keltő tárgykollázs – és társa a képtár harmadik, leghátsó termében – némiképp különbözik újabb munkáitól, nagy méretű tusfestményeitől és hegesztett vasszobraitól. Előbbiek zömmel fekete-fehérek, rajtuk a motívumok – jellegzetes, szúrós, szálkaszerű, nyüzsgő-rajzó formák – mint folyadék felszínén a tömegvonzást követve az edény pereme felé sodródó apró uszadékok, a képszélek irányába mozdulnak, ott tömörülnek. A munkák centruma sem „üres", hanem erővonalak szabdalta, telített tér. Amikor színek jelennek meg rajtuk, a belőlük képzett sűrűsödések inkább zárványokként hatnak a fekete-fehér mű szövetében. A tusfestmények másik tulajdonsága alapvetően grafikus jellegük: a rajznak, a vonalnak Drozsnyik művein főszerepet juttat. Ez a „grafikus jelleg" vasszobraira is jellemző. A zártszelvényekből összehegesztett háromdimenziós keretekkel – többnyire különböző arányú álló hasábokról van szó – kijelölt teret hullámzó vashuzalokkal és lemezből kivágott geometrikus elemekkel népesíti be. Az első pillantásra nonfiguratív kompozíciók azonban szimbolikus tárgyakat (széket, trónust, feszületet) és emberi alakokat is rejtenek. A lemez, a huzal és a keretet adó zártszelvény – tehát a felhasznált anyagok – tulajdonságai következtében Drozsnyik szobrai egyáltalán nem tömegszerűek, hanem áttörtek, esetükben a negatív formáknak és a hiánynak legalább akkora a jelentősége, mint a fémből hegesztett tér-rajznak.

[illegible] jelképrendszere egyfajta – a keresztény ha-

[illegible] tetteleinek javítása érdekében tartott jótékonysági aukcióval egészült ki.

Új regionális művészeti magazin

A Præsens – Zeitgenössisches Kunstblatt – Central European Contemporary Art Review ezentúl angol, német és magyar nyelven tudósít a közép-európai régió művészeti eseményeiről, és tematikus blokkokban követi az aktuális képzőművészeti párbeszédet. A folyóiratot L. Molnár Mária, Kertész László és Adèle Eisenstein Budapesten adja ki, nemzetközi szerkesztőgárda bevonásával. A következő szám szeptember elején jelenik meg, témája a nemzeti kulturális identitások és a globalizáció kérdése.

Augusztustól újra látogatható az Egry József Emlékmúzeum

A Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága hosszú szünet után augusztus közepén megnyitja a badacsonyi Egry József Emlékmúzeumot. Az épület teljes felújítása után több festménnyel, grafikával és korszerűsített katalógussal várja a látogatókat. (A kiállítás elérhető a http.www.egry.hu címen is.)

Bálványok Ópusztaszeren

Az Ópusztaszeri Emlékpark rotundájának első emeletén október 31-ig látható Veress Pál (1920–1999) emlékkiállítása. A festő Szőnyi István tanítványa volt; 1948-tól haláláig, 54 év alatt 54 egyéni tárlatot rendezett munkáiból. A közel negyven mű között megtalálhatók Veress jellegzetes, maga fejlesztette technikával készült salakreliefjei és uszadékfákat, deszkákat dúcként alkalmazó nyomatai, linó- és fametszetei. A hatvanas évek végén az avantgárd Szürenon-csoporttal is kiállító művész munkáinak meghatározó és egyben legismertebb motívuma a mindig más alakot öltő, archaikus bálványfigura.

Galéria IS

Az Első Magyar Látványtár „évi rendes" kiállításával – mely idén A tükör képei címmel háromnegyedszáz művész munkáit vonultatja fel – egy időben, június 29-én Tapolca-Diszelben, a Látványtár Kiállítóháza melletti egykori molnárlakásban megnyílt Gyökér Kinga és Vörösváry Ákos új vállalkozása, a Galéria IS. A jelenkori művészettel foglalkozó galéria „a honi képzőművészeti élet trendektől függetlenül működő, magányos szereplőit" tekinti kínálata súlypontjának.

A Szolnoki Művésztelep centenáriuma

A művésztelep megalapítása 100. évfordulóján, június 29-én átadták annak felújított épületszárnyát. A 86 millió forintos beruházás eredményeképpen négy műteremlakás (és a másik szárnyban további kettő) pályázati úton történő elnyerésére nyílik lehetőség. Az ebből az alkalomból szervezett egész napos programban megnyitották négy intézmény (az Ateliers Pro Arts, a Godot és az Óbudai Társaskör Galéria Budapestről, valamint a Hatvany Lajos Múzeum Hatvanból) bemutatkozó tárlatát, továbbá a telep múltjával foglalkozó három kamarakiállítást (August von Pettenkofen; Fotók a kolónia történetéből; Alkotók a művésztelepen) és a Szolnoki Galériában A Szolnoki Művésztelep a két világháború között című kiállítást. A rendezvény a Magyar Képzőművészeti és Iparművészeti Társaságok Szövetségének

A Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és barátait
a Képtárba (Szeged, Horváth Mihály u. 5. I.e.)

DROZSNYIK ISTVÁN

képzőművész

SZÉKVARÁZSLAT

c kiállítására

A tárlatot NAGY IMRE a Tornyai János
Múzeum igazgatója, művészettörténész
nyitja meg
1996 április 26 -án. 16^{30}-órakor

A kiállítás április 26 - május 27. tekinthető meg
hétfő kivételével 10-17 óráig.

MEGHÍVÓ

Dröse (Drösze)
Christian
Modellierer
XVIII. n.

l.
Schirek Holitsch
116. l.

SZŐNYI ISTVÁN
FESTŐMŰVÉSZ
GRAFIKAI
KIÁLLÍTÁSA

Ø Drucker Dénes

festō

l Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 144. l

Vk 16199 Dr. Derecsényi Dezső	540	,54	5	,0
Vk 123804 Szaló Erzsébet	223	,30	1	,8
Vk 102768 dr Csabai István	339	,11	4	,2
Vk 16915 dr Pálinkás László	59	,11	4	,2
Összesen:	3.320	,84	= 37	,4

Figyelmeztetés: 1. A fizetési jegyzéket **nem kell v**
havi sorrendben irattárában meg
2. A téritményeket a fent megjelölt

Igazoljuk, hogy a 16. számú hasábban feltüntetett öss

Budapest, 194

főnök.

561. rakt. szám.

Drucker Denes

festo

Ferkipzomfoisk vk

1939-41. 151. l

Budapest, 1

A hivatalos másolat hitel

Pétervári

min.shiv.igazgató.

Drucker Dénes

1938/39. III. éves

fest. zak.;

rendkiv. hallg.

~~[illegible]~~ I–II. félév

Ferkèpzomfoiskèvk

1937/39

156. l.

Drucker Vénes

1937/38. II. éves
fest. vak, rendkiv.
rally.
I - II - félév

Ferképzomfoiskèvk
1937/39.

149. l.

Drucker Denes

I. éves rendk. hallg.

Képrin. Fönd Évh

1936/37. 72 l.

Ferkèpzomfoiskèvk

DRUCKER DÉNES

Magyar Nemzet, 1990.dec.4. 8.p

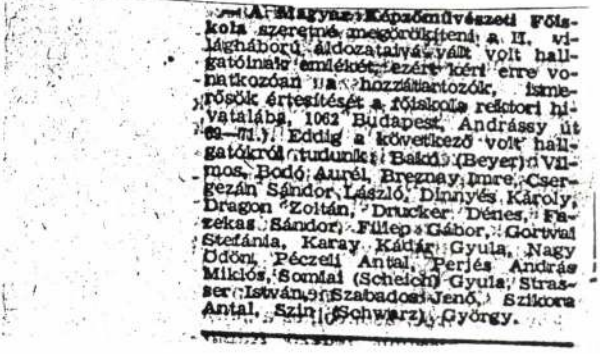

A Magyar Képzőművészeti Főiskola szeretné megörökíteni a II. világháború áldozatainak emlékét, ezért kéri erre vonatkozóan az érintettek, illetve hozzátartozók, ismerősök értesítését a főiskola rektori hivatalába, 1062 Budapest, Andrássy út 69—71.). Eddig a következő volt hallgatókról tudunk: Baldi (Beyer) Vilmos, Bodó Aurél, Breznay Imre, Csergezán Sándor, László, Dinnyés Károly, Dragon Zoltán, Drucker Dénes, Fazekas Sándor, Fülep Gábor, Gortvai Stefánia, Karay Kádár Gyula, Nagy Ödön, Péczeli Antal, Perjés András Miklós, Somlai (Scheich) Gyula, Strasser István, Szabados Jenő, Szikora Antal, Szin (Schwarz) György.

MDK

Drucker Denise iparművész, 1902.

Rézvezetü szivardoboz
" levéltartó
Levelezőlap doboz /faégetés/
Chimerás fémdoboz
6 drb virágmintás fémtányér
6 " együtt

Fémapplikációs itatós

N.Szal. XLIX. csop.kiáll. ¾ 1926. jun. 16-17 l.

MDK

Drucker Denise iparművész, 1902.

Állólámpa batik ernyővel
Japán batik kendő
Rózsás batik kendő
Kék fantaizie kendő
Borostyán mintás
Kis batik kendő

N.Szal. XLIX. csop.kiáll. 1926. jun. 16-17 l.

MDK

Drucker Denise iparművész, 1902.

Férfi tárca, olajág
Liseuse
Női tárca

N. Szal. XLIX. csop. kiáll. 1926. 16-17 l.

MDK

Drucker Denise iparművész, 1902.

Monogrammos könyvjelző

Kopt stil "

Nagy női táska

Chimerás női táska

Férfi tárca kopt stil

N.Szal. XLIX. csop.kiáll. 1926. 16-17 l.

MDK

Drucker Denise iparművész, 1902.

Karcsu váza
Kék váza
Rózsák á
Virágos ág
Renaissance könyvjelző
Bőrégetett "

N.Szal. XLIX. csop.kiáll. 1926. 16-17 l.

MDK

Drucker Denise iparművész, 1902.

Pendentiv hegyi kristályból
" " "
" galalithból
aranyhaltartó
Üvegtányér
Kis üvegtányér

N.Szal. XLIX. csop.kiáll. 1926. 16-17 l.

MDK

Drucker Denise iparmüvész, 1902.

Kopt stilü bomboniére
Renaissance "
Email monogrammos "
Cigaretta doboz
Puder doboz
" " táskába való

N.Szal. XLIX. csop.kiáll. ✱ 1926. jun. 16-17 l.

MDK

Drucker Denise iparművész, 1902.

Kis doboz
Email váza
Jamtartó
Kerek kis bomboniére
Piros bomboniére
Pendentiv hegyi kristályból

N.Szal. XLIX. csop.kiáll. % 1926. jun. 16-17 l.

MDK

Drucker Denise

Kiállitások. Magyar Mivészet 1926. 5. sz. 304.l.

Drucker Denise éparművész

Magyar Művészet, 1926

304.o.

kiállítások.

Drucker Denis pannivész

Pesti Hirlap. 1926. jun. 13. 9

k. k. l. ujabb szoporthiállítás

Drucker Géza

Akt

Ernst-Muzeum CXXXi. /Jubiláris/ kiállitása.

1932. május 14 l.

A MAGYAR ÁLLAM-ÉLET
MONOGRÁFIÁJA
SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA
TELEFON: J. 404-02

Budapest, 1932 május 4.
VIII., Déry-utca 4.

Rj.

Tek.
Müemlékek Országos Bizottságának

Budapest

Hivatkozással Karczag szerkesztőnk látogatására, mellékelten tisztelettel átnyujtjuk a kijelőlt képek jegyzékét azon kérelemmel, hogy az arra vonatkozó klisseket kölcsönképen való fel-

megrivá

Drucker Denise

Szparmüvész

Szül. 1902.

1926. jun. koll. Hall

Különf. szparmüvészeti

tárgyakból a Nemzeti

Halonban.

Életr.

18 SZERDA

Kamill, Frigyes

19 CSÜTÖRTÖK

Paul. sz. Vince, Emilia

20 PÉNTEK

Jeromos, Illés

21 SZOMBAT

Praxedes, Dániel

tovább

Drucker Denise

Idrányi Tibor

Király Jenő

Nowinsky Jenő

Pataky Andor

Podolini Volkmann

Artur

Rácz Irén

Sassy Attila

Vadon Benjamin

csoport kiáll.

l.

Neuvreti Szalon

1926. jun. 12–22.

Katalogus fut az anyagban

Ferenc I. sö, m. király VIII. [redacted] 170

Drucker Miklós

Építész

Drucker Miklós okl. építészmérnök, szfőv. segédmérnök, IX. Üllői-út 17. 188-179

Aptavb 140. sept

u 1942. jan.

Spucker Miklós

építész

Szül.: Budapest 1904
Oklevelet nyert: 1927.

Műegyetem 6. [illegible]

1933. május

Készpénzkiszlet.

54,011·60 ~~540·1~~

32,000
10,000
2000
44000
10011·60

B. k. 621
1/2 % alk.
1 1/2 % frg.
3 % jut. 18

Drucker Miklós

a Thaly Kálmán-utcai
wöhálozati ügyeletes
telep teropályázatan
megvétel

MMÉEKözl.
1941. 203-l.

MDK

Drucker Miklós építész

Halász közép 1941. 138. l.

MDK

Drucker Miklós építész

terve 750 P-ért megvéve

Kik nyerték a Vizmüvek ép.dijait? Pest, 1941, nov. 5. 3.l.

Drucker N. H

Ötvös Pest 1850-60-as
evek

irsd

Horváth Szentpéteri

253. l.

dó úton, a jobbról emelkedő szikla
több leány és asszony közeledik,
yka halad, kinek testvére egy kost

8.7 cm.
-iki ajánlat (506/902), illetőleg
pján Giulia Marko Contitól 100

Drückner és Magistris cég,
bécsi templomfestők

1858. szeptemberben az alábbi templom szentélyének boltozatára festettér a szentháromság és a magyar szent korona felajánlásának freskót. Ezek a középszerűség szinvonala alatt állanak.

Gyulai Rudolf. A komáromi szent András-templom és kath. elemi iskola fört. vázlata. Magyar Sion. 1897. Uj sorozat. XI. k. 355. l.

vegyes

i. 4

1 köt. 4ᵗᵒ

Boncz

Ödön dr.

A gróf Haller-család nemzetség-könyve.

Czímertan, család-történet, mivelődéstörténet és viselettan tempontjából ismertetik — és dr. Szádeczky Lajos.

(Külön-nyomat a „Turul" 1886. évfolyamából)

MDK

DRUCSÁK JÁNOS

Egri kanonok állíttatta fel Casagrande szt.István szobrát Egerben.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.68.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Drugo Mária Albina

1917/18 – 1921/22

Ø

Ferkèpzomfoiskòvk

1732-33. 77.l.

Drull Dezső, építész MDH

Pályaművét megvásárolták

-: Milyenek lesznek az új főiskolai kollégiumok? 2-l

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj. 18.

M.D.K.

Drumár Alexandrin

festő

Horror Cézár felesége, Nagybányán telepedtek le

Ferenczy Károly tizenégy levele: Genthon István~~tól~~:

M.M.M. Évkönyve 1952, 194 l.

Drumár László

---

szül. Nagybánya 1881 ápr. 17
Gün. sctts.
1899/900. I–II – I é. rajzt-
jel.

Torontálvármegyei magyar Közmű-
velődési egyesület V. 225.

Drumár László

1899/900

Ferkèpzomfoiskòvk

77 l.

tatárago működött. Ő készítette a XV. sz. elején a sienai Palazzo Pubblico kápolnájának kiváló intarziáit. Ezeknek díszítő formái még a gótikus ízlés maradványai, az alakok ellenben már tiszta korarenaissance formákat mutatnak.

DOMENICO DA PARIS, másképen *D. del Cavallo*, páduai eredetű szobrász. Kb. 1453—1490-ig főleg Ferrarában működik, hol a székesegyház számára Niccolò és Giovanni Baroncellivel együtt önti Mária, Szt. János, Szt. György és Szt. Mór bronzszobrait. Az ottani Pal. Schiffanoia szalónmennyezetének plasztikai díszítése is D. műve. Stílusa Donatello páduai stílusának leszármazottja.

DONALDSON (ejtsd: *doneldzn*), *Thomas Leverton*, angol építész és művészeti író (1795—1885) számos középület alkotója. Kétkötetes illusztrált munkát adott ki Pompejiről s több antik és modern építészeti tárgyú könyvet írt.

DONATELLO, igazi nevén *Donato di Niccolo di Betto Bardi* (1386—1466), egyszerű firenzei takács fia, minden idők egyik legkarakterisztikusabb stílusú művésze. Ama mesterek közé tartozik, akiknek születése nélkül koruk művészete másképen fejlődött volna. Szobrászatában nemcsak szubjektív művészi vágyak, hanem minden művészre érvényes tárgyi eredmények is először jutnak kifejezésre. Művészetének főjelentősége a természet fokozottabb meghódításában, a művészet kifejező erejének megnövesztésében és a sajátos szobrászi problémák határozott megoldásában rejlik. Csak a jellemző érdekli. Nincs az emberi testnek egyetlen porcikája sem, melyet fokozottabban kifejezőbbé, elevenebbé ne tett volna. De nemcsak az emberi testet, hanem a ruhát is ő ábrázolja először anyagszerűen. A kelme törései, a ruharedők nála mindinkább természetesek lesznek. A gótikus stílusig

Drunyi

ötvös XIX. sz. első fele

Köszeghy Elemér közlése.

Jókai Mór:	A jövő száza
Jókai Mór:	Az uj földes
Knick:	A pap. Regén
Kozma Andor:	Magyar rhaps
Meier-Graefe:	Dosztojevszk
Mikszáth Kálmán:	Uj Zrinyiász.
Nagy Endre:	Hajnali beszé
Rákosi Viktor:	Polgárháboru
Dr.Schack Béla:	A kereskedelm
Tóth Béla:	Ezer év magya

Ezen jegyzékben fe
a fenti árakon árusitjuk. A rende
csatolni,mert egyes könyvekből csa

mdk

Druslin Petrus kamara gróf.

1404-ben volt Körmöcön az aranypénzverő kamara grafja (K-D jegy feltételes a veretein)

Huszár Lajos: A Budai Pénzverés Története a Középkorban Bp 1958. 74.l

CARL DRÜNER, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836"/1867-ig/.179 lap, 63-on német szöveg, 3 irástipus.a/.Kalligrafált"gestorben ist...";sir,kereszt szomorú-füz.1836-1845.-b/.Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.-c/.Lent adat,halálozás"vékony"tintával.1845-1870.-1856 után ceruza bejegyzések.6.jegyz

"8.lap.CARL/DRÜNER/FORTEPIANOMACHER/1813/Alatta az 1. sz.irással:/gestorben den 3ten Februar 1839/Alatta:kereszt-sirhalom-füzfa./". 195.old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

DRÖNER Károly

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészitők. = Tanulmányok Budapest Multjából XXIII. Bp., 1990 169.p.

153-155.p.

S. van Dryweghen

után kérült rézkarcot emlit és közöl (Nádasdy Zsigi és Fragepán kivégzése)

Rózsa György: Nádasdy Ferenc és a művészet. - Művtört.Ért. 1970.3.sz. 185-202. l.

195. l.

SEBASTIAN VAN DRYWEGHEN, grafikus

Katalógus IX/4. Mellkép ovális keretben, Meyssens-féle portré forditott, kicsinyitett változata, Nádasdy, Frangep pán arcképével egy lapon/4.ábra/. A portrék alatt kivégzésük jelenete és 8 soros német vers. Rézmetszet és karc, 28.1+36,8 cm. Szignatúra: Sebastian van Dryweghen f./Ausführliche und Warhafftige Beschreibung Wie es mit denen Criminal-Processen.../Prag 1671/. főcimlap előtt. OSzK. Régi és ritka nyomtatványok oszt. RMK. III. 25[illegible]272. 189. old

GENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: Zrinyi Péter arcképei 177. ol

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

Dryveghen, Sebastian van

rézm.

Nádasdy Ferenc, Zrinyi Péter és Frangepán Kristóf képmása. Fenti rézm. Melléklet.

Hubay 1948

711.7.

Dryweghen, Sebastian van

1671

l.

A Mübarát

1921. 268.

Pötz Edgár vissz. r. Jógimn. tanár

IX. 117.

Dry Theodor, de, Szobrász

Forum, 1935. 219.

J.H.Csákós: Augsburgs künstlerischer Einfluss auf Pressburg.

Dryer M./Michael/ asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordált asztaloslegé-
neek jegyzéke származási hely szerint:"Berchingen:
Dryer M." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz. Évkönyve

Michael Dryer, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészito céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr után: "Den 26 Michael Dryer Von der Hoch/...../stedtigen stat berching x dischler Gesel". 108.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Dryer,Michael,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalioslegények jegyzéke:"Dryer,Michael,Berchingen,1692". 115.old 13.jegyz

Katári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmíveseinek történetéhez 93.old

Arrabona,D.-Antus János Múz.Győr,1967.- Győri Múz.Évkönyve

Sebastian van Drywegnen

Zrínyi Péter, Nádasdy Ferenc, Frangepán Ferenc – és Zrínyi Zsuzsi

Rézmetszetének reprója a 267. oldalon

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.19x75

Dsbanski Sixt. Sigismund

lengyel festő és szobrász
az első világháború előtti
időkben mint festő és
szobrász működött a pécsi
Zsolnay-gyárban – pár
évig. Utóbb vimatért ha-
zájába

Nik Pécs Köpzni
16. P.

Nagyságos

D o k t o r U r !

Örömmel értesületem, hogy a jövő hétfőn hozzánk érkezik.

Egyidejüleg póstára adtam 100.- P-t a jelzett kiadások fedezésére.

A szóbanforgó képek méretei keret kül-

1902–1904.

Dsbanski Sixtus

festő

lengyel származásu az 1900-as évek elején Pécsett dolgozott magán megrendeléseket. A pécsi bohém társaságnak kedvelt tagja volt.

Nikelszky Géza:

Pécsi képzőművészek

Baranyai Magyarság. 1922. máj. 28.

Dsbanski S. Sigismund MIK

szobrász

A Zsolnay-gyárban Kapás Nagy Mihály mellett dolgozott.
Született: Lemberg
A gyárban dolgozott: 1902-4.

34.o. és 75.o. 26. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Dombanski Sixt.Sigismund, MDK
lengyel festö és szobrász

/XXXXXX

A fiatal művésznemzedék tagajai sorába tartozott, kik részint K.Nagy Mihály osztályához, részint Apáti-Abt és Nikelszky-Parilek mütermében dolgoztak - érdemeket és elismerést szerezve.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitelezö
Pécs. XXXXXXXXXX. 1948.nov.16. 4.

MDK

Debanski Sixt. Sigismund, szobrászm. és festőm.

1902-től a Zsolnay gyárban dolgozott 2 évig.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői Pécs. 1949.április 12.

Dsbanski Sixtus, Sigismund MDK

szobrász és festő

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1902-1904.

70.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

M. D. K.

D. T.

Patai piarista kollégium építési
tervei 1812-ből.
Homlokzati és alaprajzi terveh.
Koraklasszicista.
Pesti piarista levéltár.
Mojzer Miklós: Architectura civilis.
Művért. 1957. VI. é. J. 2-3. sz.
118. l.

DUÄISZKY HENRIK Ágost szobrász

A vármegyeháza homlokzati tympanonjának a cimerét készitette

TÓTH Antal: A Pesti Vármegyeháza. 2.bőv.kiad. bev. Zádor Anna. Bp. : Pest M.Tcs., 1990

44.p.

Parsonsné, Dr. Sármány Ilona

Á S - T E R V E Z E T

a az épitészet ós festészet
ü k r é b e n

8-1918/

B/ Festészet

égben — A művész marginália
a — helyzete Európa szélén.
/Historizmus plein air,
tészet/ — szecesszió és az izmusok
kezdetei/
/Bécsben/

ginárius ok voltak
95/

B/ Festészet

DUALOVSZKY, asztalos

Hochmann Ignác fakereskedő cégéje Miskolcon 1839-ben. Lelt.könyv szerinti fennálló követelése 624 személyt érint,miskolci vagy környéki iparosok,kereskedők főleg Tartozik Hochmannak 319 Frt-tal . Miskolc, 352.old

DOBROSSY ISTVÁN: Kereskedelmi kapcsolatok és hitelvi szokások Miskolcon a 19.század végén 335.old

A Herman Ottó Múz.Évkönyve, XXIX-XIV. Miskolc, 1975

Dualszky Magda
festő

MDA

Részt vett a tárlaton.

Hamar Imre: Művészeti élet Győr-Sopron megyében
Művészet, 1968. június – 46 kép.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1971 NOV 14

Dualszky Lajos

1021

Egy lap Dualszky Lajos vázlatfüzetéből

ggel és pártossággal szolgálja
ar szocialista sajtó
lmi, politikai céljaink megvalósítását

ító vezető munkatársai ak-
letet tartottak, ahol a párt-
vezetőkkel közösen megvi-
adatok várnak a sajtóra, a
ízióra a X. kongresszus ha-
ehajtásában.
i az aktívaértekezleten el-
a párt történelemformáló
etlen harcostársainak tartja
s a televízió munkatársait.
rók, akik az írott szóval, az
a képernyőn naponta, órán-
tása szerint alakuló szocia-
k eseményeit, tényeit, ered-
ik és hirdetjük, hálásak va-
kék vagyunk arra, hogy tol-
at az irányelveket, amelye-
litikai, gazdasági helyzeté-
zése alapján pártunk kidol-
ásai szerint mozgósíthatjuk
nagyszerű célok megvalósí-

núlva lesz egy esztendeje,
ongresszusa meghozta nagy-
zatait. Az év végével befe-
ötéves tervünk első eszten-
kájának eredményeit mérik
ezzák meg a további tenni-
területeken, mint például
sági vezetők aktívaértekez-
tanácskozásoknak a sorába
ágíró-aktíva is. Talán azzal
gy nemcsak egy év tapasz-
hiszen ilyen jellegű, széles
pártunk vezetői és a magyar
atársai között már jó ideje

nagyjelentőségű tanácsko-
ig alapvető, hogy az érde-
éges álláspontra jussanak

kongresszus mondanivalójával, de még nem mindenkihez jutott el felvilágosító, magyarázó, értelmező szavunk, s akikhez eljutott, azokhoz sem minden kérdésben. A párt politikájának ismertetése nem egyszeri feladat. A sajtónak naponta tájékoztatnia kell az ország lakosságát az előttünk álló feladatokról, hogy az emberek ne csak a legfőbb kérdésekben, hanem a részkérdésekben is lássák, érezzék pártunk politikájának helyességét.

Szocialista céljainkat illetően társadalmunk egységes, világnézetileg is jelentős mértékben erősödött szemléletünk, s elmélyült a szocialista közszellem, de vannak negatív jelenségei is társadalmunknak. Sajtónk általában helyesen tükrözi társadalmi valóságunkat, a maga eredményeivel és hibáival együtt. De nemcsak tükröznie kell helyzetünket, hanem rá kell irányítania a figyelmet a problémák megoldásának módjaira és lehetőségeire.

A X. kongresszus határozata a szocializmus építése soron lévő feladatainak magasabb szintű kibontakoztatását tűzte célul. Ebben a vonatkozásban a hírközlő szervek, a sajtó, a Rádió és a Televízió munkatársainak is nagyon bonyolult és felelősségteljes a munkája. Különös tekintettel arra, hogy fejlődésünk jelenlegi szakaszában rendkívül megnőtt a szocialista tudatosság jelentősége.

A közeli jövő legfontosabb tennivalói a beruházások, valamint a különféle érdekeltségek elvének és gyakorlatának összehangolása; az ellentétes és ütköző elemek feloldása a közművelődés és a közoktatás területén. Ezeket csak harccal, pártunk és államunk egyesített erőfeszítésével, a szocialista rendszer erejével tudjuk megoldani, ideértve a sajtót, a Rádiót és a Televíziót.

MDK

Duba hánló, dínlettervező

A aranykentyű lovagjai c. tévé-játékhoz kénített „hiteles" dín-leteket.

Hegedűs Tibor: Gondolatok a képernyő előtt 7.

Népszabadság, Bp. 1968. ápr. 30.

M.D.Y.

Duba László
ipacunűvész

Ruhatervei gondos elmélyülésről
adnak tanúságot.

Bauer Jenő: A Televízió díszlet, jelmez, grafika
Művészet, 1968. április – 44 lap.

MDK

Duba László

Kiállitási hir

Müvészet 1908 ápr.

Dubo László

Békefi István: Egy arszonygyilkos vallomása c. komédiájának dimleteit tervezte a Vigszínházban (em.)

Nagyvarsa 1967 XII. 1, 2 old.

MDK

Duba László, XXXX *festő*
Salgótarján, Baglyasalja

81. Fiu.

Nagy.Ifj.Képzőm.Kiáll. /VIT/
Növ.Képtár. 1949.aug.ló.-szept.lo. Kat.

M.D.K.

Duba László diszlettervező

A Hunnia Filmgyár munkájával kapcsolatban a cikkiró beszámol többek között "Az angyalok földje" c. film forgatásának megkezdéséről, melynek díszleteit a művész ellenőrzi.
Az egyik -szöveg melletti- fényképfelvételen szerepel Duba László arcképe munka közben. /Réger felv./

Körmendi Judit: Sárkányvasut, bolhacirkusz, céllövölde /stb/ c. beszámoló
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. dec. 22. V. évf. 51. sz. 26-27. l.

M.D.K.

Duba László

"A távirat" c. TV-játék diszleteit tervezte.

Kürti László: "A távirat" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. nov. 5.
IX. évf. 45. sz. 10. lap

M.D.K.

Duba László

Bacsó Péter: "Gyalog a mennyországba" c. forgatókönyv nyomán készült film diszlettervezője uj eljárással készült terveiről a film gyártásvezetője megjegyzi, hogy három tervénél a megtakaritás 30 000.- forint.

Körmendi Judit: Egy gyártásvezető naplójából c. riportja.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. febr. 27. III. évf. 9. sz. 28. l.

M.D.K.

Duba László

Diszlettervező uj eljárást dolgozott ki a szinpadképek előállitásának egyszerüsitésére.„Vakumos mélyszivó eljárással" PVC lapokra nyomják gipszmintáról a diszletelemeket, amelyekről a filmgyár mérnöke ugy nyilatkozik, hogy ezek felhasználási lehetősége szinte korlátlan.

Sas György: Felfedező uton a Hunniában c. riportja. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. febr. 13. III. évf. 7. sz. 22-23. l.

MKD

Duba László, díszlettervező

A Vígszínházban bemutatott Békefi-darabhoz tervezte a díszleteket.

Barabás Tamás: Egy asszonygyilkos vallomása

2

ESTI HIRLAP Bp. 1967. nov. 28.

Duba László

tervező

A Baglyasalji Képzőművészeti Szabadiskola hallgatója 1949-ben

Képzőművészeti életünk a felszabadulás után 35.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK; KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II
Bp. 1966.

M.D.K.

Duba László

"Az utolsó vessora" c. filmhez készitett diszletterveket.

Körmendi Judit: A "folyton változást" keresgélem c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1962. január 19. VI. évf. 3. sz. 12-13. l.

M.D.K.

Duba László

"Az utolsó vacsora" c. filmnek készített disz-
letterveket.

Körmendi Judit: A "Polytoa változást" keresgé-
lem c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1962. január 19. VI.
évf. 3. sz. 12-13. l.

M.D.K.

Duba László

Az "Elveszett paradicsom" cimü film díszleteit tervezte.

Körmendi Judit: "Érdekelnek a félresiklott tehetségek.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. febr. 9. VI. évf.6.sz
22-23. lap.

Duba László

"Sakkparti, kétszer megszakitva" cimmel Váncsa István ir "Sakk Kempelen ur" cimü TV játékról.
A reprezentativ szinpadképeket Duba László, a jelmezeket Wieber Mariann tervezte.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 2o.
XX. évf. 47. sz. 13. lap.

Duba László

"Emberrablás magyar módra" cimmel ir P.J. az azonos c. magyar filmszatira felvételeiről.
Várkonyi Zoltán uj filmjéhez a művész olyan diszletek tervezésére kapott megbizást amely "egyszerre tanácskozóterem, zuhanyozó szoba, kemping, falusi éléskamra, s borbély üzlet. A művész a tervet elkészitette, s a lap bemutatja.
Repr.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. aug. 5.
XVI. évf. 32. sz. 10-11. lap.

Duba László

"Huszonöt diszletben" cimmel a "Televizió" c. rovat Tolnai Lajos halálának hetvenedik évfordulójára emlékezik. Ebből az alkalomból a halott iró hajdani szatirikus irásaiból öt filmet készit a televizió.
Az öt novellának több mint negyven szereplője Duba László huszonöt különböző diszleteiben játszik.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. aug. 12.
XVI. évf. 33. sz. 29. lap.

Duba László

Török Rezső regényét Ungvári Tamás tévéjátékra irta át. A film szinpadképeinek tervezésével a müvészt bizták meg. Tekintettel arra, hogy a huszas évek idején irt történet-a rendező szerint- nem birná el a realista ábrázolást, igy a diszleteket Duba László stilizáltra tervezte.
Öt felvételen a lap bemutatja -a szereplőkkel együtt- a szinpadképeket.
Repr.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. okt. 7.
XVI, évf. 41. sz. 29. lap.

Duba László, dinlettervező

A Rókus templom harangjai c.

tévé-játék dinleteit tervezte.

(morvay): TV-noten 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 okt. 11.

Duba László, díszlettervező

A TV-színház előadásának, színeit, „tróntermét" tervezte.

TV-notesz

Kristóf Károly: Bob herceg 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. dec. 27.

Duba László, díszlettervező

„Az úrhatnám szolgáló" tv-előadásának díszleteit tervezte.

(Kristóf): TV-notesz 2.

Esti Hírlap, Bp. 1973. december 1.

Duba László

Váncsa István: "Kikapcs" cimmel ir Natalia Ginzburg: "Festetlen arcunk" c. TV-játékról.
Kiemeli Duba László diszlettervező és Horányi Mária kosztümtervező munkáját.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 29.
XXI. évf. 5. sz. 13. lap.

Duba László, díszlettervező

a Televiziós sorozat díszletit tervezte

2.

Szikora Katalin Sorozat Liszt Ferencről

Esti Hírlap, Bp. 1981. dec. 18

M.D.K.

Dubai László

Kürti László: "TV ünnepi hajrá" c. kritikájában mondja: "a diszletek tervezői és épitői /Mátai Livia, Dubai László, Romváry József/ értik a mesterségüket."
/A neveket zárjelbe teszi és nem tünteti fel külön a tervező nevét./
Mikszáth Kálmán, Dickens és Bencsik Imre irásaiból készült filmek.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. jan. 8. IX. évf. 2. sz. 14-15. lap.

Ø Dubay József

butorterverő

1925–28.

Éimisk 1930. 82. l.

Dubay Kabalin

A miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán megvételben részesült 27. sz. pályamű egyik makettfotója.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 3.l.

DUBAY M.

1940-ben több művének ki-
állítása volt Egerben.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na Východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 49

DUBAY M.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 49

DUBAY O.

Grafikus. Nevét Gibala Ferencel kapcsolatban említi.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 44.

megyva

Dubay Oreszt

~~[illegible]~~ grafikus

l.

Cschszlovák
képzőművészeti
kiállítás
Bp. 1954. 63. l.

Dubay Oreszt, grafikus;
sz. 1919. aug. 15 Vel'ká
Pol'ana szlovák Községben
1939-43. a szlovák műszaki
főiskola festőművészeti
osztályán tanult. Bratis-
lavában él. ~~[illegible]~~

részt vett
a cseh-szlovák képzőmű-
vek bpesti kiállításán.
1950 és 1954.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Orest Dubay
Új Szó
1977 MÁJ 10

1024

Orest Dubay: REMÉNY (linometszet)

Mi

változatosso

NAGYSZABÁSÚ KÖZSZÜKSÉGLETI IPAR

Kiállítás — 70 ezer négyzetméteren ● 32 ország 700 gatóknak ● Felkészültek az igények kielégíté

A rendszeresen, évről évre megrendezett kiállítások, vásárok között a közszükségleti cikkeket bemutató brnói nemzetközi vásár már rangos helyet vívott ki magának. Május 4-én már nyolcadik alkalommal nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt, s május 11-ig tart nyitva. A nagyszabású rendezvény megnyitásakor érdekes adatokat közölt a jelenlevőkkel Andrej Barčák, hazánk szövetségi külkereskedelmi minisztere. Mindenekelőtt rámutatott arra, hogy a lakosság életszínvonalának növelése jelentős

pon. A bíráló bizottság tagj nak körülbelül 450 termék zül kell kiválasztaniuk díjazásra érdemes termékek Mintapéldányok és teljesen termékek is megkaphatják a magas elismerést, feltéhogy a gyártó vállalat köte zi magát: egy éven belül m kezdi a sorozatgyártást, és termék a külkereskedelmi f galomba is bekerül.

Az idei vásárra 32 orsz több mint 700 vállalata kül el termékeit Brnóba. Hazá közszükségleti iparát több m 400 termelési-gazdasági egys

Orest Dubay

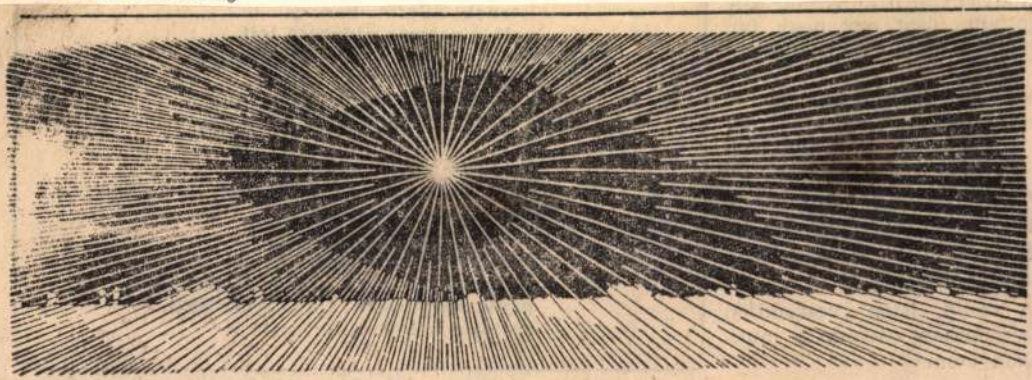

Orest Dubay: Kozmosz

Kozmosz

NÉPSZAVA, 1976. junius 26.
8. oldal.

Dubicsányi kastély

ért ezt az ő seregökkel, melyben majd 2000 cseh vala, futni kezdének a hegyekre, az erdőbe. A László püspök utánok üze a huszárokkal és nagy sokat levágának bennük. Választa László püspök seregeiből utánok mert már este vala, azok pedig fellétesiték a parasztnépséget és reggel mindnyájan siettenek az erdőbe és nagy sokat kivadászának közülök és levágák őket, harmadnapra megtérének és fogva hozának közülök harmadfélszázat a táborba. A parasztnépek annakutána azt a harmadfélszázat a Valgathátval kit megfogtak vala az erdőben, a királynak küldé. Lőn ez pedig sz. György nap tájba, mikor először megverék a cseh kóborlókat."

S most e várak helyeit sürű erdő nötte be, de gyalázatos emlékük föl fog maradni s még soká fogják e vidéken a gazvezérek neveivel s a róluk való mesékkel a gyermekeket ijesztgetni.

Vadnától nyulik a Bükkbe a szép *Bán-völgy* hasonnevü patakkal. — További utunkban találjuk:

XI. Dubicsány-t,

mely magyar község felett emelkedik báró Vay János emeletes kastélya, mely magas bástyafalak által van körülvéve, ugy hogy védeni lehetett. A kastélyból nagyszerü festői kilátás esik a Bükk szétágazó rengeteg erdőkkel boritott hegységeire. A kastély környéke erdős és cserjés hegyek által képezve, kellemesen emeli ki a kastélyt, melynek rajzát, mint egy eredeti magyar urilakot fentebb közöltük.

A restauratiók ideje alatt véres eseményeknek is tanuja volt Dubicsány.

(Vége következik.)

Az tervezett 1862-re világ- ipar- és mükiállitás Londonban.

Már régóta emlegetik a lapok, hogy a jövő év máj. 1-én Londonban egy átalános ipar- és mükiállitás fog megnyittatni, melyben az emberi elme találékonysága s a kéz ügyessége által előállitott mindennemü ipar- és müvészeti tárgyak jutalmak és dicsérő-oklevelekért versenyezve veendnek részt s e czélra az angolok több mint 2 millió tallért tesznek koczkára, külön, nagyszerü épületet emelvén kiállitási helyiségül. — Világra szóló voltánál fogva érdekesnek tartjuk, olvasóinkat ez óriási kiállitás tervével bővebben megismertetni, annál is inkább, mert mint értesülünk, hazánk is lehetőleg fényesen leend abban képviselve.

A VILÁGIPAR- ÉS MÜKIÁLLITÁS ÉPÜ

A roppant kiállitási palota, melynek tervrajzát itt közöljük, bár számtalan munkáskezet vesz igénybe, kétségtelenül fel fog épülni a kivánt időre, daczára azon nagyszerü bérfölemelési, vagy jobban, munkaidő-leszállitási mozgalomnak, mely jelenleg az angol munkások közt mindenütt, a műipar minden ágában, annak nem csekély hátrányára uralkodik. Es e társadalmi harcz Angolországban oly szabadon foly, hogy még csak egy rendőrnek sem szabad beleavatkozni. Alighogy a munkások ezrei az uj kiállitási palota épitéséhez hozzáfogtak, egyszercsak egy szép reggelen, a helyett, hogy munkába álltak volna, szerszámaikat vállaikra vetve megindultak haza felé, addig többé vissza sem térendők, mig régi követelésök, t. i. hogy 10 óra helyett naponkint csak 9-et kelljen dolgozniok bérleszállitás nélkül, helyben nem hagyatik. Alkudoztak eziránt a munkaadókkal, kik azonban, természetesen, nem engedik magukat effélére kényszerittetni, de másrészt ők sem kivánják, hogy a munkások ellen kényszer alkalmaztassék. Csupán azzal fenyegetőznek, hogy belga s franczia és német munkásokat hozatnak, ha az angolok követeléseiktől el nem állanak. — Eszerint látnivaló, hogy a kiállitási palotával egy felette fontos és égető társadalmi kérdés van kapcsolatban. Mi azonban, minthogy feladatunkhoz nem tartozik, mellőzzük e kérdést s tekintsük meg futólagosan a nagyszerü palota előrészét, a mint annak kivitele épitészi rajzok szerint terveztetik.

Az épületet szépnek és aesthetikai értelemben nemesnek, az előttünk fekvő kép után aligha mondhatnók, azonban a valóságban talán jobb benyomást teend a szemlélőre. A homlokzatot egy hosszu, könnyü falazatból álló terület képezi, nagyon csekély központtal, s a fönnlevő két kupolával nem igen látszik összhangzatban lenni. Ha az épületet hosszában egy pillantással akarjuk áttekinteni, tekintetünk elvész a mezszeségben.

Ezen uj kiállitási palota sokkal nagyobb lesz az 1851-kinél. Az akkori ugynevezett kristálypalota legmagasb része 160 lábra emelkedett; az uj palota kupolái pedig ennél 100 lábbal lesznek magasabbak. Az előbbi hajója csak 60 láb magas és 72 láb széles volt, mig az ujnak magassága 100, s szélessége 85 láb leend. Csupán a réginek 1800 lábnyi iszonyu hosszasága lesz a mostaniban 600 lábbal rövidebb, mely utóbbinak összes térfogata azonban amazénál épen még félannyival leend nagyobb. A réginek talaja 1 millió, az ujé ellenben $1\frac{1}{2}$ millió négyszög lábat foglal el. A költségvetést tekintve, még jobban kitünik ez uj vállalat nagyszerüsége a régi fölött. Fox és Henderson az 1851-ki kristálypalotát 80,000 font sterlingért épitették, mig az uj palota épitéseért Kelk és Lucas nem kevesebb mint 300,000 fontot kapnak. Ez összeg csak azon záradék által veszt némileg óriási jelentőségéből, hogy az épitők egyelőre megelégesznek 200,000 font készpénzzel, s a többi 100,000 fontot csak azon esetre és annyiban követelendik, ha és mennyiben a kiállitás az ezen összegnek megfelelő tiszta hasznot nem eredményezné. E záradék által a vállalkozók egyszersmind a legnagyobb bizalmat tanusiták a kiállitás sikere iránt, minek következtében a kivánt 200,000 font készpénz csakhamar alá lőn irva.

Az angolok kérkednek vele, hogy az épitendő palota kupolái a világ legnagyobb kupoláit és tornyait is, ha nem is magasságra, de vastagságra nézve felülmulják. A római Szent-Péter-templom kupolája, mely legnagyobb a világon, 139 láb átmérőjü, a Szent-Pál-templomé Londonban 108 láb átmérőjü; az uj kiállitási palota kupolái mindkettőt felülmulandják, mert átmérőjük nem kevesebb mint 160 láb leend. Hogy vajjon e vastagság szép-e,

Vas. Ujs. 1861.

főurak, hogy lássák a perlekedő felek igazságát Isten itélete szerint.

Tömérdek nép tódult a kijelölt időben a küzdötér körül.

A király is megjelent fényes udvarával; az ország főurai között.

A viadalra szólitó kürt megzendült, harsány hangja a budai hegyekben halt el, s a két fogadott bajnok a küzdtéren megjelent.

Két athleta termetü vitéz, harczi sisakkal, mellvéd és paizszsal, kezeikben fényes vivókardokkal.

A harczbiró által kijelölt pontokon megállapodva farkas szemet néztek egymással.

Az erkélyről jel adatott — s a két bajnok irtóztató rohammal dölt egymásra. Pengett az aczél, — döngött, csattogott a paizs — még egy hatalmas vágás, s az egyik vivó kardja a homokban hevert.

Oly hatalmasan talált a Márton embere Hédervári bajnoka kezefejére, hogy azon perczben — nem tudta : hogy agyoncsapták-e, vagy még él.

A Márton bajnoka három lépést tett hátra, ellenfelének tért adva az ujabb összecsapásra. Nyugodtan jártatá szemeit a sokaságon, taps és éljenvihar között.

A harczbiró felszólitá a bajnokot, hogy vegye fel kardját, s ujolag próbáljon szerencsét.

Erre a dalia még jobban megrezzent, elhányta fegyvereit, s nyilván kikiáltotta : hogy ő többet a Hédervári uram minden gazdaságáért sem csap össze azzal a vaskaru bajnokkal, ha tetszik : próbálja meg Hédervári uram maga, osztán lássa, mikép bir vele — — s azzal sebesen odahagyta a vivótért.

A király látszólagos boszusággal szólitá fel a peres feleket a bajnokosdira, de azoknak az egyszer semmi kedvök nem jött az ilyen veszedelmes játékhoz, hol még az embert örökös nyomorékká is tehetik.

A nyulszivüségeért Hédervári bajnokát törvénybe idézte András király, de az nem mert a nyilvánosság elé lépni többé, melyért olyan kemény itéletet kapott, hogy mind maga, mind maradékai örökös szolgaságra itéltetének.

A Hédervári pöre fenmaradt . . . jogai elenyésztek, s a per a Márton javára dölt el.

E kis történeti képből láthatják az olvasók, hogy a régi magyarok nem csak forró vizzel, tüzes vassal, de bajvivás által is szokták volt nyomozni az igazságot. *Bocskai Papp Lajos.*

Felső-borsodi képek.

(Folytatás.)

Kállót odahagyva, *Kaza* felé haladunk fölfelé a Sajóvölgyön. Utunkba esik a *Kaczolai* puszta. E három most emlitett helyen voltak az első szőlőtők ültetve e vidéken, a melyek vesszejét Olaszországból hozták a telepitvényesekkel együtt. E szőlők közől csak Kaza nagy kiterjedésü szőlőhegye van meg, a melyen igen jó zamatu s tartós fehér bort szürnek. A két másik szőlő eltünt, mert a kállóinak maradékát is minden ok nélkül kiirtották két évvel ezelőtt.

IX. Sajó-Kaza.

Szép kis helység, melynek diszéül szolgál özvegy Radvánszky Antalné uri és tiszti laka s gazdasági épületei. Sajó-Kaza hajdanában város volt, a mi kitetszik a reformatusok harang-föliratából, mely igy hangzik : „Haec campana confecta est in oppido Kaza, parocho existente, Joanne Kardos, cura Joanne Thuri, sumptibus communitatis universi oppidi supra dicti anno 1639.

A reformált egyház egy régi góth egyház romjai fölött van épitve s már 1596-ban a reformatusoké volt, mert azon időbeli s most is meglevő jegyzőkönyv mutatja, akkor több reformatus pap jött az egyház látogatására. Van ez egyházban egy magyar föliratu kehely 1741-ből.

Kazán tul elérjük

X. Vadna és Galgócz

régi cseh rabló-várak táját.

Az első a Sajó jobb, az utóbbi a balpartján, a velök egynevü helységek fölött emelkedő hegytetőkön volt épitve. E várak most már egészen elenyésztek s azok nem is egészen szilárd anyagból rakattak, mert nagy részök fából állott.

Az a hiedelem van elterjedve, hogy e két vár egy földalatti folyosó által volt összekötve, mely a Sajó alatt is átvonult. Ez valószinütlen s Jósika Miklós is csak erősité e véleményt ama szép s jeles regényében, mely itt szerepel.

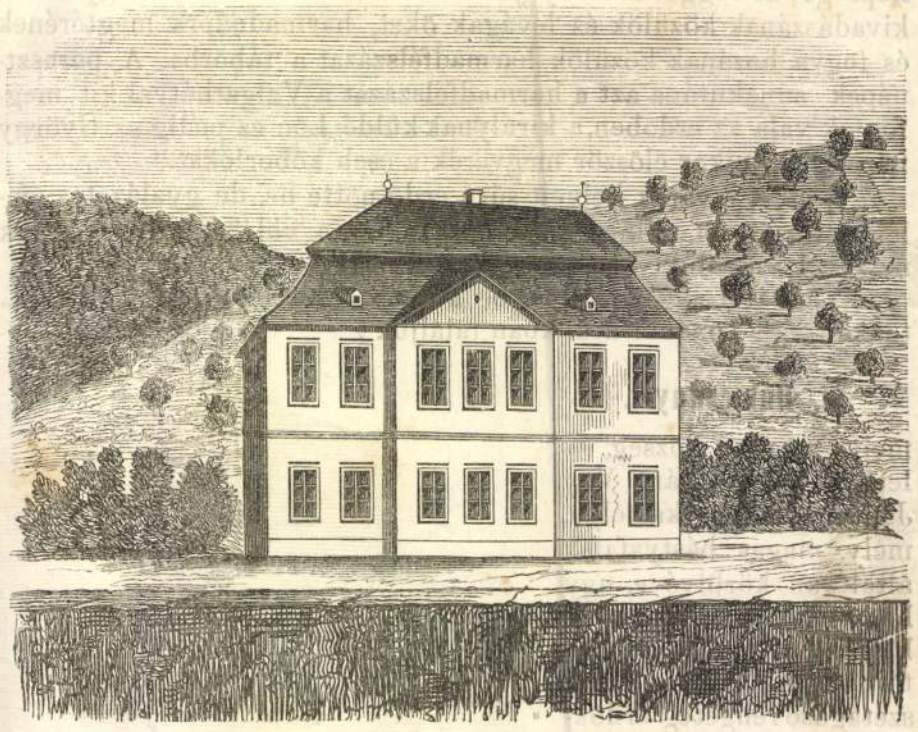

Felső-borsodi képek : Dubicsányi kastély.

E két várat 1457-ben épitették Komoroczky és Valgatha cseh huszita rablók, kik e vidéket zsarolták s a Sajóvölgyön átvonúló kereskedőket s utasokat rabolták, s váraikba hurczolván, kinzák s Komoroczky e czélra egy roppant nagyságu szilaj bikát tartott, melyet kinzottjaira uszitott. Nehány évvel ezelőtt egy rendkivüli nagy szarvat és fejet találtak a Sajó medrében, melyről azt tartják, hogy az volt Komoroczky bikája s ennek maradványa most egy vadnai lakos birtokában van, s hallomás után irom, hogy az érte a nemzeti Muzeumtól 10,000 p. forintnyi nevetséges öszveget kivánt!

Ezen rablóvárak történetét Heltay Gáspár ismeretes krónikájában igy irja le :

„A kóborgó latroknak fejedelmi valának Giskra és Telephus, ezek mellett ismét Komoroczky és Valgatha. Ezek kezén volt Sóvár, Szécs, Kassa, Zólyom, Besztercze, Szepsi és sok egyéb városok. A Komoroczky és Valgatha ujonnan két kastélyt épittetett vala a hegyek között és azokból bátran tolvajlának messze földre. Még nem mult vala teljességgel esztendeje a Mátyás király birodalmának, mikoron megbékéllék vala Fridrik császárral és az hadat indita a kóborgó cseh latrok ellen. Rozgonyi Sebestyén ez okáért a királynak parancsolatából átkele a Dunán és Eger felé mene táborba, hogy egybeadná magát Lászlóval (Hédervári László) ki akkoron egri püspök vala. Sietvén ez okáért Egerbe juta, hogy eleit vehetné a cseheknek, hogy azok éléssel és egyéb hadiszerszámokkal meg ne rakhatnák az uj kastélyokat, melyeket a hegyek közt épitettenek vala, hogy azokat megvehetné és elhányhatná. Az egyik kastélyt Galgócznak, a másikat Vadnának nevezték vala.

Rozgonyi Sebestyén először megszállá Vadnát, mely egy magas hegyen vala, de nem vala még kész. A seregnek egyik részét a hegy alatt hagyja, hogy ott meglessék a cseheket, ha ki kezdenének szökni a kastélyból, hogy ne bocsátanák öket máshova. Hogy először megszáguldá a kastélyt, künn találá a cseheket mind a két hadnagyokkal, hogy künn asztalokhoz leültenek vala. Mikor Valgatha látta volna az ellenséget, nagy sok csehekkel befutamék a kastélyba, hogy azt megoltalmazná a magyarok ellen. De mikoron látta volna, hogy serényen kezdették a kastélynak vivását, mindjárt kétségbe esék és hátul kiszökellék a kastélyból és Galgóczba szalada. Mikoron Rozgonyi Sebestyén vivta volna három óráig a kastélyt, annakutána megvevé azt.

Mingyárt hevenyében inditá a népet a másik kastélynak Galgócznak is; abban valának mindketten Komoroczky és Valgatha. És nagyon megijedének, mert látták, hogy Vadna elkölt volna tőlük; kioroszkodának azért Galgóczból és Szécsre kezdének sietni. De a László püspök seregétől, melyet Rozgonyi szélyel hagyott vala a hegy alatt, a menök nem mehettenek el. Látván ezoká-

*

Dubicsanyi kastély

(Felsőbossod)

Vas. Ujs. 1861.

243 l.

képpel

Horváth Henrik

Horváth Tibor

Höllrigl A. József

Hunyadi József

Huszár Lajos

Jajczay János

Jajczay Jánosné

Kalmár János

Kampis Antal

Kapossy János

Kelemenné Berkovits Ilona

Kopp Jenő

László Gyula

Mihalik Sándor

Nagy Zoltán

Dubicsányi Kastély

DUBICSÁNY

Kastély

Képe VU 1861, 243 l.

DUBECZ János ács

1862 - ref templom új tanya

- 1863 - Nagytemplom tanya
- 1863 - Barátok templomának tanya
-

Julián István: Kecskemét vám építőtörténete
Kecskemét, 1998. 175, 176

Zrumeczky Dezső 166

Gyűjtők, magángyűjtemények

Nemes Marcell 203
Pálffy János 187

Múzeumok, kiállítóhelyek

Budapest
- Iparcsarnok 188, 189
- Iparművészeti Múzeum 38
- Magyar Nemzeti Múzeum 9
- Műcsarnok 32, 40, 96, 161, 195, 20
- Művészház 189, 195, 243
- Nemzeti Szalon 32, 37, 165, 179, 1
- Szépművészeti Múzeum 197
London
- Earl's Court 54
Milánó
- magyar pavilon 75
München
- Kunsthalle 41, 55
Párizs

DUCKHAWITZ, Matthäus Römmer

17 22

WAB 100. 195

Dénesfalu [Dénesfalva, Danišovce; Szepes vm]
R. k. templom, Szent Magdolna-oltár, 16. száza
1903
pozitív: celloidin, 13x18 cm. MNG ltsz. 14.173
pozitív: celloidin, 11,5x16,5 cm. MNG ltsz. 14.

Dunajeczkrempach [Bélakorompa, Krempachy;
R. k. plébániatemplom, kehely és úrmutató, 16.
1903
pozitív: brómezüst, 6,5x16,5 cm. OMvH ltsz. 57
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm. OM

Dunajeczkrempach [Bélakorompa, Krempachy;
R. k. plébániatemplom, egyházi textíliák
1903
pozitiív: brómezüst, 12x17 cm. OMvH ltsz. 347

Dunajeczkrempach [Bélakorompa, Krempachy;
Szent Bálint-kápolna, főoltárkép, Szaniszló, Sz
század
1903
pozitív: albumin, 12,5x17 cm. MNG ltsz. 232
pozitív: albumin, 13x17,5 cm. ?????????????

MDK

Ducsay Béla festő

Köblösi udvar. vf.

Déli melegben. vf.

Borszéki házak. vf.

lol. Csop. Kiáll. N. Szal. 1949. jan.

Ducsay Béla festő

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 2-3. sz. Kiállítások.

a Nemzeti Szalon 101. csoportkiállítása.

Ducsay Béla

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT

DUCSAY BÉLA

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

1968. AUGUSZTUS 31-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

KISDÉGINÉ KIRIMI IRÉN DR.

MOND

Ducsay Béla

A MNG mutatta be munkáit /1968.VIII.31--IX.3o./.
A 3o-as évek egyik nagytudású akvarellsitája.
Festői világának le fontosabb része a táj elemeinek, hangulatainak pillanatszerű megragadása.
Paszetellek, rajzok, olajfestmények is szerepeltek.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 46.l.

Ducsay Béla
festőművész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Müvészetét talán szinkubizmusnak nevezhetnők, anélkül, hogy az anyagábrázolásban s a tömegérzékeltetésre a kubizmus lejárt felfogását alkalmazná. A fény érdekli, a fénynek szinbontó s a szineknek a fényben jelentkező hatása az uralkodó tónusa festőművészetének. Valósággal virtuóza ugy az olaj, mint az aquarell festőtechnikának s ezzel az tudással nem egy helyen egyenesen meglepő hatásokat ér el. Régebbi munkáinak kiállitásával azt igazolja, hogy elindulása és a mai fejlettsége között egységes müvészi szellem él.

Esti Kurir 1931. III.8.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1963 SZEP 19

MAGYAR NEMZET

Ducsay Béla

Ducsay Béla festőművész emlékkiállítása

a Nemzeti Galériában

Az akvarell nem tartozik korunk gyakran alkalmazott, „divatos" technikái közé. Kevesen, s főként idősebb mesterek — művelik csupán; az évtizedes tapasztalat biztonságával formálva érzékeny színekkel felrakott tájképeik, csendéleteik és vázlataik sorozatát. E kevesek közé tartozott *Ducsay* Béla is, akinek emlékkiállítása ezekben a napokban nyílt meg *a Nemzeti Galéria* dísztermében.

A tárlat nem fogja át Ducsay teljes pályáját; rendezői a 30-as évekre, remek akvarellező-korszakára koncentráltak, elhagyván az előző idők patetikus festményeit, s a későbbi esztendőkben született művek sorát — egységes, de korántsem egysíkú képet adva az 1963-ban elhunyt művészről.

A kiinduló pontot két festmény: az *Anyám* és az *Önarckép* jelenti a tárlaton. Mindkettő erősen gyökerezik a századforduló korának stílusigényeiben; az *Anyám* című kép a reprezentatív portrék formálásával rokon, a másik festmény pedig a hazai polgári arcképek finomkodó világával tart kapcsolatot, bár lendülete kétségkívül elárulja, hogy alkotója már más utat választott. És valóban: ami az *Önarcképen* még csak ígéret volt, a temperák, a rajzok és főként az akvarellek később született sorozatában beteljesült. Rajtuk már a fények, s az érzékeny hangulatváltásokat hívén tükröző színek uralkodnak; hol elcsendesülő, hol felerősödő harmóniákba rendezve a kedvelt motívumok sorozatát — a balatoni, erdélyi és Duna-kanyar környéki tájakat, falvakat és az ott élő, dolgozó embereket.

Igazság szerint Ducsay Béla szinte minden művét különkülön elemezhetnénk. Érzékenyen felvázolt világuk, harmonikus rendjük föltétlenül említésre méltóvá teszi legtöbbjüket — a festményeket ugyanúgy, mint a grafikákat — a *Duna-kanyar napfényben* és a *Három bivalyborjú* című akvarellt, vagy a *Malacok faluvégen* című szénrajzot, hogy csak néhányat említsünk befejezésül közülük.

h. gy.

rás egyetemi tanár, rek
ünnepi beszédében bejel
tette, hogy a nagymú
egyetemnek — a bölcsész
tudományi és természettu
mányi karon — ma már csa
nem *kétezer hallgatója* v

A Budapesti Orvostudományi Egyetem tanácsa csütörtökön az Erkel Színházban nyilvános rendkívüli ülést tartott, amelyen *doktorrá avatták* az egyetemen idén végzett fiatal orvosokat. Dr. *Zoltán* Imre rektor bejelentette, hogy ebben az évben *357 orvostanhallgató* fejezte be egyetemi tanulmányait. Az általános orvostudományi karon *121 hallgató summa cum laude* minősítéssel végzett. Közülük ez alkalommal *117-et avattak*, köztük négy afrikai és egy NDK-beli fiatalt is. Az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete nevében dr. *Babics* Antal elnök köszöntötte az új orvosokat.

A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem 19. tanévét nyilvános egyetemi tanácsüléssel nyitották meg. Dr. *Zambó* János Állami-díjas, az Akadémia levelező tagja, az egyetem rektora üdvözölte a *600 elsőéves hallgatót*, majd

Magyarország és az NDK együttműködési egyezménye alapján múlt év őszén és ez év tavaszán mintegy 3300 magyar fiatal utazott az NDK-ba 2—3 éves szakmai gyakorlatra, foglalkoztatásra. Az együttműködés folytatásaként csütörtökön a Nyugatipályaudvarról elindult az NDK-ba, az ez év őszén kiutazók első csoportja, 600 fiatal.

Szüret a Bükk déli völgyeiben

Megkezdődött a szüret a Bükk déli völgyeiben húzódó szőlőtáblákon. A Tokajhegyaljai Állami Pincegazdaság tiboldaróci pincészete 15 000 mázsa szőlő felvásárlására kötött szerződést, ezenkívül csaknem ötezer hektoliter mustot, illetve egyszer fejtett bort vásárolt fel. A szélsőséges időjárás ellenére a vártnál jobb a termés.

Ducsay Béla festőművész

Magyarság 1931.III.8.

Csoportkiállitás a Nemzeti Szalonban

Nagyon ritka eset, jóformán egy a százhoz, hogy a *Nemzeti Szalon* valamelyik csoportkiállításánál azt mondhatjuk: igen, ezuttal értékes és müvészi anyagok vannak minden egyes teremben felsorakoztatva! Jól tudjuk, mi ennek az oka, méginkább tudja ezt a *Szalon* vezetősége, de változtatni nem lehet (legalább nagyon nehéz lenne) és ha ellátogatunk az Erzsébet-téri kiállitásépületbe, minden alkalommal eszünkbe ötlik: hátha most, ezen a kiállitáson mellőzik legalább a dilettánsokat, azokat, akik a mellettük elhelyezett tehetségeket is bevonják sáros, kődös szürkeségükkel!... Évenként, ha egyszer van erre alkalmunk, mint például most, a vasárnap megnyiló kiállitáson, amikor igazán jól összeválogatott müvészek kerültek egymás mellé, a fiatalabb nemzedék tagjai, mint *Ducsay* Béla, *Say* Géza, *Wagner* József, *Török* Éva festők és a keramikus *Endrő* Margit.

Ducsay Béla, ha megjelent valamelyik tárlaton, mindig meglepetést hozott a látogatóknak. Ritka szerencsés piktor, aki nagyszerüen tudja összeegyeztetni a költői képzeletet és a hideg, önanalizáló kritikus tekintetét. Nyugtalanitó, szines, majdnem dekorativ formákat választ magának és most, hogy ezen a kiállitáson végigvonultatja munkásságának minden etappját, a kezdettől egészen mostanáig, határozottan nagy tehetséget látunk *Ducsayban*. Mindegy, hogy milyen eljárással fest, akár olajjal dolgozik, akár pedig a különleges száraz vizfestékkel, de mindig a szinekkel zsonglőrködik, valami egészen egyéni tehnikával, ami feltétlenül megragadja a közömbös szemlélőt is. Érdekes munkái közül kiemelkedik egy kitünő önarcképe, a *Megbánás* nagyszerü fényözönével, a sok vitára alkalmas *Madonna* és a *Dunaág*... *Say* Géza impresszionista, de nem a multbeli, hanem a mostani értelemben. Festményei kicsit komorak, sötét tónusuak, kivéve több tájképét *(Jegenyék a Balaton mellett, Völgykatlan, Falu, Ut a hegyen)*, melyek derültek, viditóan hatnak. Régi, gyakorlott tájképfestő és portretista, aki a pillanatnyi hatás alatt áll. Tervei éppen ezért nem nagyok, monumentálisak, hanem egyszerüek, tiszták és hangulatosak... Ha *Török* Éva munkáit nézzük, érezzük, hogy még a fejlődés utján jár. Jó festő, de még nem kiegyensulyozott. Modern vonalas törekvései vannak, ami sokszor érdekesen hat, sokszor pedig nem... *Wagner* József értékes pasztelekkel szerepel. Kisebb kompoziciók ezek, de tele vannak mozgással, élettel. Egy gazdag, játékos fantázia leegyszerüsödött, kiérett munkái ezek.

A Nemzeti Szalonnak ezt a kiállitását egy rendkivül tehetséges keramikus, *Endrő* Margit müvei egészitik ki.

D. A.

Tételszám	Irattári szám

Ujra be kell mutatni: ..... n

Magyar királyi állam

Iktató-szám 19

..... osztály.

A beadvány { száma ..... kelte ..... beérkezése .....

Tárgy:

..... db melléklet ..... csomag ..... súly

11.— pengő

Pyjama, hálóing, alsónadrág legjobb anyagból és szabással hasonló olcsó áron

Hogy közismert jó áruimat most olcsón adom, magyarázata a következő: Sikerült egy angol gyárostól egy nagy tétel árut hihetetlen olcsó áron megszerezni, melyet propagandacélra használva fel — kizárólag detail-vevőim részére bocsátom eladásra. Ezt két okból teszem, egyrészt, hogy nb. állandó vevőimnek ragaszkodásukat honoráljam, másrészt, hogy munkásaimnak állandó foglalkoztatást biztositsak,

Saját érdeke, ha ezen alkalmat megragadja és előnyös, ha — figyelmesebb kiszolgálás végett — lehetőleg délelőtt keresi fel üzletemet

Balázs

VII., Kazinczy-utca 28

* **Hirek az Operaházból.** Az Operaház vasárnap, március 8-án délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal a *Seherezade* és az *Argurus királyfi* cimü balett, továbbá a *Gio-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1968 SEP 1

Ducsay Béla

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIÁBAN szombaton megnyílt az öt évvel ezelőtt elhunyt Ducsay Béla festőművész emlékkiállítása.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 AUG 30
ESTI HÍRLAP

Ducsay Béla

KIÁLLÍTÁSOK

Holnap délben a Nemzeti Galériában *Ducsay Béla* emlékkiállításának megnyitójára kerül sor. A Kulturális Kapcsolatok Intézete, a Fővárosi Művelődési Ház és a Kiállítási Intézmények *Vietnam harcol és épít* címmel fotókiállítást rendeztek, amit ma délután nyitnak meg a Fehérvári úti Művelődési Házban. A Magyar Fotóművészek Szövetsége pedig *Az ember* című nemzetközi fotókiállítását a Műcsarnokban nyitja meg holnap délben.

évfolyam, 204. szám
. augusztus 30., péntek

Ő

lap

ILAP

ígéreteivel.

Dubi Árpád

Kisalföld
1998. március 31., kedd

Együtt rezgünk a képpel

Kiállítás a Pátzay-iskolában

KAPUVÁR. A helyi Pátzay Pál Általános Iskola minigalériájában a napokban nyílt meg *Dubi Árpád* tanár-képzőművész Zene-tér-kép című kiállítása. A fiatal képzőművész munkáiból összeállított tárlatot *Czanik Ferenc*, az iskola tanára nyitotta meg, az alábbi gondolatokkal:

„Az itt látható képek együttműködésre serkentenek; miközben részt veszünk a képekben lévő rend, ritmus és mennyiségi viszonyok kialakításában, bennünk is hasonló rend, ritmus és mennyiségi viszonyok keletkeznek. Úgy érezzük, szólt hozzánk a kép, együtt rezgünk a képpel, mint ahogy egy húr halkan megrezdül, mikor egy hangot leütünk. A képek elmélkedésre késztetnek. Mivel az alkotásokon nincsenek alakok, magunk lépünk alakként a képbe. A festmények a mozgást, a rendet jelenítik meg. Új dolgokat kitalálva tovább teremti a világot, igénybe veszi az aktivitásunkat. Nem csendes szemlélődést, hanem a kép történetében lévő aktív részvételt kíván meg. A képeket a művész úgy szerkesztette meg, hogy részesei lehetünk keletkezésének. Olyan formákat nyújt, melyek együtt lépésre, együtt rezdülésre csábítanak. Úgy tekintünk rájuk, mint egy másik világra. Minden képben alkotó jellegű többértelműség rejlik, jelentése aszerint változhat, hogy kivel kerül kapcsolatba. Egy másik lehetőség az, hogy az ember egyszerűen csak a formákban gyönyörködik, a fürge vonalakban, vagy ahogy a színek egymásból alakulnak. Nem az az érzésünk, hogy a kép egy bizonyos útra utasít bennünket, hanem az, hogy elkísér ezen az úton, ami sok-sok állomást jelent, elgondolkodást, kipillantást. Ez a kapcsolat is lehetőséget nyújt arra, hogy hosszan tartó kapcsolatba kerüljünk a képpel" – fejezte be megnyitóját Czanik Ferenc.

A kiállítást április 17-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Kép és szöveg:
Bódai Gyula

Dubi Árpád tárlatát Czanik Ferenc nyitotta meg.

1998. március 31., kedd

A Nap kél: 6 óra 26 perckor, nyugszik: 19 óra 12 perckor. A Hold kél: 8 óra 42 perckor, nyugszik: 23 óra 29 perckor.

Névnap:

ÁRPÁD

GYŐRI NEMZETI SZÍNHÁZ

Bűn és bűnhődés
11 óra
Nyugdíjas telt ház

Grease
19 óra, bérletszünet

ORVOSI ÜGYELET

GYŐRÖTT: 16 órától reggel 7-ig a Liezen-Mayer u. 57. sz. alatti körzeti orvosi rendelőben. Telefon: 412-221.

Gyermekorvosi ügyelet ugyanott 17 órától másnap reggel 7-ig.

Fogorvosi sürgősségi ügyelet is ugyanott 19–7 óráig.

SOPRONBAN: Sopron környékieknek 16 órától, soproniaknak 17 órától reggel 7-ig a Lenkey u. 5. sz. alatti központi ügyeleti rendelőben. Telefon: 312-011.

MOSONMAGYARÓVÁR és MÁRIAKÁLNOK: 16 órától reggel 8 óráig. Telefon: 215-013.

Gyermekgyógyászati készenlét hétfőtől péntekig 16 órától másnap reggel 8 óráig.

MOSONMAGYARÓVÁR vonzáskörzetében található községek közös ügyelete (KHT): 17 órától reggel 7-ig a rendelőintézetben, a régi nyomda helyén (Fő u. 49. szám alatt). Telefon: 217-712.

MOSONMAGYARÓVÁR, fogorvosi ügyelet: hétfőtől péntekig 19 órától 23 óráig ügyelet, 23 órától másnap reggel 7 óráig készenlét a Karolina Kórház és Rendelőintézetben, a Régi vámház tér 2–4. szám alatt. Bejelentkezés a 215-013-as telefonon.

CSORNÁN: 18 órától reggel 8-ig a körzeti rendelőben, a Soproni út 62. szám alatt. Telefon: 261-222. Az ügyelet ellátja Csorna, Farád, Rábatamási lakosait.

KAPUVÁRON: hétfőn 16.30 órától másnap reggel 7.30 óráig, kedden, szerdán, csütörtökön 15.30 órától másnap reggel 7.30 óráig, pénteken 14.30 órától másnap reggel 7.30 óráig. Az ügyelet ellátja Kapuvár város (Öntés kivételével), Vitnyéd és Csermajor lakosait. A gyermekháziorvosok saját körzetükben készenléti szolgálatot tartanak, mely Kapuvár városon kívül kiterjed Babót, Osli, Öntés, Szárföld, Veszkény és Vitnyéd településekre. Helye: központi háziorvosi rendelő, Kapuvár, Dr. Lumniczer Sándor u. 10. Telefon: (96) 241-163.

KÖTELEZŐ TÜDŐSZŰRÉS

GYŐRÖTT: az Amadé L. u. 1. szám alatt hétfőtől péntekig 8–17.30-ig.

SOPRONBAN: a Kiss J. u. 4. sz. alatt hétfő, szerda 13–18-ig, kedd, csütörtök, péntek 7–12 óráig.

KAPUVÁRON: a Kossuth L. u. 8. szám alatt hétfőtől péntekig 12–17 óráig.

VIDÉKEN: Győrsövényház, Ikrény, Nyúl.

SOS TELEFONOS LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Mindennap este 7 órától reggel 7 óráig a győri 426-222-es, a soproni 322-000-ás és a mosonmagyaróvári 213-111-es telefonszámon. A Matáv Rt. támogatásával ingyenesen hívhatók.

A „CSALÁDÉRT" TELEFONOS SZOLGÁLAT HÍVHATÓ

Hétfőn, szerdán, csütörtökön, pénteken: 14–15 óráig a 421-400-as győri telefonszámon.

M-M VONAL

Gyermek- és ifjúsági telefonszolgálat. Hívható: hétfőtől szombatig 16 és 20 óra között a 436-600-as telefonszámon. A hívás a Matáv jóvoltából ingyenes. „Ez a Te vonalad, bármi gondod van, köztünk marad!"

Dercsényi Béla, [festő] MDK

Emlékkiállítása aug. 31-én nyílik meg a Nemzeti Galéria-ában.

—: Kiállítások 2

ESTI HÍRLAP, B[illegible]. 1963 aug. 30.

MDK

Ducsay Béla, festő

Emlékkiállítása aug. 31.-én nyílt meg a Nemzeti Galériában.

— : Hír

12.

Népszabadság, Bp. 1963. szept. 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1968 AUG 29

Ducsay Béla műveiből nyílik meg emlékkiállítás szombaton délben a Nemzeti Galériában.

1021

Ducsay Béla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 AUG 30

NÉPSZABADSÁG

1021 *

DUCSAY BÉLA emlékkiállítást rendez a Nemzeti Galéria; megnyitására szombat délben kerül sor.

Ducsay Béla

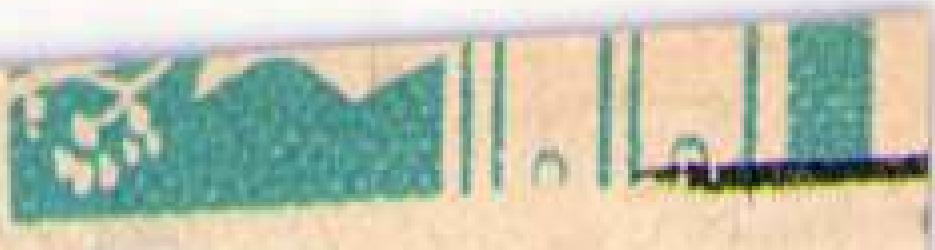

Magyar Hirdető

SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.

Ducsay Béla festőmüv

Pesti Napló 1931.II

— A Nemzeti Szalón új csoportkiállítása. Érdekes és változatos, túlnyomórészt értékes és nívós művészi anyagot sorakoztat fel a *Nemzeti Szalón* ma megnyíló új csoportkiállítása, amelyen négy festő és egy keramikus vesz részt. Tehetségben és kiforrottságban *Ducsay* Béla vezet köztük, fény- és mozgásproblémákat lendületesen megoldó, expresszionista törekvésű vásznaival és akvarelljeivel. Rendkívül kulturált művész, akit — főkép figurális kompozicióin — a grand-art legkomolyabb feladatai izgatnak s ezeknek a feladatoknak elvégzéséhez mindig meg is találja a maga egyéni kifejező-eszközeit. Régebbi sötét tónusai új képein kivilágosodtak, vonalritmusa elegánsabb és szabadabb lett, kompozíciójának korábbi merevsége feloldódott s gazdag változatok játékába frissült. Különösen szembetünő az előnyös fejlődésről, önmagában való elmélyülésről tanuskodó változás pár vallásostárgyú vásznán, pompás önarcképén s néhány balatoni és dunai tájrészletén. *Török* Éva most mutatkozik be először nagyobb kollekcióval s mingyárt hozzátehetjük: igen szerencsésen. Tiszta, világos színekbe hangolt, redukált síkformákba tagolt, dekoratív hatású képei nemcsak alapos felkészültségre, hanem önmaga megnyilatkozási nyelvét komolyan kereső és egyre meggyőzőbben használó, igazi művésztehetségre vallanak. Balatoni motívumai, egy finom leányfeje, de legkivált freskóba kívánkozó, artisztikus, nagy strandképe teljesen kész eredményekről számolnak be. *Saj* Géza megkülönböztetett figyelmet érdemlő kollekciója — éppen legjobb darabjaival — a nagybányai hagyományok megkötöttségéből, a részletező természetábrázolásból való fokozatos felszabadulást, az önmagára talált művész ittasult örömét hirdetik. Legújabb vásznain friss harmóniákba csendülnek a kivilágosodott, tüzes színek, az anyag zavaró súlyossága eltünik s a tisztán képi-hatás szuggesztivitása mind határozottabban érvényesül. Erőteljes tájai, figurálisai s néhány megkapó csendélete művészi kvalitásainak javát adják. *Wagner* József dekoratívséget hangsúlyozó pasztellsorozatán itt-ott ugyan még Rippl és a japáni művészet emléke kisért, de egyrészt ez az emlék amilyen előkelő, olyan kellemes, másrészt a legjelentősebb munkákon már elhalványodik és helyet ad festőjük egyéni kifejezőkészségének, amely minden megnyilatkozásában artisztikus. Egy tehetséges, fiatal keramikus, *Endrő* Margit ötletes, sok szeretettel és biztos tudással mintázott, magyaros jellegü vázái és állat-figurás, apróbb cserepei teszik teljessé a szép kiállítást. *(—i.)*

P.N. 931 III. 8.

FÉRFI

a **72** pengős **Elegáns férfiöltöny**
modern tavaszi divatszínben és mintázattal .....

a **102** pengős **Divatfelöltők**
megbízható jó szabúmunka, Coverkoatszövetekb

a **78** pengős **Atmeneti kabátok, Raglár**
doublészövetekből .....

a **28** pengős **Hubertus-kabátok**
a leghálásabb viselet, fantasztikus olcsón .....

a **22** pengős **Férfi gumikabátok** .....

25 **Férfi csíkos nadrágok**

DUCSAI ZOLTÁN festő

Nem csak pogácsát fest Ducsai

Igencsak rendhagyó kiállításmegnyitót eszelt ki Ducsai Zoltán festőművész és Szabó Sándor, a Rádió 7 műsorvezetője Egerben az Ifjúsági Ház galériájában. A tárlatvezetést követően Standolit festéknek tűnő tejfölös mártással ízesített pogácsát falatoztak, majd e türkizkék süteményeket kínálták a jelenlévőknek. A május végéig látható abszurd képek alkotója szerint a festék hordozta színek meghatározó elemei festészetének, amelyekkel „bensőséges" kapcsolatba lehet és kell kerülni. FOTÓ: GÁL GÁBOR

NAP-folt

Először az idén, először Monacóban

A kétszeres világbajnok, német Michael Schumacher a piros Ferrarival rajt–cél győzelemmel nyerte a Forma–1-es autós gyorsasági világbajnokság 55. Monacói Nagydíját. A második helyet a brazil Rubens Barrichello (Stewart-Ford), a harmadikat pedig a brit Eddie Irvine (Ferrari) szerezte meg. A világbajnokság következő futamát, a Spanyol GP-t május 25-én Barcelonában rendezik meg.

MDK

Duczay Béla, [festő]

„Duczay Béláné sz. Antal Ily festőművész özvegye, ny. rajztanárnő" meghalt 74 éves korában.

— : Halálozás 11. l.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 7.

Ducsay Béla

Nyakaukévő a zebegényi
művésztelepen dolgozott

(p. r.): Könyi halálának 10.
évfordulójára

Pestmegyei Hírlap 1970 VI. 3

Ducsay Béla

1963-ban elhunyt festő 57 művét mutatja be a Nemzeti Galéria emlékkiállításon. (Főleg a 30-as évek alkotásaiból, sok akvarell és rajz.)

Ducsay emlékkiállítás a Galériában (Rideg Sándor kiállításról kiállításon)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 5. 9. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1966 SEP 1

MAGYAR NEMZET

Ducsay Béla

—Új képzőművészeti látnivaló fogadja a közönséget a Magyar Nemzeti Galériában. Az öt évvel ezelőtt elhunyt Ducsay Béla festőművész emlékkiállítása szombaton nyílt meg.

új kisipari műhelyek
megnyitásához

MDK

Ducsay Béla

Leány kecskével, r.

Rokodók, r.

Boci, r.

lol. Csop.kiáll. N.Szal. 1949.jan.

MDK

Ducsay Béla

Vándorcirkusz lovai, r.

Házak kertben, r.

lol. Csop.kiáll. M.Szal. 1949.jan.

Ducsay Béla

eklektikus expressionizmusa a Nemzeti Szalon 101. kiállításán szerfelett időszerűtlennek hatott.

Rabinovszky Máriusz: Budapesti kiállítások – A Nemzeti Szalon 101. csoportkiállítása. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 80. l.

Ducsay Béla

kiállított grafikája:

Erdélyi kivelyor, rajz, 43×60 cm

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdéginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14.l.

Ducsay Béla

Erdéfi bivaljok, rajz, 43 x 60 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása, 1957. kat. hat. kirdéjiné, Kisimi Trécs

14

Ducsay Béla MDK

Erdélyi bivalyok, rajz

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Ducsay Béla, grafikus.

Erdélyi bivalyok. Rajz.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 14.1.

Ducsay Béla festő

emlékkiállítása a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1968 szept. 13

Onesay Béla

festőművész emlékkiállítása

a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1968 szept. 8.

– Kiállítások –

Ducsay Béla

10 évvel ezelőtt meghalt festőművész emlékkiállítása szombaton megnyílt a Magyar Nemzeti Galériában.

kulturális körökre (Tudomány - Művelődés)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 1. 9. l.

MDK

Ducsay Béla, [ ]

Emlékkiállítása nyílik meg a Nemzeti Galériában.

–: Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1968 aug. 30.

Ducsay Béla festőművész

— **Megnyilt a Nemzeti Szalon kiállitása.** A Nemzeti Szalon 70-ik csoportkiállitását, amelyen *Ducsay* Béla, *Say* Géza, *Török* Éva és *Wagner* József festőművészek, valamint *Endrő* Margit iparművésznő vesz részt, nagy és előkelő közönség jelenlétében *Kertész* K. Róbert államtitkár vasárnap délelőtt nyitotta meg a Nemzeti Szalonban. *Liber* Endre dr. alpolgármestert a Nemzeti Szalon nevében *Déry* Béla üdvözölte. Az előkelő közönség soraiban megjelentek: *Simonyi Semadam* Sándor ny. miniszterelnök, *Preszly* Elemér dr. főispán, *Issekutz* Aurél államtitkár, *Tihamér* Lajos dr., *Battenberg* Lajos dr. államtitkár, *Schuller* Dénes dr. főjegyző, *Nékám* Lajos dr. egyetemi tanár, *Csánky* Dénes, *Horvai* János stb. A kiállitás naponként reggel 9-től délután 5 óráig tekinthető meg.

Nemzeti Ujság 1931.III.10.

Kiadás után

2. SORSZ. Iroda mintа. — Pallas nyomda, Budapest.

Ducsay Béla.

Kiállít

Mo. 1931. III. 8.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

MDK

Ducsay Béla

kiáll. N.Szal.

Kritika. 8 Órai Ujs. 1931, III.8. 1o.o.

Duesoy Béla

Kiállít

Nv. 1931. III. 8

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatók
Központban (Budapest XIII. Dé

Ducsay Béla festőművész

Magyar Hirlap 1931.III.8.

Nemzeti Szalón

A *Nemzeti Szalón* öt kiállítója közül négy régebbi szereplője a tárlatoknak. Különböző irányok képviselői különböző értékekkel és törekvésekkel. A legújabb úton közülük *Ducsay* Béla jár, aki régebben figyelmet keltett már komoly és elmélyült kompozícióival. Mostani kiállításán két tájképén elsősorban fény- és világítási problémák érdeklik, különösen az egyiknek vertikális tükröződése érdekes. Újabb nagy kompozíciói sok jó festői kvalitás eredménye, néha erősen illusztratív és grafikus hatást ad vonalritmusok kihangsúlyozásával és egy-egy mozdulatnak bizarr kiemelésével. „Próféta"-jának drámai ereje és „Madonna"-jának naiv szépsége mellett néhány finom akvarellje is tudását igazolják. *Say* Géza elsősorban tájképfestő, még pedig az impresszionizmus eszközeivel, a közvetlen természetábrázolás néha kicsit obligát útjain. Széles ecsetkezeléssel fölvetett tájképei s egy színes csendélete azonban fölényes mesterségbeli készséggel biztos sikerre számítanak. Könnyedségükkel és közvetlenségükkel hatnak *Csabai Wagner* József kis pasztelljei, tarka és technikailag is ötletes

Ducsay Béla

festőművész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Expressziv erővel komponálja az emberi figurákat. Érdekes fényproblémák izgatják, gyüjteménye egy tehetséges művész jó fejlődéséről számol be.

Magyarország 1931.III.8.

Ducsay Béla festőművész

8 Órai Ujság 1931.III.8.

Három kiállítás

A *Nemzeti Szalon* új csoportkiállításának — egyébként is nagyon friss és eleven kollekciónak — legérdekesebb embere *Ducsay* Béla, aki két teremben mutatja be több, mint tízesztendős fejlődését, amint a kései impresszionizmustól különböző szín- és formatörekvéseken át jut el mai vizióihoz. Mert sárgásfényű tónusba öltöztetett új nagy kompozíciói erősen vizionárius jellegűek. Talán túlzottan hangsúlyozza most a vonalak szerepét s a mozgás szeszélyes ritmusát, de megoldásai mindig érdekesek és feszültséget adók. Két nagy tájképe hozzák ezen túl egyszerűségükben legjobb eredményeit. Mellettük egy sorozat akvarelje színes és ötletes. *Pap* Géza ugyancsak két termet kapott, amelyben tájképeit és portréit sorakoztatja fel. A művész régebbi kiállító s minden időkben hűséggel tartott ki az impresszionizmus útjain. Most is ebben a formában jelenik meg biztos és változatos mesterségbeli tudással s különösen sötét színekben tartott tájképei adnak jó effektusokat. Egy virágcsendélete, vízhordó

Kiadás után

2. sorsz. Iroda minta. — Pallas nyomda, Budapest.

Ducsay Béla

festőművész

Nemzeti Szalon csoportkiállitása - képével szerepel.

Rokonszenves ismerőse azoknak,akik figyelmesen szemlélik az utóbbi évek tárlatait.Nyugtalanabb,inkább drámai hatásokat kereső tehetség.Képeit misztikus fényforrásokból ömlő fénycsóvák öntik el,a figurálisban a mozgás dinamizmusát keresi.Az erőnek ez a szeszélyes követelődző idézése néha a stilizáció barokkos játékaiba,vagy illusztrativ hatásokba téved,de van nehány olyan tiszta és egyéni szinekre hangszerelt nyugodt táj képe,amelyek nemcsak bizonyitékai egyéniségének és talentumának,hanem talán a fejlődés irányvonalát is jelentik.

Nemzeti Ujság 1931.III.

Ducsay Béla festőművész

Az Est 1931.III.8.

— **Három kiállítás.** Három kiállítás nyílik meg vasárnap délelőtt. A *Nemzeti Szalónban* komoly törekvésű művészek kérnek szót. *Ducsay* Béla eddig egy-két képével szerepelt, most egész eddigi munkásságát vonultatja fel. A fény-problémák érdeklik, megtalálta a maga egyéni színeiet, finom vízfestményei nagyon szépek. *Török* Éva meglepően kész és öntudatos művész. Világos színeiből csak úgy árad a napsugár és az életöröm. Biztos kézzel rajzol, ízlésesen használja színeit. *Say* Géza balatoni és miskolci képei nagyon szépek. Áhítattal merül el a természet mélységeinek tanulmányozásában. Csabai *Wagner* József pasztelljei finomak. *Endrő* Margit új utakat keres a kerámiában. Ötletes szobrai érdekes kísérletek. — A *Tamás Galériában Bor* Pál mint festő, szobrász és iparművész jelentkezik. Legerősebb mint szobrász. A formákat nagyon érdekesen látja és ez a látás a festőnél is ilyen formában jelentkezik, ami kétségtelenül zavar. Szőnyegei kedvesek. — A *Kovács Szalón* kiállítása unalmas. Deési *Huber* István tovább festi a modern közhelyeket. *Sajó* Edit szobrai szintén nem mondanak semmi újat. *(p. ö.)*

Ducsay Béla festőművész

— **Uj csoportkiállitás a Nemzeti Szalonban.** A *Nemzeti Szalonban* március 8-án, vasárnapon délelőtt 11 órakor nyilik meg a 70-ik csoportkiállitás, melyen *Ducsay* Béla, *Jándy* Dávid, *Say* Géza dr., csabai *Wagner* József festőművészek, *Török* Éva festőművésznő, valamint *Endrő* Margit iparművésznő vesznek részt.

Nemzeti Ujság 1931.III.6.

MDK

Ducsay B.

~~A magyar anyag retrospektív részében szerepel~~

az anyag x modern részében szerepel

Nemzetk. velencei kiáll. Képzőművészet, 1930.
31. sz. 145 l.

MDK

Ducsay Béla

M.Arcképfestők Társ. I.kiáll. Képcsarnok. 1930.

34.sz. ~~219.1.~~

220. l.

MDK

Ducsay Béla

Önarckép, of.

Arcképfestők. N.Szal.kiáll. 1930. okt.

Ducsay Béla

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyarság
1930.XI.9.

Ducsay Béla

Akvarellistak és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban neve szerepelt.

NM-930. XII. 14.

Ducsay Béla

A barcelonai Arte Moderní-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai művek részére kitüzött bronzérmet nyerte.

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Gruesay Béla

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai művek részére szánt bronzérmet nyert.

Pesti Napló
1930.II.9.

Ducsay Béla festőművész

Nemzeti Szalon 69-ik csoportkiállításán neve szerepelt.

NM-930. XII-h.

Ducsay Béla

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai műveknek szánt bronzérmet nyert.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Ducsay Béla
és Lőmüvész

*** A Nemzeti Szalon tárlata.** Nyárelő van már és lassanként bezárulnak a kiállitási termek. Amit az elmult müvészeti szezon produkált, azt módunkban volt meglátni az eddigi tárlatokon, gyüjteményes és egyéb kiállitásokon. A *Nemzeti Szalon* mostani tárlata nem jelent különösebb nivót, inkább egyeseknek biztatást a jövőhöz. *Ducsay* Béla, akit több kiállitásról ismerünk és *Páldy* adnak némi fényt, müvészetet. *Ducsay* állandó, biztató fejlődésben van; témái bátrak, sőt néha merésznek mondhatók, komponálási készsége, a vászonra vetett festék kezelése nála jó izlésről tesz bizonyságot. *Éber* Anna önportréja sablontól mentes és figyelmet érdemel. H. *Schuschny* Erna csendéletei, *Papp* József téli tája, *Ertl* Livia pasztelljei, *Dimich* Sándor, az egyre szebben fejlődő *Neogrády* Magda és *Ringer* Erzsébet, valamint *Guckler* Hedvig munkái érdekesek, kvalitásosak, ugyszintén *Zierlich* Rezső és *Schoor* Erzsébet szobrai. A kiállitás ünnepélyes megnyitása vasárnap délelőtt iesz. *(D. A.)*

Schaár

Magyarság
1929 VI. 16

nvasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben ..... számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

MDK

Ducsay Béla

Szent Imre eljegyzése.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

MDK

Ducsay Béla

Visegrádi Dunaág. Vizfestmény
Pára a dömösi hegyek fölött. Vizfestmény
Zebegényi Dunaág. Vizfestmény

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkácsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 7.1.

Ducsay Béla, festö

54. Fürdés után. Olf.
55. Kazlak a csajági határban. Vizf.
56. Hazafelé. Olf.

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Társ. IV.kiáll.
Bp.1930.szept. Kat.

Ducsay Béla

festőmüvész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Pesti Napló
1929.VI.16.

Ducsay Béla

festőművész

Tavassi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Erősen felfokozott fényátitatottsággal teliti szineit, de egészben megoldatlanok tésuki. -

Ujság
1920.VI.16.

Ducsay Béla

festőművész

Vigasaverseny - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Az Est.
1929.VI.16.

Aurecay Béla

festőművész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.18.

MDK

Ducsay Béla

Buzakeresztek, vizf.
Akácok a faluban, olajf.

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentativ
kiáll.1930.Munkácsy-Céh.Kat. 19.1.

MDK

Ducsay Béla

Párában a dömösi hegyek, vizf.
Kazlak a csajagi határban, vizf.
Nagybábonyi udvar, olajf.

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentativ
kiáll.1930.Munkácsy-Céh.Kat. 19.1.

Ducsay Béla

Alkotásával szerepelt a Balatoni Térs. kiáll.-
án a Nemzeti Szalónban.

N.U.930.IX.21.

Ducsay Béla

Műveivel vesz részt a Nemzeti Szalonban megrendezett Arcképfestők Társasága-kiállitásán

E

V. 93e. X. 19.

Ducsy Béla

Akvarelje, a Balatoni Társaság kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.IX.21.

Ducsay Béla

Részt vesz a Balatoni Társaság Nemzeti Szalonban rendezett kiállításán

U.93e.IX.21.

Ducsay Béla

Részt vesz a Magyar Arcképfestők Társasága kiállitásán

N.U. 930.X.31.

Ducsay Béla festőművész

Magyarság 1931.III.10

*** A hetvenedik csoportkiállitás a Nemzeti Szalonban.** A *Nemzeti Szalon* hetvenedik csoportkiállitását, amelyen *Ducsay* Béla, *Say* Géza, *Török* Éva és *Wagner* József festőművészek, valamint *Endrő* Margit iparművésznő vesz részt, nagy és előkelő közönség jelenlétében *Kertész* K. Róbert államtitkár vasárnap délelőtt nyitotta meg a Nemzeti Szalonban. *Liber* Endre dr. alpolgármestert a Nemzeti Szalon nevében *Déry* Béla üdvözölte s az alpolgármester válaszában a legnagyobb szeretetéről biztositotta a Nemzeti Szalont a komoly kulturtörekvések munkájában. Az előkelő közönség soraiban megjelentek: *Simonyi-Semadam* Sándor nyugalmazott miniszterelnök, *Preszly* Elemér dr. főispán, *Isekutz* Aurél államtitkár, *Battenberg* Lajos dr. államtitkár, *Schuller* Dénes dr. főjegyző, *Nékám* Lajos dr. egyetemi tanár, *Csánky* Dénes, *Horvai* János stb. A kiállitás naponként reggel 9 órától délután 5 óráig tekinthető meg.

énel Gusztáv
és
énel Margit
festőművészek
llektiv képkiállítása

1931. III 8 –

MDK

Ducsay Béla festő

Kertek alatt, vf.

Falu vége, vf.

Cséplés. vf.

Jol. Csop.kiáll. N.Szal. 1949. jan.

MDK

Ducsay Béla festő

Pityu a zsellérfiu. vf .

A falu vénei, vf.

Rostálás. vf.

lol. Csop.kiáll. N.Szal. 1949. jan.

NDK

Ducsay Béla festő

Marinéni kacsái, vf.

Falusi udvar, "

Falusi élet Erdélyben

Kol. Csop.kiáll. M.Szal. 1949. jan.

MDK

Ducsay Béla festő

Pihenő tehén, vf.

Kacsák a patakban. rajz

Lovak. rajz

Iol. Coop.kiáll. M.Szal. 1949. jan.

MDK

Ducsay Béla festő

Párás Duna, of.

Zebegányi táj, of.

Dömös ködben, of.

lol. Csop. Kiáll. N. Szal. 1949. jan.

MDK

Ducsay Béla

Dunai tájkép, r.

Delelő tehenek, r.

Nehéz feladat, grafika

lol. Csop.kiáll. N.Szal. 1949.jan.

MDK

Ducsay Béla festő

Déli napsütésben, of.

Utban hazafelé, temp.

Egy erdélyi falucskában, temp.

lol. Csop. Kiáll. N. Szal. 1949. jan.

MDK

Ducsay Béla festő

Almaszüretkor. vf.
Zöld svmphonia. vf.

Erzsike. vf.

lol. Csop. Kiáll. N. Szal. 1949. jan.

MDK

Ducsay Béla

Aratás után,vizf.
Napnyugta a Balatonon,vizf.

A Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII.kiáll.kat.1938.nov.20-tól dec.4-ig.

MDK

Ducsay Béla, festő

Aratás után. Vizf.
Napnyugta a Balatonon. "

Nemzeti Szalon.-MAFB XXIII.kiáll.1938.nov.2o.dec.4.
Kat.

MDK

Ducsay Béla

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 26 l.

Ducsay Béla MDK

Dömös-szobi Dunaág, olf.

Mücsarnok 194o A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Ducsay Béla

Dömös-szobi Dunaág, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 15.1.

MDK

Ducsay Béla

Dömös-szobi Dunaág, of.

KMTárs. M. Müv.ért. 1940-41

15.1.

Ducsay Béla

Dömös ködben, of.

Magy. Művészetért kiáll. r.Műcs. 1940. febr.

15. l.

Ducsay Béla

Pityu, a zsellérgyerek, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők egyesülete kiáll.
Nemzeti Szalon, 1942, december, 3, 6 1.

MDK

Ducsay Béla

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet.
A festői Balaton. Bp. 1942. 79.lap

Ducsay Béla

MDK

Parasztudvar, vizf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Ducsay Béla MDK

Faluszéle, vizf.

Mücsarnok 1942.A magyar müvészetért c.kiáll.

Ducsay Béla MDK

festő

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet.A festői Balaton. Bp. 1942. 79.o.

DUCSAY BÉLA

Pityu a zsellérgyerek. Vizf.

MAPE kiáll. Nemzeti Szalon 1942.dec.-1943.jan.

Ducsay Béla, festö

MDK

459. Parasztudvar. Vizf.

469. Faluszéle. "

Ny.Műcs.-"A Magyar Művészetért. Képzőm.Kiáll.1942.
Jun.6 .-22. Lat. 18.1

Ducsay Béla MDK

Erdélyi fiu, vizf.

Mücsarnok 1944 .VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Ducsay Béla

Erdélyi fiu, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

MDK

Ducsay Béla

Erdélyi fiú. Vizf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.JÚN.1-18-ig. 35.l.

MDK

Ducsay Béla

Dunakanyar Zebegénynél, of.
Almaszüretkor, vf.

Pedagógus szakszerv. I.képzőm. kiáll. 1947.máj.

4. l.

Ducsay Béla, festö

Párás Duna. Of.
LiliKék. Vizf.

Alkotás Müvészház XXXVI.kiáll. Öszi tárlat.1947 szept.
Kat.

MDK

Ducsay Béla festő

Korabreggel Erdélyben, of.

Csnedélet, of.

Kilátás a dombtetőről, of.

ţol. Csop.kiáll. N.Szal. 1949. jan.

Ducsay Béla festő

Cséplés, of.

Dunakanyar Zebegénynél, of.

Szobi Dunaág, of.

lol. Csop.Kiáll. M.Szal. 1949. jan.

DUCSY BÉLA

"Immaculata".

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Ducsay Béla

MDK

"Immaculata"

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Bacsay Béla

"Immaculata"

MDK

Ducsay Béla

Vizpart, vf.

Vándorcirkusz, of.

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935.márc.

MDK

Ducsay Béla, festö

Dunakanyar.
Csendélet.

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 18.1.

Ducsay Béla MDK

Csendélet

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Ducsay Béla MDK

Dunakanyar

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

MDK

Ducsay Béla

Homokbánya

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

15 l.

MDK

Ducsay Béla, festö

Homokbánya.

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz.Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall
és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 15.1.

Ducsay Béla MDK

Homokbánya

Műcsarnok 1933. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Ducsay, festőm.

Tárlatok. Képzőművészet, 1933. 59.sz. 88. l.

Kucsay Béla

Szerepelt a Magyarság képzőművészeti kiállításán.

M. 1933. XI. 5.

MDK

Ducsay Béla

Cséplés.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc.24.-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 15.l.

Ducsay Béla MDK

Cséplés

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Ducsay Béla, festöm.

Vizpart. Vizf.
Vándorcirkusz. Olf.

Nemz. Szal.- A Munkácsy Cé VIII. repr.kiáll.-a.
1935. márc.30.-ápr.14. Kat.

MDK

Ducsay Béla

Zebegény

Munkácsy cóh 5. kiáll. Ernst Mus. 138. kiáll.
5 l.
1933. márc.

MDK

Ducsay Béla

Zebegényi bucsu

Munkácsy céh 5. kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 5 l.

Ducsay Béla

festőművész

Munkácsy-cén kiállítása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyarság
1933.III.19.

MDK

Ducsay Béla
Dunaág

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V.kiáll.
1933. márc. 11 1.

MDK

Ducsay Béla

Zebegény

Ernst Mus. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 5 l.

MDK

Ducsay Béla

Zebegényi bucsu

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 5 l.

MDK

Ducsay Béla

Dunaág

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 11 l.

Ducsay Béla

MDK

Hegyek között

Rostálás

Tavasz

Napfények a Dunán

Miccarnok 1932 őszi tárlat

Kucsay Béla

Szerepelt a Nemzeti Szalon XIII. tárlatán.

BH. 1932. XII. 25.

Ducsay Béla

Szerepelt a Nemzeti Szalon Téli tárlatán.

M. 1932. XII. 28.

MDK

Ducsay Béla, festö

Dömösi-szobi Dunaág.

Nemzeti Szalon. -Téli tárlat. 1932. dec. Kat.

Ducsay Béla

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán:

EK. 1932. XII. 25.

MDK

Ducsay Béla, festö

Dömösi-szobi Dunaág.

Nemzeti szalon.-Téli Tárlat.1932.dec. Kat.

Hossay Béla

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Élénken bemérsített bírakodása.

Festi Hirlap
1933.I.29.

Ducsay Béla

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. „Dömös ködben" - és „Dunakanyar" c. művei -

Pesti Hirlap
1933.I.29.

Ducsay Béla

festőművész

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Figyelemremiltóan tünnek fel atmoszféra - tanulmányai -

Budapesti Hirlap
1933.I.29

Ducsay Béla

festőművész

Duna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarország
1953.I.29.

Juresay Béla

festőművész

Duna Kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1933.I.29.

Ducsay Béla

festőművész

Duna kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Félredobva minden részletezést, csakis a körvonalakból s a fények összhangjából alkotja meg sajátosan egyéni munkáit.

Magyarság
1933.I.29.

MDK

Ducsay Béla

Kilátás a Dunára, olaj

Buzakeresztek, vizf.

Dömös ködben, olaj

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 4 l.

adsereg-u. Sarokház, kétemeletes,
piilt 186o körül Ybl Miklós tervei sze-

, 2 1/

MDK

Ducsay Béla

Zebegényi Dunaág, vizf.

Dunakanyar, "

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 4 1.

dszintes, ~~kapu~~ kosárives nagy kapu

Dunsay

~~Dunsay~~ Béla

21. Zebegényi Dunaág, vizf.
22. Dunakanyar "
23. Kilátás a Dunára olaj
24. Buzakeresztek, vizf.
25. Dömös ködben, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó, 2 lap

Ducsay Béla

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Est 1932. I. 30.

Ducsay Béla

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán

NU 1932. XI. 3.

Ducsay Béla

Kiállít

M. H. 932. X. 30.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gyö
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a tö

M

Ducsay Béla

Vidéki

N. U. 932. X. 3.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat els

"Magyar Tanácsköztársaság K

cimü levéltári publikáció jelent meg,
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre von

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk

"Müvészettörténeti Tanulmány

cimü kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmány

cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Ducsay

Kiállít

M. 932. X. 30.

Központ meginditotta rotaprintes for-
ső köteteként a
Képzőművészeti Élete"
, amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
s a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
natkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
yok 1954-55."
Központ évkönyve. Ára: 75.- Ft.

yok 1956-58."

tók a Müvészettörténeti Dokumentációs

MDK

Ducsay Béla, festő

Jelen számában szerepel az 1931-ben rendezett tárlatos.

(97.) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete.
Képzőművészet. 1931. 43-44. sz. 186. l.

M.H.

MDK

Ducsay Béla

A párás dömösi hegyek, vf.

Kilátás a Dunára, vf.

Képzőm. Társ. 1931. őszi kiáll. kat. 38.l.

Ducsai Béla.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1931-be

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Ducsay Béla festőművész

Gyüjteményével részt vett a Nemzeti Szalon 70. csoportkiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon 70.csoportkiállitása.

Képzőművészet,1931. 95.1.

MNK

Ducsay Béla

Ébredés, of.

Akt, of.

Facsoport, of.

N.Szal.kiáll. 1927. jun. 10. l.

Ducsay Béla

MDK

Anyám

Műcsarnok 1926. Őszi kiállítás

MDK

Ducsay Béla

Szt.Antal oltár a szécsényi templomban

Kecske, vf.

Erdőrészlet, vf.

MAPE 13.kiáll. N.Szal. 1927. máj. 5. l.

Lucsay Béla

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

PH 1926. X. 24.

Ducsay Béla

Szerepelt a Műcsarnok Őni tárlatán.

NU 1926. X. 24.

Ducsay Béla MDK

Anyám, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Ducsay Béla

270 K. áll. ösztöndijat kapott.

Képzőmüv. Főisk. Évk. 1915-16. 8.1.

Ducsay Béla

Templombelsői nagyemelet az alvarell és pantellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban (emlitve)

Pesti Hirlap 1927 V. 26.

Anesay Béla

festőművész

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. A modern törekvéseket képviselő többe-kevésbé elég jól.

Budapesti Hirlap
1929.VI.16.

MDK

Ducsay Béla

Vasárnap, olaj

Próféta, "

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 1o 1.

s hagymasisakos toronnyal, egyenes-
hajóval. Ezüstpohár, 1737. Cserép-
Wesselényi Kata ajándéka. Épült
újítva.

...lomat. Bp. 1942, 149, 580 l — Grabó Gánder,

MDK

Ducsay Béla

"Noli me Tangere", olaj
Madonna, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.
6 l.

Ducsay Béla

Szivárvány

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.
30 1.

Ducsay Béla

MDK

Alvó nő

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

Ducsay Béla.

Műve szerepel a Balatoni Társaság harmadik kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1928. ápr. 1.

Ducsay Béla.

Művei szerepelnek, köztük „Fürdő után" c. képe, a Balatoni Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban. (említve.)

Magyarság, 1928. ápr. 1.

Ducsay Béla.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán munkája szerepel.

Nemzeti Szalon, Ujság, 1928. jún. 21.

Ducsay Béla

Szivárvány

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban Budapest, 1928. katalogusa 30 lap

MDK

Ducsay Béla

Kilátása a Balatonra, of.

Fürdés után, of.

Balatoni Társ. 3. N.Szal. 393.kiáll. 1928. ápr. 13. 1.

Dusay Béla

Kezeljel a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán

Lipág 1927 VI. 16.

Ducsay Béla MDK

Kilátás a Dunára, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Ducsay Béla MDK

Zebegény a vasuti töltésről, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Ducsay Béla

A párás dömösi hegyek, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Ducsay Béla

Zebegény a szobi Dunaággal, vizf.

Szivárvány, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Ducsai

jó hatással kapott helyet a MAPE kiállításán

Gy. T.: Őszi tárlat.

8 Ó. U. 931. X. 18.

Ducsay Béla

a legjobbak közé tartozik ezen a kiállitáson (MAPE).

m. v. A Müss. őszi tárlata.
N. U. 931. X. 18

DUCSINSZKA Irma szobrász

4. 21. p. - Gödöllői Művésztelep

Új Müvészet 1992

DUCSAI ZOLTÁN festő

HEVES M.-i NAP '97. máj. 28. NAPRA

Bizarr képek az IH-ban

Az egri Ifjúsági Ház Galériájában május harmincadikáig tekinthető meg Ducsai Zoltán festőművész kiállítása. Azok, akik látták a képeket, rámondják, hogy szürrealista alkotások, nem úgy a művész. Szerinte eltér a kortárs művészettől, inkább a tradicionális festészet vonalát követi kompozícióiban – témában viszont az abszurditás a jellemző, ami nem egyenlő a szürrealizmussal. A napokban készült el a festő első katalógusa, amelyben tizenhét színes reprodukció szerepel a tárlat anyagából.

FOTÓ: KÓCZÁN GÁBOR

KAMATOSTUL TÖRLESZTETTÜNK

Magabiztosan a medencében

Athénban szerdán folytatódott a férfi vízilabda Világkupa. Érdekesség: az atlantai olimpia három dobogósa kikapott a nyitányon. A magyarok – akárcsak kedden – ismét remek játékot mutattak be, és magabiztosan nyertek Jugoszlávia ellen.

A csoport: Magyarország–Jugoszlávia 10-5 (3-1, 2-2, 2-1, 3-1)

Góldobók: Benedek, Varga, Fodor 2-2, Vincze, Kiss G., Kásás, Tóth F. 1-1, illetve Trbojevic, Vujasinovic 2-2, Savic 1.

Egy történelmi sorozatot szakított meg a magyar vízilabda-válogatott: a Világkupák eddigi története során ugyanis négyből négyszer kapott ki a jugoszlávoktól. Nos, ezúttal kamatostul törlesztett *Kemény Dénes* legénysége, újból felvonultatva a vízilabda minden szépségét. A plávik a második negyed közepéig percben mindössze két emberelőnyt tudjanak értékesíteni. Eközben a magyarok ontották a szebbnél szebb gólokat, *Fodor* utolsó másodperces pöckölése a második negyed végén a régi idők magyar klasszisait idézte, majd ezt követően *Benedek* zúdított két irtózatos erejű bombát a léc alá. Az utolsó negyedben a jobbkezes *Vincze* a balkezesek helyéről lőtt gólt óbecsei társának, *Jovanovicnak*, míg a másik oldalon az újfent parádézó *Kósz* vezérletével továbbra is kitűnően munkálkodott a védelem.

49. Dubina, g. k. fatemplom.

1747. Dunkófalvánál: „Filiales habet duas Dubina et Alsó-Hrabovnicza ... in prima datur etiam ecclesia missire subsistens." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1839. „... cum Eccl. Lig. ad S. Michaëlem Archangel." (Schem. Munk. p. 57.) Az 1856-ki Schem. szerint 1852. nov. 20. lett az új kőtemplom felszentelve, az 1864-ki Schem. szerint 1855-ben. (Schem. Munk. 1856. és 1864. p. 42.)

(Bereg m.)

Domfacs

mdk

Dubina István szücsmester (filiális)
Nagykóta

A nagykőrösi szücs ciltbe belépett 1831.

Horváth Loltán: Egy Mezőváros Celes Spara
Nagykőrös 1943. 101. L

M.D.K.

D. Drabinszkij:

Petőfi illusztráció 1948

Repro.

M.M.M. Évkönyv 1952, XXXIX. képtábla

Dubl, Késpuves MDK

1706-ban Sopronban Eltischer halála után annak bőrhéját kéri a Várkerületen „ein brüderlicher Messerschmied" arar v. anabaptista v. morva szektához tartozott. 142 old. 11. jegyz. Szakolcai volt.

Csatkai Endre: a Soproni késgyártók. 141.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa

1977. április 24. Petőfi 10,35 VGné

IRÁNYTŰ

- Holakovszki István a jászberényi Jász-muzeumba kalauzol el bennünket, ahol egyetlen, de nem mindennapi régiségre hivja fel a figyelmet.

- Jászberényben a Jász-muzeumot mindenki nagyon könnyen megtalálhatja, hiszen a Főtér mellett van, és bárki megmondja, ha ellátogat ebbe a városba. Tóth János, a muzeum igazgatója, a jászság életét bemutató kiállitásból egy darabot mutat be nekünk.

- Ez pedig a jász-kunok privilégiális ládája. Mint érdekesség, azért is érdemel figyelmet, mert a XVIII. század lakatosmesterségének egyik remekműve, három kulccsal nyitható, 12 zárnyelv zárja a zárfedelét, a láda fedelét. Ez a három kulcs az egyik ezek közül, az egyik a jászok kapitányánál, a másik a kiskunok kapitányánál, a harmadik pedig a nagykunok kapitányál volt. Tehát nagyon vigyáztak azokra az értékekre, amiket a ládában őriztek. Ezek voltak a privilégiáris levelek, meg hát azon kivül az adójövedelmekből származó nagyobb pénzösszegek és egyéb fontos okiratok.

- Ki készitette el ezt a ládát?

- Ennek a ládának a jelölése F.D., eddig nem tudtuk ezt, az utóbbi esztendőkben került elő egy fontos dokumentum, a Főtemplom épitéstörténetével kapcsolatban, vele kapcsolatos számlák közül, amelyik azt jelzi, hogy Franciscus Dublen nevü lakatosmester dolgozott Jászberényben, és feltehetően ő készitette ezt a nagyértékü lakatosmunkát is, a jászkunok számára.

- Mik is a privéligiáris levelek?

- A privéligiáris leveleknek a története nagyon messzire nyulik vissza. Az első 1279-ből való, ez a bizonyos kun-privégilium, amikoris a betelepedés után szabályozták az itteni életüket, és meghatározták azt, hogy a kiváltsági oknak mik a feltételei. Ezek közül egyik fontosat emliteném, ez pedig a kereszténység felvétele volt, abban az időben, mint egyik haladó mozzanat, beilleszkedés az itteni társadalomba, illetve környezetbe. Ezeket a leveleket később minden uralkodó ujból és ujból megujittatta, hiszen a kiváltságokok olykor veszélybe is kerültek. A legsulyosabb veszély 1702-ben következett be, amikor is az egész jász-kunságot eladták a német lovagrendnek, és hát voltaképpen az egész kiváltságok igy megszüntek. Ugyanolyan jobbágysorba taszitódtak az itteni lakósok, mint más terültek lakói.

- Mi történt az elzálogositás után?

- A jászok és a kunok nem könnyen törődtek bele az uj helyzetükbe, önerőből gyüjtötték össze a váltságdijat, 500 ezer arany forintot, ezt részletekben fizették be a kincstárnak és ennek arányában részesedtek a visszaváltott földből. Ez a folyamat tartott néhány évtizedig, azonban fontos mozzanat ez az 1745-ös dátum, amikor is az a hires predencia létrejött, fontos mozzanat a további fejlődés szempontjából. Tudjuk, a rendezett birtokviszonyok azok nagy gazdasági fellendülést eredményeztek a továbbiak során, ami részben a jászteleplések iparosodásával, a mezőgazdaság fellendülésével járt, és egy teljesen uj békés időszak következett a Jászságra, ami a fejlődésüket elősegitette. Az elzálogositás idejének még egy érdekes mozzanata, hogy 1702 után bontogatja Rákóczi szabadságharca is zászlaját, és ebben az időben a jászok és a kunok seregestől özönlenek Rákóczi zászlaja alá, legalábbis, amennyire ő emlékirataiban erre utal, Egyik helyen például azt irja, hogy "a jászok és a kunok 5-6 ezer jó katonával szaporitották hadimat." A másik helyen olyasmit ir, hogy "nemrég bocsájtám el a jászok és a kunok követeit, akik hozzám jöttek hüségüket kinyilvánitani, és megkértek, hogy szálljak le a sikra", ami ahgy ezt más helyről is tudjuk. Eddig teljesen fehér folt volt ez a Jászság történetében, és sok olyan izgalmas anyag került fdszinre, amit az országos történet egyes mozzanatait is más megvilágitá-
zi.

Dubnic

Kastély

Épült 1719.

Rados Jenő dr.-
Magyar Kastélyok
12. l.

részletesi levelezés vázlatát. Socinus
ról készülő doktori értekezéséhez gy
Messina, Salerno, Catania, Taormina, Sira

Dubnicai kegynobor

(Nyitrai püspökség)
és templom

Repr.

Schaefer kegyh.

26, 27. l.

megírva

Dubniczay (Korcsek)

István

Veszprémi kanonok.

Fenti a papai pálos (ma bencés templom „építője." (1737 – 42). csakhogy ő már nem a toronynélküli olaszos homlokzatot, hanem az egy tornyos szpust követi.

Bakonyvári Ildefonz:
A papai kath. gymnasium története a pálosok idejében
Papa, 1896. 55–56 l.

Agzirciapáts, 18, 23, 62, 113. l.

Szi M. II 1905. h.

Tömjéntartó, (réz) talpas, régiesbedő. Maj. 7 cm.
XIX. század.

A Schnütgen-gyűjteményből. — Simor 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházmű
vészeti Lap V – 1884, 362 l.

Tagházy M. A zirci apátsag templomépítkezése a XVIII. nazadban.

Vesprém

18. 23. 1937.

62-65.

113. l.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak

Bpest

A mai napon fizetett P 20 – az

Húsz Pengőt köszönettel b.szám

javára irtam.

Aggházy-M. Centralis barokk-templomok a Dunántúlon.

MMÉE Közl. 1940. ápr. 17.

Sp. XI. 18.

RANSCHBURG GUSZTÁV
KÖNYVKERESKEDÉSE ÉS ANTIQUÁRIUMA
BUDAPEST,
IV. FERENCIEK-TERE 2.

p. Ranschburg

Dubnicray (Koresch)

István

Részletes életrajza

Agzirciapáts 62, 63. 64, 65. l.

A pápai pálos templom
építőjének tartják. Tehát
pap és kanonok volta mel-
lett terverő építész is volt.
Ezt a kérdést bőven
tárgyalja a szerző. a 64-ik
oldalon

Ádám és Éva. Ívelt vértál. Átm. 29 cm.
Nürnberg, XVI. század eleje.

Gerevich PA, 260/1.

Dubniczay István

tervezte a pápai
pálos templomot,
melyet a XVIII. század
— bán — Acsády
Ádám veszprémi püspök
költségén fenti terve-
zett és öt év alatt fel
is épittetett. A templom
1742-ben készült el.
Belső felszerelése még
évekig tartott. A szen-
télyben levő fafaragusi
kanonokszékek és a hajó-
ban levő padok is szépek

Bakonyvári Ildefonz

A pápai kath. gymnasium
története a pálosok ide-
jeben Bp. 1896. 53, 54. l.
– 56

Urnak,

D A P E S T.

Dubnitzay István

veszprémi kanonok

aki a zirci templom

építésénél is tevékeny-

kedett tervezte a

rokokó stílusban 1737-42

épült pálos bencés

templomot. A

templom leírva

Dor Károly

386, 387. l.

r:

Nagy Bánya környék ének egyik rétjét, ~~[illegible]~~ ~~látjuk~~
gy kis leányka mezőtlab ~~haladnak~~ bal felé. Mind-
brázolva és
t puttont visznek hátukon. A szőke leány
~~puttont alját tartja~~, réklijé rózsaszinű, kö-
nyájá kék. Az asszony, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ fejét fehér kendővel kö-
ijjé réklijé és körénye piros, szokunyája acél-
u a fák körül jobbra két ház bontako-
e balra: „Nyilasy"

95·5 : 86·3 cm.

III. 20-án (155/99)
~~[illegible]~~ (a 20822/99 sz. leirattal, a
elszámoltatott 1899. IV. 23-án (200/99)
egedi városi Muz. a ~~[illegible]~~ 20822/99 sz. rendelettel (200/99)
z.

Vid. Muz.

embrionális korban szaporodnak. Az idegsejteknek ez az embrionális oszlása oly ritmusban halad, amelyben nem érvényesül a fokozatos fejlődés elve, s minthogy eszerint az agyvelőnek fejlődését az embrionális élet határozza meg, annak további sorsát a későbbi életmód nem irányíthatja. Annál nagyobb hatása van azonban az agyvelő fejlettségének az egész szervezet további alakulására. PONGRÁCZ S.

Du Bois-Reymond (ejtsd: *düboà remõ*) *Emil*, német fiziológus, szül. 1818-ban Berlinben, megh. 1896-ban u. o. Kezdetben teológiával és filozófiával foglalkozott, később teljesen a természettudományoknak szentelte magát. Az állati elektromosság (idegek és izmok elektromossága) körüli kutatásaival nagy feltűnést keltett. *(Untersuchungen über tierische Elektrizität*, 1848—84.) 1858-ban a berlini egyetem fizikatanára, majd 1867-ben ugyanott a tud. akadémia főtitkára lett. A fiziológiában a fizikális irányzat képviselője volt s a vitalizmust támadta nagy hévvel *(Gesammelte Abhandlungen zur allg. Muskel- u. Nervenphysik*, 1875—77). Az *Über die Grenzen des Naturerkennens* (1872) és a *Die sieben Welträtsel* (1880) c. művei az *ignorabimus* és a hét világrejtély szélsőségesen agnosztikus és pozitivista felfogásukkal széleskörű feltűnést és polémiát váltottak ki. NAGY S.

Dubrovnik, *Raguza* dalmát város szerb neve.

Dúc *(ganglion)*, szabályosan elrendezett ideg- (dúc-) sejtek és idegrostok gömbalakú halmaza. A *gerinctelenek* legnagyobb részének központi idegrendszerét meghatározott szabály szerint elhelyezett és egymással idegfonatokkal összekötött dúcok alkotják. Így a gyűrűsférgek központi idegrendszere a test elülső részében, a garat fölött elhelyezett két agy- vagy garatfölötti dúcból és az ezekhez csatlakozó ú. n. hasdúclánccból áll; az utóbbit két dúcsorozat építi fel, amelyek szorosan egymás mellett, a hasoldalon, a bélcsatorna alatt helyezkednek el; az egymás között következő dúcokat, amelyeknek száma változik pl. az állat hossza szerint is, idegfonatok kötik össze egymással s haránt irányú idegfonatok kapcsolják egymáshoz a két sorozat egymás mellé eső (ugyanabban a szelvényben levő) dúcait is. Lényegileg ugyanilyen alkotású az *ízeltlábúak* (rákok, rovarok, pókok) központi idegrendszere is, azonban ezek hasdúclánca erősen megrövidülhet azáltal, hogy az összes dúcai egyetlen tömeggé olvadhatnak össze, amikor a központi idegrendszer csak a garatfölötti és a vele szemben elhelyezkedő garatalatti dúcból áll; ez utóbbi természetesen nem egyéb, mint az összeolvadt hasdúcok tömege. A *puhatestűek* (csigák, kagylók, lábasfejűek) központi idegrendszere szintén dúcokból és az azokat összekötő idegfonatokból állanak; a dúcok vagy szét vannak szórva a test különböző pontjain, vagy pedig szintén a garat körül csoportosulnak. A *gerincesek* idegrendszerében is vannak dúcok, amilyenek a gerincagyidegek csigolyaközti, a fejidegek és az együttérző idegrendszer dúcai. SOÓS L.

Duc (franc., ejtsd: *dük*; a lat. dux szóból), a. m. herceg; a *prince* alatti, legmagasabb francia nemesi rangfokozat.

Duca (ol., ejtsd: *duka)*, a. m. herceg.

Duca *G. Ion*, román államférfi, szül. 1881-ben. Politikai pályáját mint a népbankok elnöke kezdte. 1914—1918 januárig vallás- és oktatásügyi miniszter; 1918 dec. 27-ig földmívelésügyi miniszter; 1922—1926-ig külügyminiszter és 1927—1928-ig belügyminiszter volt. 1930 dec. óta a liberális párt elnöke. TODOR Á.

Du Cange (ejtsd: *dükãzs) Charles Dufresne sieur*, francia történetíró, szül. 1610 dec. 18-án Amiensban, megh. 1688 okt. 23-án Párisban. Megírta a konstantinápolyi ú. n. latin császárság történetét s kiadta több francia és bizánci középkori krónikás munkáját. Legfontosabb és ma is nélkülözhetetlen szótárszerű munkája: *Glossarium ad scriptores mediae et infimae latinitatis* (első kiadás 1678, 3 köt.; legutóbbi L. Favretól 1883—88, 10 köt.), továbbá *Glossarium ad scriptores mediae et infimae graecitatis* (1688, 2 köt.; újra nyomták 1890—91). BUDAY Á.

Du Carla, spanyol nemes, szül. 1782-ben. Ő ábrázolta először a térszín domborzatát *aequidistance nívógörbék*-kel.

Duccio di Buoninsegna (ejtsd: *duccsó di buoninszennya)*, sienai festő, szül. 1255 körül, megh. 1319 aug. elején. Első nagy műve a firenzei S. Maria Novella-templom számára 1285-ben megrendelt Madonnakép, ú. n. Madonna Ruccellai. 1308-ban kötött szerződést a sienai Dóm vezetőségével a főoltárképnek, az ú. n. «Maestà»-nak megfestésére, amelyet 1311-ben ünnepélyes körmenet vitt a Dómba; ma a dómmúzeumban látható. Ezenkívül néhány félalakos oltártábla és Madonnakép tulajdonítható Ducciónak. A Ruccellai-Madonnában stílusának bizánci alapjai még tisztán láthatók, ha már bele is vegyülnek azok a gótikus elemek, amelyek a sienai festészetre tovább is jellemzők maradtak. De már a bizánci formák is abban a plasztikusabb, térbelibb változatban jelennek meg nála, amely egyidejűleg a római és firenzei festészetben is, mintegy Giotto előkészítése, jelentkezik. Duccio itt már mint az újkori festészet egyik nagy megindítója és az új sienai

tele emeli. Az egész kereskedése azonban tisztán Nagybritannia felé irányul.

A várost állítólag már Ptolemaiosz említi Eblana néven. Ó-ír nyelven *Dubhlinn*-nek (azaz fekete mocsár) hívják. A IX. század végén *Dyflin* néven dán királyság széke volt, 1170-ben az angolok foglalták el és a XV. századig grófság székhelye volt; ekkor épült a várkastélya is, melyet az írek mindig a gyűlölt idegenuralom fellegvárának tekintettek. Majdnem 300 esztendőn át székhelye volt az ír helytartónak, 1922-ben azonban a szabadállam fővárosává lett. SCHWICKER B.

Dublon (a lat. *duplus*, a. m. kétszeres szóból), doblon v. doublon a kettős aranydukátok neve. Az elsőket V. Károly császár verette a spanyol pénzlábnak megfelelő (kb. 28 pengő) értékben. Innen terjedt el ez az éremfajta és neve Amerika latinnyelvű területein s a spanyol érdekkörbe tartozott országokban. Európában még Svájcban vertek az eredetieknél valamivel kisebb értékű dublonokat. VARJÚ E.

Spanyol arany dublon

Dubniczay *István*, veszprémi éneklőkanonok, hantai prépost, megh. 1766 dec. 29-én Zircen, ahol az épülő zirci ciszterci monostornak és templomnak nagy jótevője volt; a művészi fafaragású barokk-oltár, a híres Maulpertsch-féle Assumptio-oltárkép (Bécsből), ezüst szentségtartó stb. bőkezűségének bizonyítékai. 1763-ban lemondott veszprémi kanonokságáról és Zircre vonult vissza. HORVÁTH K.

Dubno, lengyel város Volhynia vajdaságban; dohánygyára, bőripara, kb. 15.000 lakója van. 1915 szept. 8-tól 1916 jún. 14-ig az osztrák-magyar csapatok tartották megszállva, 1917 febr. 22-én németek foglalták el. P. ORMÓS J.

Dubois (ejtsd: *düboá*) *Eugène*, holland szolgálatban álló katonaorvos, antropológus. Nevét 1891—92-ben tette híressé, amikor Jáva szigetén Trinil közelében a Bengavan folyó balpartján állítólag harmadkori rétegből egy koponyatetőt, egy combcsontot és két fogat ásott ki. Leletét *Pithecanthropus erectus* néven 1894-ben írta le s abban a véleményben volt, hogy megtalálta az embert a majmokkal összekötő lényt, a fölegyenesedve járó majomembert. Dubois lelete évtizedekig nagy izgalomban tartotta nemcsak az antropológusokat, de a nagyközönséget is. A kérdés körül terjedelmes irodalom keletkezett. Azóta kiderült, hogy a Pithecanthropus nem harmadkori, hanem negyedkori rétegben feküdt s nem majomember, hanem igen fejlett emberszabású majom volt. Kutatásai azonban nagymértékben hozzájárultak a kihalt majmokról való ismeretek kialakulásához. Főbb munkái: *Pithecanthropus erectus. Eine menschenähnliche Übergangsform aus Java* (Batavia, 1894). *Über drei ausgestorbene Menschenaffen* (1897). *Der proto-australische fossile Mensch van Wadjak* (Amsterdam, 1920). *On the cranial form of Homo neandertalensis and of Pithecanthropus erectus* (Amsterdam, 1921). *Über die Hauptmerkmale des Femur von Pithecanthropus* (1927). BARTUCZ L.

Dubois *Paul*, francia szobrász, szül. 1829 júl. 18-án Nogent-sur-Seineben, megh. 1905 máj. 22-én Párisban. Toussaint tanítványa volt, majd Olaszországban a korarenaissance mestereinek erős befolyása alá került. 1878 óta az École-des-Beaux-Arts igazgatója volt. Fő művei: Lamoricière tábornoknak síremléke a nantesi székesegyházban, Montmorency connétable lovasszobra Chantillyban, Jeanne d'Arc lovasszobrai Domrémyben, Reimsben és Párisban. ÉBER L.

Dubois (ejtsd: *Düboá*) *Pierre*, szül. 1250 körül Normandiában, megh. 1321 körül, a papalizmus elméletével szemben a király jogait pártoló royalista író s éppen úgy mint kortársa Párisi János, az állam és egyház egymás mellé helyezési rendszeréből indul ki s utópikusnak látszó reformterveiben még szociális és szellemi problémákkal is foglalkozott. Egyházi reformterveiben követelte az egyházvagyon szekularizációját, a papi nőtlenség megszüntetését, a szerzetesi intézmény korlátozását. A közoktatást az állam hatáskörébe utalja, melynek olyirányú reformálását kívánta, hogy abban az élőnyelvek s a matematikai és természettudományok jussanak érvényre. MELICHÁR K.

Duboisia *R. Br.*, a Solanaceae *(Burgonyafélék)* család génusza, két faja Ausztráliában és Újkaledoniában honos. Kis fák, osztatlan levelekkel és apró, fehér színű virágokkal. A *Duboisia myoporoides* R. Br. levelei *duboisin* nevű, hyoscyaminhoz hasonló mérges alkaloidát tartalmaznak. A *Duboisia Hopwoodii* F. v. Müll. leveleiből a nikotinhoz hasonló *piturint* nyerik. PALIK P.

Duboisizmus (biol.), *Dubois Eugène* által újabban felállított evolúciós elmélet, amely szerint a törzsfejlődés irányát az agyvelő folytonosan tökéletesbedő tendenciája szabja meg. Az értelmiség foka ugyanis a szerző szerint az agy bizonyos részeinek sejtszámától függ, a pszichoenkefalon fejlettségétől. E sejtek azonban csak

Gutenberg Lex. TX. K

Dubniczay István

Épitette a pápai ~~[illegible]~~ benedek-rendi, eredetileg pálos templomot 1737-42-ig Acsády Ádám veszprémi püspök megbízásából.

Gyulai Rudolf: A pápai templom. A pannonhalmi szent-Benedek-rend története. V. K. Bpest. 1907. 729. l

írod

Piggyór. 4. l.

Sisak, rostélyos a XVI. századból III. 221

Dubniczay István

+ 1766. dec. 29. Zircen
veszprémi kanonok

a zirci apátsági templom
főoltárának mece-
nása. 1754-ben
ajánlott 4000 frtot
A szobrokat pápai szobrá-
szok készítették, az asztalos
munkát helyben pápai
asztalosok készítették
Föltárkép Maulbertschtól
Felszentelték az olbárt
1755-ben
szod,

Horváth Konstantin dr

Zirc története -
Veszprém, 1930. 142. l.
166. l. 145. l. 143. l.

1758-ban szentséghatót ajándékozott a templomnak

zálai apátság

37.

ágos Bizottsága

ny	száma:		19 —
	kelte:	XII/13.	19 37.
	beérkezése:	XII/17.	19 37.

k száma:

intézett szám:

ma:

áma:

sta:

Dubniczay István

Veszprém kanonok
terve szerint épült
a pápai bencés
templom 1737-42-
ben.

~~Horváth Pápa~~

~~86-l~~

Horváth E – Tóth E –

Pápa város multja
jelene és környéke
Pápa, 1936. 86-l.

32, ~~35, 38-39~~,

Nagykároly

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Dubniczay István
epitém

l.

Kisbán Emil:

A magyar Pálosrend
története. II. k. Bp.
1940. 26. l.

2 ner

Budapest, VI.,

.....szám.

Régi szá

Jeg

Hivatalból

műemléki ügyben.

Dubniczay István

a pápai bencés templom
épitője

l.

Mihályi falu egyhm

26. l.

Mihályi Ernő:
A m. falu egyház-
kiüvészete.
Pannonhalma.
1934.

~~Vácz Dalegyesület~~ VI. 304.

Dubniczay István
hantai prépost
templomtervező
XVIII. sz.

l.

Gerevich Emlékkönyv
154, 155, 156 l.

Molnár Ernő:
A pápai pálos
templom.

Gyula

E lap egyik oldalán Cor
Jula Cap. lij, másik oldalán
gelegenheit, sampt des Turcki
tur Cap. liij. látható G.S je
der furnemesten Oertern mit Z

Fm., mér. a vk. 12.6

140-

Piglerst. A Gyori
Szt Ignác templom
és mennyezetképei
Bp. 1923. 4. l.

s Nagyméltóságod becses tudom
tésével, elnöknelyettesi minő
teri tanácsos urat biztam meg
hogy a hivatal vezetését a"sz
átadni méltóztassék.

Az utóbbi kifejezés

Nagyméltóságod megnyugtatására
a hivatal vezetésének a szabá

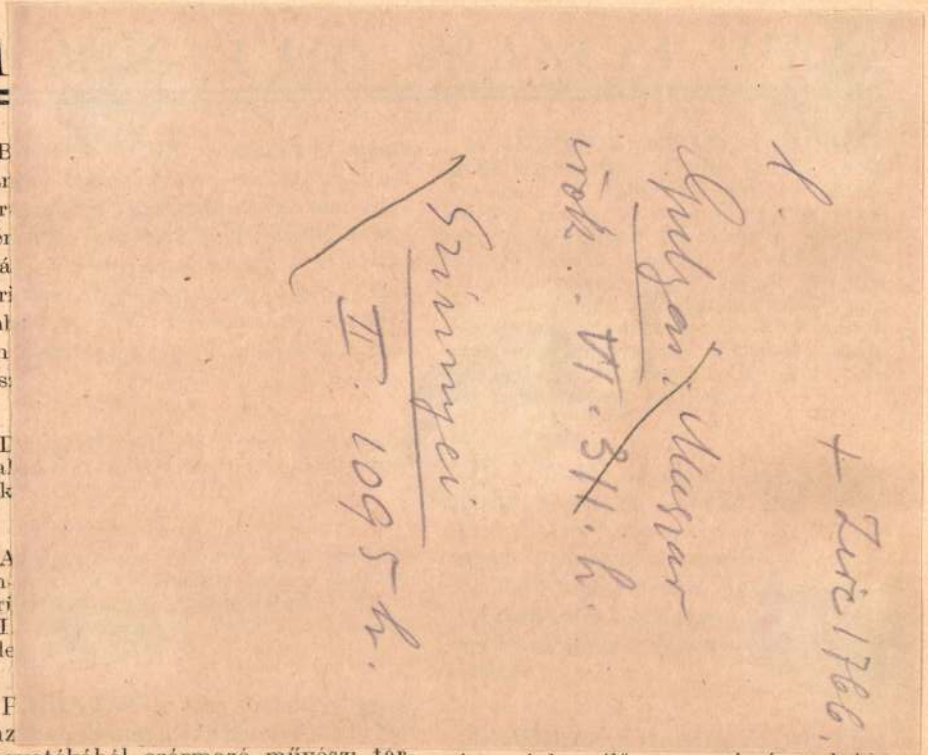

KÖNYVEKRŐL

Pásztor Mihály: A közvilágítás alakulása Budapesten. *(Statisztikai Közlemények. 60. kötet. Kiadja Bpest Székesfőváros Statisztikai Hivatala. 191 old. Számos képpel és grafikonnal. Ára 5 pengő.)* Az idén, január elsején volt száznegyvenedik évfordulója annak, hogy a Pesti Belváros uccáin először gyúlt ki uccai lámpa, — persze akkoriban még csak szerény kis olajmécses a mai vakuumos villanylámpák helyett. Ezt az évfordulót használta fel Pásztor Mihály, Budapest történetének legalaposabb ismerője, akinek egyébként is ismeretesek finom megfigyelésekről és végtelenül sok részlettanulmányról tanuskodó kultúrhistóriai írásai, hogy a pesti közvilágítás története körül fővárosunk 18. századi életének néhány izgatóan érdekes és egyben biedermeieresen kedves fejezetét vázolja fel. A berlini közvilágításnak tavalyi jubileuma ebben a tekintetben — még a jubiláris kiállítás keretében is — meglehetősen száraz anyagot revellált. Ellenben Pásztor Mihálynak külön előadóművészete az, ahogy ezt az önmagában nem Végül egész fejezet-sorozat ismerteti a villanyvilágítás korszakát, a villamostársaságok szerződéseit, a művek megváltását, az áramárak fluktuációját és jövedelmezőségét. Pásztor Mihálynak ez a műve rendkivül értékes gazdagodását jelenti várostörténeti irodalmunknak.

A magyar numizmatikai életnek figyelemreméltó eseménye a *Numizmatikai Közlöny* XXVI—XXVII. évfolyamának (1927—1928.) megjelenése, amely *dr. Alföldi* András egyetemi tanár szerkesztésében most hagyta el a sajtót. A hatalmas kötet német és francianyelvű kivonatot is ad. Gazdag tartalmából kiemeljük néhai *Harsányi* Pál dr.-nak *Gohl* Ödön dr.-ról írott életrajzát, Alföldi András dr.-nak »*Siscia*« c. tanulmányát, *Huszár* Lajos dr.-nak a körmöcbányai éremvésőkről szóló értekezését, valamint *Jeszenszky* Gézának II. Lajos dénárjairól írott becses munkálatát. *(p. e.)*

Dubniczay (Korcsek) István

tervező épitész, 17. Dubnicon (Trencsen m.) [Acsády Adam veszprémi püspök udvarába került. Az 1737. hantai prepostlá neveste ki. 1742 veszprémi kanonok lett. 1737-42. tervezte a pápai pálos (most bencés) templomot. Hogy szaktanulmányait hol végezte

⊥ adat arra nincs. ⊥ A pápai templomot püspöke, Acsády költségén épitettek, a ki a tervezésnel és az épités felügyeletével ~~kivitelezésnel~~. D-t bizta meg. D ⟨ ⟩

D. volt o zirci apátsági templomföltáránek ~~épitt~~ mecenása.

1754. [

[mh. 1766 dec. Fiatalsin 29. Zircen

~~Dubnicsay J. a pápai pá-~~
~~los (ma bencés)~~ templom
~~épitője~~ (Witwer Márton
győri karmelita templo-
mának alaprajzát vette
át, de attól eltérve
~~[illegible]~~ tornyot alkalmazott
s a világosságot nem
csak a kupola, hanem
a korus és szentély abla-
hain át is a hajóba.
~~vezette.~~ A tem-
plom belső berendezése
még ezekig tarsoly.
~~1737-42 épitette a~~
~~pápai templomot?~~
egen.

Dubniczay

Kanonok –

[4000 fitos adományából
készült a zirci apátsági
templom fő oltára 1754-
ben. (Mantbertsch oltárképe vel
Az összes oltárok és a
szószék aranyozása 1759-
ben történik fenti
költségen]

Ag zirci apáts 23. l.

1763 a Kanonok nagyot
demondott s a
cisztérci rendházba
sorult.

1758. egy czúst mans-
trancíát vett a zircich-
nek, akikatek jelentékeny
összegeket költsönözott
és ajándékozott.
Mintkogy a Zircre va-
ló költözésben az en-
gedelyt nem kapta meg T

Apostol, öntött bronz, könyvfedélről. Mag.
11·5 cm. A XV. század stiljében, ujabb.

megírva

Dubnitsky Ötvös

György

Szombathely, 1676.

l.

Horváth Tibor

31. l.

Du Bois

strassburgi szárma-
zásu katonai mérnök
1686-ban Budán
Strassburgban gülkos-
ságot követett el.
Budáról Székesfe-
hér vár felé mene-
kült és nyoma
veszett. lásd
Tanulmányok
Budapest
multjából
V. k. 256 l.

Dubniczay István

431

A pápai templomot Dubniczay István veszprémi kanonok, Acsády Ádám veszprémi püspök pártfogása mellett és anyagi támogatásával épitette a pápai pálosok számára, 1737-42 között. Régebben Dubniczayt tartották a templom tervezőjének.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom épitésze. /Adatok a dunai barokk épitőiskola magyarországi kapcsolataihoz/ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Pp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 k., 187-225 l., német resumé.

M.D.K.

Dubniczay István, építész

(veszprémi kanonok)

, volt - szerző kutatásai szerint - a pápai pálos, ma benedekrend birtokában lévő templom építése, Acsády püspök udvari papja, akit 1741-ben Győrből hívatott el ehhez a munkához. Ismét magyarázható a pápai templom és a győri karmelita templom (tervezője: Witwer Márton) közötti feltűnő hasonlatosság.

Dr. Dercsényi Mária: Centrális barokk templomok a Dunántúlon.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. Bp. 1940. 74. köt. 90-92. old. 8. á.

Dubniczky Ferenc

K.J.: Munkásszálló és lakóházak, Tatabánya-Ujváros. Építész: Körner József, konstruktőr: Molnár János, berendezés: Körner József, Dubniczky Ferenc, statikus: Szijjártó Imre. /ismertetés képekkel/

Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz.

27-29. l.

Dubniczky Terenc

Szolgáltatóház, Bpest, Normafa út. /Brenner Jánosné építész, Dubniczky Terenc belsőépitész./ - Müszaki Tervezás, 1968. 2.sz. 38-39. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182. l.

154. l.

Dubniczky Ferenc

M/agyar/ J/ános/: Nyiregyháza, Búza tér, ABC nagyáruház. /Magyar János épitész, Dubniczky Ferenc iparmüvész./ - Müszaki Tervezés, 1967. 8.sz. 16. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. ~~1966~~ 197o. 1.sz. 68-1o7.l./

74. l.

MDK

Du Bois katonai mérnök

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok.I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

DUBNICZKY ZSUZSANNA

N.N.: Izsó Miklós nyomdokait követve.

Észak-Magyarország, 1996 ápr. 23

/Az újságkivágás Iván Lajos neve alatt./

Presse
news

Sehr geehrte Frau Redakteurin!
Sehr geehrter Herr Redakteur!

Ich möchte Sie auf einen Vortrag hinweisen,
der LITERATURHANDLUNG veranstaltet: Lor
biographie, einer Bilanz eines außergewöhnl
päischer Zeitgeschichte repräsentiert.

Bitte merken Sie vor:

Mittwoch, 18. Okto
Kleiner Festsaal d
1010 Wien, Dr.-K

GEORGE V
liest aus seiner
"Von Mensch

Ehrenschutz
Stadträtin Dr

Patak Jenő

Dubois francia festő/19.sz./"Diana"-ját
amely a Képzőművészeti Társulat vegyes
kiállitásán szerepelt, megmeliti a cikk
szerzője.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.27.264.old.

Dubois

in Genf, festö

magyar genreképéket

festett.

Lipód

Kert. Ung. 139. l.

Szabadságharcz, 1848/49-ki, városi
pénzei VI. 140

Dubois Ferencz (Franjo), horvát születésű harang- és ágyúöntő. A XVII. század közepén Zágrábban élt. A Zágráb felsővárosának teljes leégését követő két év mulva, 1646-ban a város nála rendelte meg a szent Márk templom új harangjait. Ez alkalomból a következő tartalmú szerződést kötötték vele:

»A város kötelezi magát, hogy a harangok öntéséhez használható anyagot ad és minden métermázsa után öt rajnai forintot — 80 pénzzel számítva — fizet, régi garasokban vagy más folyó pénzben. Ugyancsak a város szolgáltatja a szükséges viaszkot, kendert, szenet, olajat, fát, valamint nyírfát vagy bükkfát, négy hétre egy munkást és a harangok öntésekor a többi szükséges munkaerőt. Ennek ellenében D. hitére és emberségére megfogadja, hogy az említett harangokat hat hét alatt kiönti és teljesen elkészíti oly módon, hogy azok csengése a dómtemplomban levő káptalani harangokénál sokkal szebb és tökéletesebb legyen, mert ellenesetben neki a pénzt nem fizetik ki. A harangok elkészültekor a város még arra is kötelezi magát, hogy nevezett mesternek egy három éves csikót és tíz akó bort ad áldomásul.«

A mester ezenfelül még megígérte, hogy a nagy harangra a tizenkét apostol alakját is kiönti a következő felírással: »Gloriosus Deus in sanctis est sanctus in omnibus operibus suis. Fusa imperante divo Ferdinando tertio Cesare semper Augusto et Rege inclyto Hungariae, sub judicatu Egregij Georgij Vernich. Anno verbi incarnati 1646. Die Mensis Conflagrationis uero totius Ciuitatis, et omnium Ecclesiarum anno secundo.« A másik, kisebb harangra pedig a felfeszített Jézus képét kellett kiöntenie, a kereszt alatt Máriával és az evangelistákkal, ezek jelvényeivel és Zágráb város címerével. A címer felett a következő feliratot kellett alkalmaznia: »Protegam Civitatem istam, quoniam cognouit nomen meum, ab omni fatali igne, peste, fame et bello.« Az evangelisták fölé: »In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum.« A kereszt alá: »Nobis autem gloriari absit nisi in cruce Dni nri Jesu Christi, in quo est salus, vita et insurrectio nra.« Végül a harang tövébe: »Fusa de nouo ex Senatus consulto, impensis communibus Regiae Liberae Civitatis Montisgrecensis. Anno Dni 1646.«

Hogy ezen harangok valóban elkészültek-e, nem tudni, mert jelenleg a Frank Gáspár zágrábi harangöntő által 1707-ben öntött három nagy harang van a szent Márk templom tornyában. Lehetséges, hogy D. fent említett harangjai az 1646 és 1707 közti időben egy újabb szerencsétlenség következtében elpusztultak, vagy, hogy a mester valami okból — talán halála miatt — a szerződést betartani nem tudta.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 75. l.

München Glaspalast-ban is helyet kapott. Münchenből Budapestre tért vissza a művész s a Benczúr-féle mesteriskola tagja lett, hol nehány évig gyakorolta magát mesterének útmutatása mellett. Az iskola kötelékéből 1897-ben kilépvén, művészeti tanulmányainak tökéletesbítése czéljából egymásután nagyobb tanulmányútakat tett.

DUBOIS, Joseph Eugène

1830

Husián: Személyi érinek.
Bp. 1999. Nr. 220

Földszint

1	– kapualj
2	– a portás szobája
3	– árnyékszék a folyosó végén
4	– éléstár
5	– egy nagy szoba a varrónő és a kulcsárnő
6	– tisztálkodó és fésülködő szoba
7	– a lépcsőház alatti tér
8	– folyosó
9	– lépcsőház
10	– kijárat a kertbe a leányok számára (a fol
11	– ruhatár a leányok számára
12	– a leányok betegszobája betekintéssel a k
13	– kápolna
14	– folyosó
15	– sekrestye
16	– a leányok nappali szobája
17/a	– a tanítónő vagy az árvák anyja szobája
17/b-18	– a leányok hálószobája
19/a	– a fiúk ebédlője
19/b	– konyha
20	– a leányok ebédlője
21/a	– a szakácsnő és a cselédek szobája
21/b	– egy kicsiny kamra
21/c	– mosókonyha
22	– árnyékszék

Emelet

101	– szoba a főtisztelendő uraknak
102	– szoba a főtisztelendő uraknak
103	– árnyékszék a folyosó végén

D Dubois, M. L

Pápa. T. 6099.

A hegy tetején látjuk az erődöt, mely felé többen mennek; a hegyoldalban a kutyájával haladó férfival szemben a szamarat vezető legény és vizes edényt vivő paraszt közeledik, az előtérben pedig balra ketten pihennek egy fa tövében. Felirata:

Le Chateau de la Ville de PAPA, vue du coté de la Montagne
dans le Comté de
Vasprin en Basse Hongrie. Tiré du Cabinet de M. L. Dubois Sculp. P.

Rm., mér. a vk. 17.9: 22.4 cm.

Szn. 568-98.
112-98-1700.

Georges Dubon szobrászművész

a Franciaországban élő mexikói származású szobrászművész a Nagyatádi Nemzetközi Szobrász Alkotótelepen dolgozik, mint meghívott vendégművész, a múlt évben is itt dolgozott. Fahasságokból épített kompozíciát készít, 4-5 méter magasak lesznek, átmérőjük 40-50 cm-k lesznek. (említve).

Művészeti Magazin.

1978. aug. 15. Televízió, 20.55 M.

George Dubon, mexikói szobrász

A Siklósi Kerámia Szimpozion műhelyeiben, udvaraiban folyik a munka. Az udvaron hatalmas, köralakú vasszerkezet fekszik a földön. A mexikói szobrász betonplasztikájának a váza. A művész tenyérnyi papírmahettet tart a kezében, az egyik műszaki embernek magyaráz a hegesztéssel kapcsolatban. (emlitve)

B.K.: „Utcák és terek művészete".

Dunántúli Napló, 1978. júl. 16.

Lubovay Marcell építész

uszodák szerkezete

Tér és Forma, 1932 V.373

megírva

Dubovay Marcell

magyar származású
építész Buenos Ayresben

Az uszodák szerkezetéről
és higiéniájáról tanul-
mányt közöl Nuestra
Arquitectura c. folyó-
1932. évfolyamában.

Tér és Forma
1932. 373. l.

buenosayresi

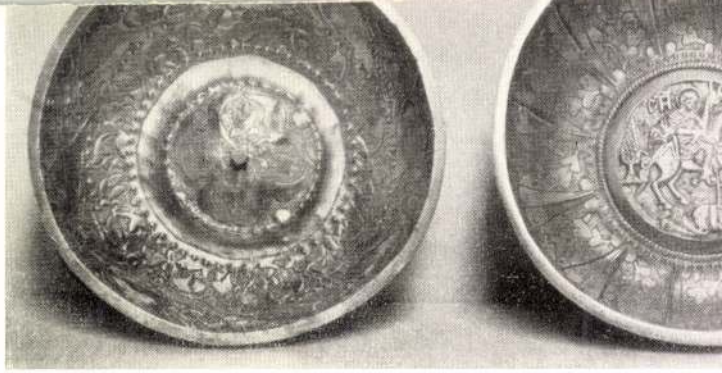

822 823

1073 918

Dubovay Marcell
építészhallgató
karikaturái, rajzai repr.

Megfagyott Muzsikus
1912.

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula ur
a szépmüvészeti muzeum titk

Helyben

Van szerencsém tisztelettel ér
hogy ömnel szemben 200 peng
szöretelésem a mely Julius 1 tö
avi ötven pengő részletekbe
sedékes, rendkívül vagy szü
évén a pénzre Méltoságos Dr
Arányi Taksony m. kir. rendb
tyettes úrra ruháztam át
ki szíves volt fent nevezet
szeget egyszerre rendelkez
vesatani kérem a részletekben neki kül
Dr Ill Arányi Taksony m. kir

dubovai Dubovay Marcell

építész

Jött

Szül: Kassa 1893

Oklevelet nyert: 1914

Névjegyzműegyetem 6. l.

Eladás **Ment**

Varrógép					à		Összeg	
...ntájú	B. mintájú	l. mintájú			P	fill.	P	fill.
					224	—		
							69216	—
	150				191	—	(~~28650~~)	—
							29509	50

Áru könyv – Rónai

Dubovai egyházi
emlékek

l,

Jedlička I.

312. l.

Templom 1594-ben
épült
Gósikus, rentsége-
házat -

O Dubovszki Vazul

Cseres 1752

wod
z

Kovács Harang

63. l.

Semayer Vit. bild dr. VIII. 162

< Dubrovszky Gyula >

< 7 Utasítás a majolika-festéshez.
Pest, 1888.

r: Püspöki süveg igazgyönggyel kirakva.
Mátyás korabeli kelyhek.
" " "
Mária Terézia által készitett papi palást.
Bencések temploma
" "
" "
Székesegyház.
"
"
"
Régi városháza
Püspöki palota
Jezsuita emlékmü.
ged: ferencrendiek temploma
" "
" "
" "
" "
Dómtér
" árkádok

Dubovszky Gyula

—

alál. Stuck-é [illegible]

I.

Művészi Ipar

II. 265. l.

Házatéres a miséről» szinte vakit. De én nem ánnám, ha egy kicsit kevésbbé zseniálisan nne is odakenve, ha viszont gondosabban nne megrajzolva. *Zumbusch* Susannát festette ıeg, a mint elrejteni igyekszik bájait a tola-odó öregek kiváncsi tekintete elől — azt iszem, felesleges munka volt Van Dyck-ot ikorrigálni. A 300 éves mesternek ez a képe t függ a Pinekothékában, tán nem tetszett *umbuschnak* s elképzelte, hogy ő majd job-an megcsinálja. De csak a képzelődésnél ıaradt!...

Dill meg *Hölzel* három *dachaui* tájat fes-ettek meg temperával. Sohasem voltam

kodik róla a pompás humor, mely kép elömlik, de meg is van rajzolva becsületes És ez semmiképpen sem árt neki.

... De azért ne tessék engem reakcior riusnak tartani, a miért bátor voltam ezek megjegyezni!

II.

Szándékosan mentem az első két teremb részletes ismertetésbe, minden egyes kép külön elemezvén, hogy lássuk: milyen a tá lat *átlagos* niveauja? Ezt az eredményt ugyar nem kapjuk meg sem úgy, ha kikeressük kiállítás javát, sem pedig úgy, ha beleütk zünk ama vásznakba, melyek gyarlóságaikn szertelenségeiknél vagy akár eredetiségükn fogva szemet szúrnak. A kiállítás rendezés nél ugyanis csak egy szempont lehetett irán adó; az, hogy egyik kép ne nyomja, üsse másikat. A kvalitás nem jöhetett tekintetb rossz képek mellé kerülhettek igen kivá alkotások, viszont a legjobb művekkel borító falra is tévedhetett selejtes munka. Ily módo valóban a tárlat átlagos niveaujáról nyerün képet, ha válogatás nélkül, képet-képre el mezünk. Fájdalom, szűkre szabott terünk ne engedi, hogy ezt az eljárást követve, mehe

Dubovszky Gyula

Utasítás a majolika-festéshez c. könyve 1888-ban jelent meg Budapesten. Vidéky János az iparrajzi iskola igazgatója írt előszót a könyvhoz. Írja ebben, hogy fenti sok évi megfigyolés után tapasztalatainak eredményét közli a könyvben

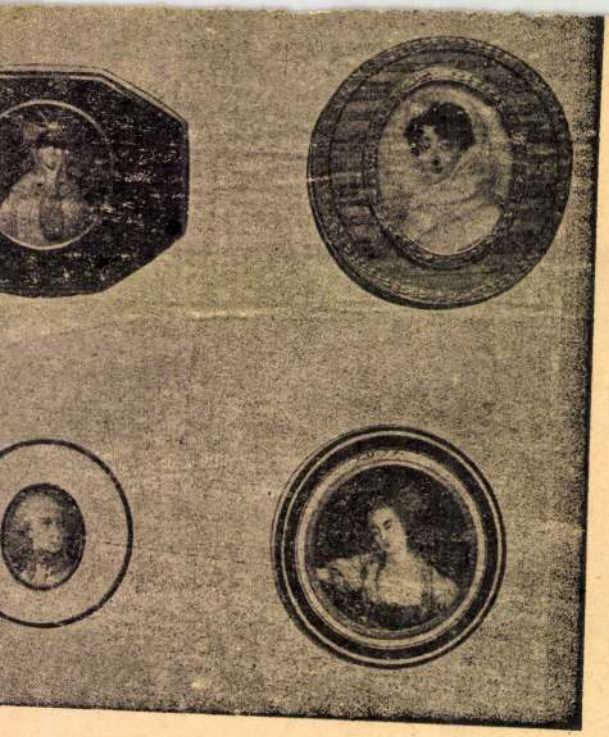

zék, XVIII—XIX. század.

ményein nyilvánuló élénk képzelméről is. Erre kénytelen vagyok megjegyezni, hogy csekély ismeretem szerint a rajzoló művészet olyan természetű, hogy az ónnal a kézben csak annak lehet élénk képzelme, a ki rajzolni tud, a ki nem tud, annak képzelme sem lehet.

Ime itt a tanulság. Gyűjtsük és adjuk ki a régi mustrákat, gyűjtsük a tojásokat is, de művészetünk fejlődésével kapcsolatban ne beszéljünk róluk.

Ha művészetet akarunk, legelőször tanuljunk rajzolni, de különben mint eddig tettük. Ha ezt megtanultuk, akkor nemzeti szellemmel forduljunk a természethez és tanulmányozzuk azt, — és ugyanakkor tanuljuk megérteni, fölfogni az élet szükségleteit.

Batai Gábor.

DUBOVSZKY GYULA. *Mintalapok majolikafestéshez.* Nyom. és kiadja Langer E. és fia, Budapest. 1. füzet, folio, 4 lap.

Minthogy a dilettans előkép nélkül nem egész a lény, majolikafestés elterjedt divatjával égető szükség van használható jó mintákra. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy ha a könyvpiaczon valami efféle új kiadvány megjelenik, azt mohó kiváncsisággal veszi vagy nézi a műkedvelők meglehetős serege. Különösen a nők — mint a kik a műkedvelői foglalkozás ez ágát leginkább üzik, és a kiknek általában színérzéket, sőt dekorativ talentumot is szoktunk tulajdonítani, — ők azok, a kiknek mintákra okvetlen szükségük van. Mustra — vagy nincs művészet. De ha aztán van . . . ! A mustra is, meg az edény is engedékenyek : hagynak tenni magukkal mindent. Az elsőt csak rá kell pauzálni a másodikra, kikonturozni és aztán kirakni, a mint mondani szokták, és kész a remekmű; ha csak a kemencze tüze rajta valahogy meg nem könyörül. Nem kell ehhez tudni rajzolni, festeni vagy sok mást. Megveszünk valami utasitást a majolika «festéshez», veszünk mintákat és hozzáfoghatunk a dologhoz. És azt gondolja valaki, hogy így aztán lehet valamit tanulni? Soha. De tegyük fel, hogy valamely leányka némely gyakorlati, technikai fogást már elsajátított volna, sőt a maga módja szerint, amint az most divat, készített volna pompás díszedényeket is — majolikafestésről azért fogalma nem lehet. Mert nagy különbség egy cserépedény rajzát zománczczal kirakni és majolikaedényt, — ha csak modern értelemben is — festéssel dekorálni. Különösen azért emelem ki e különbséget, mert erre műkedvelőink rendesen nem is gondolva, főleg csak a zománcz-festékekkel való bánásmódot : az edényre másolt konturoknak ily festékkel való kirakását gyakorolják. Ebben áll művészetük. Igaz, hogy az oly munkálkodás is elismerésre méltó marad ; csakhogy ügyelni kellene arra is, nehogy a kézi foglalkozás gépies munkává alacsonyodjék és hogy így különben jótékony hatását elveszítse. Ha legalább porczellánfestékkel az égetett zománczra való festést kisérlenék meg. De ennyire az ambitió nem megy. Sezt különben is a mi dolgunk — gondolják ők.

Csakhogy van a dolognak egy második oldala s van hozzá szavuk másoknak is. A műkedvelők serege bármekkora legyen, mégis csak olyan tömeg marad, a mely vezetés nélkül tévutakra juthat, és a mely a divat áramlatainak a legkisebb mértékben sem képes ellentállni ; úszik az árral a merre viszi ; ma ezt, holnap azt kultiválja. De azért ha nem is közvetítő szereppel a produktio és fogyasztásnak oly érintési közege marad, a mely épen ezáltal a müiparnak terjesztővé is lesz. Kifejezése egyszersmind a műipar vagy egyes ágai iránti vonzalomnak, fogékonyságnak és hajlamoknak ; és foglalkozása által, a melyet «h[illegible]i ipar» névvel szoktunk nevezni, hasznot is h[illegible]jt önmagának. Szóval tényező, a melylyel számolni kell. De ha ez így van, akkor ápolásáról és főleg neveléséről is gondoskodni kell; ami pedig körülbelül annyit tesz, mint az egyes dilettansnak a tanulásra alkalmat nyújtani.

De voltaképen mi is az a dilettans? Ki lehet és mikor lesz valaki azzá? Műkedvelőnek oly egyént mondunk, a ki valamely művészetet vagy tudományt sem kötelességből, sem előnyei miatt, hanem tulajdonképeni hivatása mellett, egyedül kedvtelésből, tehát

Művészi Ipar
1890

saját mulattatására, szórakoztatására űz. A szakembertől főleg ezekben különbözik ; s így a dologgal való foglalkozás már akkor ér véget, a mikor az a hivatással járó nagyobb mérvű munkát és időt igényel ; és nem műkedvelő többé, ha e mellékes munkája keresetforrássá lesz.

A mondottak után világos, hogy úgy mint minden tanulni vagy dolgozni vágyó egyénnek, a műkedvelőnek is, a kinek nincs mindig alkalma mestertől vagy iskolában tanulni, és a ki ilynemü munkája közben főleg művészeti kérdések tekintetében többnyire magára van hagyatva vagy utalva — egyéb mellett olyan mintaszerű előlapok álljanak rendelkezésre, a melyek helyüket mindenképen megállják. Elég sajnos, hogy ilyen mintagyűjtemény csak kevés van. Itt-ott találni jót is, de ez csak elvétve fordul elő ; annál több a haszontalan dolog. Taneszközök megválasztásában mindenkor szigorúan kell eljárnunk ; a ki pedig ilyet ír, szerkeszt vagy kiád, jól fontolja meg, hogy mit tesz. Ezt pedig, — hogy végre erre is áttérjünk — szerző nem eléggé tette. Kiadványának mindeddig csak első füzete jelent meg ; de ez is elég arra, hogy a munka értéke felöl tisztában lehessünk. Tartalmára nézve a füzet 4 színes lapján öt tál belső, vagyis felső (teljesen síknak gondolt) lapjának polychrom ornamentacziójáť találjuk ; a melyek közül az első perzsa —, a többi magyar stílűnek van jelezve. Valamennyi nagy méretű, de túlságosan színes. Az élénk színezés talán a magyar népies motivumok útján került a tervezetekbe. Lehet. Csakhogy ama kecses naivitás, a mely a népipari himzéseket színben is jellemzi, itt (amint gondolni lehet) szándékosan mellőzve van, hogy helyébe ama édeskés sokszínűség lépjen, a mely kevésbbé szépérzéknek, mint inkább keresésnek gondolomra megállapított eredménye. Ily színösszeállítások dilettansoknak épen nem valók. A dilettanst azonban leginkább a tervezetek árulják el. Nem egyebek ezek, mint innen és onnan összeszedett legkülönfélébb motivumoknak egymásmellé helyezése. Van bennök jó és érdekes részlet is, csakhogy felhasználva nem jól vannak. A legeltérőbb dolgok kerültek egymás mellé. Így van ez valamennyi «magyar» s így a «perzsa» tálon is, a mely utóbbin perzsa ugyancsak kevés van : sem a kompoziczió, sem a színek ; a részletek és rajz pedig még kevésbbé. A lapok rajzáról általán nem mondhatni több jót, mint azt, hogy a konturok tiszták ; de érzés és értelem kevés van bennök. Kivétel nélkül kellemesen hajló görbék, minden kharakter nélkül ; és innét van, hogy erő és eredetiség a rajzban teljesen hiányzanak. Annál több az arany : valamennyi ábra valamennyi konturja az. Pedig hiába, e kiegyenlítő elem sem képes ama merevséget gyengíteni, a mely a szimmetrikus csoportosításban a szín által még jobban feltünik. Arany nélkül is lehet dolgozni ; azonfelül csupa szimmetria sem szép. Van erre jó példa elég ; akár perzsa, akár magyar. Iparművészeti múzeumunkban is eleget találhatunk arra nézve, hogy miképen lehet kevéssel is, arany és merev szimmetria nélkül jó hatást elérni. Csakhogy ugyebár az parasztos, közönséges ? s azonfelül régi s úgyis ismerjük. Új kell nekünk — ez a jelszó mindenben. Ha csak a feldolgozás, de valami legyen az. Egészen helyesen. S úgy látom szerző is* ugyanezt az elvet követte, a mikor régibb (és újabb) magyar motivumokat új formában és ruhában törekedett alkalmazni. Csakhogy ehez a régit jól kell ismerni, aztán újat is mindenfélét ; aztán nemcsak magyart, hanem persát, meg sok más egyebet is. Ez pedig sok studiumot és talentumot igényel.

Fentiekben a dologgal a kelleténél talán kissé bővebben foglalkoztam, de épen mert dilettans szerzővel állunk szemben, tartottam szükségesnek néhány általános megjegyzést koczkáztatni. *Csízik Gyula.*

* A ki a főv. iparrajziskolának sem most, sem ezelőtt tanára nem volt, amint az a «Műv. Ipar» II. évf. 266. lapján róla tévesen mondatik.

Ø Dubovszky Lajos

Lásd

Ráth György – Györgyi Kálmán – Az iparmüvészet 1895-ben Bp. 1896. 108 l.

Fenti azonos lés D. Gyulával

m. II. Vérhalom u. 12.
gyelm. V. Markó u. 7.

ó u. 3.

czúr u. 35.
et. m. tanár, VIII. Szentkirályi u. 27.

121.

u. 14.
I. Szemlőhegy u. 1/c
éz körút 40.

dmanitzky u. 14.

Dubracai
Ducsay

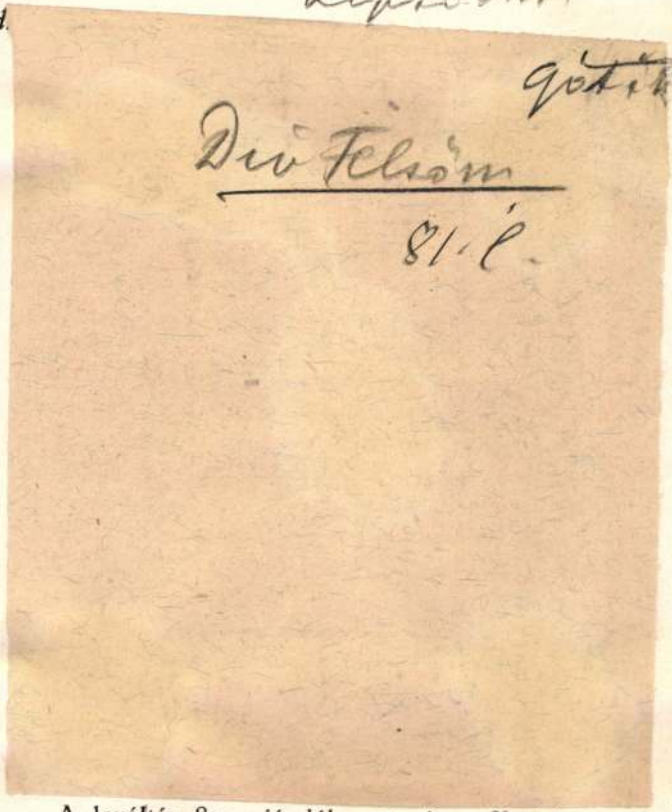

A levéltár 894 ajándékozott és 318 vásárolt, összesen 1212 darabbal gyarapodott.

A numizmatikai gyüjtemény 357 ezüst-, 319 rézpénzzel s 32 nem nemes fémből való éremmel gazdagodott.

Görög és római régiségek osztálya 62.500 (1908: 1800) frcs.

Egyiptomi régiségek osztálya 2200 (1908: 70.000) frcs.

Keleti régiségek és antik kerámikai tárgyak osztálya 8270 (1908: 4000) frcs.

Luxembourg-Múzeum 9000 (1908: ?) frcs.

Cluny-Múzeum 3400 (1908: ?) frcs.

St. Germaini múzeum 11.500 (1908: —) frcs.

Versaillesi múzeum 11.000 (1908: 8343) frcs.

A Luxembourg az elmult esztendőben aránylag keveset költött vásárlásokra. Annál többet áldozott ebben az évben külföldi s elsősorban olasz mesterek — Ettore Tito, Nono, Bozzi, Pasini, Maucini, Ciardi, Grubicy, Pellizza — műveinek vételére. Minden művésznek legfőbb becsvágya, hogy bekerüljön a Luxembourgba; ennél csak egy nagyobb megtiszteltetés érheti a modern művészt, az t. i., ha az Uffizi bekéri önarczképét. A német szaklapok fölpanaszolják, hogy a múzeum vezetősége a nagyarányú vásárlásoknál nem volt tekintettel a németekre s hivatkoznak arra, hogy a német múzeumok mily előszeretettel gyüjtik a modern francziák műveit. Neheztelnek a Luxembourgra azért is, mert az intézet igazgatója, Léonce Bénédite, a «Paris Journal»-ban legutóbb megjelent s a

Dubravai templom

(Szepes vármegye)

harangja 1654-ből

Wierd György

eperjesi harangön-

tőtől

céd

2

Pajdussák

24. l.

 M. D. K.

Dubravec Róbert, festő, 1898-1934

Tanító volt Rozsahegyen, a tanítóság mellett, rendszeresen festett. Liptó megye és közép Slovákia népének életéből vett csáner jelenetekét festett. Később grafikával is foglalkozott. Illusztrált folyóiratot is adott ki „Dolu Váhom". (a Vágon lefelé)

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 85. old.

1960.

Dubravicai mester

müve arról tanuskodik, hogy a renaissance befolyásolta a Kárpát medence festőit.

Radocsay Dénes: „Középkor és renaissance." - L'art de Hongrie du X au XX siècle Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

MAGYARORSZÁG CSÚCSÍVESKORI SZÁRNYASOLTÁRAI. Írta: Divald Kornél. Első sorozat: Abauj, Sáros és Szepes vármegye emlékei. Második sorozat: Zólyom, Hont, Bars és Turóc vármegye emlékei. Ösmert műtörténetírónk ebben a két nagy negyedrétalakú füzetben XV—XVI. századbeli művészetünk legérdekesebb emlékeit veszi sorba. A gótika hanyatlásával a festészet és szobrászat legjelentősebb feladatait a szárnyasoltárok divatjának köszönhette, mely mintegy száz évig tartott. Az almáriumformájú oltárokat szekrényükben szobrok, szárnyaikon és polcukon festmények vagy domborművek díszítik, ormukban díszes fiálás keretben ismét szobrocskák sorakoznak. Szerzőnk a felsorolt vármegyéket községről községre járta be s idevágó emlékeinek java részét írásban és igen sok sikerült képben ismerteti. Rendkívül gazdag anyagának területek szerint való csoportosításából is kiviláglik, hogy felvidéki városainkban a XV—XVI. században számottevő művészet virágzott. Java emlékeinket azonban, amelyek egyes vidékeken társtalanul állanak, de egymással sok rokonságot tartanak, régi művészeti főhelyeinkről származtatja sok valószínűséggel, mely művészeti emporiumaink századok viharai, de különösen a török hódoltság folyamán, szinte nyom nélkül elenyésztek. S ezek a klasszikus emlékek ugyancsak kiállják a versenyt a külföld legszebb hasonló alkotásaival. Gyűjtőink figyelme régi fafaragásunk emlékeire még nem igen terjed ki. Ennek felkeltésére s a gyűjtőkedv irányítására igen alkalmas Divald kettős füzete, mely Singer és Wolfner könyvkereskedésében rendelhető meg (Budapest, VI., Andrássy-út 10.). Az első füzet ára 2 K, a második füzet 4 K.

Krisztus rokonsága. XV. századi oltárkép a dubravicai templomból. (93. szám; lásd a 64. oldalon)

DEUTSCHE MALER UND ZEICHNER IM XIX. JAHRHUNDERT von Karl Scheffler. Inselverlag 1911. Mindazok, kik Scheffler Párisról szóló tanulságos könyve után bizalommal fogadták ezt az új művét is, örömmel állapíthatják meg, hogy szerző tehetsége minden tekintetben megízmosodott. Megfigyelései még szubtilisebbek, megállapításai még mélyenjáróbbak lettek, mint eddigi munkáiban voltak, melyekkel rövid idő alatt a legelső német művészeti írók közé küzdötte fel magát. Meglepően sikerült fejtegetései a puszta szemléleten alapuló s a gondolati tartalomra törekvő festészet különbözőségéről, az impresszionista világnézés sajátosságairól, oly témák, melyek felvetése és megoldása nélkül teljesen lehetetlen eligazodnunk a XIX. század német festészetének látszólagos zűrzavarában. Mihelyt azonban beleéltük magunkat Scheffler fejtegetéseibe, a káosz tisztulni fog szemünk előtt, számos oly fonál jut kezünkbe, mely könnyen vezet értékes általánosításokhoz. Alighanem arra is rá fogunk jönni, hogy a XIX. század német művészete nagyon is másodrangú szerepet játszik a franczia mellett. Ezt ugyan a szerző, német ember létére nem mondja ki, de van oly becsületes, hogy elégszer sejteti ezt a

meggyőződését. Ennek az igazságnak felismerése éppen nem időszerűtlen nálunk, hol szomszédaink nagy festőit erősen túlbecsülik s ahol egyes nagy ösztöndíjaink feltételei kizárják a Párisban való tartózkodást. Az egyes művészekről írott tanulmányok közül kiemeljük a Böcklinről, Klingerről, Chodowieckiről és Leibről szólókat; jellemzésük eleven, plasztikus és egyaránt jól adja eredeti és feltételezett tulajdonságaikat.

Annál a szoros összefüggésnél fogva, mely a magyar s a német festészet között fennállott, a német viszonyok átgondolása mindazoknak elkerülhetetlen, kik a magyar piktura története felől gondolkozni szoktak. Ezeknek Scheffler könyve kitünő vezető, mert nem dadogva ismételt tradíciókat, hanem egy mélyen járó gondolkodásnak minden ízében átélt, összekapcsoló és szétválasztó eredményeit adja.

BIEDERMEIER: DEUTSCHLAND VON 1815—1847. Von Max von Boehn. Bruno Cassierer 1911. Akik a közelmultban nálunk ejátszódott polémiák után, ehhez a könyvhöz nyúlnak, hogy a Biedermeierkor művészetének jellemzését szóban is megtalálják, csalódni fognak. Amily jó és szép az illusztratív anyag, oly gyenge a rája vonatkozó írott rész, mely épp úgy, mint a munka többi része s a szerző egyéb munkái is, pletykák, furcsaságok, balgaságok, egyszóval emberi gyöngeségek kihegyezett előadásából áll, melynek végén az ismertetett korról az a benyomásunk marad, hogy apró kalandok és kis gonosztevők éltek csak benne. Napilapjaink „Különfélék" rovatának filozófiáját és előadásmódját találjuk benne, mely hosszabb terjedelemben élvezhetetlennek bizonyul. De amily gyönge a szöveg, oly szépek az illusztrációk, melyek közül Franz Krüger nem igen ismeretes mínálunk, hiszen hazájában is nem oly régen lelkesednek újból érette. Kispolgáriasan derült világfelfogása sokban összevág Baratátéval, kit művészi erőben messze meghalad.

AUGUSTE RENOIR, von J. Meier Graefe. Piper & Comp. 1911. A francia impresszionizmus leglelkesebb szószólójának ezt a művét szívesen fogják mindazok olvasni, kik a női bájosság impresszionista nagy mesterét, Renoirt, nagyrabecsülik, mert Meier—Graefe műve az első, mely gazdag illusztrációk kapcsán világosan rajzolja meg a művész fejlődését. Mint a szerző minden könyve, elsőrangú stílművészettel, szellemesen és ellenmondást keltőn van megírva, nem régen megszokott olcsó laposságok gyűjteménye. Sok helyütt próbára teszi az olvasó felfogó képességét, ámde ott, hol nehezen érthetővé válik, ott sem takar a nehezen érthetőség gondolathiányt, csak azt a nagy és sikerrel meg nem vívható küzdelmet mutatja, mely tisztán érzéki jellemű értékeléseket szavakba akar önteni. Érdekesen kísérli meg Renoir utolsó munkaéveinek azokat az alkotásait mentegetni, sőt legmagasabbra helyezni, melyektől hívei sem voltak felette elragadtatva. Ezek a tétován festett, erőtlen, színben nyers, édeskésen rózsaszín képek erős hanyatlást mutatnak. A ki végig nézte a Gagnatgyűjtemény száz Renoire képét, melyeknek legtöbbjén túlteng a laque de garançe, alígha fogja Meier—Graefe mesteri szofizmáit elfogadni, melyek között egyik lényeges az, hogy a művész a színek későbbi tompulására számítva, festett oly éretlen színekkel. Ennek okát inkább a testileg megtört Renoire meglátó és alkotó erejének hanyatlásában találhatjuk.

DER JAPANISCHE FARBENHOLZSCHNITT von Julius Kurth Piper & Comp. A Szépművészeti Múzeum japán fametszet-kiállítása s egynehány újságcikk sem változtattak sokat azon, hogy

Dubrich Máte

eperjesi harangöntö

1619.

Öntötte a menyhárdi rk. templom (szépes vn.) templom campanille-jeben lévő kisebbik harangot.

Div Felsöm

302. l.

3805. Hunnia nyomda rt.

~~Kont Ignácz, tanár VII. 216.~~

Dubraviczky Ferenc

az alábbi pályázaton megvételben részesült 27 számú terv egyik szerzője

Lehoczky Ödön: Országos vezető módszertani szociális otthon tervpályázata, 1971.

Magyar Építőművészet, 1972. 1.sz. 2-7.l.

Dubrovčanin Blaž, l. Daržić

Blaž életrajzában

L. D

Szendrey-Szentiványi

~~30~~ 400. l.

Csuklák a sümegi múzeumban

VI. 150.

Dubrovčanin, l. míg Ragusai

L. ~~D~~

Szendzy-Szentiványi

400. l.

Nádasdy V. 105.

Dubniczky Ferenc

S.É.: Ortopédiai pavilon átépitése, János Kórház, Budapest. - Épitészek Spiró Éva, Horváth Bertalan, belsőépitlsz Dubniczky Ferenc, kertterv: Szentpátery István. - Ismertetés, fotók: Prennerné.

Magyar Épitőművészet, 1972.1.sz.

34-36.l.

M.D.K.

Dubrovszky Antal, keramikus

Remenyik Bélának, az Apátfalvi Keménycserépgyár bérlőjének üzemét 1891-től 1895-ig vezette. O Dubavszky Sándornak, az előbbi bérlőnek a fia volt. 244.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1869-1894 között./. 241.o

Az Gori Múzeum Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubravszky Antal, keramikus

Az Apátfalvi Keménycserépgyár bérlőjénekxxxfixx Dubravszky Sándornak a fia. Szintén a gyárban dolgozott 1867 után. 242.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

Dubravszky, keramikus

Bélapátfalván az egri papnevelő szeminárium birtokán a kőedénygyárat Földváry Sándor után a Dubravszky család vette. 221.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi keménycserépgyár 1894 és 1928 között 221.old

AZ EGRI MÚZEUM ÉVKÖNYVE, VI. 1968. Eger, 1969

M.D.K.

Dubravszky Antal, keramikus

Az Apátfalvi Keménycserépgyárban alkalmazásban állt 1891-1895.-"Gyárvezető".- 247.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1867-1894 között./ .241.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubrovszky Antal, keramikus

Az Apátfalvi Keménycserépgyár gyárvezetője. 1891-ben Tanúként szerepéel Gerlicze Rafael bakonybéli származású gyári festő házasságkötésénél. 244.o. 12.jegyz.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./kb.1869-1894 között./. 241.o.

Az Geri Múzeum Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubrovszky Antal, keramikus

Az Apátfalvi Kőnyvcseréptgyárnak vezetője már 1891-től 1895.ig.-1895-ben, a kereszteltek anyakönyvében Gizella-Mária leánya születésénél, mint kőedénygyári vezető került bejegyzésre. 244.o. 12.jegyz.

Molnár László: Az Apátfalvi kőnyvcseréptgyár a XIX. század utolsó harmadában. kb.1867-1894 között./ .241.o.

Az Agri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubravszky József, keramikus

Az Apátfalvi Kemén cserépgyár bérlőjének, Dubravszky Sándornak az öccse, szintén a gyárban dolgozott, 1867 után. 242.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubravszky Sándor, keramikus

Az Apátfalvi Keménycserépgyár vezetője volt. Kassai származású. Valószinüleg ott és más üzemekben is dolgozott. 248.o. 22.jegyz.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX.sz század utolsó harmadában./kb.1867-1894 között/. 241.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok közleményei. 1967. Eger. 1967

Dubravszky Sándor

az apátfalvi /bélapátfalvi/ keménycserépgyár bérlője /XIX.sz.2.fele/

Molnár László: Tematikus ábrázolások keménycserép tányérokon. /Művtört.Ért, 1969. 2. sz., p. 148-159./

p. 158.

M.D.K.

Dubravszky Sándor, keramikus

Az Apátfalvi Kőedénycserépgyár bérlője. Maga is jó keramikus, részt vett a termelésben. A korabeli anyakönyvekben, mint "director fabrica"; "kőedénygyári bérlő"; "gyár igazgató"; "gyár bérlő"; "edénygyáros" szerepel hősz éve éven át. 246.o.

Molnár László: Az Apátfalvi kőedénycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./kb.1867-1894 között./. 241.o.

Az Egri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

DUBROVSZKY SÁNDOR, keremikus

Petrik Lajos szerint az apátfalvi kőedénygyár az ötvenes években keletkezett. Ez alapon Wartha Vince ekkorra helyezi az apátfalvi "faience-gyár" alapitását. A kilencvenes években Dubrovszky bérelte. - 259.old. 2.jegyz.

KATONA IMRE: Az apátfalvi kőedénygyár első évtizedei 259.old.

Az Egri Múzeum Évkönyve, VIII-IX. Eger, 1972

DUBRAVSZKY SÁNDORNÉ, keramikus

Bélapátfalván az ő vezetése idején 3 vizimalom, 12 lábkorong, 2 kemence képezte a felszerelést. Mechanikai gépi erőt nem alkalmaztak. Horvátországba, Szerbiába, Bulgáriába szállitottak. 222. 3. jegyz

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi keményceserépgyár 1894 és 1928 között. 221. old.

AZ EGRI MUZEUM ÉVKÖNYVE, VI. 1968. Eger, 1969

Dr. Dubrovszky Sándor

kerámikus

l.

Martha 139. l

Nemes E.

1916. *A Damenstift belső*

E kép a bécsi Johannesgasse első emeleti nagy termét ábrázolja fehérre festették és aranyozott lé közt van az ajtó nyitott balszárn takarja: balról, az ablakon innen, és a terem díszes mennyezetén üv két sorban: »*Elisa Nemes 1877*

Fa, méretei 47·5 : 65 cm. — L Nándorné sz. Ransonnet Eliza hagyom

K. — Átvétetett 1900 deczemb hagyományt elfogadta az 1901 ápril (216–901).

III

Kaas. 1916.

Marosvásárhely

gr. Nemes Nándorné

M.D.K.

Dubravszky Sándor, keramikus

Az Apátfalvi Keménycserépgyár bérlője 1867-től.1884-ben halt meg. Felesége, Kerekes Teréz vezette tovább az üzemet, akivel az egri Szeminárium 1886tól-1888-ig újabb bérleti szerződést kötött. 242.o. 5.jegyz.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubravszky Sándor, keramikus

Az Apátfalvi Keménycserépgyár bérlője volt. Kassai származású. Előbb Rozsnyón és Miskolcon müködött jó eredménn el. Vele jött rokonsága és több edénykészitő és festő is. 246.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubrovszky Sándor, keramikus
ó--------

Kassai származású, több üzemben dolgozott és Az Apátfalvi Keményceréppgyárban 1864-ben már, mint vezető működött, mig 1867-ben ő vette át annak bérletét. 242.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keményceréppgyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubravszky/Dubrafszky/Sándor, keramikus

Az Apátfalvi Keménycseréppgyár több mint három évtizedig volt a család kezében és lassú fejlődésen ment keresztül. 242.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycseréppgyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Dubrafszky Sándor, keramikus

Az Apátfalvi Keményceréppgyárat 1867-ben bérbe vette. Az Egri Szemináriumtól. 241.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keményceréppgyár a XIX. század utolsó harmadában./kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Josephus Dubravszky, keramikus

Az Apátfalvi Keménycserépgyárban alkalmazásban állt 1877+. "Gyáros". - Dubravszky Sándornak, a gyár bérlőjének a testvére. 247.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

Dubrovsky Sándor

Földványval és Nagy Zsigmonddal az apátfalvai kemencsereipgyár vezetője

p. Brestyánszky Ilona: Akarámia és a porcelán története
103. o. Bp. 1966.

M.D.K.

Vicko Dubrovčanin, szobrász és
építőmester

„munkáit felismertér a hét-
hársi" (ma csehszlovákiai Lipsany) Szt.
Márton templom déli reneszansz ajta-
ján található aláírásában (szerző idé-
zi az 1513-ból való három-soros
latin szöveget).

Cvito Fisković: Magyarország és Dalmácia művészet
kapcsolatai a középkorban és a reneszansz idején

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf. 2

.sz.
98. old.

Dubrovszky

Az apát/alvi Kemény-cserép-gyár egyik vezetője. 1843-tól.

P. Breslyénszky Ilona,
Ismerd meg a kerámiát, Bp. 1966,
103 l.

Dubrovszky család, keramikusok

Számos tagjuk dolgozott a miskolci kőedény és porcelán gyárban, valamint az apátfalvi keményceréppgyárban is a XIX.sz.harmincas éveitől a századfordulóig. 246.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

M.D.K.

Alexander Dubrovszky, keramikus

Fabrica director-1864-/kassai szárm./-fabrica director-1865. 220.o.

A Bélapátfalvi Kőedénygyárban dolgozott.

Molnár László: Az Apátfalvi Keményceréppgyár Földváry Sándor haszonbérlete idejében./kb.1850-1866 között./.

Az Egri Múz.Évkönyve.Eger.1966

M.D.K.

Josephus Dubrovszky, keramikus

Miskolci Kőedénygyárban dolgozott. Apátfalván is dolgozott 1859-ben. 220 .o.

Molnár László: Az Apátfalvi Kemónycserépgyár Földváry Sándor haszonbérlete idejében./Kb.1850-1866 között./

Az Egri Múz.Évkönyve. Eger, ~~1966~~ 1966.

M. D. K.

DUBROVSZKY Sándor

Apátfalva (Borsod-m.) keményszerét-gyárának berlője

XIX. sz. ötvenes évek

Csányi 1954. 45. l.

re-D.K

DUBROVSZKY Sándor ifj

A rozsnyói (Rosenau, Gömör-m) kemény-cserépgyárának tulajdonosa (1889)

Csányi 1954. 49.l.

Dubsky Guido gr

1868

l.

Eperjesy 1929

113. l.
117. l.

294.

...sé jobbra néz. Haja s hosszú bajusza fekete,
...rna, szakálla leberetvált. Atillája sötétkék,
...ri mentéje zöld, mentekörője piros szalag. Feli-

...ali-

...ilvaniae Vaivoda Sigismundi Poloniae
...1139.
...14·6 cm.
...údéka 1824.

DUBUFFET

Sebők Zoltán: In memoriam Jean Dubuffet (1901–1985).
= 7 Nap. 1985. aug. 16. 31. old

Dubut Friedrich
Wilhelm
éremmüvén
1755

Lásd
Dornyay Béla:
A tatai piaristák
alapítójának emlék
érme 1755-ből.
Tata 1938.
Ism.
Numizm. Közl
1937-38.
117 l.

Római futárszolgálat V. 257

Dubut, Friedrich Wilhelm

nemet zobrász és
éremvező

Szül. 1771. Drezdában
élt és III. Ágost lengyel Ki-
rály foglalkoztatta. Egy ideig
Szentpétervárott ~~[illegible]~~) élt,
majd Danzigban telepe-
dett le, hol 1779-ben halt
meg.

Magyar vonatk. műve

Gróf Esterházy Miklós
emlékérme (1755) az oross Szent
András-rend nagy
keresztjével való kitün-
tetése alkalmából.

Dornyay Béla dr. A
tatai piaristák alapitó-
jának emlékérme 1755-ből.
Tata 1938.

Dubut, Friedrich Wilhelm

Az Esterházy-emlékérem
wod.

Schoenwiesner, Stephanus
Notitia Hungarical rei
Numariae. Budae 1801.

Weszerle József. Hátra-
hagyott érmészeti táblái
Pest 1873.

Mihalovics Béla dr:
Magyar jogászok és állam-
férfiak emlékérmei.
Numizm. Közl. 1910.
a. l.

vegyeskereskedése
Komódi, Horthy M.-u. 107/a.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Dubut, Fréderic Guillaume, éremvéső; szül. 1771-ben Münchenben, megh. 1779-ben Danzigban.

Magyar vonatkozású műve:

Esterházy Miklós József gróf koronaőr nagy bronz emlékérme 1755-ből.

Előlap: A gróf czopfos, rendjellel és szalaggal ellátott mellképe. Körül: NIC. COMES. ESTERHASY. A. GALANTHA COR. HVNG. CVSTOS. Jelzése: F. G. D. F.

Hátlap: Erzsébet orosz czárnő Esterházyt a szent András-rendjellel díszíti. Alatta: FR. G. DVBVT. F. Lenn öt sorban: S · S · CÆS : ET REG · M. M. ORATOR / AB IMP · RVTH · M · EQVES S · ANDR. / INAVGVRATVS PETROPOLI / DIE XXX. NOV. / A. MDCCLV.

Átm. 64 mm.

A Gyűjtő. 1912. 182. l. — *Győrik Márton:* Magyarország érmei a pozsonyi ágost. hitv. evang. lyceum dr. Schimko Dániel-féle éremgyűjteményéből. Pozsony, 1886. 97. l. — *Mihálovics Béla dr.:* Magyar jogászok és államférfiak emlékérmei. *Numizmatikai Közlöny.* 1910. 9. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1836. III. 494. l. — *Weszerle József:* Hátrahagyott érmészeti táblái. Pest, 1873. F. IX. t. 5. sz.

DUBUT, Friedrich Wilhelm

1755. Esterházy Miklós op.

Huszár L.: Szemelyi ermek. Bp. 1999.
32. Nr. 115.

Az intézmény történetének alapos feldolgozásából tud az új árvaház 1785-ben, lakóinak két év múlva mégis ki k keres változást az a tény indokolta, hogy II. József császár ben megnövekedett feladatkörű királyi kerületi tábla (ne még egészen új és tágas épületet már 1787 elején lefogl zsonyba telepíttette át.[68] Mivel az egyházi funkció feleslege nem volt szükség, a földszinti fiókos boltozat behúzásával teret földszinti és emeleti helyiségekké alakították át. *(8.* ták a hosszú, keskeny ablakokat is, s helyettük az új elrer lásokat hoztak létre. *(9. kép)*

Szintén a kerületi tábla beköltözésével hozható kapcsol egykor uraló, a timpanonban elhelyezett kétfejű sasos kőcí hirdette, hogy egy uralkodói fennhatóság alá tartozó épület a várost kelet felől ábrázoló, 1808. évi rézmetszetén jól láth

A kétfejű sas maradt ugyan, de II. József halála után, 1 kapta eredeti rendeltetését és a hozzá tartozó jelentős alap tán 1792-ben, az idős Kelcz Imre végrendeletével tová dott.[70] Ebben az évben készült el a helytartótanács által bályzat, amelyben az ettől kezdve „A megtérő Szent Pál"

Duca Erzsébet MDK

Virágcsendélet, akv.

Műcsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Duccio

---

festménye szerepel az esztergomi keresztény múzeumban.

Csekc László: Dunakonyar, Budapest, 1973. 1391

751

Duccio, Agostino

I.

Agostino Duccio

alatt

Valószínűleg nincs
köze Mátyás király-
hoz és kímarad.

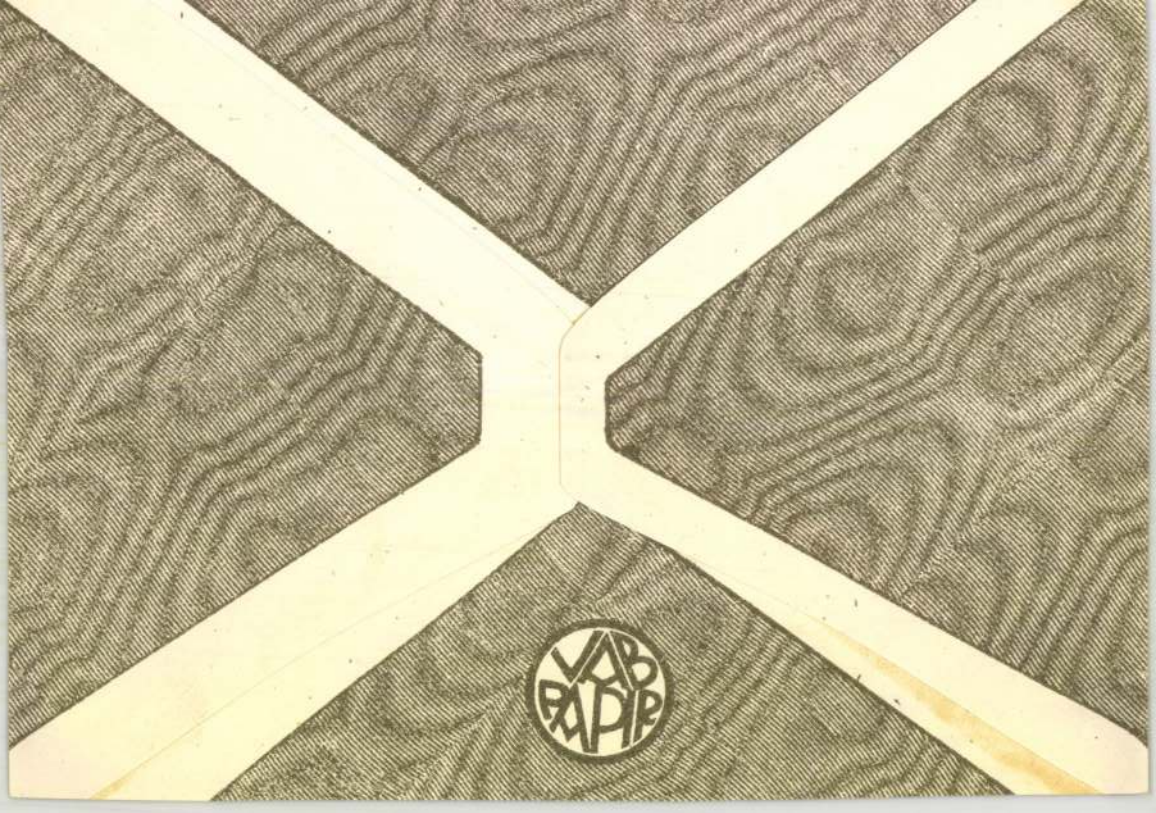
VAB
PAPIR

Duccio, Agostino

l.

Corvina. 1921. I.

9. l.

Kihagyandó

Semmi köze

sem volt

Mátyás királyhoz

RAPPRESENTANZA PER
L'UNGHERIA:

BUDAPEST, VI.,
LISZT FERENC-TÉR 11.

Duccio, Paolo Santini de

olasz kadi mérnök, építész.

~~L.~~

~~Szendy Szentiványi~~

~~[illegible]~~

l. Santini di Duccio,

Paolo.

Casula börből, XVII. sz., sümegi múzeum
tulajd. VI. 150.

MDK

Paolo Santini di Duccio

Horváth E: Sigismondo Re d'Ungheria e l'Italia.
Corvina 6938. febr. 4. 132-36 l.

D

M.D.K.

Paolo Santini de Duccio

olasz várépitő

volt I. Ulászló eróditési

szakértője 1440 körül.

Lechner Jenő Dr.: A pártázatos rene-
szansz épités eredetéről.

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp.

1915. 49. kőt. 204. old.

D

M.D.K.

Paulo Santini de Duccio

1440-ben a magyar király
várépitő szakértője.

Dr. Lechner Jenő: Renaissance épitési
emlékek Szamosujvárott.

Épitőipar - Épitőművészet, Bp.1916 évf. 52 sz.
312. old.

Paulo Sanctini da Duccio épitett M.D.6.

15 n.

D

I. Mátyás udvarában dolgozott.

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931

169.

D

MDK

Santini di Duccio,

utolsó erőfeszitésekben ,-fájdalom, hiábavaló - a főváros és Magy.Orsz.megmentésére, részt vett munkálataival. XVI.

Horváth Henrik:Budai kőfaragók és kőfaragójelek. Bp.1935.

D

MDK

Paolo Santini di Duccio, olasz
építömester és hadimérnök

a budai udvarnál tevékenykedett, kimutatható
1440-ben I.Ulászló király szolgálatában.

A Brunelleschi hagyományait istápoló Ammanatini
mellett a florentin quattrocento egy másik fomtos
oldalát képviseli, a technikát és az elméletet.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek.

Bp.1935. 39.l.

Paolo Santini di Duccio

itáliai építész és a hadi mernök, 1440-ben Budán tartózkodik. Réntvenn a budai vizkálózat kiépítésében.

Zsolnay László: Ünnep és hétköznap a középkori Budán Bp.1969.

110..

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Ducerceau

rézm.

l. Pataki 51

14,17. l.

 M. D. K.

Duchaj - Švehla Zsela, festőnő, 1880-1955.

Berlinbe és Münchenbe tanult hosszabb időt töltött külombőző külföldi országokban. anyagi gondja nem voltak, gazdag közjegyző felesége volt, művészi hajlamainak kielégítése céljából festett. Kulturált egyénitége, finom ízléssel

Marian Váross: Slovenské výtvarné mnenie 1918-1945.
1960.

- 49 -

M. D. K.

Duchaj - Švehla Zsela, festőnő, 1880-1955

a francia impresszionista plenér festészet irányát követte. Elő szeretettel festett kerti részleteket, lugaskan ülő alakokat, tájakat és portrékat a fény és árnyék hatásának kihasználásával. — „a modelek körül," olaj, 52. old. „Kávé mellett," olaj 53. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

51.-52. old.

1960.

Marcel Duchamp: FORGÁS-RELIEF (Tamkó Sirató Károly: A DIMENZIONIZMUS ELSŐ ALBUMA című készülő művéből)

1021

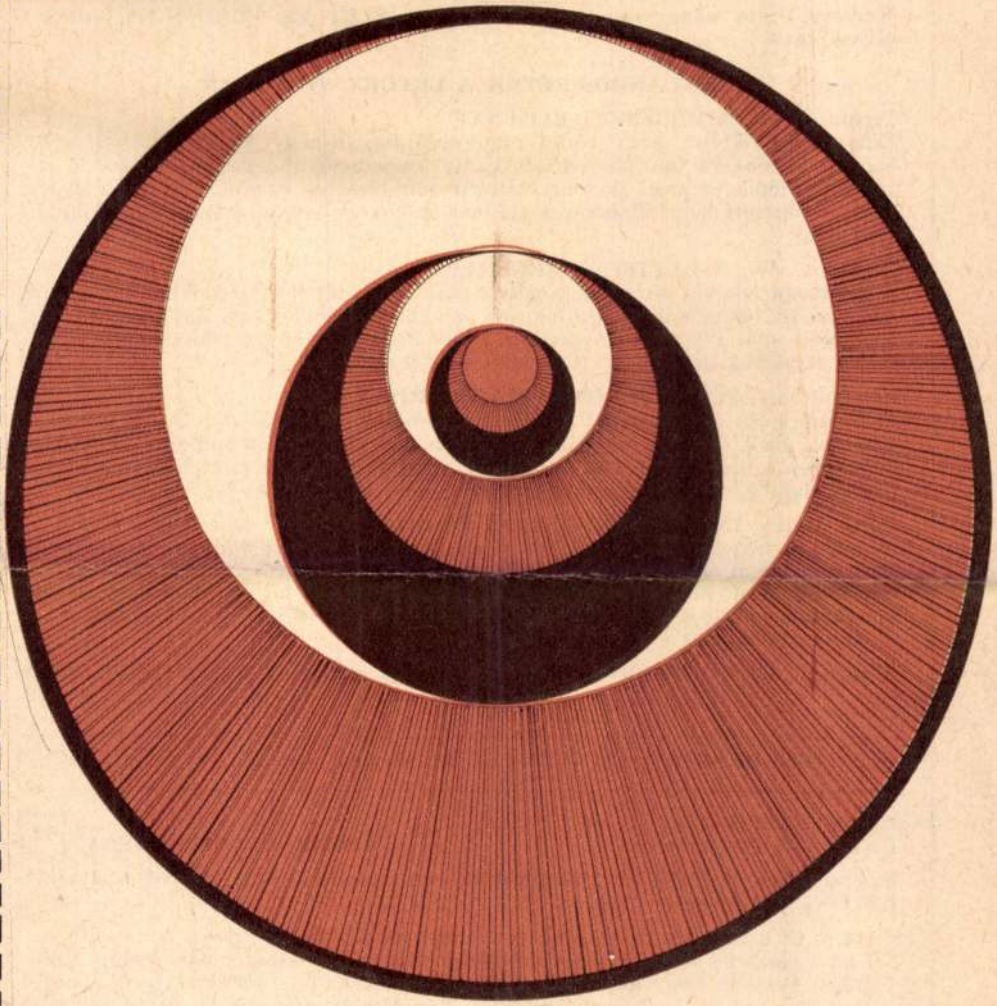

Ha az ábrát a szaggatott vonal mentén vágjuk ki, példányunk nem csik szét. Ezután az ábrát ollóval körülvágjuk, majd a cikkben leírt módon lemezjátszóra helyezzük, de nem lyukasztjuk ki! Ezért leghelyesebb, ha a tányérra előbb hanglemezt teszünk s annak tetejére illesztjük az ábrát.

Az ábra felhelyezésekor ügyelni kell arra, hogy az ábra és a lemez széle között mindenütt egyforma legyen a távolság.

E minta nyomán hasonló — az optikai csalódás révén különös kompozíciókat megvalósító — ábrákat olvasóink is készíthetnek!

1945

a könyvszolgá

Kedvezményes könyvvásárlási lehetőség a olvasójának.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 OKT 14
ÉLET ÉS TUDOMÁNY

KALANDOS SÉTÁK A LE

Ceram, C. W.: **A RÉGÉSZET REGÉNYE**
Különös és feltűnő, hogy eddig mindössze ... ...ériet történt arra, hogy a történelmi múltba indított kutató e...ciókat izgalmas kalanddá sűrítsék. Különös ez azért is, mert valóban alig akadhat ezeknél izgalmasabb kaland — amennyiben kalandon a szellem és tett keverékét értjük. (Gondolat — 336 oldal)

Ceram, C. W.: **A HETTITÁK REGÉNYE**
A hettita birodalom története, amelyet csak a legutóbbi évtizedekben ismertünk meg, szoros láncszemként csatlakozik az ókori történelemben Egyiptom és Mezopotámia már régebben megismert történetéhez. A művet számos ábra és érdekes képanyag gazdagítja. (Gondolat — 200 oldal)

Révay József: **SÉTÁK A RÓMAI MAGYARORSZÁGON**
Összekapcsolja a tudományt a szépirodalommal, a múltat a jelennel, nyomon kíséri a kövek, tárgyak sorsát az évszázadokon keresztül s a romok közé mindig odaképzeli a régi embereket, úgyszólván feltámasztja őket poraikból, megeleveníti hajdani életüket, örömeiket és bánataikat. (Kozmosz — 228 oldal)

Gerol, Harry: **INKÁK TÜNDÖKLÉSE ÉS BUKÁSA**
A spanyol hódítók betörése előtt létező kultúrákról, legfőképpen azonban az inka birodalom keletkezéséről, virágzásáról és pusztulásáról igyekszik könyvében képet adni. Színesen, érdekesen vázolja az inkák birodalmának gazdasági, társadalmi, politikai szerepét, a mindennapi életet, a vallást, a művészetet, a tudományt. (Gondolat — 337 oldal)

A sorozat ára a KÖNYVTÁJÉKOZTATÓ éves előfizetési díjával együtt 156,40 forint.

Alanti **MEGRENDELŐ SZELVÉNYT** levelezőlapra másolva kérjük beküldeni!

KÖNYVSZOLGÁLAT
Budapest 5. Postafiók 335.

MEGRENDELŐSZELVÉNY 41

Megrendelem az **ÉLET ÉS TUDOMÁNY**-ban felajánlott **KALANDOS SÉTÁK A LETŰNT VILÁGBAN** c. sorozatot.

* 156,40 Ft értékben utánvételes, portómentes szállítással;
* 4 havi részletre a 3% kezelési költséggel 160,90 Ft összegben portósan. Tudomásul veszem, hogy a sorozat átvételekor 40,90 Ft + portóköltség, a többi 4 havi 30,— Ft-os részletben fizetendő. Egy részlet elmaradása esetén az egész tartozás esedékessé válik.

Név: .....

Cím: ..... szem. ig. sz.: .....

Foglalkozás és munkahely: .....

*** A NEM KÍVÁNT SZÖVEG TÖRLENDŐ!**

DUCHAMP, Marcel Létünk, 15, 1985, 2

Schwarz, Arturo: Fiatal férfi és nő tavasszal. 274-288 l

Chalupecký, Jindřich: Csak művész... 289-323 ill

Beke László: Duchamp, Altorjai, Isten, halál, áldozat. 324-327

Denegri, Ješa: A Doboz a kofferben „titka" 328-332.

Duchamp, Marcel: A teremtő aktus. 333-334.

Rumney, Ralph: Marcel Duchamp, a sakkozó és egy-lét ezzel összefüggő dolog [beszélgetés Francois le Lionnais-vel]. 335-340.

Duchamp, M. - Lionnais, Francois le: Sakkparti, Párvis 1932. 341-344

Molderings, Herbert: Marcel Duchamp. F. am Main: Quimran, 1983

rec. ŠEBÖK Zoltán: Új monográfia Marcel Duchamp-ról. = 345-350.

zbierkach Východoslovenského múzea sa za-
li aj reprodukcie z dielne Karola Divalda vy-
ené svetlotlačovou technikou. Z roku 1875 po-
a pohľad na Bardejovské kúpele. V knižnom
múzea sa nachádza druhé vydanie propagač-
ublikácie Bártfa Fürdö Emlékkönyve (Pamät-
niha Bardejovských Kúpeľov) od Dr. Kornela
era, vydanej v Prešove roku 1895. (Prvé vy-
je z roku 1889). V knihe sú pohľady na mesto
ejov, kúpeľné budovy, okolie Bardejova s je-
rírodnými krásami a pamätihodnosťami vyho-
é svetlotlačovou technikou.

lo Karola Divalda a jeho synov sa zatiaľ sú-
e nespracovalo, a preto sa nemohlo ani v do-
čnej miere oceniť. Z dostupných prameňov a
az zistených údajov je zrejmé, že ich dielu
budúcnosti bude treba venovať komplexnejšie
širších historických súvislostiach. Z prehľadu
kového materiálu uvedeného v príspevku je
é, že pred pracovníkmi múzea zaoberajúcimi
uto problematikou, stojí úloha dobudovať túto
zbierkového fondu a získať ďalšie údaje o čin-
divaldovských dielní a o ich význame pre
j fotografie na východnom Slovensku a tieto
ovať v rozsiahlejšej štúdii.

Kristína RYBÁROVÁ

túra

Ľ.: Prehľad vývinu slovenskej fotografie, Bratis-
966

th Á.: Camera obscura A fényképezés és a film
ete, Budapešť, 1965

heim G.: Régi magyar fényképezés, Budapešť, 1941

DUCHAMP

Paz, Octavio: Apariencia desnuda - la obra de Marcel Duchamp. Mexico, Era, 1979
rec. SZÉKÁCS Vera: A megmaradt eszme.
= Nagyvilág, 30, 1985, 4. 616-617.

Duchamp Marcel, francia festőművész és író.
Újlaki Gabriella: A ready made, avagy a reprezentáció csapdája.

„Monte-carlói rulettkártya", 1924. [repr.]

„A nagy üveg", 1915-23. [repr.]

„Csokoládédaráló", 1914. [repr.]

„Csúsztató sín vízimalommal", 1913-15 [repr.]

Művészet, 1988, jún., 6-7 - 60 - old.

(37. old.)

Suzanne Duchamp

festőművész

Repro.: Megnagyfottés helyreállított növeledés olaj, vászon, kollázs, ezüstpapír. 61 x 50 cm
1918 – 19

A „nellemi" kiállítása – A nellem a művészetben. A bntvakt festészet 1890 – 1985

Avadi Nóra
cikke

Művészet
89/15

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Duchamp Villon

NAGYVILÁG
1968 5

1021

Duchamp-Villon (Párizs): Ló és lovas

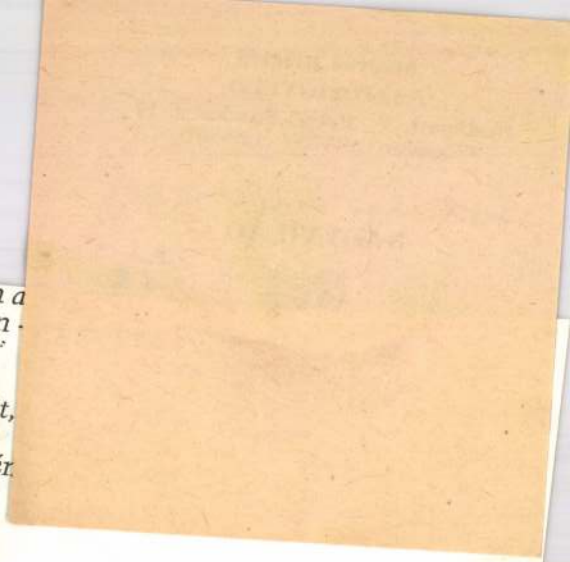

...ed lett volna
...ert szívem minden-
Igaz próféta-szó."

Könyörögtem, várjon egy kicsit,
A rőzse lángja gyúl,
„Zenészek jönnek" mondtam ér
„Aki itt lesz, felvidul."
„Csapdába zárnál" mondta ő,
„Egyforma minden éj . . ."
De nem jutott tíz percnyire sem
Már állt az ünnepély!

„Jaj, drágám, hogy muzsikáltak ők,
Hinned lett volna jó!
Mert szívem minden-egy szava
Igaz próféta-szó."

mák, m
cák, ne
üvegek
amphor
A
felölelő
egymás
rású er
csillogó
toborzo
rendbe
Flacillác
A
katonai
eszköző
nament
kiállítva
A
len reá
egy ép
orgona
ből me
ládás h
tájékozt
mely b

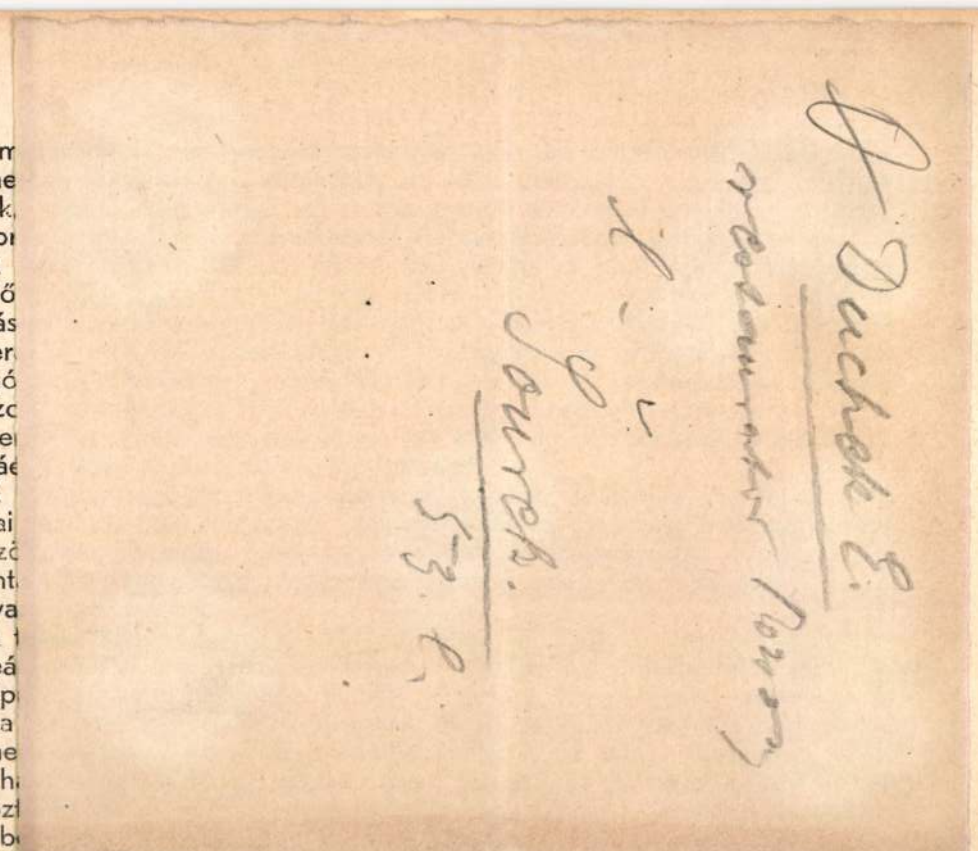

mélységből ásták ki. A római időkben használt fenyőfa-hordók és cseréptöredékek, vízhúzó csigák ezek. A kút egykori birtokosai a két végükön kiütött fenekű hordókkal kútjaikat bélelték ki. Egyik-másik hordón a dugók helyén beégetett bélyegek láthatók, sőt az egyikről ezt az érdekes szöveget olvashatjuk: ...Immune In Rat. Val. Leg. II. Adi.

Megfelelő kiegészítéssel ez a szöveg így szól: Immune In Rationem Valetudinarii Legionis II. Adiutricis. Tehát a szöveg tulajdonképen egy igazolás a tekintetben, hogy azok az áruk, melyeket a II. segédlegió kórháza a hordóban kapott, vámmentesek.

A külső oszlopos tornác északi és déli szárnyában az I.—IV. századból való sír- és oltárkövek, feliratos táblák, kőpiramisok stb vannak fölhalmozva.

Közülök az alábbiakban nevezünk meg nehány jellemzőbb darabot:

A 459. számú díszes oltárkő D (eo) i (nvicto) M (ithrae) feliratával és faragványaival elárulja, hogy az valaha egy Mithras-templomnak volt az alkatrésze. A 340. számú sírkövet a Föniciából, Hemesából származó C. Secconio Paterno-nak, a collegium fabrum et centenariorum állította. A legio XXII. Primigenia p (ia) f (idelis) jelvényével, a bakkal ellátott 94. számú sírkő valaha T. Aurelius Numerius katonaorvos (miles medicus) teteme fölött állott. Hogy milyen alkalommal került ez a Felsőgermániában, Mainzban állomásozott orvos Aquincumba, arról hallgat a sírfelirat.

Szépségével vonja magára a figyelmet a 208-as számú sírkő, mely alatt a Germániából, Cambodunumból származó Tiberius Satto, a Kr. u.

Duchek E. MDK

192o-ban restaurálta a pozsonyszentgyörgyi r.kat.templom falképeit.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.199.l.

Ducher M.D.A.

Az Andrássy út egyik építője

Preisich Gábor: Bp. városépítésének története
A kiegyezéstől a Tanács társaságig Bp. 1964.

I. mell.

Magyarországi Duchamp emléknyomok

120 éve született a 100%-ig újrahasznosítható művészet feltalálója
(Tamkó Sirató Károly Dimenzionista manifesztumának egyik aláírója)

Hommage à Marcel Duchamp

bemutatásra kerülnek a 100. és a 110. évfordulós megemlékezések dokumentumai, valamint egy válogatás az Artpool más Duchamp-szellemű projektjeibe érkezett darabokból - az interneten:

http://www.artpool.hu/Duchamp/2007hu.html

2007. június 28. Artpool P60 (Bp. VI., Paulay Ede u. 60)

az 1987-es Duchamp szimpozion vágatlan video-dokumentumának ősbemutatója (Jávor István felvétele)

Délután 5-től 7 óráig KONCERT Galántai György szobrain
Előadók: Mártha István, Szemző Tibor, Rácz Zoltán és Wilheim András. A szobrok: Haladásvágyas lépésszendvics, A lépésgyökerek motorja, Tájolt félkerék, Irányított véletlen, Akusztikus szék, Emlékmalom.

Este 7 órától - maximum 5 perces - előadások Marcel Duchamp szellemében
(az 5 perceket Görgényi Frigyes sakkórája méri)

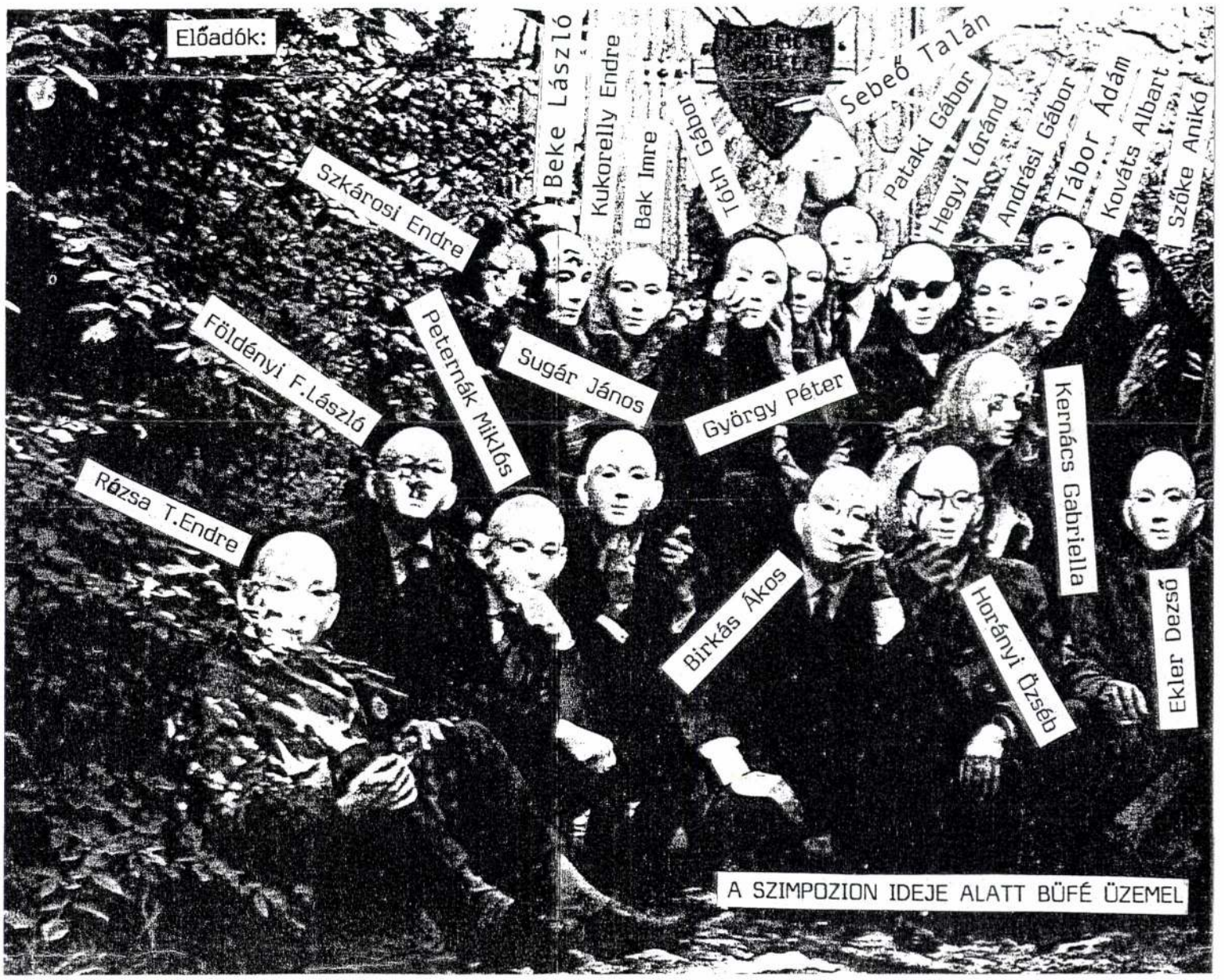

A MŰVÉSZET AZ MÁS

Marcel Duchamp 100 éves – Budapesten

DUCHAMP SZIMPOZION AZ ELTE ESZTÉTIKA TANSZÉKÉN

1987-ben a világ minden eddiginél egymásrautaltabb, ha másban nem, hát a katasztrófák vonatkozási rendszerében, láncszerű összefüggésében igen. A különböző helyi műhelyek, vidékszcénák, elhanyagolt kis országok, "szatellit kultúrák" immár tehetetlenek egymás nélkül, s a nemzeti vagy az osztályművészet fogalma nem a doktrinák, hanem a mindennapi élettapasztalat okán vált lehetetlenné. A problémák, félelmek és szorongások, amelyek ezt az évtizedet sújtják és formálják, épp olyan egyetemesek, határ felettiek és elháríthatatlanok, mint azok a válaszok, melyeket roppant erővel kényszerítenek ki ugyanezek az évek.

Csernobil, a savas esők, az ipari hulladéktemetőnek nevezett globális Necropolisok, a mérgesgázok és ózonlyukak, az elraktározott és felhasználásra vágyó, jelenleg néma fegyverek abszurd mennyisége, az egész fajokat kiirtó halász- és vadászexpedíciók éppúgy nem ismerik az országhatárokat, ahogyan a számítógépek, a TV, a műholdas közvetítőrendszerek, a telefonvonalak, a videoláncok, a telefax, a telex sem. A fenyegetés és a remény - elképzelhető, hogy arányban állnak egymással.

Az elektronikus közeg, ez a Gutenberg utáni galaxis, társadalmi ténnyé, azaz öntörvényű tartománnyá lépett elő, s így sürgetően megköveteli, hogy részt vegyünk a kultúraközi kommunikációban, a nagy körforgásban, a cserében. Levelezzünk és telefonáljunk, küldjünk fényképet, kazettát, hanganyagot, adjunk jeleket folyamatosan és kiismerhetetlenül. Olyan többszereplős párbeszéd van kibontakozóban, amelyből kimaradnunk több mint vétek. A Világok párbeszéde zajlik, a legeltérőbb tapasztalatok közötti közvetítés, folyamatos beszélgetés - s ez ennek a találkozásnak is a célja.

Amikor az ELTE Esztétika Tanszéke teret ad a Galántai György (Artpool) által szervezett együttlétnek, akkor azt annak reményében teszi, hogy a diszciplina és az élő művészet találkozásának színtere valóban egy művészeti eseményt teremt.

György Péter

Az Artpool fő támogatói: Budapest Főváros Önkormányzata valamint az Oktatási és Kulturális Minisztérium

Artpool Művészetkutató Központ (Budapest VI., Liszt Ferenc tér 10., I.1.
postacím: 1277 Budapest 23., Pf. 52. tel.: 268 0114 - fax: 321 0833
email: artpool@artpool.hu - internet: www.artpool.hu

OKM

a kiállítás-eseményt támogatták

nka Nemzeti Kulturális Alap

TERMA

DUCHER

Koch Henrik, Woita, Volkmann, Diescher, Unger, Kallina, Bukovics, Dützer, Gottgeb, Benkő. Landler, Kiss István, Nagy Virgil, Kauser István és Kauser János épitettek Budapesten és az ország más városaiban eklektikus stilusban épületeket.

Gerő László: Magyra épitészet a XIX, század második felében, Bp. 1955. 4o. l. TIT Utmutató 37.

Duches József

ötvös

1732 Váralja

Angl Benjamin özvegyénél mint segéd dolgozik.

Kapmagyarországötvösök 16 l.

Csiky Viktorné [redacted] szül. Csáran Lidónia

IX. 932.

Ducreux, Joseph

MDK

"Mária Terézia "

arckép - rézmetszet

Ducreux , Joseph - Schmutzer - "Bauer" - Ehrenreich.

1828.

63.o.

Rózsa György : Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv.Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.

Du Greux festö. XVIII. Pozsony.
-század.

Művészet. 1905. IV. 415-416. l.

Ducreux, Joseph

francia hadnagynak

A XVIII. sz. első évtizedében Magyarország déli határvidékén dolgozott, ahol francia rendjeivel védőműveket emeltek.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp. 1975.

457. old.

DUCREUX (DU GREUX) Joseph festő

1735 - 1802

1769 Mária Krisztina és Albert herceg arcképe

Garas XVIII. 77. 141, 215. l.

MDK

Duchnovich de Tragurio, Giovanni

trani művész

Mátyás király Ledves szobrásza volt; egyesek szerint ő faragta Mátyás és Beatrice márványprofilját

Dékány: Nagy. ren.

Radnainé: Nagyogó művészet...

19.

M.D.K.

Duchonovszky Márton, bártfai
szülétési nebrásségédet

1765-ben 25 éves korában
kezelik az egri irgalmasok kór-
házában, ahonnét gyógyultan
távozott.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 320. old.

DUCHONOVSZKY Márton szobrász segéd. Bártfai születésü szobrász, akit 1765-ben 25 éves korában kezelnek az Irgalmas rendiek kórházában, ahonnan gyógyultan távozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M. D. K.

DUCHNOVSZKY, Martinus szobrász

1773. Bártfa polgára, „patricius catholicus"

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1955.

I. 196. l.

Ducray János, építész

Szendrey Árpád: Egy kerületi építész emlékére.

Feszty Gyula három egyházi épületre készített tervei közül az első volt a zuglói református templom. Pesten a főváros 1892-ben a templom építésére pályázatot hirdetett, amelyet Ducray János mindjárt ingyen készített tervekkel, de drága kivitelezési költségvetése miatt Feszty Gyula néhány nappal később kedvelt tervét fogadták el. A terv ajánlása és elfogadtatása mellett volt Ney Béla építész bírálói véleménye is. A gyors építést bizonyítja, hogy 1893 tavaszán még Ducray tervét tárgyalták és novemberi végével már Feszty átadta a templomot (emlitve).

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 szám, 120-old.

A SPANYOL MINISZTERTANÁCS A SEMLEGESSÉG FENNTARTÁSA MELLETT DÖNTÖTT

„A spanyol politika az európai országok összefogásának helyreállítását kívánja meggyorsítani" – A spanyol nemzetközi kapcsolatok fordulóponthoz jutottak

Madrid, február 4. *(Német Távirati Iroda.)* **A spanyol minisztertanács csütörtökön Franco tábornok, államfő elnöklésével ülést tartott. Mint hivatalos közleményben közlik, a spanyol semlegesség megtartását határozták el.** *(MTI)*

Madrid, január 4.

(Német Távirati Iroda.) **«Ha Spanyolország nem maradt volna semleges, a demokratikus szövetségesek ma nem ellenőrizhetnék a Földközi-tengeri».**

Cordell *Hull* amerikai miniszternek *ezekkel a szavaival vezeti be az Arriba vezércikkét, amelyben a legutóbbi évek spanyol külpolitikájával foglalkozik.*

A gibraltári tengerszoros — hangsúlyozza a lap — nyitva maradt a nemzetközi hadi és kereskedelmi hajózás előtt, jóllehet Spanyolország a tengely fényes győzelmei után könnyen változtathatott volna ezen a helyzeten.

Mégis *ragaszkodott semlegességéhez,* sőt a semlegesség kedvéért még azt is eltűrte, hogy *egyik spanyol kikötőből a másikba haladó hajókat a brit hatóságok Gibraltárban ellenőrizzenek.*

Spanyolország — folytatja a cikk — bár történelmi, néprajzi, politikai, földrajzi és kulturális okok feljogosították volna, hogy *beavatkozzék az utóbbi évek északafrikai politikájába,* kitartott semlegessége mellett még akkor is, amikor északamerikai csapatok szálltak partra Észak-**ország és a hadviselő népek között fennálló problémákat és súrlódási pontokat a normális diplomáciai tárgyalás útján lehet megoldani, azonban a fenyegetések nem vezetnek célhoz.**

Lisszabon, február 4.

(TP) A Times azt írja, hogy a Spanyolországnak szánt petróleumszállítmányok megszüntetése azzal a közvetlen hatással járt, hogy minden spanyol egyesült „a fájdalomtól eltelt patrióta felháborodás és megdöbbenés hangulatában". Madridban az utca embere ösztönszerűen felismeri, hogy *Spanyolország az Egyesült Államok rendszabálya következtében nemzetközi kapcsolataiban fordulópontra jutott.* — írja a lap. — Sokan azon a nézeten vannak, hogy a Szovjet-Unió Teheránban arra szorította a szövetségeseket, hogy *Argentinát és Spanyolországot saját táborába kényszerítse.*

Angol és amerikai vélemény a szovjetalkotmány reformjáról

Genf, február 4.

(Magyar Távirati Iroda.) **A Journal de Geneve londoni tudósítója szerint Londonban még semmiféle hivatalos visszhangja Molotov nyilatkozatára nem ismeretes, mert a brit külügyminisztérium maga is még csak a nyilatkozat szövegét ismeri, de nem szólították fel, hogy ismerje el a 16 köztársaságot. Molotov bejelentését Nagy-Britanniában mindenesetre fontos eseménynek tekintik, amelynek messzeható kihatásai lesznek s amely megfelel a Szovjet-Unió általános politikája irányzatának.**

A politikai körökben vegyes érzelmeket váltott ki. Míg az első kommentárokban az a felfogás uralkodott, hogy a Kreml ezzel az intézkedésével elsősorban az eljövendő békéretekezleten akarja keresztülvinni akaratát, a legutóbbi 24 óra folyamán más szempontok is felmerültek a moszkvai határozat előrelátható külpolitikai hatását illetően. Ezzel kapcsolatban főleg arra céloznak, hogy az alkotmánymegváltoztatás elsősorban arra irányul, hogy a közép- és délkeleteurópai államok számára elviselhetőbbé tegye a Szovjet-Unió

Február 20-án tartják meg a nemzetvédelmi keresztesek dísztáborozását

A *nemzetvédelmi keresztesek* február 6-án tartották volna meg *dísztáborozásukat a Vigadóban.* Értesülésünk szerint *a dísztáborozást február 20-ára halasztották* s a kiküldött értesítések *február 20-ára érvényesek.*

„Mi van a fekete üzletekkel?"

Dobó Géza 25 éves budapesti cipészsegéd és *Bacsa* László 25 éves budapesti géplakatos állott ma vádlottként a pestvidéki törvényszék *Szűts* János-tanácsa előtt. *Dobó* ellen *zsarolás kísérlete* volt a vád, míg *Bacsa* ellen zsarolás kísérletének vétsége miatt emelt vádat az ügyészség. A vádirat szerint *Dobó* Géza elhatározta, hogy *áldetektívnek* adja ki magát és *megzsarolja a pestkörnyéki kereskedőket.*

Pestszentlőrincen beállított *Holub* Imre fűszerkereskedő üzletébe és nagy hangon kiabálni kezdett:

— *Detektív vagyok a közellátási rendészettől. Mi van a fekete üzletekkel? Feljelentés van maga ellen.*

Az áldetektív *«letartóztatta» a fűszerkereskedőt és villamoson elindult vele a főkapitányság felé.* Útközben azonban meggondolta magát, beült *Holubbal* egy Ráday-utcai kocsmába, ahol rávette, hogy *3 ezer pengőt adjon át neki, majd «szabadonbocsátotta» Holubot.*

A pénzt egy nő társaságában elmulatta, majd *Bacsa* Lászlóval újra *Pestszentlőrincre* ment és *Ferenczi* József fűszerkereskedőt akar-

Egyévi börtönt kapott a katonatiszti egyenruhában szélhámoskodó iparművész

Ducz Mihály 34 éves iparművész ellen az ügyészség *hatrendbeli közokirathamisítás büntettével és kétrendbeli befolyással való üzérkedés* miatt emelt vádat. Az ügyet most tárgyalta a büntetőtörvényszék *Butka* Béla dr. elnöklése mellett.

A vád szerint *Ducz* rendszerint *katonatiszti egyenruhában járt,* kezdetben mint *zászlós,* később mint *hadnagy,* majd mint *főhadnagy* szerepelt és ezeknek a tisztiranguknak megfelelő okiratokat is hamisított, hogy szükség esetén ezekkel igazolhassa magát. Két esetben *különböző ügyek elintézésére pénzeket vett fel,* ígéretét azonban nem váltotta be, mert nem is válthatta be, mire feljelentést tettek ellene. A bíróság előtt az iparművész beismerő vallomást tett:

— *Szerettem a tiszti egyenruhát, ez volt az oka mindennek* — mondotta Ducz. — Azt tagadta, hogy különböző ügyek elintézését vállalta, szerinte *a szerzett pénzt kölcsönképpen kapta. Gyenes* Sándor dr. királyi ügyész vádbeszéde után a bíróság *Ducz* Mihályt bűnösnek mondotta ki a terhére rótt bűncselekményekben és jogerősen *egyévi börtönbüntetéssel sújtotta.*

Megválasztották a 42 tagú országos bizottság elnökeit

A képviselőház miniszterelnöki tanácstermében *ma délelőtt tízórai kezdettel ülést tartott a 42 tagú országos bizottság.*

Az ülés iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg, a bizottság taglai csaknem teljes számban megjelentek.

A kormány részéről ott volt *Radocsay* László igazságügyminiszter, *Zsindely* Ferenc kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, *Bánffy* Dániel báró földművelésügyi miniszter, vitéz *Thuránszky* László miniszterelnökségi államtitkár és *Bárczay* János földművelésügyi államtitkár.

Az ülés elején *megválasztották a 42 tagu országos bizottság két elnökét, két helyettes elnökét és két előadóját.*

A választás eredményeként a felsőház részéről elnök lett Kölcsey István, előadó Esső Sándor.

A bizottság a választás után *Esső* Sándor előadásában letárgyalta a minisztérium rendeletét *az ügynöki arcképes igazolókönyv szabályozásának kiegészítéséről, az ebtartásra vonatkozó, valamint az állati gümőkór leküzdésével kapcsolatos egyes rendelkezések módosításáról, valamint a félbemaradt építkezések befejezésének biztosításáról szóló előzetesen bemutatott kormányrendeleteket.*

A bizottság ezúttal nem foglalkozott azokkal a rendeletekkel, amelyek korábbi időpontban már a bizottság mai ülésének tárgysorozatára voltak tűzve. *Ezekkel* — amelyeknek tárgyalását technikai okokból halasztották el — *a bizottság a jövő heti ülésén fog foglalkozni.*

A bizottság mai ülésének napirendjén szereplő rendele-

CSATAY LAJOS HONVÉDELMI MINISZTER BESZÁMOLÓJA A VÉDERŐBIZOTTSÁGBAN

A képviselőház véderőbizottsága ma délben 12 órakor vitéz Takách-Tolvay gróf elnök elnöklésével a képviselőház egyes-számú bizottsági termében ülést tartott.

Az ülésen teljes számban megjelentek a bizottság tagjai és a pártok részéről a bizottságban helyet foglaló tagok csaknem valamennyien felszólaltak. A felszólalásokra Csatay Lajos honvédelmi miniszter adott kimerítő választ és egyben hosszas beszámolót tartott az időszerű és a bizottság tagjai által felvetett kérdésekről.

A Kitűnőek Iskolája építési tervéről tárgyalt a Közmunkatanács

A Közmunkatanács legutóbbi ülésén főként pestkörnyéki rendezési terveket tárgyaltak. Elhatározták, hogy *Mátyásföldön községközpontot építenek* és hogy a kislakásos házakról szóló terveket könyvben fogják kiadni.

Ezután került sor a *Kitűnőek Iskolája* építési tervének tárgyalására. *A Közmunkák Tanácsa elvileg hozzájárulását adta az általános tervhez*, amely az iskolán emelendő kilátótorony miatt eltér az építési szabályzattól. *Az építkezést azonban túlméretezettnek tartja* és ezért felkéri a polgármesteri hivatalt, hogy lépjen érintkezésbe az építtetőkkel és kérjen tőlük részletes építési terveket. *Intervencióra kérték fel a polgármesteri hivatalt az OTI Fiumei-úti óvóhely-építkezése ügyében is, amelyet aggályosnak tart a Közmunkatanács.*

ÉRDEKES JAVASLAT a gazdák vasszükségletének biztosítására

A jelenlegi anyagviszonyok között a gazdák vasáruszükségletének kielégítése, mint ismeretes, nagy nehézségekbe ütközik. Nagyon érdekes gondolatot vetett fel a kérdés megoldására a vaskereskedők központi érdekképviselete. Azt javasolják, hogy *a gazdák háztartásában található ócskavasanyagokat össze kellene gyűjteni és azokat újra fel kellene dolgozni.* Az új árut természetesen *elsősorban azok kapnák meg, akik az ócskavasanyagot beszolgáltatják.*

más cikk is, a jelenlegi kérdés megoldásánál azonban felmerülnek bizonyos *árszabályozási és forgalomkorlátozási akadályok*, amelyeket azonban illetékes hatóságok elhárithatnának. Remélik, ez meg is fog történni és hogy az akciót lebonyolíthassák, *a vaskereskedők és vasiparosok érdekképviselete most adatgyűjtésre vonatkozó felhívással fordult tagjaihoz.* Arra kéri tagjait, közöljék, *milyen vasanyagot használhatnának*, ezeket milyen cik-

HÍREK MINDENFELŐL

LELKESEN ÜNNEPELTE vitéz Oszlányi Kornélt, a Mária Terézia-rend új lovagját Nagykanizsa városa. A város házait fellobogózták, a József-laktanyában pedig ünnepséget rendeztek, melyen Krátky István kormányfőtanácsos, polgármester szeretettel köszöntötte a város nagy katonafiát. A város rövidesen közgyűlés keretében díszpolgárává választja Oszlányi Kornélt.

◆

A BRAZIL KORMÁNY az inflációellenes rendelkezései során az új különnyereségadóval sujtott üzleti vállalatoknak megengedte, hogy az esedékes adó befizetése helyett 3 százalékos certifikációkat jegyezzenek a Brazil Banknál az adó kétszeres összegében. Ezeket a certifikációkat a háború után a szükséglet és a lehetőség szerint külföldi valutákba cserélik ki, hogy a szükséges termelő javak importját lehetővé tegyék.

◆

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER Szijártó László szakesi r. kat. népiskolai igazgatótanítónak nyugalombavonulása alkalmából a népoktatás terén hosszú időn át kifejtett buzgó és eredményes működéséért elismerését fejezte ki.

◆

WASHINGTONI JELENTÉS szerint Ickes belügyminiszter Roosevelt elnök elé terjesztette az általa kidolgozott háború utáni munkaprogramot. A program szerint a háború után 480 ezer munkást fognak foglalkoztatni új vízierőművek és öntözőművek építésénél.

◆

BERECZ LAJOS érmihályfalvai fodrászmesternek a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter több mint három évtizedi óta kifejtett példás ipari tevékenységéért elismerését fe-

FISCHER TANÁR utódjául dr. Ziegler hallei professzort nevezték ki a Kaiser Wilhelm Intézet szénkutató osztályának új vezetőjévé.

◆

A SZOVJET rendkívüli érdeklődéssel kíséri azokat az északamerikai javaslatokat, amelyek az egyes valuták nemzetközi stabilizálására vonatkoznak. Egy Washingtonból származó United Press jelentés szerint ezt a tényt Harry White, az északamerikai pénzkutató intézet vezetője is megerősítette. Mint White mondja, ezt a tényt mindjárt azután megállapíthatta, hogy az első megbeszélések lezajlottak a Cheehulin vezetése alatt álló szovjet bizottsággal.

◆

MEGNYÍLT a szegedi leánynépfőiskola, melyet a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének szegedi szervezete rendezett. A főiskolának 28 délvidéki hallgatója van. A megnyitó ünnepségen dr. Szécsényi Istvánné, a szegedi MANSz elnöknője mondott ünnepi beszédet.

◆

SYDNEY VÁROSÁBÓL jelentik, hogy az ausztráliai rézipart a kormány messzemenő támogatásban fogja részesíteni s hivatalos helyről a támogatást már meg is ígérték, csak a megfelelő alkalomra várnak. A Mount Isa Mines queenslandi bányák igazgatója kijelentette, hogy a britek február vége előtt nem fognak rezet vásárolni. Ez a kijelentés szolgált okul az állami támogatásra.

◆

SULYOS GÁZOLÁS történt Szombathelyen. Egy gépkocsi ki akart kerülni egy utcaseprőt, eközben elütötte a kerékpáron haladó Bokor Zoltán 23 éves hangyaszövetkezeti tisztviselőt.

KÖZELLÁTÁSI NAPTÁR

PÉNTEK:

A húsjegyek február 6-tól érvényes szelvényei közül a B. 27. és B. 28. számú szelvényekre marha-, borjú-, vagy lóhúst, vagy bármely húsféléből készült kolbászárut szolgáltatnak ki.

Az A. 26., B. 29. és B. 30. számú szelvények nem válthatók be.

A VIII. sz. „különhús"-szelvényre febr. 5-ig bezárólag bármely húsból készült kolbászárut lehet vásárolni.

Az 5. számú szelvényre egy tojás jár.

A burgonyavásárlásra szolgáló szelvényív február havi 21. számú szelvényére február 1—7-ig egy kiló burgonya vásárolható. A február 8—15-ig terjedő időre szóló 22. számú burgonyaszelvény is már február 1-től kezdődően beváltható, éspedig ugyancsak egy kiló burgonyára. Tehát február elején egyszerre két szelvény váltható be.

Budapesten és a közellátásilag a fővároshoz csatolt helyeken a tejjegyekre a kereskedők 5-én, szombaton a vasárnapi tejmennyiséggel együtt a következő tejmennyiségeket szolgáltatják ki: Az A jegyekre összesen mésfél litert, a B. jegyekre fél litert, a C és D jegyekre összesen 0.5—0.5 litert.

BARANYÁBAN CSÖKKENTEK AZ ÁRDRÁGÍTÁSI ÜGYEK

Pécs, február 4.

A pécsi ügyészség mult évi tevékenységi kimutatása szerint az új feljelentések száma 1942-höz viszonyítva valamivel csökkent. Amíg 1942-ben a feljelentések száma 0157 volt, addig 1943-ban csak 5962 feljelentést iktattak. A befejezett nyomozások száma ugyancsak 6316-ról 5814-re csökkent. Az ügyészség tagjai az összes feljelentéseket feldolgozták és egy ügyészre 1192 feljelentés esett.

Az egyes bűncselekmények közül a tiltott műtétek száma csökkent, ami egyrészt arra vezethető vissza, hogy a falusi lakosság megélhetési viszonyai javultak, másrészt pedig, hogy az egyke a kifejtett propaganda eredményeként már nem divik úgy, mint néhány évvel ezelőtt. Ugyancak lényegesen, 866-ról 538-ra esett vissza az árdrágítási feljelentések száma. Ezek a számok azt mutatják, hogy a kereskedői és iparágakban az árdrágítási lehetőségek megszüntek, vagy szünőben vannak. A fogház létszáma emelkedett és a kincstár a rabgazdálkodásból 22 ezer pengő bevételhez jutott.

MEDDIG TERJEDHET az állami beavatkozás a munkapiac irányításában?

PLAKÁTKIÁLLÍTÁS

16.00 ÓRAKOR

NOVEMBER 13-ÁN

DUCKI KRZYSZTOF

LENGYEL KULTURÁLIS INTÉZET

****

MEGNYITJA:

PINCZEHELYI SÁNDOR

NAGYMEZŐ U. 11

13 listopad 1991 r

wystawa plakatu Krzysztofa Duckiego

Polski Instytut Kultury

otwiera o godzinie 16.00

Pinczehelyi Sándor

NAGYMEZŐ U. 11

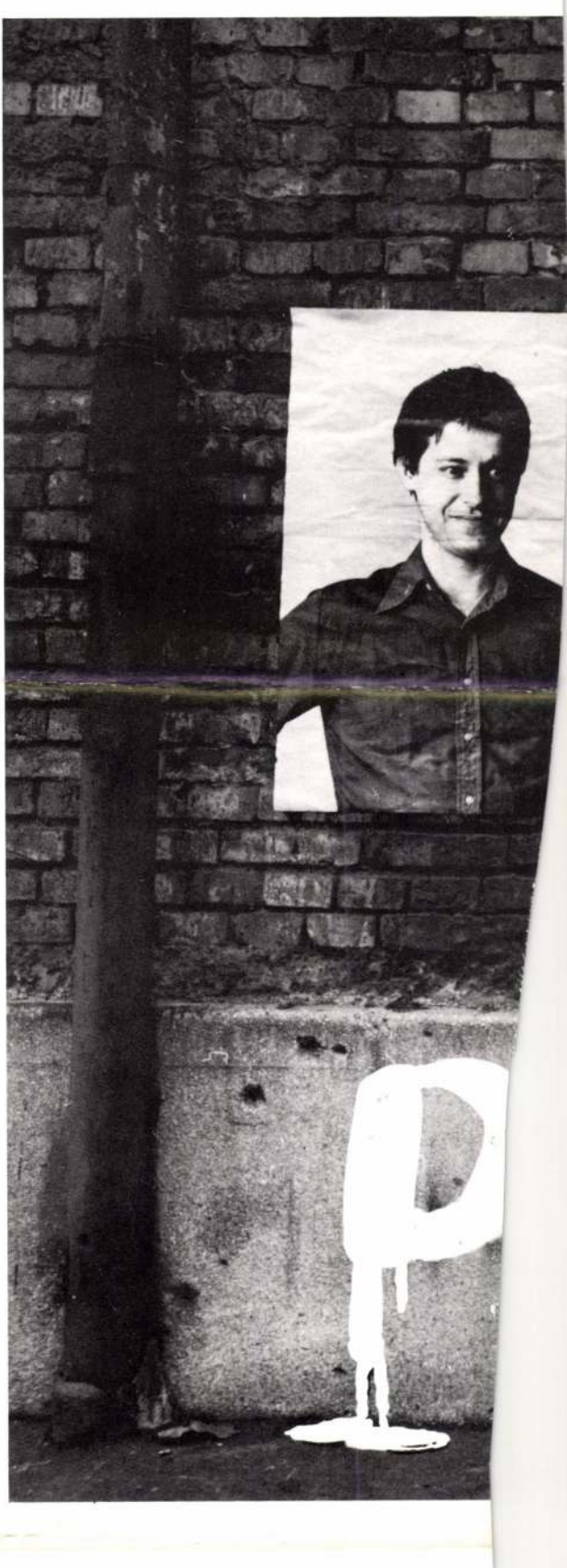

PÉCSI KISGALÉRIA Pécs, Szent

KECSKEMÉTI GALÉRIA, Kecske

DUCKI Krzysztof
Budapest, Villám u. 11. H–1089
Telefon: (1) 337-411
1957-ben született Varsóban. 1982-ben diplomázott a Varsói Képzőművészeti Akadémia grafika szakán. 1982 óta él és dolgozik Magyarországon.
Csoportos plakátkiállításai:
1984, 1985, 1986 – Budapest. Az év legjobb plakátjai
1985 – Toyama, Nemzetközi Plakát Triennálé
– Lahti, Nemzetközi Plakátbiennálé
1986 – Brno, Nemzetközi Alkalmazott Grafikai Biennálé
– Varsó, Nemzetközi Plakátbiennálé
– Budapest, 100 + 1 éves a magyar plakát
– Varsó, 100 + 1 éves a magyar plakát
– Berlin, 100 + 1 éves a magyar plakát
– Budapest, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása
– Békéscsaba, Országos alkalmazott grafikai biennálé.
Önálló plakátkiállításai:
1983 – Budapest, Művelődési Ház
1984 – Budapest, Fiatal Művészek Klubja
Novi Sad, Kultúrcentrum (Pócs Péterrel és Orosz Istvánnal)
1986 – Budapest, Fiatal Művészek Klubja

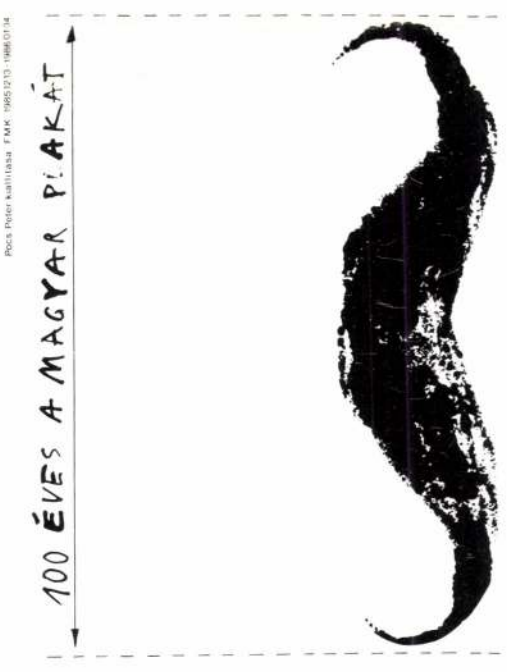

Plakátjaiért kapott díjak:
1984 – Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. Az év legjobb plakátjai, FŐDÍJ
1986 – Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. Az év legjobb plakátjai 2 FŐDÍJ, NÍVÓDÍJ
– Békéscsaba, Alkalmazott Grafikai Biennálé, NÍVÓDÍJ
Fontosabb plakáttal kapcsolatos publikációk:
Képes Ifjúság – 1984/12
Magyar Szó – 1984/12
PROJEKT – 1985/6, 1986/3
MŰVÉSZET – 1985/4
Magyar Ifjúság – 1986
100 + 1 éves a magyar plakát – 1986 (Műcsarnok)

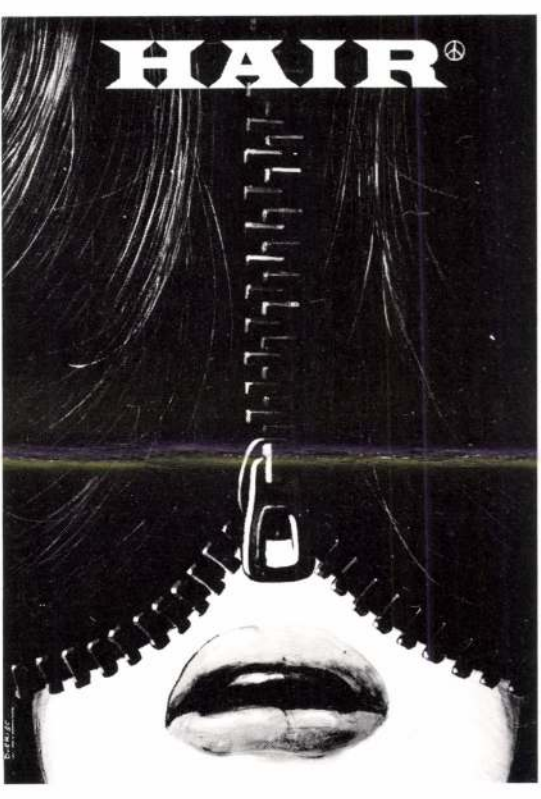

DUCKI Krzysztof
Budapest, Villám u. 11, H–1089
Telefon: (1) 337-411
He was born in Warsaw in 1957. He graduated from the Warsaw Academy of Fine Arts as a graphic designer in 1982. He lives and works in Hungary since 1982.
Group poster exhibitions:
1984, 1985, 1986 – Budapest – Best posters of the year
1985 – Toyama, International Poster Triennale
– Lahti, International Poster Biennale
1986 – Brno, International Biennale of Graphic Design
– Warsaw, International Poster Biennale
– Budapest, 100 + 1 years of Hungarian Posters
– Warsaw, 100 + 1 years of Hungarian Posters
– Berlin, 100 + 1 years of Hungarian Posters
– Budapest, an exhibition of the Studio of Young Artists
– Békéscsaba, Hungarian Biennale of Graphic Design

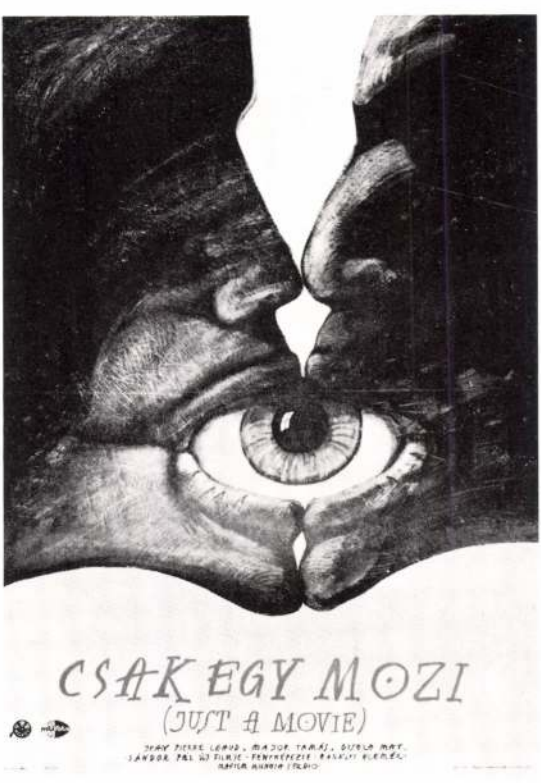

One-man poster shows:
1983 – Budapest, Cultural huose
1984 – Budapest, Club of the Young Artists
– Novi Sad, Culturcentrum (with P. Pócs and I. Orosz)
1986 – Budapest, Club of the Young Artists
Awards:
1984 – Budapest, Hungarian National Gallery, Best posters of the year, GRAND PRIZE
1986 – Budapest, Hungarian National Gallery, Best posters of the year, 2 GRAND PRIZE, SPECIAL PRIZE
– Békéscsaba, Hungarian Biennale of Graphic Design, SPECIAL PRIZE
Publications:
Képes Ifjúság – 1984/12
Magyar Szó – 1984/12
PROJEKT – 1985/6, 1986/3
Magyar Ifjúság – 1986/?
100 + 1 éves a magyar plakát – 1986

Katalógusterv/Catalogue Design by: Pócs Péter ● Foto

ELEFÁNTEMBER
Oscar-díjas valamint az 1982-es Cannes-i Fesztivál nagydíjas alkotása
KERESZTES DÓRA
G·R·A·F·I·K·U·S·M·Ű·V·É·S·Z·E·K
KIÁLLÍTÁSA
és
OROSZ ISTVÁN
Fiatal Képzőművészek Studiója
LEIPZIG
1.MAI BIS 1.JULI 1984
KUNST IM AGRA-PARK HALLE 18/3
A TERMÉSZET
THE NATURE
nemzetközi kiállítás
international exhibition
PÉCSI GALÉRIA
1985. augusztus 31 –
szeptember 29.
KORTÁRSAIM
1986.
HÍRÖS
NAPOK '86
KECSKEMÉTEN
1986. szeptember 4–7.

DUCKY, Krzysztof

kiáll. Bp., Fiatal Művészek Klubja, 1984

ism. P.SZABÓ Ernő: Ducky Krzysztof plakátjai. = Művészet, 26, 1985, 2. 59.

nai, s az idén először arra is alkalom nyílik, hogy a nyugati magyarság akadálytalanul találkozhasson a Kárpát-medencében, kisebbségi sorbansorsban élő véreivel – szólt minderről a szervezőbizottság képviseletében *Szíjártó* István, a III. világtalálkozó főtitkára, felhívván rá a figyelmet, a világkongresszust az MVSZ rendezésében számos szakmai találkozó, értelmiségi fórum vezeti be. Augusztus közepén sor kerül többek között a *Magyarok szerepe a világ természettudományos és műszaki haladásában* című, immáron harmadszorra összehívott tudományos konferenciára. Ismételten találkozót adnak egymásnak a világ magyar orvosai, filozófusai, könyvtárosai; először gyűlnek össze a földgolyó magyar írói; Gödöllőn adnak találkát egymásnak a földkerekség magyar diákjai közül mintegy ezren. A környező országokból érkezők költségeit a szervezőbizottság magára vállalta, s az eseményhez a legújabb hírek szerint cserkész dzsembori is társul. A budavári palotában nagyszabású tárlat nyílik *Magyarok az Újvilágban* címmel, s kiállításon mutatják be a magyar műszaki értékek 150 évét is.

fórumot; Szé
tonalmádiban
magyarok cím
eszmecserét s
gi és kisebbsé

A világko
a Budapest K
ban tartják, a
Pesti Vigadó
180 fő (60 a n
dencei és 60 a
ben), a részt
tehető. A ve
szorúikat a K
parcellában,
USA-ból é
szobrát is m
az amerikai n
Budapestnek
lágtalálkozóra
témákat vitat
gyarság szere
történelmi mú
kapcsolata; h
kapcsolatai;
magyarság él
verseny, mise
kában és Szer
menikus isten
találkozó a m
jótékonysági

DUCKI Krzysztof

KIÁLLÍTÁS

[redacted] október 25. - november 8.

KLTE Debrecen
Egyetem tér 1.

DUCKI **PL**AKÁT

Krzysztof Ducki Varsóban született, ugyanott szerzett diplomát 1982-ben a Varsói Képzőművészeti Akadémia grafika szakán. Tanulmányai befejeztével Magyarországra költözött. Azóta is Budapesten él és alkot. Egy időben a DOPP-csoport (Ducki, Orosz, Pócs, Pinczehelyi) tagjaként tevékenykedett.
Számos önálló és csoportos kiállításon vett észt Magyarországon és külföldön: Toyama, Nemzetközi Plakát Triennále; Láhti, Nemzetközi Plakát Biennále; Budapest, Magyar Nemzeti Galéria; Varsó, Muzeum Plakatu,"100 + 1 éves a magyar plakát"; Békéscsaba, Országos Alkalmazott Grafikai Biennále; Varsó, Nemzetközi Plakát Biennále; New York, The Art Directors' Club; Helsinki, FAX ART.

Számos jelentős díj birtokosa:
1984. Az év legjobb plakátja: Fődíj
1986. Az év legjobb plakátja: két Fődíj és Nívódíj
Békéscsabai Alkalmazott Grafikai Biennále: Nívódíj
1988. Varsói Nemzetközi Plakát Biennále: Nívódíj
1990. Békéscsabai Alkalmazott Grafikai Biennále: Fődíj
1991 Az év legjobb plakátja: Fődíj
Tetra Pak First Design Prize
I. Európai Design, Jury Díj
1992. Békéscsabai Alkalmazott Grafikai Biennále: Fődíj

KIÁLLÍTÁS

október 14. 15.00 óra (november 13-ig)

MAGYAR ÉPÍTÉSZETI MÚZEUM
1014 Bp., Táncsics u. 1.

KONRAD CHMIELEWSKI ÉPÍTÉSZETE

Az építészet az emlékekből, álmokból születik - nem csupán a formáról és funkcióról folytatott racionális gondolkodás eredménye. Az akarjuk, hogy az építészet a hely és a kontextus, a tradicionális útkeresések és a participáció szülötte legyen, harcoljon költőiségéért, őrizze a már bevált mintákat, de ápolja kísérletező kedvét is, s legyen barátja környezetének. Talán ez az az építészet, amelyet John Ruskin kért számon az "Építészet hét fényében": "A mai építőmesterek csak kevés dologra képesek, de még ezt a keveset sem képesek megvalósítani".

K. Chmielewski

KONRAD CHMIELEWSKI a Varsói Műszaki Egyetem Építészeti Karán tanult 1966 és 1970 között. 1970-71-ben a müncheni Technische Hochschule, 1971-73-ban pedig a párizsi Beaux-Arts, Unité Pedagogique nr. 6. hallgatója volt, ahol Candilis professzor tanítványaként szerzett diplomát.
Párizsi és müncheni tervezőirodák munkatársa volt 1978 és 1980 között. 1981-től önálló szakmai tevékenységet folytat.
Konrad Chmielewski számos projekt és objektum alkotója Lengyelországban és külföldön. Az IBA Emscher Park munkatársa, s a SARP (Építész Egyesület) igazgatótanácsának alelnöke volt, 1988-90-ben pedig kortárs építészettörténetet adott elő a Varsói Műszaki Egyetem Építészeti Karán. 1978 óta közel 60 publikációt jelentetett meg a hazai és külföldi szaklapokban.

Ducki Kryzsztóf, grafikus

DUCKI KRYZSZTOF GRAFIKÁI

Fiatal Művészek Klubja

Egy gyermekjáték kiszámolója (Ecc, pecc, kimehetsz...) adja a képcímekből összeálló keretet ahhoz a kitűnően hátborzongató kiállítási térhez, amelyet Ducki Kryzsztóf tárlataként tekinthetünk meg.

A kiállítás fő darabjai nagyjából egyforma méretű, fekete-fehér képek, amelyeket egy-egy tömör, vizuális poén drasztikus megjelenítésére használ ki a művész. A majd négyzetméternyi felületek képi hatása messzemenő ellentmondás-

ban van a képcímek gyermeki játékosságával. Az egész terem egyetlen műnek tekintendő (erre utal a címekből összeálló mondóka), s ilyen formában a falakon egy valóságos képregényt látunk. Ha így nézzük a munkákat, akkor az első lap kétségbeesett szempárjaitól a hol romantikus, hol kegyetlen enyészeten keresztül az utolsó művel a végpusztuláshoz jutunk el. Az emberiség fenyegetett állapota transzponálódik művészetté — felkeltve bennünk a megalázottak és megszomorítottak keserveit, indulatait.

Az önálló művekként is figyelemreméltó munkák között az elvetélt vágyakat, a félresiklott szándékokat, a hamisan szólást szimbolikusan ábrázoló képeket találunk. A művek grafikai világa elárulja, hogy Ducki Varsóban végzett, és látásmódja monumentalitásában „plakátos énjét" is felfedezzük.

Plakátjait a terem közepén hirdetőoszlopszerű installáción mutatja be a művész. A térbe belógó textilre készített, hatalmas, nyelvet öltő fej pedig mintha iróniába igyekezne fordítani élményünket. Mégsem tudunk a tárlatról mosolyogva távozni. *(Képünkön a Cérnára című grafika)*

Chikán Bálint

– Keti ajánlata

Új Tükör

3.

XXIII/6.

nagybetűs fogalomban. Persze, Bálványos Huba végül is kiállította képeit, melyek fölött a *Jelet hagyn* cím áll. Szerény cím, de azért beszédes: a kiválasztottság és fölöslegesség, egyéni szándék és közösségi igény örök, kettős kötöttségét jelzi. A litográfiákon, linómetszeteken legtöbbször magányos, bukott vagy cél nem ért megváltók jelennek meg, de némi pátosszal azt mondhatnám, igazán nem buknak el: a következő képen újra repülnek. Az *Egy lángoló felszólalás emléke, Ikarusz, A király meztelen,* a *Megváltók* s *Nike* egyszerre érvelnek, és tartanak is a

1021

1984. november 1. 10,45 Vné

Láttuk, hallottuk...

- A Láttuk, hallottuk... mai müsorában Önök először egy studió kiállitásról hallanak. A Budapesti Nemzetközi Vásár területén lévő 28-as pavilonban nyilt meg a Fiatal Képzőművészek Studiójának gyüjteményes kiállitása. A mikrofonnál Boke László. Ez az esemény igazán nem rendhagyó, ezért arra kérlek, hogy először valamilyen általánosságot mondjál a studió kiállitásról.

-A legnagyobb általánosság a studió kiállitásával kapcsolatban az, hogy minden évben megrendezik, és ez lassanként türhetetlenné válik. Mert hát semmi uj nincs, itt ujdonságot legfeljebb a husz évvel korábbi studiókiállitással összehasonlitva tudnék hozni.

- Nem értek veled teljesen egyet, ugyanis a kiállitás szervezése tudott ujdonságot nyujtani, például teljes ujdonság az, hogy a BNV területén van a kiállitás, és a meghivón a következőt irták? Megközelithető az Örsvezér tértől a 100-as autóbusszal, vagy az Emkótól a 28-as villamossal. Viszont az a probléma, hogy az Emkótól a 28-as villamossal nem lehet megközeliteni, mert a 28-as villamos ilyenkor nem jár. Ugyhogy máris van egy kis meglepetés a dologban. Azt hiszem nem ez az egyetlen meglepetés, mert akatalógus is már tele van meglepetésekkel.

- Hát eléggé kinos erről beszélni , de rengeteg hiba van a katalógusban. Gyakorlatilag használhatatlan, hogha az ember a későbbiekben azonositani akarja a munkákat. Fel vannak cserélve nevek és képek, fejjel lefelé állnak a képek, és igytovább.

- És azt a gondosan sikerült katalógust mennyiért árusitják?

- Ötven forintért.

-Akkor talán az lenne a megoldás, hogy mégdrágábban kellene adni a katalógust, hogy egyáltalában odafigyeljenek rá?

-Volt már ennél rosszabb studió-katalógus is, amikor az egész barna szinben nyomtatták, és még azóta sem sikerült kideritenem, hogy miért. De én tényleg nem piszkálódásból, nem szeretnék ezek után, mert tényleg ezembejuttattad,

mert van ebben valami ujdonságérték, mert hogy most vásár területén csinálták a kiállitást. Tudniillik hallatlan nagy és tágas, jól áttekinthető térben állitották ki az évi mustráikat.

-A Fiatal Képzőművészek Studiójának kiállitása , amely minden évben megismétlődik, minden évben elöggé hasonló kritikát szokott kapni a sajtóban, az irott sajtóban és a rádióban, televizióban, amennyiben foglalkoznak az az évi kiállitást, miszerint bátortalanok ezek a művészek.

-Ennek a bátortalanságnak, amit én összekapcsolnék azzal, hogy az eredménypedig kicsit unalmas, középszerü Ennek nagyon sok oka lehet. Itt most azon tünődnék el elsősorban, hogy vajon muszáj-e az összes tagnak kiállitania minden alkalommal? Mindenkinek jelen kell-lenni kötelező érvénnyel? Ezen a kiállitáson? Miért nincs egyszer egy, a többiek által megbizott három tagu bizottság, aki határozottan kiválogatja a jó képeket, és valami koncepciót próbál megvalósitani? Valószinüleg sokkal több érdekesebb mü van ugyanezeknél a művészeknél, mint amit itt láttunk. Az is feltünt, hogy miért kell egy 10 tagu, hallatlanul komoly zsürinek odamenni, hogy ezeket a müveket elbirálja? Mert valóban, sokkal inkább hinnék annak az eredményességében, hogy két-három jóizlésü koncepciózus ember, akát hatalmi szóval válogat Igy, hogy ez nem történt meg, most olyanokon lehet itt elgondolkodni, hogy hála istennek kevesebb lett a grafika, érdekes megfigyelni, hogy előtérbe került a festészet. És szerettem már volna elmondani máskor is, itt mondom el, Duczki Kristófnak a nevét, aki egyleágyel származásu fiatal művész, aki a Harapás cimü fekete-fehér óriási kompozicióját mutatta meg, aminek az az érdekessége, hogy nagyonfestői fejek láncolata harap egymásba. Az egyik fej harapja amásikat, a másik fej harapja a harmadikat, és egy ilyen gyönyörü kör jön létre.

Ducki Krzysztof, lengyel grafikus-plakátművész 1.) Folytatás.

Hudra Klára: Kézjegy (Ducki Krzysztof)

„Jöjj és lásd" c. filmplakát. (repr.)

Ducki Krzysztof: Jöjj és lásd!/Come on and look at that, filmplakát

„Rozsdamentes" c. plakát minszki művészekkel (Ceszler, Vojcsenko, Seljutto) közös munka.

A Rozsdamentes című plakát minszki művészekkel (*Ceszler, Vojcsenko, Seljutto*) közös munka/The title of the poster: "Anti-corrosive", collective work with artists of Minsk

„In memorian Erdély", plakát, (repr.)

Ducki Krzysztof: In memorian Erdély, plakát

Művészet, 1988. máj., 38-39-old.

Ducki Krzysztof, lengyel plakátművész 2) Folytatás
Hudra Márd: Lengyel (Ducki Krzysztof).

Ducki Krzysztof: A Dunánál/At the Danube, filmplakát

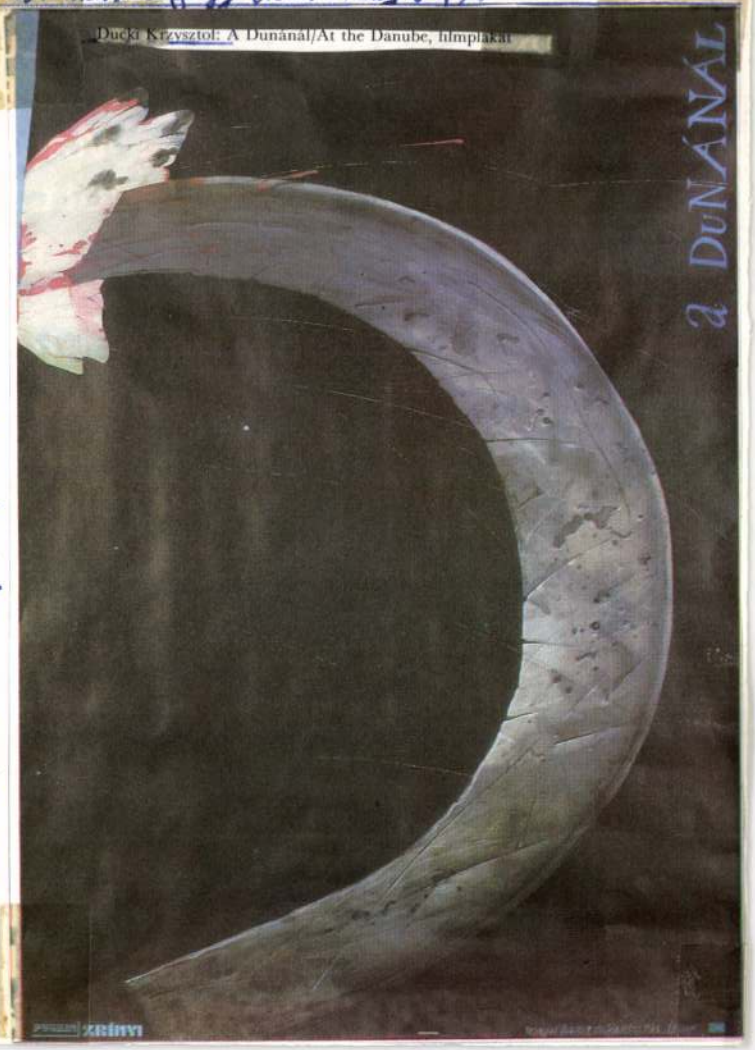

Művészet, 1988. máj., 39-old.

Duczky Kristóf, grafikusművész
Lőska Lajos: Lépéshátrányban – Stúdió '86.

3. Végre vasárnap, plakát, 80×60 cm, 1986. /repr./

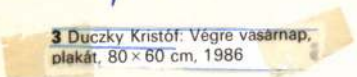

3 Duczky Kristóf: Végre vasárnap, plakát, 80×60 cm, 1986

Művészet, 1987. május, 34. old.

DUCKI KRISTÓF

ÚJ MŰVÉSZET

2000/NOV.

P - 9765

42.o.

Szives üdvözlettel

kész hived

Dr. Nagy Sándor

püspöki titkár

urnak

sztor

— Zengővárkony

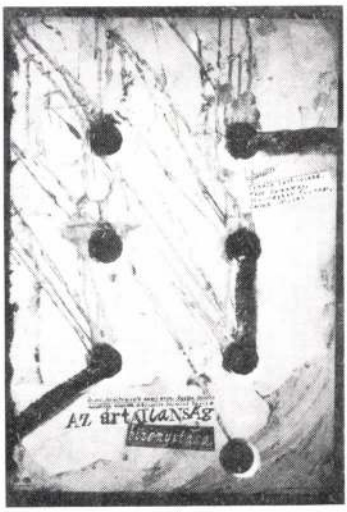

Ducki Krzysztof: Az ártatlanság bizonyítása, 1986, plakát
(Fotó Tahin Gyula)

Töltény a gyöngykagylóban

Ducki Krzysztof plakátjai

Ducki Krzysztof indulása óta egyaránt tervez politikai és kulturális plakátokat. Emlékezzünk például *Sztálin* igazi arcát bemutató műveire, melyek még a demokratikus fordulat előtti időkből valók. Az átmeneti időszakban ő is, akárcsak *Orosz István* vagy *Pócs Péter* (akinek *Stefanovits Péter* Dorottya utcai kiállítását hirdető, keresztre feszített csillagot ábrázoló munkája valószínűleg a puha diktatúra utolsó betiltott plakátja volt), különböző politikai pártoknak készített falragaszokat. A *Lengyel Kulturális Intézetben* rendezett tárlatán is láthattunk aktuális politizáló művet, mégpedig a *Dubrovnik* címűt. Ez a kék-fekete-fehér, a legegyszerűbb technikai megoldással kinyomtatott plakát, azon túl, hogy a véres-könnyes jugoszláviai események miatt megvan az aktualitása, mégis elsősorban frappáns szürrealizmusa miatt érdemel figyelmet. Láthatók voltak ebben a témakörben olyan régebbi kitűnő munkái, mint a *Praha 68*, melyen három ágyucső és egy vonal adja ki a dicstelen bevonulás évszámát.

A kulturális plakátok elsősorban filmekre és kiállításokra invitáltak. Ezek között talán kevesebb az új, hiszen jól ismertek a *Hairhez*, az *Elefántemberhez* készült rajzos, meghökkentő, megborzongató alkotások vagy éppen a művészkollégák, *El Kazovszkij*, *Pollacsek Kálmán* tárlatait hirdető darabok. Kevésbé ismert viszont a DOPP-csoport varsói kiállítására invitáló falragasz, melyen sárga alapon egymás alá rakott és soronként változó pöttyökből alakul ki a DOPP mozaikszó.
(Lengyel Kulturális Intézet, 1991. XI. 13–XII. 9.)

DUCKI Krzysztof

Osztyák festő Budapesten

Gennagyij Rajsev kiállítása

Gennagyij Rajsev osztyák festőművész képeit valószínűleg nem sokan tekintették meg 1991 novemberében a *Szovjet Kultúra és Tudomány Házában*, hacsak nem voltak mások szerencsésebbek nálam, mert én hosszú perceket várakoztam, míg valaki előke-

Ú. Művész 1992/3

Wahorn András: Nő

Bachman Gábor: Ré
papír, 100 x 60 x 43 cm

tanulságait az elkövetkező évtizedek számára.

A Csók István Képtár földszintjét Smohay János emlékének szentelték. A hagyatékból előkerült dokumentumok – levelezések, fotóművek, akadémista iskolázottságot tükröző naturalisztikus tájképek, interieurök és akttanulmányok – valóságos művészi ambíciókról tanúskodnak. A rögtönzött kalaposüzlet és megmaradt rekvizítumai nemcsak kortörténeti dokumentumként szolgálnak – jelzik a polgári, üzleti élet egzisztenciális biztonságot nyújtó kereteit.

Az emeleti termekben kiállított művek egy eklektikus világ színes pillanatfelvételét tárták elénk. Jelzésszerűen villantották fel a 80- as évek és az évtizedforduló fontosabb művészeti tendenciáit, s érzékelhetővé vált az is, hogy ezek a törekvések milyen harmonikusan illeszkednek a múzeum gyűjtőkörébe.

Békésen fértek meg egymás mellett többek között Kelecsényi Csilla lírai hangulatú, érzékeny textúrájú kollázsai, Roskó Gábor finoman kedves akvarelljei, Ősz Gábor monokróm sejtelmességbe burkolózó festményei, El Kazovszkij mitológiai ihletettségű képei és konstruktivista szellemet átörökítő Bachman Gábor *Papírvárosával*, vagy Lugossy Mária szigorúan komponált üvegtömbjeivel. De megtalálhattuk itt az újfestészet hullámain induló Mazzag István drámai színekben izzó vásznait, Móder Rezső acélkonstrukcióit, Mula-

RZECZPOSPOLITA
POLSKA

Pécsi Galéria • H-7601 Pécs • Pf.162 • T/F: 36 (72) 315-623

A PÉCSI GALÉRIA tisztelettel meghívja

DUCKI KRZYSZTOF Rh+

5 570530 1233

plakátkiállításának megnyitójára
a Pécsi Galériába (Széchenyi tér)
1997. október 3-án, pénteken délután 6 órára.

Megnyitja: Barbara Wiechno,
a Lengyel Intézet igazgatója

A kiállítás megtekinthető 1997.10.26.-ig, naponta 12-18, szombaton 10-18 óráig, kedd szünnap.

A megnyitó előtt egy órával nyílik a jó barát, Haris László kiállítása a Pécsi Kisgalériában

DUCKI Krzysztof (1957)

A változás jelei : Plakátok 1988-1990. : Magyar Nemzeti Galéria,1990.nov.14.-dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin. Bp., MNG, 1990 16-17 p.

4-8 p. bev.

37. Kristály Gyula ózdi nyugdíjas politikai pere
The political trial of pensioner Gyula Kristály of Ózd (film)
offset, 83x58 cm
j.b.k. Ducki – K.V. Bp.

38. Május 1. – SZDSZ, 1989
May Day – Alliance of Free Democrats
offset, 85x60 cm
j.n. – ny.n.
Itsz.: xy 89.407

39. Tutajosok, 1990
Memoirs of the River (film)
offset, 84x60 cm
j.j.f. Ducki – K.V. Bp.
Itsz.: xy 90.201

40. Munkásőrség – SZDSZ, 1989
Workers' Militia – Alliance of Free Democrats
offset, 99x65 cm
j.j.l. Ducki – Sylvester János Nyomda
Itsz.: xy 89.413

41. Nagy Imre azt üzente, 1989
Imre Nagy's message
offset, 98x67 cm
j.b.k. Ducki 89 – Sylvester János Nyomda
Itsz.: xy 89.434

42. Álombrigád, 1988
The Dream Brigade (film)
offset, 68x98 cm
j.j.l. Ducki – Offset és Játékkártya Nyomda Budapest
ltsz.: xy 89.425

43. Nemzetközi Gyermeknap, 1989
International Children's Day
offset, 97x67 cm
j.n. – Offset és J.Ny. Bp
ltsz.: xy 90.192

44. Mama, 1988
Mother (anti-abortion poster)
offset, 70x98 cm
j.n. – ny.n.
ltsz.: xy 89.428

45. Cukorbébi, 1988
Zuckerbaby (film)
offset, 80x56,5 cm
j.n. – K.V. Bp.
ltsz.: xy 89.424

46. Praha 68, 1989
Prague '68
offset, 100x69 cm
j.b.l. Ducki 89 – ny.n.
ltsz.: xy 90.437

47. Art kino, 1989
Art kino
offset, 81x113 cm
j.b.k. Ducki – K.V. Bp.
ltsz.: xy 90.439

48. Egy teljes nap, 1988
A Whole Day (film)
offset, 82x59 cm
j.n. – Zalai Nyomda Zalaegerszeg
ltsz.: xy 89.98

49. Egy teljes nap, 1988
A Whole Day (film)
offset, 82x60 cm
j.n. – Zalai Nyomda Zalaegerszeg
ltsz.: xy 89.93

50. Művész mozi, 1989
Art cinema
offset, 84,5x58 cm
j.b.l. Ducki – K.V. Bp.
ltsz.: xy 90.433

51. Recsk, 1989
Recsk (film)
offset, 117x50 cm
j.b.l. Ducki – K.V. Bp.
ltsz.: 89.243

52. A Dunánál, 1988
By the Danube (film)
offset, 81,5x57 cm
j.n. – K.V. Bp.
ltsz.: xy 88.112

53. Ducki Krzysztof plakátkiállítása, 1989
Krzysztof Ducki's poster exhibition
offset, 96x68 cm
j.n. – K.V. Bp.
ltsz.: xy 89.225

54. A fal, 1990
The Wall (film)
offset, 83x58 cm
j.b.l. Ducki – Sylvester János Nyomda Szombathely
ltsz.: xy 90.478

55. Francia filmhét, 1989
French film week
offset, 83x58 cm
j.j.l. Ducki '89 – Sylvester János Nyomda
ltsz.: xy 90.430

56. Folytasd! – November 7, 1988
Carry on! – November 7th
offset, 98x68 cm
j.n. – Révai Nyomda Budapest
ltsz.: xy 89.95

57. 53 hideg nyara, 1988
The Cold Summer of '53 (film)
offset, 82x56,5 cm
j.n. – Offset és Játékkártya Nyomda Budapest
ltsz.: xy 89.88

58. Erdély – In memoriam, 1988
Transsylvania – In memoriam
offset, 68x96 cm
j.n. – Sylvester János Nyomda
ltsz.: xy 88.269

59. Napló apámnak, anyámnak, 1990
Diary for my Father and Mother (film)
offset, 81x56,5 cm
j.n. – Primo – Offset és Játékkártya Nyomda
ltsz.: xy 90.479

DUCKI Krzysztof – HARIS László

60. Sivatagi homokozó – El Kazovszkij kiállítása, 1990
Sandpit in the desert - El Kazovsky's show
offset, 98x67 cm
j.j.l. Ducki-Haris – Offset és Játékkártya Nyomda Budapest
ltsz.: xy 90.291

Ducki Krzysztof: Kat/Cat.No.: 40

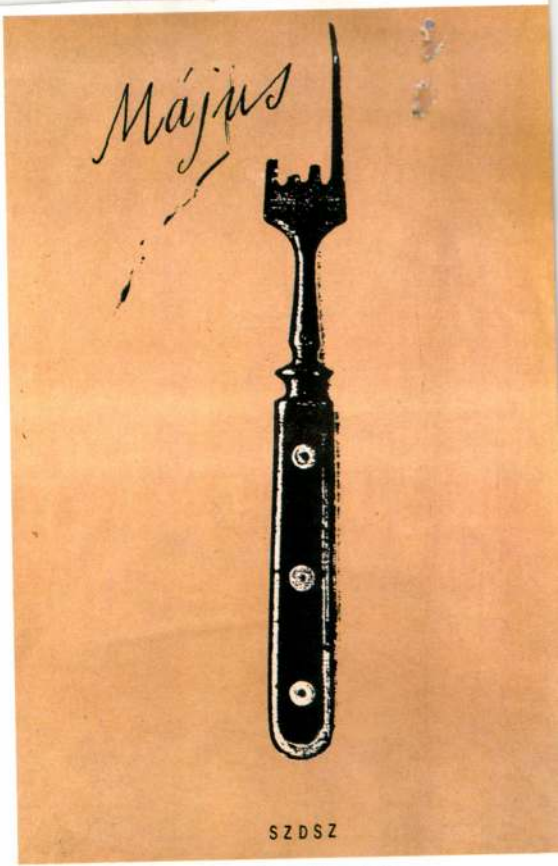

Ducki Krzysztof: Kat/Cat.No.: 38

TEMESVÁR
Magyar
Demokrata
Fórum
TIMIŞOARA

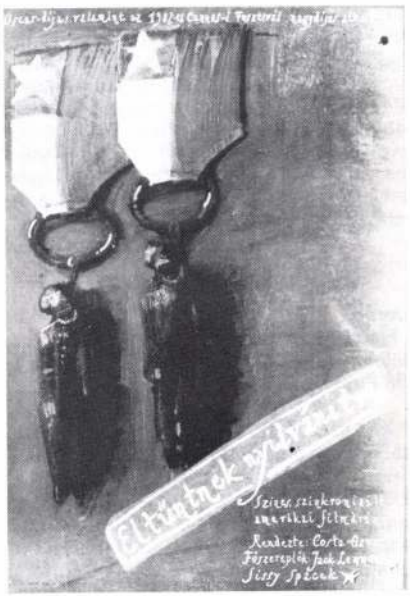

Ducki Krzysztof: Eltűntnek nyilvánítva, plakát, 86x61 cm, 1983 (fotó Haris L.)

Ducki Krzysztof plakátjai

Fiatal Művészek Klubja, 1984. november

Ducki Krzysztof nevét elsősorban a Fiatal Képzőművészek Stúdiója két legutóbbi éves kiállításán jegyezhették meg az érdeklődők. 1983-ban nagyméretű festményét – Cím nélkül III – mutatta be. A középkori vámpírokról szóló történetek nyomasztó, szorongásos hangulatait idéző kép egyszerre látszik kötődni a klasszikus szürrealizmus tanulságaihoz és az újexpresszionizmushoz. Az 1984-es hatalmas temperája, a *Harapás* is ezt a benyomást kelti, bár ezen a művön a misztikus helyett inkább a groteszk, abszurd elemek dominálnak. Mindenesetre a két kép olyan tehetségről beszél, amely kapcsolódik ugyan a kor legújabb törekvéseihez, a kötődés azonban elsősorban abban segíti, hogy máris kialakultnak látszó szemlélete, mondanivalója számára legmegfelelőbb eszközöket megkereshesse.

Ezt a képet erősíti, árnyalja tovább a plakátjaiból rendezett kiállítás, jelzi, hogy tevékenysége szélesebb körű a korábban megismertnél. E jelzésre természetesen csak azok számára van szükség, akiknek figyelmét az utcán kiragasztott moziplakátok alkotóinak neve elkerüli. A legtöbben azonban ilyenek vagyunk, s figyelmetlenségünk menthető. A mai magyar plakátművészet egyik mostohagyereke a filmplakát. Elkészítésének körülményei, a kész munkák többségének színvonala eleve leszoktatják a járókelőt az érdeklődésről. Messzire vezetne annak boncolgatása, hogy miért vált ilyen színvonaltalanná a magyar filmplakát – a tény mindenképpen tény marad, mint ahogyan az is tény, hogy a kulturális plakát egyéb válfajai között találkozunk ugyan kitűnő művekkel, stílusuk azonban messziről elárulja, hogy ugyanannak a néhány művésznek a műhelyéből kerülnek ki.

A tények összevetése arra a kérdésre is választ ad, miért vállalkozik mégis egy fiatal művész a meglehetősen hálátlan feladatra, filmplakátok tervezésére; mert itt kap legkönnyebben megbízást. Ducki – családi kapcsolatok révén – 1983-ban került Magyarországra, azóta készít filmplakátokat. 1957-ben született, a Varsói Képzőművészeti Akadémia grafikai tanszékén könyvillusztrálást tanult Janusz Stanny vezetésével. Budapesti letelepedése óta – részben egzisztenciális okokból, részben valódi érdeklődéstől vezetve – egyaránt foglalkozik illusztrálással, katalógustervezéssel, nagyméretű transzparensek készítésével a FŐMO-nál, plakáttervezéssel.

Az egzisztenciális és a belső igényből következő szempontok nem zárják ki egymást – jelzi a kiállítás –, bár természetesen nehezen feloldható a megrendelő igénytelensége és a tervező igényessége közötti ellentét, a legközépszerűbb feladatok elvégzése közben is törekedni lehet arra a nívóra, amely más jellegű kulturális plakátok esetében természetes igénynek látszik. A színházi és kiállítási plakátokat is képviseli néhány terv, illetve kész mű a kiállításon, például a *Richard Strauss Salomé*jához készült festmény-igényű munka, vagy a varsói Teatr *Wieliki Hedvig lengyel királynő* (Karol Krupinski darabja) előadásához készült két variáció. Ezek, akár a *Pócs Péter–Orosz István*–Ducki Krzysztof közös kiállítási plakátjának három egybemosódó feje, egyrészt azt jelzik, hogy a fiatal művész elsősorban a szürrealizmus eszköztárából merít, másrészt azt, hogy sohasem elégszik meg a „sztori" elmesélésével, harmadrészt azt, hogy ugyan elsősorban a fekete-fehér ellentétén, a visszafogott eszközhasználaton alapuló kifejezésmódot kedveli, mindig megtalálja azt a mozzanatot, amelynek kiemelésével, hangsúlyozásával a plakát „robbanhat", messziről nézve is figyelemfelkeltő hatású.

Ugyanez érvényes filmplakátjaira is, amelyek közül a legjobbaknál a tragikus elemek – ahogyan ő fogalmaz, a fekete, groteszk romantika – dominálnak. Az év plakátja díjat nyerte el *Costa Gavras Eltűntnek nyilvánítva* című filmjéhez készített plakátjával. A nyomasztó atmoszférát kitűnően fejezi ki egy félig kivágott, emberi testekből épülő fatörzzsel a *Nimfa a lápvilágban* című lengyel film plakátjában. Tanulságos dolog egymás mellett szemlélni ilyen jellegű munkáit; mindegyikből a személyiség elvesztésétől való félelem, az erőszak elleni tiltakozás olvasható ki, egy-egy új plakát gyakran szinte azt szolgálja, hogy ezeket a kérdéseket új aspektusból szemlélve elemezze, mutassa be. A plakáttervező természetesen ritkán válogathat; rossz vagy éppen egyéniségétől távol álló filmekhez is terveznie kell. Nos, szakmai szempontból ezek a munkák is meggyőzőek: az emblematikus tömörség, a meglepő asszociációk sora, a szellemes előadásmód tisztességes, színvonalas alkotásokká teszi Ducki Krzysztof ilyen jellegű műveit is.

P. Szabó Ernő

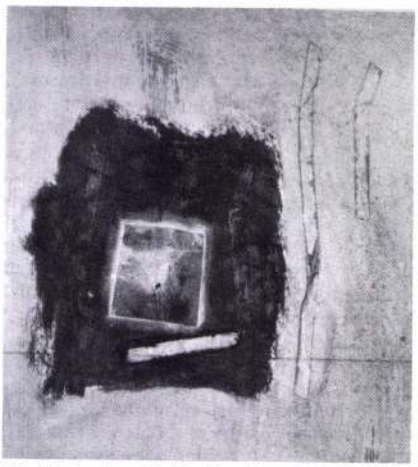

Vojnich Erzsébet: Papírkollázs II, vegyes technika, 41x42 cm, 1984 (fotó Tihanyi B.)

tabb. Hiszen kétségtelen, hogy az első pillantásra kusza, kaotikus lapok végeredményben a festői komponáltság jegyeit viselik magukon. Figuratív elemek nélküli kollázs-kompozíciók tehát, melyeken a legváltozatosabb színű és minőségű papírdarabokból építés folyik. Képi rend születik tehát, ahol az anyagok megválasztását és felragasztását követő munkálkodás (Vojnich tussal, diófapáccal, különféle festékekkel, szénnel, ceruzával és pasztellal fejleszti tovább kollázsait) legalább annyira tudatos, mint improvizatív jellegű. A roncsoló gesztusok – noha szerepük kétségkívül látványosabb – végül is a többi formaelemhez hasonlóan találnak célba, s kerülnek helyükre. A befejezett kép tér- és tömegviszonyai határozott koncepciót képviselnek, mely megvalósulásakor a ragasztott-tépett-átfes-

gok mindenekelőtt profán valóságdarabok: zacskók, fóliák, vászonhulladékok, címkék. Ám szinte minden lapon megfoszttatnak zacskóságuktól, fóliaságuktól: átfestve, behasítva, ceruzavonalakkal behálózottan nem pusztán a csúnyaszép felületek költészetét juttatják szóhoz, hanem a megszülető kép egységében ismernek megváltozott-átszellemített önmagukra.

Andrási Gábor

Anyag

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kollektív kiállítása, Fényes Adolf Terem, 1984. augusztus–szeptember

A XX. század közepétől, amikor a dada szabad asszociációit és eszközhasználatát a pop art lazán és kötetlenül felújította, akkor és azáltal vált egyértelművé, hogy immár bármiből alkotást készíthet a művész, a roncs autóktól az anyaföldig. Az anyaghasználat teljesen heterogén lett, mivel a század művészetének egyik fontos értékmérő fogalma az új, az „amilyen még nem volt" lett, s ezért az alkotók jelentős számban új anyagok műbe építésével kívántak eleget tenni a kor kihívásának.

A romlandó matériától a fényig és a lézerig terjed a művészet új médiumainak skálája. De éppen ez a teljes heterogenitás vezetett oda, hogy fel kellett tenni, meg kellett vizsgálni azt a kérdést, hogy vajon mit fejezhet ki az egyik, s mit a másik anyag: milyen üzenetet tolmácsolhatnak

Öt egy terem[illegible] katlan műtárgy fogadta. Ezek közül az anyag problémájának konceptuális végigkövetésére leginkább a *Havasi Ildikó–Vasvári László Sándor* alkotópárosnak *A világ egysége* című üvegvitrinbe zárt tárgyhalmaza vállalkozott.

Butak András: Növényi tanulmány, vegyes technika, 6x16x30 cm, 1983

DUCKI KRYSZTOF

LÓSKA Lajos: Töltény a gyöngykagylóban. : Ducki Krysztof plakátjai. = Uj Mübészet, III.évf.3.sz.1992 60.p.ill.

Bp.,Lengyel Kulturákis Intéezet,1991

Ducki Krzysztof t. gr

→ Murzag Istvánt

MŰVÉSZET 1985/2/14

Duczki Krisztof
Fiatal Kejzőmérnök
Stúdiójának Kiállítása

Magyar Nemzet 1984. XI. 15.

Ducki Kristóf, festő

L. Pál Zoltán

Vadas J: Tarkák és újvadak 13.

Élet és Irodalom Bp. 1984 nov. 9. XXVIII/45

Ducki Krzysztof, grafikus

L: Máté András

Vadas József: Plakátheresőben 13.

Élet és Irodalom Bp. 1984 már 16. XXVIII/11

a **Magyarországi Lengyel Intézet**

tisztelettel meghívja Önt

Krzysztof Ducki

-TÀKÀLP

KIÀLLÌTÀSÀNAK

megnyitójára

1997. november 20-án

17.00 órára

a Lengyel Intézet kiállítótermébe

(Budapest VI., Nagymező u. 15.)

A kiállítást megnyitja:

Jerger Krisztina

művészettörténész

a Magyarországi Lengyel Intézet

tiszteletével meghívja Önt

Krzysztof Ducki

PLAKÁT-
KIÁLLÍTÁSÁNAK

megnyitójára

1997. november 20-án

17.00 órára

a Lengyel Intézet kiállítótermébe

(Budapest VI., Nagymező u. 15.)

A kiállítást megnyitja:

Jerger Krisztina

művészettörténész

KRZYSZTOF DUCKI

letén

geket

k. Itt még a területi autonó-
követelése is felmerült, az
rmányzatot azonban ezután,
-ben a litván kormány alkot-
sértésre hivatkozva felosz-
Két év múlva ismét a len-
győztek e területen, a par-
be is bejutott képviselőjük,
autonómiáról már nem be-
k. A litvánok Varsó
sától való félelme azonban
assan oldódott, voltak pél-
dául még kísérletek a köz-
igazgatási határok átrajzo-
lására, hogy a lengyelek
helyi kisebbségbe kerülje-
nek. Ennek ellenére Litvá-
nia az egyetlen utódállam,
ahol minden tantárgyra ki-
terjedő a lengyel nyelvű
oktatás, tényleges a nem-
zetiségi nyelv használata,
s a kisebbség szabadon
szerveződhet, van saját
parlamenti képviselő, saj-
tó. Vilnius előítéletei fő-
képp azután szorultak hát-
térbe, hogy felmerült ré-
szükről is az európai in-
tegráció igénye, amelyben
komolyan számítanak
Varsó támogatására is. Az
új korszak eredménye a
lengyel–litván alapszerző-
dés is. Fehéroros-
ágban a lakosság négy száza-
it kitevő lengyelek szórtabban
k, a hatóságok elvben biztos-
ák kisebbségi jogaikat, de
agilag nem segítik őket. Rá-
sul nem látják nagyon szíve-
a Lengyelországból érkező
pokat sem. Az itteniek sokat
haszkodnak, de hát helyzetük –
lljuk meg – nem rosszabb a fe-
roroszokénál. Igaz, ez elég so-
iny vigasz. A legkisebb proble-
ák talán Ukrajnával voltak,
emcsak a fél-százalékos szám-
rány miatt, de azért is, mert Ki-
evvel

SORSVONAL: KRZYSZTOF DUCKI

Egy lengyel emigráns

„Emigráns vagyok, aki immár élete felét Magyarországon élte le, de lengyelként, megőrizve a számomra oly fontos gyökereket, nem elveszítve identitásomat. A gyerekkor ugyanis számomra nagyon fontos, táplál, erőt ad, s érzelmileg nagyon kötődöm Lengyelországhoz. Nem tudok, s nem is akarok más lenni, ezért nem vettem fel a magyar állampolgárságot sem, pedig lett volna rá lehetőségem" – mondja a 41 esztendős Krzysztof *Ducki* grafikus, a híres lengyel plakátművészet hagyományainak méltó folytatója. „Ebből azonban semmilyen hátrányom sem származott – folytatja –, sőt külföldi kiállításokon is többször képviseltem Magyarországot, ugyanannyi eséllyel pályáztam, mint akik itt születtek, s e társadalom liberalizmusát bizonyítja, hogy mindig a tudásom alapján értékeltek. Olyannyira, hogy egyebek mellett még magyar állami díjjal, a Ferenczy Noémi-díjjal is kitüntettek."

Krzysztof Ducki 1982-ben diplomázott a Varsói Képzőművészeti Akadémia grafikai szakán, s még abban az évben költözött Magyarországra. Elsősorban azért, mert nem látogathatta magyar feleségét. A váltáshoz természetesen hozzájárult az is, hogy a szükségállapot kihirdetése után nemzedéke más tagjaihoz hasonlóan nem látta értelmét maradni. A letelepedési engedély megszerzése sem volt azonban egyszerű, mivel ide is elkísérte az otthoni múlt. Figyelték, lehallgatták, s három évig nem utazhatott külföldre.

A lengyelek helyzete történelmi okok, a két nép egymás iránti szimpátiájából fakadó óriási érzelmi bázis miatt meglehetősen különleges Magyarországon. A barátság ugyan egyszer lent, egyszer pedig fent volt, a nehéz pillanatokban azonban mindig világosan kiderült, hogy él. Ezt mutatta a lengyel árvíz idején a magyarok részéről áradó segítőkészség. Emiatt is tényleg jó itt lengyelnek lenni! – vallja a grafikusművész. Partnerek vagyunk, jobban értjük egymást, de bizonyos dolgokban mégis másként gondolkodunk. A lengyelek például impulzívebbek, szókimondóbbak, s talán büszkébbek a nemzetükre is.

Krzysztof Ducki: Jó itt lengyelnek lenni HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELE

A kétgyermekes grafikus picit kívülállóként tudja nézni a magyarokat és a Lengyel Kisebbségi Önkormányzatot is. Így az utóbbiakat óvta mindenféle pártszerveződéstől, mondván, lengyelként Magyarországon többet elérnek, mint kisebbségi pártként. Arra rendkívül büszke, hogy barátainak többsége magyar, ami szintén azt bizonyítja, hogy lengyelként is elfogadták.

(stier)

Nem csak önmagukon segíte

Akik kétszer in

A XII. század derekán, *II. Géza* király uralkodásának két évtizedében kezdődik a német telepesek – hospesek – betelepülése a felvidéki Szepességbe és az erdélyi Királyföldre. Ez utóbbi helyen élőknek adja ki *II. András* 1224-ben a nagy szabadságlevelet, a híres Adreánumot, amelyet egy évszázad múltán *Károly Róbert* megújít. A későbbiekben a kiváltságokon kívül az erdélyi szászok széles körű autonómiát kapnak. A török kiűzése után, a XVIII. században a megritkult népesség pótlására *Mária Terézia* királynő indítja el a Schwabenzugot, a három hullámban lezajló udvari telepítést a Délvidékre. A mai Magyarország németségének túlnyomó része ekkor honosodott meg, főként a dunántúli megyékben. Statisztikai összesítések és becslések alapján napjainkban a hazai németek számát mintegy 200–220 ezer lélekre becsülik. A helyzetükről kérdeztük a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának elnökét, *Kerner* Lőrincet.

– Az első világháború után, az 1920. évi népszámláláskor 551 ezer németajkú magyar állampolgárt írtak össze, akiknek 56 százaléka a mezőgazdaságban, egynegyede az iparban, mintegy 15 százaléka a kereskedelemben és a kisiparban dolgozott, négy százaléka pedig értelmiségi foglalkozású volt – meséli Kerner Lőrinc. Ez utóbbi csoport nagymértékben asszimilálódott. A szociális felemelkedéssel ugyanis együtt járt az anyanyelv fokozatos elvesztése, amelyet sok esetben már csak otthon használtak. Számunk azonban nem elsősorban ezért, hanem az 1945 utáni megpróbáltatások következtében csökkent napjainkra az imént említett adat kevesebb mint felére. Több tízezer németet hurcoltak marhavagonokban kényszermunkára a Szovjetunióba, közülük minden ötödik ott halt meg. A magyar kormány 1946. januári, átgondolatlan és jogaitól. Ezek voltak népem történelmének legtragikusabb évei, mert hontalanok voltunk a közös hazában. Népcsoportunkat erőszakkal szétzúzták, megcsonkították, brutálisan félbeszakították csaknem két és fél évszázados építőmunkánkat, teljesítményünk egy részét pedig szétrombolták.

– Kisemmizetten, csaknem üres kézzel indultak ismét, s talpra álltak.

– Úgy érzem, túlzás nélkül nevezhetem megpróbáltatásainknak éveit második honfoglalásunknak. Amikor 1956 után újra volt munkahelyünk és pénzünk, hozzáfogtunk kisajátított egykori családi házaink visszavásárlásához. De a többség idővel új otthont épített magának, amivel az általunk lakott települések zömében új falu- és városrészek, másokat is vonzó modern migrációs központok születtek. A földjeinket is elkobozták, ezért a termelőszövetkezetekben, állami gazdaságokban, a városokban az iparban találtunk megélhetést. Ha az állam 1960 és 1990 között a mezőgazdasági eredményeivel akart dicsekedni a külföldiek előtt, akkor a németlakta falvak virágzó téeszeit mutogatta. Büszkék vagyunk a teljesítményeinkre, itt-létünkre, múltunkat vállalhatjuk, nem kell szégyenkeznünk. Az akkor, amikor hűek maradtunk németségünkhöz, hagyományainkhoz és erényeinkhez. Viszont a kitelepítés következtében ma már sajnos nincs egységes németség. Szétszórtan élünk az országban. Anyanyelvünk ve-

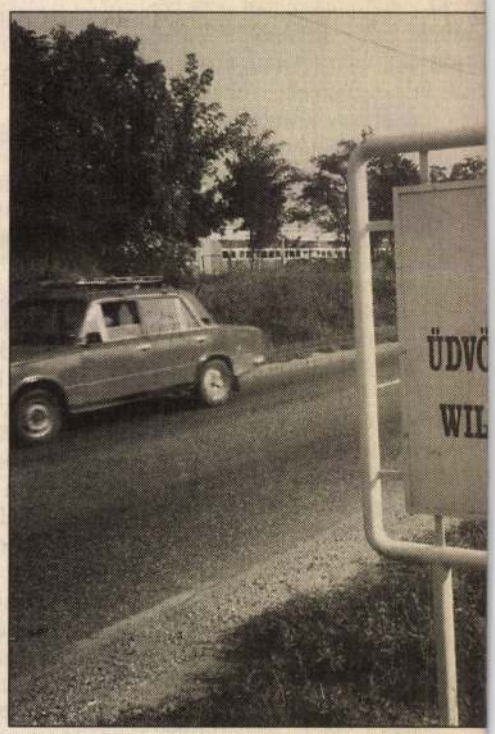

Az anyanyelv megőrzése a legfontosabb

szélybe került, s gondjaink vannak az azonosságtudattal is.

– Milyenek a művelődési lehetőségeik?

– Mind nagyobb az érdeklődés a német nyelvű óvodák iránt, az alap- és középfokú végzettséget nyújtó oktatás pedig többféleképpen történik. Örvendetesen emelkedik például a kétnyelvű gimnáziumok, illetve osztályok száma. De vannak német nemzetiségi gimnáziumok is, így Budapesten, Pécsett, Mó-

Népszabadság

1997. december 4., csütörtök

KRYSZTOF DUCKI

Versenyben a komputervarázslókkal

Krysztof Ducki képei a Lengyel Intézetben láthatók

SZABÓ BARNABÁS FELVÉTELE

Szerencsés emberek a plakátművészek. Nincs szükségük kiállítótermekre ahhoz, hogy műveiket bemutathassák, százezrek nézik meg őket nap mint nap az utcákon. Ennek megfelelően viszont a kockázat is nagy: egy jól sikerült plakát hamar ismertté teheti a művészt, egy elhibázott munkával viszont embereset lehet bukni. Krysztof Ducki, az 1982 óta hazánkban élő lengyel grafikusművész eddig jobbára elismerést kapott.

Ma már talán a Beketow cirkusz ágaskodó lovait ábrázoló, a Törley pezsgőt, a Palma cipősarkat, a Zwack Unicumot, az Orion és a Tungsram termékeit kínáló, esetleg Berény Róbert 1919-ben készült fegyverbe szólító műve vagy Orosz István, Pócs Péter, Pinczehelyi Sándor nyolcvanas évek környékén készült munkái mellett Krysztof Ducki egy-két alkotása is felrémlik annak, aki az ismert magyarországi plakátok között kutat az emlékezetében.

Régen a Lengyel Kultúra boltjába főleg két okból jártak a hivatalos tömegkultúrát elutasító fiatalok. Dzsesszlemezeket hallgatni és plakátokat vásárolni. A szigorú Lenin-fejek, a perspektivikusan ábrázolt Aurórák, a testvéri egységet és megbonthatatlan barátságot megéneklő falragaszok mellett jólesett a szemnek az a néhány, már-már gyermekien egyszerű rajz, az egy-két határozott, színes folt és a célratörő egyszerűség.

Krysztof Ducki a hatásvadász óriásplakátok korában sem tud elszakadni a lengyel plakátművészet hagyományaitól. Nem adja el magát korszerű komputervarázslóként, nem akarja a számítógép segítségével papírra szelídíteni a lehetetlent, nem csinál harsány óriásokat álomvilágot hazudó mamutcégeknek. Inkább saját gondolataiban bízik, mintsem reklámügynökségek jókedvű yuppie-csapatainak kollektíve kiagyalt rémes ötleteiben.

Őszintébb munka születik akkor, ha a moziplakát megtervezése előtt elmegy megnézni a filmet, elgondolkodik rajta, és a művészet legegyszerűbb és leghatásosabb eszközeivel, ám legmélyebbről fakadó hitével próbálja eladni a reménybeli közönségnek.

Talán ez az őszinteség ad magyarázatot arra is, hogy miképpen tud olykor a Budapesten élő lengyel művész hitelesebben szólni a mi dolgainkról, mint saját magunk. Mert az mégiscsak meglepő, hogy 1989-ben pont ő készített népszerű plakátot a munkásőrségről (egy pohár vízben girbe-gurba műfogsor...), 1988-ban ő alkotta a híres Erdély-plakátot (azt mondja, már 1986-ban elkészült, megelőzvén kissé a politika szándékait...).

A közönség szeretetén kívül a plakátművész kollégák és a hivatalos ítészek elismerését is élvezi. Tagja a DOPP-csoportnak (Duck, Orosz, Pinczehelyi, Pócs), és tavaly Ferenczy-díjjal jutalmazták művészetét.

Krysztof Ducki kiállítása az év végéig látható a Lengyel Intézetben.

Trencsényi Zoltán

Az ügyészség vizsgá

– mondta lapunknak Biri Sándor, a fő

▶ FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

– Mit jelent ez a gyakorlatban?

– Az infrastrukturális beruházásoknál – különösen az EBRD-programiroda munkáinál – a kontroll hiánya miatt túlzottan magas előirányzatokat hagynak jóvá. Hasonló a helyzet a közműberuházásoknál: olyan erős a lobbyk érdekérvényesítő képessége, hogy általában a közgyűléssel gond nélkül jóváhagyatnak az indokoltnál jóval nagyobb ráfordításokat. Éppen az ellenkezője igaz viszont az intézményi beruházások területén. Annyira el van hanyagolva a több mint háromszáz intézmény – kórházak, iskolák, színházak, szociális otthonok –, olyan nagy pénzekre volna szükség a felújításukhoz, hogy legtöbbször csak a szükséges forrás felét, harmadát szavazzák meg. A cél- és címzett állami támogatással megvalósuló beruházásoknál rendszeresen elmaradt a műszaki-gazdasági előkészítés, a számokat becslés alapján adták meg, menet közben újabb pénzek után kellett nézni. Az állam azonban csak egyszer ad, a hibás előkészítésből származó veszteséget a fővárosnak kell állnia. A felújítások tervezésénél a forrásokat felaprózzák, semmire sem jut annyi, amennyi kellene.

Földalatti, vízkezelő

– Tud konkrét példákat mondani?

– Természetesen. A földalatti rekonstrukciójának engedélyokiratával kapcsolatban írtam egy feljegyzést, jeleztem, hogy a pálya rekonstrukciójának költség-előirányzata irreálisan magas, az alagút födémszerkezete szigetelési munkáit pedig télre tervezték, amikor az időjárás miatt lehetetlen megcsinálni. A válasz ez volt: „erre a fajta szakértelemre a vezetőség nem tart igényt", az irreálisan sok pénzt pedig elköltötték. A födémszerkezet szigetelése miatt meg kellett bontani az Andrássy út burkolatát, célszerű volt tehát a földalattival együtt elvégezni az út rekonstrukcióját. Módosították az engedélyokiratot. A felülvizsgálattal megbízott beruházási alosztály – amely a beruházási és közbeszerzési ügyosztály elődjeként csupán a cél- és engedélyokiratok formai felülvizsgálatát végezte – elemzés nélkül nem javasolta a módosítást, nehogy a korábban is irreálisan magas előirányzat toronymagas legyen. Figyelmeztettünk, hogy épületek nem értek össze, a télre fedetlenül hagyott falak átáztak, szétfagytak, az új, szupermodern konyhában készült ételeket az otthon lakói az ölükben tartott edényből fogyasztották. A szakszerűtlenség eredménye több mint egy év késés, kivitelezőváltás, legkevesebb 300 millió forint többletköltség. Hasonló állapotok uralkodtak a kamaraerdei szociális otthon bővítésekor, de ott két évet csúszott a beruházás, a többletköltség pedig elérte a 400 millió forintot.

– Többen önt tartják az egyik felelősnek a csepeli vízkezelő építésénél támadt bonyodalmakért.

– A vízkezelő építésénél olyan szerződést írtak alá, amely a költségek megállapítását a dollár árfolyamához kötötte, így érvénytelen volt. Ehhez azonban semmi közöm nem volt, nem is dolgoztam akkor még a városházán. Mindez persze csak akkor derült ki, amikor a vízművek jelezte, hogy – az árfolyamváltozás miatt – fogytán a pénz. Mivel a szerződést módosítani nem lehetett, újat kellett kötni, amikor felénél tartott az építkezés. Az illetékes főpolgármester-helyettes éppen az én feltáró jelentésem alapján megismerte a tényleges helyzetet, és új, reális, forintban megkötött szerződést követelt. A tárgyalások – amelyek lefolytatásával engem bízott meg – jó ütemben haladtak, minden esély megvolt, hogy a főváros egy a műszaki tartalomnak megfelelő és a versenyeztetéskor rögzített vállalási ár alapján köthet új, érvényes szerződést. Ekkor azonban a főpolgármester-helyettes minden részt vevő fél számára váratlanul bejelentette az új szerződés összegét. Ezzel legkevesebb 900 millió forint veszteség érte az önkormányzatot.

– A közbeszerzési törvény nem javított a helyzeten?

– Az Állami Számvevőszéknek a főváros és a sajtó által agyonhallgatott jelentése szerint a főváros közbeszerzési rendelete törvénysértő. Születhetett volna egy jó rendelet is, hiszen amikor a törvény 1995 novemberében hatályba lépett, a jogi és ellenőrzési ügyosztályra felvettek egy tapasztalt jogászt, akinek a fővárosi közbeszerzési rendelettervezet koordinálása volt a feladata. A főváros már meglévő – beruházási, felújítási, költségvetési – rendeleteinek teljes átdolgozására lett volna szükség, mert egymással sem harmonizáltak, az új törvénnyel pedig egyenesen ellentétesek voltak. A munka jól haladt,

Ducky Kristof

rizmus túlélte Aldo Morót

e. évtized távolából, hogy valójában kik álltak a
sz gyilkosság hátterében. A kérdés ma már in-
ák kább az olaszok belügye, saját történelmük
ai. tisztázásához lenne szükségük a válaszra. Ma
ob már más a világhelyzet, de az egyes országok-
k, ban megnyilvánuló terrorizmus sok minden-
zai ben hasonlít a hetvenes évekbelihez. Ez utóbbi
zét tanulságait nem minden állam szívlelte meg.

ték el a háborút vélt
ékek nevében.
baloldalt azonban
promittálta már az
ülönféle terrorszer-
eiben a „vörös", a nyugatnémet utcákon tankok jelentek meg, nagy nevű baloldali írókat lehetett hatóságilag zaklatni a terrorellenes harc jegyében. Az olaszoknál le lehetett venni a napirendről a kedali szervezetekkel is. A felforgató erők így keresztül-kasul átjárták az állampezetet, sőt a gyanú árnyéka a Moro-ügy kapcsán rávetődött az akkori olasz politikai elit egyes vezető egyéniségeire is.

Az elemzők ma is firtatják, miért tanúsított olyan nagyfokú érdektelenséget maga a kereszténydemokrata párt. *Steve Pieczenik*, a terrorizmus amerikai szakértője, akit az olaszok rögtön az emberrablás után Itáliába hívtak, a minap valóságos bombát robbantott visszaemlé-

titkokat sokkal inkább az állami hivatalokban lehet megfejteni, semmint a Vörös Brigádok háza táján."

Van, aki egyébként még az amerikai titkosszolgálatok kezét is sejtette az ügyben, hiszen akkor NATO-érdek volt, hogy az olasz csizmán ne alakuljon ki a „történelmi kompromisszum". Az olasz hatóságok sem törték össze magukat. Egyszer kinyomozták azt a lakást, ahol Morót fogva tartották; a rendőrök kopogtak, s miután senki sem válaszolt, eljöttek onnan. Ebben rű visszaemlékezésekben éltek tovább. De a terrorizmus nem tűnt le a színről. A Vörös Brigádok „értelmiségi" jellegű terrorját felváltotta a maffiás eredetű terrorizmus. A szicíliai alvilág a kilencvenes évekre hasonlóan heves polgárháborút folytatott az állampezettel, de egészen más célokból, mint a Vörös Brigádok. Aggodalomra ad okot azonban, hogy az olasz maffia is kezdi alkalmazni a feszültségkeltés stratégiáját, vagyis azt a gyakorlatot, hogy nyilvános helyen, meghatározott célpont nél-

i, a volt terrorista alapító (balról) a róla szóló korabeli újságcikkekkel. Jobbról: Giugni, a háttérben az egykori sebesüléséről szóló újsághírek

A Panorama felvétele és képmontázsa

ászlaja Archív felvétel

A luxori merénylet sebesültjei soha nem tudják pontosan, miért is törnek életükre a terroristák MTI-telefotó

sőt a „kommunista"
elt. Számos elemző
lta úgy, hogy az a
izmus a jobboldali
zott össze, hiszen így
pot szolgáltatni az
t kemény fellépésé-
enes évek terroriz-
égtelenül objektív
ezett azoknak, akik
usabb rendszer irá-

reszténydemokrata-kommunista összefogás programját.

A Moro-ügy hátterében is tehát ezt a fajta összejátszást sejtik sokan. Akkoriban ráadásul a sötét erők számos szervezeti keretet találtak maguknak. Az utóbbi évtizedekben fény derült arra, hogy annak idején a titkosszolgálatok összefonódtak nemcsak az államellenes össze-

kező nyilatkozatával. Elmesélte: *„Nem volt meg a politikai akarat* (az ügy megoldásához – a szerk.), *ezért a tervezettnél hamarabb utaztam vissza Amerikába"* – mondta, nem zárva ki annak a lehetőségét, hogy *„magas szintű összeesküvésről"* volt szó. *Sergio Flamigni* volt kommunista szenátor, aki könyvet írt a Moro-ügyről, maga is úgy nyilatkozott a La Repubblica cí-

az összefüggésrendszerben szinte másodlagos jelentősége van annak, hogy a Vörös Brigádok tagjai, akik elrabolták majd meggyilkolták Morót, miként tárgyaltak a hatóságokkal, milyen konkrét követelésekkel álltak elő akkor. Tizenhárom társuk kiszabadítását követelték az elején, de egy olasz szakíró szerint beérték volna azzal, ha a kormány nyilvánosan elismeri:

kül is robbant olykor, ártatlanok halálát okozva.

Ami a világ többi pontját illeti, a Moro-gyilkosság emlékét már elmosta az idő, de a terrorizmus természete nem sokat változott. Ma is nemesnek hitt célból robbant halálra politikust az ETA baszk terrorszervezet, lő fejbe angol rendőrt az IRA fegyverese, foglal japán nagykövetséget a perui Tupac Amaru szervezet terrorista gerillája. Minden ilyen tett mögött valamilyen politikai megfontolás áll, de nem mindig lehet pontosan dekódolni azt. A túszügyekben is csak másodlagos az, amit közvetlenül követelnek a túszejtők, soha nem lehet tudni, milyen más összefüggések állnak a háttérben. Egyes megfigyelők a csecsenföldi emberrablók tetteit is csavaros politikai összefüggésekkel magyarázzák, belekeverve még az orosz titkosszolgálatokat is.

S nem beszéltünk még a vallási fanatizmusról, amelynek végeredménye olykor ugyancsak terrorcselekmény. A szélsőséges palesztin szervezetek robbantásaiban és egy-egy szélsőséges izraeli merénylő tetteiben (gondoljunk *Rabin* elnök gyilkosára) az a közös, hogy mindegyik elkövetője a békefolyamat ellensége. Így kerülhet közös platformra két, egymástól gyökeresen eltérő vallású és világszemléletű terrorista a Közel-Keleten.

Ha ezeket a mai eseteket összevetjük a húsz évvel ezelőtti olasz terrorizmussal, könnyen tetten érhetők a közös vonások. A terrorista szinte minden korban, minden he

Ha Achilles Pálma-sarkot visel...

– Mi az, ami manapság megüti az embert, ha rátekint egy plakátra? – kérdeztem néhány igen jó magyar plakátgrafikustól a minap.

– A guta – vágta rá gondolkodás nélkül *Ducki Krysztof*, a hosszú ideje Magyarországon élő és alkotó, lengyel származású grafikus, a nevezetes DOPP-csoport egyik tagja. Nevettünk, de a társaságon átfutó mosoly inkább keserű volt, mint örömteli. És nemcsak azért, mert a helyszín egy „átlagos" magyar képzőművész-család otthona volt a Népliget mögötti földszintes családi házak egyikében. Plafonig könyvek, plakátok, hatalmas rajz- és munkaasztal számítógéppel, otthonos alkotói rendetlenség, minden négyzetcentiméteren jelezvén, hogy itt olyan emberek laknak, akiket az alkotásvágy vet föl, nem a pénz. Pedig... a *Ducki* (D), *Orosz István* (O), *Pinczehelyi Sándor* (P) és *Pócs Péter* (P) alkotta DOPP kizárólag Munkácsy- és Ferenczy-díjas grafikusművészekből áll, és sikeres kiállítások jelzik útjukat Helsinkitől Varsón és Grenoble-on át Tokióig szerte a világon. De hát a magyar utak mentén, vagy a pesti Metró állomásain mégsem az ő plakátjaik virítanak.

Amikor nemrégiben a Vigadó Galériában egy hónapon át láthattuk nagyszerű kiállításukat és ezt az eseményt mégis elképesztő

csönd vette körül, legalábbis két dolgon el kellett gondolkodni. Egyrészt azon, hogy amikor Magyarországon ilyen magas színvonalú, igényes kínálat létezik, miért vált a kilencvenes évek végére ennyire igénytelenné a plakátmegrendelők többsége? Másrészt azon, hogy mi, nézők, befogadók, járókelők és országúton autózók hogyan válhattunk manipulált birkatömeggé?

Válasz nincs, csak magyarázat-kísérletek. Könnyű lenne azt felelni, hogy a szédületes áruválaszték az oka mindennek. Hogy a minket elérni kívánók csatazajában már csak a nagyon egyszerű, nagyon erős, nagyon nagy méretű, nagyon hangos üzenetek hatnak. Hiszen például *Elliot Aronson* világhírű szociálpszichológus *A rábeszélőgép* című könyvében kiszámítja, hogy manapság percenként megtalál minket egy rábeszélő üzenet, míg száz évvel ezelőtt még a legingergazdagabb környezetben is csak néhányat kaphatott az ember naponta.

De hát miféle üzenetekről van szó?

Azokról az óriásplakátokról, amelyek információgazdagsága szerint *„Torokgyulladás ellen Septofort a gyógyszertárakban"*? meg *„Cora, a hypermarket. Nagy mennyiség – alacsony árak"*? Vagy arról a piszkosszürke, hatalmas falragaszról beszéljünk, amelynek közepén egy csúf törpefigura éktelenkedik és fölötte öles betűk hirdetik, hogy *„Annie – A musical a Tháliában"*?

Felüdülés találkozni olykor – egy-egy kultúrtörténeti gyűjteményt lapozgatva – a századelő vagy a század korai évtizedeinek plakátjaival, hirdetéseivel. És nemcsak gazdag rajzolatuk, grafikai szépségeik miatt. Mert persze egyformán gyönyörű egy *Zwack* Unicum-plakát csendélete, a Buziási savanyúvízét hirdető szecessziós képkompozíció vagy *Lichtfusz Mátyás* temesvári „confectio" üzletének plakátján a napernyős, kalapos, lenge nőalak. Ehhez képest a *„Hordd el magad!"* pisztollyal fenyegetőző, farmert reklámozó mai leány jócskán deformált kripli. Nézzék csak meg, ha szembenállnak vele a metro-megállóban. Aránytalanul vastag csípője milyen csenevész felsőtestben folytatódik.

Persze sokkal többről van itt szó, mint arról, hogy a mai plakátkészítők többségének halvány fogalmuk sincs a rajzolás vagy az ábrázolás, uram bocsá!, az esztétika alapelemeiről. Hiszen a legtöbb esetben úgy készül egy plakát, hogy a reklámozni kívánó cég egyik emberére (sales executive, PR-manager, consulting assistant...) a homlokára csap, s a „nagy ötletet" valaki behunyt szemmel és moccanatlan aggyal megvalósítja. Mert míg az ábrázolási képesség igen kicsiny a honi nagyplakátok terén, a fantáziátlanság viszont óriási méreteket öltött.

Olykor meglepődünk és

Ducki Krysztof és Orosz István a DOPP-csoport tagjai Molnár Péter felvétele

irígykedünk, szembesülvén elődeink ötletgazdagságával. Hisz a Pálma kaucsuk-sarkot már 1910-ben egy hiteles személyiség, a közönség-kedvenc, *Latabár Árpád* imígyen reklámozza: *„Ha Achilles is Pálma-sarkot viselt volna a sarkán, nem lett volna Achilles-sarka."* Később pedig a Pharmacia figyelmezteti a lányok körül forgolódó éltes urat: *„Ne legénykedj Vétó nélkül!"* (Na, mi lehet az a Vétó? Pedig még szó sincs AIDS-ről). De megjelennek az írók, így *Karinthy Frigyes*, által kagyalt fergetegesen mulatságos szlogenek is, majd az egyszerű, kedves szójátékok, például: *„Mi a száj? Fog-*

ház. Mi az őre? Diana fogkrém. Mi a zára? 48 fillér."

Némi hányaveti leegyszerűsítéssel azt lehetne mondani, hogy a XX. század első felében, amíg igazi piac létezett Magyarországon, virágzott a plakát, a hirdetés is, s ha nem is fejlődött művészi színvonalra, tele volt bájjal, ötlettel, kellemes rajzolattal. A II. világháború után viszont, amikor már és még nem létezett piacgazdaság, nem létezett igazi reklámplakát, szellemes hirdetés sem.

Mint olyan sok területen, e téren is a hatvanas évek hoztak némi változást. Ám a fejlődés egészen meglepő irányba fordult. Az egyszerű rajzolók, címfestők helyett vérbeli grafikusok vették át a terepet. Talán azért, mert az igazi nyugati ÁRU még nemigen jelent meg a magyar kirakatokban, viszont a szabad szellemi termékek már könnyebben eljuthattak ide. És egy-egy jelentősebb film- vagy színházi bemutató, könyv-megjelenés, kulturális rendezvény kapcsán nagyszerű plakátok születtek Magyarországon. Lendület, játékosság, humor, a művészi eszközök gazdagsága egyaránt jellemezte a hatvanas, majd a hetvenes és nyolcvanas években dolgozó képzőművészeket, mások mellett találomra kiragadva: *Antal Pált, Balla Margitot, Felvidéki Andrást, Gyárfás Gábort, Kemény Györgyöt, Kulinyi Istvánt, Molnár Kálmánt, Pecsenke Józsefet* vagy *Schmall Károlyt* akik a magyar plakátot soha nem látott intellektuális és művészi magaslatokba emelték.

– És az volt az igazán nagy eredmény ebben – állítja Orosz István –, hogy ezek a plakátok művészi igényességük ellenére rendkívül egyszerűek és hatásosak voltak, képzettségtől függetlenül nagyon sok embert meg tudtak érinteni.

Ezen a tényen és ebből következően a „kínálók, tálalók" felelősségén el lehetne gondolkodni manapság, hiszen sokan úgy vélik, a magyar befogadói tömeg általában érzéketlen, fogyasztásra kész barmokból áll, akik azt eszik, amit eléjük tálalnak. Bár, ha ez utóbbi nem igaz, vajon mostanában miért nem háborodunk fel és tiltakozunk valamilyen formában óriásplakátjaink silánysága ellen?

Persze a mai helyzetet megelőzően azért volt még néhány szép esztendő. Amikor feltűnt a magyar üzletekben is az ÁRU, a valódi grafikusok még gyanútlanul lelkesedtek. Megjelent például Kemény György ötletes Biopon plakátja a nagyszerű szertől foltjait vesztett oroszlánnal. De nem sokkal ez után, szinte egyik pillanatról a másikra az igazi reklámgrafika, plakátgrafika körül megfagyott a levegő.

– A nagy cégek ma miért nem rendelnek önöktől plakátot?

– Mert itt már óriási pénzekről van szó – véli Ducki Krysztof. – A leghatásosabb reklám a tévéreklám, a cég abba öli bele minden pénzét, az utcán már nem akar kockáztatni. Nincs rejtvényfejtés, merengés holmi művészi ötleten. Marad a puszta igénykielégítés. Mi kell neked? Megmutatjuk. Óriásiban lerajzoljuk. Néven nevezzük. Kaja, pia, jó cucc, cigi, telefon, bankszámla. Ez minden.

– És akkor miből élnek?

– Egyéb grafikai, képzőművészeti munkákból. Plakátmegrendeléseket is kapunk, sajátos módon – külföldről. Amerikában, Japánban de Lengyelországban sőt Szlovákiában is még mindig magas ázsiója van a magyar grafikai plakátnak.

A nyolcvanas-kilencvenes évek fordulóján, a nagy politikai váltás idején azért még volt némi esélye a grafikus ötleteknek. A csoport tagjai közül Pócs és Ducki az SZDSZ számára tervezett igen szép, hatásos plakátokat egykor, míg Orosz István nevéhez az a hiressé

vált, talán a választási győzelemhez is hozzájáruló MDF-es plakát, a Továrisi, konyec fűződik.

– A most következő választásokra nem kérték fel önöket a pártok választási plakát tervezésére?

– Nincs erre igény ma már. Az igazi csaták színhelye a pártpolitikában is a televízió, egészen bizonyos, hogy a kampány végén az utcákon megjelenő pártplakátok majd csak rózsaszín, édes csecsemőket fognak ábrázolni, meg mosolygós pártaktivistákat, akik biztatón néznek a távolba. Az utca embere pedig szép lassan leszokik az elmélyült gondolkodásról, a játék és a humor örömérőll.

Lehet, hogy egy kicsit DOPP-ingolni kellene bennünket?

Székely Anna

Hallom, olvasom, ta- *Gálvölgyi János* Szóval, jön a

Tisztelettel meghívjuk a

DOPP csoport

ucki Krzysztof
rosz István
inczehelyi Sándor
ócs Péter

plakátkiállításának
megnyitására
1998. február 19-én,
csütörtökön
délután 5 órára
a Vigadó Galériába.

Megnyitja:
Vladislav **Rostoka**
grafikusművész

DOPP csoport

DOPP csoport

A kiállítás
megtekinthető
március 15-ig,
hétfő kivételével
naponta 10-18 óráig.

A kiállítás létrejöttét
támogatták:
Művészet és
Szabadművelődési
Alapítvány,
Magyar Alkotóművészeti
Közalapítvány,
Magyar Alkotóművészek
Országos Egyesülete

DOPP csoport

csoport

DOPP

csoport

plakátok

DUCKI Krzysztof

Lengyel Intézet, 1999.

ism. Felete Judit: Az idő szorításában.
=MN 1999. nov. 26. 11.

ott jár a sárguló falevelek s megkopaszodott bokrok között, látja a tavasz virulását, az olvadó hófoltokon kikelő első ibolya első hajtását; örül a nyár szindús virágmezőinek, a felderülő természet bájos változatosságának, de az ő lelkét leginkább a pusztuló természet drámai hangulatai kapják meg. Minden alkotásán ott látszik a szomorúság bizonytalan homálya; derült kék eget még soha sem festett.

Báró *Mednyánszky* 1852-ben született Beczkón. A trencsénmegyei erdők között nőtt fel, fiatal éveiben még vezető nélkül rajzolgatva a vidék lombos erdeit, mohos szikláit. A hetvenes évek elején Münchenbe került, majd később

Mednyánszky László MDK

1852-1919

Müvészetének méltatása.Hivatkozás alább emlite képre.

"Tiszai halászat".o.v.Magyar Nemzeti Galéria. repr.lo8.sz.kép.

Farkas Zoltán:Képzőművészetünk és Európa. A Magyar Nemzeti Galéria közleményei.Ł.sz. Bp.1959.124.l.

módosítás az egy éven túli hitelek felvételének feltételeit is, de a devizabelföldi vállalkozások részére nyújtott, öt évet meghaladó lejáratú külföldi hitel felvételét szintén nyolc napon belül kell bejelenteni a hatóságnál.

A devizabelföldiek nemzetközi postautalványon is teljesíthetnek fizetést januártól. Deviza-külföldi természetes személyeknek 20 ezer forintig nem szükséges átváltási bizonylat ahhoz, hogy a behozott és beváltott konvertibilis fizetőeszközből származó forintösszegből újra devizát vagy valutát vásároljanak. A törvénymódosítás szerint belföldiek szélesebb körben vásárolhatják az OECD-tagországokban székhellyel rendelkező vállalkozások értékpapírjait. Külföldiek pedig ezentúl szabadon megvehetik a belföldön kibocsátott nyílt végű befektetési alapok jegyeit is.

politika figyelmét sem. *Póda* Jenő (MDF), a honvédelmi bizottság tagja például igen élesen elítéli a honvédelmi tárca „kettős játékát", mondván, az csak *az összefonódásoknak, a korrupciónak kedvez*, ugyanakkor igen előnytelenül érinti a tisztességes piaci megmérettetést vállaló s *áldozatokra is hajlandó* konkurens hadiipari cégeket. A parlamenti képviselő riasztó példaként említi a Dunai Repülőgépgyár esetét: egészen addig ment rosszul a több ezer alkalmazottját elbocsátó vállalatnak, amíg egy *szocialista* párti képviselő – volt honvédelmi bizottsági tag – nem lett *főrészvényes* a társaságban. Azóta a vállalat helyzete stabilizálódott, s megrendeléshiányra sem panaszkodnak... Póda egyébként azon a véleményen van, hogy a mainál sokkalta nagyobb szerepet kellene kapnia a hadiiparnak a nemzetgazdaságban. Stratégiai szempontból is tarthatatlan. Az információlebontásban élenjáró, a szorosabb nemzetközi technológiai együttműködés útjára lépő társaság nyerte el a megbízást a nemzeti beszédtitkosító kidolgozására, s csúcstechnológiát igénylő termékei között szerepelnek a radarfelderítő, a fax-, az adat- és a beszédtitkosító készülékek, sőt egy mobil okmányellenőrző berendezés is. E példák is mutatják: a pénzügyi helyzet stabilizálásával és következetes fejlesztőmunkával egy kevésbé tőkeerős, de a világra nyitott magyarországi hadiipari vállalat is képes megtalálni a helyét a nemzetközi kooperációban. Ezt a folyamatot a hadiipari tevékenységgel kapcsolatos hazai álláspont gyökeres megváltozása erősítené. A nagy hadiipari multinacionális cégekkel és repülőgépgyártókkal a jövőben együttműködni kívánó hazai vállalatoknak azonban le kell számolniuk azzal az

nadipar valódi motorját mégis csak a hadsereg kiszámítható megrendelései jelentik, a stabil pályát csak a honvédelmi és rendvédelmi szervek növekvő megrendelései alapozzák meg. Ebből a szempontból különösen örvendetes, hogy létező kormányzati törekvés: a honvédelmi költségvetés 15–20 százalékára tehető részét fokozatosan haditechnikai fejlesztésekre kell fordítani. Ha pedig a honvédelmi költségvetés a tervek szerint néhány év alatt a GDP két százalékára nő, akkor a beszerzések értéke elérheti *az évi akár 30–40 milliárd forintot is.* Takács Béla mindenesetre már bizakodó. Látva a mai folyamatokat, könnyen elképzelhető: néhány esztendőn belül a magyar hadiipar ismét képes lehet megközelíteni az évtizeddel ezelőtt mért termelési csúcsot.

(varjú)

pénzpiac

Óévbúcsúztató tőzsdepetárdák

Tegnap igazi ünnepi hangulatban búcsúzott a Budapesti Értéktőzsde az 1997-es évtől, a tőzsdeterem monitorjait az áremelkedést jelző sárga szín uralta legalábbis a legtöbb részvény esetében. A kereskedési idő első harmadában a részvények többsége elérte az aznapi, vagy akár az eddigi legnagyobb árrekordját, és azt később már csak kevés papír szárnyalta túl. Az évet négy árrekorddal búcsúztatta a börze, és az index napközben ismét átlépte az idei év legutóbbi álomhatárát a 8000 pontot, majd végül 0,9 ponttal alatta zárt, azaz 7999,1 ponttal fejezte be az 1997-es esztendőt. Ez azt jelenti, hogy az őszi kritikus bessz idejét is túlélő tőzsdei piac hőmérőjének tekintett BUX index az óévben 93 százalékkal emelkedett az évnyitó értékéhez képest, hiszen 4135 ponttal kezdte a mutató az évet.

BUX-index (záró): 7999,10 pont (+263,45)

Az év végi árhajrában négy papír döntött abszolút rekordot. A Richter egy nap alatt majd 1500 forinttal drágult, és 23 ezer forint fölé emelkedett az árfolyama. Ha a májusi kibocsátási árfolyamát vesszük alapul akkor aki akkor jegyzett e papírból 14 ezer forintos áron, akkor tegnapig 65 százalkos haszonra tehetett szert. Az OTP részvénye szintén csúcson, 7740 forinton zárt, ami a szeptemberi 6008 forintos kibocsátási árához képest 22 százalékos profitot tartalmaz. A tőzsdére november 14-én bevezetett Matáv papírja a parkett petárdája volt, hiszen már hétfőn szikrázóan emekedett az ára, majd tegnap meg sem állt 1105 forintig. Mint olvasóink emlékeznek rá a részvényt 730 forinton vehették meg a befektetők, tehát másfél hónap alatt, ha a tegnapi 1084 forintos záróárával számolunk, akkor e papír a tőzsdei áremelkedési toplistán a második a 48 százalékos drágulásával. A rekorderek sorát a Rába zárja, amely december 17-én debütált a parketten, és tegnap 3650 forint volt a legmagasabb árfolyama, majd zárásra 3485 forintig visszacsúszott az ára, de ez is természetesen hihetetlen rekord. E részvény befektetőinek fél hónap alatt 136 százalékot hozott, és ezzel a toplista élén áll.

A BÉT tehát tegnap lezárta az 1997-es évet, és az Európai Unió tőzsdéi is tegnap nyitottak ki ebben az évben utoljára, ám a világ legfontosabb börzéje a Wall Streeten még ma is kinyit, és a Dow Jones mutató változását a befektetők 1998. január 2-án ismét izgalommal figyelhetik, miközben a BÉT csak január 7-én nyit ki újra.

(kecskeméti)

VALUTAÁRFOLYAMOK DECEMBER 30-ÁN (egy egységre forintban)

	Angol font		Francia frank		Német márka		Olasz líra (1000 egységre)		Osztrák schilling (100 egységre)		Svájci frank		Svéd korona		USA-dollár	
	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás	Vétel	Eladás
POSTABANK	332,12	349,15	33,14	35,01	111,46	116,87	113,01	119,04	1591,38	1672,99	137,12	144,44	25,20	26,76	196,78	208,95
K & H RT.	332,13	349,85	32,73	35,11	111,22	117,15	111,42	119,54	1591,91	1676,81	137,31	144,83	24,82	27,03	198,82	209,43
BUDAPEST BANK	333,28	348,02	33,19	34,99	111,02	117,12	113,00	119,12	1589,42	1676,06	137,06	144,50	25,29	26,71	199,26	208,58
OTP	331,97	348,25	33,02	35,04	111,04	116,68	112,40	119,30	1589,73	1669,89	136,33	144,63	25,19	26,75	198,67	208,43
ABN AMROBANK	332,65	348,99	33,27	34,91	111,81	115,80	113,30	118,88	1590,00	1646,00	137,94	142,88	25,40	26,64	199,04	208,79

RÖVIDEN

KÉT ÚJ KIBOCSÁTÁSÚ államkötvény árverési eredményeiről adott tájékoztatást a Magyar Államkincstár Államadósság-kezelő Központja. A keddi aukción a 2002/G jelű, 14 százalékos fix kamatozású, ötéves futamidejű és a 2000/H jelű, 16 százalékos fix kamatozású, kétéves futamidejű állampapírra folyt a licitálás.

RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉST TARTOTT tegnap a Bábolna Részvénytársaság. A cég 22,6 milliárd forint nettó árbevétel mellett 1,36 milliárd forintnyi adózás előtti eredményre számít, ez utóbbiból 524 millió forint származik a termelésből. A közgyűlésen döntöttek öt nagy baromfifeldolgozónak a Bábolna Rt.-be történő beolvasztásos egyesítéséről, erre a cégek azonos profilja és egymásra utaltsága miatt van szükség.

SIKERES VOLT a Budapesti Húsnagykereskedelmi Közös Vállalat karácsonyi húsakciója, amelyet a nyugdíjasoknak és a nagycsaládosoknak hirdetett meg a cég. Az egy hónapig tartó kedvezményes vásáron a fogyasztók összesen mintegy ötmillió forintot spóroltak meg. A vállalat vezérigazgatója a jövő év elején nem számít a húsárak emelésére.

A SZERENCSI CUKORGYÁR RT. rekordidő, alig hatvan nap alatt befejezte 1997-es cukorrépa-feldolgozási kampányát. A francia Eridania Beghin Say által 1991-ben privatizált társaság 317 ezer tonna cukorrépából 43 ezer 500 tonna cukrot készített.

Magyar Nemzet 1997 XII. 31

Ducki Krzysztof

A plakát nem műfaj, hanem életforma

Találkozás Ducki Krzysztof grafikusművésszel

Míg ember lesz, plakát is lesz az utcán – mondta nemrégiben egy jeles magyar grafikus, hogy azután félfordulattal hozzátegye: bár hogy milyen, az elég bizonytalan. A szellemi energiákon bizonyosan nem múlik: a nyolcvanas években felnőtt nemzedék műveit a világon mindenhol ismerik. Mostanában külföldön talán jobban is, mint itthon. Az 1957-ben Varsóban született *Ducki* Krzysztof kulturális plakátjai, politikai falragaszai egy korszak meghatározó jelentőségű műveivé váltak. Legutóbb azt a szép feladatot kapta, hogy az 1997. január–áprilisában rendezett *Polonia expressz* című lengyel kulturális fesztivál plakátját megtervezze. Ducki Krzysztof munkáiból a *Pécsi Galériában* látható még pár napig kiállítás. De mi az oka annak, hogy művei az utcán, a falakon ritkábban láthatók?

– Ma Magyarországon a kulturális szférában nagyon kevés a megbízás. Nézzünk végig az utcákon: amiket ott látni, azok nem plakátok, legfeljebb „hirdetési formáknak" nevezhetők. A plakát ugyanis grafikai megoldás, filozófia és életforma megnyilvánulása. Amit viszont most lát, szöveg, amelyhez hozzácsapnak egy jobb vagy rosszabb fotót. A művészethez semmi közük, még akkor sem, ha valószínűleg grafikusok is hozzányúlnak, bár inkább nyakkendős urak, úgynevezett művészeti vezetők, propagandisták találják ki őket. Nem képben gondolkodnak, hanem szövegben, noha az emberek egyre inkább unják a szöveget, a képre van igényük. (Lásd az elemi erejű igényt a video iránt.)

– A gigantposzterekről szólva nemrégiben egy szakember – az ország egyik legnagyobb múzeumának az igazgatója – úgy fogalmazott: manapság semmi szükség a reklámban a művészetre.

– Ez óriási tévedés. Kell az a valami a plakáthoz, amely áthatja az emberi gondolatokat, érzéseket, s amelynek köszönhetően a plakát a kor jelképévé is válhat. Sajnos – így van ez egyébként a festők, szobrászok vagy éppen a filmesek esetében is – a legtöbben megelégednek azzal, hogy korrektek legyenek, s nem kísérleteznek, nem kockáztatnak. A mai Budapest plakátjain egyetlen dolgot lehet felfedezni: a plakátkészítők vágyát a pénz után. Nem véletlen, hogy most akadt egy cég, a *Tungsram*, amely „mást" akar, s plakátpályázatot hirdetve visszanyúlt a húszas-harmincas évek plakátjainak formanyelvéhez.

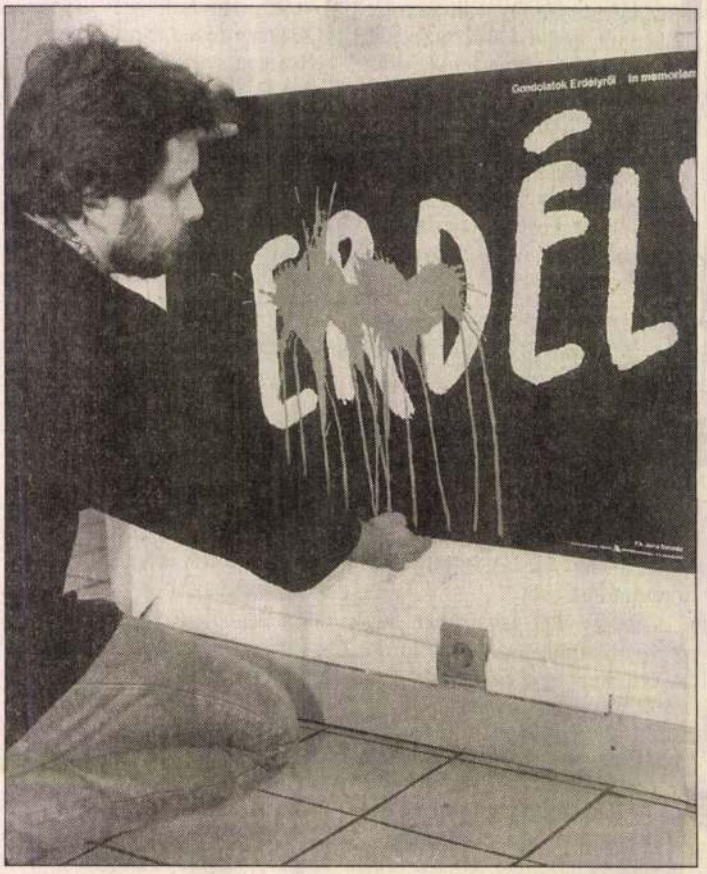

Ducki Krzysztof művei a Lengyel Intézetben láthatók
Vajda József felvétele

– Merthogy a magyar plakát akkor élte talán legfényesebb korszakát. A következőt pedig a nyolcvanas évek vége felé. Közben pedig eltelt több mint fél évszázad.

– Történt azért némi figyelemre méltó a hatvanas évek elején is, amikor a lengyel plakát hatása itt is erősen érvényesült. Azután a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján, majd a rendszerváltozás időszakában. Sokszor úgy tűnik föl mostanában, hogy nincs is igazán szükség a munkánkra. A mai helyzet azonban „csinált". A plakát ugyanis a legolcsóbb, legtartósabb hatású reklámhordozó. Nem tizenöt másodpercig tart, hónapokig az utcán van. A tévéreklámok „mindenkinek" készülnek, a plakát kiválasztott réteget célozhat meg. Pénz bizonyosan van rá: az óriásplakátok hatalmas tőkét visznek el a piacról. Csak hát a rendszerváltozás óta a szisztéma e téren is megváltozott: a multinacionális cégek óriásplakátjai nemzetköziek, csak a nyelv változik, emiatt azután minden jellegtelenné válik. A kilencvenes évek elejéig a plakátot magyarok készítették magyaroknak, a műfaj a *nemzeti kultúra része* volt, s éppen ezért lehetett érdekes a külvilág számára.

– Magyar a magyarnak – Ducki Krzysztoftól hallani ezt a kifejezést, igen érdekes…

– Lengyel vagyok, lengyel állampolgár, de magyar grafikus.

– Először azonban nyilván lengyel grafikus volt?

– Nem voltam az, bár Varsóban végeztem a képzőművészeti főiskolát, amelynek öt évét – 1977–82 között – négy és fél év alatt fejeztem be, de ennek már politikai okai voltak. Szükségállapot volt. Nem lehetett tudni, meddig tart, így hát, amilyen hamar csak lehetett, átjöttem Magyarországra.

– Szinte szó szerint berobbant a magyar plakátművészetbe.

– Kezdetben azért elég nehéz volt: a megrendelők nehezen tűrték a grafikus „másságát". Hogy például kézzel írom a címet a plakátra, a könyvre, egységben a rajzzal. Azután: Lengyelországban mindig tudtunk egymás munkáiról, a magyarok zártabbak voltak, mint a lengyelek. Ráadásul – puha diktatúra ide vagy oda – a politika beavatkozása a művészeti életbe itt sokkal erősebb volt.

– Állítólag az utolsó november 7-i plakát az ön munkája volt. Meg a nagy nyilvánosság előtt elsőként megjelent „másként gondolkodó" plakát, az Erdély is…

– Az utolsó „hivatalos" november 7-i plakát így nézett ki: egy vörös ceruza, a november hetedikei, részben vörösre színezett dátummal, s a felirattal: folytasd! A *Reflektor Kiadó* adta ki, de az utolsó pillanatban megijedtek, kinyomtattak és melléragasztottak egy Lenin-plakátot is. Azután jött 1988 elején az Erdély, amelynek nem volt megrendelője, hanem miután kitaláltam, kezdtem kiadót keresni rá, mert akkor még felelős kiadó, zsűri kellett az utcai kiragasztáshoz. A Jurta Színház adott hozzá nevet, azután sokan ezzel a plakáttal vonultak fel. Sok olyan plakátot készítettem akkoriban, hogy elkészült a terv, bemutattam egy kiállításon, így próbáltam megrendelőt keresni. Ilyen volt az *Auróra*, a *Munkásőrség*, a *Nagy Imre*, később a *Dubrovnik*. 1991-ben a *Duna-plakátok* a *Duna Kör* megrendelésére készültek. A *Történeti Múzeum* plakátkiállításának plakátját részben a *Gorbacsov* elleni puccs ihlette: egy revolvert tartó, öngyilkos ötágú csillag látható rajta.

– Miből él ma egy plakátgrafikus?

– Azt néha én is szeretném tudni! Magyarországon meggazdagodni – grafikából – nem lehet, kivéve, ha óriásplakátokat csinálok. De nem a pénz a fontos, hanem hogy az ember reggelenként jókedvűen ébredjen. Személyes siker nélkül persze nem lehet igazán jókedvűen ébredni, de lényegesebb lenne számomra a magyar plakát, a magyar kultúra sikere.

P. Szabó Ernő

DUCZKI Krisztof

Art kino, 1989, ofszet, 81x113 - 91.3. 25

plakát

Új Művészet

DUCZKI KRISZTOF

913.23/26

11.46

Új Művészet

DUCZKI-HARIS László

91 3. 23

Új Művészet

Ducsai Zoltán +

Áprilisban látható a jubileumi tárlat

Az alkotók a kiállítás megnyitóján FOTÓ: PERL MÁRTON

EGER – *Ifjúsági Ház 15. születésnapi rendezvénysorozatának keretében nyílt kiállítás az intézmény galériájában.*

A kiállítók – *F. Balogh Erzsébet* festőművész, *Fodor Eta* ruhatervező iparművész, *Ducsai Zoltán* képzőművész, a közelmúltban elhunyt *Herczegné Paparó Ibolya* festőművész, *Herczeg István* grafikus, *ifj. Herczeg István* üvegiparművész és *Sarkadi Péter* grafikus – művei visszapillantást is nyújtanak a ház másfél évtizedes történetébe, hiszen az alkotók rendszeres kiállítói az intézménynek.

A tárlat – melyet *Halászné Szilasi Ágota* művészettörténész ajánlott a látogatók figyelmébe – a *Galéria I-ben április 25-ig* tekinthető meg.

Heves megyei hírlap 1998. április 2.

Nemcsak a sielőknek hiányzott a hó, a növényvilág is csapadékhiányban szenved

A győzedelmes hagyma spórol az erőivel

Csupán a hóeltakarításért felelős intézmények örülhettek annak, hogy az idén nem esett számottevő hó megyénkben. A növényvilág azonban erősen megsínyli ezt a csapadékszegény telet. Ennek következményeiről Sulyok József, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának munkatársa számolt be.

HEVES MEGYE – A Bükkben és a Mátrában látható növényvilágot az *évi 700–800 milliméteres csapadékátlag* alakította ki. Azok az esztendők, amikor ettől kevesebb a hó vagy az eső, megviselik a növényvilágot.

– Mely élettevékenységet érinti a csapadékhiány?

– A kellő vízmennyiség a tavaszi élettevékenység beindulásához fontos. Enélkül a *növény rosszabb kondícióval kezdi a lombnövesztést*, sőt akár *el is maradhat a virágzás, így kevesebb lesz a termés.*

(Folytatás a 3. oldalon)

Stabil előnyök
Mit kap ma 2
3 perc helyi beszélgetés* legfeljebb 26 Ft
Egymás közt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

HAJÓ D

1968 AUG 27.

Dzcsay Béla

Kiállítások

1021

Budapesti Történeti Múzeum — Vármúzeum. (I. Szentgyörgy u. 2.) Nyitva: hétfő kivételével 11—19, vasárnap 10—19 óráig. A budavári palota építésének és helyreállításának története a XVIII. századtól napjainkig — Budai látképek, XV—XIX. század (korabeli metszetek) — Középkori Királyi palota a budai várban

Kulturális Kapcsolatok Intézete. (V. Dorottya u. 8.) Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig. Német László festőművész és Z. Gács György kiállítása.

Magyar Nemzeti Galéria. (V. Kossuth Lajos tér 12.) Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig. Magyar festészet a XIX. században — Magyar festészet a XX. században — Magyar szobrászat a XIX. és XX. században — A Ferenczy-család emlékkiállítása — Dzcsay Béla festőművész emlékkiállítása — Parasztok—pásztorok (néprajzi kiállítás).

DZCSAY BÉLA

a
az
ett
ő-

o-
zol, akikre a terv teljesítésénél nagy szerep hárul, hiszen ők munkálják meg a szerelésre készülő alkatrészeket, a szerszámok élezésével kapcsolatos fogyatékosságokat sok fórumon (brigádértekezleten, termelési tanácskozásokon, s másutt) többször is szóvá tették. Különösen az esztergályosok hiányolták, hogy a késekre sokat kellett várni, pedig ha sürgős, saját maguk is megélezhetik.

A gyáregységnek volt egy olyan terve, hogy a II. emeleten központi szerszámélezőt szervez. Ez azonban a gyakorlatban, mint a példa igazolja, nem vált be, mert lassította, nehezítette a munkát. Ezért az illetékesek úgy határoztak, hogy a szerszámélező gépet a forgácsolóba helyezik le. A műhely végében felszabadítottak egy nagyobb területet, s itt a normál

Dúvsak Béla

Szerepel az akvarell és Pasztell-festők Egyesülete kiállításán a Nemzeti Szalonban

Est 1938 XI. 20.

DUCSÁK ISTVÁN (harangöntő)

Várady J * Dunamellék ref templ 1

GYOMA, 1993

108.o.

DUCSÁK ISTVÁN (harangöntő)

Várady J.* Dunántúl ref. templ.1

Diósgyör, 2000

142.o.

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Gecse Árpád

PICTOR IGNOTUS

Valamikor, még a háború előtt Jászapátin volt kiállítása. A festő is, a szakáll is ritkaság volt akkortájt a Jászságban. Beállított hozzá az egyik hentes. Megegyeztek, hogy lefesti a mészáros családját. Öt óra után, amikor a tárlatot bezárták, el is ment a megadott címre. Négy év körüli kislány játszott a ház előtt.

— *Szaladj be fiam, mond, hogy vendég érkezett* — kérte a festő.

A kislány bámész szemmel meredt rá, majd ékte-

kor meg nem is volt kisz-
szokták válaszolni.
— *Azért áll a szoktam mondani.*

Nemcsak a ház öreg. Régiek a bútorok, idős a gazda. A századfordulón született. Tanulmányai befejezése után Olaszországban töltött egy évet, majd néhányat a szolnoki művésztelepen. Egyedül maradt anyját gondozni költözött Alattyánba, a szülői házba Gecse Árpád.

— *Sokat gondolkozom*

rettem volna, ha a jászberényi oltárkép helyett azt írják, hogy fővárosi képtárban is van festményem.

Gecse Árpád több nyelven beszél. Oroszul akkor kezdett tanulni, amikor a németek Sztalingrádnál voltak.

— *Tudtam, hogy jönnek. Egyszer beszédbe elegyedtem a németekhez csatlakozott két ukránnal. Addig csak könyvből tanultam oroszul. Megértettek. Megörültem ennek, borral ki-*

DUCSÁK ISTVÁN (harangöntő)

Várady J * Dunántúl ref templ 2

Diósgyőr, 200[illegible]1.

372.0.

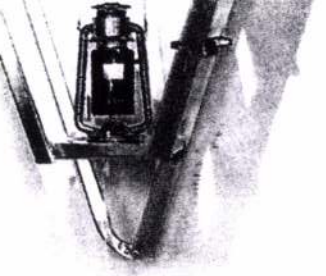

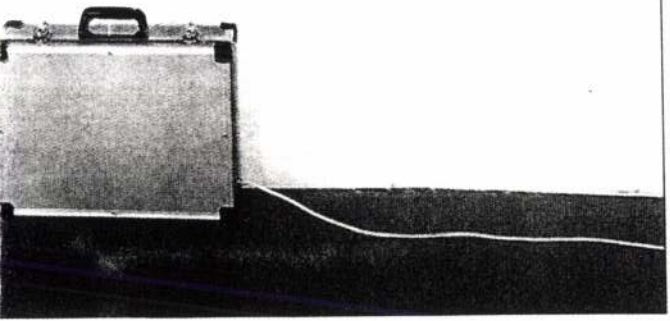

Ducoson

1790

l.

Eperjes y 1929

113. l.

János vajda:

Mellig látható s k
szemöldöke s szeme b
lehajtott széles prémgal
rata alól:

Virtus nihil
nd

s a kép körül:

Joannes Trans
Regis Filius Aō

Vászon, méretei 18:
Gr. Gáky László aj

Drippey Béla

Jestö

źród

Z

Krück. I. 247. l.

dupl

Tav. tral

1928

Római stílus II. 207.

– Körző II. 207

– vasáló II. 207.

Ducsay Béla

Alvó nő

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

Térkép.

Ezen középütt irántyüv
lül:

DESCRITTIONE DI TVTTA L´V

alól /// a jobb sarokban: Porr

Rm., mér.a vk. 1

Ducsay Béla

Vasárnap, olaj.
Próféta olaj.

Nemzeti Szalon
1929. máj.
Tavaszi szalon

Salomon von Danzig.

1986. ~~Nemetalföldi mester~~ Működott Olaszországban a XV

A festő ~~saját~~ arczképe.

~~Térdig ábrázolt művész~~ kissé jobbra fo szemb támasztottas baljában ~~pédig~~ palettát széles karimával, Haja ősz, szemöldö leberetvált. Galléros festő-köpenyét ról az állványon, képet látunk, mely bert tüntet fel ~~fején~~ kalappal, csom na kabátban.

Vászon, méretei 128:98 cm.
Vétetett Almássy Pál hagyatékáb

~~Elszámoltatott 1902: III. 16-án~~
~~Az elszámolást tudomásul vette~~
~~1903: VI. 15-iki 13306 (210-903) szám~~

Elszámoltatott 1902: III. 16-án
Az elszámolást tudomásul vette

Jegyzet. Beer J. Constantin
e czimen jelent meg: „Salomone
Campiglio del. — 210. — Carlo

904: IV. 25.

Vétel: Almássy Pál ha

Ducsay Béla

1926. egyházmúv. kiáll.
a Nemzeti Szalonban
Assisi szt. Ferenc, olaj.

V

Kelta pénzverő- és öntő-műhely, Balacskai VI. 128, 129

Ducsay Béla
62. Assisi Szt. Ferenc. Olajf. 5000

Nemzeti Szalon
Egyházm. kiáll.
1926.

Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye

III. 178.

Ducsay Béla

festő

Műcs. kiáll. 1926 tól

Pipics 111. l.

Kozma László IV. 177.

Ducsay Béla

szinérékenység

~~Műcs. kiáll. tól~~
Pipics 52. l

BUDAPEST N.

Egyetemi templom

Az újra díszített egyetemi templom. VV
1859, 8.l.

DUCSAY *Béla*, festő, * Versec 1893. A bpesti képzőm. főiskolán, Párizsban és Olaszországban végezte tanulmányait. Figurális és tájképeket fest. 1931. gyüjt. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban.

E. G. I. 26 / l

Férfi képe.

Derékon alól, kissé
teszi. Haja, szemöldöke s
szakála leberetvált. Körülcsa
bárányprémes mentejének g
öv ezüstzsinór.

Olajfestés, vász
Lanfranconi

MAPE

1938 nov-dec (N. tal)

Arató's után
Napnyugta a Balatonon } vízf

1942 (n.o.)

Pityu a Szellérquerek
vízf

109.

Budapest, 1939. november 3.

LA

yi Gyula urnak, Budapest.
Lágymányosi-u.16.

zés	9.40
	3.--
r.	5.54
m.	2.45
	1.34
	1.10
Arany Pengő	22.83

Kiváló tisztelettel:

ZIRKELBACH ERNŐ
vaskereskedő
Budapest, IV. Veres Pálné-u. 37.

CSABA NYOMDA, TELEFON: 143-59

25/VII

IV. képren kiáll

1933 Homokbánya

1935 Csiglés

1937 Dunakanyar II
Csendélet II

1939 (kassa) Dunakanyar III
Rakodók II) r.

1944 jun. (kincs)
Erdélyi fiú, verf

Lapszám: 705

TÁ

Feladó:

A távirat osztálya: Felvevő hivata

BADACSONYTOM

Cím:

DR SZENTI

MAANYOSI

16 47

Beérkezett:	Díjazta:	Díj P	Díj f

Felvette: KISS

munkahely, hivataltól, hó és nap, óra, perc

116 J XI/19 1527

ESTE 1/2 NYOLCKOR EERKEZ

Ducsay Béla

festő

szül. Versec 1893

Révai XXI. 270. l

Ducsay Béla

1913/14 - 1916/17

Ferképzomfoisk vk
77 fl.

firenzei székesegyház, a campanile és az Orsanmichele faragott szobraiban fedezi fel és oldja meg először az emberi alak biztos állásának, kiegyensúlyozásának, a tagok szerves kapcsolatának fontos feladatait. Eleinte márványból faragja szobrait, majd később mindinkább a bronzot és az agyagot használja, hogy alkotásainak elevenségét fokozhassa. Domborművei ugyan festőiek, de a reliefstilussal nem állanak olyan ellentétben, mint Ghilberti domborművei. A reliefek összes válfajait felhasználja. Egy-egy tábláján bonyolult architektonikus háttér előtt, vagy keretben nagyszerű tömegjeleneteket ábrázol. Néha valóságos színpadi együtteseket fejleszt ki, a dráma legizgatóbb mozzanatait rögzíti meg, melynek hatása végig hullámzik az összes jelenlevőkön. Nagy tisztelője és ismerője volt az antik művészetnek, sok motívumot vesz át az antik művészetből, de ezeket szervesen beleolvasztja képzeletének forma-együttesébe. A puttónak újjászületése, a renaissance művészetbe való bevonulása is D. érdeme. Puttói nem jónevelésű gyermekek, hanem huncut kis apróságok, akik nem törődnek a renddel, nem ismernek fegyelmet.

D. 20 éves korában mint kőfaragó lép a székesegyház építő-vezetőségének, az Operának szolgálatába. Munkásságát négy fejlődési korszakra oszthatjuk. Az 1. korszak alatt, mely 1406-tól egészen római útjáig, 1432-ig terjed. D. szinte kizárólag márványban dolgozik. Ekkor készíti a firenzei székesegyház, a campanile és az Orsanmichele fülkéi számára a szobrokat, kivéve a campanile Zucconeját, melyet Rómából való visszatérése után (1435) farag. Ezek között legnevezetesebb János evangélista trónoló és Szt. György, valamint Szt. Márk és Jeremiás álló alakja. János evangélista (1409–1415)

Ducsay Béla

1928, jun. Neuw. Halon
fav. tárl.
4 olajf.

Munkay József, igazgató-tanító III. 54.

Dulcsay Béla

1928. Balatoni Társaság kiáll. -
Kilátás a Balatonra, olaj.
Fürdés után, olaj.

Morris, William III. 161.

Dúcsay Béla

Fův. kept:

Akácok a faluban, of

[illegible] terhére számolsaton el,
kert után 1899, 1900 és 1901 évre
[illegible] terhére elvállalom, s felhívom
[illegible]nek megfirktésére a [illegible]
[illegible]záadással utasítsa, hogy a kifize-
[illegible]vi számadásban számolja el. —

[illegible]dapest 1902 szeptember 3.
[illegible]minister meghagyásából.

[illegible]

[illegible] ministeri tanácsos,
elnöki titkár

[illegible]. Bizottságának
Budapest

Balat. Tár

1928

If undelivered, please return to—
NOTES & QUERIES,
Oxford University Press,
Press Road,
Neasden, N.W.10

Dr Szen

a M

[redacted]

Ducsay Béla

Kilátás a Balatonra, olaj.
Fürdés után, olaj.

Nemzeti Szalon

III. Balatoni kiáll.
1928. ápr.

Ducsay Béla
festő

l.

Nemzeti Szalon
IV. Balatoni kiáll.

1930
szept.

Fürdés után
Harafalé } of

Kazlak a csajosi
határban, virf

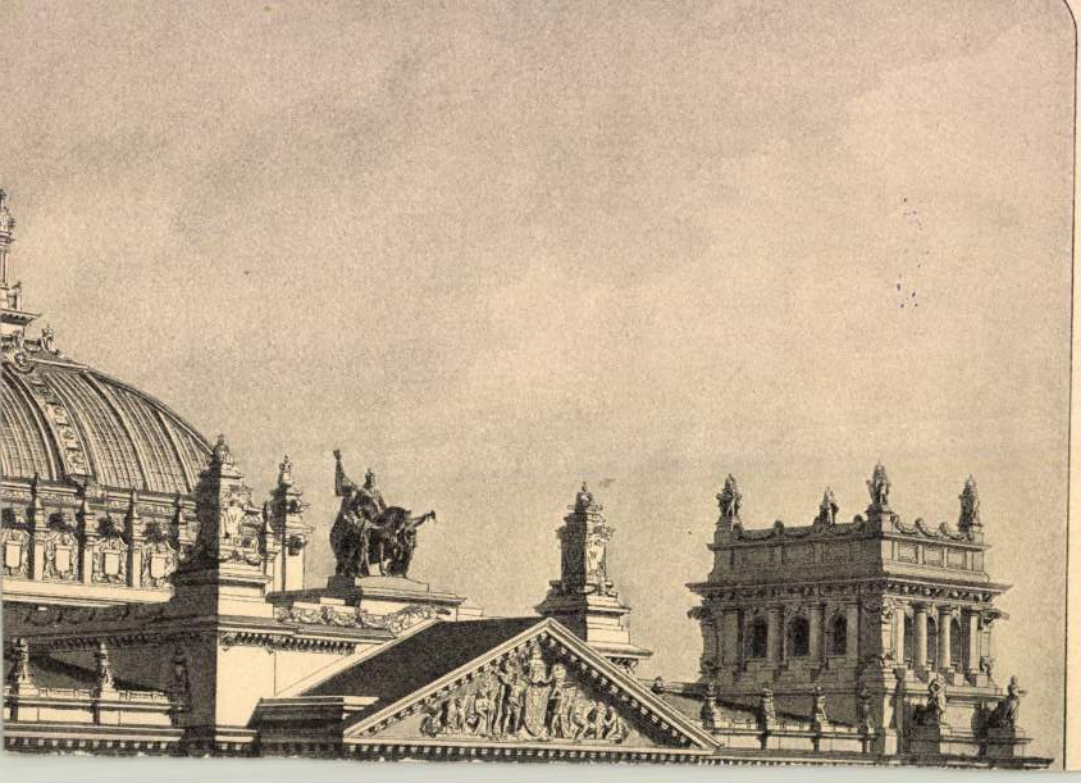

Ducsay Béla

Szent Imre eljegyzése, II olaj
Próféta, olaj
Szt. Sebestyén, olaj
Madonna, II olaj
Vasárnap, olaj
Noli me tangere II olaj
Önarckép, III olaj
A szobi Dunaág, olaj
Fénycsikók a Dunán, olaj
Dömös ködben, I olaj
Gyümölcsös, olaj
Ébredés II olaj
Faluvége, olaj
Facsoport II olaj
B.S. igazgató és neje, olaj
Fürdés után, olaj
Alvó nő, olaj
Kilátás a Balatonra, olaj
Akácok a faluban, II olaj
Krisztus gyógyit II olaj
Akt II olaj
Párában, ~~vizf.~~ a dömösi hegyek fölött
Marosi határban, vizf.
Hegyek között, vizf.
Erdőrészlet, vizf.
Zebegényi bucsu, vizf.
Zebegényi Dunaág, I vizf.
Malomvölgy, vizf.
Fohász, vizf.

Ibolya, vizf.
Kertek alatt, vizf.
Nagybányai táj, vizf. bonyi
Dombos táj, ~~xxxx~~ vizf.
Domboldal, vizf.
Csopaki pince, vizf.
Cséplés, vizf.
Rostálás, vizf.
Pára a dömösi hegyek fölött, II vizf.
Napfényben a Duna, vizf.
Akácos, vizf.
Kazlak a csajági határban, I vizf.
Buzakeresztek, I vizf.
Falusi táj, vizf.

1932 Téli tárlat.
Dömös-szobi Dunaág I

1933 Duna kiáll.
Zebegényi Dunaág, II vizf.
Dunakanyar, vizf
Kilátás a Dunára, olajf,
Buzakeresztek, II olajf,
Dömös ködben, II olajf,

~~1935 Munkácsy Céh kiáll.~~
~~Vizpart, vizf.~~
~~Vándorcirkusz, olajf,~~

1949. 10 1. csop.
l. hatal-t

1926. Lázmező. Assisi Szt. Ferenc I/ot.

Nemzeti Szalon

D u c s a y B é l a .

1927. Tavaszi tárlat

Ébredés I olaj
Akt I olaj
Facsoport I olaj

1927. Aquar és paszt.festők kiáll.

Szt. Antal oltár Zsécsényben, vizf.
Kecske, ~~olaj~~ vizf.
Erdőrészlet, ~~olaj~~ vizf.

1926. Egyházmüvészeti kiáll.

Assisi Szt. Ferenc, II olaj

1928. Balatoni társ.kiáll.

Kilátás a Balatonra, olaj
Fürdés után, olaj

1928. Tavaszi Szalon

Alvó nő, olaj

1928. Tavaszi Tárlat

Onarckép, I olaj
Akácok a faluban, olaj
Krisztus gyógyit I olaj
Patak mentén, olaj

1928. Munkácsy Céh kiáll.

Szivárvány, olaj

1929. Tavaszi Szalon

Vasárnap, olaj
Próféta, olaj

1929. Tavaszi tárlat

Nolime tangere I olaj
Madonna, I olaj

1930. Egyházmüvészeti kiáll.

Szt, Imre eljegyzése, I olaj

1930. IV. Balatoni kiáll.

Fürdés után, olaj
Kazlak a csajogi határban, vizf.
Hazafelé, olaj

1930. Arcképfestők II. kiáll.

Onarckép, II olaj

1930. Aquar és paszt.festők kiáll.

Fohász, vizf.
Marosi határban, olaj

1931. Csoport kiáll.

Megbánás, olaj
Pihenés, olaj
Hajnal, olaj

Ducsay Béla

DUCSAY BÉLA

12. Kora reggel Erdélyben, olaj	2500—
13. Csendélet, olaj II	2500—
14. Kilátás a dombtetőről, olaj	2500—
15. Cséplés, olaj	mgt.
16. Dunakanyar Zebegénynél, olaj	3500—
18. Szobi Dunaág, olaj	3500—
19. Párás Duna, olaj	2500—
20. Zebegényi táj, olaj	2500—
22. Dömös ködben, olaj	3500—
24. Déli napsütésben, olaj	3500—
25. Legyen világosság! olaj	3500—
27. Utban hazafelé, tempera	3000—
28. Egy Erdélyi falucskában, tempera	1500—
29. Almaszüretkor, vizf.	1000—
30. Zöld symphonia, vizf.	1000—
31. Erzsike, vizf.	1000—
32. Köblösi udvar, vizf.	1000—
33. Déli melegben, vizf.	1000—
34. Borszéki házak, vizf.	1000—
35. Kertek alatt, vizf.	1000—
36. Falu vége, vizf.	1000—

37. Cséplés, vizf.	1000—
38. Pityu a zsellérfiu, vizf.	1000—
39. A falu vénei, vizf.	1000—
40 Rostálás vizf.	1000—
41. Marinéni kacsái, vizf.	1000—
42. Falusi udvar, vizf.	1000—
43. Falusi élet Erdélyben	mgt.
44. Pihenő tehén, vizf.	500—
45. Kacsák a patakban, rajz	500—
46. Lovak, rajz	400—
47. Leány kecskével, rajz	400—
48. Rakodók, rajz	500—
49. Boci, rajz	500—
50. Vándorcirkusz lovai, rajz	500—
51. Házak kertben, rajz	mgt.
52. Dunai tájkép, rajz	400—
53. Delelő tehenek, rajz	500—
54. Nehéz feladat, grafika	400—

101. Csoport kiállitás

Résztvevők:

Borics Pál
Ducsay Béla
Futásfalvi Márton Piroska
Lorántt Erzsébet
Nagybányai Nagy Zoltán
Pólya Edit
Tenkács Tibor
Vojvoda János

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1949. január 2-től január 16 ig

Ducsay Béla

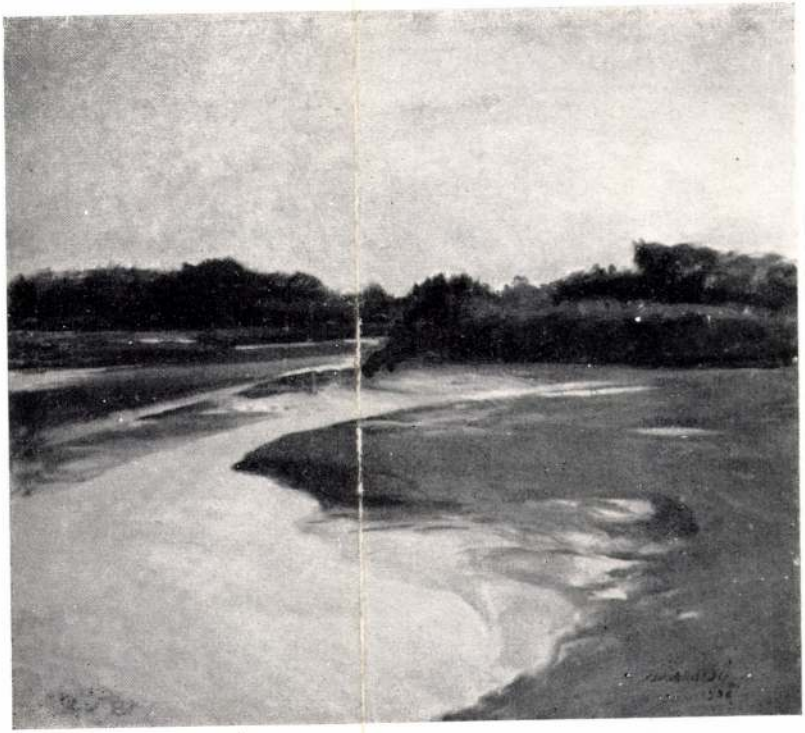

49. Benckhard Ágost: Alkony a Hernádon

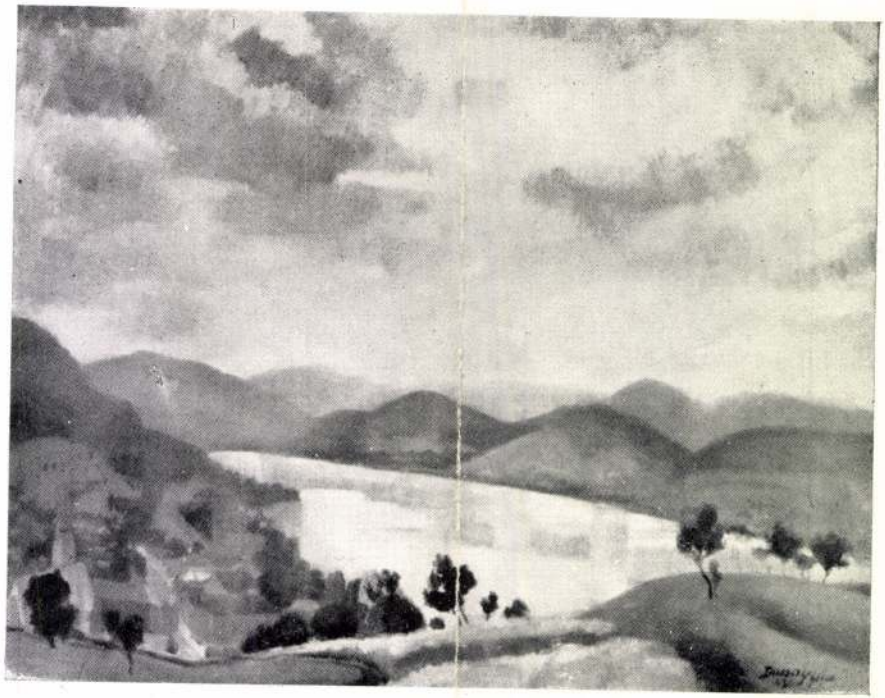

259. Ducsay Béla: Zebegényi Duna.

Magyar Művészetek
1940 febr.

M. Pedaj: ti ti

1947 máj

Dunakeszi Lebegőnél III, of

Almaszürethez II, virf

RAT

1940 NOV 19 15 39

Távirat száma	Szó	Hó és nap	Óra, perc	Hivatalos megjegyzések
42	11	19	1405=	

NYI LAAGY-

16

DAPEST=

Irányítás:

Továbbította

vezetéken, hivatalnak, hó és nap, óra, perc

K=

BABA+

Alkotás Mh

1947 szept

Párás Duna, of

—

Lilikék, virf

ZIRKELBACH ERNŐ
vasáru és konyhaszer kereskedő
Budapest, IV. Veres Pálné-u. 37.
Telefon: 1-880-17.

818

40 II/2

Budapest, 193

Ngr.

Elismervény.

T. Dr. Szentiványi Gyula ur
Lapymányosi u. 16

Az alanti árukat átvettem:

	Az áru megnevezése	Arany P	fillér
1	ott nekéz piros fazék 3as	3.	24
1	" " 5ös	4.	58
1	piros fedő 17	–.	76

Ducsay Béla

festő

VII. Nemz. Képzőm. Kiáll.

OMIKT. 1944. jún.

Erdélyi fiú, virt

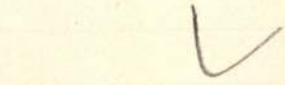

Ducsay Béla

Aratás után, vízf.

Művészeti Hotek Pécs

1941.

Dücsay Béla

Csendélet III/ olaj.

⇒Művészeti Hetek Ungvár

1941

M. Müvért

1940 febr (r hmos)

Domos Kodben III, of

1940-41 (hmos)

Domos-Szobi Dunaág II, of

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyulává
úrnőnek

Budapest

Lágymányosi u. 16

Ducsay Béla

Zebegenyi Duna
c. képe repr.

KMTáss A magyar
művészetért kiáll.
1940. febr.

✓

Dusay Béla

Zobegenyi Juna
c. kepe repr.

Nyitrán a magyar
minisztert kiállt.
1940. fb.

MAPE

1927 (máj-jun) [Nitral]

tit Antal oltár a sréceséji
Fiplomban;

Kecske
Erdőrészlet } of

mel s azokat páratlan szépségüeknek -

a Közoktatásügyi kormány rendelésére

pont összes diapozitivjeit.

legutóbb az Országos Szépművészeti M

igazgató ör véleménye szerint „szebb dia

A midőn megjegyzem, hogy közvetlen

szítek bármilyen méretü diapozitiveket, n

méltóztassanak információt kérni a köv

Közoktatásügyi ministerium: Dr. Depfr

Néprajzi múzeum: Dr. Györffy István

Erzsébet Tudományegyetem: Dr. Entz B

Szépművészeti Múzeum: Dr. Hoffman

Készítményeimet ismételten szives

Szeghalom, 1923 április hó 4én

Ducsay Bela

MAPE

1927

Ducsay Béla.

1938 A Magy. Akv.és Pastellfestők Egy. kiállitása.

Aratás után,vizf.
Napnyugta a Balatonon,vizf.

Nemzeti Szalon

V

Ducsay Béla
festő

Fokán, virt
Marosi határban, virt

Nemzeti Szalon

MAPE 16. Kiáll. 1930
dec.

Román magyar
művészek
ujabb képei.
Nemzeti Szalon
1936. ápr.

~~[illegible]~~ MAPE

Ducsay Béla

1931 ősz (Mács)

Lebegény a szobi Dunaággal, vírf
Szivárvány
Lebegény a vasúti töltésről
A párás dömösi hegek
Kilátás a Dunáre

1932 ősz (h.o.)

Hegek körötte, vírf
Rostálás I
Tavasy
Nap fények a Dunán

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

úrnak

Budapest

Lágymányosi u. 16 fél em. 1.

Ducsay Béla

2 festmény

Nemzeti Szalon. Munkácsy Céh. VIII. rep. kiáll. Lat. 1935. márc. 30 – ápr. 14 –

Vízparti virf. Vándorcirkusz, of

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

megvan

Ducsay Béla
festő
X. Szlávy utca 57/b.

MKSz 1947

Nemzeti Szalon 1931 márc. 70. csop. kiáll.

Ducsay Béla

DUCSAY BÉLA

született Versecen Temes m. 1893-ban. Középiskolai tanulmányait Temesvárott végezte. A Képzőművészeti Főiskolát Budapesten 1917-ben hagyta el. Első nyilvános szereplése még 1916-ban volt. Tanulmányuton volt hosszabb időre Olaszországban, majd Ausztria, Csehország, Németország és Schweizban. Hosszabb időt töltött Párisban és ujból Olaszországban. Utóbbi években mind sürübben szerepel a bel- és külföldi kiállitásokon. Az 1929. évi Barcelonai világkiállitáson „Szivárvány" cimü aquarell aktját éremmel tüntették ki.

Olajfestmények :

1	Megbánás	3000.—
2	Pihenés	1200.—
3	Hajnal	1200.—
4	Szent Imre eljegyzése	3500.—
5	Próféta	2000.—
6	Szent Sebestyén	2000.—
7	Madonna	1400.—
8	Vasárnap	600.—
9	Noli me tangere	2000.—
10	Önarckép	2000.—
11	A szobi Dunaág	1000.—
12	Fénycsíkok a Dunán	800.—

Dunay Béla festő

13	Dömös ködben	600.—
14	Gyümölcsös	400.—
14a	Ébredés	600.—
14b	Faluvége	300.—
14c	Facsoport	300.—
14d	B. S. igazgató és neje	Mgtul.
15	Fürdés után	300.—
16	Alvó nő	500.—
17	Kilátás a Balatonra	1000.—
18	Akácok a faluban	1000.—
19	Krisztus gyógyit	1200.—
20	Akt	1000.—

Vizfestmények:

21	Párában a dömösi hegyek	300.—
22	Marosi határban	180.—
23	Hegyek között	200.—
25	Erdőreszlet	200.—
27	Zebegényi búcsu	160.—
28	Zebegényi Dunaág	260.—
29	Visegrádi Dunaág	300.—
30	Malomvölgy	140.—
31	Fohász	300.—
32	Ibolya	240.—
33	Kertek alatt	140.—
34	Nagybábonyi táj	180.—
35	Dombos táj	180.—
36	Domboldal	200.—

37 – 45. l. a komplettben.

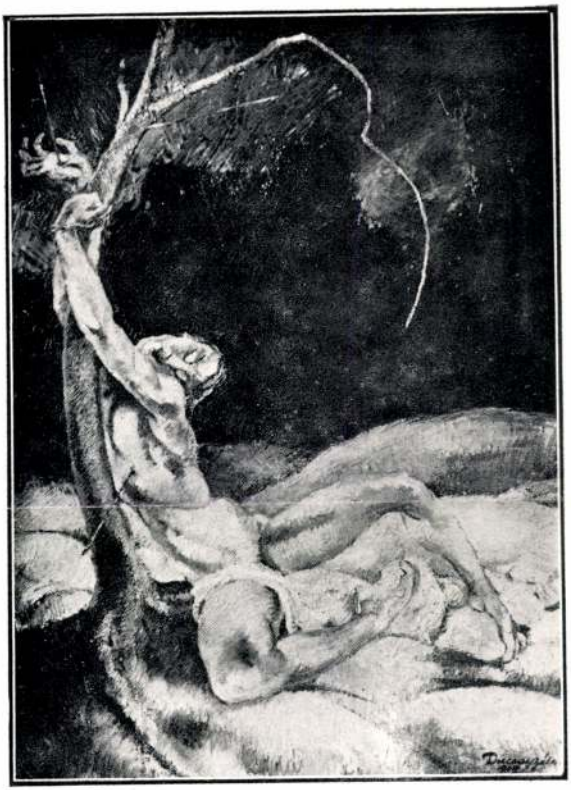

6. DUCSAY BÉLA :
Szent Sebestyén

15. DUCSAY BÉLA:
Fürdés után

Ducsay Béla
festő

Nemzeti Szalon 1931. márc
Fo. crop. kiáll.

10. DUCSAY BÉLA:
Önarckép

Ducsay Béla

kiáll -

Nemzeti Szalon

1931. márc -

Föv. képt.

Ducsay Béla

festő Műcsarnok

1931. őszi tárl. XII. 225, MAPE
226, 234, 263, 269.

1932. őszi tárl IV. 101, 102,
104, 105 MAPE

1933. nemz. képzm. kiáll.
132

L

Důcsay Béla

a Munkácsy Céh 1928 (nov) (N.4)
év kiállítása: Szi-
várvány c. olajf.

1930 nov (trust)

Visegrádi Dunaág (vizf
Pára a dömösi hegyek fölött
Lebegényi Dunaág

1930 (nov) (teged)

Nagybábonyi udvar | of
~~Buzakeresztek~~
akácok a faluban

Párában a dömösi hegyek
Kazlak a csajági határban | vizf
Buzakeresztek

1933 márc (trust) Lebegényi búcsú
Lebegény,
Dunaág

Dessewffy Miklós gróf: Barbári emei.

X. 93.

Dúcsay Béla

vod
z

Képzőművészet
1931. 95. l.

ap.
ás orsz.gyül.képviselő
mér főorvos
KI.ker.előljáró
ámtiszt
ilenkó ker.főtanácsos
dor főtanácsnok
zló törv.hat.biz.tag
örv.hat.biz.tag
n igazgató
sef tisztviselő
tisztviselő
főfelügyelő
igazgató
OA. tisztviselő
of ny.MÁV tisztviselő
vendéglős
elügyelő
tanár
anár
tisztviselő
ló könyvkötő mester
ikos banktisztviselő

Ducsay Béla

festő

koll. kiáll.

Ujság 1931. márc. 8.

(e. a.: A Nemzeti Szalon csoportkiállítása.)

ennek.[70]) E magyarázat mellett
áncmozdulat is, melyet a lebegő
oz, a fej hátsórészét fogó balkéz,
korsó és a mellette látható ivó-
-i körhöz tartozó témával van
al az istennel, hanem a fátyol
ől következtetve egy Menáddal.
námornak a román forma- és
ivalója. Az érett román művészet
n áll a nitschei esztétika appolói
Történetileg azért fontos a dolog,
lott antik forma- és ábrázolási
olhatunk. A pan-hellenisztikus
k az előázsiai kultúrában mélyen
kran képviselt nézet, mely szerint
ozeletvilágból vitték át a görög-
Otto meggyőző kutatásai után
zik, hogy a folyamat ép fordított
int a szassánida, a dionysosi
szikus foglalatba recipiálták és
i formakincsbe, amint ezt min-
tásai bebizonyították.[71]) Emlé-
kus-dionysosi gondolatok a késő
tak és mélyen az őskeresztény
atria vagy a »Veterum cultura

Ducsay Béla

MAGYAR MUVESZET
1931. 312.

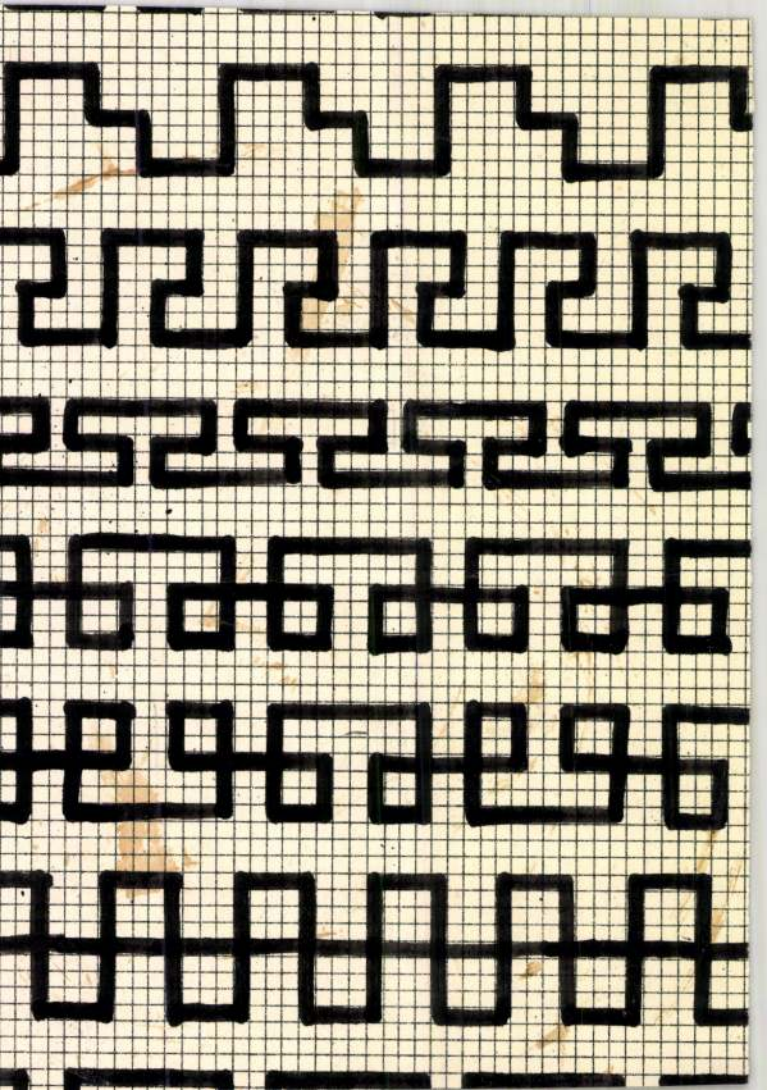

Ducsay Béla

Szent Imre eljegyzése

Nemzeti Szalon
Árpádh szentek kiáll. 1930 aug

V

Ducsay Béla

festő

Magy Archejf Társ 1930

Önarchép, olajf

V

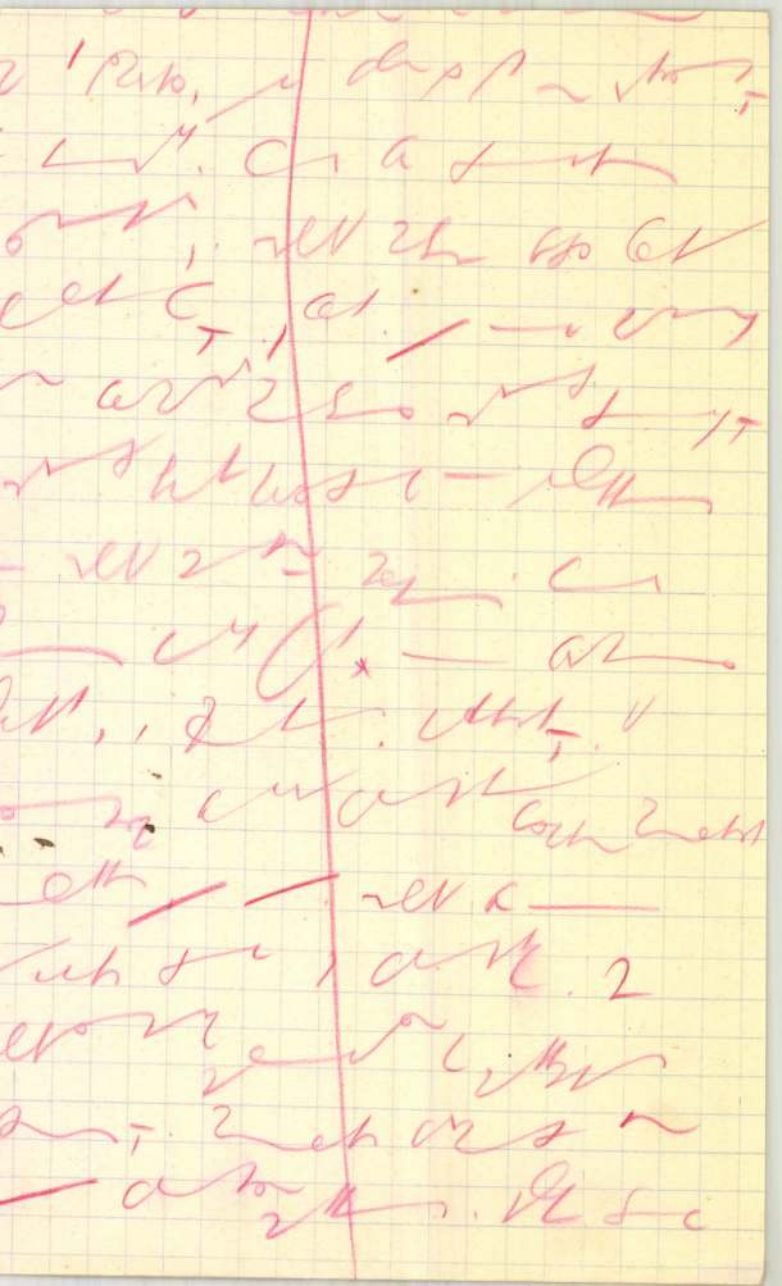

Důcsay Béla

Mücsarnok

1926. ősz. Kiáll. 384.

Anyám, of

1937 téli

Immaculata

~~Pforzheim~~ h. n. V. 98.

Ducsay Béla, festő;
sz. 1893. Versecen (Temes m.)
Középiskoláit Temesvárt
elvégezve, 1913-17. a Pesti
képzőművészeti fiskolán
tanult s rajztanári okle-
velet szerzett. Tanulmány-
uton volt Olaszországban,
Ausztriában [Csch- és Né-
metországban s hosszabb
időt töltött Párizsban.
1929. a barcellonai világ-
kiállitason szivarvány c.
képével ezüst ugyat. 1930.
a velencei Biennalen vett
részt. 1931-is 1949. ajúgt.
kiállitása volt Pesten.
Akácok a faluban c. elsőj-
festménye a Fov. Kép-
tárban.

[Szabadban

1816

1816.

~~625.~~ Lindemann-Frömmel: M
Sz. Münchenben 1852.

A spezzai öböl.

Az előtérben középütt lom
mely felé jobbról út vezet, hol
viselő férfi megy hátra fordulv
tért maga az öböl foglalja el b
gyekkel, a melyek a vizben viss
környékbeli magas hegyek látsza
rá az egyik szikla tetejéről, p
rült égbolt könnyen felhőzött.
»Lindemann Frömmel« és a kép hát

Vászon, mér. 77.7 : 126

lajstr. 16.—

Id. b. Wodianer Al

3-án. ~~Átvételett az Orsz~~
~~hol 1816 leltári szám alatt kez~~

Dudsay Béla

született Versecen (Temes m.) 1893-
ban. Középiskolai tanulmányait
Temesvárott végezte. A Képzőmű-
vészeti Főiskolát Budapesten
1917-ben hagyta el. Első nyilvá-
nos szereplése még 1916-ban
volt. Tanulmányúton volt hosszabb
időre Olaszországban, majd
Ausztria, Csehország, Németország
és Svájcban. Hosszabb időt
töltött Párisban és onnét Olaszország-
ban. Utóbbi években mind sűrűb-
ben szerepel a hazai és külföldi
kiállításokon. Az 1929. évi
Barcelonai világkiállításon
„Szivárvány" című aquarell akt-
ját éremmel tüntették ki.
1931. május. Kollektív kiállítása a
Nemzeti Szalonban. 45 mű /
olaj és víz. Főleg tájképek.
Naturalista, expresszionista

ntwerpenben 1460 táján, + ugyanott 1530-ban.

Az Képi 245

en Lucius Tarquinus derékon alóly abrá-
a gyilkot döfi önmagába. Feje kissé jobbra
zemei lecsukódnak. Középütt elvalaszott
ának fürtjei vállaira omlanak s a hajé-
gáló zöld szalag csokorra van kötve. A fejab
~~[illegible]~~ s a kettős nyaklánczon lógó ~~ezüst~~ kö-
ngyökkel körülvett drágakövek vagyognak.
ja ~~elöl nyitva van~~ Juge és ~~mindkét~~ mellet ~~mellet~~ emlője
a ~~bujak~~ fokó ruhát ~~alól~~ alól hasított szűk ujak ~~látszanak~~
~~elöi~~ fodorsak. Kézelők.

Fa, méretei 65: 48.5 cm.

A ~~Kamaraelnöki lakásból.~~
Nemzeti Muzeumból

Kamaraelnök 1848

1021

1977.VIII.15.Kossuth 7.23 Gné
Hétköznapok formálói

Duda Lajosné, Bezsa Berta néni
Beregi kézimunka tervezői, készítői

- A beregi asszonyok. Rab Nóra müsora következik.

- A beregi vidéken még nem is olyan régen, talán csak néhány évtizede annak, hogy természetes szükséglete és kötelessége volt minden lánynak, asszonynak a kenderrel kapcsolatos munkálkodás. Ami bizony komoly, nehéz munkát adott egész esztendőn át az asszonyoknak és a lányoknak, hiszen amire elkészültek a szőttesek a vásznak, addigra már elvetették a következő évi kendert.

- Abban az időben rá voltunk kényszeritve arra, hogy saját magunk csináljuk meg ruházatunkat is, mert nem lehetett mindig ilyen szép anyagokhoz hozzájutni, mint ma.

- Amit ma beregi kézimunka néven ismernek nemcsak az országban, hanem az országhatáron tul is, kb ezer asszonynak ad kenyeret ezen a beregi tájon, akik a szövetkezethez tartoznak.

- Igen én is mint nyugdijas dolgozó dolgozom tovább.

- Nagyon kevesen vannak olyanok, mint Duda Lajosné, Bezsa Berta néni, akik maguk is tervezik a varrnivalót.

- Hát én ugy szeretem megcsinálni őszintén elmondom,ha én előttem elmondanák, hogy igy gondolták el azt a kézimunkát, én azt szeretem meg is csinálni. Ugy gondolatból, de megalkotva kézzel. Itt, amit tetszik látni ezek mind tervezett szerint saját magam gyártmányai ezek a munkák, kézimunkák.

- Mielőtt ezek közül válogatnánk és próbálnánk ugy szóval is felidézni az itt láthatókat, jó lenne azért, ha a történetüket is elmondaná már azt, hogy milyen fontos szerepe volt a vászonnak az itteni ember életében.

- Akkor amikor a kenderen dolgoztunk még akkor a fiatalságot nem igy lehetett összevonni, mint ma. Ma ugye elmennek a kluba, és ott tartanak egy klubestét. Akkor pedig ilyen fonó esték voltak, ugy nálunk, mint másutt elmentünk együtt egyik lány cimboránknál a másiknál is és egy egy estét igy elfonogattunk. Jötttek a legények is és akkor adódtak elő azok, hogy egy ilyen estéken együtt volt az ifjuság.

- Könnyebben ment a munka is igy.

- Hát igen dallal, tánccal, ugye ezzel telt el.

- Még arra is jutott idő.

- Még arra is jutott idő, és fontunk.

- A tél volt a kellemesebb élet ideje, de mondaná el a kendermunkákat ugy sorba csak egy egy szóval jelezve, hogy mi minden munkát adott a kender.

- Elmondhatnm azt is, ugye amikor hozzáfogtunk, hogy kinyüjjük a kendert a vetés után, mikor már szép volt, utána elkezdtük áztatni. Mikor

eláztattuk a nagy vizbe, utána szépen egy 8-10 nap mulva kikeltettük. Mikor azt szépen kimostuk, ki kellett szárítani, utána szépen el kellett törni. Megörzsöltük, kicsaptuk a szöszt még aztán kellett ezt meghuzni. Mikor már a szép szösz meg volt huzva, akkor ugye ez három fele volt téve, volt a fejeszösz, akkor volt ugye az aprószösz és a csepü. Ezeket mind külön külön fontuk meg és igy osztályozódik viszont, hogy a csepüből szőttünk pokrocot, az aprószöszből szöttük a zsákvásznat, a fejszöszből pedig szőttük azt, amire szépen kézimunkázni szoktunk ma is.

- A kendermunka látszólag kizárólag azasszonyoké volt, de itt kapcsolódik össze, hogy a kendermunkával kapcsolatos valamennyi eszközöket a férfiak készitették, fából

- Fából igen, például a kendervágót azt csak direkt férfi emberek tudták megcsinálni, mert ahhoz a nők nem értettek, sőt volt olyan férfi, aki segitett a feleségének és kendert törni, mert az egy nehéz munka volt. Az esztováltához való dolgokat azokat is a férfiak készitették, mert kerékgyártók csinálták ugye, vamil szőttünk, akkor a guzsalyat a férfiak faragták, ők vették rá a guzsalyszalagot, mint legények, ugye a lányoknak ugye az volt a bokréta, amikor a legények ezt ajándékozta a lánynak, a guzsalyat és vele együtt a bokrétát.

- Ugyan ugy követhető ezeken az eszközökön nyomon, az ami a maguk munkáján ugyan hogy nemcsak elkészitette, akkor jókedvében már diszitette is, cifrázta, faragta mintákat vésett rá, mint ahogy maguk is a szőttest, ilyen olyan mintákkal diszitették.

- Igen ugye ez már a multé, mert ezt már nagyon nehezen tudjuk megörökiteni, de ma himezni leülünk egész estéken keresztül ugye és himezünk szebbnél szebb dolgokat, csak sajnos már nem arra a vászonra, amit mink magunk csináltunk.

- Hiszen nem terem már kender erre felé, meg talán nem is lenne, aki vállalná a munkát vele.

- Hát sajnos, hogy igy kell megmondani, már erre nem terem kender, sőt behozatalra szorulunk, mert ugy tudom, hogy külföldről hozzuk ezeket az értékes alapanyagokat, és még ez is kevés. Saját gyártotta alapanyagunkra nem tudunk dolgozni csak kongré és panama.

- Na de hát ha meg a másik oldalról nézzük mégis csak jó az, hogy nem kell a kender vetéstől, vagy a nyüvéstől kezdve s fáradozni és munkálni vele, hanem a kész anyagra már csak disziteni kell.

- Hát igen csak viszont ebbe nem tudjuk ugy megalkotni mind abba az alapanyagba, mert nem mutatott olyan szépen. Bármilyen szép kézimunkát teszünk ezek mosásnál kezdve már magát az alapanyatot is védeni kell, és a szint, hogy meg ne fogja, mert ha nagyon erős szert teszünk bele, tehát inkább csak esővizbe mosni ezeket a kézimunkákat, mert ezek nem életképesek akkor. Több esetben kértem én magam is a Háziipari Szövetkezet elnöknőjétől, hogyha egy mód van rá, nekünk mint bedolgozóknak, hogy valamikor kapjunk 7 méter háziipari szövésü vásznat, hogyha lehet-

ne, hogy megörökitjük magunknak is azokat a szép kézimunkákat, de sajnos egyetlen egyszer kaptunk, és megmondta az elnöknönk, hogy nem lehet és nem járulhat hozzá, hogy mink mind bedolgozók kapjunk 2 méter vásznat.

- Ugy legalább ki-ki, aki tervezi saját magának itthon felsorakoztathassa mindazt, amit megálmodott egy életen át.

- Hát igen ez volna nekem is az álmom, hogyha ezt még megtudom valósitani és átadni az utókornak, gyermekeimnek unokáimnak és hogy lássák meg, hogy édesanyjuk, hogy is dolgozott.

- Elmult egy életforma azzal, hogy nem szőnek fonnak többé, de öröklődik a hagyomány, talán azért, mert közösségben dolgoznak. Azzal, hogy kiülnek a kiskapuk elé a padokra, négyen öten asszonyok és odavetődnek a fiatalabbak, meg ott vannak körülöttük a gyerekek. Talán azért ilyen egyszerüen öröklődik az, hogy nézi a gyerek és próbálja követni.

- Igen nálunk is például a mi községünkben ez még nem hal ki, itt amit nagymamáinktól örököltünk, mink tovább vittük és ugyan ugy a gyerekeinkbe, unokáinkba igyekszünk, hogy megvalósuljon, már a kisgyerekek is igyekeznek varrni,himezni, tanulják az öltéseket, sőt iskoláinkba is tanitják kézimunka szakkörökön is van egy tanárnő, aki direkt ilyen kézimunka órát tart, a mi iskoláinkban is.

- Szemközt velünk ott a falnál az a madaras párna az a brüsszeli világkiállitást is megjárta.

- Igen az a minta ugyan ugy, mint ahogy itt tetszik látni, ez a brüszszeli világkiállitáson is volt már. Igen akkor dijjazták ezt a párnát, erre én kaptam 2oo forintot abban az időben.

- És hogy születnek az ujabb és ujabb motivumok.Hogyan tervezi.

- Hát én ugy elnézem ezekbe a mintakönyvekbe, ahogy vannak a minták, hogy nem mind olyan reálisak, és én hogyha leülök elgondolom, hogy én ezt a szegfü mellé nem ezt a csillagot teszem, mert az nem illik hozzá. Hogy a szegfü magában csak egy kicsike kis virág, de ha levél is van mellette akkor már teljes virág. Hogyha én a csillagot nem szépen illesztem be éshozzá illik, ahhoz a mit mondjak egy másik nagyobb csillaghoz, akkor azt nem lehet. Vagy például itten van ez a párna, ahogy van ugye a madár ott áll rajta a fa ágon. És alatta van a szegfü szépen ugy van kiszinezve tessék megfigyelni, ahogy van a madár fölött pedig a virág ujra az is az ágon áll és a fölött középen is ott egy virág, ugye de hát mondjuk ez alaposan van körülvéve, hogy nem férhet hozzá semmi kétség, hogy a tervezésbe bárhova oda állitom, hogy az nem felel meg.

- És még az is hozzátartozik, hogy az anyag is meghatározza,hogy milyen motivumot szerkeszt más kivánkozik párnára, más teritőre, más kisebb más nagyobb méretü anyagra.

- Igen ugye ezeket én ha leülök és megtervezem mondjuk,ha egy párnát tervezek például itten van előttünk ez a párna, amit itt tetszik látni, ugvye én ezt

- Ez a fenyőfás motivum.

-

- Igen a fenyőfás motivum igen én ezt megtudom csinálni egy nagyobbra is ugye, mint ahogy mutattam, viszont megtudom csinálni egy teritőre is, mert ha rátettem a mintát és egy sarkot akarok, akkor a tükröt ráteszem és kész meg van a sarok.

- Mint ahogy tetszettek látni ugye, de az már másképpen mutat mert az teritőre van tervezve.

- De az az érdekes éppen a maga kézimunkáiban, hogy ugyan az a motivum például három féle darabon, de azt csak maga tudja, hogy ugyan az, aki csak ugy felületesen látja az valami egészen mást, egészen más mintát lát.

- Igen, ugye megmutattam, hogy itt van egy szekrénycsik az van a ruhába, viszont azt meg lehet alkotni egy más teritőbe, másképpen ugye, vagy egy 2ox2o-asba is, de csak én tudom megalkotni és utána tudnak már róla himezni.

- Hát maga valahol belül érzi ennek a törvényét.

- Igen ezt én ugy érzem, hogy mondjuk, amit saját magam talán igy mondjam el, hogy az elgondolásomban van, ez nincs meg mindenkiben.

- Miből jön ez az ismeret. Örökség az ősöktől meg a saját maga fantáziája hozza, meg a gyakorlat.

- Igen mindkettő közrejátszik az örökség is, amit örököltem, viszont a gyakorlat ez teszi az embert mesterré.

- Tulajdonképpen ugyan olyan szégyen lenne minden beregi házban, ha nem lette ott a kézimunka, mint amilyen szégyen lett volna annak idején, egy lányra, vagyasszonyra nézve, ha nem tud szőni,fonni.

- Ez éppen olyan szégyen lenne. Ez valóban igy van, de ez a legnagyobb tisztelet, amit adhat itt Beregbe egy asszony a hozzánk belátogatónak, hogy tessék tessék ezt is megmutatom, tessék a másikat is , nem zárom be az ajtót kulcsra, hanem tessék nyugodtan jönni szivesen bármikor és megmutatom, hogy ezek azok a kincsek, amit mi örzünk és ugy érzem, hogy fogjuk is őrizni.

megírva

Duda

antalos (dolator)*

az alábbi apátság volgá-
latában a XIII. 4. közepén

Sörösbakonybéliapáts

54,270. l.

* Bartal nemt
„ács"

pelularia globulifera L

[sárgolyó]

DUDAR (Veszprém)

Dudar

RMU 5, 90 l.

REF. TEMPLOM eredetily gotikus, erre vall az összenyomott csúcsívű és két szijjközti koronnyal egyszerűen tagozott mellékajtaja.

1983.III.5.TV.1.m. 19,3o/Z

1021

TV-Híradó I.

- Nem festőnek készültem,de már gyermek koromban is jól rajzoltam. És dicsérték.Azonban az élet eltéritett.Apám kovács és bognár műhelyében ki kellett tanulnom a kovács és bognárságot. De mikor apám látta,hogy rajzaimat dicsérik,belenyugodott abba, hogy a festőművész pályát választom.

- A győri Dudár Máté emlékezik a fél évszázaddal ezelőtti indulásra. Abból az alkalomból,hogy a Rába-parti tárlat látogatók két héten át ismerkedhetnek a 3o éves művész legújabb alkotásaival. A természet, a fák, a bokrok, az eltünő ösvények békéjét, némaságát festette vásznaira.

- Szeretek sétálni nagyon.És figyelem a tájat,a természetet. Nem egy olyan tájat figyelek meg,hanem sok apró kis dolog,kockákból van összetéve.Mindig azt választom ki,amit a legalkalmasabbnak látom az elképzeléseim megvalósitására.

- Dudás Máté kiállitása március 2o-ig látható a győri Műcsarnokban.

DUDÁR Máté

Dudás

A velencei kiállításon a magyar akvarell-területen szerepelnek művei.

Gerevich Tibor: Az új európai művészet.

Magyar Szemle, 1936. sept. 44. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

Dudás Andrásné képző –

1972 AUG. 9 szerda

Bajai festőművésznők Halason

A városi szakmaközi bizottság képzőművészklubjának egy hétig vendége volt *Dudás Andrásné* és *Klosy Irén* bajai képzőművész. *Diószegi Balázs* festőművész vezetésével adott téma művészi megformálásának grafikai és festészeti megoldásait gyakorolták.

A két festőművésznő kiskunhalasi tartózkodásának emlékéül a Családi és Társadalmi Eseményeket Rendező Irodának egy 60x80 centiméter nagyságú „A család" című olajfestményt adományoztak.

A képzőművészklub augusztusban budapesti festőművészeket fogad.

T (SZAL
FT-ÉRT,
ZALAG 2
FT-ÉRT
HATÓ

ÁFÉSZ

nyei Ténla-

kun megyei Tőzegkitermelő
Talajerőgazdálkodási Vállala
Kecskemét, Czollner tér
Augusztus 12-ig: reggel f

Dudás Andrásné MDK

A keszthelyi művésztelepen dolgozott.

Cserháti József: Műterem a zalahelápi iskolában.
NAPLó : 1963 aug. 16. 2. lap.

Dudás Andrásné képzőművész

A Pedagógiai Szakszervezet a Bács-Kiskun megyei Bizottsága a TK.-megyei pedagógus képzőművészeti találkozót rendezte, – melyen a művész művei szerepelnek.

Sümegi György: Pedagógus képzőművészek. Petőfi Népe, 1974. ápr. 10.

Dudás grąf.

mDK

a többszáz műtárgy közül kiemelkednek

/-t-/: Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás Kassán.
A kassai MAV pálotában .

Pesti Napló.1939.okt.29. 6.1.

Dudás Antal

Szerepel a szabadkai művészek szegedi kiállításán.

D. Tekei Zsuzsa: Szabadkai művészek szegedi kiállítása.

Tiszatáj, 1968. VIII. sz. 747.o.

Dudás Antal

Barabás Sándor:

DUDÁS ANTAL linómetszetei.

Müvelődés /Bukarest/, XXXI.évf. 6.sz.
1978. junius. 32.old., 2 kép.

DUDÁS ANTAL

Sepsiszentgyörgyön Dudás Antal müveiből nyilt kiállitás. /rövid hir./

Utunk, XXXVI.évf. 10.sz. 1981 márc. 6. - 8.old.

Dudás Antal festő
Címe: 24413 Palič, Javorska 19.
(Kupuszina, 1933 -

Az újvidéki Tanárképző Főiskola - képzőművészeti tagozatán 1958-ban diplomált. 1975 óta tagja a Vajdasági képzőművészek egyesületének. A becsei, zentai, topolyai, baranyai és paczkowi művésztelep munkájában vett részt. A palicsi Vladimír Nazor iskola igazgatója.
- kiállítása Gyegeden a Horváth M. n-i lépcsőben
1977 XI.13-30.

Irodalom: ULUV-UPIDIV 1975. (Katalógus) – Októberi Találkozó '79 (Katalógus) – Októberi Találkozó '80. (Katalógus)

Ivan Jandrić keramikus. 1931-ben született a Bjelovar melletti Velika Trnoviticán. 1948-ban részt vett Újbelgrád építésén. Közben beiratkozott egy esti rajztanfolyamra, melynek tapasztalatai lehetővé tették számára, hogy később az újvidéki Iparművészeti Iskola kerámiai szakán oklevelet szerezzen. Törökkanizsán helyezkedett el képzőművészeti pedagógusként. Onnan a tavankúti Matija Gubec Általános Iskolába került és fölvette a kapcsolatot a szabadkai művészekkel. A helybeli naivok munkáját is figyelemmel kísérte. Rövid kanizsai tartózkodás után visszajött Szabadkára, ahol a Munkásegyetem szakmunkatársaként dolgozott.

Fejlődése lassú, de töretlen vonalú. A figurák és a rozetták szakasza után az érett gyümölcsök világában találta meg igazi önmagát. A kishegyesi és a reseni művésztelepet látogatta. Számos közös kiállításon vett részt. 1980-ban, a IV. Kerámiai Triennálén I. díjat kapott.

A *Napsütés Szabadka felett* című pannója a Szabadegyetem előcsarnokának falát díszíti.

Irodalom: Mészáros Katarina: Ivan Jandrić, csodálatos növények kertje. Szabadka, 1974. (Katalógus) – Ivo Popić: Svjetlosti prostora. Osvit, Subotica, 1978.

Dudás Antal festő. 1933. január 26-án született Kupuszinán. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után az újvidéki Tanárképző Főiskola képzőművészeti szakára iratkozott. 1958-ban szerzett diplomát, majd pedagógusként helyezkedett el.

Festői mondanivalóját a falu emlékei ihletik: a széles utcák, az egymás mellett sorakozó, mozdulatlan házak és a benne élő, csendet és nyugalmat áhítozó emberek és tárgyak. A szűkszavúság, a színek higgadtsága és a rajz szinte aszkétikus szigorúsága mögött azonban visszafojtott indulatok feszülnek. A nagy nyugalom mintha csak spanyolfal lenne, mely elfedi a mozdulatlan emberek lelkébe, a házak belsejébe szorult drámát.

„Dudás hisz vallomásának igazában és őszinteségében, mely egyszerű és közvetlen. Nem azért fest, hogy hódítson és tetszetős legyen; képei szerzőjük művészi mondanivalójának egyszerű kifejezése miatt mégis tetszenek" – írja egyik recenzense.

A becsei, zentai, topolyai, baranyai és más művésztelepen dolgozott.

Önállóan kiállított Szabadkán 1972-ben, 1974-ben, 1975-ben, 1977-ben; Palicson 1972-ben, 1974-ben; Újvidéken 1973-ban, 1975-ben, 1976-ban; Zomborban, Kupuszinán, Apatinban, Szegeden 1977-ben.

Irodalom: Mészáros Katarina: Dudás Antal – festmények. 1977. (Katalógus).

Sinkovics Erzsébet keramikus. 1934-ben született Újvidéken. 1955-ben szülővárosában fejezte be az iparművészeti középiskolát, majd a Tanárképző Főiskola képzőművészeti szakán szerzett diplomát 1965-ben. Már a középiskola elvégzése után képzőművészeti pedagógusként működött. A palicsi Vladimir Nazor iskolában tanít.

Kerámiái eredeti meglátásról és jó technikai felkészültségről tanúskodnak. Legtöbbször geometrikus formák felhasználásával teremti meg kompozícióit, melyek konkrétabb vagy elvont témájuktól függetlenül a harsány hatásoktól való tartózkodást és a mértékletességet hirdetik. Az ilyen benyomást erősítik majolikáinak sötét tónusai, amelyeket csak némely hangsúlyozó, világosabb körvonal tesz derűsebbé.

A kishegyesi kerámiai művésztelep tagja. Számos közös kiállításon szerepelt. 1980-ban Szabadkán önálló tárlaton mutatta be munkáit.

Irodalom: Októberi Találkozó '79. (Katalógus) – Sinkovics Erzsébet. Szabadka, 1980.

Dudás Antal festő

(Kupuszina, 1933 -

1958-ban végzett az újvidéki Tanárképző Főiskola képzőművészeti tagozatán.

Müve szerepelt a Szabadkai Művészek kiállitásán Szegeden/1978.IX.17-X.2./ és Szabadkán/1978.X.8-XI.3o./

-katalógus a könyvtárban-

Dudás Antal, festő

Jugoszláviai művészek kiállítása Szegeden

Szeged jugoszláv testvérvárosában, Szabadkán élő művészek mutatkoztak be vasárnap Szegeden. A Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában megnyitott kiállításon Ivan Jandric keramikus és Dudás Antal festőművész 30—30 alkotását láthatják az érdeklődők.

A két, határ menti testvérváros kulturális kapcsolatainak keretében rövidesen szegedi képzőművészek válogatott anyagából Szabadkán rendeznek kiállítást.

Jugoszláviai művészek kiállítása Szegeden

Népszabadság Bp. 1977. nov. 15.

7.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

Magyar Szó

1970 MAR 21

1021

Dudás Antal

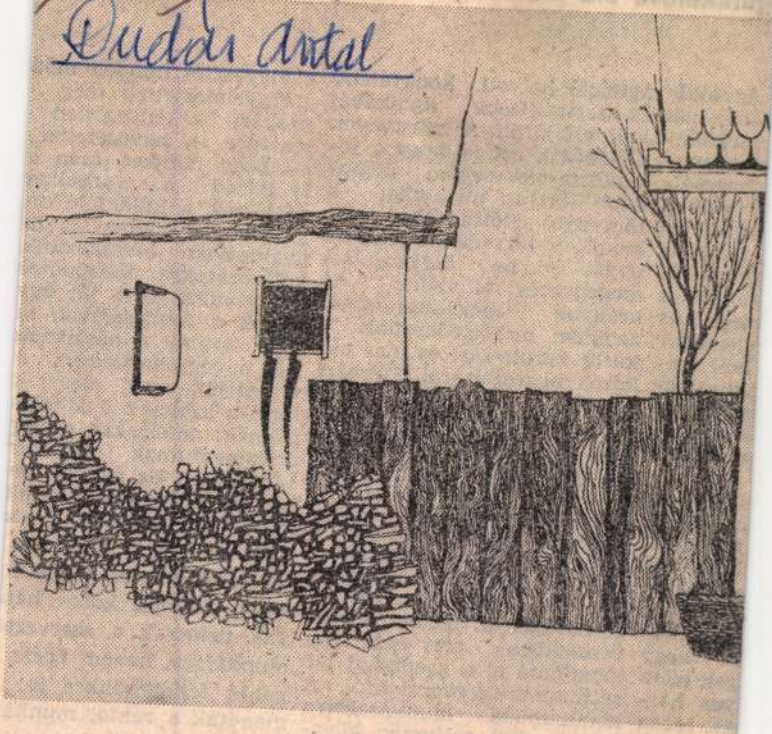

Dudás Antal Udvar

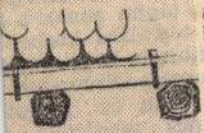

m

he
vez
ljá
ák azt is, hogy
-elosztásban legin-
rtjuk magunkat a
es előírásokhoz, va-
a társadalmi megálla
s az önigazgatási
ezés tételeihez. Az
megállapításánál
megfeledkezünk a
eruházási és más esz
iztosításáról. Félreért
ül kimondták, hogy
gyakorlattal haladék
szakítani kell, s a
melosztást a gyor-
zavartalanabb fejlő-
gálatába kell állítani.
vitás — mondták —,
általános takarékos-
galom jó eredménye
tt, de elsősorban a
on kívüli munkaszer
en, ami nem igen
ó el a gazdasági tár
ka-szervezetekről. A
ista munkásaktíva
ért erélyesen köve-
ogy vizsgálják felül

nód
n
en
ra, hogy minden terén e
re terjed a verbalizm
Akárcsak a különféle an
gokban, a vitában is m
gyakrabban hivatkozunk
határozatokra, álláspontok
ez azonban nem jár egy
annak a felmérésével, h
mit tettünk a határozat
nak a végrehajtásáért, n
vizsgáljuk meg, eleget t
tünk-e azoknak a köteles
geknek, amelyekre az eg
dokumentumok kötelezr
bennünket. Ez nagyon ve
lyes jelenség, mert késlel
az akciót, megakadályozz
reális helyzetfelmérést és
feladatok pontos meghatá
zását, aminek káros hat
van nemcsak a szervezet
munkájára, hanem egész
vábbi fejlődésünkre is
mondták a zentai munkás
tíva értekezletén.

Dudás

grafikus

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7-8. n. 340-343. o. kiállítások.

Végvári tajos beszámolója:

Magyar Rézkarcolók Egyesületének kiállítása.

M.D.K.

Dudás Bálint

A Szegedi OlajkÖzpont tervpályázaton 10ooo Ft-os megvótel

Térstervező: Boruzs Bernát- Mikolás Tiobr- Mohácsi Péter- Sum Mihály- Szabó János- Pongrácz Pál- Szokolay Örs- Kerényi Mártoh- Kálnoki K. Sándor

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3. 1.

D Dudás Béla

festő

l. Budipasvajzák

1934-35. 35-l

Kupola

Eddig rendben

Másolat

Exp. 19

Dudás Béla

a díszítőfestőipari mesterképrő-
mákon jó végbizonyt-
vanyt nyert.

l. Budiparrajzisk

1935–36. 18. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTÁSA.
KIFIZETTETETT
1940 év III. hó 28 napján
15. naplótétel alatt.

Dudás Bertalanné, építésvezető

Golda János: 450 lakáss lakónegyed, Sajószentpéter. Építész: Thoma Ágnes (Ernakterv).

Építésvezetők: Dudás Bertalanné,
Éles Emőke.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 48-old.

PIACON *(Dudás Erzsébet 14 éves tanuló rajza)*

n. Most újra játszom a Szabó
ládban, természetesen nem a
támadtat, hanem egy újság-
szerepét.

– Így remélni lehet, hogy sze-
i az újságírókat . . .

– Általánosítani nem lehet.
újságnyilvánosságot sohasem
hásztam, valahogy zavarban
gyok, ha kérdeznek, ha ma-
nról kell beszélnem. Mit
ndjak? Ötvenöt éves vagyok,
csoda már nem történhet
em. Ebben az évben nagy
m ért, érdemes művész let-
n. Feleségem testnevelő ta-
— rádióbeli családszereplé-
k alkalmával nagyobb sike-
volt, mint nekem. Fiam egye-
nista. Ha azt kérdezi, mit sze-
ek szabad időmben csinálni,
mondom: Balatont. Mind-
, csak a Balaton környékén
yek, ott tudok kikapcsolódni,
tudom kipihenni magam.

— Gondolom, úgy értette, hogy itt, a színházban. A sokféle feladat közül ezt szeretem a legjobban, és nem azért, mert ezt illik mondani. A következő bemutatón nem leszek színpadon, de ez nem is baj, hiszen így is tíz-tizenöt estén játszom. Az azt követő elképzelést még nem ismerem.

— És ez nem nyugtalanítja?

— Eltalálta. Nem vagyok „hőzöngő" ember. Ez talán erényem, talán hibám. A közönséget nagyon szeretem, és örülök, hogy sok mindenre emlékeznek, még a Kétszer kettő néha öt című filmre is, ahol ritka szerepkörben láthattak: szerelmes voltam.

Zenthe újból elmosolyodik, megpödri kellékbajuszát, és — miután az ügyelő szólította — indul a színpadra.

Bende Ibolya

Dudás Erzsébet
14 éves tanuló

Chikán Bálint: Rajzszakkörön, Gödöllőn.
Szabad Föld, 1976. febr. 1.

Dudás Flórián M.D.K.

vegyipari muhkás

A Budapesti Dési Huber Kör Klpzőművészeti Szabadiskolájának hallgatója, 1948.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 131.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSTANULMÁNYA I
Bp. J

Dudás György M.D.K.

Dijazva a pályázaton

Társtervező: Rohrböck József, Szlabony Lajos,

Szalai László, Murányi Dezső

Sikeres volt a hütőtároló tervpályázat

Magyar Nemzet 1965. nov. 19. 3. l.

Dudás Györgyné

az alábbi pályázaton megvételt nyert 6. számú terv egyik munkatársa

Krászt György: Mosonmagyaróvár régi városközpontjának tervpályázata, 1971.

Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 14-16.l.

DUDÁS Gyula
Maroshévíz, 1929. május 24.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Péter király uralma
dás tört ki, amely mell
követelők a békési Vata
Gellért püspöktársaival
Székesfehérvárról Budár
oroszok közötti számkiv
András keleti irányból
lázadó pogány csapat fo
kivételével megölték ők
a Kelenföldi hegyről, a
majd "mellét dárdával á
szolták, és agyvelejét
ber 24-én történt.

Az első magyar vértan

DUDÁS Gyula fotó

10. 59. Varadinum '92

Új Művészet 1992

Dudás Gyula festőművész
(1929 Toplica -)

1

a nagybányai művészeti
líceum tanára.

Igaz Gy. 1972 november
777. old

Dudás Gyula

A Kolozsvári Ion Andreescu

Képzőművészeti Főiskolán végzett

1958-ban

Igaz Gy. 1972 november

777. sz

Dudás Gyula

3

Első nyilvános szereplése

1959- Nagybánya

Igaz Gó 1972 november

777. old.

Budai Gyula 4

Kiállításai voltak:

Nagybényán, Szatmáron, Nagyváradon

Több művét a nagybényai múzeumban őrzik.

Igaz Szó 1972 november

777. old.

Erdélyi tájképek az Alföldön

BÁLINT JÓZSEF

Dudás Gyula, a Nagybányán élő és dolgozó festő alkotásaiból nyílt tegnap tárlat a hódmezővásárhelyi Alföldi Galériában. A művész olyan környezetben alkot, ahol rövid életű divatok sohasem tudtak gyökeret verni. Művészetére a bányai táj mindig nagy hatással volt. Dudás Gyula alkotói céljának tartja a nagybányai iskola hagyományainak hű ápolását, továbbvitelét, ám nem minden esetben a természeti látvány hűséges visszaadására koncentrál. Miközben egyszerűen tájképfestőnek vallja magát, arra törekszik, hogy az ember jelenléte s a természethez való tartozása érezhető legyen a képein. Rendkívül fontosnak tartja, hogy alkotásaival több fényt, melegséget lopjon embertársai, a képeit nézők lelkébe, életébe, otthonába.

A műveken megsejthető egy mágikusan sugárzó belső tér, a lélek, a szellem tere. Az egymás erejét fokozó villogó színek által a levegő is mintha sűrűvé válna. A tobzódó vörös, sárga, kék, vakító fehér színfoltok izzóvá hevülnek, az árnyékok súlyossá, a napsütés tikkasztóvá válik. Dudás Gyula a mindennapi témát, az eseménytelenséget drámai erejűvé tudja fokozni színeivel, kontrasztjaival.

M. Napló 2007. május 12. 14. oldal

DUDÁS GYULA

Abramovics orosz üzletember nevével fémjelzett AirBridge Zrt. – derül ki a kiküldött napirendi pontokból. A döntéseket azzal a feltétellel lehet meghozni, hogy az új tulajdonos átutalja a vállalt húszmillió eurós (közel ötmilliárd forintos) alaptőkeemelés összegét. Az MTI információi szerint ez már megtörtént, az összeget a vevő a Malév zárolt számlájára helyezte a privatizációs szerződés aláírásakor. A szerdai közgyűlés vezérigazgató-váltással kapcsolatos kérdést nem tárgyal – nyilatkozta a távirati irodának *Oravecz Péter*, az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zrt. szóvivője.

dokolta, nem szeretnének olyan helyzetbe kerülni, hogy utólag derüljön ki: a tulajdonossá vált önkormányzatok később privatizálni kénytelenek a társaságokat. Így a kormányon lévők inkább maguk kínálják fel a cégeket tőkeerős befektetőknek; Garamhegyi legalább is az egylépcsős magánosítást tartja ésszerűnek.

Szita Károly, Kaposvár polgármestere ezzel szemben hangsúlyozta: jelenleg is van olyan város az országban, amelyikben az önkormányzat maga tartja kézben a helyi tömegközlekedést. A közszolgáltatásokat ellátó cégeknek minden-

között, ma is vannak olyan települések, amelyek úgy támogatják a Volánok fejlesztését, hogy nem tulajdonosai az adott cégeknek.

A városvezetők tartanak attól, hogy magánosítás esetén az ellátás jelenlegi szintje a Volánoknál csökkenhet, hiszen elképzelhető, hogy egy profitorientált befektető csak a valóban gazdaságosan üzemeltethető vonalakat működtetné tovább. Az államtitkár szerint mindez alaptalan félelem, hiszen azt, hogy a befektetőknek miként kell tovább működtetniük a privatizált céget, szerződésben írja majd elő az eladó, vagyis maga az állam.

Dudás Gyula festő

NAPKELET

A KM hétvégi melléklete

A TARTALOMBÓL:

- Szabad a csillagok felé nyúlni
- Ha elindul a vonat
- Weöres Sándor emlékére
- A szlovák lektor

Aktuális kérdések

Ajtót nyitni idegennek

Tóth Kornélia

Nyírbátor (KM) — Keresztutak metszéspontjában fekvő hazánk — a vasfüggöny felhúzása óta — felértékelődött az átutazók szemében. Nemcsak békés szándékú turisták haladnak itt át, hanem megjelentek az ember-, az autó-, a fegyver-, a kábítószercsempészek is. Az Európa szívében dúló testvérgyilkos háború elől ezrek menekülnek hozzánk, s még távolabbi kontinensről is rajtunk keresztül halad az újabbkori népvándorlás hulláma. Éppen ideje volt a legmagasabb szinten szabályozni a külföldiek hazai mozgását, ezért született meg az idegenrendészeti törvény, amely 1994 május elsejével lép hatályba.

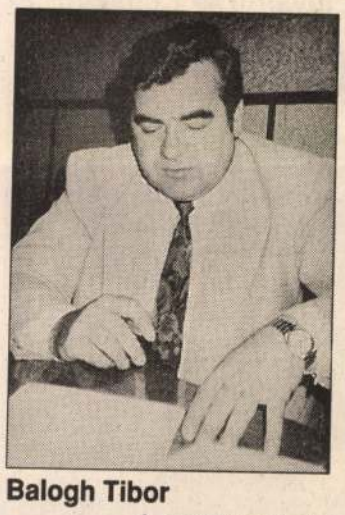

Balogh Tibor

A SZERZŐ FELVÉTELE

Balogh Tibor alezredest, a Nyírbátori Határőr Igazgatóság rendészeti osztályvezetőjét kérdeztük a testületet érintő változásokról.

❑ *Profi határőrökre bízzák a jövőben az államhatár őrizetét, ugyanakkor a rendészeti jelleget akarják hangsúlyozni. Nincs ez ellentmondásban?*

— Egyáltalán nincs. A világban és a környezetünkben zajló, biztonságunkat fenyegető jogellenes cselekmények arra késztették a határőrség vezetőit, hogy a kizárólag profikra bízott rendészeti elgondolást sutba dobják és alkalmazkodjanak a mai helyzethez. A '80-as évek végétől jelentkező migrációs hullám, a szomszédban zajló polgárháború és feszültség teljesen új követelmények azonnali megoldására késztették a határőrséget. Tehát hatósági jellegű rendészeti feladatok hárulnak ránk, ugyanakkor a határon kialakuló konfliktusok elhárítását a Magyar Honvédséggel közösen kell megoldanunk.

❑ *Előtérbe került az úgynevezett intellektuális bűnözés, ebbe a csoportba a szakemberek a kábítószer-, fegyver-, lőszer-, sugárzó anyag, lopott gépkocsi és természetesen az embercsempészetet sorolják. Felkészültek-e a határőrök a korábbitól eltérő jellegű tevékenységre?*

— Azt látnunk kell, hogy a világútlevél bevezetése óta, a demokratikus államszervezet kiépítésével egyidejűleg megjelentek határainkon a távolabbi országokból, de még más kontinensekről érkezők is. Azért nem mondok turistát, mert közülük sokan be akarnak csempészni valamit. Velük szemben szakszerűen, de nagyon határozottan kell fellépnünk. A Közép-Európában dörgő fegyverek elől ezrek hagyják oda hajlékukat és keresnek nálunk vagy még messzebb menedéket.

Érthető, hogy a menekültügy kezelése nem határrendészeti feladat, de mi találkozunk először az idegennel és nekünk kell megkezdeni a hivatalos eljárást. Igen szoros munkakapcsolatot alakítunk ki a Menekültügyi Hivatallal, rendőrséggel, bírósággal, ügyészséggel, a honvédséget a konfliktuskezelésnél már említettem.

❑ *A nyírbátori igazgatóságon tavaly hozták létre a rendészeti osztályt, igen szerteágazó terület összefogását várják el Önöktől. Konkrétan melyek ezek?*

— A határon történt szabálysértések vagy bűncselekmények elkövetőit meghallgatjuk, de sajnos, sok az olyan szabálysértő, aki az itt-tartózkodás, a munkavállalás rendelkezéseinek kijátszásával próbál itt maradni. A bűnsegédeiket leleplezni körülményes, a bizonyítást lefolytatni bonyolult, ugyanis ezek a bűnszövetkezetek technikailag jól felszereltek, szervezettek, konspiráltan tevékenykednek. Az idegenrendészeti feladatok ellátására hatósági jogkörünk még nincs, ezért ezt a rendőrséggel együttesen látjuk el.

❑ *A déli határainkon tapasztalt menekülthullám irányította rá a figyelmet, hogy számtalan feladatot kellene a tömegesen érkező külföldiek miatt azonnal megoldani. Ez nemcsak jogkört, több határőrt, hanem intézményeket és pénzt is jelent. Az utóbbiakból van-e elég?*

— Idegenrendészeti központot állítunk fel hamarosan Nyírbátorban, a Bocskai úti volt szolgálati lakások átalakításával. Mérlegelni szükséges, hogy valaki miért kényszerül elhagyni a szülőföldjét? Ha faji, vallási, politikai üldöztetésnek van kitéve, humanitárius okokból oda nem küldhetjük vissza. Megint más a bűncselekmény tisztázása. Azt hiszem, teljesen világos mindenki előtt, hogy másfajta elbírálás alá esik a két említett magatartás. A közvélemény előtt is rövidesen tisztáznunk kell, hogy más a menekült és más a jogellenesen itt tartózkodó külföldi státusza. Idegenrendészeti őrizetbe kell vennünk ez utóbbi csoportba tartozókat, majd bírósági úton kell érvényt szereznünk a döntésnek.

❑ *Sok éve még azt nézték meg a határátkelőkön, aki az országból kifelé utazott. Ma pedig a beutazók okmányait vizsgálják át tüzetesebben. Feltétlenül szükséges a fokozott ellenőrzés?*

— Akár tranzitútnak, akár célállomásnak tekinti az idegen hazánkat, a magyar állampolgárok védelme érdekében alaposan megnézzük, kit engedünk be. Ha például nincs érvényes útlevele, vízuma vagy meghívó levele, esetleg a szükségletei fedezésére való pénze, vagy rossz műszaki állapotú a járműve, egy sor gondot okozhat később az illető a hatóságoknak. Ezért be se engedjük az országba. Idén több mint 82 ezer utast fordítottunk vissza. Az más lapra tartozik, hogy némelyek kitartóan próbálkoznak sokadszor is.

❑ *Akciószázadokat szerveznek a határőrségnél, úgy tudom, Dunántúlon már néhány működik is. Lesz-e nálunk és ki vetheti be ezeket?*

— Önálló parancsnoksággal, mint kihelyezett alegység működne. A jövőben Záhony és Csengersima térségében lenne egy-egy akciószázad. De e pillanatban a működésével kapcsolatos írásos parancs még nincs nálunk, így igazából csak általánosságban mondhatom: a határon kialakuló fegyveres konfliktus elhárítására alkalmazható, kis létszámú erő az akciószázad. Jelenléte már csak azért is megnyugtató a határ közelében élő lakosság számára, mivel az esetleg fegyverrel betörő diverzáns csoport nem számít hadüzenet nélkül háborút indító ellenségnek. Ezért velük szemben fellépni is csupán korlátozott erővel szükséges.

❑ *Vitatkoztak pártok, politikusok és a zöld vállaposok arról: fegyveres erőnek számít-e a határőrség?*

— Annyit már a honvédelmi alapelvekben sikerült tisztázni: a határőrség a honvédséggel együtt a fegyveres erők része, de speciális rendészeti jellegű feladatokat is el kell látnia. Úgy véljük, nemcsak a magyar állampolgárok, de a békés szándékkal érkező külföldiek előtt is meg kell őriznünk a határőrség tekintélyét, mégpedig gyors, pontos, szakszerű intézkedésekkel, hiszen az idegenek a rólunk szerzett benyomások alapján alkotnak véleményt a Magyar Köztársaságról.

❑ *Köszönöm a beszélgetést.*

KM galéria

Dudás Gyula festményei

Dudás Gyula: Erdélyi táj boglyával

HARASZTOSI PÁL REPRODUKCIÓJA

Egy hónapon át látogathatták az érdeklődők Dudás Gyula nagybányai festő tárlatát a vajai Vay Ádám Múzeum kiállítótermében. A művész 1929-ben született Hargita megyében, Maroshévizen. A Kolozsvári Tanítóképzőt 1949-ben végezte el, majd két évig tanítóskodott. Művészeti tanulmányait a kolozsvári Szépművészeti Főiskolán folytatta, 1958-ban diplomázott. Tanítómesterei között tartja számon Kádár Tibort és Mohi Sándort. Főiskolai tanulmányait követően került Nagybányára a Művészeti Szaklíceumba. Jelenleg is ott él, 1990 óta nyugdíjasként. Tagja a Romániai Képzőművészeti Alapnak, rendszeres résztvevője az évenkénti őszi tárlatoknak, valamint a bukaresti biennáléknak. Magyarországon kívül (Budapest, Nyíregyháza, Szolnok) műveivel szerepelt már — többek között — Franciaországban, az USA-ban, Izraelben és Finnországban. Gyakran megfordult nemzetközi alkotótáborokban is.

Magánvélemény

Ki vállalja a felelősséget?

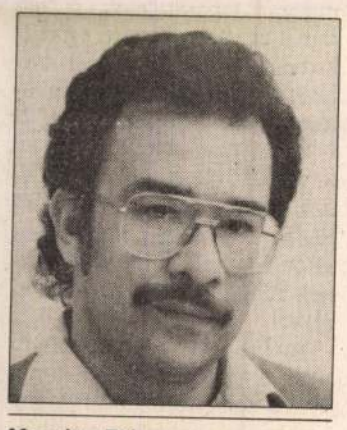

Kováts Dénes

Két súlyos és szomorú tragédia is arra hívta fel a figyelmet a közelmúltban: a felelőtlen vagy figyelmetlen szülői magatartás végzetes lehet. Kisvárdán három, Székesfehérváron két gyermek lelte halálát lakástűz következtében, mert szüleik felügyelet nélkül hagyták őket. S nem is kell ahhoz gyermeki csínytevés, hogy bekövetkezzen a baj, elég egy szikra is...

Persze számos más esetet lehetne sorolni a közelmúlt bűnügyi krónikáiból. Borzalmas lehetett azoknak a kisgyermekeknek halála — mert sajnos több példa volt rá —, akik emésztőgödörbe fulladtak. S vélhetően örök életükre, vagy legalábbis hosszú időre szóló lelki gyötrelmet élhettek-élhetnek át azok, akik napokat, éjszakákat bolyongtak rettegéssel teli szívvel, elkerülve gondozóik védőszárnya alól.

Nem tudni minden esetben, ki miért felelős, de elgondolkodtató: úgy hagytak felügyelet nélkül gyermekeket, hogy nem győződtek meg arról: biztonságban vannak.

Mert a rendezetlen környezet (nyitott, vagy nem biztonságosan zárt emésztőgödör), az „amíg távol leszünk, úgysem lehet baj" elmélete számos tragédia forrásává válhat, s mint a példák mutatják, válik is. Részben megértem azokat, akiket a halaszthatatlan mezőgazdasági munka arra késztet, hogy (mondjuk) a kukoricaföldre, a tengeritőrésre magukkal vigyék a kicsinyeket. Talán nem tudnak jobb megoldást. De akkor igenis kötelességük az, még ha valaki kisebb hatékonysággal dolgozik is, hogy figyelemmel kísérjék a gyermeket, ne engedjék el közelükből.

Persze nemcsak ezek a példák adnak okot a megdöbbenésre. Érthetlennek tűnnek azok az esetek is, — bár gyakran igyekeznek magyarázni a bizonyítványt —, amikor ifjú és idősebb anyák ölik meg szülést követően csecsemőiket.

Igazából már akkor felvetődik a felelősség kérdése, amikor megfogan bennük az új élet, hiszen számtalan lehetősége van a nem kívánt terhesség elkerülésének. Tudatlanság és felelőtlenség egyaránt terhükre róható, ez azonban nem mentheti tettüket. Több mindent lehetne még tenni ezután is, de elmulasztják, inkább titkolják állapotukat, sodródva ezzel a tragédia felé.

Úgy gondolom, a felelősségben másoknak is osztozniuk kell. Felettébb megkérdőjelezhető ugyanis a család, a környezet magatartása, Furcsállom, hogy a szülők, testvérek, barátok és barátnők nem veszik észre: valaki áldott állapotban van közöttük. Szomorú példa volt erre a közelmúltban annak a diáklánynak az esete, aki megszülte majd elásta gyermekét. Vajon miért nem fordítottak rá nagyobb figyelmet, miért nem próbáltak meg segíteni rajta, ha már bajba került?

Vélhetően a stressz hatása, a „mit szólnak majd az ismerősök?" dilemmája is vezethet a végzetes lépéshez. Olyanhoz, amelyet már nem lehet meg nem történtté tenni. De osztoznak-e a felelősségben a hozzátartozók? Hisz valahol ők is bűnösök.

Az a szomorú a gyermeküket megölők tettében, hogy míg ők nem akarják felnevelni világra jött újszülötteiket, addig mások hosszú évekig, évtizedekig epekedve várnak a gyermekáldásra — mindhiába. Pedig hogy tudnának örülni egy kisbabának! Sajnos tragédiák sorozatát éljük át nap mint nap. Az erőt, energiát sokaknál elveszi a létfenntartásért folytatott küzdelem, kevésbé jut idő önmagukra, családtagjaikra, barátaikra. Pedig a gyerekek elvárják, igénylik a szeretetet, törődést, éppúgy, mint az idősebbek. Ezért kell figyelni rájuk, s felvállalni a felelősséget is tetteikért. A háttérben a legtöbb szomorú eset mögött ott van a gondatlanság, a nemtörődömség.

Tudom, gondolom: a szülőknek fáj leginkább, ha gyermeküket éri tragédia, vagy jobb esetben „csupán" testi-lelki megrázkódtatás. Annyi szomorú eset történt már, mely intő jel lehet! Tanulni kellene ezekből, még jobban óvni, védeni szemünk fényét, utódunkat: a gyermeket!

Drámadiploma

Nyíregyháza (KM) — Az intézmények megpróbálják minden lehetséges módon kapacitásukat kihasználni — különösen igaz ez ezekben az ínséges időkben az oktatási-kulturális intézményekre. De mi valamennyien azon vagyunk, hogy minél „piacibb", korszerűbb ismeretekkel gazdagodjunk, s a különböző képzési kínálatokból azokba kapcsolódjunk be, amelyek nemcsak érdekesek, de haszonnal is kecsegtethetnek.

Akinek nincs diplomája, szeretne szerezni, akinek van, annak meg egy másikra is fáj a foga. Különösen ez utóbbi réteg tagjait érdekelheti az a hír, hogy a Bessenyei György Tanárképző Főiskola Irodalom Tanszéke a társtanszékekkel egyetértésben jövő év február 1-től a Drámajáték pedagógiája címmel posztgraduális képzést, szakosító tanfolyamot szervez.

A kurzust négy félévre tervezték, mely ötnapos együttes foglalkozással jár és szakdolgozattal, mestermunkával zárul. A résztvevőknek a tanfolyam egy félévben hét alkalommal jelent elfoglaltságot (félévente 50 óra).

Mindennek beszámolókkal, kollokviumokkal, szigorlattal adnak nyomatékot. Sikeres végzés után a tanári oklevéllel rendelkezők drámapedagógusi másoddiplomát kapnak. A továbbképzés elsősorban a tanórákon és az órákon kívül alkalmazott drámapedagógiai lehetőségek, játékos megoldások, személyiségfejlesztő tréningek elsajátítását célozza meg. Számos szükséges elméleti tárgy mellett a kommunikációs tréning, az alkalmazott dramaturgia nagy arányban szerepel az óratervben.

Még van idő a gondolkodásra, ugyanis jelentkezni január 15-ig lehet. A tandíj félévenként 7000 forint. A jelentkezés helye: BGYTF Tanulmányi Osztálya, Nyíregyháza, Sóstói u. 31/b. A felvételi kérelem mellé csatolni kell az oklevél másolatát.

A menedzs-man

Nyíregyháza (KM – H. Zs.) — A piacgazdaság megjelenését követően egyre nagyobb szerep jut a menedzselésnek és a vezetéstechnikának. Mint minden mást az életben, ezt is tanulni kell. Ma már különböző tanfolyamok kínálnak lehetőséget az ilyen jellegű ismeretek megszerzésére. Ehhez hasonló tanfolyamokat szervez a Wise College Hungary is, melynek munkatársa *Köteles Gyula*.

Köteles Gyula
SZEKERES TIBOR FELVÉTELE

Fordulatos úton érkezett erre a pályára. Etyeken született, majd Püspökladányban járt középiskolába. A Bessenyei György Tanárképző Főiskola fizika-technika szakán szerzett tanári diplomát. Diplomamunkáját Az iparszerű termelési rendszerek és a számítástechnika a mezőgazdaságra és az ott dolgozókra címmel írta. Az akkori gondolatai ma is időszerűek, szerinte a mezőgazdaság nemcsak a kisüzemek világa, a nagy és jó földeken a nagyüzemi termelés még gazdaságosabb lehet.

Kilépve a nagybetűs életbe, Püspökladányban tanított egy évet, s miután megnősült, feleségével Fülöp községbe költöztek. Időközben „megfertőzte" a számítástechnika, tudta ez a jövő, ismét tanult. A Kossuth Lajos Tudományegyetemen számítógépes rendszerprogramozó szakán diplomát szerzett.

A Kemecsei Állami Gazdaságban számítógépes csoportvezetőként helyezkedett el, de mivel csökkent a munkája (a gazdaság eredeti tevékenységét jelentő egységek kft.-vé alakultak), pályázatot írt az OKISZ Tervezési és Számítástechnikai Vállalathoz, ahol a szövetkezetekben működő számítógéprendszerek karbantartásával és újak beállításával foglalkozott.

Ebben az időszakban kezdődött a munkanélküliség. Ekkor már foglalkoztatta, hogy milyen módszerekkel lehet segíteni az embereket az új értékek megértésében, átvételében és az ezekkel való azonosulásban. A munkaügyi központba belső oktatásszervezőnek ment, ahol lehetősége nyílt a munkatársak képzésének elindítására. Kommunikációs foglalkozásokat szerveztek, megismertették azokat a technológiákat a munkatársakkal, amelyekkel az információt a leghatásosabban át tudják adni. Itt kapcsolódott be az OMK keretében egy belső képzési tananyag — munkáltatói kapcsolattartás — kidolgozásába.

Ekkor látta, hogy a munkáltatóknál is hiányzik a megfelelő pozitív gondolkodás, az igazi vállalkozói szemlélet (csak napokban gondolkodnak, nem koncepcióban, nem rendelkeznek 3–5 éves céltudattal). Jelenleg több, ezzel a területtel foglalkozó céggel együttműködve próbálja megyénkben a pozitív gondolkodásmódot, a vállalkozói szemléletet tanfolyamokon keresztül megismertetni. Azt, hogy a vállalkozóknál kialakítsa a vállalkozói magatartásmódot, ahol az adott szónak nagyobb súlya legyen, mint a pecsétnek — de természetesen utóbbi is kell! Legfőképpen azt szeretné elérni, hogy együtt dolgozzanak megyénk vállalkozói, és fedezzék fel az itteni értékeket.

Az oldalt összeállította: SZŐKE JUDIT

A NAGY KÖZÉP KIS GENERÁCIÓ

Szabad a csillagok felé nyúlni

A reklámszakmába nem lehet csalódottsággal belevágni ● Lényeges az együttérzés, az empátia

Szőke Judit

Nyíregyháza (KM) — Akkora volt az érdeklődés a Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző indította képzés iránt, hogy 51 jelentkezővel két csoportot kellett szervezni. Sőt, a képzés szerkezete maga is megváltozott, nyilván ez is oka volt a túljelentkezésnek. Amíg ugyanis tavaly egy évig kellett tanulni a középfokú reklámügyintéző végzettség megszerzéséért, addig a mostani csoport szakaszonként — igen intenzív program keretében — juthat újabb és újabb szakmát bizonyító dokumentumhoz hasonló témakörben.

Ennek a stúdiumnak az elején van, ami eddig a végén volt, majd szakmai nyelv tanulása következik, s némi szelekció után nekiindulhatnak a felsőfokú reklámmenedzserjelöltek az újabb ismeretszerzésnek.

Az átképzésre jelentkezők zöme pályakezdő munkanélküli, de akad a hallgatók között 40 év körüli is. Legyenek bármely nemzedék képviselői is, valamennyien tele voltak-vannak keserűséggel, s így bizony nehéz belekezdeni bármiféle tanulási folyamatba.

Ebben *Telepóczky Miklósnéval*, a tanfolyam vezetőjével egyetérthetünk. Ő maga építészmérnök, de itt marketing–kommunikációs szakemberként van jelen. S bár nem pedagógus, igen sok tapasztalata van az ilyen típusú iskolák elméleti és gyakorlati tananyagának összeállításában. S ami talán még fontosabb: nagy élettapasztalattal, emberismerettel rendelkezik. Saját szavaival: élmények tekintetében ezer esettanulmányt átélt.

Mindezek birtokában állítja, a leglényegesebb: együttérzéssel, empátiával fordulni azon tanulni vágyók avagy kényszerülők felé, akik számára — kilépve az iskolapadból, kikerülve egy biztonságos munkaviszonyból — a külvilág, a munkaerőpiac nem fogadóképes. Márpedig a tanuláshoz, a munkaképességhez, a feladatvégzéshez jó hangulat, az együttműködéshez kontaktus kell. Egy hónapja indultak, de mára „csapat" lettek. Lelkesen beszél arról, hogyan váltak az eleinte bizony, sokszor riadt tekintetek ragyogóvá.

Hárman az optimisták közül

Nagyon jó társkapcsolatok alakultak ki, annak ellenére, hogy tulajdonképpen egymás konkurrenciái lesznek.

Hiányzik az önismeret, így az első célok legfőbbike: megtanítani őket arra, bízzanak a képességeikben. Különösen igaz ez a nagy kreativitást, a szellem, az intellektus, az érzelmek, a fantázia, a kommunikáció felszabadultságát igénylő reklámszakmában. A tematika sokrétű: közgazdasági, jogi ismeretek, esztétika, szociológia, reklámelmélet, tervezés...

Az első nagy lendületet a legutóbbi feladat végrehajtása során kapták: önimage-t kellett bemutatni, helyesebben szólva ábrázolni. A lázas munka, az „édes terhes" készülődés során nagyszerű alkotások születtek, szinte babusgatták a tárgyakat, amelyek személyiségükről, legbensőbb énjükről vallanak. Választottak maguknak csillagot is, egy vezérfilozófia képében, mely így szól: Ha a csillagok felé nyújtod ki a kezed, talán nem érsz el egyet sem, de az biztos, hogy nem egy maroknyi sárral térsz meg. A munkákból kiállítás is lesz, mely cáfolni szeretné azt a keserű, kiábrándult, életbe indító érzést, hogy „nem kíváncsi rám a kutya sem".

Jászai Annamária a Kossuth Gimnáziumban végzett. Nem vették fel a tanárképzőre, de tanulni akart. A felkínált lehetőségek közül ez tetszett meg neki a legjobban.

Hasonlóképp optimistán vélekedik a reklámszakma nagy jövőjéről *Papp Judit*, aki Kisvárdán érettségizett, küzművelődési speckollra járt, azonban nem sikerült a felvételije a KLTE művelődés-menedzseri szakára. *Ling Imre* rakamazi, s annak ellenére, hogy friss építésztechnikusi végzettsége van, itt kötött ki. Mindig is érdekelte a reklám, különösen a kreativitás miatt. Mindhárman szeretnének legújabb szakmájukban elhelyezkedni, s gyakorlatot szerezni.

Akár úgy is, hogy majd a szakismeretek, tapasztalatok birtokában önálló vállalkozásba is belevágnának. Nem is tehetnek másként, hiszen a jegyzetfüzet első lapjára szép gömbölyű betűkkel írták le: Ha a csillagok felé nyújtod ki kezed...

Ez a valami „valaki" SZEKERES TIBOR FELVÉTELEI

Szélcsendben készülni a viharra

A hazai árak mellett nemigen kell tartani attól, hogy nagy tömegek lesznek drogfogyasztók

Nyíregyháza (KM – Sz. J.) **— Nem akkora probléma a drogfogyasztás Magyarországon, mint amekkorának feltüntetik — vélte még 1992-ben is egy szakember.**

A szociológus szerint felfújjuk a drogfenyegetettséget, amely inkább szolgál a társadalmi feszültségek levezetésére, semmint valódi veszélyt jelentene. Az eltelt egy év alatt azért jócskán megváltozott a megítélés.

Mivel az eltelt évtizedekben hosszú hallgatásba burkolózott mindenki, ám a rendszerváltást követő nyilvánosság hirtelen kiszélesedésével a közvéleményben az a látszat alakulhatott ki, hogy nálunk a kábítószerfogyasztás robbanásszerűen növekedett.

Megszülettek a megelőzés, kezelés első intézményei, és az ismeretterjesztés, felvilágosítás valóban nagy rohamba kezdett. Hogy a drogfogyasztás létezik, az tény, ám ennél lényegesen kevésbé nyilvánvaló, hogyan alakul a „menynyi": milyen mértékű az elterjedtség, ténylegesen milyen a mértéke, nálunk csökkennek avagy változatlanok az arányok. Az egészségügyi, igazságügyi és gyermekvédelmi szerveknél fellelhető információk a számokat jelzik ugyan, de — mondják a szakemberek — ezek nem igazán alkalmasak arra, hogy a változást jelezzék, azaz módszertanilag az adatok nem biztos, hogy hitelesen, megbízhatóan kezelhetők.

Kik a tipikus drogfogyasztók, milyen értékeket képviselő rétegbeliek tartoznak a veszélyeztetett táborba? A vizsgálatok szerint a veszélyesebb drogok, különösen a heroin fogyasztása gyakrabban fordul elő a hátrányosabb helyzetű, alacsonyabb iskolai végzettségűek, a társadalom perifériájára szorultak között. Egy másik szempont a mód, a miként. Az intravénás használat, a nem steril eszközök igénybe vétele ugyanezen csoport tagjai között a leggyakoribb.

Az előkelőbb társadalmi státuszúak könnyebben hozzájutnak a minőséginek számító készítményekhez, jobban ismerik a veszélycsökkentő módszereket, szinte rögtön segítségre lelnek és kisebb körükben a kriminalizálódás veszélye.

Felmerülhet persze, az a kérdés is, hogy a droggond nem valamely társadalmi problématömeg megjelenési formája-e? Nyilván az is. S mit mondanak a kutatók, a gyakorlati szakemberek a várható tendenciáról? Gyakran halljuk, hogy Magyarország hamarosan tranzittá válik. Kétségtelenül logikus, hogy a fogyasztás terjedésében lényeges szerepet játszik, honnan szerezhető be az „anyag", de nem valószínű, hogy ebben hamarosan jelentős változások lesznek.

A nemzetközi és a kezdeti magyar tapasztalatok is azt mutatják, hogy az első próbálkozások és a fogyasztási szokások kialakulásában meghatározó a kortárskapcsolat. S bár létezik a drog-feketepiac, az árak szinte megfizethetetlenek. A hazai árak mellett mindenesetre nemigen kell tartani attól, hogy nagy tömegek lesznek függők a feketepiaci szerektől.

Szakíróknak az a véleménye, hogy bár hosszú távon a közép-kelet-európai országok hatalmas új piacokat jelenthetnek a kábítószerkereskedők számára, nagyobb arányú megjelenésre inkább akkor lehet számítani, ha a remélt gazdasági fellendüléssel a fizetőképes kereslet is megjelenik.

Persze, ez nem azt kellene, hogy jelentse: a viszonylagos szélcsendben nem kell felkészülni a viharra.

DUDÁS Gyula festő

ÚJ Néplap

Jász-Nagykun-Szolnok megyei napilap

V. évfolyam, 174. szám
1994. július 26., kedd

Ára: 16,30 Ft

EZ AZ ÖN HIRDETÉSÉNEK A HELYE

Jászsági EXTRA

Boldog óriásokká lenni
Akkumulátor á-tól z-ig . . .
Tűzcsapvizit
A volt katonatiszt talpraesett a polgári életben is
A barátnő és a munka jó hatása

(6., 7. oldal)

Üdvözlő távirat

Táviratban köszöntötte Horn Gyula miniszterelnököt kinevezése alkalmából Ljuben Berov, a Bolgár Köztársaság miniszterelnöke.

IMF-delegáció

A Pénzügyminisztériumban tegnap megkezdődtek a megbeszélések a Nemzetközi Valutaalap, a Világbank és a pénzügyi kormányzat között. Egyelőre hírzárlat övezi a tárgyalásokat. Egyes értesülések szerint a nemzetközi pénzügyi szervezet európai osztályának tanácsosa, Desmond Lachman által vezetett delegációjának megbeszélésein a Pénzügyminisztériumban jelen voltak a Magyar Nemzeti Bank vezető tisztségviselői is. Magyarország és a Nemzetközi Valutaalap között 1994 végéig van ér-

Ügynöktörvény – törvényi akadály

Aggályos az ügynöktörvény végrehajtása a hivatásos bírák vonatkozásában – állítják jogi szakértők. A leglényegesebb akadálynak a bíróságokról szóló törvény tűnik, amely úgy rendelkezik, hogy „a bírónak a személyi nyilvántartásban szereplő adatairól és az iratok tartalmáról – a bíró neve és a beosztására vonatkozó adat kivételével – nem igazságügyi szerv, illetve magánszemély részére nem lehet tájékoztatást adni". A személyi adatok hiányában az ügynöktörvény – a bírák tekintetében – végrehajthatatlannak látszik. **(MTI)**

Súlyosbodó csapadék- és vízhiány

Augusztustól vízkorlátozások várhatók a Tisza mentén

A mostani év nyara nagyon hasonlít az 1992. évire, amikor kritikus méreteket öltött a csapadékhiány. Ez sújtotta a Tisza völgyét, ugyanakkor a Körösök vidékén is jelentős vízhiány következett be. Ez

hangzott el tegnap azon a szakmai tanácskozáson, melyet a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság tartott Kiskörén.

Az idei csapadékmennyiség májusig a sokéves átlag körül alakult, s ez már jó terméskilá-

Alacsony a vízállás, torlódnak a hajók

A Tisza alacsony vízállása miatt ezekben a napokban a folyó rendkívül nehezen hajózható. Ennek következtében a hajók és uszályok már Tiszabő térségében torlód-

Tüzérségi tűz Dubrovniknál

A szerb erők tüzérségi támadást hajtottak végre néhány kilométerre délre Dubrovnik kikötőjétől. A Zupa Dubrovackánál észlelt két támadás nyomán a környéken általános riadót rendeltek el. A lövedékeket Bosznia-Hercegovina területéről lőtték át a horvát tengerpartra. Áldozatokról, károkról egyelőre nem szólnak a jelentések.

Merénylet Jeruzsálemben

Két maszkos ember meggyilkolta egy ciszjordániai palesztin falu polgármesterét, mert az szerintük Izraellel működött együtt. Ahmed Manszúr Halilát a Hebron közelében található Szamuában lőtték le, házának udvarában. A tettesek elmenekültek. Izraeli katonai források szerint 1987 decembere, az Intifáda kezdete óta palesztinok több mint ezer palesztint gyilkoltak meg azzal, hogy összejátszanak az izraeli katonai hatóságokkal.

Észt–orosz csúcstalálkozó

Lennart Meri észt elnök ma a tervek szerint Moszkvába utazik, hogy találkozzon Borisz Jelcin orosz államfővel. A megbeszélés középpontjában az orosz csapatkivonás áll majd: Tallinn azt szeretné, ha Moszkva a nyár végére az utolsó 2 ezer katonáját is

Képzőművészeti alkotótábor a Takács-tanyán

A művészek a vendégek társaságában (Fotó: Barna S.)

1981 óta tizenkettedik alkalommal rendezik meg a mezőtúri Takács-tanyán a helyiek által szervezett képzőművészeti alkotótábort.

A tegnap esti megnyitón, melyet *Szabó András*, a helyi önkormányzat művelődési bizottságának elnöke tartott, megtudhattuk, hogy a tábort a Mezőtúrért Művészeti Alapítvány támogatásával, illetve rendezésében működtetik augusztus 20-ig. Az alapítvány nagyon sokat köszönhet a Szolnok Megyei OTP Rt. igazgatóságának és a helyi önkormányzatnak.

A tizenkét főből álló alkotóközösség hagyományt szeretne teremteni azzal, hogy minden évben meghívnak egy külföldi művészt is. Az idei vendég a Nagybányai Művésztelep tagja, *Dudás Gyula* festőművész. Mivel Szolnok és Nagybánya testvérváros, így adódott a nemes gondolat a szolnoki polgármesteri hivatal részéről, hogy támogassák az erdélyi magyar művész itt-tartózkodását, és a helyszínre érkező *dr. Lengyel Györgyi* alpolgármester asszony örömmel adta át az átutalást igazoló papírt *Szűcs Ferenc*, az alapítvány kuratóriuma elnökének, és egyben megyénk és városunk nevében üdvözölte az idős művészt.

Az tábor egyik szándéka, hogy alkotásaikkal a művészek gyarapítsák a mezőtúri kortárs festők és szobrászok gyűjteményét. Ez évben például Borbás Tibor Kossuth-díjas szobrászművész, a tábor baráti légkörében tervezheti és mintázhatja azt a Kossuth-szobrot, amit Mezőtúr városának adományoz. A tervek között szerepel még az is, hogy a tábor ideje alatt mintázzák meg és öntik bronzba Mezőtúr város címerét is.

A csodálatos környezetben elhelyezkedő Takács-tanya, a Peresi-holtág ad otthont festőknek, szobrászoknak és vendégeiknek. **-barna-**

A nagyvilágban történt

Börtönlázadás Kasselban

A németországi Kassel börtönében 40 algériai rab vasárnap túszul ejtette az intézmény egyik vezetőjét – jelentette a helyi rendőrség. A foglyok egy buszt és szabad átvonulást követeltek egy szomszédos országba.

Vasárnap este különleges rendőri alakulatok rohamozták meg a börtönt, de a konyháról lopott késekkel felfegyverzett raboknak sikerült visszaverniük a támadást – igaz, ehhez fel kellett gyújtaniuk az épület egy részét. Sérülés a hírügynökségek szerint nem történt.

A lázadók java része algériai állampolgár, akik politikai menedékjogért folyamodtak Németországban, de kérésüket elutasították. Akciójukkal egy időben a börtön környékén összegyűlt néhány tucat tüntető, akik a megszigorított német menekülttörvény ellen tiltakoztak. „A kiutasítás egyenlő a halállal" és hasonló feliratú táblákkal fejezték ki rosszallásukat a törvény miatt, amely tavaly 75 százalékkal csökkentette a menedékjogot kapók számát.

A kasseli börtönlázadók hétfőn reggel sértetlenül szabadon engedték vasárnap túszul ejtett foglyukat, a börtön egyik vezetőjét. A rendőrség szerint a rabok felhagytak azzal a követelésükkel, hogy külföldre távozhassanak. A foglyok beleegyeztek abba, hogy egy másik börtönbe szállítsák őket. **(MTI)**

Argentínai merénylet – új adatok

Az argentin kormány az ENSZ Biztonsági Tanácsának soron kívüli összehívását fogja javasolni a Buenos Aires-i zsidó központ elleni merénylet ügyében – közölték hivatalos források. A dél-amerikai vezetés azt is bejelentette, hogy az amerikai kongresszusnak augusztus elsején részletesen beszámol a történtekről.

A múlt hétfőn elkövetett robbantásnak a legfrissebb adatok szerint már 64 halálos áldozata és 200 sebesültje van, de 57 embert még most is keresnek. Eddig mindössze 37 holttestet sikerült azonosítani.

Izraelben Joszi Szárid környezetvédelmi miniszter nyilatkozatot adott a rádiónak, és ebben kijelentette, hogy a zsidó államnak meg kell gyilkolnia a bomba elhelyezőit. Szerinte ugyanis a véres terroristaakciók között nincsen idő jogi procedúrákra: ha azonosították a tettest, azonnal le kell számolni vele, nehogy újabb szörnyű bűntettet követhessen el – mondta Szárid.

A perui fővárosban 40 ezren tüntettek vasárnap a merénylet elleni tiltakozásul és a két évvel ezelőtt Limában elkövetett robban-

Dudás Gyula

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 56,

1969.XI.28. 21.o8 Ené /6/

1021

Láttuk, hallottuk

Szivesen emlékezem meg Dudás Jenő grafikus-müvész rézkarc kiállitásáról, amelyet a Dürer Teremben láthat a z érdeklődő közönség. A müvész 3o lapját mutatja be a kis kiállitó helységben. Valamennyinek kizárólagos t émája a természet. Tihanyi t ájak, budai hegyvidéki tájak, alföldi tájak, maga a gyönyörködtető , üde látvány. Dudás Jenő ennek a témavilág nak avatott megjelenitője, szinte rabja; a természet szépsé gének makacs hirdetője, ábrázolója. Láthatóan hisz abban. hogy a természet nem szorul tolmácsra, a látvány önmagáért beszél. Ezért kerül minden mesterkedő müfogást, szigoruan természet-elvü , csak a látvány valóságát közvetitő karcai elsősorban tiszta rajzukkal, részletező hüségükkel hatnak. Néhány érdekes technikai eszközt azonban felhasznál a müvész. Igy pl. hpgy jónéhány lapjának nyomásához arany festéket alkalmaz, és ezzel meglepően f inom effektusokat produkál.

Szerkesztette: Vajda Ferenc.

Dudás Jenő

1969.XI.28. 21.o8 Kné /6/

Léttuk, hallottuk

Szivesen emlékezem meg Dudás Jenő grafikus-művész rézkarc kiállitásáról, amelyet a Dürer Teremben láthat a z érdek-lődő közönség. A művész 3o lapját mutatja be a kis kiállitó helységben. Valamennyinek kizárólagos t émája a természet. Ti-hanyi t ájak, budai hegyvidéki tájak, alföldi tájak, maga a gyönyörködtető , üde látvány. Dudás Jenő ennek a témavilág nak avatott megjelenitője, szinte rabja; a természet szépsé gének makacs hirdetője, ábrázolója. Láthatóan hisz abban. hogy a természet nem szerül tolmácara, a látvány 9nmagáért beszél. Ezért kerül minden mesterkedő müfogást, szigoruan természet-elvü , csak a látvány valóságát közvetitő karcai elsősorban tiszta rajzukkal, részletező hüségükkel hatnak. Néhány érdekes technikai eszközt azonban felhasznál a művész. Igy pl. hpgy jénéhány lapjának nyomásához arany festéket al-kalmaz, és ezzel meglepően f inom effektusokat produkál.

Szerkesztette: Vajda Ferenc.

102

Dudás Jenő

D. Dudás Imre

hódmezővásárhelyi tálas.

1904. hódmezővásárhelyi kiállítás elismerő oklevél

Kiskunvalas 199.l.

BUDAPEST
93+MÁR-6.-2
P741VR

BUDAPEST
93+MÁR-6.-1.
P741VR

93+MÁR

Dudás Imre grafikus.

Szab.Nép.1955.122.sz.május 25. 8.l.

MDK

Dudás Irén, I.éves textiltervező

Ifjusági képzőm.és iparm.kiáll. K.Szal. 1950.jun.

Dudás István M.D.K.

esztergályos

A Baglyasaljai Képzőművészeti Szabadiskola hallgató
ja 1949-ben,

Képzőművészeti Élet a felszabadulás után 36.11
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK.KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II
Bp. 1965.

Dudás István faragómüvész

Egy szaruküttöt készitett Kötelken 1788-ban. Ő "tzifrázta"a Tiszabén/szolnok m/lakó Fádár Miklósnak. Stilusbelileg a régi lópörszaruk és a múlt századi pásztormüvészet közé helyezhető. 188.o.

Irj. Kodolányi János: A Néprajzi Múzeum 1963-64.évi tárgygyüjtése. 179.o.

Néprajzi Értesitő. XLVII. A néprajzi Múz. Évkönyve. 1965. Kadémiai Kiadó. Bp

MDK

Dudás István, [népszűvész? Jaragó]

„Anno 1788. die 6. maji Czifrástam én Dudas Istvány, Kötelken ...“ Önarcképét karcolta (véste) be marhaszarvba. (Kürtbe.) (Kiállítás a Budavári Palotában.)

Harangozó Márta: Tékák, Vékák, Vokályok 2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. apr. 3.

Dudás István

Resztvesz az Iparmüv. Mur. Kiállítosán

Bojár Iván: Az iparmüvészet változó világa

Magyar Hirlap, Bp. 1970. ajv 26.

Dudás István, faragómüvész

A Kötelken 1788-ban készitett szarukürtjének karcolt diszitésének részlete. A fa felett egy malom, majd indás, virágos szegély. Fekete repr. 11. ábra. 187.o.

Ifj. Kodolányi János: A Néprajzi Múzeum 1963-64. évi tárgygyüjtése. 179.o.

Néprajzi Értesitő. XLVII. A néprajzi Múz. Évkönyve. 1965. Akadémiai Kiadó. Bp

Dudás István, faragóművész

A Kötelken 1788-ban készitett szarukürtje. Fekete repr. 8.ábra. 185.o.

Ifj. Kodolányi János: A Néprajzi Múzeum 1963-64.évi tárgygyüjtése. 179.o.

Néprajzi Értesitő. XLVII. A néprajzi Múz. Évkönyve. 1965. Akadémiai Kiadó. Bp

Dudás István, faragómüvész

A Kötelken 1788-ban készitett szarukürtjének karcolt díszitésének részlete. A felett ház, majd indás, virágos szegély. Fekete repr. 10. ábra. 187.o.

Ifj. Kodolányi János: A Néprajzi Múzeum 1963-64. évi tárgygyüjtése. 179.o.

Néprajzi Értesitő. XLVII. A néprajzi Múz. Évkönyve. 1965. Akadémiai Kiadó. Bp

Dudás István, faragóművész

A Kötelken 1788-ban készitett szarukürtjének karcolt diszitésének részlete. Féra függesztett szarvas, úri vadászok pelikán, stb. A magyar késő reneszánsz mintakincséből. Fekete repr. 9. ábra. 186. o.

Ifj. Kodolányi János: A Néprajzi Múzeum 1963-64. évi tárgygyüjtése. 179. o.

Néprajzi Értesitő. XLVII. A néprajzi Múz. Évkönyve. 1965. Akadémiai Kiadó. Bp

Dudás István ipari formatervező M.D.K.

SZOT üdülőhajó terve

Társtervező: Sancsó Miklós, N agy Tibor, Szabó Gyula
Czerny József, Kelemen László

F.A.:Narancssziné hajó a Dunán , Elkészült az uj us üdülő terve
Magyar Nemzet 1963. augusztus 9. 4.1.

Dudás István

A Magyar Hírlap 1970. IV. 26-i számában, Bojár Iván recenziójában ily szerepelt. Neve helyesen: Dudás László!

Magyar Hírlap, 1970. IV. 30. 7. l.

Dudás István

Gépek és ipari berendezések formatervei, ill. az elkészült gépek fotóit mutatta be a Ferencvárosi Piacetárlat. Szerepelt egy PKG könyökcsuklós gumiunkamizáló préshésztermék.

Bajár Judu: Az iparművészet változó világa; Magyar Hírlap, 1970. IV. 26. 9. l.

Dudás Ivó, nair festő

Kecskeméten, a „gólyás ház" néven emlegetik a Magyar Nair Művészek Múzeumát, ahol Dudás Ivó, Süli András, Benedek Péter és a többi nair művész művei láthatók.

Jó reggelt!

1979. II. 10. 4. 25 [N.]

MDK

Dudás János, cipőterv

4. Orsz. ipa rm. kiáll. Mucs. 1959.

MDK

Dudás János

cipőterv

4. Orsz. Ipart. kiáll. Műcs. 1959. dec.

MDK

Dudás János

Dudás János /cipőterv/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on,

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31. Kat.

Đudás János M.D.K.

Magassarku utcai cipő 1959. repr.
" " " 2 "
" " " " "

Ipari művészet Bp. 1960.

Dudás János M.D.K.

Női utcai cipők. 1959. repr.

Társtervező: Ries József

Ipari művészet Bp. 1960.

Dudás János M.D.K.

Női "flat" szandál 1959. repr.

Ipari művé zet Kp. 19[illegible].

Dudás János M.D.K.

Női "flat" szandál 1959. repr.

Ipari művészet Bp. 1960.

Dudás János M.D.K.

Magassarku utcai cipő 1959. repr.

Ipari művészet 4p. 1960.

Dudás János, ipari formakvező

L. Bajnay Zsolt

– Átadták az idei Rózsa Ferenc, – .... díjakat 4

Népszabadság, Bp. 1980 ápr. 1.

DUDAS János építőmester

1891 Szatymaz, Aigner József vallási

MTMÉ Stud H. 4. 2601 93.

Van egy további olyan tárgy a Yorkban, amely ebből érdemel. Ez egy kalpag, a „Gondoskodás Kalapja" (Cap ilyet 1393-ban II. Richárd angol király ajándékozta a p első, ma már nem meglévő jogarral és egy díszkarddal téK.[35] Az 1580-ban készült harmadik ma is megvan, ez vö hajló peremű, nagyjából háromszögletű kalap, amit a M ben őriznek azóta, hogy 1915-ben ugyancsak vörös szín sal készült, hermelinszegéllyel ellátott és a város címere a legújabb látható minden hivatalos ünnepi esemény bearer) fején,[36] a korábbit örökíti meg viszont a Mansi kandalló fölötti falát díszítő, már említett, dombormű szokásos sisak helyett.[37] Az 1580-ban készült kalpag bá vely bársonya igen hasonló – amennyire ezt szemrevéte pítani –, ezért nem tartom kizártnak, hogy a hüvely bá ban elkészült.

York város emlékkönyvének 1439-ben vagy ezt követ mol be a díszkard Angliába és Yorkba kerülésének időp Zsigmond királyt 1416. május 24-én az angol térdszal ennek során a mint rendtagnak a windsori kápolnában téK az általa adományozott kardot. 1437-ben bekövetke véért mondott mise fejében a szokásoknak megfelelően nokok tulajdonába került. A dékán a yorkshire-i szárma noknak adta, aki a fegyvert 1439. május 5-én átadta Yor vőben a mindenkori polgármester előtt hordozzák.[40]

A források és a kardon található feliratok alapján tel készült, 1416-ban Windsorba jutott emlék 1439-ben k 1586-ban Henry Maye polgármester díszíttette. 1731-től őrzik. 1781-ben Henry Myers, 1872-ben William Walke aranyoztatta, és a 20. században többször is javították nórozását.[41]

Halápy Talács Julia

tusrajz se hiányozzék, említjük meg *Tihanyi* János és *Tóth*. B. László becsületes felkészültségű lapjait.
Egy üvegszekrényben ügyes kisplasztikai darabokat láttunk. Kiválik közülük szép faragásával és stilusos mintázásával *Betlen* Gyula karrarai márványa, a Bánat. *Cserhalmi* Jenő bronzfigurája hatásos darab. *Farkas* Zoltán bronzfeje az ő egyéni stilusában előadott, teljesen átérzett kisplasztika. *Vincze* Pál bronzplakettjei a mesterségben való jártasságot igazolják. *Domján* M. Ilona kis bronzfigurája ügyes. *Antal* Károly műkőből faragott egy tehetségesen mintázott fejet.
A terem egyik sarkában áll *Reményi* József Háziáldás című terrakottája. Egy áhítattal mintázott, nagyon-nagyon kedves relief. Tökéletes munka. Mintha csak szándékosan helyezték volna a kiállítás utolsó termébe. Hogy szimbolikus jelentőséggel zárja Hóman Bálint II. Nemzeti Kiállítását. *(gy.)*

A II. NEMES MARCEL AUKCIÓ. A második Nemes Marcel aukció ráduplázott a báró Kohner-gyüjtemény árverésének tanulságára. Ismét bebizonyosodott, hogy a jó magyar mesterek jó képeire mindig van vevő. Ezúttal is valamennyi magyar mester műve, kivétel nélkül, szép áron kelt el.

A BUDAI SZÉPMŰVÉSZETI TÁRSULAT tavaszi tárlatának keretében *Borsos* István József festőművész sikeres gyüjteményes kiállítást rendezett.

Dudosits Jenő: Cigánylány
A Szinyei Társaság Tavaszi Tárlatáról.

Képzőművészet
1934

kidolgozott, elmélyedésre mutató portrét hozott. *Pándy* Lajos egy szimpatikusan tálalt „sachlich" képet állított ki, mégis többre becsüljük *Dési Huber* István egyéni színhatású és felépítésű újszerűségét.

A tizenötödik terem domináló műve *Leszkovszky* György A szenvedő fohásza című freskójának szénrajzvázlata. A monumentális mű teljesen beborítja körív formájában a terem szembeeső falát és erősen impresszionáló hatást tesz a szoborcsarnokból jövő szemlélőre. Milyen helyes, jó gondolat ez! Rendszeresíteni kellene, hogy a freskók kartonjai bemutatásra kerüljenek. Hiszen ezek tulajdonképpen többet mondanak el egy-egy művészről, mint egy tucat kiállítási képük. Leszkovszky György esetében is így van ez, csak most látjuk tehetségének teljében. Ügyes kompozíciója, a Dies irae című kupolafestmény-vázlat ugyancsak bizonyítéka falfestői rátermettségének. Egyébként ez a terem a grafikáé. Minden fajával találkozunk itt ennek az egyre népszerűbb műfajnak. Az aquarellben *Agoston* Vencel, *Halápy* János, *Baránszky* E. László, *Hessky* Iván, *Neogrády* Antal, *Rökk* Károly, *Kacz* Endréné, *Szablyáné Lohway* Ernesztin, *Pécsi Pilch*, *Gy. Takács* Béla, *Hende* Vince, *Diósy* Antal jeleskedik. A guachot *Lesznai* Anna képviseli, a temperát *Sárkány* Lóránd. A pasztell *Gedő* Lipót, Cs. *Wagner* József és *Márton* Ferencben talál hivatott mesterekre. Rézkarcot *Barcsay* Jenő, *Weil* Erzsébet, *Kaveczky* Zoltán, *Komjáti* Gyula művelik tehetséggel. Fametszetben *Molnár* C. Pál, *Varga* Nándor Lajos és *Kaveczky* Zoltán kitűnőek. *Lühnsdorf* Ferenc, *Farkasházy* Miklós és *Balogh* Margit bravurosan kifejező ceruzarajzokat állítottak ki. És hogy a

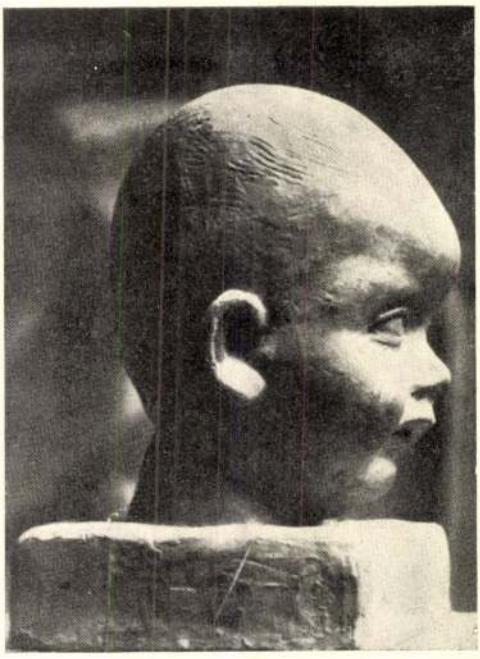

Foto Tikács.

Halápy Takács Julia: Gyermekfej
A Kut kiállításáról.

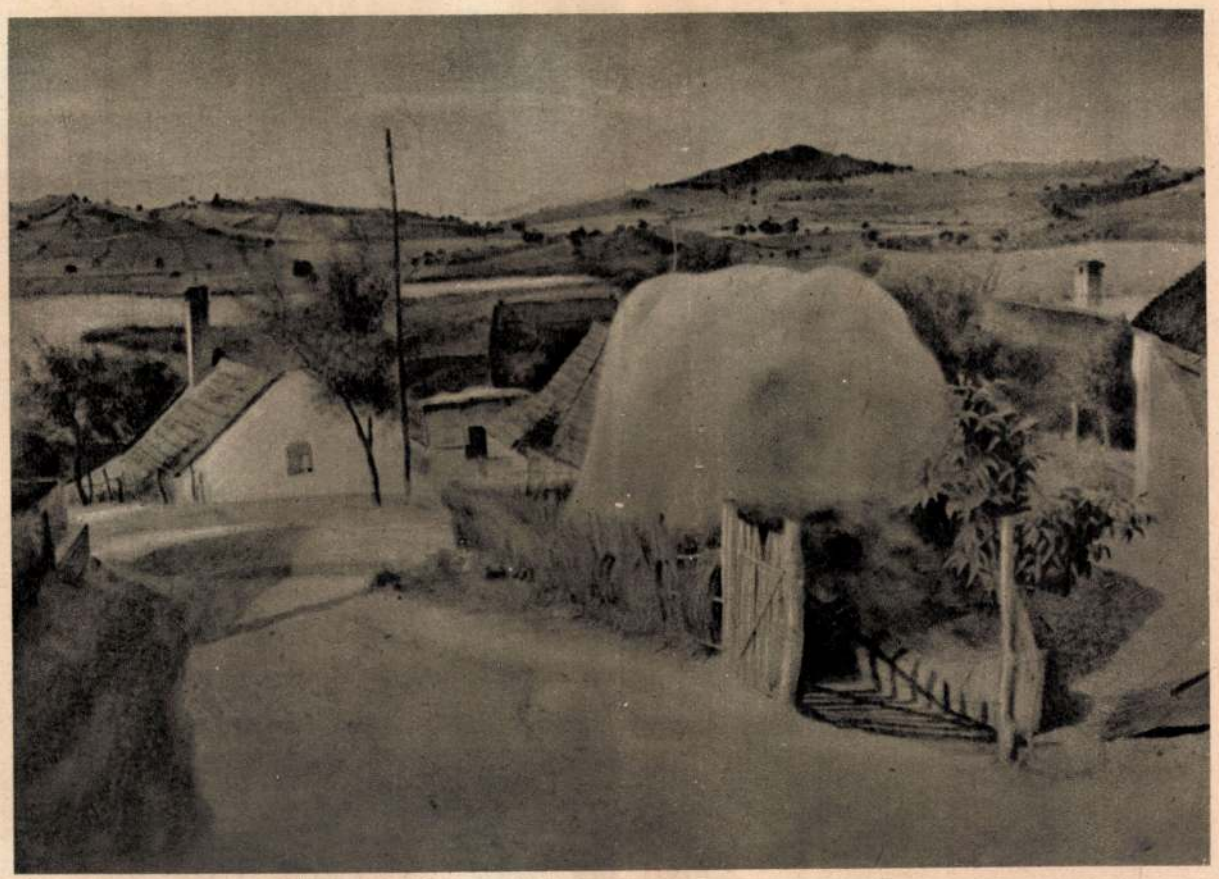

Dudás Jenő : Tihanyi táj a Csúcsheggyel

II. m. Képzőm. Kiáll. 1957. nov.

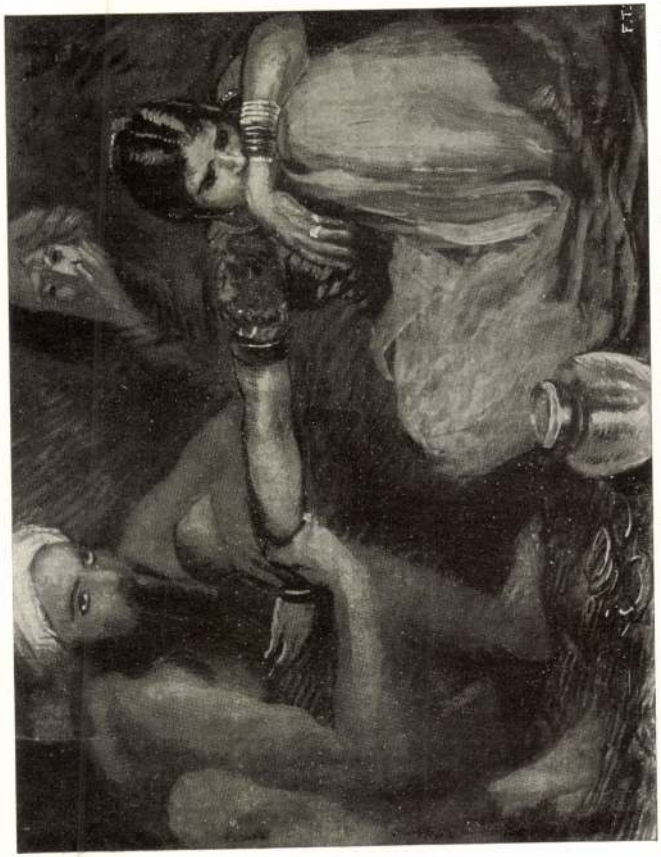

Albert Besnard. — *Venditore di braccialetti.*

Dudás Jenő

Barcsay

FOVÁROSI * NÉPMŰVELÉSI * KÖZPONT *

MUNKATERV
1947

FEBRUÁR

MUNKATERV
1947

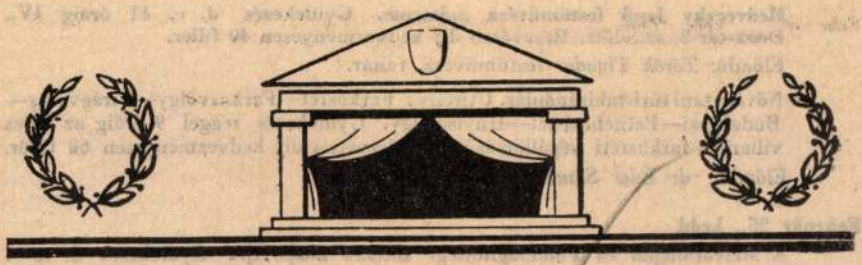

A NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT FEBRUÁR HAVI MŰSOR-NAPTÁRA

(Opera, színház, film, hangverseny, matiné)

Február 2., vasárnap. Zeneművészeti Főiskola nagyterme, 11 órakor

A Fővárosi Népművelési Központ II-ik félévének megnyitása alka mább

PANORÁMA (Élő munkaterv)

Közreműködnek a Népművelés legnépszerűbb előadói, író- és művészmunkatársai.

Február 5., szerda. Reáltanoda-utca 13., ½6 órakor

HANGOS KESKENYFILM-ELŐADÁS

Angol hiradó 6. sz. (a brit tájék. szolg. filmje)
Omolo története (a brit tájék. szolg. filmje)
Anglia vidéki élete (a British Council filmje)
Az 1939—1945-ös háború előjátéka (amerikai)
(A háborús filmsorozat I. része.)

Február 9., vasárnap. Zeneművészeti Főiskola nagyterme, ¾11 órakor

A SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR HANGVERSENYE

Brahms: IV. szimfónia
Williams Vaugham: Fantázia vonószenekarra
Veress: Szent Ágoston. Kórusra és zenekarra, baritonszólóval
Közreműködik: *Jámbor László* és a *Budapesti Kórus*
Vezényel: *Somogyi László*

Február 11., kedd. Nemzeti Színház

MÓRICZ: LÉGY JÓ MINDHALÁLIG

N. bérlet 5. előadás

Medveczky Jenő festőművész műterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig IV., Deák-tér 3. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér.

Előadó: *Török Tivadar* festőművész, tanár.

Növénytani túristakirándulás. Útirány: Farkasrét—Farkasvölgy—Virágvölgy—Budakeszi—Petneházi-rét—Hűvösvölgy. Gyülekezés reggel 9 óráig az 59-es villamos farkasréti végállomásánál. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér.

Előadó: *dr Éder Sándor* egyetemi adjunktus.

Február 25., kedd

A Meteorológiai és Földmágnességi Intézet központja. Gyülekezés d. u. 4 óráig az 5-ös villamos Vértanuk-útja és Keleti Károly-utca sarkán levő megállójában. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Kakas József osztály-meteorológus.*

Február 28., péntek

A MAFIRT-filmstúdiók és laboratóriumok. Gyülekezés d. u. 2 óráig a gyár XIV., Gyarmat-u. 27. sz. bejáratánál. (Megközelíthető a 44-es villamossal, leszállás a Róna-utcánál). Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér.

Előadó: *Bálint Marcell.*

VIGOPERA

VI., Hegedüs Sándor-u. 1. Zeneakadémia kisterme T.: 221—600

*

ELŐZETES MŰSOR JELENTÉSE:

Február 2.

Pergolese: Úrhatnám szolgáló
Mozart: Balett
Mozart: Szerelmi perpatvar

Február 15.

Donizetti: Don Pasquale *(Gyurkovics Mária* vendégfelléptével)

Március 8.

Gluck: Május királynője
Stravinszki: A katona története

Jegyek 4—14 forintos árban, a Népművelés tagjainak 2—7 forintos árban a Népművelési Központban kaphatók IV., Szép-u. 5. félemelet, naponta 9—2 óra között

Február 14., péntek

A Nemzeti Színház színpada, díszlettervező műterme és technikai berendezése. Gyülekezés délután 2 óráig a Nemzeti Színház Rákóczi-úti művészbejárójánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Kiss Dénes* színpadfelügyelő és *Varga Mátyás* iparművész-tanár.

Február 16., vasárnap

A Nemzetgyűlés színhelye. A Parlament épülete és termei. Gyülekezés d. e. ½10 óráig a Parlament oroszlános főkapujánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 50 fillér. Előadó: *dr Dombi József.*

A Magyar Kúria épülete, díszcsarnoka, mennyezetképe és díszterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig a Kossuth Lajos-téri főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Dombi József.*

A legnagyobb budapesti madártenyészet. Gyülekezés d. e. 11 óráig VI., Szív-u. 64. sz. ház előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Kovács Antal.*

Új világkép. A modern művészet szellemi párhuzama korunk tudományával és technikájával. Kiállítás a IV., Semmelweis-u 1. alatti Misztótfalusi könyvesboltban. Gyülekezés a könyvesbolt előtt 11 óráig. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Kállai Ernő.*

Szentiványi Lajos festőművész műterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig a IV., Deák-tér 3. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *M. Abonyi Arany.*

Geológiai túristakirándulás. Útirány: Zugliget—Normafa—Máriamakk—Szépjuhászné—Hűvösvölgy. Gyülekezés reggel 9 óráig a 81-es villamos zugligeti végállomásánál. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó: *dr Bogsch László* egy. m.-tanár.

Február 20., csütörtök

A Magyar Állami Operaház színpada, műszaki berendezései és a nézőtér képzőművészeti díszítése. Gyülekezés d. u. 3 óráig az Operaház Hajós-utcai színészbejárójánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 1·40 forint. Előadók: *Tolnay Pál*, az állami színházak műszaki főtanácsosa és *dr Dombi József.*

Február 21., péntek

Budapest I. és II. studiói és erősítői. Gyülekezés d. u. ½4 óráig a Rádió VIII., Bródy Sándor-utca 7. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *a Rádió kijelölt tisztviselője.*

Február 23., vasárnap

»Budapest talpraáll« kiállítás a Fővárosi Képtárban. Gyülekezés reggel 9 óráig a Képtár IV., Egyetem-utca 6. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Dombi József.*

A Magyar Tudományos Akadémia palotája, díszterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig az V., Akadémia-u. 2. sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Dombi József.*

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁSOK

1. A kirándulásokon a várakozási idő 10 perc. Zárt helyiségbe (műterem, gyár stb.) vezetett csoportokhoz a későnjövők nem csatlakozhatnak, mert ezzel csak a vendéglátót és az előadót zavarják.

2. A tanulmányi kirándulások alkalmával esetleg történő balesetekért a Központ sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget nem vállal.

3. A Központ által kiküldött tisztviselő útmutatásaihoz mindenkor alkalmazkodni szíveskedjék.

4. Egy tagsági jeggyel legfeljebb ketten vehetnek részt kedvezményesen a kiránduláson.

Február 7., péntek

Budapest I. és II. studiói és erősítői. Gyülekezés d. u. ¼4 óráig a Rádió VIII., Bródy Sándor-utca 7. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *a Rádió kijelölt tisztviselője.*

Február 9., vasárnap

Istókovits Kálmán festőművész gyüjteményes kiállítása a Szalmássy-galériában. Gyülekezés d. e. 10 óráig a Szalmássy-galéria IV., Kossuth Lajos-utca 12. sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Molnár József* múzeumi tisztviselő.

»Budapest talpraáll« kiállítás a Fővárosi Képtárban. Gyülekezés d. e. 10 óráig a Képtár IV., Egyetem-u. 6 sz. bejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *dr Szilágyi János* igazgató.

Dudás Jenő festőművész, üvegfestő műterme. Gyülekezés d. e. 11 óráig a VII., Somogyi Béla-út 13—15. sz. ház kapujánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: Török Tivadar festőművész, tanár.

Növénytani túristakirándulás. Útirány: Farkasrét— Ördögorom— Csillebérc— Budakeszi—Hűvösvölgy. Gyülekezés reggel 9 óráig az 59-es villamos farkasréti végállomásánál. Részvételi díj kedvezményesen 60 fillér. Előadó: *dr Kárpáti Zoltán* egy. m.-tanár.

Február 11., kedd

A Hunnia-filmgyár studiói. Gyülekezés d. u. 2 óráig a Filmgyár XIV., Gyarmat-u. 39. sz. főbejáratánál. Megközelíthető a 44-es villamossal, leszállás a Rónautcánál. Részvételi díj kedvezményesen 40 fillér. Előadó: *Bálint Marcell.*

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ÉS A MUNKÁSKULTÚRSZÖVETSÉG ESTI RAJZTANFOLYAMA

DOLGOZÓK SZÁMÁRA

VII., Rottenbiller-utca 37 c. Polgári iskola.

ESTI RAJZTANFOLYAM

(Munkakönyvvel rendelkező dolgozók és a M. K. Sz. tagjai részére.)
Január 13-tól 10 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 5—8 óráig. (60 óra.)
Tandíj: 20 forint.
Előadó: *Berény Róbert* főiskolai tanár.

NAGY KOROK NAGY MŰVÉSZEI (Vetített képekkel)

Január 15-től 10 héten át minden szerdán d. u. 6—8 óráig. (20 óra.)
Tandíj: 4 forint.
Az esti rajztanfolyam beiratkozott hallgatói nem fizetnek belépődíjat.

1. **Január 15.** *Leonardo.* Előadó: *dr Mándi Stefánia.*
2. **Január 22.** *Michelangelo.* Előadó: *dr Dombi József.*
3. **Január 29.** *id. Pieter Breughel.* Előadó: *H. dr Zádor Anna.*
4. **Február 5.** *Greco.* Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor.*
5. **Február 12.** *Velasquez.* Előadó: *B. dr Turcsányi Erzsébet.*
6. **Február 19.** *Rembrandt.* Előadó: *dr Garas Klára.*
7. **Február 26.** *Goya.* Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor.*
8. **Március 5.** *Cézanne.* Előadó: *dr Rabinovszky Máriusz.*
9. **Március 12.** *Picasso.* Előadó: *dr Kállai Ernő.*
10. **Március 19.** *Rodin.* Előadó: *H. dr Takács Marianne.*

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZETI SZABADISKOLA ELŐADÁSSOROZATA

a Szabadiskola XII., Tóth Lőrinc-utca 15. sz. helyiségében.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI PROBLÉMÁK (Vetített képekkel)

Minden szombaton délután 5—6-ig

Február 1. *Klasszikus és forradalmi művészet.* Előadó: *dr Szabó Árpád* egy. ny. r. tanár

Február 15. *A Dunavölgye művészeti egysége.* Előadó: *Csemegi József* építészmérnök

Február 22. *A Szépművészeti Múzeum megkerült remekei.* Előadó: *dr Nádasdi Katalin* múzeumi őr

Március 1. *A reneszánsz-művészet gazdasági háttere.* Előadó: *dr Hegedűs Géza* akadémiai tanár

Március 8. *A németalföldi polgárság festészete.* Előadó: *dr Garas Klára* múzeumi őr

Március 22. *Budapest története képekben.* Előadó: *dr Vayer Lajos* egy. m.-tanár, múzeumi osztályvezető

Március 29. *Munkácsy értékelése.* Előadó: *Farkas Zoltán* múzeumi igazgató

Április 12. *Modern magyar művészet.* Előadó: *dr Radocsay Dénes* múzeumi osztályvezető

BŐRDÍSZMŰVESSÉG

Február 12-től 10 héten át minden szerdán d. u. ½4—½6-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

DOBOZ ÉS DÍSZMŰ

Február 12-től 10 héten át minden szerdán d. u. ½6—½8-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

KÖNYVKÖTÉSZET

Február 15-től 10 héten át minden szombaton kezdőknek d. u. ½4—½6-ig, haladóknak d. u. ½6—½8-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadók: *Fabró József* és *Balogh László*, az Iparrajziskola tanárai.

A KELETI SZŐNYEG (vetített képekkel, bemutatásokkal és gyakorlattal)

Február 14-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Lakatos Artur* festőművész, ny. iparrajziskolai tanár.

BÚTORSTÍLUSOK ÉS ANYAGOK ISMERETE (bemutatásokkal)

Február 11-től 10 héten át minden kedden d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Devecska Ferenc*, az Iparrajziskola tanára.

VÍZFESTÉS (akvarell)

Február 15-től 10 héten át minden szombaton d. u. 4—7-ig.
Tandíj: 24 forint.
Előadó: *Szathmáry István*, az Iparrajziskola igazgatóhelyettese.

REKLÁM- ÉS KIRAKATÍRÁS (kezdőknek és haladóknak)

Február 11-től 10 héten át minden kedden kezdőknek d. u. ½4—½6-ig, haladóknak d. u. ½6—½8-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Szathmáry István*, az Iparrajziskola igazgatóhelyettese.

KIRAKATRENDEZÉS

Február 12-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Szathmáry István*, az Iparrajziskola igazgatóhelyettese.

FÉNYKÉPÉSZET

Február 12-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Vass Ernő*, az Iparrajziskola műhelyfőnöke.

RUHATERVEZÉS

Február 12-től 10 héten át minden szerdán 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Lorberer Anna* festőművész, az Iparrajziskola műhelyoktatója.

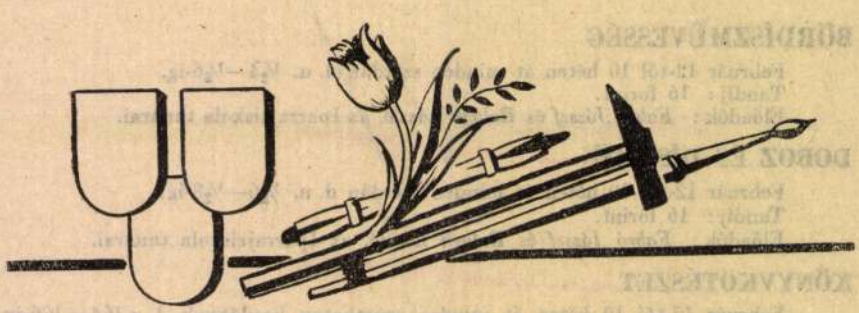

IPARMŰVÉSZETI TANFOLYAMOK

IX., Török Pál-utca 1. Székesfővárosi Iparrajziskola.

Beiratkozás február 7-én és 8-án d. u. 5—7 óriág, valamint a tanfolyamok kezdete előtt az iskolában.

A bemutatáskor felhasználandó anyagokról a hallgatók tartoznak gondoskodni. A tanfolyamok elvégzése iparűzésre nem jogosít.

ALAKRAJZ (kezdőknek és haladóknak)

Február 12-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig.
Tandíj: 24 forint.
Előadó: *Basilides Sándor* festőművész, az Iparrajziskola tanára.

PERSPEKTIVIKUS HATÁSRAJZ (kezdőknek és haladóknak)

Február 12-től minden szerdán d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Bossányi József* okl. építészmérnök, az Iparrajziskola tanára.

RUHAANYAGTERVEZÉS, FESTÉS

Február 14-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Basilides Sándor* festőművész, az Iparrajziskola tanára.

HÁZISZŐTTES KÉSZÍTÉSE

Kezdőknek és haladóknak.

Február 14-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadók: *Basilides Sándor* festőművész, az Iparrajziskola tanára és *Ecsedy Anna* műhelyoktató.

KERÁMIA (bemutatásokkal)

Február 12-től 10 héten át minden szerdán d. u. ½4—½6-ig.
Tandíj: 16 forint.
Előadó: *Vajdahunyadi Duma György*, az Iparrajziskola tanára.

BABAKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Február 14-től 5 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Vezető: *Bornemissza Edit.* Tandíj: 8 forint.
Az első órára papír, ceruza szükséges.

SÁL, KESZTYŰ, KENDŐ, TURBÁN SZÖVÉSE HÁZILAG

Február 10-től 5 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 4—6-ig.
Vezető: *Molnárné Petrányi Mária.* Tandíj: 16 forint.
Az első órára szögletes képkeret, kalapács, apró szögek és bármilyen színű hosszúságú fonalak szükségesek.

FEHÉRVÁRI-ÚTI NŐI MŰVELŐDÉSI TELEP

XI., Fehérvári-út 8. Polgári iskola.

A tanfolyamok február 10-én indulnak meg és 5, illetve 10 héten át tartanak. Beiratási díj: 2 forint. Tandíjakat lásd az egyes tanfolyamoknál. Beiratkozás a helyszínen február 7-én és 8-án d. u. 5—7 óra között, valamint a tanfolyamok kezdete előtt.

DIVATTERVEZÉS (kezdő)

Február 10-től 10 héten át minden hétfőn d. u. 4—6-ig.
Vezető: *Farnady Ilonka.* Tandíj: 16 forint.
Az első órára papír, ceruza, törlőgumi szükséges.

DIVATTERVEZÉS (haladó)

Február 10-től 10 héten át minden hétfőn d. u. 6—8-ig.
Vezető: *Farnady Ilonka.* Tandíj: 16 forint.
Az első órára papír, ceruza, törlőgumi szükséges.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (kezdő)

Február 11-től 5 héten át minden kedden és pénteken d. u. 4—7-ig.
Vezető: *Halácsyné Cserny Katalin.* Tandíj: 24 forint.
Az első órára papír, ceruza, törlőgumi, centiméter, negyedes centiméter, vonalzó szükséges.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (kezdő)

Február 12-től 10 héten át minden szerdán d. u. 4—7-ig.
Vezető: *Gorzó Ilona.* Tandíj: 24 forint.
Az első órára papír, piros és fekete ceruza, törlőgumi, centiméter, negyedes centiméter és vonalzó szükséges.

FEHÉRNEMŰKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Február 11-től 5 héten át minden kedden és pénteken d. u. 4—7-ig.

Vezető: *Boros Piroska.* Tandíj: 24 forint.

Az első órára piros és fekete ceruza, törlőgumi, negyedes centiméter, vonalzó, ívpapír és centiméter szükséges.

TURBÁN, KALAP TÉLI ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Február 11-től 5 héten át minden kedden d. u. 4—6-ig.

Vezető: *Pártayné Éber Anna.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára ívpapír, ceruza, olló szükséges.

GYERMEKCIPŐ KÉSZÍTÉSE HÁZILAG

Február 10-től 5 héten át minden hétfőn d. u. 4—6-ig.

Vezető: *Pártayné Éber Anna.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára ívpapír, ceruza, olló szükséges.

GYERMEKJÁTÉK KÉSZÍTÉSE HÁZILAG

Február 14-től 5 héten át minden pénteken d. u. 3—5-ig.

Vezető: *Bornemissza Edit.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára ívpapír, ceruza, olló, tű, cérna és a játékra szánt textil vagy linoleum szükséges.

CIPŐKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Február 11-től 5 héten át minden kedden d. u. 6—8-ig.

Vezető: *Pártay Éber Anna.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára ívpapír, ceruza, olló szükséges.

KESZTYŰKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Február 13-tól 5 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig.

Vezető: *B. Rudas Klára.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára ívpapír, ceruza, olló szükséges.

HARISNYAKÉSZÍTÉS ÉS KARBANTARTÁS

Február 12-től 5 héten át minden szerdán d. u. 4—6-ig.

Vezető: *dr Karasz Lászlóné.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára leszaladt szemű, lyukas harisnya, ceruza, papír, tű, olló szükséges

NYAKKENDŐKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Február 12-től 5 héten át minden szerdán d. u. 6—8-ig.

Vezető: *dr Karasz Lászlóné.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára a nyakkendőre szánt textilanyag, olló, tű, cérna, papír, ceruza szükséges.

LÁMPAERNYŐKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Február 10-től 5 héten át minden hétfőn d. u. 6—8-ig.

Vezető: *Pártayné Éber Anna.* Tandíj: 8 forint.

Az első órára pergamentpapír, ceruza, olló szükséges.

FÜLKLIPSZ, ÖV, RUHADÍSZ KÉSZÍTÉSE HÁZILAG

Február 12-től 5 héten át minden szerdán d. u. 4—5-ig.
Vezető: *Kardos Istvánné.* Tandíj: 8 forint.
Az első órára papír és ceruza szükséges.

NÉPI BABA HÁZI KÉSZÍTÉSE

Február 12-től 5 héten át minden szerdán d. u. 6—7-ig.
Vezető: *Kardos Istvánné.* Tandíj: 8 forint.
Az első órára papír és ceruza szükséges.

JÁTÉK KÉSZÍTÉSE HÁZILAG (linóleumból és textilhulladékból)

Február 13-tól 5 héten át minden csütörtökön d. u. 5—7-i
Vezető: *Magyar Árpádné.* Tandíj: 8 forint.
Az első órára papír és ceruza szükséges.

TEXTILFESTÉS

Február 14-től 10 héten át minden pénteken d. u. 4—6-ig.
Vezető: *Pártayné Éber Anna.* Tandíj: 16 forint.
Az első órára átlátszó (pausz-) és egy ív papír, ceruza szükséges.

HERNÁD-UTCAI NŐI MŰVELŐDÉSI TELEP

VII., Hernád-utca 46. Iparos Tanulóiskola.

A tanfolyamok február 10-én indulnak meg és 5, illetve 10 héten át tartanak. Beiratási díj: 2 forint. Tandíjakat lásd az egyes tanfolyamoknál. Beiratkozás a helyszínen február 7-én és 8-án d. u. 5—7 óra között, valamint a tanfolyamok kezdete előtt.

TAVASZI MUNKÁLATOK A PESTI KERTEKBEN

Február 18-tól 3 héten át minden kedden d. u. 4—5-ig.
Előadó: *Telbisz Károly.* Tandíj: 2·40 forint.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (kezdő)

Február 10-től 5 héten át minden hétfőn és csütörtökön d. u. 3—6-ig.
Vezető: *Éder Gizella.* Tandíj: 24 forint.
Az első órára ceruza, ívpapír, piros ceruza, negyedes papírcentiméter, centiméter, vonalzó szükséges.

HÁZI GYERMEKRUHA SZABÁS-VARRÁS

Február 12-től 5 héten át minden szerdán és szombaton d. u. 3—6-ig.
Vezető: *Éder Gizella.* Tandíj: 24 forint.
Az első órára piros és fekete ceruza, törlőgumi, negyedes centiméter, ívpapír és centiméter szükséges.

DIVATLAPOLVASÁS (Házi szabás-varrás III. rész)

Február 14-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—8-ig.
Vezető: *Pártayné Éber Anna.* Tandíj: 24 forint.
Az első órára egy ív papír, piros és fekete ceruza, negyedes papírcentiméter, vonalzó szükséges.

HÁZI GYERMEKRUHAVARRÁS

Február 13-tól 10 héten át minden csütörtökön d. u. ½6—½8-ig.
Vezető: *Pártayné Éber Anna.* Tandíj: 24 forint.
Az első órára egy ív papír, piros és fekete ceruza, negyedes papírcentiméter és centiméter szükséges.

HÁZI FEHÉRNEMŰVARRÁS

Február 15-től 10 héten át minden szombaton d. u. 5—8-ig.
Vezető: *Nagy Lajosné.* Tandíj: 24 forint.
Az első órára egy ív papír, piros és fekete ceruza, negyedes papírcentiméter és centiméter szükséges.

DIVATTERVEZÉS

Február 12-től 10 héten át minden szerdán d. u. 5—7-ig.
Vezető: *Farnady Ilona.* Tandíj: 16 forint.
Az első órára egy ív papír, piros és fekete ceruza szükséges.

KESZTYŰKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Február 10-től 5 héten át minden hétfőn d. u. 5—7-ig.
Vezető: *B. Rudas Klára.* Tandíj: 8 forint.
Az első órára papír és ceruza szüskéges.

TÉLI ÉS TAVASZI CIPŐK HÁZI KÉSZÍTÉSE

Február 15-től 5 héten át minden szombaton d. u. 5—7-ig.
Vezető: *Pártayné Éber Anna.* Tandíj: 8 forint.
Az első órára papír és ceruza szükséges.

RETIKÜL- ÉS TÁSKAKÉSZÍTÉS HÁZILAG

Február 11-től 5 héten át minden kedden d. u. 5—7-ig.
Vezető: *dr Karasz Lászlóné.* Tandíj: 8 forint.
Az első órára ívpapír és ceruza szükséges.

KÖTÉS-HORGOLÁS

Február 11-től 10 héten át minden kedden d. u. 3—5-ig.
Vezető: *Szabó Ferencné.* Tandíj: 16 forint.
Az első órára gyakorlófonal, kötőtű vagy horgolótű szükséges.

ANGOL NYELV (kezdők részére)

Február 14-től 10 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Előadó: *dr Virágh Béla.* Tandíj: 16 forint.

GYERMEKRUHA HÁZI SZABÁS-VARRÁS

Február 11-től 10 héten át minden kedden d. u. 4—7-ig.
Vezető: *dr Gullner Lászlóné.* Tandíj: 24 forint.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (kezdők részére)

Február 13-tól 10 héten át minden csütörtökön d. u. 4—7-ig.
Vezető: *B. Medicz Karolin.* Tandíj: 24 forint.

HÁZI SZABÁS-VARRÁS (haladók részére)

Február 13-tól 10 héten át minden csütörtökön d. u. 4—7-ig.
Előadó: *dr Gullner Lászlóné.* Tandíj: 24 forint.

BABA- ÉS JÁTÉKKÉSZÍTÉS

Február 14-től 5 héten át minden pénteken d. u. 5—7-ig.
Vezető: *Ecsedy Teréz* Tandíj: 8 forint.

KRISZTINAVÁROSI MŰVELŐDÉSI TELEP

I., Mészáros-u. 5—7. Leánygimnázium.

Beiratkozás február 7-én és 8-án délután 5—7 óra között, valamint a tanfolyamok kezdete előtt az iskolában.

A MŰVELTSÉG ÓRÁI

Február 10-től minden hétfőn d. u. 5—6 óráig.

Február 10.

Amit újra elolvasunk. (Robinson, Gulliver stb.)
Előadó: *dr Szobotka Tibor* író.

Február 17.

A sarki fény.
Előadó: *dr Kulin György.* egy. adjunktus

Február 24.

Nagyvárosok társadalmi képe.
Előadó: *dr Sándor Pál.*

Március 3.

A középkori magyar építészet.
Előadó: *Csemegi József* építészmérnök.

Március 10.

Olajháború Közel-Keleten.
Előadó: *dr N. Kiss István* tanár.
Belépődíj egy alkalomra 40 fillér, kedvezményesen 20 fillér.

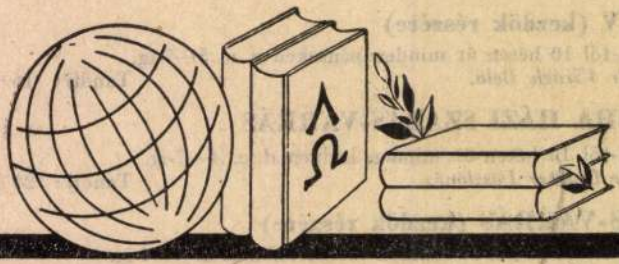

MŰVELŐDÉSI TELEPEK

ATTILA-UTCAI MŰVELŐDÉSI TELEP

I., Attila-utca 111. sz. iskola

Beiratkozás február 7-én és 8-án délután 5—7-ig, valamint a tanfolyamok kezdete előtt az iskolában.

A MŰVELTSÉG ÓRÁI

Február 20-tól minden csütörtökön d. u. 6—7 óráig.

Február 20.

Rakétarepülőgépek.
Előadó: *dr Koczkás Gyula* egy. m.-tanár.

Február 27.

Ami a gyermekben a háborúból maradt.
Előadó: *Surány Pálné*, a Fővárosi Gyermeklélektani Intézet pszichológusa.

Március 6.

Művészet és társadalom.
Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor*, muzeumi osztályvezető

Március 13.

Román társadalom — román politika a XX. században.
Előadó: *Balázs Béla* int. tanár
Belépődíj alkalmankint 40 fillér, kedvezményesen 20 fillér

MODERN ANTROPOLÓGIA

Február 10-től 5 héten át minden hétfőn d. u. 6—7-ig.
Előadó: *dr Nemeskéri János* egy. m. tanár — Tandíj: 2 forint.

OROSZ NYELV (kezdők részére)

Február 10-től 10 héten át minden hétfőn d. u. 5—7-ig.
Előadó: *dr Antal Miklós.* — Tandíj: 16 forint.

A SZAKSZERVEZETI TANÁCCSAL A SZAKSZERVEZETEK TAGJAI SZÁMÁRA RENDEZETT ELŐADÁSOK

Február 16-tól minden vasárnap d. e. 11 órakor a Vas- és Fémmunkások Szakszervezetének VIII., Magdolna-u. 5. sz. épületében. 10 előadás.

Február 16. Imperializmus és demokrácia. Előadó: *Mód Aladár* szerkesztő

Február 23. A magyar külkereskedelem új útjai. Előadó: *Vajda Imre* államtitkár

Március 2. Az Országos Közegészségügyi Intézet a népért. Előadó: *dr Petrilla* Aladár egy. m. tanár, közegészségügyi főfelügyelő

Március 9. A szabadsággondolat a magyar irodalomban. Előadó: *dr Tolnai* Gábor, az Orsz. Széchenyi Könyvtár főigazgatója

Március 16. A zene a multban és ma. Előadó: *Szervánszky Endre* szerkesztő

Március 23. Az ipari forradalom. Előadó: *dr Hajnal István* egy. ny. r. tanár

Március 30. Legújabb eredmények a felső matematikában. Előadó: *dr Alexits György* egy. m. tanár

Április 13. A rákkutatás mai állása. Előadó: *dr Péterfy Tibor* egy. tanár

Április 20. A párisi békeszerződések. Előadó: *dr Boldizsár Iván* főszerkesztő

Április 27. Magyar parasztmozgalmak a század elején. Előadó: *dr Erdei Ferenc*, a Nemzeti Parasztpárt alelnöke

A szakszervezeti tagok belépődíjat nem fizetnek.

A BUDAPESTEN MŰKÖDŐ TUDOMÁNYOS TÁRSASÁGOKKAL ÉS INTÉZETEKKEL EGYÜTT RENDEZETT ELŐADÁSOK

Február 15-től minden szombaton d. u. 6—½8 óráig az Egyetemi Ásványtani Intézet VIII., Múzeum-körút 4. sz. földszinti előadótermében

Február 15. Magyar Nyelvtudományi Társaság
A magyar népnyelv.
Előadó: *dr Bárczi Géza* egy. ny. r. tanár

Február 22. Magyar Csillagászati Egyesület
Az élet csillagászati feltételei.
Előadó: *dr Kulin György* egy. csillagvizsgálóint. adjunktus

Március 1. Meteorológiai és Földmágnesességi Intézet.
A radar szerepe az időjáráskutatásban (Vetített képekkel)
Előadó: *Flórián Endre*

Március 8. Budapesti Filológiai Társaság
Homeros és a népköltészet.
Előadó: *dr Marót Károly* egy. ny. r. tanár.

Március 22. Szinyei-Merse Társaság.
Szinyei-Merse Pál művészete.
Előadó: *dr Jeszenszky Sándor* társelnök

Március 29. Előázsiai Társaság.
Kik találták fel az írást? (A második sumér kérdés.)
Előadó: *dr Dávid Antal* egy. m. tanár, a Fővárosi Könyvtár aligazgatója

Április 12. Magyar Pen-Club.
Az irodalmi élet nemzetközi problémái.
Előadó: *dr Passuth László* főtitkár
Bevezetőt mond: *dr Rubinyi Mózes* igazgató, ügyv. elnök.

Április 19. Magyar Földtani Intézet.
A Földtani Intézet szerepe az újjáépítésben és az olajkutatásban.
Előadó: *dr Szalai Tibor* egy. m. tanár, az Intézet h. igazgatója

Április 26. Magyar Jogász Egylet.
A magyar jogtudomány feladatai.
Előadó: *dr Móra Mihály* egy. m. tanár, kúriai elnöki tanácsos.

Május 3. Magyar Földrajzi Társaság.
A térkép története.
Előadó: *dr Irmédi Molnár László*

A társaságok 1947. évre beiratkozott tagjai belépődíjat nem fizetnek.

EGYES ELŐADÁSOK KÜLÖNBÖZŐ TÁRGYKÖRÖKBŐL

Február 11-től minden kedden d. u. 6—½8-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Február 11. Matematika, filozófia, művészet. Előadó: *dr Péter Rózsa*

Február 18. Babeuf és az »Egyenlők összeesküvése«. Előadó: *dr Gábor György*

Február 25. Magyar béke 1920-ban és 1946-ban. Előadó: *dr Boldizsár Iván* főszerkesztő

Március 4. Stabilizáció, újjáépítés, munkabérpolitika. Előadó: *dr Kemény György* egy. m. tanár, államtitkár

Március 11. Az újság útja. Előadó: *dr Kemény István* szerkesztő

Március 18. A sejtek sugárzása (vetített képekkel). Előadó: *dr Sárkány Sándor* egy. m. tanár, kutatóint. igazgató

Április 1. Természettudományos nevelés. Előadó: *dr Koczkás Gyula* egy. m. tanár

Április 8. A közvéleménykutatás műhelye. Előadó: *dr Balassa Erich*, a Magyar Közvéleménykutató Intézet h. igazgatója

Április 15. A nürnbergi per. Előadó: *dr Szalai Sándor* egy. ny. r. tanár
Hozzászól: *dr Beér János* szőv. tiszti főügyész

Április 22. A magyar igazságszolgáltatás reformja. Előadó: *dr Beér János* szőv. tiszti főügyész

ÉVFORDULÓK 1947-BEN

Február 13-tól minden csütörtökön d. u. 6—½8-ig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Február 13. *A 400 éves Cervantes.* Előadó: *dr Gáspár Endre* író.

Február 20. *A 100 éves Mikszáth.* Előadó: *dr Rubinyi Mózes* igazgató.
Közreműködik: *R. Simonffy Margot* és *Demiány Éva*

Február 27. *A 100 éves távolbalátás mai eredményei.* Előadó: *dr Tarján Ferenc* fizikus, gimn. igazgató.

Március 6. *Rippl-Rónai József. (Halálának 20. évfordulója).* Előadó: *Háy Károly* festőművész.

Március 13. *A 200 éves Bessenyei.* Előadó: *dr Trencsényi-Waldapfel Imre* egy. m.-tanár.

Március 20. *A 100 éves Edison.* Előadó: *dr Koczkás Gyula* egy. m.-tanár.

Március 27. *Holbein (Születésének 450. évfordulója.)* vetített képekkel.
Előadó: *H. dr Zádor Anna.*

Április 10. *Vajda János. (Halálának 50. évfordulója.)* Előadó: *dr Bóka László* író.

Április 17. *Franz Schubert.* (Születésének 150. évfordulója) Előadó: *Jemnitz Sándor* zeneszerző.

Április 24. *Alfred de Vigny.* (Születésének 150. évfordulója) Előadó: *dr Baróti Dezső* egy. m.-tanár.

FÖLD ÉS ANYAG (Vetített képekkel)

Február 12-től minden szerdán d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Előadó: *dr Bogsch László* egy. m. tanár

ÉLETFUNKCIÓK BIOLÓGIAI SZABÁLYOZÁSA (Bemutatásokkal és vetítésekkel)

Február 14-től minden pénteken d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 5 előadás.

Előadó: *dr Mansfeld Géza* egy. ny. r. tanár

A FAJI KÉRDÉS MÉRLEGE (Bemutatásokkal és vetített képekkel)

Február 11-től minden kedden d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Előadó: *dr Fehér Miklós* egy. m. tanár, az Egyetemi Antropológiai Intézet adjunktusa

AZ ATOMMAG

Február 10-től minden hétfőn d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 5 előadás.

Előadó: *dr Vermes Miklós*

ORVOSTUDOMÁNYI PROBLÉMÁK

Február 15-től minden szombaton d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Február 15. Láthatatlan kórokozók. Előadó: *dr Baló József* egy. ny. r. tanár

Február 22. A kísérletes gyógyítás haladása. Előadó: *dr Baráth Jenő* egy. c. ny. rk. tanár

Március 1. Szervek sebészi átültetése (filmbemutatásokkal). Előadó: *dr Kubányi Endre* egy. c. ny. rk. tanár

Március 8. Mit tudunk a járványokról? Előadó: *dr Melly József* egy. ny. r. tanár

Március 22. A fájdalomcsillapítás módszerei. Előadó: *dr Szabó Endre* egy. adjunktus

Március 29. A rákbetegség problémái. Előadó: *dr Zalka Ödön* egy. c. ny. rk. tanár, a Fővárosi Közkórházak közp. igazgatója

Április 12. Fájdalom, fájdalomcsillapítás. Előadó: *dr Czoniczer Gábor* egy. m. tanár

Április 19. Az agyműködés elektromos ellenőrzése. Előadó: *dr Lehotzky Tibor* egy. ny. rk. tanár

Április 26. Jellem, idegrendszer és mirígyműködés. Előadó: *dr Horányi Béla* egy. ny. r. tanár

Május 3. A szívbetegségek. Előadó: *dr Schill Imre* egy. c. ny. rk. tanár

A MAGYAR MŰVÉSZET FORRADALMÁRAI (Vetített képekkel)

Február 11-től minden kedden d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Február 11. Mednyánszky László. Előadó: *dr Kállai Ernő* akadémiai tanár

Február 18. Csontváry Tivadar. Előadó: *Szegi Pál* író

Február 25. Nagy Balogh János. Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor* múzeumi osztályvezető

Március 4. Gulácsy Lajos. Előadó: *Keleti Artur*

Március 11. Nagy István. Előadó: *dr Genthon István* egy. m. tanár, főigazgató

Március 18. Derkovits Gyula. Előadó: *Háy Károly* festőművész

Április 1. Tihanyi Lajos. Előadó: *Rabinovszky Máriusz* író

Április 8. Nemes Lampérth Géza. Előadó: *dr Kampis Antal* egy. m. tanár

Április 15. Dési Huber István. Előadó: *Bortnyik Sándor* festőművész

Április 22. Beck Ö. Fülöp. Előadó: *Beck András* szobrászművész

OLASZ MŰVÉSZET A KÖZÉPKORBAN (Vetített képekkel)

Február 12-től minden szerdán d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-krt 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Előadó: *dr Dombi József*

OROSZ MŰVÉSZET (Vetített képekkel)

Február 13-tól minden csütörtökön d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 5 előadás

Előadó: *dr Scheiber Mária*

A MODERN FESTÉSZET ÚTTÖRŐI (Vetített képekkel)

Február 14-től minden pénteken d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 5 előadás

Február 14. Breughel, az idősebb. Előadó: *dr Kampis Antal* egy. m. tanár

Február 21. Velasquez. Előadó: *Hevesy Iván* akadémiai tanár

Február 28. Greco. Előadó: *H. dr Zádor Anna*

Március 7. Rembrandt. Előadó: *dr Pogány Ö. Gábor* múzeumi osztályvezető

Március 14. Goya. Előadó: *Rabinovszky Máriusz* író

A ZENE NAGY MESTEREI MOZARTTÓL BARTÓKIG

Február 10-től minden hétfőn d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Előadó: *Molnár Antal* főiskolai tanár

V. TERMÉSZETTUDOMÁNYOK, ORVOSTUDOMÁNY

MŰVÉSZET A MATEMATIKÁBAN

Február 11-től minden kedden d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (Szerb-u. 10.). 10 előadás.

Előadó: *dr Hajós György* egy. m. tanár

III. TÖRTÉNELEM, FÖLDRAJZ

A XX. SZÁZADI MAGYARORSZÁG

Február 13-tól minden csütörtökön d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás

Előadó: *dr Andics Erzsébet* egyetemi m. tanár

AZ ISZLAM TEGNAP ÉS MA (Vetített képekkel)

Február 13-tól minden csütörtökön d. u. 6—½8 óráig az Egyetemi Ásványtani Intézet VIII., Múzeum-körút 4. sz. földszinti előadótermében. 10 előadás.

Előadó: *dr hollósi Somogyi József* főiskolai tanár

»KÖZÉPEURÓPA«

Február 10-től minden hétfőn d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Jogi Karának IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz. épületében (Szerb-u. 10.). 5 előadás.

Előadó: *Horváth Zoltán* szerkesztő

IV. IRODALOM, KÉPZŐMŰVÉSZET, ZENE

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ IRODALMA

Február 10-től minden hétfőn d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 5 előadás.

Február 10. Oroszok. Előadó: *Lányi Sarolta* író
Február 17. Angolszászok. Előadó: *Szentkuthy Miklós* író
Február 24. Franciák. Előadó: *Sőtér István* író
Március 3. Jugoszlávok. Előadó: *Rubin Péter* szerkesztő
Március 10. Magyarok. Előadó: *Goda Gábor* író

AZ OROSZ IRODALOM KLASSZIKUSAI

Február 12-től minden szerdán d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás.

Előadó: *dr Honti Rezső*

NÉPKÖLTÉSZET A SZOVJET-ÚNIÓBAN

Február 14-től minden pénteken d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 10 előadás

Előadó: *dr Gombos László* szerkesztő

A FRANCIA SZELLEM ÚJ ÚTJAI

Február 15-től minden szombaton d. u. 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 5 előadás

Előadó: *Bölöni György* szerkesztő

GOETHE REVIZIÓJA

Február 11-től minden kedden 6—½8 óráig a Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII., Múzeum-körút 6—8. sz. központi épületében. 5 előadás.

Előadó: *dr Turóczi-Trostler József* egy. ny. r. tanár

megnéz

Dudás Jenő

festő

Madách Imre-tér 1.

MKSz 1947

Dudás Jenő

Képem Foisk kiáll

1923 márc (Ernst)

Tanfej I-III
Falu vége I
Erdő mélye
} of

Zöld korsó, vízf

1924 dec-1925 jan (K.o.)

Tanfej IV, tiéni
Tájkép I
Fiúfej
Grégemben II
Gyarekép I.
} of

1937. l. köv. l.

ad 230/1926.

Lt. Anna templ. fel

Schoen Arnold költségei:

1. 10 kónapon át kvont
2. Római tanulmányát
3. Bécsi "
4. Írói honorárium

Templom felvétele:

5. Vezetőépítész : 1
6. 2 segéd " 2
7. Állványozás 1
8. Anyagok —

ömesen

9. Fényhejszerés (mo
10. Schoen Arnold

Dudosits Jenő

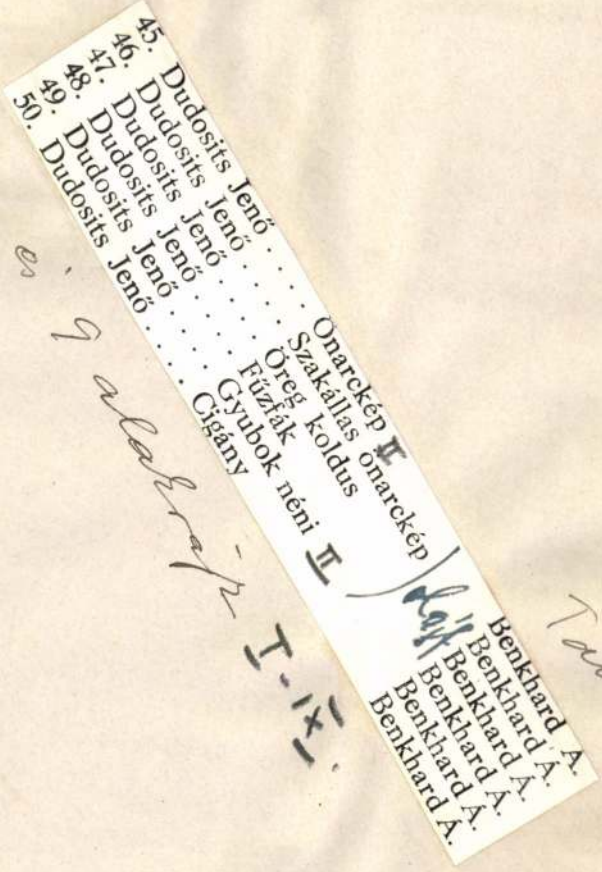

45. Dudosits Jenő . . . . Önarckép II
46. Dudosits Jenő . . . . Szakállas önarckép
47. Dudosits Jenő . . . . Öreg koldus
48. Dudosits Jenő . . . . Fűzfák
49. Dudosits Jenő . . . . Gyubok néni II
50. Dudosits Jenő . . . . Cigány

Benkhard Á.
Benkhard Á.
Benkhard Á.
Benkhard Á.
Benkhard Á.
Benkhard Á.

és 9 alakrajz I-IX.

Tanár:

Képrőm. försk. kiáll.

1937

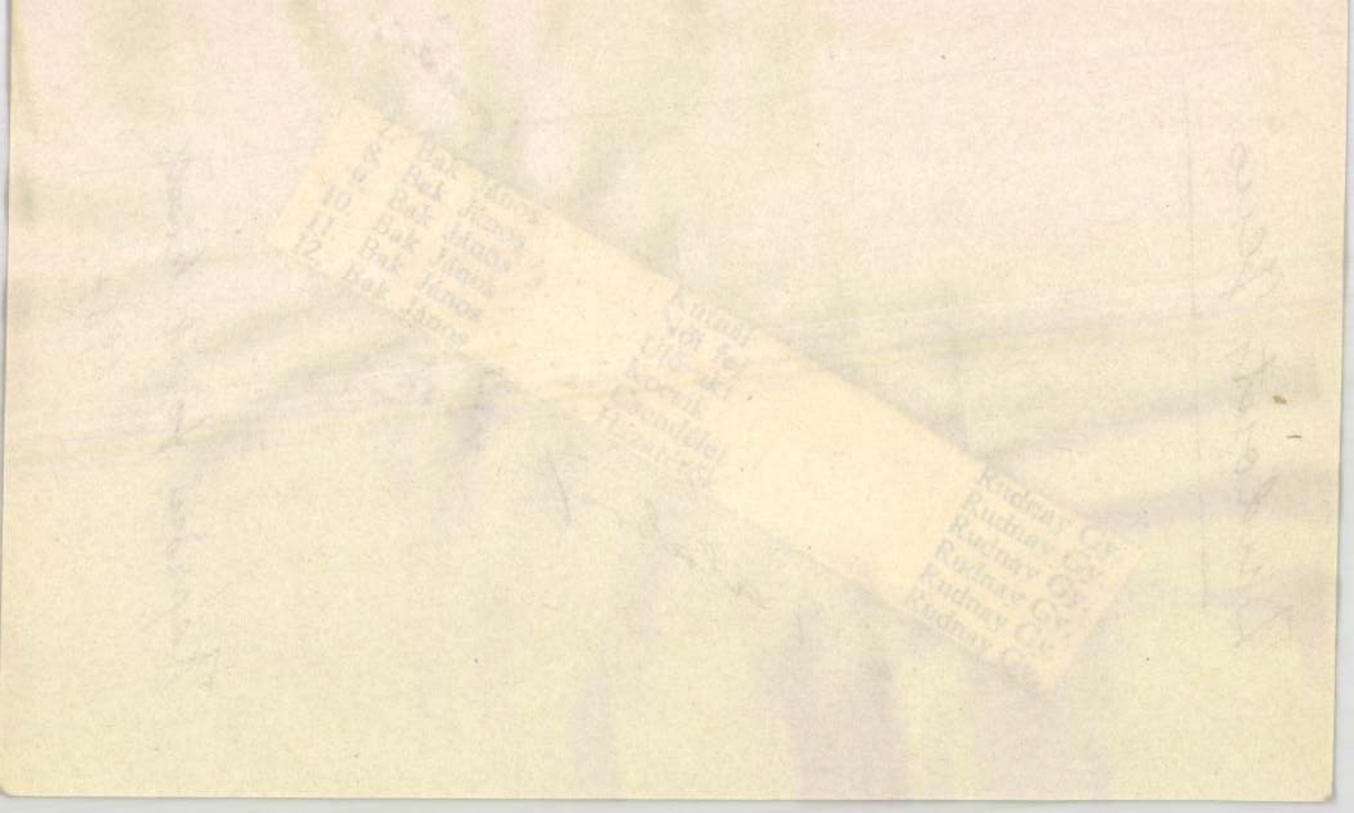

ISPÁNKI JÓZSEF: FÉRFI ARCKÉP. TANÁR: SZENTGYÖRGYI I.

DUDOSITS JENŐ: TÁJKÉP.

TANÁR: BENKHARD Á.

1923 jun. (Ept. és Föisk. Hallg. bra hív)

Gyg ember
Falu vége

D u d o s i t s J e n ő / Dudás /

1930. (Tavaszi Szalon)

Magyar paraszt, olaj

Nemzeti Szalon

1934. (máre) Magy. képirók kiáll.

Tájkép, olaj
Hejőcsabai hid, graf.
Dudujka völgye, graf.

1934. Tavaszi Szalon

Gyubáknéni, olaj
Galamb Juli, olaj

1936. (ápr) Ujabb római magy. művészek kiáll.

Részlet a Palatinusról, tus
Magányos pinia, tus
Lelátás a Giannicolóról, tus
Részlet a Monte Marióról, tus
Tihanyi hegyek, tus
Tihanyi elbórulás tus
Szénaboglyák hidegtü
Assi Szt. Ferenc szines tus (üveghartou)
Assi Szt. Ferenc madarakkal, szines tus (üveghartou)
Assi Szt. Ferenc fecskével szines tus " "
Assi Szt. Ferenc ~~madarakkal~~, galambokkal szines tus " "
Madonna üvegfestmény
Magvető, üvegfestmény

Dudosits Jenő

Dudosits Jenő

a Miskolcsi Művészek Társaságának 1928. első kiállitásán, több ~~ablak~~-üvegablak terve és több olajfa tanulmány

Assisi Szt Ferenc I–III üvegablak terv

Dudujkai napsütés, of

Sági János, telekkönyvvezető

X. 104.

Omlet

1936 máj - jun jub.

Parasztlány

Margit

Alkonyat

1939 dec - 1940 jan

Tihanyi részlet

Tihanyi tó

1940 tav Őszi táj

Tihany (tusz

Tihany óvár felé)

~~1942-43 téli~~

1943 tav

Tihany d.c. tusz

Dudás Jenő

VII. Nemz. képzőm. kiáll.
OMKT 1944. jun.

(2) Apátsági istálló, tus
Gyergyói ősz, tus.

~~Nem~~
1939 (kassa)

(1) Esti hangulat (vízf
asó fri országút I.
a tihanyi kondás háze)
apátsági kertés, ház

M. Mūvért

1940 febr (r Mūvés)

Lelátás a Gianicoloról II, tusf

1940-41 (Mūvés)

Aszófői országút II / tusf

Tihanyi gardasági épületek

1942 Óvári pince (tus

Istálló belseje

Gardasági udvar

1943 Pásztorfiúk / tusf

Belkémy parti fürfák

Nyiregyári Mikó Heter

1940

Naplemente
Reggeli napsütés | tus festm
Tihanyi völgy

...-koronát már f. év
...ra kiütalni méltóz-

...lését kérve vagyok
...péges tisztelettel:

Schoen Arnold
művészeti író

Dudás Jenő

festő

1941

Naplemente, tus

Képm. Műv. Közokt.
Minisztérium vá-
sárlásainak Kiáll.
1943

Ballagó szekér,
tűsfestmény

Dudás Jenő festő

181. DUDÁS JENŐ: Békás-szoros. Tussfestmény

185. DUDÁS JENŐ: Belkényparti fűzfák. Tussfestmény.

189. DUDÁS JENŐ: Gyergyói ősz. Tussfestmény.

200. DUDÁS JENŐ: Oltárkő. Tusfestmény.
201. DUDÁS JENŐ: Hazatérők. Tusfestmény.

209. DUDÁS JENŐ: Gyergyó széle. Tusfestmény.
210. DUDÁS JENŐ: Pásztorfiú. Tusfestmény.

VK, mint székelyföldi
ösztd. kiáll. 1943–44.

TARTA

Előszó a festményekhez, irta Dr. Mayer L.

Festmények .....

Előszó az aquarellekhez és miniatürökhöz, i

Vizfestmények .....

Dudás Jenő

festő

Kolozsvári Múzeumok

1944. Székelyföldi
ösztöndíjások kiatt –

Hazatérés, Bel-
kényparti fűzfák,
Békásszoros
tusfestmények –

Dudás Jenő

Óvári szántás,
szuszfestmény

Ballagó szekér I,
szuszfestmény

Müvészeti Hetek Ungvár

1941

Dudás Jenő

Tanulmányok V. oldal.

Művészeti Hotek Pécs

1941.

Dudás Jenő

Szálfahordók, tus

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942. G. i. C.

Reppl-Rónai Társ

1946 márc (v. Ernst)

Esti Gornlás
Boglyás táj } of

1948 dec (N. Szal)

Vén diófák
Esti táj
Gvári táj } of

Felhasználás rendje

1925/26. költségv. évben

1926/27. " "

1927/28. " "

Kéve

Dudás Jenő

~~[illegible]~~

1947 márc.-ápr. (N. Szal)

Rózsavölgyi részlet
Csendélet I–II
Erdőrészlet
Bogyák
} of

Tihany II
Falurészlet I
} Fus

Római részlet, szén

D.n.-i napsütés
Dombok
Fűrfák II
Verőfény
Dombos táj
} cesetrapp

szőlőhegy toll

Műmőlesszedők s. | Hegy terek, szénbárt

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Szentiványi Gyula festőművész urnak,

a MOB. főtitkárának

Budapest

IX.Hőgyes Endre-utca 10.

Alkotás Mk

(2) 1949 febr.-márc

Sárguló akác, of

(1.) 1947 szept

Falurészlet II, of

Városi, Vmi és kögy Alkalm. bez tiv

1948 jan (Fův képt)

Borús táj
Dió fák of
Falurészlet III

Madonna II
tit László
tit Imre
Magvető II

nagyfestm

A Műemlékek Országos
Elnökségén

Hivatkozással a Tek. Elnök
ra, mellyel engem a budap
Anna templom monograph
érdemesített, arra kérem a
a kutatás mielőbbi megke
ésbécsi tanulmányútra sz
nát és a 10 hónapi kutat
legalább a felét azaz 20,

Szalmássy Gál

1948 máre tartunk hiáll

Festett üvegablakok

Bizottsága Tekintetes
k

Budapesten.

ég 205./1926. sz. leiratá-
esti felsővizivárosi szent
ájának a megírására
tek. Elnökséget, hogy
dhetése végett a római
ánt 20,000,000.- koro-
ásra szánt összegnek
000,000.- koronát, igy

M. Pedag. Szakszerv

1950 jun.

Parasztudvar II, of

(2)

Óvári pince II
Asztag rakás
Pihenő tehenek } szénr

1947 máj.

(1)

Napos táj
Borús táj II } of

Istálló belseje II tus

MÜEMLÉK. K ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
230 /1926 szám
Érk.: 1926 év jun. hó 28. n.

tehát összesen 40,000,000
júliuselsőfelében számom
tassék.
Kérésem mielőbbi teljesít
a Tek. Elnökségnek kész
Mezőkeresztes 1926. júl. 1

Ernst Mule 39,

Farkas M. 180
Fehérvári Mária 202, 217,
Flatt Ágoston 56,
Fodor József (Bikini) 194-5, 212
Gách Mór 171, 202,
Gáldi Mule 122
Gáldi Mór 162, 184,
Gerhardt Béla 5, 11, 15, 50-52,
Gerendássy Mór — 219
Gero László 14, 90
Göllner Miklós 187-8, 190,

I. M. képrm kiáll. 1950 ang

Tihanyi magtár, tus

II. M. képrm. 1951. nov-dec.
Tihanyi táj, of
Tihanyi táj a Csúcshegyel
Falurészlet szekérrel
} tus

Arcképkiáll. 1952 ang (Trust)
Munkás fej, tolla
Tihanyi halászok
Tav. Tárl. 1952 máj: Boci, toll. Haratérő mjáj (tusr.

III. M. képrm. kiáll. 1952-53 (Mincs)
Tihanyi tszes istállója, tusr
Tihanyi táj II
" " iskolával
Délelőtt Tihanyban
} tus festm.

Békeplakát és 5 éves terv graf kiáll
1953 szept (Trust)

Tanulmányok a tszes-ben, tus fest

IV. M. képrm. 1954 jan-febr
Tihanyi Nihőtő, of
Tihany III
Tihanyi konda
} tus

† dr. Lechner Jenő műegyetemi tanár
úr jelentése alapján,

Dudás Jenő

raptanár, festő

l. Budiparrajzisk

1935-36. 23. l.

U.o. 1936-37. nincs meg.

U.o. 1937/38. bevágva

U.o. 1938/39. 19. l.

U.o. 1939-40. 21. l.

U.o. 1940-41. 14. l.

U.o. 1941-42. 13, 18. l.

Mek Könyvtár

39.

ágos Bizottsága

ny	száma:	—	19 —
	kelte:	VIII/19.	19 39.
	beérkezése:	VIII/21.	19 39.

. száma:

intézett szám:

ma:

ma:

ta:

Dudás Jenő

festő

vrod

Domanovszky György:

Az üvegablak. Mű-

vészetszemlélet. 1948.

9. sz. Képekkel.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST, IX., HŐGYES ENDRE-U. 10.

43/1949.
.....szám

Vallás-és Közoktatásügyi Minisztérium

B U D A P E S T.

V. Hold - u. 16.sz.

Dudosits Jenő

Galamb Julia
c. képe
repr.

Hom Hu

II. 6-7. 32. l.
kép

Dudosits Jenő

wód

Képzőművészet

1933. 20. l.

(Székesfehérvári
művészek kiállítása.)

Nyomdai Műintézet Részvénytársaság

megjelenő évkönyv tartalma:

zetes kövek szállítása és a szál-
zök. (21. ábrával.)
csomagolása. (8 ábrával.)
eliratok rajzolása.
ékek szegélykövei. (2 ábrával.)
rvány készítése portlandcementből.
)
és műkőtárgyak vasbetétei.
)

A stukkaturgipsz helyes feldolgozása. (6 ábrával.)

Vállalati feltételek. (A vonatkozó rendeletek számával.) 1. A kőfaragómunka, 2. A műkőmunka. 3. A burkolómunka.

Rövid szaktanácsok. 1. Kőfaragóknak. 2. Műköveseknek. 3. Burkolóknak.

Árkormánybiztossági új ármegállapítások. (A rendeletek számainak megjelölésével.)

Új rendeletek és rendelkezések.

Érvényes munkabérek.

Az előbbi évkönyvek tartalma:

1939. évkönyv: 1. Természetes magyar építőkövek. 2. A kőburkolat és annak elhelyezése. 3. Sirkő-
k aranyozása. 4. Műkőkészítés. 5. Kőszerű megmunkálás nélküli műkövek. 6. Mesterséges travertin
e. 7. Érvényben levő munkabérek. 8. Kőfaragó- és műkőipari munkakörök. 9. Fontosabb rendeletek
elkezések.

1940. évkönyv: 1. A kőfaragótanonc segédvizsgája. 2. A természetes kövek fűrészelése, csiszo-
s fényezése. 3. A padozatburkoló cementlapok készítése. 4. Érvényben levő munkabérek. 5. Fontosabb
ánybiztossági ármegállapítások. 6. Iparügyi döntések és rendeletek. 7. Építési bírói joggyakorlat.

Dudosits Jenő

tanársegéd az ipar-
minvészeti rajzmühely-
gyakorlatc. tárgy-
nál

Képzőm. fürk. évk

1925-27.

25. l

átvoe

yképnek a Bizottság gyüjteménye számá-
nül javasolom és azokat darabonként 8.
0 Pengővel vélem honorálandónak.
s fényképkollekciója céljaira rendelke-
6.000 Pengőmből, amelyről legközelebb
beterjeszteni, a szóbanforgó Borsos-
edezetem már nincsen.
pnagyitást tisztelettel ide visszacsa-

któber hó 30.

Kiváló tisztelettel :

L Lechner

Dudosits Jenő

Tájképe, repr.

Képzőmiv. Főisk

Évk. 1936/37.

átvivo

EXPOSITIONS AMBULANTES D' ARTISTES HONGROIS

ADOLF, KOSZTA JÓZSEF, KUNFFY LAJOS,
VÁN, VASZARY JÁNOS, VASS ELEMÉR.

ar festőművészek elhatározták, hogy
művészeti kiállitásokat rendeznek
ejlesztik és terjesztik a magyar mű-
enül értékes részét. Ezen cél további
ben elhatároztuk egyenkint kifestett,
zámozott, s mappába foglalt művészi
zrebocsájtását. A 9 műlap famentes
ezeket magába foglaló sorszámozott
forgalomba nem kerülnek. Egy mappa
t 100 pengő.
ly jelentőségü kulturális eseményt
tudomására adni szerencsénk van,

Dudás Jenő

Szabad Művészet

1957. 12. 2. 544. 1.

Németh L

a II. M. kép. kiáll

graf. anyag

1.792.923.06
1.439.524.02
3.53.404.04

Dudás Jenő

Szabad Művészet

1952. 6 sz. 278. l.
279. l.
(Keppel)

Németh L.

A Tav. Tárl
graf. ergye

Hampel József

Az antik szobrászat története.

Budapest, 1900. Franklin.

8-r, 8 + 276 l, 39 ábrával.

Félvászonkötés.

I. 2. p. h.

5,- Ft

Dudosits Jenő

festő.

A római Collegium Hungaricumba utaltatott egész évre –

Pesti Napló 1934. aug. 8.

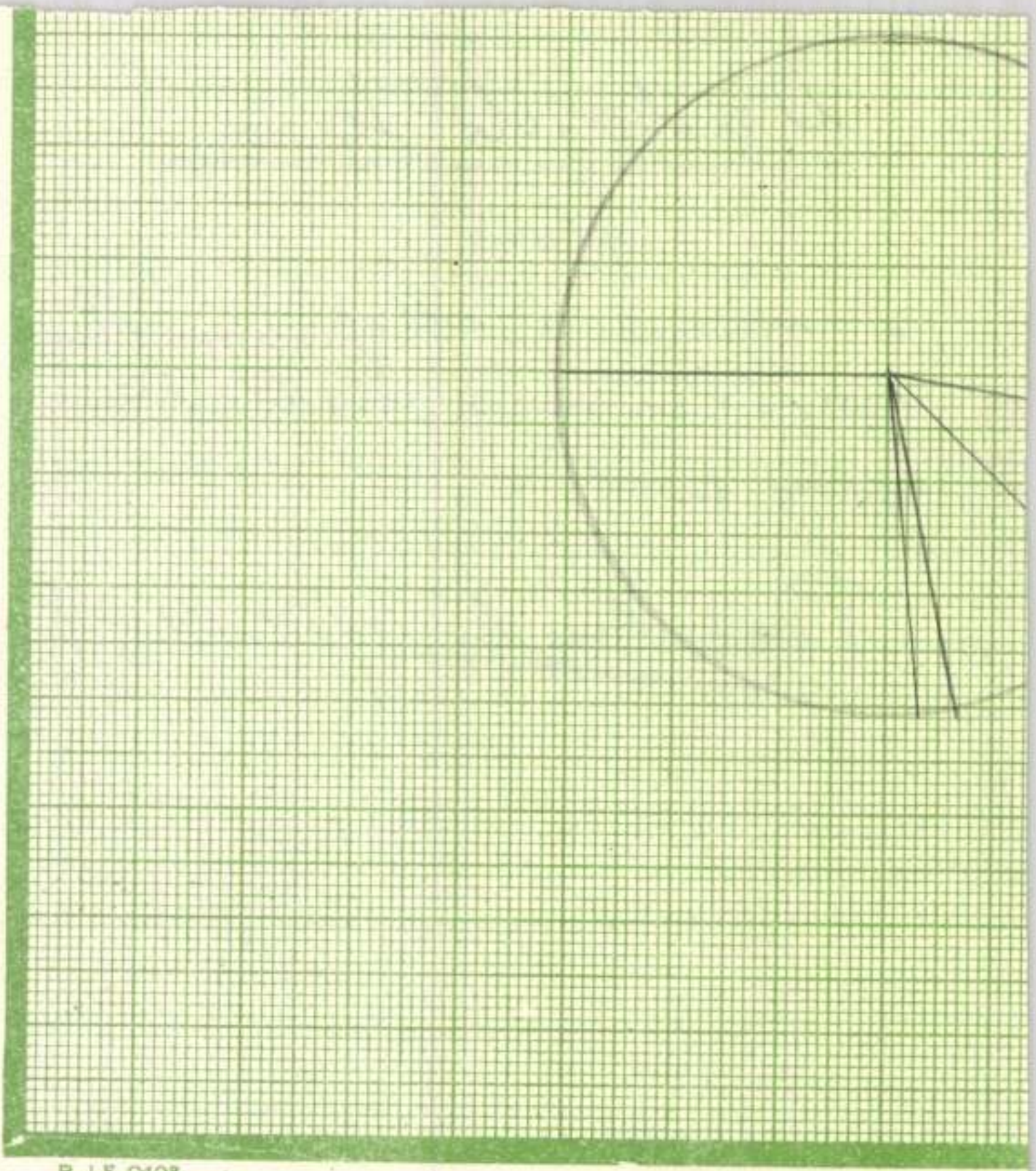

R.J.E. 0408.

Dudás Jenő

festő

l.

Szépművészet

1941. 180. l.

Az kuzvári Mária
Hatás

---

kultusz mezőcte:
Ballagó szabó, tusf.

RÁLYI MAGYAR
YETEMI NYOMDA
BUDAPEST

AZGATÓSÁG, KIADÓ-
VATAL, NYOMDAÜZEM
, MÚZEUM-KÖRÚT 6. SZ.
NYVESBOLT ÉS A
GYAR KÖNYVBARÁTOK
KOSSUTH LAJOS-UTCA 18.

Levélcím:
lapest IV, 242. postafiók

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Müemlékek Országos Bizottsága

úrnak
úrnőnek

nagytekintetü Elnökségének,

Bpest IX.,

Rákos-u. 10

24618.

Dudosits Iliö

szul. Pandorf-falu 1900

érsd

Varga Nándor Sajós

A rézkarc. Bpest,
1935. 132. l.

Dudás Jenő

festő

Műcs. kiáll. 1936tól

Pipics 111. l.

Károly János, nagyprépost IV. 178.

Dudás János

festő

1.

Szépművészet

1941. 258. l

dupl

Dudás Jenő

lásd

Szépnüvészet
1940. 22. l.

dupl

GEREVICI

KÖZREMŰKÖ
SZERKES

MARIAY

BUDAP
KIRÁLYI MAGYAR EG

Dudás Jenő

l.

Szabad Művészet

1947. 126. l.

Dupl

GYULA

Wenckheim – kastély, várrakt.

Z.G: Gróf Wenckheim Gyula kastélya Gyulán.
W 1862, 517–518. l.
(képe 517 l)

Dudás Jenő

Vkminkiáll 1943

Ballagó nehér, tus-
festmény

V

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Dudás Jenő

Lásd
Székelyföldi ösztön-
díjasok kiállítása
a Szépm. Múzeum-
ban 1943-44.

181. 185. 189. 200,
201. 209, 210.

V

Katalógusa az
állami kiállítá-
tok közt.

Dudosits Jenő

festő

Magyar parasit, cliff-

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1930

T. 903.

MOROVIG, ESSEK, PETERWARDEIN, BELGRAD,
ILIBE, IESZENOVITZ, DVBITZA, KASTANO-
NOVI, SLVIN, BIHACS, DRESNIK és PO-
ett lap felirata:

geschlossenen
gevollmächtigte
enen
schen
,
efangenen und nach
lendet worden.
. Weigel excudit.

a rl. 31.6 : 39.6 cm.

DUDOSITS JENŐ

43	Gyubók néni	olajf.	500.—
43a	Galamb Juli	olajf.	500.—

K Kiállítási címke

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

V

Schveidl ereklyéi VIII. 114.

DUDÁS JENŐ

25	Részlet a Palatinusról, tusf. . . .	80.— „
26	Magányos pinia, tusf.	80.— „
27	Lelátás a Giannicolóról, tusf. . „ .	80.— P
28	Részlet a Monte Marióról, tusf. . .	80.— „
29	Tihanyi hegyek, tusf.	80.— „
30	Tihanyi elborulás, tusf.	80.— „
32	Szénaboglyák, hidegtű	30.— „
35	Assisi Szent Ferenc, üveg karton, színes tus, magántulajdon.	
36	Assisi Szent Ferenc madarakkal, üveg karton, színes tus, eladó, megrendelhető.	
37	Assisi Szent Ferenc, fecskével, üveg karton, színes tus, eladó, megrendelhető.	
38	Assisi Szent Ferenc galambokkal, üveg karton, színes tus, eladó, megrendelhető.	
39	Madonna, üvegfestmény, eladó, megrendelhető.	
40	Magvető, üvegfestmény, eladó, meg rendelhető.	

Dudás Jenő festő

Nemzeti Szalon 1936. ápr.

Róman magyar művészek

ANTAL KÁROLY

1 Assisi Szent Ferenc, festett gipsz . 400.— P
2 Grandtner Jenő, festett gipsz . . 250.— „

BORBEREKI K. ZOLTÁN

3 Tanulmány Prófétához, fára patinázott gipsz . . . . . 300.— „
4 Önarckép, tusrajz . . . . . 80.— „
5 Gabonamunkás, bronzra patinázott gipsz, magántulajdon.
6 Földmunkás, bronzra patinázott gipsz, magántulajdon.
7 Aba-Novák Vilmos arcképe, bronz, a Fővárosi Képtár tulajdona.
8 Disputa, tempera . . . . . 1000.— „
9 Önarckép, műkő . . . . . 1000.— „
10 Citromárus, tempera . . . . . 1000.— „
11 Rocca di Papa, tempera . . . . . 600.— „
12 Rocca di Papa, tempera . . . . . 600.— „
13 A régi Róma, tempera . . . . . 600.— „
14 Piazza Montanara Rómában, temp. 500.—

Dudás Jenő

DUDÁS JENÖ :

73. Magányos fenyő. - Tusfestm., p. 34 x 47 cm. Jelz.nélkül.

Koppmaggraf 150 éve

83. Árnyas-utca. - Vizf., p. 55.7 x 36.5 cm. Jelz.l.j.: "Elekfy 1932".

EMÖD AUREL :

84. Lugasban. - Vizf., p. 35.7 x 28.2 cm. Jelz. l. b.: "Emőd 1935".

ENGERTH TÓDOR / 1840-es években / :

85. 48-as politikus. - Vizf., p.23.5 x 28 cm. Jelz.l.b.: "Engert Tódor Süket Néma 848".

ENGERTH VILMOS / 1818 - 1884 / :

Dudesits Jenő

U. 4289

II. 84,

Alsó-Pannonia VI. 204.

Dudosits Jenő

aronos
Dudás Jenővel.

lásd az utóbbi
nevi alatt is.

Dudonits Jenő

1920/21 - 1926/27 I

Ferképzomfoiskàvk

77/1.

DOMBORMŰ (relief), az olyan szobrászati mű, amely térfogatának csak egy részével emelkedik ki anyagának — a kőnek, bronznak stb.) — alapjából. Aszerint, hogy kiemelkedésének kisebb vagy nagyobb-e a mértéke, lapos és magas domborművet *(bas-relief, haut-relief)* különböztetünk meg. A reliefek abból a megkötöttségből, hogy féltestével önmaga anyagából ki nem bontakozhatik s hogy ennélfogva három helyett csak két dimenziója van, sajátos műfajstílus alakult ki: a relief-stilus, amelyet azonban a művészettörténet során a legkülönfélébb módon értelmeztek. *Elek.*

DOMBORÚ HÍMZÉS vagy magas hímzés, az alapból kiemelkedő hímzés, melynek magasságát vagy szövetalátétekkel, vagy durva fonalakkal érik el. Különösen az aranyhímzéseket készítik domborúan.

DOMENICHINO (ejtsd: *-kinó*, a. m. a kis Domenico, mert kistermetű volt), tkp. *Domenico Zampieri*, bolognai festő és építész, * Bologna 1581, † Nápoly 1641. A Carracci-iskolából kikerült öt mester között egyike a legjelentékenyebbeknek. Első mestere Dionysius Calvaert volt, de csakhamar a Carracci-iskolába ment át, ahol Annibale és Agostinót Rómába követte és Annibale segédje lett a Pal. Farnese freskóinál. Működött Bolognában, Rómában (1600—17, majd ismét 1621—30), végre Nápolyban (1630-tól haláláig). Kitűnő rajzoló, életszerűség, erős megfigyelőképesség őszinteséggel párosult munkáiban. Caravaggio erőteljes naturalizmusát mutatja, hat rá Szt. Péter kiszabadítása (oltárkép, Róma, S. Pietro in Vincoli), lényegében azonban a tisztán kirajzolt forma ideálját követi s mint ilyen, a barokk festészet klasszicizáló áramlatának egyik főhordozója, aki Ponorint is inspirálta. Első római sikere a Guido Renivel [illegible] Szt. András vesszőz-

Dudesits Jenő

szül. Pánderfalum /Mesen m./

1900.okt.17.

Benkhardt növendék

XX

Nyomás: 8 szüveges ir

" 8 ir klisché

Kötés: 150,000. K

Dudosits Jenő

tanárseged az
iparmű vezeti
rajzműhely gya-
korlat c. tárgynál

Képzőm. fősk. Évk

1925–27

14. l.

átírva

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **OKTÓBER** 43. hét

7 árnap		A. Margit *Hedvig*
8 létfő		Lukács *Lukács*
9 edd		A. Péter *Luciusz*
20 erda	Szabó János	Vendel *Iréne*
21 itörtök		Orsolya *Orsolya*
22 éntek		Kordula *Előd*
23 ombat	Darvas István dec. 5-től.	Ignác *Gyöngyike*

Ösztöndíjas 1934/35 23 l.

a Római Collegium Hungaricum-
ban állami ösztöndíjas

Dudás Jenő festő

Dudás Jenő (1900, Pándorfalu, Moson m., róm. kat.), festőművész a Képzőművészeti Főiskoláról, székesfővárosi iparrajziskolai tanár. Nagy alapossággal tanulmányozta Róma műemlékeit, s mindenekelőtt

jövő munkássága számára igyekezett vázlatokat, rajzokat készíteni. Kivitelezett két figurális képet, három tájképet, öt üvegkartont, egy kompozíciót, továbbá körülbelül harminc szénrajzot és tizenöt tusrajzot. Tanulmányutat tett Firenzébe és Velencébe.

Dr. Schmidt Henrik és *dr. Tóth Lajos* tanácstagok tanácstagsági megbizatásukról lemondtak.Helyüket a szegedi bölcsészeti, illetve a debreceni jog- és államtudományi kar *dr. Sík Sándor*, illetve *dr. szentpéteri Kún Béla* egyetemi ny. r. tanárokkal töltötte be.

Nyugdíjbavonulás, illetve a megbízás megszünése folytán megszüntek hivatalból tanácstagok lenni: *dr. Angyal Dávid, dr. Laban Antal, dr. Petrovich Elek, Végh Gyula*, valamint *dr. Támedly Mihály*, aki a miskolci tankerület királyi főigazgatója lett. Viszont hivatalból lettek tanácstagok: *dr. Herzog József*, az Országos Levéltár és *dr. Csánki Dénes*, a Szépművészeti Múzeum főigazgatójává való kinevezésük alapján.

A műegyetem átszervezése alkalmából az 1934. évi X. t.-c. 12. §-a alapján eszközölt újabb kiküldetések következtében megszűnt *dr. Varga József* és *Zelovich Kornél* ny. r. professzorok tanácstagsága, viszont új tanácstagok lettek: *dr. Bud János* a közigazgatási, *dr. Fellner Frigyes* a közgazdasági-kereskedelmi, *dr. Kotsis Iván* az építészmérnöki, *Lesenyi Ferenc* az erdőmérnöki és *dr. Vuk Mihály* a vegyészmérnöki osztály képviseletében.

A tanév folyamán súlyos csapás érte az Ösztöndíjtanácsot alelnökének *dr. Gombocz Zoltán* egyetemi ny. r. tanárnak hirtelen elhúnytával. Ezenkívül elhúnytak *dr. Tauffer Vilmos* tanácstag és *Zelovich Kornél* volt tanácstag is. A Tanács vezetéséből, illetve működéséből

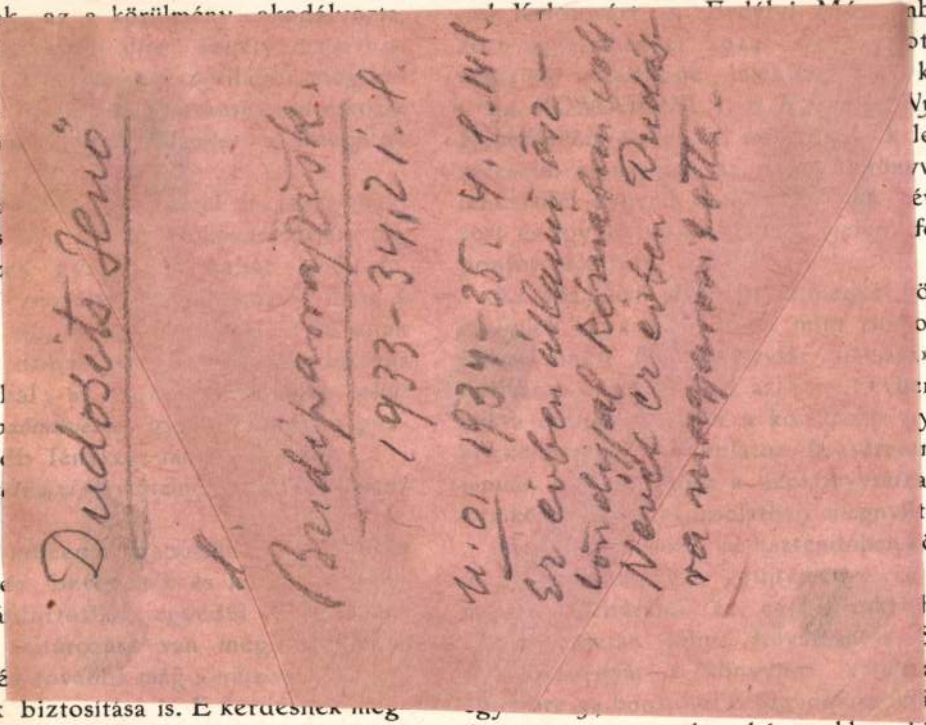

biztosítása is. E kérdések meg-

1915-ik év feladatának kell lennie.

Augusztus-szeptember hónapokban költözött

hetetlenné. E munkálatot a nagyobb nyilvánosság számára is hozzáférhetővé tenni óhajtván, kiadták a könyvtár czímjegyzékét, hogy ezzel egy kegyeletes czélt szolgáljanak és az alapító emlékének gyujtsanak szövétneket.

Amit a sors viszontagsága eleddig megtagadott, azt az állam és főképen Komárom vármegye áldozatkészsége tette lehetővé, melynek közönsége, régi nemes traditióihoz híven, 150,000 K hozzájárulást szavazott meg a kulturház, főképen azonban a könyvtár végleges elhelyezésére. Ez a segély 3000 K-s évi részletekben 50 év alatt lesz lefizetve.

A kölcsönkönyvtárat heti három nyitási napon, mely az év első felében 86 volt, 645 olvasó használta, kik az év első hat hónapjában 7732 művet olvastak 10.045 kötetben. A nyilvános olvasóteremben 358 olvasó fordult meg, kik 623 kötetet olvastak, míg tudományos czélokból kutatók 32 félnapon át látogatták a könyvtárat.

A könyvtár gyarapodása felülmulja az eddigi évekét. Folyóirat 52 járt a könyvtár czímére.

Gyula, várm. főlevéltáros, a Jókai-főtitkára. — Könyvtáros: *dr. Baran* (Javadalmazása 2400 K fizetés és 4 bér). — Irnok: *Rózsa Irén.* — Szo *Mátyás.* (Díja 800 K és természetb A javadalmakat a Jókai Közműv. Egyesület fizeti.

35. KOMÁROM. II. A *Komá zeum* életében az elmult esztendő pen új korszak kezdetét jelenti. 19 12-én megnyilt az új komáromi hogy három évtized vándorlása u állandó otthont találjon.

A múzeum volt fenntartója, a Múzeumegyesület vetette felszinre múzeumi helyiség eszméjét, melyet tized érlelő hatása kulturházzá fejl

A múzeum igazgatója az 1913. átköltöztetve a gyüjteményt, kora hozzálátott az anyag rendezéséhez tásához. Ebben nagy segítséget Múzeumok és Könyvtárak Ország ügyelőségének támogatása, mely *Bell* chæologust küldte ki a múzeum ősk

Dudosits Jenő

volt növendék

a főiskola tanulmanyi

kiállitásán dicsérő

elismerés

Képzőnův. Főiskola Évk

1936/37. 58. l.

és képmell.

Ferkèpzomfoiskèvk

Uwaga!

Dudás Jenő

1941 - szerely-
földi öntön-
dijat kapott.

t és ezzel kapcsolatos tudomány-
folyóirata, a

NETI ÉRTESITŐ.

rdéseivel, a magyar művészet minden
közöl adatokat a levéltárak kiadat-
Közli a magyar és a Magyarországon
t kutatások eredményeit, továbbá fog-
n kérdéseivel.

Dudás Jenő

festő
Életr.

Ujmagy képzőm. II.

57. t. 62. l.

Réti és Benkhard
tanítvány

dkivüli kiadások és bevételek czi-
zámoljon el.-
lat hiteléül:

Pokaytiell

zgató.

KIFIZETTETETT
MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZTÁR IX. ker.
Budapest, 1906 év május hó 12 n.

Dudás Jenő

l.

Szabad Művészet

1950. 10. 4/6 l.

Az I M. képe kiáll
Sibere

Nemz. Bank vette
Tiranyi magtár

11.362/1935.
----------sz.
III.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

IX.,Rákos - u. 10.

Tudomás végett megküldöm.

Bpest,1935. junius 7,

A minister rendeletéből:

Dudás Jenő

l.

Szabad Művészet

1948. 232 l.

A tiszaferérvári csoport

---

ennét elszármazott

ilusa is hasonló, mégis más kéznek
gozott. Feltűnő az is, hogy a történeti
jelentkező kronológia a kpau építésére
nged, ami legalább is azt a következtet
rel hanem egy műhellyel kell számol-
mi műhely, arra a töredékes emlékanyag
urk.

lyt, mely nem csak egy feladat / a porta
netséges, hogy már a század közepén
ki trón oldala a példa. A xxxxxxkipécsi
közé xxxxxxx számítani, hacsak nem
szült amit a felirat betütipusán kivül
z oráns ábrázolás az ókeresztény, kopt
tben időtlen és a X-XIII. század között

ilusában is felismerhetünk helyi ele-
asszicizáló jellege nagyon jól beilleszt
iba, de az esztergomi kör pannoniai
zánszába" is, ami különben az egész
-XIII. század fordulóján. Ha nem is
xxxxxx

Dudás Jenő
üvegfestő

Voit Pál =
Az üvegfestészet.

Szépmüvèszet
1942. 259. l.

tulajdonképen
üvegablak tervező

Dudás (Dudosits) Jenő,

festő és grafikus; sz. 1900. okt. 17. Pándorfalun (Moson m.). Székesfehérvárt erettségizett s azutan 1920-27. a bpesti képzőmüvészeti főiskolán Réti István és Benkhard Ágost tanítványa ~~volt~~, 1925-27. ~~a fő-iskolán~~ u. 08 a Megyer Meyertutal iparmüvész tanár tanársegéde volt. Emtán (segéd-, majd 1932-től ~~[illegible]~~ rendes tanárként működött a fővárosi iparrajziskolában. Az 1934-35. tanévet állami ösztöndíjjal a római Collegium Hungaricumban töltötte. Tanulmányozta Róma műemlékeit s számos vázlatot és rajzot készített. Festett két figurális, három tájképet 30 szén ~~[illegible]~~ és 15 tusrajzot. (5 üvegfestmény kartont, és készített

Közben a ~~[illegible]~~ dolgozott ~~[illegible]~~ 1927 a monzai mtk.-kiállítás Rajon Assisi St. Ferenc c.c. két üvegfestményét állította ki.

AKADÉMIAI KIADÓ

Budapest V.,
Alkotmány u.21.

T.Cim!

Rövidesen megjelenik a müvészettörténe
ágak egyetlen r e n d s z e r e s

MÜVÉSZETTÖRT

Foglalkozik a müvészettörténet elvi ké
korszakának problémájával és bőségeser
lan müvészettörténeti forrásanyagából.
lévő külföldi mütárgyak körében végze
lalkozik az épitészet és müemlékvédel

Tanulmányaton volt Firenzé-
ben és Velencében. Nevét 1935.
magyarosította. 1936. részt vett
a velencei Biennalen. 1937
a képzőművészeti főiskolának
a Műcsarnokban rendezett
tanulmányi kiállításán
dicsérő elismerésben rész-
esült. 1941. székelytöldi
ösztöndíjjal két hónapot
töltött Erdélyben. Az I.
M. Képzőművészeti kiállí-
tásán Tihanyi magtár
c. képet a Nemzeti Bank
vásárolta meg. ~~A felna-~~
~~badulás óta~~ Az iparművé-
szeti főiskola ~~tanára~~
ujja szervezése óta ez inté-
zet tanára.

t és ezzel kapcsolatos tudomány-
folyóirata, a

NETI ÉRTESITŐ-

rdéseivel, a magyar művészet minden
közöl adatokat a levéltárak kiadat-
Közli a magyar és a Magyarországon
t kutatások eredményeit, továbbá fog-
m kérdéseivel.

Dudás Jenő

Szépm. Muz.

Ballagó szekér } tus (1941)
Békás-Szoros } " (1946)
Parti füzfák } " (1948)

Székesfehérvár, rézk. (1947)

Évszámok a beszerzés évei.

1932-tól az iparrajzóla tanára –

szeptember 27-én.

ster meghagyásából:

Lipszky

ztálytanácsos.

Kifrichtrehell

1902 X/105

Szigeti

bizottságának.

Dudás Jenő

Föv. képt.

Boglyák (of Falurészlet)

Magányos fenyő (tusfestm
Tihanyi táj a Csúcsheggyel

Borjú, tollr.

ér Gyula Úrnak a
ottsága Másodelnökének

Budapesten.

DUDOSITS *Jenő*, festő. * Pandorffalun (Moson vm.) 1900 okt. 17. A budapesti képzőm. főiskolán Benkhardt Ágostnál tanult, azután itt, majd az iparrajziskolában segédtanár volt. Miskolcon él. Üvegfestményeket tervez és tájképeket fest. Kazlak c. tájképe a Székesfehérvári Múzeumban van. 1934. a római Collegium Hungaricum ösztöndíjas növendéke.

E. G. I. 262 d

Günther Ida:

Derékon alól, állva s kis
ben rózsaágat tart két virágga
tat, melynek egyik lapján:

„Lasset die
lein zu
Marc. 10

s másikán: „21 a b c d e
f ff g h i . .
m . o p . . .
s ss . . . . ." ol

haja, szemöldöke s szeme sötét
sze s brocheja úgy a nyakon, m
rokkal szegélyzett, könyökig érő
le. A derék disze az összefűző
bőszoknyája ezüstbrokát. A
balra a czimer alatt két sor

„Ida v. Gue
Año Dom. 1

Olajfestés, vászonr
Lanfranconi E. g

festő és grafikus

Dudosits Jenő

szül. ~~Andr~~ Pandorffalu (Moson megye) 1900 okt. 17. Székesfehérvárott gimn. érettségi azután 7 évig a képzőmüvészeti főiskolán Benkhardt Ágost osztalán – ~~A~~ A képzőmüvészeti főiskolán Meyer Meyer Antal sparmüvész tanár, mellett segédtanár, azonkívül az oroszlánutcai sparrajziskolában szintén segédtanár. Székesfehérvári müzeumban van Karlak cinn tájképe. A székesfehérvári cisztercia gimnázium tulajdonában Tanyaszerlet c. olajf., 1927. évi Monzai Kiállitason Assisi Szent Ferenc c. 2 db üvegfestmegrajat közlése.

Szent László, m. kir. V. 231.

Dudás Jenő

~~Deca [illegible]~~

~~Diosi Antal~~

~~Dóczy Rózsa~~

Döbrentei Gabor

Dudás Jenő

tovább kicsandó

Kolozsvári Művészeti Hetek. 1942.
91. l.

VI. Nemzeti képzőművészeti kiáll.

tovább kicsin

tovább

— mint a plakát — majd később a katalógus — láttán revelálódik a látogatóban: mitől válik e hat egyéni kiállítás *egy* kiállítássá; vagy azzá válik-e egyáltalán; s mi indította összefogásra e fiatalokat? A művészet története jónéhány ilyen kapcsolódást ismer: hasonló elvek, elgondolások, politikai célkitűzések alapján összekapcsolódó művészsorsokat. De vajon indokolt-e, időszerű-e, lehetséges és főként szükséges-e ma ilyen jó értelemben vett csoportosulás? Az elmúlt esztendőben fiatal szobrászok hasonló csoportos bemutatkozásának voltunk szemtanúi: akkor tizen fogtak kezet egy kiállítás keretében. Szobrászoknál talán még magyarázhatóbb és érthetőbb a kapcsolódás: a kiállítható anyag viszonylag kisebb száma és a nagy termet igénylő nagy méretek

Dudás Jenő

Dudás Jenő: Tihanyi táj
Paysage de Tihany
Тиханьский пейзаж

Nehéz erre egyértelműen válaszolni: egyesektől minden bizonnyal — másokkal azonban nagyon is összeköti őket. Önigazolásuk, mely arra hivatkozik, hogy „a valóságot mély összefüggéseiben, a kor új tartalmának megfelelő új formanyelv eszközeivel fejezzük ki", semmitmondóan általános, minden valamirevaló esztétikai tankönyvben megtalálható. Ezzel szemben viszont egyesek a „déjà vu" kifogását vetik ellen a formai kísérletezések, az útkeresések miatt.

Igazuk van-e hát e fiataloknak — mutat-e fel újat, előremutatót e kiállítás, mely hat

Vári László — alkotásain keresztül tenyé-

zében az új magyar piktúra bizonyos jellemző vonásait is mutatja: hiszen a művészek mindegyike mintegy tíz esztendeje hagyta el a Főiskolát — művészi kibontakozásuk már az 1957 utáni esztendőkre esett. Megszabadultak alapjában a dogmatizmus natura után kiáltó-követelőző nyűgétől s bizonyos fokig kiegyensúlyozottabb körülmények közt érlelődhetett meg bennük mindaz, amit ezúttal a falakon láthatunk. Ez nagyjában-egészében az elmúlt két-három év eredménye; ezt bizonyítja, hogy régibb alkotásokkal nem igen találkozunk a tárlaton.

A vizsgálódót nagyon csábítják ezúttal is bizonyos „szempontok", melyek megkönnyítenék az eligazodást, az áttekintést az anyagban, melyet a rendezés egy kissé összegabalyított. Mégis, honorálni kell

részletében megoldottnak, kétségtelen-

deme a művészi színvonalon történő gondolatébresztő közlés. *Gerzson Pált* is mély humanizmus vezette festészetben kissé szokatlan témájának: az *Emlékmű*nek képpé alkotásában; s ha a művek még vázlatosak is, az elgondolás sokatígérő.

Közéleti művészetünk gyötrő gondja a munka és munkásábrázolás problémája. Mennyi természetességgel ábrázolja *Gerzson Pál Vágóhíd*-sorozatának darabjain vagy *Építők* című képén a munkálkodó embert; egy percig sem véli senki sem díszletnek őket egy hatalmas gyárrészleg kellős közepében, mint ennek nem egy alkotáson tanúi lehettünk már. S ha a fénysíkok mentén elvágott alakok megoldása — különösen a *Két férfi* változatain — nem is megnyug-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dudás Jenő festő-grafikus-művész

NÉPSZAVA
1984 SEP 1

1021

Dudás Jenő

HAZAFELÉ

eherbe
add, má
ivel, te
ppen a
iúval, a
ál!
Duci, n
an sincs
állát és
uzgón é
ott. A p
odott pu
negjelen
érő mosoly, miközben két
ezével lefogta anyja nehéz
ezét.
De bűnbánata mögött most
ott fénylett az a bizonyos
endíthetetlen boldogság,
minek okát Lévainé most
nár nagyon is jól megértet-
e. S egyúttal azt is, mi az,
mit szakoktatás, gyakorlat
s nógatás nélkül is könnyen
negtanult Duci.

A najamra szál eg

Tudnak rólam
és számon tartana
Nem temetett el a
a Felejtés.
Őrzi szavamat (mi
a nyír, a nyár,
a rétbe-vesző, vége
és az is,
a régi ég, a régi é

DUDÁS JENŐ festő, grafikus
Pándorf, 1900

A KépzőmÜvészeti Főiskolán Benkhard Ágost és Varga Nándor Lajos növendékeként végzett, majd 1927-49 között az Iparrajziskolában, 1949-től 60-ig az IparmÜvészeti Főiskolán tanitott. 1923 óta kiállitó müvész, legutóbb 1969-ben volt önálló tárlata a Dürer Teremben. - MÜvészetét a magyar táj szépségének tolmácsolása, lirai és nemesen romantikus hangvétel, a rajzi megfogalmazás gondossága, kifinomult technika jellemzi. Előszeretettel rajzolja és festi a Balaton környékét.

MÜvészéletrajzok 1975

Dudás Jenő.

az Ernst-Múzeumban rendezett
orcképkiállításon szerepelt „Munkás-
fej" c. műve. (említve.)

Független Magyarország. 1952. jún 30

Mezőgazdaság a képzőművészetben

Kurucz D. István: Csikós

Az ötévenként megismétlődő nagy mezőgazdasági, élelmiszeripari seregszemle idején már hagyományossá vált a képzőművészeti kiállítások rendezése. Ilyenkor a *Mezőgazdasági Múzeum* felsorakoztatja azokat a képeket és szobrokat, melyeket az előkészítés során meghirdetett pályázatra küldtek be a művészek, amelyeket bemutatásra, díjazásra ajánlott a szakmai zsűri. *A most látható tárlatra majd ezer műtárgy érkezett a bíráló bizottság elé*, ebből körülbelül a harmadát mutatta be a rendezőség.

A mezőgazdasággal foglalkozó képzőművészeti kiállítás méltó folytatása azoknak a reprezentatív látnivalóknak, melyek az ország felszabadulásának harmincadik évfordulója során vetettek számot az eredményekkel, a fejlődés menetének sajátságaival. Tudvalevő, hogy az elmúlt tizenöt esztendőben az agrártermelés nálunk forradalmi átalakuláson ment keresztül, ami — magától értetődően — megragadta a festők, grafikusok, szobrászok képzeletét is. A falu élete, a táj, a szabad természet amúgy is kedvelt tárgyköre a képzőművészeknek, *új összefüggések, érdekes élmények megjelenítése most megint csak időszerűvé vált.* Figyelemre méltó, hogy jelenleg nemcsak a festők és a grafikusok találnak vidéken megörökítendő motívumokat, de például az éremművészek is, akik gazdag, változatos anyaggal jelentkeztek a mezőgazdasági pályázaton. Igaz, a szobrászok régebben is kedvtelve mintáztak meg egy-egy jellegzetes parasztarcot, gyakran előfordult, hogy jelképes figurává általánosították a földművelés, erdészet, kertészet valamelyik foglalkozási ágának a típusait. Az újabb plasztikai termés szinte ugyanolyan széles körű kapcsolatról tanúskodik, agrár vonatkozásait illetően, mint a festészeti, grafikai tevékenység.

A városligeti Vajdahunyad várában tanulmányozható tárlat azt is bizonyítja, hogy a *tematikus feladatok rendkívüli mértékben felfokozzák a művészek találékonyságát.* A favágókról, állattenyésztőkről ki-ki a maga módján mondja el, amit tapasztalt, a saját festői, grafikai, plasztikai dialektusában szól helyzetekről, munkafolyamatokról. Ugyanazt a jelenséget igen sokféleképpen lehet felfogni, előadni, magyarázni; formarend és vérmérséklet szerint más és más bizonyul fontosnak, még az eltérő tulajdonságok is lényeges vonássá sűrűsödnek. Az atmoszférafestő mást vesz észre gyümölcsszedéskor, mint a játékosan díszítményező elme. A drámai szemléletre hajlamosak érzelmi hatásokat fejeznek ki a hétköznapi jelenetekben is, a mértanias képépítők viszont a hasonló emlékekből is ritmust, szerkezetet fejlesztenek.

A pályázatra beküldött művek közül tizenötöt díjazott a zsűri. Pontosabban úgy kellene megfogalmazni, hogy különféle forrásból tizenöt díj kiosztására volt lehetőség, s a bíráló bizottság az anyagot olyannak ítélte, hogy egyetlen díjat se tartott vissza, nem tett javaslatot a rendelkezésre álló összeg átcsoportosítására, mert a felajánlott pénz könnyen gazdára lelt. A kiállítás áttekintése után a műértőknek az a véleményük, hogy még a kiemelt alkotásokon túl is van jó néhány olyan, mely hangsúlyozott megbecsülést érdemel.

Hat festő, öt grafikus, három szobrász, egy textilművész neve olvasható a díjazottak között. Anélkül, hogy különösebb általánosításra ösztönözne a tény, mégis figyelemre méltó, hogy a miniszteri fődíjat egy grafikus, *Dudás Jenő* kapta. Finoman motivált rézkarcok szép sorozatával szerepel a kiállításon, erdei, erdőszéli jelenetekben idézi fel az évszakok váltását, ember, növény, időjárás egymásra hangolódó természetes nyugalmát. Mivel a mezőgazdasági munka nagyrészt a szabadban zajlik le, előzetes feltételezések szerint a festészeti részben a plein-airnak kellene uralkodnia. Meglepő, hogy az olajképek, temperák, plextolok, akvarellek legtöbbje inkább átvitt értelmű megoldás, tömör, gyakran stilizált elrendezésben mutatja az ábrázolt helyzetet, a karakteres környezetet, a tipikus jelenetet. A megszolgált elismerés kijutott *Szurcsik Jánosnak, Németh Józsefnek, Scholcz Ericknek, Kurucz D. Istvánnak*, olyan festőknek, akiknek a színvilága, előadásmódja — mint pályájuk kibontakozása óta mindig is — a látottakat, az észleleteket, a fel-felbukkanó emlékeket átírtan, már hangulatilag, gondolatilag értelmezve jeleníti meg. *Festészetük ezért nem reproduktív jellegű, nem a természet másolása, hanem a valóság megismerésének eszköze, mely a tapasztalatokból, a megfigyelésekből ki tudja emelni a művészi, a kolorisztikus lényeget.* Ilyen összefüggésben a tárlat szenzációja *Járitz József* két képe; az idős festőművésznő kedvesen egyszerű kompozíciói, humorral és bájjal megszerkesztett derűs festményei mindenképpen igazolják a neki kiadott díj értékét.

A *„Mezőgazdaság a képzőművészetben"* című kiállítást azért érdemes megnézni, mert *tehetségeink sokoldalúságáról, a valóság iránti érzékenységéről győz meg.* Nyilvánvalóvá teszi, hogy a művész is korának a tanúja, megérzi és megérti a környezetében végbemenő folyamatokat, hivatásérzete kiterjed az időszerű emberi problémák önzetlen elemzésére, egyének és közösségek sorsának visszatükrözésére. Mindezeken felül a művek őszinte hangvétele még arra is utal, hogy *művészeink többsége szívesen vállal konkrét tennivalókat*, mert joggal bízik munkásságának társadalmi hasznában.

Pogány Ö. Gábor

tják a szülőket.

Régi tapasztalat alapján szü-tett ez a „kegyetlen" rendsza-ily. Sok elsős azért maradt ki : iskolából, mert a már-már küzdött honvágy olyan erő-el támadt fel benne a túl ko-i hazalátogatás során, hogy gtöbbször már csak a szülőt ittuk viszont, aki a holmiért tazott el. *S meglazul-e való-an a kapcsolat a kollégista yerek és a szülő között?* Nem-gyszer tapasztaljuk, hogy negérkezik a család látogató-a, átadják az élelmet, a pénzt. A gyerek felviszi a szekrényé-e... és elfelejt visszamenni a zülőkhöz. Eltelik félóra, vár-ak rá már egy órája, s üzen-getnek, mi van vele, miért em jön le?

Havonként van hazautazás, le némelyik gyerek 3—4 hóna-ig nem él a lehetőséggel. Má-ok elmesélik, hogy szinte emmi időt nem töltöttek ott-on a családi körben, mert a averokkal voltak vagy „csa-oztak".

Nem indokolatlan a szülő élelme a kapcsolat lazulásától, le nem is törvényszerű. A tá-volból éppúgy fenntartható a armonikus, meghitt kötés a gyerekkel, mintha egy pilla-atra sem távozott volna el ellőlünk.

A kapcsolat lazulásának ve-szélye valóban a kollégistává ávatásig eltelt két hónapban elentkezik először. Ilyenkor a gyerek lélekben még otthon van, gyakran kalandoznak el gondolatai a szülői házhoz. Új környezetét nem szokta meg, társai még idegenek számára. Naponta várja a levelet, leg-többször naponta küldi is. *Ha ebben a nehéz időszakban hiá-*ként hazautazik a csemete, és mesél szakadatlanul. Ezernyi élménye van, s ő mind meg akarja osztani az otthoniakkal. Ha ilyenkor csak ímmel-ámmal figyelünk rá, vagy nem is nagyon akad időnk a meghallgatására, akkor hamarosan már csak a vállát vonja érdeklődésünkre: nincs semmi! Mit meséljek?!

S ez tényleg baj, mert a gyerek máshol találta meg a bizalmasát, nem az otthoniak között, mert élményei elbeszélésének továbbra is szükségét érzi. Ezzel elvesztettük azt a lehetőséget, hogy életét így, a távolból is irányíthassuk, mert a bizalom légkörében többnyire olyasmit is elmondott volna, amit egyébként maga is helytelennek és titkolnivalónak tart. Ezután csak a véletlen adhat némi támpontot gyermekünkről, hisz szinte semmit sem tudunk már róla.

Elkerülhetetlen, hogy a távoli kollégiumba ne több száz forintnyi összeggel indítsuk útnak csemeténket, hisz meg kell vennie a tanszereket, kell a pénz a színházra, mozira, az élelem kiegészítésére, utazásra. Aki korábban megtanította a gyereket a pénz értékére, beosztására, megbecsülésére, annál nem is lesz hiba. Az nem veri el könnyelműen néhány nap alatt az egész havi zsebpénzt, s nem küldi a kunyeráló leveleket. Ám a beszámoltatás ekkor sem szabad elmulasztanunk, vezettessünk pontos számadást a gyerekkel kiadásairól, s a hazautazás alkalmával beszéljük meg vele. *És mást is — mindent!*

Átányi Horváth László

Vihogó fruskák. Mindegy, hol. Akárhol Mindenhol fruskák, és mindenhol vihognak. Most kezd bizseregni bennük természeti létük értelme: a nő, és ez roppant különös. Gyönyörűséges és mulatságos és zavarba ejtő. Mikor gyönyörűséges, meghitt és magabiztos mosolyra késztet. Mikor mulatságos, önfeledt kacagásra. Mikor zavarba ejtő, dacos nevetésre. Legtöbbször együtt van mindhárom, okban is, okozatban is. Úgy tetszik, a fruskaállapot gyönyörei és gyötrelmei mindenekelőtt a rekeszizmokat irritálják. És tán ettől oly varázsos, oly pezsdítő, oly elixírhatású a fruskák látványa.

Na, már akinek. Mily fölénnyel, mily morális elszántsággal, milyen ftészi komorsággal vakkantgatják oly sokan: vihogó fruskák! Mintha azt mondanák — amit gondolnak is —: pimasz kis dögök. Vagy azt: neveletlen csirkék. Mi több: ostoba libák, akiknek biztosan máris *azon* jár az eszük. És undorral, és a világ romlása miatti felháborodással fordítanak hátat a látványnak.

*

Szórakozóhely. (Eszpresszó.) Délután, még zene nélkül, de már üres asztal híján. A legtöbbet családok ülik körül:

GYERME

GYEREKEK!

Máris sok kedves, hangulatos képet kaptunk tőletek Olgeborge kapitány kalandjairól és barátjáról: Tamásról. Várjuk rajzaitokat továbbra is! Elsőnek Mikulás Györgyi (Budapest, XXII., Bartók Béla út 13.) festményét mutatjuk be:

Hogyan udv

Valamikor réges-régen a hollónak nagyon megtetszett a cinege és mindenáron feleségül akarta venni. A cinege szintén vonzódott a hollóhoz, ezért aztán házába hívta és megvendégelte étellel, itallal.

— Miért vagy ilyen kicsi? — kérdezte tőle a holló.

— Még nem nőttem meg

Dudás Jenő

ŐSZI ERDŐ

Dudás Jenő rajzainak kiállítása,
1962. november 2-án, a Csók István Galériában.

Fénnyel átitatott, sugárzó tájak, fák, amelyeket növekedésükkel együtt érezve rajzolt meg művészünk, ezüstös párában úszó vidékek, egykedvűen kérődző borjak: vajon felfigyelnek-e szépségükre e tasizmustól túlfeszített, dinamikus világban? Hiszen itt minden olyan, hogy a rajzból szinte újra lehet alkotni. E finom műveken a valóságot mintegy tapinthatóan, de a költői látomás fátyolos derengésében látjuk. – Vajon nem idejét múlta ez a világ? Vajon nem a rejtett s csak sejtett erők elemi örvénylése, a nézőt magával sodró vihara kell-e ma? Kell ez is, mert igaz, de kell, s kelljen is az a csendes, szemlélődő, lírai vallomás is, amit Dudás Jenő képei tárnak elénk. – Kell, mert igaz és szép a tömbökbe tömörödő tér tüneménye; kell, mert igaz és szép az ösztönös ősi örvénylése, s kell, mert igaz és szép a látvány melengető merengése, költészetté nemesedett szemlélete.

Dudás Jenőt indulásakor – fiatalon – az ellenfényekkel széthasogatott látvány érdekelte, kora teltén a tus angyalian tiszta szürkéihez, a látott világ halk, bensőséges szépségeihez jutott el.

Indulásakor idősebb s vele egykorú társaival közös láz hajtotta; idő teltén ez a közös indulat mindannyiunknál

Lányi Gyula: Művészetről, művészekről
Bp. Magvető. 1978.

lete, a vonal írott szépsége vagy a freccsenő festék bohém szabadossága gáttalanul áradhat! Ez az öröm jellemzi Varga Mátyás minden egyes művét. Úgy tűnik számomra, hogy a képek az ő számára a lélek üdülésének, a szellem napfürdőjének emlékei . . .

A líra derengő szépségei mellett Varga Mátyás a történelemben élő ember felelősségével jegyez fel tényeket a való világból. Hogy ezek a tények a leltár hitelességét messze túlhaladó művészi szépségekké válnak, az képességeiből következik. Ekként szinte a fametszet krónikásának szerepét vállalva ünnepli Kolozsvárt, a magyar színház születését vagy fővárosunkat, Budapestet, vagy a magyar színészet nagyjait, barátait, szeretteit . . .

Végezetül is mivel köszöntheti a művészt a jó barát? Tiszta tekintettel szorítja meg kezét, s olyan szavakat idéz, amelyek valóban méltók az életműhöz: „Ez jó mulatság, férfimunka volt." (Vörösmarty.)

megkapta egyéni formáját, s Dudás Jenő a fény és árnyék drámájából eljutott a sejlő árnyalatok szépségének újra s újra való megfogalmazásáig. Mint tanárember nemzedékeket nevelt igaz művészetre, szabad idejében a míves ember szerénységével dolgozott szép lapjain.

Az ünnepelt nagy mesterek közül talán-talán Corot és Millet világához közeledik. Nem mintha utánozná őket, hanem szordinós áhítatú látomásaik közösek. Ma csak a figyelmes néző észleli, később nyilván gondos művészettörténeti elemzés mutatja meg, hogy e látszólag egyszerű szépségű képeken mennyi minden torlódik és békül ki a kép csendjében: a tárgyak külön-külön élete, tapintható volta és az egész kép bársonyos hangulata miként hatja át egymást; fény és fénytelenség hogyan párosul a képfelület fátyolos harmóniájában; a rajz pontossága miképpen egyesül az atmoszféra gyengédségével.

A kép, a rajz, jegyzet és vallomás az életről, a világról: Dudás Jenő vajon milyen világról vall? A békesség, a bukolikus egyszerűség, a tisztaság ölt benne testet. Ez – s nem a felületi, ábrázoló szépség – teszi feledhetetlenekké műveit. Olyan mindegy, hogy ez a tiszta emberi magatartás a tárgyak alakzataiban vagy a tárgytalanság jegyében alakul művé.

Vallomásának szava tiszta, jelleme töretlen, művei éppen ezért meggyőzők és megkapók. Vajon korszerű-e hát Dudás művészete? Hadd feleljek kérdéssel a kérdésre: hát nem él mindannyiunkban annak a derengő békének a vágya, amely e finom tusfestményeken megvalósul?

Megvallom, illetődötten beszélek Dudás Jenőről, s ez nemcsak műveinek szól, hanem főiskoláskori fiatalságom

emlékének is. Ő nem tudhat erről, de élesen bennem van, amikor a sovány, sápadt, akkor már fiatal mesterként számon tartott Dudás végigment a folyosón, s a főiskolások sokat jelentőn mutattak utána, és halk szóval beszéltek kiváló képességeiről. Mintegy harminc év távolából is megmaradt bennem e tisztelet, s most, amikor az idősebb barát iránti szeretet is járul ehhez, megindultan nyitom meg emlékezetesen szép rajzainak kiállítását. Jó érzés, hogy Önök közül elsőnek szoríthatom meg kezét.

Dudás Jenő képei Csepelen

1981. X.7. Népszava

Csepel kultúréletének irányítói rangos képzőművészeti esemény színhelyévé alakították a Vasmunkás téri *Ifjúsági Klub galériáját.* Csaknem egyhónapi időtartamra itt rendezték meg kiváló festő- és grafikusművészünk, Dudás Jenő kamarakiállítását.

Nem a huszonnyolc kiállított kép adja meg egymagában a tárlat jelentőségét, hanem az, hogy Dudás Jenő a magyar festészet nagy nemzedékéhez tartozik, aki 33 éves pedagógiai munkásságával festők és szobrászok nemzedékeit nevelte a grafika tiszteletére és szeretetére. Olyanok kaptak tőle indíttatást lelkiismeretes rajzi tanulmányok folytatására, mint *Kerényi Jenő, Raszler Károly, Szentiványi Lajos,* hogy csak mutatóba említsünk neveket.

Dudás Jenő pedagógiai hevülete, odaadása és szeretete Székely Bertalanéhoz hasonlítható. Ám még ennél is fontosabb az, hogy milyen jelentékeny, mint önálló festő és mint a grafika művelője. Csak Mednyánszky, Paál László, csak Koszta vagy Tornyai rajzai ismerték és ábrázolták ilyen őszintén, híven, finoman a magyar tájat: erdőrészleteket, vízcsapásokat, fákat, legelőket, gázlókat, az igába fogott marhákat, a szalmatetős házakat, a szikesen táplálékot kereső birkákat — földünk fényeit és árnyait, derűs és szomorú részleteit. És vajon hány maradt meg ezekből a rajzokból? — Kevesebb, mint amennyire szükség volna! A fagygyötörte, szélmarta dűlőutakat, a hazaballagó favágókat, az esőben ázó, agyagos kaptatókat egyfajta szomorkás fájdalommal szemléljük, és mégis fájó nosztalgiával. Hiszen egy kemizált, autóktól, dömperektől, kirobbantott fagyökerektől megtépett világból pillantunk feléjük!

Dudás Jenő színhelyei — Tihany háborítatlan félszigete, a régi Székelyföld, Vásárhely, vagy a budai hegyek érintetlen erdei — saját ifjúságának szépségesen szép világa. A részletek csipkefinoman rajzolt, és mégis markánsan kemény gazdagsága az egészről vall. Arról, amit Dudás Jenő éppoly fontosnak tart, mint lelki rokonai: Fekete István, Fényes Adolf, Győrffy István vagy Hermann Ottó.

Amit a világból képein összerakott, az — túltekintve saját személyi líráján — számunkra is fontos! Emocionális: érzelmi, gondolati, indulati képzettársításokat kelt. Hozzánk szól, akik háttérbe szorítva a múló divatokat, egyre őszintébben, egyre jobban szeretnénk megismerni a magyar föld tájait, népünk életét, annak háborítatlan, érintetlen, környezetszennyezéstől mentes valóságában.

Lelkes István

Álvaro Cunhal, a Portugál KP főtitkára és az általa vezetett küldöttség hétfőn Prágába érkezett, ahol megbeszélést tartott Gustáv Husákkal, a CSKP KB főtitkárával és a csehszlovák testvérpárt tárgyaló delegációinak többi tagjával.

(MTI)

Véget ért a CIM kongresszusa

Befejeződött hétfőn az UNESCO Nemzetközi Zenei Tanácsának (CIM) kongresszusa. A négynapos tanácskozás középpontjában Bartók Béla személye és munkássága állt. A konferencia tapasztalatairól szólva *Breuer János*, a Magyar Zeneművészek Szövetségének tudományos munkatársa elmondta: a CIM kongresszusa *újabb bizonyíték volt* arra, hogy a Bartók-centenárium *nem magyar belügy.*

megy — mondta minden átmenet nélkül a fekete hajú. A szőke meghökkent.

— Tényleg. Tudja mit? — fordult vissza Fórishoz. — Tegyen le minket itt, helyben! —, s megint hátrafordulva, intett a mögöttük toporgónak: — Jövünk apikám, jövünk már! — nevetett.

Fóris félreállt, s a türelmetlenkedő nagy gázzal elfüstölt. A lányok kászálódtak. Fóris szeme a lélegzet-

ünnepi hét.

Az alma matert egy hét alatt *sok ezer öregdiák kereste fel.* Vasárnap az öreg kollégium terme zsúfolásig megtelt; a kintrekedteknek az udvaron, hangszórón közvetítették az ünnepi beszédet és a köszöntők szavait.

A jubileumi ünnepség résztvevőit *Németh Zoltán*, a pápai Városi Tanács elnöke üdvözölte.

Ezután *Pozsgay Imre* művelődési miniszter emelkedett szólásra. *Köszöntötte az iskola hallgatóit, a pápai öregdiákokat, s fölelevenítette a nagy hírű alma mater 450 esztendős történetét,* melynek során az 1531-ben alapíttatott Pápai Református Kollégium *önmaga jelölte ki helyét a magyar iskolatörténet, mi több, a magyar történelem legszebb, legfényesebb lapjain.*

A nemzeti lét, a fennmaradás és a felemelkedés eszméit hordozó-hirdető iskola *átvészelte az ellenreformáció viharait*, a magyar oktatás és nevelés fellegvára volt a felvilágosodás korában, a reformkorban és a szabadságharc korszakában. Történetének csaknem minden szakaszában *szabadabb szellemben, haladóbb gondolkodásra nevelt, mint az időkben a legtöbb honi intézmény.* Nem véletlen hát, hogy a pápai diákok, a haza és haladás jelszavát tűzve zászlajukra, részt vettek történelmünk progresszív mozgalmaiban.

Ha talán túlzás is kijelenteni — mondotta a szónok —, hogy *Petőfi Sándor* vagy *Jó-*

1969.XI.18. 20.00 N. Petőfi

Esti krónika II.

- Uj tárlat a Dürer Teremben. A művésszel Szatmári Ilona beszélget.

1021

- Dudás Jenő rézkarcaiból nyilt ma este tárlat Budapest népszerü

1959.XI.18. 20.00 h. Petőfi

Buti krónika II.

- Uj tárlat a Dürer Terembe. A művészeti Szatmári Ilona beszél-
ges.

- Dudás Jenő részkarcaibél nyilt ma este tárlat Budapest népszerű

1021

- Igen, annyiban, amennyiben az egészségem engedi, sajnos egy súlyos szívinfarktuson estem keresztül, 75 százalékban le is mon tak az orvosok és gratuláltak, hogy az önfegyelmemnek köszönhetem azt, hogy az a 25 százalék felülkerekedett és életben maradhattam.

- 9 -

- Igen, annyiban, amennyiben az egészségem engedi, sajnos egy sulyos szivinfarktusom estem keresztül, 75 százalékban le is montak az orvosok és gratulálnak, hogy az önfegyelmemnek köszönhetem azt, hogy az a 25 százalék feldikerekedett és élethen maradhattam.

grafikai kiállító-helyiségében a Dürer Teremben. A Nemzeti Galér főigazgatója Pogány Ö.Gábor mutatta be az 59 éves mester művész pályáját, természetrajongását, a természet szépségeit tükröző grafikai munkásságát. És most legyen a szó a mesteré. Ön ugy vall saját magáról, hogy tájaiban a fákat sorstársainak érzi, akik megmutatják küzdelemmel teli multjuk nyomait, megpróbáltatásait. Rézkarcait tüzetesen végig néztem, tudom, hogy nagyon sok időt töltött Tihanyban és nagyon-nagyon szereti a budai erdőt.

- 34-ben voltam Olaszországban ösztöndijjal és visszatérve a barátaim Tihanyban telepedtek le egy egész ilyen művész kolónia, szóval voltunk vagy 20-an, 30-an. De mindent megvalíva kezdetben én nem találtam föl magamat a tihanyi párás /nem érthető/ különös világában igen, de szinvilágában nem, aztán áttértem a grafikára. De viszont a maga ..alakulataival, atmoszférikus jelenségeivel mélyen megragadott.

- És a budai erdők? Ilyen liraiak, ilyen mesélőek a budai erdők?

- Az a gyermekkorom emlékeihez vezet vissza, a vakációimat a nagy néném nél töltöttem, ahol a község erdőségel volt körül véve. Arra emlékszem, mikor kimentünk az az illat, madádal és az erdő hangulata még az étkezésről is elfeledkeztem és nem akartam hazamenni. Ugy hogy gyermekéveimben el is határoztam erdészmérnök leszek, egy erdőben élek és majd ott festek. A kérvényt beadtam, Sopronba fölvettek, de miután egy osztálytársam jelentkezett a Képzőre és én jobb rajzos voltam, ondoltam biztonság kedvéért megpróbálom. Budán a Cinege uton van egy kis vikendházunk, ott közel van a Jánoshegy is, a környék nagyon atmoszférikus, szép.

- Igen aktivan dolgozik 1960 óta is, mióta nyugdijban van, az Iparművészeti Főiskola tanára volt.

Dudás Jenő

grafikai kiállító-helyiségében a Dürer Teremben. A Nemzeti Galér
főigazgatója Fogány O.Gábor mutatta be az 59 éves mester művész
pályáját, természetrajongását, a természet szépségeit tükröző
grafikai munkásságát. Ez most legyen a szó a mesteré. Ön úgy vall
saját magáról, hogy tájaiban a fákat sorstársainak érzi, akik
megmutatják küzdelemmel teli maltjuk nyomait, megpróbáltatásait.
Rézkarcait tüzetesen végig néztem, tudom, hogy nagyon sok időt
töltött Tihanyban és nagyon-nagyon szereti a budai erdőt.

- 34-ben voltam Olaszországban öszöndíjjal és visszatérve a ba-
rátaim Tihanyban telepedtek le egy egész ilyen művész kolónia,
szóval voltunk vagy 20-an, 30-an. De mindent megvallva kezdetben
én nem szeltem föl magamat a tihanyi párás /nem érthető/ különös
világában igen, de szinvilágában nem, aztán átcértem a grafikára.
De viszont a maga ..alakulataival, atmoszférikus jelenné elvel
mélyen megragadott.

- Ez a budai erdőt? Ilyen liraiak, ilyen mesélőek a budai erdők?
- Az a gyermekkorom emlékeinek vezet vissza, a vakációimat a nagy
nénémnél töltöttem, ahol a mögöttünk erdőséggel volt körül véve.
Arra emlékszem, mikor kimentünk az az illat, madádai és az erdő
hangulata még az étkezésről is elfeledkeztem és nem akartam haza-
menni. Úgy hogy gyermekéveimben el is határoztam erdészmérnök le-
szek, egy erdőben élek és majd ott festek. A kérvényt beadtam,
Sopronba fölvettek, de miután egy osztálytrasam jelentkezett a
képzőre és én jobb rajzos voltam, ondoltam bittonság kedvéért
megpróbálom. Budán a Gingo uton van egy kis vikendházunk, ott
közel van a Jánoshegy is, a környék nagyon atmoszférikus, szép.
- Igen aktivan dolgozik 1960 éta is, miéta nyugdíjban van, az
Iparművészeti Főiskola tanára volt.

M.D.K

Dudás
grafikus

Grafikai műveit illetolta
ki a tárlaton

Miklós Pál: A Fr. Magyar Képzőművesete Kiadlás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20-7 lap

Dudás Jenő MDK

Tihany, tus

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Kádas János

szerepelt a XX. Velencei biennálén.

Pesti Hírlap 1936. máj. 29.

Magyar művészet Velencében. Kádi-Kovács László

Dudás Jenő

MDK

Tihany délelőtt, tus

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

MDK

Dudás Jenő festő

tusfestmények:

Istálló belseje I.

Tájkép

Betakaritás

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Belkérjparti táj

Csokonai u.

Gyergyószentmiklósi táj

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

Dudás Jenő MDK

Boci, toll

Hazatérő nyáj, tus

Tihanyi halászok, tus

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Dudás Jenő

Tihanyi tszcs istállója, tus

Tihanyi táj, tusfestmény

Tihanyi táj iskolával, tusfestmény

Délelőtt Tihanyban, tusfestmény

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Jenő

MDK

Tihanyi kikötő, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Jenő

MDK

Aszófői országut, tusf.

Tihanyi gazdasági épületek, tusf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Dudás Jenő

Tihan Ovár felől, tus

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

MDK

Dudás Jenő

Reggeli napsütés, rk.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Dudás Jenő

Erdőben, rk.

3. Miskolci O.Grafikai Biennale, Nemz.Szinh.
1965.

Dudás Jenő

rézlarcait mutatják be

a Dürer teremben.

Magyar Nemzet 1969 december 3

– Napló –

4. old.

MDK

Dudás Jenő Eszter

Magvető, ólmozott üveg

Madonna, " "

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MNK

Dudás Jenő festő

Római utcarészlet, szén

Csokonai utca, tus

Tihany, tus

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Szántóföldek, tus

Tihanyi udvar, toll

Tihanyi Csucshegy, tus

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Békásszoros, tus

Boci, toll

Est, tus

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Füzfák I.

Bodi-malom, of.

Ballagó szekér, tus

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Tihanyi reggel

" főutca, tus

" kondásház, "

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Csokonai utcarészlet, lav.toll

Óvár, toll

Erdő széle, of.

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Fa tanulmány, szén

Várpalotai ut, "

Lelátás a Monte Marióról, tus

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Tihanyi részlet

Manduláshegy

Bocii

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Rézkarcok

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Ünnek Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Fejek, rajz

Állatok, "

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Lelátás az Óvárból, tus

Rajzok:

Aktok

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Hazatérők, tus

Tihanyi kocsma, tus

Lelátás a Gianicolótól, tus

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Füzfák II, of.

Borulás, tus

Oltárkő, tus

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Gödk Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Miskolci táj, of.

Lelátás a fórumról, szén

Dudujka völgye, of.

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Cobz Gal.

Dudás Jenő

Alkotása, a római magy. intézet növendékeinek csoportkiállitásán. Nemzeti Szalón.

M.H. 936. IV. 5.

Dudás Jenő

Alkotásával szerepelt a Nemzeti Szalónban
a római magy. művészek kiáll.-án.

P.H.936.IV.7.

Dudás Jenő

Rajzaival szerepelt a Nemzeti Szalón kiáll.-án

Az Est, 936.IV.5.

Dudás Jenő

Tuss- és tollrajzai a Nemzeti Szalónban a római magy. művészek kiáll.-án.

M.O.936.IV.5.

Dudás Jenő

Tusrajzai és üvegfestményei a Nemzeti Szalóban a római magy. művészek kiáll.-án.

B.H.936.IV.5.

Dudás Jenő MDK

Tihanyi táj a Csucsheggyel, repr.

Műcsarnok 1951 II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Jenő MDK

Tihanyi magtár, tus

Mücsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Jenő MDK

Apátsági istálló, tus

Gyergyói ősz, tus

Mücsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Đudás Jenő MDK

Tihanyi táj, olf.

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Jenő MDK

Tihany, tus

Tihanyi konda, tus

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Dudás Jenő festő

Cséplés

Istálló belseje II

Óvári szántó

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

László király, ólmozott üveg

Imre herceg, " "

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csék Gal.

MDK

Dudás Jenő festő

Tihanyi mandulás, toll

" bikaistálló, tus

Csokonai utca, lav.tus

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

Tájrajzok:

I. Fatanulmány	tollrajz
II. Tihanyi részlet I.	tollrajz
III. Tihanyi részlet II.	tollrajz
IV. Tihanyi mandulás	tollrajz
V. Tihanyi bikaistálló	tus
VI. Csokonai utca	lav. tus

Üvegfestmények:

László király	ólmozott üveg
Imre herceg	ólmozott üveg
Magvető	ólmozott üveg
Madonna	ólmozott üveg

Rajzok:

Aktok	7 drb. hármas tabló
	5 drb. kettes tabló
	16 drb. egyes tabló
Fejek	2 drb. hármas tabló
	6 drb. fejrajz vegyes technikával
Állatok	5 drb. kettes vegyes technikával
	6 drb. egyes
Rézkarcok	1-20-ig

Fk: Dr. Balázs Istvánné

62/29701. Franklin-nyomda.

DUDÁS JENŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1962. NOVEMBER 2—18-IG

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

V., VÁCI UTCA 25

1900-ban a Moson-megyei Pándorfon születtem. Apám falusi tanító, akinek én voltam a 12-ik gyermeke.

Középiskoláimat Fehérvárott végeztem. A Képzőművészeti Főiskolán szüleim kívánságára — középiskolai rajztanári oklevelet is szereztem. Oklevelem elnyerése után még 2 évet töltöttem a Főiskolán. Ösztöndíjas főiskolai tanársegéd voltam, amikor 1927-ben meghívást kaptam a Fővárosi Iparrajziskolába. Nevelőmunkámat mint alakrajztanár 1949-től az Iparművészeti Főiskolán folytattam.

A művészi felkészülés éveit a Főiskolán mindvégig Benckhard Ágost és Varga Nándor osztályán töltöttem.

Művészi pályafutásom alatt többször részesültem ösztöndíjban. Tanulmányi úton 1 évet töltöttem Olaszországban is. Még főiskolás koromban állítottam ki először 1923-ban. Azóta csaknem minden nagyobb hazai kiállításon is résztvettem munkáimmal és több alkalommal szerepeltem külföldi tárlatokon. (Roma, Velence, Barcelona, Berlin)

Pedagógiai munkásságom elismeréséül a „Szocialista Munkáért" érdeméremmel, és a „Szocialista Kultúráért" jelvénnyel tüntettek ki.

Dudás Jenő

Kiállított művek.

Tusfestmények:

1.	Istálló belseje I.	tus	
2.	Tájkép	olaj	
3.	Betakarítás	lavírozott tollrajz	
4.	Belkérjparti táj	tus	M. Nemzeti Gal. tulajd.
5.	Csokonai u.	tus	
6.	Gyergyószentmiklósi táj	tus	
7.	Cséplés	tus	
8.	Istálló belseje II	tus	
9.	Ovári szántó	lavírozott tollrajz	
10.	Tihanyi részlet	tollrajz	
11.	Manduláshegy	tus	
12.	Boci	tollrajz	
13.	Fa tanulmány	szénrajz	
14.	Várpalotai ut	szénrajz	
15.	Lelátás a Monte Marió-ról	tus	
16.	Római utcarészlet	szénrajz	
17.	Csokonai utca	tus	
18.	Tihany	tus	
19.	Szántóföldek	tus	
20.	Tihanyi udvar	tollrajz	
21.	Tihanyi Csúcshegy	tus	M. Nemzeti Gal. tulajd.
22.	Békásszoros	tus	M. Nemzeti Gal. tulajd.
23.	Boci	tollrajz	M. Nemzeti Gal. tulajd.
24.	Est	tus	M. Nemzeti Gal. tulajd.
25.	Csokonai utcarészlet	lavírozott tollrajz	
26.	Óvár	tollrajz	
27.	Erdő széle	olaj	
28.	Tihanyi reggel		
29.	Tihanyi főutca	tus	Mg. tul.
30.	Tihanyi kondásház	tus	Mg. tul.
31.	Fűzfák I.		
32.	Bodi-malom	olaj	
33.	Ballagó szekér	tus	M. Nemzeti Gal. tulajd.
34.	Miskolci táj	olaj	
35.	Lelátás a fórumról	szénrajz	
36.	Dudujka völgye	olaj	
37.	Fűzfák II	olaj	
38.	Borulás	tus	M. Nemzeti Gal. tulajd.
39.	Oltárkő	tus	Mg. tul.
40.	Hazatérők	tus	
41.	Tihanyi kocsma	tus	Mg. tul.
42.	Lelátás a Gianicolóról	tus	M. Nemzeti Gal. tulajd.
43.	Lelátás az Óvárból	tus	

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EGYETEMI LAPOK

Dudás Jenő

1962 NOV 24

1021

Legyenek végre színvonalas, jó kiállítások!

A Csók Galéria plakátja *Dudás Jenő* festőművész kiállítását hirdeti. Az érdeklődő megnézi, kijön és mérgelődik. Először magán a kiállított anyagon, másodszor azon, hogy miért nincs a Csók Galériában jó kiállítás.

A bemutatott anyag először is végtelenül egyhangú. Ennek nem az az oka, hogy csupa tus-, toll- és szénrajzot látunk (sőt, az olajképek is feketefehérek) és a színek hiányoznak, hanem a tematika és a megfogalmazás fantáziátlansága.

A tematikát kiragadott képcímekkel érzékeltethetjük: *Betakarítás, Ovári szántó, Tihanyi részlet, Szántóföldek, Erdőszéle, Fűzfák, Ballagó szekér, Lelátás az óvárból, Tihanyi kondásház, Tihanyi reggel, Tihanyi mandulás, Tihanyi bikaistálló*, aktok, fejek, állatok. A kidolgozás mármár fényképszerűen aprólékos, ez a minden fűszálat külön kezelő gondosság — amely bizonyára rengeteg munkát és időt vesz igénybe — nem éri el célját, még technikai bravúrnak sem hat. Teljesen mindegy, hogy tihanyi, miskolci, vagy olasz tájat ábrázol a kép, illetve hírdet a felirat, az eredmény ugyanaz. Semmi nincs az adott táj lényegéből, mely egyedül rá jellemző, de még a művész alkotással kapcsolatos ambícióiból sem, magyarul: nincs mondanivalója. Nem csoda tehát, ha a nézőben sem mozgat meg semmi nemeset. Hiába van egy-két egyszerűbben, nagyvonalúbban megoldott akt vagy állatrajz, aki egyszer látta ezt a kiállítást és később hallja az alkotó nevét valahol, megátolhatatlanul végtelen tájakkal és szelíd istállóbelsőkkel asszociál. És ezt nem lehet az anyag válogatásának esetleges véletlenszerűségére hárítani, mert az mindenoldalú bemutatásra törekszik, ez tudatos alkotói meggyőződés.

A kiállított négy üvegfestmény (László király, Imre herceg, Magvető, Madonna) sem változtat az összképen. Az üvegfestmény lényege a kompozíció, a vonalvezetés és a színek összehangolása, egysége az ólomosztásokkal, és az ezáltal adott sajátos lehetőségek kihasználása. Itt az ólomkeret kontúrrá laposodik (de még ebben sem következetes), az üvegfestmény elköveti a legnagyobb hibát — táblaképnek akar látszani.

Ezek után joggal kérdezheti bárki, hogy ha egy kiállítás ilyen rossz, miért kell arról még írni is. Egy távolabbi cél érdekében, melyet az első sorokban felvetett kérdés jelzett: *legyenek végre színvonalas, jó kiállítások a Csók Galériában!* Ez a többi között azért is jogos óhaj, mert Budapest leglátogatottabb utcájában van, és az elszánt, állandó tárlatlátogatókon kívül rengeteg kirakatnéző, sétálgató ember téved be ide naponta. És az állandóan árusított iparművészeti tárgyakkal —, melyek egy fejlett, jó irányba haladó lakáskultúra igényét jelzik — nagy a kontraszt.

Néray Katalin

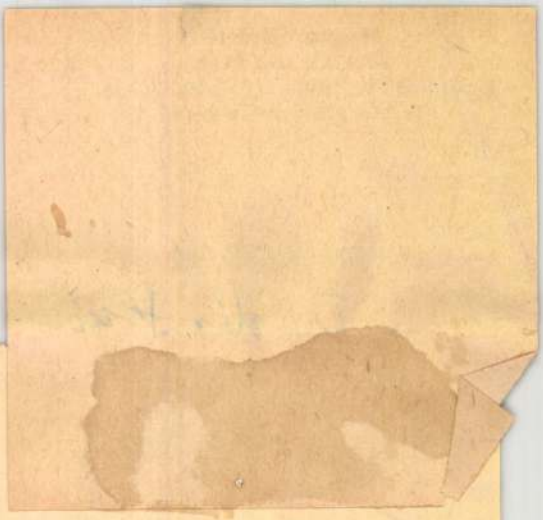

HOZZÁSZÓLÁSOK

Produkálni vagy repro

(Szeretném előrebocsátani, hogy szinte semmiféle pedagógiai gyakorlattal nem rendelkezem, ezért inkább csak saját középiskolai tapasztalataimra, és a jelenlegi gimnáziumi oktatási rendszer megfigyelésére tudok támaszkodni.)

Radnai Gyula cikkével nagyrészt egyetértek, ezért nem is annyira vitatkozni szeretnék, mint inkább néhány kiegészítő megjegyzést tenni.

Egy kérdésben nem osztom Radnai Gyula véleményét: a humán-reál megoszlásban, amelyet ő helyesnek tart, sőt, szeretné, ha ezt a rendszert fejlesztenék tovább. Ha el is tekintünk attól, amit a cikkíró is elismer, hogy ez a rendszer azért nem érvényesül, mert a humán és reál tagozatok között ténylegesen szinte semmi különbség nincs — akkor sem tartom helyesnek magát az elvet.

Néhány év alatt nemcsak az általános műveltség megszerzésének formája változott meg, de konkrét tartalma is. Az ún. reálműveltség „felnőtt" a régebben kizárólagosnak elismert humán műveltség mellé. És ha ezt elismerjük — márpedig Radnai Gyula, a fizikus nyilvánvalóan elismeri —, akkor a kettőt nem elválasztani, távolítani, hanem inkább közelíteni kell egymáshoz. Hiszen ma azt tartjuk igazán művelt embernek, aki egyaránt képes eligazodni a művészet és a technika problémái között.

Jogos a kérdés: *hogyan lehet ebben az esetben a középiskolai tanulók eltérő érdeklődését megfelelően kielégíteni?*

Erre a kérdésre éppen Radnai Gyula szakkörrendszerét tartom a legelfogadhatóbb megoldásnak. Elképzelése szerint egy szakkör felvétele mindenki számára kötelező, de a tanuló sajátmaga választja meg, hogy melyik szakkör munkájában akar tevékenyen részt venni — és természetes, hogy mindenki humán vagy reál érdeklődésének megfelelően fog választani.

Ez a rendszer ugyanakkor azért is helyes lenne, mert a tanulók speciális érdeklődését egy határozott és ellenőrizhető irányba terelné. A szakköri munka az általános műveltség megszerzésén felül többletet jelentene: elmélyültebb és főleg önálló munkát. A tanuló számára meg[illegible]

---

számítgattam, mennyit kérjek, hogy annyit kapjak, amennyire szükségem van. Érti?

— Nem nagyon, hogy őszinte legyek.

— Itt van, ni. 46 deka disznóhúst kell kérnem, akkor a már kiszámított nyolc százalékkal többet kapok, vagyis, 49,68 dekát, ami a gyakorlatban már fél kilónak vehető. És itt a szalámi.

K

kapok

igazán mond-

san. —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAN HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dudás Jenő

1969 DEC 3

MAGYAR NEMZET
Budapest

Dudás Jenő rézkarcai a Dürer-teremben

A *Dürer-teremben* Dudás Jenő festőművész mintegy 300 rézkarcát mutatja be. Ezeken vall a természet iránt érzett rajongó szeretetéről. Rézkarcai erősen festői hatásúak, mindent átszó valami ezüstös, finom pára, amely meseszerűvé varázsolja a rézkarcok fő tematikáját, a falu életét és környékét. Lírai vallomások ezek a lapok, amelyek pontos rajztudást, technikai biztonságot igazolnak.

megbeszélésén az érdekelt megyei tanácsok illetékes elnökhelyetteseit, MESZÖV-elnökeit, a nagyobb kereskedelmi

DUDÁS JENŐ "

MEGHÍVÓ

Fk. Dr. Balázs Istvánné – 4062 fnyv I

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT

MEGHÍVJA ÖNT

DUDÁS JENŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1962 NOVEMBER 2-ÁN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR. LÁSZLÓ GYULA

EGYETEMI TANÁR

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

BUDAPEST V, VÁCZI UTCA 25

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 367-748, 340-726
1975 SEP 24

SZÖVETKEZET

Dudás Jenő grafikus

1021

Tárlat a Mezőgazdasági Mú

A természet, az állatok, a vidéki munka mindig a legkedveltebb témái voltak a festőknek, szobrászoknak. A közelmúltban a falu gyors változáson ment keresztül. Ennek az életnek a művészi ábrázolása a megszokott, régi szemlélet átalakulását igényli az alkotóktól, s a tárlatlátogatóktól.

A szocialista mezőgazdaság az utóbbi tizenöt évben ennek jegyében hirdette meg két évvel ezelőtt a Magyar Mezőgazdasági Múzeum a *„Mezőgazdaság a képzőművészetben"* című pályázatot. A felhívásra kilencszáz alkotás érkezett be, ezeknek csaknem egyharmadát állították ki. A MÉM fődíjával *Dudás Jenő* grafikust jutalmazták. Az első díjat *Szur-*

ő hétköznap

tevékenykedő szakas
tam iskolai előadó,
vesszövetkezeti elnök.
végeztem el, mint levelező
hallgató, a közgazdasági
egyetemet.

— S ezután?

3.

Falunkban megalakult a termelőszövetkezet. Megválasztottak elnöknek. A jövőt láttam én akkor, az új magyar falut. Hiteleket, kölcsönöket vettünk fel. A közösség javára építkeztünk, dolgoztunk, gépeket vásároltunk. — Addig nyújtózkodj, ameddig a takaró ér. — Voltak, akik ezt mondták. *Féltették a kö-*

Szviridov Ivánné, a Baktalórántházi Fogyasztási Szövetkezet elnöke, országgyűlési képviselő (Simay István felvétele)

zeumban

csik *János* és *Németh József* festőművészek kapták. A képek, szobrok, érmék legjavát szeptember 30-ig tekinthetik meg a múzeum látogatói.

Képeink:

1. Dudás Jenő: Nyár (Miniszteri fődíj)

2. Scholz Erik: Fakitermelés (II. díj)

3. Marton László: Kecskék

sági, illetve a gyermekgondozási segélyt. Amikor munkálkodni kezdtem a panasz orvoslásán, kiderült, hogy a rendeletek hiányos ismerete okozta a mulasztást. Végül megnyugtatóan rendeződött

Dudás Jenő

ÁLLÍTÁS

áll a közönség elé *Dudás* Jenő, a Csók-galériában. Itt főleg szimmetrikusan szerkesztett, aprólékos, leheletnyi finomságokat rögzítő hazai tájábrázolásokkal találkozunk. S mikor csodálatra indít a technikai tudás tökéletessége, az élőlények és tárgyak anyagszerűségét visszaadó pedantéria, a részletező gond, ugyanakkor az az érzésünk támad, mintha Dudás tollal és tussal előadott mikroszkopikus látású tájképei fölött kísértetek lebegnének. Dudás Jenő pedagógiai munkásságáért többször részesült megérdemelt kitüntetésben. Kiállítása is főleg a jó rajzpedagógus erényeit világítja meg.

d. m.

M. N., 1962. okt. 15.

vezték ki. A Xi-
már az elmúlt éve
fiatal mérnököt
előbbre.

Tervek

Vannak gondjai
nak, *nem is kis go*
bánya-Újvárosban
készült lakásokat már tavirutéssel adják át a lakóknak. Négy év alatt megtérülne, ha az óvárosi részbe is bevezetnék a távfűtést, *itt vannak a legfontosabb közintézmények, a kórház is.* Sok helyen felvetik: mikor készül el az a kétkilométeres összekötőút, amely Óváros és Újváros között teremt közvetlen kapcsolatot. *Egyelőre nincs rá fedezet.* De meg kell építeni. Tatabányán az elmúlt években már sok mindent megépítettek. Nem hagyták, hogy az 1957-es állapotok maradjanak meg a közlekedésben: akkor mindössze hét autóbusz látta el a város forgalmát, *ma huszonkettő közlekedik helyi járat-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dudás Jenő

MAGYAR NEMZET

1962 NOV 4

Pénteken nyílt meg Dudás Jenő kiállítása a Csók Galériában és Hegyi György tárlata a Fényes Adolf-teremben.

A Szegedi Kenderfonó irodalmi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dudás Jenő

ORVOSEGYETEM
1962 NOV 6

NOVEMBER 2-AN került sor DUDÁS JENŐ festőművész kiállításának ünnepélyes megnyitására a Csók István galériában, a Képcsarnok Vállalat rendezésében. A megnyitó beszédet dr. László Gyula egyetemi tanár tartotta.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 NOV 3

Dudás Jenő

ESTI HÍRLAP

Egy realista művész kiállítása

Tegnap este nyílt meg a Csók Galériában *Dudás Jenő* festőművész kiállítása. A 60 éves mester — néhány üvegablak-terv mellett — főként grafikákat állított ki, erősen festői hatású tusrajzokat és rézkarcokat. Stílusa a XX. századi magyar realista művészet lírai ágához kötődik, közeli rokona annak az igen kvalitásos piktúrának, amelyet *Soproni Horváth József* és *Edvi Illés Aladár* akvarelljei képviselnek. Fiatal művész korában Itáliában járt ösztöndíjjal; — néhány szelíd lejtésű, dombos olaszországi tájképe meggyőzően tanúskodik amellett, hogy a mediterrán milió milyen nagy hatással volt klasszicizáló stílusának a kialakítására. Finom vonalakkal és puha árnyalatok sokaságával kelti életre a dombos dunántúli és poétikus erdélyi tájakat, Tihany kedves utcáit, valami felettébb tiszta, derengő reggeli atmoszférába vonva minden látványt. Dudás Jenő a nyilvánosságtól távol, csendben alakította ki, bensőséges hangvételű realista művészetét, melynek titkait a közelmúltban, mint főiskolai tanár, tanítványainak is igyekezett átadni. Alkotásai Róma, Velence, Barcelona és Berlin kiállításain szerepeltek, idehaza azonban hosszú évek óta ez az első jelentős bemutatkozása, amelyet egyébként modern művészetünk legnagyobb mesterének, Barcsay Jenőnek a bíztatására rendezett meg. Örömmel fogadtuk a tárlatot, amely bizonyára sikert fog aratni a jó műveket kedvelő közönség körében.

A. T.

nök pénteke
megerősítette
hogy a je
erőket a szaú
ra irányított

A marsrakéta a szovjet tudomány és technika újabb bámulatos sikere

Moszkva, november 3.

A *Pravda* szombati száma vezércikkében a *Mars—1.* bolygóközi állomás felbocsátásával kapcsolatban megállapítja, hogy a világ közvéleménye

a Mars-rakéta fellövését a szovjet tudomány és technika újabb bámulatos sikerének tekinti.

Ezzel kapcsolatban a vezércikk megállapítja:

— A szovjet társadalom életében, a kommunizmus építésében egyre növekszik a tudomány szerepe és ez korunk egyik legjellemzőbb vonása. A kommunizmus és a tudomány egymástól elválaszthatatlan, *hiszen a szocialista társadalmi rendszer a legélenjáróbb társadalomtudomány, a marxizmus—leninizmus alapján fejlődik.*

A Pravda a továbbiakban hangsúlyozza, hogy a tudomány fejlődéséhez a *Nagy Októberi Szocialista Forradalom* határtalan távlatokat nyitott meg, s a szovjet szo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1982 NOV 1

Dudás Jenő

NÉPSZAVA

— DUDÁS JENŐ festőművész kiállítása nyílik a Csók István Galériában, pénteken délután fél 6 órakor.

Dudás Jenő grafikus

baosz képzőművészeti kiállítás

Szabad Vép 1948 II. évf. 5 sz. jan. 8. - 40. -

Dudás Jenő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 6-7. sz. 125-126.o. kiállítások.
Pedagógus művészek kiállítása.
/Tóth Kai O./

Dudás Jenö grafikus.

Béke és Szabadság.1953.53.sz.dec.30.16.17

Dudás Jenő festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 4. sz. 64. o.
kiállítások. - kéve kiállítás a
Nemzeti nalrubau.

Dudás Jenő

I.Magy.Képzőm.Kiáll.

Magyar Nemzet
1950.VI.é.210.sz.
Széch.kvt.

Végvári Lajos

Dudás Jenő

görög oszloppal, lyrával és álarccal utal a házra, mely az alkotást befogadja, a múzsák otthonára. A művész azonban nem félt az egyszerűtől: ahogy kőbe álmodta, a figura és attributumai kompozícióban és a színek harmóniáiban szervesen és kellemesen épülnek össze. A konstruktív elrendezettség terén lép még tovább eszmei tervében, az óriásdarukból épített nagyszerű kompozícióban, ahol a lépték szerencsés megválasztásával tudja éreztetni e monstrumok nagyságát és a hideg színekkel gépi mívoltukat; e mű valóban érdemes a megvalósításra. A kiállítás egészében egy fiatal művész nagyszerűen fejlődő művészi kibontakozásáról ad számot.

A Csók-Galériában mutatkozott be képeivel

Dudás Jenő

festőművész, korábban a Fővárosi Iparrajziskola, később az Iparművészeti Főiskola alakrajztanára. A kiállítást a művészek generációit nevelő pedagógusnak kijáró tiszteletteljes érdeklődés fogadta. A falakon sorakozó művek — zömükben toll és tusrajzok — egy gondos, bensőséges és rendkívül zárt világú művészt tárnak a látogató elé. Témavilága is nagyon szűk: főleg Tihany vidéke tolmácsolja a témát a művésznek s ez valami bukolikus reminiszcenciában oldódik fel nála. Ez érződik a tihanyi szántóföldek, tihanyi részlet, tihanyi reggel, stb. címeket viselő képekből, ahol a lankás dombok előterében sürgölődnek-forgolódnak a kis alakocskák, kis szénásszekerek lappanganak a házacskák között s a messze távolból ide ragyog a tó széles tükre. A másik érzés, mely a rajztollat vezeti, a távoli Itália — időben és térben egyaránt távoli — szeretete és a vágyódás utána: a Gianicolo, a Monte Mario, az Óvár s velük együtt az elsuhant fiatalság után is. Nem tud s nem is akar szakítani e kellemes bezárkózással a művész; behúzódás érzelmi gazdagságot takar mély precizitással, a művesség tiszteletével és alapos ismeretével párosul. Ez az előadásmód csak némileg oldódik fel aktok és fejek előadásában — ezek kissé szabadabban formáltak. Az egész világ, mely a művész rajzaiból kibontakozik, egy elmúlt kor soha vissza nem térő valósága — s a festő a visszaálmodás jogával és lehetőségével élve álmodja papírra e műveit.

Ez évben is megrendezték november 7. tiszteletére a

veszprémmegyei művészek

immár hagyományossá vált Őszi tárlatukat. A nyáron tartott „csoportrendezés" óta ez az első nagyobbszabású bemutatkozásuk — s egyben, mint cseppben a tenger, tükrözi a vidéki képzőművészet problémáit is. Mert igaz ugyan, hogy az utóbbi években sok minden történt a pesti centrum egyedül üdvözítő voltának megszüntetésére — nem utolsó sorban az Alap rendszeres vásárlásai, a Képcsarnok Vállalat széleskörű kiépítése, mely, ha nem is zökkenőmentesen, de azért eredményesen dolgozik — s ma már az ipari központok a szakszervezet segítségével Veszprém megyében is, másutt is, rendszeresen kötnek üzemi szerződéseket a művé-

művészet 1963
Mare
40 lap

oroszlánkörmeit — ezúttal is az ő művé tanúskodnak a legtöbb művészi erőről, h híján is vannak még a kiérleltségnek. Leg érettebb műve ezúttal *Húgom* című por réja : a hideg kék blúz a meleg angol vörö háttér előtt, a zöldes fehér tónusban tarto arcban ülő mélyfekete szemek pompás jellemzik a női alakot. *Vetések* című képe a fanyar zöldek és kékek, a göcsörtös, kopá égig nyúló fák hivatottak a kora tavasz a télből alig kilépő táj hangulatának érzéke tetésére. Kevésbé sikerült *Az éjjeliőr* a kékfehér tónusokra épített figura elé a előtérbe tömörített rózsaszínek bontjá a kép szín-egységét, s nem fokozzák a hide színek hatását. A másik két fiatal művés munkái elsősorban a formai kísérletezések kel tűnnek ki. *Ifj. Szabados János* művé közül a kisméretű *Régi gyár* a legérettebb Sgraffito-tervének fekete-fehér ritmusaiban a figurák belső bontásában sok még a esetleges ; az *Útépítők* és a *Kerámiamű helyben* pedig még inkább vázlatok, sem mint kész alkotások. *Szekeres Emil* a kubiz mus bűvkörébe került : csendéletei poszt kubisztikus utánérzések. Pedig van monda nivalója : tanusítja ezt a *Beszélgetők* életkép szerű, kissé dekoratívan megoldott, intim hangulatú temperaképe, mely megoldatlan részletei mellett is kvalitásokat árul el.

A régi somogyi nemzedék festői közül ezúttal *Ruisz György* emelkedik ki. Rajz tanári munkássága jelentősen lassítja fes tészetének beérését — ez okozza, hogy képei ben majd mindig van valami elsietett, be nem fejezett, végig nem vitt : a kompozíció ereje, a szépen megoldott részletek mellett elnagyoltságok találhatók képein. Így *Kompátkelésén* az előtéri részen bontja ki a mondanivalót, a túl nagyra méretezett, az előtérrel össze nem hangolt táji háttér azonban lerontja annak hatását. Hasonló problémával kerülünk szembe *Tokaji táján* is. Sikerül tebb a *Koratavasz*, melynek hangulati tartalma a legkiérleltebb : sikeresen ragadta meg a somogyi dombokra felfutó messze földek világát. Kisléptékű rajzai, különösen a *Rakodómunkás* mutatják képességeit a tollrajz nagy intenzitással állítja elénk a figurát. *Gerő Kázmér* alig fél esztendeje hogy ismét elmélyültebben foglalkozik a festéssel. Balatoni képei, melyek még jóformán a forma és színélmény tolmácsolására vállalkoznak, bizonyságot adnak arról, hogy hosszú évek mulasztásának pótlása, a rendszeres munka hiánya okozta elmaradás felszámolása sok türelmet igénylő, korántsem könnyű feladat.

Több művész képein találkozunk a konstruktívizmus sugallta formai kísérletezéssel — így *Lovrits Kálmán*, *Feket Mihály*, *Bagó Bertalan* alkotásain. A művek azonban alig mutatnak túl a kísérletezés szintjén : színeik nyersek, nem kiérleltek kompozíciós erő — s így a kép forma elemeit megszabó gondolati mag — nem igen van a képekben. Hasonlóan utat tévesztett utánérzés *Tiszamarti Keresztély* Tök-csendélete : amiben erényeit véli a művész ; téri értékeiben bizonytalan. *Z. Soós István* kisebb alkotásai finomak — nagyméretű Építkezése azonban sok megoldatlanságot mutat. Szikra János kiállí-

MDK

Dudás Jenő festő

Fatanulmány, toll.

Tihanyi részlet I. toll

" " II. "

Dudás J. kiáll. 1962. nov. Csók Gal.

Dudás Jenő

Alkotásával szerepelt a Nemzeti Szalónban a római magyar művészek kiáll.-án.

Uj Magy. 936. IV. 5.

Dudás Jenő

Tájrajzai és üvegkartonjai a Nemzeti Szalónban a római magyar művészek kiáll.-án.

Ujság, 936. IV. 4.

Dudás Jenőné
Festőművész

Az olasz művészek tartományközi szindikátusa által Rómában rendezett kiállításon, mint a Római Magyar Intézet művésztagja résztvett.

Magánosok rajzait vásárolták meg.

Nemzeti Újság
1930. V. 30.

Dudás Jenő

MDK

Tihanyi táj a Csucsheggyel, tusfestmény

Falurészlet szekérrel, tusfestmény

Mücsarnok 1951.II.Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Dudosits Jenő

Magyar Képirók kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Dudás *Dudosits* Jenő levegős tájképe, felsőgelléri *Antal* Elemér, *Tarjáni Simkovits* Jenő, *Varga Nándor* Lajos nemes értékű grafikái, *Cser* Károly komoly elmélyedésű szobrai.

EK. 934. III. 18.

Duda's Dudosits Jenő

Magyar képirók kiállításain a Nemzeti Szalonban kevés színnel festett finom tája szerepelt.

PH. 934. III. 18

Dudás Jenő

MDK

Boci, tus

Lelátás az Óvárból, tus

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Jenő MDK

Tihanyi táj a Csucsheggyel, 1953. tus

Tihanyi táj, 1953, tus

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Dudás Jenő

Római és balatoni tárgyu tus- és szinestus-rajzai és üvegfestményei, a római magyar képzőművészek kiállitásán.

M.936.IV.5.

Dudás Jenő
festő

Egy vázlatát magánkemély megvásárolta a római Circolo Artistico helyiségeiben rendezett grafikai kiállításon.

Magyarság 1935. V. 30.

Dudás Jenő MDK

Óvári pince, tus

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Dudás Jenő MDK

Őszi táj

Műcsarnok 1940 tavaszi tárlat

Sudás Jenő

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

Borsodi Élet 1965. 4.

Kocogh Éva után.

Dudás Jenő

Kaszajavitók - rézkarc Bp.1962.
290x390 mm. 87.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 216.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Dudás Jenő

Tihanyi csépléz, tusfestmény, 80×90 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása, 1957. kat. hat. kiadójíné, Kisimi Irén

14

Dudás Jenő
festő

A római magyar intézet növendékeként szerepel a római vázlatkiállításon.

M.O. 1935. V.5.

Dudás Jenő
festő

Méltatás

Porgány G. Gábor: Dudás Jenő festőművész
Művészet, 1970. január — 47 lap.

Dudás Jenő

kiállított grafikája:

Tihanyi részlet, tusfestmény, 80×90 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14. l.

MDK

Dudás Jenő

rk.:

Tölgy erdő

Erdő ősszel

Erdei séta

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Dudás Jenő 1.

Füzfák - rézkarc Bp.1961.
285x290 mm. 87.-Ft.

Nyirfák - rézkarc Bp.1962.
318x293 mm. 87.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

232.1.

Dudás Jenő 2.

Öreg füz - rézkarc Bp. 1962.
295x392 mm. 87.-Ft.

Öreg füz - rézkarc Bp. 1962.
295x385 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

232.1.

Dudás Jenő

Legelésző tehenek - rézkarc Bp. 1961.
242X336 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

228.1.

Dudás Jenő

Tihanyi udvar - rézkarc Bp.1961.

290x290 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 211.1.

Dudás Jenő

MDK

Tihanyi cséplés, tusfestmény

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Dudás Jenő MDK

Szépvölgyi részlet, rézkarc

Tihanyi reggel, rézkarc

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Jenő

MDK

Szépvölgyi részlet, rk.

Tihanyi reggel, rk.

X. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1965.

Dudás Jenő festő M.D.K.

Tanulmányokat folytatott a Miskolci Művésztelepen

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 462.1.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI 1

Bp. 1965.

Dudás Jenő, grafikus

M.D.K.

Jánoshegyi erdei részletet ábrázoló rézkarcát közli a lap egész oldalon:

BUDAPEST, Bp. 1967. V.évf. 8. sz. 33 old.

Dudás Jenő

Pedagógus képzőművészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán a főiskolai tanárok közösségében részt vett.

Maksay László: Pedagógus képzőművészek az Ernst Muzeumban

Rajztanitás 1959. IV. sz. 29-30.l.

MDK

Dudás Jenő

Szépvölgyi részlet, rézk.

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

rocento legérettebb s
Brunelleschi hagyomány
Antonio §vel együtt f
müvei közül emlitésre
születe. Mint épitész
Főbb épitészeti alkot
lazzo Gondi /Firenze/
amely centrális épité
épitészet egyik gyöng

MDK

Dudás Jenő

Táj juhokkal, rk.

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

Sabogal, José /Cajab
festő. D. Rivera és J.
ton járt Itáliában, Fr
-43 között a helyi ind
un. "Indigenista"

Dudás Jenő
festő

A római magyar intézet növendére-
ként kerepel a római vázlatriálli-
táson.

Nemzeti Ujság 1935. V. 5.

Pengő		Pengő	

Dudás Jenő MDK

Belkényparti füzfák, tusfestmény

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Dudás Jenő

MDK

Pásztor fiuk, tusfestmény

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Dudás Jenő.

Az Ernst-Múzeumban rendezett
arcképkiállításon szerepelt „Munkás-
fej" c. műve. (említve.)

Erdélyi Budapest, 1952. Júl. 11.

MDK

Dudás Jenő, festő

Rézkarc kiállítása nyílik meg a Dürer-teremben.

— : Hl'r

8.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 15.

MDK

Deák Jenő, grafikus

Rézkarcaiból kiállítás nyílt meg a Dürer Teremben nov. 18-án.

— : Kulturális hírek

7

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 19.

Dudás Jenő

Rézkarcaiból a Dürer tekemben

Liámítása nyílt

Népszabadság 1969 XI. 19

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dudás Jenő

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

DUDÁS JENŐ RÉZKARCAIBÓL nyílt kiállítás tegnap a Dürer-teremben. A megnyitó beszédet Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója tartotta. A kiállítás két héten át láthatják az érdeklődők.

1021

1969 NOV 19

Dudás Jenő

A Dürer kremben kézkarcaiból

kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1969 XII. 14

Dudás Jenő

Rézkarcaiból kiállítása nyílt a Dürer teremben

Magyar Nemzet 1969 XII. 7.

Dudás Jenő
grafikus

„Reiharc"
(repro)

Solymár István: A magyar grafika tisztelgése Dürer előtt.
Művészet, 1971. augusztus 10. oldal.

Duolás

emlékirata a XX. Velencei Biennalén

Az új európai művészet
Magyar Szemle 1936 IX.

Dudás Jenő, grafikus

L: Zala Tibor

Pálffy Judit: A grafikus

2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. [illegible]. 13

Dudás Jenő festő

A miskolci művésztelepen dolgozott a művész.

Csabai Kálmán: A művésztelep története.
Művészet, 1973.december - 6.oldal

Dudás Jenő

rézkarcaiból kiállitás nyilt a Dürer Teremben.

Magyar Hirlap 1969/ 319/8

Dudás Jenő
grafikus

Tárlatán 2-3 tucat rézkarcot
mutatott be.

Pogány Ö.Gábor: Diósy Antal kiállitása.
Művészet, 1970.november - 39.lap

Dudás Jenő
festő

„Erdőben" (repro)

Művészet, 1971. január – 2 lap.

Dudás'yenő festő

M.D.K.

„Tihanyi reggel" (regisz.)

Művészet, 1965. december – 19 kep

DUDÁS JENŐ, festőművész tanár

ERDEY DEZSŐ. szobrászművész 1954-ben plakettet készitett róla.

1954.-Dudás Jenő, festőművész tanar, férfi arckép jobbra, felirat nélkül. Kör 95 mm. egyold. öntött, bronz 11/171/. old.

SZIGETI ISTVÁN: Erdey Dezső szobrászművész érmei és plakettjei/1902-1957/. 10/170/. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. XV. évf. 1959. 11. szám. Bp.

Dudás Jenő

grafikái nem szerepelnek az alanti műben.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest,

1972. 22 l. 10 l.

Dudás Jenő

Bemutatott művei: „Tölgy Erdő", rézkarc 53x67; „Erdő ősszel", rézkarc, 53x67; „Erdei séta", rézkarc, 53 x 67.

Zala Tibor: XI. magyar képző művészeti kiállítás, Budapest, 1968

MDK

Dudás Jenő

Vén diófák, olaj.
Őszi táj, olaj.
Ovári táj, olaj.

Ripp1-Rónai Társaság kiáll.Nemzeti Szalon
Művészeti Egyesület 1948.dec.12.-dec.26.
Kat.

MDK

Dudás Jenő

Művével résztvett a kiállitáson.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 24.lap

Dudás Jenő-
festő

M.D.K

A Csók galériában tartott tárlatot
Tihanyi képeit, Olaszországi emlékeit,
aktokat, fejeket mutat be.

Lajta Sándor: Tárlatok
Művészet, 1963. március – 38 lap

MDK

Dudás Jenö, festö

szén- és tussrajzokkal szerepel.

R.Szüréli Ilona:"A magyar müvészetért" mozgalom nagy kiállitása . Mücsarnok.-Uj Magyarság 1943 máj.16. 13.1

MDK

Dudás Jenö, festö

Belkényparti füzfák. Tusfestmény.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1913 máj. 16-30. Kat. 20.1.

MDK

Dudás Jenő

Hazatérés, tusf.

Belkényparti füzfák, tusf.

Békásszoros, tusf.

Székelyföldi ösztöndijban részesült festők kiáll.
Kolozsvár város Mücsarnoka. 1944. febr.
lo l.

MDK

Dudás Jenő

Szálfa-hordás, tus

VI. N. Képzőműv. Kiáll.on megvásárolt műtárgyak.

Szépművészet 1942. 205. l.

MDK

Dudás Jenö, festö

Pásztor fiuk. Tusfestmény.

Műcsarnok. IV. Képzőmüv. kiáll. "A Magyar Művészetért".
1913 máj. 16-30. Kat. 19.1.

MDK

Dudás Jenő

rajztanár, résztvett a M.Oedagógusok Szab.szaksz. 1947. évi kiállitásán.

Szegi P: Kiállitások Naplója. Tér és Forma, 1947. 138. o.

MDK

épitész

MM és ÉE 1929. jun. 23. 158. e.

Dudás Jenö,festö MDK

Tihanyi táj a Csucsheggyel. Tusfestm.

Falurészlet szekérrel. "

Bp.Műcs.-II.Magy. Képzőm.Kiáll.1951.nov.4.-dec.2.
Kat.10.1.

MDK.

Dudás Jenő
műve:

Alkonyat.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 39.1.

Duda's Jenő

Fekvő bika.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1963. 3. 27. 14 h. l.

Dudás Jenő

Akt.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1963. 5. sz. 97. l.

MDK

Dudás Jenö, festö

487.	Óvári pince.	Tus.
490.	Istálló belseje.	" -rajz.
492.	Gazdasági udvar.	" "

Bp.Kücs.-"A Magyar Müvészetért. -Képzöm.Kiáll.1942. jun.6.-22. Kat. 10.l.

MDK

Dudás Jenö, festö

Tihanyi táj. Olf.

Bp.Mücs.-II.Morgy. Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2. Kat.6.1.

SDK

Dudás Jenő

Naplemente, festm.

Fehérvári: A nyiregyházi műv. hotok.
Szépművészet, 1940. 22. 1.

MDK.

Dudas Jenő grafikus

"Tihanyi táj iskolával" /tusfestmény/

"Délelőtt Tihanyban" "

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc. 11.1.

MDK

Dudás Jenő

Istálló belseje, tus
Napos táj, of.
Borus táj, of.

Pedagógus szakszerv. I.képzőm. kiáll. 1947.máj.

4. l.

MDK

Dudás Jenő

Magvető, üvegf.

Madonna, "

Pedagógus szakszerv. I. képzőm. kiáll. 1947. máj. 7. l.

MDK

Ösztöndíjat kaptak

Dudás Jenő

Szépművészet 1941. 258.o.

MDK

Dudás Jenö, festö

Falurészlet. Of.

Albrotás Müvészház XXXVI. kiáll. őszi tárlat. 1947 szept. Kat.

MDK

Dudás Jenő

Tihanyi részlet, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

18. 1. ~~17. 1.~~

MDK

Dudás Jenő

Tihanyi tó, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

~~XXXXX~~ 22.1. ~~17. 1.~~

MDK

Dudás Jenő

Tihanyi tó, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

22. 1.

MDK

Dudás Jenő

Lelátás a Gianicolóról, tusf.

Magy. Művészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

13. 1.

MDK

Dudás Jenő

Őszi táj.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 18.1.
Mücs.

MDK

Dudás Jenő

Tihany. Tus.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 22.l.
Mücs.

MDK

Dudás Jenő

Tihany Óvár felől. Tus.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 23.l.
Mücs.

MDK.

Dudás Jenő grafikus

"Tihanyi táj" /tusfestmény/

III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
1952.dec.-1953.márc. 11.1.

MDK.

Dudás Jenő grafikus

"Tihanyi tszcs. istallója"
/ tusrajz/

III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
1952.dec.-1953.márc. 11.1.

MDK

Dudás Jenő festőművv.

Tamás Ernő cikke. Hírlap, 1948. dec. 17.

MDK

Dudás Jenő

Munkásfej, toll.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 8 l.

MDK

Dudás Jenő

F.J: Római magy. müvészek a N.Szalonban.
Pesti Hirlap, 1936. ápr. 7. 7 l.

MDK

Dudás Jenő

üvegablakok

Radnainé Szürédi I: cikk. Uj Magyarság, 1936. ápr. 5. 22 l.

MDK

Dudás Jenő festő

római

H.I: Ujabb magy. művésznek kiáll. Pesti Napló, 1936. ápr. 5. 18 l.

MDK

Dudás Jenő

a győri Szt.Imre tpl. üvegfestm.tervek

V.Zs: Négy kiáll. Nagy.Nemz. 1947, márc. 23. 7 l.

MDK

Dudás Jenő

Esti bevonulás, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 8 l.

MDK

Dudás Jenő

Boglyas táj, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 8 l.

MDK

Dudás Jenő
Vén diófák, olaj
Őszi táj, "
Óvár i táj, "

Ripp-Rónai Társ. kiáll. N.Szal. 1948. dec.
1.

MDK

Dudás Jenő

Részlet a Palatinusról, tusf.
Magányos pinia, "
Lelátás a Gianicoloról, "
Részlet a Monte Marioról, "
Tihanyi hegyek, "
" elborulás, "
Bika, toll
Szénaboglyák, hidegtü

Ujabb Római Magy. Művészek kiáll. N. Szal. 1936. ápr.

MDK

Dudás Jenő

Munkásfej, toll

Arckép kiáll. Ernst Mus. 1952. aug.

8 l.

MDK

Dudás Jenő

Végvári: I. M.Képzőm.Kiáll. Magy.Nemz. 195o.

szept. 9.

MDK

Dudás Jenő

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 26 l.

MDK

Dudás Jenö, festö

Naplemente.	Tusfestmény.
Reggeli napsütés.	" "
Tihanyi Völgy	" "

Nyíregyházi Nüv. Motok. 1940.máj.4.-től jun.3.-ig.
Képzömüv. Kiáll. tárgymut. 5.1.

MDK

Dudás Jenő

Álló akt, szén
Magvető, "
Assisi Szent Ferenc, üvegkarton
" " " madarakkal, üvegkarton
" " " fecskével, "
" " " galambokkal, "

Ujabb Római Magy. Művészek kiáll. II. Szal.
1936. ápr.

[illegible]

Dudás Jenő

Madonna, üvegf.
Magvető, "
Fekvő akt, szén

Újabb Római Magy. Művészek kiáll. V. Szal.
1936. ápr.

MDK

Dudás Jenő

B: Három kiáll. Képes Figyelő, 1947. ápr.5.
képek.

Dudás Jenő.

A földalatti gyorsvasút földalatti-pályaudvar csarnokát díszítő mozaikkép tervezését két képpel pályázta meg.

Magyar Nemzet, 1957. Aug. 9.

Budai Jenő.

A fiddalatti agrárnát fiddalatti-
pályandrás csomolját dívitt, mivel-
hép tevezését lét be'ppel pályás-
ta meg.

Magyar Hírszet, 1971. Aug. 9.

Dudás Jenő
festő

M.D.K

Benkhardt Ágost növendéke
volt a Főiskolán.

Szij Rezső: Szentiv anyi Rajossól
Művészet, 1966. julius - 26 lap

Dudás Jenő

MDK

Tihanyi tó

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Dudás Jenő

MDK

Tihanyi részlet

Hadsarnok 1939 dec-1940 január

Dudás Jenő

az Iparművészeti Főiskola tanára, a székesfehérvári képzőművészeti tanfolyam bírálóbizottságának munkájában vett részt.

Fejérmegyei Néplap, 1957. Máj. 13.

MEK

Dudás Jenő

Tihanyi cséplés, tus

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

Dudda Jenc

Tihnnyi oaeplée. tua

Dudás Jenő MDK

Istálló belseje, tusrajz

Gazdasági udvar, tusrajz

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c. kiáll.

Duás Jenő

MDK

Parasztleány

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Dudás Jenő

MDK

Margit

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Dudás Jenő

MDK

Alkonyat

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Dudás Jenő.

A Tavaszi Tárlaton grafikái szerepeltek.

Szabad Nép, 1952. Máj. 25.

Dudás Jenő festő MDh

Nov. 2-án kiállítása nyílik meg a Csók Galériában.

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 31.

MDK

Dudek Jenő, festő

A 60 éves mester lökött grafikáit állította ki a Lök Galériában.

Fiatal korában Dudek Jenő Párizsban járt önkondíjjal. Alkotásai szerepeltek Róma, Velence, Barcelona, Berlin kiállításain. Itthon csupán ideje nem szerepelt.

A. T.: Egy realista művész kiállítása 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. nov. 3.

Fényhép Palla.

Képrőművészek Szövetsége

Dudás Jenő: Tihanyi táj /II. Magy. Kép. Kiáll./

Virfestmény

Folò: Petrás S.

Neg. van.

Negativ

Petrás: 489 Kerényiné

Dudás Jenő: Tihany.

Negativ

Petrás: 483

Kerényiné

Dudás Jenő: Tihany.

Negativ

Petrás: 655-656

Kerényiné

Dudás Jenő: Boci.
tusfestmény

MDK

Dudás Jenő

Aszófői országut, tusfestm.
Tihanyi gazdasági épületek, tusf.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 20.1.

Dudás Jenő
festő

M.D.K

Jacs Gábornak a művészeti
gimnáziumba volt a tanára

Szijj Rezső: Jacs Gábor
Művészet, 1963. október – 27 lap

Dudás Jenő

Tájrajzok

Tavaszi Tárlat, kiállítás a Műcsarnokban

Magyar Nemzet, 1952. máj. 24.

MDK

Dudás Jenő

Tél a művészetben./Bpest,1940/.

MDK

Dudás Jenö, festö-graf.

Tihanyi cséplés. Tusfestmény.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 14.1.

MDK

Dudás Jenő

Művei az Alkotás Művészház kiall.-án.

(d.m.): Az Alkotás Művészház kiallitasa.

Világ 1949 febr. 24.

MDA

Dudás Jenö, festöm.

Római részlet.	Szén.
Délutáni napsütés.	Ecsetrajz.
Dombok.	"
Füzfák.	"
Veröfényö	"
Dombos táj.	"

Nemzeti Szalon. 1947 márc.23-ápr.7. Kat.
A Kéve müv.egyesület kiállitása.

MDK

Dudás Jenö, festöm

gyümölcsszedök.	Rajz.
Szölöhegy.	Tollrajz.
Üvegtervek.	Rajz,
Üvegtervek.	Színvázlat.

Nemz.Szal.-A KÉVE müv.egyes. kiáll.-a.
1947.márc 23.-ápr.7. Kat.

DUDÁS JENŐ festőművész

IV.Római collegium Hungaricum olaszországi ösztön-dijas.

Országzt 1934/35.

DUDÁS Jenő festő M.D.K.

Kiáll itása a Csók István Galériában

Magyar N emzet 1962. november 1. 4.l.

DUDÁS Jenő festő M.D.K.

kiállitása a Csók István galériában

napló

Magyar Nemzet 1962. november 4. 9.1.

Dudás Jenő festő

MDk

Kiállítása nyílik nov. 2-án a Csók Galériában.

– : Kulturális hírek

9. l

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1962. nov. 2. [Vidéki]

MDK

Dudás Jenö, festö-graf.

Tihanyi magtár. Tus.

Mücsarnok.-I.M.Képzöm.Kiáll. 1950. Kat. 8.1.

mdk

Dudás Jenő festőművész

kiállítása nyílik meg a Csók galériában pénteken.

Mozaik

Nepszava 90 évf 256. sz nov 1.

DUDÁS JENŐ

Tihanyi tszcs istállója. Tusrajz 9ox7o.
Tihanyi táj. Tusfestmény 9ox7o.
Tihanyi táj iskolával. Tusfestmény 9ox7o.
Délelőtt Tihanyban. " 9ox7o.

III. Magyar Képzőművészeti kiáll. kat. Műcsarnok 1952. dec-1953. márc.

MDK

Dudás Jenő

Apátsági istálló. Tus.
Gyergyói ősz. "

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 30.1.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Bosza György út 41

szövarch.115-4.ó

Dudás Jenő.

Benkhardt Á.kikérdezéséből.
kikérdező:Széll Margit.1955 okt 17.

Müv.Tört.Dok.

Ferenczy Károly

szövarch.114

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

Dudás Jenő.

Szentiványi Lajos kikérdezése.
kikérdező:,

MDK

Dudás Jenő

Ballagó szekér, tussfestmény

Az Ungvári Művészeti Hetek. Szépművészet
1941. 18o.l.

Dudás Jenő grafikus
Németh ~~Kiállitás a Müesarnokban~~ [-] Lajos: Tavaszi tárlat.
Szabad Nép, 1952, május 25. 8. l.

ságos

ter Gyula úrnak,

lékek Országos Bizottsága

ének

ányi

a Lakáson

Budapest.

Dudás Jenő

Tihanyi táj, olaj

II. Magyar képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.
6 l.

Dudás Jenő
Tihanyi táj a Csucsheggyel, tusf.
Falurészlet szekérrel, "

II. Magy. képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.
lo 1.

Dudás Jenő

Assisi Szt. Ferenc, üveg karton, szines tus

Assisi Szt. Ferenc madarakkal, üveg karton, szines tus

Assisi Szt. Ferenc fecskével, " " " "

Assisi Szt. Ferenc galambokkal, " " " "

Madonna, üvegfestm.

Magvető, "

Ujabb római magyar művészek kiáll. N.Szal. 1936. ápr. ciml. 11-12 l.

Dudás Jenő

Részlet a Palatinusról, tusf.
Magányos pinia, "
Lelátás a Giannicoloról, "
Részlet a Monte Marioról,"
Tihanyi hegyek, "
Tihanyi elborulás, "
Szénaboglyák, hidegtü,

Ujabb római magyar művészek kiáll. N.Szal. 1936. ápr.ciml,11-12 l.

Dudás Jenő grafikus

Nemzeti: Rajzok, akvarellek, grafikák

Nevezava 1955 jan. 19. 83 évf. 1.5 m. 61.

Dudás Jenő
Parasztudvar, olaj
Óvári pince, szén
Asztagrakás, "
Pihenő tehenek, "

H. Pedagógus Szakszerv. kiáll. 1950. jun.

MDX

Dudás Jenő

Tihanyi táj a Csúcsheggyel 1953 tus OSZM t.
Tihanyi táj 1953 tus OSZM tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 17.1.

MDK

Dudás Jenö. festöm.

Rásavölgyi részlet.	Olf.
46.Csendélet.	"
47.Csendélet.	"
Erdörészlet.	"
Boglyák.	"
Tihany.	Tuss
Falurészlet.	"

Nemzeti Szalon. 1947 márc.23-ápr.7. Kat.
A Kéve Müv.egyesület kiállitása.

MDK

Dudás Jenö, festön

Nagylemente. Tuss.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat. l. l.

MD K

Dudás Jenö, festö

Diófák.	Olf.
Madonna.	Üvegfest.
Szt.László.	" "
Szt.Imre.	" "
Magvetö.	" "

Epesti Köv.Képtár.-Képzömüv. Ip.Müv. és Foto kiáll. Kat. 1948.jan.3.-22.

MaDK

Dudás Jenö, festö-graf.

Boci. Tus.

Lelátás az Óvárból. "

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.19.l.

MDK

Dudás Jenö, festö

Tihányi kikötö. Olf.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Katf. 1.

Feinyhép.

Mislepé

Mürzarnok

Dudás Jenő: Tihany. 1951

Jelz.: Dudás Jenő
Tihány

Festmény

Vagatio nincs.

MDK

Dudás Jenő

Ernst Muz. M.Plasztikai és Graf.kiáll.
1954. szept. 12. 1.

MDK

Dudás Jenő
művei:

Parasztleány. Magántulajdon.
Margit. Magántulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 38.1.

MD K

Dudás Jenö, graf.

Tihany. Tus.

Tihanyi konda . "

Mücs.-IV .M.Képzm.Kiáll. 1954.jun.-febr. Kat. 13.l.

MDK

Dudás Jenő

Kulturkrónika. Népszava, 1947. márc. 25.

MDK

Dudás Jenő

Sárguló alác, of.

Alkotás Művészház 39. kiáll. 1949. febr.

MDK

Dudás Jenö, üvegfestö

Madonna.	Üvegfest.
Szt.László.	"
Szt.Imre.	"
Magvetö.	"

Apostl Föv. Képtár. -Képzömüv. Ip.müv. és Foto Kiáll.Kat.
1946.jan.3.-22.

MDK

Dudás Jenő

Dutka M.:Tavaszi Tárlat. Magyar Nemzet 1952. máj.24.

Dudás Jenő MDK

Alkonyat

Műcsarnok 1936. máj.jun. Jub. kiáll.

Dudás Jenő MDK

Parasztleány

Műcsarnok 1936. máj. jun. Jub. kiáll.

MDK

Dudás Jenö, festö

Falurészlet. Olf.
Borus táj. "

Bpesti Föv. Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto Kiáll.
1948.jan.3.-22. Kat.

MDK

Dudás Jenő

t: Kiállitások. Az Est, 1936. ápr. 5. 9 l.

MDK

Dudás Jenő

Naplemente

fehérvári: Nyiregyházi müv. hetek. Szépmüvészet, 194o. 1.sz. 22 l.

MDK

Dudás Jenő

Y.E: Ujabb római magy. művészek kiáll. B.H.
1936. ápr. 5. 17 l.

MDK

Dudás Jenő

h.i: Római művészek kiáll. Magyarország, 1936. ápr. 5. 19 l.

MDK

Dudás Jenő

Tihanyi magtár, tus

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs, 195o. aug.
8 l.

MDK

Dudás Jenő:

Esti hangulat.

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll.-on a Bpest Szkfo. által megvás. képek.

Képzőm. Közl. 1939, 3-4 sz.

MDK

Dudás Jenő, festő.

Boci.	Tollrajz.
Kazratéró" nyáj.	Tusrajz.
Tikamji kalánok.	"

Műcs. - Tav. tárl. a Műcs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jún. 4. Jegyz. 11. l.

Dudás Jenő, Bp.

□ DUDÁS JENŐ festő- és grafikusművész kiállítását a Csepel Galériában ma délután 5 órakor nyitja meg Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója.

-: □ Dudás Jenő

Esti Hírlap Bp. 1981 szept 8.

2.

MDK

Dudás Dudosits Jenő

Tájkép, olaj

Hejő csabai hid, grafika

Dudujka völgye, "

M. Képirók kiáll. N. Szal. 1934. márc.

9 l.

Dudás Jenő, ipernůvení

L: Tajka János

-: Heti ajánlat

3

Új Tükör, Bp. 1986. júl. 20.

XX 14/29

Dudás Jenő, festő- és grafikusművész

Tatabányán-Újváros főterén lakásművészeti kisgaléria nyílt egy-pár hónapja, Kutasiné Kiss Vária vezetésével. A képeket a Szőnyi István alkotóközösségtől kapja a kisgaléria. A kisgalériában neves művészek alkotásai vannak: Bér Rudolf, Breznay József, Dudás Jenő – és még többen.
Jelenleg 29 tagja van az alkotóközösségnek.

-wér-: Kisgaléria a főtéren.
Dolgozók Lapja, 1984. júl. 18.

O Dudás Jenő

építész

1909. ujjáépítette a makói városházat.

Vállalkozók Kőrl

1909. okt. 6.

(A makói városháza.)

Castrum, Vercerki VI. 175.

Dubut, Frédéric Guillaume

vrinnvéső

L.

Szendrey - Szentiványi

400. l.

MDK

Dudás Janó, bpesti müépitész

a makói városháza ujjáépitésétaz tervei szerint épitteti fel a tanács.

Épitő munkálatok a vidéken.
Vállalkozók Közlönye.1909.okt.6. 8.1.

M.D.K.

Dudás Jenő, Lipesti építész

tervezt fogadta el és hagyta jóvá Makó város képviselőtestülete a makói városháza ujjáépítésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

okt. 13. sz. 9. old.

Dudás József
Dudás Juli (Lankóné)

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

Dudás Juló

1967 JUL 16. 1021

Akácz László irodalmi riportja

Ötven forint darabja

Rajzolóasszonyokat kerestünk a K-i határban.

No, nem olyan Dudás Juló fele istenáldotta tehetségeket, akiknek keze nyomán az igazinál is szebb virágok nőnek, hanem csak amolyan rajzolgatókat, akik, mivel iskolás korukban meg az azt követő években a sok dolog miatt nem tudták kibontani ami bennük van, hát most, életük fáradtabb felében próbálkoznak közelebb kerülni a rajzolgatás, festegetés tudományához.

Mert van ilyen: a községi művelődési otthon rajzszakkörébe járogatnak el — hogy szerdán-e vagy csütörtökön este, már nem tudom —, s ott egy fiatal festőművész mutogatja meg nekik, miképpen is kellene átmenteni a rajzpapírra az asztalon guggoló alma, körte vagy hasas kócsög képét úgy, hogy az a fehér lapon önmagát a legtermészetesebben mutassa meg.

Mi azonban nem erre a közös ügyeskedésre voltunk kíváncsiak. Sokkal inkább arra, hogy gazdagítja-e otthoni életüket, s ha igen, mennyivel ez az igazi szeppel való kései randevú.

A lakásokra voltunk hát kíváncsiak, a tömött lombok alá bújt tanyák tiszta szobáira, e tiszta szobák falát díszítő képekre, a szárnyas tükrök csecsebecséire. Arra, hogy a szakkörben pallérozott ízlés mit is parancsol otthon, türi-e még a régi vásárok vásári holmijait, s az újak vételekor tényleg az újat, a nemcsak anyaga szerint használatlant választja-e.

Ennek akartunk utánajárni, dehát ebből a vizsgálódó körülnézésből nem lett semmi, mert megakasztott, s némiképp ugyan a témához kapcsolódó, de azért mégis más természetű töprengésre késztetett mindjárt a legelső rajzolóasszony-látogatás.

1

N. Gáspárékhoz kopogtattunk — kopogtattunk? kutyát riasztva kiabáltunk — be először. Takaros kis épületnek tetszett a házuk. A friss meszelés meg a kútig, ólig, istállóig lerakosgatott, két téglányi széles út jól mutatta: ügyes kezű, dolgos emberek lakják a tanyát.

Szerencsénk volt. Az asszony egy hangosabb kurjantásunkra előkerült, s a dicséretesen háborgó pulit odébbparancsolva kedves szavakkal tessékelt bennünket befelé.

Ahova készültünk, a tiszta szobában állapodtunk meg, s egy gyors „köteny általi" széktörlés — úgy látszik, ez a szép, ősi mozdulat továbbra is ott él ezekben az asszonyokban — meg a szíves helykínálás után már a gangos tartású székekről tudattuk jövetelünk célját.

Vagyis: pedzettük inkább! Mert ismerve a téma kényes voltát, dehogy is kérdeztünk rá az innen-onnan, kredenc tetejéről, ágy feletti polcról felénk köszöngető dísztárgyak eredetére; inkább, — hogy a „bekerítő hadmozdulatot" megkezdjük — elkezdtük emlegetni a rajzolgatást.

Kérdeztük, miért is jár el abba a szakkörbe, miért is töri végig magát hetente ezen a hol poros, hol sáros, hol meg fagyott hat kilométeren. S hogy lássuk is, mire haladt már a kései tanulásban kértük, mutassa meg néhány munkáját.

Az asszony kislányosan vállat vont, majd odalépett a kredenchez, és annak alsó polcáról előhúzott két vaskos mappát.

Előbb a kisebbet, a ceruzarajzokkal telit nyitotta fel.

Váratlanul ért bennünket a látvány: a keménypapírtokban nemhogy egy kisdiáknak, de egy haladóbb fokon tanuló főiskolásnak is dicséretére való munkák sorakoztak. Nekiszabadított, természetes lendülettel futottak a lapokon a vonalak, s akár valami csendéletet, akár egy tájat mutattak, mindegyikükből kierződött, hogy bizony nem valami tehetség nélkül való kéz húzta meg őket. Egyszóval, ügyes, rajzolásra termett asszonynak mutatták N. Gáspárné a rajzok.

Főképpen is azok, amelyekről emberi arcok néztek vissza ránk. Mert portrék, mozdulatlanságukban is eleven portrék is sorakoztak ott a kötegben: alkalmas pillanatokban „megfogott", fiú-, leány-, asszony-, s férfi tekintetek. Tényleg, a kifejezés rangjához illően: portrék!

Aztán kinyitotta a terjedelmesebb gyűjteményt.

Hogy is mondjam csak? Talán mégis ez a megkopott kifejezés illik leginkább ide — mellbevágott a látvány.

Ebben a kötegben ugyanis színes „ábrázolatok" sorakoztak. Csúcsukról lecsorduló hóval ékes hegyek, tövükben az álmodozó, ibolyakék tó, a tó egyik partján a kicsi ligetben megbúvó faház, a másik parton meg — na mik? — őzikék. Legelésző, kortyolgató őzikék.

Magyarán: giccsgyűjtemény volt a nagyobb mappa! Cukrozott, émelyítő „tájábrázolatok" gyűjteménye!

Míg becsülettel végignéztük mindet, volt idő összerakni a következő kérdést, hogy sértő, bántó még csak véletlenül se legyen:

— *Miért tetszik ezeket a színeseket is csinálni? Talán túl sötét, egyhangú a ceruza?*

— Nem! — rázta meg fejét az asszony. — Ezek itten *eladásra* lesznek! Ezért a hattyúsért éppen ma délután jön el az egyik sógorom.

2

S hogy látta, első szóra nemigen értjük, a beszédét, bővebb magyarázkodásba kezdett:

— *Kislány koromban is éreztem én, hogy nekem menne jól a rajzolás. Csináltam is, hacsak volt egy kis szabad időm, dehát, ahogy teltek az évek, úgy szaporodott a kezem alá való munka. Attól fogva aztán, hogy férjhez mentem, egy vonalkát nem húzhattam. Csak akkor, amikor a gyerekek is a maguk emberei lettek, meg a föld is bekerült a csoportba, akkor jutottam oda, hogy megint rajzolni kezdjek. A kisebbik lányom tanítónénije említette meg, hogy indul valami szakkör a faluban, hát egyszer elmerészkedtem. Bibelődtünk ott mindenféle képekkel, láthatták az előbb! Egyszer aztán lerajzoltuk az öreg Gált, az iskolaszolgát, vagyis, ahogy mostanában nevezik, hivatali segédet, akinek igy mondta a szakkörvezető, igen karakteros feje van. Az én rajzom lett a legjobb, legalábbis azt mondták rá. Tetszett az öregnek is, el is vitte haza, megmutatni. Amikor visszahozta, sokáig itt üldögélt. Aztán, amikor már eleget példálózott arról, hogy milyen ügyes kezem van, előhozakodott a kérésével. Azt mondta, mennék már egyszer el a lányáékhoz, s másolnám le nekik azt a képet, amit valami vándorpiktor pingált föl a folyosójuk falára. Éri a szél, szivja a fagy ott a képet, le kellene másolni valahogy. Mert az a táj nem arra való, hogy elpusztuljon! Azt meg kellene őrizni, olyan szép! Elmentem, lemásoltam. Tetszhetett a munkám, mert kérés nélkül is adtak érte egy ötvenest. Aztán két nap múlva megint beállított az öreg. Azt mondta, ott járt náluk valami rokona, meglátta a képet a falon, s annyira megtetszett neki, hogy megkérte, jöjjön megint el, s kérjen meg, fessem le újra. Nem baj, ha nem pontosan olyan lesz, mint az övék, csak az is szép színes legyen! Megcsináltam, tőle is kaptam egy ötvenest. Negyednap megint jött az öreg. Akkor meg mit tudom én már, hogy kinek kért egy képet. Az lett aztán a helyzet, hogy jövögettek innen is, onnan is festetni. Volt, aki már előlegbe itthagyta az ötvenest. Én meg, ugye, aki kérte, annak festettem. Eleinte azt az elsőt másolgattam, de aztán nekibátorodtam, s úgy rakosgattam egymás mellé a részeket, ahogy éppen jól esett. Most aztán már rendelés nélkül is csinálom, hogyha jönnek, hát ne kelljen senkinek várakoznia. Vigye, amelyik tetszik, darabját ötven forintért. Ha úgy alakulnak a dolgok, egy ezrest is megkeresek így egy hónap alatt. A szakkörben, ugye, belement már az ember kezébe a mozdulat, itthon meg csak újrázni kell, szaporán. Most azért még elmegyek egyszer-kétszer, mert a vezető megígérte, hogy még az állatok rajzolásában is eligazít. Azokat ugyanis a legnehezebb megfesteni, az őzeket... Aztán, ha ezek is olyan könnyen sikerülnek, mint a többi részek, akkor már nemigen járogatok el innen hazulról, mert időbe telik az oda- meg visszakutyagolás. Nekem pedig ezután sok képet meg kell festenem. Fizetnek érte, s nekünk meg ugye, kell a pénz nagyon!*

Így beszélt az asszony, faggatás nélkül, is minden olyan kérdésre válaszolva, ami ebben a dologban magyarázatot követel.

Csend lett, amikor mindezt elmondta. Ő a munkájuk hasznában biztos emberek tiszta örömével igazgatta az egymáson heverő lapokat, mi meg csak ültünk, hirtelen felkavarodott gondolatainkat figyelve.

3

Festőasszony a határban! — mondtam magamnak. Későn virágzó, viszszaszorított őstehetség! Közönséges giccsör — mondtam aztán —, aki, mint a vásárokból, búcsúkból ismerős társai, sorozatban gyártja a képzőművészeti szennyet, tovább mérgezve vele a félművészetnek még amúgy is olyan könnyen áldozatul eső falusiakat, tanyaiakat.

Öregségére magára talált népművész — érveltem megint —, akinek ceruzája nyomán életre kel a papír! Veszedelmes kontár, aki bár soha ne jött volna rá, hogy miféle képesség is rejtőzik benne!

Akkor, két veszekedő gondolat között megkérdeztem, tulajdonképpen mire is kell olyan nagyon az a pénz.

N.-né előbb azt felelte, hogy a kisebbik lányát, aki az ősszel ment férjhez, azt szeretné még utólag egy kicsit jobban kistafírozni, de aztán csendesen hozzátette:

— ... *meg azért, hogy legyen!*

Körülnéztem a szobában: ha kicsit használt, de azért igen jó külsejű bútorok álltak benne, a sárga deszkapadlón itt is, ott is szőnyeg, porcelánkészlet a faragott kredencen, csipkefüggöny az ablakon; az egyik sarokban barna csempés, hordozható cserepkályha, a kettős ágy végében, egy odavetett díványpárnával sebtében letakarva, egy halom mosásra előkészített finom nylon fehérnemű. S az ablakon át idelátszó udvaron is tele kukoricagóré, hatalmas rózserakás, a kerítés tövében legelésző tehén, mindenféle aprójószág — a tisztes jólét csalhatatlan jelei. Minek hát ide az a sok pénz?

S mintha az asszony megérezné a kérdést, megint beszélni kezd:

— Merthogy engem mindig arra tanítottak, meg magam is csak azt tapasztaltam, hogy a pénzt, akárhonnan jön is, tíz ujjal kell megfogni. Azt kell érte megtenni, amit lehet, onnan kell előkaparni, ahol van! Menni kell utána folyton, hajtani kell, fogni kell, mert ha egyszer is elszalasztjuk akkor aztán bottal üthetjük a nyomát. Hát ezért adtam rá én magamat erre a képcsinálásra! Kiderült, hogy értek ez efféle munkához, hát most ezzel keresem a pénzt. És míg csinálom, azért szórakozok is, mert azért nem olyan unalmas dolog ám azokat a részeket hol ide, hol oda tenni, még újabb, még szebb színeket keresni. Igaz ugyan, hogy néha azért, mint eleinte, csak rajzolgatni szeretnék egyedül a magam gyönyörűségére, hogy még szebben, még könnyebben szaladjon ki a kezemből a vonal, dehát ilyenkor azt mondom magamnak, hogy a pénz azért mindenféle ügyeskedésnél fontosabb, s ha nehezebben is, mint máskor, de csak odaülök megint tájakat festeni. Mondom, ötven forintot fizetnek darabjáért, s ha úgy alakulnak a dolgok, egy ezrest is megkeresek egy hónap alatt...

Ennyit mondott N.-né, s azután, hogy mégegyszer megdicsértük a képeket, a feketéket is meg a színeseket is, a látogatás eredeti céljára már nem is gondolva, elbúcsúztunk.

4

Már kint, a dűlőút végén álldogáló kocsinál jutott eszembe ez a szó — *pragmatizmus*. Haszonelvűség! A mindenben hasznot keresés elve! A hasznot hajszolók, a semmi mást, csak a hasznot kergetők filozófiája.

Mert mi, ha nem ez a veleszületett, belesúlykolt életelv vitte rá N.-nét erre a képcsinálásra, mi, ha nem ez az annyiszor hallott parancs fojtotta el a benne lappangó, s végre utat talált igaz szenvedélyt? A „fizetnek érte, hát persze, hogy csinálom"-elv állt útjába, hogyha így, öregségére is, de valami tiszta fogantatású dolgot csináljon, ez ütötte el attól, hogy valamiben megint úgy lelje kedvét, ahogy azt kislány korában tette:

Fizetnek érte, hát persze, hogy csinálom!

Akkor is, ha már kiházasítottam a lányom, akkor is, ha már megvettem a hordozható cserépkályhát, akkor is ha tele van a góré, akkor is, ha a régebben megszokottnál már mindenből több, mindenből jobb van!

Csak azért, hogy legyen! Meg azért, mert a pénz az olyan, hogy tíz ujjal kell mindig megfogni, menni kell utána, hajtani kell, mertha egyszer is elszalasztjuk, bottal üthetjük a nyomát!

Ilyen ez a pénz! Ott kell hagyni miatta a végre megtalált játékot, dologra kell kényszeríteni érte a még félig sem kiszabadult szenvedélyeket! Mert így tanították, meg így is tapasztaltuk milyen sok ideig...

Vajon, mikor fognak már csak félig olyan szabadon játszani az emberek, ahogy azt a körülmények már régen megengednék?

PAJTÁS híradó

Táborozó pajtások, figyelem!

Fonyódi, balatonszárszói, szigligeti, dömösi táborozó pajtások: minden héten megküldjük úttörőtáboraitokba a Csongrád megyei Hírlap vasárnapi számát, hogy a „Találd ki" megfejtését beküldhessétek szerkesztőségünkbe. Feladónak azonban az itthoni címeteket írjátok a borítékra, hogy a nyereményeket már lakásotokra küldhessük. Jó táborozást és jó fejtörést.

48 ezer 357 úttörő Csongrád megyében

Az iskolai év befejeztével a Csongrád megyei Úttörőelnökség is összegezte azokat a legfontosabb statisztikai adatokat, amelyek a megye úttörőcsapataira jellemzőek. Ezek szerint Csongrád megyében 230 úttörőcsapat működik. A kisdobosok száma: 20 875, a megye úttörőinek száma pedig a kisdobosokkal együtt 48 357. Ebben az évben 5426 nyolcadik osztályos úttörőt javasoltak az úttörőcsapatok a KISZ-be.

A kulturális szemle bemutatóin 6916 fő vett részt csapatszinten, az őrsöket 23 ezer 998 pajtás képviselte. „Tiszta, rendes osztály" címet 671 osztály nyerte el ebben az évben, a „Tiszta iskola" címet pedig 67 iskola szerezte meg.

A pajtások 479 ezer óra társadalmi munkát végeztek ebben az évben. Elültettek 26 ezer darab fát, 1850 hold rétet, legelőt gondoztak. Tanterven kívül szervezett üzemlátogatáson vett részt 10 ezer 758 pajtás. A pajtások vas- és fémgyűjtési versenye is sikeresnek mondható, hiszen 9 és fél vagon papírt és 55 vagon vasat gyűjtöttek.

Úttörők könyvespolca

Tatay Sándor: Bújdosásunk története. A második világháború végén két fiú megszökik a nyugatra hajtott fiatalok közül, s a Badacsony sziklái és szőlei között bújdosva várja ki a háború végét. A mindvégig izgalmas regény nagyszerű olvasmány a kalandot szerető fiataloknak.

Dékány András: Robinson utolsó kalandja. Defoe világhírű regényének végén Robinson kalandjainak folytatását ígéri, ígéretét azonban nem tudta beváltani. Dékány a megöregedett világjáró utolsó utazását képzeli el, és írja le izgalomban bővelkedő regényében.

Mátyás király meg a város kapuőre

Mátyás király sokat járt-kelt álruhába öltözve, hogy maga, személyesen győződjön meg országában, hogy hol, hogyan bánnak a gazdagok, meg a hivatalnokok a szegényekkel.

Mátyás királynak azonban meglehetősen nagy orra volt. Sokszor a nagy orra szinte a vesztét okozta, mert árulójává vált. Egy alkalommal, amikor egy várost ellenőrzött álruhában, valaki a város lakói közül felismerte, s bejelentette a város bírájának, hogy itt van Mátyás király a város életét kipuhatolni.

A bíró elhatározta, hogy elfogatja az álruhás királyt és jól „elpáholtatja", mintha tolvaj, vagy kém lenne, hogy elvegyék kedvét az álruhás puhatolódzástól.

A bíró meg is parancsolta a város őreinek, hogy a kapukat zárják le és fogják el az álruhás királyt, s vezessék elébe.

Csakhogy Mátyás király eszes és tapasztalt ember volt, és időben megtudta a bíró szándékát.

Éppen egy kovácsműhely előtt haladt el, s magához vett egy kocsikereket, egy kicsit be is kormozta magát, és a kereket maga előtt gurítva ment ki a városból.

A kapu elé érve, az őr látta, amint siet a „kovácslegény" a gurító kerék után: jót a hátára csapott a tenyerével, s nevetve kiáltott utána: — Hé, te nagy lajhár!, akkora orrod van, hogy akár Mátyás királlyal is össze lehetne téveszteni.

Az álruhás király meg csak futott szótlanul a kerék után, mint aki figyelemre sem méltatja az őrt. A bíró meg kerestethette Mátyás királyt. Rég túl volt a városon, ahol nem meszszire várakozott rá a híres „fekete sereg", amelynek élén nemsokára királyi pompával vonult be a városba, hogy igazságot tegyen a szegények javára.

(Vadász György rajza)

Pindurka...

Pindurka a tévét nézi,
a híradót látja,
képernyőnél ülve szundít
szép hajasbabája.

Most egy autó közeledik,
Pindurka megretten:
a Marcsi baba nem figyel,
[jaj,
elgázolja menten!

Ölbe kapja, simogatja:
— Ó te csacska, Marcsa,
nem láttad a tilos jelzést?
Mindig ügyelj arra!

Móka Matyi, a futballcsatár

Matyi is szívesen kergeti a labdát. Sajnos, üldözte a balszerencse. A labda helyett a kapufába fejelt. Sajgott is a feje! Egy vad játékos labdának nézte a térdét, azután a labda helyett a földet érte az álla. De Matyi nemhiába furfangos! Alaposan felvértezve fejezte be a döntő mérkőzést!

Jugoszláv és német úttörők Csongrád megyében

A kiszombori úttörők meghívására már Balatonszárszón táborozik 40 szabadkai úttörő. A kiszombori úttörők augusztusban viszonozzák a látogatást és csereképpen ők az Adriai-tenger mellett nyaralnak. Augusztus elején német úttörők 20 tagú csoportja érkezik a makói pajtások vendégeként a balatonszárszói táborba.

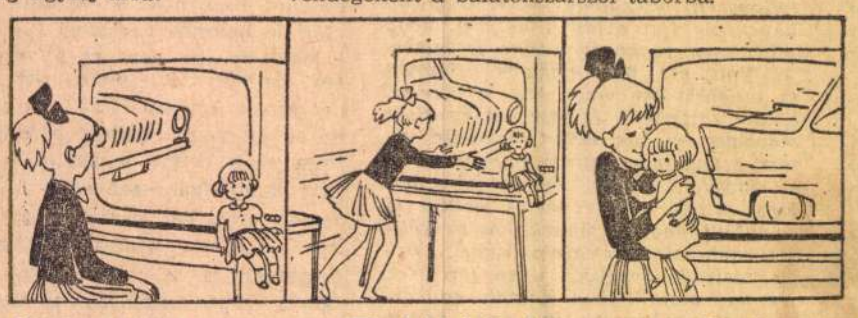

Találd ki!

ÖSSZEKEVERT KÖZMONDÁSOK

Nem mind arany, közös lónak
Míg el nem törik, éhes disznó
Korsó a kútra, ami fénylik
Makkal álmodik, túros a háta
Addig jár a.

Az összekevert közmondásokból csináljatok helyes közmondásokat és küldjétek be őket szerkesztőségünkbe. Beküldési határidő: július 22. (szombat!). A borítékra írjátok rá: Találd ki! Címünk: Csongrád megyei Hírlap Szerkesztősége, Szeged, Sajtóház.

*

A július 2-i számunkban megjelent találós kérdésre 530 megfejtés érkezett szerkesztőségünkbe. A kérdések helyes megfejtése a következő: Magyarországgal határos szocialista államok: Szovjetunió, Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia. A Csongrád megyei Hírlaptól ajándékkönyvet kapott: Kiss Judit (Csanádalberti), Petőfi u. 10.). *Bacsa* Jusztina (Szegvár, József A. u. 6.), *Mata* Eszter (Szentes, Keresztes u. 2.).

A szegedi Móra Könyvesbolttól ajándékkönyvet kajott: *Novák* Ibolya (Hódmezővásárhely, Zsdanov tér 24.), *Fogas* Etelka (Makó, Nádasdi u. 5.).

A Csongrád megyei Úttörőelnökség levelezőlap összeállítását kapta: *János* Edit (Algyő, Farkirét 27.), *Mihalek* Mária (Apátfalva, Nagyköz u. 5.), *Szabó* Béla Ambrózfalva, Dózsa u. 23.), *Ferenczi* László (Bökény 36.), *Deák* Mária (Bokros I. ker. 130.), *Farkas* Ferenc (Csanytelek, Ady E. u. 33.), *Lévai* Teréz (Árpádhalom, Lenin u. 3.), *Harmath* Éva (Csengele, Tanya 473.), *Kanfi* Lajos (Felgyő, Tanya 375.), *Szell* Mária (Csanytelek, Tömörkény u. 15.), *Deák* Mária (Felgyő, II. ker. 1.), *Szabó* József (Baks, Felszabadulás u. 329.), *Varga* Rozália (Derekegyház, Felszabadulás u. 7.), *Tánczos* Erzsébet (Csongrád, Hock J. u. 1.), *Benyhe* Ilona (Hódmezővásárhely, Síp u. 7.), *Radics* Edit (Hódmezővásárhely, Magyar u. 8.), *Túri* Matild (Hódmezővásárhely, Tanya 1406.), *Balla* Ilona (Magyartés, Kossuth u. 2.), *Gelegonya* Mária (Eperjes, Kiskirályság 15.), *Kulcsár* János (Makó, Vörös Csillag u. 49.), *Madarász* Sándor (Nagymágocs, Mező u. 4.), *Árva* Irén (Maroslele, Béke u. 25.), *Kiss* Katalin (Pitvaros, Széchenyi u. 31.), *Gera* Mária (Kiszombor, Dénesmajor), *Bozó* Gizella (Mindszent, Köztársaság tér 29.), *Galgóczi* István (Nagylak, Nyárfasor 12.), *Varga* Sándor (Nagytőke, Bocskai u. 5.), *Fábián* Etelka (Szentes, Alsórét 247.), *Berecz Mária* (Nagyér, Rákóczi u. 73.), *Ágoston* József (Szegvár, Tiszai u. 8.), *Hódi* Zsuzsa (Szeged, Bécsi krt. 8—16.), *Vida* Gyula (Tömörkény, Kossuth u. 107.), *Lévai* Rozália (Székkutas, V. ker. 14.), *Jámbor* Katalin (Szentes, Kéreg u. 8.).

Lakásunk

A színek hatásával a tudományos vizsgálatok hosszú sora foglalkozik, s ezeknek a vizsgálatoknak a tanulságát vonjuk le akkor, amikor a lakás színeiről beszélünk.

Tisztázni kell mindjárt azt, hogy meleg és hideg színeket kell megkülönböztetni egymástól. Egyesek a napsütést idézik, mások ködös, borongós hangulatot ébresztenek. Például a sárgás, ekrű színű csipkefüggönyön keresztül derűsebbnek, míg az erősen kékített, tehát hideg-kék hatású fehér függönyön át hűvösnek hat az utca képe. A sárga, a narancsszín ünnepélyes és vidám, a kékeszöld hűvös, a sárgászöld pedig nyugtat. S a színek nemcsak hangulatunkat befolyásolják, hanem optikai hatásuk is van. Mindkét hatással számolni kell a lakásban, a falak színének, a berendezés tárgyainak összeválogatásánál.

A modern falfestés nagy egyszínű síkokra törekszik. A hengerelt mintát, amelynek elsődleges célja a festés hibáinak eltüntetése, száműzi. De ha mégis szükséges a hengerezés, arra kell törekedni, hogy minél egyszerűbb legyen a formája és a színe is. A falra festett tagolások viszont teljesen feleslegesek. Hiszen a mennyezet alatt alkalmazott lécutánzat eredeti szerepe az volt, hogy a valóságnál alacsonyabbnak tüntesse fel a szobát. Ma erre a hatásra nincs szükségünk, s ha igen, akkor meg egyszerűbb eszközökkel is elérhetjük.

A túlmagas szoba akkor látszik alacsonyabbnak, ha a mennyezetét sötétre festik, az alacsonyabb szobát viszont akkor érezzük magasabbnak, ha viszonylag sötétebb falai fölött vakítóan fehér mennyezet van.

Divatba jött, hogy a szoba falait többféle színűre festik. Ha sötét a szoba, az ablakokkal szemközti falat kell világossá, fényvisszaverővé tenni. A beugró részek, vagy a kályha környéke sötétebb színt kaphatnak. Alapszabály, hogy a különböző színek faltól-falig érjenek, s a mennyezettel is éppen a hajlásszögben találkozzanak.

A szobát tágasabbá, nagyobbá tehetjük a festésen kívül a bútorok elhelyezésével is. A kisméretű, alacsony bútorok egysorba helyezése nyújtja a teret, ha egy-egy magasabb darabot iktatunk közbe, az osztja a távolságot. A sötét szí

Terhességi ínygyulladás, szúvasodás

Tudott dolog, hogy a terhes nőnek jobban kell vigyáznia a fogaira. De, hogy miért, azt csak kevesen tudják. Bár nem lényegesen nagyobb a fogak romlása a terhesség alatt, mint máskor, mégis a legkisebb szuvasodást is be kell tömetni. Az elhanyagolt fogak esetleg éppen a szülés idején igen heves fájdalmakat okoznak, amikor egyrészt a beavatkozás akadályozott, másrészt közvetlenül a szülés előtti kezelés — mint minden izgalom — lehető leg kerülendő. A terhes nőnek nemcsak a szuvasodás a problémája, hanem az úgynevezett terhességi ínygyulladás is. Ezt helyileg és gyógyszeresen lehet kezelni, s feltétlenül fel kell keresni vele a fogorvost. Ez a „betegség" a szülés után magától elmúlik. De igen fontos, hogy a fiatal anyák a szoptatás idején is gondot fordítsanak fogaik kezeltetésére, gondozására.

Dudás Juli.
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Népszava

1956 AUG 19.

470

EGY NÉPMŰVÉSZ

Akad itt népviselet, csipkés fejkötő, pillangós kötény vagy féltucatnyi. Árpád apánk a festett falakról ahogy nézi. nem csodálkozik. Megszokhatta már az elmúlt esztendőkben, hogy a tarka viselet, a sokráncos szoknya bering ide a piros szőnyeges parlamenti folyosókra, faburkolatos termekbe.

Ezúttal kitüntetésre jöttek, s ehhez mérten elfogódottak is kicsit a színes öltözetek viselői, meg a férfiak is egyszerű feketében: újabb tizenegy népművészek ők, kiket a »népművészet mestere« címmel és jelvénnyel tüntetnek ki.

Van itt szín, minta elégséges, de ahogy az ünnepélyes kitüntetés megesik, a rendezett széksorok elbomlanak, a csoportokban beszélgetőkről egyszerre lefoszlik a feszesség is, meg az »egzotikum« is. Mert ahogy, teszem azt Vankó Imréné Dudás Julit hallgatom, csak arra kell gondolni, hogy az írók mindig »témát« keresnek a nép közt, pedig kollégát is találhatnának. Dudás Juli ugyanis »írónő«, de nem csak addig, amíg a játék a szóval tart, hogy hát hímzésmintákat író és tervező, hanem igazában is író, mert a ceruzát talán a rajznál is szívesebben mozdítja arra, hogy a galgamácsai népszokásokat feljegyezze, dalokat, köszöntőket, játékokat ne csak leírja, hanem magában, tehetségével és kedvével át is költse, formálja. Sőt, meg sem elégedik a maga környékével. Legutóbb Karancsalján járt, mert meghallotta, hogy a Marakodi-pusztán érdekes lakodalmi szokások élnek, mások, mint az arra feléjük valók. S hogy az írói szándék mellé már a rang is megvan, bizonyítja, hogy már könyve is megjelent, a »Csicsija bubája«, más gyűjtéseit is kiadták már és megint újra készül éppen.

Honnan az érdeklődése, a tehetsége? Mondhatnánk, családi. Vagy ahogy ő mondja: Apámnak ez volt az élete, hiszen akkor a szokások még nem hagyományok voltak, hanem eleven élet. Ma már a mozi, meg a többi kiszorítja, hát csak játékként csináljuk. (Mikor ezt írom, éppen kezemben egy gyűjtemény, melyben Dudás Juli így kezdi feljegyzéseit a régi galgamácsai gavallériáról: »Arról beszélgetünk az öreg, 80 éves apámmal, hogy milyen szép volt régen, még mikor az ő nagyapja volt legénybíró. Mesélte, hogy milyen volt a gavalléria Mácsán...«) Így táplálkozik hát Dudás Juli, de meg a többiek ismerete, tudása, ami aztán a művész tehetségével újraszületik bennük és általuk...

(b. p.)

...kájukról

...űködésről a tanácsokkal, a parlament üléseiről, ...géről

dolgozzék. Pedig a bizottságok feladata, hogy egész évben folyamatosan biztosítsák az országgyűlés két ülésszak közötti tevékenységét. *Reszegi Ferenc* képviselő a jogügyi bizottság munkamódszerei, tapasztalatai alapján értékes gondolatokat ismertetett:

— A bizottságok mindenekelőtt *teremtsenek szoros kapcsolatot az illetékes szakminisztériumokkal.* Kérjék tájékoztatásukat problémáikról, s formáljanak jogot arra, hogy

AZ ÉLELMISZERIPA... ÉS SORON LEVŐ FELADATAI

Nyers Rezső miniszter nyilatkozata

Az utóbbi időben javult a lakosság ellátása alapvető élelmiszerekben. Időnként egyes termékekben jelentkezik ugyan hiány, de a legfontosabb cikkekből az ellátás biztosított. *Néhány hét óta már nincs fennakadás a hús- és zsírellátásban sem.* Egyes élelmiszerek *minősége* ellen azonban jogosak a panaszok. Különösen a tej és tejtermékek, a dohányáruk és az édesipari termékek egy részének gyenge minőségét kifogásolják, valamint a kenyér és péksütemények he-

kerül — mondotta *Nyers Rezső* miniszter. — A múltban egyes esetekben a nyersanyagellátás nehézségei és az igények gyors növekedése miatt *elkerülhetetlen volt a minőségromlás.* Az objektív nehézségeken túlmenően azonban az ipar irányításának hiányosságai is közrejátszottak. *Még ma is hátráltatja a minőség javítását, hogy bérrendszerünk és a verseny jelenlegi célkitűzései nem mindenütt ösztönöznek eléggé a jobb minőség elérésére.* Hiba volt a múltban az is, hogy a

rendszert kísérletképpen néhány üzemben szeptemberben bevezetik. Természetesen a sütőipar biztosítani fogja, hogy *a lakosság a reggeli órákban, sőt napközben is, friss süteményt és kenyeret vásárolhasson.* A sütőipari termékek jó minőségét és bő választékát azzal is javíthatjuk, ha az eddiginél közvetlenebb kapcsolatot és kölcsönös érdekeltséget biztosítunk a sütőipari munkások és a kereskedelmi dolgozók között.

Javult a zsír ...

Néprajzi értékeink feltárásának bemutatását DUDÁS JULÓ kiállításával folytatjuk.

A sokoldalú, nívódíjas galgamácsai népművész festményei mellett, felsorakoztattuk a falu ma is élő népviseletét és néprajzi tárgyait. Ily módon a kiállítás keresztmetszetét adja Galgamácsa néprajzi kultúrájának és részleteiben is igazolja Dudás Juló néprajzi forrásértéket képviselő őszinte művészetét.

Élénk színekben pompázó művei díszítik a balatonfüredi Anna Marina Szállót, a budai Búsuló Juhász Éttermet és más középületeket. Ismerik művészetét Hollandiától Japánig. Illő, hogy megyénk is újra lássa népművészetét itt Szentendrén, a festők városában.

A kiállítás nyitását követően este fél 8 órai kezdettel a Dudás Juló vezette galgamácsai együttes mutatkozik be a város Főterén, a Teátrum Színpadán, egész estét betöltő műsorral.

A Pest megyei Múzeumok igazgatósága meghívja Önt

Vankóné DUDÁS JULÓ népművész

kiállításának

megnyitására

a szentendrei Művésztelepi Galériába

(Vöröshadsereg u. 51.)

1974. július 23-án (kedden) 17 órára

Megnyitót mond:

Dr. Ikvai Nándor

megyei múzeumi igazgató

Fk.: Dr. Ikvai Nándor — GYGY 74. 4895

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 24
Tolna m. Népújság

Dudás Júlia

1021

FONÓHÁZ DUDÁS JÚLIA RAJZA

FODOR ANDRÁS:

KRÉTARAJZ

Még ismerős a Holdra fülelő
krétával írt falusi éj.
Lábam elé meghitten üti árnyát
a parti szálfák lándzsasora.
Még nem tévesztem el az orgonás közt
a kőrisbogaras sövény
kaján egérszagát.

Elcsendesült, üres a fodrászműhely,
de ablakából útra muzsikálnak
a mennyezet kék fényharmonikái.

Kerékpár surrog kinn a járda mentén.
Gazdátlan köszönés talánya
mereng a templom kőszügyén.

Megy az orvos az ártézi kútról,
ballag a hídon át hazafelé;
a békák üngető hintáin jobbra, balra,
fehér szárnyakként hosszan ing kezében
két billegő vödör.

Babits M
gyer

Babits 90. születésnapj
a vezető budapesti napilapo
irodalmi folyóirataink mélt
tásokkal, újraértékelésekkel
ismeretlen művei közlésév
ünnepelték. Az utóbbi hón
napokban számos, eddig kézira
ban rejtve maradt, jelent
verse és prózája került na
világra. Tanítványának
volt titkárának, Szabó L
rincnek hagyatékából hár
tucatnyi vers-kéziratra buk
kantam, ennek nyomán má
nagy kortársak, mint Hatvan
Lajos, Komjáth Aladár st
hagyatékait is átnéztem
végül a sokáig zárt letétkén

Könyvről könyvre

Babits 1923. elején kezdte írni a Nyugatban Könyvről könyvre című rovatát, kritikai irodalmunknak ezt a szokatlan és kivételes remekét, ami végül sajátos könyvvé állt

Ámulva olvassuk: micsoda gazdag és fogékony szellem, s mennyire friss, mennyire időszerű, ahogy a jó mindig az „Nem a holnapnak szól, csupán a mának, s a ma sem kö-

Kosztolányi és Karinthy.
mennyi személyes vallomás
könyveken átszűrt élmény.
szavakba mentett valóság.

Tulajdonképpen csak mos
kezdjük megismerni az igaz
Babitsot, akiről lassan leválnak a félreértések, a kortársak balítéletei, elfogultsága

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 24

PEST M H

Dudás Gulb

1021

FONÓHÁZ

Dudás Juló festménye

BARÁTOK KÖZT — TÁRSASÁGBAN

Vendégvárás

Szeretném, ha elhinnék, hogy az ünnepi és nem ünnepi vendégvárás, a kínálás, a megvendégelés csak akkor öröm, ha sem a háziaknak, sem a vendégeknek nem okoz gondot. Milyen vendéglátás az, ahol a háziasszony egy pillanatig sem ül le, hanem szaladgál. És milyen kínálás az, ahol erőltetik az evést, ivást. Ha *„karácsonykor nem számít az epebaj"*, *„majd koplalsz odahaza"* — és ehhez hasonló sületlenségek hangzanak el. Milyen vendégszeretet az, ahol részegre akarják itatni azt, aki nem akar inni. Az erőszakoskodás kellemetlenné teszi az összejövetelt.

Mire hívunk?

Vendégvárásnál pontosan kell tudnunk (ezt a meghívottakkal is közölnünk kell), hogy *mire hívjuk* meg őket. Kínos dolog, ha vacsoraidőre tettük a meghívást, (mondjuk nyolcra, félnyolcra), a vendég beállít korgó gyomorral, de mi csak pár szem aprósüteményt kínálunk. Fordítva sem jobb, amikor nagy tál ételt készítünk és a vendég akkor szabódik, dehogy kér most evett otthon kan azért nem eszik ezt a kitűnő gyümölcsöt, mert — nem tudják, *hogyan kell enni.* A grape fruitot kettévágjuk, mint a citromot. Éles kis késsel bevágjuk a gerezdeket elválasztó fehér hártyákat, úgy, hogy a gerezd bele kis kanállal könnyen kiemelhetővé váljék. Így tálaljuk. Ha valaki kívánja, egy kis porcukorral is meghintheti.

Hogy készítsük?

Második ételnek, *fő ételnek*, roston vagy alufóliában sült húst adnék és hozzá salátát. A jól megmosott, esetleg kivert, sózott, fűszerezett hússzeletet betekerjük egy darabka alufóliába, úgy hogy teljesen be legyen burkolva. Az így betakart szeleteket tepsibe betesszük a forró sütőbe, előbb alsó, majd felső lángon jól megsütjük.

Hús mellé *köretnek* salátát szoktam adni. Ime egy kitűnő salátarecept: bármilyen nyers vagy főtt zöldséget, például karfiolt, retket, zöldbabot, paprikát, uborkát, paradicsomot stb., stb. vegyesen, jó apróra vágok (tehetek bele me-

Az OKISZ-labor tervezői évente 3—4 ezer modellt kreálnak a szövetkezeti ipar divatszalonjai és a konfekcióipar részére. A szezonra már kaphatók az üzletekben. Képünkön: anyagot választanak az egyik tervhez.

dulával vagy dióval meghintem és az alma levével meglocsolom.

Hogy tálaljunk?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 31

Nógrád

Dudás Juli

1021

Dudás Juli: FONÓHÁZ

Krétáról, somfabotr

az egész világon, nemcsak az angolul beszélő országokban. Poharak vidám csendülése közepette, kéz a kézben újra visszaemlékeztünk a régi napokra. Egyébként a dal első változata nagyon öreg, a második és a harmadik változatot a nagy költőnek, Robert Burnsnek köszöni a világ. Az ősi skót és gael, azaz a felvidéki skótok kelta nyelvének szavai — persze — feledésbe merültek, de a dallam a régi.

Fut az idő.

Jócskán elmúlt már hetven, amikor az életben egyetlenegyszer találkoztam Tersánszky Józsi Jenővel. Röpke találkozás volt egy dunántúli városban. Életkorára céloztam.

— Lehet, hogy igaz, hetven múltam — simította végig kurtára nyírt haját —, bár azt hiszem, komolyan még nem is gondolkodtam ezen. Egyszer talán majd ennek is eljön az ideje. Mert bizony mostanában nemigen érek rá.

Kis szünetet tartott.

— Hogy min dolgoztam legutóbb? Persze, tudom már — csillant fel a szeme. — Nagyszerű somfabotot faragtam. A botot még hatvan évvel ezelőtt vágtam valahol, s most kifaragtam. Nagyon szép bot.

Nem láttam azt a botot. Most hol lehet?

Néhány Salgótarjánban vagy Budapesten lezajlott beszélgetésre is emlékszem az elmúlt évekből. Valamennyit, persze, nehéz lenne még oly röviden is elmesélni, s talán nem is szükséges. Valaki egyszer hosszú repülőútjáról beszélt.

— Egyszer csak megszólalt egy kellemes hang a mikrofonban. Közölte, hogy mi látható alattunk. Kréta szigete fölött repültünk, a gép alacsonyabbra ereszkedett. Úgy tűnt, zuhanunk. Megnéztük Krétát. Valóban hófehérek voltak a hegyei.

E néhány emlék is csak villanás az évek távolából. A beszélgetéseket egy kis Sony magnetofon hangszala őrzik.

Így hallom Veres Péter hangj kérdeztem éppen tőle:

— Péter bácsi sose ideges?

(Kérte, hogy így szólítsam.)

— Hogy mondjam, a szónak abban az értelmében, ahogyan például egy asszony ideges, tehát a szó drasztikus értelmében, nemigen — hangzott a válasz. — Nem lehet azonban az ember író, s főleg nem tudhat szenvedélyesen írni, ha nincs benne — ahogyan már megírtam — meztelen idegekkel a társadalomban.

Gobbi Hilda pedig életének — színházon kívüli — legizgalmasabb élményéről beszélt.

— Ez, sajnos, a háború. Illegalitásban voltam egy évig... Úgy éreztem akkor, hogy fiatal voltam, és mint minden fiatal, aki pláne művész, forradalmár — József Attila társaságába tartoztam, fiatal költők, írók, színészek közé —, szóval, megpróbáltunk nemcsak a színpadon keresztül, hanem az életben is harcolni az embertelenség ellen.

Bernáth Auréllal pesti Duna-parti lakásában találkoztam. Az európai, s ebben a magyar művészet jövőjéről mondta:

— Ez tulajdonképpen megválaszolhatatlan kérdés. Jelenleg a művészet, megítélésem szerint, egy tisztulási folyamat kezdetén áll. Azonban annyi olyan lépés történt, amely a művészetet teljesen járatlan utakra vitte, hogy egy ilyen folyamat hosszú-hosszú évtizedeket vesz igénybe.

— István bátyám, ha fogóval ki tudja húzni, akkor is öt pengőt adok.

Öt pengő akkor egy pár csizma ára volt. Dédapám megfogta fogóval a szöget, kihúzta. A történet másik változata szerint még mielőtt kihúzta volna, fogával elharapta a patkószöget.

Ha pedig foltozta a szűrét nagy zsákvarró tűvel, s nem akart kijönni a vastag anyagból a tű, megkapta a fogával.

— A kutya teremtette, micsoda tűket csinálnak mostanában — mormogta, s elharapta a tűt.

Olyan ember volt. Persze, már akkoriban is az járta: bezzeg a régi szép időkben, amikor még a tű is más volt, meg a patkószeg.

Azért Rábai Miklósnak, a világszerte ismert koreográfusnak egy mondata még idekívánkozik. Megkérdeztem tőle is, szerinte mi a boldogság?

— Sohase annyit dolgozzon az ember, amennyit kell, hanem mindig egy kicsivel többet, mert ez az emberi többlet teszi a világot emberivé — válaszolta.

S ha már szó volt róla, s koccintottunk a „régi szép idők"-re, koccintsunk az újakra is, amelyekben még emberibbé válik majd a világ. Mert erre igazán szükségünk van.

Boldog új évet!

Tóth Elemér

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 DEC 24
Kisalföld
Dudás Juli

DUDÁS JULI 1021

FONÓHÁZ

Kati, feleljetek: ki csente e
ból?

Mind a négy gyerek előj
a négyen azt mondták:

— Nem én voltam, ne
tam!

— Ez nem szép dolog -
a fejét anyus —, aki meg
be szépen, nem fogom a
rapni.

A gyerekek egymásra
egyikük sem szólt egy kukko
anyjuk ekkor visszafordult,
látta, hogy szomorú az arca.

NAGYAPÓ a padon ült, és újságot olvasott eddig, hanem most összehajtogatta a lapokat, és azt mondta a gyerekeknek:

— No, majd én megmondom, hogy ki volt a ludas. Egy kis bűvészkedéssel hamar rájövök. De aztán a fülön csípett torkos nyomban menjen be anyukához, és mondja meg az igazságot.

— Hogy csinálod ezt, nagyapó? — kérdezte Jóska.

— Úgy, hogy mindenkinek belenézek a torkába, s mivel nekem varázsszemem van, belelátok a gyomrotokba, és megtalálom a mákos patkót. Hát egy-kettő, álljatok elém sorba mind!

— No, az szép — mondta nagyapó, és barackot nyomott Palkó feje búbjára. — Hanem uccu, szaladj be anyukához, mondj el mindent, és ígérd meg neki, hogy máskor ilyent nem teszel.

PALKÓNAK könny csillogott a szemében, amikor bement, de vidáman jött vissza. Átölelte nagyapót, és megkérdezte:

— Mondd, nagyapó, neked csakugyan varázsszemed van?

— Dehogy van — nevetett nagyapó —, én is huncutkodtam egy kicsit. A gyomrodba ugyan nem láttam, de a fogaid között néhány mákszemet bizony észrevettem.

Zsombok Zoltán

1973 JUL 26

Júlia Dudás

ĽUDOVÉ NOVINY

ĽUDOVÁ UMELKYŇA ÚDOLIA GALGY

1021

V jej obrazoch sa kochajú po celom svete

Dnes je už svetoznáma majsterka naívneho maliarstva. Jej obrazy a maľby nielen poznajú po celom svete, lež sa aj nachádzajú na početných miestach piatich kontinentov sveta. Je rodáčka z Galgamácse, kde žije a pracuje i dnes. Často ju vyhľadávajú na byte domáci i zahraniční zberatelia folklóru a umeleckých predmetov, významní činitelia nášho verejného života, velikáni svetového mena . . .

Našiel som ju v spoločnosti svojej dcéry a vnúčatka v záhrade okolo domu, kde bosá práve okopávala zeleninu. Prijala ma milo a srdečne. Náš rozhovor bol živý a srdečný. Sotva som stačil po nej značiť, že jej rodičia boli jednoduchí sedliaci, ktorí mali len niekoľko holdov zeme, ona, Júlia Dudásová-Vanková, je ich šiestym, najmenším dieťaťom. Keď sa narodila, jej otec bol už 50-ročný. Často mu sedávala na kolenách a dychtivo počúvala jeho nevyčerpateľné rozprávky. . . Lebo starý Dudás bol najznámejším rozprávkárom celého okolia. Poznal históriu, ľudové zvyky, povery i ľudové piesne celého údolia Galgy.

V druhej polovici dvadsiatych rokov zavítal so svojimi priateľmi do tejto oblasti, tak i do Galgamácse, sám Zoltán Kodály. Na túto návštevu spomína Vanková takto:

— Bol vtedy na svojej obvyklej ceste-zbieral ľudového piesne. Navštívil aj môjho otca, o ktorom sa dozvedel, že vie veľa ľudových piesní. Veru veľa si toho aj zaznačil u nás! Naraz však zbadal ten kútik našej izby, ktorý bol výlučne môj. Bol to kútik, kde som kreslila, maľovala a šila ľudové kroje pre svoje bábiky. Tento kútik neušiel Kodályovej pozornosti, pohladkal ma, pochválil a poslal ku mne folklóristov ,ktorí sa so mnou porozprávali, na všeličo sa vypytovali a požiadali ma o to, aby som naďalej robila to čo dotiaľ, len omnoho uvedomelejšie. Od tých čias som si všetko poznamenala, zaznačila, čo otec i ostatní v dedine rozprávali — a to podľa možnosti čo najpodrobnejšie. Bola som vždy prítomná aj na ľudových hrách, neskoršie som sa ich zúčastnila už aj aktívne. Obľúbila som si ich natoľko, že pred 35 rokmi, teda ako 18-ročná začala som organizovať súbor spievajúci a hrajúci ľudové hry. Tento súbor mi veľmi prirástol k srdcu . . . —

Júlia Dudásová-Vanková so svojou vnučkou a obrazmi

Natoľko, že je priam neodlučiteľný od jej života. Spolu so súborom navštevuje aj ona obce a mestá našej vlasti, ktorý v rámci dva — a polhodinového programu oboznamuje ľudové piesne a tradície ľudí žijúcich v údolí Galgy. Vanková odprevadila súbor, ktorý sa už teší veľkej popularite, aj do zahraničia. Vlani boli v Taliansku, teraz sa vrátili z Juhoslávie, kde súbor získal veľký úspech. Bol zvlášť pozvaný belehradskou televíziou a rozhlasom na predstavenie.

Hoci život Júlie Dudásovej-Vankovej je úzko spätý so súborom — medzičasom sa založil aj jeho detský súbor, program ktorého píše a zostavuje ona —, predsa jej umenie vyvrcholuje v maliarstve.

— Veľmi rada kreslím a maľujem. Pomaly nestačím zadosťučiniť rôznym objednávateľom. Sotva viem zachrániť tie diela, ktoré sú môjmu srdcu najbližšie. Všetky by sa minuli. Ľutujem, že som od začiatku neregistrovala, kam sa moje obrazy dostávajú, viem iba približne, v akých častiach sveta sa nachádzajú.

Júlia Vanková je najpyšnejšia na svoj 50 m dlhý obraz, vyhotovený pre Hotel Marína v Balatonfürede. Tento obraz pozostáva zo šesťmetrových častí a podáva 8 tém ľudových zvykov Galgamácse. Druhý jej obraz s inou tematikou, na plátne 31 m², sa nachádza vo zvláštnej miestnosti tohto hotela. Zhotovila maľby aj pre „Halászcsárdu" v Dunaújvárosi, ako aj pre barovú miestnosť hostinca „Búsuló Juhász" v Budapešti. Jej najnovšie diela sa dostali do Japonska pre Maďarskú reštauráciu v Tokiu, ktorá bola otvorená pred niekoľkými týždňami.

Júlia Vanková má stálu výstavu vo Švajčiarsku a podľa katalógu, ktorý dostala v týchto dňoch, sa jej obrazy nachádzajú aj na veľkej výstave naívneho maliarstva v Štokholme. Jeden jej obraz bol vlani v Taliansku odmenený veľkou cenou výstavy.

Teraz pracuje na svojom životopise. Prvý zväzok bude čoskoro pripravený pod tlač. Okrem jej života bude obsahovať ľu-

Vzenām Dievčatām

V tieni matky

Je všedný deň. Vo všednosti dňa sa však odohrávajú rôzne, až neuveriteľné udalosti. Prípady nezodpovednosti. Nezodpovednosť má pritom tisíce podôb a tisíce tajných ciest, ktoré ťažko objaviť a ich smery neraz i ťažko vysvetliť. Prípad, o ktorom je reč, skončil sa rokovaním jednej komisie.

* * *

Eva sa ráno opäť vybrala mimo školu. Vysoké topole nad riekou, pod ktorými kráčala, už zožltli a chladný vietor z nich podchvíľou sfúkol obláčik jesennej zlátenky.

„Dobrý deň, slečna. Chcete maľovať žlté topole?", spýtal sa jej zrazu uraste-ný mládenec-čašník z neďalekej reštaurácie, ktorý sa tu zjavil ako duch.

„Nie, len tak sa pozerám . . ." potichu odpovedala a krv sa jej nahrnula do tváre.

Navrhol, aby sa išli spolu prejsť.

Našli si vhodné miesto a cez obláčky dymu začali tvoriť plány na zajtra, pozajtra a čoskoro i — na „večnosť".

* * *

„Evička, odovzdaj tento list mame alebo otcovi" — povedal poštár a podal jej list s pečiatkou školy.

Obsah listu tvorila pozvánka riaditeľa školy:

„Vážení rodičia . . . príďte za mnou . . . vaša dcéra Eva nebola v škole už tri týždne . . ."

Pozvánka putovala do ohňa.

Ráno sa Eva odobrala priamo do kaviarne, kde Igor obsluhuje.

Koňak a cigarety . . .

A potom pozvanie: „Pôjdeš na noc ku mne?"

* * *

Vrátila sa neskoro v noci. Za stolom sedel otec. Ako to, že nie je v Bratislave?

„Kde si bola?"

„U Jany," — odsekla. „Opakovali sme si látku na zajtrajšie vyučovanie."

„Klameš! Prečo nechodíš do školy?" Na dôkaz si „Čo-lebo? Ty nemáš právo na mňa pokrikovať, ty nie si môj otec! Ja to viem!"

Vtedy sa vo dverách zjavila ospalá matka, pritúlila si dcéru a na muža sa osopila:

„Do mojej dcéry sa nemáš čo starieť!"

„Chcel som zarobiť čo najviac, aby sme si mohli postaviť a zariadiť dom. Musel som cestovať ďaleko od rodiny. Bol som presvedčený, že Eva je moja vlastná dcéra . . ."

* * *

Sedia v jednej miestnosti, tvárami k stolu, za ktorým sa zapisujú skrývané tajomstvá. Musia vypovedať pravdivo.

„Neviem, koľko som vymeškala vyučovacích hodín, ale budú to hádam i tri mesiace. Už tretí rok opakujem šiestu triedu . . . Áno, keď som chodila do štvrtej, už som mala vážnu známosť, ale netrvala dlho, nerozumeli sme si!"

„A čo vy, matka, vari ste nevedeli o svojej dcére, že chodí poza školu?"

„Vedela som, že Eva nechodí do školy. Nerada sa učí a nútiť som ju nechcela. Raz som ju i vyfliaskala a zakázala som jej, aby domov prichádzala neskoro v noci!"

„A vy otec, vedeli ste o tom?"

„Vedel som, že sa nechce učiť, ale o ostatnom som sa dozvedel až keď som dostal do rúk upozornenie riaditeľa. Ale tomu je na vine i matka. Tá ju v mnohom podporuje."

* * *

Prípad sa stal teda známy. Chýba však ešte otázka Eve i jej rodičom, ako ďalej?

Snažil som sa dozvedieť, no moje úsilie bolo márne. Najpodstatnejšia otázka ostala nezodpovedaná. Povedali mi len toľko:

Tie vás nemusí zaujímať, to je

Do pozornosti rodičom!

Sú prázdniny. Deti odchádzajú do pionierskych táborov, kde pod dozorom pedagógov a pionierskych vedúcich prežívajú dni plné zážitkov. Možno, že pôjdete spoločne na rekreáciu, ale ešte vždy zbýva veľa voľných dní, ktoré by vaše dieťa malo stráviť múdro a účelne, aby sa zrekreovalo a duševne občerstvilo.

Kúpanie a potulky v lesoch sú v kruhu mládeže veľmi obľúbené a, dodajme, že sú aj zdravé. Žiaľ, neminie leta bez obetí. Deti sa často kúpu na zakázaných miestach, odvažujú sa do hlbokej vody i keď nevedia plávať. Upozornite svoje dieťa, aby sa vystríhalo takýmto miestam a zbytočne sa nevyložilo nebezpečiu a priičiňte sa o to, aby sa čím skôr naučilo plávať. Vystríhajte ho aj pred pozostatkami vojny — výbušninami, ktoré sa ešte vždy kde-tu nájdu a zapríčiňujú škody na životoch nerozvážnych dietok. Nedovoľte deťom hrať sa v blízkosti stohov, kde prípadné použitie zápalky ľahko môže zapríčiniť požiar.

Aby sa dieťa cez prázdniny nenudilo, nabádajte ho na zbieranie miestnych ľudových tradícií, piesní, zvykov, tancov, ako aj vecných pamiatok. Na povaliach a v komorách sa ešte vždy nájdu ozdobné taniere, krčahy a iné veci, ktoré môže darovať miestnemu, poťažne najbližšiemu múzeu na okolí. Dieťa nech vám pomáha aj v domácej práci, v kuchyni, hospodárstve, v záhrade.

Mnohí stredoškoláci odchádzajú cez prázdniny do budovateľských táborov. Zvykajú si v nich na pracovnú morálku, a získajú bohaté skúsenosti a zážitky. Nezakazujte svojim deťom účasť v týchto táboroch. Mladí sa v nich cítia dobre, sú pod dozorom, o čom sa môžete sami presvedčiť návštevou svojho miláčka.

J. K.

Môže piť sódu každý?

Odpoveď na túto otázku dali najnovšie výskumy lekárov. Ukázalo sa pri nich, že kysličník uhličitý, nachádzajúci

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1974 FEB 10
Csongrád m. Hírlap
Dudás Juli

1021

FONÓHÁZ — DUDÁS JULI MÜVE

Gilitze r
víz évében
megjelenik
szegedi tip
ban, valósz
kezdeményé
gére. A kis

Irt

Harmintz hat eſztendős ép
voltam.
A' mikor Makónak veſzedel

Részlet a műből

Ugyanilyen gyorsan és — Ez volt, ez volt rajta! —
könnyedén akartak átsiklani felelték az asszonyok. Ezt

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726

KORTÁRS

1972 OKT

és szellemes áru-kitalátorok támadása. Az,

TAKÁCS IMRE

1021

Dudás Juli

DUDÁS JULI: „Szép Juhászné"

Sok szó esik a könyvben azokról a tanfolyamokról és iskola-kezdeményekről, amelyek ma Bandi Dezső iskolájában folytatódnak. Bandi Dezső a marosvásárhelyi Népi Alkotások Háza szakirányítója. Maga is művészember.

Bandi Dezső régi motívumkincset gyűjt össze, és részben ezt, másrészt a szellemükben készített terveket juttatja vissza a falunak, a falvakban dolgozó fazekasoknak és szövőasszonyoknak. Bandi Dezső lelkesedése – Banner tanúsága szerint – meg tudja mozdítani az állóvizet, fölújítja az elfeledésbe merült vagy csak abbahagyott mesterségeket, nyomában elindulnak a fazekaskorongok és előkerülnek a lomtárakból a szövőszékek.

Bandi Dezső azzal is számol, hogy az erdélyi szőttes és kerámia valódi értéket jelent világszerte. De amiért sikert kívánunk neki: üdvös lenne valóban, ha meg tudnánk óvni a civilizálódó falut az ízlésromlástól, az ízlészagyvaságtól. Hiszen elképzelhető olyan társadalom, amely stílusában ugyan nem egységes, de abban majdnem egységes már, hogy tiszta stílusok élnek együtt benne.

Félő, hogy Bandi Dezső néha maga lazítja föl ezt a tiszta stílust, mikor nem elégszik meg az elronthatatlan szőttes-változatok szövésének a fellendítésével, holott a világ-népkultúra színképébe ezek eleve beillenek, és éppen az ötletektől megrontatlanul illenek be. Nagy engedmény Bandi

[illegible] nem a l[illegible]

Hadd[illegible] val – e[illegible] varrotta[illegible] mán 'eg[illegible] hogy ez[illegible] a rajz e[illegible] értékű k[illegible] fáról a[illegible]

A bicska nyomait az ötletek alá, a spanyolviasz színeit a fonal színeibe. Mozgalmat alig mernék – s jóleső siker után is – ebből indítani. Legföljebb az eredeti tervemhez lépnék vissza, hogy terembe illő méretben rajzoljam meg a mintát, vagyis hogy a közösségi stíluson belül maradt egyéni teljesítményt eljuttassam a pásztorművész bicskahegyéről a közösséghez. Az utókor közösségéhez legalább, és elég, ha egyetlen helyen az országban.

Egyetértenék abban is, talán nem bánnám meg, hogy a jelenkor ipara kölcsönözzön motívumokat a népművészeti hagyatékból, de itt aztán szükségeltetne a törvény szigora is, hogy ne csak szélhámosság legyen a dologból. Látok én itt Magyarországon olyan porcelánszobrot az üzletekben, amely ismert tükrösfedélről kölcsönzött mű, majdnem mondhatnám róla, hogy hiteles, de színeivel teljesen hamis. Az lenne jó, az lenne az esztétikai nevelés nagy ünnepe, az ízlés őrzésének a diadala, ha beperelhetném a gyárat a termék miatt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN 20

Északmagyarország

Dudásné Vankó Juli

1021

Dudásné Vankó Juli munkája

távolabbi cé
hogy az üzen
kiválóbbak sz
je a nemzetk
A fonoda mi
zései, gépparl
det kezdetén
hogy a termel
tetében a mis
kerüljenek. A
jet üzemek szinvonalának
felelt meg a teljesítményük.

Az iparág szakemberei úgy döntöttek, hogy a Miskolci Pamutfonót mintaüzemmé fejlesztik.

A Könnyűipari Minisztérium utasítására a fonoda vezetősége kidolgozta a mintaüzemmé fejlesztés programját. A tervek elkészültek, megvalósításra várnak. S mihelyt az illetékesek biztosítják a pénzügyi fedezetet, a tervekből valóság lesz.

Jelenleg a kormány határozatának megfelelően erő-

tozásához alkalmazkodó, anyagban, színben, méretben és árban szélesebb választék álljon a fogyasztók rendelkezésére. A szakemberek nagy figyelemmel kísérik a világban mutatkozó új fogyasztási tendenciákat, hogy a textiliparban jelentős volument képviselő exportot is növelhessék.

Az utóbbi években világméretekben érvényesülő tendencia, hogy átalakul a ruházati ipar termékstruktúrája. Megváltozik az alapanyagok összetétele, növekszik

Hétből csak három – 25.

Kéthetenként jelentkező rejtvénysorozatunkban három műalkotás képét közöljük, és megadunk mellettük hét „adatot" – az utóbbiak közül három kapcsolódik egy-egy képhez. Pályázóinknak ezt a hármat kell kiválasztaniuk, és hozzákapcsolniuk a képekhez. Megfejtésül a képek betűjele mellé kell írniuk a megfelelő „adat" számát. Ha úgy vélik, hogy az A képhez például a 4., a B képhez a 7., a C képhez pedig a 2. kapcsolódik, akkor így: A–4, B–7, C–2. Azok között, akik mindhárom kérdésünkre helyesen válaszolnak, minden fordulóban a **Vince Kiadó három képzőművészeti albumát** sorsoljuk ki.

A 25. forduló kérdése:
Mi a keresztnevük a képeinken látható festmények, illetőleg festményrészlet alkotóinak?

1 – **Béla**
2 – **Gyula**
3 – **István**
4 – **József**
5 – **Pieter**
6 – **Tivadar**
7 – **William**

A megfejtéseket december 17-ig levelezőlapon Népszabadság, **Jövő7 – Rejtvény,** Budapest, 1960 címre kell beküldeni. A levelezőlapra írják rá: **Hétből csak három – 25.** A helyes megfejtéseket és a nyertesek nevét a január 14-i számunkban közöljük.

A 23. fordulónk helyes megfejtése: **A–7** (tukán), **B–3** (hárpia) **C–5** (kárókatona).

A 23. forduló nyertesei: **Bucsiné Nagy Anita** (Tiszaföldvár), **Tóth Erika** (Vasvár), **Tóth Mária** (Vassurány).

Bélyegtéma: roma személyiségek

Önálló képviselői indítványt nyújtott be az Országgyűlésben dr. Horváth János, a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség képviselője. A budapesti közgazdasági egyetem díszdoktora arra tesz javaslatot: a parlament kérje fel a kormányt, hogy a Magyar Posta Rt.-vel készíttessen olyan bélyegsorozatot, amely a magyar kultúrában kiemelkedő roma személyiségeket mutatja be. A honatya november 21-én írt kérelmében név szerint szerepel Nagyidai Stojka Ferenc költő, gyökszótárkészítő, Dankó Pista nótaszerző, Rácz Aladár zeneművész, valamint két prímás: Czinka Panna és Bihari János. Javasolja továbbá, hogy szülessen bélyeg egy cigány vajdát vagy csoportot ábrázoló festményről is. A „kulturális emlékezet ébrentartását és az ország kulturális örökségének bemutatását is szolgáló" kezdeményezést a gazdaságpolitikus arra is alkalmasnak tartja, hogy hazánk irányt mutathasson általa „az EU tagországainak a romák emberi és polgári jogainak elismerése felé vezető úton". Az Országgyűlés egyik bizottsága rövidesen megtárgyalja az indítványt.

A hazai bélyegkibocsátás rendjében egyébként bárki és bármely szervezet tehet javaslatot a Magyar Posta Rt.-nek. Egy szakértőkből álló bizottság évente dönt a kibocsátási tervről: még e hónapban határoznak a 2006. évi bélyegek tartalmáról.

December 3-án jelent meg az idei utolsó újdonság: Dudás László grafikusművész terve alapján, amely az európai élőhelyek védelmét szolgáló Natura 2000 hálózatot népszerűsíti. Magyarország jelentős késéssel, csak most októberben csatlakozott a programhoz, és a tervek szerint 1,2 millió hektárral növekszik majd védett értékeink területe. A 100 forintos forgalmi címleten (képünkön) egy veszélyeztetett pannon gyertyános-tölgyes erdő vesz körül egy leánykökörcsint. **S. K.**

Mozgásban

Csocsóverseny Tápióbicskén. A csocsó DREAM vándorkupa szervezői 11-én 10 órától várják a tápióbicskei Club Dreamben az amatőr és profi csapatokat. A küzdelem 11 órakor kezdődik. A lebonyolítás a nevező csapatok létszámától függ, de várhatóan a csoportmérkőzések után a 16 csapat dupla K.O.-val folytatja. Nevezési díj 1500 forint/fő a verseny összdíjazása 60 000 forint, melyen az első három helyezett osztozik az érmek mellett. Információ: 06 (20) 916-2610.

Országos Pénzdíjas Csocsóverseny Győrben. 11-én és 12-én a győri Kozi Drink Bárban (Győr, Munkácsy Mihály út 6.) randevúzhatnak a csocsó kedvelői az Országos Pénzdíjas Csocsóversenyen. Az indulók nyílt páros és nyílt egyéni, csatárlövés, kapusharc, sorsolásos páros és nyílt páros Tornado kategóriában állhatnak az asztalhoz szombaton 12 órától. Információ: 06 (70) 523-0661.

Luca-napi futóverseny. 11-én 10 órától az Óbudai Futókör Luca-napi megmérettetésén a versenyzők négy kategóriában (18 év alatti fiúk, 18 év alatti lányok, 18 év feletti urak és 18 év feletti hölgyek) vághatnak neki az 5 kilométeres távnak. A győzteseknek nemcsak az erkölcsi elismerés, hanem érem, oklevél és tárgyjutalom is jár, és Luca-napi meglepetések. A nevezés 14 éves korig ingyenes, 18 éves korig 250, 18 éves kortól 400 forint. Információ: 06 (20) 464-6281, 06 (70) 251-2096 és 06 (30) 256-9874.

Éjszakai asztalitenisz Káposztásmegyeren. 10-én is lehetőséget kínál a Sirály Életmód Klub minden sportolni vágyónak a Káposztásmegyeri Közösségi Házban. 21 órától szombat hajnali 2 óráig lesz pingpong, csocsó, darts. Információ: 06 (20) 973-8946.

Börzsönyi Vulkántúra. A Börzsöny Akciócsoport 11-én 43 kilométeres gyalogos teljesítménytúrát szervez a Börzsönyben és az Ipoly-völgyben. A mezőny Királyrétről, a DINP Oktatóközpont elől reggel 6 és 9 óra között vághat neki a távnak. A 2200 méteres magasságkülönbséggel nehezített kirándulásra 11 órát engedélyeztek, ám ha a Nagy-Hideghegyen 20 centiméternél nagyobb a hó, akkor a szintidő 12, ha 30 cm-nél nagyobb, akkor 13 óra. Információ: 06 (70) 250-9272.

Arany-Média

Itt a téli narancsszezon. A déligyümölcsök királynőjének izgalmas illata és íze jól illik a salátákhoz, halakhoz, húsos fogásokhoz is. Az alábbi két étel szépen tálalva, akár az ünnepi menübe is beilleszthető. Ráadásul könnyen, gyorsan elkészíthető.

Narancsos tonhalsaláta

HOZZÁVALÓK

AZ ÖNTETHEZ:
1 evőkanál fehérborecet
3 evőkanál olívaolaj
1-1 csipetnyi só és őrölt bors

A SALÁTÁHOZ:
4 narancs
1 doboz (kb. 20 dkg) tonhalkonzerv (sós lében)
4 apró vöröshagyma vagy 1 nagy fehérhagyma
1 főtt tojás

Az öntethez valókat összekeverjük. A salátához a narancsokat meghámozzuk úgy, hogy a fehér belső héjat is tökéletesen eltávolítjuk. A gyümölcsöt deszkán, éles késsel, keresztben fél centi vastag szeletekre vágjuk, majd egy nagy, lapos tálon körben, félig egymásra fektetve úgy rendezzük el, hogy közepén egy kis üres hely maradjon. A hagymát lehéjazzuk, kettőt vékony karikákra vágunk, és gyűrűire szedjük, kettőt pedig finomra aprítunk. Utóbbit a lecsöpögtetett tonhallal és az öntettel összekeverjük, és a narancsos tál közepére halmozzuk. Az egészet a hagymakarikákkal és a megtisztított, apróra vágott kemény tojással megszórjuk. Folpackkal lefedve tálalásig hűtőszekrényben tartjuk.

Elkészítési idő: 20 perc
Egy adag: 1459 kJ/349 kcal
Italajánlatunk: félszáraz fehérbor

Narancsmázas csirke brokkolival

HOZZÁVALÓK

2 kicsi (egyenként kb. 80-dkg-os) csirke
ételízesítő
őrölt bors
1 nagy citrom
1 narancs

A MÁZHOZ:
15 dkg friss narancsdzsem
2 evőkanál frissen facsart citromlé
1,5 evőkanál konyak
1 kiskanál reszelt citromhéj
2 késhegynyi őrölt szegfűszeg

A KÖRETHEZ:
60 dkg brokkoli (mélyhűtött is jó)

A csirkéket hosszában kettévágjuk, megmossuk, leszárogatjuk, az ételízesítővel és a borssal körös-körül bedörzsöljük. A citromot és a narancsot héjastól vékonyan felkarikázzuk, a szeletek felét egy kisebb tepsi aljára terítjük. A fél csirkéket bőrös oldalukkal fölfelé a gyümölcsre fektetjük, a maradékot pedig rászórjuk. Alufóliával befedjük, vigyázva, nehogy a csirke bőréhez érjen, mert sülés közben hozzáragad, majd a tepsit a sütőbe toljuk. Közben a brokkolirózsákat lobogva forró vízbe szórjuk és roppanósra főzzük, majd leszűrjük, és hagyjuk lecsöpögni. A mártáshoz valókat összekeverjük, és kis lángon néhány percig főzzük, majd lehúzzuk a tűzről. Amikor a hús már puha, a fóliát levesszük, a fél csirkéket a mártással egyenletesen bekenjük, és a lángot közepesre mérsékelve ropogósra sütjük. Csinos darabokra vágva, a brokkolival körítve tálaljuk.

Receptek és fotók: konyha magazin

Elkészítési idő: 40 perc
Egy adag : 2666 kJ/638 kcal
Italajánlatunk: félszáraz fehérbor

1021 Donau-Post
8404 Wörth (Bay

124

Julia Dudas

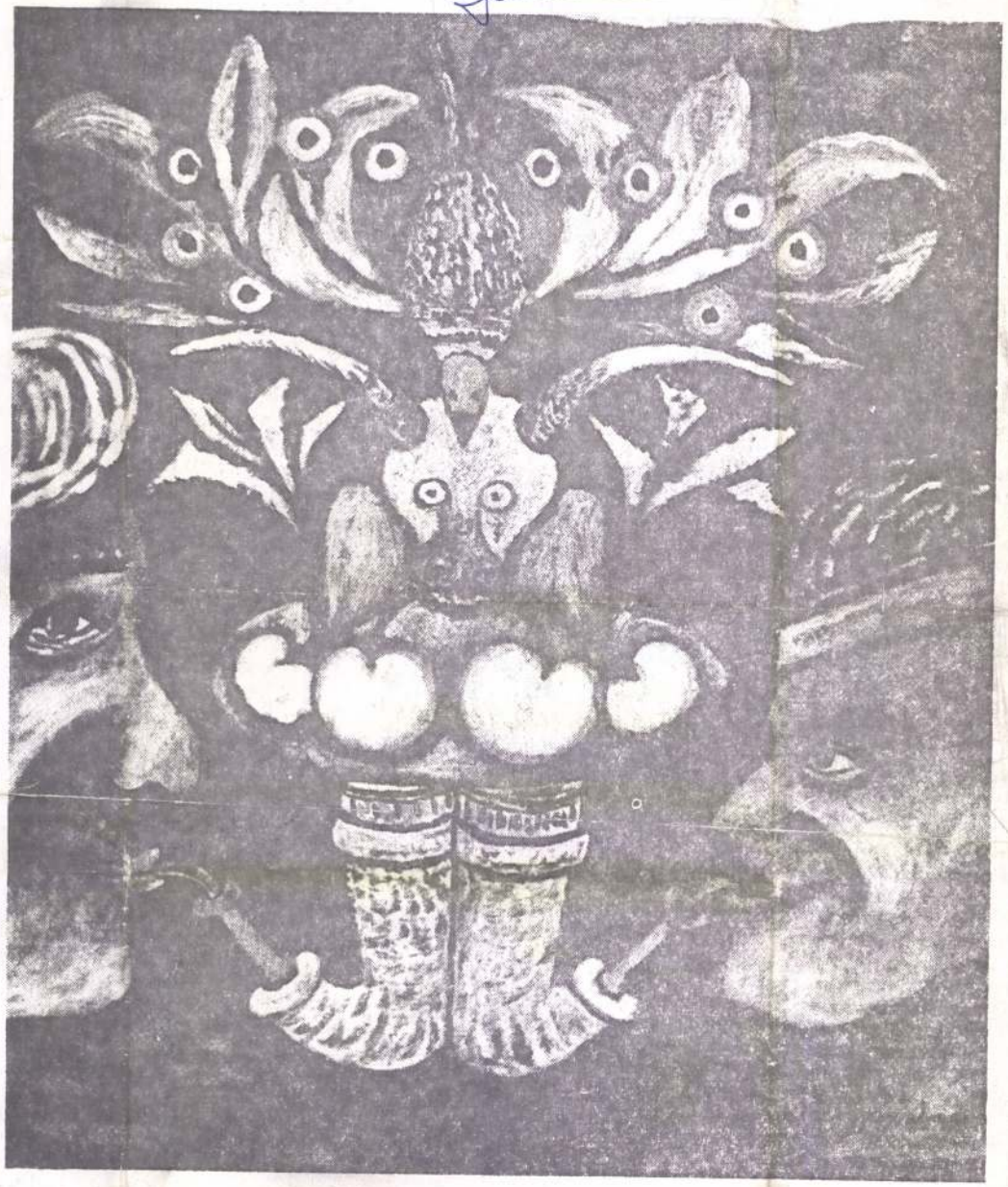

Naive Malerei in Ungarn 1900 bis 1971

Ausstellung im Donaueinkaufszentrum am Dienstag eröffnet

Regensburg. Im Rahmen der Regensburger Kulturtage, die diesmal im Zeichen der Begegnung mit Ungarn stehen, wurde am Dienstagabend im Donaueinkaufszentrum die Ausstellung „Naive Malerei in Ungarn 1900 bis 1971" und eine Ausstellung „Zeitgenössische ungarische Graphik" eröffnet. Naive Maler Ungarns suchte man bis vor kurzem in der internationalen Literatur vergeblich. Erst Otto Bihalj-Merins erschienenes Werk „Die Naiven der Welt" bildete Andras Suli ab und erwähnt neben Csontváry noch Margit Vanko, Julia Dudas und Elek Suli. Ähnlich verhält es sich mit den Ausstellungen. Ungarische Naive fehlten in den zahlreichen internationalen Ausstellungen der fünfziger und sechziger Jahre völlig. Erst 1966 bis 1969 erfolgten die ersten Ausstellungen ungarischer Maler dieses Stiles. Die ungarische Malerei war darum im Westen bis vor kurzem so gut wie unbekannt. Einzig die Überlegung, daß ein künstlerisch so begabtes Volk gleich den Jugoslawen, den Tschechen, den Polen eine beachtenswerte naive Kunst entwickelt haben müsse, ließ vermuten, daß hier eine Informationslücke bestand. Erkundigungen in Budapest ergaben, daß Ungarn schon vor Jahrzehnten auf diesem Gebiet nicht allein reiche Beiträge entwickelt hatte, sondern daß bedeutende private und museale Sammlungen entstanden waren. In den dreißiger Jahren hatte auch Ungarn seine gro-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 SEP 1
MAGYAR HÍREK

Dudás Júlia,
a Népművészet mestere

1021

Dudás Júlia, a Népművészet mestere is részt vesz alkotásaival azon a washingtoni kiállításon, amelyet az Amerikai Egyesült Államok fennállásának 200. évfordulója alkalmából rendeznek

MTI — Urbán Sándor felvétele

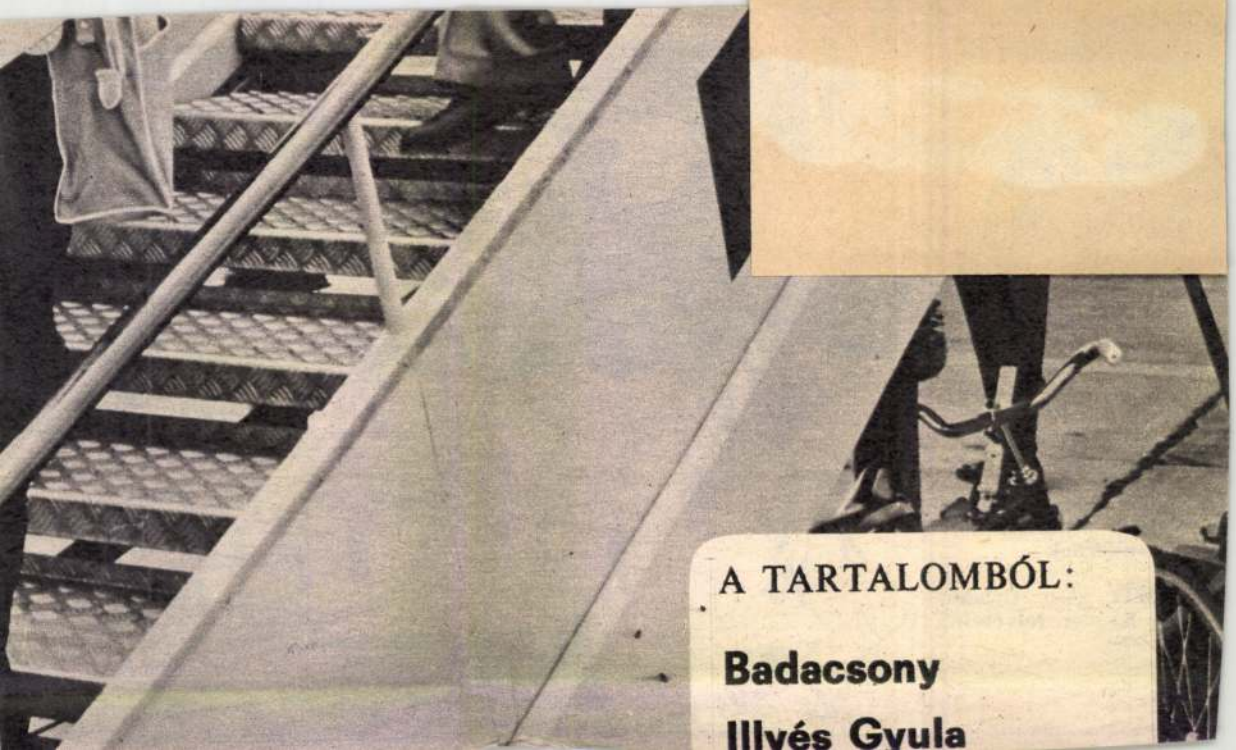

A TARTALOMBÓL:

Badacsony

Illyés Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5
Telefon: 138-068, 337-748, 340-72

1976 APR 23

EGYETEMI ÉLET

Dudás Juli

ro vizsgaidőszak után na-
yon sok lány és fiú inkább
z építkezéseken végzett mun-
át, mint az üdülőhelyeken
agy turistautakon elérhető
ihenést választja? Talán az
gyetemisták egy kis mellé-
esre akarnak szert tenni? Eb-
en van valami igazság. Az
gyetemi építőtáborokban el-
öltött nyár alatt 300 rubelt
ehet kapni. A jövedelemnek
zonban nincs döntő jelentő-
ége. A szociológiai kutatások
zerint a megkérdezetteknek
supán 6 százaléka dolgozik
zért a nyári szünidőben, hogy
iegészítő pénzkeresethez jus-
on. Talán az egyetemi vezetés
yomására telnek meg évről
vre az építőtáborok? Szó
incs róla. Az építőtáborokat
hallgatók kezdeményezésére
nkéntes alapon hozták létre,
s az önkéntesség elve mint
lapelv került be az egyetemi

építőtáborok
Mi több, nem
jogot arra, ho
idejének egy
borban tölthes

Az építőtábo
növekvő moz
rekvés hívta
fiatalok konkr
ruljanak hozzá
gazdaságának
Az építőtábor
ahol viharos ü
az ipar, ahol a hallgatók mun-
kájára a népgazdaságnak a
legnagyobb szüksége van. Így
például az elmúlt évben 120
ezren utaztak az Orosz Föde-
ráció nem fekete föld övezeté-
nek építkezéseire, a tizenöt
éves építési program megvaló-
sításának előmozdítására.
Egyetemisták ezrei vettek
részt a Bajkál—Amur vasút-
vonal, a Kámai Autógyár épí-
tésében vagy az ország külön-
böző részein a termések beta-
karításában.

lok együttesen vitatják meg
oldják meg problémáikat,
kezdeményezéseknek tág te
van. Az építőtáborokban a p
rancsnokok, a brigádvezetők
hallgatók közül kerülnek k
Saját szabályaik, hagyom
nyaik vannak. A fárasz
munkanap után a kifogyhata
lan energiájú hallgatók el
adásokat tartanak, koncert
ket rendeznek.

Vlagyimir Jegorov
(APN)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5
Telefon: 138-068, 337-748, 340-72

1976 APR 23

EGYETEMI ÉLET

Dudás Juli

Dudás Juli: Háromkirályok 1021

A legfontosabb
eladatok az MFA
ól derülnek ki(az
forradalom megh
nek tekinteni), s
orán a forradalo
ét szakasza külön
Az első fontos f
szta államgépeze
sa és egy új, d
endszer felépítése
atizálás mélységé
érések vannak a l
Spinola vezetésév
i kar, a demok
árt) és a követk
nokratikus „kapitányok" (va-
amint a mögöttük felsorakozó
ommunista párt és a szocia-
sta párt) között. A másik fel-
dat a gazdaság fellendítése és
zerkezeti átalakítása (a de-
nokratikus erők programjában
z antimonopolista stratégiát
elent). Végül a harmadik lé-
yeges feladat a gyarmatok
gyének rendezése (a következő

megoldandó és a megoldo
feladatok alapjában demokra
tikus jellegűek.

A feladatok megoldása rész
leges, nem befejezett, akár
demokratikus rendszer felszá
molását, akár a gazdaság sta
bilitását nézzük. Összességébe
a forradalom jellege ebben
szakaszban antifasiszta de
mokratikus volt.

Dudás Juli
népművész

Az Alkotmány Napján megnyiló falumuzeumban
mutatják be a népművész alkotásait.

NÉPSZAVA, 1977.
augusztus 6.

12.oldal

FALUMÚZEUM

Pest megye egyik leggazdagabb népi hagyományokkal rendelkező tájegysége, a Galga-mente, hamarosan újabb tájházzal gazdagodik. *Galgamácsa* egyik öreg parasztházában *falumúzeum* létesül, amelyben a külföldön is ismert *Dudás Juli* népművész festményeit, népi motívumokkal díszített tálait, csempéit mutatják be.

A tisztaszobában láthatják majd a falu életét, szokásait megörökítő festményeket, s a látogatók itt találkozhatnak a népművész által szervezett népi együttes tagjaival. A falumúzeumot az alkotmány napján nyitják meg.

Dudás Juli, népművész
[Vankóné Dudás Juli]

Ladányi István: Ahol Petőfi
Élet és Tudomány, Bp. 1

1/4.

MÚZEUM

SZERKESZTI: ÉRI ISTVÁN

Ahol Petőfi tanult...

Aszódon a régi gimnázium épülete értékes gyűjtemény otthona. A már a XVIII. század elején működő tanintézetnek volt 1835-től 1838-ig tanulója *Petőfi* Sándor. Itt írta első verseit. Diákéletének több eredeti dokumentumát (iskolai anyakönyv, olvasmányai) láthatjuk a kiállításon. A régészeti terem a *Galga-völgy* emlékeit eleveníti meg.

A kiállítás egyik legértékesebb részén e vidék ma már egyre ritkábban fellelhető *népi viseleteit láthatjuk:* turai menyecske öltözetét, acsai öregasszony kékfestő ruháját, galgamácsai lány ünneplőjét, bagi, versegi, domonyi menyecskék, püspökhatvani menyasszony ruháit. S a háttérben *Dudás Juli* lakodalmas jelenete is a Galga-vidék színpompás népviseletét ábrázolja, érdekes látásmódban, gazdag mozgalmasságban.

Ladányi István

Helyesbítés. A múlt évi 52. számunk e rovatában **Fazekas** Imre cikkét közöltük a Komlói múzeumról, amelyet helyesen **1954-ben** létesítettek. — **A szerk.**

pontosan meg lehet állapítani a magminta eredeti fekvésének irányát. Erre a paleomágneses* és a mágneses vizsgálatokhoz van szükség. (*Press Information from EIBIS*)

Dudás Juli

FALUMÚZEUM nyílik Galgamácsán egy öreg parasztházban. Az érdeklődők itt megtalálják Dudás Juli népművész festményeit, díszített tálait, csempéit. Az istállóban szövő-fonó eszközöket, szerszámokat mutatnak be. Az új múzeumot az alkotmány napján nyitják meg.

Magyar Hírlap 1977/185/10

Dudás Juli

A népművészeti napok keretében nyílt meg a simontornyai várban a *Vankóné Dudás Juli*, a hírneves galgamácsai naiv festő alkotásait és a helyi díszítőművészeti szakkör hímzéseit, szőtteseit a látogatók elé táró kiállítás.

Magyar Hirlap 1981/8/18/6

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dudás Juló népművész

PESTMEGYEI HÍRLAP

1966 MÁJ 10

Dudás Juló tudománya

Vasárnap délelőtt. Belváros. Egyetemi Színpad. A szereplő gyerekeiket népviseletben kísérő, galgamácsai mákok mellett a népművészet iránt érdeklődő fővárosi közönség. Akadémisták, zeneiskolások. Soraikban *Kodály Zoltán*, aki a szünetben az egyik legkisebb szereplővel, a hatesztendős Kurucz Tiborral társalog. A kisfiút ölben tartja egy nagyobbik lány, csak úgy ér fel beszélgetési magasságba. Arra, aki megszólította, talán öregember korában is emlékezni fog.

Ez a vasárnapi matiné a galgamácsai gyermekegyüttes második fellépése az Egyetemi Színpadon. A szombat délutáni előadásra *dr. Ortutay Gyula* mondott bevezető méltatást.

„Becsüld meg, erősödj meg benne, mert ha többre akarsz menni, csak erre építhetsz." — így ajánlja a maiaknak az *„ősök hagyományá"* ápolását *Kodály*. Ebben hisz, tán öntudatlanul, *Vankóné Dudás Juló* galgamácsai asszony. 1956 óta a népművészet kitüntetett mestere, az évek óta összeállt sikeréhez érkezett — galgamácsai gyermekegyüttes mondókáinak, dalainak, táncainak betanítója.

Róla készített *Jeles napok jeles rajzolója címmel* filmet egy húszéves néprajzos, *Moldován Domonkos*, — ez pergett le az Egyetemi Színpadon előadott műsor kezdetén. *Dudás Juló* kislánykorában ismerkedett meg *Görnyey Sándor* néprajzkutatóval, akinek biztatása hozzájárult, hogy a lány, később asszony lerajzolta, kihímezte, fonográfba, később magnetofon tekercsre mesélte, énekelte mindazt, *„amit tudott, nagy értéket, ősök hagyományát"*.

Egyik festményén táltos bikák viaskodnak. A másik címében is középkori: *„Lábról való gyógyítás"*. Több rajza leszelidül keresztelő, lakodalmas, temetés, családi, falubeli szokások naiv, hűséges ábrázolására, mint ahogy a természet is megszelídül tél múltával a *Galga* mentén, amikor *„Szent György elindul megülni a Sátánt, éjjel megnyílik a föld, — kezdődik a tavasz."* Borotválás a lagziban, — ezt a címet adta egyik festményének. Mert Galgamácsán, amikor a mennyegzőben tetőzött a kedv, az asszonyok tréfás erőszakkal kődarabbal, kukoricacsutkával megborotválták a férfiakat...

Amit *Dudás Juló* lerajzolt, az kél szavakra, táncra, dallamra a gyermekegyüttes előadásában. Kacsózás a réten. — Kiszi dobás. — Böjti játékok. — Szent Iváni tűzugrás. — Egymást követve sorjáznak a galgamácsai szokások, játékok, mindig helyt adva, hogy szólóra kiváljék egy-egy szereplő, néma figyelmet teremtve szép hangjával, beszédével, tiszta játékával, — hol tizenhárom éves, hol meg éppen csak hat, mint a Gyermeklakodalmas aranybáránynak szólított menyasszonya, Szikora Erzsi.

Másfél órán keresztül élvezhetjük a Galgamácsáról érkezett előadókat. Közvetlenségükre mi sem jellemzőbb, mint, hogy ha éppen megakad az egyik kislány tudománya a fonójátéknál a szösz sodrásában, — valamelyik nagyobb odalép, és segít nekl.

Élvezettel figyeltük a galgamácsai népművészet ápolásának e fővárosba utazott, kisiskolás hírmondóit, és arra gondoltunk, jól tudja Dudás Juló, a *„jeles rajzoló"*, valóban az általános iskolásoknál kell elkezdeni a helyi hagyományok élesztő-ápolását.

Ehhez a falvak legtöbbjében adott a lehetőség. Élni kell vele, — az előadás élménye mellett ezt a tanulságot adja számunkra a galgamácsaiak sikeres fővárosi bemutatkozása.

Padányi Anna

tékával nyert. [illegible]
játszó csapatunk gólnélküli
tetlennel végzett.

Láng—Pilisi Bányász 4:0 (1

Rozsnyai út, 300 néző. V: **P. Bányász:** Marlok — S**Hau, Krupp, Szauter, Straub, kos, Sodró, Bozsik, Vigh, P**

PEST MEGYEI HIRLA

A Magyar Szocialista Munk Pest megyei Bizottsága és a Pest megyei Tanács lapja

Főszerkesztő: SUHA ANDOR

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:

CSOLLÁNY FERENC

Szerkesztőség: Budapest, VIII., Somogyi Béla u. 6. II. em. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.

Egész nap hívható központi telefon: 343—100, 142—220 Gépírószoba (hívható 20 óráig): 140—447.

Titkárság: 131—248.

Egyéb számok: 140—449, 141—462, 141—258.

Előállítja: Szikra Lapnyomda Budapest.

Index: 25 064

Terjeszti: Magyar Posta.

Előfizethető a helyi postahivataloknál és kézbesítőknél.

Előfizetési díj 1 hónapra 12 forint.

Vác, 1100 néző. V: Wolsky.

ÉSZAKKÖZÉP:

1. Goldberger	9	6	3	— 15: 2	15
2. Sárisáp	9	6	2	1 15: 3	14
3. Elektromos	9	5	2	2 18:12	12
4. Traktorgyár	9	5	1	3 13: 9	11
5. Váci SE	9	3	4	2 13: 8	10
6. Honvéd ETI	9	4	2	3 18:12	10
7. Sörgyár	9	2	6	1 7: 5	10
8. Húsos	9	3	4	2 9:10	10
9. Láng	9	1	7	1 4: 2	9
10. Gázművek	9	3	3	3 16:14	9
11. Ercsi	9	4	—	5 14:18	8
12. Rákoscsaba	9	2	3	4 11:19	7
13. Pilisi B.	9	2	2	5 9:13	6
14. Tűzálló	9	2	2	5 8:12	6
15. Tököl	9	1	2	6 7:23	4
16. Rétság	9	1	1	7 5:20	3

Az Északközép csoport további eredményei: Ercsi—Tűzálló 3:1, Honvéd ETI—Goldberger 0:1, Sárisáp—Rákoscsaba 3:0, Rétság—Sörgyár 0:2, Traktorgyár—Gázművek 2:1.

CEGLÉDI APRÓHIRDETÉSEK

Jó állapotban levő Tünde-robogó eladó. Első kézből. Cegléd, Damjanich utca 27. alatt.

Azonnal beköltözhető ház termő szőlővel eladó. Sugár utca 67. szám.

Kettő db új fotel, egy Orion 520 A-készülék és egy Supraphon lemezjátszó, sürgősen, olcsón eladó. Érdeklődni: Bíró kenyérbolt Kossuth Ferenc utca 6 szám.

Örkényi úti hídnál 400 n-öl here egyszeri kaszálásra eladó. Érdeklődni Dózsa Gy. utca 12. alatt. Kocsi Jánosné.

Eladó Renault személygépkocsi és egy 250-es NSU motorkerékpár, Cegléd, VII., Török Ignác utca 33. szám alatt

250-es DELUX piros Pannónia 26-os női kerékpár eladó. Cegléd, Béla utca 13.

Vizsgamentes, jókarban levő Pannónia motorkerékpár eladó. Érdeklődés Jászberényi út 22. szám alatt.

Hízó és fészkelésre is alkalmas trágya eladó. IV. ker., Kinizsi utca 34. alatt.

Szolid, 41 éves özvegyasszony két gyermekkel, hozzáálló, jólelkű férjet keres. Lakás van. Nyugdíjas jelige leveleket a Ceglédi Nyomdába kérek.

IV ker., Veréb utca 3. szám alatt. 49-es férfi jugoszláv Tomas-Kolibri motorkerékpár eladó.

Azonnal beköltözhető kettőszobás ház eladó VIII. ker. Hajó utca 4. szám.

Beköltözhetően eladó Beloiannisz szám. Érlehet Kovács telefon: 523. elyszínen 17

on az agyag-szemben heladó. Érdekét Esze. Pesti m.

utca 34. szá-konyhás csabeköltözhe-

kombinált és egy rekaéd, Hunyadi

Átalakítási és javítási villanyszerelési munkát vállalok, új családi házakban is. Gyura László villanyszerelő, Nyársapát. Lakás: Cegléd, X. ker., Csokonai u. 3. sz.

Különbejáratú bútorozott szoba két férfi részére kiadó. Bocskai u. 11.

Moszkvics 407-es eladó. Esetleg fizetési kedvezménnyel. Cegléd, X., Szél u. 17.

Összkomfortos, háromszobás (autógarázzsal) ház eladó, két szoba, konyha, éléskamra beköltözhető. Két részben is eladó Kisfaludy utca 17. szám. Érdeklődni Mária utca 8. sz. alatt. Pozsárné.

Beköltözhető két szoba, összkomfortos ház eladó V ker. Kép u. 4 sz.

Gépjárművezetők, figyelem! A Szolnoki KPM hivatásos és nem hivatásos gépjárművezetői tanfolyamot indít, június első napjaiban. Jelentkezni lehet az MHS járási elnökségén és a Rendőrkapitányság I. emelet 2. sz. helyiségében. A tanfolyam helye Cegléd. Táncsics Mihály iskola.

Új jugoszláv tűzhely eladó Cegléd. Alszegi út 45. szám

Pesti út 3. szám alatt egy beépített porta eladó.

Dudás Juló
TÜKÖR
1960 MÁJ 22
1021

Dudás Juló játékai

Úgy kezdődött, mint a mesében. Libákat őrzött, mikor a Galgamácsán gyűjtő Gönyey Sándor le akarta fényképezni. Arcát eltakarva futott hazáig, hogy édesanyjától engedélyt kérjen. Ekkor látta meg Gönyey a szoba sarkában a kislány sajátkészítésű hímzéseit, bábuit, rajzait. Ettől kezdve a gyermek Juló rendszeresen kapott feladatokat a mind gyakrabban Mácsára látogató tanár úrtól, aki a leány rajzait a budapesti Néprajzi Múzeum adattárába vitte. A kislány gazdag képzelete pedig valósággal ontotta a szebbnél szebb rajzokat. Nem hagyta el „játékait" asszonykorában sem. Még a legnagyobb dologidőben is, ha este hazatért, a naptól kiszíva, kapálástól kifáradva, rajzolt, rajzolt reggelig. Rajzaiért, dalaiért, hímzéseiért lett 1956 augusztusában a Népművészet Mestere.

Rajzain városi ember számára hihetetlenül távoli világ képe elevenedik meg, noha Juló nem képzelet-szülte jeleneteket, embereket ábrázol, hanem élményeit, gyerekkorában átélt, látott eseményeket, falujának jellegzetes szokásait, hagyományait rajzolja, festi meg. Az emberi élet minden jelentős állomását: a születést, a párválasztást, a gyermekáldást, a halált.

Legkifejezőbb rajzai a nyári és téli ünnepkörhöz tartozó időszakot elevenítik fel. „Hogy rontás ne érje az állatokat, hajnalban harmatot szednek az asszonyok a kötőjükbe, és ezzel itatják őket. Szent György elindul megölni a sátánt, ezzel megnyílik a föld, kezdődik a tavasz" — mint a régi népszokás mondja.

Elbeszélés után készítette egyik eleven ritmusú *„Húsvéti locsolás 1885-ben"* című képét. De megörökítette a *„Szentiván tűzugrás"*-t is.

Dudás Juló talán akkor talál leginkább magára, mikor a mácsai lakodalmat ábrázolja. Színeiben és formáiban legjobban megkomponált képei ezek. Különös, régi mácsai szokást őrzött meg a *„Borotválás a lagziban"*, ahol a lakodalom végefelé a lányok és asszonyok a lerészegedett férfiakat lefogják, s erővel megborotválják, kukoricatuskóval, vagy tégladarabbal. Nem ismeretlen a mácsai lakodalmakban a „kötéltánc" sem: a menyasszonnyal táncoló legények lábát megkötözik, s csak váltságdíj fejében szabadulhatnak.

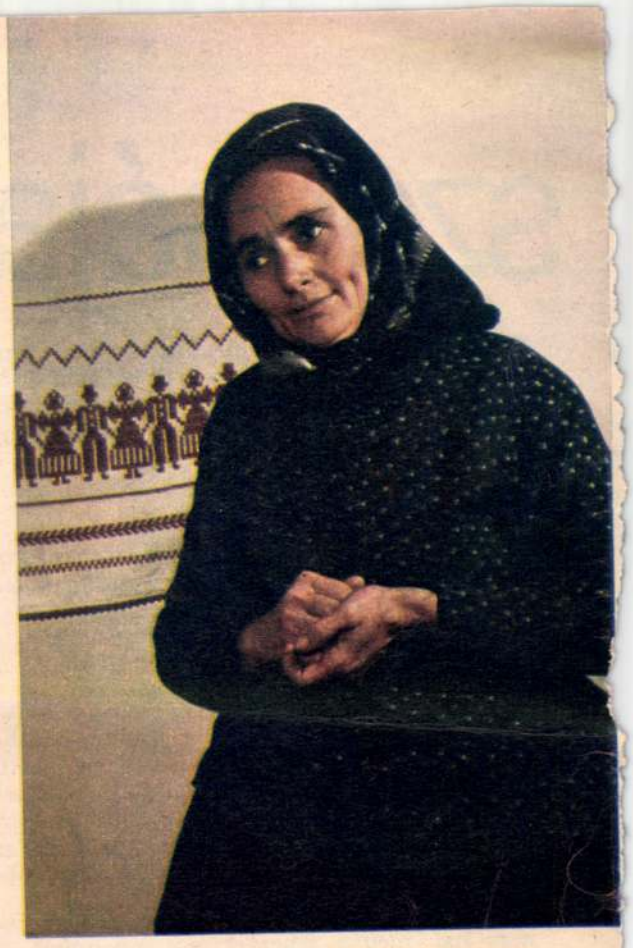

FOTÓ: SÁNDOR ZSUZSA

Hosszú téli esték játékos hangulatát idézi *„Fonóház Galgamácsán"* című képe. Több rajzon, mintegy sorozatként mutatja be a haldoklót az imádkozóasszonyok gyűrűjében, s végigvezet a temetés szertartásán, egészen a *„Koporsó sírbaeresztésé"*-ig. Ezzel a sorozattal ismét meggyőz kompozíciós készségének eredetiségéről. Ezeken is — mint csaknem minden képén — rigmusok, mondókák, hagyományos szövegek láthatók.

S nemcsak képeire írja a megfelelő mondókákat, hanem le is jegyzi, mint ahogy több jeles- és ünnepnapi dramatikus játékkal tette. A már-már feledésbe merülő szokások, játékok, balladák így „színdarabként" kerülnek előadásra. Például a *„Gyereklakodalmas"*, a *„Tökmaghuszár"*, a *„Pünkösdölés"*, s a nemrég bemutatott galgamenti népballada: *„A kis juhász"*.

Juló néni régi terve, hogy berendeznek egy kis házat, részben falumúzeumnak, részben úttörőháznak. (Igaz, Juló néni háza a helybéliek előtt így is nyitva áll, ottlétünk alatt sem tudott kihűlni a vendégszék.)

Milyen házat álmodik? Amilyen a gyermekkori szobasarok volt hímzéssel, rajzokkal, bábúkkal. De ezt az otthont a mostani galgamácsai gyerekek díszítenék fel, és az egymást váltó gyermeknemzedékek itt énekelnének, táncolnának, s tanulnának tőle. Ahol csak kinyitnák és becsuknák az ajtót, ahol vendéget is mindig szeretettel tudnának fogadni.

Ez azért is fontos volna, mert a falu fejlődésével párhuzamosan *új* néprajz is kialakul. S ki fogja ezt lerögzíteni, megénekelni, megrajzolni, ha nem Juló és tanítványai?

MOLDOVÁN DOMOKOS

szaunája

Csakhogy ideje felöltözni, s kényelmes léptekkel, a hideggel mit sem törődve, visszasétálni a házhoz, egyenesen az ebédlő nagy, kerek tikfaasztalához, ahol már a háziasszony fogad, Ervi királynői alkatú, masamód kedvességű élettársa, Rauna Luoma, a helsinki Nemzeti Színház neves művésze.

AZ EGYSZERŰ VACSORA nem sokba különbözött attól, amelyet egy hivatásának élő asszony nálunk vagy másutt a családjának és a jóbarátnak — aminek ekkor már joggal érezhettem magam — kínál. Hideg tálak, ez mindent elmond, csak a tea jóval erősebb a nálunk szokásosnál, és a kenyerek — hányfajta finom kenyerük van! — változatosabbak. Nekem különösen az a vastagon bélelt, kucsmaszerű alkalmatosság tetszett, amellyel Erviné asszony a komótosan elköltött vacsora végéig forrón tartotta a teáskannát. És az a belső tűz, amellyel felvillanyozta a szaunában kissé elpilledt férfitársaságot.

De a nappaliban már segített egy palack remek ital, meg a zeneszekrény jóvoltából — Sibelius Finlandiája. A háziasszony úgy rendezte el ezt a kis hangversenyt, hogy az alig titkolt teatralitáson egyszerre mosolyogjunk és érzékenyüljünk. És ha ez sem lett volna elég a szavak megindítására, ott tárulkozott körülöttünk az Ervi-lakás, a legszebb finn otthonok egyike.

A házat is, s legtöbb belső tartozékát, a bútorokat mindenesetre, Ervi tervezte, és én egész este tanakodhattam, vajon a behavazott fenyőkertnek a széles üvegtáblákon át belopakodó fényjátékában, a kandalló fahasábjainak tűzvarázsában, vagy valahol másutt keressem ennek a férfinak az alkotó szellemét. Hiszen a szó, amelyet elmondhat, olyan kevés. Kérdeznem ugyan nem nagyon kellett; amikor eljött az ideje, Ervi beszélni kezdett. Először minden építészeti kérdések legfontosabbikáról, ami az építészt vezetheti, tudniillik, hogy mi a cél, mi végre alkot. Azután — már a lakásról szólván — arról, amit talán a legfontosabbnak tart: a természettel kialakított jó kontaktusról.

A szauna pihenőhelyisége. Középen elektromos kandalló, egyszerű falusi székek és egy kényelmes heverő. A kis köcsögök az asztalon sörre várnak. A tükörnél Ervi. Künn magas hó, szemközt a ház

— Nem tudtuk Tapiolát sem másként elképzelni, csak kertvárosnak, és ez a követelmény nemcsak a lakásokra, hanem a munkahelyekre, még a bevásárló központra is érvényes — mondta Ervi. És ebben a kijelentésben — amely ma már végtére építészeti közhely — az a mély meggyőződés a rendkívüli, amellyel Ervi és más finnek mindezt megvalósítják.

A legbeszédesebb példa a vízzel telt egykori kavicsbánya, a tapiolai építkezések kellős közepén. Töltsük föl, csapoljuk le ezt az »idegen« képződményt — javasolták a legtöbben. Ervi otthagyta a helyén, sőt felhasználta, mint tavat és a hőközpont hűtőmedencéjét, ide építette a városközpontot, és megnyerte a pályázatot. És a víztükörben ma a világ egyik legvonzóbb és legkorszerűbb városának a képe fodrozódik.

Megkérdeztem, hogy véleménye szerint a tömeges építési igények nem állnak-e szemben a természet-közelség ideájával.

— Annyi szép vidék van, nálunk is, másutt is, és mind építészekre vár — ez volt a válasza.

AZ ÉPÍTÉSZ „KOMPETENCIÁJA" került szóba azután, amely, úgy láttam, Finnországban sok mindenre kiterjed. Ervi, magyarázatként, a jól bevált pályázati rendszert emlegette, — ő maga vagy nyolcvan pályázatot csinált végig, közülük egyet, 27 éves korában, a professzora elől nyert meg —, és aki nyer, az megkapja a munkát. Kérdés nélkül tette hozzá: az építészek a zsüriben mindig többségben vannak. A finn építészek ezzel a módszerrel nagyon megerősödtek, és még vidéken is, ami nagy szó, megingathatatlan tekintélyt szereztek. Pedig még nem is olyan régen — emlékezett — a rossz volt a divat. Aki korszerűen építkezett, kinézték, kinevették. És megfordult a helyzet. Ma az építészeknek, akiket alig húsz éve sem nem szerettek, sem nem tiszteltek, jó a közérzetük és sok a barátjuk. Az emberek felnőttek a jó építészethez.

— Képzelje — tette hozzá nevetve —, *ma az építőmesterek mindent megkérdeznek, veszik a telefont és kérdeznek. Ez azelőtt elképzelhetetlen volt.*

A fotőjök és a kanapé, amelyeken körülültük a dohányzóasztalt, lágy szürke tónusúak, az ablaknál melegbarna karosszékek. Ez a két árnyalat dominált a törtfehér falú szobában.

—Akadnak, akik csak a feketét és a fehéret, szóval az erős kontrasztokat variálják — jegyezte meg Ervi. — *Pedig ezek sokszor bántók, az embernek nincs békéje tőlük. Igen, békéje, amit mindnyájan keresünk . . .*

Nem tudom már, meddig beszélgettünk még, színházról, filmről, zenéről is, finnekről, magyarokról . . . Ervi kérésemre alaposabban is megmutogatta a lakást, amely alapjában szófukar gazdájával sokkal beszédesebben fogadott, sőt fogadott be, mint sok-sok negédes ház és házigazda, ahol, akinél valaha megfordultam.

KÉSŐRE JÁRT, távoznom illett. A városba vezető úton, a megállónál Szabados ellenkező irányban elrobogott, én pedig szántszándékkal eleresztettem még egy-két buszt. A fákat néztem, amelyek gyengéden elrejtették Ervi otthonát és a villódzó kék égboltozatot, amely egyként takar be minden házat.

BALOG JÁNOS

Ervi házának nappalija. Kétoldalt csak üveg választja el a kerttől, a pilléreken háncsfonat, a falon egy Picasso, mellette a menyezetről japán pergamen csüng alá. A válaszfalon túl a hálószoba

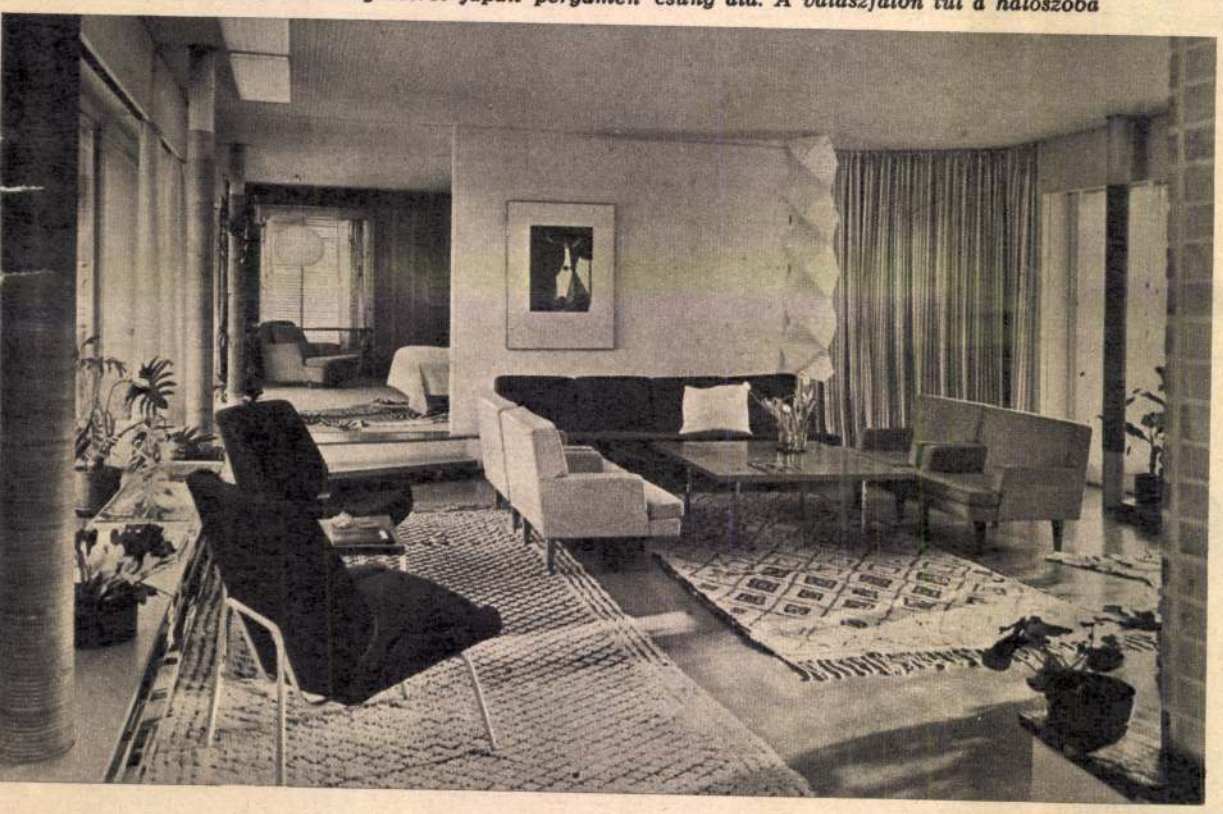

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
188-307

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Juli Dudás Vankó

Daily News

12 JUL 78.

1021

PHOTO MTI — F. BERETH

Mit ihren Bildern ging Frau Juli Dudás Vankó (u. B.), aus Galgamácsa (Kommitat Pest) auf Reisen. Die naive Malerin nimmt an dem vom 15. bis 23. Juli stattfindenden Internationalen Folklore-Festival in Rimini (Italien) teil, wo sie außerdem auch die Volkskunst ihres Heimatdorfes vertritt. Auf einer Ausstellungsfläche, von 10 Quadratmetern zeigt sie beim Festival ihre Bilder, die Themen aus dem Leben der Bauern früherer Zeiten zum Inhalt haben.

schwerer
nt bevor

nungsumfrage zeigte, daß Präsident Richard Nixons Popularität in der Woche des demokratischen Parteikongresses um 4,5 Prozent gestiegen ist. Auf die Frage: „Würden Sie, wenn morgen die Präsidentenwahl stattfinden würde, für Nixon stimmen?" antworteten 54,2 Prozent mit „Ja" und 31,0 Prozent mit „Nein". Der Rest konnte sich nicht sofort entschließen. Die Frage wurde telefonisch an 1116 Personen gerichtet.

Bei der Umfrage wurden keine Fragen im Zusammenhang mit der Nominierung Senator George McGoverns gestellt, das durchführende Institut teilte jedoch mit, daß der 54,2 Prozentsatz höher sei als der, den damals Präsident Eisenhower kurz vor den Wahlen im Jahre 1956 gegenüber Adlai Stevenson erreichte.

Frau wurde Parteivorsitzende der Demokraten

Miami Beach — Seit Freitag ist eine Frau Vorsitzende der Demokratischen Partei der USA. Die aus dem Bundesstaat Utah stammende Jean Westwood wurde mit diesem Amt betraut, nachdem der seinerzeitige Wahlkampfleiter Johnsons und Humphreys Lawrence

INTERFOTO MTI/ZAF

Mit „nur" einem Beinbruch überstand der hervorragende polnische Rennfahrer Sobieslaw Zasada einen Unfall, bei dem sich sein Porsche mehrmals überschlagen hatte. Der Unfall ereignete sich am Freitag, während der Rallye von Polen bei Wisla (südlich von Katowice).

SPORT

LEICHTATHLETIK

London — Bei den britischen Leichtathletikmeisterschaften in London stellte David Bedf

BOXEN

New York — Der zweimalige Schw

GYELŐ
LÓI ÚT 51
18, 340-726
CHAU

1021 Dudás

Juli Dudás: In der Spinnstube

Vince Horváth: Die Holzfäller

Naive Kunst im 20. Jahrhundert

Im Zeitalter der einander ablösenden „Ismen" stellen die Schöpfungen jener künstlerisch ungebildeten, manchmal sogar kaum lesen und schreiben könnenden bildenden Künstler, für die berühmte Museen und Kunstgalerien immer häufiger Ausstellungsmöglichkeiten bieten, einen interessanten Kontrast dar. In Ungarn wurde man in der Zwischenkriegszeit auf die Schöpfungen von zuerst „naiv", dann öfter „primitiv" genannten Künstlern aufmerksam. Man veranstaltete Einzel- und Gruppenausstellungen, und einige der damals hochgespielten naiven Künstler wurden in ganz Europa bekannt. Später jedoch legte sich aus verschiedenen Gründen die Begeisterung, die meistens alten Künstler starben oder verloren die Lust und hörten mit dem Schaffen auf. Erst in den letzten Jahren begann ein Neuentdeckungsprozeß, infolgedessen die vor 30—40 lerie trägt die Zeichen dieser Doppelseitigkeit. Chronologisch verfolgt die Ausstellung die Geschichte dieser Kunstart von den Anfängen an. Mehr als ein Dutzend der Werke von *Péter Benedek* werden gezeigt, der zur Zeit des ersten Weltkriegs „zum erstenmal entdeckt wurde". An seinen Werken ist der Entwicklungsweg klar zu sehen, den der Maler — wie jeder Künstler — sich allein auf sein Talent stützend, beschreiten kann. Die Themen der Bilder von Benedek sind meistens das Leben und die Welt der Bauern, genauso wie auf den Bildern von *András Süli*, der besten Stücken der ungarischen naiven Malerei gehören. Die Entwicklung Benedeks dauerte länger. An seinen späteren Werken kann man die Spuren bewußter Ausbildung entdecken: Modellierung, Konstruktion und Farbenkomposition. Sülis Bilder hingegen bleiben mit ihren ungemischten Farben, mit ihrer Spontanität und dem ewigen Ringen mit der Perspektive „naiv". Die selben Charakteristika kennzeichnen die Schöpfungen der Malerin *Juli Dudás*. Ihre Menschenfiguren sind als Puppen dargestellt, deren Bewegungen charmant ungeschickt sind. Doch der natürKünstler als die vorhin erwähnten, und das ist auch ihren Bildern anzumerken. Besonderes Interesse zeigten sie für das Dorfleben, obwohl sie beide in der Hauptstadt lebten und schufen. Ihre Bilder machen den Eindruck, als seien sie mit den Schöpfungen von Bosch und Breughel verwandt, mit den sich in schneebedeckten Landschaften bewegenden kleinen Figuren, mit den bei Messen, Kirmes und Prozessionen sich drängenden Massen, mit ihren phantastischen Landschaften im Hintergrund. Die Werke dieser beiden Maler zeugen jedoch von einer Begabung, die nicht mehr „Naturtalent" genannt werden

Pál Gyovai hervorzuheben, der im Alter von 80 Jahren zu schaffen begann. Er arbeitet vor allem in Stein, seine Werke sind von suggestiver Kraft und erinnern mit ihrer ästhetischen Wirkung an alte Idole. Die riesigen, beinahe 2 Meter hohen Statuen des 40 Jahre jüngeren *Joachim Asztalos* erregen durch ihre feine Bearbeitung und genaue Detailbeobachtungen Aufmerksamkeit. Der 52 Jahre alte *József Csimin* fing vor kaum einem Jahr zu malen an. Trotzdem fand er mit unverfehlter Sicherheit die ihm entsprechende Ausdrucksform. Er malt mit

in grellen Farben wilde und imaginäre Formen mit symbolischem Gehalt malt. Zu den schönsten Stücken der Ausstellung gehören die Zeichnugen von *Antal Kapoli jr.* Der im Vorjahr verschiedene Künstler war durch seine volkstümlichen Holzschnitzereien berühmt. Infolge seiner Augenoperation wurde ihm das Schnitzen unmöglich, doch konnte er auf das Zeichnen nicht verzichten. Seine wunderschönen, mit Buntstift und Tinte auf Papier aufgetragenen Skizzen und Zeichnungen stellen die Welt der ungarischen Volksmärchen dar.

In den letzten Jahren zeigt sich in der ganzen Welt großes Interesse für die naive Kunst. Das ist ausnahmsweise keine Modeerscheinung, sondern die Neuentdeckung und Neubewertung der Werke der Volkskunst. Eben deshalb kann die gegenwärtige Ausstellung als eine

Wirtschaftspartner Indien

In der zweiten Junihälfte begab sich Frau Indira Gandhi auf eine Europareise, in deren Rahmen sie zum erstenmal auch der Ungarischen Volksrepublik einen offiziellen Besuch abstattete.

Das Oberhaupt der indischen Regierung konnte den Subkontinent in dem sicheren Bewußtsein verlassen, daß die schmerzlichen Wunden des Dezemberkrieges vernarbt sind und daß die indische Republik aus gefestigten Positionen an der Verwirklichung der bevorstehenden großen Aufgaben arbeiten kann.

An erster Stelle

In der Realisierung dieser Zielsetzungen ist der Erfolg der sog. „Grünen Revolution" (die in der Versorgung der Bevölkerung eine ausschlaggebende Rolle spielt) als ein höchst positives Ergebnis zu bewerten. Bereits das dritte Jahr steht eine gute Ernte bevor, das Brotgetreide verspricht sogar eine Rekordernte, und die Erträge sowohl dieser Kulturen als auch der Baumwolle und Jute werden voraussichtlich die inländische Nachfrage erheblich übersteigen. Im vierten Fünfjahrplan Indiens (1969—1974) wurde die jährliche Wachstumsrate der Agrarproduktion mit 5 Prozent angesetzt.

Eine sehr hohe Wachstumsrate — jährlich 8—10% — ist im Industrieplan vorgesehen. Aufgrund der zügigen Industrialisierung des Landes garantiert die Industrie einen ständig wachsenden Anteil am Nationaleinkommen. Allerdings blieb die Zuwachsrate dieses wichtigen Sektors der Volkswirtschaft im vergangenen Fi-

nehmen einen wichtigen Platz im Binnen- und Außenhandel und in der bilateralen Wirtschaftskooperation ein; allem Anschein nach dürfte sich diese Tendenz in der Zukunft noch stärker durchsetzen. Anläßlich der Unterzeichnung des sowjetisch-indischen Warenverkehrsabkommens für das Jahr 1972 bezeichnete Indiens Handelsminister *Mishra* die gegenwärtige Rolle der Sowjetunion in der aktiven Förderung des indischen Entwicklungsprozesses als historisch.

Indiens diesbezügliche Absichten stimmen mit der Entwicklungstendenz der ungarischen Außenhandelspolitik, die auch bisher diesen Beziehungen eine große Bedeutung beigemessen hat, überein. Um den Stand dieser Entwicklung zu unterstreichen, sei bemerkt, daß Indien unter den Ländern der „Dritten Welt" Ungarns größter Handelspartner ist.

Rekord-Handelsvolumen

In den letzten 10—12 Jahren konnte man in bezug auf den Warenverkehr zwischen den beiden Ländern im wesentlichen von einem dynamischen Entwicklungstrend sprechen, der auf dem Clearingabkommen von 1960 (Verrechnungsbasis: Rupie) basierte. Unterdessen sind die Umsatzziffern nahezu auf das Dreieinhalbfache angestiegen. Bis 1967 war die Entwicklung ungebrochen

WARENVERKEHR UNGARN—INDIEN 1967—1971
IN MILLIONEN RUPIEN

	1967	1968	1969	1970	1971
Ungarischer Export	147,4	115,9	176,5	170,7	157,6
Ungarischer Import	148,6	176,0	118,9	150,1	165,5
Insgesamt	296,0	291,9	295,4	320,8	323,1

Gyula Szekér, Minister für Schwerindustrie (3. v. l.) bei der Eröffnung der Arzneimittelfabrik „Themis Chemikal Ltd." unweit von Bombay

Bezeichnend für den ungarisch-indischen Handelsverkehr war nicht nur die dynamische Entwicklung, son-

kaufte Indien in den letzten Jahren immer mehr ausländische Lizenzen und Know-hows zur Einführung der modernsten Fertigungs-

Zahl bis heute auf 15 Prozent gesunken. In den früheren Jahren belieferte die ungarische Industrie den indischen Markt mit bedeutenden Posten von Werkzeugmaschinen, Laborgeräten und Ausrüstungen der Arzneimittelindustrie, Instrumenten, Dumper und sonstigen Produkten. Infolge der Ankurbelung der inländischen Produktion Indiens wurden diese Exporte größtenteils abgestellt oder immerhin vermindert.

Vielseitige Zusammenarbeit erwünscht

Als natürliche Folge dieses Prozesses unternimmt die indische Regierung zielbewußte Bemühungen, um den industriellen Fertig- und Halbfertigwaren einen ständig wachsenden Anteil am Export zu sichern. Die Diversifizierung des indischen Exports bedeutet also, daß Ungarn heute — anstatt der früheren 10—15 Warensorten — bereits mehr als 50 verschiedene Artikel exportiert, wobei neben den traditionellen Exportgütern — Eisenerz, Glimmer, Schellack, Leder, Kaffee, Tee, Tabak, Pfeffer, Erdnußmehl — der Anteil der Industrieartikel und Maschinen — Güterwagen, Fahrzeugeinzelteile, Eisfabrikanlagen, Autoreifen, Textilien, Tabakwaren, Chemikalien, Arzneimittel usw. — ständig zunimmt. Trotz dieser Tendenz sind in unserem indischen Import heute noch die Rohstoffe und Agrarprodukte —also die herkömmlichen Artikel — vorherrschend.

Das neue Handels- und Zahlungsabkommen für die Jahre 1971—1975 bietet zur Vertiefung der Handels- und Wirtschaftskontakte

vorübergehend zurückgegangenen Exportanteils des Maschinenbaus finden, was infolge der zum Schutz der eigenen Industrie getroffenen und unseres Erachtens berechtigten protektionistischen Importmaßnahmen Indiens keine leichte Aufgabe ist. Andererseits, da wir die Berechtigung der mit dem intensivierten Export indischer Industrieartikel verbundenen indischen Interessen akzeptieren, muß eine Ausweitung der Importskala ermöglicht werden.

All dies mahnt uns, daß die herkömmlichen und beschränkten Rahmen des einfachen Kaufs und Verkaufs nicht mehr ausreichen. Beide Länder sind am Erfolg ihrer gegenseitigen Bemühungen interessiert, die in Richtung der im weiteren Sinne ausgelegten technischen und kommerziellen Zusammenarbeit der Kooperation im Produktionssektor und auf das Zusammenwirken auf Drittmärkten verweisen. In Indien wird die Mitwirkung ausländischer Partner in den sog. Fertigungskooperationen lebhaft begrüßt, wodurch vor allem die Schaffung einer inländischen Industriebasis unterstützt wird und andererseits die Verminderung des Imports und der Anstieg des Exports gefördert werden. Im letzten Jahrzehnt wurden in Indien mehr als 2000 Kooperationsabkommen geschlossen, von denen fast 150 auf die sozialistischen Länder und 10 auf Ungarn entfallen. Derartige Kooperationen vermochten bereits günstige Erfolge zu zeitigen, etwa in der Aluminiumindustrie, der Arzneimittelindustrie, der Herstellung von Eisenbahnwaggons, in der Produktion von Leuchtröhren und Lampen.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 JAN 3

1021

V. Dudás Juli

V. Dudás Juli parasztfestőasszony rajza

ŐDÁS

Egy nyugatnémet riportkötet elé

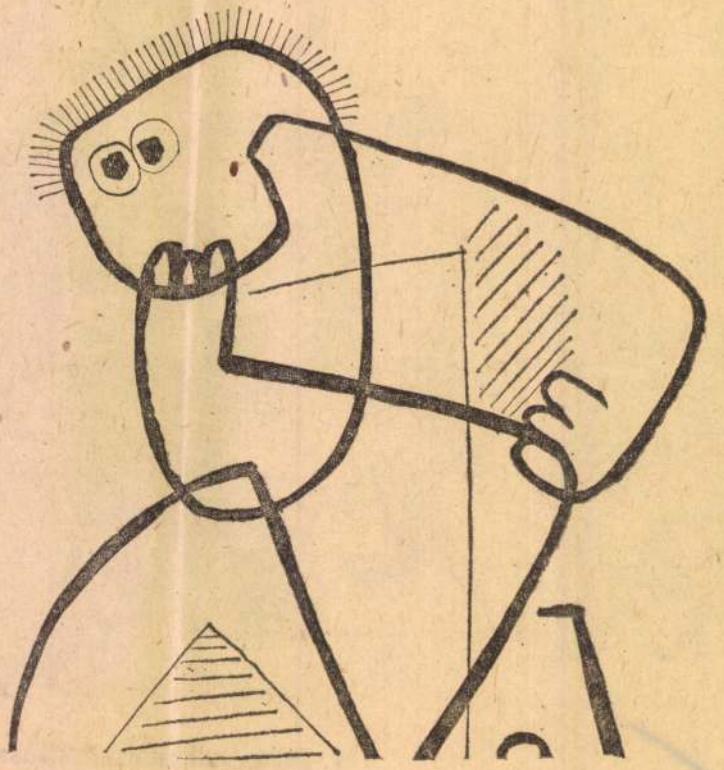

följelenti önmagát is, pedáns nyomozati anyagot szállít „unfair" módszereiről a CDU/CSU-közvádlók használatára. Úgy tetszik, hogy *ez a riporter megtehette*, amit megtett: leleplezéseinek súlya aránytalanul nagyobb, mint magát alcázó módszerének átlagmorál-ellenessége.

Ha nem így volna, már rég kitűzték volna a Wallraff-ügy főtárgyalásának határnapját. De nem tűzték ki. Vádat emeltek, a tárgyalás esztendőnél hosszabb ideje késik. Ez a kíméletlen leleplező sokkal biztosabb és igazságosabb, semhogy álruháiért, hökkentő merészségeiért diffamálni lehetne. Igazság-riporter ez a Wallraff, veszélyesen jó riporter, amikor megszólal, akkor már kihívóan nyílt. Hogy mi a „fairness", azt jobban tudja, mint az ellenfelei.

Dudás Juli Vankóné

GALGA MENTE népművészete a témája a tegnap Gyulán megnyílt kiállításnak. Az elmúlt kétszáz év népi ízlését nyomon követő gazdag összeállítást az aszódi Petőfi Múzeum gyűjteményéből válogatták. Himzéseket, szőtteseket, népviseletet, fazekasmunkákat s fafaragásokat mutatnak be, s látható Vankóné Dudás Juli több rajza és festménye is.

Népszabadság, 1987. III. 7

DUDÁS LÁSZLÓ építész

Új forrás XX. évf. 1988.3.

Az 1938-as Szent István-év eseményei Esztergomban

Esztergom egyik legkiemelkedőbb idegenforgalmi programjának előkészítését 1932-ben kezdték meg. A *Nemzeti Újság* közölte Huszár Károly nyugalmazott miniszterelnök cikkét, amelyben nem kevesebbet fogalmazott meg, mint azt, hogy a Szent Imre évet követően meg kell kezdeni a felkészülést Szent István király halálának 900. évfordulójára. Az 1938-ban esedékes évforduló alkalmas arra, hogy megmozgassa az országot és a nemzetközi közvéleményt. Az *Esztergom* című helyi lap 1932. április 27-i számában hívta fel a figyelmet arra, hogy e jelentős esemény megünneplésében a város semmiképpen sem maradhat ki.

Az országos programsorozatba való bekapcsolódás letéteményese, a királyi vár volt. Ez azonban még földdel borítva aludta több évszázados álmát. A feltárás munkálatainak gazdája az *Esztergom-vidéki Régészeti és Történelmi Társulat* felfigyelt a kedvező lehetőségre, s Lepold Antal elnökkel az élen azonnal megkezdte a tudományos felkészülést a nem mindennapi jelentőségű munkálatok elvégzésére.

Antal Károly dombormüve

A lehetőségre a régészek mellett az idegenforgalmi szakemberek is felfigyeltek. (Ez érthető, hiszen a történelmi várral bíró Eger idegenforgalmát soha nem látott magasságokba emelte az ottani feltárás.) A munkálatok megkezdésére bő két esztendőt kellett várniuk a szakembereknek. Az első ásó 1934. június 23-án mélyedt a földbe, a Műemlékek Országos Bizottságának megbízásából dolgozó Lepold Antal és Alaxa Kálmán irányításával. Néhány hónappal később, szeptemberben már a lehetséges hasznosítás reményében küldöttség érkezett Esztergomba, Bogisch Aladár helyettes MÁV elnökigazgató vezetésével. A látogatás kezdeményezője, Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter már többször járt itt, s ismerte a város értékeit. A jeles idegenforgalmi szakemberek és a város vezetői miután megtekintették az európai rangú műemlékeket feltáró ásatásokat, megállapodtak abban, hogy a felmerülő költségeket állami hozzájárulás mellett az érintettek, tehát az egyház, a vármegye és a város viselik majd. Szeptemberben a *Magyarság* című lap szervezésében újságíró csoport látogatta meg az ásatásokat. Az őket fogadó Gerevich Tibor kifejtette, hogy az „[...] esztergomi kutatás nemcsak régészeti kérdés, hanem valóban nemzeti ügy." (*Esztergom*, 1934. szeptember 26. 74. sz.) A világraszóló eredményeket a szakemberek a hazai hírforrásokon és szakmai fórumokon kívül a nemzetközi sajtó hasábjain is publikálták.

Szűk egy esztendővel később, 1935 pünkösd hétfőjén meglátogatta az esztergomi várat Gömbös Gyula miniszterelnök és és Hómanh Bálint kultuszminiszter is. A Lepold Antal, Lux Kálmán és Gerevich Tibor vezetésével tett sétát követően Serédi Jusztinián látta vendégül a magas vendégeket. Az ebéddel egybekötött tárgyaláson megállapodtak, hogy a kormány veszi kezébe az ásatások ügyét. Ezt igazolja

Gömbös Gyula Serédi Jusztinián hercegprímáshoz intézett levele, amely szerint „A magyar királyi kormány kötelességének tartja a kimagasló nemzeti műemlék teljes helyreállítását, és előterjesztésemre elhatározta, hogy rendelkezésre bocsátja az Árpád-házi királyok esztergomi palotájának művészi helyreállításához szükséges hitelt és felkérte a kultuszminisztert, hogy a Műemlékek Országos Bizottságának e munkálatok végrehajtására az utasítást és felhatalmazást akképpen adja meg, hogy a helyreállítás munkálatai Szent István király halálának kilencszázadik évfordulóján, 1938-ban lehetőleg befejezéshez jussanak." (*Magyar Sion*, 1935. 26. sz.)

Az ásatások előrehaladása és a jeles évforduló közeledése nyomán érzékelhetővé vált, hogy a felkészüléshez nem elegendő a hivatalos személyek erőfeszítése. Városi összefogásra van szükség. E felismerés jegyében kezdte meg működését 1935. december 7-én a 134/1935. közgyűlési határozattal létrehozott esztergomi Szent István emlékbizottság, hivatalos nevén a Szent István Év Központi Előkészítő Bizottsága, s annak hat albizottsága. 1936 júniusában dr. Radocsay László főispán, Frey Vilmos alispán és Glatz Gyula polgármester vezetésével küldöttség kereste fel Serédi Jusztinián hercegprímást s felkérve a Szent István-év fővédnöki tisztére. Serédi vállalta a megtisztelő feladatot. 1936 augusztusában Horthy Miklós Gömbös Gyulához intézett levelében — amely a *Hivatalos Közlöny* augusztus 20-i számában látott napvilágot — felhívta a kormányt: „[...] gondoskodjék, hogy az Árpád-házi királyoknak, III. Béla korában újjáépült palotájának helyreállítási munkálatai 1938 év augusztus 15-én Szent István halála napján befejezéshez jussanak, s a palota felavattassék [...]" (*Esztergom és Vidéke*, 1936. augusztus 23. 68. sz.) Az esztergomi Szent István Év előkészítő bizottsága, melynek élén előbb vitéz Szivós Waldvogel József nyugalmazott tábornok, majd Glatz Gyula polgármester állt, 1936 végére elkészítette az 1938. május 30 — 1939. május 30-ig terjedő időszak programtervezetét, s mintegy ötven példányban szétküldte az országban és a városban. A jubileumi emlékév programtervezete két részből állt. Az első a városrendezéssel kapcsolatos teendőket sorolta fel. Ez magában foglalta a Szent Tamás-hegy, a Nagy-Dunapart és több kisebb utca rendezését, a régi városkapu felállítását, a Vaskapuba vezető autóutat, a Prímás-szigeti Cifra-híd visszaállítását, sport és játszótér létesítését Szent István-szobor emelését vagy dombormű felállítását, Rudnay-emlékmű létesítését (esetleg Károly Róbert és Rudnay szobrainak elhelyezését a tanácsháza üresen álló kapufülkéiben), Balassa Bálint szobrának felállítását, a Bazilika állandó díszkivilágítását, a város tíz legnevesebb történelmi személyiségének dombormű révén történő megörökítését a városháza árkádjában, a Tát—Esztergom—Visegrád autóút megépítését, a Bazilika korábban megrepedt nagyharangjának a helyrehozatalát, repülőtér létesítését, s végül a Szent Imre Reálgimnázium számára új épület emelését. A tervezet második részében a jubileummal kapcsolatos ünnepségeket foglalták össze. Ennek legfontosabb része a feltárt és restaurált műemlékek felavatása, a Nagyboldogasszony-napi ünnepségsorozat a Szent Korona jelenlétében, a kormányzó fogadása, gyöngyösbokréta, vármegyei pedagógiai kiállítás, a Szent Jobb fogadása, az Eucharisztikus kongresszus zarándoklata, s a legkülönbözőbb szervezetek vándor- és díszközgyűléseinek sorozata volt. A nagyszabású program lebonyolításához Glatz Gyula polgármester, úgy is mint a bizottság elnöke, kérte az országos szervek pénzügyi támogatását. A tervezet — elnyerve a legfőbb körök rokonszenvét — néhány változtatással részévé lett a központilag szervezett ünnepségsorozatnak.

1937 márciusára világossá vált, hogy az esztergomi ünnepségek két csúcspontja közül az egyik 1938. május 31-e, míg a másik augusztus 15-e lesz. Május 31-én a Szent Jobbot vonaton hozzák Esztergomba, s a Bazilikában helyezik közszemlére, míg augusztus 15-én a feltárt királyi palotát adják át a nagyközönségnek, s felavatják Balassa Bálint szobrát, valamint a Szent István domborművet. E napon a tervek szerint Horthy Miklós is megtiszteli a várost és az ünnepségeket személyes jelenlétével, a tanügyi, illetőleg történelmi kiállítás megnyitásán jelen lesz a kultuszminiszter is. Fontos lépése volt az előkészületeknek az az 1937. május 12-én tartott ülés, amelyen az Országos Központi Szent István Bizottság, a helyi Szent István Bizottság és az Esztergom Főegyházmegyei Kongresszusi Nagybizottság tagjai vettek részt. A Huszár Károly volt miniszterelnök és más fontos személyiségek részvételével tartott értekezleten elhatározták, hogy a Szent Évet 1937. május 23-án hirdetik ki a Bazilika oszlopcsarnokában, s a nevezetes eseményhez kapcsolódva bemutatják Bánáti Buchner Antal új művét, a Missa Eucharistica-t. A városi Szent István Bizottság 1937 decemberében tartott ülésén áttekintette az addig végzett munkát, s megállapította, hogy Dudás László és Várnay Dezső tervei alapján megkezdődött a

Szent Tamás-hegy rendezése. Tavasszal várhatóan elkészül a Prímási palotától a Bazilikáig vezető út, befejezik a városháza nagytermének felújítását, s ezt követően elhelyezhetik benne Bajor Ágost Szent Istvánt ábrázoló festményét. A MÁV 50 %-os kedvezményt biztosított az ideutazóknak, s a város immár véglegesített ünnepi programsorozata belekerült az Eucharisztikus Kongresszus központilag kiadott útikönyvébe. Elkészült az ünnepségsorozat költségvetése is, amely 115 000 P. bevételt és 116 400 P. kiadást foglalt magában. Ezzel kapcsolatban többen felvetették, hogy kevés a 80 000 pengőben meghatározott állami támogatás. Néhányan azt vélelmezték, hogy Székesfehérvár többet kap a központi alapból, mint Esztergom. Az elégedetlenkedőket Glatz Gyula polgármester — aki ekkor már Einczinger Ferenccel együtt az országos bizottság tagja volt — azzal nyugtatta meg, hogy pontos információi vannak a székesfehérvári ünnepségekről, s azoknak az esztergomival azonos mértékű állami támogatásáról.

Az ünnepi eseménysorozat végül 1938. március 6-án a helybéli Katholikus Kör bőjti előadásával vette kezdetét. A sort a Húsiparosok Országos Szövetségének, a Magyar Történelmi Társulatnak és sok más országos szervezetnek a vándor- és díszgyűlései folytatták. A Magyar Jogászegylet április 24-i díszgyűlésének résztvevői már bizonnyal vihettek magukkal abból a Hellebrand Béla által készített ezüst Szent István emlékéremből, amelynek átmérője 70 mm, súlya pedig 123 gr volt.

A sorozatos dísz- és vándorgyülések lebonyolítása közben komoly szervezőmunkával készültek a május 31-i nagy napra, a Szent Jobb és az Eucharisztikus Kongresszus fogadására. A nagy eseményt, egy Balogh Albin bencés gimnáziumi igazgató vezette külön bizottság szervezte. A város díszítését Dudás László főmérnök irányította. A Szent Jobbot és a zarándokokat nemzeti színbe öltözött város fogadta. A piros-fehér-zöld dominanciáját a pápai szín, a vármegye kék-fehérje, a város piros-fehérje oldotta, árvalányhaj és aratókoszorúk sora élénkítette. A mindenre kiterjedő, átgondolt munka eredményeképpen május 29-re már mindenki tudta a részletes programot. A Szent Jobbot hozó Aranyvonat 8 óra 50 perckor indult Budapestről s 10 óra 45 perckor érkezett meg Esztergomba. A zarándokokkal zsúfolt vonatok 8 és 10 óra 45 között érkeztek meg a vasútállomásra. A rendet a fő közlekedési útvonalon 400 fős rendőrzászlóalj tartotta fenn. A vasútállomásnál és a Bibliotékánál diadalkaput állítottak fel, itt csatlakozott a tömeghez Pacelli bíboros, a későbbi XII. Pius pápa — ekkor még pápai legátus —, s vele együtt még három bíboros: Hlond lengyel primás, Van Roey belga bíboros, Tappan, antiochiai patriarka, valamint Kánya Kálmán külügyminiszter. A Szent Jobbot hozó Aranyvonaton érkezett Esztergomba Karafiáth Jenő, Budapest főpolgármestere, Huszár Károly nyugalmazott miniszterelnök, dr. Zsembery István, Bangha páter és Michalovics Zsigmond kanonok. A Lányi Dezső alkotta, első világháborús hősök szobránál csatlakozott a menethez dr. Teleky Pál kultuszminiszter, gróf Zichy János volt kultuszminiszter, Varga Imre a legfőbb számvevőszék elnöke, dr. Huszár Aladár az OTI elnöke, dr. Radocsay László főispán, Frey Vilmos alispán és dr. Krecsány Kálmán rendőrfőtanácsos. Amíg a menet ünnepélyesen hömpölygött a Bazilikáig, a Magyar Rádió kérésére Buchner Antal eljátszotta az „Ah, hol vagy magyarok [...]" témára komponált orgonafantáziáját. Buchner rögtönzött bemutatóját a Magyar Rádiótól a berlini is átvette. A Szent Jobbot kísérő menet élén lovasbandérium haladt, ezt követték a nemzeti, a pápai és a prímási zászlók, a tatabányai zarándokok bányászruhában, cserkészek, a katonai díszszázad első fele, vallásos egyesületek, apácák, papok a koronázási jelvények másolata, a Szent Jobb s annak asszisztenciája, főpapok, hatóságok, vitézek, frontharcosok s a díszszázad második fele. A körmenet további résztvevői a járdán álltak, s az élboly elhaladását követően csatlakoztak a menethez. A Bazilikában a magyar vértanúk oltárán elhelyezett Szent Jobb mellett díszőrséget álltak az esztergomi egyesületek képviselői. Az ünnepi szentmisét Serédi Jusztinián pontifikálta. Délután négy órakor nagyszabású szabadtéri előadáson mutatták be a Bazilika mellett, erre az alkalomra komponált három vallásos élőképet. Sorrendben az első a „Hódolat az Eucharistia előtt", a második a „Himnusz az oltári szentségről" míg a harmadik a „Szent István dicsérete" címet viselte. (Ez utóbbi Városi István papköltő és Paczolay Imre zenetanár alkotása volt.) A szabadtéri előadáson külön szerepeltek a lány- és külön a fiúiskolák. Szép színfoltja volt az előadásnak az a négyszáz lány, akik a színpad két oldalán lévő emelkedőn álltak, míg középen a szavalókórus foglalt helyet virágok és zászlók erdejétől koszorúzva. A Szent Jobb a szabadtéri előadást követően az esti órákban hagyta el a várost. A több mint tízezer zarándok részvételével megrendezett hatalmas és látványos

eseményt követően ismét sorra-rendre következtek a különböző szervezetek ünnepi gyűlései. Többek között a kisdednevelők, a Magyar Turista Szövetség, a Biztosító Intézetek Szövetsége majd a Gyáriparosok Országos Szövetsége látogatott Esztergomba.

Az egymás után sorjázó konferenciákat, közgyűléseket mintegy megkoronázta az országos ünnepségek sorába emelt *Esztergomi Ünnepi Hét* eseménysorozata. Ennek programja augusztus 13-án, délután 5 órakor az Országos Szent Gellért Egyesület Szent Gellért utcai székházában kezdődött. Ezen részt vett Ernszt Sándor országgyűlési képviselő, dr. Radocsay László főispán és Glatz Gyula polgármester is. Az ünnepség keretében irodalmi műsor és zenés összeállítás hangzott el. A Szent Gellért himnuszt Várady Ferenc operaénekes énekelte, édesanyja, Váradyné Beliczay Ilona zongorakíséretével. A produkciót hanglemezen is rögzítették, remélve, hogy adandó alkalommal a Magyar Rádió is sugározni fogja. A rendezvénynek különleges vonzerőt kölcsönzött az a tény, hogy Beliczay Ilona az Esztergomi misét komponáló Liszt Ferenc leánya, Várady Ferenc a nagy zeneszerző unokája volt. A koncert után az esti órákban fényárban úszott a Bazilika és a Várhegy, s utasokkal zsúfolt sétahajó ringott a Nagy-Dunán. Másnap 14-én, 9 órakor főpapi szentmise volt a Bazilikában. Délután fél négykor a vitézi ünnepségek keretében megkoszorúzták az első világháború hősi halottainak emlékművét. A Dézsa Farkas András alkotta Balassa-szobor felavatására délután öt órakor került sor. Sághy Éva alkalmi szavatalát követően Sziny Gyula altábornagy mondott beszédet. Az ország elsőként felavatott köztéri Balassa-szobrát Glatz Gyula polgármester vette át a város nevében. Egy órával később Teleki Pál kultuszminiszter megnyitotta a pedagógiai kiállítást, amelynek a bencés gimnázium illetőleg a vízivárosi zárda adott helyet. Hét órakor szerenádot adtak a hercegprímás és a polgármester lakása előtt. Ezt kilenc órakor, a Katolikus Legényegyletben rendezett hangverseny követte Laurischin Lajos énekes, Albert Ferenc hegedűművész és a Mária Terézia gyalogezred Fügedy Sándor vezette zenekarának közreműködésével. A látványosságok sorozatát a Várhegyen rendezett tűzijáték zárta, fél tízkor.

Augusztus 15-én a Leventezenekar ébresztette a lakosságot. Nyolc órától gyülekeztek — mintegy kétezren — a hagyományos Nagyboldogasszony-napi felvonulás résztvevői. Fél tízkor Serédi Jusztinián hercegprímás ünnepi szentmiséjével folytatódott a program. Ezt követően fél tizenkettőkor került sor Horthy Miklós kormányzó jelenlétében a restaurált Vár és az Antal Károly alkotta Szent István-dombormű felavatására, Hómann Bálint nyugalmazott kultuszminiszter beszéde kíséretében. Este nyolc órakor lampionos csónakfelvonulás vonzotta a közönséget a Kis-Duna partjára.

A Nagyboldogasszony-napi ünnepi hét programja augusztus 20-án szentmisével zárult. Az ősz folyamán további szervezetek dísz- és vándorgyűlései követték egymást. Az eredeti terveket némileg módosította a Felvidéket visszacsatoló bécsi döntés. Emiatt a város szeptemberre tervezett díszközgyűlését december 23-ra halasztották. Ezen Lepold Antal ünnepi beszédével emlékeztek meg a jeles évfordulóról. A gazdag programsorozatot az Esztergom-vidéki Régészeti és Történelmi Társulat december 30-i(?) közgyűlése zárta.

Esztergom jelentős értékekkel gazdagodva, népszerűségének 800 000 látogatóval fémjelzett csúcsán zárta a kettős szent év eseménysorozatát, s bizakodva tekintett a jövőbe. A közelgő háború azonban más irányt adott a megindult kedvező folyamatoknak. A vér nélküli területrevízióért drága árat fizetett az ország s benne Esztergom is.

BÁRDOS ISTVÁN

M.D.K.

Dudás József

Grafikai és kisplasztikai kiállitást rendezett a "Fészek"-ben a Rippl-Rónai Társaság". Az itt bemutatott müveiből vásárolt a kultuszminiszté rium.

"A Szinház Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1946. dec. 4-lo. II. évf. 47. sz. 22. lap

Dudás József

Készítette Hodek József: Vihar és szivárvány c. művének borító lapját.

Magyar Nemzet, 1967. XI. 26. 13. o.
Vasárnapi Körvespolc

Keramika Dudás József: Váza.

Az Eliwest Poitep pár üzemi
kiépkiá hitrása

Szabad Nép 1948 máj. 21.-40.-

Dudás József keramikus

az Eliwest Prikey pár üzemi
képkiállítása

Szabad Nép 1948 máj. 21.-40.-

M.D.K.

Dudás József

A Béke Szálló átépitésének épitésvezetöje

Baróti Géza: Példa: a Béke Szálló felujitása

Magyar Nemzet 1966. május 15. 9.l.

M.D.K.

Dudás József, építőmester

nevét, mint jól képzett
egri mestert emliti a szerző

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

284. old.
+320. "

ÚDUÁS József egri kőmüves mester. Az egri érseki levéltár $1^{8}2o$ körüli időből őrzi a feldebrői malom zugójához készitett tervét /Tervjegyzék 162./. Egy $1^{8}39$. évi már husz éve elkezdett templom, a négyesi rk. egyház elszámolásából tudjuk, hogy —+ Szarvas Ferenc egri épitő-

mester „ügyelő pallérja"volt. Borsodivánkán 1839-ben szintén mint Szarvas Ferenc özvegyének pallérja szerepel. 1843-ban az egri „Kacsa" vendéglő rajziskolává való átalakitását terve-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

zi. Ugyanezen évben Egyek rk. templomát javitja, 1844-ben a felsőtárkányi uj iskolaházhoz készit költségvetést, majd ugyanezen évben javitja a Füzesabony melletti Pusztaszikszói kápolnát. Az egri kőmüves céh jegyzőkönyve szerint 1845-ben az egri kőmüves céh mestere és mint

ilyent --+ Szarvas Ferencné házában irják össze. 1846-ban az érseki kerti épületeknél dolgozik az ananász ház és a fügefák melletti falon. Ugyanezen évben a várbeli épületeknél a kálvária kereszteket állitja fel. 1847-ben vagyontalan

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Dudás József

egri kőművesmester helyreállítja a pusztaszikszói rk. kápolnát 1844-ben.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7541

Dudás József

feltehető rajza az egri Telekesy utcai „A Magyar Korona vendéglogadóról.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5901

Dudás Juli

"Elidegenedés - mosollyal" cimmel Vadas József több kiállitást ismertet.
A galgamácsai parasztasszonyról elmondja, hogy hol népi festőnek, hol naiv müvésznek mondják. Egyiket sem tartja helytállónak, mivel a népmüvészeti nem ismeri a táblakép festészetet, a naiv müvész pedig azért nem illik rá, mert a hivatásos festő szemével nézi a világot.
A Szentendrei Müvésztelep Galériában néhány korábbi munkája szerepel, melyeket még őszinte feljegyzéseknek tart a kritika. Ma már megrendelésre készit képeket, melyekre „egyenmosolyt varázsol az egyenrozsaszinü arcocskákra".
Dudás Juli elidegenedett önmagától.

Élet és Irodalom Bp. 1974. aug. lo. XVIII. évf. 32. sz. 13. lap.

Dudás Juli népművész

A szentendrei művésztelepen
ma utoljára látni munkáit.

Reggeli Krónika III.

1994. VIII. 31. 9.00 N./11.

Dudás Juli

a Nemzeti Galériában rendezett Nagy művészek kiállításán műrci szerepeltek.

Sz. K.: Mint a madár...

Nők Lapja, 1972. jul. 1.

Dudás Juli festménye

Szép juliásnú

Kortárs 1972/1o 168o. old.

Dudás Juli

nove említve

Művészettörténeti értesítő 1972

304. old.

Dudás Juli

Győri Elek,Benedek Péter,Dudás Juli nem ismerték, vagy nem éltek a perspektiva törvényeivel,nem bővelkedtek anatómiai ismeretekben.

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972. 210.old.

és a város I. negyedének IV. fertályában irják össze. $1^{8}51$-ben készíti az istenmezeji templom terveit /Tervjegyzék 2^{8}o./ és $1^{8}55$-ben épiti fel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Dudás Juli, Vankóné (Galgamácsa).

A Nemzeti Galériában nyílt „Magyar nagy művészet a XX. században" c. kiállításon szerepelnek művei.

„Kép" (repr.)

Harangozó Márta: Magyar nagy művészet. Esti Hírlap, 1972. máj. 29.

OUDÁS LÁSZLÓ

Magyar Iparművészet az

ezred fo Rdulón 2003

178.e.

Dudásné Vaukó Juli
munkája

Észak-Magyarország 1974/16 4 old.

Dudás Juli
a népművészet mestere Galgamácsa.
nivódíjat kapott a Népművelési Intézettől.

Nivódíjak.

Népművelés 1974/1 37old.

Dudás Juli

Fonóház

Műgyűjtő, 1972/ 3. sz. hátsó borító belső oldala

Dudás Julí

Benedek Péteshez hasonlóan öt is újra felfedezték, csak korábban valamivel.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 66. l.

Dudás Juli

A naiv muveszet — a naiv művész — meg tudta ejteni régen a megrendelőt. Nem aképpen, ahogy napjainkban Dudás Juli pannóival díszítették a Marina szállót Füreden, de úgy, mintha Dudás Juli nénit a művészet művész-képviselőjének hitték és tudták volna. A naiv művészet — néha és helyenként — a középkorban a provincia művészete volt egyben. Mai meghatottságunk a biztosíték, hogy az ilyen helyi művészet lehet jó is. Az idő igazolásával értékesebb, mint a világszínvonalú semmitmondás.

Forrás 1975/11/68

Takács :Az árukkodó müvészet

Dudás Juli

pannói diszitik a Balatonfüredü i Marina szállót

Forrás 1975/11/68

Takács: Az ember árulkodó müvészete

DUDÁS JULI, népművész

Lásd: Vankóné Dudás Juli címszó alatt.

Vankóné, Dudás Juli: Falum Galgamácsa

Studia Comitatensia, Szentendre, 1976

Dudás Juli

A galgamácsaiak rajzai bitelesen érzéheltetik a népművészetből és a gyermekrajzok formálásmódjából a nain művészet irányába történő fokozatos átfejlődést.

Kerékgyártó István: A magyar népi festészet.....
Müvészet, 1976.november - 10.oldal.

DUDÁS JULIA, rajzoló

A magyar parasztfestőknél kétféle kifejezésmód. Az egyik a konkrét targyi vilag naturalisztikus hüségü tolmacsolasara törekszik. Ők ujraélik a hagyományos paraszti élet mindennapjait, ünnepeit. Ilyenek a parasztrajzolók, Pl. Dudas Júlia, Vankó Margit, Aradi Zsófia, stb. 91.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Emlékezés Gajdos János parasztfestőre 81.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 1.sz.

Dudás Juli, ~~na~~ naiv művész

Három behívót kapott Gádor István, az elsőt 1944-ben. Két hétig volt Galgamácsán, ahol megismerte Dudás Julit, – aki akkor még kislány volt – és unokatestvérét Vankó Margitot, mindketten kitűnően rajzoltak. Ma is sok Dudás-rajza van Gádornak. Népviseleti adatokat is közölt Juli, melyek megvannak szintén a művésznek.

Gádor István: Pályám emlékei.
Kritika, Budapest, 1976. aug. 11. old.

Dudás Juli, a népművészet mestere.

A Siófoki Városi-Járási Művelődési Központ kiállítási programjában Csiszár Elek hedjei festő, Dudás Juli naiv festő és Nagy Ferenc fafarágó szerepelt.

Gerencsér Miklós: Szellemi közművesítés Siófakon.
Népszabadság, 1946. okt. 29.

Dudás Juli, naiv festő

L.: Csinár Elek

Gerencsér M.: Szellemi ---- 7.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 29.

Duckás Judit

Illusztráció

— : Kellemes ünnepeket kívánok.
Nők Lapja, 1976. dec. 25 — címlap.

Dudás Juli

A naiv művészek közül Dudás Juli karácsonyi jelmete egy „Kellemes karácsonyi ünnepeket" felirattal kedves üdvözlő lap lenne.

Székely András: Kellemes karácsonyi üdvözlőlapokat!
Új Tükör, 1978. december 24 – 48. lap.

Dudás Juli, népművész

a galgamácsai Falu-múzeum egyik üvessé vált parasztházában a látogatók hű képet kaphatnak az egykori gazdálkodási szokásakról, életmódról. Itt láthatók Dudás Juli festményei.

TV-Híradó

1977. II. 23. Televízió, 19.30 Gné.

Dudás Juli, népművésznő

megemlítve.

11.

Tóth Benedek: Új élet a Galga mentén

Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 4.

Dudás Juli

/:Vankóné:/

Képein aratófelvonulást, fonót, halott-siratást, temetést mutat be.

Kerékgyártó István: A naiv müvészet esztétikuma.
Müvészet, 1979. junius - 16.lap

Dudás Juli, noiv festő

megemlítve

– Nyári nórkhozás a budapestiekneh. 8

Esti Hirlap, Bp. 1979 júl. 11

Dudás Juli, náv művész.

A falusi világhoz, közelebbről saját községéhez, Galgamácsához kötődnek Dudás Juli rajzai, festményei. Élénk színekkel hozza élénk a régi szokásokat. Nemcsak az ünnepek, hanem a hétköznapok is érdeklik a művészt. A kecskeméti Múzeum állandó kiállításán látható „Mosás" és „A kender megmunkálása" c. munkái szerepelnek. [emlitve].

D. J.: Magyar Náv Művészek Múzeuma. Napló [Veszprém], 1949. jan. 20.

Dudás Juli (Galgamácsa) naiv művész

Kecskeméten működik a Magyar Naiv Művészek Múzeuma. A magyar naiv művészet második, máig tartó virágzása a 60-as években indult el. A múzeum állandó kiállításán láthatóka művész művei. A falusi világhoz, saját községéhez kötődnek rajzai, festményei. Élénk színekkel hozza elénk a régi szokásokat. Nemcsak az ünnepek érdeklik, hanem a hétköznapok is, ezt bizonyítják a „Mosás", - és a „Kender megmunkálása" c. művei. (említve).

Dömötör János: Magyar Naiv Művészek Múzeuma.
Nógrád, 1979. jan. 17.

V. Dudás Juli

A kiotaşcsai Pest megyei korhar részére a művésznő pannót készített.

— Közteri munkák 1980-ban.
Művészet, 1981. február – 58. lap.

Dudás Juli, ... nár művész

Kecskeméten gátyas háznak nevezik azt a parasztházi portát, amelyben helyet kapott a nár művészet múzeuma. – Benedek Péter, Dudás Juli, Süli András alkotásai láthatók itt.

Kapcsolás a szolnoki, a nyíregyházi és a pécsi stúdióba.

1979. II. 22. Petőfi 12:55 (Kiné)

Dudás Juli

„Fonóház" (repr.)

Kelecsényi Gábor: A Galéria rejtett kincseiből

Nők Lapja, Budapest, 1971. dec. 25.

Dudás Juli

Szerepelt a linzi Magyar Ház kiállitásán
/1969. VI. 6--22./.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 54.1.

DUDÁS JULI

Parasztfestő. A „Műgyűjtő" új számában
írt munkásságáról Solymos Istvánt.

ESTI HÍRLAP, 1971. jan. 25.

DUDÁS JULI

Parasztfestő. A „Műgyűjtő" új számában Solymár István ír művészetéről.

NÉPSZABADSÁG, 1971. jan. 26.

MDK

Dudás Juli: „festő"

„Parantfestő." A magyar tévé
rövidfilmet készített róla.

—: Magyar parantfestők Rapallóban
2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. dec. 28.

Dudás J.

művei réntvetek a Naiv művének kiállításán 1966-ban Porsonyban, 1967-ben Kékesfehérvárott.

Műemlékvédelem 1967/4.252.o

Dudás Júlia

falubeli (galgamácsai) nép-
művész társaival együtt dörzsölte a
gellérthegyi „Busuló Juhász" étterem
falait.

– Napi Krónika –

Magyar Nemzet 1970 május 31
4. old.

Dudás Júlia

pannói dírzitir a balaton-
füredi Marina Szálló belsejét.

Magyar Nemzet 1969. július 6.
3. old.

Dudás Juli

A régi galgamácsai paraszti életforma krónikása, rajzoló. 1968 őszétől 1969. nyaráig a filmesek végigkövették munka közben. Akkor 170 négyzetméternyi fa-pamóját készítette, amely ma a Hotel Marina falait díszíti.

Ország Világ, Bpest, 1972 jún. 14.

Dudás Julia

Szerepel a „hais festők"
kiáhitásán néhe tehérvárott

Kritika 1967 V–VI. n. Goold.

Dudás Juli

naiv festők

Kocsogh Ákos:Folkorizmus

Rajztanitás 1972/2-3 22.old.

[Vankóné] Dudás Juli, festő

[naiv festő]

Nagy érdeklődést keltett a galgamácsai parasztasszony művénete.

—: Magyar naiv festők kiállításának sikere Svájcban

9.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 25.

Dudás Julia
népművész

A Balaton füredi Marina szállóda különterme részére most készíti a vállalat az új megrendeléshez

Szemes: A táltos tündérlánya
Nők Lapja, 1969. aug. – 33 szám

Dudics Julia
népművész

Illusztrációk

Szerves: A táltos tündérlaivga
Nők Lapja, 1969. aug. – 33 száma

Dudás Julia
népművész

Az ujbalaton füredi Marina
szálló étterm ének falát Van-
hóné Dudás Julia képe díszíti

Szemes: A tállos tündérlánya
Nők Lapja, 1969. aug - 33 szám

Dudás Juli parasztfestő

munkásságát ismerteti a

hüppüjtő a folyóirat egyik cikke

Főváros a harmúsor 1971 II.10

Drudés Juli

festő

A Nemzeti Galériában rendezett
nagy művészek kiállításán bemu-
tatták művét.

SZ.E.: Mint a madár...

Vörl Lanja, 1972. jul. – 27 szám

Dudás Juli

A Nemzeti Galériában rendezett Magyar Naiv Művészet a XX. században c. kiállításon szerepelnek művei.
A naiv művész parasztasszony volt.

Bajor Nagy Ernő: Naiv művészek kornaly sikere.
Szabad Föld, Bpest, 1942. jún. 4.

V. Dudás Juli

rajza

Rajztanitás 1972/2-3 23,24.old.

DUDÁS JULIA,rajzolóasszony

A Népr.Muz.Adattárában Dudásnak és Vankó Imrénének Galgamácsáról.naiv,szines ceruzarajzain is igen sok a népviseleti kép.Ugyan nélkülöznek minden müvészi vagy szakszerü ábrázolási kelléket,mégis igen fontos,megfigyelésen alapuló,hü képet adnak a falu népviseletéről. 289.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

DUDÁS JULI,VANKÓ IMRÉNÉ,iróasszony

A Néprajzi Muzeum Adattárában,a rajzraktár leltárában számos müvével szerepel.Galgamácsán mutatta be a falusi nép életének szines sorozatát a születéstől a temetőig.Keresztelő,esküvő,temetés,népviselet,szüret,aratás,karácsonyi szokások,stb.képsorozatainak témája. Száz darab szines ceruzarajza tanuskodik erről. 293.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

Dudás Juli népművész

Moldován Domokos filmet

Zirzitett zóla - emlitve

Pestmegyei Hirlap 1969 oktober 23

4. old.

Dudás Júlia

Újabban felfedezett rajzolóasszony.

Golymár István: Naiv festők; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 4. l.

Dudás Juli

Solymár István írt róla a
hügyűjtőben

N.N.: hegjelent a „hügyűjtő"
ily száma

Nógrád 1971 II. 4

DUDÁS JÚLIA /

galgamácsai rajzolóasszony, a kecskeméti II. néprenei találkozón 1968. aug. 23-25 között tartott kamarakiállításon kiállították öt-méteres freskóját. Moldován Domonkos „Nehéréletűek" c. filmjének egyik szereplője.

Pest Megyei Hírlap 1968. aug. 18.

/4

Dudás Júlia,rajzoló

A rajzoló hoz c omagolópapirt,rajllapot,vizfestéket, zinesceruzát használtak.Az oljig nem jutottak el.Őt a kultikus zokó ok,babonák világa ragadta meg elsősorban Lásd:XVIII.tábla,1.kép. 193.old. 25.jegyz. Galgamácsai parasztrajzoló.

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Dudás Juli, rajzoló

Galgamácsai parasztrajzoló. Müveik már önálló rajzok, eltérnek a népmüvészet megnyilatkozási formáitól. Leszármazottaik a búcsúverseket, köszöntőlapokat illusztráló, szüchimzéseket előrajzoló, pingáló müvészkedő parasztoknak. 193.old

Sz. Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI. 1968. Bpest. 1969

MDK

Dudás Juli festő

Tanulmány ismertető Dudás Juli parasztfestő munkásságáról.

—: Megjelent a Magyar Nemzet 7.

Népszabadság, 1971. jan. 26.

MDK

Dudás Juli festő

Parasztfestő. Tanulmány ismerteti.

— : Műgyűjtő

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 25.

Dudás Júlia,rajzoló

Galgamácsai para ztrajzoló.Rajzai pl.:"Révülő tudósasszony","Táltosok fehér és fekete bikaalakjában való viaskodása" "Harmatszedés". Papir,akvarel. 193.old. 25.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

V. Dudás Juli parasztfestőasszony

A rajz parasztszobát ábrázol paraszt vendégekkel, valamilyen ünnepség alkalmából. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. január 3.
XIV. évf. 1. sz. 5. lap

Dudás Júlia, rajzoló

Parasztművészet. Harmatszedés"/Rajz./XXVIII. tábla. 1. kép.
Fekete repr. Felirat: HARMATSZEDÉSE-VANKÓ IMRÉNÉ DUDAS
JULIA GALGAMÁCSA

Sz. Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181. old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI. 1968.
Bpest. 1969.

Dudás Julia
panasztrapóló

A konkrét tárgyi világ naturalisztikus hűségű tolmácsolására törekszik.

Murakózi Ágota: Emlékezés...
Művészet, 1970. május – 14 lap.

MDK

Vankóné Dudás Juli, parasztfestő

Moldován Domokos kikünő kisfilmet kérnétett Vankóné Dudás Juli művészetének ismertetésére.

Bernáth László: Freskó a nyári konyhában 2

ESTI HIRLAP. Bp. 1969. dec. 17.

Dudás Júlia

Aprószentekelés (rajz.)
(repr.)

Magyarországi parasztrajzolók műveiből. (A budapesti Néprajzi Múzeum gyűjtése alapján.)
Új Irás VI. évf. 1966. szept., 9. sz.
Bozitó, III.

Dudás Júlia II.

Rajzain városi ember számára... távoli világ képe elevenedik meg, noha Dudás Júlia nem képzelet-szülte jelenteket, embereket ábrázol, hanem élményeit... rajzolja, festi meg. Szért rajzai az esztétikai élményen túl „néprajzi" értéket is jelentenek... életműve egyetlen összefüggő sorozatot alkot...

Moldován Domokos: Parasztrajzok-parasztrajzolók Magyarországon.

Új Irás VI. évf. 1966. szept. 9. sz. 82. l.

Dudás Júlia III.

rajzai szinte egy nem létező „naiv epos" mozaikszerű illusztrációi, azonban mindegyikük önálló művészi értékű is.

Moldován Domokos: Parasztrajzok-parasztrajzolók Magyarországon.
Új Írás II. évf. 1966. szept., 9. sz. 82 l.

IV.

Dudás Júlia

így ír egyik levelében: „Mivel idős szüleim levének, kik hívei voltak a bebonának és ragaszkodtak a hagyományokhoz, úgy kellett kelni, tekúdni, inni, enni, dolgozni... ahogy azt a hagyományok éppen rendjén követelték, ... engem így neveltek, en saját élményeim után lettem ennek a rabja." Ezért tudja első sorban falujának legfeltettebb „titkait" olyan természetesen, hitelesen ábrázolni.

Moldován D.: Parasztrajzok - parasztrajzolók Magyarországon.

Új Irás VI. évf. 1966. szept. 9. sz. 82. l.

V.

Dudás Júlia

Legkifejezőbb rajzai a nyári és téli ünnepkörhöz tartozó időszakot elevenítik fel... „Harmatszedés", ... „Szentiváni tűzugrás"... „Borotválás a lágriban"... „Kötéltánc". „Luca napja"... „Betlehemezés", „Aprószentekelés", „Fonóház Galgamácsán"... „Táltosbikák viaskodása", „Halottlátó asszony révülés körben". Ezeken a képeken... az alakok nemcsak mozognak, hanem „beszélnek" is: szájukból tréfás mondókák, rigmusok „jönnek"...

Moldovén Domokos: Parasztrajzok-parasztrajzolók Magyarországon.

Új Irás VI. évf. 1966. szept., 9. sz. 82-83. l.

Dudás Júlia

VI.

Így a képeket látva szinte részesevé válunk lakodalmi ünnepeiknek, szinjátékszerű szokásaiknak. Dudás Júlia nemcsak képeire írja rá a megfelelő mondókákat, hanem „szindarabként is lejegyi mint ahogy több- jeles-és ünnepnapi dramatikus játékkal tette. A már-már feledésbe merülő szokások, játékok, balladák így „szindarab-ként" kerülnek vissza a falu tudatába.

Moldován Domokos: Parasztrajzok-parasztrajzolók Magyarországon.

Új Irás VI. évf. 1966. szept., 9. sz. 83. l.

Emlékeztető

A XII

Dudás Júlia VII.

mint az új generáció nevelője is kiemelkedő szerepet játszik falujának kultúrális életében. Már a harmadik generáció kerül ki kezeálól, meget játékokra, dalokra, mesékre, s mindenekelőtt rajzolásra oktatott.

Moldovián Domokos: Parasztrajzok-parasztrajzolók Magyarországon.

Új Irás VI. évf. 1966. szept., 9. sz. 83. l.

VIII.

Dudás Júlia

... régebbi tanítvány... Hajdúné Vankó Margit... A „galgamácsai fonóról tőle is láthatunk képet – akár Dudás Júliától –, hiszen „témáik" azonosak... Mégis egészen más Vankó Margit kompozíciós készsége, tér- és szimmetriaérzéke, talán játékosabb, naivabb adatkörű, mint Dudás Júlia.

IX.

Dudás Júlia

Az egyhori tanítványnak ma már a lánya, Rózsai Piroska is rajzol, mint Dudás Júlia egyik legtehetségesebb növendéke.

Moldován Domokos: Parasztrajzolók parasztrajzolók Magyarországon.
Új Irás VI. évf. 1966. szept., 9. sz. 83. l.

MDK

Dudás Julia

Siratás sorozatból, akv. 5 db.

Galgamácsai kis baba

" menyasszony

" vőlegény

Magyar naiv művészek. Székesfehérvár, Muzeum.
1967. ápr.

MDG

Dudás Juli

galgamácsai népművész

hímzései szerepelnek a Műcsarnok augusztus 20-a tiszteletére megnyílt népművészeti és iparművészeti kiállításán.

Dégh Linda: Népművészeti és iparművészeti kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1953. augusztus 27. [6. l.]

MDK

Dudás Juli, Vankó Imréné

Galgamácsán lakik, harminchárom éves. A galgavölgyi néphagyományok egyik legtehetségesebb gyüjtője és ápolója. Tizenöt éves kora óta számos népi szokást örökített meg írásban és rajzban.

Sinkovics Ilona: „Elindultam a nagy útra, a szép mácsai tonóba..."
Nők Lapja, Bp. 1954. április 29. [8-9. l.]

MDK

Dudás Juli, Vankó Imréné

Akad a faluban, aki megszólja, hogy parasztasszony létére néphagyomány gyűjtéssel, írással, rajzolással foglalkozik. Nemrég írta le a debrői iskolának a gyermeklakodalmast, saját emlékei alapján.

Sinkovics Ilona: „Elindultam a nagy útra, a szép mácsai fonóba ..."

Nők Lapja, Bp. 1954. április 29. [8-9. l.]

MDK

Dudás Juli, Vankó Imréné

Amikor elemibe járt, már akkor is mindig rajzolgatott a pad alatt. Negyvenötben felkeresték a Néprajzi Intézetből [redacted] majd írásait rajzait elvitték a Néprajzi Múzeumba. Azóta is irányítást kap az intézettől.

Simkovics Ilona: „Elindultam a nagy útra, a szép mádsai tanóba ..."

(Nők Lapja, Bp. 1954. április 29. [8-9.l.]

MDK.

Dudás Julia

Kiállitási hir

Népszava 1967 ápr.18.

MDK.

Dudás Julia

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 ápr.17.

Dudás Julia

Szerepel a nékes fehérvári. 1 stván
Király bureum „Naiv művészet"
c. Kiállításán /

Nagyanya 1967 IV. 18 2 old

MDK.

Dudás Julia

Kiállitási kritika

Népszava 1967 ápr.23.

M.D.K

Dudás Julia
grafikus

Rajzai szerepelnek a találaton.

Frank János: Magyar mai művészek.
Élet és Irodalom, 1964. ápr. 21 - 8 lap

M.D.K.

Dudás Julia, rajzoló parasztasszony

nevét említi szerző az igazi naiv művészek körött, akiknek képei körvetlenül a népművészetből erednek.

Dr. Németh Lajos: A naiv festők

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1967. XII évf. I.13. 2. sz.

74. old.

+ 1 k.: A halott a ravatalon.

DUDÁS Juli

K. 44: Kiállítások

Művelt Nép 1955. 11. lif. 52. n. dec. 25. 4. l.

Dudás Juli.

a „népművészet mestere".

Az acsódi és galgamácsai szakkörök vezetője. Díszítőtérítőt, szettek, párnák, rajzokat készít és tanít.

Említve.

Népművelés, 1965. 8. sz. 42. old.

Dudás Juli, népművész DDK

„Csicsija = Bubája" című mondókás leporelló rajzait kénítette.

– : Karácsonyi Könyvvásár 15. l

Család s Iskola, Bp. 1955. december VI/12.

MDK

Dudás Juli, Vankó Imréné

Maga látja el háztartását, segíti öreg szüleit, dolgozik a mezőn, s a kelengyét varró lányok is gyakran felkeresik, írjon elő nekik egy-egy szép falvédőt, asztalterítőt, vagy tervezzen új szőttesmintát. Négy esztendős kislányát, Etit is el kell látnia. A néphagyomány ápolásán esténként dolgozik.

Sinkovics Ilona: „Elindultam a nagy útra, a szép mácsai fonóba..."

Nők Lapja, Bp. 1954. április 29. [8-9. l.]

MDK

Dudás Juli, Vankó Imréné [?]

? Két rajz a Néprajzi Múzeum Adattára Rajzgyüjteményéből – repr. (A felirat nem tünteti fel a szerzőt; csupán az egyik rajzon olvasható, így: Vankó Imréné Dudás Julia.)

(Sinkovics Ilona: „Elindultam a nagy útra, a szép mácsai fonóba...")

Nők Lapja, Bp. 1954. április 29. [8-9. l.]

MDK

Dudás Juli, Vankó Imréné

Most dolgozza fel a galgamácsai népviselet történetét az 1800-as évektől napjainkig. A gyermek játszik című munkájában a hagyományos játékokat írja le, születéstől egészen haláláig.

Simkovics Ilona: „Elindultam a nagy útra, a szép mácsai tanóba..."[4]

Nők Lapja, Bp. 1954. április 29. [8-9.l.]

MDK

Dudás Juli, Vankó Imréné

A tél végén a galgamácsai kultúrcsoport kérésére írta meg, részben saját élményeiből, részben az öregek őrizte hagyományok alapján A galgamácsai fonóban című jelenetet.

Sinkovics Ilona: „Elindultam a nagy útra, a szép mácsai fonóba..."

Nők Lapja, Bp. 1954. április 29 [8-9.l.]

Dudás Julia, [ ]

MDK

Szerepel kékestetér vázott a

Vaio művészek kiállításán.

— : Hír

6.

ESTI HIRLAP Bp, 1967, ápr. 17

MDK.

Dudás Julia

Németh Lajos cikke

Élet és tudomány 1967 jan.13.p.74.

MDK.

Dudás Julia

Siratóasszonyok

Élet és Tudomány 1967 jan.13.

Dudás Juló /Vankóné/ népművészet mestere.

Gödöllő és környéke megyénk egyik leggazdagabb népi hagyományokkal rendelkező vidéke, a Galgamente, ahol a megye 19 népművészéből 14 itt él. Dudás Juló, a galgamácsai festő és daloló népművész – Márton Pálné, a mesélő, ifjúsági regényíró, őt a megyében Bőzsi néninek hívnak.

A fővárost ölelő megye.

1979. V. 18. Televízió 21.20 /Gné/.

Dudás Gyula, naiv művész, népi művész

Kecskeméten működik a Magyar Naiv Művészek Múzeuma, melyben állandó kiállítást rendeznek a kezdetektől a mai élő művészekig terjedő hatalmas anyag. — A falusi világhoz, saját környezetéhez, szülőföldjéhez kötődnek Dudás Gyula rajzai, festményei. Élnek színekkel, hozzá élnek a régi szokásokat. Nemcsak az ünnepek, a hétköznapok is érdekelik, bizonyítják ezt a „Mosás" és a „Kender megmunkálása" c. művei. /emlitve/

Dömötör János: A magyar naiv művészek múzeuma.
Szolnok Megyei Hírlap, 1979. jan. 9.

Dudás Juli,

Vankóné Dudás Juli, néprművész

□ A GALGAMÁCSAI NÉPI EGYÜTTES — Vankóné Dudás Juli vezetésével — április 30-án, hétfőn délután 14 órakor föllép a Hűvösvölgyi Nagyréten. Eső esetén műsorukat a II. kerületi művelődési központban (II., Marczibányi tér 5/A.) tartják.

—: □ A Galgamácsai Népi Együttes 2.

Esti Hírlap, Bp. 1979. ápr. 28

Duda's K. M.
Duday

Dudás Kálmán. építész M.D.K.

munkáit hosszan sorolja fel a lap, s a jelentőseket hat fényképben is hozli! a komáromi ref. templom (4 fk.), a pápai püspöki szérhely és a gr. Cziráry cmlér (egy-egy fk.)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

dec. 12. sz. V., VI. old.

M.D.K.

Dudás Kálmán, építés

tervei szerint felépült pápai református szőrházat nagy ünnepélyességgel felavattár.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

okt. 3. sz. 7. old.

M.D.K.

Dudás Kálmán, építés

tervei szerint felépült
komáromi ref. templomot
nagy ünnepélyességgel fel-
avatták.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.
nov. 7. sz. 6. old.

M.D.K.

Dudás Kálmán,

Ópesti építész

terve első díjat nyert a makói városház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

máj. 26. sz. 12. old.

M.D.K.

Dudás Kálmán. építész

tervet fogadta el a
Külső Ferencvárosi egyház-
tanács a református Emlé-
kezet-Templom felépítésére

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. L. évf.

nov. 27. sz. 7. old.

megírva

Dudás Kálmán

építész

a pápai ref. templom

tervezője

Épült 1935.

irád

Biertempl

I. l.

az újkomáromi ref.

templom

épült 1927-28.

u. o.

IRODALOM

– Csányi: Mur. és Környst. Ért.-ben: A Kehelyki áll. tanulsagai. 130 old. 9 ábr. – VII. K.

JEGYZET

Dudás Kálmán

tervezte a Bpesti Külső üllői úti ref. templomot.

irod

Biertempl

III. l.

Dudás Kálmán

építész

írod

Bierbauer Virgil dr:

A kritika oldalai. VI.

Dudás Kálmán pápai

templomterve és a kri-

tika. Tér és Forma

1931. 134. l.

lásd ez ügyre vonat-

koróan Kálvinista Szemle

XII. évf. 50, 81, 88. l.

Fenti terverte a pápai ref.

templomot. Rövó Zoltán kritizat-

ta a templomtervet a Kálvinista Ø

Ø Szemlében. Ebből kelethe-

zett a hulapi csata.

(-tól 985-ig.)

Élővirágok, koszorúk, csokrok,
szobanövények nagy választékban állandóan raktáron

NAGY IMRE

cs. és kir. udvari szállító
élővirágnagykereskedésében

Budapest, IV. Fővám-tér 5. sz.
Tel.: Aut. 868-29 és 868-20

Dudás Kálmán

budapesti építész
tervezte a pápai ref.
templomot, mely 1931–
34-ben épült

Horváth Pápa

119. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Dudás Kálmán

bpesti műépítész

tervezte a pápai

ref. püspöki palotát.

1928-ban épült.

Horváth Papa

137.1.

BUDAPEST
42 VI. 6
82

Kálvinista Szemle

XII. cf. 50, 81, 88. l. —
(Rovó Z. cikke).

MÜEGYETEM OKSZÁGOS DIZOTTSÁGA
356 /19 22. szám
E. 1922 ... julius 26 N.

A m. kir. vall. és közokt. mi

Báró Forster Gyula b.t.t. urh

elnökéhez intézett rendeleté

Folyó évi március h

intézvényemben, melylyel Ha

Bizottsága elnöki tisztjéről

Dudás Kálmán

építész

bő életrajz

lásd

Kereszagmagyállam

433, 434 h.

Dudás Kálmán

budapesti építész

a miskolci városháza

tervpályázatán I. díjat

nyert.

Magyar Építőművészet

1909. 5. sz. 32. l.

Feladó
Modri István
Kula

Dudás Kálmán

építés

irod.

MÉ (MN) 1941. 310-l.

Vergés

Merényi

Lajos

Herczeg Esterházy Pál

Dudás Kálmán

Külsőferencvárosi
templom Bpest.
(Pályatér)
Családi ház.

Szelfelslex. 288 l.

Élctr. arck.
u. o. 551. l

Dudás Kálmán, építész és
építőmester; sz. 1873 dec. 7.
Bpesten. Középiskoláit és mű-
szaki tanulmányait Bpesten vé-
gezte. 1893–95. Hubert József,
1895. Pollák Mano, 1902–25.
Korb Floris és Gjergl Kálmán
bpesti építőnek irodájában
dolgozott és segedkezett ~~[illegible]~~ ez építé-
szeknek a fővárosban és a
vidéken folyamatban volt
egyes magyobbszabásu mun-
kálataiban. 1925-ön cillő-
sítette magát. 1928. tervez-
te a pápai ref. püspöki ~~[illegible]~~
szerházat, a pápai ref. templo-
mot, mely 1931–34. épült, [illegible]
D. terve szerint épült (1927–28) (az ny kö-
mároni és a külső üllői
uti ref. templom.
Részt vett a kőbányai és
szegedi viztornyoknak,
a győri Czirácky-emlék-

Ez a du- T ref. kollégiumot ez idő-
nántuli ref. bővítését,
egyházkerület sarokkani
mérnökévé
valamint

obeliszknek, az arsódi
repülőgépgyárnak, a
bpesti Ericsson vill. gyár-
nak, az újvidéki Duna-
hidnak, tervezésében. F
Müszaki tanácsosa volt a
M. Tud. Akadémiának.

F Pályázatokon több
díjat nyert.

TOST és MOLNÁR BUDAPEST,
mű- és tájkertészek VII., István-út 50. sz.
Elvállalnak: **Kertek, parkok** tervezését, **alakitását**, rendezését és fenntartását, alkalmi és állandó **növénydiszitést, balkonok** kiültetését stb. stb.
Telefon 88-75. sz.

feldben. — Eljárás fémlemezek előállitására. (Képv.: Kelemen.)

—

45398. lajstromsz. Lotz Friedrich kereskedő és dr. Roth Maximilian gyakorlóorvos Bécsben. — Eljárás műkőmassza előállitására. (Képv.: dr. Szilasi.)

—

45372. lajstromsz. Schember Friedrich cs. tanácsos, műszaki irodatulajdonos Bécsben. — Világitó jelzések és jelek. (Képv.: dr. Szilasi.)

—

45368. lajstromsz. Siemens u. Halske Aktiengesellschaft cég Berlinben. — Eljárás elektromos izzólámpák szálainak előállitására wolframporból vagy wolfram- és más fémpor keverékéből. Pótszabadalom. (Képv.: Kalmár.)

—

45369. lajstromsz. Siemens és Halske Aktiengesellschaft cég Berlinben. — Elektromos vakuum izzólámpa fémszállal. (Képv.: Kalmár.)

—

45382. lajstromsz. Sasso Constantin mérnök Bucarestben. — Szegélykő vassal merevitett betonból járdák, perronok stb. számára. (Képv.: Meller.)

—

45354. lajstromsz. Szere Mátyás pincér Budapesten. — Ujitás ajtó- és ablakpántokon.

—

45364. lajstromsz. Pielock Eduárd mérnök Berlinben. — Fütőcsöves kazán. Pótszabadalom. (Képv.: dr. Wirkmann.)

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

The Toledo Glass Company cég mint Owens Mihály József üvegmunkás jogutódja Toledóban

„Javitás az üveggyártásban"

című, 29397. számu 1903. junius 16-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest VI., Eötvös-utca 9. sz.

Brotherhood Péter mérnök Londonban

„Vezérmű háromhengeres gépek számára"

című, 24673. számu 1901. december 10 diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. szám.

Blanchi Ernesto zeneműkereskedő Turinban

„Eljárás fémlemezekre metszett eredetiről tetszőleges számu litografiai átvételeknek előállitására a fémmetszet-lemezek mellőzésével"

című, 37280. számu 1906. április 24-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös utca 9. sz.

Maxim Hiram Stevens mérnök Londonban

„Ujitások önmüködö lövegeken"

című, 9317. számu 1895. december 27-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

Granger Farwell kereskedő Chicagóban

„Irógépeken eszközölt ujitások"

című, 7332. számu, 1896. junius 16-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9.

Horton James Alexander magánzó Providenceben

„Javitás dróthuzó gépeken"

című, 37812. számu, 1906. junius 6-diki keletü magyar pótszabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

The Toledo Glass Company cég Toledoban

„Gép üreges üvegtárgyak előállitására"

című, 34750, számu, 1905. julius 7-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9.

Maschinenfabrik Germania vorm. S. J. Schwalbe & Sohn chemnitzi cég a 15262. számu és

„Berendezés légkeringés létesitésére pneumatikus malátozó dobokban"

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** mérnök, szabadalmi ügyvivő Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1909. május hó 17-én Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

37294. Özv. Jamniczky Lajosné és tsai (VI. Mozsár-utca 4.) a VI. Felső erdősor 37. sz. a. 3 em. ház ép. Jamniczky és Schädl.

41653. Joó Lajos (VII. Gizella-ut 46.) az I. Bors-utca 1939/3. hrsz. a. 3 em. ház ép. Fodor Gyula.

38286. Engel Mihály nev. Jonás Dávid (IV. Szervita-tér 3.) a IV. Bástya-utca 233. hrsz. a. 2 em. ház.

35082. Keppich Gyula nev. Heidlberg Sándor (VI. Eötvös-utca 2.) a VI. Aréna ut 4161/6. hrsz. a. 2 em. ház.

36372. Lakovits József nev. Bihari Benő (VI. Szondi-utca 24.) a VI. Dévényi-ut 1553. hrsz. a. emeletes ház.

42148. Oeder Ferenc (X. Cserkesz-utca 13.) ugyanott földsz. ház, ép. Fazekas István.

38151. Teknyős Károly (VII. Rákospatak-utca 13.) ugyanott földsz. ház, ép. Strohmayer Antal.

37750. Profusz János (VI. Frangepán-utca 53.) ugyanott két földsz. ház, ép. Ertl Ferenc.

36226. Iricsek János (III. San Marco-utca 88.) ugyanott földsz. ház.

38714. Bartha Domokos nev. Hoepfner Guidó (I. Fehérvári-ut 11.) az I. Magyarádi-ut 8. sz. a. földsz. ház.

37524. Petheő Mór (VI., Podmaniczky-utca 95.) a VI., Országbiró-utca 212 hrsz. a. földsz. ház, ép. Marton László.

42150. Beckmann Ádám (VI., Palóc-utca 10.) ugyanott földsz. ház, ép. Scheiring János.

42136. Halász Ferenc nev. Kis J. Jenő (V., Pozsonyi-ut 19.) a III., Zöldmáli-ut 5889. hrsz. a. nyaraló.

36371. Prokisch János (VII., Frzsébet királyné-ut 19. sz. a.) ugyanott földsz. ház épitésére vonatkozó tervei jóváhagyattak;

b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:**

41187. Balog Sándor (VII., Nefelejts-utca 39.) ugyanott.

32794. Leitner M. Lipót (VI., Klapka-utca 2.) ugyanott.

41676. Schwarzl József nev. Ofenbeck Mihály (VIII., Dobozi-utca 7.) a VIII., Karpfenstein-utca 20. sz. a.

41341. Orbán József (VIII., Illés-utca 5.) ugyanott.

41216. Feldhofer József (I., Fehérvári-ut 5.) ugyanott.

41218. Baron Zsigmond (VIII., Gólya-utca 3.) ugyanott.

40109. Motyán Károlyné (IX., Ráday-utca 26.) ugyanott.

42145. Reich Jakab (VI., Sziv-utca 42.) ugyanott.

40081. Buzadics József (VIII., Fhg. Sándor-utca 18.) a VI., Teréz-körut 3. sz. a. házra kozó tervei jóváhagyattak;

c) **jóváhagysára ajánltattak:**

37505. Reich Anna a VI., Babér-utca 62. sz. a.

40124. Kellner István az I., Tárogató-ut 7906. hrsz. a.

38021. Fémművek és felszerelési gyár r. t. a III., Szentendrei-ut 13. sz. a.

40858. Merkur bank r. t. a IV., Váci-utca 37. sz. a.

NOVÁK JÓZSEF SZOBRÁSZ
MŰTEREM: VII., AMAZON-UTCA 8. TELEFON. ooo TELEFON.
KÉSZIT: **épület-homlokzat, stucco-menyezet, kő- és mükő,** valamint **iparművészeti munkákat** minden stylnemben.

KERTEK alakitását terv és költségvetés szerint, valamint **gyümölcsfák, diszfák, diszbokrok, rózsák** szállitását árjegyzék szerint elvállal: **Pecz Ármin** kir. udvari műkertész és faiskola tulajdonos **BUDAPEST, VIII., Kálvária tér 8 sz.**

Parketgyártmányainkat kartellen kivül lényegesen mérsékelt árak mellett :: :: ajánljuk :: ::

Szentlőrinci parketgyár r.-t.

Telefon 79—43. **Budapest, V., Csáky-utca 3. sz.** Telefon 79—43.

40139. Ganz és tsa a X, Kőbányai-ut 8628. hrsz. a.
37134 Szabó Miklós a X., Alkér-utca 7. sz. a.
37741. Kröszl Mihály a X., Mogyoródi-ut 4. sz. a.
40130. Gabányi Miklós a VIII., Kálvária-tér 19. sz. a.
42149. Devecis Gyula a VIII., Bérkocsis-utca 35. sz. a.
36777. Reisz Ábrahám az V., Lipót-körut 10. sz. a.
39506. Wippler és tsa a VI., Mohács-utca 1750. hrsz. a.
36370. Freund Henrik az V., Bodor-utca 1454. hrsz. a.
38711. Első magyar csavargyár r. t. az V., Váci-ut 1477/5. hrsz. a.
37742. Nordio Nazareno a VII., Thököly-ut 148. sz. a.
38038. Dr. Taffler Ármin az V., Váci-ut 8. sz. a.
35747. Keller Gyula a VII., Kövér Lajos-utca 30. sz. a.
38022. Schwimmer Sándor az I., Ménesi-ut 13369/1. hrsz a.
39487. Lapidesz Mór a VIII., Magdolna-utca 6374. hrsz. a.
42135. Nagy Imre a II., Pasaréti-ut 6726. hrsz. a.
39418. Jancsurák Gusztáv a IX., Ferenc-utca 8994. hrsz. a.
36743. Hubert József a VII., Amerikai-ut 1881. hrsz. a.
40104. Holczmann Henrik a VIII, Hunyadi-utca 12. sz. a. házra vonatkozó tervei;

d) **gépekre és felvonókra:**

37534. Illés Ferenc (VII., Dohány-u. 5105. hrsz.)
37289. Bartkó János (V., Árpád-u. 8.)
36405. Bpesti takarékpénztár (VI., Andrássy-ut 5.)
36237. Mocsonyi Antal (V., Erzsébet tér 701. hrsz.)
36229. Freissler Antal (VII, Thököly-ut 1.)
35470. Kosár István (III., Vörösvári-utca 906. hrsz.)
33570. Posner Alfréd (VI., Csengeri-utca 4016. hrsz.)
31926. Haverland Antal (II., Oszlop-utca 6206/1. hrsz.)
38754. M. kir. állatorvosi főiskola (VII., Rottenbiller-utca 23.)
38738. Gomperz L. és tsa (IV., Papnövelde-utca 1.)
38039. Balog Sándor (VII., Nefelejts-utcza 39.)

e) **elutasittattak:**

38145. Magyar temetkezési vállalat r. t. a VIII. Örömvölgy-utca 7237. hrsz. a.
36233. Szaurász A. cég a VIII. Losonci-utca 6581. hrsz. a.
40482. Kurländer Antal a VI. Rózsa-utca 63. sz. a.
38713. Keleti Lajos a VII. Baross-tér 15. sz. a.
35476. Csapkovits Jánosné a VII. Hársfa-utca 5. sz. a.
40390. Szekeres János az I. Logody-utca 1855. hrsz. a.
41675. Matheidesz N. a VIII. Karpfenstein-utca 19. sz. a.
41662 Kovald Emil dr. a VII. Szövetség-utca 35. sz. a. házra vonatkozó tervek

Pályázatok tervkészitésre.

A Magyar Műhely és Raktártelep bérház átalakitási tervpályázatán az első dijat Miklós és Wirth épitészek pályaműve nyerte el, a második és harmadik dijat egyesitve felerészben Kommer József és felerészben Novák és Göth műépitészek tervének itélték oda.

A makói városház tervpályázatán az első dijat Dudás Kálmán budapesti műépitész terve nyerte el.

A debreceni Kossuth szobor tervpályázatán 33 mű érkezett be 31 pályázótól. A pályázó művészek névsora a következő: 1. Szigeti Renó Károly (Debrecen), 2. Mogyoróssy Gyula (B.-Gyula), 3. Sződy Szilárd (Budapest), 4. Pfeffer József (Győr), 5. Róna József (Budapest), 6. Lukácsy Lajos (Budapest), 7—8. Tóth András (Debrecen) 2 pályaművel, 9 Siklódy Lőrinc és Spalt János (Budapest), 10. Holló Barnabás (Budapest), 11. Kiss György (Budapest), 12. Ligeti Miklós (Budapest), 13. Beszédes László (Budapest), 14. Karácsonyi Géza és Nagy Győző (Marosvásárhely), 15. Dankó József (Budapest), 16. Gémes Péter és Rásó Zoltán (Budapest), 17. Hybl József (Budapest), 18 Somogyi Sándor (Debrecen), 19. Kolozsvári Szeszák Ferenc (Budapest), 20 Jankovits Gyula (Budapest), 21. Philip István és Vas Viktor (Budapest), 22. Füredi Richárd és Lechner Jenő (Budapest), 23. Tóth István (Budapest), 24. Horváth Adorján (Győr), 25. Istók János (Budapest), 26. Faragó Árpád (Budapest), 27. Margó Ede és Pongrácz Szigfrid (Budapest), 28 Kara (Krón) Mihály (Budapest), 29. Albert Andor (Arad), 30. Lányi Dezső (Budapest), 31—32. Kallós és Tőry (Budapest), 33. Cser Károly (Budapest).

Városház, vigadó és vágóhid tervezés. Szamosujvár sz. kir. város közönsége: a) A város főtere és Hétkereszt nevü utcája által határolt sarokterületen szinteremmel kombinált vigadószálloda, a jelenlegi Korona-szállodájának tanácsházzá leendő átalakitása; b) a város uj közvágóhidja terveinek elkészitése érdekében pályázatot hirdet. Dijak az a) és b) csoportra együttesen: első dij 2000 kor., második dij 1200 kor,, harmadik dij 800 kor. Pályázatok az a) és b) csoportra külön-külön is benyujthatók. Ugy ebben az esetben, valamint akkor is, ha a mindkét csoportra pályázóknak csak egyik csoportra vonatkozó pályaterve találtatik dijazásra érdemesnek, a dijakból az a) csoportért 65%, mig a b) csoportért 35% állapittatik meg. A pályatervek aláirás nélkül, a pályázó nevét megjelölő zárt jeligés levél kiséretében augusztus 31-én déli 12 óráig Szamosujvár sz. kir. város tanácsánál nyujtandók be. Az épitkezések részletes programmja, a telkek helyszinrajza és a vonatkozó fénykép Dr. Papp Gusztáv városi tanácsostól dijtalanul beszerezhetők.

A kezdivásárhelyi törvenykezési épület és fogház pályatervei felett biráló bizottság következőleg alakittatott meg: 1. Az igazságügyministerium részéről: Dusóczky Károly ministeri tanácsos és dr. Záborszky István ministeri osztálytanácsos. 2. A kereskedelemügyi ministerium részéről: Berczik Gyula ministeri tanácsos, póttag Bierbauer István min. műszaki tanácsos. 3. Az igazságügyminister megbizásából: Hauszmann Alajos műegyetemi tanár, póttag Hoepfner Guidó épitész. 4. A magyar mérnök- és épitész-egylet részéről: Nagy Virgil épitész, póttag Kommer József épitész.

A nagyváradi vármegyei közkórház épitésére kiküldött szakbizottság egybeállitotta az épitési tervek elkészitésére vonatkozó pályázati felhivás programmját. Három dij tüzetett ki és pedig: I. 1000 kor., II. 800 kor., III. 600 korona. A pályázat határidejéül augusztus 16-ik napja állapittatott meg. A biráló-bizottság a következőképen alakul: elnök a vármegye alispánja, helyettes elnök a megyei főjegyző, tagjai: Jandrassik Alfréd, Varró Domokos, dr. Fráter Imre, Korbélyi József, valamint a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet és a Magyar Épitőművészek Szövetsége részéről kiküldendő egy tag.

Lejáró tervpályázatok.

Jun. 1. M. kir. igazságügyminister: törvénykezési épület és fogház tervezés Kézdivásárhelyt. Kiviteli költség 750.000 kor. Dijak: I. 2000 kor., II. 1500 kor., III. 1000 kor. (14.)
„ 1. M kir. vallás- és közoktatásügyi minister: tanitóképző intézet tervezése Sárospatakon Kiviteli költség 306 000 kor. Dijak: I. 2000 kor., II. 1500 kor., III. 1000 kor. Két megvételi dij á 350 kor. (19.)
„ 10. Miskolci gör. kath. egyház: templom tervezés Kiviteli költség 70 000 kor Dij: a kivitellel való megbizás. (16.)
„ 15. Ceglédi ipartestület: fürdő hivatal és vendéglő tervezés. Kiviteli költség 200 000 kor. Dijak: I. 400 kor., II. 200 kor., III. 100 kor (19.)
Jul. 1 Karcag város tanácsa: városház tervezés. Dijak: I. 1200 k., II. 800 k., III. 400 k. (14.)
Szept. 30. M. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium: Rákóczi emlékmű tervezés. Kiviteli költség 250 000, 300.000 kor. Dijak: I. 6000 kor., II. 5000 kor., két III-ik dij 3000—3000 kor., IV 2000 kor. (1908. 38.)
Okt. 1. Az Erzsébet emlék végrehajtó birottsága: Erzsébet emlékmű elhelyezésének tervpályázata. Dijak: I. 6000 kor., II. 5000 kor., III. 4000 kor, Megvételi dij 5000 kor. (18.)
1910. Jul. 1. Csányi László szoborbizottság Zalaegerszegen: szoborterv ezés. Kiviteli költség 30—50,000 k. Dijak: I. a kivitellel megbizás. II. 500 k. III. 250 k. (1.)

* A zárjelben foglalt számok azon lapszámainkat jelzik, melyekben az illető tervpályázatok közzététettek.

Pályázatok állásokra.

Műszaki tanácsosi állás. Főméltóságu herceg Esterházy hitbizományi uradalmaiban, Kismartonban szervezett műszaki tanácsosi állás julius 1-ére betöltendő. Javadalmazás 5000 kor. törzsfizetés, 1400 kor. pótlék, 5—6 szobás lakás 50 köbméter tüzifa és hivatalos kirándulások alkalmával felszámitható 16 kor napidijból áll. Pályázhatnak műegyetemet végzett elsőrangu műépitészek, kik kellő gyakorlatukat okmányilag igazolni tudják s a német nyelvet beszélik. A sajátkezüleg irt és a főméltóságu herceg urhoz intézendő kérvények épitészi oklevéllel, a gyakorlatot igazoló okmányokkal, keresztlevéllel és orvosi bizonyitványnyal felszerelve junius 15-ig az „Esterházy hitbizományi javak komány-zósága“ cimére, Eszterházára küldendők.

LOKSAY és PICHLER vizműberendezők Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 7. szám.
TELEFON 69—53. Központi fütés-, szellőztetés- és fürdőtelepek, légszesz-, vizvezeték- és :: csatornázási berendezések. — Épület- és diszműbádogosok. ::

KRATOCHVILL ÁGOSTON
MŰ- ÉS CIMTÁBLA ÖNTÖDÉJE
Budapest, VII,. Cserhát-utca 22. szám.

Készit elismert tiszta és izléses kivitelben: mindennemü bronz és horganyból **öntött felirati táblákat** u. m.: **vármegyei határjelzőtáblák, anyakönyvvezetői táblák, utcajelző és házszámok** városok részére, **cégtáblák gépgyárak** részére és miden más Telefon 28—35. — célra megfelelő öntött táblákat jutányos árak mellett. — Telefon 28—35.

és az elhelyezés gyorsasága. Igy a *strassburgi münster* Perret-féle fűtéssel való berendezése alatt a templomban egy percre sem szűnt meg az istentisztelet, holott a *magdeburgi dómnak* gőzfűtéssel való berendezése idején hat hónapig csukva volt a templom. Az új fűtőrendszer semmiféle káros hatást a templomok falaira és szerkezeteire nem gyakorol, sőt azt tapasztalták, hogy a strassburgi münsternek minden tavaszszal előállott falazati nyirkossága az új fűtés berendezése óta teljesen megszünt.

Némi összehasonlításul szolgálhat a fűtés költségeire nézve ez: A *magdeburgi dóm* belső térfogata 75.000 köbméter, kisnyomású gőzfűtéssel való berendezése 120.000 koronába került, az évi üzemben tartása 8000 korona. A *strassburgi münster* térfogata 82.000 köbméter, Perret-fűtéssel való berendezése 35.000 koronába került, az évi üzeme pedig 2500 korona. A hőviszonyokra fontos, hogy bár Strassburgban nem volt ritka télen a 12 fokos hideg, mégis a fűtés alatt a templomban elhelyezett négy hőmérő szerint sohasem volt kisebb annak hőmérséklete a megengedhető 15—16 foknál. Mivel az új fűtés nem kíván folytonos üzemet és annak a veszélynek sincs kitéve, hogy az üzemszünetkor a csővezetékek befagyjanak — mint az a víz- és gőzfűtéssel előfordulhat — ez a rendszer még olyan templomokban is előnyösen használható, amelyek hetenkint csupán egy napon vannak használatban. Mert szükség esetén olyan kevés fűtőanyagot lehet a fűtőtestbe tenni, amely két-három óra alatt teljesen elég, és így éppen csak a használat idejére melegíti föl a templomot. Mivel pedig a fűtés maga a legközönségesebb kályhafűtésnél nem komplikáltabb, annak kiszolgálására egyátalában nincs szükség külön képzett személyzetre. *K—ó.*

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1909. évi Ybl-pályázata.

1. Terveztessék meg a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet bőr-bekötésű táblával ellátott „Aranykönyve“, melynek célja az, hogy abban az egyesület kitüntetettjeinek névsora megörökíttessék.

2. A bekötési tábla rajza 28 *cm* széles, 37 *cm* magas legyen; megrajzolandó a könyv háta (vastagsága) is, mely 5 *cm* széles.

3. A kívánt bekötési táblán: „A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Aranykönyve“ feliratot és technikai allegoriákat kell feltüntetni. Kívánatos, hogy az alkalmazott díszítő elemek a magyar ornamentika köréből vétessenek. Ugyanez vonatkozik a 4. pontban megkívánt állványra is.

4. Az „Aranykönyv“ állványon nyugszik, mely a M. M. és É.-E. földszinti olvasótermében, a két ablak között, a nagy tükör előtt fog állani. A nagy tükör kerete érintetlenül hagyandó, a keret alatti rész megváltoztatható s az állványnyal összhangba hozható. A könyv maga üveg alatt nyerjen méltó elhelyezést. Az üvegszekrény és a könyv legyen könnyen kezelhető. Az állványszekrény egyszerűen és ízlésesen készüljön, olyan elrendezéssel, hogy a könyv jól szembetűnjék, de amellett a környezettel összhangban álljon.

5. Az állvány anyagának megválasztása a tervezőre bizatik.

6. A pályázaton csakis a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet tagja vehet részt.

7. A pályázat kellékei: a bekötési tábla természetes nagyságú rajza, az állványszekrény 1:5 mértékű rajzai, végül műszaki leírás.

8. Pályadíj az egyesület Ybl-érme és elkészíttetés esetén a díjszabás szerinti tiszteletdíj.

9. Beadási határidő: 1909. évi október hó 30-án déli 12 óra.

10. A pályaművek az egyesület titkárához névaláírással, avagy jeligés levéllel nyujtandók be.

11. A biráló bizottság tagjai: *Janszky* Béla, *Lajta* Béla, *Orbán* Ferenc, pótlótag: *Lechner* Loránd.

Budapest, 1909. évi május hó 4-én.

Rerrich Béla s. k.
a közép. sz. o. jegyzője.

Jakabffy Ferenc s. k.
a közép. sz. o. elnöke.

VEGYESEK.

A müegyetem új tisztikara. A királyi József-műegyetem tanácsa f. hó 16-án tartotta meg az 1909—910. tanévre vonatkozó tisztújító ülését. Rektorrá ismét dr. *Wartha* Vincét választották meg, a mérnöki és építészi szakosztály dékánja *Kovács* Sebestyén Aladár lett, a gépészmérnöki szakosztályé *Wittmann* Ferenc, a vegyészmérnöki szakosztály és egyetemes osztályé pedig dr. *Daday* Jenő lett; prorektor: K. *Jónás* Ödön; prodekánok *Tötössy* Béla, *Lázár* Pál és dr. *Kürschák* József.

A Magyar Városok orsz. kongresszusának I. rendes egyetemes ülése f. hó 21. és 22. napján folyt le nagy érdeklődés közt; a budapesti városi közgyülési terem egészen megtelt a városok küldötteivel, köztük a kormány képviselőivel. A szervezkedés után *Bárczy* István Budapest polgármestere vázolta a magyar városokra váró teendőket, hogy a modern igényeket a közegészségügy, a közlekedés és a társadalmi helyzet irányában kielégíthessék. Az első ülés még *Thirring* Gusztáv előadásával a városok statisztikáját tárgyalta, délután pedig a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben *Szesztay* László a városok rendezéséről, — *Kovács* S. Aladár a szennyvizek levezetéséről, — dr. *Hoór* Mór pedig a városi üzemek központi mótortelepéről értekezett. Szombaton délelőtt a városok háztartásának rendezése (előadója: *Lukács* Ödön), — a városok hitelügye (előadója: dr. Madarassy *Beck* Gyula báró), délután pedig a városi kisajátítási jog (előadója: *Garancsy* Mihály), — végre az alsóbbrendű vasutak (előadója: *Melha* Kálmán) dolgát tárgyalták.

A Budapesti Épitőmesterek, Kőmüves-, Kőfaragó- és Ácsmesterek Ipartestületének V. Évkönyve megjelent ezzel a tartalommal: hivatalos közlemények, hivatali személyzet stb.; — a Jakabffy-Ferenc-könyvalap; — *Bloch* Leo: A terhelés áthordása (7 ábra); — *Petrik* Albert: Magyar várak (56 ábra); — *Kabdebó* Gyula: Helyreállított műemlékeink (21 ábra). — Az építészeti tervpályázati szabályzat. — Tudnivalók az építőiparosok gyakorlata dolgában. — Az ipartestületi tagok névsora a lakásjegyzékkel együtt. — Mint ebből kitünik, ez az évkönyv csak oly tartalmas, mint az eddigiek és a gyakorlati tudnivalókon kívül értékes szakközleményeket is tartalmaz. Ára: 5 korona; kapható az ipartestület hivatalos helyiségeiben (Német-utca 22).

Tervpályázatok eredménye. *A Magyar Műhely- és Raktártelep* bérház átalakítási tervpályázatán az első díjat *Miklós* és *Wirth* építészek pályaműve nyerte el, a második és harmadik díjat egyesítve felerészben *Kommer* József és felerészben *Novák* és *Góth* műépítészek tervének ítélték oda. — *A makói városház tervpályázatán* az első díjat *Dudás* Kálmán budapesti műépítész terve nyerte el. — *A debreceni Kossuth-szobor tervpályázatára* 33 mű érkezett be 31 pályázótól. A pályázó művészek névsora a következő: 1. Szigeti Renó Károly (Debrecen), 2. Mogyoróssy Gyula (B.-Gyula), 3. Sződy Szilárd (Budapest), 4. Pfeffer József (Győr), 5. Róna József (Budapest), 6. Lukácsy Lajos (Budapest), 7—8. Tóth András (Debrecen) két pályaművel, 9. Siklódy Lőrinc és Spalt János (Budapest), 10. Holló Barnabás (Budapest), 11. Kiss György (Budapest), 12. Ligeti Miklós (Budapest), 13. Beszédes László (Budapest), 14. Karácsonyi Géza és Nagy Győző (Marosvásárhely), 15. Dankó József (Budapest), 16. Gémes Péter és Rásó Zoltán (Budapest), 17. Hybl József (Budapest), 18. Somogyi Sándor (Debrecen), 19. Kolozsvári Szeszák Ferenc (Budapest), 20. Jankovits Gyula (Budapest), 21. Philip István és Vas Viktor (Budapest), 22. Füredi Richárd és Lehner Jenő (Budapest), 23. Tóth István (Budapest), 24. Horváth Adorján (Győr), 25. Istók János (Budapest), 26. Faragó Árpád (Budapest), 27. Margó Ede és Pongrácz Szigfrid (Budapest), 28. Kara (Krón) Mihály (Budapest), 29. Albert Andor (Arad), 30. Lányi Dezső (Budapest), 31—32. Kallós és Tőry (Budapest), 33. Cser Károly (Budapest). — *A csikszeredai kir. pénzügyigazgatósági épület* tervezetére hirdetett pályázatra beérkezett munkák felett a jury folyó hó 17-én következőleg határozott: 1. oly terv és költségvetés, mely az építés alapjául feltétlenül és lényegesebb változtatás nélkül elfogadható lett volna, a beérkezettek között egy sincs, minélfogva az első 2400 korónás pályadíj ki nem adható; — 2. a második 1200 korónás pályadíj az „Egyetértés“ jeligés terv és költségvetésnek, mint viszonylagosan a legjobbnak ítéltetett oda; — 3. a harmadik 600 korónás pályadíjjal a (a körben I. jelű) terv jutalmaztatik; — 4. a „Világos“ jeligés terv készítőjének munkásságát és a beépítésre szánt terület helyes kihasználásának módját a bizottság szintén jutalmazandónak találta, mi okból elhatározta, hogy a visszatartott első díjból 500 koronát a „Világos“ jeligés pályaterv készítőjének tiszteletdíjképpen utalványoz; — 5. a „Takarékosság“ jeligés pályaterv azért, mivel a hirdetmény feltételeinek meg nem felel, figyelembe vehető nem volt.

Az új Hungária-fürdő. Lapunk multheti számában Magyar Vilmos tisztelt collegám e hónapot a „kirándulások praedestinált hónapjának“ nevezi és beszámol a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek ezidei első tanulmány-kirándulásáról, mely főképpen az elmult idők letünt nagyságainak és azok szinte feledésbe menő alkotásainak szól. Ezt a rövid közleményünket a második ilyen kirándulásunkon szerzett élményünknek akarjuk szentelni. S ha Aszódon „Emlékezzünk régiekről“ volt a motto, a dohányutcai fürdő megtekintésekor — merő ellentétben a Podmaniczky-kastélylyal — minden ízében modern művel állunk szemben. Tervezője, *Ágoston* Emil collegánk, az ifjú gárda egyik legfiatalabb, agilis és nagytehetségű tagja. Fürdőterve pedig Európának e téren talán legtökéletesebb alkotása. Magán hordja a modern kor szellemének bélyegét: conceptiójában, méreteiben óriás; kiállításában az igények határt nem ismerő követelményeinek megfelelő, eszközökben pedig a technika minden új vívmányát alkalmazva. Ezt a fürdőt május hó 11-én a fővárosi építészek tekintélyes része a tervező építész meghívására és szíves kalauzolásával tekintette meg. A minden tekintetben tanulságos kirándulást a Maecenás-számba menő építtetők gazdag vendéglátása követte, melyen Palóczi tanár a megjelentek nevében tartott felköszöntőjében találóan jellemezte az épületet, midőn azt „fürdő etablissement“-nak nevezte. Tényleg több ez, mint amit közönségesen fürdő szó alatt értünk; valóságos „fürdőtelep“, melyben feltalálható az egyszerű, olcsó, de azért mintaszerű berendezésű népfürdőtől kezdve, a keleti kényelemmel berendezett és a kor igényeit szinte megelőző „Haman“-fürdőkig az összes elképzelhető fürdőnemek egyszerű és fényűző változatai. A fürdőcomplexumnak nyár- és klauzálutcai részei már régebb óta állanak fenn, melyek eddig is némi kapcsolatban voltak egymással, de a dohányutcai részszel, mely egymagában is szervesen illeszkedik a régi fürdők közé, ezek kapcsolata is szervesebbé vált. A fürdő maga a fürdés intézményét is úgyszólván tovább fejleszti és e téren — különösen gyógyhatású berendezések tekintetében — kétségtelenül haladás. Nagyságra csak Amerikában — Philadelphiában — található hasonló fürdő; Európában pedig a stuttgarti új fürdő és egy londoni gőzfürdő közelítik meg, amaz belső célszerű berendezés, az utóbbi méretek tekintetében. A berendezés nagyarányúságát és célszerűségét elképzelhetjük, ha meggondoljuk, hogy van téli- és nyári uszodája, nappali és esti használatra berendezve, — egészen új szerkezetű úszógépekkel fölszerelve. Van napfürdője, Röntgen- és ózonbelélegző szobája, fogorvosi műterme és kilátó tornya. Kényelmi berendezései között különösen a könyvtárral kapcsolatos olvasótermek, étkezői, árúkirakatai és javítóműhelyei érdemelnek említést. A fürdő méretéről néhány statisztikai adat szolgáljon tájékoztatásul; napi vízfogyasztása 5000 köbméter, szénfogyasztása napi két waggon; egyidejűleg egyszerre 3000, tehát naponta körülbelül 15000 ember a befogadó képessége; a kiszolgáló személyzet 500 főre rug. A tulajdonosok — Ringer testvérek — valóban Maecenás-szerű áldozatkészséget tanúsítottak. Az uszoda és női gőzfürdő költsége 2·5 milliom korona. A *Márkus* Géza által tervezett „Haman“ fürdők mindegyike pedig 10.000 koronába került. Az épület terveit és tüzetesebb ismertetését jövőre közöljük. *Egri.*

HIVATALOS.

AZ ÉPITŐMESTERI KÉPZETTSÉG MEGVIZSGÁLASÁRA SZERVEZETT BIZOTTSÁG

Szabó Sándor építőmesternek (Hódmezővásárhely) május 18-án letett szakvizsgálat alapján a képesítő bizonyítványt kiadta.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ACSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Elüljárósági ülés. Az elüljáróság f. hó 18-án *Jakabffy* Ferenc ipartestületi elnök elnöksége mellett ülést tartott. Tudomásul vette az elüljáróság, hogy az ipartestületek portómentessége az önkormányzati ügyekben folytatott levelezésekre ki nem terjed.

Tudomásul vette az elnök abbeli bejelentését, hogy a jövő tanévtől kezdve a főváros iparostanonciskoláiban az ellenőrző könyveket újra be fogják hozni, melyeket a munkaadóknak havonkint láttamozni kell.

Joó Lajos építőmester a Jakabffy-Ferenc-könyvalapítványra 30 k.-t, *Hegyi* Ferenc építőmester az iskolaalapra 4 k.-t adományozott. Az adakozóknak az elöljáróság köszönetet szavazott.

Tudomásul vette, hogy a VI. ker. elüljáróság *Stolcz* Istvánt 10 k., a fővárosi tanács *Kollár* Gyulát 200 k. pénzbüntetéssel birságolta.

A kereskedelemügyi minister *Kiss* Józsefnek régi jog alapján a kőmivesmesteri iparengedélyt kiadatni rendelt.

A munkavezetőknek betegség ellen való biztosítása érdekében az ipartestület a *Ferenc József kereskedelmi kórház*-egylettel tárgyalásokat fog kezdeni.

A nyári szünetre való tekintettel az elüljáróság üléseit szeptember haváig felfüggesztette.

Adakozás. *Joó* Lajos építőmester tagtárs a *Jakabffy-Ferenc-könyvalapítványra* 30 koronát, *Hegyi* Ferenc építőmester tagtárs az iskolaalapra 4 koronát adakozott. Az elöljáróság ez úton mond köszönetet az adakozóknak.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A fővárosi közmunkák tanácsából.

(Május 18.)

Wekerle Sándor miniszterelnök az ülést megnyitotta és a jegyzőkönyv hitelesítésével dr. *Némethy* Károly és *Quittner* Zsigmond tanácstagokat bízta meg. Báró *Gromon* Dezső saját kérelmére alelnöki állásától felmentetvén, meleghangú levélben vett búcsút a tanácstól. A tanács báró Gromon távozása felett őszinte sajnálatának adott kifejezést és elhatározta, hogy ugyancsak szivélyes levélben búcsúzik volt alelnökétől.

Az Erzsébet-emlék végrehajtó bizottsága pályázatot rendez az elipszsétánynak oly módon való művészi rendezésére, hogy e rendezés keretében az Erzsébet-emlék méltó elhelyezést nyerhessen. A pályázat juryjébe a tanács *Bakos* János miniszteri tanácsost és *Zsigmondy* Géza osztálytanácsost küldötte ki.

A főváros tanácsa a terjedékegyezmény megújítása végett az eddigi szokáshoz képest vegyes bizottság kiküldését kérte. A közmunkák tanácsa a bizottságba dr. *Némethy* Károly és *Hauszmann* Alajos tanácstagokat, továbbá *Garancsy* Mihály és *Bakos* János ministeri tanácsosokat küldte ki.

Az I. ker. Sashegy és Németvölgy a nyaraló övezetbe eső részeinek szabályozó tervét a főváros vegyes bizottsággal kívánja tárgyaltatni. A tanács ehhez hozzájárul és a vegyes bizottságba tagjai közül *Hauszmann* Alajost és dr. *Heinrich* Kálmánt küldi ki. *Robóczky* György és társai Sashegydülői telkei felosztásának ügyét a tanács e vegyes bizottsághoz utasította.

Az I. ker. gellérthegyi Gyopár-utcából kiindulva, az érdekeltség kívánságára egy hat *m*-es út nyitását a tanács elvben elfogadta azzal, hogy e zsákutca a Benkő-féle teleknél fordulóval legyen kiképezve. Az utcanyitás minden terhét az érdekelt birtokosok viselik.

Lölbach Kálmán I. ker. vincellérutcai telkének építésmódját, összhangban a jobb- és baloldali szomszédos telek beépítésével, a tanács a kérelemhez képest állapította meg és megengedte, hogy a telken szabadon álló egyemeletes ház építtessék.

A Főherceg-Albrecht-útról a koronázó templomba, illetőleg a Szent István-szoborhoz vezető nagy monumentális lépcsőt a tanács Szent István-lépcsőnek, a Gellért-tértől a majdani borárostéri híd budai kitorkolásánál tervezett térig elnyúló kőpartot pedig Műegyetem-rakpartnak nevezte el.

Eppler Pongrác II. ker. levélutcai telkeinek és *Walter* Leó I. ker. orbánhegyi telkeinek felosztását a tanács engedélyezte.

Az V. kerületben fekvő dunaszabályozási telkek közül, tekintettel az 1908. évi XLVIII. t.-c.-ben biztosított harmincévi rendkivüli adómentességi kedvezményre, eladóvá teszi a Rudolf-rakparton, az Országház déli homlokzatával szemben fekvő 905. hrsz. 929.30 négyzetöles telket és pedig egészben vagy három részre osztva. A zárt irásbeli ajánlatok ez év november második felében adandók be.

Török József és társai kérelmére a tanács az I. kerületi Nárcisz-utca szabályozását úgy kívánja megállapítani, hogy a kiszélesítéshez a terület mindkét oldalról megközelítőleg egyenlő arányban vétessék. Hozzájárulás és megfelelő terv készítése végett a tanács átír a fővároshoz.

A kispesti kincstári munkástelep csatornázó tervét, továbbá az új műegyetem előtti rakpart építő tervét a tanács elfogadta.

A Pesti Viktória-gőzmalom r.-t. az V. ker. Tutaj-utcában villamos erőre berendezendő kocsivontatót kíván létesíteni. A tanács ezt nem tartja engedélyezhetőnek, mert a szerkezet egyes alkotórészei az út színe fölé emelkednének és akadályoznák a közlekedést.

A rákóczi-úti, Kasselik-féle telken épített Apolló-színház fennállhatási határideje ez év augusztus elsejével letelik. A határidőnek négy évvel kért meghosszabbítását a főváros tanácsa megtagadta.

Dudás Kálmán

Dudás Kálmán építészmérnök,
törv. h. szakértő. XII. Tóth Lőrinc-
u. 17. 351-989

Bptávb 1940 szept.
" 1942. jan.

Épitészet - egyházi

Református Főisk. Könyvt. (Pápa)

Dudás Kálmán

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 134-o.

Dr. Bierbauer Virgil: A kritika oldala. VII. Dudás Kálmán pápai templomterve és a kritika.

Dudás Kálmán építén

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 134.o.
Dr. Bierbauer Virgil: A kritika oldala. VII. Dudás kálmán pápai temp-lomterve és a kritika.

MDK

Dudás Kálmán épitész

Pápai ref.templomot tervezte
" " püspöki székházat "
" kollégium bővitése

Asbóth Sándor levele, Pápa, 1949. IX.29.

MDK

Dudás Kálmán, sz. 1873, épitőmester, Bp.

a Kamara uj tagja.

Bpi Mérnöki Kamara közl. MM és ÉE, 1924. nov. 3o.
149-15o l.

Dudás László

épitész tervei
szerint állitottak helyre
1947-49. az Állami
Alkalmazottak Gyógy-
intézetét Budapesten
a Pasaréti-uton
A kórház átépitése
az Épités- és Köz-
munkaügyi Miniusz-
terium, illetve a bu-
dapesti Épitési Hi-
vatal vezetése és irá-
nyitása mellett tör-
tént. A tervezet fenti
készitette.

Borb-Fabr 44. l.

(A helyreállitott
OTBA-kórház.)

Dudás László, építész: sz.
1912. ápr. 6. Bpesten. D. Kálmán
építész fia. A bpesti műegye-
temen 1936. szerzett építész-
mérnöki oklevelet. Keskeny-
filmjeivel utk. versenyeken
díjakat nyert. T 1941–44. a
következő filmek díszle-
teit tervezte: Miért? Kis-
értés Hárasság. Gazdátlan
asszony. 1943. művészi érté-
kű filmdíszleteiért a kul-
tuszminiszter elismerését
és emlékdíját kapta. 1944–45. a M. Film-
iroda igazgatója volt.
1947–49. D. tervei szerint
állítottak helyre a Bpest
ostroma alatt rommosa lett
Állami Alkalmazottak Szőgyű-
lezetet a Pasaréti úton.
A kórház átépítése az
Építés- és Közmunkaügyi
Minisztérium (?)

T 1942. átalakította a Hunnia filmgyár végi műtermét.

" julius 12.

Kamat:

" september 15.

" november 17.

végösszeg

A beszedett összegekből lát
vészéről korántsem felel meg a n
is horvátszűk, hogy sokan a kis
s ilyformán az 500.000 korona
meg.

Az 511.100 korona a „Zs
feuzinterest van elhelyezve i

A Műemlékek Nagytelületi Országos

Dudás László

A Műegyetemen, a Hungária Magy. Technikusok Egyesületének hallgatói öröklő mondóiket állítják ki; Dudás László saját rémlésű filmjáléztal szerepel.

N. Ú. 934 XI. 16.

Bevétel		Kiadás	
Pengő		Pengő	
en			
Le a bevételt			
Kifizetendő összeg			

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

sztály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

193..... cheque száma .....

A főpénztár:

.....

Dudás László építész
diplomaterve
1941–42-ben a következő
filmek díszleteit tervezte:
Miért?, Kísértés, Házas-
ság

Magyar Film
1942. ápr. 29.

ALMI PROPAGANDAESZKÖZEI" CÍMŰ CIKKÉHEZ

MELLÉKLET ROSNER KÁROLY: „SVÁJC IDEGENFOR(

MAGYAR IPARMŰVÉSZET MELLÉKLETE

Dudás László

épitész

lásd

Gulyás. Magyar

Irók VI. 329. h.

940. **Ebédlőszekrény,**

fényezett diófaborítással és vonalos berakással. Négy esztergályozott lábon nyugszik a levágott sarku kétajtós alsórész. Volutás lábakon álló felsőrésze üvegezett, íves párkánnyal. XVIII. sz. — KREDENZ, Nussholz, politiert, mit Linienintarsien. Unterteil mit abgekanteten Ecken und Doppeltüre, auf gedrechselten Füssen. Der Oberteil von zwei Voluten getragen, verglast. XVIII. Jahrh.

941. **Ruhaszekrény,**

fényezett dió- és diógyökérborítással, szalagos paliszander- és cseresznyefa-berakással. Magas talapzattal, levágott sarkokkal és kiugró íves párkánnyal. XVIII. sz. e. f. — KLEIDERKASTEN, Nussholz und Nusswurze, politiert mit Palisander und Kirschholz intarsiert. Hoher Sockel, abgeschrägte Ecken und hervortretendes, geschweiftes Gesimse. Erste H. XVIII. Jahrh.

942. **Commode,**

fényezett cseresznyefaborítással. Három fiókja közül a felső kiugrik. XIX. sz. k. — COMMODE, Kirschholz, politiert, mit drei Laden, die oberste hervortretend. Mitte XIX. Jahrh.

943. **Commode,**

fényezett cseresznyefaborítással, négy fiókkal. XIX. sz. k. — COMMODE, Kirschholz, politiert, mit vier Laden. Mitte XIX. Jahrh.

944. **Commode,**

diófa- és diógyökérborítással, három fiókkal. XIX. sz. k. — COMMODE, Nussholz

Magyar Film 1942. aug. 3.

MAGYAR FILM HÍREK

ELKÉSZÜLT A »BAJTÁRSAK«. A Pergőképforgalmi gyártásában teljesen elkészült vitéz Somogyvári Gyula (Gyula diák) Bajtársak c. katona-filmje. A napokban szűkebb körű szakemberekből álló bizottság is megnézte és ennek eredményeként a filmet Németország részére is megvásárolták. Somogyvári témája filmfeldolgozásban is megragadóan egyezik nagy szövetségesünk szellemével és így ennél a filmnél nem kell azzal a körülménnyel számolni — amire annyiszor volt már példa —, hogy a Németország részére megvásárolt film nem került a német közönség elé. A filmszerűségen kívül tehát a magyar katonaszellem megnyilvánulása ekképpen áll nemzeti gondolatunk terjesztésének, kifejezésének szolgálatában.

MEGJELENT AZ »OKTATÓFILM KÖZLEMÉNYEK«. UJ SZÁMA. A kultuszminisztérium *Oktatófilm Kirendeltségének* hivatalos lapja, az *Oktatófilm Közlemények* júliusi számában *Geszti* Lajos igazgató, a folyóirat szerkesztője, terjedelmes beszámolót ad az 1941—42-i iskolai évről oktatófilm szempontjából.

HELYREIGAZITÁS. Előző számunkban egyik hirdetésünkben névcsere történt, melyet ezúttal igazítunk helyre. Az *ISTEN RABJAI* c. Gárdonyi film rendezője e szerint *Pacséry* Ágoston.

UJ FRANCIA FILMEK. Párisban, valamint a meg nem szállt francia területen élénk ütemben folyik a filmélet. Az egyik francia studióban most forgatják Aphonse Daudet, Az arlesi leány című parasztttragédiáját. A filmet Bizet zenéje kíséri. Rendező Marc Allegret, főszereplők Gaby Morlay, és a híres jellemszínész, Raimu. Egyik párisi studióban most forgatják Fernandel, az ismert francia kómikus Együgyű című új vígjátékát. Tino Rossi is most fejezte be új filmjét: Le Soleil, a toujours raison. (A napnak mindig igaza van.) Vivian Romance új filmjét is most forgatják. Címe: Catacht. A Bonaparte kisasszony című új filmek főszereplője Edvige Feuilliere, rendezője Raymond Rouilleau. A filmet Beethoven zenéje kíséri. Még egy új filmről kaptunk hírt Párisból: Pierre Fresnay új filmjéről, melynek címe Lánctörő. A híres francia sztár, Michele Morgan jelenleg Hollywoodban filmezik, új filmjének címe: Az északi út.

Átalakítás a Hunniában

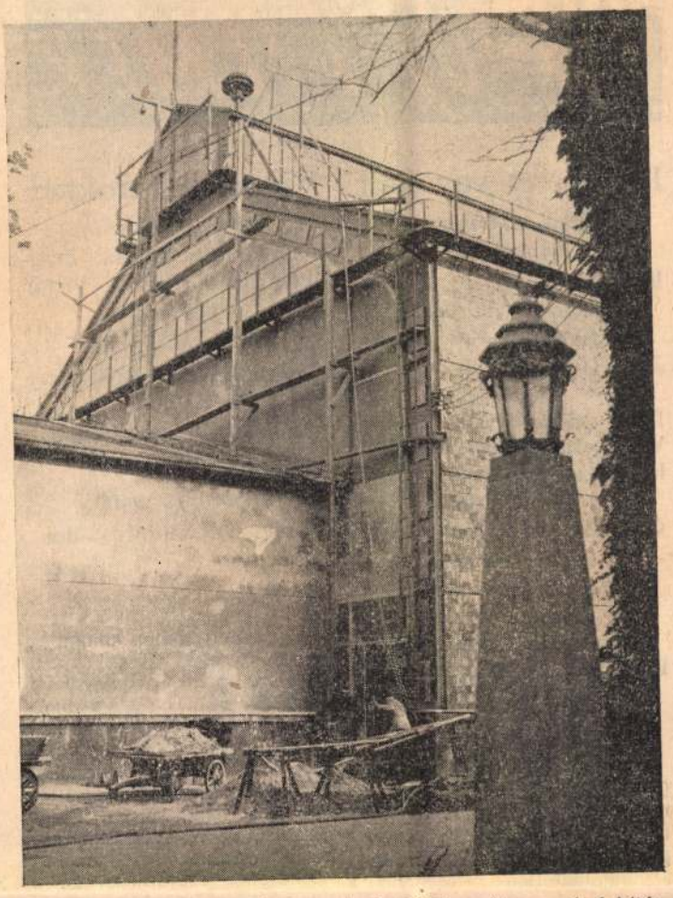

A Hunnia filmgyár I. számú (régi) műterme átalakítás alatt áll. Az északi oldal üvegfalait téglafalakkal helyettesítették és így a fény, hang és fűtés szempontjából a modern felvételek követelményeinek ez a műterem is teljesen megfelel. Az átalakítás — mely mintegy 400 négyzetméterre terjedt ki —, Dudás László építészmérnök tervei szerint készült.

Ugyancsak folyamatban van a régi hangosztály modernizálása is a mai hangtechnikai követelményeknek megfelelően. Igy a Hunnia legrégibb része is korszerűvé válik.

CSALÁDI ESEMÉNY. Puivári Károly, a Magyar Filmiroda cégvezető-főmérnöke feleségének leánya született, aki a keresztségben a Gyöngyvér Gizella nevet kapta.

A TÓPARTI LÁTOMÁS NÉMETORSZÁGBAN. A TÓPARTI LÁTOMÁS c. magyar filmet megvásárolták Németországban, hogy utat nyisson a napról-napra terjeszkedő magyar film számára. A darabot a Bavária szinkronizálja. A film fizetése átutalással történik.

A JUPITER FILMKÖLCSÖNOSZTÁLYÁNAK UJ VEZETŐJE. A Jupiter Filmvállalat kölcsönosztályának vezetését az elmúlt héten Fényes Tibor vette át, aki eddig a cég vidéki képviseletét látta el.

UJ MOZI NYILT PESTSZENTERZSÉBETEN. A hét mozival rendelkező Pestszenterzsébeten a múlt héten megnyílt a nyolcadik mozi *Tátra Filmszínház* néven. A félmillió pengős költséggel készült pestkörnyéki új mozi tervezője maga az engedélyes, *Daubek* József, aki az ezerszemélyes új és teljesen korszerű hajlékát a filmnek július 23-án, csütörtökön adta át a nyilvánosságnak. A díszes megnyitó-előadáson, a polgármesterrel az élén, megjelent a város színe-java és mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a 80.000 lelket számláló Pestszenterzsébet legfrissebb mozijáról, amely *Bolváry* Géza új filmjével, a fővárosban is éppen most futó *Igy szeret egy férfi* című *Koncz*-filmmel nyitotta meg kapuit. A pestszenterzsébeti *Tátra Filmszínház* üzemvezetője *Kiss* Ferenc.

AZ ESPERIA MÉRLEGE. Az idén alakult olasz kölcsönzővállalat, az Esperia, amely, mint ismeretes, két filmszínház irányításában is résztvesz. Az idei csonka évadjáról kimutatást készített. A 150.000 pengő tőkével működő részvénytársaság alig négyhónapi működése alatt is 27.000 pengő bevételt ért el.

ESKÜVŐ. *Hollay és Pázmányi* cég ügyvezető igazgatója *Veress* Gábor július 15-én tartotta esküvőjét *Horváth* Ilonkával, aki szakmánkban egy időben, mint filmszínésznő, majd egyik vállalat tisztviselőnőjeként szerepelt. Gratulálunk.

RÁKÓCZI INDULÓ.

A magyar film hőskorát élte még Amerikában, mikor messze szakadt honfitársainkra úgy hullott a hazai filmkockákról a fény, úgy áradt lelkeik felé a hazai levegő, mint az ezüstzöld kalászra a eső, vagy a búzaszem aranyára a júliusi hajnal fénye.

A Rákóczi indulót pergették. 150—200 mérföld távolságból gyültek össze a rádió magyar-óra hívogatójára az amerikai kolóniák hazai dalra-szóra éhes magyarjai s ha délután kettőkor beültek a nézőtérre, még a negyedik előadáson se lehetett kimozgatni őket az álomsötétből.

Biz' várhattak a kívülállók, míg rájuk is sor került.

Kint született magyar lány jön ki a nézőtérről. Csupa báj, izgalom.

— Mondja már Miss Fazekas, ki jácodik a fi'men?...

— Én csak annyit tudok, hogy a huszárfőhadnagyot igaziba Jávor Pálnak hijják... De annyit mondok, ezér a fiúért idehagynám a Johnt meg az egész Amerikát. Biz' Isten átúsznám érte a tengert...!

Hja — akkor még nem úsztak aknák az Óceánon...

MOZIBÜFFÉT BÉRELNÉK Budapesten vagy környékén. (Őskeresztény vagyok) Címem: Hovanyecz, Bp. VIII. Rákóczi-út 78. f. 1.

Több évi gyakorlattal biró **MOZIGÉPÉSZ** kinek üzemvezetői működési igazolványa is van és tanult villanyszerelő, állást keres vidéki városban, esetleg a fővárosban. Leveleket »Balaton« jeligére kiadóhivatal továbbít

GYAKORLOTT megbízható technikus gépész (üzemvezető)-t keresek fizetés megjelölésével, elsőrendű referenciával. »Nagyközség, Dunántúl«.

A mozi szakma műszaki és művészi niveaujának emelésére szolgáló

ZEISS IKON

gépes

mintaüzemeink:

Budapest:
Royal Apollo
Tiszti Kaszinó
Városi Színház
Zuglói Mozgó

Kolozsvár:
Royal Mozgó

Nagykároly:
Hunnia Mozgó

Ózd:
Olvasó Mozi

Sopron:
Városi Mozi

Tatabánya:
Népakadémia

Simontornya:
Kultur Mozgó

Fülek:
Turul Mozi

Kézdivásárhely:
Vigadó Mozgó

Alsógalla:
Apollo Mozi

Óbecse:
Korzó Mozgó

Magyarországi egyedárusító:

OLÁH GYÖRGY
gépészmérnök
Budapest
VIII. Rökk Szilárd-u. 20
Telefon: 349—933

MAGYAR Film ÚJ FILMEK

Igy szeret egy férfi

(Örök szerelem)
(Traummusik)

Irta: Georg Klaren, Richard Billinger, I. R. Balina
Rendezte: Bolváry Géza
Zene: Peter Kreuder és P. Zendonai
Főszereplők: Marta Harell, Werner Hinz, Albrecht Schönhals, Lizzi Waldmüller, Benjamino Gigli
Gyártotta: Itala Film, Róma
Beszél: németül
Hossza: 2400 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Koncz Film
Bemutatta: Royal Apollo, július 27.

*

Bolváry Géza, a kitűnő magyar rendező szeme előtt a nagysikerű, káprázatos amerikai revük lebegtek. Ilyet akart produkálni. Célja sikerült is: revüjeleneteiben valóban nagyszabású, európai viszonylatban még alig látott képeket nyujtott. Rendezésben Bolváry felveszi amerikai kartársaival a versenyt. Hogy a film mégsem érheti el a nagy hollywoodi revüfilmek sikerét, annak okát két körülményben kereshetjük. Az első: a mese nem illik a revühöz. Nem rossz, csak nem illik hozzá. Két, az operát rajongásig szerető művészlélek szerelmének története a film és végeredményben az operát dicsőíti a jazzal szemben. Az operakomponistából lett jazzkirály ugyanis, mikor megtudja, hogy előbb lecsepült operáját elfogadták, otthagy csapot-papot, hírt és vagyont s visszatér az operához. A cselekmény sok helyen lírai s a revühöz jobban illett volna a lüktető tempójú, mozgalmas mese. A másik tényező, amiben a film alatta marad az amerikaiaknak: a zene. Sem az opera, sem a jazz terén nem hozott a film az átlagosnál jobb teljesítményt. Mégis azt kell mondanunk, hogy a film értékes munka, mert a film alkotóművésze a rendező, s a rendező ezúttal jó teljesítményt végzett.

Valborg-éji kaland

(Valborgsmässoafton)
Főszereplők: Ingrid Bergman, Lars Hanson, Victor Gjöström
Beszél: magyarul
Magyar szöveg: vitéz Mezey Dénes
Gyártotta: Svenska Film
Hossza: 3200 méter
Cenzura: felüli
Kölcsönző: Koncz Film
Bemutatta: Décsi, július 23.

*

Az elmult héten mutatták be ezt a svéd filmet, amely több szempontból is figyelmet érdemel. Már maga a filmtéma is érdekes és merész: az asszony nem akar gyermeket, ezért felborul a családi boldogság. Érdekessé teszi továbbá a filmet Ingrid Bergmannak, az új svéd sztárnak, az Intermezzo felejthetetlen hősnőjének szereplése. Ez a filmje még Amerikába utazta előtt készült s már itt elárulta kétségtelen tehetségét a jövő nagy drámai színésznője.

Számunkra ezeken felül a legnagyobb érdekességet és fontosságot mégis a magyar szinkronizálás jelentette. Jelentős lépés volt ez. Már évekkel ezelőtt ugyan történt egy-két szinkronizálási kísérlet, ezek azonban nem hozták meg a várt eredményt és feledésbe merült az egész kérdés. Most német, de főleg olasz példa nyomán ismét napirendre került a szinkronizálás ügye.

A Valborg-éji kaland magyar nyelvre ültetése úttörő kísérletnek számít. Igy tehát számtalan nehézséggel kellett a nehéz feladatra vállalkozó művészeknek és technikusoknak megküzdeniök. Ezeket figyelembevéve az első kísérlet sikerültnek mondható. Legfőbb hibául csak azt kell felrónunk, hogy a hangnak nincs távlata, térhatása. Nem érzékelni például a távolodó ember hangjából a távolság megnövekedését. Minden szereplő mintha egy helyről beszélne. Ezt a hibát azonban legközelebbi alkalommal már bizonyára kiküszöbölik az újonnan szerzett tapasztalatok alapján.

A JANKOVICH-FILM ELSŐ MEGJELENÉSEI. *Jankovich* Tibor, a győri Apollo filmszínház és a budapesti Józsefvárosi filmszínház volt üzemvezetője, Jankovich-film céggel új filmvállalatot alapított. A vállalat a nyár folyamán két nagysikerű filmet hoz reprízben. Első megjelenése a *Varieté*, Annabella, Jean Gabin és Fernand Gravey, világhírű artistadrámája lesz. A cég második reprízfilmje a *Denevér* lesz, Strauss örökbecsű operettje Hans Söhnker, Lida Baarowa, Georg Alexander, Hans Móser főszereplésével.

CAROLA LOMBARD TEMETÉSE. Mint az európai lapok már megirták, Carola Lombard, Clark Gable felesége repülőszerencsétlenség áldozata lett. Temetéséről most érkezett hozzánk hír. Az amerikai lapok egész oldalakon közlik Carola Lombard temetését, melyen az egész filmvilág részt vett. Sírhelyét ezer és ezer koszorú díszítette. Koporsóját sírbatételekor zöld, sárga és rózsaszínű reflektorokkal világították meg. A temetés szertartása alatt többszáz fehér galambot eresztettek az égnek. Állítólag Clark Gable most katonai szolgálatra jelentkezett és elhagyta a fővárost.

Magyar könyveléshez értő gyorsgépírónőket keres

BUDAPEST
(TOBIS)
FILM

ugyanott lehetőleg németül beszélő, pontos, lelkiismeretes irattáros urat felveszünk.

Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével kérjük Rákóczi-út 52. címre küldeni

Megalakultak a Levente Hiradó mintacsoportok

A Levente Hírvivő központ már néhány héttel ezelőtt felfigyelt arra, hogy a megújhodott leventeintézmény *egyetlen új létesítményét sem fogadta a fiatalság olyan lelkesedéssel, mint a Levente Híradó mintacsoportok megalakulását.* A szakképzés már ebben az esztendőben megindult és a vezetőségnek a mai nehéz nyersanyagviszonyok ellenére is *csaknem tökéletesnek mondható oktatófelszerelést sikerült a leventék számára biztositani.*

Egyszerre ötszáz helységben kezdődik meg a leventék rádió és távirókiképzése,

ezenkívül ezer más helyen lényegesen egyszerűbb távbeszélő oktatást kap az ifjúság. Felkerestük a híradós leventék vezetőjét, *Évva* Ernőt, aki az országos, a honvédség tehermentesítését célzó szervezést vezeti.

— A nyersanyagkérdést egykettőre megoldottuk, — mondotta mosolyogva.

A gyárak és a posta eddig hulladékként értékesített selejtes anyagát ezentúl mi kapjuk.

Szétküldjük csoportjainknak és a mai kor gyermeke így igazi, kedvelt játékhoz jut: *összerakhat, szétszedhet műszereket, barkácsolhat.* A hasznos időtöltés sem a szülőknek, sem a gyerekeknek pénzébe nem kerül. Iskolánbelüli és iskolánkivüli tagozataink vannak, az iskolánbelüliek a kereskedelmisták, akik távgépirni tanulnak és a rádiósok, akik a többi iskolából kerülnek ki.

Az iskolánkivüli híradós leventék egy része szintén rádiós lesz, másik részük távbeszélős.

Felállítunk azután egy különleges csoportot, a műszerészek osztagát, amelyek főként a vállalatok leventéiből toborzódnak. A növendékek megtanulják a híradó-órák keretében a katonai rövidítéseket, a morse-adásvételt, a rádióforgalmi szabályokat, szerszámismeretet, adás-vételt rádióhálózaton és még temérdek fontos dolgot. *Az iskolánkivüliek tananyaga ugyanez, csak a kiképzés hosszabb ideig tart.*

Évva Ernő két készülékre mutatott:

— Rövidhullámú telepes iskolavevő, — magyarázta, —

ezer készüléket osztottunk eddig szét.

Azonkívül minden csoportunk szerszámládát kapott, amelyben a kalapácstól a felnőttek legkomolyabb munkaeszközéig mindent megtalálhatnak a fúró-faragó kisemberek. *A morse-adásvétel tanulását táskagramofon és oktató hanglemezsorozat segitségével gyorsitjuk meg.*

Ezenkívül természetesen mindenütt az év elején pontosan megkapják a ládányi selejtanyagot. Bizonyos idő mulva aztán jelentéseket küldenek a központnak, alkatrészrajzokat készítenek és kérik a hiányzó csavarok, szerkezetek pótlását. A csoportok egymással is összeköttetésbe lépnek, megindul majd a csere-bere, *a játszva tanulás.*

Teljes erővel dolgoznak tehát a híradós leventék is.

A kedv óriási, a szorgalom több, mint kielégitő. És már a tizenkéttizenhároméves nebulók is kívülről harsogják a híradós levente jelmondatát:

„Az áram útja fémeskötés, elszéled, ha nincs szigetelés. Magyarok útja a feszülét, áruló, — aki félrevezet!"

(—y —n)

— **Nemzetközi kutyakiállitás.** A Magyar Kutyatenyésztők Országos Szövetsége május 24-én, pünkösd vasárnapján nemzetközi kutyakiállitást rendez a Tattersalban. A szövetség kéri a törzskönyvezett és törzskönyvezésre kerülő kutyák tulajdonosait, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a kiállitáson. Felvilágositás: József-körút 31/b. I. em. 2. Telefon: 143—180.

Nem „ballag már a vén diák"

A középiskolai diákság 68 százaléka jelentkezett érettségi utáni katonai szolgálatra

Javában folyik még a tanitás a középiskolákban s a bizonyitványkiosztó június messze van, *a nyolcadik osztályosok már hetek óta készülődnek az érettségire.* Napnap után kisebb számot irnak a táblára: ez a szám jelenti, hogy még hány nap van hátra a tanitásból... Most már csak egyjegyü a szám, mert

május 7-én mennek utoljára iskolába a nyolcadik osztályosok

s azután megkezdődik az érettségi.

Végigjártunk néhány fiú- és leány középiskolát, mindenütt ugyanaz a hangulat. A kisdiákok szorgalmasan tanulnak, készülnek az osztályvizsgákra, *az „öregek" azonban már csak az érettségi gondolatával foglalkoznak.* A diákok jellemző szemfülességgel már mindenütt *kikóstolták, hogy ki lesz az érettségi-biztos?* Titokzatos informátorok és egyéb hírszerző eszközök segitségével azt is tudják pontosan, hogy *melyik biztosnak mi a „vesszőparipája"*, milyen szakos, mihez ért különösen, milyen feleleteket szeret és melyek azok a tárgyak, amelyekből nem lehet nála „hasalni".

I.

Kitünő az érettségiző fiatalság

Az igazgatói irodákban már készülnek a Tanulmányi Értesitők. Tudós professzorok pedagógiai cikkeket irnak és beszámolnak tapasztalataikról, sok helyen már nyomdába került az értesitők nagy része, már csak a vizsgaosztályzatok hiányoznak belőle.

Örömmel kell megállapitani, hogy az idén érettségiző fiatalság tanulmányi előmenetele a nagy átlagban kitünő.

Alig két-három százalék áll jelenleg bukásra s a tanulók zöme akadálytalanul mehet érettségire.

Az irásbeli vizsgálatok 15-ike táján kezdődnek, a szóbeliek pedig a hónap végén, így *június közepére lezajlik a nagy esemény.* A lázas tanuláson kívül már minden más előkészület is megtörtént az érettségire s a középiskolától való búcsúzásra. A fiúk és lányok már lefényképeztették magukat s

a fényképészműtermekben készülnek már a hatalmas tablók, amelyeken a tanitványok és tanárok képei mesteri csoportositásban láthatók.

Az osztályok megbizottai már beszedték az érettségi bankett és a ballagás alkalmával való osztálydiszités költségeit.

A legtöbb iskolában az eddig divatos szmoking és frakk helyett magyaros ruhában vesznek részt az érettségizettek a banketten, sőt a leányiskolák növendékei is estélyiruha és dekoltázs helyett a mai komoly időkhöz méltóbb „kismagyart" választották bankett-toalettül.

Különösen érdekes az idei pályaválasztási statisztika, amelyet az osztályfőnökök már összeállitottak sokhelyütt. A pesti fiú-középiskolák tanulóinak *hatvannyolc százaléka jelentkezett érettségi után azonnali katonai szolgálatra.*

2.

Katona, repülő és kereskedő — fixállások helyett

A jelentkezők hatalmas serege katonai szempontból kitünő anyagnak igérkezik, hiszen mindegyikük volt cserkész és levente, közülük sokan már vizsgázott segédoktatók, illetve cserkésztisztek, *megtanulták a katonai menetelések, rendgyakorlatok és puskafogások titkait is,* úgy hogy

a katonai kiképző altiszteknek nem lesz nehéz dolga a kitünő előtanulmányokkal rendelkező fiúkkal.

Az érettségizők mindegyike alaposan megtanulta a légvédelmi eljárásokat is, sokan házparancsnokhelyettesek, vagy egyéb légvédelmi funkcionáriusok.

Az érettségi után katonai szolgálatra jelentkezett fiatalság között sok olyan is van, aki elhatározta, hogy *„bezupál"*, vagyis tényleges katonai szolgálatban marad.

Örvendetesen emelkedett a katonai és kereskedelmi repülésre jelentkezett fiatalok száma.

Ugylátszik, *a szülők már nincsenek olyan előitélettel a repülés iránt, mert könnyen adják beleegyezésüket a korszerü és az ország szempontjából nagyon fontos pályákra.*

A másik örvendetes emelkedés a gyakorlati pályákra készülők számában van. Sokan készülnek a közgazdasági egyetemre, gazdasági akadémiákra és

sok fiú jelentette ki, hogy kereskedői pályára megy.

Az iparosok gyermekei ma már nem törekednek a gimnáziumi érettségi után a biztos fix-állások után, inkább magasabb ipari iskolák és főiskolák elvégzése után

apjuk iparát akarják folytatni megnagyobbitott és korszerűbb méretekben.

Természetesen sokan készülnek ügyvédi, tanári, orvosi és lelkészi pályára is. A jelentkezők száma azonban alig teszi ki egy negyedét az átlagos eddigi jelentkezéseknek. Ezzel szemben

emelkedett a színészi és ujságirói pályára jelentkezők száma.

A kamarák felállitása óta ugyanis ezekkel a pályákkal szemben eltünt a szülők konzervatív idegenkedése és miután lehetőség van arra, hogy a komoly készültségü és tehetséges embereknek nem kell félniök a régi klikkek elnyomásától, az ifjúság fokozottabb mértékben készül ezekre a pályákra.

A lányok közül sokan jelentették be, hogy nem tanulnak tovább,

3.

Ácsmesternő és kéményseprő kisasszony

hanem *érettségi után férjhez mennek.* Sokan *ápolónői kurzusokat akarnak végezni s a multhoz viszonyitva, több katolikus leány jelentkezik szerzetesnői pályára is.* Érdekes tünet, hogy *ipari foglalkozást elég szép számal választottak maguknak a leányok.* Hallottunk *épitőmesteri, sőt ácsmesteri jelentkezésről is. Egy leány pedig — régi kéményseprődinasztia sarja — érettségi után kitanulja a kéményseprőmesterséget.*

Néhány nap mulva

megkezdődik az iskolákban a ballagás...

Az idén azonban már nem a „Ballag már a véndiák" cimü nótára ballagnak a diákok, hanem új, illetve *régi magyar diákmotivumokból összeállitott indulóra.*

Az 1942. évben *szárnyra kapó* magyar fiatalság — mintha csak a kor szimbóluma lenne — *először katonai kötelezettségeinek tesz eleget és azután fog majd a békés polgári foglalkozáshoz...* Anynyi bizonyos, hogy összel kevesebb „gólya" jelentkezik majd az egyetemeken.

Ráthonyi János.

Ujabb jelentések angolszász hajók pusztulásáról

Newyork, május 2.

Egy svéd teherhajó harminchárom hajótöröttje a Bermudákról repülőgépen Newyorkba érkezett. A hajó az angolszász hatalmak szolgálatában állott. Kapitánya kijelentette, hogy a hajót az Atlanti Óceánon egy olasz tengeralattjáró megtorpedózta.

Buenos airesi rádiójelentések szerint Kuba északi partjai előtt, Gibara helységtől öt mérföld távolságban elsüllyesztettek két közepes nagyságú északamerikai teherhajót. Gibarából mentőcsónakokat küldtek ki és partraszállitották a hajótörötteket.

Pétain tábornagy békés együttműködésre hivta fel a francia munkásokat és munkaadókat

VICHY, május 2. (NST)

Pétain marsall péntek délután öt órakor Thiersben az ottani acélművek munkásai és tisztviselői előtt beszédet mondott a nemzeti munkanap alkalmából. Az államfő beszédét valamennyi francia rádióállomás közvetitette. Pétain marsall többek között a következőket mondotta:

— Munkások, kézművesek és földmivesek! Ti vagytok az én legjobb munkatársaim. Mindig mellettetek állok, mert tudom, hogy ma is, mint mindig a multban, *ti viselitek az ország legnehezebb terheit.* Az ország szociális békéje tőletek függ. Csak munka által gyógyulhat meg Franciaország fizikailag és erkölcsileg egyaránt. *Felejtsétek el a mult, az egészségtelen béke és az osztályharc izgatásait és segitsetek nekem, hogy az új francia munkatörvény keretében az ország szociális békéjét biztositsam.*

Az államfő a továbbiakban főképen a francia kézművesekhez fordult. Olyan országban, mint Franciaország, amely elsősorban agrárállam, a kézművesség jelentékeny szerepet játszik. A munkaadókat arra szólitotta fel, hogy *a legnagyobb megértést tanusitsák a dolgozó emberek szociális nyomorúsága iránt.*

LÓSPORT

Szombaton a Batthyány—Hunyadi-díjat, vasárnap az Egyesitett Nemzeti és Hazafi-díjat futják a rákosi lóversenypályán

Szombaton veszi kezdetét a Lovaregylet tizenkét napos Milleniumi-díj mitingje.

A szombati főversenyben nyolc kitünő ló rajtol s a munkahirek alapján City győzelmét várjuk Bariton és Kamarás előtt. A Zsámbéki súlyelosztó és a Váci-díj a mai müsor érdekesebb futamai. Előbbiben Burkus—Cagliari—Várnagy-befutót várunk, utóbbiban Tüzharcos fölényes győzelmére lehetünk elkészülve.

Szombaton és vasárnap nyolcnyolc futam kerül lebonyolitásra 3 órai kezdettel.

Jelöltjeink szombatra:

I. Sacrilege — Tenax — Bougainville. II. Tüzharcos — Berkes — Fricandeau. — III. Medika — Attala — Dole. IV. City — Bariton — Kamarás. V. Burkus — Cagliari Várnagy. VI. Sybarit — Csokor II. — Salauka VII. Almaviva — Ghaj — Diana. VIII. Jeton — Libussa — Rolleboise.

BOHÉM ÉS CLAUDIUS AZ EGYESITETT NEMZETI ÉS HAZAFI-DIJ LEGESÉLYESEBB PALYAZÓI

A magyar futtatás egyik legpatinásabb versenye a tiszteletdijjal és 30.000 pengös első dijjal jutalmazott Egyesitett Nemzeti és Hazafi-dij kerül vasárnap lefutásra. A klasszikus versenyre hét kitünő egyedét nyergelik fel a derbyévjáratnak.

Jelöltjeink vasárnapra:

I. Brigi — Mókás — Lancaster. II. Korond — Lim-lom — Nótárius. III. Lutri — Kukilkó — Mignon. IV. Bohém — Claudius — Sütvény. V. Cédrus — Hóbortos — Dame blanche. VI. Mokány — Ámok — Alca. VII. Honfiú — Lődörgő — Lidérc. VIII. Perzsa — Corti — Móka.

Royal Revüszínház

HEINEMANN SANDOR májusi produkciója:

„Royal Kurir"

Revüsitett napilap, tánccal, muzsikával, humorral.

Megelevenednek a napilapok rovatai.

RÉV ERZSI: Ginger Rogers, BARCZY KATÓ: Ophélia „Orgonavirágzás": Előadja orgonán HEINEMANN SANDOR, kiséri 16 tagú zenekara.

4 DIMITROFF: Görkorcsolyázás a fejtetőn.

SISTERS DOBRITSCH: Kötéltáncos világbajnokok.

2. FEJES: Uj erőprodukciókkal. NITA és ROY: Világot járt mondain táncosok.

Rendező: NADOR JENŐ, közreműködők: KEMÉNY OLLY, FODOR ARTUR, SZENDRŐ JÓZSEF, LUGOSI GYÖRGY, OVARY TIBOR, SARAY ZOLTAN, LABOCH GERARD.

Premier hétfőn!

Előadások kezdete este fél 9 órakor.

Csütörtökön, szombaton, vasár- és ünnepnapon a délutáni előadások kezdete fél 5 órakor.

Pénztári telefon: 224—064.

Az Esti Ujság színháza

Napi nyolcórás próbák a *Nemzeti Színházban*

Bibó Lajos „Hibások" című színműve komoly és nehéz feladat elé állította a Nemzeti Színházat. A szükszavú szerepek olyan súlyosak, hogy maga a játék tartalmilag olyan zsúfolt, az egyes jelenetek olyan lehelletszerűen halkak és finomak, hogy csaknem emberfeletti odaadás és kitartást kívánnak a színház kiváló színészeitől. A próbák nap, mint nap teljes lendülettel folynak délelőtt féltíztől este hat óráig. A szereplők mindössze háromnegyedórás ebédszünetet tartanak és utána folytatják a munkát. Hétfőn lesz a díszletpróba, csütörtökön a házi, pénteken a sajtófőpróba, szombaton pedig a bemutató előadás.

A Fővárosi Operettszínház

A katonaviselt színészek és zenészek a fronton küzdő bajtársaikért holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor a Fővárosi Operettszínházban jótékonycélú matinét rendeznek. A gazdag műsorú előadáson számos élvonalbeli művész lép föl. A matinén kerül először a közönség elé az „Ukrajnában" című katona-dal, Endrődy Béla és Bolváry Géza szerzeménye, amelyet Rácz Vali ad elő. Ugyancsak bemutatásra kerül a Nemzeti Színház tagjaival Baróti Géza „Üzen az otthon" című egyfelvonásos, kis, háborús-drámája.

(*) **Utolsó gyermekelőadás az Uj Magyar Színházban.** Az idény utolsó gyermekelőadását az Uj Magyar Színházban holnap, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel tartják meg. A gyermekszínészgárda a *„Csipkerózsika"* című háromfelvonásos meseoperettel búcsúzik hálás közönségétől.

KÉT MAI BEMUTATÓ

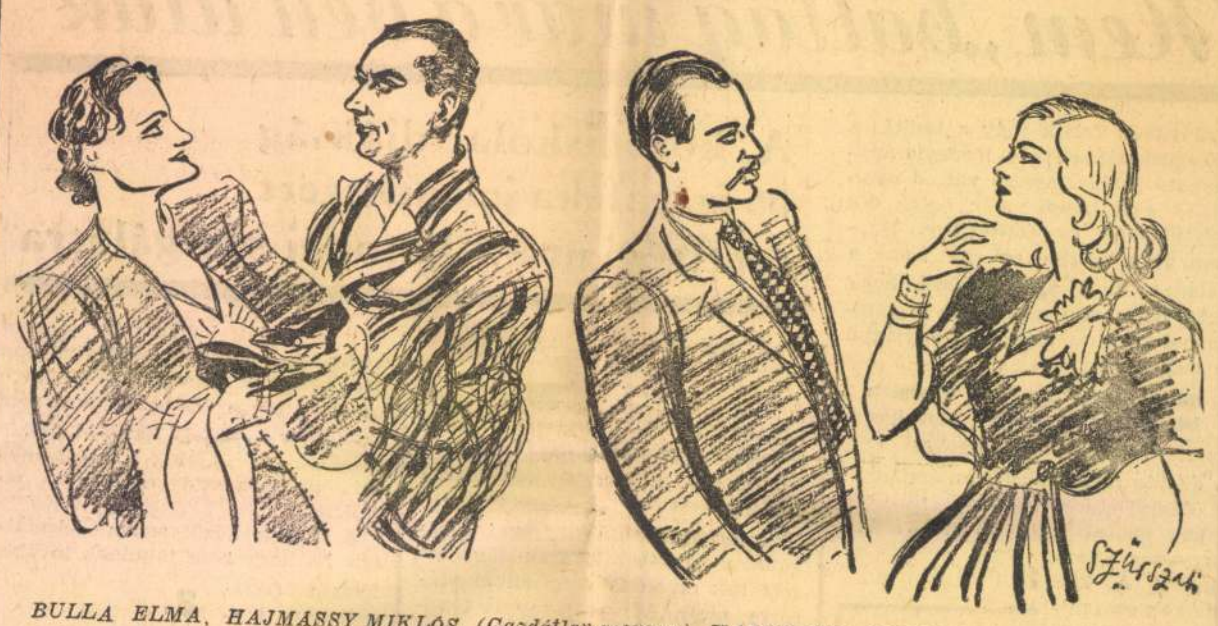

BULLA ELMA, HAJMASSY MIKLÓS (Gazdátlan asszony), VÁRKONYI ZOLTÁN, SENNYEY VERA (Dominó).

I.

Gazdátlan asszony

A házasság csipkefodros, chanel-illatú, nyugodt védőbástyái mögött szenvelgő szép asszony a hőse Barabás Pál új vígjátékának, amelyet ma mutat be az Andrássy Színház. Őnagysága jó ismerősünk, a Váci-utcából a gyufaskatulyányi espressokból, az elegáns belvárosi boltokból, a Gerbaudból, a premierekről... ahol ragyog, hódit és főleg unatkozik. Nos, ebből a fajta úrihölgyből Barabás Pál darabja folyamán „gazdátlan" asszony lesz. Egy napon megúnja a csendet, a nyugalmat, a békét, a házasság izgalomtalan és talán nem is változatos napjait és elhatározza, hogy „szabadságra megy". Hódítani akar, kiélvezni a szépségének varázsát, szabad akar lenni, legalább átmeneti időre. Faképnél hagyni néhány hétre az unalmas férjet, aki csak dolgozik, aki már nem vall percenkint szerelmet, csak egész egyszerűen és tisztességesen szereti.

A „Gazdátlan asszony" természetesen zátonyra kerül. Belekeveredik egy méltatlan kalandba, szinte egyik napról a másikra csőstül kapja az izgalmakat, mármár fuldoklik, amikor megjelenik a házi mentőöv, a kicsit lenézett férj, aki végül is partra úszik vele.

Gördülékeny, okos, talpraesett és szórakoztató színpadi irás Barabás Pál új darabja. A vígjátéki hangról nem tér le, a maga komoly mondanivalóit ügyesen becsomagolja a humor tarka rakétáiba. Ez a házassági komédia nem követi a szokványt, nem háromszögtörténet — a szerző tükröt tart hősnője elé és egy néhány markánsan megrajzolt figura szavain és magatartásán keresztül mutatja be az elkalandozott asszony számára oly „kívánatos" szabad életet. Vaszary János friss rendezése pedig biztos és elegáns tempót biztosit az egész játéknak.

Bulla Elma vígjátéki szerepben olykor meglepően jó, viharos gesztusairól leszokott, csak a ruháival nem vagyunk kibékülve. Hajmássy Miklós olykor módfelett mulatságos, máskor drámai szerepét hibátlanul viszi a nézőtér elé, Latabár Kálmán most is igazi Latabár. Vaszary Piri aranyos nagymama és jók kisebb szerepükben Mihályfi Béla, Haraszti Mici és Maklári János. Megdicsérünk egy fiatal, e színpadon először fellépő új színészt: Turán Endrét és feltünik egy új színésznő: Kiss Eta a neve. A diszleteket Dudás László tervezte.

(U. J.)

II.

DOMINO

Marcel *Achard* kitünő iskolában kezdte fényes drámaírói pályafutását: — *a súgólyukban.* Egészen fiatal korában Jacques *Copeaux* híres irodalmi színházában, a *Vieux Colombier*-ben volt *súgó.* Első darabjai (Akartok játszani velem? — Malborough háborúba megy.) *Dullin* avantgarde-ista színházában kerültek színre, az *Atelier*-ben, amely a „színháziaskodó" stílus otthona; a disztelen (de nem díszlettelen) színpadon a játékra és a játékosságra fektetik a fősúlyt. A rendkívül tehetséges *Achard* a francia színpad hagyományait s régi kereteit feszegető kísérletek után, — mint legtöbb avantgarde-ista bajtársa, — visszatért a polgári vígjáték megszokott és kipróbált formájához, de vérbeli író maradt; meg tudja tölteni nemes anyaggal a megszokott keretet.

Két legsikerültebb darabja (művészi szempontból is) kétségtelenül a *Migo* és a *Dominique*, amelyet *Domino* címmel mutatott most be a *Madách Színház*. A könnyed játék azt példázza, hogy a szerelemben a hazudozás veszedelmes fegyver, amely visszafelé sülhet el. A téma nem túlzottan eredeti. A tisztességes asszony alaptalanul féltékenykedő férjét hasonszenvi gyógymóddal akarja kigyógyitani — *s áludvarlót szerződtet. A csap*dába ő maga esik bele. De a vígjáték felépitése, a dialógusok és a váratlan fordulatok szellemessége, a figurák életteljessége a pompás mulatság bőségesen kárpótolja a közönséget a régi emlékeket felidéző történetért.

A színház szerencsés választása biztositja a sikert, bár az előadás alatta marad várakozásunknak; egyáltalában nem *francás*, inkább *pesties*. Lehet, hogy tudatosan az, lehet, hogy a gyors betanulás és a *Heszke* Béla egyébként gördülékeny fordításának pestiességei ártottak meg. Eltekintve ettől a kisiklástól (vagy a kassza érdekében tett megalkuvástól) a rendező *Pünkösti* Andor buzgalma s a színészek igyekezete elismerést érdemel. *Várkonyi* Zoltán nagyon mulatságos és bensőséges, *Greguss* Zoltán egyéniségéhez nem illő szerepében is megállja a helyét. *Sennyei* Vera hódítóan pajzán és szép. *Fáykiss* Dóra és *Désy* Mária kis szerepükben is érdekesek. *Szakáts* Zoltán *kitünő; ő valóban franciásan finom. Tapolczay* Gyula pedig újból *nagy* alakitással kedveskedik a marseillei léhütő apizód-figurájában.

Orbók Attila.

Főuri kastély — Pasaréten

Hatalmas és díszes főúri kastélyt építettek a Pasaréten a Hunnia műtermében, ahol a *Takács-film* produkciójában most forgatják a *„Halálos csók"* című filmet. A történet ugyanis részben egy elökelő kastélyban játszódik és ennek tágas és díszes lovastermét, valamint a palota egyéb helyiségeit építették be a két müterembe. Tiz napig folynak a felvételek ezek között a díszletek között és itt játszódnak le a két főszereplő: *Karády* Katalin és *Nagy* István között a szerelmi dráma izgalmas fejezetei. A film különösen nagy költségvetéssel készül, a díszletek több mint 60.000 pengőbe kerülnek. Az új Karády-filmet *Kalmár* László rendezi és abban *Rajnay* Gábor, *Somlay* Artur, *Perényi* László, *Greguss* Zoltán és *Pethes* Ferenc játszanak vezetőszerepeket. De Fries Károly új slágereket irt *Karády* Katalin számára a magyar filmújdonságban, amely *Zsigray* Julianna forgatókönyve alapján került a felvevőgép elé.

„Ki felelős?"

Vasárnap este a Kereskedő és Iparos Ifjak Országos Egyesülete rendezésében munkáselőadás lesz, amelyen egy érdekes és időszerű darabot játsszanak *„Ki felelős?"* címmel. *Kalló* Ferenc irta a színművet és *Bognár* Elek rendezésében kerül a közönség elé. *Kalló* Ferenc darabján kivül még más műsorszámok is szerepelnek a munkáselőadáson, így többek között *Mécs* László papköltő újabb költeményeiből ad elő.

(*) **A német és magyar válogatott csapat az Urániában.** Ma este a hét nagy sporteseményének, a magyar-német válogatott futballmérkőzésnek játékosai és csapatkapitányai megtekintik az Uránia filmszínházban, mint az UFA budapesti képviseletének vendégei a „Tengeri farkasok" című nagysikerü filmet. A két nemzet válogatottai számára az Urániában fogadást rendeznek.

SZINHÁZ ÉS MOZIMÜSOR

Jegyrendelő telefonok:
Stádium: 14-00-00 Kultur: 18-99-99
Stádium-Corvin: 145-056
Dijmentes házhozszállitás

OPERAHÁZ (3, ½8):
Szombat: Nincs előadás.
Vasárnap d. u.: A mosoly országa; este: Don Carlos. (Vendégciklus A.)
Hétfő: André Chenier. (Nb. O.)
Kedd: Nincs előadás.
Szerda: István király. Szent fáklya. (E.)
Csütörtök: Nincs előadás.
Péntek: Hegyek alján. (C.)
Szombat: A végzet hatalma. (D.)
Vasárnap d. u.: Nincs előadás; este: Nincs előadás.

NEMZETI SZINHÁZ (3, ½8):
Szombat (7): Ármány és szerelem. (VII. 15.)
Vasárnap d. u. (3): Három mama; este (7): Ármány és szerelem. (VIII. 15.)
Hétfő: A Dárday ház. (K. 2.)
Kedd: A Dárday ház. (X.)
Szerda: Három mama. (Jegyek nem kaphatók.)
Csütörtök: A Dárday ház.
Péntek: A Dárday ház. (N.)
Szombat: Hibások. (Bemutató.)
Vasárnap d. e. (½11-kor): Akadémiai vizsga;
d. u. (3): A sasfiók;
este: Hibások. (I.)

NEMZETI KAMARASZINHÁZ (½4 és ¾8):
Minden este vasár- és ünnepnap d. u. Koncert.

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA:
Szombat (½8): Denevér. (V. I. 8.)
Vasárnap d. e. (½11): Levente sportbemutató;
d. u. (4): Magyar Nóta kivánsághangverseny;
este (½8): Magyar munkásifjak estje.
Hétfő: Nincs előadás.
Kedd (4): Mesedélután.
Szerda (½8): Sasfiók. (A. 10.)
Csütörtök (4): János vitéz. (Gyermekheti operaelőadás).
Péntek (3): Babatündér; Pesti karnevál. (Gyermekelőadás).
Szombat (4): Diákkaptár-előadás.
este (8): Művészest.
Vasárnap d. e. (½11): Vidám gyermek-matiné;
d. u. (3): Denevér. (VII. 5.);
este (½8): Mosolyországa. (VIII. 8.)

VIGSZINHAZ (½4, 8):
Szombat d. u.: Tábornok;
este: Tábornok.
Vasárnap d. u.: Naplemente előtt; este: Tábornok.
Hétfő: Tábornok. (A.)
Kedd: Tábornok. (B.)
Szerda: Naplemente előtt.
Csütörtök: Tábornok.
Péntek: Tábornok. (E.)
Szombat: Naplemente előtt.
Vasárnap d. u.: Naplemente előtt; este: Tábornok.

MADÁCH SZINHÁZ (4, 8):
Minden este és vas. d. u.: Dominó.

UJ MAGYAR SZINHÁZ (½4, 8):
Minden este és vasárnap d. u.: Vén diófa.

PESTI SZINHÁZ (½4, 8):
Szombat: Bolond Ásvayné.
Vasárnap d. u.: Tüzvész; este: Tüzvész.
Hétfő: Bolond Ásvayné.
Kedd: Bolond Ásvayné.
Szerda: Bolond Ásvayné.
Csütörtök: Bolond Ásvayné.
Péntek: Bolond Ásvayné.
Szombat: Bolond Ásvayné.
Vasárnap d. u.: Bolond Ásvayné; este: Bolond Ásvayné.

ANDRASSY SZINHAZ (½4, 8):
Vasárnap d. u.: Viharos szerelem;
Minden este: Gazdátlan asszony.

FÖVÁROSI OPE[illegible]SZINHAZ (½4 és 8 órakor):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Tahiti gyöngye
Hétfőtől péntekig nincs előadás.
Péntektől minden este és vasárnap d. u.: Kitty-Kati-Katinka.

VIDÁM SZINHAZ (4, 8):
Minden este és vasárnap d. u.: Leány a talpán.

ROYAL REVÜSZINHAZ (½5, ½9):
Minden este, csütörtök, szombat vasár- és ünnepnap d. u.: Hurrá tavasz!
Hétfőtől: Royal Kurir.

KAMARA VARIETÉ
Minden este (½9), szombat (6, 9), vasár- és ünnepnap (½4, ½7, ½9): Sztárszanatórium

NEMZETI BABSZINJÁTÉK (4, 8):
Minden d. u. Meseiáték: kedd d. u. és este: Toldi; hétfő, szerda, péntek este: Opera; csütörtök, szombat és vasárnap este: Kacagó-est.

KOMÉDIA ORFEUM (½5, ½9):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Női napozó.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHAZ (½6, ½9, vasárnap ¼4, ¾6, ½9):
Péntekig: Vedd le a kalapod a honvéd előtt.

JÓZSEFVÁROSI SZINHAZ (½6, ½9, vasárnap ¼4, ¾6, ½9):
Péntekig: Vedd le a kalapod a honvéd előtt.

KISFALUDY SZINHAZ (½6, ½9, vasárnap ¼4 ¾6, ½3):
Péntekig: Dolly.

MAGYAR MÜSZINKÖR (½4, 6, 8)
Csak vasárnap: Vőlegényem, a gazember.

FÉNYES CIRKUSZ (4, 8)
Mindennap d. u. és este: Májusi műsor.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T.: 15-40-24.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V. ü.: ½4-kor is. Dr. Kovács István. Híradó.

BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHAZ IV., Petőfi-utca 6. szám. (Tel.: 181-844.) Kárpátalja zöld aranya. (Kultúrfilm). Betonőrök. (Színes Walt Disney-film.) Rajzoos híradó a harckocsikról. Magyar-, Ufa- és Luce-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—24-ig.

CASINO FILMSZINHAZ (Tel.: 185-829.) ½6, ¾8, ¾10 Sz., V., ü.: ¼4 órakor is. Kádár kontra Kerekes.

CITY (T.: 111-140.) ¾6, ½8, ¾10-kor. Sz., V., ü.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10 órakor. Dr. Kovács István. 4-ik hétre prolongálva. Híradók.

CORSÓ (T.: 18-28-18.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V., ü.: ½4-kor is. Fekete liliom.

CORVIN FILMSZINHAZ (Tel.: 138-988, 339—584.) 5, ½8, ¾10. Sz., V. ü.: ¾3-kor is. Határvadászok. Híradók.

DÉLI FILMSZINHAZ (Tel.: 125-952, 121-343.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V., ü.: ½4-kor is. Kádár kontra Kerekes. Híradók.

FORUM FILMSZINHAZ (IV., Kossuth Lajos-utca 18. Tel.: 189-707, 189-543.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V., ü.: 3 órakor is. Leányálmok. Híradó. ¾10: Csodatevő szerelem. Híradók.

OMNIA FILMSZINHAZ (Tel.: 130-125.) 5, ½8, ¾10. Sz., V., ü.: 3-kor is. Vetélytársak. Híradók.

HIRADÓ FILMSZINHAZ VII., Erzsébet-körút 13. szám. Telefon: 222-499.) Kárpátalja zöld aranya. (Kultúrfilm.) Az utitársak. (Színes Walt Disney-film.) Rajzos híradó a harckocsikról. Magyar-, Ufa- és Luce-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 9—24-ig.

PALACE (T.: 22-12-22.) 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Mellék-utca. 5-ik hétre prolongálva. Híradó.

RADIUS FILMSZINHAZ Tel.: 122-098, 120-564.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., ü.: ¾4-kor is. Diákévek.

ROYAL APOLLÓ (T.: 222-002.) ½6, ½8, ¾10 órakor. Sz., V., ü.: 3 órakor is. Dr. Kovács István. 5-ik hétre prolongálva

SCALA (Tel.: 11-44-11.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V., ü.: 3 órakor is. Két jómadár. Híradók.

URÁNIA FILMSZINHAZ (T.: 140—046) 5, ½8, ½10. Sz., V., ü.: ¾4 órakor is. Tengeri farkasok. Prolongálva. — Híradók. V. d. e. 11-kor: Dr. Cholnoky Jenő: Japán a legszebb ország.

MÁSODHETES MOZIK:

ADMIRAL (T.: 35-37-07.) 11, ½3, ¾5, 7, ½10. La Conga. Híradó.

ASTRA (T.: 15-14-22) ¼4, ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Néma kolostor. V. d. e. 11-kor: Jud Süss.

BROADWAY FILMSZINHAZ. (T.: 422-722). ½4, ½6, ½8, ½10. Sz., V. ü.: ½2-kor is. Első előadás mérsékelt. Enyhitő körülmény. Híradók.

DÉLIBÁB (volt Winkler, T.: 490-130). 6 és ½9. V., ü., ½3, ¾5, 7 és 9 órakor. La Conga. V. d. e. 11-kor: Az énlányom nemolyan.

ELIT MOZGÓ (4, 6, 8, 10. V., ü 2-kor is. Nevadai hajtóvadászat. 2-ik hétre prolongálva. Híradó.

HOMEROS MOZGÓ (T.: 496—178). ½4, ½6, ¾8, ½10 órakor. V. ½2-kor is. 3 testőr. Híradók.

IPOLY FILMSZINHAZ ½4, ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Néma kolostor.

KAMARA (T. 423—901). 12, 2, 4, 6, 8, 10 órakor: Szüts Mara házassága. — Első három mérsékelt.

LLOYD (T.: 111—994) ½4 ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Alkonyat. Híradó.

ODEON FILMSZINHAZ (T.: 422—785). ½4, ½6, ½8, ½10 órakor. Vasárnap ¾2-kor is. Bizsu. Híradók. V. d. e. 11-kor: Rákóczi induló.

OLYMPIA (T.: 423—188) 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Örvény. 3-ik hétre prolongálva. Híradó.

PALOTA (T.: 156—605). ½4, ½6, ½8, ½10. V., ü.: ½2-kor is. Néma kolostor. Híradó.

RÁDAY MOZGÓ (T.: 382-581.) 5, ½8, ½10 órakor V ü.: 2, 4, 6 8, 10-kor. Néma kolostor.

REX (T.: 228—020). ½5, ¾7, 9. Sz. ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor. Vasárnap ½2-kor is. Congó Maise. V. d. e. 11-kor: Matiné.

RIALTÓ FILMSZINHAZ (Tel.: 224—443.) 11, 1, 3, ½6, ½8, ½10 órakor. A forradalmár. Híradók.

SAVOY (Telefon: 14-60-40.) ½4, ½6, ½8, ½10-kor. V., ü.: ½2 órakor is. Igy is lehet repülni. V. d. e. 11-kor: Fekete asszony.

TIVOLI FILMSZINHAZ (Tel.: 225-602.) ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. V., ü.: 11 és ¾2-kor is. Bizsu.

TURÁN (T.: 120-003.) 11, 1, 3, ½6, ½8, ¾10. La Conga. Híradó.

VESTA (Tel.: 222-401.) 11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10. V., ü.: 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Nem gyermekjáték. 3-ik hétre prolongálva. Híradó.

A 103 NEM TÉRT VISSZA

FORDULJON az *Esti Ujság* **Színházjegyirodájához** VIII., József-körút 5. sz.

Vidéki borbélycsoportok „huszárrohama" az önborotva-penge ellen

Elvérzik a reménytelen akció — Másfélmillió férfi évi 20 millió önborotvapengét használ Magyarországon

Érdekes és bizonyos szempontból groteszk »harc« folyik a magyar fodrásziparban *az — önborotvapenge ellen.* Különösen egyes vidéki ipartestületi fodrászszakcsoportok próbáltak hadakozni ellene: sokhelyt még azt is indítványozták, hogy vagy *jobban adóztassák meg,* vagy pedig *drágítsák meg* olyanformán, hogy egy borotvapenge a borotválkozás 10 százalékkal emelt árába kerüljön!

Reménytelen „roham" a penge ellen

Erdélyi borbélyi körökben viszont másféle pengemozgalom indult: *kár küzdeni, mondják ezek a józan elemek, az önborotvapenge ellen,* amikor az visszavonhatatlanul elterjedt.

— Sokkal egyszerűbb, — folytatják a mozgalom irányítói — *ha mi, borbélyok és fodrászok magunk áruljuk a borotvapengét* és a borotválkozáshoz szükséges kozmetikai cikkeket. Mi csak siránkozunk az önborotvapenge miatt, ugyanakkor a zsidó drogisták százai gazdagodtak meg rajta. Akármerre megyünk, drogériában, illatszertárban, trafikban, szövetkezeti üzlethelyiségben, fűszerkereskedésben, vastúi IBUSz-pavillonokban, mindenfelé találunk borotvapengét. Az önborotvapenge itt van, eltüntetni nem lehet, *sokkal helyesebb hát, ha árusításával haszonhoz jutunk,* semmint meddő harcot folytatunk ellene.

A vitába természetesen beleszólt az önborotvapengét használó férfiak tömege is. Felháborodva utasították vissza az efféle tervezett »borbélymonopólium« igényét, hiszen *mindenkinek joga van zsilettet használni!* Néhány egyesület azt fejtette ki, hogy a fodrásziparosok jogtalanul, de indokolatlanul is támadják az önborotvapengét, mert igaz ugyan, hogy a penge elterjedtségével forgalmuk megcsappant, de az is igaz, hogy közben megteremtődött a női fodrászat ma már sokkal magasabb hölgyek borbélyszámlája a férfiaknál. Az önborotvapenge elleni »roham« nyilvánvalóan reménytelen vállalkozás.

Évi 20 millió darab

A magyar borotvapengegyártás *egyik legismertebb szakértőjével* beszélgettünk ma a penge természetrajzáról, a körülötte tapasztalható hadakozásról.

— A borotvapenge elterjedtsége vitathatatlan — mondta — teljesen reménytelen dolog agitálni ellene, mert elterjedtsége már olyan nagymértékű, hogy *a kultúrhigiénia egyik fokmérőjévé vált.*

— Magyarország borotválkozó férfilakosságából mintegy *másfélmillió használ ma már borotvapengét,* a fogyasztás annyira elterjedt, hogy ma már magyar gyártású önborotvapengéből *kerek 20 millió darab fogy el évenként.* A gyártás természetesen több ennél, mert a magyar borotvapengének ma már számottevő *kivitele* is van. Az évi 20 millió penge azonban még mindig nem jelenti a teljes fogyasztást, mert ide kell számítani azt a *sokszázezer* darab pengét is, amely *külföldi gyártmányok* alakjában érkezik hozzánk. *Mintegy 3000 féle borotvapenge van forgalomban,* ember legyen, aki valamennyi fajtát és minőséget számon tudja tartani.

Az önborotválkozó „hangulata"

Megkérdeztük, hogy *hányszor lehet* egy pengével borotválkozni és így a *20 millió penge végeredményben hány borotválkozást jelent?*

— Még átlagos számot is nehéz mondani, mert az, hogy egy borotvapengével hányszor lehet borotválkozni, nem annyira a penge minőségétől függ, hanem inkább *a borotválkozó hangulatától.* Attól, hogy az önborotvapengével borotválkozó férfi »milyen lábbal kelt fel«. Függ *a szakállától, az arcbőrtől, a szappan minőségétől* és attól, hogy mennyi türelme van a szappanozáshoz. Van, aki ugyanazzal a pengével *kuszonötször* is megborotválkozik, van, aki csak *egyszer-kétszer* tudja használni. Ha a pengének gyártási hibája nincsen, még a legolcsóbb kivitelüvel is legalább egyszer meg lehet borotválkozni.

Megkérdeztük, hogy *az önborotva elterjedtségének mi a legfőbb oka.*

— *Főleg az olcsóság és a kényelem.* Öthat fillértől kezdve 40 fillérig többezer fajta pengében válogathat a borotválkozó férfi, a 0.06 milliméteres vékonyságú pengétől a 0.18 milliméter vastagságú pengéig. Bármikor megborotválkozhat, *nincs időhöz kötve, nem kell várakoznia, nem kell elmennie hazulról és — sokkal olcsóbb!* Mindezek olyan szempontok, amelyekkel a borotvapenge ellen harcolók is teljesen tisztában vannak.

Pengegyüjtés és rezgésszám

Közbevetettük, hogy *a használt borotvapengéket* igen sokan gondosan összegyüjtik.

— *A gyüjtésnek semmiféle értelme nincs.* Egy métermázsa acélból 100.000 darab pengét lehet készíteni, a használt acél mázsája körülbelül *6 pengő.* A 20 millió borotvapenge legyártásához tehát 200 mázsa acélra van szükség, ennek az ára 1200 pengő körül mozog. Az összegyüjtéshez és az újbóli felhasználáshoz szükséges adminisztráció, csomagolás sokkal, de sokkal többe kerülne.

Megkérdeztük még, hogy miként állunk *a használt rossz borotvapengék újrafenésével.*

— A legelterjedtebb *a pohár belsején való fenés,* ez a legcélravezetőbb.

Arra is kíváncsiak voltunk ezekután, hogy milyen a »legjobb« önborotvapenge.

— Nem a vékonysága vagy a vastagsága döntő, hanem inkább az, hogy *mennyi a rezgésszáma.* A hosszú-hasítékos pengék mondhatók a legjobbaknak, mert élük nem merev, hanem borotválkozás közben megfelelően »rezeg«.

(R—ó.)

Vásznat, asztalneműt, menyasszonyi- és csecsemőkelengyét ***tiszta minőségekben*** *legjobban vásárolhat* **KISS ENDRÉ-NÉL**
gróf Tisza István-utca 16 és Rákóczi-út 10.

Az uralontúli új orosz vasútvonalak

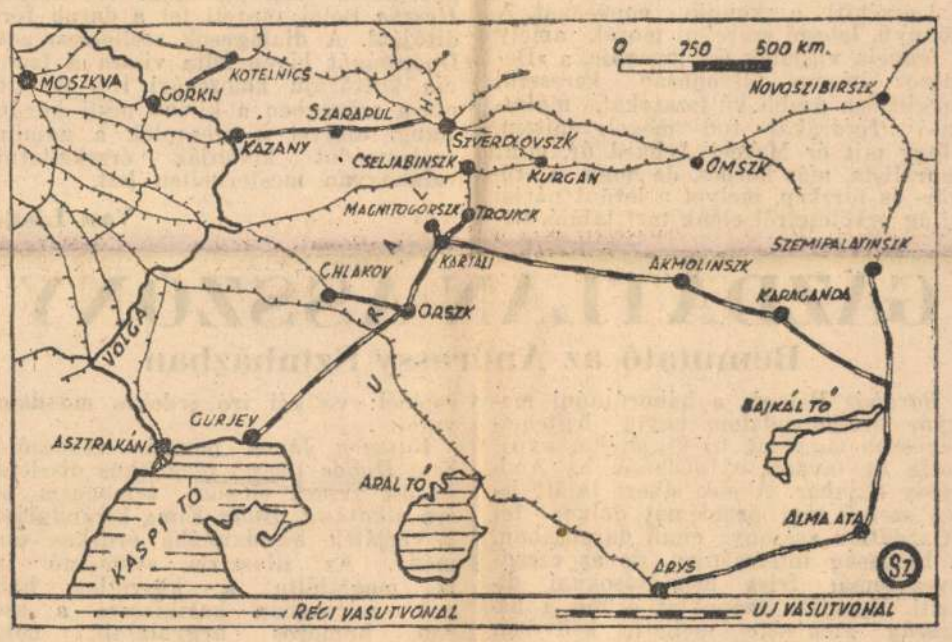

Térképünk a Szovjet ipari központjai között kiépült nagyfontosságú új vasútvonalakat ismerteti. A bolsevisták rémuralmuk 25 esztendeje alatt irtózatos összegeket és milliós munkástömegeket vetettek bele vasútépítkezéseik sürgős lebonyolításába. 1919-ben Szovjet-Oroszország 58.500 kilométernyi vasútvonallal rendelkezett, amit *1939-ig 85.000 kilométernyi sínpárra* növeltek. A tervek még nagyobbak voltak, de ennyit sikerült megvalósítani. Legnagyobb igyekezettel a doneci iparmedencét a Moszkva hátamögött szerteágazó vasútvonalakkal kapcsolták össze, így Birjulevo—Kasira között *három sínpárra* bővítették a nagyteljesítményű pályatestet. Ugyanekkor kiépült a transzszibériai vasút mentén *a második* pályatest is.

Pillanatnyilag a legnagyobb figyelem az Ural iparvidékeit összekötő vasútvonalakra irányul, ezek közül a *Gorkij—Kotelnicsi*-i vonal, valamint a *Kazany — Sarapul — Szwerdlowszkot* összekötő vaspálya: mindkettő alig négy esztendeje készült el.

Szwerdlowszkból *Cseljabinszkon* keresztül *Kartali* és Akmolinszk—Karagandán át, *1940 óta* sokhelyütt teljesen új pályatesten fut a Szovjet pillanatnyilag hadiipari szempontból legfontosabb vasútja a Bajkál-tó felé, *Kusnec* nagy iparműveihez. Itt nagy vas- és acélművek vannak, valamint nagyteljesítményű villamos erőmű.

Kartaliból *Magnitogorszkig* új vasút épült.

Novoszibirszkből dél felé *Semipalatinszkig* már 1915-ben kész volt a vasút, ezt azonban 1930-ig a Bajkál tó érintésével Alma Ata, sőt a Turkesztán határig, *Aryszig* kiépítették.

Az olajellátás szempontjából fontos teljesen új vasútvonal *Orszkot* a Kaspi tó északi partján fekvő *Gurjew*-vel köti össze.

„Egyetlen gyárnak az Uralba való áttelepítéséhez 7000 vasúti kocsira volt szükség" — írja a Times

Berlin, május 2. *(TP)* A brit propaganda a borzalmas csapások nyomán, amelyek a brit birodalmat Ázsiában érik, azzal igyekszik kárpótlást szerezni, hogy a Szovjet Európában elért eredményeiről tálalt fel hazug híreket. A közeledő nyár küszöbén azonban mégis csak aggodalom fogja el a hírverőket. Sztalin maga is aggodalmas, mert a szovjet csapatokhoz intézett napiparancsában első pontként azt a követelést támasztja, hogy a gyalogosoknak »a legrövidebb időn belül kifogástalanul meg kell tanulniok fegyverrel bánni«.

A Times is megkezdte a hírverés átállítását: »Az oroszok veszteségei borzalmasak« — írja a lap. —»Ukránia elveszett.« Elsőízben ismeri be a Times ebben a cikkben, hogy a Szovjet haditermelésének felét elveszítette. Nem akad olyan angol olvasó, aki ennek a beismerésnek jelentőségét teljes mértékben át ne érezné. Éppen ezért a Times igyekszik megvigasztalni olvasóit, amikor azt akarja elhitetni, hogy a Szovjet még rendelkezik eddigi hadiiparának »több mint a felével«.

A Times dicséri azokat az eredményeket is, amiket a Szovjet hadiipari gyárainak az Ural túlsó oldalára való áttelepítésével elért. Azonban tájékoztat is. A Times »néhány tucat« áttelepített gyárról beszél és az írja, hogy egyetlenegy gyárnak Kievből Kuibisevbe való áttelepítéséhez 7000 vasúti kocsira volt szükség. Akinek elképzelése van, hogy nagy hadműveletek folyamata alatt mennyire igénybe van véve a vasúti kocsik állománya és a vasúti hálózat és az orosz vasútra milyen óriási feladatot háritott a szovjet csapatok rohamos visszavonulása, elképzelheti azt is, hogy milyen mértékben és milyen körülmények között mehetett végbe az ukrániai hadipar átmentése az Ural másik oldalára.

Nemzetközi tárgyalások az egykori Jugoszlávia állami jellegű pénzintézeteinek felszámolására

Megindultak azok a nemzetközi tárgyalások, amelyek az egykori Jugoszlávia állami jellegű pénzintézeteinek felszámolását célozzák. *A magyar kormány kevéssel a délvidéki területek visszafoglalása után megtette a szükséges intézkedéseket.* A postatakarékpénztár összeírta a volt jugoszláv postatakarékpénztárral szemben fennálló csekk-, betét- és letétszámlaköveteléseket. A *Jugoszláv Királyság Állami Jelzálogbankjának* újvidéki főfiókja a *Közérdekeltségek Felügyeleti Hatóságának ellenőrzése alá került és ügyeinek továbbvitelével a pénzügyminiszter a Nemzeti Hitelintézetet bízta meg,* mint ideiglenes gondnokot.

A mult év decemberében *kormányrendelet intézkedett* az *Agrár Bank* magyarországi ügyeinek továbbviteléről, amely bank a jugoszláv gazdaadósság rendezésével kapcsolatos feladatköre következtében közel 30.000 ügyféllel rendelkezett. Az említett bank ügyvitelével és vagyonának kezelésével az *Országos Földhitelintézetet* bízták meg.

Mindez egyoldalú intézkedés volt, abban a reményben, hogy sor kerül a kérdés nemzetközi rendezésére. Ez a célja a most megindult államközi tárgyalásoknak, amelyeknek legsürgősebb megoldásra váró feladata az intézetek mérlegének és az egyes nemzetközi állományok összegszerűségének mielőbbi megállapítása. Ez nem lesz könnyű feladat, különösképpen az *Agrár Banknál,* amelynek irattára a belgrádi bombázáskor elpusztult. *Magyarország* azonban éppen a kellő időben kiadott kormányintézkedések következtében *eléggé kedvező helyzetben van,* mert még az Agrár Bank magyarországi vagyonára vonatkozó iratanyagot is sikerült másolatban felkutatni s így a felmerülő nehézségekkel meg lehet küzdeni.

— **GERKE FRIGYES BERLINI EGYETEMI TANÁR,** a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem vendégtanára május 4-én, hétfőn délután 6 órakor a Szellemi Együttműködés Szövetség Magyar Egyesületének rendezésében vetített képekkel kisért előadást tart a Természettudományi Múzeum Baross-utca 13. alatt levő felolvasótermében »A korai középkor Krisztus-ábrázolásáról az északi művészetben« cimmel.

HIRDETÉSI ÜGYNÖKÖT
Gyakorlattal bíró urat felveszünk. Jelentkezés d. e. 10—3-ig. VIII., Rökk Szilárd-utca 16, II. lépcső, I. emelet 1. szám.

MOST JELENT MEG

KÖTVE, ILLUSZTRÁLVA 9.60 P
ATHENAEUM KIADÁSA

HIREK

— **ÚJABB VITÉZZÉAVATÁS** lesz május 3-án Kolozsváron.

— **TALVELA FINN ALTÁBORNAGY Mannerheim vezértábornagy megbízásából Carls vezértengernagynak, a német északi haditengerészeti haderők főparancsnokának átnyujtotta a finn I. osztályú szabadságkeresztet a kardokkal és a csillaggal.**

— **VITÉZ HORVÁTH SÁNDOR VEZÉRŐRNAGY**, a VII. hadtest új parancsnoka pénteken délelőtt megérkezett Miskolcra.

— **MAX AITKEN repülőgéprajparancsnok lord Beaverbrook fiának gépét, amely résztvett a csütörtök este Anglia felett lezajlott légiharcban, egy 217-es Do., a legújabb típusú német bombázógép, lelőtte.**

— **SIMON GYÖRGY AZ ÚJ VESZPRÉMI NAGYPRÉPOST.** *XII. Pius* pápa dr. *Czapik* Gyula veszprémi püspök előterjesztésére dr. *Simon* György apostoli protonotáriust nevezte ki a veszprémi székeskáptalan nagyprépostjává.

— **A LÉVAI RENDŐRSÉG RÁJÖTT, hogy a zsidók sok esetben hamis adatokat vallanak be a szállodákban. Ezért Löwinger Sándor budapesti lakost 2000 pengő, Löwinger Mór mezőtúri lakost 150 pengő pénzbüntetésre ítélték.**

— **SZLOVÁKIÁBÓL UJABB ZSIDÓ CSOPORTOK** igyekeztek átjönni a határon. A beszivárgó zsidókat s az őket átcsempésző külföldi Vozár Antal szlovák telepest áttették a határon.

— **SEYSS-INQUART birodalmi minisztr, Hollandia birodalmi biztosa elsején bejelentette a holland munkásfront megalakítását.**

— **KINEVEZÉS.** A pénzügyminiszter a Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatal elnökévé dr. *Décsey* Lajos miniszteri tanácsost kinevezte.

— **AZ AMERIKAI KÉPVISELŐHÁZ egyik bizottsága 13 szavazattal 12 ellenében elutasította azt a törvényjavaslatot, amely a heti munkaidőt 40 óráról 48 órára akarta felemelni.**

— **HÁZASSÁG.** *Kovács* Erzsébet (Dab) és dukai és szentgyörgyvölgyi *Széll* József Imre ma este ½7 órakor tartják esküvőjüket a Kálvin-téri református templomban.

— **LEAHY TENGERNAGY északamerikai nagykövet pénteken este tiz órakor elutazott Vichyből.**

— **STAUNING DÁN MINISZTERELNÖK**, aki felgyógyulása után május elseje alkalmából pénteken elsőízben akart lakásáról távbeszélő útján egy gyülés résztvevőihez beszédet intézni, megbotlott és balcsipőjén megsérült.

— **BRAUCHITSCH VEZÉRTÁBORNAGY, aki üdülés végett jelenleg a védnökségben tartózkodik, eleget téve a Csehországba és Morvaországba küldött gyermekek ügyeit intéző szervezet meghivásának, megtekintette a Jinetzben és Baude-Waleckben lévő táborokat.**

— **AUTOBUSZON UTAZÓK FIGYELMEBE!** Strompf Pál autobuszüzem vonalain a menetrend 1942 május 4-től — igazodva a vasúti menetrendekhez — lényegesen megváltozik, miért is a kellemetlenségek elkerülése végett tanácsos a mai lapunkban megjelent menetrendet megőrizni.

— **KOLOZSVÁRON** a csecsemők és három éven aluli gyermekek tejszükségletének biztositására a város vezetősége átmenetileg *eltiltotta a kávéházakat a tej és a tejeskávé kiszolgáltatásától.*

— **MINDIG MÁS** ételek készítésével, de az élelmiszerek *egyformán* takarékos felhasználásával mutatják be a *Gázművek* a gázkészülékek helyes kezelését a kedden és pénteken délután 5 órakor kezdődő főzőelőadásain. VI., Vilmos császár-út 3. Belépődij nincs, ruhatár, kóstoló díjtalan.

— **SVÁJCBAN JÖVŐ VASÁRNAP NÉPSZAVAZÁS LESZ. Arról a javaslatról döntenek, melyet a Függetlenek Országos Köre a nemzeti tanács ujjászervezéséről benyujtott.**

— **GYÁSZROVAT.** Dr. *Boldis* Dezső tanügyi főtanácsos életének 61. évében április 30-án elhúnyt. Temetése május 3-án délután 4 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából.

Fellner Rudolf nyugalmazott vezérkari ezredes harctéren szerzett betegségében 64 éves korában Bécsben meghalt. Az elhúnytban nemeskottesői *Gallowich* Jenőné *Fellner* Christine és *Fellner* Margit nagybátyjukat gyászolják.

— **A MABI ORVOSI TANÁCSÁNAK UJ ELNÖKE.** Dr. *Géczy* Lajos egyetemi rk. tanár osztályos főorvossá való kinevezése folytán a MABI Orvosi Tanácsának elnöki tisztjéről lemondott. Uj elnökévé dr. *Hell* Ferenc röntgenfőorvost választották meg.

SZINHÁZ és FILM

DOMINO

Bemutató a Madách Színházban

Marcel *Achard* úr *Domino* című vígjátéka a kiválóbb színműirodalmi árucikkek közé tartozik, amikkel a két világháború között Páris oly sűrűn ellátta a magyar színpadokat. Nem új a téma. Az, hogy a szerelem mindenható ereje sokszor a legvakmerőbb tettekre is képes, valamint az a bölcseség, hogy a tisztességes polgárok és az »alvilágiak«, vagyis a fehérek és a feketék között nincs meg a merev elválasztó vonal, többek között már Bourdet vígjátékírót is foglalkoztatta. Fejlettebb civilizációk bajáról van itten szó, olyan valamiről, ami már konvencionális hazugság: egy romlott társadalom járványos betegsége.

Egy unatkozó fiatalasszonyka apróhirdetés útján szerez magának álszeretőt, azzal az elgondolással, hogy elterelje férje gyanúját az igazi szeretőről. A jelentkezők közül François Dominique, becenevén Domino, egy remek vagány, vállalja a bonyolult megbízatást. A haditerven azonban átlát a férj, s nem hisz a felesége és Domino álszerelmi jelenetében. S miközben a hiú férjecske verekedni készül a régi szeretővel, a felbérelt vagány komolyra forduló szerelme elhódítja Lorette asszonyt. Ime, ez a száraz váz, az elmés, finom megfigyelések és a ragyogó *mot*-k ama légiója nélkül, melyek a vidám darab legfőbb ékességét teszik. A cselekvényt maga az író sem veszi komolyan, igazi erejét a détailokba helyezi. Ironizált alakjaiban virtuozitással, okos és mindig érdekes fordulatokkal érzékíti a komikus vonásokat. A könnyű, lebegő szerelmi morál, amely a francia vígjáték ősi levegője, a »Domino« három felvonásán keresztül meglepően újabb változatokat, mulatató figurákat tud megelevenítem. Hogy mit ér Marcel Achard úr, mint moralista, más kérdés, de hogy a tükör- és torzkép, melyet a letűnt párisi világ erkölcseiről elénk tart találó, ittott művészi hitelességü és szórakoztató, azt bajos letagadni.

Más kérdés megint az előadás. Jóllehet a francia iró mindenkép a színészek kezére jár, s nem kíván tőlük bonyolult teljesitményeket, csupán elegáns beszélnitudást, a stílusnak szinte önműködő bravúrját a finoman árnyalt párbeszédeknél, a *Madách Színház* különben nagyon tehetséges művészei kevés kivétellel mégsem követték az írói elgondolást. *Pünkösti* Andor rendezői felfogása erősen vitatható, amikor a darabból inkább a komédiás elem túlhangos és torz vonásait hozza ki. Valamikor még élt s egyik magánszínházunkban még ma is sikerrel ápolt hagyománya a magyar színművészetnek az a játékstílus, amely magas beszédkulturájával és szellemesen finom, csiszolt eleganciájával éppen a francia vígjáték-iskolán nőtt olyan nagyra. Szívesen láttuk volna, ha a Madách Színház is tovább ápolná ezt a nemes hagyományt. Vannak kitűnő művészei, mint *Várkonyi* Zoltán, *Sennyei* Vera és *Greguss* Zoltán, akik a Domino egyes jeleneteiben jólesőn emlékeztetik a nézőt a szordinósan kimüvelt játékstílusra. *Tapolczai* Gyula viharvert marseillei vagánya az előadás legsikerültebb alakítása. Viszont *Szakáts* Zoltán kínosan csetlett-botlott a neki nem való szerepben. Két epizódfigurában *Fáykiss* Dóra és *Désy* Mária iparkodott.

A »Dominó« magyarított szövegéhez lenne még szavunk. A színlap *Heszke* Bélát tünteti fel a darab fordítójául. A dialógusok szellemességét, finomságát hiven adta vissza a francia kultúrájú kolozsvári iró, de itt-ott a szövegben a kirívó pesti körúti hang, amivel a szereplők a gaminszólásmódot kívánják érzékeltetni, valahogyan mesterkélten hat.

Vass László

GAZDÁTLAN ASSZONY

Bemutató az Andrássy Színházban

Barabás Pálnak, a háborúutáni magyar drámairodalom egyik legtehetségesebb tagjának új vígjátékát nyujtotta át tavaszi ajándéknak az Andrássy Színház. A sok sikert látott jeles szerző régi problémát dolgoz fel »Gazdátlan asszony« című darabjában, a házasság intézményét, de az ezredéves témát friss meglátásokkal díszíti. Egyetlen szónoklat a mű a házasság szentsége mellett, kedvesen szórakoztató és finoman nevelő tendenciával.

Éva, az ujdonság hősnője, házasságának második évfordulóján fellázad. Elfoglalt ifjú férje, aki kétségtelenül szereti bájos és hűséges feleségét, ügyes-bajos dolgai között megfeledkezik a családi ünnepről és az elkényeztetett asszonyka ezt annyira rossznéven veszi, hogy »szabadságra« megy. Nem nyaralásra és nem üdülésre, hanem szabályos harmincnapos *szabadságra*, lerázva keskeny fehér csuklóiról a házasság bilincseit. Előkelő fürdőhelyen élvezi a független nők változatos életét és közben... közben rájön arra, hogy a gazdátlan asszony bizony nem bálványa, csak prédája a csirkefogó férfiaknak és sok kiábrándulás után visszatér a lelkileg soha el nem hagyott családi otthonba, amelynek a feleség az igazi és egyetlen királynője.

Megvesztegetően mulatságos és szellemes párbeszédek sinein vágtató, pompás fordulatokkal színezett vígjáték *Barabás* Pál új színpadi munkája, amely többet is nyujt kellemes esténél: vérbeli iró érdekes mondanivalóit.

Vaszary János pompás rendezésében, *Dudás* László plasztikus díszletei között remek előadás támogatja az iró alkotását. *Bulla* Elma kiránduása a vígjáték birodalmába érdekes esemény. Az illusztris színésznő itt is megtalálta a közvetlen hangot, ragyogóan karikírozta a szerep humoros árnyalatait, néha mégis olyasmi volt az érzésünk, mintha például a nagy Dohnányi jazzmuzsikát zongoráznék. *Bulla* Elma kimagasló drámai tehetségét szivesebben üdvözölnénk újból azokban a szerepekben, amelyekben nem kacagtatni, hanem meghatni és könnyeztetni kell. A darab gyönyörű zárómondatait szivbemarkolóan suttogta és ezzel élménnyé avatta alakítását. *Hajmássy* Miklós sokszor méltatott gazdag és emberi humora ezúttal is magasztalást érdemel. Rengeteg vidám kacagást szerzett *Latabár* Kálmán, aki ezer mókába öltöztette egy hivatásos nőcsábász groteszk figuráját. *Vaszary* Piroska egyetlen felvonásban, aránylag kis szerepben is megcsillogtatta nemes művészetét. Örömmel üdvözöltük egy komika-szerepben a kitűnő *Haraszti* Micit. *Mihályfi* Béla klaszszikus főnemesi paródiája, a sokatígérő ifjú *Turáni* Endre és egy új »démon«-szereplő, *Kiss* Éta, vált még ki a kitűnő együttesből.

A főpróba közönsége megérdemelt lelkesedéssel és sok tapssal fogadta az újdonságot, amely bizonyára a nyári szünetig műsoron marad. **(s.)**

Megnyilt a Gésa Teaház. Pénteken délután nagy sürgés-forgás volt a volt Arizona mulatóhely előtt: a homlokzatra japán pagodadiszek kerültek, bent a mulatóhelyiségben pedig gésaruhás lányok szolgálták ki a közönséget. A »szesztelen« mulatóhely átalakult kávéházzá, mely reggel kilenctől záróráig tart nyitva. A pénteki megnyitó közönsége a sajtó képviselőivel együtt rendkivül jó benyomásokat szerzett: a keleti motivumokkal díszitett helyiség csupa hangulat, ötletesség. Külön meglepetés a kitűnő zenekar, mely a divatos magyar és külföldi dalokat játssza.

Május 11-én este 8 órakor hangverseny keretében mutatják be a Magyar Művelődés Házában a Parasztbecsületet. Santuzza szerepét Becsey Mária énekli, aki hosszú ideig Olaszországban folytatott énektanulmányokat, majd Rubányi Vilmos és Nádasdy Kálmán tanitványa volt. Turiddu Halmos János, Alfio Maleczky Oszkár. A hangversenyrészben Vásárhelyi Magda, Halmos János, Jancsin Ferenc és Maleczky Oszkár lép fel. Az est tiszta jövedelmét a magyar Vöröskeresztnek ajánlották fel.

Az ÖRVÉNY

harmadik hete az Olympiában

Harmadik hétre prolongálta az Olympia filmszínház az Örvény című nagyhatású francia filmet, amely annakidején a megújhodott francia filmgyártás első nagyszabású alkotása volt. Az Örvény inditotta meg a francia filmgyártás reneszanszát és ez a film prezentálta elsőízben azt a különös levegőt és átlagon felüli különös témát, amely azóta is kivételes jellemzője a francia filmeknek.

Az Örvény egy tragikus házasság problémáját fejtegeti a művészet legfinomabb eszközeivel. Szereplői a francia színpad és film első csillagai. A film kivételesen sikerült alkotás, amit annakidején a premier sikere és mostani sikere is igazol. Amint már mondottuk, az Olympia most harmadik hétre prolongálta a filmet, amely előreláthatólag május 9-éig marad műsoron, ugyanis azon túl nem hosszabbitják meg a film cenzúralapját.

Dallamolvasó verseny

Tegnap az *Éneklő Ifjúság* dallamolvasó versenyt rendezett a polgári leányiskolák számára a Zeneművészeti Főiskolán. Énektanításunk nagyot haladt az utolsó 20 év alatt és *csodálattal láttuk tegnap, hogy kis gyermekkarok első látásra ledalolták az irott kótákat.* A verseny után *Tavaszköszöntő hangversenyt* rendeztek az iskolák, többek közt a nagyon finom előadásával kitünő *bajai zárda tanitónőképzőintézete.* Vidékünk nagyon szépen kibontakozó zenei életére vall, hogy a kis *érdi polgáristák Bartók* és *Kodály* feldolgozásokat énekelnek! — Nagyon sikerült alkotás *Kerényi* most bemutatott *Szent Jánosa*, A kitünően sikerült hangversenyt közös kánon fejezte be, amikor ezernyi gyermek szájáról hangzott el *Bárdos* szép *kánonja*, az *Istené az áldás.* **Dr. V. A.**

Tegnap nyitotta meg kapuit a Cirkusz

első idei műsorával, amely a legkitünőbb artistaszámokat gyüjtötte együvé. A műsor fénye az a *két csodálatosan tehetséges és szép fiatal lány*, aki a cirkusz kupolájában elhelyezett trapézon végzi szemkápráztató és nem egyszer hátborzongató mutatványait. Mellettük rendkívüli sikert aratott egy *maláji csoport*, valamint a cirkusz többi nagy attrakciója: az *állatszámok, zsonglőrök, akrobaták* és *bohócok*, akik ezúttal is alaposan kivették részüket a mulattatásból.

Csiby József zongoraestje

Csiby József tegnapi zongoraestjének műsorát *Brahms* és *Chopin* műveiből állította össze. A *Brahms f-moll szonáta* szépen kidolgozott részleteivel jól hatott és bizonyságtételt adott művészünk jó technikai felkészültségéről. Helyenként azonban billentése túlkemény, darabos, ami nem válik a Brahms-művek előnyére.

Hosszas bonyodalmak után ma megnyilik a marosvásárhelyi színház

Marosvásárhely, május 2. *(A Magyarország tudósítójának telefonjelentése.)* Hosszas bonyodalmak után ma este megnyilik a marosvásárhelyi színház. *Thuróczy* Gyula igazgatónak ugyanis, aki a Székelyföldre kapott koncessziót, sok nehézséggel kellett megküzdenie, mindenekelőtt azzal, hogy a városban nem állt rendelkezésre megfelelő helyiség, mert *valamennyi szóbajöhető termet mozi céljára vették igénybe.* Egy mozibérlő kéthónapos idényre 10.000 pengő terembért követelt a színházigazgatótól. *Végül is az utolsó pillanatban a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 4000 pengő rendkivüli segélyt utalt ki a marosvásárhelyi színháznak* és igy sikerült a színházat tető alá juttatni. A megnyitó előadáson *Bánk bánt* adják elő, amelyet másfél évtized óta nem játszottak Marosvásárhelyen.

A holnap eldöntésre kerülő magyar-német válogatott futballmérkőzés játékosai ma este negyed 8 órakor az Uránia filmszínház vendégei, ahol megtekintik a Tengeri farkasok című kitünő német filmdrámát. A német válogatott huszonnégy tagja jelenik meg ezen az előadáson.

Dudás László

AZ EMBER ÉS A MŰVE

„Kis Erdély bús fia"

Tompa László így nevezi önmagát egyik szép versében. Erdélynek ez a nagy költője áldozatokkal, szenvedésekkel teli élete hatvanadik esztendejének küszöbéhez ért már, de neve körül most kezd csak igazában kihajtani a dicsőség késői virága. Erdélyben már régen ismerik, amióta költőiben, íróiban talált lelki egységére az ottani üldözött magyarság. Tompa László is a választottak között volt, akik az erdélyi irodalom szent tüzét gyujtották és a hitet tartották, huszonkét esztendőn keresztül. Része van abban a dicsőségben, annak a csodának előidézésében, hogy Erdélyben nem halt ki a magyar szó, hogy az új nemzedékek apáik hitével léptek apáik nyomdokába, hogy a felszabadítás nagy ünnepi processzióján kisfiúk és lányok lázasan boldog magyar szóval köszöntötték honvédeinket. Vannak versei, melyeket csak titkon szavalhattak a magyar érzésnek áldozó és tiltott »istentiszteleteken«. Ezek az üldözött magyarság imádságai voltak. A »Lófürösztő« című verse egyik sorából titkos jelmondat, bátorító ige lett: »Szorítsad Imre! Ne hagyd magad, Áron!«

Hozzám is csak nemrég került el gyüjteményes verseinek »Ne félj!« címen kiadott kötete. Életéről csak annyit tudtam, amit komor fenségű verseiben árult el önmagáról. »... a lelkem is ősz lett, olyan ősz, mint a fákról lecsüngő köd szakálla, a fáradt ... az aranytollú csodamadár sem csalogat többé ligetről-

nak intézéséből, az irodalomban találta meg cselekvő területét. Erdélynek a hosszú évszázadok alatt egyetlen kimagasló költője sem volt, Trianon után egyszerre három nagy költőt termelt ki magából: Remenyik Sándort, Áprily Lajost és Tompa Lászlót.

A szerkesztőségben találkoztam először Tompa Lászlóval. — Bús székely fenyő — idéztem magamban egy versét, amint megpillantottam nyúlánk, egyenes alakját, kevés-húsú, csontos arcát, mélyenülő szemének komor lángolását. Testi külsejében megelevenedett a vallomás, amit önmagáról írt a „Magányos fenyő" című versében:

Görnyedtem én már máskor is.
Némultan hó és jég alatt —
De törzsem, ágam akkor is,
a hó alatt is zöld maradt.
Kibirtam én már sok telet,
Míg jöttek a jégtörő szelek,
S gallyaimon, mint húrokon,
Új fuvalmak zenéltek!
Így mulnak, újulnak évek ...
Én az időkkel bátran szembenézek!

Mélyzengésű hangja is a széltől tépett fenyő búgására emlékeztetett.

— Mi — mondotta — romantikus vágyakozással néztünk az itteni magyar életre ...

Nem volt gúny, még csak mosoly sem az arcán. Mi, itteni magyarok szeretünk játszani a szavakkal, az erdélyi magyar minden szavával vallomást László mindenesetre.

Nem tudom, hogy Tompa Lászlónak mit adott a magyar nemzet, minő jutalmat és dicsőségkoronát a lángolóan és híven teljesített kötelességért, de hogy ő mit adott a nemzetnek, azt a marandóság örök fényével továbbélő versei bizonyítják. **Szitnyai Zoltán**

GYERMEKHÉT

Pest 1942. máj. 2

SZÍNHÁZ ÉS FILM

Zenei események

Zongoraest

Önálló zongoraestet adott tegnap este a Zeneművészeti Főiskola fiatal tanára, ditrói *Csiby József*. Az első számként felhangzó *Brahms f-moll szonáta* egyes tételei kissé szürkén, unottan hangzottak, így sajnálattal állapítottuk meg, hogy az egészséges muzikalitású, tehetséges zongorista *Brahms*nál nem rendelkezett azokkal a kiemelkedő kifejezésbeli képességekkel, az előadásnak azzal a markáns vonalvezetésével, amelyek tulajdonképpen a pódiumszereplés érdekességei. Annál kellemesebb meglepetést keltett azonban a műsor második felében jótékony kontrasztként előadott *Chopin b-moll szonáta*. Örömmel üdvözöltük finoman árnyalt meleg tónusait, valamint a fiatalok nál oly gyakori teátrális virtuozitás mellőzését. Izléses muzsikus szelleme nem esett a chopini túlzásokba a lágy, melengető, romantikus hangulatok körében sem, játéka egy elmélyedő, komoly művész józan mértéktartása volt. Közönsége szép tapssal köszöntötte valamennyi számát. (v. j.)

KOLOZSVÁRI MŰVÉSZETI HETEK

Erdély fővárosában május 9-től június 6-ig tartanak a gazdag programú Művészeti Hetek, amelyet május 9-ér a Mátyás király diákházban tartandó irodalmi est vezet be. Másnap öt kiállítás nyílik meg Kolozsváron, ugyanaznap a Nemzeti Színház eredeti bemutatót tart. A Művészeti Hetek további műsorán zenekari hangverseny, építőművészeti [illegible]

KÉT BEMUTATÓ

Andrássy Színház: Gazdátlan asszony

Örömmel üdvözöljük Barabás Pálban azt a színpadi írót, aki az igazi író hevével és analitikus készségével vette védelmébe a színpadról és az irodalom egyéb mezejéről annyiszor megcsúfolt, pellengérre állított és e jampeci kor szelleme szerint tartalmatlan, alkalmi formulának minősített modern házasságot. Az író és a színlap vígjátéknak nevezi ugyan a művet, amelyet az Andrássy Színház mutatott be főpróba keretében, de az első negyedóra meggyőzi arról a nézőt, hogy Barabás Pál, megtartva ugyan a vígjáték formai és szellemi körvonalait, nemesebb és értékesebb morális tartalommal töltötte ki a keretet anélkül, hogy az erkölcsi prédikáció fenköltt humbugjaival töltené az időt. Darabjának hőse a gazdátlan asszony, aki a modern házasság puha és kényelmes fészkéből kikívánkozik néhány hétre a szabad és független asszonyok vadászterületére, szembe akar szállni a szabad prédára leső férfiak afrikai ármányaival, élvezni akarja a veszély mágikus vonzását. Mindezt nem erkölcstelen szándékkal teszi, ez az asszony nem flörtöt, gyógyszállói kalandot és nem alkalmi viszonyt akar, pusztán a régi szabadságot akarja mégegyszer megízlelni, a függetlenség perzselő ízeit. Kalandja, amelynek színhelyéül egy üdülőhelyet választ, csúfos bukással végződik. Éva megtanulja, hogy a házasság nem időnként füstreakasztható vagy naftalinba eltehető ruhadarab, a házasságnak időben és térben messze kiható hatalma van, amely alól el lehet ugyan szökni egy családi viharoktól fűszeres éjszakán, de vissza is lehet menekülni, amikor a dolgok rosszrafordultak.

Ezt az egyáltalán nem szezónvégi, nyárba áthajló munkát az Andrássy Színház Vaszary János briliáns rendezésében, nagyszerű előadással tálalja. Új oldaláról mutatkozik be Bulla Elma, aki sötét tónusú drámai színeitől megfosztva csillogó és vonzó, forró szekszepillel megáldott telivér modern vígjátéki színésznőként jelenik meg a gazdátlan asszony összkomfortos szerepében. Hajmássy Miklós játssza a férjet, kitűnő színészi képességeivel segítve hozzá a szerzőt ahhoz az elgondoláshoz, amellyel a modern férjkulit igazolta a közönség előtt. Vaszary Piroska tolószékben játssza végig fulmináns szerepét, egy örökké éhes, kielégíthetetlenül élnivágyó s a reszketeg öregségében gonosz indulatú sárkány-nagymamát. Kitűnő Latabár Kálmán elképzelése a felelőtlen szerelmi kalandorok felől, továbbá Mihályfi Béla hagyományos dühöngő alakítása, Haraszti Mici, Kiss Eta, Hajnóczy Livia, Makláry János és egy új színész, Turáni Endre, aki rövid szerepében is feltűnően egyszerű, természetes és életalakítást produkált. A látványos díszleteket Dudás László tervezte.

HILDE KRAHL,

több Léna-film főszereplője fiatalon is szépen ívelő karriert futott be. Sokoldalú tehtsége egész Európa rokonszenvét megszerezte számára. A közeljövőben az *Annuska*, *Az élet csupa bűn* és *A komédiások* című Léna—Bavaria-filmekben látja viszont a magyar közönség. Hilde *Krahl* az átélő színésznők közé tartozik, valamennyi alakját átélés és lélektani megfigyelés jellemzi. Minden adottsága megvan tehát, hogy filmen, színpadon és magánéletben a rokonszenves nagy művészek közé tartozzék. Egyéniségére jellemző az a kis anekdóta, amely egy vacsorán történt, ahol rendkívül unalmas szomszédja volt Hilde *Krahlnak*. A színésznő így fordult az unalmas gavallérhoz:

— Az ön szórakoztatása kedvenc pezsgőmre emlékeztet.

— Olyan felpezsdítő? — kérdezte a

HIREK

A HERCEGPRIMÁS A FILMIRODÁBAN

Hétfőn, szeptember 29-én délben előkelő látogatója volt a *Magyar Filmirodának. Serédi* Jusztinián, Magyarország bíboros hercegprímása, kíséretével együtt megjelent a gyártelepen, hogy megtekintse azokat a filmfelvételeket, amelyek a pozsonymegyei visszakerült Deáki községben restaurált Árpád-kori templom felszenteléséről készültek. Tudvalevő, hogy Magyarország bíboros hercegprímása Deákiban született és az ottani templomban keresztelték meg. A hercegprímás, aki többek között *Gerevich* Tibor egyetemi tanár, a *Műemlékek Országos Bizottságának* elnökével, a restaurálás munkálatainak vezetőjével jött, őszinte tetszésének adott kifejezést a templomfelszentelésről készült filmfelvételek láttára, amelyek egyébként már az e heti *Magyar Világhradóban* meg is jelentek. Megtekintette ezenkívül a hercegprímás a három év előtt Budapesten megtartott eucharisztikus kongresszus alkalmával készült *Pax vobis* és az *Erdélyi szimfónia* c. kultúrfilmet is, amelyek szintén teljes elismerését váltották ki a magas egyházi vendégek Utána a hercegprímás megnézte a *Filmiroda* műtermében éppen folyó *Dr. Kovács* című magyar film felvételeit és hosszasabban elbeszélgetett *Bánky* Viktor főrendezővel és *Gottesmann* Ernő gyártási vezetővel. *Serédi* Jusztinián hercegprímást a *Filiroda* telepén végig *May* Mayus Tivadar dr. igazgató kalauzolta.

WLASSICS GYULA BÁRÓ KITÜNTETÉSE

Örömmel adunk hírt *Wlassics* Gyula báró kultuszállamtitkár, az *Országos Nemzeti Filmbizottság* elnökének legújabb kitüntetéséről, amelyben a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a Kormányzó Úrtól részesült a magyar testnevelés érdekében végzett kiválóan eredményes munkásságáért.

UJ ROVATOT NYITUNK: „A KÜLFÖLD MIRÓLUNK"

A magyar filmnek az utóbbi időkben tapasztalható mindnagyobb külföldi, főleg olaszországi sikere arra indít bennünket, hogy külön rovatban regisztráljuk hazai filmalkotásainknak a külföldi lapokban tapasztalható visszhangját, amely a szakma érdekeltjeihez mégsem ér el olyan mértékben, mint hozzánk. Évégből a jövő héten *A külföld mirólunk* címen új rovatot nyitunk és abban rendszeresen közölni fogjuk főleg az olasz lapok kritikáit a magyar filmekről, annál is inkább, mert például a velencei *Biennale* alkalmából bemutatásra került magyar filmekről a mult héten közölt lapseregszemlénk nem volt teljes, hiszen egyrészt még nem jutott a kezünkbe minden lap kritikája, másrészt a rendelkezésünkre álló hellyel is takarékoskodnunk kellett a lapban. Itt jegyezzük meg, hogy például az OMME velencei beszámolójáról írott tudósításunkban sem volt módunk szó szerint visszaadni a Velencében járt filmszakemberek értékes előadását, amelyekről ilyképpen tehát ezek erősen lerövidített, úgynevezett kivonatos referátumot közölhettünk. Így történhetett meg az, hogy egyes előadók beszámolóját sajnálatosan félremagyarázták. *Balogh* László dr. m. osztálytanácsos, az *Országos Nemzeti Filmbizottság* főtitkára például nem azt mondta, hogy a velencei hivatalos filmversenyen bemutatott *Lángok* c. *Hunnia-Takács*-filmből az olaszok szerint hiányzott egy bár- vagy báli jelenet, hanem csupán példaképpen szólt ennek a filmnek kapcsán a magyar filmek kiállításáról általában. Azt hangsúlyozta, hogy az anyagi lehetőségek milyen mértékű akadályaival kell megküzdeniök a magyar filmeknek, amikor azok a filmesítés stádiumába kerülnek. A *Lángok* forgatókönyvében például volt egy nagyobb összeget igénylő díszlet is, amely azonban a kivitelezés alkalmával áldozatul esett a költségvetés piros ceruzájának. Sajnos, ez a szegényítés állandó jelenség a magyar filmeknél és ez például az egyik főok, amely miatt a hazai filmtermékek nem találkoznak teljes mértékben az olasz kritika tetszésével.

A PÁZMÁNY EGYESÜLET ÚJ FILMVITAESTJE

Október 4-én, szombaton a *Pázmány Egyesület* este 6 órakor újabb filmvitaestét rendezett a *Katolikus Kör* fehértermében. A vitaest tárgya volt: *Milyen filmet akarnak a katolikusok? Glattfelder* Gyula csanádi és *Czapik* Gyula veszprémi püspökök beszéde után *Mihalovics* Zsigmond, *Avedik* Félix, *Ujváry* György, *Kolba* Gyula, *Tóth* K. János, *Rennard* Béla és mások szólaltak fel. A felszólalásokat *Tóth* László dr. titkár összegezte.

A HÁRY JÁNOS PROLÓGUSA

Legutóbbi számunkban a *Háry János* c. nagysikerű *Palatinus*-film *Corso Filmszínházbeli* premierjéről írva, elfelejtettünk beszámolónkban megemlékezni *Mikó* Istvánról, a kitűnő felvételvezetőről, aki Háry János remek huszárruhájába öltözve, szellemes rigmusokban a film főszereplőiről mondott szellemes prológust. A különben kitűnő fiatal színész biztos kiállásával, remekül festő uniformisában, jóízű magyar beszédével igen hatásosan indította el prológusával a magyar filmgyártásnak ezt az ünnepi alkotását a díszes premieren.

MIÉRT ALAKULT A KESKENYFILMFORGALMI KFT?

Megírtuk nemrégiben, hogy *Keskenyfilmforgalmi kft.* néven új vállalat alakult *Köpeczy-Boócz* József ügyvezetővel az élen. Hírünk kiegészítéseképpen most közöljük olvasóinkkal, hogy a vállalat a nagysikerű német produkció filmjeit kívánja redukálni keskenyfilmre, hogy ezzel is hozzájáruljon a már kétszázon felüli magyar keskenymozik műsorellátásához. A filmek redukciója természetesen Budapesten történik, miáltal a magyar filmlaboratóriumi ipar jelentős munkához jut, annál is inkább, mert a *Keskenyfilmforgalmi kft.* azt is tervezi, hogy Magyarországon kívül a környékállamok: Szlovákia, Horvátország, azonkívül Bulgária és Törökország keskenymozijait is ellássa az itt készítendő filmekkel. Érdekes újítása a vállalatnak, hogy a kultúrfilmeket redukcióban magyar kísérőbeszéddel látja el. Végül megemlítjük, hogy az ezidőszerint még szervezés alatt álló új keskenyfilmvállalatnak, amely a *Tobis* cég helyiségében kezdi el működését, *Scsigulinszky* Károly mérnök, a legrégibb amatőrfilmesek egyike, a *Magyar Amatőrfilm Szövetség* agilis főtitkára végzi majd a propaganda ügyeit és ő vállalta a cég kölcsönosztályának vezetését is.

ÚJ KISFILMKÖLCSÖNZŐ

Illetékes helyről közlik velünk, hogy a *Kormos* Miklós kisfilmkölcsönző vállalat teljes anyagát a szakma két fiatal tagja, *Hollai* István dr., az *Objectiv* filmvállalat volt kölcsönosztály-vezetője és *Pázmányi* János vette át.

A NAGYVÁRADI BELVÁROSI FILMSZINHÁZ ÚJ ÉVADJA

A *Rölich* István engedélyes-igazgató vezetése alatt működő *nagyváradi Belvárosi Filmszínházat*, értesülésünk szerint az idei új idényre teljesen átalakították és a legkorszerűbb vetítő- és hangosgépekkel szerelték fel, melyek a közönség legkényesebb igényeit is kielégítik.

MAGYARORSZÁG BIBOROS-HERCEGP RIMÁSÁNAK LÁTOGATÁSA A FILMIROD ÁBAN

Serédi Jusztinián biboros-hercegprimást a Magyar Filmiroda műtermében May Mayus Tivadar dr. igazgató, Bánky Viktor főrendező és Gottesmann Ernő gyártási vezető fogadták

(Pálházi felvétel)

1941. okt. 4.

MAGYAR FILM

A „MAGYAR SZINÉSZET" ÚJ SZÁMA

Testvérlapunk, a *Magyar Színészet* októberi új száma most jelent meg és annak tartalmából kiemeljük a következő cikkeket: *Jakab* Antal: *Néhány szó a székelyföldi színházról; Pataki* József: *Hármos jubileum a Szigeti- és Vizvári-családban; Galambos* Sándor dr.: *Hegedüs Gyula;* vitéz *Laczkó* József dr.: *Emlékezés Széchenyi István grófra.*

RÖVIDESEN MEGJELENIK A „HUNGÁRIA" FILMPROPAGANDA-ALBUM ÚJ SZÁMA

A külföldnek szánt *Hungaria* című háromnyelvű filmpropaganda-album második száma október közepén jelenik meg. Az új album ezúttal 30 hazai filmalkotást fog ismertetni egy-egy oldal terjedelemben német, olasz és francia nyelven, sok-sok képpel tarkítva. A *Hungariá*-t *Hauser* Béla dr. szerkeszti.

MEG VAN A „KADÉTSZERELEM" SZEREPOSZTÁSA

A *Palatinus* filmvállalat idei második filmje, a *Kadétszerelem*, mint értesülünk, e hó végén kerül a *Hunnia Filmgyár* műtermébe. A *Bán* Frigyes rendezésében készülő vígjáték szereposztása az elmult héten eldőlt. A film női főszerepeit *Hidvéghy* Valéria és *Zsilley Margit* alakítják. Játszanak még a filmben többek között a következők: *Kiss* Ferenc, *Szilasssy* László, *Árpád* Margit és vitéz *Benkő* Gyula.

MEGJELENT A MARXTON HANGOS FILMVETITŐGÉP ISMERTETŐJE

A *Marx* Ferenc műszaki különlegességek üzletében készülő *Marxton* keskeny (16 mm) hangos filmvetítőgépről díszes és részletes ismertető füzetet adott ki a cég. A *Bölcskey* Ernő mérnök tervezésében ma már teljesen burkolt, tetszetős vonalú újabb típusú *Marxton*-gépekről szóló kis brosüra érdekes általános bevezető írással kezdődik, majd egyes fejezeteiben adja a gépek műszaki ismertetését, a géptípusok felsorolását, a gépek karbantartását. Az árlappal kiegészített ismertető füzetet a vállalat szívesen küldi meg az érdeklődőknek.

AZ „OKTATÓFILM KÖZLEMENYEK" ÚJ SZÁMA

A kultuszminisztérium *Oktatófilm Kirendeltségének* hivatalos közleményei új, szeptemberi kettős terjedelmű száma *Az iskolai filmvetítés*-ről szól. Az értékes tudnivalókat teljesen kimerítő alapossággal és számos ábrával fűszerezve *Zsinska* Dezső mérnök, ipariskolai tanár, az *Oktatófilm Kirendeltség* helyettes vezetője állította össze. A tankönyvnek is beillő munkát nemcsak a filmvetítéssel foglalkozó iskolák, de a keskenyfilmvetítéssel foglalkozók is általában nagy haszonnal forgathaják.

A KISPESTI ROYAL MOZI ÚJ VEZETŐJE

Vörös Gyula, a budapesti *Gloria* mozi tizenkét éven át volt kitűnő igazgatója megvált eddigi működésétől és a *kispesti Royal* mozi vezetését vette át. Ismerve *Vörös* Gyula régi szakmai gyakorlatát és agilitását, nem kétséges, hogy új elhelyezkedésében friss fejezetét nyitja meg Pestkörnyék egyik legjobb fekvésű filmszínházának.

HELYESBITÉS

A *Sláger* filmvállalat legutóbbi amerikai újdonságáról, a *Kislány — nagy kaland* című filmről közölt adatok között a magyar szöveg írójaként tévedésből *Pacséry* László nevét tüntettük fel. Illetékes helyről most közölték velünk, hogy az említett film magyar szövegét *Lajthay* Károly írta.

MŰTEREM

Filmgyár:	**Hunnia** (Pasarét)
A film címe:	**Kisértés**
Gyártó cég:	Takács Film
Gyártási vezető:	Takács Antal
Irta:	Bónyi Adorján
Filmre irta:	Bónyi Adorján
Rendező:	Farkas Zoltán
Műv. vezető:	———
Szereplők:	Karády Katalin, Bulla Elma, Nagy István, Hajmássy Miklós, Halmay Tibor, Boray Lajos
Fényképezi:	Eiben István
Hangmérnök:	Örményi Zoltán
Összeállítja:	Farkas Zoltán
Díszlet:	Dudás László
Felvételvezető:	Gaál László
Segédrendező:	ifj. Lázár István
Zene:	Fényes Szabolcs
Karnagy:	———
Segédoperatőr:	Keresztesy
Állófényképész:	Inkey Tibor
Hangrendszer:	Tobis-Klang
Laboratórium:	Kovács és Faludi
Kölcsönző:	Hausz Mária
Scripter:	Kónya
Ügyelő:	———
Bemutatja:	Corso

MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBEN

a t. mozitulajdonosok rendelkezésére áll a

Turul Szépmíves B. E. Vetítőtörzse

IV., Szarka-u. 2. Tel.: 186—050.

LAPSZEMLE

A HOLNAP:

1941. IX. 30. *Kemény* Gábor: *A második tröszt.*

CORVINA:

194. IX. Antonio *Winmar: Rapporti cinematografici de la Italia e Ungheria.*

FILM, SZINHÁZ, IRODALOM:

1941. X. 3. *A hercegprímás látogatása a filmgyárban.* (5 képpel). — *Ebédszünet a filmgyárban* (9 képpel). — *Ki az az Árpád Margit, aki egyszerre nyolc szerződést irt alá?* (2 képpel).

KÉPES KRÓNIKA:

1941. IX. 18. *Szepes* Béla: *A zseniális film* (1 képpel).

1941. X. 2. *Irásláz dühöng Hollywoodban* (8 képpel).

NEMZETI UJSÁG:

1941. IX. 28. *Hetven francia film készül.*

NÉPSZAVA:

1941. IX. 19. *G. L.: Problémához nyúlt egy film* (A fiatalság vezetője és egy amerikai tőkecsoport összecsapásának hatása egy délelőtti bemutatón).

1941. IX. 23. *Sok az eszkimó.*

1941. IX. 24. *Mi is történt Velencében?*

1941. IX. 26. *Film és közönség.*

PESTI UJSÁG.

1941. Ig. 26. F. *Bakó* Ferenc: *Becsületből elégtelen — avagy veszélyben a szalmaszál.*

SZINHÁZI MAGAZIN:

1941. IX. 24. *Hidvéghy* Vali: *Elkésett levél* (2 képpel).

UJ NEMZEDÉK:

1941. X. 3. *Saád* Béla: *Válaszúton a magyar film!* (Nem bárok és bálok kellenek, hanem művészet és szabad levegő!).

UJSÁG:

1941. IX. 19. *Meghalt Chaplin felfedezője.*

Bárczay államtitkár árvizi szemleútja Szeged környékén és Bács-Bodrog-vármegyében

Bárczay János földmivelésügyi államtitkár, országos árvízvédelmi kormánybiztos az árvízzel és belvízzel sujtott helyeken folytatja szemleútját. Ez alkalommal *Szeged* vidékét és *Bács-Bodrog* vármegyét tekinti meg.

A kormánybiztos körútját szombaton kezdte és hétfőn este fejezi be. *Résztvesz azon az értekezleten is, amelyet az árvizzel és belvizzel sujtott gazdaközönség és egyéb érdekeltek helyzetük megjavitása érdekében vasárnap Szegeden tartanak.*

A kormánybiztost útjára elkisérték titkára, *Kendi* Elemér miniszteri osztálytanácsos, *Némethy* Béla miniszteri tanácsos, a földmivelésügyi minisztérium vízjogi főosztályának helyettes főnöke, *Bauer* Sándor miniszteri tanácsos, a vízügyi műszaki főosztály főnöke, *Tavy* Lajos miniszteri tanácsos, a kultúrmérnöki ügyosztály vezetője és *Povázsay* Pál miniszteri osztálytanácsos, a kormánybiztos műszaki tanácsadója.

— **Bajtárskeresés.** Rátkai (Racskó) János rendőrtörzsőrmester, nagyszalontai lakos kéri mindazokat a bajtársakat, akik a volt cs. és kir. 5. határvadászszázlóalj 2. századánál, továbbá azokat, akik 1916 március 16-án a volt cs. és kir. 72. gyalogezred pozsony-várkaszárnyai laktanyájából *Tér* József géppuskás szakaszparancsnok vezetése alatt Albániába indultak, hogy bizonyos irotok megszerzése végett közöljék vele címüket.

— **Munkásanyák ünnepe a Budai Vigadóban.** Vasárnap délután 5 órakor a Hivatásszervezet megrendezi a munkásanyák ünnepét a Budai Vigadóban. Az ünnepség célja, hogy kifejezésre juttassák a nemzeti társadalom megbecsülését azok iránt a munkásasszonyok iránt, akik férjük fegyverben állása idején az anyaság mellett hazafias kötelességeiket is hivcn teljesitik. Az ünnepélyen közreműködnek Honthy Hanna, Keresztessy Mária, Mécs László, a Vasutas Dalárda és a szervezet néhány tagja. Belépés dijtalan.

— **Országzászlóőrség.** Vasárnap a budapesti XIII. kerületi leventeszakasz teljesit őrszolgálatot az Erekly és Országzászlónál. A csapatot a VI. kerületi leventezenekar kiséri déli őrségváltásra és adja a Szabadságtéri térzenét.

Népszavazás dönt Svájcban a belpolitikai változást érintő javaslatról

Bern, május 2.

Jövő vasárnap Svájcban népszavazás lesz. A népszavazás dönt arról a javaslatról, amelyet a Függetlenek Országos Köre a nemzeti tanács újjászervezéséről benyujtott. *A javaslat azt követeli, hogy a képviselők számát 187-ről szállitsák le 142-re, továbbá, hogy egy képviselő csak 12 évig viselhessen egyfolytában megbizatást.* Követeli továbbá a javaslat, hogy *tiltsák meg a listakapcsolást.* A Függetlenek Országos Körének kivételével minden nagy párt azt ajánlja, hogy a javaslatot ne fogadják el, miután azt *a kormány és a parlament már elutasitotta.*

Baranyai levél

Müvelt irásu ember levelét kaptuk „Baranyai magyar" aláirással. Erdéllyel foglalkozik levelében, meglepő elfogultsággal, sajátos irigységgel s a többi között azt irja, hogy szerinte az anyaország túlzott bőkezüséggel dédelgeti mostanában Erdélyt. Valószinüen hivatalos küldetéssel járta végig a Székelyföldet s megállapitásai elfogultak. Érzik belőle a sértődöttség amiatt, hogy nem tudott hozzáférközni az erdélyi lélekhez. Azt irja: az erdélyi fatalista, gyanakvó, az anyaország dédelgetése túlzott velük szemben és az ottlakók nem méltányolják. A székely nem alázatos fajta, nem is könnyen lobbanó és érkezővel szemben, még ha magyar is, tartózkodó, de a baranyai magyar nem hivatott arra, hogy ennek alapján szigorú itéletet mondjon. Ne irigyelje azt a pénzt, amit az anyaország mostanában Erdélyre költ s főként ne érezze ezt hálátlanságnak. Azt is irja, hogy az erdélyi fatalista, de bizonyitja a történelem, hogy ez nem tunya belenyugvás a jelenségekbe, hanem inkább fölény. Fatalizmus? — csak alkalmazkodás az ősi szemlélethez, melynek lényege: úgy volt és úgy lészen, amint irva vagyon. Ebben jelentős része van a kálvinista szellemnek is, de a fajta keleti, ázsiai alaptermészete is hozzájárult ennek kialakitásához. Aztán az is tényező e kedélyben, hogy nincsen olyan faluja, városa, melyet a történelem során ne marcangoltak volna meg háborúk, járványok, tüzvészek, idegen uralmak. Az elpusztitott városokat, falvakat mindig újjáépitették, nem hangos sikongással és idegen segitséggel, hanem egykedvü, csöndes összeállással, kalákával. Nem is kell beszélni az utóbbi két évtizedről, amelyet Erdély úgy vészelt át, hogy a világ minden fajtája büszke lehetne állhatatosságára. Gyanakvó a székely és feltünő a baranyainak a bizalmatlansága, de ez mentette át a fajtát sok mindenen. Nem kell ezt hálátlanságnak itélni. Beléjük idegződött s ha — amint a baranyai magyar irja levelében — minden udvaron két-három harapós kutya van s a lovakon csengő, el kell hinni, hogy nem a baranyaiak ellen akarnak igy védekezni, hanem volt ezenyi okuk az ilyen készültségre. Választ vár a levéliró s csak ennyit üzenünk, különben nem jóhiszemü levelére. Ne irigyelje a székelyt addig, amig meg nem próbálta életsorsát.

B. Gy.

— **A pápa jubileumának magyarországi ünnepségei.** A katolikus világ 13-án ünnepli XII. *Pius* pápa püspökkészentelésének negyedszázados évfordulóját. Magyarországon a püspöki kar határozatának megfelelően az évforduló napját megelőző vasárnapon, 10-én valamennyi katolikus templomban ünnepi szentmisével, az évforduló jelentőségét méltató szentbeszéddel és az egyházközségek által rendezendő díszgyüléseken emlékeznek meg XII. *Pius* pápáról, aki mindig rendkivüli szeretettel gondol Magyarországra és az 1938-as Szent István jubileumi évben Budapesten rendezett XXXIV. nemzetközi Eucharisztikus kongresszus felejthetetlen szép emlékeire.

— **Szentmise a Margitszigeten.** Vasárnap a szent margitszigeti Margit-kápolnában délelőtt fél 12 órakor csendes szentmise lesz.

— **Az Actio Catholica májusi és júniusi munkaprogramja.** Az Actio Catholica szervezési szakosztálya Zsembery István elnöklésével ülést tartott s azon bemutatták az AC májusi és júniusi munkaprogramját. Ezek szerint 10-én a pápa jubileuma alkalmából Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás a Szent István-bazilikában ünnepi szentmisét pontifikál, míg 14-én a leventék számára mond szentbeszédet a Hősök terén. 17-én Árpádházi Boldog Margit jubileuma alkalmából leányzarándoklás lesz a Szent Margit-szigetre. Június 4-én tartják az úrnapi körmenetet, 24-től 26-áig pedig lelkipásztori konferencia lesz a Középponti Katolikus Körben.

Móricz Zsigmond: Kapitalista a tanyán

Nem kétséges, hogy az igazi magyar irodalmi alkotások még ma is ismeretlenek a széles magyar néprétegek előtt, mert a könyvpiac árpolitikája, sajnos, ismeretlenné teszi a jó könyvek tömeges vásárlását. Könyvkiadóink átengedték az olcsó könyvsorozatok előállitását a ponyvaiparosoknak, akik kihasználva a magyar nép betűéhségét, milliópéldányszámú filléres ponyvával látják el a falut és a kisvárost. Súlyos betegsége ez a magyar könyvpiacnak.

Addig is, **míg ezen segiteni lehet, azaz** míg meg nem szüntetik **a magyar** közszellemre oly káros ponyvairodalom termelését, a Nemzeti Könyvtár vállalta azt a hivatást, hogy komoly irodalmi értékekkel ajándékozza meg az olvasnivágyó magyar népet. Most Móricz Zsigmond hét novellája jelent meg a kitünő könyvsorozatban „Kapitalista a tanyán" cim alatt. Hét elbeszélés a magyar életből, a magyar föld emberének világából, amelyet kevesen látnak olyan mélyen és őszinten, mint a neves szerző. Hét igaz gyöngyszeme Móricz végtelenül gazdag és színes művészetének, annak a tiszta magyar irodalomnak, melyet mindenkinek meg kell ismernie. Az olvasó csak örülhet, hogy a Nemzeti Könyvtár ilyen komolyan teljesiti hivatását és a nagy magyar irók mesteri irásainak bemutatásával, a tömegek szemében élesen elválasztja az irodalmat a ponyvától.

Móricz Zsigmond „Kapitalista a tanyán" cimü novellasorozatát Fáy Dezső festőművész illusztrálta. A Nemzeti Könyvtár új száma vasárnaptól kezdve minden könyvkereskedésben, ujságárusnál és dohánytőzsdében kapható.

— **A „Harminckettesek" ezrednapja.** A volt cs. és kir. 32. gyalogezred tisztikara, altisztjei és legénysége május 17-én, vasárnap tartja idei ezrednapját. Gyülekezés délelőtt fél 10 órakor a belvárosi főplébánia előtt. Szentmise után a bajtársak a Harminckettesek terén lévő ezredszobrot megkoszorúzzák, majd az ezredalapitvány ezévi kamatait négy ezredbeli rokkantnak kiosztják. Az ünnepély befejezése után bajtársi összejövetelre gyülekeznek a VIII., Práter-utca 42. szám alatt lévő *Micheller*-vendéglőben.

— **Kevesen tudják, hogyan kell** jól és gazdaságosan világitani. Pedig ez a kérdés nemcsak a háziasszonyt és a családfőt, hanem az iroda-, üzlet- és gyártulajdonost is komolyan kell, hogy érdekelje. A jó világitás ugyanis növeli az otthon lakályosságát, fokozza az üzlet forgalmát, a munkakedvet és a termelést. Erről a tárgykörről a Fővárosi Elektromos Müvek igen érdekes és hasznos előadást tart, kedden d. e. 11 órakor Eskü-út 5. szám alatti körzeti irodájának előadótermében. Bárkit szivesen látnak, belépés, ruhatár dijtalan.

— **Simon György lett az új veszprémi nagyprépost.** XII. Pius pápa Czapik Gyula veszprémi püspök előterjesztésére Simon György apostoli protonotáriust nevezte ki a veszprémi székeskáptalan nagyprépostjává.

Ujjáépitik Lübeck városát

Berlin, május 2.

Lübeck városában néhány héttel a bombatámadások után már a város újjáépitési és a régi házsorok helyreállitási tervén dolgoznak. Müvészi szakértőkből álló küldöttség alakult az első intézkedések megtételére, melynek értelmében csak a legsürgősebb esetekben szabad a müvészi és történelmi szempontból értékes épületeken robbantásokat végrehajtani. Épitési szakértők minden egyes esetben megvizsgálják a még állófélben lévő épületek építési módját. Hogy mely épületek maradhatnak meg a jövőben is, az véglegesen csak az építkezések folyamán állapitható meg. Azonban minden egyes esetben azon fáradoznak, hogy a müvészettörténeti szempontból értékes épületek tetőzetét és a régi épületek diszitéseit lehetőleg mgmentsék az utókor számára. Lübeck a jövőben ismét a „hét torony városa" lesz és ez a célja a most megindult újraépitési programnak. Ez a különös szépségü város a jövőben egyesiteni fogja a régi szellemet az újkori épitészettel és Lübeck a régi szépségében támad fel ismét.

ELŐADÁSOK

4-én délután 6 órakor a Természettudományi Múzeumban (Baross-u. 13.) Gerke Frigyes berlini egyetemi tanár tart művészettörténeti előadást. — **5-én** délután 6 órakor a Meteorológiai Intézetben (Kitaibel Pál-utca 1.) Ficker H. bécsi egyetemi meteorológus tart vetitettképes előadást. — **6-án** délután fél 6 órakor a Gyóni Géza Irodalmi Társaság (Damjanich-utca 31.) évadzáró irodalmi délutánt rendez. — **7-én** délután 5 órakor a Virágkedvelők Egyesületében (Esterházy-utca 16.) Pápa Miklós tart előadást „Mátyás király, az országjáró" címmel. — **17-én** este 8 órakor a Zeneakadémián a Keresztény Szocialisták Orsz. Egyesülete XIII: Leó pápa emlékünnepet rendez.

VIZÁLLÁS

A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi intézete jelenti:

A Duna Bezdánig apad, lejjebb árad. Paksig közepes, Bajától lefelé magas vizállású.

Dunai vizállások: Pozsony 237, Komárom 387, Budapest 353, holnap 349, Paks 275, Baja 428, Mohács 464, Bezdán 502, Gombos 536, Palánka 495, Ujvidék 523.

A Rába Szentgotthárdnál 102.

A Dráva Varasdnál 200, Barcsnál 140, Drávaszabolcsnál 255, Eszéknél 346.

A Tisza Máramarossziget ésTokaj—Szolnok között apad, másutt árad. Tiszaújlakig alacsony, Vásárosnamény Tokaj között közepes, lejjebb magas vizállású.

Tiszai vizállások: Máramarossziget 55, Visk 74, Tekeháza 96, Tiszaújlak 90, Vásárosnamény 312, Tokaj 400, Tiszafüred 375, Szolnok 590, Csongrád 592, Szeged 658, holnap 667, Zenta 660, Titel 604.

A Szamos Désnél 161, Szatmárnémetinél 210.

A Sajó Bánrévénél 85.

A Hernád Hidasnémetinél 85.

A Berettyó Margittánál 175.

A Körösök Csucsánál 77, Nagyváradnál —25, Békésnél 514, Gyománál 530.

A Maros Marosvásárhelynél 154, Makónál 375.

A Balaton Siófoknál 114.

A Velencei-tó Agárdnál 166.

HÁZASSÁG

Hartmann Emmi és nemesdedinai Dedinszky György május 2-án tartották esküvőjüket.

HALÁLOZAS

Boldis Dezső tanügyi főtanácsos — mint legutóbbi számunkban jelentettük — meghalt. Temetése azonban nem hétfőn, hanem vasárnap délután 4 órakor lesz a arkasréti temető halottasházából.

Fellner Rudolf ny. vezérkari ezredes a harctéren szerzett betegségében 64 éves korában Bécsben meghalt. Az elhúnytban nemeskottesői Gallowich Jenőné Fellner Christine és Fellner Margit nagybátyjukat gyászolják.

ORSZÁGOS VÁSÁROK

MÁJUS

3. vasárnap: Felsődabas (Pest), Vasvár (Vas).

4., hétfő: Balassagyarmat (Nógrád), Bő (Sopron), Csány (Heves), Csorna (Sopron), Dány (Pest), Dunavecse (Pest), Érd (Fejér), Feketeardó (Ugocsa), Feled (Gömör és Kishont), Győrasszonyfa (Győr-Mos.-Pozs.), Hosszúhetény (Baranya), Jászjákóhalma (Jász-N.- Sz.), Kápolna (Heves), Karád (Somogy), Kecskemét, Kötelek (Jász-N.-Sz.), Léva (Bars és Hont), Mernye (Somogy), Mosonmagyaróvár (Győr-Mos.-Pozsony), Nagybajom (Somogy), Nagysurány (Nyitra-Pozsony), Nagyvázsony (Veszprém), Pécel (Pest), Pécs, Perecseny (ungi k. k.), Sopron, Szamosszeg (Szatmár), Szeged, Szilasbalhás (Veszprém), Tápióbicske (Pest), Tiszaörs (Heves), Tolna (Tolna), Ungvár, Veszprém (Veszprém), Zalabaksa (Zala).

5., kedd: Báta (Tolna), Bicske (Fejér), Egyházaskozár (Baranya), Gyömöre (Győr-Mos.-Pozs.), Hosszúpereszteg (Vas), Högyész (Tolna), Karmacs (Zala), Kecskemét, Kémes (Baranya), Kisternye (Nógrád), Kocs (Komárom), Kölesd (Tolna), Marcali (Somogy), Miskolc havi, Nagykanizsa (Zala), Rozsnyó (Gömör és Kishont), Sásd (Baranya), Szeged, Szerednye (ungi k. k.), Szikszó (Abaúj-Torna), Tápiógyörgye (Pest), Vásárosnamény (Bereg).

6., szerda: Ajka (Veszprém), Felsőgalla (Komárom), Háromfa (Somogy), Heves (Heves), Kaposvár (Somogy), Kassa, Nagybocskó (máramarosi k. k.), Nagykapos (Ung), Nagylegyel Zala), Rimaszombat (Gömör és Kishont), Sárospatak (Zemplén), Sárrétudvari (Biha), Tapolca (Zala).

7., csütörtök: Acs (Komárom), Csütörtök (Komárom), Encs (Abaúj-Torna), Etyek (Fejér), Gyula (Békés), Hetes (Somogy), Ónod (Borsod), Pellérd (Baranya), Répceszemere (Sopron), Sajógömör (Gömör és Kishont), Szany (Sopron), Szolyva (beregi k. k.), havi, Tiszafüred (Heves), havi.

8., péntek: Gyula (Békés), Sükösd (Pest).

9., szombat: Balatonlelle (Somogy), Darány (Somogy).

Diáknyaraltatás

Bükkhegységben havi 120 P. Tájékoztató, Minorita Rendház, Eger.

BALLON lóden-, raglán- és esőkabát **MÁRTON és SZÁSZ** GRÓF TELEKI PAL (BÁLVÁNY)-UTCA 3.

TANGÓHARMONIKÁT GRAMOFONT RÁDIÓT HANGSZERT szaküzletben vegyen! **MARNITZ** zenei központ **VIII., József-körút 37-39.** Fiók: Szolnok, Kossuth-tér 1. Lerakat: Gyöngyös, Kossuth-utca 3. sz. Mohács, Szent István-utca 49. Képes árjegyzék és ismertetők ingyen!

Jazz-majális ma Rácz Vali, Kelly Anna, Pécsi Öregdiákok, Latabár K., Goll Bea, Szabó jazztrió, Bella hárfaegyüttes, Sthymmel tánczenekar stb. Jegyek összes jegyirodákban 1—5 P-ig.

+ BELSANA + törv. véd. **GYÓGYHASKÖTŐ**

gyomor-bélsüllyedésre, mütét után, terhességre mérték szerint kényelmes, jó alakot ad 20 cm magas P 28.— 25 cm magas P 35.— MAUTNER V., Báthory-utca 15. sz. Telef.: 317—943. sz. mértvételi prospektus dijtalan.

A püspöki kar által kötelezően előirt egységes „Szent Vagy, Uram!"-énekkel **IMA- és ÉNEKKÖNYVEK** MAGYAR KÓRUSNAL, Bpest, Fery O.-utca 55. Kivánatra dijtalan tájékoztatót is küld.

A tisztántartott száj meggátolja fogai romlását. A mindennapi fogápolás tehát az egészség fontos parancsa. Chlorodont fogpasta

Gazdátlan asszony

Bemutató az Andrássy Színházban

Hajmássy Miklós, Bulla Elma

A nemdolgozó, de mégis önállóskodó nőről írta új vígjátékát *Barabás* Pál. Az utóbbi években gyakran szerepelt már a házasság problémája vígjátékíróink tollán, legtöbbnyire azonban talán a harsányabb kacagás kedvéért papucsférjet és flörtölő szép asszony feleséget láttunk a színpadon. Az előzetes beharangozás és a szájreklám nyomán mindig megkérdezi a közönség, ha ilyen darabról van szó: férfipárti, vagy nőpárti? Nos, *Barabás* Pál darabja férfipárti és mint hősével mondatja: ma már a férfiak jobban ragaszkodnak a házassághoz, mint a nők.

Ötletes, szellemes, humoros a darab. Kiváló gag-ek vannak benne, mókás, visszás, nevettető helyzetek s mindemellett nemcsak a helyzetkomikumokra építette a szerző darabját, hanem kiválóan hozza a figurákat is: jellemrajza nyomán mindenki ráismer a szomszédjára.

Az Andrássy Színház *Vaszary* János kitünő rendezésében hozta színre a vígjátékot, amelynek így, ilyen tálalásban, minden szikporkázó mondata úgy csillog, mint a tüzelő ékkő. *Bulla* Elmát látjuk viszont a főszerepben. Örülünk, hogy most már kezd „természetesen egyszerű" lenni s beszüntette a hatásokra épített mesterkélt egyszerűségét. Ezenkívül megszépült. *Hajmássy* Miklós nehéz szerepében derekasan megállja helyét: száguldó gyorsasággal ugrál egyik helyzetből a másikba, komédiából a tragédiába és vissza. *Vaszary* Piroskának az első felvonásban van néhány mulatságos jelenete s *Latabár* Kálmán sajátos ízű színjátszásán is derül a nézőtér. *Mihályffy* Béla a „legharagosabb" magyar színész, most is sikerrel dúl-fúl, *Harasztí* Mici a szerelmes öreg grófnő szerepében tapsot kap és jók: *Makláry* János, a csinos *Kiss* Eta és *Turányi* Endre.

A díszleteket *Dudás* László tervezte.

HATTYASY KATALIN

HETI SZINHÁZI HIRADÓ

Operaházunk neves rendezőjének, *Rékai* Andrásnak a firenzei Maggio Musicale-ra való meghívása elismerését jelenti a magasfokon álló magyar operaművészetnek. *Rékai* András a most kezdődő zenei ünnepségeken *Verdi:* „Végzet hatalma" című dalművét rendezi, amelyen nem kisebb énekesek lépnek fel, mint: Benjamino *Gigli*, a nálunk is jól ismert Gina *Cigna* és a legjobb olasz baritonénekes, *Perrone*. Az olasz operaegyüttes a *Verdi*-operával az ünnepségek után Münchenbe utazik és ott tartanak vendégelőadást, amelynek során a *Verdi*-dalmű szintén *Rékai* rendezésében kerül színre. *Verdi* művészetéről egyébként Operaházunk főrendezője Rómában előadást fog tartani.

*

A jövő héten egyetlen-egy premier lesz, a „Hibások" című új Bibó-darabot mutatja be szombaton a Nemzeti Színház. A próbák teljes lendülettel mindennap délelőtt féltiztől este hat óráig folynak, a szereplők csak rövid ebédszünetet tartanak és úgy készülnek az előadásra. Major Tamás, a rendező és a kitünő író, Bibó Lajos vezetésével próbálják a darabot, amelynek szerepei nem kis feladat elé állítják az együttest. Hétfőn már meglesz a díszletpróba és a jövő héten mindennap már előadásszerű próbákat tartanak. A főszerepeket Bibó Lajos nagy érdeklődéssel várt új darabjában Kiss Ferenc, Lehotay Árpád, Makláry Zoltán, Somogyi Erzsi és Gobbi Hilda játsszák.

*

A volt karpaszományos színészek és színésznők nagyszabású színészparádét rendeznek 3-án, vasárnap délelőtt a Fővárosi Operettszínházban. A nagyszabású műsor első felében Szörényi Éva, Simor Erzsi, Tolnay Klári, Nagykovácsy Ilona, Kelly Anna, Lukács Margit és számos kiváló színész lép fel és közreműködik a légierők fúvószenekara, száztagú kórusa Doroszlay Károly vezetésével. A jótékonycélú matinén Rácz Vali először énekli Endrődy Béla és Bolváry Ferenc „Ukrajnában" című katonadalát. A Nemzeti Színház művészei pedig a műsor második részében Baróti Géza „Üzen az otthon" című egyfelvonásos kis drámáját játsszák el.

*

Munkáselőadás lesz vasárnap este a Magyar Művelődés Házában, amelyet a Kereskedő és Iparos Ifjak Országos Egyesülete rendez. Színrekerül Kalló Ferenc időszerű vonatkozásokban gazdag Ki felelős? című darabja, Bogár Elek rendezésében. Az előadás egyéb műsorszámai sorában Mécs László, a papköltő is fellép és legújabb költeményeit adja elő.

*

Jelentettük, hogy a Filmiroda laboratóriumában támadt tüzvész következtében a most forgatás alatt lévő „Őrségváltás" című film háromnapi filmanyaga elégett. A filmet gyártó Pannonia cégnek az elégett filmtekercsek pótlására újra kellett kezdenie a film forgatását és felépíttetni a műteremben azokat a díszleteket, amelyek az elégett film jeleneteiben szerepeltek. A pótfelvételek *Bánky* Viktor rendezésében már elkészültek és most az előre megállapított menetrend szerint folyik a munka. *Tóth* Miklós új filmje, amely az átállítás problémájával foglalkozik, egyike lesz a jövő évad legérdekesebb és egyben legidőszerűbb filmjeinek.

*

A gyermekszínész-együttes az Uj Magyar Színházban holnap délelőtt búcsúzik hálás közönségétől. Az utolsó gyermekelőadást tartják meg ugyanis a színházban, ahol délelőtt 11 órakor a *„Csipkerózsika"* háromfelvonásos meseoperettet adják elő a gyermekszínészek.

*

A neves előadónő, Zilahy-Farnos Eszter, akinek több szerzeménye is sikert aratott, „Altató-dal 1942" címen háborús katonadalt írt. Az új katonanótát a rádió mikrofonja előtt először vasárnap délután Keresztessy Mária adja elő.

*

A magyar filmeknél külföldön legyakrabban elhangzott kifogás az, hogy kiállításuk nem eléggé gazdag. A magyar filmgyártás lehetőségei eddig nem is engedték meg, hogy nagyszabású díszleteket használjanak fel a filmhez. Éppen ezért eseményszámba megy a Hunnia pasaréti műtermeiben most forgatás alatt levő „Halálos csók" című film, amennyiben nem kevesebb, mint 60.000 pengőt fordítanak csak azoknak a díszleteknek felépítésére, amelyek egy főúri kastély lovastermét és egyéb pompás díszítésű termeit varázsolják a filmre. Zsigray Julianna filmregénye meséjének egyrésze ugyanis egy előkelő kastélyban játszódik le. Kalmár László rendezésében most játssza a színészegyüttes (Nagy István, Somlay, Perényi, Greguss, Pethes, Rajnay) ezeket a jeleneteket.

*

Uray Margit, az ismert kiváló zongoraművésznő vidám magyar estet rendez a Zeneakadémián, vasárnap félöt órakor. Rajta kívül közreműködik még a hangversenyen *Gömöry* Vili, aki parasztnótákat énekel, *Baksa* Kató, *Bilicsi* Tivadar, *Cselényi* József, *Pethes* Sándor, *Pethes* Ferenc, a *Pécsi Öregdiákok* és még számos kiváló magyar nótaművész. Az érdekes, hangulatosnak igérkező hangversenyt nagy érdeklődés előzi meg.

CECIL A MÜTEREMBEN

Irta: Ujhely József

Lépten-nyomon halljuk, hogy új sztárokra van szükség a mozi-műtermekben. A közönség szereti a változatosságot, kíváncsian olvassa el, ha egy-egy új színész, vagy színésznő első szereplésével kapcsolatos apró hírecske jelenik meg valamelyik lapban. Az új sztárok levelezőlapjai is fogynak, egyszóval érdekli a publikumot a „nachwuchs". Mindezek előrebocsátása után elmondom Cecil első „fellépésének" a történetét.

*

Cecil, „akinek" apró kalandjairól már néhányszor írtam, foglalkozásra nézve perzsa macska. Tehát nem „haszonállat". Egeret nem fog — talán sohasem látott még — és gyermekei, amiket jó áron el lehet adni, nincsenek. Mivel még nem akadt kandur, amelyikkel az utódok fajtisztaságának veszélyeztetése nélkül megkóstolhatta volna a szerelem vad gyönyörüségeit. Cecil páratlan életet él és így kilátás sincs arra, hogy mint anya, hasznot hajtson.

Cecil — Madách-al szólva — „haszontalan, de szép s ez érdeme..."

*

Mégis megtörtént azonban, hogy Cecil rangjához, ritkaságához és szépségéhez méltóan „dolgozott". Filmre „szerződtették".

Autón robogott a filmgyárba, ahol azonnal ő lett a körülrajongott kedvenc. Hölgyek és urak egyaránt igyekeztek kedvébe járni, ő azonban hideg és szenvtelen maradt. Láthatóan zavarta a sok idegen arc és idegesítette a sok tolakodóan simogató kéz.

Rózsaszínü orrát utálkozva fordította félre, amikor cukorkákkal, perec- és kolbászdarabkákkal igyekeztek kedvét keresni. Megvetett mindent, amivel a rendezői szobában megkínálták.

Cecil tartózkodó volt és gyanakvó. Magában biztosan szemrehányásokkal illetett, amiért ilyen lealázó és kényelmetlen helyzetbe sodortam azzal, hogy engedtem a filmesek kérésének és így idekerült a műteremhe.

Velem szemben azonban nem mutatta nehezteléséit. Nem mozdult mellőlem, hiszen nem ismert senkit rajtam kívül. Nyilván haragudott az árulásomért, de félretette a haragot...

*

A sztárral bámulatosan rövid idő alatt megbarátkozott. Egyenrangúnak ismerte el önagyságát és a jelenet, amelyet ketten játszottak, úgyszólván próba nélkül sikerült.

Cecil remekelt. Tökéletesen „játszott", nem zavarta a szokatlan fény, a meleg, a természetellenes fojtott csend a felvétel alatt és a feléje meredő masina harmonikaszerü sötét csöve. És nem esett ki nyugalmából akkor sem, amikor a felvétel után felharsant a csendet követő műtermi zsivaj.

A felvétel sikerült, Cecil megtette a kötelességét és most joggal elvárhatta volna, hogy elvigyem a szokatlan és ellenszenves környezetből, hiszen az egyetlen szimpatikus idegen, a sztár is elment már.

De nem mentünk még. Maradtunk. Nem is tudom már miért. Az ember sokszor fölöslegesen marad ott, ahonnan pedig szebb és jobb lenne minél előbb elmenni.

Cecil ideges lett, forrt benne a méreg. Aki csak elment előtte, simogatott rajta egyet. Mindenki játszani akart vele. Alig győzte szegény, „plebs" közé keveredett arisztokrata kapkodni a fejét.

Cicicicc... hangzott percenként. Egy fiatal segédrendező most közbeszólt:

— Kár szólni hozzá, hiszen tudnotok kellene, hogy a perzsa-macskák süketek.

Fel akartam világositani a tudalmas fiatal urat, hogy Cecil jobban hall, mint bárki ebben a filmhombárban, de erre már nem volt időm. Egy fiatal scripter rögtön felkapta a segédrendező szavát:

— Igazán?... — csodálkozott gonosz holdvilágmosollyal és a következő pilanatban a cigarettatárcáját Cecil füle mellett jó hangosan összekattantotta.

A finom test összerezzent és szemvillanás múlva a fiatalember keze vérbeborult. Cecil alig megfigyelhető villámgyors mozdulattal egyetlen kiadós karmolásba összpontositotta felgyülemlett dühét és minden sértődöttségét...

*

Úgy hallom, hogy Cecil műtermi kalandját még ma is emlegetik. Állitólag ő volt eddig az egyetlen macska ott kinn a filmgyárban, amelyik nem engedett magával — cicázni...

Dominó

Francia vígjáték a Madách Színházban

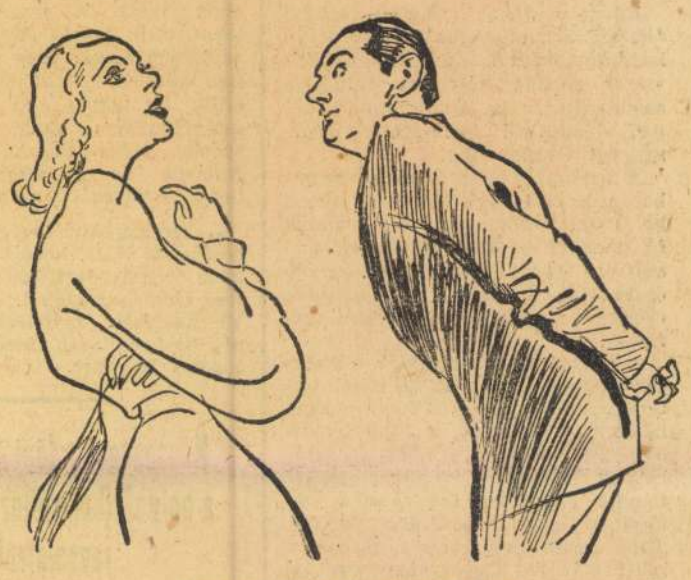

Sennyey Vera, Greguss Zoltán

A Madách Színház idei szezónját könnyü, jókedvüen szellemeskedő francia vígjátékkal zárja. A szerző Marcel Achard, neve tudomásunk szerint, most kenül másodszor pesti színlapra. Első darabja, ami jó tíz év előtt nálunk színre került, kicsit tragikomikus vonalon haladó súlyosabb színpadi irás volt. A mostani vígjáték, a „Domino", fajsúlyában talán kicsit lengébb, az iró tehetsége azonban nem sikkadt el még a bohózatszerü jelenetek során sem.

Egy bőszen féltékeny férj handabandázása indítja el a játékot, s a felcség, hogy egykori udvarlójáról elterelje figyelmét, apróhirdetés útján szerződtet egy áludvarlót, hogy ha majdan ez a napibéres hódító néhány pofon árán kikerül a házból, úgy a férj gyanakvása egyszersmindenkorra megszünjék. Természetesen nem egészen úgy történik minden, ahogy a ravasz párisi feleség szeretné, végül is az asszony a sajátmaga csapdájába esik bele. Faképnél hagyja férjét és valódi udvarlóját, a sebtében szerződtetett **új szeladon** *kedvéért.*

A darabnak nincsenek nagyobb igényei, mulattatni akar és erre a célra kitünően megfelel. A szerző pompás párbeszédeket irt s ennek megfelelően remek szerepeket. Szinte vibrál a színpad s ennél a megállapitásnál őszinte csodálatunk a színészéké, valamint Pünkösti Andor rendezőé, mert hiszen tiz nap alatt állitották színpadra ezt a tavaszi produkciót s ennek ellenére tökéletes biztonsággal, szinte viharos tempóban játsszák a komédiát.

Sennyey Vera kedves, kellemes és pajzán szép asszonya mellett Fáykiss Dóra és Désy Mária alakitják a női szerepeket, a hangsúly azonban elsősorban a férfiszereplőkön van. Várkonyi Zoltán bravúros dialektikával és amerikaias ízü humorral játssza a szerződtetett szerelmest, hatásos, bár helyenkint túljátszott figura a Greguss Zoltáné, ízes humor és élet árad Tapolczay Gyula alakitásából s sokat nevetünk Szakács Zoltán néhány jelenetén. A darabot Heszke Béla fordította.

(U. J.)

SZINHÁZI MÜSOR

Jegyrendelő telefonok:

Stádium	14-00-00
Kultur	18-99-99
Stádium-Corvin	14-50-56

Díjmentes házhozszállítás

*

OPERAHÁZ (3, ½8): Vasárnap d. u.: A mosoly országa; este: Don Carlos. (Vendégciklus A.) H: André Chenier (Nb. O.) Kedd: Nincs előadás. Szerda: István király, Szent fák.ya (E). Csütörtökön: Nincs előadás. Pénteken: Hegyek alján. (C.) Szomb.: A végzet hatalma (D). Vasárnap d. u. és este: Nincs előadás.

NEMZETI SZINHÁZ (3, ½8): Vas. d. u. (3): Három mama; este (7): Ármány és szerelem. (VIII.) H.: A Dárday ház (K. 2.) Kedd: A Dárday ház (X.) Szerda: Három mama. (Jegyek nem kaphatók.) Csütörtök: A Dárday ház Péntek: A Dárday ház. (N.) Szombat: Hibások. (Bemutató.) Vasárnap d. e. (½11): Akadémiai vizsga; d. u. (3): A sasfiók; este: Hibások. (I.)

NEMZETI KAMARA SZINHÁZ (¼4, ¾8): Minden este, vasár- és ünnepnap délután: Koncert.

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA Vasárnap d. e. (½11): Levente sportbemutató; d. u. (4): Magyar Nóta kivánsághangverseny; este (½8): Magyar munkásifjak estje. H.: Nincs előadás Kedden (4 órakor): Mesedélután. Szerda (½8): Sasfiók. (A. 10.) Csütörtökön (4 órakor): János vitéz. (Gyermekheti operaelőad.) Péntek (3): Babaiündér; Pesti karnevá... (Gyermekelőadás). Szombat (4): Diákkaptár-előadás; este (8): Művészest. Vasárnap d. e. (½11): Vidám gyermek-matiné. d. u. (3): Denevér. (VII. 5.); este (½8): Mosolyország. (VIII. 8.)

VIGSZINHÁZ (¼4, 8): Vasárnap d. u.: Naplemente előtt; este: Tábornok. H.: Tábornok. (A.) K.: Tábornok. (B.) Sz.: Naplemente előtt. Csütörtök: Tábornok. Pént.: Tábornok (E.) Szombaton: Naplemente előtt. Vasárnap d. u.: Naplemente előtt; este: Tábornok.

MADÁCH SZINHÁZ (4, 8): Minden este és vasárnap d. u.: Dominó.

UJ MAGYAR SZINHÁZ (¼4, 8): Minden este és vasárnap délután: Vén diófa.

PESTI SZINHÁZ (¼4, 8): Vas. d. u. és este: Tüzvész. Hétfőtől minden este és vasárnap délután: Bolond Ásvayné.

ANDRÁSSY SZINHÁZ (¼4, 8): Vasárnap d. u.: Viharos szerelem. Minden este: Gazdátlan asszony.

FÖVÁROSI OPERETTSZINHÁZ (¼4, 8): Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Tahiti gyöngye. Hétfőtől péntekig nincs előadás. Péntektől minden este és vasárnap délután: Kitty-Kati-Katinka.

ROYAL REVÜSZINHÁZ (¼5, ½9): Minden este, csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap Hurrá tavasz! -Hétfőtől: Royal Kurir.

KAMARA VARIETÉ: Minden este (½9), szombat (6, 9), vasár- és ünnepnap (¼4, ¼7, ½9): Sztárszanatórium.

PÓDIUM KABARÉ (¼5, ½9): Minden este, vasár- és ünnepnap délután: Kacagó eszték.

VIDÁM SZINHÁZ (4, 8): Minden este és vasárnap d. u.: Leány a talpán.

NEMZETI BÁBSZINHÁZ (4, 8): Minden d. u.: Mesejáték; Kedd délután és este: Toldi. Hétfő, szerda, péntek este: Opera. Csütörtök, szombat és vasárnap este: Kacagó-est.

KOMÉDIA ORFEUM (¼5, ½9): Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Női napozó.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ (¼6, ½9), vasár- és ünnepnap ¼4, ¾6, ½9): Péntekig minden nap: Vedd le a kalapod a honvéd előtt.

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ (¼6, ½9, vasár- és ünnepnap ¼4, ¾6, ½9): Péntekig minden nap: Vedd le a kalapod a honvéd előtt.

KISFALUDY SZINHÁZ (¼6, ½9, vasárnap ¼4, ¾6, ½8): Péntekig: Dolly.

MÚSZINKÖR (¼4, 6, 8): Vasárnap: Vőlegényem, a gazember.

FÉNYES CIRKUSZ (4, 8): Minden d. u. és este: Májusi műsor.

Zene! Tánc! Humor!

Simor E., Goll B., Sárdy, Miklóssy, Pécsi Öregdiákok. Május 9, este 8. Városi. Jegyek: Városi, Népmüv. Biz., Függetlenség és Központi 111-111.

Dudás László

írod

Kállay István:

Gazdátlan asszony.
Bemutató az Andrássy-
szinházban.

Uj Magyarság
1942. máj. 3.

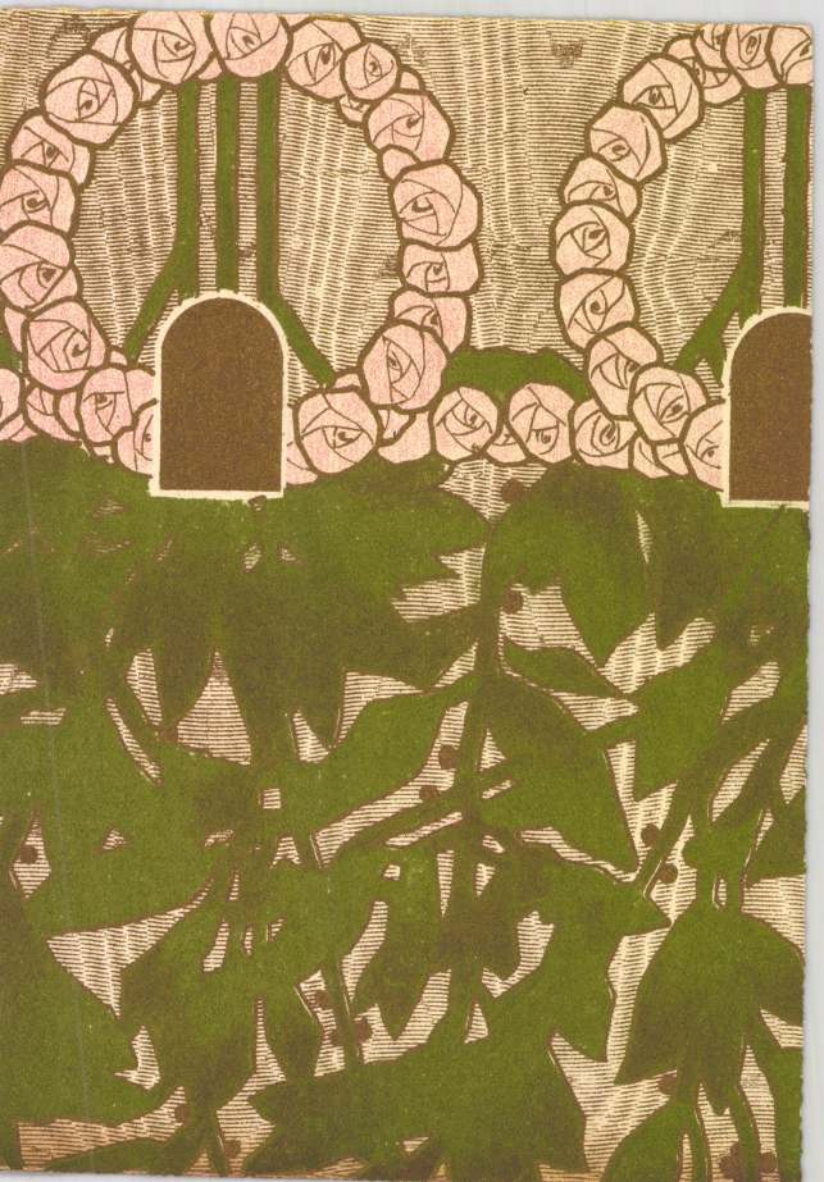

Nyilas Misi levele

Vérrög és üdv a szerkesztőnek!

Tegnap este, mint meggyőződéses nyilas és pillanatnyilag az Imrédy-párt buzgó tagja, kedvenc lapomat, a címében szokatlanul őszinte „Egyedül Vagyunk"-ot olvasgattam. (Azt, hogy pillanatnyilag vagyok az Imrédy-párt tagja, úgy értem, hogy a ma reggeli lapokat még nem volt alkalmam megnézni s így a mai napközi párttagságomról ezidőszerint még tudomásom nincs. Tájékozatlan vagyok ugyanis a legfrissebb kiválások, kizárások, kegyelemben való elbocsátások, egyesülések, szakadások, csatlakozások, gerinces visszatérések és még gerincesebb új pártalakítások tekintetében.)

Vajta Ferenc, a jeles tollnok például imígy veti fel a kérdést „Szigorúan bizalmas" című irományában:

„Kérdezzük meg mi is a ‚Daily Worker'-rel, amelyet igazmondásáért Churchillék *már hetek óta be akarnak tiltani:* miért nem közli az angol hadvezetőség..." stb.

Hát ez érdekes, kedves szerkesztő nemzettestvér. Mert igaz, hogy én nem sokkal az 1939-es szovjet-német baráti szerződés megkötése után olvastam a lapokban, hogy a „Daily Worker"-t betiltották. Az is igaz — ugyancsak a lapok híradása nyomán —, hogy a brit kormány megbízottja éppen a napokban jelentette ki a lordok házában, hogy *az azóta is érvényben levő betiltást* nem vonják vissza — de egészen bizonyos, hogy mindkét híradás csak zsidó hazugság és kacsa. Mert ha Vajta néptárs azt állítja, hogy a „Daily Worker"-t csak néhány hete akarják betiltani, *tehát a „D. W." él*, akkor — él. Punktum.

Viszont nem ez az érdekes. Az érdekesség itt egészen más irányból mutatkozik. Mégpedig:

1. A „Daily Worker" az angol kommunista párt napilapja volt;

2. Az „Egyedül Vagyunk" című nyilas sajtótermék éppen az angol kommunisták lapjáról állapítja meg, hogy — igazmondó.

Kedves szerkesztőm, mi ennek a magyarázata? A sok szétválás, elválás, különválás, kiválás után (amelyet, ejnye-ejnye, éppen a *beválás* nem akar követni? ez volna a legfrissebb nyilas orientáció?...)

De van az „E. V."-nak egyéb csemegéje is. A színházi lapok divatrovatában használt idegen szavak tömegét kifogásolja panaszos levelében egy hölgyolvasó és megállapítja, hogy „a zsidó divatszalónok elárusítónői foglalták el az ujságírói helyeket a lapok divatrovataiban, mint szaktudósítók. A zsidótörvény miatt esetleg csak kiadóhivatali alkalmazottnak tüntetik fel ezeket... akik névtelenül, vagy *szerény kezdőbetűcskékkel* irogatnak. Így fajuk ősi tolakodásával, mohóságával és erőszakosságával legtöbbször hirdetésszerzés címén ülnek be ezek a sokszor rendőri felügyelet alatt álló böskék, mancik."

Így ír *S. Mihályné*, szekszárdi olvasó. Nem tudom, ki légyen ő, hiszen vezetékneve helyett csak *szerény kezdőbetűcske* szerepel, de határozottan igaza van! Hogy zsidó elárusítónők éppen a zsidótörvény miatt nem lehetnek kiadóhivatali alkalmazottak, vagy hirdetésszerzők: hát ezt nem kell S. Mihályénak tudnia. Egyáltalán, a mi tömegeink ne legyenek annyira okosak, elég, ha vezetőink azok. Az Imrédy—Jaross—Rátz kft. fejesei. A tömegnek az a feladata, hogy menjen utánuk engedelmesen és fizessen a pártkasszába! És hogy a nyilas lapok kiadóhivatali alkalmazottai mit szólnak a kissé, hogy úgy mondjam, nem a leghízelgőbb beállításhoz, valamint keresztény hirdetésszerzőink a tolakodás, mohóság és erőszakosság vádjához? Hát — ne szóljanak semmit! Illetve, próbáljanak csak egy szót is szólni. Elvégre, amit nyilas lap ír, az minden helyes, így diktálja ezt a fegyelem és a tekintély, tehát poľa be és gyerünk tovább.

Nemzettestvéri üdvözletvalósággal

Nyilas (Pfeiler) Misi.

Betegek

többnyire székrekedésben is szoktak szenvedni. Vigyázzunk ilyenkor a rendes emésztésre. Betegségben szükséges a DARMOL

Oslo, május 2

(Német távirati iroda.) Itt kiadott hivatalos közlemény szerint április 26-án

a német rendőrség két tagját szolgálatuk teljesítése közben, Norvégia nyugati partja közelében, hátulról megtámadtak és lelőttek.

A tettesek norvég alattvalók, akik régebben törvényellenesen Norvégiából Angliába mentek ki: *ott az angol titkos szolgálat kiképezte őket.*

Később robbanóanyagokkal és fegyverekkel ellátva visszatértek norvég területre.

A tettesek vallomása szerint azzal a feladattal bízták meg őket, hogy tekintet nélkül a norvég polgári lagosságra,

a lezkülönfélébb természetű rombolócselekményeket kövessék el.

E tényállás alapján április 30-án 18 norvég alattvalót agyonlőttek. Valamennyiüket akkor fogták el, amikor egy halászhajón kézi lőfegyverekkel és géppuskákkal felszerelve, törvényellenesen próbáltak Angliába kijutni. („M. T. I.")

Keletre deportáltak száz belga kommunistát

(Brüsszel, május 2. — Német távirati iroda.) Amint hivatalos helyről közlik, május elsején *száz kommunistát szállítottak Belgiumból keletre.* Erre az intézkedésre az adott alkalmat, hogy

kommunista csoportok törvényellenes tevékenységet fejtettek ki, sztrájkolásra szólították fel a munkásokat, merényleteket kíséreltek meg a lakosság ellátását szolgáló ipari berendezések, közlekedési útvonalak ellen és más terrorcselekményekkel tűntek fel.

Ha tovább tartanak ezek a merényletek, újabb csoportokat fognak az országból elszállítani. („M. T. I.")

Kivégezték a vörös Madrid volt kormányzóját

(Madrid, május 1. — „N. S. T.") Csütörtökön hajnalban Madridban kivégezték Carlos Rubiera képviselőt, Madrid egykori polgári kormányzóját. Rubierát a hadbíróság halálra ítélte, mert a polgárháború idején *vezetőszerepet vitt* a vörös kormányban.

Borzalmas gyári robbanás Belgiumban

Eddig 250 halott

(Brüsszel, május 2. — Német távirati iroda.) A belgiumi Limburg tartomány tessenderloói vegyipari gyárában robbanás történt. A szerencsétlenség következtében, a belügyminisztérium hivatalos jelentése szerint, *eddig több mint kétszázötvenen vesztették életüket és ezren sebesültek meg;* háromszáz sebesültet kórházba vittek. Nyomban a szerencsétlenség után a német véderő egységei és a kempenlandi bányavidék különleges mentőcsapatai hozzáláttak a mentéshez. Reeder elnök, Belgium és Észak-Franciaország katonai közigazgatásának vezetője a szerencsétlenség színhelyére utazott, hogy az illetékes belga közigazgatási vezetőkkel a helyszínen ellenőrizzék és meggyorsítsák a mentést és a segélynyujtást.

(Brüsszel, május 2. — Német távirati iroda.) A belga belügyminisztérium a következő részleteket közli a tessenderloói szerencsétlenségről:

Mint már közöltük, szerdán 11 óra 30 perckor hatalmas robbanás *megsemmisítette* a tessenderloói kémiai üzemet. A gyárüzem kizárólag a belga gazdaság számára állított elő különböző fajta műtrágyát és mosószereket. A robbanás pusztító hatása többszázméter körzetre terjedt ki. Az ipartelep közelében egy technikusiskola beomlott, részben a robbanásokozta rázkódás következtében. Tessenderloo telefónközpontja üzemképtelenné vált. Igen sok ház részben elpusztult, részben súlyosan megrongálódott. Mivel a robbanás olyan időben történt, amikor *az üzemben teljes erővel folyt a munka és az iskolák is tele voltak*, az áldozatok száma igen nagy.

A Budapesti Nemzetközi Vásár mint „Háborús Vásár" kerül megrendezésre

Nagy számban jelentkeznek a Szent István-heti vásárra

Legutóbbi híradásunk óta bejárta az egész országot az a hír, hogy az idén Szent István hetében fog megrendezésre kerülni a Budapesti Nemzetközi Vásár, éspedig a komoly időknek megfelelően mint „háborús vásár". A Budapesti Nemzetközi Vásárnak ez a háborús jellege egyrészt a vásár kiállítói anyagára vonatkozik, amennyiben elsősorban azok az áruk fognak kiállításra kerülni, amelyek a magyar gazdasági élet ellenállóképességét bizonyítják és egyidejüen alkalmasak arra, hogy azt tovább fokozzák. Hasznos oktatást fog a főváros Szent István-heti közönsége a vásáron kapni a jelenlegi adott helyzet mellett a magyar ipar általános erőviszonyairól, különleges teljesítőképességéről, a különböző takarékossági eljárásokról és arról, hogy a gazdasági élet folytonossága miképpen biztosítható az újabb ipari üzem- és nyersanyagok felhasználásával még a háborús nehézségek közepette is. Másrészt háborús lesz az idei Nemzetközi Vásár külső megjelenési formájában is. Az építkezési anyagokkal való takarékosság szükségessé teszi azt, ami a melegebb augusztusi időjárás mellett kívánatos is, hogy a kiállított áruk egyrésze ne fedett területen, hanem szabad, szellős, kertes standokon kerüljön kiállításra. A takarékos anyaggazdálkodás szempontjainak az érvényesítése mellett igen nagy előnye lesz ennek a vásárt látogató nagyközönségre nézve is, amely az idei háborús Budapesti Nemzetközi Vásár legnagyobb részét szabad területen fogja megtekinteni.

A Budapesti Nemzetközi Vásár mint „háborús vásár" a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter legfelsőbb ellenőrzése és támogatása mellett máris megindította az augusztus 14—24-ig megtartandó Árumintavásár előkészítő munkálatait, amelyre a már tavasszal lejelentkezett kiállítóknak a zöme az augusztusi vásárra is megerősítette részvételét és ezenkívül újabb szakmák és jelentkezők jelentették be részvételüket különösen azon vállalatok közül, amelyeknek részvétele a hadigazdálkodás folytán igen nagy jelentőséggel bír. Minthogy a vásár az idén a nyár végén kerül megrendezésre, tehát igen nagy számban jelentkeznek a vásárra az őszi és téli cikkeket gyártó vállalatok is.

A Budapesti Nemzetközi Vásár irodája állandó permanenciában van és itt említjük meg, hogy a vásár telefónszámai megváltoztak. Az új telefónszám: 128-520. A kiállítói és műszaki ügyek osztályának külön telefónja is van: 119-649, amely maradt a régi. ⊗

Ítélet után...

„A szegedi törvényszék egy Farkas Lajos nevű szentesi asztalossegédet betörésekért kétévi fegyházra ítélt" — jelenti a „Pesti Ujság" s ezután az ibolyaszerény, „helyettem, kisvirág, tégy vallomást" stílusú bevezetés után heves kirohanást intéz a „zsidó és zsidóbarát" lapok ellen. Ugyan miért? Azért, mert ezek a lapok azt is megírták — a hírszolgálat teljessége kedvéért —, hogy „ezen Farkas Lajos" a szentesi nyilas párt ifjúsági csoportjának „lelki nevelője" volt. A „P. U." ibolyaszerénységében azonban van némi öntelt hencegés is. Mégpedig ott, ahol egész világosan kidomborodik, hogy milyen előkelő közéleti személyiség volt ez a nyilas lelki nevelő. Azt írja a „P. U.", hogy „Farkas Lajosnak erkölcsi bizonyítványa volt és a Nyilaskeresztes Párt az erkölcsi bizonyítvány alapján vette föl tagjai közé. A letartóztatott Farkas Lajos vezetője volt az Iparos Ifjak Önképzőkörének, tagja volt a Turul Szövetségnek és egyideig leventeoktató is volt."

Most már tudjuk, hogy Farkas Lajos extestvér nemcsak betörő és nyilas lelki nevelő, hanem egyéb is volt. Tekintve azonban, hogy erkölcsi bizonyítványokat nem adnak betörőknek, Farkas Lajos alighanem lelkinevelői időszakában gyüjtötte össze ezeket a szép priuszokat — netán a régiek mellé... Hiszen ő is vallotta, hogy a „szajrét", illetőleg ennek jórészét *hivatalos pártutazásainak* fedezésére használta föl. Spórolt a központi pénztár javára... De akkor miért haragszik a „P. U." az ujságokra, amelyek közölték a szegedi törvényszéki hírt? Hiszen Farkas Lajossal mindenképpen jól járt. Mikor lesz még egy ilyen takarékos és előkelő lelki nevelője a nyilas pártnak?

Bizonytalan időre elnapolták a Házat

A képviselőház pénteki ülésén *Törs Tibor* alelnök meleg szavakkal *elparentálta Sztranyavszky Sándort.* A Ház ezután általánosságban megszavazta *a közélet törvényességét és tisztaságát biztosító egyes büntetőrendelkezésekről* szóló törvényjavaslatot, majd részleteiben fogadták el *az üzleti záróóráról, a mértékek használatáról, az izraelita vallásfelekezet jogállásának szabályozásáról és a magyar-német konzuli egyezményről* szóló törvényjavaslatokat.

Az elnök indítványára ezután *bizonytalan időre elnapolták* a képviselőház üléseit.

A munkásirodalom eseménye!

Most jelent meg:

Gárdos Mariska: A nő a történelem sodrában

című könyve

KÉTHLY ANNA előszavával.

Kapható a Népszava könyvkereskedésében és a Népszava kiadóhivatalában

Bolti ára 4.80 pengő.

Szervezett munkásoknak kedvezmény!

Egy spanyol gyorsvonat szerencsés szerencsétlensége

(*Madrid, május 2.* — Stefani.) Az elmúlt napok hatalmas esőzései következtében a San Daudilio Delobregat folyó egyik hídjának tartóoszlopa abban a pillanatban omlott össze, amikor a hídon átrobogott a Barcelonából jövő *utasokkal zsúfolt gyorsvonat*. Két vasúti kocsi a mélységbe zuhant, de csodálatos módon nem szakadt el a vasúti szerelvény többi részétől, hanem *a levegőben függve maradt*. Nagy nehézségek árán sikerült az utasokat megmenteni; közülük tízen megsebesültek. A vizsgálat megállapította, hogy a tartóoszlop összeomlását nagyméretű vizalámosás okozta. A hatóságok a hídon a forgalmat felfüggesztették a híd teljes rendbehozataláig.

Május 4-én lép életbe az új nyári menetrend

Az Államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint május 4-én, hétfőn 0 órakor az egész vasúthálózaton *az új nyári menetrend* lép életbe. Ebbe a menetrendbe felvett vonatok közül azonban *átmenetileg csak a fali menetrendhirdetményeken és a hivatalos menetrendkönyvekben* közölt *„Közlekedő vonatok jegyzéké“*-ben felsorolt vonatok közlekednek.

Az Államvasutak kiadásában megjelenő „Hivatalos menetrendkönyv“ 1942. évi nyári kiadása megjelent és 2.20 pengőért megvásárolható.

Az új menetrendről részletes tájékoztatást nyujtanak még az utazóközönségnek *az állomásokon kifüggesztett* hirdetmények. Felvilágositást adnak az összes állomások.

Budapesten távbeszélőn felvilágositást adnak: a MÁV igazgatósága 228—010, Budapest Keleti pályaudvar 144—500 és 144—807, Budapest Nyugati pályaudvar 115—375 és 121—213, Budapest Déli pályaudvar 353—381 és 351—561, Budapest Kelenföld 259—877 és 259—868 számú távbeszélővonalakon.

Tartson tavaszi kúrát! Gyógyvizek, ivókúrák és gyógyfürdők P 1.80. A gyümölcskúrák gyógyhatása P 1.80. (X)

Autobusz helyett hajnali kofavonatot járat a Beszkárt

A Beszkárt közli, hogy a bosnyák-téri, a Garai téri és a Teleki téri *piaci árusoknak a nagyvásártelepre szállitására* ez évben az üzemanyagkorlátozások miatt autobusz helyett villamosvonatot járat. Ez a vonat minden *hétköznap reggel 3 óra 10 perckor indul* a Bosnyák térről. Az első ilyen járat május 1-én már közlekedett.

A hegedű kiváló szakemberei és óriási választék *Sternberg* hangszergyárban, Rákóczi út 60. (X)

Élelmiszerjegyekkel szélhámoskodtak

Róz Lajos szállítómunkás, Neufeld Jakab magántisztviselő és Pap András foglalkozásnélküli, több társukkal együtt különböző iparvállalatok bélyegzőjét megszerezve, *nemlétező munkások részére* kenyér-, zsír- és cukorpótjegyet kértek különböző élelmiszerelosztó központokból. Az ilyen módon szerzett kenyér-, zsír- és cukorpótjegyeket *a Teleki téren és a Népszálló környékén árusitották*. A rendőrség most *elfogta* a jegyeket eladó társaságot, akik ellen közokirathamisitás és élelmiszerjegyekkel elkövetett visszaélés címén indul meg az eljárás.

— **A Magyar Városok Országos Szövetsége** *május 8-án* délután 5 órakor *Nagyváradon*, a városháza közgyülési termében *rendkivüli közgyülést* tart. Az elnöki megnyitót tartja *Szendy Károly* polgármester, dr *Fabinyi Tihamér* az aktuális pénzügyi problémákról, *Lukács Ödön* a magyar városok szövetkezésének történetéről és a szövetség munkaprogramjáról, dr *Esztergár Lajos* a városok szociális feladatairól tart előadást.

Gerendási Ilonka és Breuer Jenő *ma, május 3-án* tartja eljegyzését. (X)

Szerkesztői üzenetek

V. Alajos. Az élet a legjobb tanitómester, bizzuk rá a dolgot. — **J. János.** A fogalmazás talán nem volt szerencsés, de hibának nem tekinthető, ha az említett lap ama társadalmi réteg kívánságának adott kifejezést.

Művészet + Irodalom Tudomány

Domino

Vígjáték a Madách Színházban

Domino szellemes és vidám fiatalember, aki „mindenhez ért, de semmit sem csinál“. Jelentékeny összegért „bérbeadja magát“, hogy a féltékeny férj gyanúját magára vonja és ezzel mentesítse a férj bosszújától az igazi udvarlót. A hálátlan szerepet addig játssza, amig az események természetes fejlődése szerelmet érlel közötte és az asszony között és a két egészséges fiatal egymásratalál, az érdektelen és okvetetlenkedő férj és az unalmas házibarát feje fölött.

Vígjáték, semmi több. A Madách Színház, amely nyitásának napjától hozzászoktatta közönségét ahhoz, hogy komoly problémákat visz színpadára, most, az évad vége felé ezzel a szórakoztató csemegével kedveskedik nézőinek. A súlyos problémák után a könnyű és kacagtató szórakozás derűje tölti meg a nézőteret. Vígjáték, semmi több, mondottuk — de ezzel nem értékeltük le a bemutatott darabot, *Marcel Achard* francia szerző művét, hiszen jó vígjátékot írni nem kis érdem. Márpedig a „Domino“ *jó vigjáték*. Friss és eleven párbeszédekben pereg a cselekmény, az utolsó felvonásvégig érdeklődést kelt és alkalmat ad a színészegyüttesnek pompás játékra.

Várkonyi Zoltán a főszereplő. Új oldaláról mutatkozik be a tehetséges és joggal népszerű művész. Vidám fiatalságának könnyed derűje aranyos sugárral vonja be a játékot, mulattat és pillanatok alatt megszeretteti magát. *Sennyei Vera* a partnere, üdén és nagyon rokonszenvesen játssza a fiatalasszonyt. *Greguss Zoltán* néhol csaknem bohózati síkra szalad a férj alakításával, szerepe azonban megengedi ezt, az udvarló *Szakáts Zoltán*, jól formálja meg a félszegül szerelmes francia nyárspolgárt. Remek jellemszerepben kacagtatóan mulatságos *Tapolczai Gyula*, *Fáykiss Dóra* szép és kedvesen beszél. Macskaszerű szobaleányszerepében friss és közvetlen *Désy Mária*.

A darabot *Heszke Béla* fordította, szerencsés ötlet, hogy a marseillei tájszólásban beszélő „vagány“ mondatait pesti körúti nyelvre ültette át. A fordítás egyébként is ízes, jó munka. *Pünkösti Andor* tempósan, gyors ütemben rendezte a darabot.

Meg kell említenünk, mint különös érdemet, hogy a színháznak alig egy hét alatt kellett elkészülnie a váratlanul műsorra került darabbal és a rendkívül kevés próba ellenére lendületes és zökkenők nélkül való az előadás.

Erdődy János

Gazdátlan asszony

Bemutató az Andrássy Színházban

Az Andrássy Színház vígjátékot ígért a közönségnek s a közönség vígjátékot kapott. *Barabás Pál* új darabjának hőse a jómódú polgári körök fiatal asszonya, akinek mindvégig legnagyobb problémája a szerelem, illetőleg a jelen esetben a szerelem egyik speciális formája: a házasság. A gazdátlan asszony egy szép napon beleún házassága idillikus csendjébe és elhatározza, hogy vakációra megy. A polgári kényelmet, férje langyos gondoskodását, otthona békéjét unalmasnak és iszaposnak találja és úgy érzi, korai volna még elhervadni a vattázott nyugalomnak ebben a fészkében. Vakációja alatt azután megkapja mindazt, amire eddig áhítozott: az izgalmat, a kalandot, a flörtöt, a szerelmet.

Ez volna a darab témája. Hozzá kell tenni beszámolónkhoz természetesen azt is, hogy ez a „vígjáték“ körülbelül úgy viszonylik az igazi komédiához, mint a flört a szerelemhez. Megmarad mindvégig az élet felszínén, helyzeteket lát inkább, mint jeleneteket, családi problémákat inkább, mint társadalmi kérdéseket. A produkció mindenesetre megfelel azoknak a szándékoknak, amelyek ma a színházpolitikát irányítják. Egy gondtalan, ráérő asszony „forradalmat“ csinál a házasságában, mert unatkozik — ez az a téma, amely eloszlatja a mindennapok keserves gondjait és kiszakítja a gyötrő problémák bilincseiből. Fölösleges mondanunk, hogy a színházpolitikának ez a szándéka ritkán esik egybe a művészet útjával.

A közönség mindennek ellenére jól szórakozott. Ebben nagy érdeme van *Bulla Elmának*, aki színesen árnyalta és művészettel játssza szerepét. *Hajmássy Miklós*, a partnere helyenként egészen színtelen és tompa. *Vaszary Piri* alakítása a darab egyik erőssége. Ez a színésznő érzi legjobban a komikum lényegét. A közönség sokat tapsolt a nevettetés nagy mesterének, *Latabár Kálmánnak* és *Mihályffy Bélának*. Ügyes volt *Turán Endre* és *Kiss Éta*. A darab rutinos rendezése *Vaszary János* munkája, a díszleteket *Dudás László* készítette.

— Ly —

„A fösvény“ ifjúsági előadáson

„A fösvény“ került előadásra a mult hét három napjának délutánján a Művelődés Házában nagysikerű ifjúsági előadások keretében. Többször megírtuk már ezen a helyen, hogy a Nemzeti Színház együttese nem egyszer ezeket az előadásokat használja fel új rendezői elgondolások érvényesítésére vagy új színészi technika kipróbálására. Ezeknek a kísérleteknek az eredményeit veszi át igen gyakran a Nemzeti Színház és csak sajnálkozhatunk, hogy az itt műsorra kerülő klaszszikusok is miért nem kerülnek át gyakrabban az ország első színházának deszkáira.

„A fösvény“ Molière egyik legemlékezetesebb és legfrissebb remekműve. A középfokú iskolákban kötelező olvasmány. Tankönyvek és tanárok úgy állítják az ifjúság elé, mint a fukarság és zsugoriság vétkének kifigurázását, azt azonban rendszerint nem elemzik, hogy *a fösvénység véres szatirája milyen kapcsolatban áll Molière korával és személyével*. Molière polgári családból származott és a polgárság élete, problémái és alakjai jelentették írói és emberi élményeinek alapanyagát. „A fösvény“ Harpagon tulajdonképpen a korai kapitalizmus uralkodó figurájának, az *uzsoratőkésnek* a kitünő rajza. *Harpagon alakjában már megtalálható a kapitalista, a tőkés egész lelki keresztmetszete*. Kómikum ez a józan és egészséges értelem szemszögéből: ezért *vigjáték* „A fösvény“. De Harpagon, az uzsorás szemében a Pénz, a Kamat a legfőbb jó, elvesztése ezért tragikum és katasztrófa. A vígjáték a komikum csúcsán a tragédia szélét súrolja s Harpagon nagy monológja a nézőben már a nagy lélektani drámák borzongását idézi.

Major Tamás rendezése tisztán felfogta a darabnak az értelmét s a rendezés ezt a feismerést szolgálta. Realisztikus, egészséges humor, tréfa és éles szatira, a szó igazi és elsődleges értelmében vett *játék* jellemezte az előadást. Major Tamás Harpagonja nagy és tiszteletet érdemlő alakítás: a negyedik felvonás monológja döbbenetes és lenyűgöző erejű. *Szabó Sándor* és *Pataki Jenő* jókedvűen játszott, *Mészáros Ági* üde és kedves volt. A darab lényegét a címszereplőn kívül *Oltyai Magda*, *Gobbi Hilda* és *Rajczy Lajos* érezte meg legjobban: alakításuk nagyszerűen érvényesítette a rendezés elveit.

l. g.

A Budapesti Kórus

hangversenyezett kedden este a Városi Színházban *Bárdos Lajos* vezénylete alatt. Szép műsorán *Bach* 21-ik kantátéja szerepelt („Ich hatte viel Bekümmernis“), továbbá *Sztravinszky* Zsoltárszimfóniája és *Kodály* „Budavári Te Deum“-a.

Pontosan tíz éve annak, hogy Bárdos Lajos a Zsoltárszimfóniát Budapesten bemutatta. A mű akkor új volt, 1930-ban iródott és szerzőjének *ötvenedik* születésnapját 1932-ben ünnepelte meg a nemzetközi zenevilág. *Igor Sztravinszky*, a Párizsba emigrált és jelenleg Amerikában élő orosz zeneszerző most hatvanéves. Egyidős *Kodály Zoltánnal*. Őket ünnepelte ismét a Budapesti Kórus ezzel az összepárositó műsorválasztásával.

De *Bach* és *Sztravinszky* művei ezúttal nélkülözték a kivitel kellő biztonságát. Örültünk ugyan már a Sztravinszky-előadás puszta tényének is, hiszen ilyen nagyszabásu modern mű betanitására — és betanulására — csak kevesen tökélik el magukat manapság. Csakhogy az áldozatkész eltökélés még csak *etikai* ér-

Royal Revűszínház
Májusi új műsor premierje 4-én, hétfőn
HEINEMANN SÁNDOR
új produkciója:
»ROYAL KURIR«
Revűsített napilap tánccal, muzsikával, humorral.
Rév Erzsi: Ginger Rogers, Bárczy Kató: Ophélia, 4 Dimitroff: görkorcsolyázás a fejtetőn, Sisters Dobritsch: kötéltáncos világbajnokok, 2 Fejes, Nita és Roy, Eleki Gréte.
HEINEMANN SÁNDOR
és 16 tagú zenekara.
Rendező: Nádor Jenő, közreműködők: Kemény Olly, Fodor Artúr, Szendrő József, Lugosi György, Óváry Tibor, Sáray Zoltán, Laboch Gerard.
Előadások kezdete: este ½9 órakor. Csütörtökön, szombaton, vasárnap és ünnepnap a délutáni előadások ½5 órakor kezdődnek.
Pénztári telefon: 224-064

Országos Kertészeti és Virágkiállitás
Városliget (Stefánia út)
VIRÁG! ZÖLDSÉG! FAISKOLA!
Május 13-25-ig!
Nyitva: reggel 8-tól este 8-ig!
Kedvezményes jegy kapható: Kultúrpropaganda jegypénztáraink-nál. Erzsébet körút 35. Tel.: 222-293 és Conti ucca 4. Tel.: 130-330, 31, 32

HANGVERSENYEK

Bp. Hangv. Zenekar 8-án Varga—Kerényi Irén—László

közr. **Mozart:** Egy kis éji zene, **A-dur** zongoravers., áriák, dalok. **Paganini:** hegedüvers. 3 tételben. Vez.: **Országh.** (Koncert)

*

Mozart 2 motetta, G-dur **heg. vers., Saint Saëns:** la nuit (először), **Péter:** Székely kantáta (bemutató), **Osváth J., Végh S., Székesf. Ének- és Zenekar.** Vez.: **Karvaly,** máj. 5. **Zeneak.** Jegyek **Népmüv. Biz.,** Szép-utca 5.

*

KREUTZBERG 18-án!

A **világhirü táncos** páratlan sikerü két táncmatinéja után 18-án *este* **uj, hatalmas müsort** mutat be az **Operettszinházban.** Jegyek a **szinháznál, Rózsavölgyinél,** jegyirodákban.

*

ROZSAVOLGYI HANGVERSENYEI:

Csajkovszkij-est szerdán

Komor vez. **V. szimfónia,** hegedüverseny **(Hegedüs Miklós),** zongoraverseny b-moll **(Hajdu István)** Z. 8.

Parasztbecsület 11-én

8-kor a Müvelődés Házában. **Beecsy** Mária, **Halmos** János, **Maleczky** fellépével. Vez.: **Rubányi.** II. részben hangverseny **Vásárhelyi** Magda, **Halmos, Janesin** Ferenc, **Maleczky** közr.

Erről az Óceánig

13-án. *Költészetben — Muzsikában.* Fellépnek: **Déry** Sári, **Fellegi, Kiss** Manyi, **Koilár** Livia, **Ladomerszky, Németh** Anna, **Rácz** Vali, **Senyey,** *Bakay,* **Bilicsy, Greguss, Kőváry, Lendvay** Andor, **Pethes, Rösler, Sárdy.** Kisér: **Rubányi.** Z. fél 9. Jegyek jegyirodákban is.

*

CIOMPI hegedüestje

5-én, kedden Z. fél 6. Jegyek **Harmónia** jegyirodákban.

JAZZ MAJÁLIS

ma este 8 órakor VIGADÓ

Rácz Vali, Kelly Anna, Goll Bea, Bihari B. József, Latabár K., Kőváry Gyula, Szabó Kálmán jazz-trio, Stummel tánczenekar, Pécsi Öregdiákok, Holéczy együttes, Szántó Gyula Szűcs Stefánia, Moretti Giuseppe, Bársony Ilona, Bella hárfaegyüttes, Kállai Ottó, Sorelle jazzvokál, Kádár Andrea. Jegyek 1—5 P-ig.

Revüsitett napilap a Royal-ban

A *Royal Revüszinház* május 4-én, hétfőn este fél 9 órakor tartja uj müsorának premierjét. *Heinemann* Sándor májusi produkciójának cime: *„Royal Kurir"*. Revüsitett napilap. Megelevenednek az ujságok rovatai: a vezércikktől kezdve a lósportrovatig. Lesz rendőrségi, törvényszéki és filmrovat, sőt közgazdasági rovat is. A májusi zenekülönlegesség: Heinemann Sándor orgonán eljátssza *„Orgonavirágzás"* cimü dalát, 16 tagu jazz-zenekarának kiséretével. A Royal Revüszinház népszerü kis primadonnája, *Rév* Erzsi, mint Ginger Rogers szerepel a zenei számban Óváry Tiborral. *Bárczy* Kató a Hamlet-paródiában Ophéliát játssza. A szőke *Kemény* Olly csatlakozik a Royal szépség-galériájához. *Nádor* Jenő rendezi a májusi revüt, *Fodor* Arturnak ismét alkalma nyilik a nevetőizmok megmozgatására és pompás szerepet osztottak *Lugosinak*, valamint *Szendrőnek*. A 4 Dimitroff az emberi teljesitőképességnek csodája: *a bolgár kislányok a fejük tetején görkorcsolyáznak*. A Sister *Dobritsch* kötéltáncos világbajnokok. A nagy artistaműsorból még kiemeljük a 2 *Fejest* és felhivjuk a figyelmet a *Nita* és *Roy* számra. A Roy müvésznév alatt ugyanis *Bartha Károly, Európa hátuszóbajnoka reptőzik.*

Május 10-én, vasárnap ½1-kor, Sportcsarnok

Jazz-párbaj

CHAPPY — LEN HUGHES zenekarai és dizőzök, brácsák, szaxofonok, jazz-zongorák, dobok soha nem látott párviadala!

„Egy ezredévi szenvedés" befejező estie: „Rendü'etlenül"

Május 13-án zárul le az „Egy ezredévi szenvedés" irodalmi ciklus. Az utolsó előadás gyüjtőcime: „Rendületlenül" A müsoron *Ady, Babits, Kosztolányi, Tóth* Árpád, *Juhász* Gyula, *Karinthy* Frigyes, *József* Attila, *Kassák* Lajos, *Illyés* Gyula, *Fodor* József, *Sik* Sándor, *Dsida* Jenő, *Remények* Sándor költeményei szerepelnek. A zenei részben *Bartók* és *Kodály* zeneszámait kapjuk. A verseket a már régen bevált kitünő előadógárda tolmácsolja. Rendező: *Hont* Ferenc.

Szeged nagyobb szintársulatot kap

Szeged város szinügyi bizottsága hozzájárult ahhoz a tervhez, hogy a szinház személyzetének létszámát nagymértékben felemeljék. Igy a szegedi szinház személyzete 80 főből fog állni A szerződtetéseket a kulturtanácsnok és a szinigazgató közösen köti, de ezt a polgármester döntése véglegesiti.

A Vidám Szinház programmja

Azzal a hirrel szemben, hogy *Kiss* Manyi megválik a Vidám Szinháztól, *Szüle* Mihály, a Vidám Szinház igazgatója a következőket mondja:

— Igaz, hogy *Kiss* Manyi a Madách-Szinház nyári operettjében játszik, mert szerződése oda köti, hiszen én csak kölcsön kaptam május huszadikáig. Addig azonban nálam játszik. Sajnos pótolni nem tudom, ezért kénytelen vagyok uj darabot bemutatni, pedig a „Leány a talpán" dacára annak, hogy tul van az ötvenedik előadáson, telt házakat vonz. Ugy tervezem, hogy összel ismét müsorra tüzöm ezt a kitünő zenés vigjátékot. A nyarat nyitható tető mellett egy mulatságos bohózattal szándékszom keresztüljátszani. A darabot *Harsányi* Zsolt forditotta.

Utolsó előadás

A Pódium kabaré az első, mely megkezdi nyári szünetét. A mérlegutcai kis szinház holnap, vasárnap játssza utoljára *Kacagó esték* cimü müsorát és ezzel becsukja kapuit.

Női napozó

— A Komédia májusi uj müsora —

Nagy müsort mutatott be szombaton a Komédia Orfeum. Bármely nagy világvárosi varieté a szinpadára tehetné ezt a valóban élvezetes revüt, mely tele van ötlettel, humorral, ugyhogy szünni nem akaró kacagás és tomboló taps vonult végig az egész müsoron. A páratlan humoru *Will Detta*, a zenehumoristák királya, a frappáns humoru *Feleky* Camill, aki két remek bohózat főszepében és egy Mistinguett-paródiában remekelt, az örökiju *Türk* Berta, magánszámaival magával ragadta a közönséget. A szövegrész (Nádassy, Halász, Lőrincz) elejétől végig ujszerü és ötletes, a zene (Erdőss László és Pálmay György) pattogó, szines és fülbemászó, a diszletek és jelmezek pompásak, a görlök remekül betanitva és beleillesztve a revü cselekményébe. Élvezetes jó müsor, melyet nagyszerü artisták tarkitanak. Will Dettán kivül fellép még Bood & Bood paródisták, Mimi és Teddy Blanc bravurtáncokkal, a Bodó-pár excentrikus számmal és Mimy *Blanc*, aki most már nemcsak dizőzutánzatokat ad elő, hanem önálló számokkal arat nagy sikert. A revüben nagyszerü szerepeket játszanak még *Barna* Anci, *Kamilly* Judith és a kitünő *Misoga* László. A *Női napozó* nagyon jó és ha ezzel a müsorral zárja a Komédia az évadot, akkor nagyon későn lesz szezonzárás idén a Komédiában.

SZINHÁZAK MÜSORA:

Vasárnap, május 3-án

OPERA: A mosoly országa (délután 3). — Don Carlos (½8). Rendkiv. vendégc., A. 4.
NEMZETI: Három mama (délután 3). — Ármány és szerelem (7). VIII. 15.
MÜVELŐDÉS HÁZA: A VII. ker. leventék sportbemutatója (délelőtt ½11). — Magyar Nóta Kivánsághangverseny (délután 4). — A Magyar Munkásifjak estje (este ½8).
MADÁCH: Domino (délután ½4 és este 8).
NEMZETI KAMARA: Koncert (½4 és ¾8).
VIG: Naplemente előtt (délután ½4). — A tábornok (este 8).
UJ MAGYAR: Vén diófa (½4 és 8).
ANDRÁSSY: Viharos szerelem (délután ½4). — Gazdátlan asszony (este 8). A. bérlet.
PESTI: Tüzvész (délután 4 és este 8).
PÓDIUM: Kacagó esték (5 és ¾9).
KAMARA VARIETÉ: Sztárszanatórium (délután ½4 és ¼7; este 9).
FŐVÁROSI OPERETT: Tahiti gyöngye (délután ½4 és este 8).
VIDÁM SZINHÁZ: Leány a talpán (4 és 8).
NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK: Mesejáték (délután 4). — Kacagó-est (este 8).
ROYAL REVÜSZINHÁZ: Hurrá, tavasz! (délután ½5 és este ½9).
KOMÉDIA ORFEUM: Női napozó (½5, ½9).
ERZSÉBETVÁROSI: Vedd le a kalapod a honvéd előtt! (¼4, ¾6, ½9).
JÓZSEFVÁROSI: Vedd le a kalapod a honvéd előtt (délután ¼4 és ¾6; este ½9).
KISFALUDY: Dolly (¼4, ¾6 és ½9).
FENYES-CIRKUSZ: Halálugrás a levegőben és a 4 French (délután 4 és este 8).

A SZINHÁZAK JÖVŐHETI MÜSORA

OPERA: André Chénier (Népmüv. Biz. O. 8.). Kedden nincs előadás. Szerda: István király; Szent fáklya (E. 23). Csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Hegyek alján (C. 21.). Szombat: A végzet hatalma (D. 23.). Vasárnap: Nincs előadás.
NEMZETI: Hétfő (K2. 8.), kedd (X. 16.), csütörtök (V. 16.) és péntek este (NII. 8.): A Dárday-ház. Szerda: Három mama (bérletszünet). Szombat (bemutatóbérlet 17.) és vasárnap este (I. 17.): Hibások. Vasárnap délelőtt: Vivás és táncvizsga (a Szinmüv. Akadémia előadása); délután: A sasfiók.
NEMZETI KAMARA: Egész héten minden este és vasárnap délután: Koncert.
MÜVELŐDÉS HÁZA: Hétfőn nincs előadás. Kedd délután: Mesedélután a Gyermekhét keretében. Szerda este: A sasfiók (A. 10.). Csütörtök délután: János vitéz (gyermekheti operaelőadás). Péntek délután: Babatündér és Pesti karnevál (gyermekheti operaelőadás). Szombat délután: Diákkaptár-előadás: este: Müvészest. Vasárnap délelőtt: Gyermek-matiné; d. u.: Denevér (V--II. 5.). este: A mosoly országa (V-III. 8.)
MADÁCH: Egész héten minden este és vasárnap délután: Domino.
VIG: Hétfő (A. bérlet), kedd (B.), csütörtök, péntek (E.) és vasárnap este: A tábornok. Szerda, szombat este és vasárnap délután: Naplemente előtt.
UJ MAGYAR: Egész héten minden nap este és vasárnap délután: Vén diófa.
ANDRÁSSY: Egész héten minden este: Gazdátlan asszony. Vasárnap délután: Viharos szerelem.
PESTI: Egész héten minden este és vasárnap délután: A bolond Ásvayné.
KAMARA VARIETÉ: Egész héten minden este, csütörtök, szombat és vasárnap dél után: Sztárszanatórium.
VIDÁM SZINHÁZ: Egész héten minden nap nap este és vasárnap d. u.: Leány a talpán.
NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK: Hétfő, szerda és péntek este: Opera. Csütörtök, szombat és vasárnap este: Kacagó-est. Kedden délután és este: Toldi. Minden délután: Mesejáték.
ROYAL REVÜSZINPAD: Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap délután: Royal Kurir.
KOMÉDIA ORFEUM: Egész héten minden este és vasárnap délután: Női napozó.
ERZSÉBETVÁROSI: Május hóban minden nap délután és este: Vedd le a kalapod a honvéd előtt!
JÓZSEFVÁROSI: Május 1—7-ig minden nap délután és este: Vedd le a kalapod a honvéd előtt!
KISFALUDY: Május 1—7-ig minden nap délután és este: Dolly.
FÉNYES-CIRKUSZ: Minden nap délután és este: Halálténc a levegőben és a 4 French.

Mozi müsorok

(Sz. = szombat, v. = vasárnap, ü. = ünnep.)

ADMIRÁL. La Conga. (11, ½3, ¾5, 7, ¼10.)
ALKOTÁS. Bizsu. (¼4, ¼6, ¼8, ¼10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **5 óra 40 perc.**
ANDRÁSSY. Talpig uriember. (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, v. és ü.: ¾2, ¾4, ¾6, 8, 10.) Vas. d. e. 11-kor: **Férjet keresek.**
ATRIUM. Dr. Kovács István. (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü.: ½4-kor is.)
BELVÁROSI. La Conga. (4, 6, 8, 10, v. és ü.: jobb t.: 2-kor is, bal t.: ¾3, ¾5, ¾7, ¾9.)
BELVÁROSI HIRADÓ (181-244). **Kárpátalja zöld aranya. Betontörök. Rajzos hiradó a harckocsikról. Magyar, Ufa- és Luce-hiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig.
BODOGRÁF. La Conga. (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: 11, ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10.)
BROADWAY. Enyhitő körülmény. (¼4, ½6 ½8, ½10, sz., v. és ü.: ½2-kor is.)
CAPITOL. Halálténc. (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.)
CASINÓ. Kádár, kontra Kerekes (½6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü.: ½4-kor is.)

A 103 NEM TÉRT VISSZA

CITY. Dr. Kovács István. (¾6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü.: ¾4-kor is.)
CORSO. Fekete liliom. (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü.: ¼4-kor is.)
CORVIN. Határvadászok. (5, ½8, ½10, sz., v. és ü.: ¾3-kor is.)
DÉCSI. Kádár, kontra Kerekes. (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü.: ¼4-kor is.)
ELDORÁDÓ. Szerelem nem szégyen. (4, 6 8, 10, v és ü.: 2-kor is.)
ELIT. Nevadai hajtóvadászat. (4, 6, 8, 10, v. és ü.: 2-kor is.)
FORUM. Csodatevő szerelem. (¼6, ½8, ¾10, sz., v. és ü.: ¼4-kor is.)
HIRADÓ FILMSZINHÁZ (222-199). **Kárpátalja zöld aranya. Az utitársak. Rajzos hiradó a harckocsikról. Magyar, Ufa- és Luce-hiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 9—24 óráig.
HOLLYWOOD. Mumia bosszuja. (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **Bors István.**
IPOLY. A néma kolostor. (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **Közbelép a feleségem.**
JÓZSEFVÁROSI. A forradalmár. (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **Szélhámosnő voltam.**
KAMARA. Szüts Mara házassága. (11, 2, 4, 6, 8, 10.)
LLOYD. Alkonyat. (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.)
NYUGAT. Névaparti nász. (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.)
ODEON. Bizsu. (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **Rákóczi-induló.**
OTTHON. La Conga. (¾3, 5, 7, ¼10, v. és ü.: ¾1-kor is.)
PALACE. Mellékutca. (11, 2, 4, 6, 8, 10.)
RADIUS. Diákévek. (½6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü.: ¼4-kor is.)
REX. Congo Maisie. (½5, ¾7, 9, sz.: ¼4, ½6, ½8, ¼10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **Matiné.**
RIALTÓ. A forradalmár. (11, 1, 3, ½6, ½8, ½10.)
ROYAL APOLLO. Dr. Kovács István. (½6, ½8, ¾10, sz., v. és ü.: 3-kor is.)
SCALA. Két lómadár. (½6, ½8, ¾10, v. és ü.: 3-kor is.
STUDIÓ. Magdolna. (11, ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10.)
TIVOLI. Bizsu. (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, v. és ü.: ¾2-kor is.)
TURÁN. La Conga. (11, 1, 3, ½6, ½8, ¾10.)
VESTA. Nem gyerekjáték. (11, ½2, ¼4, ½6, ½8, ¼10, v. és ü.: 11, 2, 4, 6, 8, 10.)

Holnaptól újra gyönyörködhet **Jávol Pál,**
Simor Erzsi és **Sárdy János** nagysikerü filmjében

UTOLSÓ DAL

HOLNAP **OMNIA**

KÖZGAZDASÁGI UJSÁG

A Magyar Általános Kőszénbánya jubiláris közgyülése

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat ünnepélyes keretek között tartotta meg április 30-án 50 éves jubileumi közgyülését, melyet *Varga* József dr. titkos tanácsos, m. kir. iparügyi miniszter ur, továbbá *Kádas* Károly dr. államtitkár, *Alliquander* Ödön miniszteri tanácsos, az iparügyi minisztérium bányászati közigazgatási osztályának vezetője és a budapesti m. kir. Bányakapitányság képviseletében *Deák* József dr. bányahatósági főtanácsos urak is megtiszteltek megjelenésükkel.

Scitovszky Tibor dr. titkos tanácsos, ny. miniszter, a társulat alelnöke, hódolatteljes szavakban emlékezett meg Főméltóságu Kormányzó Urunkról, valamint a Kormányzóhelyettes Ur ő főméltóságáról és dicsőségesen harcoló honvédeinkről, majd meleg szavakban üdvözölte *Varga* József dr. iparügyi miniszter urat és a többi magas vendéget, megköszönve a társulatot megjelenésükkel ért kitüntetést.

Varga József dr. iparügyi miniszter ur közvetlen szavakban köszönte meg az üdvözlést és szivélyesen köszöntötte a ritka jubileumot ünneplő társulatot, kiemelve, hogy egy magyar szénbányavállalat 50 éves jubileuma oly ritka ünnepség, mely nemcsak a vállalatnak, hanem az egész nemzetgazdaságnak ünnepe. Rámutatott azon kezdeti nehézségekre, amelyekkel a magyar szénbányavállalatoknak meg kellett küzdeniök, különösen a magyar szén értéke és használhatósága iránt a századfordulókor még táplált, azóta már valótlannak bizonyult előitéletek miatt. Elismerését fejezte ki a termelésnek azon szelleme iránt, melyet megalakulása óta a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat meghonositott és kérte a társulat jelenlegi vezetőségét, hogy továbbra is töretlen szellemben folytassa munkásságát nagy jövő előtt álló hazai iparunk és nemzetgazdaságunk üdvére.

A hosszantartó, nagy tetszést aratott üdvözlésért *Scitovszky* Tibor dr. elnök mondott köszönetet, majd *Vizer* Vilmos, a társulat vezérigazgatója emlékezett meg az 50 év eseményeiről és szemléltetően illusztrálta a Magyar Általános Kőszénbánya szerepét a hazai ipar kifejlesztésében és Magyarország közgazdaságában. Beszédét a vállalat belső életére vonatkozó visszaemlékezésekkel és a vállalat 50 év alatti felvirágoztatásával érdemeket szerzett vezetőkről, tisztviselőkről és munkásságról való megemlékezéssel fejezte be.

Elnök ezután beszámolt arról, hogy a társulat az 50 éves évfordulót tisztviselőinek, munkásainak és nyugdijasainak jelentős ajándék nyujtásával kivánja emlékezetessé és örömteljessé tenni; továbbá a hadiárvák támogatására 250.000 pengő, a Magyar Vöröskereszt javára 250.000 pengő, a Nemzeti Önállósitási Alap javára 25.000 pengő és kulturális célokra 150.000 pengő adomnáyt juttatott.

A közgyülés egyhangulag tudomásul vette az igazgatóságnak az 1941. évről szóló beszámoló jelentését. Ez az évi jelentés a társulat üzletmenetére és általában a nemzetgazdasági viszonyokra befolyással biró események rövid ismertetése után *a széntermelésnek emelkedéséről számol be.* A társulat szénbányászata — beleszámitva a vezetése alatt álló Borsodi Szénbányák Részvénytársasága termelését is — *uj csucsteljesitményt ért el.* Rámutat a jelentés azokra a nehézségekre, amelyeket a társulatnak a szén iránt jelentkező rendkivüli kereslet kielégitése folytán le kellett küzdenie. Az előző évi jelentésben már emlitett beruházási hozzájárulás esedékes részlete cimén az elmult évben a társulat kb. 5½ millió pengőt fizetett ki. A Nemzeti Beruházási és Erdélyi Államkölcsönből annakidején jegyzett 36 millió 040.000 pengő névértékü kötvényből az időközi visszavásárlások figyelembevételével ezen értékpapirok 33,724.832 pengővel szerepelnek a társulat zárszámadásaiban, mig az ezt terhelő banktartozás 26,178.857 pengőt tesz ki. Az ugynevezett Erdélyi Nyereménykölcsönből a társulat tisztviselői és munkásai hazafiasságuk és áldozatkészségük tanujeleként 500.000 pengő névértékü kötvényt jegyeztek, mely jegyzések összegét a társulat előlegezte alkalmazottai részére. E nyereménykölcsönből a társulat alkalmazottainak nyugdijintézete további 500.000 pengőt, mig az érdekeltségi vállalatok nyugdijintézménye külön 150.000 pengő névértékü nyereménykötvényt jegyzett.

Nemcsak a széntermelés és brikettgyár, de a felsőgallai és beremendi portlandcementgyárak, továbbá a felsőgallai, hejőcsabai és beremendi mészkőbányák és mészégetők, valamint a felsőgallai karbid- és ferrosziliciumgyárak és aluminiumgyár termelése is az előző évhez képest számottevően emelkedett. A felsőgallai bauxitcementgyár és szénlepárolótelep termelése a tavalyi keretek között mozgott. Az aluminiumgyárral kapcsolatosan még megemlitendő, hogy e gyártelep további bővitését kezdte meg a társulat, amelynek befejeztével előreláthatóan az 1942. év nyarán az üzem termelőképessége jelentékenyen emelkedni fog. A tatabányai villamoserőmü termelése emelkedett. E villamos erőmü további bővitési munkálatai befejezés előtt állnak.

A társulat munkásjóléti és kulturális tevékenységére jellemző, hogy *az 1941. évben szociális és kulturális célu kiadásai több, mint 7.5 millió pengőt tettek ki.* A vállalat továbbra is fenntartotta szociális gondoskodását, igy iskoláiban közel 7000 gyermeg részesült teljesen ingyenes oktatásban, 110 gyengébb szervezetü munkásgyermek erdei iskolájában szanatóriumi gondozásban és ellátásban, továbbá az erre rászoruló 130 munkásgyermek ingyen balatoni nyaraltatásban.

Az érdekeltségi vállalatok közül a Borsodi Szénbányák Részvénytársasága széntermelése emelkedett, áramtermelése az előző év szinvonalán mozgott. Az ujonnan megnyitandó sajóvelezdi bánya feltárása és korszerü felszerelése folyamatban van. A vállalat a tavalyi osztalékot fizeti. Az Urikány—Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt., a „Granit" Porcellán- és Kőedényárugyár Rt., a Hazai Mechanikai Palackgyár Rt. és az Ipari Robbanóanyag Rt. forgalma emelkedett. A Friedr. Siemens Müvek Vasöntő és Hőtechnikai Gyár Rt. termelése és üzleti forgalma az előző évivel szemben kissé, mig a Talai Szén- és Brikettárusitó Rt. forgalma a vidéki szénszükséglet ugrásszerü emelkedése folytán erősebben visszaesett. A Magyar Általános Utépitő Rt. az elmult évben is jól volt foglalkoztatva. A nagyszámu villamossági vállalatok is általában kielégitő eredményt értek el az elmult évben.

A közgyülés megállapitotta az igazgatóság részéről előterjesztett 1941. évi mérleget és jóváhagyta a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot, amely szerint az értékcsökkenéstartaléknak 3,800.000 pengővel, az ipari üzemek értékcsökkenési tartalékának 1,800.000 pengővel történt dotálása, az igazgatóság és a tisztviselők alapszabályszerü jutalékára forditott 464, 050 pengő 80 fillér levonása után az előzőévi nyereségáthozattal együtt mutatkozó 6,887.669.28 pengő tiszta nyereségből az általános tartalékra 750.000 pengő, az alkalmazottak nyugdijalapjára 1,200.000 pengő, a hadiárvák támogatására 250.000 pengő, a Magyar Vöröskereszt javára 250.000 pengő, a Nemzeti Önállósitási Alap javára 25.000 pengő, kulturális célokra 150.000 pengő, *osztalékra* részvényenként *17 pengő* fordittassék, a fennmaradó 148.669.28 pengő pedig az 1942. év számlájára vitessék át. Az 1941. évi 50. számu osztalékszelvények május hó 4. napjától kerülnek beváltásra.

Ezután a közgyülés az *igazgatóság* lejárt tagját, *Perényi* Zsigmond bárót, a *felügyelőbizottságba* pedig *Kürthy* Istvánt és *Szalay* Gábor dr. bárót ujból megválasztotta, mig a felügyelőbizottság uj tagjává *Csáky* Károly grófot választotta be.

A társulat igazgatósága *Leskó* Béla h. bányaigazgatót és *Herczegh* József dr. bányafőfelügyelőt bányaigazgatókká, *Makray* Imre dr. h. igazgatót igazgatóvá, *Fehér* György dr., *Hidvéghi* Jenő dr., *Kováts* Zoltán és *Labancz* Béla cégvezetőket h. igazgatókká nevezte ki, *Meszleny* Jenő dr. főmérnököt pedig cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel.

Décsey Lajos a Felülvizsgáló és Kiegyenlitő Hivatal elnöke

A pénzügyminiszter a Felülvizsgáló és Kiegyenlitő Hivatal elnökévé *Décsey* Lajos dr. miniszteri tanácsost kinevezte.

Felhivás a gazdákhoz

Több oldalról felmerült az a kivánság a gazdák részéről, hogy a honvédség által végleg tulajdonbavett lovak, járművek, szügyhámszerszámok és azok tartozékai után járó becsértéket a helyszinen azonnal kapják kézhez. A honvédelmi miniszter erre vonatkozólag a szükséges intézkedéseket megtette. Azok a gazdák tehát, akik átadott lovaikért járműveikért a becsértéket a legutóbbi rendelkezésektől eltérőleg nem a helyszinen kapták kézhez, a birtokukban lévő elismervénnyel forduljanak azon alakulat gazdasági hivatalához, amelyeknek lovukat, járműveiket átadták, *ahol a becsértéküket azonnal ki fogják fizetni.*

SZINHÁZ

Pletykálkodás

Sauer Emilt most két éve láttam utoljára a Vigadó nagytermében. Amikor keskeny alakja, a dörgő tapsoktól kisérve, odaért a zongorához, amint leült és tonzurás fejéről a füle mögé simitotta válláig érő vékony ezüst hajszálait, valóban egy aggastyánt érzékeltetett. De mihelyt elkezdett játszani, *ő volt a legfiatalabb* mindazok között, akik ott ültek mögötte a dobogón és előtte, az előkelő nézőtéren. Természeti tünemény a maga hetvennyolc esztendejével, ahogy már úgy tetszett, darabokra tépi a fekete Bösendorfert, ahogy megejtő játékával tulharsogta az egész zenekart és elsöpörte annak minden hangszerét... Elgondolkodtam rajta, mi lehet a titka, *ebben a korban*, ennek az emberfeletti művészetnek, mely ezer színével elkápráztatja a hallgatóságot és mámorba ejti? Mi a rejtelme, hogy Sauer Emil hetvennyolc esztendejével, meg tudta őrizni tudásának példátlan erejét, hatását, varázsát? És ekkor megállapitottam magamban, hogy az utólérhetetlen virtuózitásán kivül kétségkivül a *felesége*, az a mélytüzü, ébenfekete szemü, feketehaju asszony, aki *ott ült előttem*, szürke mókusbundában, égszinkék selyemruhában, vállán két tüzpiros rózsával és áhitattal hallgatta férjét, egyedül és elégedetten, enyhe mosollyal a cseresznyepiros ajkai körül. És az ősz Mester, mielőtt leült a zongorához, egyetlen tekintetével megkereste, megtalálta kétezer ember között és mintha ebből a pillanatból meritené az ihletet, mely megszállja és tündöklővé, csaknem félelmessé teszi a játékát! Ismertem idős urakat, akik nőül véve náluknál jóval fiatalabb hölgyeket, csakhamar belepusztultak ebbe a kockázatos szerelembe. Sauer Emilné, aki *dédunokája lehetett volna férjének*, töretlenül megtartatta vele művészetének teljes pompáját. Ahogy felváltva ezt a szépséges fiatalasszonyt néztem és lehunyt szemmel a Mester játékát hallgattam, hát ötven év tünt el néhány perc alatt! Egy fiatal sziv szólalt meg a játékában minden billentyü billentésével, amint már maga is mámorosan, a balkezével a magasból hirtelen és olyan határozott biztonsággal, robusztus erővel nyult a jobbkeze mögé, mint ahogy a vércse tud lecsapni egy magányos verébre!

Szinésznőnek, szinésznek, emberemlékezet óta az a vágya, hogy fővárosi szinpadon bizonyitsa be képességét és ragyogtassa tudását, melyről elsősorban ő maga van szilárdul meggyőződve. Vége-hossza nem volna felsorolni azokat a hires művészeket, akik mind a *vidékről* jöttek a fővárosba és kerültek nagyjaink élére. A régiek közül talán a feledhetetlen *Szentgyörgyi* István volt az egyetlen, aki nem vágyott Budapestre, a fiatalok közül *Szücs* László, ez a tehetséges tenorista, aki miután a magyar királyi Operaházban, a Király Szinházban meghóditotta a közönséget, hátatforditott a fővárosnak, elment vidékre és most, mint legutóbb megirtuk, *soproni szinigazgatónak* készül.

Ezzel kapcsolatban visszaemlékezünk az első estére, amikor Szücs László, az ünnepelt tenorista, akiben sokan *Környei* Béla utódját látták, a nehéz zenei műfajt otthagyta az operettért és az *Ördöglovas* főszerepét vállalta a Király Szinházban. Ezt az érdekes bemutatót megelőzőleg a Royal Orfeum egy másik Kálmán-operett reprizére, a *Tatárjárásra* készült. Akkoriban a jólelkü, jóhiszemü *Schmidt* Mihály, a városligeti Néparéna igazgatója volt a bérlője a Royel Orfeumnak, aki elvérzett szegény azon az ötleten, hogy az Erzsébet-körúton egy Barokaldi-cirkuszt akart létesiteni. Az orfeumot tehát a balul kiütött kisérlet után kiadta egy *szinészkonzorciumnak*, mely a Tatárjárást hozta szinre. Ez a vállalkozás, tudva azt, hogy *Kálmán* Imre eljön Bécsből az Ördöglovas bemutatójára, megkérte, érkezzék egy nappal előbb, hogy jelen lehessen a Tatárjárás reprizén is. Kálmán eleget tett ennek a felhivásnak és a Tatárjárás előadásán ott foglalt helyet a Royal Orfeum proszcenium páholyában, melyet az első felvonás végén reflektorokkal élesen megvilágitottak. A közönség percekig tapsolta a népszerü komponistát.

Ezt látva Schmidt Mihály igazgató, aki feszült érdeklődéssel figyelte ezt a *gazdagon kiállitott operettet*, az egész nagy huszárparádét, odament *Árvai* Rezső titkárhoz és megkérdezte tőle, *ki az a fiatalember* ott a proszcenium páholyban, akit olyan lelkesen ünnepelnek?

— Kálmán Imre, a szerző!

Schmidt igazgató erre felsietett a páholyba, hogy gratuláljon neki. Bemutatkozott, elmondta, hogy *mint cirkuszigazgató* bejárta feleségével: *Madame Gauthier*-vel és annak *Gyuri* nevü csárdást táncoló lovával, csaknem az egész világot, de olyan *szenzációs attrakciót*, mint ez a huszárdarab, sehol sem látott!

Kálmán Imrét mélyen meghatotta az igazgató elismerése.

— És mondja csak Kálmán ur — kérdezte kisvártatva a derék cirkuszigazgató, aki az egész operettben nem látott, csak egy hatalmas attrakciót — ki csinálta ennek a nagyszerü „számnak" a muzsikáját?

Majális, a szinházak társaséletében régen nincs többé. Közben megesik ma is, hogy egy darab jubiláris előadása után igazgató, szerző és szereplők együtt vacsoráznak, de mi ez a hajdani Népszinház vigasságaihoz képest, amilyet kettőt rendeztek az évben, egy *téli bált*, előbb az Orient-, utóbb a Hungária-szállodában és tavasszal egy *majálist* a rákospalotai akácerdőben. *Blahánét* volt a háziasszonya ezeknek a majálisoknak, *Ráth* Károly főpolgármester a védnöke, aki egy ilyen tavaszi ünnepélyre malomkerék nagyságu babérkoszorut küldött a művésznőnek, nemzeti szalagján a felirással:

Rózsabokorba jöttél a világra,
Rajong érted mindenki, de hiába...

A cammogó lóvasut alig győzte szállitani a meghivott közönséget Rákospalotára, ahová a szinház tagjai kora reggel kivonultak és a legbolondosabb társasjátékokkal töltötték az időt, mig megérkeztek az ebédre az előkelő vendégek, a Nemzeti Casino tagjai, politikusok, irók, ujságirók, a művészet minden ágának képviselői. Ebéd után megkezdődtek a kacagtató tréfák, kötélmászástól, utvesztőtől, zsákfutástól egészen a szamárversenyig, este pedig *Patikárus* Ferkó, a mágnáscigány bandájának muzsikájára a tánc kivilágos virradatig. A soupé-csárdás után következett a *hölgyválasztás*.

Az egyik sarokból magas, karcsu fiatalember nézte elgondolkozva a mulatságot. *Szilágyi* Dezső társaságával együtt jött, ezuttal először volt a hires majálison.

Blaháné a *hölgyválasztásnál* felfigyelt rá, hozzá ment, elkapta és addig járta vele a csárdást, amig csak szusszal birta. *Rákosi* Jenő utóbb bemutatta a müvésznőnek az elegáns, szótalan, szerény fiatalembert, az ismeretlen táncost: *Apponyi* Albert gróf volt.

Sorry

KORPA

Fejbőr viszketése

rendszerint megindítója a hajhullásnak. Meg kell tehát tisztitani hajunkat a korpát okozó csiráktól, egyúttal termékenyebbé tenni a fejbőrt. Ezáltal létesitjük a hajszálak megmaradásának feltételeit. A korpa eltünik, a fejbőr nem viszket, a hajhullás fokozatosan megszünik. A hajszálak újból növekedésnek indulhatnak A Leton borkinos hajvíz már sok férfinak és nőnek mentette meg megsemmisültnek vélt hajzatát. Kezdje el még ma a Leton hajápolást. Még ma este. Önnek is, mint annyi másnak, a Leton hajvízzel sikerülni fog a haj megmentése.

A LETON HAJVÍZ

kapható szaküzletekben.

Kis üveg 4.51 P. Nagy üveg 6.61 P.

A mindennapos fésülködéshez ajánlatos a Leton hajkrémemulzió. Nem piszkítja a kalapbélést és az ágynemüt. Nem túlszáraz és nem túlzsiros. Ára 2.41 P.

Főraktár: Humia Gyógyszertár Laboratóriuma, Budapest, Erzsébet-körút 56

Ballonkabát Brück Gróf Teleki Pál (Bálvány)-u. 2. (Bigler mellett)

Ungváry László felgyógyult

Ungváry László, a Nemzeti Szinház kiváló fiatal művésze, aki sulyos vakbélmütét után hetekig feküdt betegen, gyógyultan hagyta el a szanatóriumot és jelenleg lakásán pihen. Remélhetőleg két hét mulva ismét átveheti szerepkörét a Nemzeti Szinháznál.

* **Zongoraest.** *Ditrói Csiby* József, a Zeneművészeti Főiskola tanára, aki a mult héten érdekes Liszt-előadásával és tanitványaival mint pedagógus aratott sikert, most önálló hangversenyén zongoramüvészi minőségben szerepelt. *Brahms* és *Chopin* szerzeményeket játszott. Brahms f-moll szonátáját, esz-moll Scherzóját (op. 4), Intermezzóját (op. 118) interpretálta a programm első részében, mig szünet után Chopin b-moll szonátájának finom, hangulatos muzikális közvetitésével nyerte meg hallgatóságának tetszését.

* **Ernster Dezső hangversenye.** Ernster Dezső ma, vasárnap délután négy órakor tartja önálló hangversenyét a Goldmark-teremben. Jegyek kaphatók Wesselényi-utca 7. alatt.

A bolgár kulturintézmények vezetői Budapesten

A magyar kormány meghivására hétfőn délelőtt Budapestre érkeznek Todorov Panajot, a bolgár rádió főigazgatója, Polianov Vladimir, a bolgár Nemzeti Szinház igazgatója, Cankov Canko, a bolgár zeneakadémia igazgatója és Altimirov Karán, a filmügyek vezetője. A bolgár vendégeket magyarországi utjukra elkiséri Fehér Géza dr, egyetemi tnár. A bolgár kulturintézmények vezetői előreláthatólag két napig tartózkodnak Budapesten és itt a magyar-bolgár kulturális együttmüködés ügyében tárgyalnak.

* **Hegedüest.** *Varga* Tibor legtehetségesebb fiatal hegedümüvészeink közé tartozik. Melegen zengő tónusa, fejlett technikája mellett előadásának formája és müvészi izlése is biztositják, hogy már növendék korában sokatigérő pályáján beváltja a képességeihez füzött reményeket. Legutóbbi önálló koncertjén a Vigadóban kitünő fejlődéséről számolt be, amit a közönség sok lelkes tetszésnyilvánitással örömmel állapitott meg.

Walter Rózsi és Závodszky Zoltán az Opera örökös tagja

A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Walter Rózsi** és **Závodszky Zoltán** operaházi tagokat a magyar énekmüvészet fejlesztése és népszerüsitése körül szerzett maradandó érdemeinek elismeréséül a Magyar Királyi Operaház örökös tagjává kinevezte.

baktis mellfartónál tökéletesebbet — akármit mondjanak — találni nem lehet. 3024

* **Ráday Imre a „Lila ákác"-ban.** Május 10-én, vasárnap délelőtt 9/11 órakor irodalmi matiné keretében szinre kerül a Goldmark-teremben Szép Ernő nagysikerü darabjának egy derüs jelenete, amelynek főszerepét Ráday Imre játssza. A matinén Szép Ernőn kivül még a következő müvészek müködnek közre: Beregi Oszkár, Ernster Dezső, Farkas Erzsi, Fenyő Árpád, Gellért Lajos, Kelen Dóra, Kelen Rózsi, Merényi Pál, Pál Jenő, Palotai Erzsi, Párdány Judit, Rózsa Mária, Rózsa Vera, Ürmössy Anikó.

Két bemutató

I.

Gazdátlan asszony

Barabás Pál vigjátéka
az Andrássy Szinházban

Arról van szó, hogy a finom és érzékeny asszonyka a szakadatlan együttlét és a minden kétségtől mentes biztosság közömbösitő hatásától való féltében kétesztendei házasság után egyhónapi szabadságot erőszakol ki magának. Ennyi időt gondol elegendőnek arra, hogy a távollét a különben kifogástalan férj, ha nem is megrozsdásodott, de kissé elhomályosodott érzését megint fényesre csiszolja és felüditse. Téved az időben. Mert a nem könnyen kiharcolt szünetnek a fele is elegendőnek bizonyul arra, hogy cseppet se kellemes tanulságok terhével fáradt szárnyán a megriadt madárka sietve repüljön vissza meleg fészke boldog biztonságába.

Tétele kifogástalan moráljával és indulása tónusával a darab feljogositja a nézőt arra a feltevésre, mintha a szinpadi irodalom egyik legszebb, legvonzóbb és legnobilisabb müfajának, az ugynevezett szalonvigjátéknak rangjára törekednék. Ez a feltevés, sajnos, nem éri meg a darab végét. Mert rögtön az első felvonás után hangot, szint és karaktert változtat. A karrikatura meglehetősen mohos figuráit vonultatja fel a szinpadra, öblös és harsány lesz. A hatás eszközeinek válogatatlanságáért cseppet se kárpótol ezeknek az eszközöknek a bősége. A kiélezett ellentét a két világ között bizonyára a jellemzetességet szolgálja. De a készség tulságos. A pofonok fürtökben lógnak a levegőben, a konfliktus harsogó hullámai a nyilvános botrányig és a rendőri beavatkozásig hömpölyögnek. Az az érzésünk, hogy sokkal kevesebb se lett volna kevés, vagy kevésbbé mulatságos. Az egyetlen szerencse, hogy ez a harsogó zivatar elég rövid. Elülése még épen találja a néző dobhártyáját arra, hogy a tanulság szép és okos szavait — amelyekben a szereplők is, a szerző is megint magukra találnak — meghallhassa.

A *Vaszary* János rendezésében frissen, sőt viharos tempóban lepergő előadás élén *Bulla* Elma adja uj bizonyságát annak, hogy az igazi szinésznek nincs müfajilag elhatárolt szerepköre. Egyformán otthon van és egyformán teljeset tud, ha vigat kell játszani, ha szomorut. És nincs szükség arra se, hogy kikeljen magából és kivételes eszközöket használjon, mert hatásának mindenütt érvényes eszköze a lélek, amely az alakitását mindig élővé és teljessé teszi. Nem lehet semmi kifogás a partnere, *Hajmássy* Miklós ellen sem, aki a férj nem mindig könnyü szerepében erőteljes, férfias és meggyőző alakitást produkált. A hangos jókedv szitásáról *Vaszary* Piroska, *Latabár* Kálmán, *Haraszthy* Mici és *Mihályffy* Béla bőségesen gondoskodtak. Kis szerepében is fel kellett figyelni *Turáni* Endre játékára. A diszletek, amelyeket *Dudás* László tervezett, szépek.

Sz. Zs.

II.

Domino

Marcel Achard vigjátéka
a Madách Szinházban

1.

Marcel *Achard* a két háboru közé eső francia szinjátékirodalom egyik legérdekesebb egyénisége. Az *avantgarde* hivője, még erősebben, mint Pagnol (Topáz, Márius, Fanny) és Sarment (Árnyhalász), vagy Raynal és Sée. De mindinkább a régi hagyományokon épülő komédiákba ágyazza uttörő, ujitó kisérleteit. Darabirási módját Molièretől Scribeig váltogatja, de a választott régi keretekbe maian friss torzképeket illeszt. Szereti a különleges figurákat. Egyik darabjának „hőse" néma cirkuszi fababu, a másiké gyorsfényképész. A harmadikat egy szép tengerészlányról irta (La belle mariniére). Hiressé lett „történelmi" játéka a Marlborough. Nálunk is szinrekerült „Jean de la Lune" cimü vigjátéka. A Magyar Szinház mutatta be Márai Sándor forditásában „Fajankó" cimmel.

A *Madách Szinház* ujdonsága, a *Domino* (Dominique) nem a legfrissebb darabja, nem is a legjellegzetesebb. A modern Achard kevésbbé érvényesül benne, mint a többiben. De közelebb jut a közönséghez. Mondanivalója finom és időtlen. A köréje épitett komédia kissé olcsó, de jókedvü és szellemes. Helyenként harsányan mulattató. A játék kettős: főhősének, Dominiquenek szerepe az, hogy szerepet játszik. (Játék a játékban: ez Pirandello óta, ugylátszik, valósággal ismerlelőjele kezd lenni a modern szindarabnak.) Megirásában és gondolatvilágában is két részre oszlik a darab: finom lélektani játékra és torz komédiára. A kettőt mesterien keveri Achard és közben fölényesen tréfálkozik, játszik érzésekkel, ötletekkel, fordulatokkal, vagy költőien szép mondatokkal.

2.

Egy társaságbeli szépasszony életének egyetlen halandja: házassága előtti komolytalan kis szerelme volt. Ezt a szürke, jelentéktelen, mindennapi kis emléket egy *másik* fiatalember felfrissiti az asszonyban. Uj tüzzel tölti meg, átfesti, megszépiti, ujra rajzolja minden kis részletét. Annyira felvillanyozza, olyan hőséggel, szépséggel, határozottsággal és megelevenitő erővel kelti életre, hogy az asszony enged a megujult emlék hatásának és kilép szerelemtelen házasságából, elmegy a fiatalemberrel. Hiszen nem fontos, hogy tulajdonképpen mi is történt annakidején. Az a fontos, hogyan emlékszünk vissza rá. Az emlékezés erősebb tud lenni, mint a valóság.

Ezt a finom gondolatot Géraldy drágamivü szelencére emlékeztető keretbe zárta volna. Achard félszeg és kissé esetlen féltékenységi komédia ládájába csukja. Az asszony, Lorette, meglehetősen elcsépelt ötlettel, le akarja csillapitani férje féltékenységét: a bizonyos régi udvarló helyettesitésére felbérel egy fiatalembert, hogy ráterelje az ura oktalan gyanuját. Ez Dominique, akit Dominónak becéznek. Kicsit szélhámos, kicsit bizonytalan jellemü, pénzért vállalkozik a férjtől esedékes pofonok elviselésére. Az asszony az átfogalmazott, kivirágzó emlék hatására *mégis* vele megy. Ebben a beállitásban a témának olyan fanyar az ize, mint egyes, különlegesen kesernyés francia vörösboroké. Az iró mondanivalója azonban a szerelem visszaható erejéről s az emlék mindenható szerepéről olyan áthaló, hogy a kissé közönséges komédiából is szépségek, őszinte érzések, müvészi pillanatok csendülnek ki.

A közönség egyformán szivesen fogadta a mulattató perceket és a mélyreható pillanatokat.

3.

Heszke Béla forditásában, *Pünkösti* Andor zavartalan, gyorsiramu rendezésében, *Jaschik* Álmos diszletei között játssza a szinház a darabot. Az együttesen még megérzik a hevenyészett betanulás, de ez csak napok kérdése. Három jó alakitás életet ad a teljesitménynek. *Sennyey* Vera szinesen, érdekesen játssza Lorette-et. Elegáns, szép és biztosan épiti fel a szerepet. Kitünő *Várkonyi* Zoltán ezuttal vidám feladatban Dominójának egyéni ize, eredeti humora van. Finoman oldja meg az átmeneteket, amikor a torzitott figurából kibuggyan az emberi tartalom. Müvészien váltja a hangot és őrzi meg a hangnemet a játék kettősségében. *Tapolczay* Gyula marseilleije nagyon mulatságos. *Szakáts* Zoltán tétova, szürke udvarlója csak helyenként jó. *Greguss* Zoltán handabandázó férjalakja sem szabadult meg a modorosságtól, még nincs egyéni ize. A közvetlen *Fáykiss* Dóra és az igyekvő, csinos *Désy* Mária egészíti ki az együttest.

Innocent-Vincze Ernő

Kormányzói elhatározás a hadiév beszámításáról

A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a hivatalos lap pénteki száma a következő *kormányzói elhatározást* közölte:

Az 1939. év óta folyó hadműveletek körében teljesített szolgálatból kifolyóan a nyugellátás szempontjából hadiévnek a szolgálati időhöz való hozzászámítása tárgyában a következőket rendelem:

Hadiév számításának van helye:

1. 1939. évi március hó 14. és április hó 27. napja között *a kárpátaljai terület visszafoglalásáért* a trianoni határon túl folytatott hadműveletben való részvétel;

2. az 1941. évi április hó 4. és julius hó 1. napja között *a trianoni határon túl teljesített s a délvidéki emlékérem viselésére* jogosító szolgálat;

3. az 1941. évi junius hó 26. napja után fennálló hadiállapot során *az ezeréves országhatáron túl az 1941. évi december hó 31. napjáig teljesített szolgálat.*

4. *az 1941. évi december hó 31. napja után hadműveleti területen bárhol teljesített szolgálat alapján.*

A fentebb 1., 2. és 3. alatt megjelölt szolgálatok alapján az 1941. év végéig összesen csak egy hadiév, a 4. pontban megjelölt szolgálat alapján pedig minden naptári év után egy-egy hadiév hozzászámításának van helye.

A kedvezményben nem részesülhetnek a hadifogságban esett azok a személyek, akiket „nem igazolt"-nak kell tekinteni.

A hadiévek számításának közelebbi feltételeit és részletes szabályait a m. kir. minisztérium állapítja meg.

Kelt Gödöllőn, 1943 augusztus hó 12. napján

Horthy s. k.
Csatay Lajos s. k.

— Bars megyében az ifjúságot bekapcsolják a gyümölcsértékesítésbe. Léváról jelentik: A bars-hont vármegyei gyümölcsészeti egyesület most tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a gyümölcsértékesítés munkájába bekapcsolja az ifjúságot is olymódon, hogy a termést a diákkaptárok vásárolnák össze, az egyesület által előlegképpen rendelkezésükre bocsátott összegből. Ugyancsak a diákkaptárok tagjai szednék le a fáról a gyümölcsöt. A közgyűlés egyébként Thuróczy Károly főispánt az egyesület díszelnökévé választotta.

KÖZELLÁTÁSI ÉRTESITŐ

Az uj élelmiszerjegyek kiosztása

Szendy **Károly** polgármester közli a főváros lakosságával, hogy *az október 1-től december 31-ig érvényes új élelmiszerjegyek, szappan- és petróleumutalványok kiosztása szeptember 20-án és 21-én történik a szokásos módon.* Aki julius elseje óta lakását megváltoztatta s ezt a változtatást a körzeti jegyfióknál elmulasztotta bejelenteni, az általános jegykiosztásnál nem kapja kézhez jegyeit. Ilyen esetben a lakástváltoztató fél szeptember 24-től a régi lakása szerint illetékes körzeti jegyfióknál a bejelentőlap felmutatásával jelentse be utólagosan elköltözését, s ennek megtörténte után élelmiszerjegyeit pótlólag megkapja. A petróleummal világított lakások albérlői, illetve ágybérlői a rendes kiosztás után, 25-től kezdődően jelentkezhetnek a petróleumutalványokért. A közellátási miniszter Budapesten és közellátásilag a fővároshoz csatolt környéki városokban és községekben egységes kivitelű élelmiszerjegyek bevezetését rendelte el, a hús- és tejjegyek kivételével. A rendelet szerint október 1-től megszűnik a felsorolt helységekben az élelmiszerjegyeknek betűjellel való megkülönböztetése. *A közellátásilag Nagybudapest területén lakó fogyasztók közül azok, akik új élelmiszerjegyeiket nem lakóhelyükön kívánják beváltani, szeptember 5-től 15-ig kötelesek jelentkezni annál a kereskedőnél, akinél a jelzett időpont után vásárolni óhajtanak.* A kereskedők a jelentkezést jegyzékbe foglalják s a jegyzéket a leadott cukorjegy fejlécszelvények csatolása mellett, a budapesti kereskedők az élelmiszerjegyközpont V/4. osztályában (Lajos-utca 34), az övezeti kereskedők pedig az élelmiszerjegyközpont helyi kirendeltségénél legkésőbb szeptember 20-ig kötelesek benyujtani. A szappanellátás zavartalan lebonyolítása érdekében az eddigi rendszertől eltérően 1944 junius 30-ig tartó érvénnyel *budapesti szappanjegy* kerül kiosztásra. A szappanjegynek mosószappan, egységes mosópor, pipereszappan szelvényeire kiszolgáltatandó mennyiséget esetről-esetre a sajtó útján közli a polgármester.

Házasság

Pál Gábor dr. országgyűlési képviselő és néhai *Kammer* Edith leánya: *Agnes* és néhai *Erőss* Antal és *Kovács* Mária fia: *Erőss* Sándor dr. klinikai tanársegéd szeptember 4-én délután 5 órakor tartják eskűvőjüket a csíksomlyói kegytemplomban.

Fehérváry Katóka állami tanítónő és *Tarján* Márton t. főhadnagy szeptember 4-én délután 4 órakor tartják eskűvőjüket a keszthelyi plébániatemplomban.

Napi hirek

A téli csata magyar hősei

A téli csata küzdelmeiben oly példás vitézséggel harcolt tüzérhőseink között is kimagasló magatartást tanusitott az ellenséggel vivott közelharcban Bartha József szakaszvezető, az egyik ütegünk műszaki tisztese. 1943 január 12-én Uriw község közelében az üteg tüzelőállásból három bajtársával kézigránáttal és szuronnyal megrohamozott egy 20 főnyi ellenséges csoportot, amely egyik már használhatatlanná tett és ily állapotban hátrahagyott szárnylövegünk kijavitásán fáradozott. A meglepetésszerű rajtaütéssel sikerült az ellenséget megfutamitania. A visszafoglalt löveget ezután kiváló hozzáértéssel kijavította, tűzkész állapotba hozta és hatásos tüzelésével még órákig feltartóztatta az ellenségel. Végül is óriási túlerővel szemben vivott harc után, a kapott parancsra, lövegét felrobbantotta és bevonult ütegéhez.

Hasonló bátorságról és kiemelkedő bajtársi magatartásról tett tanubizonyságot Német István honvéd, aki a bolsevista nagytámadás napján egyik ütegünk főfigyelőjén teljesített szolgálatot. Az erős ellenséges tüzérségi és gyalogsági tűzben megszakadt a főfigyelő és gyalogságunk közötti távbeszélő összeköttetés. Német honvéd önként jelentkezett a vonalvizsgálatra. Utközben találkozott egyik felderítőjárőrünk vonalvizsgálójával, aki aknaszilánktól súlyos sebesülten vonszolta magát állásaink felé. Német István bajtársát elsősegélyben részesitette, majd a vonal kijavitása után visszasietett bajtársához, hogy azt a kötözőhelyre szállítsa. Utközben egy négy főből álló ellenséges járőrbe ütközött. Ezt géppisztolya tüzével távoltartotta magától. Sebesült bajtársát vállára vette és a főfigyelő felé sietett. Közben több izben is kénytelen volt bajtársát maga mellé fektetve szembeszállni az üldöző járőrrel. Ezt géppisztolyával minden esetben megtorpanásra kényszerítette. Emberfeletti erőfeszítés után, kezén súlyos fagyással, teljesen kimerülten érkezett meg végre a főfigyelőbe, ahonnan megmentett bajtársával együtt segélyhelyre szállították.

— Esztergom vármegye megemlékezése a kormányzóhelyettesről. Esztergom vármegye csütörtöki rendkívüli közgyűlésén késmárki Frey Vilmos főispán elnöki megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg vitéz Horthy István kormányzóhelyettes hősi halálának évfordulójáról. A törvényhatóság tagjai a megemlékezést állva hallgatták végig.

— Dino Alfieri Rómában tartózkodik. Rómából jelentik: Mértékadó olasz politikai körökben kijelentették, hogy Dino Alfieri volt berlini olasz nagykövet Rómában tartózkodik, ahol az egyik villanegyedben vett ki lakást magának. Ezt a tényt bizonyos külföldi lapok téves állításával kapcsolatban tartják szükségesnek leszögezni az olasz lapok.

— Berlinben 58 önfeláldozó bátor nőt és férfit tüntettek ki. Berlinből jelentik: Göbbels dr. birodalmi miniszter, mint a birodalmi főváros körzetvezetője, 58 berlini nőt és férfit a kardokkal ékesített háborús érdemrend II. osztályával tüntetett ki az augusztus 24-re virradó éjszakán lefolyt angol légitámadás alkalmával tanusított bátor magatartásuk elismeréséül. Göbbels a kitüntetettekhez intézett beszédében az egész berlini lakosság köszönetét tolmácsolta azért az elhatározott segítő magatartásért, amellyel ezek a bátorszívű nők és férfiak annyi szenvedéstől kímélték meg polgártársaikat. A kitüntetettek között, akik személyükre való tekintet nélkül értékes segítséget nyujtottak az emberi életek és anyagi értékek megmentésénél, a birodalmi főváros lakosságának valamennyi rétege képviselve van. Vannak közöttük politikai vezető személyiségek, városi tisztviselők, munkások, mérnökök, orvosok, vöröskeresztes ápolónők, háziasszonyok és a tűzőrség tagjai, valamint Hitler-ifjak és a Hitler-ifjúság vezetői közül is.

— Altábornaggyá léptették elő a romániai német légierők főparancsnokát. Bukarestből jelentik: Gerstenberg vezérőrnagyot, a romániai német légierő főparancsnokát altábornaggyá léptették elő.

— Elítélték az ankarai finn követség gyilkos szolgáját. Emlékezetes, hogy az ankarai finn követség egyik szolgája gyilkosságot követett el, majd a követség épületét felgyujtotta. Mint most Ankarából jelentik, az ottani esküdtszék háromévi és tízhónapi fogházra ítélte és ugyanennyi időre megfosztotta polgári jogaitól a gyilkos és gyujtogató szolgát.

— Uj bélyegek Romániában. Bukarestből jelentik: Mihály király trónralépésének és Antonescu tábornagy uralomrajutásának harmadik évfordulója alkalmából a posta 100.000 darab 40 lej névértékü emlékbélyeget bocsát ki. A bélyegek szeptember 6-án kerülnek forgalomba és 30 napig maradnak érvényben.

— A tábla is börtönre ítélte a Rokkantegylet vezetőit. A budapesti tábla Laktatos-tanácsa két napon át tárgyalta a magyar rokkantsegélyző és nyugdíjegylet vezetőinek bűnügyét. Az első bíróság bűnösnek mondotta ki a Rokkantegylet vezetőit és közülük Bárdos Ferencet négyévi börtönre, Halászovits Leót egyévi börtönre, Méder Rezsőt nyolchónapi börtönre, Kovács Lászlót négyhónapi fogházra, végül Hülber Jánosnét tizennégyhónapi fogházra ítélte. A tábla is megállapította a vádlottak bűnösségét és a következő büntetéseket szabta ki: Bárdos Ferenc háromévi börtön, Méder Rezső nyolchónapi börtön, Halászovics Leó hathónapi börtön, Kovács László kéthónapi fogház, Hülber Jánosné tizennégyhónapi fogház. A bűnügyben végső fokon a Kuria ítélkezik.

Miniszterelnököt nevezett ki a horvát államvezető

Zágráb, szeptember 3.

Hivatalosan jelentik, hogy *a Poglavnik Mandics Nikola volt államtitkárt, szerajevói ügyvédet a horvát állam kormányának miniszterelnökévé nevezte ki, amely tisztséget eddig maga a Poglavnik töltötte be.*

A most kinevezett horvát miniszterelnök 1869 január 21-én Boszniában a Travnik melletti Dolacban született. A jogi doktorátust Bécsben szerezte meg, azután Szerajevóban nyitott ügyvédi irodát. Mint politikus a Starcsevics-eszme híve volt. A szábor alelnöke, majd elnöke lett. Mindig a katolikusok és a mohamedánok szoros együttműködésére törekedett. Valóságos titkos tanácsossá is kinevezték. Az első világháború után ismét ügyvédeskedett. 1941-ben a Poglavnik államtitkárrá nevezte ki.

Hivatalosan közlik azt is, hogy *a Poglavnik Navratil Frigyes repülőtábornokot hadügyminiszterré nevezte ki.*

Navratil tábornok 1893 julius 19-én Szerajevóban született német családból. Grácban tanult a hadapródiskolában és 1917-ben az orosz hadszintéren osztották be mint repülőtisztet. Jugoszláviában 1940-ben mint politikailag gyanusat nyugállományba helyezték. A Poglavnik 1943-ban tábornokká nevezte ki. A horvát hadügyminiszter az első világháborúban sok kitüntetésen kívül a német vaskereszt II. osztályát is megkapta.

Mandics Nikola miniszterelnökké történt kinevezése, beavatott körök véleménye szerint, az usztasa-mozgalmon kívülálló horvát nemzeti elemek összefogásaként értelmezhető. Mandics nem tagja az usztasa-mozgalomnak. Kormányába lassanként bevonják a horvát értelmiség, a gazdasági körök és a parasztság képviselőit, akik régebben a horvát parasztpárthoz állottak közel. Igy *a horvát kormány az összes nemzeti erők összefogására épülne ezekben a döntő napokban* — mondják zágrábi jólértesült körökben.

— Földrengés Belgrád közelében. A belgrádi földrengéstani intézet műszerei pénteken reggel 4 óra 24 perc 56.3 másodperckor erős közeli rengést jeleztek, amelynek fészke Belgrádtól dél-délnyugatra mintegy 120 km-nyire volt.

— Az iskolaorvos és a szülői ház. Batka István dr. belgyógyász főorvos és röntgenológus „Az iskolaorvos és a szülői ház" címmel előadást tartott a rádióban s rámutatott arra az elsőrendű nemzeti érdekre, amely a tanulóifjúság egészségvédelméhez fűződik. Az iskolások egészségvédelme, különösen a bajok megelőzése szempontjából az iskolaorvosnak igen nagy szüksége van a szülői ház támogatására, mert az iskola után a szülői ház az a hely, amely a gyermekre a legnagyobb hatást gyakorolja. Az egészségvédelem szabályait a gyermek megtanulja az iskolában, de a szabályok betartásának ellenőrzése már a szülői házra hárul. Éppen a szülői szeretet a legbiztosabb záloga annak, hogy a középiskolákban megindult egészségvédelmi munkát siker koronázza.

— Rendőrőrszobán kínálta a szappant egy „fekete" árus. A budapesti büntetőtörvényszéken Szücs Sándor dr. egyesbíró pénteken kéthónapi fogházra ítélte Jóni Károly gyárimunkást, aki nem tudta, hogy hol jár, amikor egy rendőrőrszobán akarta feketén eladni a mosószappant. Természetesen nyomban igazoltatták és így került a bíróság elé.

— A Relazioni Internazionali nagy cikke a magyar külügyminiszterről. Rómából jelentik: A Relazioni Internazionali legújabb száma hosszabb cikket közöl Ghiczy Jenő magyar külügyminiszterről. A lap megjegyzi, hogy Ghiczy Jenő külügyminiszterré történt kinevezése nem volt váratlan esemény. Bizonyos idő óta már foglalkoztak Magyarországon ezzel a kérdéssel, mivel Kállay Miklós miniszterelnök nagy elfoglaltsága miatt a külügyminiszteri tárca terhétől szabadulni kívánt. A lap ezután ismerteti Ghiczy Jenő politikai pályafutását, kiemelve azokat az érdemeket és gazdag tapasztalatokat, amelyeket diplomáciai szolgálati ideje alatt szerzett.

— Cseh- és morvaországi német államminisztérium Prágában. Berlinből jelentik: A Führer Franck Károly Hermann államminisztert, SS főcsoportvezetőt prágai székhellyel cseh- és morvaországi német államminiszterré nevezte ki és elrendelte cseh- és morvaországi német államminisztérium létesítését Prágában. A cseh- és morvaországi német államminiszter intézi azokat a kormányzati ügyeket, amelyek a védnökséggel kapcsolatos német birodalmi érdekek megóvására irányulnak, a birodalmi védnök pedig a Führernek mint a birodalom államfőjének képviselője.

— Prihoda hegedűművész értékes hegedűjét ellopták. Pozsonyi lapjelentések szerint a pozsonyi pályaudvaron ellopták Vasa Prihoda ismert hegedűművész 25.000 márka értékű mesterhegedűjét. Prihoda átutazóban volt Pöstyénből, ahol üdült, Prága felé.

Nyári értékesítő akció
AZ ALKOTÁS-MŰVÉSZHÁZBAN,
Budapest, VII., Erzsébet körút 19 szám alatt.
Magyar mesterek festményeinek kiállítása
Szeptember 5-ig. Olcsó árak Előnyös feltételek. Szabad megtekintés naponta 10—6 óráig.

— Egy lakásügynök sorozatos szélhámosságai a fővárosban. Szendy Károly polgármester közli a főváros közönségével, hogy a rendőrség letartóztatott egy lakásügynököt, aki egy lakásigénylőtől pénzt fogadott el azért, hogy lakásügyét „összeköttetései" révén elintézze. A letartóztatás óta a lakásügynöknek újabb áldozata jelentkezett a rendőrségen. Az ügynök azt állította, hogy a lakáshivatal tisztviselőinek kell a kapott pénzből juttatni, s ennek fejében kedvezően intézik el az ügyet. Természetesen ebből egy szó sem volt igaz, s a szélhámos a pénzt saját céljaira használta fel. Minthogy esetleg mások is akadhatnak, akik hasonló lelkiismeretlen eszközökkel embertársaikat megtévesztik, a polgármester nyomatékosan óvja a főváros közönségét, hogy a hasonló nehéz időkben mindig előforduló, más szorult helyzetéből jogtalanul hasznot húzni akaró egyéneknek ilyen megbízatásokat ne adjanak, mert nincs olyan „lakásügynök", aki pénzért az ügyosztály révén lakást tud szerezni. Ha pedig valakinek ilyen kijelentés tudomására jut, jelentse be haladéktalanul a lakáshivatalnál.

— Orvosi hír. Zavaros Béla dr. főorvos, klinikai orvos, szabadságáról visszaérkezett és rendelését újból megkezdte: XII. Endresz György-tér 4/a.

— Bosszúszomjában gyujtogat egy öreg ember. Makóról jelentik: Gulácsy Ferenc makói öreg ember, aki házában fiával él, valami miatt megneheztelt családjára és a ház mellett levő színben olyan veszedelmes tüzet gyujtott, hogy ha nem vették volna idejében észre, a ház is meggyulladt volna. A tüzet eloltották a tüzoltók. A szerdára virradó éjszakán az öreg ember ismét hazatért és most már magát a házat gyujtotta fel, majd elmenekült. A rendőrség körözi.

Halálozás

Padányi *Gulyás* Kornél nyug. református lelkipásztor 77 éves korában szeptember 1-én Székesfehérváron elhunyt. Szeptember 3-án temették nagy részvét mellett.

Glattfelder Gyula érsek-püspököt eltemették

Szeged, szeptember 3.

A budapesti gyászszertartás után szeptember 2-án *Glattfelder* Gyulának, a csanádi egyházmegye főpásztorának holttestét Szegedre vitték, ahol *Pálfy* József polgármesterrel az élén a város vezetősége és hatalmas néptömeg fogadta a holtan visszatérő érseket. A székesegyházban díszes katafalkra helyezték a főpásztor koporsóját.

Pénteken délelőtt 11 órakor kezdődött a temetési gyászmise, amelyet *Grősz* József kalocsai érsek, a csanádi egyházmegyét is magábafoglaló egyháztartomány metropolitánja végzett nagy papi segédlettel, egyházi és világi előkelőségeknek, a család tagjainak, egyházmegyék, intézmények és egyesületek küldöttségeinek részvételével. Megjelent a temetésen *Szinyei Merse* Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök és *Beresztóczy* Miklós miniszteri tanácsos kíséretében; a főpapok közül ott volt *Bubnics* Mihály, *Apor* Vilmos báró, *Uzdóczy-Zadravecz* István és *Fiedler* István püspök; az Actio Catholicát *Mihalovics* Zsigmond pápai prelátus képviselte. A rendfőnökök közül jelen volt *Badalik* Bertalan, *Schrotty* Pál, *Borbély* István és *Besnyő* Gyula. A tábori püspököt *Ökrös* Lajos főesperes, a budapesti egyetemet *Kecskés* Pál teológiai dékán, a papnevelő intézetet *Marczell* Mihály rektor, a várost *Tukats* Sándor főispán és *Pálfy* József polgármester, a felsőházat vitéz *Meskó* Zoltán ny. orvos-tábornok, a Szent Imre-kollégiumokat pedig *Tiefenthaller* József képviselte. Evangélium után *Marczell* Mihály prelátus mondott beszédet, majd a mise után elvégezték a beszentelést és a kriptában örök nyugalomra helyezték Glattfelder Gyula holttestét.

Hírek rövid UJ MAGYARSÁG hullámon

Ankarai távirat adja hírül, hogy a török parlament a nyári szünet után hétfőn ül ismét össze. Menemendzsoglu külügyminiszter kedden a néppárt parlamenti csoportja előtt a nemzetközi helyzetről fog nyilatkozni.

*

Mint *Washingtonból* jelentik, Morgenthau pénzügyminiszter *a 25 milliárdnyi deficit fedezésére újabb kölcsönt bocsátott ki.* Arra számítanak, hogy *a következő négy hónapban az Egyesült Államok háborús kiadása eléri a 35 milliárdot, amellyel szemben a bevétel 14 milliárd.*

*

Krause stockholmi dán követ közölte a dán külügyminisztériummal, hogy megbízatásától felmentettnek tekinti magát, minthogy a dán király és a dán kormány ezidőszerint nem gyakorolja hatalmát. A dán követ lemondása következtében német részről útlevélhivatalt létesítettek Stockholmban a dániai utazási ügyek lebonyolítására. Kopenhága és Svédország között csütörtökön újra megindult a rendszeres légiforgalom. A stockholm-berlini légiforgalom Kopenhága érintésével pénteken indult meg.

*

Lisszaboni jelentés szerint *a Szentatya szerdai rádióbeszéde, amelyet a béke és a nemzetek egymásközti megbékélése érdekében mondott el, kevés visszhangra talált a londoni sajtóban. Néhány ujság egyáltalán nem vett róla tudomást,* a többi lap közül is sok ujság csak rövid kivonatban ismertette a beszédet. A lapok méltatásaikban azt fejtegetik, hogy a pápa indítványai csak úgy valósíthatók meg, ha a háborút addig folytatják, amíg a tengelyhatalmak *feltétel nélkül* megadják magukat.

A vasárnap katolikus egyházi zenéje

Szeptember 5-én, **vasárnap a népénekes szentmisék** kötelező énekrendje a „Szent vagy Uram" gyüjteményből a következő: 221. Egybegyültünk, 122. Most az Ur Krisztusnak, 287 Angyaloknak Királynéja.

A belvárosi főplébániatemplom ének- és zenekara délelőtt 10 órakor Berg Ottó vezényletével és Keresztv Jenő orgonakíséretében Kagerer: Szent Lőrinc miséjét adja elő. Offertoriumra Goller: Pecatus est. A 12 órai kismisén bemutatásra kerül Cannicciari: részletek az á-moll miséből, Goller: Offertorium, Harmat: Jézus Mária dicsőséges neve.

A Szent István-bazilika ének- és zenekara délelőtt 10 órakor Harmat Artur vezetésével Vavrinecz Mór Missa jubilarisát adja elő. Offertoriumra Goller: Precatus est, mise végén: Áldott Szent István... dallam 1651-ből. A többi változó rész gregorián korális. A déli mise után fél 1 órakor orgonaáhítat, orgonál Pécsi Sebestyén.

A ferencesek belvárosi templomának énekkara délelőtt 11 órakor Gergely Ferenc vezetésével énekel. A szentmise közben P. Burka Kelemen O. F. M. tanár szentbeszédet mond.

A gellérthegyi sziklatemplom énekkara délelőtt 10 órakor Bőbl Ernő karnagy vezetésével a következőket adja elő: Palestrina: Veni Sancte, P. Szabó P.: Boldogasszony édes, P. Griesbacher: O Sacramentum pietatis és Péter J.: Üdvözlégy Szent István.

Kardos Gyula evangélikus püspök meghalt

Mély gyásza van az evangélikus egyháznak és a magyar közéletnek: *váratlanul meghalt Kardos Gyula dunáninneni evangélikus psüpök, balassagyarmati lelkipásztor,* akit a mult év őszén iktattak be magas tisztségébe. E nyáron töltötte be lelkészi szolgálatának negyvenedik esztendejét. Augusztus 18-án jött Budapestre, szívgyengeségére keresett gyógyulást. Baja nem látszott súlyosnak, néhány napja azonban rosszabbodás állott be: bénulást okozó trombózis lépett fel a püspöknél. Egyik lábát amputálni kellett, mire szívattak következett és *Kardos Gyula püspököt, a szív emberét, szeptember 2-án megölte a szive.*

Kardos Gyula 1680 március 26-án született Maglódon. Atyja igazgatótanító volt. Középiskolai tanulmányait a selmecbányai evangélikus liceumban, a teológiát pedig Pozsonyban végezte. A teológia után Lipcsében járt tanulmányúton. Lelkészi szolgálatát Balassagyarmaton kezdte, majd a dunáninneni egyházkerület missziói lelkésze lett. 1919 májusában egyhangú meghívással balassagyarmati lelkésszé választották.

Az elhunyt főpásztor egyházi szolgálatát jelentős eredmények diszitik. Iskolákat fejlesztett, odaadóan szervezett, kiváló szónoki képességével hitet ébresztett, városa és megyéje közéletében buzgón tevékenykedett. Nagy reményekre jogosító püspöki munkáját kettétörte a halál.

— **Feloszlatták Bukarestben az amerikai baptista missziót.** Bukarestből jelentik, hogy az ottani székhellyel rendelkező amerikai baptista missziót feloszlatták. A misszió tulajdonát alkotó székházat a román társadalomsegélyző intézménynek adták át használatra.

Az osztálysorsjáték pénteki huzásának főbb eredményei

70.000 pengőt nyert: 77948
5000 pengőt nyertek: 6015 31168 56017
4000 pengőt nyert: 71064
3000 pengőt nyertek: 706 30728 39356
2000 pengőt nyertek: 19935 47756 50483
1000 pengőt nyertek: 10217 26189 26660 41936 48610 93566 98985

SORSJEGYEK MÉG KAPHATÓK
Ujhelyi és Társa bank főelárusitónál
Budapest, V., Szent István-körút 27. T: 123-271.

800 pengőt nyertek: 1567 15780 17411 24716 26177 35564 36703 39582
600 pengőt nyertek: 1428 36231 39000 41981 44924
500 pengőt nyertek: 14075 14873 29170 33385 34553 57149 63889 68633 71293 73522

VEGYEN OSZTÁLYSORSJEGYET
Lengyel Gábor főárusitónál,
BUDAPEST, ANDRASSY-UT 82.

800 pengőt nyertek: 428 3649 6034 6735 10663 13119 17307 17985 20267 24238 25924 25955 30772 32653 32994 33502 33577 34246 34316 34418 35349 35674 38577 38942 39721 39968 40349 40489 45823 46905 48606 49817 51375 52520 55520 57310 57808 59007 61499 65144 66341 67016 67344 67714 68710 72378 72420 75038 76954 76956 76995 77700 79213 79506 81405 81482 83516 92740 93113

Dr. SZIGETI BANK
VI., TEREZ-KORUT 1.

175 pengőt nyert egész sereg sorsjegy.
Az esetleges számhibákért nem vállalunk felelősséget.
A húzást hétfőn folytatják.

Szerkesztői üzenetek

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

N. F., Komárom. Anyagtorlódás miatt, sajnos, nem közölhetjük. — **M. J. B., Budapest.** Előbbi üzenetünk önnek is szól.

H. J., Sepsiszentgyörgy. Köszönjük az elismerést. A kérdést állandóan napirenden tartjuk.

B. J., Kassa. Kívánsága szerint történt, mindig készséggel állunk olvasóink rendelkezésére.

G. K., Pécs. Részletesebb tájékoztatást kérünk, mert csak ennek birtokában tehetünk lépéseket.

Régi előfizető, Budapest. A szóvátett események késedelmes közzététele nem lapunk szerkesztőségén, illetve — mint ön mondja — „rosszul" értesültségén múlott, mert amint az már másfél éve köztudott dolog, az összes budapesti reggeli lapoknak az akkor megváltoztatott vasúti menetrendhez kell alkalmazkodniok, kivéve az egyetlen, éjjel készülő, német nyelven megjelenő napilapot. Azt a lapot, amelyet ön a reggeli órákban kézhez kap, már előző este vonatra kell tenni, mivel nyolc óra után Budapestről vonatok nem indulnak. Ez az oka annak, hogy az augusztus 28-án délután négy órakor bekövetkezett eseményt, amelyről a közvetlenül érintett államban is csak aznap este nyolc órakor a rádió útján vettek tudomást, másnap reggel nem közölhettük olvasóinkkal. Ugyanez a helyzet az augusztus 30-iki eseménnyel kapcsolatban is, amely este nyolc órakor következett be. Elismerjük, hogy ez a lap hírszolgálata szempontjából nem a legideálisabb állapot, azonban a háború következménye, s ezért csak általános rendelkezés segíthetne rajta.

UJ MAGYARSÁG
telefonszámai: 1-464-20, 1-464-28
1-464-29, 1-444-00

Szinház, Film, Müvészet

Herczeg Ferenc levele
a jubileumi ünnepséget rendező bizottsághoz

Mint ismeretes, jubileumi bizottság alakult, amely *Herczeg* Ferenc 80-ik születésnapja alkalmával ünnepséget rendez. Ez a bizottság a program összeállításánál figyelemmel volt arra, hogy a megemlékezések ne járjanak senkire nézve anyagi megterheléssel, vagy bankettezéssel és kizárólag azt a megbecsülést juttassák kifejezésre, amelyet a kiváló író működésével önmagának és hazájának megszerzett. *A jelenlegi idők ellene szólnak minden fényes ünneplésnek, de ahhoz a nehéz megpróbáltatások közepette is joga van a nemzetnek, hogy háláját és elismerését leróhassa nagy fia iránt.* Ilyen értelmezést kíván adni a bizottság Herczeg Ferenc ama kívánságának, amelyet *Traeger* Ernő miniszteri osztályfőnökhöz, a bizottság főtitkárához intézett levelében kért. A levél többek között ezeket mondja:

„Kedves Barátom! Kéthónapi távollét után visszaérkezve Budapestre, a vasárnapi lapokból értesültem arról az ünneplésről, amelyben engem 80-ik születésnapom alkalmából részesíteni kívánnak. Országos bizottság alakult, *Magyarország kormányzója és hitvese* elfogadták a fővédnöki tisztet, *József* főherceg, az Akadémia elnöke a védnökséget, *Kállay* Miklós miniszterelnök úr a díszelnökséget és az elnökségben a magyar közélet vezérférfiai szerepelnek. Ez a legnagyobb kitüntetés, amely engem egyáltalán érhetett, s bevallom, egyszersmind igen nagy meglepetés is. Ha az volt a mozgalom célja, hogy *fényt árasszon egy irótollra és melegséget egy alkonyba boruló életre,* akkor az teljesen és tökéletesen sikerült. Ezekután úgy érzem, be kell érnem azzal, amit a nemzet hivatott vezérei *máris* n ujtottak nekem. Olyan közéleti okokból melyeknek bővebb fejtegetése felesleges, arra kérlek, érvényesitsd befolyásodat olyan irányban, hogy *születésnapom alkalmából se a közt, se a magánembereket ne érje semmiféle megterhelés, személyes okokból pedig arra kérlek, képviseld azt az álláspontot, hogy az én igénytelen személyemnek ebből az alkalomból ne jusson aktiv szerep.* Ebből az okból ujságíró kartársaimat is barátilag kérem, hogy ne kívánjanak tőlem nyilatkozatot".

* **Jövő szombaton nyit a Pesti Színház.** September 11-én, jövő szombaton megkezdi évadját a Vígszínház kamaraszínháza, a Pesti Színház is. Első bemutatója G. B. Shaw „Warrenné mestersége" cimü szinjátéka lesz, amely szellemesen gúnyolja ki a szemforgatókat, a hipokritákat és az erényecsőszöket, akik csak hirdetik az erényességet. A darab, amelynek cselekménye a század elején egy angol vidéki városban és Londonban játszódik, Harsányi Zsolt új fordításában és Horváth Árpád rendezésében kerül előadásra. A vezető szerepeket Fényes Alice, Ladomerszky Margit, Kőmives Sándor, vitéz Benkő Gyula, Boray Lajos és Sármássy Miklós játsszák. A díszleteket Neogrády Miklós tervezi, a századeleji kosztümöket pedig Márk Tivadar. A premiert megelőzően szeptember 10-én, pénteken este nyilvános főpróbán kerül a darab a közönség elé.

* **Festőművészek nyári ösztöndíjai.** Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter művészeti politikájának az a gerince, hogy a magyar művészet minél jobban a magyar földbe és a magyar népbe gyökerezzék. Ezért igyekszik az állam tehetséges magyar művészeket hozzásegíteni ahhoz, hogy az év egy részét jellegzetesen magyar tájakon tölthessék, s így jobban megismerhessék a magyar földet és a magyar népet. Ezidén is 25 beérkezett festőművész kapott ösztöndíjat, akiknek nagy része a nyári két hónapot részben a Balaton vidékén, részben a Székelyföldön, Nagybánya körül tölthette. Az ösztöndíjat nyert művészek alkotásaiból az országos irodalmi és művészeti tanács a jövő évben kiállításokat fog rendezni.

* **A századforduló nagy operettjei a rádióban.** A régi Népszínház nagy operettsikereinek válogatott részletei kerülnek előadásra a rádióban szombaton este 7 óra 30 perckor Budapest I. műsorán. Pataky József meséli el a századforduló híres primadonnáihoz, népszerű művészeihez és az operettelőadásokhoz fűződő színes emlékeit. Közreműködnek Raffay Erzsi, Járay József, Csongor István és a Földényi-kórus. Az együttest és a rádiózenekart Turay Mihály vezényli.

* **Befejezték a „Fény és árnyék" külső felvételeit.** Tihanyban és környékén készítették Zsindelyné Tüdös Klára vezetésével a „Fény és árnyék" című új magyar filmdráma külső felvételeit. Az együttes befejezte a balatonkörnyéki munkáját s a film forgatását most a müteremben folytatják tovább.

* **Rivelsék és a tűzugró tigrisek.** A Fényes-cirkusz évadzáró szeptemberi műsorán újból szerepelnek Rivelsék, s a másik nagy attrakció, amely világviszonylatban szintén egyedülálló, Matthies 14 tüzugró tigrise. Ez a csoport szerencsésen megmenekült a Hagenbeck-cirkuszból, amelynek jórésze a hamburgi bombatámadások áldozata lett. A műsor harmadik kimagasló száma Rob Cimze motoros légtornász együttese.

* **Oratóriumok az ének- és zenekaregyesület műsorán.** A budapesti ének- és zenekaregyesület a jövő évadra a következő műveket vette műsorára: Bach: Máté-passio, Brahms: Rekviem, Beethoven: Missa Solemnis, Händel: Jephta. Az előadások szólistái Báthy Anna, Basilides Mária, Pataky Kálmán, Rösler Endre, Koréh Endre, Kálmán Oszkár. Vezényel Lichtenberg Emil. September 13-án és 14-én az egyesület megfelelő előképzettséggel bíró műkedvelőket vesz fel az énekkarba és zenekarba a Vörösmarty-utca 51. szám alatti helyiségében.

A Budapest-film jövő évi műsorából

A Budapest-film a most kezdődő évadban harminc rövid kultúrfilmjén kívül huszonkét nagy játékfilmet szándékozik bemutatni, közülük az alábbi érdekes produkciókat:

Vihar előtt. A minden tekintetben rendkívüli film Gerhard Menzel, a kitünő bécsi filmíró első önálló rendezése. A mostani világháború kitörése előtti napon játszódik s egy sereg ember egyéni problémáit, válságait, küzdelmeit eleveníti fel. Főszereplője *Rudolf Forster*, az elegáns és férfias filmszínész, aki az amerikai filmstudióból való visszatérése után ezzel a filmmel jelentkezik először a nagyközönség előtt. (Wien-film).

Valakit szeretni kell. Főszereplője Hans *Moser*, a népszerű bécsi komikus, aki ebben a filmben nemcsak megnevetteti, de meg is rikatja a nézőt. A filmtörténet azt meséli el, hogyan békíti ki a talpraesett unoka az embergyülölő, nyugdíjas öreg nagyapát a családjával. Rendezője Karl *Leiter* (Wien-film).

Akrobat-ők! Főszereplője Charlie *Rivels*, az akrobata bohóckirály, aki a mult nyáron és az idén is jól szórakoztatta a budapesti cirkuszközönséget. Bizonyos, hogy filmje, melyben szintén ismert maszkját viseli, nagy érdeklődésre és népszerüségre számithat. *Tabódy* Klári, Karl *Schönböck* és Fritz *Kampers* játszanak főszerepeket a cirkuszfilmben, amelyet Wolfgang *Staudte* rendezett (Tobis-film).

A hozományvadász. Egy régi téma jólsikerült feldolgozása ez az ízes faljsi komédia, amely tele van humorral, vidámsággal. Főszerepeit Heli *Finkenzeller*, Oskar *Sima*, Eduard *Köck* és Paul *Richter* játsszák. Rendezte Kurt *Hoffmann* (Tobis-film).

* **Uj Vaszary—Muráti-film.** Vaszary János új filmet írt és rendezett, amelynek most készültek el a külső felvételei a Keleti-pályaudvar indulási oldalán és egy gyorsvonaton. A vígjáték női főszerepét Muráti Lili játssza, s mellette Kiss Manyi, Bilicsi Tivadar és Mihályi Ernő kaptak nagyobb feladatokat.

* **A szolnoki művésztelep** tagjai most rendezik szokásos őszi kiállításukat. Az ünnepélyes megnyitás vasárnap délelőtt lesz. A kiállítást szeptember 12-ig tekintheti meg a közönség.

* **Prágába költözött a duisburgi opera.** A prágai lapok jelentése szerint szeptember 1-től kezdve állandó operatársulat működik Prágában a német színház keretében. Duisburg város teljes operaegyüttese költözött át Prágába és az egész szinidényen keresztül hetenként három előadást fog tartani. A prágai német színháznak eddig csak prózai és operettegyüttese volt.

* **A régi Kassa díszleteit építik a Hunniában.** Kassán és környékén már régebben elkészítették a Rákóczi-film külső felvételeit, s jelenleg a Hunnia műtermében folytatják a munkát. Miután a műterem kicsinek bizonyult arra, hogy abban a régi Kassa városképeit felépítsék, a filmgyár hatalmas udvarán fából, betonból és gipszből Dudás László tervei szerint varázsolják elő Rákóczi városának régi, jellegzetes épületeit, a dómot, az Orbán-tornyot, a Lőcsey-házat, a Miklósbörtönt és néhány régi utcasort. A filmet már több mint egy hónapja forgatják Daróczy József rendezésében, Tolnay Klárival, Kovács Károllyal, Abonyi Gézával, Csortos Gyulával, Ungváry Lászlóval és Sárdy Jánossal a főszerepekben.

SPORT

A Fradi komolyan veszi a Zugló elleni mérkőzését

A Szentlőrinc vesszőfutása Ujpesten

A Hadi Bajnokság vasárnapi műsorának élén a

Ferencváros—Z. Danuvia

mérkőzés áll. A nagy érdeklődés elsősorban a Fradinak szól. A mult vasárnap az Ujpest ellen majdnem „kisiklás" történt az Üllői-úton. Hiába, az esélyes, a favoritnak kikiáltott csapattal mindig így szokott történni: akarva, nem akarva, kis elbizakodottság szállja meg a lelkeket. Az Ujpest, az előzőleg egész héten lecsepült lila-fehér csapat pedig feltüzelve, felpaprikázva megmutatta, hogy ott van mindig, ha azt kell megmutatni, ki a legény a csárdában. Igy esett, hogy az első félidőben az Ujpest fölényt és egy gólos vezetést harcolt ki. A Fradi csak a második félidőben tudott egyenlíteni és közel jutni a végső győzelemhez is, bár azt igazán nem lehet állítani, hogy biztosan győzött volna, minden második félidőbeli fölénye ellenére is.

Tehát csak elbizakodott volt a Ferencváros az Ujpest ellen? Más hiba nem volt? Az Ujpest elleni mérkőzésen azt láttuk, hogy

a formákkal is bajok voltak.

Sárosi Béla, *Sipos, Gyulay* és *Lakat* sokkal gyengébben játszottak, mint előző mérkőzéseiken, de *Lukács* is azt bizonyította, hogy mégsem igazi balszélső. A fedezetpárból *Nagy II.*, a csatársorból *Sárosi* dr. játszotta csak ki jó formáját. Sárosi dr-t labdarúgó pályafutása alatt most, az Ujpest ellen láttuk úgy küzdeni, ahogyan egy igazi labdarúgó sportembernek küzdeie kell amellett, hogy minden tudását beleadta a győzelem kivívása érdekében.

A Fradi közönsége nem csalódott a csapatában, de vasárnap a Zugló ellen megint azt szeretné látni, amit az Ujpest előtti mérkőzéseken, hogy a Ferencváros teljes komolysággal, tudással és akarással küzdi le bajnoki ellenfelét.

A SZENTLŐRINC,

Deák Feri csapata a Hadi Bajnokság nagy csalódása. Amilyen kedves és szenzációs volt a szentlőrinciek indulása, sorozatos pontszerzése a Nemzeti Bajnokságban, annyira fájdalmas csalódás a csapat letörése a Hadi Bajnokságban. Mi történt a Szentlőrinccel? Nemcsak a vereségek sorozatát szenvedi el, de *Deák*, a csapat góllövő üdvöskéje, mintha elvesztette volna gólrúgó cipőjét is.

Vasárnap, a feljavult Ujpest ellen kell vesszőfutást elszenvednie a Szentlőrincnek. Nem valószínű ugyanis, hogy az Ujpest most engedje magát kizökkenteni a bajnokságért folyó harcaiban.

A KISPEST

a HB másik meglepetése. A Szent László Torna győztes legénysége, az új bajnoki évad szenzációjának igérkezett, de a bajnoki küzdelmekben letört és annak ellenére, hogy együtt maradt a legénység, nemcsak hogy a Szent László Torna-beli formáját nem tudta visszaszerezni, de szinte hétről-hétre jobban esett vissza. Jelenleg a Hadi Bajnokság utolsó előtti helyén kullog hat mérkőzésből szerzett két pontjával. Vasárnap a BSzRT lesz az ellenfele Kispesten.

A GAMMA

a Nemzeti Vasas felett aratott meglepetésszerű győzelme után vasárnap a Csepel csapatát látja vendégül. Szegény Csepel! Mostanában rájár a rúd. Saját otthonában kapott ki a Nemzeti Vasastól, majd a „kis" Ganz fektette két vállra de úgy, hogy csakúgy sajgott bele a két csepeli váll. A kétszeres volt bajnok csapatában mintha a fiatalok nem ütnék meg a „bajnoki" mértéket.

A NEMZETI VASAS

az Elektromos, tehát saját házigazdája ellen játszik a Latorca-utcában. Az a kérdés, játszik-e már Bodola és Juhász is a Nemzeti Vasasban, vagy sem. Az Elektromos ellen egyáltalán nem mehet biztosra egy csapat sem.

A GANZ

a Hadi Bajnokság szenzációja vasárnap a MÁVAG ellen játszik. A MÁVAG edzője, Csapkay Károly, szerint a Ganz „nem lesz olyan nagy legény" a Sport-utcában, tehát nagyméretű és füves pályán, mint a saját földes és kis labdarúgó pályáján.

*

A Ferencváros—Zugló mérkőzésre jegyeket elővételben árusít az ESTI UJSÁG—FÜGGETLENSÉG jegyirodája.

Meghalt Zsák Károly

Zsák Károly a „33 FC" volt válogatott kapusa, csütörtökön reggel, hosszas szenvedés után, elhunyt. Temetése szombaton délután fél 2 órakor lesz a Farkasréti-temető halottasházából. *Zsák* Károly az 1910—14-es békeidőkben, majd az első világháború és az azt követő esztendőkben szerepelt a magyar labdarúgás élvonalában. Nemcsak Magyarország, de egész Európa eddig élt egyik legjobb kapusa volt és mintaképe az igazi sportembernek.

MÁV Előre—MÁVAG

Budapest birkozó CsB negyedik fordulója

A budapesti kerület csapatbajnokságáért vasárnap délután fél 4 órakor kerül a negyedik forduló lebonyolitásra. Ekkor a MÁV Előrének a MÁVAG SK, a VI. ker. LEnek a Csepeli GyTK, a BVSC-nek pedig a BSzKRT SE lesz az ellenfele. Az eddigi három forduló sok meglepetést okozott. Nincs biztos győzelem, ami az erők kiegyensúlyozottságát mutatja.

A norvégiai hadműveletek nehéz helyzetbe hozzák Svédországot

STOCKHOLM, november 3. (Német Távirati Iroda)

A Helsingborg Dagbladet csütörtöki számában annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy a küszöbön álló norvégiai katonai müveletek Svédországot nehéz helyzetbe hozzák, ezért a legnagyobb óvatossággal kell fellépnie és nem szabad, hogy belesodortassa magát a háborúba. (MTI)

Molotov helyzete megerősödött

STOCKHOLM, nov. 3. *(Interinf)*

Az Associated Press Molotovval foglalkozva azt írja, hogy a külügyi népbiztos egy idő óta nagyon megváltozott. Korábbi szokásaival szemben nem veti meg a vodkát és gyakran forog társaságokban. A változás Molotovnak 1942-ben történt első angliai és amerikai látogatása óta következett be. Molotov politikai helyzete rendkívül megszilárdult. Moszkvában mindenki biztosra veszi, hogy Molotov lesz a Szovjetunió első embere, ha Sztalin meghal. (MTI)

— **HALALOZAS.** Bisztray Balku Dénes, Csanád vármegye ny. főszolgabirája, a háborús menekülés folytán elviselt izgalmak következtében 61 éves korában Budapesten, Bimbó-út 63. számú lakásán váratlanul elhúnyt. Temetéséről később történik intézkedés.

— **FELHIVÁS A NAGYVARADI ÉS BIHARMEGYEI MENEKÜLTEKHEZ.** A nagyváradi és biharmegyei menekültek részére gyümölcsszállitmány érkezett, ami a Szervita-tér 3. sz. alatt vehető át.

— **MENEKÜLT SZEGEDIEK FIGYELMÉBE.** A menekült szegedíek november 3-án, pénteken délután fél 5 órakor találkoznak a Kárpáti-étteremben, Ferenciek-tere 7. szám.

Jubilál a CANDIDA

A Pesti Színházban, ahol az évad eleje óta zsúfolt házakkal került szinre *Shaw* darabja, a *„Candida"*, hétfőn, november 6-án jubileum lesz. Ötvenedszer kerül színre az irlandi iró eredeti színjátéka a bemutató szereposztásban *Bulla* Elmával, *Lehotay* Árpáddal, vitéz *Benkő* Gyulával, *Sivó* Máriával, *Sármássy* Miklóssal és *Pálóczy* Lászlóval a vezetőszerepekben, kiknek élvezetes játéka elsősorban járult hozzá a darab sikeréhez.

Színház

Lohr Ferenc és Dudás László a filmgyárak új igazgatói

Elsőnek jelentette az *Esti Ujság*, hogy a magyar művészvilág átállítása során *Baross* Dezső nyug. őrnagy került a filmügyek élére filmkormánybiztosi minőségben. A kormánybiztos átszervezi egész filmgyártásunkat s ennek során elsősorban az új vezetőket jelölte ki.

Nagy Sándor, a Hunnia eddigi vezérigazgatója távozott állásából s hasonlóképpen lemondott *Törey* Zoltán, a filmiroda vezető-igazgatója is. Időközben behelyettesítéssel látták el az ügyköröket, most pedig megtörténtek a végleges intézkedések.

A Hunnia filmgyár igazgatója, Lohr Ferenc, eddigi ügyvezető főmérnök lett, a Filmirodáié pedig Dudás László, a Hunnia volt díszlettervező főmérnöke. Mindketten régi, kiváló szakemberek, filmgyártásunk elismert komoly értékei, akiknek a kinevezése bizonyára osztatlan megelégedést kelt az egész magyar filmvilágban.

Jön a: FEHÉR ÁLOM

Európai filmen még nem látott nagykiállitású és szemkápráztató jégrevü a csúcsjelenete annak a Wien-filmújdonságnak, amelyet néhány nap mulva *„Fehér álom"* címen hoznak a magyar közönség elé. Sok nagysikerü film szerzője, *Cziffra* Géza, a Németországban élő magyar filmszcenerista irta és rendezte a színházi világban lejátszódó filmet, amelynek meséjét sok humor fűszerezi és hangulatos zeneszámok festik alá. Wolf Albach *Retty*, Oscar *Sima* és Lotte *Lang* a főszereplői az új német filmnek, a nagy jégrevüben pedig a bécsi korcsolyázó-bajnokpár Olly *Holzmann* és Karl *Schäfer* mutatják be bozsorkányos művészetüket.

Novemberi müsor a Népvarietében

A Népvarieté *„Téli cirkusz"* előadásait novemberben is folytatja és hétvégi előadásainak keretében szombaton és vasárnap fellépnek a müsorban szerepelt legkiválóbb artisták, akiket az igazgatóság újólag leszerződtetett. A *Mexicanos Comp., Funzi, Zinberley, Dolovay*, az *5 Vagabund* és *Hajnal Mimi* a sztárjai a hétvégi előadásoknak, akik mellé néhány olyan számot is sikerült lekötni, amelyek először szerepelnek Budapesten. Az új attrakciók közül kiemelkedik a *2 Regőczi* szalonequilibrista, a *3 Botond* ugróakrobaták és az európai hirü *Czirják-család* produkciói.

Szombaton mutatkoznak be a kolozsvári színészek a Magyar Müvelődés Házában

A Kolozsvári Nemzeti Színház Budapestre menekült együttese szombaton, november 4-én tartja meg első előadását. A Magyar Müvelődés Házában lépnek a pesti közönség elé az otthonukból kiüldözött művészek, akik a *„János vitéz"*-t adják elő. A bemutatkozó előadás félötkor kezdődik.

Déry Sári a revüsztár

A Hunnia pasaréti mütermében befejezés előtt állnak az *„Egy pofon — egy csók"* című film felvételei. *Désy* Alfréd irta a forgatókönyvet és *Martonffy* Emil rendezésében forgatják a Bakos-produkció új filmjét. Ma délelőtt azok a jelenetek kerültek sorra, amelyekben *Déry* Sári, mint revüsztár jelenik meg a felvevőgép előtt. Az ismert jazz-karmester, *Orlay* (Cseppy) legújabb slágereit énekli és *Requfort* Brunóval, a világotjárt táncossal mutat be bravuros táncszámokat. *Déry* Sári mint revüsztár okozza a bonyodalmakat abban a családban, amelyben *Csortos* Gyula és *Vaszary* Piri a családfők. *Egry* Mária, *Kardos* Magda, *Vaszary* Blanko, *Bilicsy* Tivadar és *Pálóczy* László játsszák az új magyar vígjáték főszerepeit, amely nemcsak a nagyközönség, hanem frontmozik számára is készül.

Mindenkinek látni kell:

Viharszárnyakon

AMADEO NAZZARI. — Felejthetetlen! — Eddig 80.000 ember látta!

Óriási siker! 4-ik hétre prolongálva, kizárólag a

PÁTRIÁBAN

SZÍNHÁZ- és MOZIMŰSOR

JEGYRENDELŐ-TELEFONSZÁMOK:
Stádium-Corvin: 145-056
Stádium: 14-06-00
Kultúr: 18-99-99

DIJMENTES HAZHOZSZALLITAS

SZÍNHÁZ (½5): Pillangókisasszony. (VII.) — **NEMZETI SZINHÁZ** előadása a Fővárosi Operettszínházban (5): A szökimondó asszonyság. (K. 2., 3.) — **MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA:** Nincs előadás. — **VIGSZINHÁZ** (5): Mesebeszéd. — **UJ MAGYAR SZINHÁZ** (5): Utcai ismeretség. — **ANDRÁSSY SZINHÁZ** (5-kor): Ne bizz a nőben! — **MADÁCH SZINHÁZ** (5): Áriatlanok? — **FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ:** A Nemzeti Színház előad. — **VIDAM SZINHÁZ** (5): Romeó és Piroska. — **PESTI SZINHÁZ** (5): Candida, Az imádó és a férj. — **ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ** (5): A Szegedi Szinház rendégjátéka. Gül baba. — **JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ** (½6-kor): Végre egy úriasszony. — **KISFALUDY SZINHÁZ** (½6): Egy görbe éjszaka. — **NEMZETI SPORTCSARNOK:** Szombatig nincs előadás.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T.: 153-034, 154-024.) ½3, ½5, ½7. Sz., V., Ü. ½1-kor is. Majális.
BELVÁROSI HIRADÓ (Telefon: 181-244) Róma kutjai. Tollas épitészek. (Kultúrfilmek.) Hungarista-, Ufa- és Európa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.
CORVIN (T.: 138-888, 339-584.) 2, 4, 6. V., Ü. 11-kor is. Vádol a védő.
DEÁK (Tel.: 121-343, 125-952.) ¾3, ½5, ¾7. Sz. 1-kor. V., Ü. 11-kor is. Ördöglovas. 4-ik hétre prolongálva. (Biztonságos óvóhely.)
FORUM (Tel.: 189-707, 189-543.) ½3, ½5, ½7-kor Sz. 1-kor. V., Ü. 11 és 1-kor is. Ördöglovas. (Nézők részére modern óvóhely.) 4-ik hétre prolongálva.
RIRADÓ FILMSZINHÁZ (Tel.: 222-499.) Róma kutjai. — Törik, vagy szakad. (Kultúrfilmek.) Hungarista-, Ufa- és Európa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.
KASZINÓ (T.: 185—329, 383-102.) ½3, ½5, ½7. Sz., V., Ü. 12-kor is. Menekülő ember.
KORZÓ (T.: 18-28-18.) ¾3, ½5, ½7-kor. Sz. 1, V., Ü. 11-kor is. Majális.
NEMZETI APOLLO (Tel.: 222-002.) ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2, V., Ü. 11, ½12-kor is Majális. 4-ik hétre prolongálva. (Modern, 800 személyes óvóhely.)
OMNIA (T.: 120-125.) ½3, ½5, ½7. Sz. ½1, V., Ü. 11-kor is Afrikai vőlegény. 12-ik hétre prolongálva.
RADIUS (T.: 122-098, 120-564.) ¾3, ¾5, ¾7-kor. Sz. 1-kor is V., Ü. 11-kor is Nóra. 5-ik hétre prolongálva. (Óvóhely van.)
SCALA (Tel.: 11-44-11.) ½3, ½5, ½7. V., Ü. ½1-kor is Menekülő ember.
SZITTYA (Tel.: 111-140.) ¼4, ½6, ½8. Sz., V. ½2-kor is. Majális. 4-ik hétre prolongálva.
URANIA MOZGÓ (T.: 146-046.) 3, 5, ½8. V., Ü. 11-kor is. Egy a milliókért. 3-ik hétre prolongálva.

MÁSODHETES MOZIK:

ADRIA (Margit körút 5/b, T.: 353-707.) 3, 5, 7-kor, V., Ü. 11 és 1 órakor is. Gróf Monte Christo. II. rész.
ANNA MOZGÓ (Tel.: 225-238.) ½3, ½5, ½7-kor. V., Ü. ½1 kor is. Felejts, ha tudsz.
ANDRÁSSY (T.: 12-41-27.) ¼4, ½6, ¾8. V., Ü. 11-kor és ½2-kor is. Rákóczi nótája.
BAROSS (Tel.: 149-510.) 4 és 6 órakor V., Ü. 2-kor is. Gróf Monte Christo. II. rész.
BARLANG (T.: 422-722.) 3, 5, 7 Sz., V., Ü. 1, 3, 5, 7-kor. Hatosikrek.
BELEZNAY (T.: 226-276.) 11, 1, 3, 5, 7. All a bál.
BELVÁROSI FILMSZINHÁZ (Telefon: 384-563.) ¼4, ½6, ½7 V. és Ü. ½2, ½3-kor, ½4-kor, ½5-kor, ½6 kor, ½7 órakor. Gróf Monte Christó. I rész: November 2-től: Gróf Monte Christo. II. rész.
BUDAI APOLLO (T.: 351-369.) ¼4, ½6, ½8-kor. V., Ü. ½2-kor is. Gróf Monte Christo. II. rész.
CAPITOL (T.: 134-337.) 1, ¾3, ½5, ½7. V., Ü. 11-kor, ¾1, ½3, ½5, ½7-kor Szerencsés fiú.
CSABA (T.: 146-040.) ½3, ½5, ½7. V., Ü. ½1-kor is. Titanic.
DAMJANICH (T.: 425-644.) ½3, ½5 6, V., Ü. 11 és ¾1-kor is. Viharbrigád.
DUNA (Tel.: 111-894.) ½3, ½5, ½7-kor. Lejtőn.
ERZSÉBET (T.: 222-401.) ½3, ½5, ¾7. V., Ü. 12-kor is. Münchhausen. 2-ik hétre prolongálva.
HOMEROS (T.: 196-178.) 3, 5, 7. V., Ü. 1-kor is. Ma, tegnap, holnap.
IPOLY (Tel.: 292-626.) 4, 6, Sz., V., Ü. 2-kor is. Irta az élet.
JÓZSEFVÁROSI (T.: 131-316.) 3, 5, 7. V., Ü. 1-kor is. Viharbrigád.
KAMARA (Tel.: 423-901.) ½12, ½2, ¼4, ½6, ½8-kor. A másik. (Modern, 500 személyes óvóhely.)
MESEVÁR (Tel.: 114-502.) ¼4, ½6, ½8. V. ½2-kor is. Sportkirály.
NYUGAT (Tel.: 121-022.) ½3, ½5, ½7. Sz., V., Ü. ½1 órakor is. Gróf Monte Christo. II. rész.
OTTHON (T.: 146-447.) ¾3, ¾5, ¾7 V., Ü. 11, ¾1-kor is. Gróf Monte Christo. II. rész.
PALOTA (T.: 15-66-05.) ¼4, ½6, ½8, V., Ü. ½2 kor is. Rákóczi nótája.
PATRIA (T.: 145-673.) 10-től 1-ig, 1, 3, 5, 7, V., Ü. 11, 1, 3, 5, 7. Viharszárnyakon. 4-ik hétre prolongálva.
PEST (Tel.: 221-222.) ½12; ½2 ¼4, ½6, ½8-kor. Ismeretlen asszony. 3-ik hétre prolongálva.
PETŐFI (T.: 428-478.) ½3, ½5, ½7. V., Ü. ½1 órakor is. Gróf Monte Christo. I. rész.
RÁKÓCZI (Tel.: 426-326.) 11, 1, 3, 5, 7. Zoro és Huru.
SZÉKELY (Tel.: 226-425.) ½3, ½5, ½7. Csavargók.
TOLDI (Tel.: 224-443.) 10, ½12, ½2, ¼4, 5, ¾7-kor V., Ü. 11 1, 3, 5, ¾7-kor. Gróf Monte Christo. II. rész.
TURÁN (T.: 120-003.) ½1, ¾3, ¾5, ¾7. V. d, e, 11 kor is. Viharbrigád.
UGOCSA (T.: 15-44-22.) ½3, ½5, ½7. V., Ü. ½1-kor is. Rákóczi nótája.
UJBUDA (T.: 268-299.) 3, ¾5, ½7-kor V., Ü. 1-kor is. Lejtőn.

Mulatságos vígjáték:

Egyetlen éjszaka

2-ától:

Attilában

Egy drb jó állapotban lévő
Perzsaláb burda
eladó. VII. ker., Miksa-utca 9. sz. Házfelügyelő.

Rákospalotai kir. leánynevelő intézethez helyesirást tudó, jó kézirású
gyors- és gépirónőt
keresek havi 223.— pengő fizetéssel. Jelentkezés okmányokkal személyesen, bármely hétköznap Rákospalota, Pozsony-utca 36. Nyugatitól 90-es villamos.

Fizető vendégként
töltené pár heti üdülési szabadságát harctéri katonatiszt, dunántúli birtokon. Sürgős ajánlatot a kiadóba kérek „Huszár" jelszóra.

Táskairógép,
számológép, eladó, XIV., Kerékgyártó-utca 20. I. 5.

Rádiók!
univerzális nagy- és kisszuperek. Hanglemezek nagy választékban. **JENEY**, Ráday-utca 2. Tel.: 183-567.

D'Elia cipőkrém

MÚBÚTOR,
ebédlő, komplett berendezés, különböző művészi festmények, perzsaszőnyegek, értékes porcellánnemüek, jutányosan eladók. Megtekinthető özv. Szentiványi Istvánnénál, II. ker., Lövőház-utca 24 II. em. Délelőtt 9—11-ig.

Lelki problémájára
minden kétséges gondolatára és mindenben, amiben bizonytalan, helyes és kimerítő tanácsot ad az „**Erzsébet Tanácsadó Iroda**", V., Tükör-u. 2. III. lépcső II. 6. Fogadóóra: 9—6-ig.

Hirdessen az Esti Ujság ban

Szerencsés fiú
CAPITOL

Minden zsidóvagyon az államra száll át

Megjelent a zsidók vagyonának értékesítéséről szóló kormányrendelet

A zsidóvagyont a hadikárok pótlására és hadikárosultak segélyezésére fordítják

A kormány a hivatalos lap mai számában rendeletet adott ki és ebben kimondja, hogy

a zsidók minden vagyona a nemzet vagyonaként az államra száll át.

Ezt a vagyont a háború viselésével és a hadikárokkal, a hadigondozással, továbbá a zsidókra vonatkozó jogszabályok végrehajtásával járó költségek fedezésére kell fordítani. Az átszállással kapcsolatos tennivalók ellátásáról a belügyminiszter felügyelete alatt az erre a célra kinevezett kormánybiztos gondoskodik.

Milyen vagyontárgyak maradnak meg zsidó tulajdonban?

A rendelet szerint

nem szállnak át az államra a következő zsidó vagyontárgyak: istentiszteletre és házi ájtatosságra szánt tárgyak, vallási szertartásokat teljesítő személyek által hivatásuk gyakorlása közben használt ruházatok, imakönyvek, vallási ereklyék, családi arcképek, sírok, sírboltak, a zsidónak magánlevelei és egyéb irományai, a zsidónak és háznépének iskolakönyvei és taneszközei, a zsidónak és háznépének betegsége vagy testi fogyatkozása miatt szükséges gyógy- és egyéb szerei és eszközei, a zsidó házastársak (jegyesek) jegygyűrűi, a zsidónak és háznépének kétheti időtartamra szükséges élelmi-, tüzelő- és világítószerei, a zsidónak és háznépének együttesen 300 pengőt és ezenfelül családtagonkint további 100 pengőt meg nem haladó készpénze, a zsidónak és háznépének rendes szükségletét meg nem haladó házi- és konyhabútorok, edények, főző- és evőeszközök, ruházati és személyi szükségleti tárgyak, továbbá a szükséges ágy- és fehérnemű, valamint a zsidó által folytatható foglalkozáshoz szükséges szerszámok és egyéb felszerelés,

ez utóbbiaknál azonban átszállnak azok a vagyontárgyak, amelyek platinát, aranyat, ezüstöt, drágakövet, vagy igazgyöngyöt tartalmaznak.

Nem mentesülnek az államra átszállás alól a zsidónak elhagyott, vagy őrizetéből, vagy rendelkezése alól egyébként kikerült vagyontárgyai.

A zsidó köteles mától kezdve szerzett minden olyan vagyontárgyat, amely a rendelet értelmében az államra átszállás alá esik, a szerzéstől számított nyolc nap alatt a pénzügyigazgatóságnál bejelenteni. A kormánybiztos jogorvoslat kizárásával határoz abban a kérdésben, hogy a zsidónak valamely vagyon tárgya a rendelet értelmében az államra átszállás alá esik-e vagy nem. Az államra átszállott vagyonért járó térítésről külön jogszabály rendelkezik.

Az ingatlanokat a kincstár javára telekkönyvezik

A zsidó ingatlan tulajdonjogát a telekkönyvi hatóság

a királyi kincstár javára jegyzi be.

A bejegyzést akkor is meg kell tenni, ha a tulajdonjog bejegyzését a jelen rendelet hatálybalépése előtt kötött jogügylet alapján a zsidó javára kérik.

A tulajdonjognak a kincstár javára való bekebelezésével egyidejűen az ingatlant terhelő akár nem-zsidó, akár *zsidó javára bejegyzett jelzálogjogok törlésének bekebelezését hivatalból kell rendelni és a törlésről a hitelezőt értesíteni.* A zsidó által elhagyott, vagy őrizetéből, vagy rendelkezése alól egyébként kikerült és az államra átszállott ingóságokat az a személy, akinek birtokában vagy őrizetében az ingóság van,

köteles a rendes ember gondosságával megőrizni és nyolc nap alatt, tehát november 11-éig a kormánybiztosnak bejelenteni és a kormánybiztos felhívására és utasítása szerint a hatóságnak átadni.

Nem kell bejelenteni azokat az ingóságokat, amelyek a kormánybiztos megbízása alapján hatósági őrizetben vannak, úgyszintén azokat sem, amelyek a hatóság által jogszabály alapján elrendelt értékesítés során vétel útján jutottak harmadik személyek birtokába. Az elhagyott, vagy őrizet nélkül maradt vagyontárgyak megőrzéséről a területileg illetékes pénzügyigazgatóság gondoskodik. Az értékpapirokat a megőrző, a letéteményes kincstár letétjébe helyezi át.

Zsidó javára fennálló pénztartozás alapján az adós a fizetést a kincstár javára köteles teljesíteni.

A követelésen harmadik személy javára fennálló jogok megszűnnek. Az az adós, akinek bármely címen zsidóval szemben áll fenn tartozása, *köteles december 31-ig tartozásának összegét, valamint a tartozás jogcímét, esedékességének idejét, a hitelező nevét és lakhelyét a kormánybiztosnak bejelenteni.*

A szolgálati jogviszonyból származó járandóságok sorsa

A bejelentési kötelesség kiterjed a nem készpénzbeli tartozásokra, illetve követelésekre is, ideértve az olyan ingóságok kiszolgáltatása iránt fennálló követelés alapjául szolgáló okiratokat (zálogjegy, letéti jegy, közraktári jegy, stb.) is, amelyek a rendelet értelmében a kincstárra szállnak át.

Zsidó által bérelt lakás, vagy más helyiség bérlete megszűnik azt a hónapot követő hónap első napjával, amelyben a bérelt helyiség kiürül,

úgyhogy azzal további bérbeadás, vagy egyéb hasznosítás végett rendelkezni lehet.

Magánjogi szolgálati jogviszony megszűnésével kapcsolatos járandóságot (felmondási időre szolgálat teljesítése nélkül járó illetményt, végkielégítést, nyugdíjat, kegydíjat, kártalanítást, stb.)

zsidónak havi 300 pengő erejéig, illetve felmondási időre szolgálat teljesítése nélkül járó illetményt és végkielégítést csak havi 100 pengő járandóság alapulvételével szabad kifizetni,

a többletet, úgyszintén a külföldön vagy ismeretlen helyen tartózkodó zsidót megillető járandóságokat pedig a kincstár javára kell befizetni. *A kincstár javára megállapított ez a fizetési kötelezettség a zsidót megillető követelés megszűnésével egyidejűen szűnik meg.*

A nemzsidó személy ingatlanát vagy ingóságát zsidó javára dologi jogként terhelő haszonélvezet, használat, kötmény, tartás, vagy járadék követelésére irányuló jog megszűnik, amennyiben a terhelő jog alól felszabadult dolog tulajdonosa a kincstárnak a megszűnt haszonélvezet, használat, vagy időszakonként visszatérő szolgáltatások tőkésített értékét megfizeti.

A kincstárra átszállott vagyontárgyakat terhelő, nem-zsidó javára fennálló jogon alapuló, valamint a zsidóval szemben nemzsidó javára fennálló követelések kiegyenlítésére

a kincstár köteles annyiban, amennyiben erre a zsidóvagyon annak forgalmi értéke szerint fedezetet nyujt.

Ezeket a követeléseket hatvan nap alatt kell a kormánybiztoshoz bejelenteni. *Ha a kormánybiztos megállapítja, hogy a zsidó tartozásának összege az államra átszállott vagyona forgalmi értékét meghaladja, a vonatkozó iratokat átteszik a zsidó lakóhelye szerint illetékes törvényszékhez,* amely a csődnyitás elrendelése tárgyában hivatalból intézkedik.

Zsidó és nem-zsidó házastársak vagyona

Közszerzeményi közösségben élő *nem-zsidó házastársnak a közszerzeményen alapuló követelését az 1944 március 22. napjával esedékessé váltnak kell tekinteni.* A zsidó házastárs által a nem-zsidó házastársnak az 1938 május 28. napja után ingyenesen juttatott vagyontárgyakat a közszerzeményi vagyonérték megállapításában a nem-zsidó házastárs különvagyonának tekinteni nem lehet.

A közszerzeményi követelésre jogosult házastárs közszerzeményi követelése kielégítését természetben nem követelheti,

kivéve a személyes használatra szolgáló, vagy a keresete folytatásához, vagy hivatása gyakorlásához szükséges dolgokat.

A nem-zsidó utóörökös javára a kincstárra átszállott vagyon tekintetében fennálló öröklési jogot 1944 március 22. napjával megnyílottnak kell tekinteni. Az utóörökösnek kiadandó vagyonérték megállapításában le kell vonni a hagyaték haszonélvezetének az előörökös zsidó életkora figyelembevételével az illetékekre vonatkozó jogszabályok alapján meghatározott tőke értékét.

Keresek

megvételre, esetleg cserébe élelmiszerért 4—5 éves kisfiúnak való

irhabundát

Cím: ESTI ÚJSÁG szerkesztősége.

Megtámadhatók az 1938 óta történt vagyonátruházások

Megtámadható a zsidónak az 1938 május 28-a után tett olyan jogügylete, amellyel vagyonát, vagyonának hányadát, vagy egyes vagyontárgyait átruházta,

ha a jogügylet feltételeiből megállapítható, hogy az átruházásnak gazdaságilag vagy az ajándékozásnak családi vagy erkölcsi szempontokkal kellően megalapozott oka vagy célja nem volt

és ennélfogva feltehető, hogy az átruházás a hatósági intézkedések alól akarta elvonni a vagyontárgyat.

Az államra átszállott zsidóvagyon kezelése és értékesítése

Az államra átszállott vagyon kezeléséről és hasznosításáról *a belügyminiszter által megbízott szerv gondoskodik.* Az értékesítés munkáját ugyancsak ez a szerv végzi. Az épületek tekintetében az 1924:XII. t.-c. hatálya alá eső társaságháztulajdon alapításának helye van, tekintet nélkül arra, hogy az épületet mikor állították elő. Amennyiben az államra átszállott közkereseti, betéti, vagy korlátolt felelősségű társasági vagyonilletőséget a kincstár magának meg nem tartja, vagy a szerv átruházása útján nem értékesíti,

a szerv a társaság feloszlását kívánhatja.

Az államra átszállott vállalatnak, mint egésznek átruházása esetében a vállalat céljára szolgáló helyiség korábbi zsidó bérlője helyébe a vállalat átvevője lép.

A vagyontárgyak értékesítése során azonos feltételek mellett

elsőbbségük van a Vitézi Rendhez tartozó hadirokkantaknak, a többi hadirokkantaknak, a Vitézi Rend tagjainak, a tűzharcosoknak, a hadiözvegyeknek, a hadiárváknak, a háborúban arcvonalbeli szolgálatot teljesített személyeknek, valamint azoknak, akiknek kettőnél több gyermekük van.

A rendelet ezután felsorolja azokat az engedményeket, amelyeket a vagyontárgyak értékesítésénél az említett elsőbbségi jogúak kaphatnak, ha az értékesítésre kerülő vagyontárgy eladási ára az 50.000 pengőt meg nem haladja.

Kikre vonatkozik a rendelet?

A rendelet alkalmazása szempontjából az 1942:XIV. törvénycikk, tehát a fajvédelmi törvény 3. §-ának 3. bekezdése rendelkezései az irányadók.

A rendelet hatálya nem terjed ki a zsidók közül az 1730/1944. M. E. számú rendelet 1. §-ában meghatározott kivételezett személyekre, úgyszintén viszonosság esetében a külföldön lakó nem magyar állampolgárságú zsidókra.

Nem áll fenn azonban ez a kivétel arra a nem magyar állampolgárságú zsidóra, aki magyar állampolgárságát az 1938. évi május 28-a után távollét folytán vesztette el, vagy akit magyar állampolgárságától bármikor megfosztottak.

Ribbentrop távirata a palesztinai nagymuftihoz

BERLIN, november 3.

(Német Távirati Iroda)

A Balfour-nyilatkozat évfordulója alkalmával Ribbentrop németbirodalmi külügyminiszter Amin El Hussein palesztinai nagymuftihoz a következő táviratot intézte:

Üdvözletemet tolmácsolom eminenciádnak és az elnöklése alatt a németbirodalmi fővárosban most ülésező gyűlésnek. Németországot régi baráti kötelékek fűzik az arab néphez és ma még inkább, mint valaha természetes szövetségestársa. Az úgynevezett zsidó nemzeti otthon kiküszöbölése és az összes arab országok felszabadítása a nyugati hatalmak elnyomása és kizsákmányolása alól változatlan alkotórésze a Nagy-Németbirodalom politikájának. Kívánom, hogy ne legyen már távol az az óra, amikor az arab nép teljes függetlenségében építheti fel jövőjét és szabadon kialakíthatja önrendelkezését és egységét. (MTI)

von Ribbentrop

Egy adag kenyér 2 milliárd drachma

GENF, november 3.

(Német Távirati Iroda)

A kairói rádió a következő adattal szemlélteti a görögországi pénzhígítás méreteit: A görög élelmezésügyi minisztérium a kenyéradag árát kétmilliárd drachmában állapította meg. — (MTI)

A török határon szovjet csapatok váltják fel a bolgár csapatokat

ZÁGRÁB, nov. 3.

(Német Távirati Iroda)

Bulgáriai és görögországi politikai menekültek egybehangzó elbeszélése szerint a bolgár csapatok a mult héten megkezdték Trácia kiürítését. Bolgár tisztek megerősítik, hogy a bulgáriai szovjet főparancsnokság előkészíti a török határon álló bolgár csapatok felváltását szovjet csapatokkal. A 37. orosz hadsereg megszálló seregként Bulgáriában marad. Ez a tény arra mutat, hogy a Szovjetunió Bulgáriát különösen fontos katonai támaszponttá akarja kiépíteni, amelynek hatalmi tényezőként való jelentőségét a délbalkáni politikai kérdésekben is ki akarja emelni. (MTI)

Dudás László

építész

Zavaros ügyek a Hunnia körül

Úgy látszott, mintha a Hunnia új igazgatóságának kinevezésével nyugvópontra jutott volna a Hunnia filmgyár ügye. Az igazolóbizottság megkezdte működését és lefolytatta az eljárásokat, amelynek során azonban az igazolóbizottság elnöke, *Lichter* váratlanul lemondott tisztségéről. Ezzel szemben *továbbra a helyén van* és elsőrangú funkciót végez a sváb *Schmidthoffer* Lajos cégvezető, akit az igazolóbizottság *vezetőállásra alkalmatlannak minősített*. A legnagyobb meglepetést azonban az okozta, hogy a Hunnia mindenható telepfelügyelőjévé nevezték ki *Dudás* László építészmérnököt, akit egyébként annakidején Szálasi nevezett ki a Magyar Filmiroda igazgatójává. Dudás ugyan *feddéssel* úszta meg az igazolóbizottsági eljárást, de ez a fasiszta beállítottságú Szálasi-emberre semmi szükség nincs a demokratikus alapokon újjáépült Hunniában. Talán akad erre az állásra teljesen tisztamultú szakember is.

Magyar Nemzet

1945. szept. 21.

Forum (Розвоту)

Megvan

1931. , , , , VI–VII,

, X, XI–XII.

1932. , 2, 3, , , ,

, , , 10.

MŰHELY
galéria

1027 BUDAPEST, II.,
HENGER UTCA 2.

Tervezte: Dudás László

Készítette: Állami Nyomda Rt.

Dudás László

Meghívó

Kiállításomat
93. éves Édesanyámnak ajánlom!
Dudás László
Budapest, 1996. január 10.

Köszönöm, hogy a kiállítást támogatták:

Állami Nyomda Rt.,
DOTT Számítástechnikai Kft.,
Eper Stúdió Grafikai és Kiadói Kft.,
Néprajzi Múzeum,
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság,
Pénzjegynyomda Rt.,
Philatelia Hungarica Kft.,
R.A. Trade Kft., az EPSON kizárólagos magyarországi disztribútora,
Servomec Kft., az ACECAD digitalizáló táblák magyarországi forgalmazója,
Számalk, a COREL DRAW magyarországi disztribútora.

Meghívom Önt
a

Számítógép a bélyegtervezésben

című kiállításom megnyitójára,
1996. január 10-én 18 órakor a Tölgyfa Galériába.

A kiállítást megnyitják:

Dr. CSERNÁK ENDRE,
a Magyar Posta Rt. vezérigazgató-helyettese,

KASS JÁNOS,

ÉRDI-KRAUSZ GÁBOR,
a Számalk Rt. kereskedelmi igazgatója.

Tisztelettel várja:
Dudás László

A kiállítás megtekinthető: 1996. január 10—24.
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 10 és 18 óra között.
1027 Budapest, II. kerület, Henger u. 2.
(a Margit híd budai hídfőjénél)

Ø Dudás László

1930-tól Esztergom

Kulturmárnoke

wód

z

ÉIÉM. 1930. 23-24.

z. 95. l.

Kérjük a munka szives e

Budapest, 1913. decembe

Dudás Lujza

grafikus

1921–23.

Éinnisk 1930. 82. l.

Fényes Adolf, Jestő, marad
l. 227. old.

Dudás Mária

1936. Tavaszi Szalon
Tihany, tusr.

Nemzeti Szalon

DUDÁS MÁRIA

29 Tihany, tusrajz . . . . . 80.—

Dudás Mária

festő

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1936

JEGYZÉKE

Dudás László, grafikus MDk.

Illusztrációi novellához.

Repr.

Ordas Nándor: A jó Lemp bemutatkozott

Népszabadság. 1959. máj. 10. 9.1

KONSZTANTYIN SZIMONOV:

A Kicsi

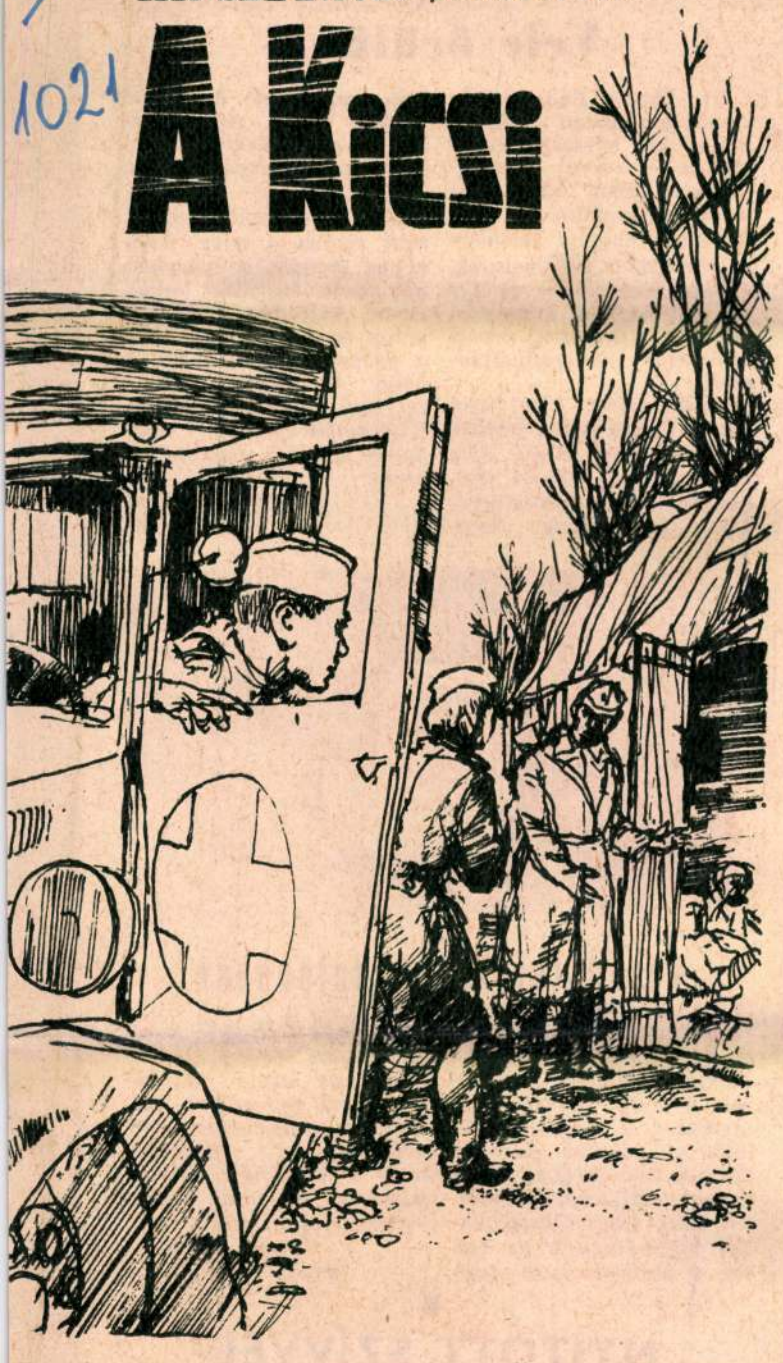

Kubánban elkezdődtek az esős őszi napok. A számtalan kerék által felszabdalt utak csaknem járhatatlanok voltak. A gépkocsik egyre-másra leragadtak a sárba, s a többiek is csak nagynehezen vánszorogtak tovább a hepehupás utakon.

Az alakulatok nehéz harcok közepette vonultak vissza. A frontot nap mint nap német páncélosok törték át, és valamennyi mentőosztag, valamennyi tábori kórház szinte naponta változtatta állomáshelyét, egyre délebbre vonult.

Egyik délután, öt óra tájban, ütött-kopott vöröskeresztes kocsi állt meg az útszéli, szétroncsolt pajtánál. A kocsiból ápolónővér szállt ki — Maruszja —, akit egyébként az egész hadosztálynál mindenki csak Kicsinek nevezett, mivel alacsony termetű, tizenhét éves, pisze orrú lány volt, szinte gyerekes hanggal, s oly kicsi kézzel és lábbal, hogy az egész hadosztálynál alig találtak számára megfelelő kesztyűt és csizmát.

Egy egészségügyi katona sietett elébe. Üdvözölték egymást, majd Kicsi, szokása szerint, azonnal a betegeket kérdezte:

— Nos, hol vannak a sebesültek?

A katona kinyitotta a megrongált pajta ajtaját, és bevezette a nővért. Odabent hét súlyos sebesült feküdt a piszkos szalmán. Kicsi végigfuttatta rajtuk a tekintetét.

— Rendben van... elvisszük őket... — mondta.

A sebesültek alatt a szalma jócskán átitatódott vérrel. Három láblövéses, egy has-, egy mell- és két fejsérült. A lábsérülteket, a szanitész segítségével, a gépkocsihoz szállította, és a vezetőfülke mögé fektette őket. Még három sebesültet szállítottak ki, és a kocsi megtelt. A hetediknek már nem jutott hely. Ott feküdt ez a sebesült a pajta falához támaszkodva, szemét hol kinyitotta, hol bódultan lecsukta. Kicsi utoljára ment be a pajtába. A hetedik sebesültet itt kell hagyni — villant át az agyán. Mégis, amikor hozzá lépett, hogy ezt közölje vele, s a sebesült megpróbált felemelkedni, azt gondolván, hogy érte jön, Kicsi felfogta a sebesült pillantását, amely tele volt visszafojtott kinnal — s nem bírta otthagyni.

— Bír ülni? — kérdezte. — Akar a kabinba ülni?

— Igen... — válaszolta a sebesült, és szemei ismét lecsukódtak.

Kicsi, az egészségügyi katona segítségével, őt is kivezette a pajtából, és beültette a gépkocsivezető mellé.

— És maga, nővérke? — kérdezte a vezető. A sebesült a sofőr hangjából szemrehányást érzett ki, amely neki szólt, és halkan megkérdezte ő is:

— És maga?

— Jó lesz nekem a sárhányón... — mondta Kicsi könnyedén.

— Le fog esni... — jegyezte meg komoran a vezető.

— Ne aggódjon! — intette le Kicsi, és becsapta a kocsi ajtaját. Felült a sárhányóra, s egyik kezével a kabin ajtajába, másikkal a sárhányó szélébe kapaszkodott.

— Nővérke! — próbálkozott ismét a vezető, de Kicsi rászólt, hogy induljanak már. A gépkocsi elindult. Bár napközben elállt az eső, az út felszíne száradt meg csupán, és annál csúszósabb volt. A mélyedésekben a kocsi megfarolt, kiugrott a keréknyomból, recsegett-ropogott. Kicsi érezte, hogy ezekben a percekben a sebesültek is ide-oda rázkódnak a kocsiban. Amikor egy-egy gödörbe huppantak, majdnem elvesztette egyensúlyát és csak az utolsó pillanatban kapta el a hágcsót.

A tanyát, amelyben az egészségügyi alakulatot elhelyezték, a sötétség beállta előtt elérték. Kicsi leugrott, befutott az épületbe, de ott szokatlan csend fogadta. Belépett az egyik szobába — üres volt. A másik is. Csak a háziasszony állt részvétlenül az egyik ágy előtt, és egy véres szalmazsákot forgatott a kezében.

— Elmentek? — kérdezte Kicsi.

— El... — válaszolta az öregasszony. — Már egy órája. Parancsot kaptak, hogy el kell menni, mindent összekapkodtak gyorsan és elmentek...

Kicsi visszament a sebesültszállító kocsihoz, felemelte a ponyvát és benézett.

— Na, kiszállunk, nővérke? — kérdezte egy öregebb kozák, akinek koponya- és arcsérülése volt, s annyira bepólyázták, hogy csak bozontos, szürke bajusza látszott ki.

— Nem kedves... — válaszolta Kicsi. — Még nem. Az alakulat elment innen. Most már egyenesen a kórházba megyünk...

— Az messze van, nővérke? — kérdezte nyögve az egyik haslövéses, aki a hátán feküdt.

— Ne beszélj bolondokat! — szólt rá a nagybajuszú. — Addig megyünk, ameddig kell!

Kicsi ismét felkapaszkodott a sárhányóra, és elindultak. Már egészen besötétedett. A kórházig még húsz kilométer... Az út egyre rosszabb lett. Balról, a távolból, ágyútüzek villantak. A motor kétszer is kihagyott, a vezető leszállt és szitkozódva bajlódott a porlasztóval. Az eső ismét eleredt. A szél szembe fújt, szinte elakasztotta a lélegzetét, és szemébe csapta az esőt. A sár-

....»» Válasz az olvasónak

Kérjük olvasóinkat, hogy kérdéseikkel, panaszaikkal a jövőben teljes névvel és pontos lakcímmel ellátott levélben forduljanak hozzánk, amelyet, természetesen, bizalmasként kezelünk. A jeligés levelek nagy száma miatt ugyanis a lapban történő válaszadás gyakran 3—4 hónapos késést szenved, és olvasóinknak is érdekük, hogy problémájuk mielőbb megnyugtatóan elintéződjék.

Tőkés Ernőné, budapesti lakos kérdi: „Van, aki azt állítja, hogy a szív nem fáj. Szerintem fáj, s emiatt komoly vitám volt egyik munkatársammal. Kérem, írják meg, mi az igazság?"

A szívfájdalommal kapcsolatos vitában a valóság az, hogy a szívben fájdalomérző végkészülékek nincsenek. Ez annyit jelent, hogy a szívet műtét alkalmával sem kell külön érzésteleníteni. Viszont igaz az is, hogy a szívben vannak oxigénhiánnyal szemben igen érzékeny fájdalomérző berendezések. Tehát a szív fájhat bizonyos olyan állapotokban, amikor nem kap elegendő mennyiségű oxigént. Végül van egy, szívidegességhez társuló szívfájdalom — és igen valószínű, hogy az Öné is ebbe a csoportba tartozik —, amely nem szívbetegség, csupán a fájdalom a szívtájon jelentkezik. Tökéletesen igaza van abban, hogy ennek semmi köze az affektáláshoz. A fájdalmat Ön nyilván nem akarja. Megszüntetése légzési gyakorlatokkal, testi-lelki problémák megoldásával és nyugtatókkal érhető el.

„Lesz nyugalmas élet?" jeligére: „Van-e hazánkban olyan ideggyógyász, aki a lelki betegségekkel foglalkozik?"

Budapesten, a Balassa utcában, külön pszichiatriai klinika foglalkozik a lelki betegségek vizsgálatával és gyógykezelésével. Ezenkívül vannak még Budapesten és vidéken is pszichiatriai szakrendelések, ahol ugyancsak foglalkoznak a lelki betegségek gyógyításával. Leghelyesebb volna, ha felkeresné körzeti orvosát, aki megmondaná, melyik szakrendeléshez tartozik, s amennyiben arra szüksége van, beutalást is ad.

„Almabor" jeligére: „Amióta naponta almabort fogyasztok, ízületi fájdalmaim elmúltak, viszont naponta többször is szédülök."

Nincs tudomásunk arról, hogy az almabornak speciális gyógyító hatása volna az ízületi megbetegedésekre. Miután azonban saját maga azt tapasztalta, hogy fájdalmai ettől megszűntek, fogyaszthatja továbbra is. Azt azonban nem szabad figyelmen kívül hagynia, hogy az almabor is alkoholt tartalmaz, ezáltal részegíthet, szédülése tehát könnyen lehet az alkohol hatásának következménye. Próbálja meg csökkenteni a fogyasztott mennyiséget, s akkor biztosan megszabadul ettől a nemkívántos és bizony egyáltalán nem veszélytelen mellékhatástól.

„16 éves vidéki lány" és „Kisalföldi széplányok" jeligékre:

A serdülőkori pattanások ismétlődését meg kell előzni, mert a mélyebbre terjedő pattanások helyén hegek maradnak. Alapvető fontosságú a mitesszerek kitisztítása, amit a leghelyesebb kozmetikussal végeztetni, mert kellő szakértelem szükséges ahhoz, hogy a bőrt tisztítás közben ne roncsoljuk. Ahol már gyulladás jelei mutatkoznak, ott nem szabad a bőrt nyomkodni. A kitisztított bőrre összehúzó és fertőtlenítő hatású pakolást alkalmaznak; igen eredményes ilyenkor a kénes gyógypakolás. A mitesszerek képződésének megelőzésére szolgál a rendszeres szappanos arcmosás, amit napközben — ha nagyon zsíros a bőr — arcszeszes lemosásokkal egészíthetünk ki. Fontos a sok napfény, télen a kvarcolás, és kerülendő a zsíros, fűszeres, füstölt ételek fogyasztása. A leghelyesebb, ha bőrgyógyász szakorvost keresnek fel, aki mind a pattanásos arcra, mind a zsíros hajra vonatkozó panaszokat, szakszerű kezeléssel megszünteti.

„Bánatos vőlegény" és „Egy aggódó kislány" jeligékre:

A hajhullásnak biztos hatású gyógyszere még nincs. Gondos és rendszeres kezeléssel azonban lassítani lehet a hajhullás ütemét. A napozás, kvarcolás, a fejbőr masszírozása, tisztítása hasznos, de jól hat a sterogenolos bedörzsölés és a kénes káliszappan is. Ezeket a kezeléseket azonban nem szabad túlzásba vinni, mert akkor a hajhullás esetleg fokozódhat. A megfelelő szert és az ápolás kellő mértékét, minden egyes esetben, szakszerű vizsgálat alapján kell megállapítani. Ezért azt tartjuk a leghelyesebbnek, ha bőrgyógyász szakorvoshoz fordulnak problémájukkal, aki vizsgálat alapján eldönti, hogy bőrgyógyászati vagy belgyógyászati oka van-e a hajhullásnak. Lehetséges ugyanis, hogy hormonális zavarok játszanak közre, s ez esetben a gyógyítás belgyógyász szakorvos feladata.

„N. M." és „Egy bánatos 18 éves zalai kislány" jeligékre:

Javasoljuk, hogy keressenek fel gégészeti, illetve szemészeti szakrendelést, ahol kellő vizsgálat alapján nemcsak a bajt, hanem a gyógyítás módját is megállapítják.

„Nagyon magas, 17 éves lány", „Szomorú 19", „Györgyike 22", „Aggódó fiú", „Hóvirág", „Szeretnék boldog lenni", „Reménykedő fiatalember", „Tanácsot kérek", „Kedvenc", „Fájdalmas szív", „Szomorú lány", „Egy előfizető olvasójuk", „Tisztaság" és „Kissé bánatos" jeligékre:

Kérjük, közöljék címüket, hogy kérdéseikre levélben válaszolhassunk.

Vele örülünk

Dr. Hajdú Endre Géza szeghalmi körzeti orvos — szülőfaluja népszerű Bandi bácsija — orvosi munkásságának ötven éves jubileumát ünnepelte. Ha személyesen nem is, lélekben valamennyien vele voltunk, amikor Budapesten, az Erkel Színházban átnyújtották neki a legszebb orvosi kitüntetést, az aranydiplomát.

Diplomáját 1914-ben kapta, s első útja a frontra vezetett, ahol négy évig dolgozott, egy tábori kórházban. 1918 novemberében tért vissza Szeghalomra, mint ügyvezető községi orvos. Azóta sem hagyta el szülőfaluja betegeit. Most, 76 éves korában, még mindig dolgozik. Ahogy mondani szokta: nem engedi a szíve, hogy ki ne menjen a beteghez, aki hívja és bízik benne. Ez a bizalom élteti, és ahhoz is erőt ad neki, hogy a gyógyító munkán túl, a helyi vöröskereszt-szervezet első aktivistája legyen. Kitüntetése minden szeghalmi számára elégtétel és öröm.

Nátor János
Szeghalom

Véradótalálkozó Hejőbábán

Hejőbábán — a mezőcsáti járásban — véradó—vérkapó-találkozót rendezett a helyi vöröskereszt-szervezet, a megyei vérellátó szolgálattal közösen. Marada Béla 20 éves fiatalember találkozott véradóival, akik áldozatkészségükkel megmentették az életét, s akiknek most meghatva mondott köszönetet visszanyert egészségéért.

Az eset olyan nyilvánvalóan és felemelően példázta a térítésmentes véradómozgalom diadalát, hogy a találkozó, minden jelenlevő számára, sokáig emlékezetes marad.

Papp Arzén
járási véradófelelős

NYITOTT SZÍVVEL

Nemrégen rendezte meg a vöröskereszt XV. kerületi szervezete az öregek napját, az immár hagyománnyá vált ünnepséget, mely szép keretet ad az érzelmi gondoskodásnak, amellyel társadalmunk — a szociális gondoskodáson túl — az öregek felé fordul. Ezt a gondolatot fejtette ki beszédében Csabai László, a XV/5-ös alapszervezet titkára, amikor a meghívott, idős embereket üdvözölte. S a megindultság, amellyel szavait fogadták, igazolta: milyen sokat jelent az öregek számára, hogy társadalmunk nemcsak anyagilag igyekszik segíteni őket, hanem szíve is nyitva áll előttük. Ez csendült ki a Bocskai úti Általános Iskola növendékeinek műsorából, ezt bizonyította a szerető figyelemmel felszolgált ünnepi uzsonna is. Hisszük, hogy a délután meghitt hangulata a búcsúzás után is sokáig melengeti még meghívott vendégeinket.

Ecker Gabriella

1965 JAN

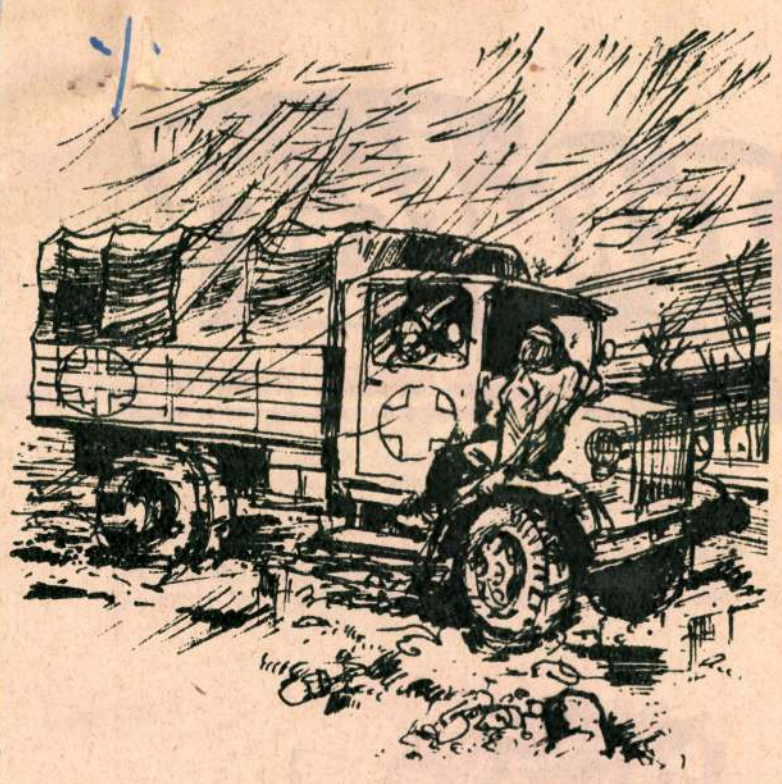

hányó csúszós lett, és egyre inkább úgy érezte, hogy a következő pillanatban lezuhan.

Végre feltűnt a falu. A vezető leállította a motort. Kicsi a síri csendből, amely a falu felett terpeszkedett, rosszat sejtett. Lemászott a kocsiról, térdig merült a sárba, és futva igyekezett a házhoz, amelyben a kórházat tudta. A ház előtt megrakott, másfél tonnás teherkocsi állt, és két katona próbált még valamit a kocsira felrakni.

— Itt van a kórház? — szólította meg őket.

— Itt volt... — válaszolta az egyik. — Két órával előbb elköltözött. Most visszük a maradék gyógyszert...

Kicsi visszabotorkált a gépkocsihoz. Öt perccel ezelőtt még azt hitte, hogy a következő pillanatokban minden rendbejön, hogy célhoz érnek, még egy huppanó, még egy kanyar, még néhány ház, és a sebesültek kórházba kerülnek... Most újabb negyven kilométer áll előttük: annyi, amennyit maguk mögött hagytak!

A kocsihoz lépett, zseblámpájával bevilágított.

— Mi van, nővérke? — kérdezte megint az öreg kozák, és hangsúlyából érezni lehetett, hogy tisztában van a helyzettel.

— A kórház elköltözött... — mondta komoran Kicsi. — Még negyven kilométert kell mennünk. Hogy érzik magukat? Bírják?

Nyögés volt a válasz. Most a nagybajuszos sem kötekedett.

— Azt már kibírjuk! — mondta. — Semmi aggodalom! Honnan való vagy te, nővérke? — kérdezte.

— Kamenyka vidékéről... — válaszolt a lány.

— Akkor ismersz kozák dalokat?!

— Ismerek... — mondta kissé csodálkozva.

— Ismered azt is, hogy „Egy kozák vágtat a mandzsu sztyeppén..."?

— Persze!

— Na, akkor mehetünk tovább, és énekelni fogunk, amíg csak meg nem érkezünk! Hogy ne halljuk ezeket az átkozott nyögéseket... Énekelni fogunk! Mit szólsz hozzá? Énekelj te is velünk!

Kicsi ismét felkapaszkodott, a kocsi megindult, és a víz- és sárcsobbanásokon keresztül szállt a dal, először csak egy, majd kettő, végül három hangon:

Egy kozák vágtat a mandzsu sztyeppén,
a végtelen rónákon át,
a kezén aranygyűrű csillog,
hajszolja, űzi a lovát...

Az út szörnyű volt. A kocsi irgalmatlanul nyögött, mintha mindegyik pillanatban össze akarna törni, vagy valami szakadékba zuhanna. Szakadt az eső, a reflektorfény átláthatatlan vízfalba ütközött. A kocsiban tovább énekeltek:

Aki e gyűrűt adta, esküdött:
„Egy év még, és a tied leszek..."
Az év letelt, és a kozák
most a falujába igyekezett.

Anélkül, hogy észrevette volna, bekapcsolódott az éneklésbe. És míg velük énekelt, úgy érezte, hogy valóban könnyebb. Ha valaki felnyögött, a többiek nem hallották.

Így utaztak vagy tizenöt kilométert, amikor a kocsi hirtelen megállt. A vezető ismét babrálni kezdte a porlasztót. Kicsi is leszállt és benézett a kocsiba. Most, hogy a motor nem búgott, a dal erősebben és hangosabban szólt. Állhatatosan énekeltek, mintha ebben a pillanatban nem lenne más a világon, csak ez a dal:

A falu szélén egy öreg kozák
megállította, s hozzá így beszélt... —

a bajuszos most még jobban felemelte a hangját:

„Az a leány megszegte a szavát,
és másnak adta magát és szívét..."

Kicsi ismét felkattintotta zseblámpáját. A fénysugár végigpásztázta az éneklő férfiak arcát. Az egyik sebesült szemében könny csillogott.

— Oltsd el a lámpát! Nincs itt mit nézni! — morgott a bajuszos. — Inkább énekelj velünk!

Késő éjszaka volt, mire a faluhoz értek, és az egészségügyi katonák, Kicsi segítségével, leszedték a sebesülteket a kocsiról. A dal utolsó versszakát énekelték:

Hiába volt a nagy sietség,
hiába hajszolta lovát...
Most szótlanul szágult lovával
céltalanul egy derék kozák...

— Isten veled, nővérke! — mondta a bajuszos, amikor a hordágyra fektették. — Szóval Kamenykában laksz! Háború után elmegyek, és elkérlek a fiamnak!

Csuromvizes volt, bajusza ázottan csüngött alá. Mégis, az utolsó kép, amit Kicsi agyába vésett, az a huncutkás mosoly volt, amely bepólyált arcáról feléje villant.

Ruhástul feküdt le a felvételi szoba padlóján, a kályha mellé, és azonnal mély álomba zuhant. Azt álmodta, hogy a völgyön át egy kozák vágtat, és a sebesültszállító kocsit, amelyben ő ül, nem éri utol, és álmában is még mindig utazott, egyre csak utazott...

Fordította: **Antalffy István**

(Dudás László rajzai)

A Gyermek és a Természet

Szovjet gyermekfilmet közvetített a televízió, „Vidám történetek" volt a címe. Van abban egy kis jelenet, mely megragadott. A főszereplő kisfiú elcseréli édesapjától kapott értékes játékát — egy szentjánosbogárra. Anyja dorgálni akarná, a játék értékét szeretné megmagyarázni neki, de a gyerek szemrehányóan közbeszól:

— De anyu, hiszen az él!

Az érték a gyermek szemében tehát nem a nagy teherautó, mozdony, építőszekrény — vagy legalábbis nemcsak ez, hanem az élő, mozgó, növekedő állatka vagy növény is.

Így van ez valamennyi gyereknél. Szentjánosbogár, sün, kismacska vagy kutya — játszótársává válik, s természetesen, játék közben megismerkedik vele a gyerek. Megtanulja, hogy nem szabad kínozni. Sőt, még az önzéstől is leszoktathatjuk, ha például arra hivatkozunk: „Hiába akarsz játszani, ha fáradt az állat".

Rendre szoktathatja az ilyen kis állat a gyereket. A macska és a kiskutya elől el kell raknia a ruháját, játékát, mert szétjátsszák. Aztán kezet kell mosnia a közös hancúrozás után, mert az egészség ezt kívánja! Elláthatja kis játszótársait: az ő gondja például, hogy a kutyának összeszedje a maradék ételt, vizes tálját tisztán tartsa, a cicának kis párnát készítsen stb.

A városi gyerekeknek, persze, kevesebb ilyen pajtása marad, hiszen a kis lakásokban kevés a hely számukra. De egy kalickányi vagy akváriumnyi akad mindenütt. És milyen öröm, amikor a születésnapra kapott kis papagáj először mondja ki a gazdája nevét! A halakat, persze, már inkább a nagyobb gyerekekre bízzuk, mert — amellett, hogy szép szobadísz az akvárium — bizonyos kézügyességet is igényel ellátása, vízcseréje stb.

A növényekkel is minél hamarább meg kell ismerkedniük a gyerekeknek. A falusiaknak saját kiskertjük lehet, ahol virágokat nevelhetnek. Különben a legtöbb iskolának van gyakorlókertje is, ahol közösen ügyeskednek a gyerekek. Nehezebb a városi gyerekek helyzete.

Néhány, cserépbe ültetett magocska, virágos növény vagy erkélynyi zöld — ennyi a kertjük. De vajon igazán csak ennyi? Nemrégiben a Fővárosi Kertészeti Vállalat felhívással fordult az úttörőkhöz. Kössenek a csapatok szerződést és vállaljanak védnökséget a főváros — vidéken nagyobb városaink — parkjai felett. Így bővül a kétcserépnyi erkélykertecske parkokká, melyeknek virágját megismerik, megszeretik, és amelyekre vigyáznak! Persze, jó lenne, ha az otthon és az iskola egyaránt és tudatosan arra törekedne, hogy a

gyerekek körül mindig legyen virág. Ha csak egy-két szál is, amelynek gondozása, beszerzése az ő feladatuk lenne. Ez segítené az esztétikai nevelést is. Az iskolában úgyszintén megoldható ez — még a kamasz fiúk között is, mert nem igaz, hogy a virágokkal való bíbelődés csak a lányok és asszonyok munkája. Japánban külön tudomány a virágok elrendezgetése, és ezt tanítják is. Ha nálunk nem is tudomány, mindenesetre hozzátartozik a szép szeretetéhez és ahhoz, hogy a lakást otthonná segítse varázsolni.

Az állat- és növénytartáson kívül is sok alkalmat adhatunk a gyereknek arra, hogy megismerje az élővilágot, a természetet. Állatkerti séták vagy hétvégi kirándulások alkalmával meg lehet őket tanítani, hogy ne csak nézelődjenek, miközben málnaszörp vagy fagylalt után sóvárognak, hanem vegyék észre, lássák meg a kövek alatt lapuló bogarakat, a hangyák életét, a levelek erezetének szépségét, a fák kérgének rajzolatait. És merjünk mi magunk is felkiáltani, ha különös sziklákat vagy facsoportokat látunk, s csodálkozzunk mi is egy érdekes felhőgomolyag formáján:

— Milyen érdekes, nézd, milyen szép!

A gyerek az otthon tükre, mondogatta valamikor a nagyapám. Kicsit utánozza egész életén át, amit gyerekkorában látott, odahaza tapasztalt. Tanulja hát meg a szülőktől, a körülötte élőktől a természet szeretetét.

Joó Katalin

Budapestjei

hangosbeszélő váratlanul bejelentette: Magyarország tűzszünetet kötött Oroszországgal. Idézzük újból a memoárt: *„Az állomásról hazafelé láttuk, hogy a német katonák eltorlaszolták az utcákat. Mindenhol a csőcselékből toborzott, a németek által állig felfegyverzett magyar nácik. Egymást érték a rajtaütések, a fosztogatások és a letartóztatások."*

Wallenbergék újult erővel láttak neki mentőmunkájuknak. *„Emlékszem arra a napra, amikor biciklire pattant Wallenberg és körbejárta irodáit, hogy lelket és bátorságot öntsön zsidó munkatársaiba. A zsidók üldözése hamarosan leírhatatlan méreteket öltött. Éjjelente hallottuk a nyilaskeresztesek géppuskasorozatait, ahogy, miután ruháikat is beleértve mindenüktől megfosztották őket, lelőtték és a Dunába lökték őket."*

1944 október vége, Józsefvárosi pályaudvar

„Egy napon, amikor Wallenberg valahol távol volt – így a diplomata –, *kisiettem az állomásra, ahonnan egy zsidókkal teli vonat éppen indulni készült. Nem volt idő vitatkozni a németekkel. Azt mondtam nekik, borzasztó tévedés történt, hiszen nyilvánvalóan olyanokat akarnak deportálni, akik rendelkeznek védlevéllel. Ha nem engedik el őket, értesítem Veesenmayert, a német birodalom itteni képviselőjét. A német vonatparancsnok nem merte megkockáztatni, hogy jelentsek a rettegett Veesenmayernak. Bementem a kocsiba, hogy felolvassam a névsort, de csak két zsidónak volt védlevele. Ám az ottani magyar rendőrtiszt, Batizfalvy segítségével, aki titokban együttműködött Wallenberggel és velem, azonban sikerült az SS-parancsnok utasításai ellenére 150 embert kiszabadítanom az állomásról, miközben közülük 148 nem rendelkezett védlevéllel."*

1944. december 24., a falnál

A magyar kormány külügyminiszter-helyettese felszólította a svéd követséget, hogy azonnal hagyja el Budapestet. Per Angerék úgy döntöttek, minden fenyegetés ellenére maradnak. A szovjet csapatok már a város alatt járnak, ha ők most elmennek, mi lesz azzal a sok ezer emberrel, akiknek élete rajtuk múlik. Ám karácsony reggelén a nyilasok megtámadták a követséget. Több munkatársát elhurcolták. Per Anger karácsony napját tehát azzal töltötte, hogy kollégái életét próbálta megmenteni. Sorra járta a város német és magyar katonai vezetőit, segítsenek.

A gyermekek mentésével foglalkozó *Asta Nilssont* és *Margareta Bauert* falhoz is állították, hogy kivégzik őket, de végül csak a gettóba vitték őket, hogy majd onnan deportálják mindkettejüket a haláltáborba. Ám a Svájci Vöröskereszt képviselőjének sikerült kihoznia a két asszonyt.

1945. január, Úri utca

Az ostromot Per Anger nagyrészt a budai Úri utcai lakásában vészelte át. Éhezés, bombázás, egy krumplispincéből kialakított óvóhelyen túlélt légitámadások. Minderről így szól a naplószerű följegyzés:

*„Utoljára 1945. január 10-én láttam Wallenberget. Rövid látogatást tett nálam, én pedig emlékszem, mennyire kértem, függessze fel a tényked*ését *és maradjon velünk a budai oldalon. A nyilasok különösen utána kutattak. De Wallenberg nem hallgatott rám. Bombazápor közepette törtünk ki a házból, hogy felkeressük a német SS-t. Egyebek mellett valamilyen védelmet akartam kieszközölni a követség tagjai számára. Időről időre a fékbe kellett taposnom, mert az utcákat holttestek, lovak, kidőlt fák és házak romjai zárták el. Megkérdeztem Wallenberget, nem fél-e.*

– Persze, néha kicsit rémisztő – mondta –, *de nincs más választásom. Elvállaltam ezt a megbízást és nem tudnék visszatérni Stockholmba, ha nem volnék biztos benne, mindent elkövettem, hogy annyi zsidót mentsek meg, amennyit csak lehetséges."*

1945. január 29., Rózsadomb

Per Anger néhány napja a követség rózsadombi óvóhelyén bujkált. Január 29-én elmentek a németek, Anger tehát újra fel merte húzni a kertben a svéd zászlót. Másnap megérkeztek a szovjet katonák. Per Anger tehát élve megmenekült, bár svájci karóráját fel kellett áldoznia a fegyverbarátságért. S ezzel kezdetét vette egy másik történet. Per Angert és társait szovjet védőőrizetbe vették, s csak hónapokkal később jutott haza Svédországba.

1956. november 26., a romokon

Per Anger, Svédország bécsi nagykövetségének diplomatája újabb kockázatos útra indul. Orosz nyelvű dokumentumokkal felszerelve Budapestre jön, ha szükséges, újabb segélyakciókat szervezzen. *„Budapestet megviselten és feldúltan találtuk a harc után* – emlékezik a szerző. – *A romokat éppen takarították, és felfordult villamosok, buszok zárták el a forgalom útját. Éhínség fenyegetett és az élelmiszerboltok előtt hosszú sorok kígyóztak. Találkoztam barátaimmal az 1944-es ellenállási mozgalomból. Most az oroszok ellen harcoltak és nem voltak illúzióik a jövőről, mégsem tudták elviselni az elnyomást. A követségen dolgozó Anna néni mint élete legnagyobb élményét mesélte el a Sztálin-szobor ledöntését."*

Dési János

Per Anger 1913. december 7-én született a svédországi Gothenburgban. 1940 januárjában kezdte meg diplomáciai karrierjét Berlinben mint kereskedelmi attasé.

1941 júniusában Anger visszatért Stockholmba, ahol a külügyminisztérium kereskedelmi részlegén a magyar kapcsolatokkal foglalkozott.

1942 novemberétől már ő a budapesti svéd követségen a kereskedelmi ügyekkel foglalkozó másodtitkár. 1944-től kezdve egyik vezetője lesz a svéd követség embermentő akcióinak, nemegyszer az életét kockáztatja az ostromlott városban.

A szovjet csapatok Per Angert is őrizetbe veszik – családja hónapokig azt sem tudja, él-e, hal-e –, csak 1945. április 8-án érkezik vissza Stockholmba. A következő évet Kairóban tölti, majd 1948-tól a svéd külügyminisztérium politikai osztályán Raoul Wallenberg felkutatásával foglalkozik. Ám úgy érzi, a svéd kormány keveset tesz Wallenberg orosz fogságból való kiszabadításért, ezért 1951-ben lemond funkciójáról. Újabb diplomáciai megbízatásokat kap.

1956-ban, a magyar forradalom kitörésekor Svédország bécsi nagykövetségén szolgál, a novemberi szovjet megszállás után ő vezet egy tényfeltáró bizottságot Budapestre.

Több fontos diplomáciai tisztsége között nagykövetként képviseli hazáját Ausztráliában és Kanadában.

1980-as nyugdíjba vonulása óta ismét aktívan részt vesz azokban a bizottságokban, amelyek Wallenberg sorsát kutatják. Így 1989-ben Moszkvában jár, ahol sok, addig ismeretlen dokumentumot kap a szovjet hatóságoktól.

1992 augusztusában ő nyitja meg Budapesten a Wallenberg emlékére rendezett kiállítást.

1995-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje kitüntetést kapja *Göncz Árpád* köztársasági elnöktől.

Raoul Wallenberggel Budapesten című könyve most jelent meg magyarul.

Névjegy az ablakban

Dudás László munkái

Jó jel, ha a gyerek a ciporinght kajütablaknak is tudja használni. A vágyott hajómodell új szereposztást ad minden tárgynak, anyagnak. Egy darabka furnér fényes karriert futhat be a makettpályán. *Dudás László* életútját kijelölte ez a gyerekkori hobbi. „Palóciában", a Heves megyei kis Bátor faluban kevésbeszédű pedagógus apjától örökölte a természet figyelésének csöndes szenvedélyét. Ahogy bíbelődött a rovarok preparálásával, ahogy nyugodtan, akkurátusan készített fotográfiákat lemezre – ez mind meghatározó minta és példa lett. Nem lett a „nemzet napszámosa", de azért a maga módján mégiscsak vállalja a tanítói hivatást.

„Igaziból az ember alig talált ki valamit – mondja, s illusztrációként egymás mellé teszi az orvosi fogó fotóját és a cserebogár kinagyított képét –, *micsoda kísérteties hasonlóság!"* És éppen így a gyermekláncfű előképe a gömbejtőernyőnek, a szitakötő az egy az egyben helikopter, és például a botsáska tipikus kardáncsukló! A biológia és a technika több rokonibb vonást visel, mint elsőre hinnénk. Dudás László pályáján ezek a „bionika"-i megfigyelések meghatározó állomások. A valamikori vidéki fiú gépésztechnikusként érettségizett, és fehér köpenyes mérnökként képzelte jövőjét. A felvételi vizsgán azonban kicsúszott a száján, hogy *„kezit csókolom"* – ötvenes évek! –, s ezzel a kispolgári modorral elárulta magát. Műszaki rajzoló lett az Ikarus-gyárban, de ez inkább javára vált: *„apránként, ösztönösen gyűjtöttem a tudást, a tapasztalatokat, például egy fénykép-restaurálási tanfolyamon a festékszórás módszereit"*. Dekorációk, demonstrációs grafikonok, tablók készítése lett osztályrésze katonaként, meg a többiek helyett díszes levelek tervezése. Minden mellékvágányon töltött idő hasznosítható, ez volt a fő tanulság akkor is, amikor négy év késéssel az Iparművészeti Főiskolára felvételizett.

„Rossz volt a rajzom, de mégis valamit jelezhetett, mert Borsos Miklós és Dózsa-Farkas András tanítványa lehettem!" – emlékszik. Többekkel ellentétben nem meri eljátszani az időt, összpontosít, tudatosan készül, így mire diplomamunkájához ér – Fecskeszárnyas hajó! –, karakteres formatervező. Évfolyamtársaival – még évekig összedolgoznak – *„de sok cipőt lejártunk!"* –, készít modellt papírból, kartonból, gipszből műszaki felszerelésekhez, gépekhez. *„Jellemző volt a hetvenes évekbeli állapotokra, amikor egy szövetkezet főnöki irodájában ültünk, s megszólalt a telefon, a főnök nem vette föl, mondván, hogy aki legalább három percig nem csönget, az nem komoly ügyfél!"*

Ő komolyan vett mindent. A formatervezésen belül egyre inkább a grafika felé fordult. A bélyegekhez. Amik méretükben kicsik, de sokszor éppen emiatt kívánnak különösen nagy figyelmet. Az 1972-es müncheni olimpia magyar érmeseiről készítette első sorozatát. Az egyeduralkodó helyzetben lévő bélyegkiadó igazgató akkor még beleszólhatott, hogy az olimpiai lángot meggyújtó alak „inkább nagy dekoltázsú fiatal nő legyen!". Aki bírja idegekkel, egyfajta játszmának is tekintheti a megrendelővel való egyezkedést. Amikor a magyar kocsi történetét bemutató bélyegeket tervezte, az akkori, paraszt származásától motivált igazgató azt szerette volna, ha mindig a lovak dominálnak az ábrákon. *„Igen ám, de az omnibusznak a jellegzetessége, legérdekesebb része a hátsó lépcsőrész!"* – érvelt a tervező. Jó, jó, hangzott a válasz, *„de azért egy kicsit kanyarodjon, hogy látszódjanak a lovak!"*. Egyfajta megszállottságra vall, hogy a bélyeg kedvéért elutazott Kocs faluba, fölkéredzkedett a templomtoronyba, hogy onnan örökítse meg a tájat. Mire a megfelelő magasság pozíciójába kapaszkodott, a nap éppen elment. Másfél órát várt kucorogva, de meglett a kép. A közismert kastély- és népművészeti sor is az ő munkája. Ahogy mondja, ezek az ország névjegyei és ablakai egyben. Benéznek rajta, mi meg üzenünk velük a világba.

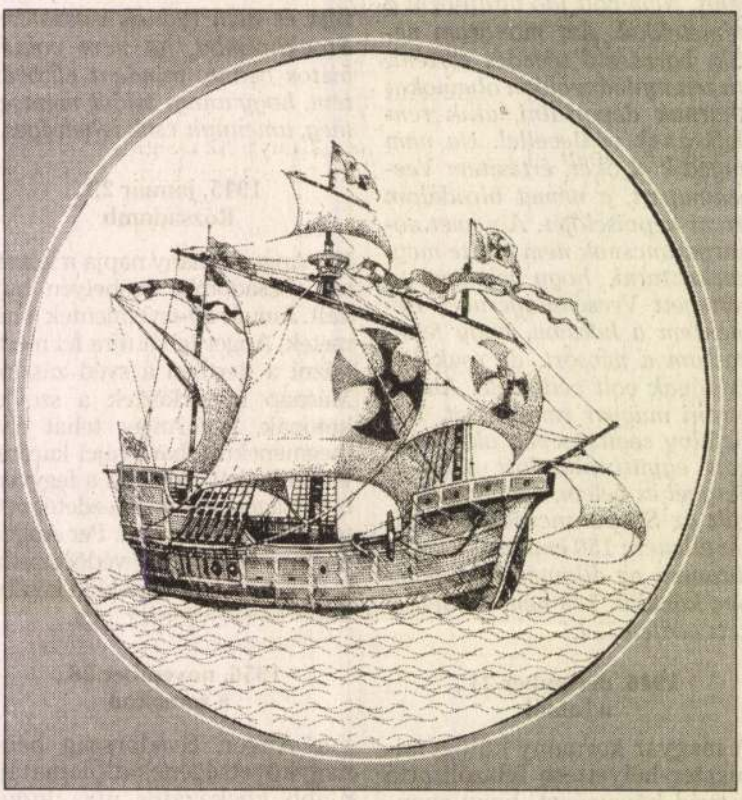

Szerényi Gábor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dudás László
Néphadsereg

1967 NOV 4.

1021

Dudás László rajza

. Nem is szól
k rángatja az
Egyre mérge-
re nagyobbakat
: róla a verej-
tlenül rácsap a
e dög!" Aztán
egyet. A kipu-
okád a vízre.
omja a gázt, s
még utoléri a
Melléje csúszik,
partnak. A ka-
t vágnak. Előt-
vizsgázott a ro-
er nézi őket, s
t. Mit értenek
Most magyará-
hogy a rocsó
eskeny folyóra
megindul, már
ílsó partot. In-
leállásból áll
űtés alig van,
y be nem sül

egy kicsit, de
ll a mérge. Is-
tja a kart, s
a túlsó part-
rja az újabb

Emeld

is!...
yhért honvéd
hogy belere-
dei. Le is ej-
szerelt kerék-
ost már ész-
bbi is.

Emeld

ef tizedes ve-
mel is. Jobb
ak vezényel-
or jobban lát-
műveletet, de
nak, kell az ő
eréknyom így
450 kiló.

matlanul. Egy reccsenés, s a cölöp három felé hasad. B. Kiss ledobja a súlykot, bosszankodva szól a lapátosra.

— Miért ilyen pálcikát nyomtál oda?

Újat igazítanak a hasadt mellé és B. Kiss nagyot legyint a súlyokkal. Ketten is félreugranak, mert a cölöpverő katona a fejük mellett lendítette meg a

zet
Ah
ráa
Az
de
hát
a v
a v
re
rog
a hideg.

Felmászik a FUG-ra, kiönti a csizmából a latya-

A keskeny folyó olykor rosszabb, mint a széles

Nehéz a kerékny

kot. Indít, kapcs
vontatónak.
kodnak a partra
néz a parancsn
most mi lesz?"
előre szól.
— Gyerünk!

Mészáros indí
ratja a FUG-ot.
Ki akarja kerü
tonyt, de a víz
gint rálöki. Kap
bállkozik így is, ú
zátony ellenáll.
pörölnek vele.
a megjegyzések.
szótlanul tűri.
hetne mást?

Negyedóra is e
re leevickél a
Behúz a folyó
aztán a túlsó pa
né az irányt, de
leáll a motor.
indít, már para
állítsa le. A FU
sodra a most é
felé viszi. Sze
híd előtt megin
csúszik.

Szidják a ve
hallgat. Látja
hibát hibára hal
mit tudta ő, mi
folyó. Példálózn

Dudás László

grafikus

M.D.K

Dudás László:
„Pécsi utcarészlet" c.
grafikája

— Hirek

Napló, 1959. jul. 19. - 4. lap

Dudás László

grafikus

M.D.K

Dudás László:

„Kánikula" c. grafikája

—: Hivek

Napló, 1959. aug. 2.– 5. lap

M.D.K

Dudás László

tervező

Prés gépe szerepel a tárlaton.

Gesztí László: Formatervek az V. Spanmüvészeti kiállitáson.

Müvészet, 1966. április - 28 lap

M.D.K.

Dudás László
ipari formatervező

A nagymarosi műveszteleppen dolgózik

Fedor Ágnes: Szinek is évek Nagymaroson
Nők Lapja, 1963. július 6- 22 lap

mdk

Dudás Laszló

rajzai: Lovak c.
Szalmarakó c.

reprodukciók

Jelenkor 1959. Pécs 4. sz. 8.–38. l

Dudás László, grafikus

L: Zomborey Éva

–: Bélyegnap 24.

Népszabadság, Bp. 1978. szept. 17.

DUDÁS László ipari formatervező

Munkácsy Mihály-dijat kapott 1990.márc.15.

JÚNIUS

1 Cs Tünde
2 P Kármen, Anita
16 P Jusztin
17 Sz Laura, Ali
18 V Arnold,

Dudás László

/1935-/ tervezte a Crosim nyomatékmerő kulcsát mely a legjobb hagyományokat folytató előre vivő célszerü formájával.

Ernyei: Az iperi forma története Magyarország gen Akadémiai Kiadó 1974 56 old.

Dudás László

Optikai fénymutatós mérlege/1970/ már-már hiányérzetet keltő tiszta sikjaival emlékezetes.

Ernyei: Az ipari forma története Magyarországon
Akadémiai Kiadó 1974 old.

Dudás László

SHP 63o-25o tipusu polieszter prése/1971/
nagy méretei ellenére is levegős,könnyed szer
kesztésü

Ernyei: Az ipari forma története Magyarországon
Akadémiai Kiadó 1974 old.

Dudás László, grafikus

Jubileumi KGST-bélyegek

A posta három értékből álló bélyegsorozattal emlékezik meg a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa *megalakulásának 30. évfordulójáról*. A június 26-án forgalomba kerülő bélyegek *Dudás László* grafikusművész tervei alapján, többszínű ofszetnyomással az Állami Nyomdában készültek.

Az 1 forintos bélyegen *a Szövetség gázvezeték* látható szimbolikus gázlánggal és egy kompresszorállomással. A 2 forintos bélyeg a *750 kilovoltos távvezeték* egyik tartóoszlopát, háttérben a dnyepropetrovszki vízi erőművel ábrázolja. A 3 forintoson *a KGST-palota*, valamint 10 összefonódott vörös csillag látható. A csillagok ágai között, *a tagországok nyelvén*, a KGST rövidítéssel. (MTI)

-: Jubileumi KGST-bélyegek. 12.

Esti Hírlap, Bp. 1979. jún. 16.

Dudás László, grafikus

A KGST fennállásának harmincadik évfordulójára a magyar posta, előreláthatóan *június 26-án*, 1, 2 és 3 forint névértékű bélyegekből álló sort ad ki. Tervezője *Dudás László* grafikusművész. A kibocsátás napján *első napi bélyegzőt* használnak.

– A KGST jubileuma

12.

Népszabadság. Bp. 1979 jún. 15

Dudás László, grafikus

JUBILEUMI KGST-BÉLYEG. A posta három értékből — egy-, két- és háromforintos — álló bélyegsorozattal emlékezik meg a KGST megalakulásának 30. évfordulójáról. A június 26-án forgalomba kerülő bélyegek Dudás László grafikusművész tervei alapján, többszínű ofszetnyomással az Állami Nyomdában készültek.

– : Hír

21.

Népszabadság, Bp. 1979. jún. 17

Dudás László, grafikus

Az ókori világ hét csodája

Különleges témájú bélyegekkel gyarapodhat hamarosan a filatelisták gyűjteménye: az ókori világ csodáit, műemlékeit ábrázoló, 7 *értékből álló bélyegsorozatot* február 29-én adja ki a Posta.

A sorozat *Dudás László* grafikusművész tervei alapján, többszínű ofszetnyomással, az Állami Nyomdában készült 396 300 fogazott és 5400 fogazatlan példányban. A 40 filléres bélyeg *Szemiramisz függőkertjeit*, a 60 filléres az *epheszoszi Artemis templomot*, az 1 forintos *Pheidias Zeusz szobrát*, a 2 forintos a *halikarnasszoszi mauzóleumot*, a 3 forintos a *rhodoszi kolosszust*, a 4 forintos az *alexandriai világítótornyot*, az 5 forintos pedig az *egyiptomi piramisokat* ábrázolja, háttérben mindegyiken a műemlék helyét jelző térképpel. (MTI)

12.

–: Az ókori világ hét csodája

Esti Hírlap, Bp. 1980. febr. 18.

Dudás Kántó, grafikus

h.: id. Vastagh György

–: Bethlen Gábor

12

Nőszabadság, Bp. 1980 febr. 22.

Dudás László grafikus

A Magyar Posta egyik legközelebbi újdonsága Az ókori világ hét csodája című, hét címletű, összesen 16 forint névértékű sor lesz. Az egyes bélyegeken a halikarnassszoszi mauzóleum, Szemiramisz függőkertjei, a rhodoszi kolosszus, az epheszoszi Artemisz-templom, az alexandriai világítótorony, *Pheidiasz* Zeusszobra és az egyiptomi piramisok szerepelnek. A sort *Dudás László* grafikusművész tervezte.

12

– Az ókori világ csodái

Népszabadság, Bp. 1980. jan. 18.

Dudás László, grafikus

A MAGYAR KOCSI TÖRTÉNETE

Postánk ez évi második újdonsága, a már korábban jelzett hétéves sorozat A magyar kocsi története címmel *január 31-én* jelenik meg. Példányszáma 373 ezer fogazott és 5700 fogazatlan példány. Tervezője: *Dudás László* grafikusművész.

-Bélyeggyűjtés, Afrikai művészeti fesztivál 16

Népszabadság, Bp. 1977. jan. 20.

Dudás László, grafikus

bélyeggyűjtés

MÉTERRENDSZER

Április első hazai újdonsága az a három bélyeg lesz, amelyet az Évfordulók — események elnevezésű sorozatban 5-én bocsát ki a Magyar Posta *a méterrendszer magyarországi bevezetésének 100. évfordulójára.* Az egyforintos címleten a háttérben Budapest korabeli látképe szerepel, mellette a mintaméter rajza, alatta a nemzetközi méterről szóló, 1876. évi II. tc. eredeti kézirata. A kétforintoson *Kruspér István* egyetemi tanár arcképe látható, aki a méterrendszer hazai bevezetésében nagy érdemeket szerzett. A képen megörökítették az általa szerkesztett vákuummérleget is. A háromforintos hátterében *Fabry—Perot* interferométert, fényinterferencia-csíkokat és egy Apollo űrhajót láthatunk, ezenkívül feltüntették a nemzetközi mértékegység-rendszer alapegységeit is. A sor 419 ezer fogazott és 8500 fogazatlan példányban jelenik meg. Tervezője *Dudás László* grafikusművész.

bélyeg

Méter

16.

NÉPSZA 976. ápr. 1,

A VAD BOLYGÓ

Dudás László, grafikus

bélyeggyűjtés

MÉTERRENDSZER

1875. május 20-án Párizsban 18 ország, köztük hazánk is egységes, a méteren alapuló mértékrendszer használatában állapodott meg. E megegyezés alapján Magyarországon 1876. január 1-i hatállyal törvény rendelte el az egyedüli törvényes mértékek kötelező alkalmazását. A centenárium alkalmából a Magyar Posta rövidesen három értékű sorozatot bocsát ki. A százéves törvény eredetijének képét ábrázolja az 1 forintos érték. A második bélyegen Kruspér István (1818—1905) arcképét látjuk. A kiváló tudós sokat agitált a méterrendszer bevezetéséért, és ötletes gyakorlati megoldások kidolgozásával segítette a mérésügy fejlődését. Az általa szerkesztett vákuummérleg a bélyegkép alsó részén helyezkedik el. Dudás László grafikusművész tervrajza szerint az utolsó bélyeg interferométert mutat be, amely kis távolságok pontos mérését szolgálja. A méterrendszer lassan meghódítja az egész ...

...udner

12.

...OSÁG, Bp. 1976. jan. 27.

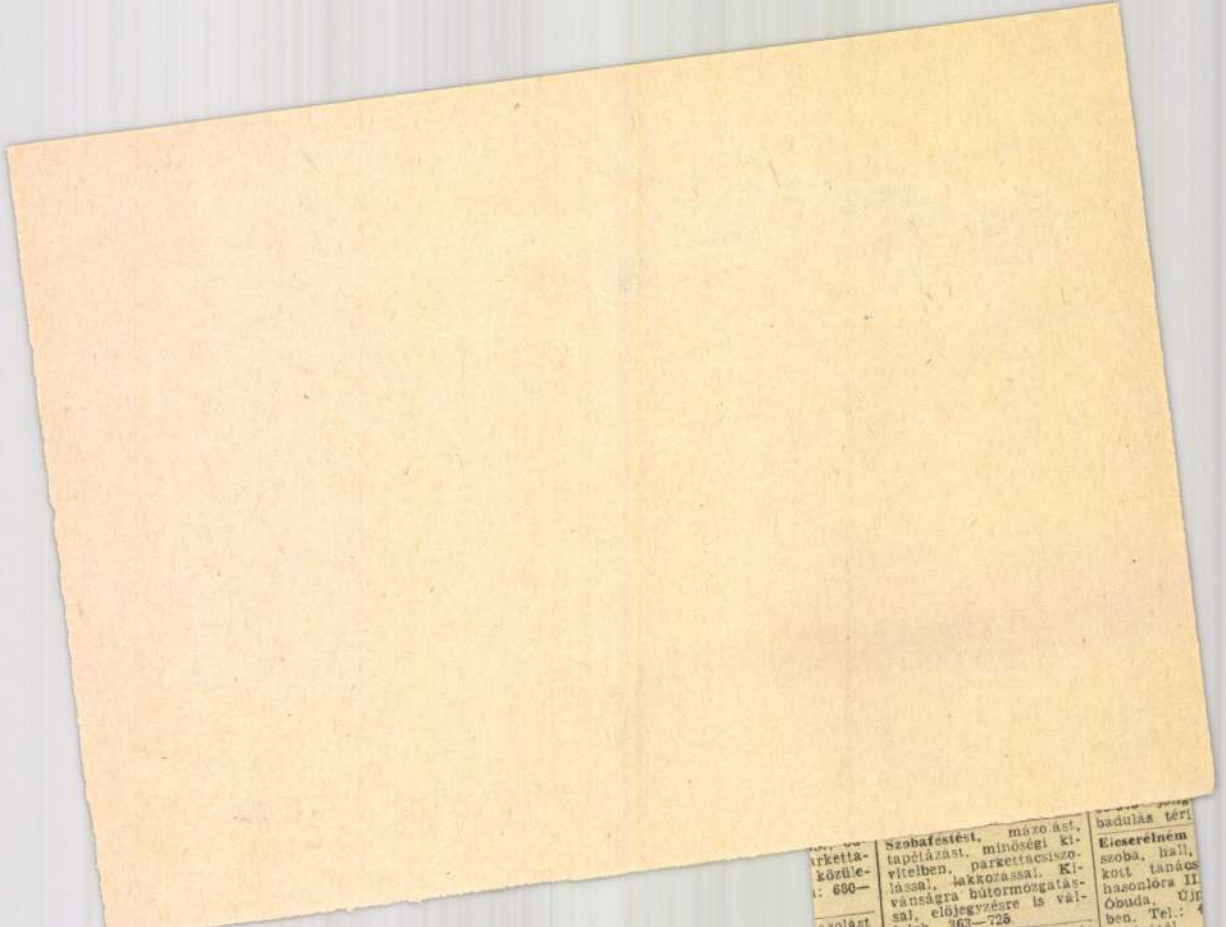

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN 20
NÉPSZABADSÁG
Dudás László grafikusművész

... 2:03,27 másodperces idővel.

bélyeggyűjtés

1021

OLIMPIÁK

A montreali nyári olimpia alkalmából *a Magyar Posta — előreláthatóan június végén — hétcímletű sort és blokkot bocsát ki.* A bélyegeken a Satellita távközlési műholdat, lovast, mellúszót, kajakozót, vívót, kenuzót, tornászt örökítettek meg. A blokk azt ábrázolja, hogy a távközlési műhold miként közvetíti az olimpiai láng útját Athéntól Montrealig. A sort és a blokkot *Dudás László* grafikusművész tervezte.

A Magyar Posta *első olimpiai sora* 1952-ben, a Helsinkiben rendezett találkozó tiszteletére jelent meg, amelyen Magyarország harmadik helyezést ért el. A sor három címlete Rómában *nemzetközi bélyegművészeti díjat nyert.* Négy évvel később a melbourne-i olimpiát nyolcértékű sor köszöntötte. Az 1960-ban rendezett téli olimpiára hétcímletű sor és blokk jelent meg, a római nyári találkozóra pedig antik görög vázák stílusában *ókori olimpiai mérkőzések* egy-egy jelenete szerepelt tizenegy bélyegen. 1963-ban nyolcértékű sorral emlékezett meg postánk az Innsbrucki téli olimpiáról, míg a következő évben a tokióiról tíz bélyeggel és blokkal. A nyári *olimpia magyar győztesei* tiszteletére tizenkét értékű sort bocsátottak ki. 1968-ban a grenoble-i és a mexikói olimpiának szintén filatéliai emléket állítottak. Az utóbbin szerzett *aranyérmeket* sorral és blokkal örökítették meg. A sapporói téli és a müncheni olimpia emléksorán és -blokkján kívül megjelent egy Sapporótól Münchenig című szép blokk is. A következő évben *a müncheni viadalok nyertesei* tiszteletére hétértékű sort és blokkot bocsátottak ki A legutóbbi téli olimpiát ugyanilyen sorral és blokkal köszöntötték. Meg kell emlékeznünk arról, hogy 1970-ben a *Magyar Olimpiai Bizottság* fennállásának 75 éves jubileumát is bélyegsorral köszöntötték.

ÚJDONSÁGOK

Afar és Issa: Lepkék, bélyegpár. — Brazília: Az indiai kultúra védelme, háromcímletű s. r. — Dominikai Köztársaság: A tengerészet napja, 20 c bélyeg. — Franciaország: Természetvédelem, 70 c bélyeg. San Marino: A montreali olimpiára 150 l bélyeg. — Spanyolország: Bélyegnap 3 pts bélyeg. — Svédország: Turizmus, tíz bélyeget tartalmazó füzet — Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság: Szovjet űrkutatás, négyértékű sor. — Nepál: A mezőgazdaság napja 25 p bélyeg.

pére felvételre ke
talosokat — nők
férfiakat betanított
kára —, lakatosokn
szerűst, eszterg
kompresszorkezelőt
magas nyomású
zánhoz fűtőket.
kezés: szombat ki
vel a munkaügyi
lyon, Budapest IX.
Kálmán u. 27. T
133—254/096.

Intézmény keres
telre Belvárosban
tómunkásokat, 4 ó
karitónőket. Tak
lehet nyugdíjas
lentkezéseket a
950/128 sz. telefon
kérjük.

A MÉM Élelmis
Higiéniai Ellenőrz
gálata budapesti
lati helyel, trichinella-
vizsgálói munkakörbe
azonnali felvételre keres
lehetőleg érettségizett
nőket. Jelentkezés: Bu-
dapest IX., Gubacsi út
6. Dr. Telegdy István
főállatorvosnál, telefon:
341—789.

A Maxim Varieté takarító-
nőt, mosogatónőt keres
nappali és éjszakai mun-
kára. Jelentkezés szemé-
lyesen: VII., Akácfa u.
három.

gédmunkásokat. Jelent-
kezés: KGYV. Bp. XIII.,
Révész u. 9. 401—550/
107-es mellék. Továbbá
tűzrendészeti és polgár-
védelmi előadót. Jelent-
kezés: 401—550/176-os
mellék.

Érettségizett villanyszere-
lő szakmunkást szak-
oktatónak és hivatalse-
gédet felveszünk. 27. sz.
Szakmunkásképző Inté-
zet, Budapest II, Már-
tírok útja 85.

fizet.

Levélcím:
Építőipari Gépesítő Vállalat.
1734 Budapest, Marx K. u. 255. Pf.: 35.

Irsa., 0
szaki vi
lefon:
csütörtö

Wartbur
eladó.
óráig:
hat, ha

Karamb
Combi
Nyergesi
L. u 11

jon meg Ön is
akataink előtt
ajánlatunkat!

REKLÁMÁR!
KORDBÁRSONY NŐI BLÉZER
Erzsébet, Elegant, Abbázia, Nyu
és 20 évesek boltjainkban
HOSSZÚ UJJÚ JERSEYRUHA
Lőrinci, Elegant,
és Erzsébet boltjainkban
SZATÉNKARTON RUHA
Lőrinci és Léda szaküzleteinkber

Dudás László, grafikus

Az *élelmezési világnap* alkalmából a Magyar Posta, előreláthatóan október 16-án, kétforintos bélyeget ad ki. A képen köralakban az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) jelvénye, a kibocsátás alkalomszerűségére utaló angol nyelvű szöveggel. A körből, mint egy virágfejből, szár nyúlik ki, amelyet stilizált kéz tart. A bélyeg tervezője *Dudás László* grafikusművész. Megemlítjük, hogy a szervezet 1970-ben Budapesten tartotta regionális konferenciáját, amelyre postánk egyforintos bélyeget jelentetett meg.

–. FAO

24

Népszabadság 1981. szept. 27.

Dudás László ipari formatervező művésznek;

Munkácsy-díj

Népszabadság, 1990. márc. 15.

Dudás László, grafikus

Bélyegek, blokk

Az év végén, december 29-én új, 20 forintos névértékű blokkot bocsát forgalomba a Posta a nagy spanyol festőművész, *Pablo Picasso* születésének 100. évfordulója alkalmából. A bélyegképen a művész *„A fésülködő"* című festménye látható, a bélyeg keretét *Dudás László* grafikusművész tervezte.

Ugyancsak december 29-én adják ki a *Norman Rockwell* és a *Lesznai Anna* illusztrációiból összeállított, különböző névértékű bélyegekből álló bélyegsorozatot. A 20 bélyegképet tartalmazó ívek ötszínű ofszetnyomással, az Állami Nyomdában készültek. A keretrajzot *Andor András* grafikusművész tervezte.

A Picasso-blokkot, illetve a bélyegsorozatot a forgalomba bocsátás napján *első napi bélyegzővel* látják el a kijelölt postahivatalokban. (MTI)

–: Bélyegek, blokkok

Esti Hírlap, Bp. 1981. dec. 22.

12

DUDA'S László

Meghívó

ÖLCYFA
galéria

1027 BUDAPEST, II.,
HENGER UTCA 2.

Tervezte: Dudás László

Készítette: Állami Nyomda Rt.

Kiállításomat
93. éves Édesanyámnak ajánlom!
Dudás László
Budapest, 1996. január 10.

Köszönöm, hogy a kiállítást támogatták:

Állami Nyomda Rt.,
DOTT Számítástechnikai Kft.,
Eper Stúdió Grafikai és Kiadói Kft.,
Néprajzi Múzeum,
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság,
Pénzjegynyomda Rt.,
Philatelia Hungarica Kft.,
R.A. Trade Kft., az EPSON kizárólagos magyarországi disztribútora,
Servomec Kft., az ACECAD digitalizáló táblák magyarországi forgalmazója,
Számalk, a COREL DRAW magyarországi disztribútora.

Meghívom Önt
a

Számítógép a bélyegtervezésben

című kiállításom megnyitójára,
1996. január 10-én 18 órakor a Tölgyfa Galériába.

A kiállítást megnyitják:

Dr. CSERNÁK ENDRE,
a Magyar Posta Rt. vezérigazgató-helyettese,

KASS JÁNOS,

ÉRDI-KRAUSZ GÁBOR,
a Számalk Rt. kereskedelmi igazgatója.

Tisztelettel várja:
Dudás László

A kiállítás megtekinthető: 1996. január 10—24.
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 10 és 18 óra között.
1027 Budapest, II. kerület, Henger u. 2.
(a Margit híd budai hídfőjénél)

Dudás Károly, grafikus

A olimpiai blokkot s a hétcímletű bélyegsort tervezte.

+ bélyegek s a blokk.

bélyeggyűjtés
— : Olimpiai ismeretek

Repr.:
10.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 6.

Dudás László, grafikus

Két bélyegből és egy blokkból álló sort tervezett. A bélyegek és a blokk:

Repr.

— : Olimpiai érmesek sora 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. febr. 1.

Dudás László

ip. formatervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás 1975. Műcsarnok, jún – júl.

Dudás Károly

Méltatás.

Somogyi György: Zsenije '80
Művészet, 1981. március - 56. lap.

Dudás László, grafikus

↳ Andor András

–: Vörös Kereszt

12

Népszabadság, Bp. 1981. ápr. 24.

Dudás Lénlő

Név-helyszigarítás

Magyar Hírlap, Bp. 1970. ápr. 30.

Dudás László

Említve

L. L. A necessitó jegyében?
Körmű és mélyépítés 1970. jul. 17.

Dudás László, ipari formatervező

-a Fővárosi Pincetárlat helységében kiállított feleségével, Vén Edit kerámikussal

—: Tárlat a pincében
Magyar Ifjúság, 1970. V. 1. 2. l.

Pustós László

Említve

Perneczy Géza: Fiatal iparmúvészet
Élet és Irodalom, Bp. 1970. júl. 11.

Dudás László

"Fiatal iparmüvészek" cimmel ir Perneczky Géza az Ernst Muzeumban rendezett első országos kiállitásáról a fiatal müvészeknek, s mint megjegyzi: "egyetlen ipari formaterv szerepel"a tárlaton, a müvész sörszifonja.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 11.
XIV. évf. 28. sz. 12. lap

Dudás László
ipari formatervező

M.D.Y.

Rezit vett a tarlaton.

Kocsogh Ahos: Ipari művészet
művészet, 1969. május – 42 kep

Dudás Lóskó, grafikus

L: Varga Pál

– Új bélyegek 4.

Esti Hírlap Bp. 1981 szept. 30

Dudás Máté

l.

Szépmüvészet

1943. 75. l.
(Vásárlások)
Kisvarosi utca
kikotiben
Halanok c.
mennyiség
a vall. és erkölt
nem vehemes

megirva

Dudás Máté

grafikus

1941 Nejzőmův. fönk-

ifj. Körének kiáll.

Grafikák és

Ruhaszárítás, of.

Schulek Frigyes

műemléki bizottság épitésze.

bemutatjuk Fröde Pálnak az eperjesi rom. kath. plebánia torony helyreállitásánál alkalmazott főpallérnak, átköltözési és utazási számláját.

Dudás Máté

mil. 1903.

1948. szint vett
a Stockholm
m. graf. Kiállí-
tason

. 300 nagyformátumu oldalon jelenik
int. Megrendelhető az Akadémiai Kia-
fon: 111-010. Összevont számozásu
s az évi előfizetési dijat egyösszeg-

vi március hó elején megjelenik az
majd ez év közepén és végén megje-
954-es évfolyam is.

ésének pontos feltüntetése mellett
elhasználni.

AKADÉMIAI KIADÓ
Terjesztés

Dudás Máté, grafikus

szül 1903. 1935–1941-

a Lipszi Képzőművészeti

főiskolán tanult. Tit

más-dik világhabornban

orosz fogságba esett

honnan 1947. került

haza s györben telepe-

dett le.

T 1943. a Műcsarnokban

kiállított metszeteit

a vall. és kocht.

minisztérium vásá-

rolta meg.

1957. n. o. szerepelt

a gyor Sopron megyei

Képzőművészek Munka-

csoportjának kiállítása

GENTHON ISTVÁN

MAGYARORSZÁG MŰEMLÉKEI

Dudás Máté

Fův. képt.

Női akt, tusr.

Női fej / rézkarc
Kalapos nő /

Rendőr-attak, fam.

548.1.

19

69914 szám.

A sárabai rk. templ
épitőmester által végzett helyr
f.évi szeptember hó 27-én 450
tatott felülvizsgálati jegyzők
ződés, és ezen ügyre vonatkozó
vizsgálható nem lévén, felkéren
müszaki iratokat pótlólag terj

Budapes

A minister

Dudás Máté I. é

áll. tanf

Ferk pzomfoisk vk

1935-36. 69. l.

Dudás Máté

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 152. l.

r = Proctor, Robert: An Index to the
rly Printend Books in the British Museum.
ondon, 1898.

s Ipolyi = Radisics Jenő: Képes kalauz
éh. Ipolyi Arnold nagyváradi püspök
üjteményéhez. Bp. é. n. (1887.)

Esztergom = Radó Polikárp: Esztergomi
nyvtárak liturgikus kéziratai. A Pannon-
lmi Főapátsági Főiskola 1940/41. Év-
nyve. Pannonhalma, 1941. 86—142. l.
Különlenyomat is.)

ndex = Radó, Polycarpus: Index Codi-
m Manu Scriptorum Liturgicorum Regni
ngariae. Bp. 1941. (Orsz. Széchényi
önyvtár Kiadványai. XIV.)

ux = Catalog der nachgelassenen Kunst-
mmlungen des Herrn Johann Anton
mboux. Köln, 1867.

= Rényi Rezső: Az esztergomi prímási
o- és metszettár s annak műirodalma
ltúrtörténeti szempontból. Bp. 1879.

zky = Sujánszky, Antonius: Catalogus bib-
thecae Joannis Cardinalis Simor. Stri-
nii, 1887.

Főcsoport = 1896-iki ezredéves országos
llítás. A történelmi főcsoport hivatalos
alogusa. Bp. 1896.

arle = Van Marle: The develop of
e Italian Schools of Painting Ág
-XIII. kötet.

Dudás Máté

grafikus Győr

Szabad Művészet

1957. 47. l.

(Cs.: A Győr-Sopron megyei képzőművészek alkotócsoportja)

BUDAPESTI ÉPITŐMESTEREK IPARTESTÜLETE

IV. IRÁNYI-UTCA 17 * TELEFON AUT. 832-09.

2385/1935.T.sz.

A

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

TEKINTETES ELNÖKSÉGÉNEK,

BUDAPEST.

A l p á r Ignácról, Ipartestületünk néhai nagynevü

OMKT. 1940. tav.: Mű-
vészlelep. — 1942. dec. —
1943. jan.: Kisvárosi utca,
Kikötőben, Halászok,
metszetek. — 1943. tav.
Fa- és linoleum metszetek. —
1943. máj.: Rézkarcok. —
1943. nov.: Fametszetek.
1944. tav.: Rézkarcok,
Fametszetek.

Ára: 80.— Ft

Dudás Máté

II. éves fest. szakos vendk. halleg.

Képrm. Fosk. Évk
1936/37. 731.

Ferkèpzomfoiskèvk

Dudás Máté

1937/38. III. éves

fest. nak.,

rendkív. hallg.

I. - II. félév

Ferképzomfoiskèvk

1937/39. 150. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-; lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dudás Máté

1938/39. IV. éves

fest. szak,

rendkiv. hallg

I–II. félév

Ferkèpzomfoiskèvk

1937/39

157-l.

Dudás Máté

festő

l.

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 145-l

Vegyes
Bp. I. Szentháromság-tér 8.

4½

ágos Bizottsága

ány { száma: 194
kelte: I. 3. 194½
beérkezése: I. 4. 194½

ek száma:

elintézett szám:

áma:

záma:

Dudás Máté

festő

Műcs. kiáll, 1940-től
Pipics 111.l.

Kassa IV. 178.

1

Dudás Máté

~~Csergezan J. László~~

~~Czirák Lajos~~

~~Domján József~~

~~Dragon István~~

~~Dudás Máté~~

Képzőmiv. Főisk.
Ifj. kiállítása
1941.

1950. I. 25.

4.

Диктант.

1) Два человека на улице нашли вместе книгу, и стали спорить, кому её взять. Третий шёл мимо и спросил: Кто из вас умеет читать? Никто. Так зачем вам книга.

2) Вопросы. Где стоял деревянный дом? Деревянный дом на холме стоял.

Dudás Kató
festő

H.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Harmat Imre: Művészeti élet Győr-Sopron megyében
Művészet, 1968. június – 46 lap.

Dudás Máté

festőművész

A győri Textil kiállításon műveivel szerepel.

Győr-Sopron megyei Hírlap, 1952. dec. 3.

Dudás Máta

MDK

Rézkarcok

Miskolc 1944. márc.-ápr.
Tavaszi tárlat

Dudás Máté

MDK

Fametszetek

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Dudás Máté

Lóusztatás és favágók, fametsz.

II. Magy. képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

lo l.

MDK

Dudás Máté,festö

Grafikák. Rézkarc.

Műcsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943 máj.16-30. Kat. 19.1.

Dudás Máta MDK

Fametszetek

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Dudás Máté

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1965 MÁJ 16.

1021

Dudás Máté:

Virágpiac (fametszet)

...gyám,

Vidos Lászlóné

folyó hó 13-án elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása folyó hó 17-én délután negyed 5 órakor lesz a győri új köztemetőben.

Vidos László és fia.

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férj, apa,

Balogh Zsigmond

május 13-án hirtelenséggel elhunyt. Temetése 1965. május 17-én negyed 4 órakor lesz az újtemetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

MÁJUSI VÁSÁR! MOST VÁSÁROLJA MEG

kedvenc lemezeit

30—50 SZÁZALÉKOS ÁRENGEDMÉNY!

Dudás Máté
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 JUL 19
KISALFÖLD

1021

Dudás Máté: *Város szélén*

Kérjük az utazó közönséget, h
három nap alatt az
OTP MEGYEI FIÓKJÁT KERESSE
délelőtt folyamán valuta véte
IBUSZ vezetősége.

A Wilhelm Pieck Járműipari Művek részére a MÜM 400-as Iparitanuló Intézetnél

helybeli vagy bejárni tudó, általános iskola 8. osztályát végzett fiatalok jelentkezhetnek:

esztergályos (képzési idő 3 év)
csőszerelő „ „ 3 év)
hegesztő „ „ 2 év)

IPARI TANULÓNAK

Jelentkezési lap a vállalat oktatási osztályán igényelhető

Wartburg 1000-es személygépkocsi 14 ezer kilométert futott kitűnő állapotban eladó. Cím: Győr, Nádorváros, Zalka Máté u. 9.

Szép kereszthúros, páncéltókás Ehrbar zongora eladó. Pőczik Vilmos, Páli.

A gyárvárosi Sporthorgász Egyesület eladja jó állapotban lévő hat légtartályos csónakkikötő talpját. Érdeklődni lehet minden vasárnap de. 10—12 óra között az Iparcsatornán lévő klubházban.

Kétszemélyes rekamiék, garnitúrák, fotélágyak, havi részletre. Román kárpitosnál, Budapest, Nagymező 66. Kérjen díjmentes képes árjegyzéket.

Kitűnő termelői fehér boromat huszonöt litertől, tizenöt forintért utánvéttel szállítom. Tóth

sz. alatti á
lajdonban
ingaltan. E
24 000 Ft.
dés már 2
fizetése me
kóthető.
rész pedi
alatt havi
ben fizethe
ingatlan
cserelakás
sa esetén
beköltözhe
felvilágosí
OTP sopr
nyújt.

Balatonal
Dózsa Gyö
alatt szőlő
mölcsfákka
tett 150—2
szögöles
eladók. B
nyékre
kilátás.

Mosonm
rott azonn
tőzhető sz
hás, kerte
ház eladó.
lyás király
Walentin.

Sopron,
úti 240 né
gyümölcsös

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dudás Máté

KISALFÖLD

1964 JUL 26.

1021

művészet

Dudás Máté:

FEJÉS UTÁN (lino)

APRÓHIRDETÉS

ADÁS-VÉTEL

107-es Moszkvics szinte állapotban, 390 köbcentis Horex, gyönyörűen átalakított Csepel, Berva és Panni eladók, Árpád út 55. (N)

250 köbcentis BMW motorkerékpár eladó. Győr, III., Hold utca 5.

Kombinált szekrény és világos hálószobabútor igényesnek eladó. Győr, Bartók Béla út 15.

Wartburg gépkocsi jó állapotban eladó. Győr, telefon: 35—82.

Kétszemélyes zöld rekamié eladó. Győr, Rónai Jácint u. 2/a. I. 5.

1 db benzinmotor vízszivattyúval egybeépítve eladó. Csorna, Hortobágyi u. 8. (N)

Diófa hálószobabútor, rekamié garnitúra, kombinált szekrény, szelon, sodrony eladó. Győr, Kisfaludy utca 25. Korsósné.

Moszkvics 402-es eladó 55 000 kilométerrel. Győr, Domb u. 7. Telefon: 42—12.

120 kg-os hízott sertés eladó. Győr, Gyárváros, Egyenlőség utca 12.

Balatonalmádi, Mandulás u. 60. sz. ház eladó. Két egyszoba-konyhás lakással, 230 négyszögöl kerttel. Egyik lakás beköltözhető. Érdeklődni helyszínen és Sopron, tel.: 28—75. Kiss.

Két szoba, fürdőszoba + mellékhelyiségek, közművesített ház, azonnal beköltözhetően eladó. Győr, Bácsai út 115/a új ház.

Azonnal beköltözhető kétszobás, közműves ház kerttel eladó. Győr (Kisbácsa), Benedek utca 55.

Csorna, Ságvári E. u. 59. sz. alatti ház beköltözhetően eladó. Érdeklődés cím alatt.

LAKÁSCSERE

Egyszoba-, hálófülkés, összkomfortos házfelügyelői lakásomat elcseréléném hasonló vagy kétszobás szigeti főbérletire. Címeket „Nyár" jeligére a Hirdetőbe, Győr, Kazinczy utca 16.

Elcseréléném veszprémi nagyméretű kétszoba-összkomfortos, telefonos, belvárosi lakásomat hasonló győriért. Címeket „Központban van" jeligére a Hirdetőbe, Győr, Ka-

Ipari tanulót felvesz Petanovits László vízvezetékszerelő mester, Győr, Árpád út 14.

Tanuló fiút felvesznek. Venesz bádogos és vízvezetékszerelő mester, Győr, Révfalu, Rónai Jácint u. 13.

SOTEX felvesz 16 éven felüli férfiakat és nőket szövő és szövőségítő munkára. Jelentkezés az üzemben.

Általános iskolát végzett fiatalokat kőműves, bádogos, ács, víz-gáz, villanyszerelő és festő szakmára ipari tanulónak szerződtetünk. Budapesti lakás, tanácsi igazolás szükséges. Ugyanitt ezen szakmákhoz, szak- és segédmunkásokat is alkalmazunk. Munkásszállást biztosítunk. Jelentkezés „Április 4" Építőipari Ktsz, Bp. VIII., Auróra u. 23. Munkaügy.

Áramszünet! Az Áramszolgáltató Vállalat közli, hogy f. hó 26-án nagykárbantartási munkák miatt 6—14 óra közötti időben Szigetben, Újvárosban, Pinnyéden, valamint Belvárosban a Fürst S. u., Egység téren, Köztársaság téren, Alkotmány utcában, Káptalan dombon,

Augu
IBUSZ
i
Badacsony – Köv
Részvételi

Augusztus
IBUSZ ki
BUDAPEST
Részvételi d
Jelentkezés

ARCBŐRÉT FE
OPERA
UBOR
Ne feledje: a növényi savak
tást gyakorolnak

DUDÁS Máté festő

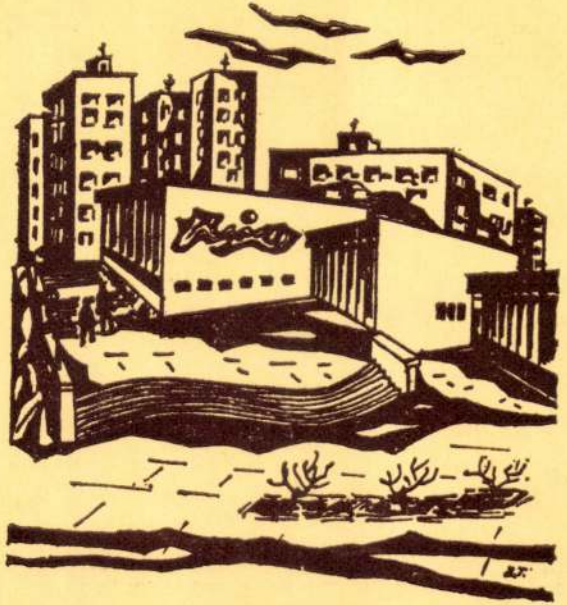

Meghívó

F. k.: Mezei György — SZGY 86.21980

A kiállítást megnyitja:

VARGA LAJOS, a Kisalföld főmunkatársa

A kiállítás megtekinthető:

1986. április 2-től április 26-ig

hétfőtől péntekig 14–18 óráig

szombaton 9–13 óráig

A GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR

Herman Ottó u. 22. sz.

tisztelettel meghívja

DUDÁS MÁTÉ

festőművész

kiállításának megnyitására

1986. április 1-én, kedden 17 órakor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dudás Máté festőművész

KISALFÖLD

1971 DEC 29

tához meg nyolcvanketten csatlakoztak, legtöbben havi százforintos belépéssel.

1024

KIÁLLÍTÁS. Dudás Máté festőművész kiállítása vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik a győri Műcsarnokban. Megnyitó beszédet mond Pernesz Gyula, a Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár igazgatója.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

1972 JAN 9
Dudás Máté

...vurja itt a parton.

1021

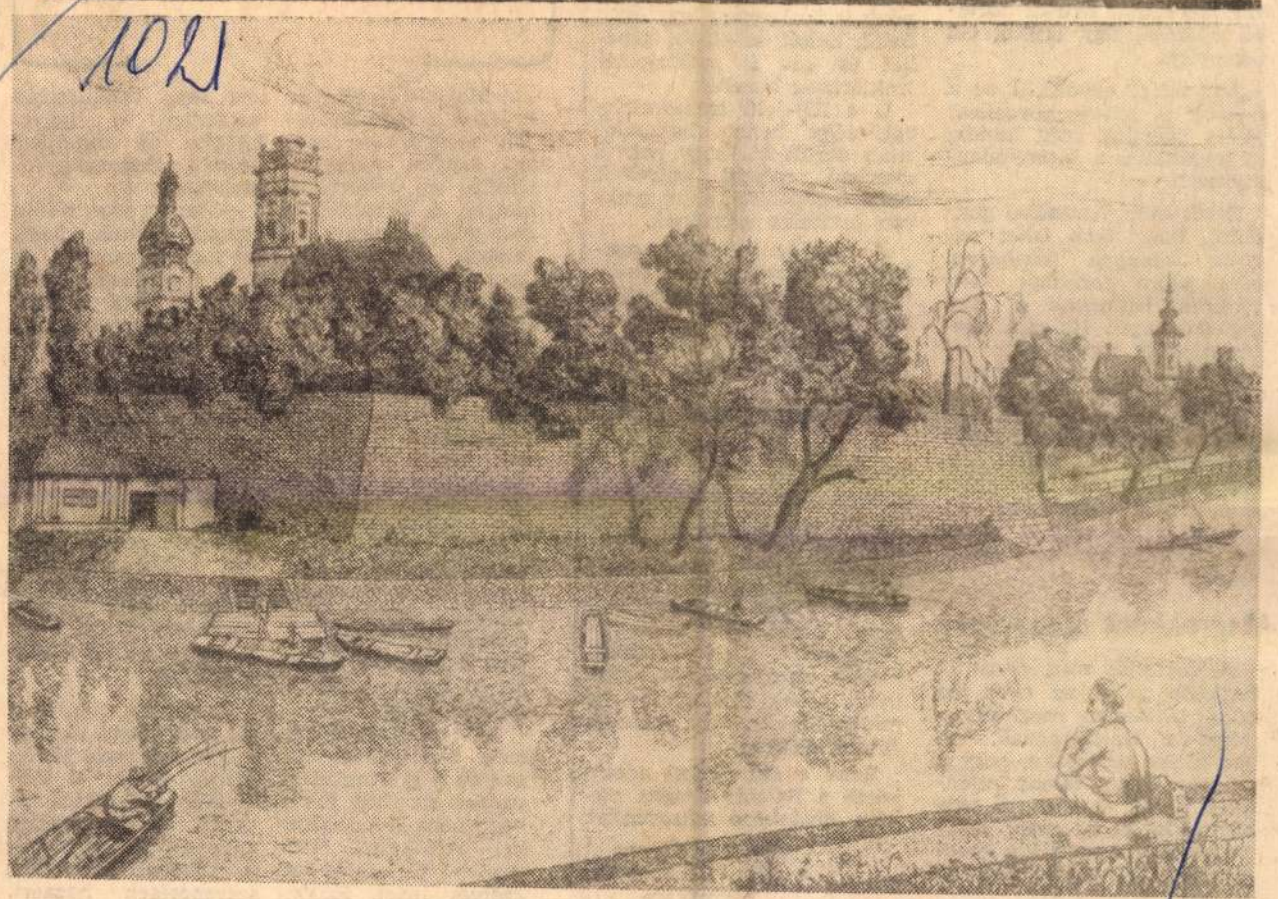

Dudás Máté: A győri várbástya

tőségeit. Gyakorlatilag a város lakosságának baromfival, kertészeti áruval történő ellátása, úgy érzem, ezt bizonyítja.

Ám miért egyoldalú ez a nagyon is fontos követelés? Miért vagyunk még mindig kiszolgáltatva a bizonytalanságnak?

Évről évre visszatérő gondunk, hogy *nem lehet nagyon könnyen két-három évre előre tervezni, mert gyakran változnak a piac követelményei.* Ha csak mezőgazdasági terményben jelentkezik ez a kívánság, nincs baj, de *az épületek átállítása* (példát mondok csupán: baromfinevelésről a sertéstartásra) *eleve növeli azokat a költségeket, amelyeket a magunk költségén kell vállalnunk, ha támogatni kívánjuk a párt, a kormány politikáját.*

Megrokkant újdonságok

A gépesítés még ennél is nagyobb gondokat okoz, és néha lehetetlen megmagyarázni a tsz-tagságnak, vajon kinek az érdeke, hogy a százezer forint feletti különleges gépek egy idényt sem bírnak ki, pedig azért vásároltuk őket, hogy a kor követelményeivel lépést tudjunk tartani.

ságnak? Az „Orkán" szártépőnk is tönkrement egy éven belül, holott az előbbi gépeket és ezt is szakképzett traktorosok kezelték.

D 4 KB-jelű traktorainkról négy hónap használat után derült ki, hogy már a gyárban rosszul szerelték össze a gépezetet, ezért gyakran javításra szorulnak.

A politika és annak gyakorlata összefügg — említettem már. Milyen összefüggést találhatok arra, hogy a kötelezettség csak az egyik félre nézve előírás?!

Kérdések válasz nélkül

Az sem jó, ha információs kérdéseinkre nem kapunk választ felettes szerveinktől. Tavaly szeptember 18-án az illetékes felettes pártszervhez három ilyen jellegű kérdést továbbítottunk. Választ a mai napig sem kaptunk. Lehet, azért, mert nem „finomítottuk" a jelzéseket, hanem valóságos problémáinkat adtuk tovább. De ha mindig lakkozunk, sohasem jutunk előbbre.

Ezzel a szándékkal adtam közzé a Palotás elvtárs cikkére kívánkozó válaszunkat.

Cserháti Ferenc,
a győri Új Élet Tsz
párttitkára

sította, és követte a hangot. A bozótnál, a meredek szakadék közelében barnamedvebocs nyüszített. Szerető gondoskodással kiszabadította a szerencsétlen jószágot. Simogatta, dédelgette, aztán azon tanakodott, mit kezdjen vele. Ha a medvebocs egyedül van, anyja elpusztult. Ha itthagyja, kimúlik az éhségtől, vagy leesik a mélységbe.

— Jól van, Miska, velem jössz — mondta a még mindig nyüszítő állatnak, aztán kuckót csinált neki a hátizsákban. Felkapta a vállára, és egymást izzasztották hazáig.

Otthon nagy örömmel, zsivajgással fogadták a gyermekei. A vadász azonban tudta, hogy nem jó a medvével barátkozni. Kedveskedő ölelése is veszélyes lehet. Különmekeinek:

— Miska csak addig marad nálunk, amíg fel nem cseperedik, és nem tud gondoskodni magáról. Ha önálló lesz, visszamegy a hegyek közé.

Teltek, múltak a hetek, hónapok. Úgy tetszett, Miska elszakíthatatlan barátságot kötött a vadász gyermekeivel. No, de bánat ide, bánat oda, holnap magával viszi a hegyek közé. Majd hajnalban indul, hogy a gyerekek ne tudjanak róla.

A vadász, oldalán a jól megtermett boccsal, nekivágott napi körútjának. Az öt tó környékén szabadjára engedte, és egy óvatlan pillanatban elbújt előle a sűrűbe. A vadász szerencsésen hazaért.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Dudás Máté festőművész

NÓGRÁD

1972 JAN 4

1021

— **Kiállítás Győrött.** A győri műcsarnokban az új év első kiállítását a város nagyrabecsült művészének, a 63 éves Dudás Máté festőművésznek alkotásaiból rendezték meg. A tárlatot vasárnap Pernesz Gyula, a Kisfaludi-könyvtár igazgatója nyitotta meg. Dudás Máté Rudnay Gyula, Glatz Oszkár és Varga Nándor tanítványa volt a képzőművészeti főiskolán.

— **Lejönni nehezebb.** De- [illegible] 17 óra 25 perc-

A Budapes

SAJTÓFIGYELŐ
KÖZPONTI HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Dudás Mátè
DEC 19
KISALFÖLD
Győr

1021

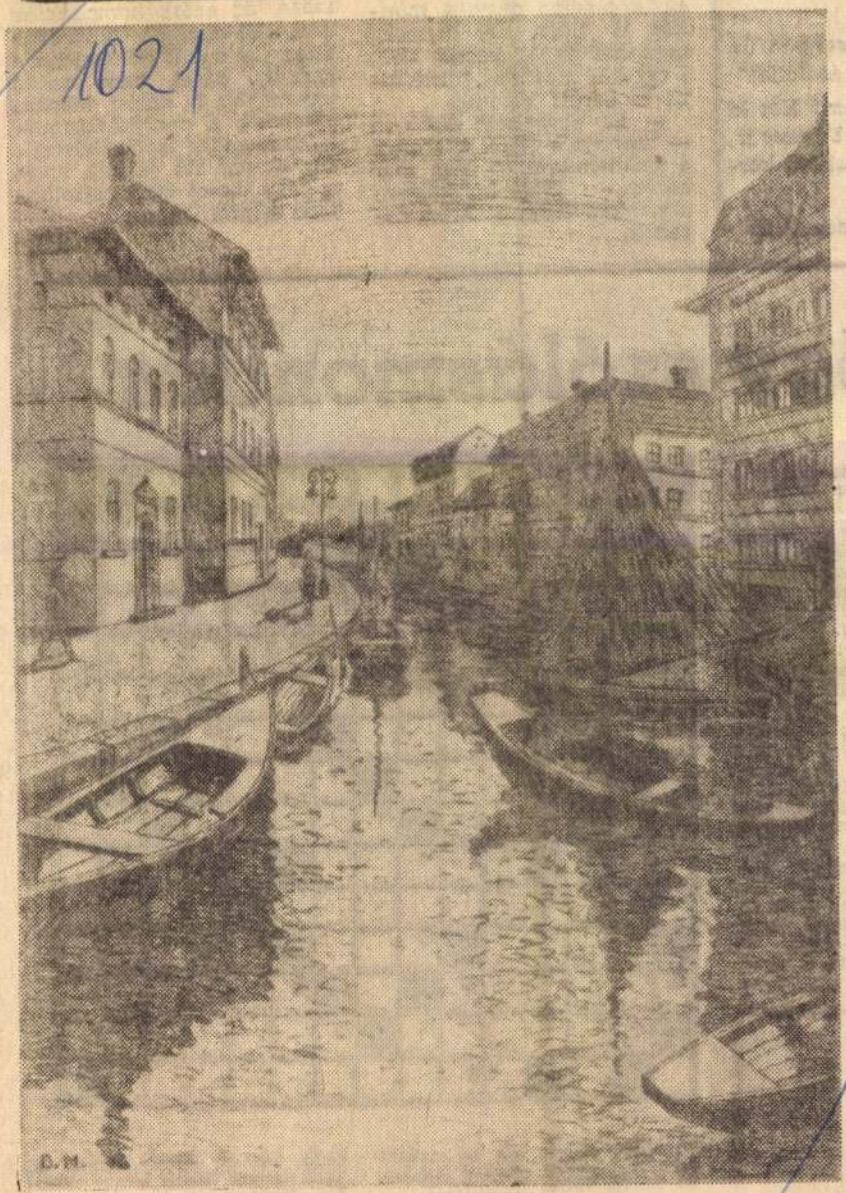

Dudás Mátè: Laguna

nek nászútra

. igazgató úr
eó és Júlia!"
nem? Hát ki
z? Egyszer ír
valami kor-
is.

Dénes Géza

A falon tejesköcsö
egyik oldalon négy.
kon is négy. De
csak hat agvag köcs
s így két műanyag te
na is került közéjük.
— Ez egyébként
— mondja a festő. Sz
a gyűjteményeket. Va
három Bach-kors
cimbalomverőm is. Rit
rabok.

égy szólásmondás

ndás nem min-
t az eszünkbe.
re eljuttat, be-
s együttesre írt
en hangszeren
. Kikötőváros
Felügyelet. 17.
e régi levele-
épület. 20. Ide-
. 21. Indoeuró-
velv. 22. Arra
elyes megoldást
Patkó közepe!
me. 27. Női ru-
ti a fegyverét.
figyel. 31. Kü-
ek. 33. ...Man-
vágányok. 35. A
odalom kiemel-
. Tiszteletpél-
39. A gabona
). Himfy név-
43. Saját ma-
rövidebben. 47.
Nagy német
843—1910). 49.
lt. 51. A felső-
Levélkézbesítő.

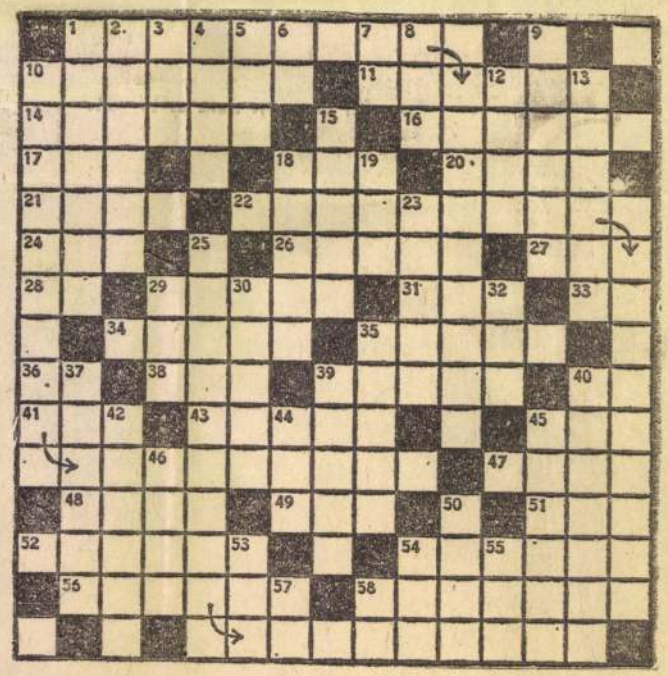

54. Kánikulában van az embernek. 56. Élénk, hangos madár. 58. Lezárt voltát megszünteti.

FÜGGŐLEGES:

1. Apró kockákra vágott, pirított szalonna. 2. Másodízigleni jedő bajnak eredő helye. 45. VIII. Henrik angol király második felesége (Anna). 46. Ad... (irattárba helyezendő). 50. Kis város Alsó-Ausztriában a Duna mellett. 53. Kas betűi, keverve. 54. Az összeadás jele. 55. Len be-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Dudás Máté festőművész

1972 JAN 3

Dudás Máté tárlata Győrött

Az új esztendő első képzőművészeti kiállítását Győrött rendezték meg. A helyi műcsarnokban nyitották meg vasárnap délelőtt a város nagyra becsült művészének, a 63 éves *Dudás Máté* festőművésznek alkotásaiból rendezett tárlatot. A megnyitón *Pernesz Gyula*, a győri Kisfaludy Könyvtár igazgatója mondott beszédet.

Dudás Máté jeles mesterektől tanult a Képzőművészeti Főiskolán, *Rudnay Gyula, Glatz Oszkár és Varga Nándor voltak mesterei.* Festményeivel, grafikáival, linómetszeteivel már a fővárosi és a külföldi kiállításokon is sikerrel szerepelt az elmúlt évtizedek során. A győri kiállításon szereplő több mint félszáz festmény és grafika a művész egész életművének keresztmetszetét adja.

ben levő kelet-pakisztáni vezetőt, *Mud zsibur Rahmant*. Az elnök egyben utasí totta a kormány tájékoztatási hivatalát hogy oszlassa el a Rahman sejk feltétel nélküli szabadon bocsátásával kapcsola tos *félreértést*. A tájékoztatási hivatal nyilatkozata szerint Bhutto a Time-ban megjelent nyilatkozatában mindössze az közölte, hogy *néhány napon belül nyi latkozik* a házi őrizetben levő kelet-pakisztáni vezető *sorsáról*.

Az *Al Gumhurija* című kairói lap értesülése szerint az Afro-ázsiai Szolidari-

1021

Dudás Máté:

Halászok (linó)

Nagy emberek monda

A legtöbb fiatalember természetesnek véli magát, amikor bárdolatlan és dúrva.

(La Rochefoucauld.)

Aki gúnyolódik a komoly hajlamokon, az komolyan kedveli a haszontalanságokat.

(Vauvenargues.)

Aki olvasni szeret, az az unalom óráit, amelyek elkerülhetetlenek életünkben, gyönyörűséges órákra cseréli fel.

(Montesquieu.)

A csodák nem magában a természetben vannak, ha-

nem onnan, hog
ismerjük a terme

(Montaigne.)

A balsorsban mutatkozik meg az igazi bátorság.

(Voltaire.)

Ha csakis a rossz létezne, nem látnád, mint ahogy az az éjszakának sem volna neve, ha sohasem kelne fel a nap.

(Anatole France.)

A szakértő szemével

Egy utcalány rokoni láto-
gatáson Amerikában járt és

Pax: Vigyázzon! Jól válog

Egy éj Velencéb

Kevesen tudják, hogy Johann Strauss *Egy éj Velencében* című operettjét Magyarországon komponálta. A *keringő-király* harmadik házasságát nem köthette meg Bécsben, mert elvált emberként a császárvárosban nem

volt. A szálló tele volt vásárosokkal, ezért Kerpel Gyula soproni polgár házában vett ki szobát kettejük számára.

Egy nappal később Nemeskérre utazott Strauss és ott történt meg a házasságkötés. Visszatérve Sopron-

míg egyik est
házaspár a Ma
Király szálló é
mébe lépett be,
a cigányprímás
ismerte a kering
rályt. Már szállt
hegedűjének hu
alól a *Kék Duna*
ringő melódiái...
Johann Stra
soproni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dudás Máté
KISALFÖLD

1962 JUN 1 7

1021

DUDÁS MÁTÉ:

A soproni művésztelepen

nba

TEK

gyütt

yőrből

sre

nácsi

örnyéki,
unkahe-

n,

KTSZ

Győr, Akác u.

TANÁCSTAGO
FOGADÓÓRA
GYŐRÖTT

Június 18-án: **Dávid** István, Lenin út 22. alatti lakásán, este 6—8 óráig. **Lang** János a Liszt Ferenc utcai általános iskolában, délután 5—6 óráig. **Török** Kálmán, Kossuth Lajos utca 160. alatti lakásán, délután 5—6 óráig. **Forgács** Barnabás, Munkácsy út 1—3. alatti lakásán, délután 5—6 óráig, **Szabó** József, Brigád utca 3. alatti lakásán este 6—7 óráig.

Június 16-án: **Ferenczi** Gábor, Gorkij utca 46. szám alatt este 6 órától 7 óráig, **Békés** Ferenc, Zrínyi utca 4/b. szám alatt délután 1 órától 2 óráig.

Június 19-én: **dr. Váradi** Andor Aradi vértanúk útja 13. szám alatt este 6 órától 8 óráig.

Június 19-én: **Csillag** Rezső, Zichy Ottó utca 4/b. alatti lakásán, este 6—7 óráig. **Károlyi** István és **Károlyi** Istvánné, Rába utca 68. alatti lakásán, este 6—7 óráig.

JÁRÁSI TANÁCSTAGOK BESZÁMOLÓI

Június 19-én: **Kuller** Imre a kúnszigeti tanácsházán, este 8 órakor.

Június 21-én: **Hadarics** Mihály a ravazdi tanácsházán, este 8 órakor.

Június 22-én: **Gyökér** Lajos a győrzámolyi tanácsházán, este 8 órakor.

Június 23-án: **Bartalos** Béla a nagybajcsi tanácsházán, este 8 órakor.

tazó

MOSONMAGYARÓVÁROTT MEGN
A GELKA TELEVÍZIÓ, RÁDIÓ, MAGNI
HÁZTARTÁSI GÉPEK garanciális és gara

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD
1966 MÁJ 14

Eddig 150 művészetbarát

Képsorsolások

1021

A győri művészetbarátok körének taglétszáma mára másfél száznál tart, s bizonyára megelégedéssel nyugtázzák a tagok, hogy a meghirdetési egygondolásokhoz híven a műcsarnok legutóbbi képzőművészeti kiállítása alkotói felajánlottak egy-egy művet.

A sorsolás eredménye: *Dudás Máté* „Halászok" című képét *Buzási János* pécsi lakos, *Gallyas Frigyes* „Napkelte" című alkotását dr. *Feldinger Lászlóné* győri lakos kapja.

Most vasárnap újabb kiállítás nyílik a győri műcsarnokban. A kiállító fotóművészek szintén felajánlottak egy-egy képet a művészetbarátok körének. *Polgár Zoltán* „Ősz", ifj. *Rácz Endre* „Pécsi balett", *Schuster Béla* „Építkezés" című művét adja a művészetbarátoknak, s ugyanakkor sorsolással dönti el, ki kapja meg. A képek megtekinthetők a háromhetes kiállításon.

A művészetbarátok tagsági igazolványát rövidesen pos-

eddig is azonban

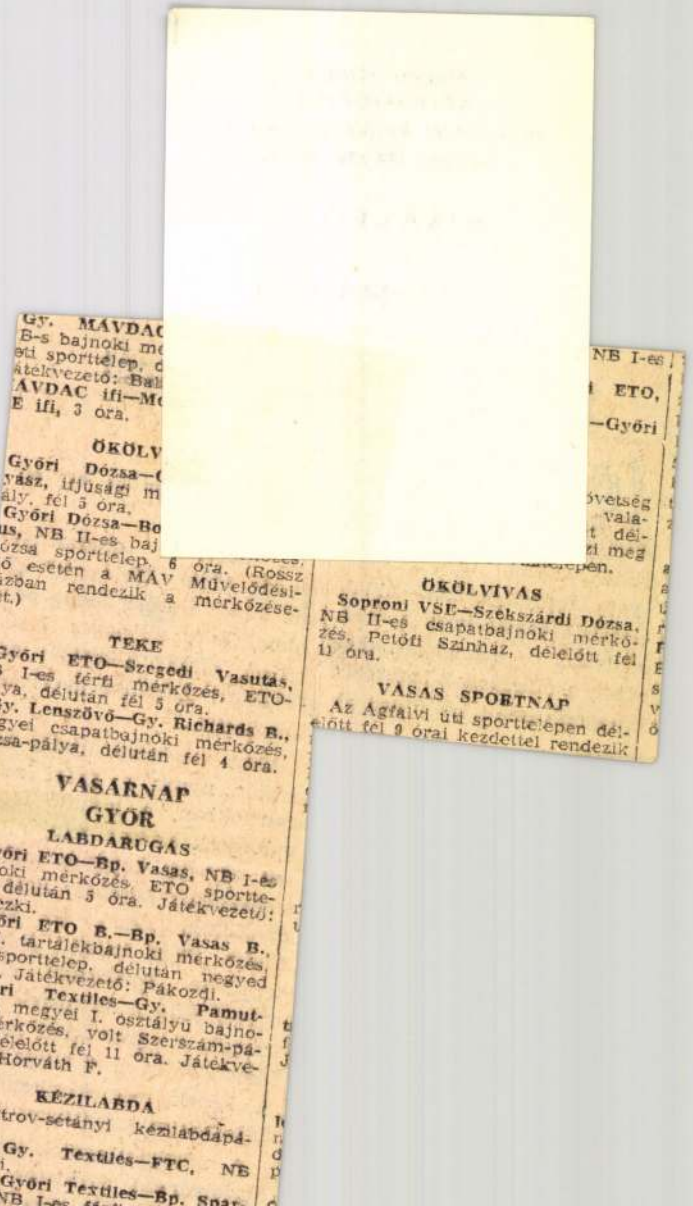

Gy. MÁVDAC
B-s bajnoki mé
eti sporttelep, d
Játékvezető: Bal
ÁVDAC ifi—Mo
E ifi, 3 óra.

ÖKÖLV
Győri Dózsa—(
vász, ifjúsági m
ály, fél 5 óra.
Győri Dózsa—Bo
us, NB II-es baj
ózsa sporttelep.
ő esetén a MÁV
ázban rendezik a
et.)

TEKE
Győri ETO—Szegedi Vasutas,
NB I-es férfi mérkőzés, ETO-
pálya, délután fél 5 óra.
Gy. Lenszövő—Gy. Richards B.,
megyei csapatbajnoki mérkőzés,
ózsa-pálya, délután fél 4 óra.

VASÁRNAP
GYŐR
LABDARÚGÁS
Győri ETO—Bp. Vasas, NB I-es
ajnoki mérkőzés, ETO sporte-
p, délután 5 óra. Játékvezető:
iróczki.
Győri ETO B.—Bp. Vasas B.,
NB I. tartalékbajnoki mérkőzés,
TO-sporttelep, délután negyed
óra. Játékvezető: Pákozdi.
Győri Textiles—Gy. Pamut-
szövő, megyei I. osztályú bajno-
ki mérkőzés, volt Szerszám-pá-
lya, délelőtt fél 11 óra. Játékve-
zető: Horváth F.

KÉZILABDA
Dimitrov-sétányi kézilabdapá-
lya:
10.00: Gy. Textilés—FTC, NB
I-es női.
11.00: Győri Textilés—Bp. Spar-
tacus, NB I-es fiú

NB I-es
ETO,
—Győri
bvetség
vala-
t dél-
zi még
pályán.

ÖKÖLVÍVÁS
Soproni VSE—Székszárdi Dózsa,
NB II-es csapatbajnoki mérkő-
zés, Petőfi Színház, délelőtt fél
11 óra.

VASAS SPORTNAP
Az Ágfalvi úti sporttelepen dél-
előtt fél 9 órai kezdettel rendezik

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dudás Máté
KISALFÖLD

1965 JUN 13.

1021

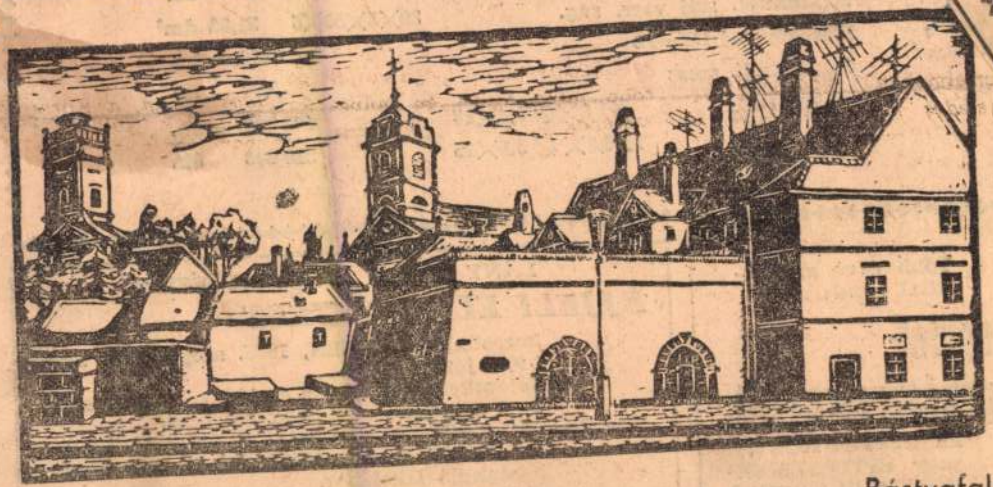

Dudás Máté: Bástyafal

[illegible] oraszerkezet		1
Krómkupl. szíj varr. rag.	80×5×50×5	3
Hűtőgépolaj HF—12		600
Denaturált szesz		79
Nyomórugó	∅ 8×∅ 6,4×15	472 00
»	∅ 6,3×∅ 5,1×15	219 64

Több éves gyakorlattal rendelkező

épület-gépészmérnököt

ill. TECHNIKUST, vagy ÉPÍTÉSZMÉRNÖKÖT, ill. TECHNIKUST azonnali belé-

LÁNY ÉS FIÚ DIÁKOK RÉSZÉRE

ÉJJELI ELHELYEZÉST

keresünk GYŐRBEN, 1965. szeptember 1-től, 1966. június 30-ig.

Jelentkezzenek azok a családok, akik legalább 2—3 fő diákot el tudnak helyezni.

Egy diák után elhelyezésért 250,— forintot térítünk.

Bejelentést kérjük Mezőgazdasági Szakmunkástanuló Iskolához,

GYŐR, Rónai Jácint utca 4. szám alá.

Dudás Máté festménye

GYŐRI MŰSOR

1983 III

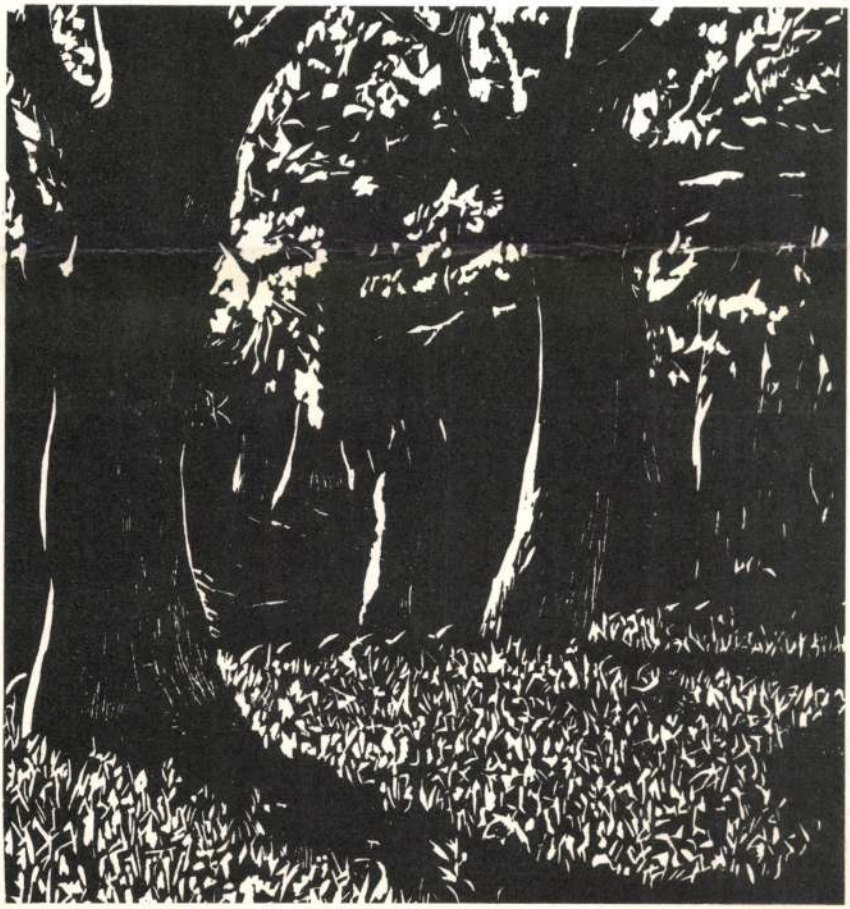

ára:4,20 Ft

54. Nemcsak etette, hanem ... 57. Aratná, de kézierővel. 59. Becézett Attila. 60. Teniszben: kint van. 61. ... 6 (tisztítószer). 62. Stan társa. 63. Kiigazított. 67. Bútor. 70. Káka végnélkül (!) 71. Világűr, levegő — régen. 72. American Library Association — épületszárny. 74. Útórai italai. 75. A.I. 76. Alumínium. 77. A PSVMK fiatal művésze. 80. Elővételi jog. 83. Város Ukrajnában. 84. ... tesz (megemlít). 86. Szárazföldi talapzat. 88. Enyém angolul. 89. P.E. 91. Végtelen melasz (!) 92. Cári fele (!) 95. Ebből értünk beszéd közben (három szó). 98. Termelőszövetkezet. 99. Éhség régiesen. 100. Nagyon meleg. 101. Kötőszó. 102. Angol főnemesi cím. 104. Állati lakhely. 105. Támogatók. 107. Nem hamis. 109. Újságnál dolgozik. 111. Fában járatokat rágó bogár. 112. A PSVMK fiatal művésze.

FÜGGŐLEGES: 1. Új-Guineában élő emberek. 2. Pszeudo. 3. Telek páratlan betűi. 4. Éveinek száma. 5. Hideg évszakbeli, névelővel. 6. Hörpintette. 7. Igerag. 8. Női név. 9. Szömörcsöggomba névelővel. 10. Kötőszó. 11. Állóvíz jege ilyen. 12. Nagy testű madár. 13. Igekötő. 14. .. tör az orra alá 15. A PSVMK fiatal művésze. 18. Ételízesítő. 21. Abban az időpontban. 23. P.N. 26. Csőd, bukás kiejtve. 28. ..gumi (radir). 29. Női név keverve (!) 30. Ünnepélyesen átad valamit. 32. Pipetta, de végnélkül(!) 35. Papírra vető. 36. A PSVMK fiatal művésze. 38. A sietve megtett. 39. Véreskő. 40. Szín a franciakártyában. 41. Melegíti a zsírt. 44. T.A.A. 45. O.E.S. 48. Roham. 52. Az egyik szögfüggvény elnevezése. 53. Zola regénye névelővel. 55. Olasz út fordítva. 56. Szeglet. 57. Hím állat. 58. L.P.É. 64. Hálói fordítva. 65. O.E.B. 66. Az élet. 68. Jereván egyneműi. 72. Szablyák végtelenül (!) 73. Töviről-hegyire. 76. Lárva fordítva. 78. Hamar tönkremenő. 79. ..Montand (francia énekes). 80. Község Bács-Kiskun megyében. 82. Szerencsétlen, kétbalkezes. 85. A mesék banyájának ismertetőjele. 87. Két mértékegység. 90. Nem az fölé, hanem ... (két szó). 93. A.O.T. 94. Vékony iskolai füzet. 95. Mértékegység előtagjaként annak milliárdszorosát jelöli. 96. Tagadószó. 97. Algériai város. 100. Hímnemű gyerek. 103. Lepedő egyneműi. 106. Hangtalan gáz. 107. Kötőszó. 108. Függ. 106 fordítottja. 110. Zeusz bika képében rabolta el.

(Garai)

A rejtvény megfejtését — a vízszintes 1, 43, 77, 112 és függőleges 15, 36, 43 — a Petőfi Sándor Városi Művelődési Központ címére — Győr, Árpád út 44. — küldjék be, legkésőbb 1983. március 20-ig. Kérjük, a borítékra írják rá: REJTVÉNY.

Vadaskert

Nyitvatartás:
Naponta 10—20 óráig

A Győr Megyei Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztályának műsorfüzete. **Szerkesztő:** Pátkai Tivadar. **Kiadja:** A Győr-Sopron Megyei Lapkiadó Vállalat. **Felelős kiadó:** Szabó Kálmán, a vállalat igazgatója. **Kiadóhivatal:** Győr, Tanácsköztársaság útja 51. **Készült** a Széchenyi Nyomdában 83.24168. **A szerkesztőség címe:** Győr, Árpád út 44. A „Győri Műsor" megjelenik havonta.
AZ ADATSZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNYEK A MŰSORVÁLTOZTATÁS JOGÁT FENNTARTJÁK!

DUDÁS szabolcs

SEBŐK Zoltán: cím nincs (!) =
új Symposion, 1989/5-6.
66. ill. vez. E.

↓

[Dudás szabolcsról
gitármű.]

XX. 12. 45-n / Mesterek

[35] Uo.

Dudás Sándra rohan

Csongrádi szagos

Csongrád város lakói nemcsak földműveléssel, hanem állattartással is foglalkoznak. Van, aki csak saját és családja mindennapi betevőjéért nevel jószágot, de olyan is, aki nagyobb tételben leadja valamelyik átvevőnél, esetleg bérhizlalást végez. Bármelyik variációt nézzük, mindegyiknek szaga van. Különösen nyáron.

Ez természetes is, legalább ennyi áldozatot meg kell hozni mindennapi betevőnkért. Csakhogy van olyan hely — a város egyes részein —, ahol már szinte elviselhetetlen a bűz. Nemcsak a környéken élőknek, hanem akik nap mint nap arra járnak. Szinte befogott orral kell közlekedni. Finnyásak az emberek? Nem erről van szó. Vegyünk például konkrét esetet. A polgármesteri hivatalba érkezett egy bejelentés, az egyik élelmiszer- és húsbolt melletti házban nagyüzemi sertéstenyésztés folyik. A környéken a bűz elviselhetetlen. A hivatal néhány dolgozójával ki is mentünk a helyszínre (miként korábban is, minden évben). Megállapítottuk, az ólak megfelelőek. A gazda bérben hizlal, s nemsokára elszállítják a jószágokat. Látszott rajta, hogy megtört, a sok „piszkálás" nagyon bántja. Ők megpróbálják rendes körülmények között nevelni a jószágokat. Elkeseredettségében azt mondta, itt abbahagyják az állattartást, vagy pedig vesznek egy tanyát és kiköltöznek oda. Ott legalább békén hagyják őket. Említett még egy variációt. Neveljen az, aki akar. Ő már nem foglalkozik azzal, hogy másnak is meglegyen a betevő falatja. Kemény kijelentések. Részben meg lehet érteni őt is, ugyanakkor a hivatal álláspontját is mérlegelni kell. Ha az állattartók betartják a szabályokat, nincs semmi gond. Megfelelő körülmények között, lakóépület mellett is tarthatnak jószágot, ha a feltételek adottak. A lényeg, tisztán és amennyire csak lehet, szagtalanul hizlaljanak. Nagyon fontos a trágyalégyűjtő akna szerepe is, ami — sajnálatos módon — kevés helyen adott.

JUHÁSZ TÍMEA TÜNDE

Naponta bumliznak a megye legeldugottabb bugyraiból — például Földeákról is —, csak nem tudják, miért. Most már ott tartanak, hogy könnyebben átjutnak a tű fokán, mint a Munkaügyi Központ szervezte gyorstalpalón. Bukó ez mindenképp, még ha a vizsgákon átcsusszannak is.

Ahogy körbenéz az ember, húsztól ötvenévesig sorvaszt az elkeseredés. Az első aggályuk — kétségtelenül a legkomolyabb —, hogy nem tudnak levizsgázni. A szóvivőjük, *Tóth János* azon félelmét fogalmazza meg, mely szerint fél év alatt lehetetlenség pénzügyi és számviteli szakügyintézőket képezni.

Ha mind belegebednek, akkor sem lehetnek aranyszájú — tollú — vértezetű szakik. Néhányan már azt is kiszasszerolták, hogy aligha akad olyan káefté, amelyik foglalkoztatná őket. A félszáz hallgatóból esetleg vannak egypáran, akik — zsebükben a diplomával (?) — nem szemlesütve keresnek munkahelyet.

A többség azonban retteg, hisz előbb vagy utóbb kiderül, agyaglábakon botladoznak. Azt már *Margit asszonytól* tudtuk meg, hogy fejetlenség uralkodik minden fronton; angol nyelvtudás nélkül számítógépeznek, akiknek nem megy, minden második szombaton korrepetálhatja magát, mert tanár nincs, e tantárgyból már az írásbelin kirúghatják őket, egyébként tanulnak szövegszerkesztést, tördelést...

De a sirámoknak ezzel még nincs vége; a pénzügyiseknek tematikája nuku, könyvek szórványosan, vagyis a bukás már előre borítékolt. Nyilvánvaló, a traumán túl, alaposan zsebbe is kell nyúlni. A pénzügyisek 90 ezer 90 forinttal jőnek, a számvitelesek 83 ezerrel. Egy munkanélkülinek, aki fél évig keményen nekifeszült, próbálkozott, ez külön öröm.

Majdnem falakat döntögetünk a SZÜV szegedi oktatási központjában. Az átképzősök már június 1-jétől gyűrik az ipart; — napi 6 óra a tanfolyamon, és szinte ennyi otthon —, annak reményében, hogy 6 hónap alatt közel félszázan lesznek pénzügyi, valamint számviteli ügyintézők. Az álmok azonban már foszladoznak, derült ki az órák után a társalgóban. A munkanélküliekből avanzsált tanfolyamosok közül a napi robot után sem mozdul senki. A kétségbeesés, a reménytelenség megszólalásra bírj az osztályt. Szinte egymás szavába vágnak.

Kísérleti nyulak? — A 22-es csapdája — Lázadnak a hallgatók

Munkanélküliek a tű fokán

Summa summárum a budapesti TALENTUM Kft. kibabrált — első menetben — ötven emberrel. És az akadályfutók remegő lábbal, izzadó tenyérrel, verejtékezve szedik szét, szednék szét a gátakat. Ha ezt tudják, el sem indulnak. Inkább otthon várják a csodát. Mi lenne az oké?

Faggatom az osztályt? Röpdösnek az ötletek; legalább fél évvel meg kellene hosszabbítani a tanfolyamot, szükségeltetnék tisztázni, milyen képesítést adnak, és milyen lehetőség mutatkozik az oskola után. Szilárd alapokra kellene építkezni, nem ingoványra, régmúlt, poros érettségikre.

*

Ajaj, egy szomorú sóhajtás az élet, a munkanélkülié pláne, az átképzősé meg különösen. Hogy látja a tanfolyamosok sorsát a Megyei Munkaügyi Központ?

Sáró Árpád, a képzési osztály vezetője cseppet sem lepődik meg azon a problémacsomagon, mellyel előhozakodtunk. De hát vegyük szépen sorra a kicsiny kis tányéraknákat!

— Megtudhatnánk, hogy milyen végzettséget ad a pénzügyi, számviteli szakügyintézői tanfolyam?

— Ez talán a legnehezebb kérdés, ugyanis az új szakképzési törvény az egységesítésre törekszik. E szerint roppant bonyolult meghatározni a képzési forma beltartalmát. Ebben legkompetensebbek talán a PM szakemberei.

— Mekkora esélyük van a hallgatóknak az elhelyezkedésre?

— Visszakérdezek: az érintettek miért ezt a tanfolyamot választották? Egyébként a jelzések szerint a pénzszakma még mindig jól működő terület, tehát jó esélyekkel indulhatnak a hallgatók.

— Mennyiben beszélhetünk kísérleti osztályról?

— Nem igazán, hisz csupán a törvény szellemében tevékenykedünk. Bár az kétségtelen, hogy úttörőkről van szó.

— Mennyire lehetnek szilárdak a hat hónap alatt szerzett számítástechnikai, könyvviteli és számviteli ismeretek?

— Alapfokú képzésről van szó, alapismeretekkel.

— A tanfolyam sikeres elvégzése után bizonyítványt kapnak a hallgatók?

— Átmeneti időszakot élünk, nagyon nehéz az eligazodás, és a felhasználási terület szinte meghatározatlan. Sokszor az alaptudás még további tanulást is igényel.

— Ez esetben rémesen fenyeget a bukás.

— A Munkaügyi Központnak nem érdeke az, hogy a tandíjat visszafizessék a hallgatók. Ilyesmi az esetek 1-2 százalékában fordul elő. Megnyugtatásul elmondanám, hogy jegyeztünk már ötödik pótvizsgát is.

— Milyen nyomásra indították ezt a tanfolyamot?

— A központ rendelkezik úgynevezett képzési, munkaerőpiaci stratégiával. Nos, ez alapján elmondható, hogy a pénzügy még mindig sarokpont.

— Milyen régi a Talentum Kft.-vel a kapcsolatuk?

— Nem tegnap kezdődött, nem is tegnapelőtt. Korrekt partnernek bizonyult.

— Szolgál-e Önöknek valamilyen tanulsággal a hallgatók eme lázadása?

— Már az első hetekben érkeztek hozzánk jelzések. Ez természetes, és korrekciókra is hajlandók vagyunk. Ígérem, újfent meglátogatjuk a tanfolyamosokat.

*

Ezek után döntse el ki-ki saját maga, hogy a tű hegyét avagy a fokát választja.

P. BODZSÁR ERZSÉBET

Szociális Otthon Vásárhelyen

Nemcsak a húszéveseké

A vásárhelyi szociális otthont naponta látom, hiszen a busz, amivel közlekedek, az otthon előtt megy el. Ismerősökként köszönünk egymásnak néhány idős emberrel. Milyen lehet nyáron, a rekkenő hőségben? Mit csinálnak az otthon lakói?

Gila Andrásné Erzsike vezetőnő örül, ha feléjük vetődik egy firkász. Elmeséli, hogy szerveznek kirándulásokat, ahol aktívan, szívesen vesznek részt a lakók. Legutóbb Ópusztaszeren voltak, körülbelül ötvenen. Persze nem engedik felelőtlenül őket a „vakvilágba". A kirándulásokra elmegy az otthon orvosa vagy főnővére. Szakképzett ápolók mindig vannak velük. Az egészségi állapotuk függvénye, hogy mehetnek-e. Nem tagadom, szeretem az idős embereket. Beszélgetés közben néha ugyan elkalandoznak, egész másról beszélnek. Örülnek azonban, ha valaki meghallgatja őket.

*

— Hogy én mit csinálok nyáron? — kérdezi *Kovács Józsefné, Margit néni.* — Hát én mindig szoktam valamit kitalálni, mert tétlenségében az ember mit tudjon csinálni? Szoktam elutazni, meg kirándulni, hogy teljen az idő.

— Kirándulni? Éppen erre vagyok kíváncsi. Mindig megy az otthon lakóival?

— Én minden kiránduláson részt veszek. Akkor, amikor beteg voltam, persze nem mehettem, de egyébként mindig ott vagyok.

— Az ópusztaszeri kiránduláson hogy érezte magát?

— Jaj, de szerettem! Olyan gyönyörű volt. Én ott, amit csak lehetett, mindent bejártam, megnéztem. Ilyen vagyok.

— Margit néni nagyon fiatalos. Elárulná hány éves?

— Hát én már nagyon öreg vagyok, a 78-at taposom. Harmadik éve vagyok az otthonban. Nem Vásárhelyen születtem, nem is laktam itt soha. Tetszik tudni, az ember nem oda megy, ahova akar, hanem ahova a sors sodorja. Nemrégiben voltunk Ráróson, valahol egy tanyán.

— Az olvasókörben?

— Mert az olvasókör volt? Nem tudtam, mert nem láttam én ott könyvet. Egy festőművész tudománya volt, azt láttam. Most mondta éppen az Évike, hogy szeptemberben Szarvasra megyünk.

Borsos Jani bácsi 88 éves.

— Még csak tavaly júniusban jöttem ide, de azt mondom, hamarabb kellett volna. Ilyen helyem az anyámban sem volt.

— Hogyan telik a nyár, Jani bácsi?

— Mit meséljek magának, egyem meg a szívét. Visznek ezek a népek kirándulni. Most nemrégiben Ópusztaszeren voltunk. De voltunk már valami fürdőben is, a fene tudja már a nevét pontosan. Valahol a határ szélén van. *(Zsóri fürdő).* Aztán meg Rátótán *(Vácrátóton),* vagy hogy hívják. Hogy mondjam magának, régen a rabokat vitték arra. Mit tudom én hány ezer kilométerre van.

— Csak nevetgél Jani bácsi, meg a „csajokat" nézegeti. Nem is figyel rám.

— Isteniek a nők. Világ életemben szerettem őket. Csak tudja kedvesem, az a baj, hogy most már hiába szeretem őket. Szarvasra ugye eljön velünk? Akkor együtt megyünk, jó?

*

A betegszobában *Gönciné Jutka néni* ül az ágya mellett, kézimunkázik. 90 éves.

— Járókerettel tudok csak menni, de nem szeretek. Egy éve vagyok a betegszobán. Pesten laktam, neccelek, és sok oltárterítőm van a pesti templomokban. Még Páduába is került ki belőlük. Hát így telnek az én napjaim. Nem érdekli itt már az embert, mi van kint, csak az, hogy elüssem az időmet. A Dallast szoktam nézni a tévében.

— Van itt memória Jutka néni!

— Jól néznék ki, ha nem volna! Sok mindenen keresztülmentem én már.

Mint szinte kivétel nélkül mindenki, az otthon lakói közül.

TÓTH ANDREA

Deficit

A folyó fizetési mérleg deficitje az első öt hónap végén elérte az 1,42 milliárd dollárt. Előzetes számítások szerint júniusban mintegy fél milliárd dollárral tovább nőtt a hiány, így a féléves deficit 1,9 milliárd dollár körül alakul. Erről hétfőn tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bank az MTI-t.

A folyó fizetési mérlegen belül a szolgáltatások és jövedelmek egyenlege az első öt hónapban a nettó kamatfizetés növekedése miatt kedvezőtlenebbül alakult, mint tavaly. Ugyanakkor az elmúlt esztendőhöz képest valamivel mérséklődött az áru-devizaforgalom deficitje, és kissé növekedett a viszonzatlan átutalásoknál kialakult aktívum. Így összességében május végéig a folyó fizetési mérleg egyenlege lényegében ugyanakkora volt, mint az előző esztendőben.

A folyó fizetési mérleg mellett a közép- és hosszú lejáratú tőkemozgásokat is figyelembe véve május végére az alapmérlegben 1,2 milliárd dolláros deficit jött létre.

Kisebbségi önkormányzatok?

(Folytatás az 1. oldalról)

zálták az illetékesek, mégis a belefektetett idő, energia vajmi kevés kézzelfogható eredményre vezetett. Több vezető kiemelte: a politikai közszereplésnél jóval lényegesebb, az identitás megőrzéséhez nélkülözhetetlen kulturális kérdéseket kellene inkább előtérbe helyezni! Először a szellemi hátteret teremtsük meg, aztán politizáljunk! — mondták.

Végleg jó volna szakítani a korábbi évek *egyenruhába* bújtatott nemzetiségpolitikájával. A differenciálás elengedhetetlen: nagyon eltérő sajátosságokkal rendelkeznek az itteni minoritások. Nem lehet sem olyan törvényt, sem olyan politikát érvényesíteni, mely egyaránt megfelel a több százezres cigányság, és az esetleg csak néhány ezer főt számláló más etnikum számára.

Fontos helyen szerepelt a napirend pontjai közt a média szerepe. Az első kardinális kérdés az volt, vajon milyen teret kapnak a nemzetiségek a helyi és országos médiumokban a választási kampányhoz. A másik fő gond: a nemzetiségi törvényben felsorolt minoritások közül csak az úgynevezett nagyobb etnikumoknak van rendszeres televízió-, rádióadása. A többieket ki kampányolja? — kérdezték többen a találkozón.

Az új kormány — úgy látszik — komolyan bevonja majd az itteni kisebbségeket a környező országokkal való kapcsolatépítésbe: a készülő alapszerződések megalkotásakor kikérik véleményüket, s bekapcsolódnak az előkészületi munkálatokba is. Ennek függvényében, a tárgyalásokat folytatva, magasabb szintre emelve, az alapszerződések illetékes nemzetiségi vezetői találkoznak majd **Kovács László** külügyminiszterrel, s hamarosan **Horn Gyula** miniszterelnök is fogadja őket. Mindez természetesen érvényes a román—magyar alapszerződésre, s a közelgő Kovács László—**Teodor Melescanu** miniszteri találkozóra, melynek előkészítésében a Magyarországi Románok Szövetségének vezetése segít majd.

PETRUSÁN LÍVIA

Máris bontják a nézőteret

Szabadtéri sajtótájékoztató

Művészi és kasszasiker

Mindhárom szegedi nyári színház vezetői sikeresnek nevezték idei évadjukat azon a sajtótájékoztatón, amelyet tegnap délelőtt tartottak a Virág Cukrászdában. A *Szegedi Szabadtéri Játékok* vezetői mellett megjelentek a *Nyári Szünet Színház és Thealter* fesztivál szervezői is.

Nikolényi István, a szabadtéri igazgatója elmondta: örömmel hallotta, hogy idén egy Dóm téri jegy vásárlása jó befektetésnek bizonyult. A Miss Saigon előadásaira ugyanis akár 500 forintos felárral is tovább lehetett adni a belépőket. A Dóm téren 4 produkció 13 előadását összesen 40 ezer *fizető néző* látta. A látogatottság 80 százalékos volt, a *Miss Saigon* gyakorlatilag telt házakkal ment, a *Bánk bán*, a *Néptáncgála* és az *Otello* körülbelül 60 százalékban töltötte meg a nézőteret. A jegyárbevétel a tervezett 12 millió helyett 24,5 millió forintot tett ki. Ezen felül szponzoroktól, alapoktól és a Művelődési Minisztériumtól összesen 10 millió forintot szedtek össze. Fő szponzoruk, a Pick Rt. 2 millió forintot adott reklámlehetőségekért cserébe. Így a Játékok a tervezett 76 helyett 98 millió forintból gazdálkodhatott.

Idén mutatkozott be az új nézőtér. Erre és a hozzá kapcsolódó beruházásokra 240 milliót szavazott meg az önkormányzat, s ehhez jött még a Szabadtéri régi irodájának hasznosításából befolyt 20 millió. A lelátó maga 81 millió volt, újabb 80 millió a díszburkolat fölújítása, melyet várhatóan szeptember közepén kezdenek meg. Emellett újak — s szintén lebonthatóak — a világítótornyok, a forgószínpad, a világítási vezérlőpult, valamint a világítási híd. A nézőtér és a díszletek raktárának kialakítása 20 millióba került.

A művészeti munkával kapcsolatban az igazgató kiemelte: a két operát az Állami Operaházzal, a Miss Saigont a Rockszínházzal és a Fővárosi Operettszínházzal közösen csinálták meg. Szerinte ez az együttműködés a jövőben is elkerülhetetlen, mert erősen csökkenti a költségeket.

Az évad nagy sikere a Miss Saigon című musical volt, amelyet London, New York és Toronto után elsőként Szegeden mutattak be a kontinensen. Nemzetközi érdeklődés jellemezte, a bemutatón itt volt a szövegíró és a jogtulajdonos-producer is. Nagyon meg voltak elégedve, s ezt a produkciót akarják forgalmazni több más európai előadáson is. A „nagy dobás" a helikopter volt, amely Nikolényi szerint nagy hatású elem egy fontos dramaturgiai ponton. *Pintér József* keceli vállalkozó nem ingyen adta kölcsön járművét, ezért is fizettek.

A jövő évadról megtudtuk, hogy a Saigon visszatér. *Haumann Péter* főszereplésével bemutatják az idei évre tervezett *Valahol Európában* című musicalt. Az új darab zenéjét *Dés László* írja. Lesz egy operaprodukció, valószínűleg *Verdi Trubadurja*, minden bizonnyal ismét az Állami Operaházzal közösen, és előadást tart a Dóm téren az *Interoperett* is.

A Nyári Szünet Színház nevében *Szemán Bélától* megtudtuk: 15 előadást tartottak, látogatottságuk 50-60 százalékos volt. Elsősorban befogadószínházként működtek: hazai és külföldi produkciókat hívtak meg. Volt egy saját bemutatójuk is *Ghelderode Pokoli pompáját* állították színre *Miske Lászlóval* a főszerepben. Ezt a produkciót meghívták belga és északfrancia körútra, valamint egy tunéziai fesztiválra. Összehasonlításként elmondta: ők 2,5 millió forintból gazdálkodtak, s még van egy kis mínuszuk, amit az év végéig kell „ledolgozniuk".

Balog József, a Thealter szervezője elmondta: ők 10 ország 22 csoportjának 30 produkcióját hozták Szegedre, az előadásokat 2 ezer fizető néző látta. Idén először a csoportoknak módjuk volt, hogy egymás előadásait is megnézzék. Költségvetésük 4 millió forint, *„ez vicc, ez nevetséges, ez közröhej"* — vélte Balog, aki szerint a profik, akik hatalmi helyzetben vannak, könnyen tudnak több milliót is szerezni egy ötletük megvalósításához. Erről ők csak álmodhatnak. Fontosnak tartotta viszont, hogy ezzel a három sorozattal teljessé lett a szegedi nyári fesztivál kínálata. Együtt van a nagyszabású Dóm tér kínálata, a popularitásra törekvő Nyári Szünet Színház és a Thealter alternatív produkciói. Ez pillanatnyilag az országban egyedülálló.

M. T.

Vendéggyőzelem a tárlaton

Félig jogosan töltött el a büszkeség Gyulán, mikor egy meghívásos tárlatot meglátogattam, melyen megyénkbeli alkotók is kiállítottak. Jogos volt a melldöngetés, mert a „mieink" magasan a legjobbak voltak, s rontott a siker értékén, hogy a tárlat csapnivaló volt. En bloc. Pedig még tematikája is volt — legalábbis úgy tűnt —, mert a képek többségén a természet, meg a vadászat szerepelt. Sokfelől hívtak ide művészeket is, meg olyanokat, akik vászonra festenek. A kiállítás mégis kesze-kusza volt, mert nem értem, hogy kerül a preparátor munkája a festmények mellé, közé. A giccses és képtelen természetrajzok mellett pontyok csücsörítettek, tyúkok kapirgáltak. Lehetetlen formájú lovak fölött okkersárga csőrű ragadozómadarak vártak bevetésre. Ezek a kitömött állatok bár hasonlítottak az élő állatokra, de rendkívül természetellenesen viselkedtek. Leszámítva az agancsokat, azok a helyükön voltak, szépen meredeztek a gémeskutas magyar valóság mellett. A kiállítók egy része igen szabad fantáziáról tett tanúbizonyságot, mert olyan színeket komponáltak a természetbe, amely kizárt, hogy a jégkorszak óta előfordult volna.

Időnként azért felüdült az ember, hála a már említett csongrádiaknak, meg a mártélyi alkotótábor termékenységének. *Czakó János* kollégám nem átallott olyan természetképet festeni, ami a valóságnak megfelel, ráadásul képes volt igazi és szép színeket használni mindehhez. Hozzá hasonló munkákkal jelentkezett *Slezák Lajos* is. A szokott színvonalon dolgozott *Novák András* szegedi mester, s ismét szívet melengető könnyedség jellemezte *Andrássy Gabriella* képeit. De hogy mégse legyen euforisztikus örömöm, *Volent Katalin* munkáján el kellett gondolkodnom. Vaddisznója ugyanis nem egészen olyan, ahogy az ember elképzelné. A kiállítás fennmaradó része elszomorító volt, csöpögős, mázas, hiteltelen.

ARATÓ LÁSZLÓ

III. Egyházzenei fesztivál

A Budavári Zeneművészeti Alapítvány immáron harmadik alkalommal rendez egyházzenei fesztivált. Az idén szeptember 1. és 7. között zajló rendezvénysorozat újdonsága, hogy magyarországi települések mellett a romániai Nagyvárad városa is otthont ad a programsorozatnak. Az egyházzenei fesztivál tisztelgés lesz Palestrina munkássága előtt is, a kiváló komponista halálának 400. évfordulója alkalmából — hangzott el a rendezvényeket ismertető keddi sajtótájékoztatón a Budapesti Történeti Múzeumban.

A nyitóhangversenyen Bach-, Mozart-, Liszt-, Schubert-, Verdi-, Csajkovszkij-, Franck-, Fauré-művek csendülnek fel a vízivárosi Kapucinus templomban.

Csongrád megyében

Tengeri áramlatok

Tegnap délelőtt 25 fős dán szakmai küldöttség érkezett Csongrád megyébe. *Lehmann István*, Csongrád Megye Közgyűlésének elnöke fogadta a vendégeket, majd a kereskedelmi fejlesztési lehetőségek rendszeréről és azok működéséről tartottak konzultációt. Délután Csongrádra utazott a dán delegáció, megtekintették a Diszkont Áruházat, az Aranysziget Otthont, valamint Bokroson a Pincegazdaságot. Péntekig megyeszerte különböző szakmai programokon vesznek részt.

Pálfalvi Zsoltot, a Kulturális és Népjóléti Iroda vezetőjét kérdeztem.

— Mióta él a dániai Strostroms megyével a kapcsolat?

— A kilencvenes évek eleje óta, de igazán intenzívvé 1992 végén vált. Meghatározó szerepe van ebben *Ole Weischer* úrnak, aki Dánia Csongrád megyei, illetve Csongrád megye dániai képviselője. Az elmúlt években szervezésével 6-800 dán vendég érkezett megyénkbe, részben a testvérkapcsolat révén, másrészt pedig különböző szakmai együttműködések keretében. Egyre operatívabb kapcsolat alakul ki a két megye között, például a Csongrád Megyei Pedagógiai Intézet és dán testvérintézménye között, hiszen idén ősszel a szegediek már másodszor viszonozzák a dánok két látogatását.

— Ennek a delegációnak milyen a szakmai összetétele?

— Most főleg önkormányzati képviselők, jegyzők, tehát államigazgatási szakemberek jöttek el, de mint minden alkalommal, gazdasági és idegenforgalmi munkatársak is jelen vannak. Az elmúlt években a szakmai küldöttségek napirendjén szerepelt a mezőgazdaság, az ipar, a környezetvédelem, de főleg az idegenforgalom. Az első két témában még igen gyerekcipőben járnak együttműködésünk lehetőségei, a dán környezetvédelmi tippek honosítását igencsak lassítja, hogy csak minisztériumokon keresztül lehetne őket nálunk is bevezetni, az idegenforgalom viszont virágzó fejlődést mutat. Pusztamérges falusi turizmusa nagyot fejlődött a magyar–dán kapcsolatokkal.

— Storstroms az jelenti, hogy tengeri áramlatok. Magyarországnak, Csongrád megyének meg különösen, nemhogy tengere, de tava sincs, mégis jól egymásra találtak a két régió szakemberei.

— A testvérmegyei kapcsolatok révén kulturális cserelátogatásokat is bonyolítottunk, és szeretnénk a jövőben is. Tavaly az Andersen-évforduló alkalmából Csongrád megyei gyermekrajz-kiállítást rendeztek Dániában, majd viszonzásként Szegeden, a Pedagógiai Intézetben a dán gyerekek rajzait mutattuk be. Sok új pedagógiai módszert lestünk el; a dán példa alapján szeretnénk mi is létrehozni egy tankönyvtárat, amelyben a pedagógusok együtt láthatnák az összes magyar tankönyvet, és e tudás birtokában választhatnának, rendelhetnének belőlük. A dán szemléltető-eszköz technikából is sok hasznos tapasztalatot szereztünk, csakhogy ennek meghonosításához pénz kellene. Szeretnénk számítógépes szoftvereket is vásárolni, nyelvi cseretáborokat szervezni, és kölcsönös vendégszerepléseket megrendezni.

M. V.

Augusztus derekán a FREIRAUM Symposion meghívott képzőművész résztvevői a Csongrádi Művésztelepen találkoztak. És hogy dolgoztak is, azt bemutatandó, a művésztalálkozó zárónapján az elkészült munkákat meg is tekinthette az érdeklődő közönség.

Nemzetközi művésztelep Csongrádon

Nagybányához hasonlót

Ez egyben lehetőség lett volna arra, hogy az igen tisztelt nagyérdemű személyesen is találkozhasson a jelenlévő, nemzetközileg is ismert művészekkel. És viszont. *Josef Bernhardt, Kardos Botond, Bernd Klötzer, Willi Weiner* szobrászművészek, valamint *Klimó Károly, Robert Mittringer, Walter Weer, ifj. Fejő László* és *Veres Andor* festőművészek (az utóbbi két fiatalember főiskolai hallgató) várták a találkozást a közönséggel. Hogy kevesen tettek eleget a meghívásnak? Nem az ő hibájuk. Egyébként bánhatják, ugyanis az elkészült munkák, és ezt bátran állíthatjuk, nemzetközi szintűek, bárhol megállják a helyüket a világban.

A Symposion ez évben jött létre a Budapesti Osztrák Kultúrintézet nagyvonalú támogatásával. Célja: a nemzetközileg is ismert művészek összefogása, emellett természetesen lehetőséget adnak a fiatal tehetségek bekapcsolódásának. Úgy tervezték, hogy idén Afrikában, Beninben találkoznak, ám ez valami oknál fogva nem jött létre. Így maradt — Klimó Károly professzornak, a FREIRAUM Symposion egyik szervezőjének, valamint *Dudás Sándor* szobrászművésznek, a Csongrádi Művésztelep vezetőjének köszönhetően — a honi, azon belül is a csongrádi bemutatkozás.

Botond, a Nürnbergben élő magyar származású fiatal szobrászművész aktív tagja volt a csoportnak. (Csak a keresztnevét használja művészberkekben.) Érdeklődésünkre elmondta, hogy esetükben nem egy állandó alkotóközösségről van szó. A résztvevők változnak, ami lényeges az egészben, az a kapcsolatteremtés, a közös szellemiség kialakítása. Meghatározó a kiválasztásban, egyben a meghívásban Josef Bernhardt és Klimó Károly szervező szerepe. Jó szemmel figyelik a kollégákat — jelentette ki Botond.

A művész egyébként érdeklődéssel tekint a csongrádi alkotóházra. Mint volt galériavezetőnek, vannak elképzelései az egészről. Elmondta: ha kérik, hajlandó minden segítséget megadni, koncepciót adni ahhoz, hogy nyereséges üzem lehessen.

— A lényeg az, hogy a művészi érték, a minőség megmaradjon. Nagy lehetőségek vannak benne. Atmoszférája van a telepnek, itt lehet lélegezni. Sajnálom, hogy külön vették a galériától, mert a kettő együtt működhet igazán. Valamilyen polip dolgot kell összehozni. El kell dönteni, hogy egy, a Nagybányai Művésztelephez hasonlót hozzanak létre Csongrádon, vagy egy kis turisztikai valamit. Ha a súlypontot megtalálják, menni fog a munka — jelentette ki a művész.

L. J.

Dudás Sándor

Dudás Máté

MDK

Grafikák, rézkarc

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Dudás Máté, graf.

Négy rajz.

Alkotás Müvészház XXXVI. kiáll. Öszi tárlat. 1947 Szept.
Kat.

MDK

Dudás Máté

Müvésztelep

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 7.l.
Mücs.

MDK

Dudás Máté, festö

Lóusztatás és favágók. Fametszet.

Bp.Műcs.-II.Magy.Képzőm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat.lo.1.

Dudás Máté. 1.

Az új esztendő első képzőművészeti kiállítását Győrött rendezték meg. A helyi múcsarnokban nyitották meg vasárnap, a város nagyra becsült művészének, a 63 éves Dudás Máté festőművésznek alkotásaiból rendezett tárlatot. A megnyitón Pernesz Gyula a győri Kisfaludy Könyvtár igazgatója mondott beszédet.

Dudás Máté tárlata Győrott.

Magyar Hírlap 1972/3 6 old

Dudás Máté

Jeles mesterektől tanult a Képzőművészeti Főiskolán, Rudnay Gyula, Glatz Oszkár, és Varga Nándor voltak mesterei. Festményeivel, grafikáival, lilinómetszeteivel már a fővárosi és a külföldi kiállításokon is sikerrel szerepelt az elmúlt évtizedek során. A győri kiállításon szereplő több mint félszáz festmény és grafika a művész egész életművének keresztmetszetét adja.

Dudás Máté tárlata Győrött.

Magyar Hírlap 1972/3

Gold.

Dudás Máté, festő

DUDÁS MÁTÉ FESTŐMŰVÉSZ műveit bemutató kiállítás nyílt meg tegnap a győri Műcsarnokban. A tárlaton 70 alkotását állította ki az idős művész, főként olajképeket és grafikákat. A csendéletek, portrék és zsánerképek mellett néhány kisméretű térplasztika is látható a kiállításon.

8.

–: Kl

Népszabadság, Bp. 1978 jan. 7.

DUDÁS MÁTÉ festő, grafikus
, 1903

1935-42 között Glatz Oszkár, Rudnay Gyula és Varga Nándor Lajos növendéke a Képzőművészeti Főiskolán. A negyvenes évek dereka óta jelentkezik kiállításokon; gyüjteményes anyagát 1966-ban és 1972-ben mutatta be a győri Műcsarnokban. - Posztimpresszionista szemléletü, szükebb környezetének élményanyagát feldolgozó alkotó. Előszeretettel ábrázolja a Kisalföld népéletét, táji szépségeit.

Művés zéletrajzok 1975

M.D.V.

Dudás Máté
festő

Részt vett a tárlatos.

Szamos Imre: Téli tárlat és grafika kiállítás Győrött
Művészet, 1969. április – 46 lap

Dudás Máté

Gallyas Frigyes, Dudás Máté festőművészek kiállitása. Győr, Műcsarnok. - Ism.: -s-ó. Kisalfdöld, 1966. máj. 4.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

271. l.

Dudás Máté festő

Győrött a Műcsarnokban rendez-
ték meg kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1972. febr. (?)

MDK

Dudás Máté

szerepelt a győri műcsarnokban rendezett 13-ik megyei képzőművészeti tárlaton.

Rácz Ernő: Örvendetes fejlődés - sok kiállító művész.

Kisalföld 1963. okt. 20;

MDK

Dudás Máté

Művével résztvett a kiállitason.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 24.lap

MDK.

Dudás Máté

Kiállitott müveinek kritikája

Kisalföld 1965.márc.28.lap -

MDK

Dudás Máté, festö
szül. 1903

73 sz. Linol.metszet.

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.Április.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/. Katal. 16.1.

MDK

Dudás Máté

A metszettehnikaban mutatta be tudasat a Mű
csarnok 1943/44 évi téli tarlatan.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943.nov.21. 14.l.

MDK

Dudás Máté, festőművész

Sok budapesti tiszt érkezett a legujabb hadifogolyszállitmánnyal Budapestre. Világ 1947.jul.5.

Dudás Mátè festő

Szöveg emliti kiállitását
a győri műcsarnokban

Kisalföld 1966 ápr. 20

Dudás Máté

Kiállítása nyílt a győri műcsarnokban.

Socialista Művészetért 1966. jun.

Dudás Máté festő

Repr: Horgász

Kisalföld 1966 máj-h

DUDÁS Máté / Budapest

Horvas utca fametszet 19,5 x 23

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev.: Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Múzeum
körlevényei Dsor 14./

Dudás háté festő

Szerepel a Tél.-tárlatok

Hamar Mure: Tél.-tárlat és grafikai kiáll. Győrött

Művészet 1969 IV. II.

Dudás Máté MDK

Fametszetek

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Dudás Máté

MDK

Rézkarcok

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Dudás Máté

MDK

Lóusztatás és favágók, fametszet

Műcsarnok 1951.II.Magy. Képzőm. Kiáll.

Dudás Máté

MDK

Fa- és linoleummetszetek

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Dudás Máté

MDK

Kisvárosi utca

Kikötőben

Halászok, metszetek

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Dudás Máté

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Dudás Máté

MDK

Művésztelep

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Dudás Máté MDK

Szerepelt a Rippl Rónai Muzeum ban rendezett kiállitáson.

"Ruhaszáritás"

"Horgászok" fametszet
"Havas utca" fametszet

F.K. : A győri képzőművészek kiállitása.
SOMOGYORSZÁG, 1957, szept. 19.

Dudás Máté

MDK

Fametszetek

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

MDK

Dudás Mária: Tihany, tus

Nemzeti Szalon, 1936. ápr.
XI. Tavaszi Szalon

Dudás Miklós

A borsodi művészek árvizkárosultakért rendezett kiállitásán 1956 ápr.-ban részt vett.

Északmagyarország 1956. ápr. 24.

MDK

Dudás Mária, gyermekrajzoló.
Kecskeméti kislány, értékes díjat
nyert Delhiben.

→: Nehru-díjat, diplomákat is nyertek
gyermekművészeink 9

Népszabadság, Bp., 1963. jan. 26.

Dudás Miklós, festő M.D.K.

felajánlott művét kiállították a "Borsod képzőművészei az árvizkárosultakért" c. kiállításon, a miskolci Herman Ottó muzeumban.

Északmagyarország, Miskolc, 1956. ápr. 24.

DUDASKÓ PÁL, keramikus, munkás

A bélapátfalvi keménycseréppgyárból csak azoknak a dolgozóknak a nevét ismerjük, akik valamilyen hivatalos iratban szerepeltek.-Dudaskó 1917-ben dolgozott. 229.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi keménycseréppgyár 1894 és 1928 között 221.old

AZ EGRI MÚZEVKÖNYVE, VI, 1968. Eger, 1969